E 1689

ARHITECTURA

R P R

2129

172

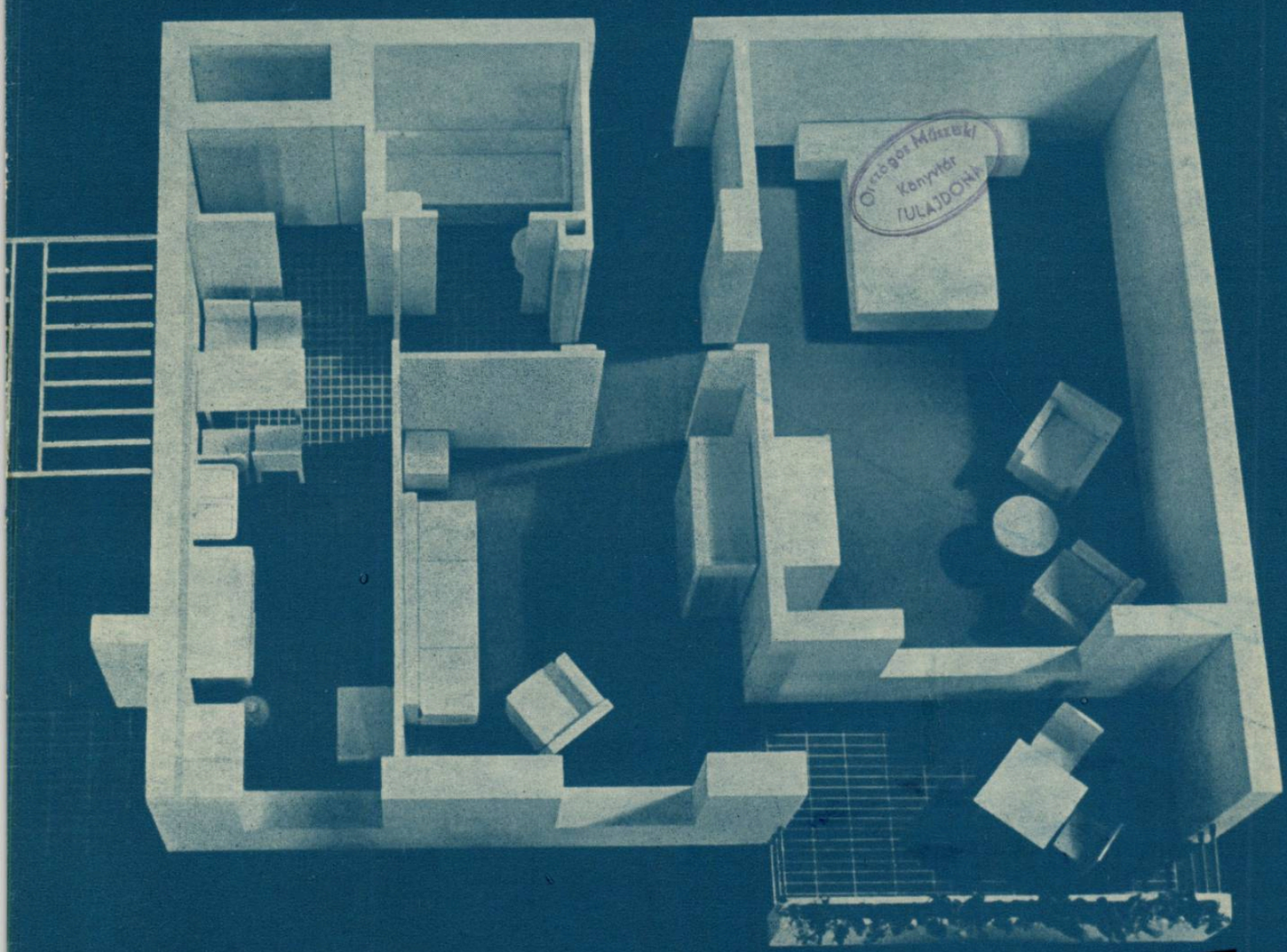

1958 1-2

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR 1883

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

SUMAR

ȘEDINȚA PLENARĂ LĂRGITĂ A COMITETULUI UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. 2

Prof. arh. Nicolae Lupu
60 DE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA ȘCOLII DE ARHITECTURĂ 8

PROIECTAREA TIP

Arh. Tiberiu Ricci, arh. Mircea Dima, arh. Zoltan Grundl, ing. Garabet Aznavorian
CONTRIBUȚIE LA REZOLVAREA CLĂDIRILOR DE LOCUIT DIN ORAȘUL BUCUREȘTI ÎN CURSUL ANULUI 1958 16

LOCUINȚE

Arh. Dumitru Oculescu, arh. Irena Ghițulescu ș.a.
UN NOU CVARTAL DE LOCUINȚE ÎN BUCUREȘTI. 24

ARHITECTURA INDUSTRIALĂ

Arh. Valentin Stratu
CENTRUL DE CERCETĂRI AL ACADEMIEI R.P.R., FILIALA TIMIȘOARA 29

DIN ACTIVITATEA INSTITUTELOR REGIONALE DE PROIECTARE

Arh. Nicolae Grigorcea
CONSTRUCȚII NOI ÎN REGIUNEA AUTONOMĂ MAGHIARĂ 33

TEORIA ARHITECTURII

Arh. Mihai Ricci
ACUSTICA ȘI PLASTICA SĂLILOR DE SPECTACOL. 35

V. Masleaev
DESPRE PROBLEMELE CARE ÎI FRĂMÎNTĂ ÎN PREZENT PE ARHITECȚI 41

Arh. M. Șaronov
CÎTEVA PROBLEME ÎN LEGĂTURĂ CU RECONSIDERAREA METODEI DE CREAȚIE ÎN ARHITECTURĂ 45

ARHITECTURA POPULARĂ

Paul Stahl, Paul Petrescu
ARHITECTURA DE LEMN A MARAMUREȘULUI. 48

DOCUMENTAR

PROBLEMELE PROIECTĂRII LOCUINȚELOR ÎN U.R.S.S. (I) 58

CRONICA 62

BIBLIOGRAFIE 63

1958 1-2

ANUL VI Nr. 1—2 (44—45)
IANUARIE—FEBRUARIE 1958

ŞEDINŢA PLENARĂ LĂRGITĂ

A COMITETULUI DE CONDUCERE AL UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R. P. R.

În cursul lunii noiembrie 1957 a avut loc şedinţa plenară lărgită a comitetului de conducere al Uniunii Arhitecţilor. Pe baza unor referate prezentate de arhitecţii R. Laurian, A. Grimberg, V. Iorga, C. Moşinschi, W. Juster, Grigore Ionescu, V. Sebestyen şi P. Macovei s-au pus în discuţie unele probleme care frămîntă în cea mai mare măsură pe arhitecţii din ţara noastră: despre economia şi tehnica nouă în construcţii, orientarea în arhitectură, monumentele istorice, organizarea profesională a arhitecţilor, învăţămîntul de arhitectură.

Atingînd diferite laturi ale acestor probleme foarte ample, care îmbrăţişează aproape totalitatea aspectelor profesiunii noastre, referatele şi discuţiile care au urmat au prilejuit luări de poziţii şi puncte de vedere foarte variate ale participanţilor la discuţii. Ţinînd seamă de importanţa problemelor dezbătute, prezentăm în cele ce urmează unele dintre ideile principale exprimate în cadrul acestor discuţii.

*

În referatul său, conf. *arh. R. Laurian* s-a ocupat de problemele învăţămîntului de arhitectură, referindu-se la unele aspecte ale orientării în domeniul urbanismului, precum şi la chestiuni de organizare şi metodologie. În cadrul expunerii d-sa a prezentat cîteva informări asupra învăţămîntului de arhitectură din R. D. Germană, ţară în care, de curînd, a făcut o vizită de studii, dînd amănunte asupra programei analitice şi a metodelor folosite în şcolile de arhitectură de la Weimar şi Dresda. Continuînd tradiţiile înaintate ale şcolii de la Weimar, înfiinţată de Goethe acum 100 de ani şi care a avut în conducerea sa profesionişti remarcabili ca Van de Welde, Walter Gropius, Ernst Neufert, şcoala germană de arhitectură pune un deosebit accent pe tehnică şi practică, fără a subestima însă latura artistică a formaţiei tinerilor arhitecţi. În continuare, arh. Laurian a analizat tendinţele marcate de aceste şcoli în concepţia urbanistică, tendinţe care azi coincid cu poziţia generală a arhitecţilor din R. D. Germană.

« Conducerea acestor şcoli consideră că în ultimul timp a existat o înţelegere greşită a realismului socialist, care s-a manifestat în urbanism prin compoziţii rigide, greoaie, de o grandoare forţată; s-a căutat să se realizeze monumentalul cu orice preţ, avînd ca rezultat ansambluri cu caracter rece, închis, necorespunzător unor cartiere de locuit şi care, de multe ori, nu ţineau seama deajuns de problemele de igienă şi de circulaţie. Ei consideră că ceea ce s-a făcut pe această linie este un aspect nou al formalismului».

Tendinţele noi urbanistice ale arhitecţilor germani pleacă de la analiza critică, atît a acelor compoziţii haotice în care practic se lichidează latura artistică a ansamblului, cît şi a ansamblurilor cu axe riguros trasate şi limitate, dar impersonale şi obositoare. Ei promovează o nouă concepţie a spaţiului, dinamică, nu statică, obţinută prin « contraste între spaţiul liber şi cel construit, între construcţiile înalte şi cele joase, contraste de lumină, contraste de culoare, cu perspective conduse, stăpînite, dar nu neapărat limitate de pereţi în formă de coridor. Se obţin astfel spaţii în care circulă liber aerul, lumina, vegetaţia şi în special *omul* ». Proiectele recentului concurs pentru cartierele Hoyerswerda sau Fempfuhl din Berlin ilustrează pe deplin această concepţie. În fine, referentul a arătat, în legătură cu frămîntările importante ale profesiunii noastre, că în şcolile germane de arhitectură, studenţii, alături de profesori, urmăresc îndeaproape rezolvarea lor. Ei sînt astfel pregătiţi pentru ca, intrînd în producţie, să atace cu curaj problemele profesionale ale meseriei pe care şi-au ales-o.

Arh. A. Grimberg s-a ocupat în referatul său de problema materialelor de finisaj, a decoraţiei de interior şi a mobilierului tip pentru locuinţele de masă, sector rămas în urmă în ţara noastră.

Neglijarea acestei probleme la noi apare evidentă din faptul că nu există nici un organism care să coordoneze aceste probleme şi nici unităţile de proiectare necesare. Anumite unităţi care luaseră fiinţă (un centru de creaţie al Ministerului Industriei Uşoare, o secţie de mobilier la I.P.C.) au fost apoi desfiinţate, astfel că astăzi nu se ocupă nimeni de aceste probleme. Este de părere că Uniunea Arhitecţilor ar trebui să se preocupe de aceasta şi să propună organizarea unui colectiv de cercetare şi proiectare tip şi întărirea unităţii de proiectare pentru arhitectură de interior, mobilier şi echipament din cadrul I.P.C.T.

În afara îngustării sortimentului materialelor de finisaj şi echipament, trebuie relevată şi îngustarea sortimentului la unele materiale de bază în construcţii, precum şi o slabă calitate a multor materiale.

O altă problemă care trebuie subliniată este continua organizare şi reorganizare a sectorului de proiectare la noi, care creează multe prejudicii producţiei: pierderi de timp cu organizarea, cu sondajul unor forme şi metode de lucru, naşterea unor serii de dificultăţi pentru proiectanţi etc.

În călătoria făcută în R.D.Germană a fost impresionat de seriozitatea şi priceperea cu care sînt rezolvate problemele arhitecturii de interior. Arhitecţii specializaţi din facultate în arhitectura de interior precum şi numeroşi artişti decoratori se ocupă de obţinerea unor materiale de finisaj de echipament al locuinţei şi mobilier de bună calitate, care ridică confortul apartamentelor şi le dau un aspect armonios şi plăcut.

În continuare, tov. arh. Grimberg arată spiritul în care se fac avizările proiectelor în R.D.Germană, unde, spre deosebire de metodele utilizate la noi, avizele nu se ocupă de detaliile rezolvării în plan şi de plastica faţadelor. « Avizările se referă la utilitatea construcţiei, la integrarea corectă în soluţia urbanistică a oraşului, la respectarea unor indici spaţiali. Aceasta măreşte responsabilitatea proiectantului.

În încheiere, propune să se facă mai multă publicitate lucrărilor noastre de arhitectură, prin expoziţii, machete, panouri etc., pentru atragerea unui număr important de oameni la dezbaterea problemelor legate de construcţia şi reconstrucţia oraşelor noastre.

Arh. V. Iorga s-a acupat în prima parte a referatului său de problema organizării, restaurării şi conservării monumentelor istorice, făcînd o serie de propuneri pentru o mai bună cunoaştere, folosire şi întreţinere a bogatului tezaur al trecutului din ţara noastră, ca de exemplu: reînfiinţarea unei comisii, asemănătoare fostei comisii a monumentelor istorice, care ar funcţiona pe lîngă Ministerul Învăţămîntului şi Culturii sau Consiliul de Miniştri; crearea unei şcoli de maiştri şi muncitori specializaţi în restaurări de monumente; retipărirea sub o formă mai completă (folosind şi releveele studenţilor Institutului de arhitectură) a Buletinului Comisiei monumentelor istorice; amenajarea construcţiilor de valoare istorică ca muzee sau case de odihnă pentru artişti, arhitecţi, literaţi şi muzicieni; altele ar putea foarte bine să fie folosite pentru găzduirea turiştilor sau cercetătorilor de artă care ne vizitează ţara. În cadrul referatului prezentat, arh. V. Iorga a relatat unele observaţii din călătoria de studii făcută în Cehoslovacia, unde se acordă o deosebită grijă restaurării şi conservării monumentelor istorice.

În continuare, el a expus unele principii de organizare a proiectării şi învăţămîntului de arhitectură în Republica Cehoslovacă, arătînd, printre altele, că « în institutele de proiectare ale capitalei sau provinciei, colectivele restrînse, perfect sudate, lucrează cu plăcere şi spor ». Proiectarea este larg descentralizată şi se acordă un sprijin deosebit organizării concursurilor de arhitectură, ai căror cîştigători au posibilitatea elaborării proiectelor de execuţie. Propune crearea în oraşele din provincie a unor şcoli superioare tehnice de pregătire a cadrelor ajutătoare proiectării, care ar contribui la ridicarea nivelului tehnic general şi la descentralizarea proiectării în ţara noastră.

În referatul său *arh. C. Moşinschi* s-a ocupat de unele aspecte ale organizării proiectării, precum şi de tendinţele în concepţia arhitecturală.

Arhitectura pe care o căutăm — a arătat referentul — va trebui să îmbine esenţa de gîndire a clasicismului (simplitate, claritate şi armonie), cu mijloacele tehnice contemporane şi satisfacerea nevoilor specifice societăţii noastre, ţării noastre. Trebuie însă asigurate condiţii de creaţie mai bune, materiale şi organizatorice, pentru a degaja arhitectul de unele preocupări lăturalnice, nefavorabile creaţiei.

« Cred că noile posibilităţi tehnice, organizate după esenţa gîndirii clasice şi purtînd pe cît posibil amprentele spiritului nostru specific, ne pot duce la rezultate » a spus arh. C. Moşinschi.

Referentul a prezentat în cadrul expunerii şi o serie de învăţăminte desprinse din călătoria făcută în R.P.Polonă. Apreciind pozitiv seriozitatea şi nivelul tehnic înalt la care se realizează proiectele de către arhitecţii polonezi, vorbitorul a remarcat accentul pus pe problemele de sistematizare

și rezultatele obținute pe linia descentralizării. Referatul expus a insistat apoi asupra unor metode mai larg răspîndite, cum sînt concursurile de arhitectură, tipizarea în special a elementelor constitutive ale clădirilor și mai puțin a construcțiilor înseși ș.a.

Criticînd unele excese de influență occidentală, referatul subliniază însă tendința generală pozitivă de « abandonare a imaginii orășenești și stradale rigide și ermetice ». Concepția nouă se orientează net către înfrățirea complexelor de muncă, locuire și agrement, cu natura, cu spații verzi generoase, într-o tratare mai liberă și mai variată, ca înspre o formulă mai umană, corespunzătoare timpurilor noastre.

În cadrul discuțiilor, arh. C. Moșinschi și-a expus părerea asupra tendințelor actuale în concepția arhitectonică și urbanistică: « Urbanistica constituie pentru arhitectură preocuparea centrală de mare cuprindere, căreia ar trebui să-i subordonăm consecvent proiectările de regiuni, orașe, ansambluri și obiecte. Ar trebui pus un accent mult mai puternic pe sistematizare.

Ar trebui să determinăm o concepție proprie, specifică, în urbanistică, pe baze mai științifice, cu orientare spre umanizarea imaginilor orășenești și stradale, depărtîndu-ne de rigiditate și ermetism, revenind la tradițiile noastre de înfrățire cu spațiile verzi, în compoziții mai libere, mai aproape de scara omenească și de specificul nostru propriu de viață.

Concepția arhitecturală, în general, are o platformă ideologică comună justă, către care tindem sau de la care pornim.

Baza teoretică este clară, dar drumurile de urmat sînt confuze pentru marea majoritate a arhitecților noștri, de vreme ce, alături de multe realizări valoroase, au putut să apară și realizări pe bună dreptate criticate.

Discuții mai largi și mai deschise apar necesare asupra realizărilor noastre și asupra căilor realismului socialist, așa cum au fost înțelese și practicate pînă acum ».

Făcînd apoi unele aprecieri asupra stadiului în care se află la noi tehnica construcției, producția materialelor de construcție și proiectarea tip, a arătat « că în materie de tipizare ar trebui să ne concentrăm eforturile pe elementele constitutive esențiale ale clădirilor și nu pe clădiri, tinzînd la ușurarea construcțiilor și extinzînd preocupările la finisaje, cu folosirea celor mai operative și economice sisteme constructive, inclusiv a celor tradiționale, cu raționalizare și mică mecanizare, cu industrializare la nivelul posibilităților noastre.

Pentru materialele de construcție apare necesară o reconsiderare de fond a întregii probleme, dacă trebuie să construim mai mult, mai bine și mai economic.

În general, producția de masă ar trebui separată net de producția de experimentare, care stabilește prototipuri verificate științific ».

În legătură cu învățămîntul de arhitectură, arh. C. Moșinschi a arătat că, după părerea sa, « Îndrumarea estetizantă și subiectivistă și intervenirea prea activă a corpului profesoral la elaborarea proiectelor sînt criticabile și ar trebui reconsiderate, pentru că derutează sau frînează munca proprie de elaborare, a studenților. Studiile de urbanism ar trebui amplificate».

În continuare, vorbitorul a făcut o serie de propuneri privind probleme de organizare a proiectării, ca de exemplu: reconsiderarea sistemului de organizare, care asimilează creația de arhitectură cu activitățile funcționărești de tip curent; reducerea, simplificarea și reglementarea avizărilor; organizarea pe scară mult mai largă a concursurilor de arhitectură; stimularea justă a muncii de concepție în proiectare.

Arh. W. Juster s-a ocupat în referatul său de organizarea proiectării și de tendințele actuale în concepția de arhitectură.

Scumpirea excesivă a construcțiilor — a arătat referentul — se datorește în bună parte faptului că industrializarea construcțiilor a constituit adeseori un scop în sine și nu a fost pusă pe baze reale, corespunzătoare specificului situației noastre, precum și faptului că s-a neglijat în mod nepermis industria materialelor de finisaj.

După părerea sa, pentru a depăși acest moment de șovăială și dezorientare a proiectanților asupra căii de urmat în proiectarea de arhitectură trebuie analizate critic realizările de pînă acum și stabilite unele concluzii de principiu. Pe baza acestor concluzii trebuie apoi stimulate încercările proiectanților pentru găsirea unei arhitecturi socialiste corespunzătoare realităților noastre.

În acest sens, este necesar să se schimbe modul actual în care se face îndrumarea și avizarea proiectelor, care, « pe lîngă că părăsește deseori linia principială și pătrunde în detalii, se înfăptuiește pe o linie foarte îngustă de exprimare, care limitează spiritul de inițiativă și căutările creatoare ».

În afară de aceasta, arhitecții trebuie să pună un accent mult mai serios pe rezolvarea problemelor tehnico-economice, să intervină cu autoritate și inițiativă în problemele tehnicii noi, să sugereze și să ceară industriei materialele de construcție de care avem nevoie. Să se facă auzit punctul de vedere al arhitecților la nivelul rolului pe care trebuie să-l aibă în societatea noastră.

În cadrul expunerii sale, arh. W. Juster a prezentat și o serie de constatări pe care a avut prilejul să le facă cu ocazia călătoriei de studii în R.P.Polonă.

Pentru înlăturarea greșelilor făcute în trecutul apropiat, în R.P.Polonă s-au luat o serie de măsuri privind: descentralizarea proiectării, execuției, avizării și aprobării proiectelor, punerea execuției pe baze reale, folosind prefabricarea și mecanizarea lucrărilor în măsura în care duc efectiv la ridicarea productivității muncii și reducerea prețului de cost; trecerea de la o monumentalitate excesivă a construcțiilor de mase la rezolvări simple, în care accentul se pune pe confort și intimitate; industrializarea materialelor de finisaj de bună calitate.

Prof. arh. Grigore Ionescu s-a ocupat în referatul său de problema monumentelor istorice, făcînd propuneri de organizare mai bună, pe baza învățămintelor desprinse din călătoria făcută în U.R.S.S.

În Uniunea Sovietică, grație atenției și mijloacelor materiale importante acordate conservării și restaurării monumentelor istorice, s-au obținut rezultate importante. Comitetele speciale de pe lîngă Consiliul de Miniștri elaborează instrucțiuni și avize asupra proiectelor de restaurare care se realizează în fiecare republică sovietică. La noi în țară funcționează în momentul de față patru organe diferite, cu atribuții similare. Se impune trecerea la un organism unitar, asemănător fostei Comisiuni a monumentelor istorice, formată din personalități competente și ajutată de o întreprindere specializată în lucrări de restaurare.

A doua problemă asupra căreia a insistat prof. Grigore Ionescu este necesitatea așezării pe baze temeinice a studiilor privind istoria arhitecturii. Cercetările izolate făcute de foarte puțini sînt cu totul insuficiente și văd cu greutate lumina tiparului cu bunăvoința singurei edituri care se ocupă de aceste probleme — Editura Tehnică — în al cărei profil nu sînt cuprinse publicații cu caracter artistic.

Arh. V. Sebestyen a înfățișat pe scurt tendințele actuale ale proiectării și execuției construcțiilor, căutînd să tragă învățăminte din cercetarea experienței sovietice. Căutarea largă, pe toate planurile, caracterizează activitatea colegilor noștri sovietici. Industrializarea construcțiilor în U.R.S.S., foarte dezvoltată, duce efectiv la economie și la reducerea manoperei necalificate, pentru că prefabricatele sînt produse în uzine bine utilate și sînt utilizate în ansambluri vaste. In paralel, pe bază de cercetări și experimentări se tinde la reducerea greutății construcțiilor prin crearea de materiale noi.

În concepția de arhitectură și urbanism, după revizuirea ponderii laturii artistice și criticarea exagerărilor estetizante din trecut, se pune accentul pe latura economică și funcțională, se subliniază și se stimulează personalitatea autorului.

Accentuarea personalității creatoare este stimulată, nu numai de producție, ci și în facultate, constituind cea mai bună chezășie a succeselor viitoare ale arhitecților sovietici.

Arh. V. Sebestyen propune ca și la noi Uniunea Arhitecților să se preocupe mai mult ca fiecare arhitect să-și dezvolte personalitatea și să susțină în fața organelor de stat măsurile cele mai potrivite pentru ca șefului de proiect să i se acorde autoritatea necesară « pentru a-și îndeplini rolul pe care arhitectul trebuie să-l joace într-o investiție ».

Prof. arh. P. Macovei neputînd participa la ședință, referatul său a fost prezentat de arh. T. Benedek. În cadrul referatului s-au făcut cîteva propuneri pentru îmbunătățirea activității arhitecturale din țara noastră: descentralizarea efectivă a proiectării și ridicarea corespunzătoare a competenței tehnice

și ideologice a organelor locale la nivelul atribuțiilor lor; dreptul proiectanților de a interveni în execuție, legarea proiectării de cercetare, prin crearea în cadrul institutelor principale, a unor poligoane proprii de experimentare a materialelor, metodelor, utilajelor și tipurilor de clădiri; o reducere serioasă a costului materialelor și execuției, promovîndu-se o industrializare reală, pe toate treptele și în toate procesele, nu unilaterală ca pînă acum.

« În orice caz, trebuie perfecționate toate mijloacele tradiționale, care nu trebuie părăsite numai pentru fetișul macaralei, ci numai cînd pot fi înlocuite cu metode industriale mai ieftine, mai economice, mai rapide și sigure de procurat ». În concepția arhitecturală și urbanistică, « linia exprimării plastice, ca și întreaga orientare a arhitecturii și urbanismului, promovate prin îndrumarea de stat trebuie să rezulte și din convingeri proprii, formate prin confruntarea diferitelor păreri în discuții largi și libere ».

Un rol principal revine în acest sens Uniunii Arhitecților, care trebuie « să promoveze o poziție mai activă și combativă, pentru ca discuțiile și părerile diverse să devină publice și să fie lămurite pe calea confruntării active ».

Expunerea s-a referit apoi la învățămintele desprinse cu prilejul călătoriei de studii în R.P.Chineză.

*

În discuțiile ample care au urmat pe marginea referatelor prezentate, majoritatea celor prezenți au salutat faptul că în cadrul ședinței Uniunii Arhitecților se dezbat probleme care interesează în cel mai înalt grad masa arhitecților din țara noastră. Majoritatea vorbitorilor au apreciat ca pozitivă poziția curajoasă și sinceră în care au fost înfățișate și discutate problemele complexe ale profesiunii noastre.

Arh. I. Silvan a subliniat în cuvîntul său rolul pe care trebuie să-l capete Uniunea Arhitecților în afirmarea unui punct de vedere al arhitecților.

Pentru ca arhitecții să-și mențină poziția de coordonatori ai procesului de construcție, trebuie ca ei înșiși să stăpînească tehnica. Uniunea Arhitecților va trebui să se preocupe mai mult de poziția în producție și de calificarea necesară a arhitectului, mai ales acum, cînd se iau măsuri privind organizarea proiectării. Tot Uniunii Arhitecților îi revine rolul principal în clarificarea problemelor ideologice; trebuie stabilită o linie clară, care să orienteze pe fiecare arhitect în munca sa.

În opoziție cu cele afirmate de arh. Juster, nu consideră că în ultima perioadă avizarea s-ar face în limite prea rigide, ci cu destulă libertate, iar limitările care se produc apar din motive economice.

Arh. M. Maller arată că, fără a subestima importanța problemei monumentelor istorice sau a învățămîntului de arhitectură, trebuie, după părerea sa, dezbătută întreaga problemă a arhitecturii și arhitectului, angrenarea arhitecturii în cultura epocii noastre. După părerea sa, noțiunea de arhitect trebuie să aibă astăzi alt conținut decît cel pe care-l avea acum 50—60 de ani. Ea trebuie să se adapteze progresului tehnicii, adică materialelor noi, metodelor noi de lucru și în special formelor noi pe care le-a născut și face să se nască mereu continuele cuceriri ale staticii. Arhitectul trebuie să țină pasul cu aceste expresii noi ale tehnicii, să le stăpînească cu autoritate și competență, dacă nu vrea să devină un element cu totul secundar în domeniul construcției.

Dacă vrem să proiectăm « simplu », trebuie să dispunem de « materiale care să confere simplității o noblețe deosebită ». La noi însă s-a făcut foarte puțin în problema materialelor de construcție.

Fărîmițarea răspunderilor în proiectare face ca rezultatul final să nu mai corespundă unei concepții unice.

Arhitecții și uniunea noastră au făcut prea puțin pentru așezarea arhitecturii în cadrul fenomenului de cultură din țara noastră; ne-am închistat ca o breaslă din evul mediu, « n-am știut să înnobilăm creația noastră cu participarea și a celorlalți oameni de cultură ». Problema arhitecturii, care ar trebui să intereseze pe fiecare cetățean, nu și-a găsit pînă acum ecoul în presa de cultură și de mare tiraj. Revine Uniunii Arhitecților sarcina să pășească serios la ridicarea poziției arhitecturii și arhitectului.

Prof. arh. G. Gusti începe prin a aprecia aceste discuții ca foarte pozitive, prin caracterul lor critic și constructiv și își manifestă încrederea că ele vor constitui un început de acțiune. De asemenea, i se pare pozitiv și semnificativ faptul că în toate referatele prezentate, cu toată diversitatea de aspecte tratate, se reflectă o unitate de vederi în ce privește poziția principială față de problemele actuale în domeniul arhitecturii din R.P.R.

Consideră ca o cauză a rămînerii în urmă, lipsa de suficientă inițiativă și de combativitate, atît a maselor de membri ai uniunii, cît și a organelor de conducere profesională: « În loc să fim în continuă căutare pentru o arhitectură corespunzătoare cerințelor actuale, așteptăm ca soluțiile să fie elaborate fără aportul nostru, noi rămînînd astfel tot timpul în urma acestor cerințe și aceasta din cauză că lipsește unitatea de vederi și de acțiune în cadrul uniunii noastre, din cauză că există o slabă legătură între cei care conduc masa arhitecților și membrii uniunii.

Lipsa elaborării bazei teoretice constituie de asemenea o piedică importantă în găsirea drumului just al practicii arhitecturale. Nu este posibil ca activitatea teoretică să revină ca preocupare doar unui grup extrem de limitat de arhitecți. Ea trebuie să constituie o sarcină esențială a întregii Uniuni a Arhitecților ».

Propune ca, fiind sfîrșitul anului, biroul Uniunii Arhitecților să alcătuiască un plan de acțiune pentru anul 1958 care (spre deosebire de conținutul planurilor anterioare) să-și pună cu precădere ca sarcină rezolvarea acestor chestiuni stringente. Acest plan să fie supus discuției și însușirii lui de către membrii uniunii, pentru a duce cu adevărat la o cotitură în viața organizației noastre. Trebuie totodată reactivizate cercurile, dintre care unele au avut realizări sporadice în trecut.

Numai printr-o largă acțiune în care va fi antrenată masa arhitecților și a tuturor celor ce se preocupă de arhitectură, problemele care ne preocupă astăzi își vor găsi rezolvarea corespunzătoare, contribuind la ridicarea prestigiului profesiunii arhitectului în țara noastră și aducînd, totodată, o contribuție rodnică la dezvoltarea economiei noastre naționale.

Arh. D. Farb analizează cauzele care fac ca în institutele noastre de proiectare să nu lucreze toți proiectanții cu entuziasmul necesar, cauze atît obective, cît și subiective. Cauza principală, a cărei rezolvare stă la îndemîna noastră, o constituie faptul că șeful de proiect nu poate acționa cu toate posibilitățile sale de afirmare profesională în realizarea construcției, după cum a gîndit-o. « Această posibilitate este astăzi fărîmițată și preluată treptat de diferite foruri de avizare. Acest sistem duce pe proiectant, chiar fără voia lui, la lipsa de răspundere și pînă la urmă îl transformă în funcționar care execută desene și detalii, după cum le culege și le sistematizează din diferitele avize pe care le primește. Afirm necesitatea unei avizări, dar simplificată și de principiu ». După părerea sa, trebuie să existe un for unic de avizare a proiectelor de masă, iar Departamentul de Arhitectură și Urbanism să intervină numai la proiectele de sistematizări mari și la unicate de importanță republicană.

« Problema expresiei arhitectonice, a plasticii, implică o mare răspundere, dar ea nu poate fi stabilită prin avize, ci numai prin confruntări, dezbateri, discuții și acestea cît mai multe la fața locului, în producție, în institute, prin cercurile Uniunii Arhitecților ».

Uniunea Arhitecților are astăzi prilejul să intervină direct în luarea măsurilor ce se pregătesc privind responsabilitatea proiectantului, a șefului de proiect și a altor organe de proiectare. Trebuie mult simplificate și grăbite formele de avizare, pentru a nu continua sistemul actual în care proiectarea se face în trei săptămîni, iar avizarea durează pînă la un an! O problemă foarte discutată și în publicațiile din alte țări este faptul că arhitectul « nu este suficient de pregătit pentru a face față exigențelor extrem de complicate ale tehnicii moderne în general » și de aceea riscă să piardă poziția de coordonator al construcției pe care a elaborat-o. În parte, această observație este justificată și trebuie recunoscut că mulți dintre șefii de proiecte nu sînt pregătiți în problemele complexe ale proiectării și execuției. Nu putem da, în general, vina pe școală pentru această situație, ci este vorba în special de pregătirea multilaterală a arhitectului, care se face mai ales după ce termină facultatea.

Uniunii Arhitecților îi revine de asemenea sarcina să popularizeze mai larg, în mase, problemele arhitecturii, folosind presa, expozițiile și alte metode.

Arh. N. Nedelescu consideră că nu se poate cere școlii de arhitectură să formeze profesioniști perfecți în 5—6 ani, ci doar să-i înarmeze cu un sistem de gîndire, urmînd ca practica meseriei să le completeze cunoștințele. Ceea ce se reproșează însă școlii este faptul că absolvenții vin în prodcție « cu o mentalitate de generali sau de mareșali » și « abia ieșiți din școală se simt profund ofensați dacă nu li se încredințează proiectarea celor mai mari lucrări ». Este necesar ca tinerii arhitecți să fie educați « în spiritul respectului profesiei, care se exercită cu răbdare, devotament, muncă asiduă și continuă ». Există tendința de a se considera că desenul în sine este esențialul în măiestrie, mentalitate alimentată și de expozițiile uniunii (desene, acuarele, fotografii) care încurajează diletantismul artistic. Grație acestui fapt, unii arhitecți tineri sînt împinși spre lucrări de grafică sau expoziție — lucrări efemere — care au și calitatea că sînt mai bine remunerate.

De asemenea, se constată în producție o mare lipsă de cadre medii bine calificate. « Școlile noastre medii tehnice, în loc să prepare elemente utile producției, care să știe bucătăria proiectării și numai aceasta, produc un fel de semiarhitecți ».

Ocupîndu-se în continuare de unele probleme ale organizării proiectării, arh. Nedelescu arată că, pe lîngă responsabilitățile proiectantului — despre care se tot vorbește — ar trebui precizate și drepturile lui. Nu se poate cere arhitectului să suplinească toate lipsurile beneficiarilor, începînd chiar de la întocmirea temei și suportînd pe parcurs toate fluctuațiile acestor beneficiari.

Trebuie simplificate numeroasele forme legale, regulamente, dispoziții etc. care « fac ca întocmirea unei documentații să fie mai puțin o muncă tehnică și mai mult o operă de interpretare juridică ».

Arh. C. Rado își exprimă acordul pentru constatarea făcută de alți antevorbitori după care absolvenții arhitecți vin în producție insuficient pregătiți pentru a face față proiectării. Referindu-se la importanța descentralizării proiectării, consideră că Uniunea Arhitecților ar trebui să sprijine efectiv această acțiune, încurajînd chiar materialicește pe arhitecții care se duc în provincie.

În același timp însă atrage atenția asupra efectelor dăunătoare ale deselor reorganizări, reprofilări, comasări ale institutelor: « Sînt proiecte care trec ca un satelit prin 2—3 institute și nimeni nu mai știe cine le-a conceput, cine le termină și cine răspunde pentru greșeli ». Această impersonalizare a proiectelor este caracteristică, de altfel, proiectării noastre; « 12 pînă la 18 semnături pe o planșă desenată este cam mult și cam tot atîtea foruri sînt și la avizare ». Toate aceste aspecte demobilizează pe proiectanți și-i duc la lipsa de interes pentru munca lor. După părerea sa, conducerea Uniunii Arhitecților, chiar dacă a cunoscut aceste aspecte, s-a mulțumit cu o muncă mai comodă, de suprafață, fără a lua atitudine pentru rezolvarea lor. Este necesar ca Uniunea Arhitecților să treacă de îndată la o muncă susținută în acest sens.

Arh. I. Berindei consideră că tinerii absolvenți vin în proiectare plini de bunăvoință, dar se izbesc de lipsa cunoștințelor practice, iar arhitecții cu experiență nu-i sprijină suficient. După părerea sa, absolvenții ar trebui să-și înceapă profesiunea pe șantier și numai după oarecare practică de construcții să intre în proiectare.

Proiectanților ar trebui să li se acorde mai mult timp de proiectare, pentru că rapiditatea în proiectare duce uneori la scumpirea construcției.

Uniunea Arhitecților ar trebui să intervină atunci cînd unele foruri fixează amplasamente necorespunzătoare unor construcții, neținînd seama de opinia arhitecților.

O legătură mai strînsă între arhitecți și ingineri este necesară și nu s-au folosit asemenea prilejuri cum au fost Congresul A.S.I.T și alte manifestări asemănătoare.

Pentru popularizarea problemelor arhitecturii prin presă, propune crearea unui birou de presă în cadrul Uniunii Arhitecților, care să urmărească acestă chestiune și să furnizeze articole competente și autorizate.

Arh. Gh. Pavlu se referă la activitatea celor două foruri principale, Comitetul de Stat pentru Arhitectură și Construcții și Uniunea Arhitecților, care aveau rolul să se ocupe de problemele profesiunii noastre. După părerea sa, datorită lipsei de hotărîre și de inițiativă, aceste foruri au dezamăgit așteptările arhitecților, ceea ce a îndepărtat de ele pe mulți proiectanți. O serie de probleme care-i frămîntă pe arhitecți—organizatorice, profesionale — au scăpat atenției și preocupării acestor foruri, care n-au știut să țină legătura cu masa.

Avizarea, deși s-a îmbunătățit față de trecut, mai creează încă nemulțumiri, care ar putea fi evitate dacă ar fi consultați arhitecții și li s-ar cunoaște opiniile.

În problemele învățămîntului, critică atenția insuficientă acordată în școală urbanismului. Abia în anul V se fac primele proiecte de urbanism, adică prea tîrziu.

Nu întîmplător, și în producție problemele de sistematizare sînt, fie subestimate, fie tratate fără competență suficientă.

Pentru a trece la remedierea lipsurilor arătate în aceste discuții, consideră necesar ca Uniunea Arhitecților să-și lărgească sfera preocupărilor actuale și metodele de muncă, consultînd și antrenînd prin cercuri un număr cît mai mare de arhitecți, în toate problemele pe care aceștia le consideră nerezolvate.

Prof. arh. Horia Maicu consideră că problema orientării în arhitectură este o problemă de bază a dezvoltării arhitecturii noastre, în jurul căreia se polarizează frămîntările masei de arhitecți. În această privință, vorbitorul are ferma convingere că vom putea ajunge să clarificăm, pe baza unor principii și a unor concluzii teoretice comune, care este linia justă ce trebuie promovată în creația de arhitectură contemporană.

Principiile de bază comune de la care trebuie să pornească discuțiile noastre sînt principiile realismului în general și ale realismului socialist în special.

« Sînt convins că sîntem cu toții de acord că în arhitectură trebuie să reflectăm realitatea noastră în dezvoltarea ei revoluționară », a spus tov. Maicu, « că în arhitectură, la fel ca în artă și știință, trebuie să ne situăm pe poziții partinice; să gîndim și să elaborăm arhitectura cu căldură umanistă și romantism revoluționar; să dezvoltăm înnoitor tradiția; să luptăm consecvent pentru economicitate, confort și calitate; să dezvoltăm tehnica nouă; să combatem arhaismul și eclectismul ca poziții formaliste ce împiedică realizarea în practică a principiului leninist de dezvoltare creatoare a tradiției; să combatem curentele formaliste care sub diferite forme și la adăpostul așa-zisei promovări a « tehnicii noi » nesocotesc condițiile reale de viață, de climă, de funcțiune, de aspect și tradiție, dezumanizînd arhitectura și scoțînd-o cu totul în afara sferei artei și culturii; să aplicăm cu consecvență și cu înțelegere justă teza leninistă despre *nou și vechi* ».

Trebuie să fie antrenată în discuții teoretice masa arhitecților, pentru a putea crea astfel o platformă de gîndire comună de pe care să se poată dezvolta pe diferite căi creația de arhitectură a epocii socialiste în R.P.R., sub lozinca justă a înfloririi celor 100 de flori, dar cu condiția de a fi răsărite din sămînță sănătoasă și avînd rădăcini în pămînt sănătos.

Concluziile teoretice care trebuie să stea la baza platformei noastre comune sînt: rolul arhitecturii de a satisface nevoile de muncă, de viață, de educație și recreație a oamenilor, deci un caracter primordial, util, afirmat încă de teoreticienii din antichitate; legătura indisolubilă a arhitecturii cu tehnica construcției, prin intermediul căreia se realizează; în sfîrșit, rolul arhitecturii ca formă a culturii societății, prin influența ei artistică-ideologică asupra oamenilor.

Trebuie precizate — la început, desigur, numai în linii mari și poate chiar schematic, urmînd ca printr-un efort comun să fie dezvoltate și adîncite — noțiunile esențiale, legile, regulile, categoriile care acționează în mod obiectiv în procesul de elaborare a operei de arhitectură.

Trebuie reluate și adîncite prin studiu individual și colectiv, ca să poată fi însușite de masa arhitecților, principalele teze ale esteticii marxist-leniniste, ca de exemplu: teoria reflectării, problema conținutului și a formei, a tradiției și inovației etc.

Toate acestea vor duce, printr-un efort comun, care poate fi realizat în cadrul Uniunii Arhitecților, la acea unică platformă de gîndire, bazată pe învățătura marxist-leninistă despre lume și societate, platformă de pe care se va putea dezvolta o multitudine de flori în arhitectura noastră contemporană.

În ceea ce privește practica proiectării și a construcțiilor, vorbitorul a spus:

« Trebuie să recunoaștem că și la noi s-au făcut o serie degreșeli serioase în interpretarea realismului socialist în arhitectură, datorite. pe de o parte, unei slabe pregătiri teoretice, și mai ales dorinței de a combate pozițiile formalismului funcționalist și constructivist promovat pe scară largă în revistele din apus. Pe acest drum s-a ajuns în unele lucrări la poziții arhaizante sau eclectice.

Astăzi, unii, căutînd să fugă de formalismul arhaizant sau eclectic, nimeresc direct în formalismul nud și dezumanizat al constructivismului și funcționalismului, proiectînd la adăpostul lozincii tehnicii noi, lucruri care nu pot fi realizate sau care, chiar atunci cînd se pot realiza, sînt nerationale, costisitoare și incomode funcțiunilor respective.

Totuși, între aceste două curente extreme s-au realizat în ultimul timp și o serie de proiecte juste din punct de vedere funcțional și al tehnicii constructive și cu aspect arhitectural corespunzător țării noastre și epocii noastre. Se pot cita o serie de proiecte tip ale I.P.C.T. și altele.

Pot afirma că din vizitele și din discuțiile purtate în Franța am constatat că marea majoritate a construcțiilor de arhitectură sînt fără excese formaliste, cu tehnică corespunzătoare (nouă unde e cazul și tradițională de asemenea), pozițiile excentrice fiind singulare și condamnate de masa arhitecților și de public.

Noi am făcut de asemenea greșeli serioase, împingînd industrializarea construcțiilor pe drumul prefabricatelor grele, părăsind drumul perfecționării metodelor tradiționale, în loc de a rezerva metoda industrializării și a mecanizării grele numai în cazurile cînd volumul mare de construcții de serie îl poate face rentabil.

Investițiile mari și nerentabile în sectorul prefabricatelor grele și al macaralelor mari ar fi fost mai bine utilizate în dezvoltarea industriei de materiale de construcție tradiționale și noi, dar de bună calitate, a micii mecanizări și raționalizări a șantierelor de tehnică tradițională.

Paralel, prin institute de cercetări și șantiere experimentale trebuie pregătită științific industrializarea mare a șantierelor, a prefabricatelor de tot felul, a mecanizării mari, care să intre în funcțiune cu eficiență tehnică și economică atunci cînd volumul de construcții va fi suficient de mare pentru aceasta.

În privința tipizării, această problemă este legată de precedenta. Astăzi consider că ar fi mai util să avem proiecte tip cu caracter directiv pentru proiectanți, decît să se consume un volum imens de muncă de proiectare în alcătuirea unor proiecte tip exagerat de dezvoltate, în detalii de construcții, în cotări și trimiteri fără sfîrșit, care devin inoperante, căci nu pot fi citite, nu numai de executant, dar de multe ori nici de cel ce le-a întocmit.

În ceea ce privește problema avizării și îndrumării, ea trebuie să fie simplificată și mai ales făcută de pe poziții principiale și de colaborare colegială cu proiectantul autor ».

Arh. P. Iuhu consideră că dintre părerile exprimate este justă aceea care se pronunță pentru îmbunătățirea metodelor folosite pînă în prezent, întrucît nu principiile sînt greșite, ci greșeala a constat în înțelegerea mecanică, în aplicarea lor necreatoare. Ne găsim într-o fază în care putem să analizăm drumul parcurs și să tragem învățăminte și concluzii. Trebuie să găsim drumul pe baza propriei noastre experiențe și nu numai să căutăm rezolvarea în ceea ce se întîmplă în alte țări, căzînd într-o copiere mecanică.

Proiectarea în cadrul institutelor trebuie simplificată, avizarea diverselor foruri de răspundere comasată pe cît posibil, pentru a da proiectanților o libertate și un timp de studiu mai mare. Învățînd din greșelile trecute, care au adus atîtea prejudicii profesiunii, trebuie asigurată unitatea de vederi între conducători și masa de arhitecți.

În învățămînt trebuie îmbunătățită pregătirea tehnică a studenților, legătura cu practica, o linie unitară care să nu-i dezorienteze pe studenți și să le dea încredere în profesorii lor. Învățămîntul trebuie să dea pregătirea de bază, verificată de o experiență valoroasă, să deschidă perspective, urmînd ca practica ulterioară a studentului să-i întregească pregătirea, să-i dezvolte personalitatea.

Arh. L. Schwarz, în munca sa pe linia documentării și a propagandei tehnice, a avut ocazia să cunoască multe lucrări reușite făcute în țara noastră și foarte puțin cunoscute. Aceasta îl face optimist cu privire la posibilitățile noastre și nu i se pare justificat scepticismul unor arhitecți.

După părerea sa, deși nimeni nu contestă rolul tradiției în arhitectură ca fundament necesar pentru dezvoltarea operei de arhitectură, la noi s-a acordat o importanță exagerată acestui rol, preluîndu-se, mai ales, unele forme ale trecutului în mod necreator. În epoca energiei atomice și a zborurilor interplanetare, arhitecții au proiectat fără convingere, în stilul Renașterii, ajungîndu-se la inadvertențe tehnice și estetice.

Călătorind în alte țări, a văzut, în general, realizări de arhitectură modernă fără exagerări, care se încadrau foarte bine, prin contrast, în arhitectura orașelor construite în decurs de secole.

Trebuie făcut totul ca să renască entuziasmul arhitecților sceptici, fără de care adevărata creație nu este posibilă. Să scriem în presă, să colaborăm cu A.S.I.T., să discutăm cu curaj realizările noastre.

Arătînd că apreciază foarte mult realizările maestrului Doicescu în lucrări cum sînt centrala telefonică din b-dul Banu Manta sau cartierul de locuințe de la șosea, nu se poate opri de a critica orientarea greșită a proiectului clădirii Teatrului de operă și balet; după cum capacitatea profesională recunoscută a arhitectului N. Nedelescu nu l-a împiedicat să realizeze o lucrare, după părerea multora nereușită, cum este blocul de pe b-dul Bălcescu.

« În concluzie, aș vrea să arăt că nu este cazul ca oamenii să se demoralizeze, să încătușeze arhitectura și să se pretindă, de exemplu, arhitectului Doicescu să facă arhitectura prof. D. Marcu. Arhitecții trebuie să spună mai bine ca oricine cum trebuie să fie arhitectura ».

Prof. arh. O. Doicescu a înfățișat în cuvîntul său, într-o formă alegorică, existența în Europa a unui particularism spiritual pentru fiecare țară, sintetizat în decursul timpului în anumite figuri de eroi legendari.

Evocînd aceste figuri, pe care transformări profunde le schimbă în ultima vreme, face o paralelă între activitatea eroilor legendari — banul Mărăcine și meșterul Manole — în trecut și în prezent.

Constată, analizînd situația noastră, că societatea noastră socialistă nu infirmă nimic din ceea ce a format adevăratul conținut al arhitecturii și al creației în trecut; îi adaugă posibilități noi, scoțînd-o din izolare și dîndu-i un rol activ în desfășurarea vieții.

Problemele care-l preocupă sînt păstrarea atributelor umane ale activității de cultură în general și a arhitecturii în special.

« Desigur, în orice artă, tehnica este punctul de plecare, nu există nicî un fel de artă, nici cea mai simplă, care nu are înainte tehnica. Ei îi

urmează ca pas superior măiestria, care diferențiază pe oameni între ei, și după aceea vine creația, care confirmă celorlalți oameni perfecția lor ».

...« Acestea au fost reflecțiile mele și de pe această poziție fac o rezervă la reflecțiile apărute în referate. Nu pot să nu remarc într-unul dintre referate că apare șocul originalității și noutății ca bază creatoare. Mi se pare că nu este o poziție dintre cele mai lăudabile culese în străinătate, pentru că arhitectura nu este o problemă de moment. Arhitectura este, dintre celelalte probleme de creație, cea de continuitate. Ea depășește omul cu mult, nu numai în ce privește ciclul lui vital, dar în ce privește și criteriile lui omenești ».

După părerea sa, învățămîntul trebuie să rămînă pe această bază a perfecției omului, adăugîndu-și toate posibilitățile tehnice pe care inventivitatea oamenilor le aduce și păstrînd un echilibru între toate aspectele. Nu toți studenții pot deveni buni meseriași în cele 4000 de ore în care trebuie să învețe această meserie, dar important este « să-și poată găsi chemarea proprie în progresul comunității ».

În ce privește organizarea proiectării, deși nu este de conceput astăzi un sistem individualist, trebuie însă să se permită, în cadrul organizării generale existente, oarecare particularisme, ca să se înlăture unele tendințe necorespunzătoare. « Prin faptul organizării tipice a muncii în aceste mari palate ale vieții de gîndire și creație, rînd pe rînd au fost luate foarte multe aspecte și arhitectura este refugiată în cel mai mic salonaș ». La aceasta se mai adăugă unele subaprecieri ale profesiunii pe planul societății întregi. Avizarea este necesară, însă ea trebuie să urmărească perfecția omului față de ceilalți oameni și nu perfecția mașinii. Printre sarcinile uniunii noastre, pe lîngă cele legate de relațiile ei în afară, trebuie să tindă spre o unitate, să aibă o bază morală în interior, care să corespundă numelui său.

Arh. T. Niga analizează în prima parte a cuvîntului său cauzele care au dus la știrbirea prestigiului profesiunii noastre.

În primul rînd, aceasta se datorește lipsei de solidaritate profesională a arhitecților.

În al doilea rînd, faptului că nu am știut să facem din uniunea noastră un organ activ, care să preia și să rezolve problemele stringente ale arhitecților, legate de organizarea lor, folosind mai rațional fondul de arhitectură pentru încurajarea creației, organizarea de concursuri, tipărirea de publicații ș. a.

În ce privește pregătirea arhitecților în școală, din ceea ce cunoaște, apreciază că studenții de azi au mult mai bune posibilități de a învăța decît a avut generația sa și consideră că nivelul învățămîntului este ridicat.

Nu consideră întemeiate rezervele făcute de unii vorbitori asupra necesității proiectării tip, mai ales în condițiile descentralizării proiectării. Practica dovedește utilitatea proiectelor tip și ea va apărea din ce în ce mai necesară pe măsura creșterii volumului de construcții.

Problema, atît de controversată, a liniei de urmat în arhitectură, o consideră « direct legată de cunoașterea, însușirea și respectul valorilor noastre de artă moștenite din trecut și sînt perfect de acord cu tov. prof. Grigore Ionescu cînd afirmă că fără aceasta nu putem privi în viitor».

...« Ce cred despre orientarea de urmat în viitor? Eu cred și aș dori ca operele noastre de arhitectură să fie frumoase, umane și să corespundă scopului de folosință pentru care sînt create, ca și mijloacele tehnice prin care sînt realizate. Ele trebuie să corespundă condițiilor naturale și climatului nostru spiritual și să contribuie, prin forța, grația și tot limbajul subtil al frumosului, la îmbogățirea vieții și la dezvoltarea spirituală și morală a cetățenilor acestei țări».

Acest scop se poate atinge prin analizarea activității noastre de pînă acum și prin confruntarea ideilor noastre în cadrul uniunii.

Arh. M. Alifanti, secretar al Uniunii Arhitecților, s-a ocupat în intervenția sa de unele dificultăți ale muncii în cadrul uniunii, atît cu membrii săi, cît și cu organele dinafară: lipsa de unitate a arhitecților, pozițiile prea individualiste ale unora, tendința altora de a pune problemele personale înaintea intereselor generale, anumite suspiciuni între generații și încă multe altele au îngreunat munca uniunii.

În relațiile Uniunii Arhitecților cu Comitetul de Stat pentru Arhitectură și Construcții nu a existat totdeauna ajutorul reciproc care ar fi fost de dorit. Comitetul de Stat pentru Arhitectură și Construcții nu a folosit just potențialul masei de arhitecți grupați în uniune, deși unele plenare ale acesteia au arătat că masa de arhitecți angajați efectiv în proiectare poate face observații, critici și propuneri juste, care să ajute indiscutabil la îmbunătățirea realizărilor noastre.

Dintre problemele discutate aici, unele (monumentele istorice, învățămîntul de arhitectură), cu toată importanța lor, sînt mai puțin urgente decît celelalte, care privesc creația arhitecturală, tehnica în construcții costul construcțiilor sau rezolvarea problemelor organizatorice ale profesiunii.

În ceea ce privește avizarea, atît timp cît ea se va referi numai la aspecte de natură estetică, va însemna o frînare a scopurilor urmărite; dimpotrivă, atunci cînd ea va urmări o linie generală de economie, de tehnicitate, de realitate a temelor, o îmbunătățire a realizărilor noastre este sigur posibilă.

Considerînd specificul profesiunii și legăturile ei cu aspectele atît de diferite ale vieții sociale, economice și culturale ale unei țări este aproape firesc să apară opinii diferite asupra problemelor arhitecturii și mai ales în ceea ce privește latura artistică a arhitecturii.

Definirea specificului profesiunii noastre pentru epoca noastră ne poate duce la lămurirea problemelor celor mai spinoase dezbătute aici.

Păstrarea în realitate prin dezbateri largi, prin lupta de opinii, folosirea întregii valori de cunoaștere și de sensibilitate a tuturor colegilor, ne va feri de greșeli.

Orice încercare nouă, valoroasă a unui coleg poate fi considerată ca o treaptă spre îmbunătățirea activității arhitecturale, ca un impuls pentru viitoarele noastre încercări proprii.

Acad. prof. arh. P. Antonescu s-a ocupat de problemele orientării ideologice în domeniul arhitecturii, foarte necesară astăzi, cînd arhitecții se pot ușor rătăci în fața diferitelor curente și sisteme contradictorii ale arhitecturii contemporane.

Noi trebuie să rămînem pe drumul indicat de ultimul Congres al Partidului Muncitoresc Romîn creației artistice, drumul realismului socialist, ca metodă fundamentală a artei noi și ca treaptă calitativ nouă în dezvoltarea artei în Romînia.

Angajați pe această linie, arhitecții noștri s-au îndemnat ușor în a-și însuși cît mai adînc cunoștințele despre o arhitectură de formă națională și reflectînd asupră-i, cu părăsirea pozițiilor conformiste, au putut s-o înțeleagă și s-o iubească pînă a căuta s-o continue, preînnoind-o prin valorificarea calităților ei de ordine și simplitate, de logică constructivă, de sinceritate în exprimarea funcției, de armonia raporturilor și jocul culorilor, valori care toate se regăsesc în moștenirea noastră artistică, reușind astfel a înzestra cu un caracter propriu arhitectura nouă romînească.

Rezultatele acestui drum s-au văzut în proiectele și realizările arhitecților noștri ridicate sub semnul unui specific nou și original care oglindește fidel sensibilitatea și gîndirea adevărată a poporului nostru.

Pe aceeași linie de preocupări, vorbitorul a ținut să amintească de recentele publicații privitoare la vechea arhitectură din țară, dintre care unele au un caracter cu adevărat revelator, cum sînt acelea despre arhitectura populară « care anunță și deschid noi orizonturi de inspirație către o arhitectură nouă, simplă și puternică purtînd laolaltă calitățile de noblețe, pitoresc și monumentalitate, proprii unei arte dedicate poporului».

Arh. T. Evolceanu, în cuvîntul său, face o caldă pledoarie pentru o arhitectură vie, umană, care să emoționeze, elemente care lipsesc arhitecturii noastre. Pentru a încăpea în « patul procustian» al greutăților legate de materiale, tehnică, economie, « i se taie, i se ciuntesc proiectului diverse elemente atît de esențiale, încît clădirea moare, sufletul dispare»...

Tehnica nouă, care ni se propune ca o salvare, prezintă « pericolul pentru creatori de a nu mai putea pierde luciditatea, ci de a rămîne reci». Iată de ce « cred că trebuie redată încrederea în existența arhitecturii. Cred că trebuie create condiții noi și înlăturate cel puțin o parte din greutăți. Cred că trebuie recreată răspunderea și drepturile arhitectului asupra operei sale», a încheiat arh. Evolceanu intervenția sa.

Acad. prof. arh. Duiliu Marcu, președintele Uniunii Arhitecților, s-a ocupat la început de lipsurile în muncă, datorite înțelegerii insuficiente găsite la unele foruri de stat cărora li s-au semnalat problemele ridicate de arhitecți, cum a fost, de exemplu, după plenara a IV-a (proiectarea tip). Recunoaște lipsa de inițiativă a uniunii într-o serie de probleme (sistematizarea Capitalei, construcția de locuințe, tehnica nouă în construcții), cu toate că au existat preocupări pentru aceasta. Biroul Uniunii Arhitecților și d-sa personal, ca președinte, poartă o vină principală pentru lipsa de prezență a Uniunii Arhitecților în toate aceste probleme esențiale, dintre care pentru unele nu au fost consultați.

Trecînd la celelalte probleme ale discuției, consideră și d-sa că școala noastră de arhitectură este bună și că nu i se poate pretinde mai mult decît poate da, adică o orientare generală viitorului arhitect.

Privitor la monumentele istorice de care se ocupă în ultimii ani, consideră că dacă ar fi fost mai perseverent, cu sprijinul uniunii, s-ar fi putut face mai multe lucruri bune, dacă ar fi avut un mai larg sprijin din partea conducerii C.S.A.C. și D.A.U.

Despre avizare, prof. D. Marcu arată printre altele:

« Cine conduce avizarea are o mare răspundere. Nu este nevoie să se ajungă la clișee care ar fi pe placul Comisiei de avizare. Trebuie să se lase mai multă libertate proiectanților, deoarece din jocul liber al cîtorva zeci sau sute de proiecte vor ieși cele cîteva vîrfuri care ar putea avea rolul unor făclii luminoase».

I s-a cerut părerea asupra arhitecturii moderne. Răspunsul său se găsește în cei 45 de ani de activitate, pe care îi periodizează pe scurt. Factura lucrărilor realizate în ultimii 20 de ani (printre care transformarea hotelului Athenée Palace, Palatul Consiliului de Miniștri, Biblioteca Academiei R.P.R., Palatul Ministerului Transporturilor și Căilor Ferate, clădirea Comitetului de Stat al Planificării ș.a.) exprimă foarte bine punctul său de vedere.

După părerea sa, dacă în orașele mici, cu o viață încă patriarhală, trebuie să predomine arhitectura tradițională, în Capitală « tonul îl dă urbanismul, adică amplasarea unei clădiri devine mai importantă decît stilul și ornamentația ei». Dar și aci « cultul frumosului trebuie oficiat cu multă discreție și cu distincție. Să nu se uite că proporția are mai mare importanță decît ornamentația».

Arh. H. Delavrancea, într-o scurtă luare de cuvînt, atrage atenția asupra unor condiții strict necesare care trebuie asigurate arhitectului pentru ca să i se ofere mediul necesar creației arhitectonice: spațiul corespunzător pentru lucru, atît la birou, cît și acasă.

De asemenea, cere să fie legiferată problema dreptului de autor, atît asupra lucrărilor în curs, cît și asupra celor executate mai de mult, pentru a se evita modificări greșite, făcute fără știrea sau aprobarea autorului.

Prof. arh. M. Locar arată în cuvîntul său complexitatea problemelor de arhitectură și legăturile reciproce dintre aspectele economice, tehnice, funcționale și estetice ale arhitecturii. Sarcina arhitecților este de a satisface, în primul rînd, nevoile de viață, de a înțelege nevoile practice, materiale ale societății, fără a se sacrifica însă conținutul ideologic al arhitecturii.

Analizînd lipsurile pe care le consideră mai importante în activitatea arhitecților, constată că față de ascuțimea cu care se pun astăzi problemele materiale, arhitecții nu și-au înțeles pe deplin rolul. Ei s-au desprins adesea de problemele economice ale proiectării, n-au știut să folosească conlucrarea cu inginerii spre stimularea inventivității și gîndirii lor tehnice.

Proiectele ajung cu mari lipsuri pe şantier, legăturile cu locul construcţiei sînt slabe, condiţiile reale ale construcţiei nu sînt îndestul de bine cunoscute, iar arhitectul nu are rolul cuvenit în dirijarea construcţiei. Toţi aceşti factori negativi aduc o scădere a prestigiului arhitectului faţă de beneficiar, organe de stat şi faţă de constructori.

Pentru ridicarea prestigiului profesiunii este necesară o atentă analiză a acestor cauze şi eliminarea lor, mai ales cînd sînt legate de factori subiectivi.

În problema orientării în arhitectură putem spune că, în linii mari, principiale, avem o poziţie limpede, expresie a ideologiei noastre şi a principiilor de dezvoltare a economiei noastre. În aplicarea acestei linii s-au făcut greşeli, ajungîndu-se la o şablonare, la o îngustare a posibilităţilor noastre de expresie. Sîntem împotriva estetismului şi arhaismului, după cum sîntem împotriva formalismului occidental, expresie a unei ideologii străine nouă. Realismul socialist dă posibilitatea desfăşurării unei largi varietăţi de expresie a arhitecturii timpului nostru, oglindire a societăţii noastre socialiste.

În problemele organizatorice trebuie remarcat că lipsurile institutelor noastre de proiectare nu se datorează unor baze principiale greşite. Sectorul de stat al proiectării răspunde unor necesităţi reale şi este singura formă care corespunde organizării noastre de stat.

De aspectele negative în îndrumarea şi organizarea proiectării răspund, nu numai forurile respective în aparatul de stat, dar şi conducătorii institutelor de proiectare, care nu totdeauna şi-au îndeplinit rolul cu iniţiativă şi deplină răspundere.

În ceea ce priveşte învăţămîntul nu se poate pune astăzi problema unei noi revizuiri a planului de învăţămînt. Şcoala naţională de arhitectură urmează o lungă tradiţie. Planul actual este rezultatul unei lungi experienţe proprii şi a ţărilor prietene. Trebuie să lăsăm liberă iniţiativa conducerii şi a catedrelor în realizarea unei unităţi mai strînse între diversele aspecte ale învăţămîntului, în ridicarea muncii educative a studenţilor.

În încheiere, arată că noi nu putem accepta o arhitectură a societăţii capitaliste. De altfel, criza arhitecturii occidentale se accentuează; cercuri din ce în ce mai largi de oameni cinstiţi, de arhitecţi realişti, resping manifestările acestei arhitecturi.

Criticînd unele interpretări greşite date « noului» care îşi cere dreptul la viaţă, atrage atenţia că de multe ori « vechiul» îmbracă haina « noului», inducînd în eroare pe cei neavizaţi. Nu orice pare « nou» triumfă, ci numai ceea ce răspunde ideii de progres a omenirii. Noi sîntem pentru nou, pentru o arhitectură nouă a timpului nostru, legată de tradiţia noastră progresistă, o arhitectură corespunzătoare nevoilor de viaţă, materială şi culturală, a poporului.

Arh. S. Ungureanu se ocupă în special de lipsurile în metodele de muncă ale Uniunii Arhitecţilor, care au contribuit la lipsurile generale discutate în această şedinţă.

« Caracteristica activităţii Uniunii Arhitecţilor a fost o activitate centralizată, acţiuni numai la centru: discuţii, conferinţe, sezisări la forurile superioare, ceea ce a dus pînă la urmă la slăbirea legăturii conducerii uniunii cu masa arhitecţilor.

S-a tergiversat timp îndelungat găsirea obiectivelor activităţii cercurilor. Secretariatul, biroul, membrii comitetului, nu au luat contact cu oamenii din institute, ca să nu mai vorbim de provincie».

« Uniunea Arhitecţilor nu a stabilit climatul pentru desfăşurarea criticii, pentru lupta de opinii şi cred că atmosfera aceasta trebuie schimbată; putem face mult mai mult decît am făcut.

În cuvîntul său, arh. S. Ungureanu a subliniat, de asemenea, importanţa strîngerii legăturii cu inginerii constructori prin A.S.I.T. Între ingineri şi arhitecţi nu pot exista contradicţii esenţiale. În regimul nostru, ambele categorii de profesionişti au de îndeplinit acelaşi ţel: clădiri posibil de realizat, bune şi frumoase.

Arh. M. Bercovici consideră că în acest moment este necesară o clarificare care să deschidă orizontul etapei care urmează.

« Eu cred că cea mai importantă greşeală care s-a făcut în etapa de pînă acum constă în deplasarea centrului de interes al arhitecţilor spre preocupările de estetică, în detrimentul problemelor majore ale arhitecturii, de ordin funcţional şi tehnico-economic».

Oamenii au în primul rînd nevoi materiale şi apoi cerinţe de ordin estetic. Arhitecţii au datoria de a-şi concentra atenţia asupra soluţionării problemelor legate de ridicarea continuă a nivelului de trai al poporului, fără ca prin aceasta să negăm importanţa aspectului artistic al arhitecturii.

În practică însă, se uită prea des acest lucru, se vorbeşte despre arhitectură în special ca despre o ramură a artei. « Aşa se ajunge să se caute orientarea în problemele arhitecturii, nu în sarcinile specifice sectorului de arhitectură şi construcţii în etapa dată a construirii socialismului, ci prin deducţii şi similitudini, din îndrumări date artei în general, picturii, muzicii sau literaturii în particular. Şi este semnificativ că numai în acest sens, al laturii artistice a arhitecturii, se vorbeşte de obicei despre creaţie sau despre spiritul de partid în arhitectură. Eu cred că partinitatea în arhitectură constă în silinţa continuă de a răspunde mereu mai satisfăcător sarcinilor obiective ce stau în faţa noastră, aşa cum sînt ele arătate de partid: de a realiza construcţii confortabile şi economice, folosind o tehnică adecvată şi care să aibă o plastică corespunzătoare».

Deşi formulăm necesitatea unei forme naţionale în arhitectură, rezultatul obţinut prin metodele folosite pînă acum este « o arhitectură eclectică, de un fals monumentalism şi de o artificială preţiozitate», puţin diferenţiată de arhitectura realizată în aceeaşi etapă în alte ţări. Cum putem ieşi din această arhitectură arhaizantă, închistată în formule? Desigur, nu prin recomandarea « de a respecta legile compoziţiei» preconizată de unii tovarăşi, deoarece aceste legi sînt valabile în orice arhitectură. « Linia concretă a arhitecturii nu poate fi rezultatul unei activităţi de cabinet», ci rezultatul eforturilor creatoare ale tuturor arhitecţilor în munca concretă. Nu este vorba de a se nega de aci înainte principiul îndrumării, ci de a crea condiţii « care să nu frîneze, ci să dea aripi tuturor celor care vor să se avînte în lupta pentru soluţionarea sarcinilor de astăzi ale arhitecturii noastre».

Prof. arh. N. Bădescu a susţinut că pentru a se putea face o apreciere justă asupra efortului constructiv de la noi, nu este concludent să se ia în considerare numai problemele locuinţelor şi clădirilor social-culturale, care constituie preocuparea predominantă a arhitecţilor. Este necesar să nu se piardă din vedere ansamblul realizărilor, efortul deosebit făcut în construcţiile necesare dezvoltării industriei şi agriculturii. Aceste sarcini principale ale construirii bazei socialismului au făcut să nu se poată pune accentul, în această perioadă, pe construcţia masivă de locuinţe.

Afirmînd necesitatea îndrumării arhitecturii de către partid şi guvern, arată că, întrucît atît Uniunea Arhitecţilor, cît şi conducerile institutelor de proiectare n-au intervenit pentru a defini o poziţie unitară şi justă, întreagă sarcina îndrumării a revenit forurilor de avizare. Activitatea acestora, rigidă la început, s-a îmbunătăţit treptat şi nu constituie astăzi o frînă pentru creaţii cu adevărat valoroase. Propune ca unele proiecte să fie supuse, anterior avizării, unei discuţii largi în cadrul uniunii.

Vorbind despre problema formei naţionale în arhitectură, consideră că pasiunea de la începutul secolului pentru crearea unei şcoli naţionale de arhitectură trebue să se regăsească şi la noi în faţa sarcinii puse de partid de a încerca elaborarea unei arhitecturi specifice ţării noastre în mers spre socialism. Crede că precizarea obiectivelor şi justeţea acestei cauze nu pot să nu stîrnească entuziasmul.

În continuare, sugerează ca uniunea să iniţieze acţiuni prin care să sprijine forurile de stat în rezolvarea unor probleme organizatorice (funcţiile în proiectare, răspunderea proiectantului, dreptul de autor), precum şi a problemelor tehnicii şi industrializării construcţiilor, a materialelor de construcţii ş.a.

După ce a subliniat importanţa esenţială a preocupărilor pentru economie şi pentru satisfacerea nevoilor de viaţă şi confort, care trebuie să fie în centrul atenţiei, vorbitorul a trecut la unele probleme ale expresiei. Dacă tehnica, materialele etc. pot servi în egală măsură atît societatea capitalistă cît şi cea socialistă, aceasta nu este valabil pentru aspectul plastic al arhitecturii, care este şi o artă, integrîndu-se ca atare în domeniul culturii în care acţionează metoda de creaţie a realismului socialist. Exprimînd ideile, concepţiile a două culturi ideologic antagonice, arhitectura noastră nu poate fi identică în expresia ei, cu aceea a capitalismului. De altfel, arhitectura extremistă, propagată în revistele apusene, nu este nici cantitativ frecventă, nici preţuită decît de un număr infim de « rafinaţi» admiratori ai artei abstracte, lipsită de idei şi ruptă de mase. Nu pe această cale poate fi găsită justa orientare a arhitecturii, ci prin aprofundarea serioasă a legilor ce guvernează dezvoltarea culturii şi artei umaniste a socialismului şi a tezelor marxist-leniniste în acest domeniu, prin combaterea influenţelor ideologiei opuse acestei culturi.

După cîteva propuneri în legătură cu învăţămîntul şi monumentele de arhitectură, face apel la solidaritatea principială a arhitecţilor în munca din cadrul uniunii.

« Cred că din aceste discuţii trebuie trasă concluzia că sînt lipsuri, dar nu există motive de deprimare. Dacă vom ataca toate problemele cu calm, în cadrul posibilităţilor reale de rezolvare şi vom persevera, vom găsi condiţiile unei cotituri în viaţa Uniunii şi a arhitecţilor».

★

În încheierea şedinţei, *acad. prof. arh. D. Marcu*, preşedintele Uniunii Arhitecţilor, a mulţumit participanţilor la discuţii pentru contribuţia adusă şi a anunţat că biroul uniunii va prezenta, la viitoarea şedinţă a comitetului, un plan de măsuri în vederea concretizării şi traducerii în viaţă a propunerilor făcute.

Prof. arh. Nicolae Lupu
Directorul Institutului de arhitectură „Ion Mincu"

60 DE ANI DE LA ÎNFIINŢAREA ŞCOLII DE ARHITECTURĂ

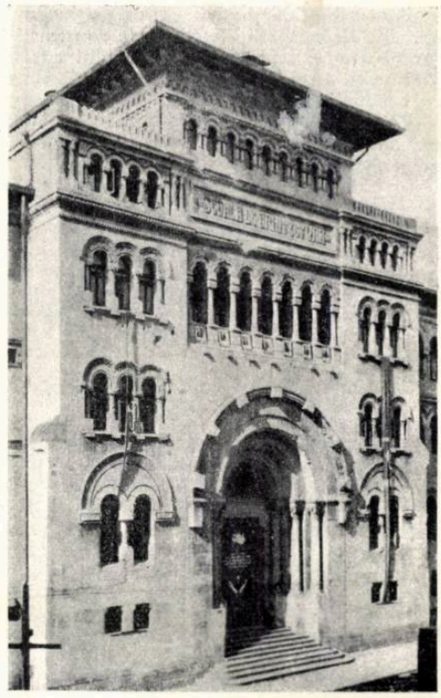

2

Au trecut peste 120 de ani de cînd pe meleagurile ţării romineşti s-a înfiripat ideea realizării unui învăţămînt de arhitectură şi 60 de ani de cînd, în toamna anului 1897, a fost înfiinţată Şcoala de arhitectură.

Începuturile modeste ale manifestărilor arhitecturale din primele decenii ale veacului al XIX-lea nu puteau determina climatul favorabil pentru înfăptuirea mai devreme a învăţămîntului în «arta de a construi».

Cercetarea istorică dovedeşte faptul că apariţia învăţămîntului în domeniul arhitecturii în diferite ţări coincide cu o perioadă în care societatea este antrenată într-o vie activitate constructivă. În felul acesta, învăţămîntul apare ca o necesitate strict legată de evoluţia societăţii şi în acelaşi timp ca un sprijin şi un îndemn în dezvoltarea arhitecturii.

Datorită acestei legături strînse dintre societate şi arhitectură, în Rusia se înfiinţează pe la mijlocul secolului al XVII-lea prima şcoală de arhitectură din Moscova şi în Franţa prima şcoală publică de arhitectură iniţiată de Colbert în anul 1671.

La noi în ţară, o dată cu alcătuirea şi aplicarea Regulamentului Organic (1831 — 1859) sub îndrumarea guvernatorului general, contele Pavel Kiseleff, se pune pentru prima oară în Principatele Romîneşti problema organizării unui învăţămînt special tehnic.

1

În 1832, în cadrul Colegiului Sf. Sava din Bucureşti, se predă, pe lîngă geometria descriptivă, şi un curs special de desen arhitectural şi perspectivă. Aceste începuturi timide se găsesc şi în Moldova, în cadrul Academiei Mihăilene.

Totuşi, despre organizarea unui învăţămînt sistematic în care să se predea noţiunile complexe cerute de meseria de arhitect nu poate fi vorba încă mulţi ani de zile.

Abia în 1864, sub impulsul organizării noului stat romîn în urma unirii principatelor, o dată cu întocmirea Regulamentului şcolilor, ia fiinţă la Iaşi şi la Bucureşti cîte o şcoală de belle-arte pentru studiul special al arhitecturii, picturii şi sculpturii.

Crearea secţiei de arhitectură în cadrul acestor şcoli fiind condiţionată de existenţa a cel puţin 5 candidaţi «*absolvenţi ai matematicilor din facultate*» şi întrucît această condiţie nu a putut fi îndeplinită, secţia de arhitectură nu a funcţionat în anii 1866—1867.

În 1872, se încearcă, fără rezultat, să se înfiinţeze o secţie de arhitectură pe lîngă Facultatea de ştiinţe din Bucureşti.

Această situaţie grea este curmată în 1892, cînd Societatea arhitecţilor romîni, abia după un an de la înfiinţarea sa, în urma acţiunii rodnice a conducătorului ei Alexandru Orăscu, rector al Universităţii din Bucureşti, reuşeşte să obţină aprobarea Ministerului Cultelor şi Instrucţiunii Publice pentru funcţionarea unei şcoli de arhitectură sub conducerea şi îngrijirea societăţii. Un grup restrîns de entuziaşti, în frunte cu arhitectul Alexandru Orăscu, nu precupeţeşte nici un fel de efort şi conduce cu fermitate, dar şi cu greutăţi, destinele acestui început organizat de învăţămînt de arhitectură, fără sprijinul statului.

1. *Vechea clădire a Şcolii de arhitectură din Bucureşti*
2. *Noua clădire a Şcolii de arhitectură (construită în 1912—1927)*
3. *Corpul didactic al Şcolii Superioare de arhitectură*
   Fotografie luată la 28 iunie 1912 cu prilejul aniversării a 15 ani de la înfiinţarea şcolii (1897—1912)

3

Între timp, arhitectul Ion Mincu este ales deputat în Parlament. În această calitate intervine de mai multe ori cu scopul creării unei opinii pentru acordarea însemnătăţii ce se cuvine dezvoltării arhitecturii în ţara noastră.

În şedinţa din 29 ianuarie 1897, Ion Mincu face un apel plin de căldură în Parlament, arătînd situaţia inadmisibilă în care se găsea arhitectura ca urmare a desfiinţării învăţămîntului de stat de arhitectură şi pledează pentru reînfiinţarea lui. În sprijinul afirmaţiilor sale, el spune: «*aproape totalitatea monumentelor ce ridicăm şi pe care le destinăm cu orgoliu să vorbească urmaşilor de starea culturii noastre, sînt opere exclusiv străine*», *adăugînd mai departe:* «*că autorii tuturor acestor monumente nu aveau alte titluri care să-i facă preferabili pămîntenilor decît acela de străini*».

Susţinut cu căldură de puţinii arhitecţi care în acea vreme se aflau în ţară, glasul autorizat al lui Ion Mincu este ascultat şi în toamna anului 1897, ministrul Instrucţiunii Publice fiind Spiru Haret, se reînfiinţează pe lîngă Şcoala de arte frumoase din Bucureşti, o secţie de arhitectură în care sînt admişi, pe baza unui examen de selecţionare, şi elevii fostei şcoli de arhitectură a Societăţii arhitecţilor.

Învăţămîntul de arhitectură devine astfel învăţămînt de stat, cu toate drepturile şi obligaţiile ce-i revin.

Primul director al secţiei de arhitectură a fost numit pictorul C. Stăncescu, urmat imediat de pictorul Gh. D. Mirea, iar corpul didactic se compunea din patru profesori: Grigore Cerchez, Ermil Pangrati, G. Chirilov şi Ion Georgescu, la care s-au adăugat în anii următori arhitecţii Ion Mincu, N. C. Mihăescu, sculptorii Valbudea şi Filip Marin, arh. I. G. Pompilian, arh. I. D. Berindey, arh. St. Burcuş, arh. Eracle Lăzărescu şi arh. Petre Antonescu. În 1904, învăţămîntul de arhitectură este scos de sub tutela Şcolii de arte frumoase şi devine o instituţie independentă de învăţămînt superior, purtînd titulatura de Şcoală superioară de arhitectură, avînd în fruntea sa pe prof. Ermil Pangrati ca director.

O perioadă mai îndelungată de linişte şi de activitate intensă se aşterne peste încercata şi zbuciumata cale a şcolii, care avea menirea să creeze cadre pregătite pentru breasla arhitecţilor.

În acest interval de timp ia fiinţă în cadrul Şcolii superioare de arhitectură şi o secţie de conductori, care a funcţionat din 1912 pînă în 1936.

În 1932, pe baza unei legi speciale învăţămîntul de arhitectură este reorganizat în cadrul unei Academii de arhitectură cu grad universitar şi după modelul Şcolii de belle-arte de la Paris.

Şapte ani mai tîrziu. este înglobat în ramurile de învăţămînt ale Politehnicii din Bucureşti, purtînd denumirea de Facultatea de arhitectură.

După reforma învăţămîntului superior din 1948, învăţămîntul arhitecturii funcţionează în cadrul unei facultăţi a Institutului de construcţii, nou înfiinţat prin reorganizarea învăţămîntului politehnic.

Noi perspective se deschid învăţămîntului nostru o dată cu apariţia Hotărîrii Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn şi a Guvernului privind organizarea activităţii în domeniul arhitecturii.

Recunoscîndu-i-se învăţămîntului de arhitectură rolul însemnat de creare a cadrelor de arhitecţi necesare construcţiilor societăţii socialiste, pentru care se reclamă o temeinică pregătire multilaterală, se hotărăşte crearea, în noiembrie 1952, a Institutului de arhitectură ca instituţie de învăţămînt independentă.

Un an mai tîrziu, la cererea studenţilor şi a corpului didactic, pe frontispiciul institutului apare numele marelui înaintaş şi iniţiator al înfiinţării învăţămîntului de stat de arhitectură, numele arhitectului Ion Mincu.

★

De-a lungul anilor, metodele de învăţămînt, eşalonarea materiilor, orientarea spre un învăţămînt mai mult sau mai puţin inspirat din şcoala franceză sau din cea germană, s-au succedat în mod diferit.

O cotitură în evoluţia învăţămîntului de arhitectură a constituit-o reforma învăţămîntului superior din anul 1948.

Datorită acestei legiuiri profund democratice, porţile institutului au fost larg deschise unui număr mare de studenţi proveniţi din clasa muncitoare şi din ţărănimea muncitoare. Punîndu-se bazele materiale ale învăţămîntului, serii de studenţi care altfel nici nu ar fi putut visa să frecventeze cursurile institutului au putut pătrunde în el. În perspectiva dezvoltării economiei naţionale a sporit totodată simţitor numărul studenţilor admişi în anul I.

Urmînd îndeaproape exemplul şcolii sovietice, se introduce acum organizarea procesului de învăţămînt pe baza unui plan, cu precizarea tuturor sarcinilor didactice menite, împreună, să dea absolventului un număr de cunoştinţe generale şi speciale indispensabile pregătirii sale pentru necesităţile producţiei. Se ajunge astfel la stabilirea unui profil larg în pregătirea noilor promoţii de absolvenţi.

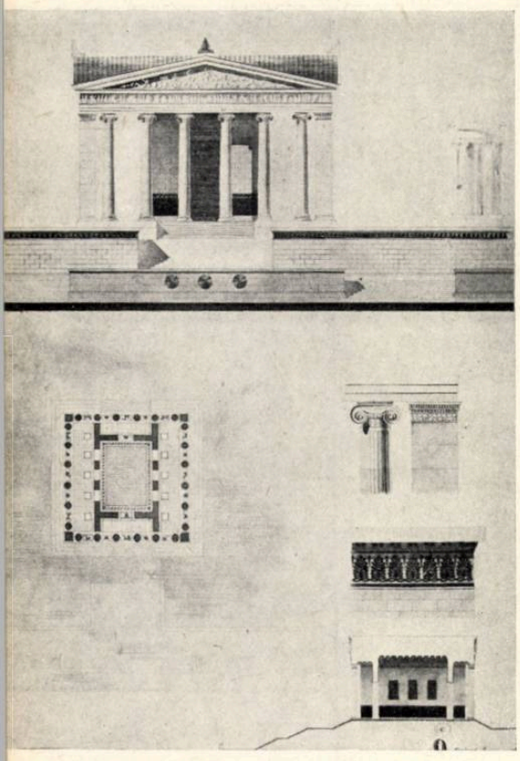

1

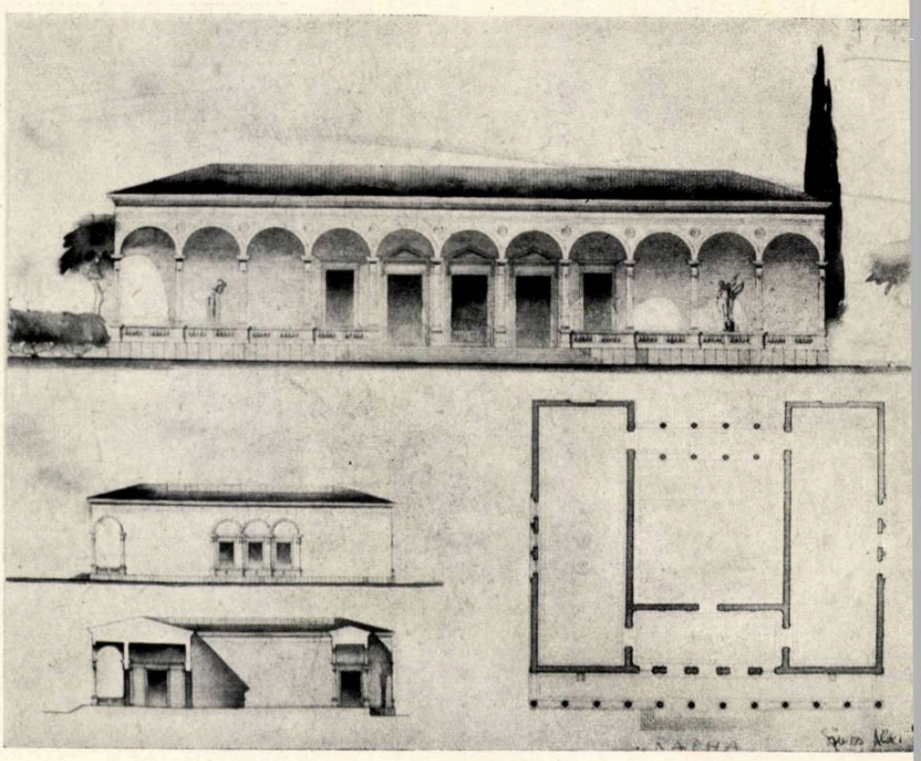

2

Acum se introduce studiul științelor sociale, ajutătoare înțelegerii științifice a fenomenului complex al arhitecturii.

Tot acum se stabilește corelația strînsă dintre teorie și practică, corelație care trebuie să stea la baza unui învățămînt superior de arhitectură. Pe acest principiu se bazează întocmirea planului de învățămînt.

Dintre toate măsurile preconizate de reformă, sigur că cea mai importantă este constituită de ideea stabilirii unui plan de învățămînt unitar și stabil, care să îmbine într-un tot cerințele de bază ale învățămîntului de specialitate cu exigențele sporite prin lărgirea orizontului de cunoaștere.

Astfel, s-a pus problema înlăturării învățămîntului abstract și s-a stabilit îndrumarea lui pe căile firești ale legăturii sale cu societatea în care se dezvoltă.

Incertitudinea asupra căilor concrete care trebuiau urmate a dus în ultimii ani la prea multe schimbări în acest plan de învățămînt, fără a se lăsa timpului verificarea rezultatelor aplicării sale.

Însă după o folositoare experiență de un deceniu, Ministerul Învățămîntului și Culturii a păsit, în anul care s-a scurs, la stabilirea unui plan definitiv în urma unei largi consultări cu cele mai competente foruri.

În discuțiile Consiliului științific al Institutului de arhitectură s-a ajuns la concluzia că planul de învățămînt trebuie să reflecte ideea formării unui arhitect cu un larg profil de cunoaștere profesională, cu maturitatea de abordare a tuturor problemelor legate de profesiune. Deci, nu un arhitect cu o specializare strîmtă și limitată, ci un constructor și artist în același timp, care să participe cu succes la înflorirea orașelor și satelor de pe tot cuprinsul țării, la ridicarea arhitecturii pe o treaptă mereu mai înaltă.

Noul plan de învățămînt prevede o reducere de 13% față de cele 5163 ore existente de contact al studenților cu corpul didactic (cu excepția fazei a doua a proiectului de diplomă), cu toate că printr-o mai bună distribuire s-a realizat un spor substanțial de ore afectate învățămîntului de proiectare. S-a statornicit rolul primordial pe care îl are în formația arhitectului activitatea de proiectare, însemnătatea atelierului de arhitectură, laborator în care se contopesc cunoștințele teoretice și practice, în care se stimulează și se dezvoltă puterea de creație a tinerilor dornici de a-și da contribuția lor la dezvoltarea arhitecturii.

Desființarea specializării de la diplomă urmărește înglobarea cunoștințelor de specialitate în bagajul general de cunoștințe al studentului, pe care acesta trebuie să-l folosească la elaborarea proiectului de diplomă, tratînd un subiect din orice ramură a arhitecturii: urbanism, arhitectură generală, industrială sau agricolă.

Limitarea seminariilor numai la unele materii cu caracter tehnic, la care apare evidentă necesitatea exemplificării cunoștințelor de la cursuri, transformarea altora în lucrări practice, suprimarea colocviilor și reducerea substanțială a examenelor din sesiunea de iarnă, degajează un număr sporit de ore pentru activitatea de proiectare și pentru acumularea mai largă a cunoștințelor din domeniul vast al culturii generale.

Considerăm că situarea proiectului de construcție la începutul anului IV, după parcurgerea materiilor cu caracter tehnic din primii ani de studiu, constituie o bază serioasă și un ajutor prețios pentru îndrumarea proiectării de arhitectură din ultimii trei ani, pentru că dă posibilitate studentului de a îmbina mai bine creația artistică cu exigențele științei construcțiilor.

Introducerea excursiilor de studii documentare pentru cunoașterea tezaurului de artă arhitectonică națională de pe cuprinsul țării, introducerea unor cursuri cu frecvență facultativă, sporirea duratei de practică, introducerea cursului de materialism dialectic și materialism istoric, a cursului de stereotomie și altele sînt tot atîtea jaloane pe drumul tradițional al progresului pe care pășește de peste șase decenii învățămîntul de arhitectură din țara noastră.

Astăzi, în Institutul de arhitectură «Ion Mincu» își însușesc cunoștințele despre arta de a construi peste 650 de studenți.

Dacă ne întoarcem cu gîndul la cei cîțiva studenți care se înscriau în Școala de arhitectură la începutul acestui secol, ca să nu vorbim de anii 1904 și 1905, cînd abia cîte un singur student intra în anul I, ne

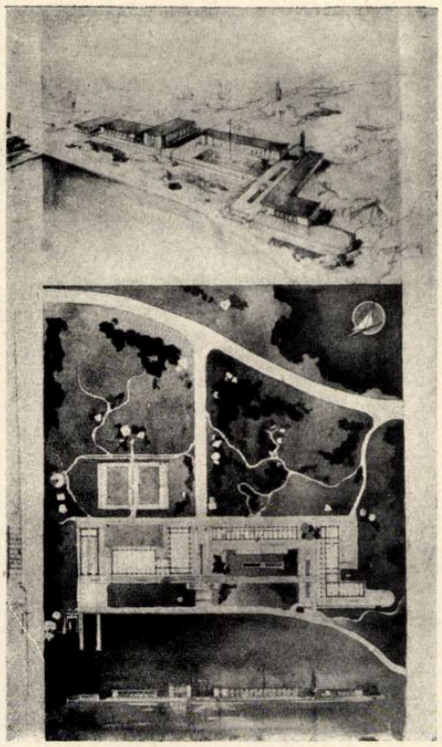

3

dăm seama de radicala schimbare care s-a produs în opinia romînească asupra însemnătății acestei profesiuni. La aceasta sigur că trebuie să adăugăm, în primul rînd, volumul de lucrări și dezvoltarea sectorului de construcții din ultimii ani, ca urmare a impulsului creat de noile cerințe materiale sporite ale societății. A contribuit de asemenea recunoașterea meritului și locului de frunte ce revine arhitecturii în făurirea culturii noastre naționale.

Probleme noi și ample se pun în organizarea desfășurării procesului de învățămînt.

Recrutarea studenților se face, potrivit unei tradiții înscăunate de la înființarea școlii, prin examenul de admitere în care materiile de profil sînt desenul arhitectural și ornamental, dată fiind importanța aptitudinilor pe care trebuie să le aibă un candidat la studiul arhitecturii.

Probele de matematici și fizică întregesc verificarea cunoștințelor minimale necesare unei baze de pornire în studiul complex al tehnicii în construcție.

În felul acesta, examenul de admitere își păstrează caracterul său de selecționare și verificare, pentru ca cei ce intră în institut să fie capabili să se înscrie pe linia constantă de acumulare de cunoștințe în vederea pregătirii pentru profesiunea de arhitect.

O dată intrați în institut, studenții au de parcurs următoarele materii de învățămînt:

Anul I — Curs de matematici superioare (cu seminarii).
— Curs de geometrie descriptivă (cu lucrări practice).
— Curs de elemente și programe de arhitectură.
— Curs de socialism științific (cu seminarii).
— Curs de istoria artelor (curs facultativ).
— Introducere în proiectare (studiul elementelor clasice).
— Desen ornamental.

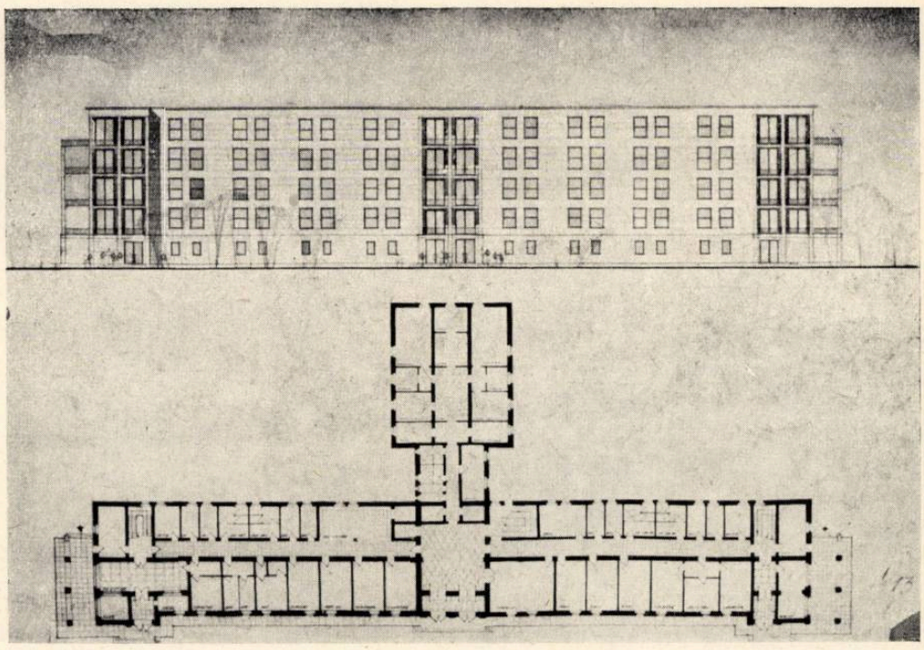

4

5-6

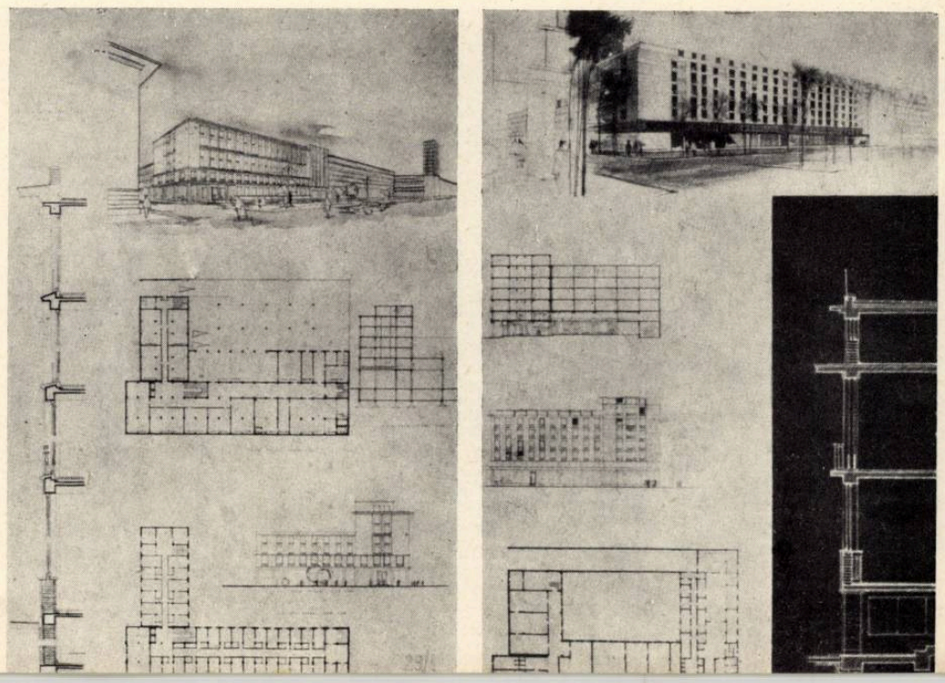

1. Un muzeu arheologic — Proiect de promovare
Popescu Aurelia, studentă anul I — Atelier conf. arh. Gheorghe Petrașcu
2. Un pavilion pentru expoziții
Szücs Alexandru, student anul II — Atelier șef de lucrări arh. Valentin Iorga
3. O tabără pentru sportivi
Popov Vladimir, student anul IV Atelier șef de lucrări arh. Ludwig Staadecker
4. Un spital
Marinescu Draga, studentă anul IV — Atelier șef de lucrări arh. Mircea Alifanti
5. Un hotel
Swoboda Petre, student anul V Atelier prof. arh. Octav Doicescu
6. Un hotel
Wiesel Gabriel, student anul V Atelier șef de lucrări arh. Tiberiu Ricci

1. Un combinat textil de perlon — Proiect de diplomă
Bărbulescu Maria, studentă anul VI — Conducător de diplomă, conf. arh. Niculae Ghika-Budeşti

2. O fabrică de automobile — Proiect de diplomă
Sefchi Lutfi, student anul VI — Conducător de diplomă, prof. arh. Ladislau Adler

3. O colonie muncitorească — Proiect de urbanism
Opreanu Nicolae, student anul V — Atelier prof. arh. Gustav Gusti

4. Centru civic la Tohan — Proiect de diplomă
Voiciulescu Constantin, student anul VI — Conducător de diplomă, şef de lucrări arh. Cezar Lăzărescu

5. Un cartier de locuinţe la Sighişoara — Proiect de diplomă
Glatz Henriette, studentă anul VI — Conducător de diplomă, asistent arh. Anton Moisescu

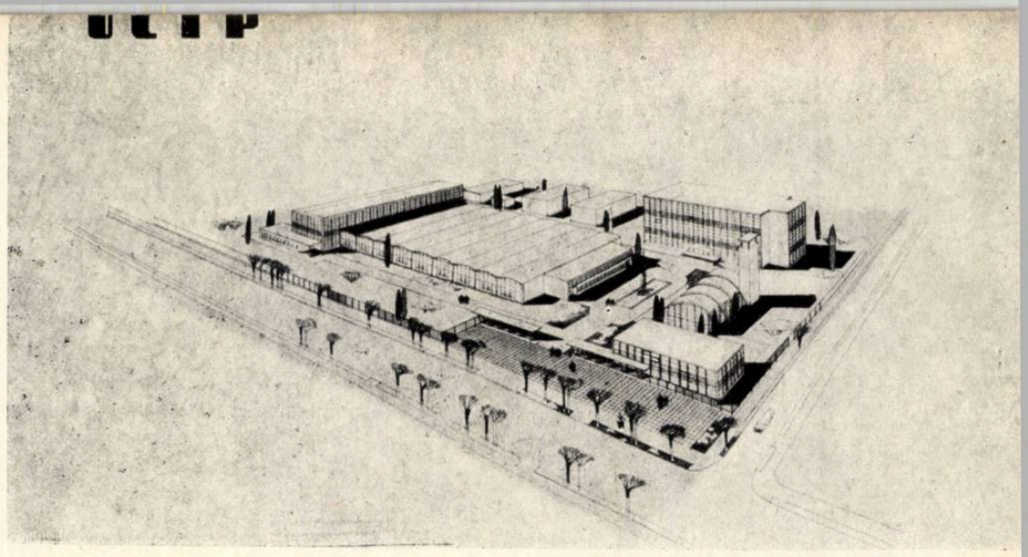

1

2

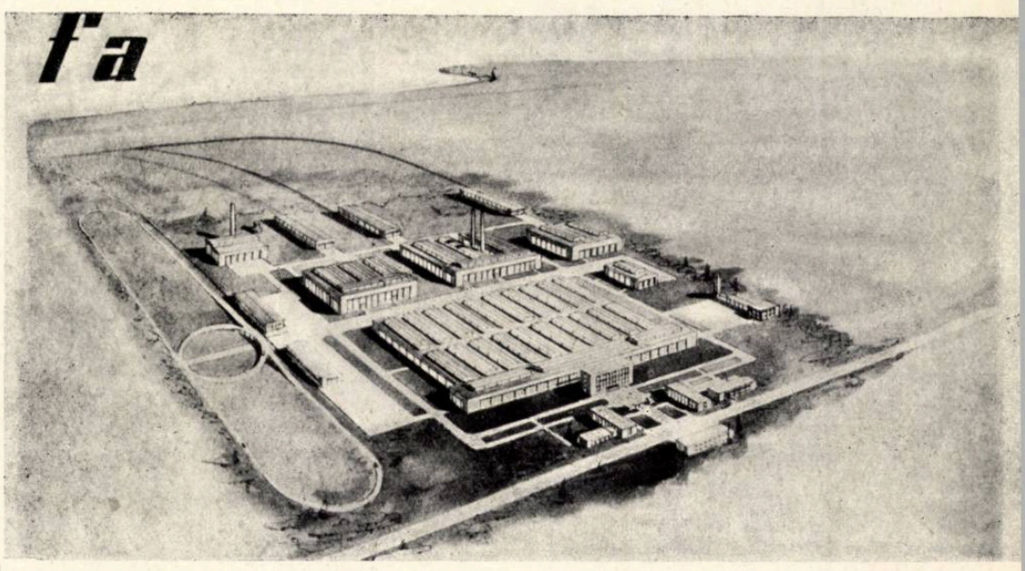

3

— Practica de construcţii I (atelier de lăcătuşerie, tîmplărie, pietrărie).

Anul II — Curs de mecanică şi rezistenţă (cu seminarii).

— Curs de stereotomie, perspectivă şi umbre (cu lucrări practice).

— Curs de elemente şi programe de arhitectură.

— Curs de istoria arhitecturii universale şi a evoluţiei oraşelor (curs facultativ cu lucrări practice).

— Modelaj.

— Desen ornamental.

— Proiectare de arhitectură (în ateliere de arhitectură cu studenţii anilor II şi III).

— Practica de construcţii II (muncă efectivă în construcţie, pe şantiere).

Anul III — Curs de calculul structurilor (cu seminarii).

— Curs de construcţii (cu seminarii).

— Curs de finisaj (partea I).

— Curs de istoria arhitecturii universale şi a evoluţiei oraşelor (curs facultativ).

— Curs de istoria arhitecturii R.P.R. (curs facultativ cu lucrări practice).

— Proiectare de arhitectură (în ateliere de arhitectură cu studenţii anilor II şi III).

— Desen ornamental.

— Practica de construcţii III (lucrări de roşu).

Anul IV — Curs de materialism dialectic şi istoric.

— Curs de arhitectură agricolă.

— Curs de arhitectură industrială.

— Curs de teoria urbanismului.

— Curs de finisaj (partea a II-a).

— Curs de instalaţii tehnico-sanitare.

— Studiul machetelor.

— Proiect de construcţie.

— Proiectare de arhitectură (în ateliere de arhitectură cu studenții anilor IV, V, VI).
— Practica de construcții IV (finisaj).
Anul V — Curs de estetică și teoria arhitecturii.
— Curs de teoria urbanismului.
— Curs de economia, legislația construcțiilor și organizarea șantierelor.
— Aplicații de decorație.
— Proiectare de arhitectură (în ateliere de arhitectură cu studenții anilor IV, V, VI).
— Proiecte de arhitectură industrial-agricolă.
— Proiecte de urbanism.
— Practica de construcții V (lucrări complexe, organizarea șantierului).
Anul VI — Curs de mobilier.
— Prelegeri de specialitate (construcții și finisaj).
— Prelegeri de specialitate (istoria artelor și a arhitecturii).
— Prelegeri de specialitate (urbanism).
— Prelegeri de specialitate (clădiri industriale și agricole).
— Relevee după monumente de arhitectură (măsurătorile pe teren se execută la sfîrșitul anului V).
— Aplicații de decorație.
— Practica de proiectare.
— Proiect de prediplomă.
— Proiect de diplomă.

Pentru cunoașterea monumentelor de arhitectură națională, pentru lărgirea cunoștințelor și dezvoltarea îndemînării artistice, au fost prevăzute în planul de învățămînt excursii de studii în diferite localități și regiuni bogate în monumente de arhitectură (Histria, Sarmisegetuza, Curtea de Argeș, Tîrgoviște, monumentele din valea Oltului, din Moldova de nord, Sibiu, Orașul Stalin).

Studenții din ultimul an de studiu obțin deplasări gratuite în diferite localități din țară pentru a cunoaște amplasamentul și pentru a stabili tema proiectului de diplomă, căutîndu-se în felul acesta să se imprime un caracter mai realist proiectelor de diplomă care se întocmesc în școală.

Numeroase sînt vizitele și deplasările studenților sub conducerea cadrelor didactice la șantierele de construcții, la ateliere de prelucrare a materialelor de construcții, în scopul legării noțiunilor teoretice de la curs cu realizările practice.

Una din activitățile de bază în Institutul de arhitectură o constituie elaborarea și susținerea proiectelor de diplomă.

Ele prilejuiesc studenților ocazia de a face dovadă printr-o lucrare personală, de sinteză, a tuturor cunoștințelor însușite în cei 6 ani de studiu din institut.

Pentru aceasta, pe baza unui program stabilit de studenți și aprobat de catedră, ei execută un proiect de absolvire împărțit în două faze: o fază de prediplomă care corespunde cu sarcina de proiectare din producție, urmată, după aprobare, de o fază de diplomă, corespunzătoare proiectului tehnic detaliat, la scara care permite timpul și stadiul pregătirii studenților.

Lucrarea de absolvire trebuie să reprezinte rezolvarea la nivelul actual al științei și tehnicii, a unei teme de arhitectură din domeniul vast al arhitecturii generale, urbanismului, arhitecturii industriale și agricole. Nu sînt excluse nici teme care privesc studii de reconstituiri a unor monumente istorice.

Expoziția anuală de proiecte organizată la sfîrșitul anului școlar pentru prezentarea proiectelor de diplomă a demonstrat cu prisosință maturitatea de gîndire și serioasa pregătire la care au ajuns mulți dintre autorii proiectelor expuse.

Proiecte ca: « Un complex de odihnă pe litoral », « Gara București-Sud », « Fabrica de sticlă de ambalaj », « Un centru civic la Sf. Gheorghe » și altele dovedesc nivelul înalt la care

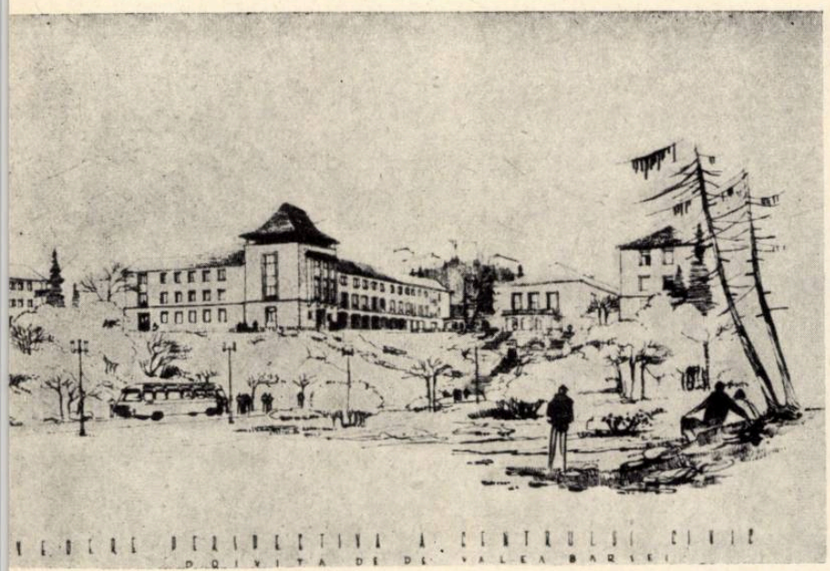

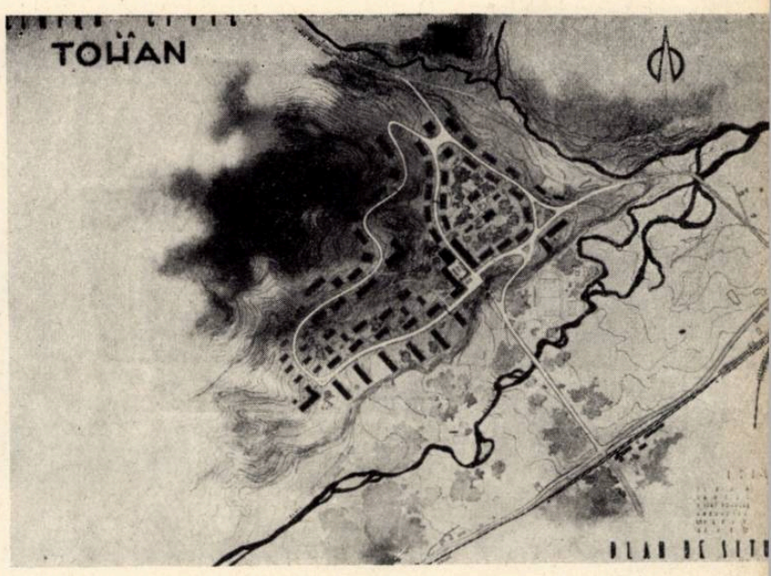

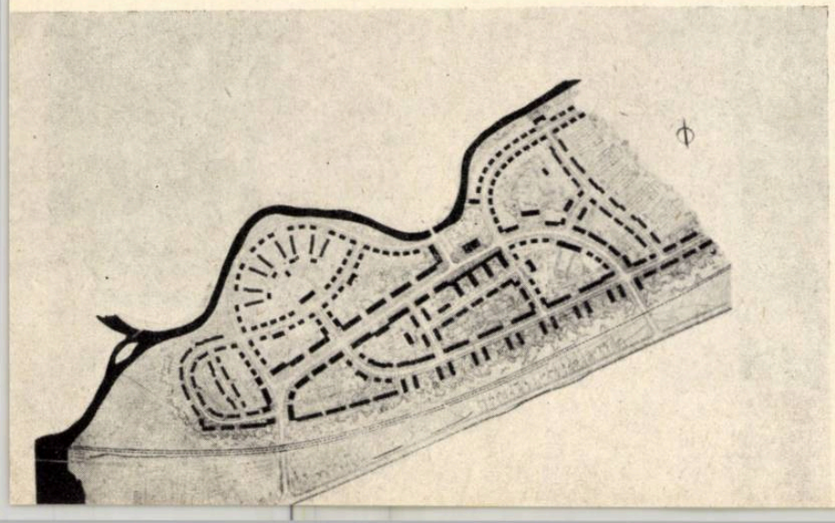

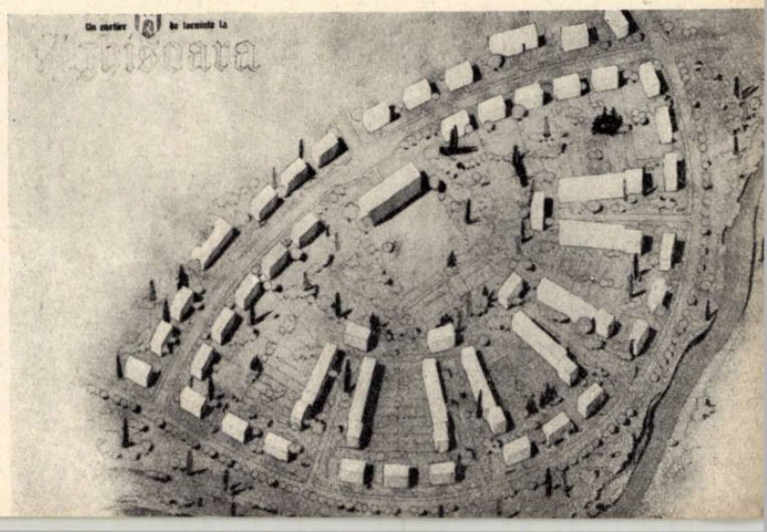

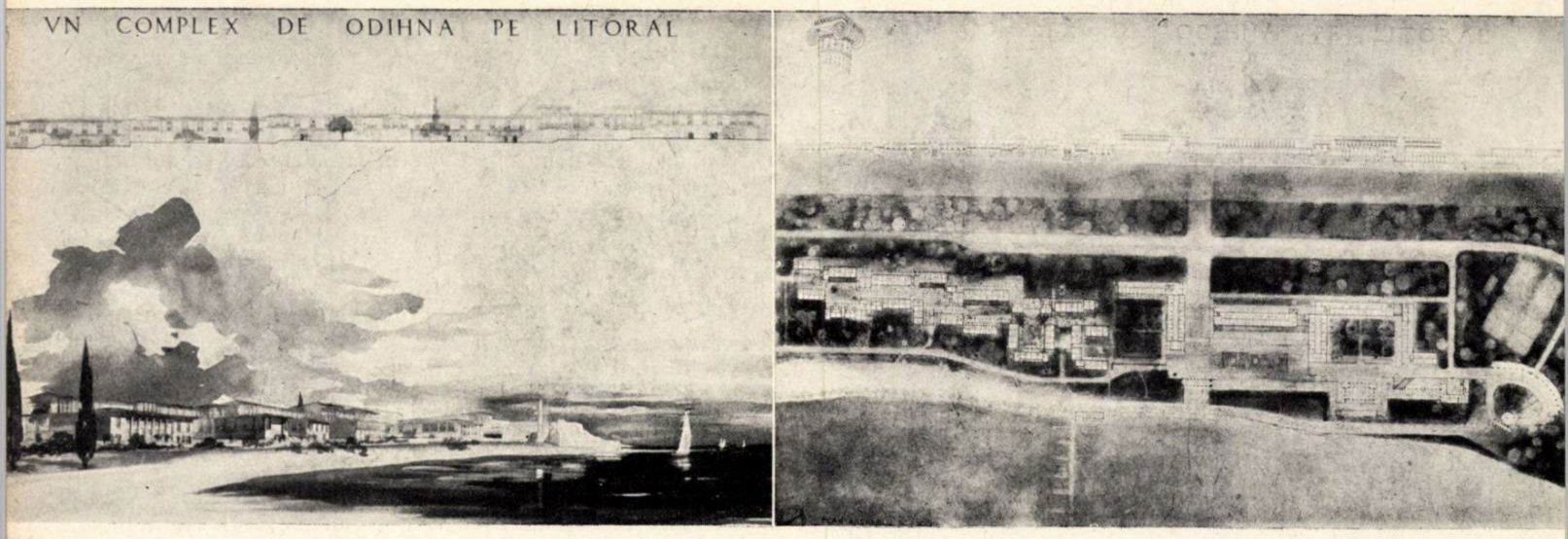

1

au ajuns aceste lucrări, atît în ceea ce privește soluțiile de principiu, cît și plastica arhitecturală.

La acest bilanț îmbucurător, se cuvine să situăm în loc de frunte contribuția, atașamentul și activitatea rodnică a corpului didactic, a celor 84 de profesori șefi de catedră, profesori, conferențiari, șefi de lucrări, asistenți și preparatori — care activează zilnic în institut.

Fără munca plină de abnegație, de devotament, pe care membrii corpului didactic o desfășoară în institut, la catedră sau atelier, nu ar fi posibile rezultatele frumoase, de cele mai multe ori necunoscute în afara zidurilor institutului, la care a ajuns învățămîntul arhitecturii. Și legătura lor strînsă cu practica proiectării îi ajută să aducă în școală suflul viu și plin de învățăminte al producției, ceea ce determină și mai mult caracterul realist al învățămîntului.

Pe lîngă activitatea didactică, devine tot mai importantă contribuția corpului didactic la rezolvarea problemelor de educație patriotică, de culturalizare a studenților.

Problemele vieții studenților, cu tot freamătul inerent tinereții lor, cu toate idealurile, grijile, nu pot rămîne indiferente profesorului care le luminează mintea și le încălzește sufletul.

2

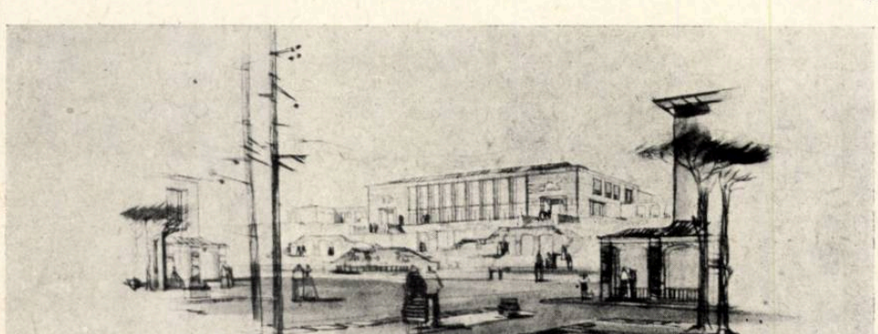

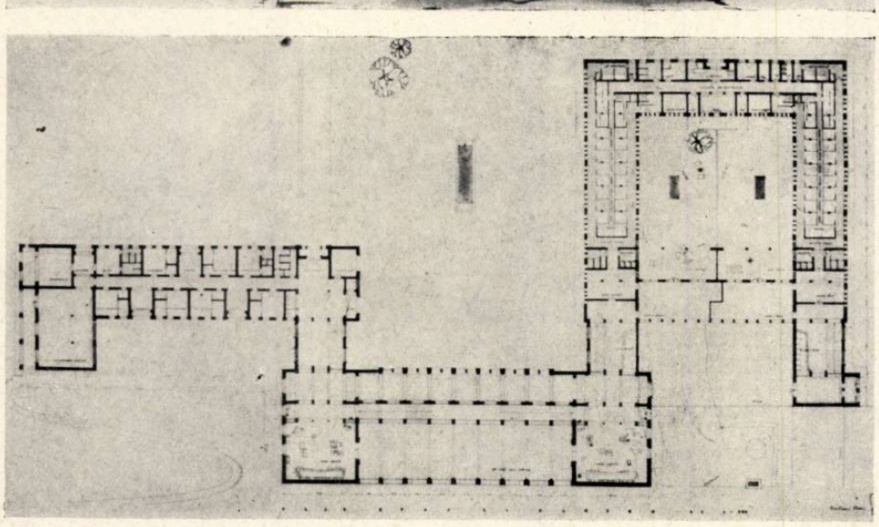

Una din cele mai importante realizări ale reformei învățămîntului superior din 1948 a fost și ridicarea nivelului științific al învățămîntului superior, prin planificarea activității științifice a cadrelor didactice. Cadrele noastre didactice au răspuns cu însuflețire acestei nobile preocupări.

În cadrul activității de cercetări științifice, o serie de cursuri scrise au putut să fie puse la dispoziția studenților, numeroase sînt lucrările cu caracter teoretic și practic care contribuie la rezolvarea unor probleme de producție și de învățămînt. Cea de-a treia sesiune științifică a cadrelor didactice, ținută la 10 și 11 mai 1957, a demonstrat cu prisosință nivelul înalt al referatelor prezentate. Între cele 15 referate înscrise în programul sesiunii, cele intitulate «Analiza unor proiecte de școală din anul 1955—1956» al prof. M. Alifanti, «Compunerea volumelor» al prof. O. Doicescu și altele s-au situat în centrul atenției și dezbaterilor generale. Sperăm ca în curînd să se poată scoate primul număr din buletinul institutului, care ar prilejui publicarea acestor lucrări prețioase care astăzi rămîn prea puțin cercetate și valorificate.

Alături de activitatea științifică a corpului didactic a început, nu de mult, să se dezvolte o preocupare tot mai susținută a studenților pentru problemele științifice, în cadrul celor 5 cercuri științifice care funcționează azi în institut. Această preocupare extrașcolară are menirea să formeze studenților, încă de pe băncile școlii, un interes pentru cercetările științifice și o metodă clară de gîndire. Ultima sesiune științifică a cercurilor studențești a dovedit seriozitatea cu care studenții au răspuns directivelor Ministerului Învățămîntului pentru susținerea acestei munci, a dovedit mai cu seamă că acolo unde cadrele didactice au îndrumat această activitate, s-au putut culege roadele cele mai bune.

Prezentarea unor referate ca «Leon Battista Alberti» al studentei Murariu Ofelia, «Construcții de locuințe din panouri mari» al studentului Ilie Spiridon sau referatele cu caracter monografic despre arhitecții romîni înaintași se situează printre cele mai bune realizări în acest domeniu și demonstrează din plin pregătirea lor serioasă.

Expozițiile cercului plastic cu subiecte din atelier, din excursiile pentru cunoașterea

monumentelor istorice sau a marilor șantiere de construcții se plasează între cele mai elocvente preocupări ale studenților institutului, dovedind măiestria artistică la care au ajuns și care, dealtminteri, se evidențiază și în prezentarea proiectelor.

Această variată și continuă activitate nu ar fi fost posibilă fără existența unei baze materiale corespunzătoare.

În această direcție trebuie semnalat că față de vitregia vremurilor trecute, cînd cel ce venea la studii era lăsat la voia întîmplării în găsirea condițiilor de existență, astăzi studenților Institutului de arhitectură li se oferă condiții bune de locuit în cele două cămine ale sale în care sînt găzduiți confortabil peste 180 de studenți.

De asemenea, institutul a fost dotat cu o cantină proprie în imediata apropiere a institutului, în care pot lua masa 300 de studenți, în cele mai bune condiții.

Din totalul de peste 650 de studenți, 300 de studenți cu situația bună la învățătură și ai căror părinți au venituri mici, primesc burse de studii, 20 de studenți primesc indemnizații de merit, două burse republicane cinstesc pe cei mai buni studenți și 22 de studenți locuiesc gratuit în cămine sau iau masa fără plata regiei la cantină.

În aceste condiții asigurate prin baza materială creată Institutului de arhitectură, cele mai frumoase căi se deschid învățămîntului de arhitectură.

Cu un plan de învățămînt care ține seama de experiența anilor trecuți, cu un corp didactic competent și devotat, cu o bază materială corespunzătoare, învățămîntul de arhitectură are toate premisele necesare pentru continua sa dezvoltare pe o linie ascendentă.

În felul acesta el va putea să contribuie din plin la formarea unor cadre care în exercitarea profesiunii lor să creeze cu succes acea «*arhitectură care să răspundă climei, obiceiurilor, ideilor și simțirilor noastre*» cum spunea Ion Mincu acum 60 de ani.

3

1. Un complex de odihnă pe litoral — Proiect de diplomă — *Dan Aurel, student anul VI — Conducător de diplomă șef de lucrări arh. Tiberiu Ricci.* **2.** Un centru de cură la Olănești — Proiect de diplomă — *Hartman Eduard, student anul VI — Conducător de diplomă șef de lucrări arh. Mircea Alifanti.* **3.** Victoria de la Samotrake — Desen după model de ipsos, cu durată de 8 ore — *Hanciu Sanda, studentă anul IV — Atelier prof. arh. George Simotta.* **4.** Un bufet pe malul unui lac — Schiță de 12 ore — *Vișan Valentin, student anul III — Atelier șef de lucrări arh. Ludwig Staadecker.* **5.** O seară — Schiță de 12 ore — *Vișan Valentin, student anul III — Atelier șef de lucrări arh. Ludwig Staadecker.* **6.** O seară — Schiță de 12 ore — *Grigorescu Ilie, student anul III — Atelier prof. arh. Octav Doicescu.*

4

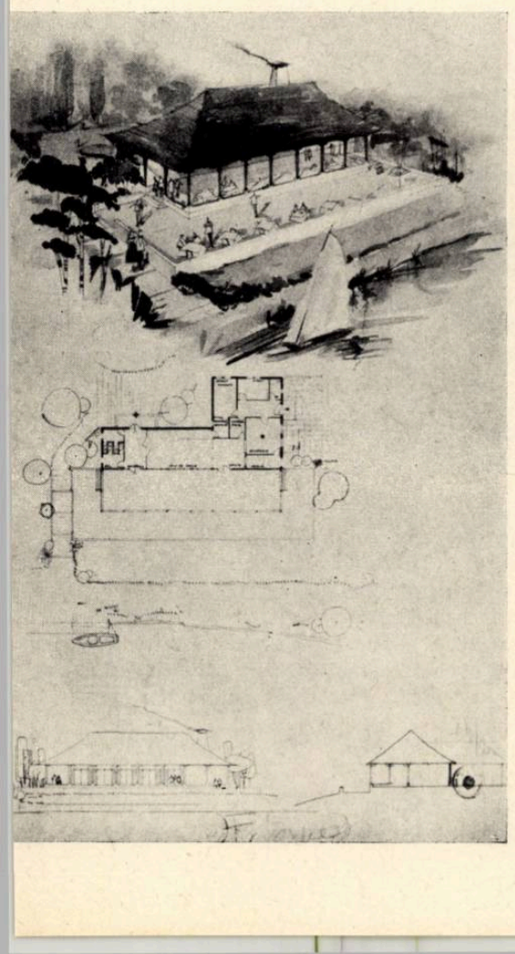

5

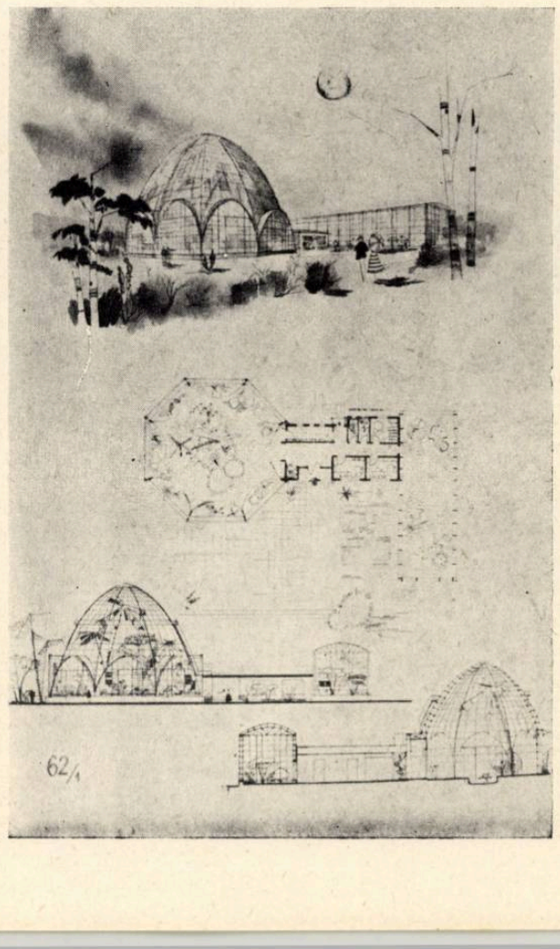

6

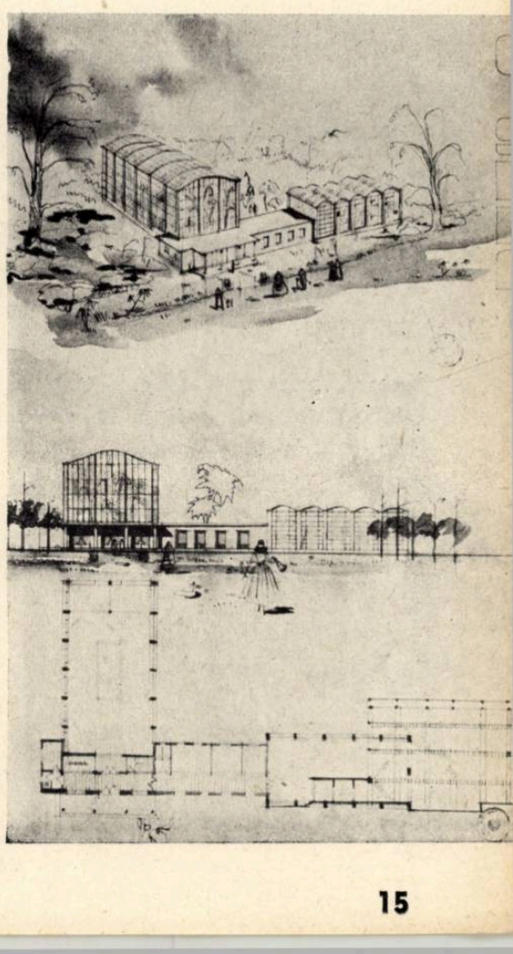

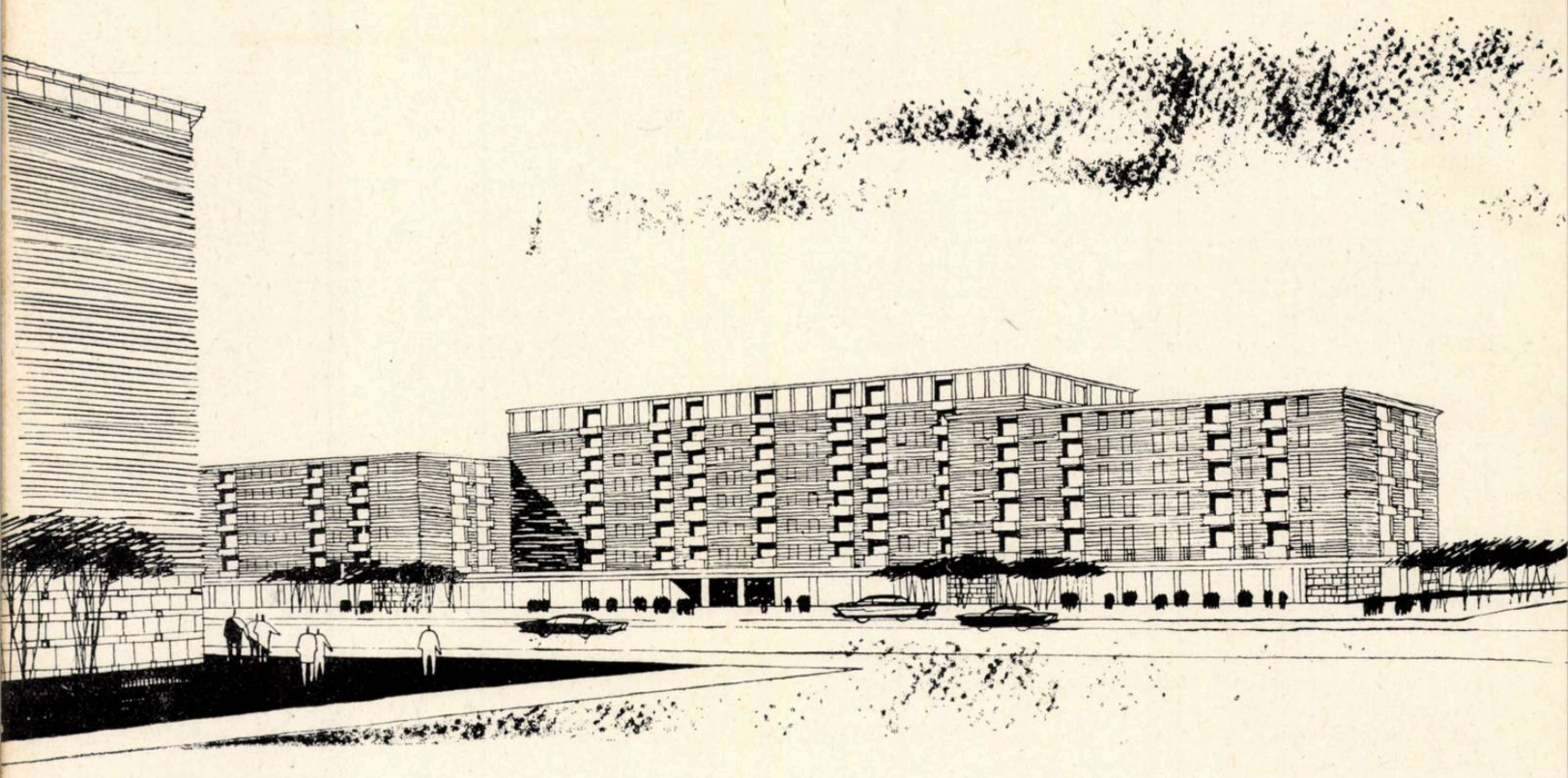

proiectarea tip

CONTRIBUŢIE LA REZOLVAREA CLĂDIRILOR DE LOCUIT DIN ORAŞUL BUCUREŞTI ÎN CURSUL ANULUI 1958

Autori, arhitecţii Tiberiu Ricci, Mircea Dima, Zoltan Grundl. Coautor, inginer Garabet Aznavorian
Institutul Proiect - Bucureşti

Problema construcţiei de locuinţe în oraşul Bucureşti, în cursul anului 1958, îmbracă două aspecte.

Pe de o parte, se vor continua şantierele mari începute în anii precedenţi în cartierele Grivita, Vatra Luminoasă, Floreasca, precum şi pe bulevardul Muncii şi şoseaua Mihai Bravu, în scopul terminării lor; paralel, se va proceda la amenajarea şi dotarea cu lucrări edilitare a altor spaţii mari, pregătind astfel deschiderea noilor şantiere pentru construcţiile de locuinţe.

Pe de altă parte, vom construi pe terenurile izolate, rezervate clădirilor de locuit, situate de-a lungul magistralelor sau pe străzile importante din cadrul inelelor I şi II ale oraşului. Terenurile alese sînt rezervate clădirilor de locuit şi dispun de toate lucrările edilitare necesare, fapt care va permite deschiderea acestor şantiere chiar din primele luni ale anului 1958. Aceste completări vor asigura — paralel cu şantierele în curs semnalate mai sus — numărul necesar de apartamente care urmează a se da în folosinţă la sfîrşitul anului 1958 şi începutul anului 1959.

Dacă primul aspect, acela al marilor ansambluri de locuinţe în curs de execuţie, nu ridică probleme noi principiale, avînd în vedere că, atît unitatea arhitecturală a acestor ansambluri, sistemele constructive adoptate, cît şi lucrările de organizare a şantierelor existente impun continuarea proiectării şi execuţiei după principiile adoptate prin sarcinile de proiectare iniţiale pentru fiecare ansamblu în parte, în schimb, cel de-al doilea aspect, al completării magistralelor oraşului cu clădiri de locuit, ridică o serie întreagă de probleme noi, care cer o rezolvare corespunzătoare. Printre acestea, în primul rînd se situează cerinţele Comitetului executiv al Sfatului popular al Capitalei, pe care Institutul Proiect-Bucureşti trebuie să le satisfacă:

— asigurarea întocmirii în timp scurt a proiectelor tehnice necesare deschiderii majorităţii acestor şantiere noi;

— reducerea preţului de cost al construcţiei de locuit cu cca. 7%, menţinînd o frecvenţă maximă pentru apartamentele unifamiliale de două camere (65—70%).

La aceste deziderate trebuie adăugate cerinţele impuse de particularităţile acestor clădiri de locuit, care de fapt deschid seria de probleme noi puse spre rezolvare proiectării din acest an, şi anume:

— amplasamentele sînt răspîndite în toate cele opt raioane ale oraşului;

— fiecare amplasament permite, în general, executarea unei singure clădiri;

— suprafețele terenurilor și fronturile de fațadă sînt diferite; de asemenea sînt diferite regimurile de înălțime și tratare, cu sau fără calcan, ale clădirilor respective;

— beneficiarii de investiție și deci temele acestor clădiri diferă simțitor.

La toate acestea trebuie adăugat faptul că trusturile de execuție sînt, la rîndul lor, diferite și deci posibilitățile lor de organizare a șantierelor sînt diverse și costisitoare, raportate la numărul de apartamente proiectate.

Iată-ne, deci, puși în fața unei situații similare cu cea de anul trecut, care, dat fiind volumul mic de construcții izolate, a putut fi rezolvată tratînd în mod separat fiecare caz în parte, considerînd lucrările respective ca pe un unicat.

Repetarea aceleiași metode de lucru, de data aceasta pe scară mare, nu putea duce la rezultate satisfăcătoare din punct de vedere economic-organizatoric, atît în proiectare, cît și în execuție.

De aceea, conducerea Institutului Proiect-București a trecut la o serie de măsuri organizatorice menite să asigure prin proiectare cererile Comitetului executiv al S.P.C., precum și pe ale celorlalți beneficiari de investiție, și să permită totodată o bună organizare și desfășurare a lucrărilor pe șantiere.

S-a impus astfel, dintru început, ideea unificării temelor beneficiarilor, astfel încît să fie posibilă o rezolvare arhitecturală de plan, capabilă de a fi adaptată la fiecare caz în parte, în ciuda particularităților impuse de amplasament și de regimul de construcție. Această rezolvare arhitecturală va trebui să permită de asemenea, unificarea elementelor constructive și a metodelor de execuție, condiție indispensabilă pentru a obține o bună și economică organizare a execuției.

Pentru realizarea într-un timp scurt a tuturor acestor deziderate s-a recurs la formula creării unui colectiv complex constituit ad-hoc, economisind astfel efortul dus paralel în diferitele secții și ateliere de proiectare ale institutului, asigurînd totodată coordonarea întregii proiectări. Trebuie subliniat că în acest moment proiectarea nu dispune de secții sau clădiri tip care să corespundă cerințelor de mai sus, în special pentru clădirile cu 6—7 niveluri.

Metoda de lucru adoptată trebuia să permită, deci, realizarea unor studii efectuate pe bază științifică, capabilă de a conduce la rezultate optime pentru anul 1958, precum și la obținerea unor criterii mai puțin subiective, care să constituie viitorii termeni de comparație, în vederea îmbunătățirii continue a proiectării din cadrul institutului nostru. Planul de lucru propus a constat din:

— analizarea producției I.P.B. din anii 1954—1957 și selecționarea materialului valoros, cu rezultate practice corespunzătoare;

— schimbul de experiență cu Institutul de proiectare a construcțiilor tipizate (I.P.C.T.);

— cercetarea documentației de specialitate din U.R.S.S., din țările de democrație populară și din alte țări;

— analize și discuții în cadrul institutului pe parcursul proiectării, precum și analiza și discutarea rezultatelor finale într-un cadru lărgit, cu beneficiarii, forurile de avizare (D.A.U., S.A.S. și C.S.P.), trusturile executante și cu proiectanții de specialitate din alte institute.

Trecînd la aplicarea primelor acțiuni propuse mai sus, privind cercetarea și analizarea producției institutului, s-a ajuns la următoarele concluzii principale:

În cursul ultimilor ani s-au proiectat unele ansambluri și majoritatea unicatelor, utilizînd scheme de apartamente avînd indicii de locuibilitate și construcție pe persoană-locatar defavorabili, fapt care a dus la o creștere simțitoare a prețului de cost pe apartament și deci a prețului de cost pe persoană-locatar, deși aparent prețurile pe m² construit și locuibil erau acceptabile. Astfel, de exemplu, în ansambluri avînd 3—4 niveluri de tipul Grivița Roșie și b-dul Muncii s-au utilizat respectiv cca. 24,60 și 21,70 m² suprafață construită pe persoană-locatar, în clădiri cu 3—4 niveluri și apartamente folosite de cele mai multe ori de două familii.

Nu a existat o preocupare bine conturată în găsirea unor travee și adîncimi ale construcției care să ducă la alegerea celor mai economice soluții în proiectare și la restrîngerea sortimentului de prefabricate, astfel încît să permită o concentrare a producției și a execuției, în scopul aprovizionării la timp a șantierelor, factor determinant în buna desfășurare a procesului de execuție.

De asemenea, nu au fost create condiții suficiente în ceea ce privește unificarea unor detalii de execuție: tipuri de izolări, tipuri de învelitori, noduri sanitare, baie-bucătărie, care să impună, prin numărul lor, executarea sau asamblarea în serie.

Față de aceste constatări s-au propus următoarele măsuri menite a duce la economie în proiectare și la scurtarea timpului necesar asigurării documentației:

I. Precizarea unor elemente de temă în vederea reglementării spațiului locuibil și util, astfel încît să se respecte dispozițiile în vigoare privind norma de locuit și să se asigure un grad de confort corespunzător și unitar pentru toți beneficiarii de investiție. Astfel, s-au precizat următoarele deziderate:

1. Camerele de locuit vor fi dimensionate așa încît să asigure norma medie locuibilă pe apartament de 8 m² ± 10% pentru o persoană-locatar.

2. La apartamentele de 2 și 3 camere, încăperile de dormit, decomandate prin vestibul, baie sau camera de zi, vor fi locuite de cîte două persoane. Camerele de zi, de trecere, vor avea capacitatea de maximum 1 persoană.

Capacitatea unei camere cu nișă (o cameră și jumătate) va fi de maximum 3 persoane.

Se va urmări obținerea unei grupări a spațiului locuibil și unificarea lui la nevoie, considerîndu-se aceasta ca o caracteristică a apartamentelor unifamiliale. În acest scop se poate dimensiona dormitorul, sau dormitoarele, la strictul necesar dictat de dispoziția corectă a mobilierului, astfel încît surplusul de spațiu locuibil să poată fi afectat camerei de zi.

3. Bucătăria va fi dimensionată astfel încît să poată conține mobilierul fix și echipamentul curent strict necesar pentru preparat și luat masa. Bucătăria va avea dimensiuni minimale, în schimb va fi dată în folosință complet echipată.

4. Cămara cu aerisire directă se poate amplasa în bucătărie; cămara ventilată se va amplasa în degajament sau vestibul.

5. Camera de baie va fi dimensionată astfel încît să poată conține echipamentul fabricat curent în cursul anului 1958. Se vor aplica două variante de băi: aerisite direct și ventilate.

6. Se va căuta o raționalizare a spațiului interior prin micșorarea la maximum a circulațiilor și a vestibulului.

7. Loggia-terasă sau balconul vor apărea în componența fiecărui apartament, fiind dimensionate astfel încît să corespundă cerințelor utilitare.

8. Se va rezolva evacuarea gunoiului menajer.

II. În ceea ce privește unificarea elementelor constructive și a mijloacelor de execuție, s-au propus următoarele:

1. Unificarea traveelor de lucru pe ziduri transversale, considerînd că elementele prefabricate de mică deschidere constituie ipoteza curentă de execuție pentru anul 1958. Se va căuta să se obțină în același timp și unificarea adîncimilor de construcție, pentru ca aceleași scheme de apartamente sau de secțiuni întocmite să poată fi utilizate și cu zid median purtător, în vederea aplicării planșeelor prefabricate cu deschidere mare sau a planșeelor monolite.

2. Unificarea nodurilor sanitare pentru bucătărie, baie, lavabou, w.c.

3. Se vor preciza și unifica sistemele de învelitori ceramice, de azbociment sau în terase.

4. Se vor preciza și unifica detaliile de execuție pentru scări, tîmplărie și finisaje, aplicîndu-se prevederile stasurilor în vigoare.

Temele astfel conturate își vor găsi aplicarea în construcții de tipurile:

Parter + 2 — 3 etaje

a) zidării purtătoare transversale și elemente de planșeu prefabricate;

b) zidărie mediană purtătoare cu elemente de planșeu prefabricate sau cu planșee monolit avînd cofraj de inventar.

Parter + 5 — 6 etaje

a) schelet de beton armat monolit, cu elemente de planșeu prefabricate dispuse transversal;

b) schelet și planșee de beton armat monolit, avînd cofraje de inventar.

Față de aceste cerințe, o rezolvare unitară a elementelor componente ale apartamentului s-a impus dintru început.

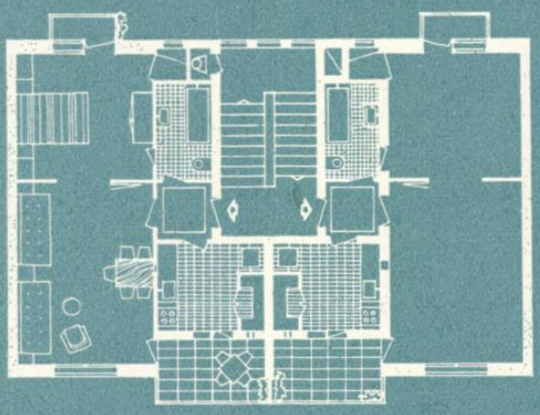

SECȚIUNEA 1.
APARTAMENT TIP D.
Parter și 3 etaje
2. 2. (travee 3,60)
m² construiți/persoană = 16,15
m² locuibili/persoană = 7,20
(travee 4,00)
m² construiți/persoană = 17,20
m² locuibili/persoană = 8,30
Monolit
Prefabricat

SECȚIUNEA 2.
APARTAMENT TIP A.
Parter și 3 etaje
$1^1/_2$. $1^1/_2$. 2.2
m² construiți/persoană = 17,90
m² locuibili/persoană = 7,90
Monolit
Prefabricat

1

Astfel, s-au creat două tipuri de bucătării și trei tipuri de băi (privind dispoziția echipamentului). S-au creat, de asemenea, două tipuri de scări pentru 3—4 niveluri și pentru 5—7 niveluri, inclusiv spațiile necesare pentru evacuarea gunoiului, coșul de calorifer și ascensor. S-au studiat de asemenea, în funcție de mobilier, cîteva tipuri de dormitoare, camere de zi, loggii etc. Cum varietatea obținută prin aplicarea acestor elemente la studiul de apartamente și de secțiuni era mult prea mare pentru a putea fi coordonată pe întregul institut, iar pe de altă parte, simțindu-se necesitatea verificării rezultatelor obținute privind gradul de confort și de economicitate al acestor apartamente, s-a trecut la întocmirea unor studii de control pentru schema de apartament.

S-au creat astfel patru tipuri de apartamente de bază avînd 2 camere.

Tipul A. Două camere *comandate*, baia ventilată, avînd variante de apartamente de $1^1/_2$ și 3 camere.

Tipul B. Două camere *comandate*, baia aerisită direct, avînd variante de apartament de 1 și 3 camere.

Tipul C. Două camere *decomandate*, baia ventilată, avînd variante de 3 camere.

Tipul D. Două camere *decomandate*, baia aerisită direct, avînd variante de 1 și 3 camere.

După cum rezultă din cele de mai sus, s-au creat două tipuri de apartamente: A și B, avînd dormitorul comandat prin camera de zi.

Tipul A are camera de baie ventilată și amplasată între dormitor și camera de zi, pentru a permite accesul nestingherit în orele de odihnă. Tipul B cedează acest avantaj, obținînd în schimb aerisirea directă a camerei de baie și o grupare mai bună a instalațiilor sanitare. Se observă de asemenea că la tipul A, loggia deservește atît camera de zi, cît și bucătăria, permițînd vara odihna și posibilitatea de luat masa. Această amplasare favorizează și rezolvarea plastică a fațadelor,

3

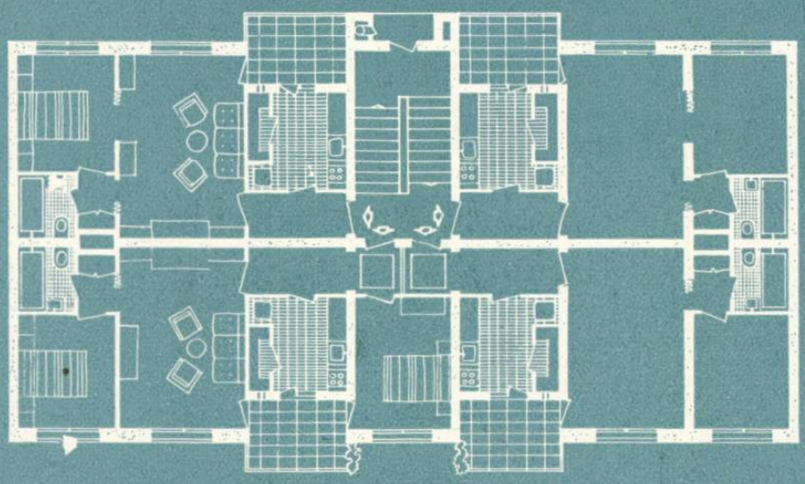

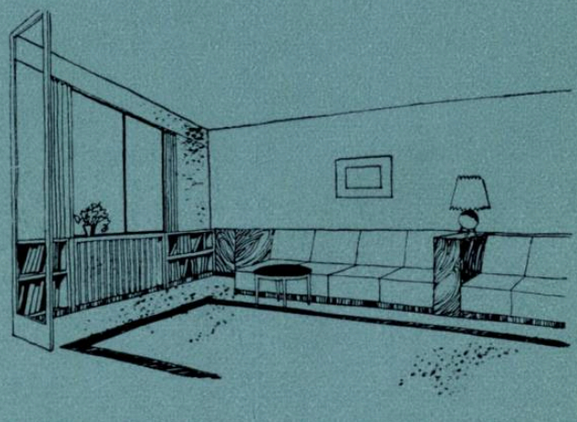

Secțiunea 1. Apartament tip D. Cameră de zi

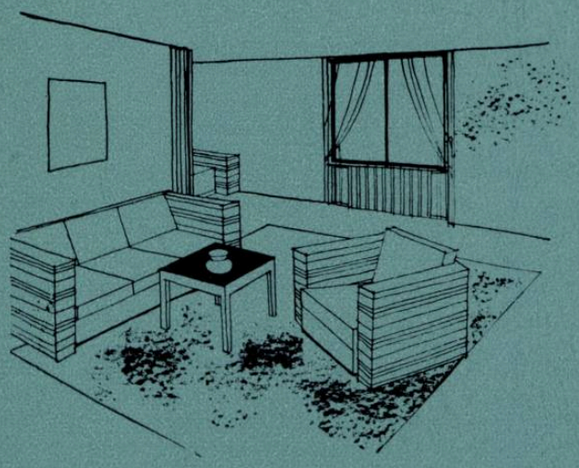

Secțiunea 2. Apartament tip A. Cameră cu nișă

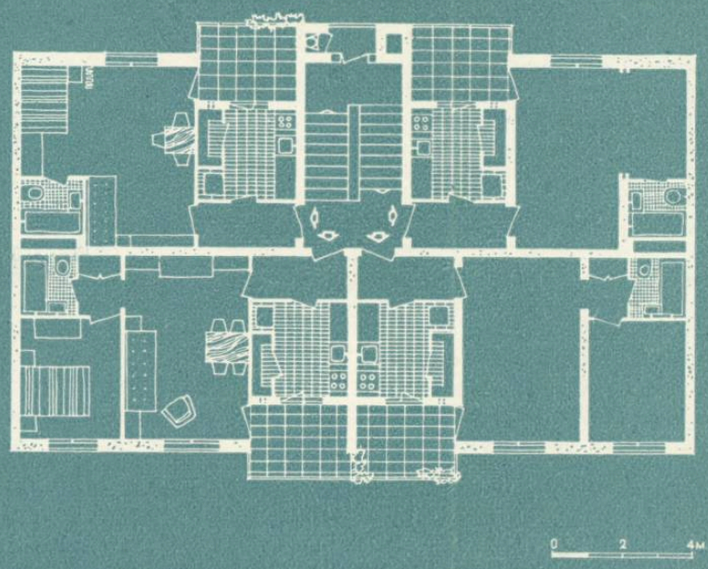

2

incluzînd în loggie ferestrele bucătăriei și ale cămării. La tipul B, loggia deservește direct numai cele două încăperi de locuit.

În aceste două tipuri de apartamente sînt utilizate două formule de bucătării: mobilată pe o parte (în travee de 1,80 m) și mobilată pe ambele părți (în travee de 3,00 m), ambele permițînd luatul mesei de către cei 3 locatari ai apartamentelor respective. De asemenea, s-au utilizat în aceste apartamente cele două tipuri de cămări: aerisită direct, cu acces din bucătărie (la tipul A) și ventilată, cu acces din vestibul (la tipul B).

Celelalte două tipuri de apartamente, C și D, au camerele decomandate, ambele putînd fi dormitoare de cîte două persoane fiecare. Și în această situație s-a căutat menținerea unui dormitor minimal (10—12 m²), pentru a permite crearea unui dormitor-cameră de zi (pentru părinți), care să dispună de un spațiu mai mare (20—22 m²).

Tipul C folosește camera de baie ventilată și loggia amplasată între cele două camere de dormit, pe cînd tipul D utilizează camera de baie aerisită direct și loggia deservind dormitorul-cameră de zi și bucătăria.

Apartamentul de tip C, prin gruparea camerelor și a anexelor în jurul vestibulului, ne va permite experimentarea în acest an a încălzitului prin sistemul așa-zis « domoterm ».

Desigur că fiecare dintre aceste apartamente, luat în parte, prezintă o serie întreagă de avantaje și dezavantaje, în compensație unele cu altele. Ele au fost întocmite în diferite ipoteze, în funcție de cerințele diferiților beneficiari, în scopul de a fi supuse unei critici a marelui public și a unei serii mai mari de locatari din București.

În ceea ce privește confortul și indicii de economicitate obținuți, aceștia pledează în general pentru aplicarea tipului A, care de altfel și-a găsit în această fază cea mai largă aplicare.

4

SECȚIUNEA 3.
APARTAMENT TIP A.
Parter și 3 etaje
2.2.2.3.
m² construiți/persoană = 17,50
m² locuibili/persoană = 8,30
Monolit
Prefabricat

SECȚIUNEA 4.
APARTAMENT TIP B.
Parter și 3 etaje
2.2.2.3
m² construiți/persoană = 18,80
m² locuibili/persoană = 8,80
Monolit
Prefabricat

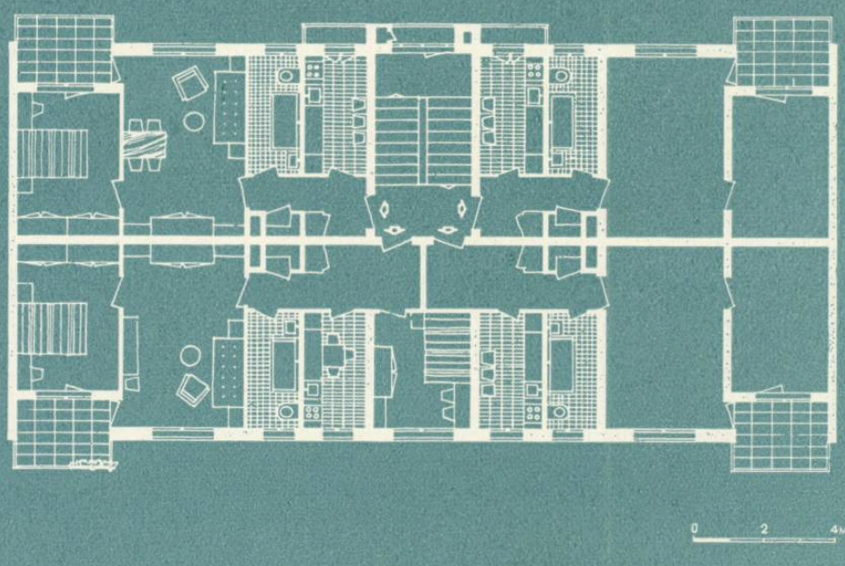

Mult dezbătuta problemă a camerelor decomandate sau comandate se pare că va continua. Argumentele pro și contra se mențin. În anul 1958 se vor construi în proporții egale ambele tipuri. Ceea ce trebuie subliniat este faptul că în afara atmosferei plăcute și a spațiului lărgit oferit de camerele comunicinde, cu spațiul major acordat camerei de zi — lucru obținut mai ușor la apartamentele cu camere comandate — apartamentele unifamiliale cu camere comandate reduc totodată la maximum spațiile anexe de circulație și vestibulul, dînd cea mai mică suprafață construită pe persoană-locatar, la aceeași normă de locuibilitate. De asemenea, gradul de confort crește, considerînd că în aceste apartamente de două camere comandate locuiesc doar 3 persoane în loc de 4, cîte pot locui în apartamentele de două camere necomandate, care oferă indici de economicitate aproape egali.

În aceeași ordine de idei, rezultă ca fiind mai recomandabile apartamentele cu a treia încăpere — dormitor minimal pentru copil — în cazul familiilor de 4—5 persoane, astfel încît în această fază a normei minime de 8 m² — suprafața locuită de locatar — camera de zi să fie ocupată de cel mult o persoană, oferind astfel o mai bună și variată utilizare a ei. În acest caz camera de zi ar comanda unul sau ambele dormitoare.

Traveele utilizate la toate tipurile de apartamente de mai sus sînt limitate la 1,80, 3,00 și 3,60 m. La varianta C, aplicată în clădiri cu schelet de beton armat pentru 5—7 niveluri, s-au aplicat travee de 4,00 și 5,00 m. Adîncimea curentă în cazul zidului median este de 5,40 m pentru toate tipurile de apartamente și 2,20 m pentru coridor. La tipul C s-au utilizat adîncimi de 4,00 și 5,50 m, precum și de 5,00 și 6,00 m la tipul coridor, utilizînd 4 rînduri de stîlpi de beton armat în adîncime.

Cu tipurile de apartamente expuse mai sus s-au întocmit două categorii de secțiuni, cu mai multe variante, corespunzînd respectiv la 3—4 și 5—7 niveluri.

În prima categorie au fost utilizate apartamente de tipul A, B și D, în secțiuni de 4 și 2 apartamente la scară, acestea din urmă beneficiind de ventilație transversală și orientare dublă.

În categoria a doua de secțiuni au fost utilizate apartamentele tip A și C, în variante de 5 apartamente la scară, cu lift, sau 9 apartamente la scară, cu lift, de tip coridor. Toate aceste secțiuni formează capete de serie, urmînd ca restul variantelor din seria respectivă să apară în funcție de necesități pe parcursul proiectării.

Secțiunea	Niveluri	Orientare	Tip de apartament	Nr. de apartamente și camere	Front × adîncime (m)
1	3—4	unică	D	2. 2	13,60 × 9,50 14,40 × 9,50
2	3—4	dublă	A	1½. 1½. 2. 2	19,20 × 11,30
3	3—4	dublă	A	2. 2. 2. 3	22,20 × 11,30
4	3—4	dublă	B	2. 2. 2. 3	23,40 × 11,30
5	5—7	dublă	A	1. 2. 2. 2. 2	24,20 × 11,30
6	5—7	dublă	A	1. 2. 2. 2. 2	24,20 × 13,55
7	5—7	dublă	C	1. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 3	23,00 × 14,00
8	5—7	dublă	C	1. 2. 2. 2. 2	23,00 × 16,50

Dăm un tabel care cuprinde datele generale asupra secțiunilor întocmite. Din tabelul de mai sus rezultă că majoritatea secțiunilor necesită orientare favorabilă dublă. S-a considerat, pe de o parte, că pentru cazurile oferite de terenurile izolate avînd orientarea N—S și regim de 3—4 niveluri pe care se construiește în anul 1958, secțiunea cu două apartamente la scară, precum și secțiunile tip coridor existente, rezolvă în bună parte necesitățile de moment; pe de altă parte, terenurile de pe magistrale și arterele principale ale orașului, cu regim de 5—7 niveluri, nu pot admite, în general, rezolvări de tipul cu două sau trei apartamente la scară din motive de investiție și exploatare a liftului, iar rezolvările de tip coridor pe o parte, nu pot fi admise din cauza neeconomicei utilizări a terenului.

Toate tipurile de secțiuni permit în asamblare posibilitatea trecerii transversale la parterul clădirii, cu excepția secțiunii cu două apartamente la scară, care, avînd orientare dublă, permite amplasarea pe ambele laturi ale străzii, accesul făcîndu-se direct în scară, fie la stradă, fie din cvartal. Accesul prin scară la acest tip se impune din motive de economie. În cazul asamblării mai multor secțiuni de două apartamente la scară, trecerea la parter — de la stradă spre cvartal — se realizează printr-un spațiu comun amplasat la mijlocul compoziției, practicat de obicei în dreptul apartamentelor de 3 camere (a treia cameră adăugîndu-se între două secțiuni, cu acces dreapta-stînga).

Tot din asamblare se vor obține grupările cele mai favorabile pentru nodurile sanitare, în special la secțiunile de tip coridor, controlîndu-se totodată și efectul plastic dorit, prin punctarea și ritmarea fațadelor cu elemente oferite de loggii-balcoane.

În ceea ce privește utilizarea secțiunilor de tip coridor construit pe ambele părți, se precizează că acestea sînt recomandabile în special pentru obținerea la parter a spațiului necesar amplasării unor magazine ample, cerință frecventă în cazul magistralelor existente din București.

Ar mai trebui subliniat că, în cazul terenurilor existente pe principalele artere ale orașului, se pune foarte mult accent pe adîncimea construită a acestor secțiuni în favoarea obținerii unui front construit cît mai redus spre stradă, pentru motivele de economie bine cunoscute.

Se observă, astfel, chiar la tipul cu două apartamente la scară, că s-a recurs la adîncimea construită de 9,50 m, iar la tipurile cu 4 apartamente la scară se utilizează adîncimea de 11,30 și 14,00 m; la clădirile cu 5—7 niveluri, de tip coridor, se ajunge la 13,55 și 16,50 m adîncime, ceea ce duce la lungimi de fronturi raționale.

Din tabelele indicilor de suprafețe locuibile și construite ale fiecărei secțiuni cu 3—4 niveluri se poate observa că s-a obținut menținerea unei suprafețe construite pentru o persoană cazată în jurul a 17,00 m², corespunzător unei suprafețe locuite de 8,00 m². Acest raport se menține aproape constant în creșterile de ± 10% ale suprafeței locuibile, la secțiunile cele mai avantajoase.

Secțiunea 1 — 17,20 m² suprafață construită și 8,30 m² suprafață locuită,

Secțiunea 3 — 17,50 m² suprafață construită și 8,30 m² suprafață locuită,

Secțiunea 4 — 18,80 m² suprafață construită și 8,80 m² suprafață locuită.

Menționăm că în toate calculele făcute pentru aceste secțiuni sînt luate ipotezele cele mai defavorabile, acelea ale zidurilor transversale purtătoare; menționăm, de asemenea, că în calculul suprafeței construite sînt incluse și suprafețele loggiilor.

În cazul secțiunilor cu 5—7 niveluri acești indici se schimbă; pe de o parte, este favorizată suprafața locuibilă prin apariția obligatorie a zidurilor ușoare, subțiri, cerute de scheletul monolit de beton armat, iar pe de altă parte este defavorizată suprafața construită, prin apariția casei liftului, mărirea lungimii treptelor — de la 1,20 la 1,30 m — precum și de spațiul suplimentar rezultat pentru circulația comună. Se obțin astfel indici minimi de 18,00 m² suprafață construită pentru o persoană-locatar, la o normă de locuit de 8,00 m². Acest raport se menține cu ± 10% la suprafața locuibilă (astfel, la secțiunea 7 rezultă 17,90 m² suprafață construită, pentru 7,90 m² suprafață locuită).

Spațiul comun de circulație devine foarte amplu în cazul secțiunilor tip coridor, indicii de suprafață construită crescînd simțitor (la secțiunea 8 rezultă o suprafață construită de 19,90 m² pentru o suprafață locuită de 8,10 m²). Acest dezavantaj de suprafață mare construită, provocat de existența coridorului, este însă compensat, în bună parte, prin reducerea numărului de lifturi, deci economie în compensație la investiție și în special în exploatare, precum și de avantajul, semnalat anterior, privind utilizarea parterului — devenit astfel liber între două scări — pentru magazine ample ca front și adîncime.

Ar mai trebui semnalate de asemenea unele preocupări de ordin general — care apar ca recomandări la studiul asamblării clădirilor — în urma discuției lărgite ce a avut loc cu ocazia prezentării acestor apartamente și secțiuni.

În ceea ce privește apartamentul, semnalăm preocuparea de a se experimenta și apoi aplica în serie încălzitoarele de tip

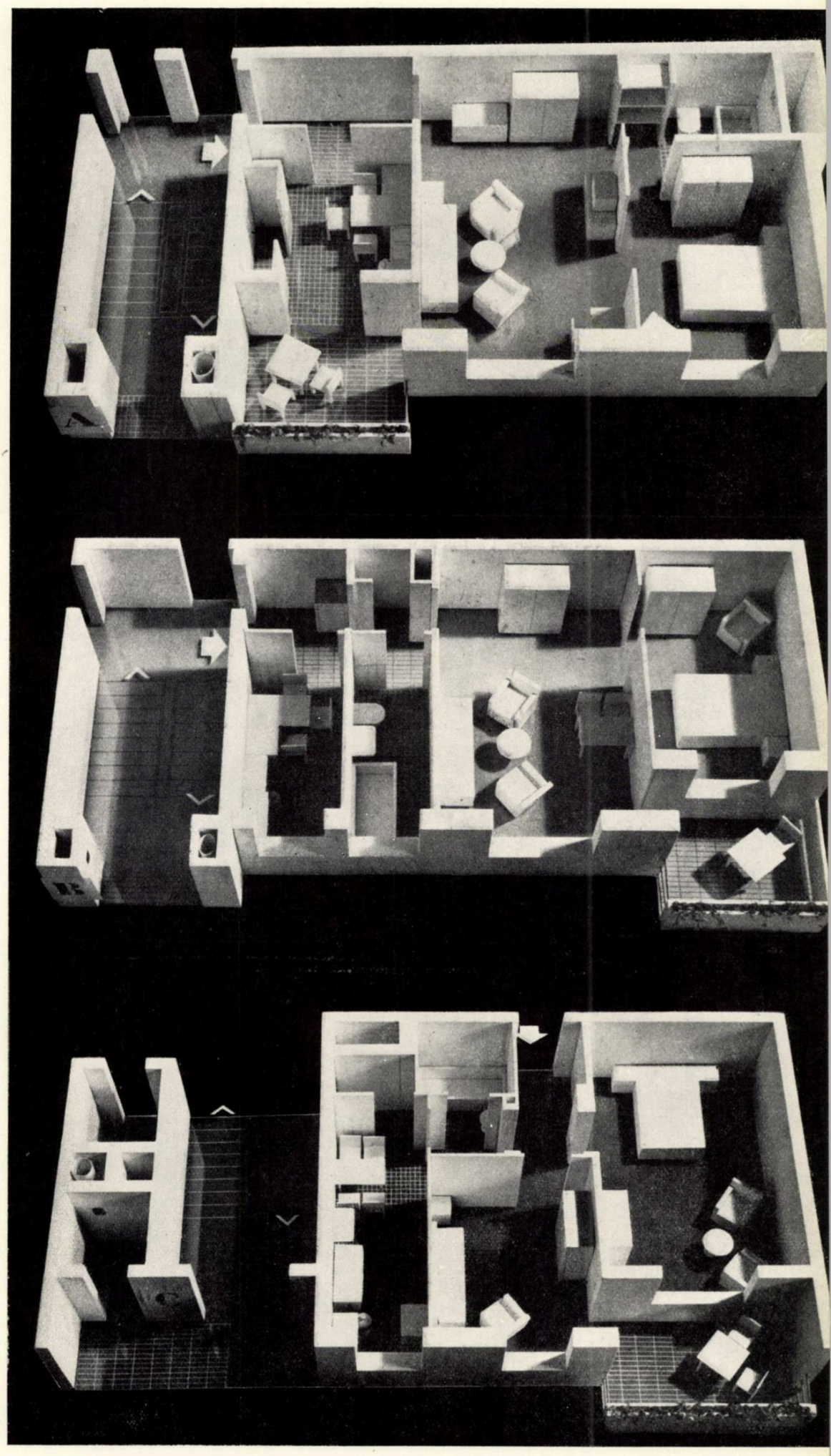

Apartament tip A

Apartament tip B

Apartament tip C

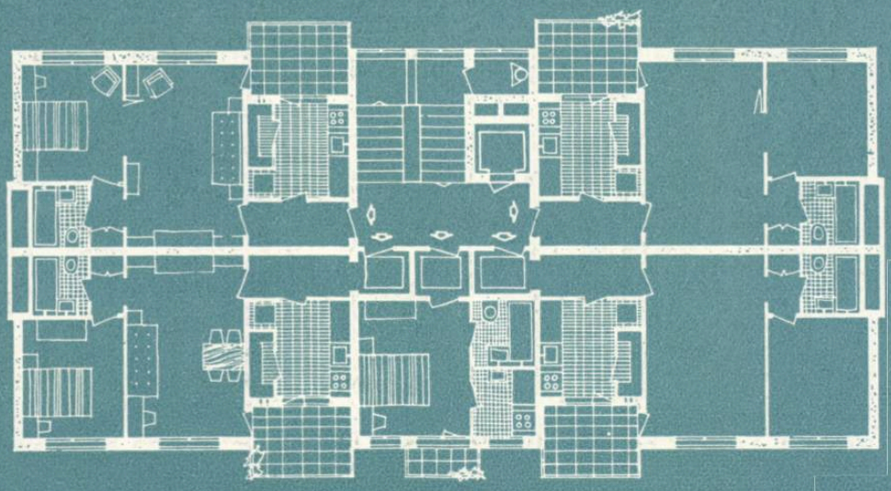

SECȚIUNEA 5.
APARTAMENT TIP A.
Parter și 6 etaje
1.2.2.2.2.
m² construiți/persoană = 19,20
m² locuibili/persoană = 8,50
Schelet de beton armat monolit cu elemente de planșeu prefabricate

SECȚIUNEA 6.
APARTAMENT TIP A.
Parter și 6 etaje
1.2.2.2.2.2.2.2.2.
m² construiți/persoană = 22,30
m² locuibili/persoană = 8,90
Schelet de beton armat monolit cu elemente de planșeu prefabricate

5

« vaillant ». Se va urmări realizarea cadei de duș și a cadei de șezut, în vederea obținerii unei suprafețe a camerei de baie corespunzătoare cu economia generală a acestor apartamente economice. De asemenea, se propune punerea în fabricație a obiectelor sanitare pentru w.c. de tip « Standard », avînd rezervorul de faianță alăturat vasului; acest obiect sanitar este favorabil, și în cazul încăperilor ventilate, și în cazul amplasării lui în camera de baie.

Se vor experimenta materiale de pardoseli ceramice în bucătării și pardoseli calde de « xilolit » în camerele de locuit. Se va experimenta de asemenea încălzitul prin « domoterm ».

În ceea ce privește secțiunile, au fost făcute recomandări în privința lărgirii sortimentului și completării seriilor respective, utilizîndu-se aceleași elemente constructive și indici tehnico-economici, căutîndu-se totodată îmbunătățirea lor pe cît posibil. La compunerea clădirilor se va lua în considerare reducerea la maximum a suprafeței subsolului, precum și reducerea totală a volumului construit, considerîndu-se înălțimea liberă a încăperilor la 2,60—2,70 m. De asemenea, se va căuta reducerea la maximum a suprainălțării clădirilor la cornișe și utilizarea mijloacelor celor mai adecvate și economice pentru învelitori.

Crematoriul nu va fi prevăzut decît la imobilele foarte mari, unde el devine rentabil. Imobilele mici vor folosi mijloacele curente oferite de I.C.A.B., utilizînd încăperile special amenajate la parter sau demisol pentru păstrarea gunoiului în condiții igienice.

Desigur că mai sînt o serie întreagă de propuneri pe care nu le-am semnalat și care vor contribui de asemenea la îmbunătățirea continuă a studiilor ce stau la baza compunerii clădirilor de locuit din anul 1958. De altfel, încă de la aplicarea lor în primele studii necesare sarcinilor de proiectare pentru b-dul Magheru, b-dul Ana Ipătescu, b-dul 1848, calea Griviței, str. Gh. Duca, b-dul 6 Martie și altele, au putut fi trase o serie

7

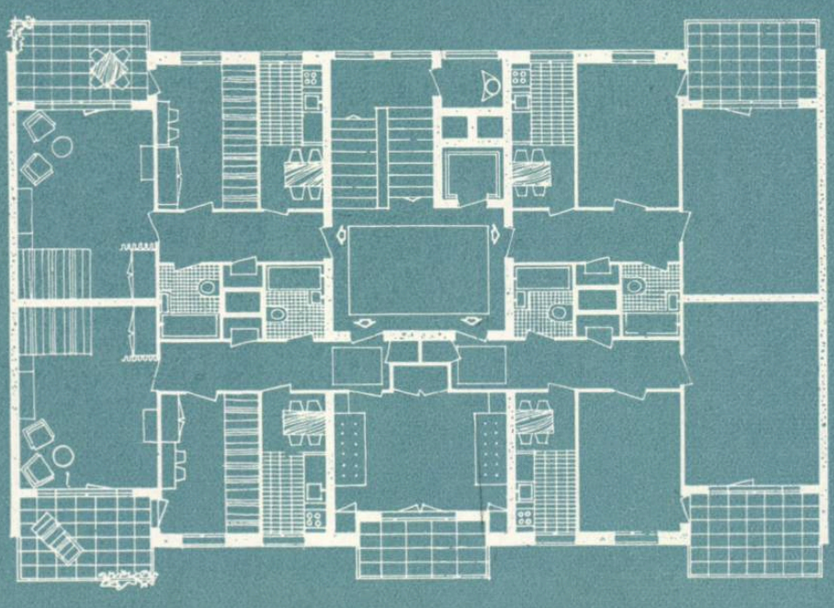

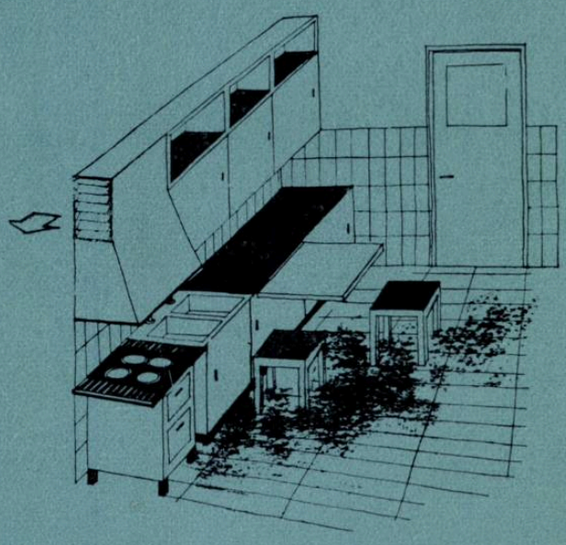

Secțiunea 5 (6) (3). Apartament tip A
Bucătăria

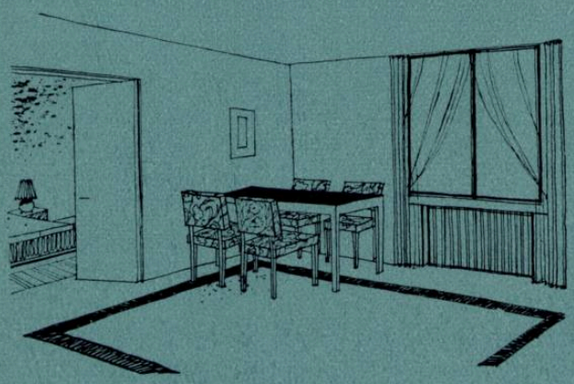

Secțiunea 5 (6). Apartament tip A
Camera de zi

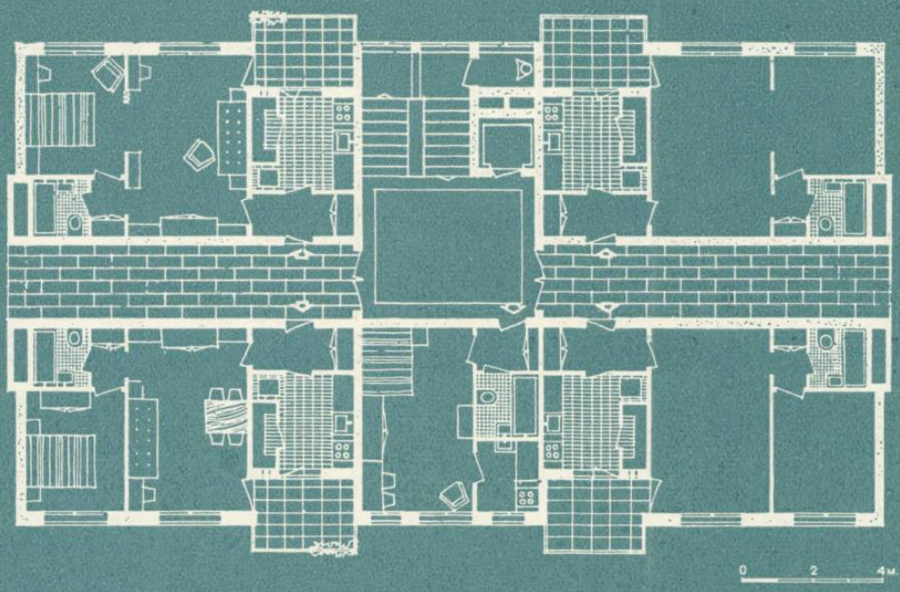

6

întreagă de concluzii menite să ducă la îmbunătățiri în faza următoare a proiectelor tehnice și de execuție respective.

Ceea ce se desprinde ca un prim factor pozitiv, din această acțiune a institutului, este, în primul rînd, metoda de lucru adoptată. Aceasta a dat posibilitate ca studiul să se dezvolte cuprinzînd aproape toate aspectele ridicate de specificul clădirilor de locuit din București, pentru ca prin studierea, serierea și aplicarea lor la cerințele specifice ale temei anului 1958 să ducă la rezultatul dorit. Termenele scurte acordate pentru întocmirea sarcinilor de proiectare au putut fi acoperite, întreaga producție a institutului putînd fi totodată coordonată și controlată. De asemenea, din cîteva verificări făcute s-a putut constata că prin economia obținută din aplicarea rațională a acestor studii la terenurile date s-a obținut un spor de apartamente de cca. 8—10%. De asemenea, din primele calcule făcute pe baza indicilor reali de cost aplicați pe capitole mari de lucrări — ale căror cantități au fost obținute prin măsurători exacte pe nivel curent — rezultă că s-a realizat o economie de 6 pînă la 8%, la lucrările de construcție.

De asemenea, apare ca un factor pozitiv — menit să ducă în anul viitor la aprecieri mai puțin subiective, privind economicitatea obținută prin proiectare — posibilitatea raportării viitoarelor studii la acest prim «etalon minimal», pe care institutul l-a precizat cu această ocazie, în ceea ce privește suprafața construită pe persoană-locatar, în diferitele tipuri de clădiri de locuit cu 3—4 și 5—7 niveluri.

Pasul următor îl va constitui etalonarea indicilor de cost respectivi, care vor apărea cu ocazia proiectelor tehnice întocmite, confruntate cu rezultatele obținute pe șantiere, astfel încît să se poată trage concluzii mai precise privind costul pe m² de suprafață locuibilă și construită, la un grad de confort corespunzător, precum și costul pe persoană-locatar în apartamente de diferite tipuri.

Arh. TIBERIU RICCI

8

SECȚIUNEA 7.
APARTAMENT TIP C.
Parter și 6 etaje
2.2.2.3.
m² construiți/persoană = 17,90
m² locuibili/persoană = 7,90
Schelet de beton armat monolit

SECȚIUNEA 8.
APARTAMENT TIP C.
Parter și 6 etaje
1.2.2.2.2.2.2.2.
m² construiți/persoană = 19,90
m² locuibili/persoană = 8,10
Schelet de beton armat monolit

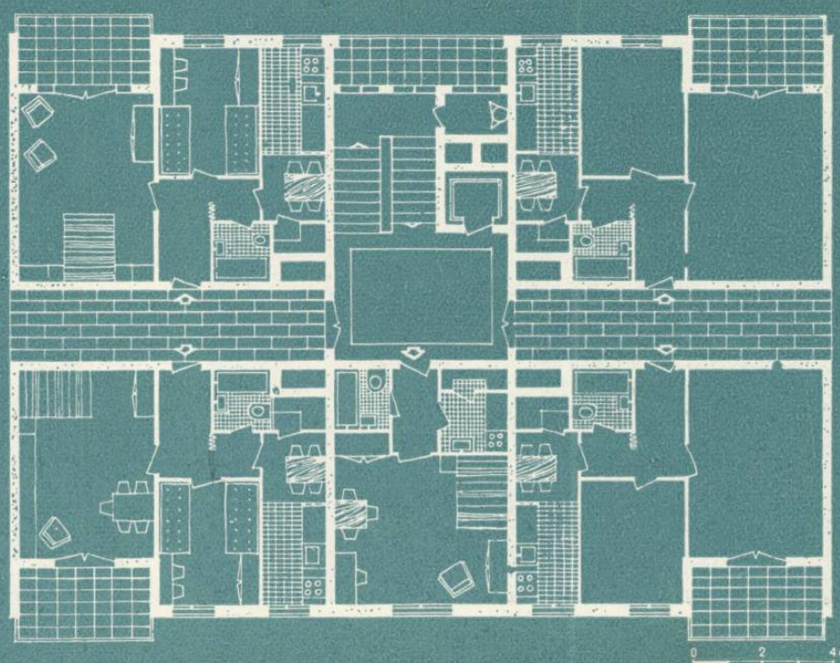

UN NOU CVARTAL DE LOCUINŢE ÎN BUCUREŞTI

Autori, arhitecţii Dumitru Oculescu (şef de proiect), Irena Ghiţulescu, Constantin Ghiţulescu, Paul Rădulescu, Ioan Mirea, Dan Raiciu, Mircea Ionescu; inginerii Emil Petridian şi Gheorghe Bărbulescu

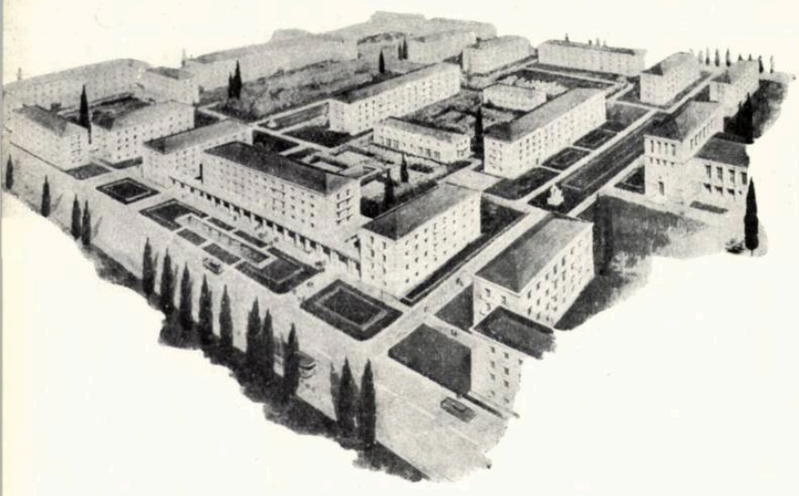

Perspectivă aeriană a noului cvartal de locuinţe

PLAN DE SITUAŢIE
1. Bloc cu parter şi 4 etaje — 2. Blocuri cu parter şi 3 etaje — 3. Bloc cu parter şi 4 etaje (cu magazine la parter) — 4. Grădiniţă pentru 100 de copii — 5. Creşă pentru 80 de copii — 6. Teren de joc pentru copii 7. Terenuri de sport

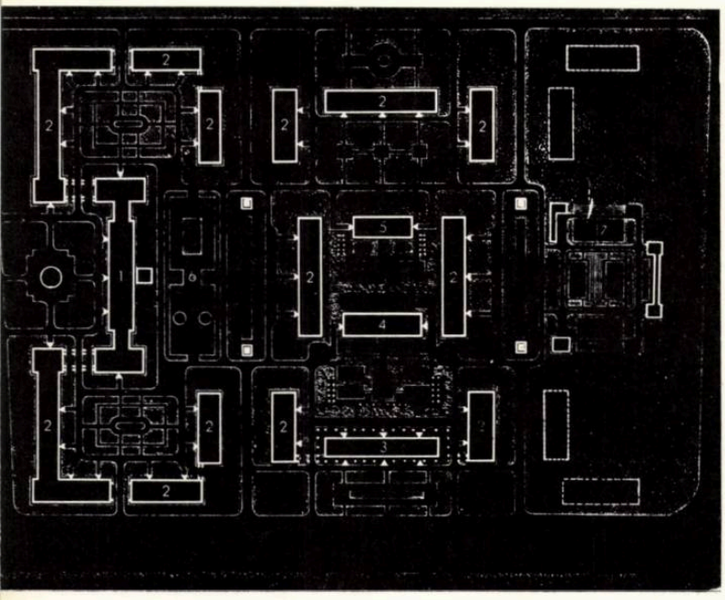

Construirea cvartalului pe care îl prezentăm în cadrul articolului de faţă a început în anul 1954. Acest cvartal va cuprinde în final cca. 1500 de apartamente şi se va dezvolta în mai multe etape, pînă în anul 1962.

Terenul pe care se vor realiza construcţiile este, în general, liber şi s-a putut construi pînă în prezent fără a fi necesare demolări. Pentru etapele următoare (1958—1962), demolările vor fi de minimă importanţă.

Suprafaţa construită reprezintă 22% din suprafaţa terenului afectat, iar densitatea este de 420 locuitori la hectar.

Din studiul planului de sistematizare locală s-a ajuns la concluzia că soluţia cea mai justă este aceea în care blocurile de locuinţe sînt aşezate periferic, creîndu-se astfel fronturi lungi de faţade, cu variaţii de volume prin construirea de blocuri cu un număr variabil de etaje.

Prin construirea periferică a blocurilor de locuinţe s-au creat în interiorul cvartalului curţi largi care permit amenajarea de spaţii verzi dotate cu jocuri de apă (fîntîni arteziene şi oglinzi de apă), solarii şi locuri de joc pentru copii, terenuri de sport, locuri de odihnă şi recreaţie, chioşcuri, partere de flori etc.

Proiectarea cvartalului s-a făcut în etape, pe măsura dezvoltării lui. Prima etapă s-a efectuat în 1953, construindu-se în 1954—1956 şapte blocuri de locuinţe cu o capacitate totală de 330 de apartamente (date în folosinţă la finele anului 1956); etapa a doua de proiectare s-a efectuat în 1956, fiind în curs de execuţie, în 1957—1958, opt blocuri de locuinţe cu un total de 252 de apartamente. Ultima etapă de proiectare se va termina în 1958 şi va corespunde etapei de execuţie 1959—1962, cînd se vor construi ultimele 900 de apartamente.

Cele 1500 de apartamente sînt grupate în blocuri cu trei şi patru etaje, fiecare bloc avînd cîte 2—3 sau 4 tronsoane.

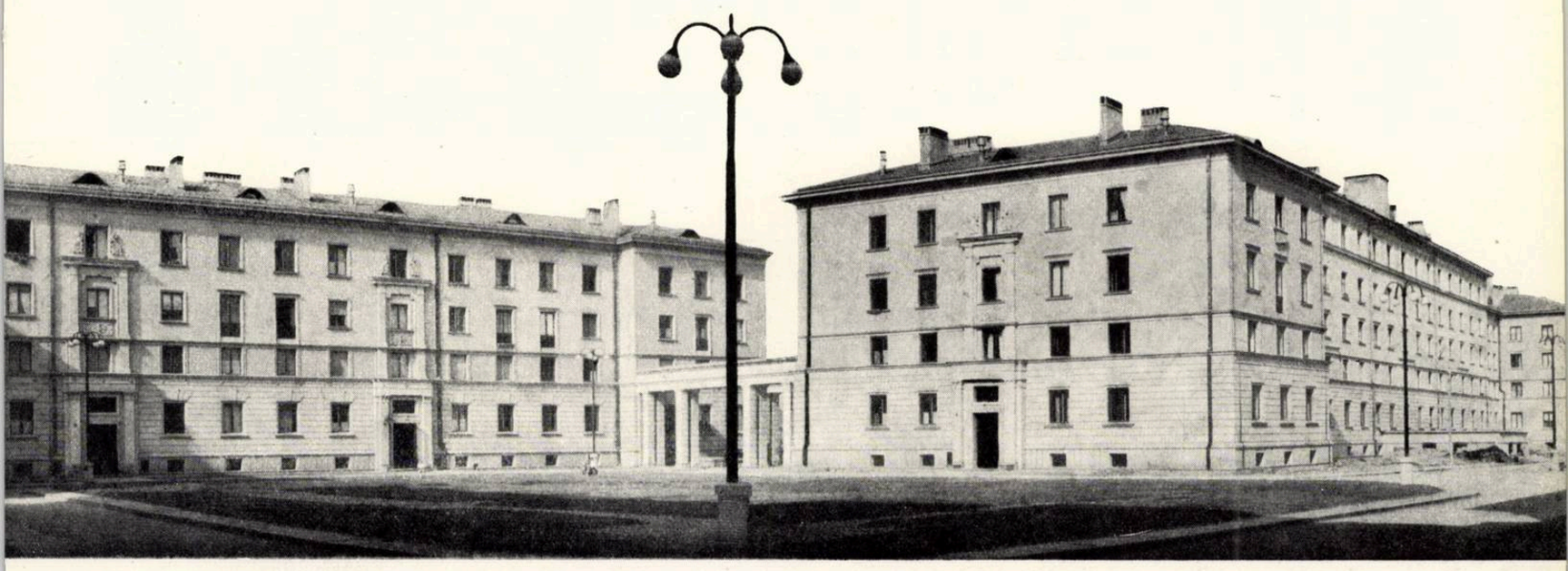

Vedere din interiorul cvartalului

În prima etapă s-a căutat a se proiecta numai blocuri de colţ, aceasta în detrimentul planului, care conţinea unele spaţii prea mari, fără necesitate funcţională.

În etapa următoare s-a renunţat la acest tip de blocuri, folosindu-se numai tipul de blocuri liniare.

Tronsonul tip ales pentru aceste blocuri este cel cu trei apartamente la scară, care rezolvă cel mai bine problema orientării. S-a obţinut astfel ca cel puţin 70% din camerele de locuit să fie bine orientate, fiecare apartament avînd cel puţin o cameră cu orientare bună.

Cele 1500 de apartamente sînt împărţite astfel: 10% cu o cameră, 75% cu două camere, 15% cu trei camere.

Fiecare apartament cuprinde, pe lîngă camerele de locuit, şi următoarele dependinţe: vestibul de intrare şi degajament de serviciu, bucătărie (dotată cu spălător dublu pentru veselă), cameră de baie (dotată cu cadă şi lavoar), un w.c., o cămară sau dulap-cămară (în suprafaţă de minimum 1 m²).

Băile, w.c.-urile şi cămările sau dulapurile-cămări nu sînt luminate direct, dar au asigurată o bună ventilaţie. S-au prevăzut instalaţie de gaze naturale pentru centrala termică şi pentru maşinile de gătit din bucătării, instalaţie de evacuare a gunoaielor menajere, iar camerele de locuit sînt prevăzute cu instalaţie de telefon.

La subsoluri sînt prevăzute boxe pentru fiecare apartament, precum şi camere de colectare a gunoaielor menajere, în care debuşează tuburile de evacuare a gunoaielor din bucătării. Prin intermediul unor cărucioare speciale, cutiile de colectare sînt transportate, prin canalele de la subsol, la crematorii.

Încălzirea întregului cvartal este asigurată de o centrală termică de mare capacitate, producătoare de aburi; aburii sînt transportaţi prin conducte speciale la două staţii de contracurent, producătoare de apă caldă, care alimentează apoi blocurile aferente fiecărei staţii.

De asemenea, s-a prevăzut o spălătorie mecanică utilată cu toată aparatura necesară, capabilă să satisfacă cerinţele întregului cvartal.

Pentru a se da posibilitatea aprovizionării locatarilor cu cele necesare gospodăriei, în lucrările etapei a doua s-a prevăzut la parterul blocului central, cu patru etaje, un grup de şapte magazine ce vor fi date în folosinţă la începutul anului 1958. Astfel au fost prevăzute: un magazin alimentar, unul de textile, unul cu obiecte de menaj, un magazin de carne, altul de zarzavaturi şi fructe, un magazin de lapte şi pîine şi o tutungerie, toate dotate cu anexele şi depozitele necesare.

În ceea ce priveşte plastica, s-a căutat să se realizeze o arhitectură adecvată pentru locuinţe, apropiată de om, caldă şi lipsită de oficialitate, cu elemente arhitecturale simple, luate din arhitectura romînească, cu accente şi decroşuri uşoare care să rupă monotonia frontului destul de lung al faţadelor.

Accentele de faţadă folosite la blocurile din etapa I, care par puţin cam încărcate, au fost simplificate la blocurile din etapa a II-a. Totuşi, aceste accente nu au dus la o scumpire a lucrărilor, valoarea tuturor finisajelor exterioare nedepăşind 8% din valoarea lucrărilor de construcţii.

În stabilirea plasticii faţadelor s-a avut în vedere faptul că în zona respectivă nu existau lucrări de importanţă deosebită, care să fi impus o anumită arhitectură, şi faptul că aceste lucrări vor constitui sîmburele unui nou cartier ce se va dezvolta aici; în consecinţă, aceste blocuri trebuie să aibă o arhitectură care să impună arhitectura noului cartier.

Din analiza construcţiilor executate pînă în prezent se constată că scopul urmărit iniţial a fost atins. Atît elementele decorative, culoarea, cît şi execuţia foarte îngrijită a finisajelor fac din aceste clădiri, înveselite de spaţiile verzi înconjurătoare, un valoros complex arhitectural şi urbanistic.

Arh. DUMITRU OCULESCU

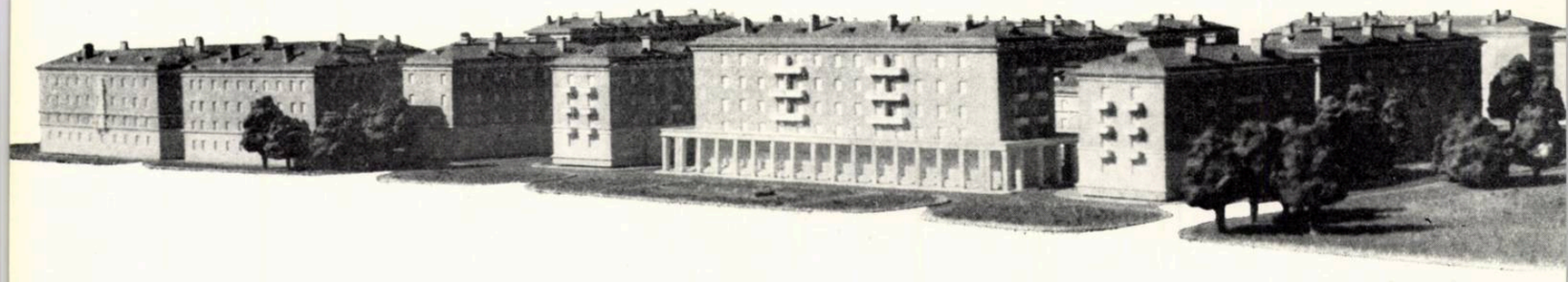

1

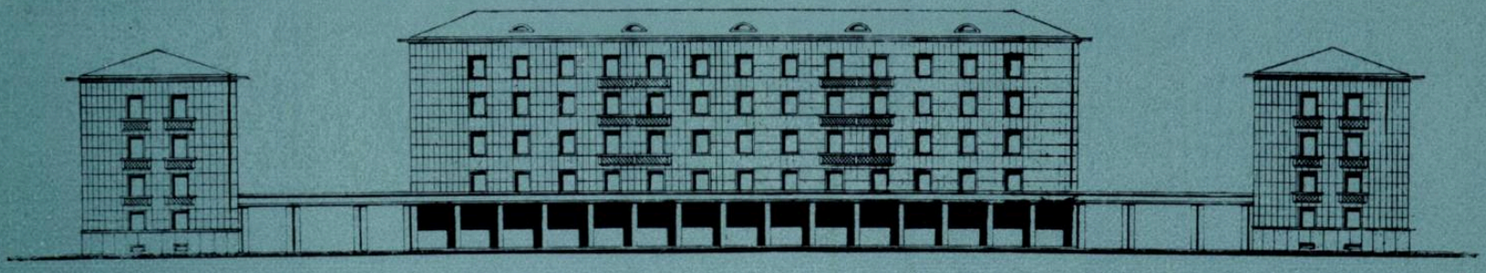

2

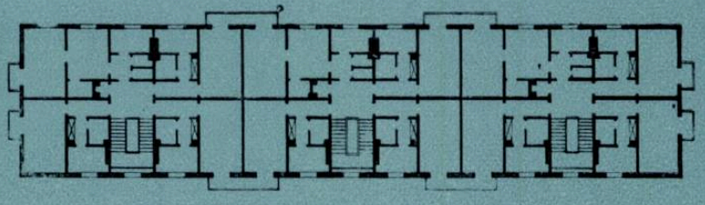

3

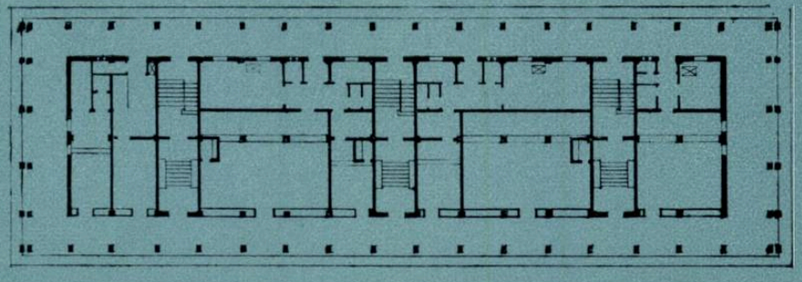

4

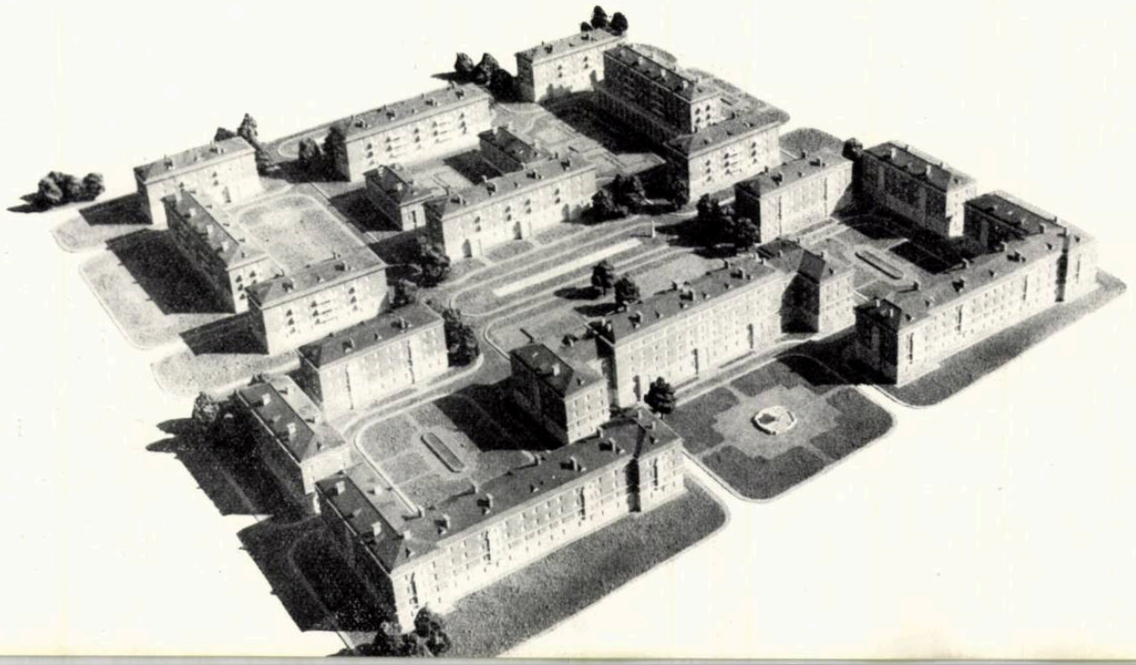

5

INDICI SPAȚIALI

— *suprafața de palier: 20 m² de persoană*
— *suprafața locuibilă: 8,4 m² de persoană*
— *coeficientul K_3: variabil, pentru fiecare tip de bloc, între limitele 0,4300 și 0,4355*

INDICI DE COST

— *un m² de construcție, cu toate instalațiile aferente, variază între 1000 și 1050 lei*
— *costul unui apartament (construcție + instalații): 84 000 lei*
— *costul pe cap de locatar: 20 000 lei*
— *costul pe m³ de construcție: 267 lei*

1. *Macheta cvartalului — Vederea blocului cu magazin*
2. *BLOC CU 3 TRONSOANE (4 apartamente la scară, la parter magazine) — Fațada principală*
3. *Plan etaj curent*
4. *Plan parter, cu magazine*
5. *Vedere aeriană a machetei*
6. *BLOC CU 5 TRONSOANE (subsol, parter și 4 etaje) — Vedere*
7. *Plan etaj curent*

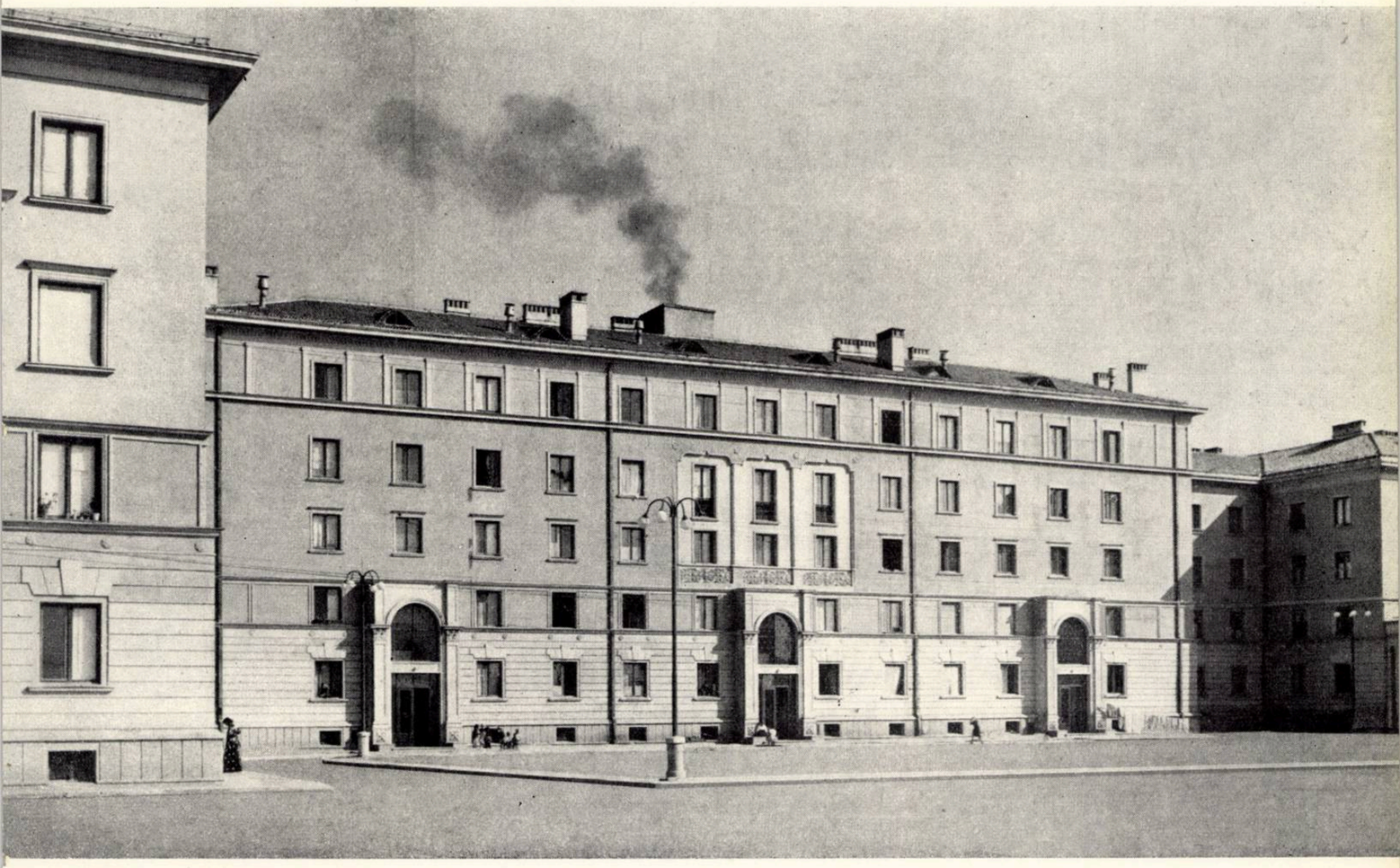

6

7

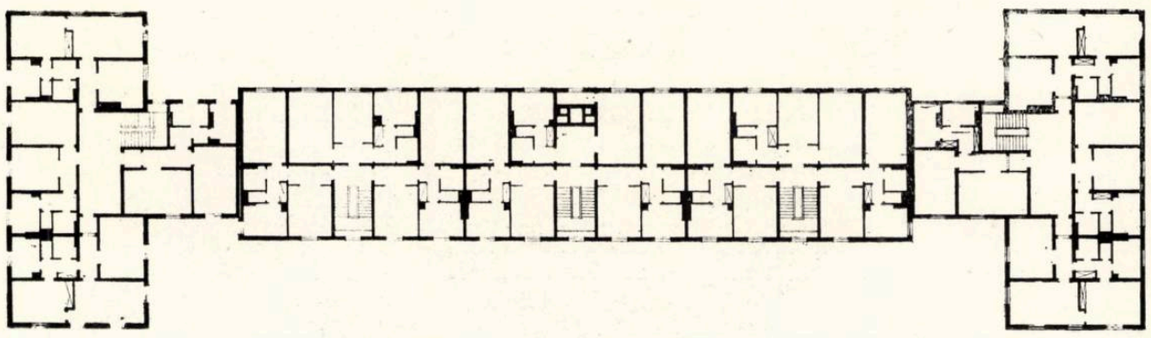

1

1. *Vedere de sub porticul de legătură, spre curtea interioară*
2. *BLOC CU 2 TRONSOANE — Fațada principală*
3. *Plan etaj curent*
4. *BLOC CU 3 TRONSOANE — Fațada principală*
5. *Plan etaj curent*
6. *Vedere dinspre vest a clădirilor de locuit*

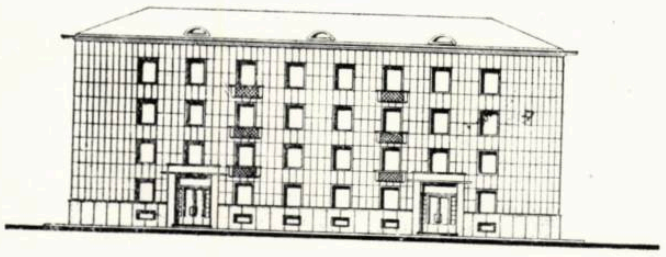

2

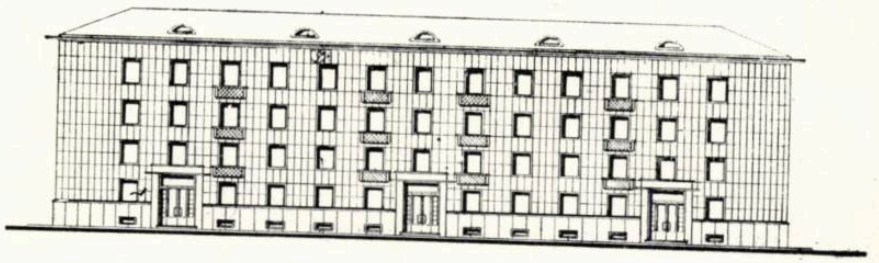

4

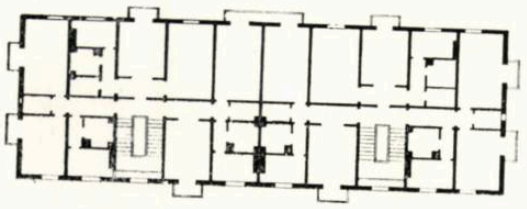

3

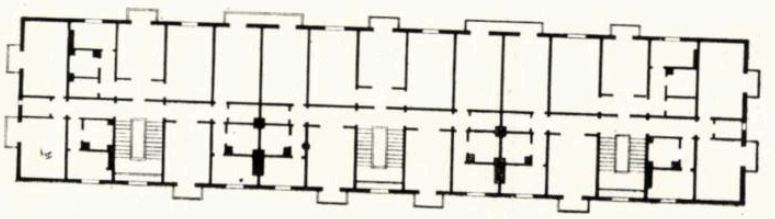

5

6

CENTRUL DE CERCETĂRI AL ACADEMIEI R. P. R., FILIALA TIMIŞOARA

Autori, arh. Valentin Stratu, ing. tehnolog Vintilă Georgescu, ing. Cristian Schleifer

Institutul de proiectare a construcţiilor (I. P. C.)

Pentru a contribui la progresul ştiinţei, pentru a ajuta industria naţională în găsirea de noi metode tehnologice, verificarea lor în uzine şi perfecţionarea lor continuă, s-a hotărît construirea în anul 1959 a unui centru de cercetări tehnice pe lîngă Baza de cercetări a Academiei R.P.R., filiala Timişoara.

În acest scop I.P.C. a întocmit, în atelierul condus de arh. Mircea Enescu, o sarcină de proiectare urmărind realizarea unui complex ştiinţific în care, potrivit temei, se vor întreprinde cercetări cu caracter tehnico-ştiinţific în domeniile: mecanică aplicată, sudura metalelor şi a aliajelor, maşini hidraulice.

Terenul ales pentru acest centru se află pe una dintre magistralele importante ale oraşului Timişoara, în zona de sud a canalului Bega, în vecinătatea terenurilor destinate construirii Institutului politehnic, Institutului pedagogic şi Intreprinderii poligrafice.

Realizarea volumelor necesare centrului de cercetări s-a rezolvat prin gruparea lor în două corpuri de clădiri: un corp cu parter şi două etaje în care se amplasează laboratoarele de cercetări care nu sînt înzestrate cu aparatură grea sau voluminoasă şi un corp de construcţie tip hală, cu înălţime industrială, unde se instalează laboratoare şi ateliere cu utilaje grele, voluminoase şi avînd condiţii de lucru deosebite.

Ţinînd cont de aceste considerente, s-a studiat gruparea clădirilor în două variante, ca plan de situaţie.

În prima variantă s-a urmărit realizarea unui ansamblu prin amplasarea liberă a pavilioanelor, neţinînd seama de schema stradală a cartierului, avantajul acestei soluţii fiind înscrierea bună în planul general al cartierului, în care predomină zona verde a canalului Bega.

În varianta a II-a, hala de cercetări este retrasă în interiorul complexului, iar celelalte clădiri sînt aşezate perimetral de-a lungul străzilor care mărginesc terenul. Varianta aceasta este mai dezavantajoasă prin lipsa interpătrunderii clădirilor cu zona verde.

Activitatea Centrului de cercetări tehnice al Academiei R.P.R. este îndreptată spre cercetări ştiinţifice cu caracter bine determinat, secţiile sale fiind, ca profil, unităţi unice în R.P.R. Din această cauză, ele trebuie să asigure posibilitatea rezolvării problemelor ştiinţifice generale de interes republican. Aceasta a impus, în primul rînd, dotarea centrului cu o gamă acoperitoare de laboratoare de cercetări înzestrate cu aparatajul necesar şi suficient pentru ca tratarea problemelor de cercetare să

Planul de situaţie al cartierului — 1. *Întreprindere poligrafică* — 2. *Pavilioane de expoziţie* — 3. *Centrul de cercetări al Academiei* R.P.R.

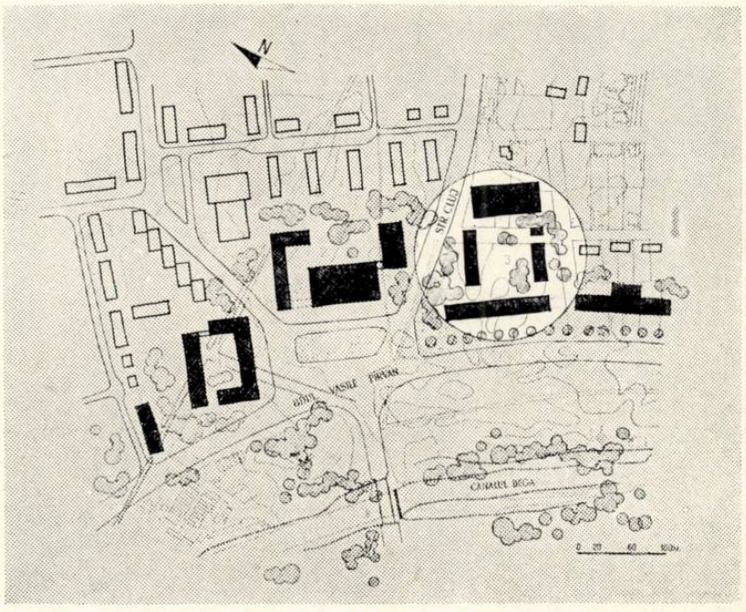

poată îmbrățișa cît mai multe aspecte și prevederea posibilității ca înzestrarea laboratoarelor să poată fi menținută în pas cu dezvoltarea tehnicii. În același timp, construcțiile trebuiau să fie astfel concepute, încît Centrul de cercetări să nu fie împiedicat a-și spori numărul laboratoarelor în funcție de progresele științei.

Ținînd cont de aceste considerente, Centrul de cercetări a fost proiectat cu următoarele pavilioane și anexe:

1. Pavilionul principal de cercetări.
2. Hala de cercetări.
3. Pavilionul cuprinzînd centrala termică și garajele.
4. Stația de acetilenă.
5. Depozite pentru carburanți și lubrifianți (subteran).

1. **Pavilionul principal de cercetări** este o construcție cu parter și două etaje, care cuprinde; la **parter,** holul intrării, biroul pentru cercetători și laboratoare; la **etajul I,** stand cavitație, birouri pentru cercetători și șefi de secție, birouri de proiectare, consiliul științific, biblioteca tehnică, sala de conferințe, cabinetul medical etc.; la **etajul II,** stand cavitație cu laborator, diferite alte laboratoare, birouri pentru cercetători, clubul etc.

Etajele au fost prevăzute cu un coridor central de 2,50 m lățime, legat cu un hol în care se află o scară liberă cu o singură rampă care leagă cele 3 niveluri între ele.

Pentru a asigura o bună luminozitate a pavilionului s-au prevăzut ferestre mari pe toată lățimea traveei, cu un parapet de 90 cm.

Sistemul constructiv al clădirii a fost rezolvat printr-o structură monolită de beton armat, inclusiv planșeele.

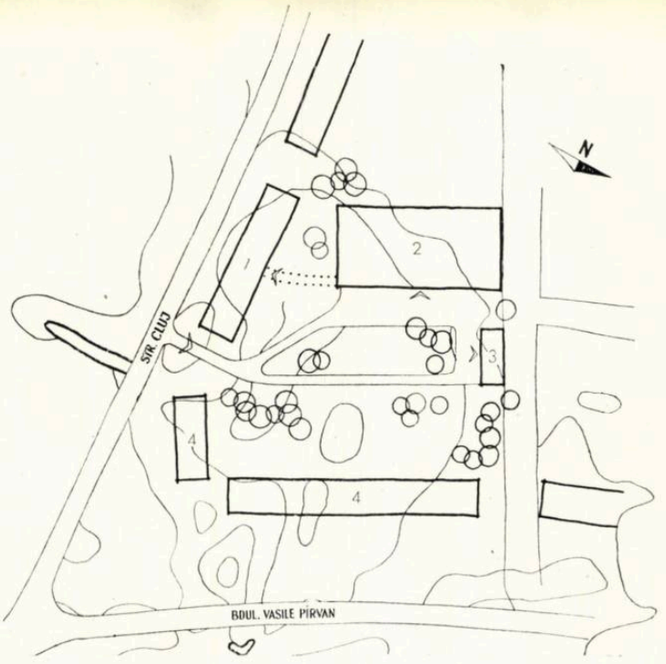

VARIANTA a II-a — Plan de situație
1. Pavilion principal de cercetări
2. Hală de cercetări și încercări
3. Centrală termică și garaj
4. Extindere viitoare

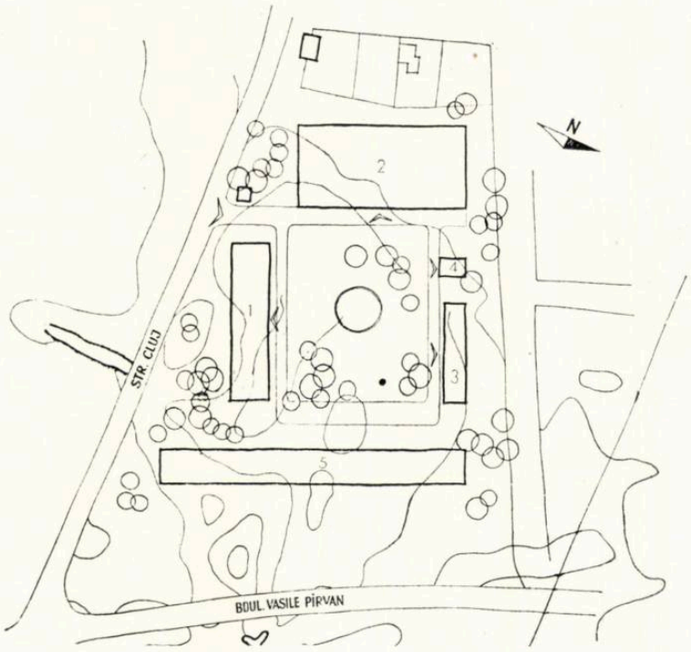

VARIANTA I — Plan de situație
1. Pavilion principal de cercetări
2. Hală de cercetări și încercări
3. Centrală termică și garaj
4. Stație de acetilenă
5. Extindere viitoare

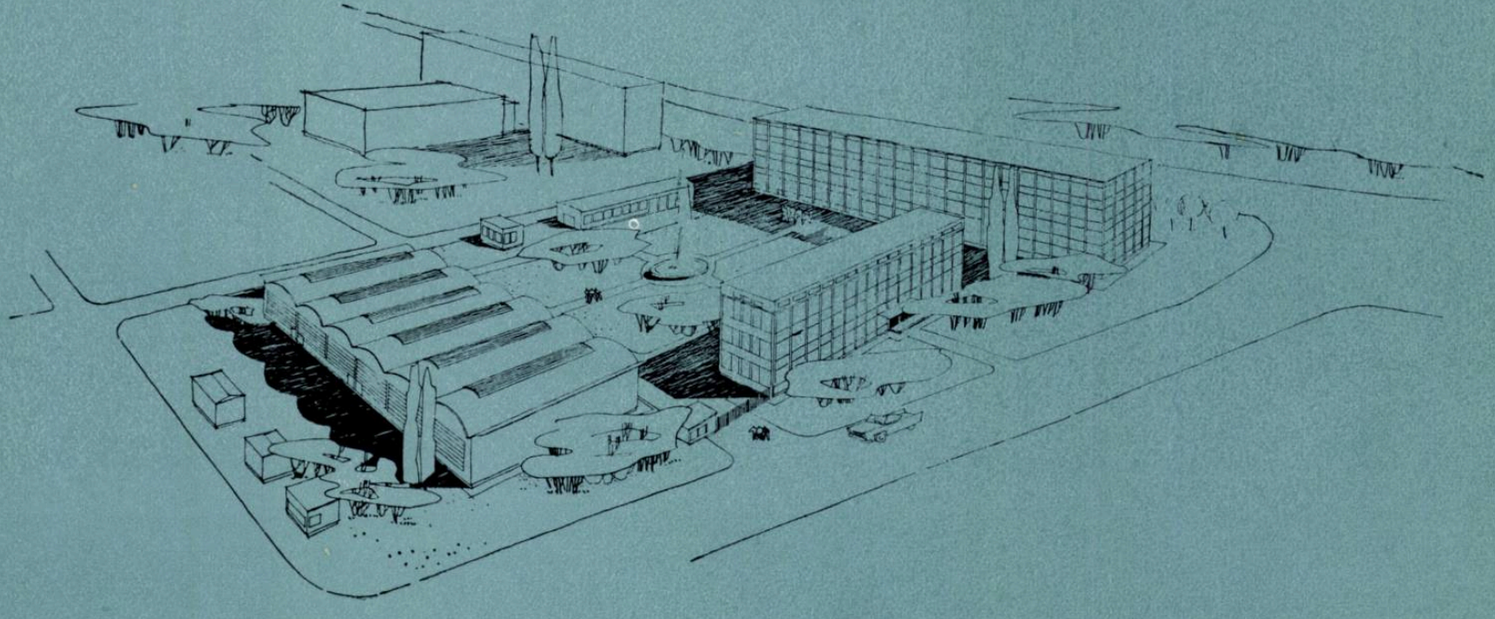

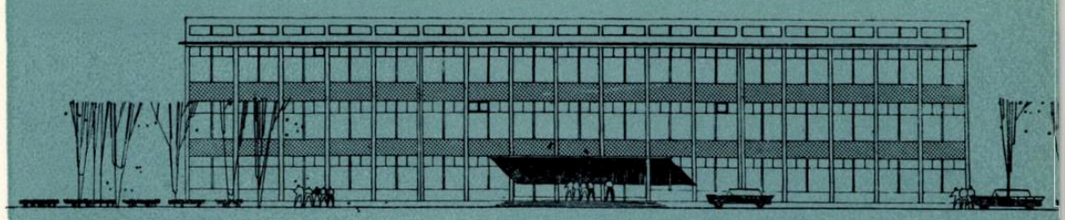

Pavilionul principal
Fațada principală

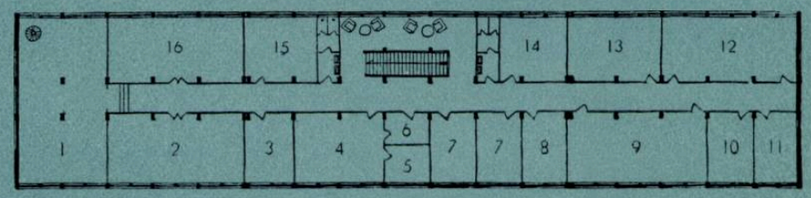

PLAN ETAJ II
1. Stand cavitație — 2. Laborator de măsurători hidrodinamice fine — 3. Depozit — 4. Microcinema — 5. Microfilm — 6. Cameră obscură — 7. Cercetări — 8. Balanțe 9. Laborator de chimie și metalurgie — 10. Tehnoredactor — 11. Micro-încercări — 12. Măsurători electrice și electronice — 13. Măsurători optice și mecanice 14. Măsurători — 15. Club — 16. Laborator cavitație

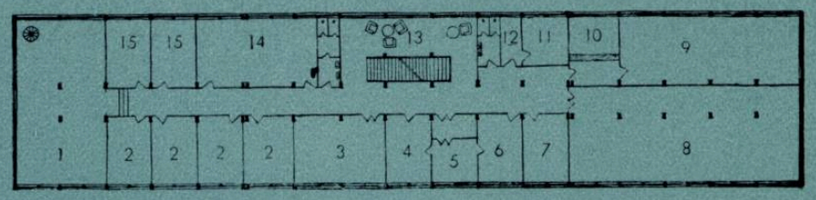

PLAN ETAJ I
1. Stand cavitație — 2. Șef de secție — 3. Consiliu științific 4. Director — 5. Secretar — 6. Secretariat dactilo 7. Arhivă — 8. Sală de conferințe — 9. Bibliotecă tehnică 10. Fișier — 11. Cabinet medical — 12. Așteptare 13. Hol — 14. Birou de proiectare — 15. Cercetări

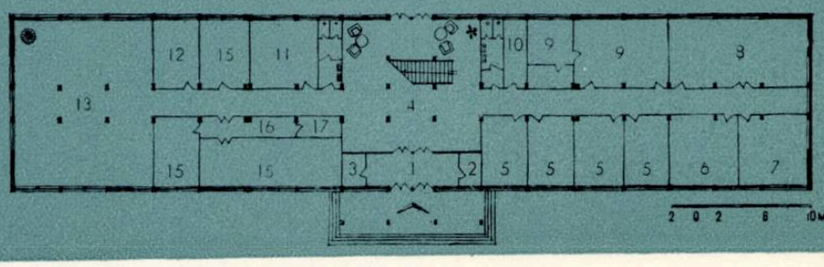

PLAN PARTER
1. Vestibul — 2. Informații — 3. Portar — 4. Hol 5. Cercetări — 6. Cavitație coroziune — 7. Uzură 8. Defectoscopie ultrasonică și magnetică — 9. Microscopie, dilatometrie și fotoelasticitometrie — 10. Centrală telefonică — 11. Bufet — 12. Depozit — 13. Stand cavitație sala mașini

2. **Hala de cercetări și încercări** este o clădire industrială care ocupă o suprafață de 3 024 m². În această hală au fost adăpostite laboratoarele înzestrate cu mașini grele sau care lucrează în condiții dificile, precum și atelierele mecanice.

Această hală, de 72 × 36 m, formată din 6 travee alăturate de cîte 12 m, este astfel compartimentată, încît să corespundă tuturor necesităților tehnologice. În interior se află laboratoare de încercări mecanice, sudură, mașini-unelte și magazia generală. Tot în interior sînt prevăzute și anexele halei dispuse pe două niveluri: vestiare, dușuri, w.c.-uri, depozite, camere pentru cercetători, post trafo.

Ca sistem constructiv s-au studiat 3 variante de acoperire:

Varianta I prevede o soluție monolit, cu acoperiș din pînze subțiri cilindrice, fără tiranți, cu luminatorul în planul pînzei, acoperișul executîndu-se cu ajutorul unui cofraj mobil.

Varianta a II-a prevede acoperirea halei prin cupole sferice de beton armat luminate printr-o suprafață realizată din rotalit, apele scurgîndu-se prin interior și fiind apoi conduse pe sub pardoseală.

Varianta a III-a prevede o soluție monolit cu acoperișul dintr-un planșeu în casete.

3. **Pavilionul cuprinzînd centrala termică și garajele** este o construcție simplă, cu parter, care adăpostește centrala termică a întregului ansamblu, garaje pentru patru mașini, precum și anexe.

Clădirea este concepută a se executa pe schelet de beton armat cu o travee de 6 m.

*

Toate pavilioanele sînt dotate cu instalații necesare pentru a funcționa în condiții optime.

În plastica ansamblului s-a urmărit obținerea unor volume simple și exprimarea sinceră a fiecărui volum și fiecărei funcțiuni în parte, într-o linie modernă, adecvată unui centru de cercetări științifice.

Totodată s-a urmărit realizarea unei construcții cît mai economice.

Arh. VALENTIN STRATU

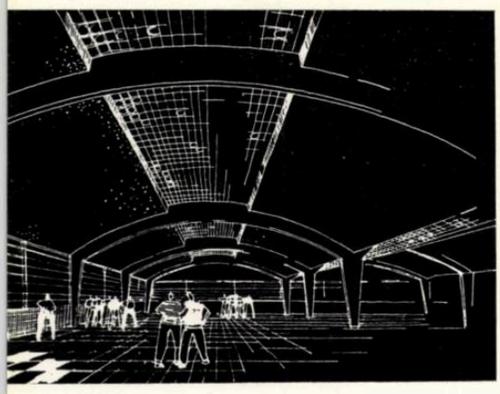

1

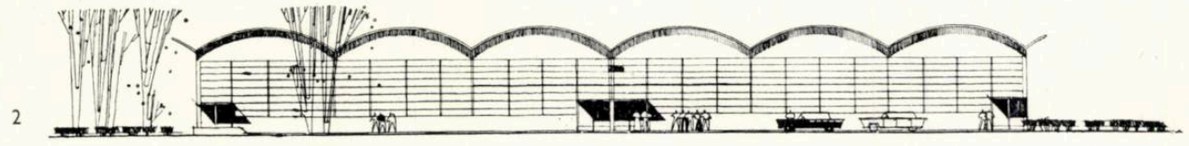

2

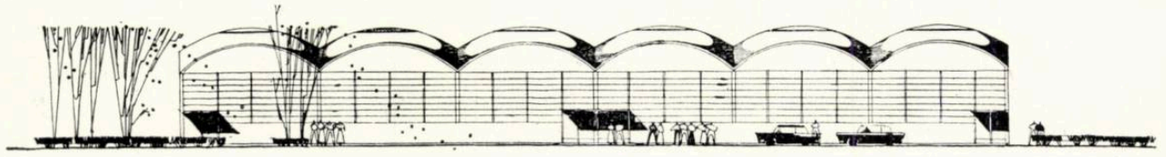

3

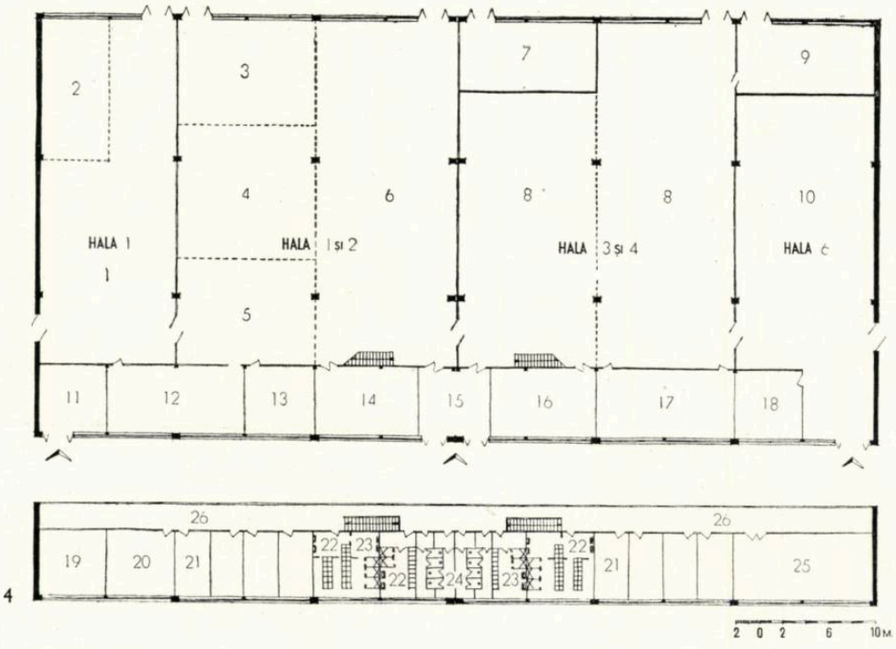

4

5

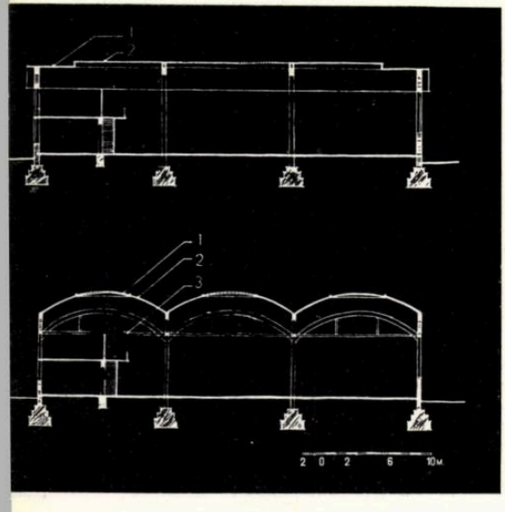

1. *Perspectivă interioară*
2. *Hala de cercetări — Varianta cu pînze cilindrice — Fațada principală*
3. *Hala de cercetări — Varianta cu cupole sferice din pînze subțiri — Fațada principală*
4. *Hala de cercetări — Plan parter și plan etaj parțial*
   1. Încercări mecanice — 2. Atelier epruvete — 3. Sudură prin tăiere cu gaze — 4. Sudură prin presiune — 5. Materiale acoperire — 6. Laborator de sudură — 7. Forje tratament termic — 8. Mașini-unelte 9. Tîmplărie — 10. Magazie generală — 11. Transformator — 12. Tratament superficial — 13. Aparatură și instrumente — 14. Depozit intermediar — 15. Vestibul — 16. Mecanică fină — 17. Atelier electric 18. Birou magazie — 19. Gol transformator — 20. Laborator tensiometrie — 21. Birouri cercetători — 22. Vestiare — 23. Dușuri 24. W.C.-uri — 25. Birou de construcții — 26. Balcon cu vedere spre hală
5. *Secții constructive*

   A — *Variantă cu pînze cilindrice*
   1 — Pînze cilindrice de beton armat
   2 — Luminator din rotalit

   B — *Variantă cu cupole sferice*
   1 — Luminator din rotalit
   2 — Cupolă sferică din beton armat
   3 — Tiranți.

1. CVARTAL DE LOCUINȚE PE STR. GH. DOJA – TG. MUREȘ

Proiectant arh. Lucian Popescu

Cvartalul de locuințe din str. Gh. Doja, care cuprinde un număr de 276 de apartamente, este studiat pe un teren în suprafață de cca. 33 000 m². Latura mare a terenului, limitată de str. Gh. Doja, are orientarea sud-est, prezentînd astfel condiții favorabile de însorire și luminozitate.

Cvartalul este compus dintr-un număr de 13 blocuri de trei tipuri, și anume:

6 blocuri mari — cu trei tronsoane — cu un total de 162 de apartamente

5 blocuri mici — cu două tronsoane — cu un total de 90 de apartamente

2 blocuri speciale — cu două tronsoane, avînd magazine la parter — cu un total de 24 de apartamente.

În compunerea tronsoanelor sînt studiate apartamente cu 1, 2 și 3 camere și servicii. Cel mai mare procent îl reprezintă apartamentele de 2 camere, în număr de 187, față de 33 de apartamente cu 3 camere și 56 de apartamente cu 1 cameră, această proporție fiind socotită ca judicioasă.

Fiecare apartament are rezervată o boxă-depozit la subsol. Tot la subsol sînt situate spălătoriile.

Apartamentele sînt prevăzute cu toate instalațiile necesare; încălzirea se face cu sobe, folosindu-se drept combustibil gazul metan.

Regimul de construcție al acestui cartier este de parter și 2 etaje.

Materialele folosite sînt cele curente: fundații de beton, zidărie de cărămidă, șarpante de lemn, învelitoare de țiglă.

La executarea planșeelor au fost adoptate elemente prefabricate: grinzi T.C.B. și corpuri de umplutură.

La întocmirea proiectelor blocurilor s-a folosit proiectul tip 216 C/D 4, la care au fost făcute adaptările respective de localizare (subsol, învelitoare).

Blocurile sînt în curs de execuție.

Plan de situație
A — blocuri mari
B — blocuri mici
C — construcție existentă

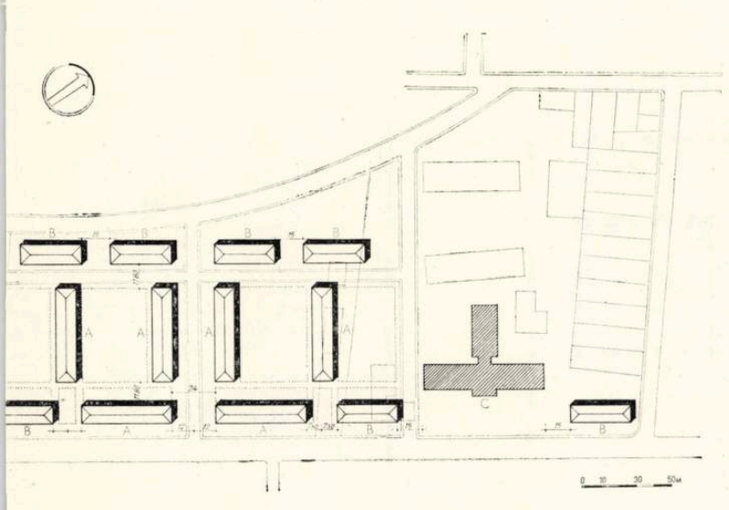

Arh. Nicolae Grigorcea

CONSTRUCȚII NOI ÎN REGIUNEA AUTONOMĂ MAGHIARĂ

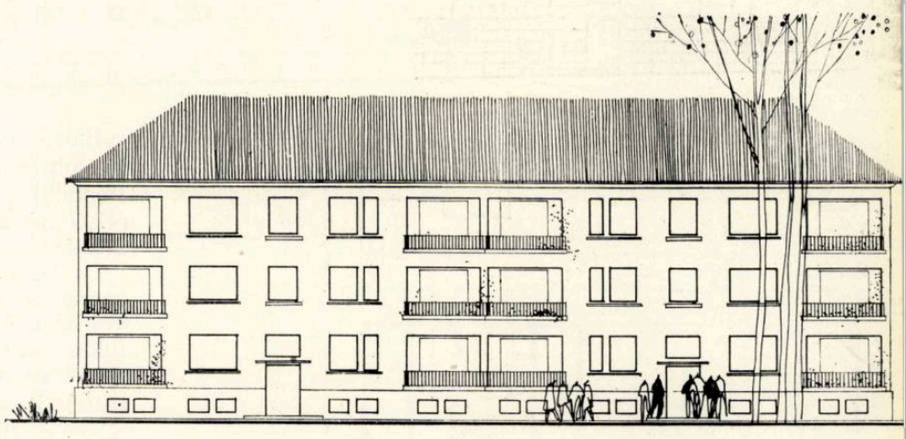

Bloc B. Fațada

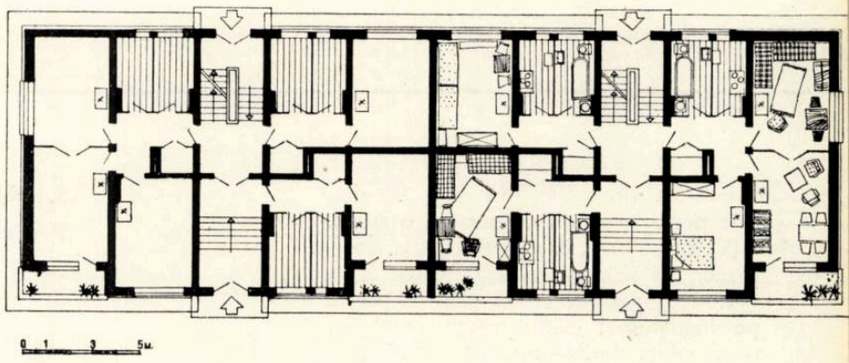

Plan parter

Vedere de pe șantier

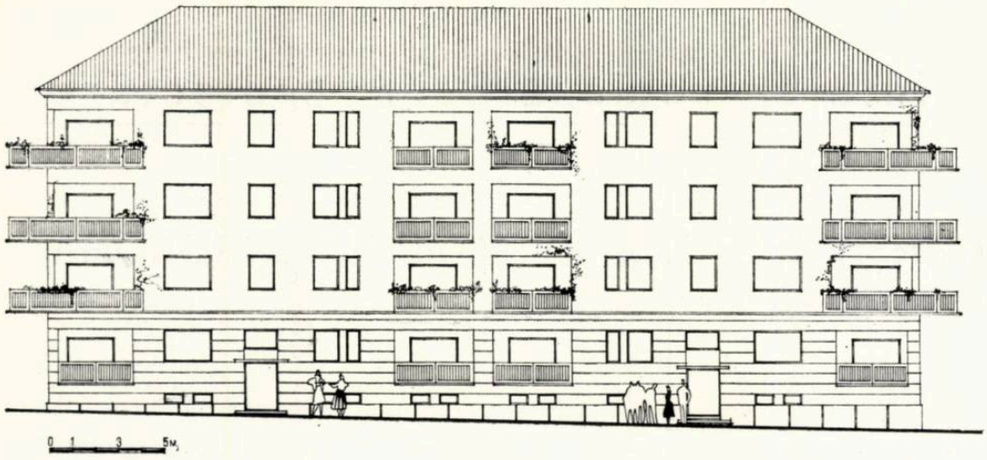

Fațadă

2. BLOC DE LOCUINȚE CU 12 APARTAMENTE PE STR. EDISON TG. MUREȘ

Proiectant, arh. Lucian Popescu

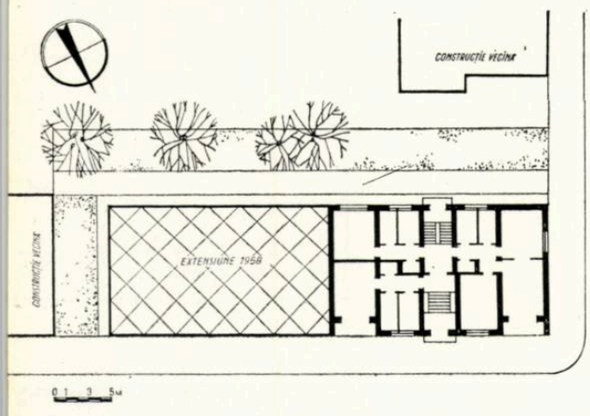

Blocul de locuințe din str. Edison este amplasat pe un teren de colț (str. Edison și str. Bulgarilor) în suprafață de cca. 750 m². Imobilul plasat la aliniere ocupă pe latura mare a terenului (42,60 m), un front de 18,90 m și este prevăzut să aibă parter și 3 etaje.

La baza studierii proiectului a stat tot proiectul tip 216 C/D 4, planul avînd astfel aceleași caracteristici cu cele menționate la cvartalul de locuințe din str. Gh. Doja. În etapa actuală este folosit un singur tronson al proiectului tip, cuprinzînd un număr de 12 apartamente (2 cu 1 cameră, 9 cu 2 camere și 1 cu 3 camere). În etapa următoare este prevăzută extinderea clădirii cu un al doilea tronson, blocul complet urmînd să aibă astfel un număr total de 24 de apartamente.

Lucrările de construcție a acestui imobil sînt în curs.

3. FABRICĂ DE PÎINE LA TG. SECUIESC

Proiectant, arh. Gavril Biro

Fabrica de pîine din Tg. Secuiesc este proiectată pe un teren cu o suprafață de 1860 m², care are acces la strada principală printr-o alee largă de 8 m.

Construcția proiectată este amplasată pe locul unei clădiri vechi care ocupă o suprafață de 345 m², în care funcționează actuala fabrică de pîine prevăzută cu două cuptoare, avînd fiecare o capacitate de 6 tone în 24 de ore. Această capacitate de producție a rămas neschimbată.

Obligativitatea de a păstra aceste două cuptoare — stabilită de beneficiar prin temă — a impus amplasamentul clădirii și dezvoltarea studiului de plan al proiectului. Respectîndu-se aceste elemente fixe, s-a căutat o rezolvare cît mai judicioasă a procesului tehnologic, plasîndu-se intrările muncitorilor și expediția în aripa clădirii dinspre aleea de intrare, iar accesul la magazia de făină pe latura opusă acesteia. Clădirea cuprinde toate piesele necesare procesului tehnologic (sala frămîntătoare-dospitor, sala de divizare-coacere, depozit de făină, vestiare personal etc.) stabilite prin tema pe proiectare.

Construcția este prevăzută cu toate instalațiile necesare: alimentarea cu apă este asigurată prin puțuri cu rezervor subteran și hidrofor; încălzirea se face de la o centrală cu aburi de joasă presiune; la camera focarelor și sala cuptoarelor s-au prevăzut instalații de ventilație mecanică; instalații de canalizare și epurare prin decantare și puț absorbant; energie electrică alimentată de la rețeaua orașului. Procesul de fabricare a pîinii este mecanizat (frămîntătoare, cuptoare etc.).

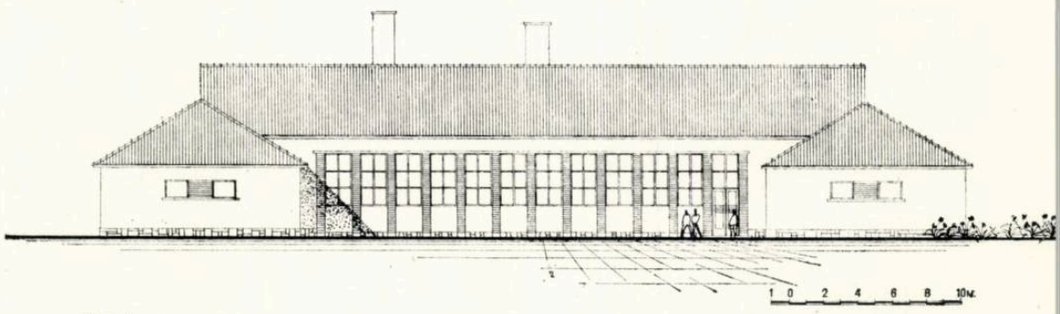

Fațada spre curte

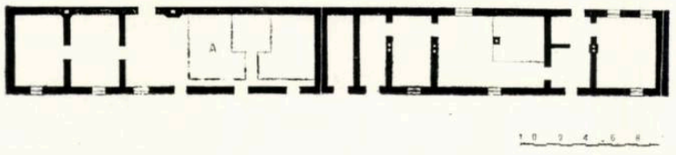

Vechea construcție a fabricii de pîine din Tg. Secuiesc. A. — Sala cuptoarelor

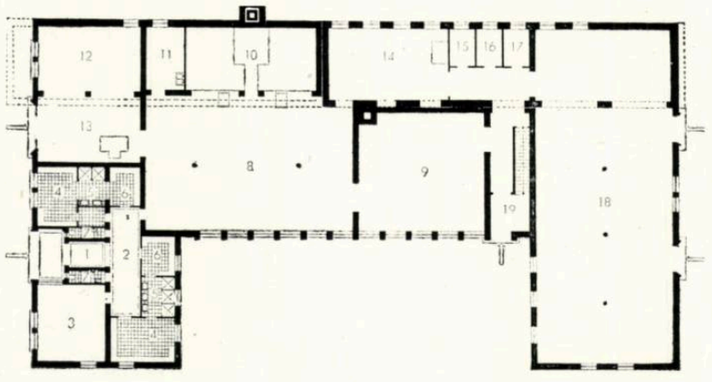

PLAN PARTER
1. Vestibul — 2. Hol 3. Birou — 4. Vestiar 5. Duș — 6. Haine de protecție — 7. W. C. 8. Divizare-fasonare-coacere — 9. Sala de frămîntare și dospire — 10. Cuptoare — 11. Laborator 12. Depozit de pîine 13. Cîntar — 14. Depozit de zi — 15. Depozit pentru saci goi — 16. Depozit pentru sare 17. Depozit pentru drojdie — 18. Depozit pentru făină — 19. Casa scării

Arh. Mihai Ricci

ACUSTICA ŞI PLASTICA SĂLILOR DE SPECTACOL

Influenţa principiilor acusticii asupra evoluţiei formelor şi expresiei arhitecturale a sălilor de spectacol

O dată cu progresele realizate în domeniul acusticii şi electroacusticii se resimte tot mai mult nevoia ca arhitecţii şi inginerii să se preocupe de studierea şi aplicarea acestor probleme în arhitectură;

În linii generale, problemele acusticii în arhitectură sînt;

a) izolarea fonică a construcţiilor împotriva zgomotelor produse înăuntrul sau în afara lor, pe scurt, insonorizarea construcţiilor;

b) acustica propriu-zisă a sălilor.

Dintr-un examen sumar se vede că cele două probleme arătate sînt diametral opuse. În adevăr, pe cîtă vreme izolarea fonică tinde să elimine pe cît mai mult posibil transmiterea zgomotelor produse în interiorul construcţiei sau în afara ei, în problema acusticii sălilor, punerea în valoare a sunetelor şi răspîndirea lor uniformă în încăpere, cu un cuvînt calitatea audiţiei, este unul dintre elementele funcţionale la care trebuie să corespundă proiectul.

De asemenea, pe cînd problemele de insonorizare a construcţiilor şi utilajelor se referă la măsuri ce afectează mai ales structurile construcţiilor şi ale instalaţiilor, problemele de acustică a sălilor afectează însuşi partiul de arhitectură, formele şi volumele, plastica generală şi elementele de finisaj. Rezultă de aici că importanţa ambelor probleme este de prim ordin.

Se poate afirma că în orice construcţie modernă, indiferent de natura şi de importanţa ei, se pun probleme de insonorizare. Astfel, în clădirile de locuit şi hoteluri, în sanatorii şi spitale, în clădirile industriale, fabrici, uzine şi ateliere, ca şi în construcţiile de artă inginereşti, drumuri şi poduri, precum şi în construcţia mijloacelor de transport, automobile, metrouri, vagoane de cale ferată sau automotoare, avioane etc., devin tot mai actuale problemele de izolare fonică. Toate măsurile necesare în acest scop trebuie luate încă de la proiectare.

La cele mai multe dintre programele de arhitectură social-culturale, şcoli şi institute de învăţămînt, restaurante, săli de spectacole, de teatru, operă sau cinematograf, intervine — pe lîngă problemele de insonorizare destinate să asigure liniştea necesară oricărei audiţii — nevoia de a pune în valoare sunetul, calitatea audiţiei fiind uneori funcţia principală ce trebuie asigurată.

Experienţa arată că, în general, pentru a se obţine o bună acustică este necesar să creăm de la proiectare condiţii cît mai favorabile transmiterii sunetelor, calitatea audiţiei jucînd un rol tot atît de important ca şi vizibilitatea şi chiar, în unele cazuri, mai important decît aceasta (săli de concerte, studiouri de radio etc.).

În aceste condiţii nu este admisibil să ne preocupăm la proiectare de aspect şi vizibilitate, lăsînd rezolvarea problemelor de acustică în seama specialistului sau contînd pe corecţiuni ulterioare.

A proceda astfel ar fi tot atît de grav ca şi cînd am conta că vom corecta vizibilitatea sau plastica după execuţia lucrării.

Aspectul sau expresia arhitecturală a interioarelor sălilor, vizibilitatea şi acustica trebuie să formeze o problemă complexă unică şi indivizibilă în proiectarea şi construcţia sălilor.

*

Pentru a ilustra mai bine necesitatea unei preocupări de problemele acusticii în proiectarea de arhitectură, voi recurge la exemplul grăitor al trecutului, făcînd un scurt istoric al clădirilor de spectacol, cu observaţii asupra influenţei principiilor acusticii în evoluţia lor.

Acustica este o ştiinţă veche şi aplicarea ei în arhitectură dovedeşte acest lucru. În adevăr, alegerea amplasamentelor, materialelor şi formelor în arhitectura teatrului antic grec este făcută cu respectarea principiilor esenţiale ale acusticii.

Eschyle — acest mare iniţiat, poet, muzician, actor şi arhitect — a creat teatrul său imaginat din piese de lemn.

Nu se ştie ce calităţi acustice a avut această lucrare din antichitate, însă este arheologic dovedit că atenienii au folosit acest tip de plan la construcţia teatrului de la sudul Acropolei ale cărui ruine dăinuiesc şi astăzi, cunoscut sub numele de « teatrul lui Baccus ». (fig. 1).

Acustica teatrului grec se bazează pe audiţia directă şi pe reflexiile sonore din peretele vertical al scenei şi pardoselii podiumului orchestrei, reflexii ce se succed la scurt interval de undele directe (fig. 2).

Legile după care se produc reflexiile sonore sînt asemănătoare cu cele ale reflexiei razelor luminoase, de aceea pentru simplificare vom indica în exemplele ce urmează undele sonore liniar şi nu cum se propagă ele în aer, sub formă de unde sferice.

Între ascultător şi actorul de pe scenă, sunetele ajung fără a întîlni alte obstacole.

În fine, în spatele spectatorului nu sînt suprafeţe reflectante dăunătoare audiţiei.

Orchestra este plasată în centrul semicercului format de gradenele amfiteatrului, adică în focarul din care se difuzează undele în toate direcţiile.

Reflexiile sonore la scurtă distanţă de undele directe întăresc intensitatea sunetelor, iar reverberaţia scurtă ajută la claritatea dicţiunii, astfel că vocea emisă de pe scenă cu tonul obişnuit poate fi auzită şi înţeleasă perfect la locurile cele mai îndepărtate, adică la o distanţă de cca. 40 m.

Principiile acusticii sînt respectate şi rezultatele sînt excelente.

Teatrul roman este de fapt, din punct de vedere acustic, o perfecţionare a teatrului grec (fig. 3). Scena este acoperită de un plafon reflectant înclinat, avînd partea joasă spre fundul scenei şi favorizînd reflexiile sonore spre gradenele amfiteatrului. Locul orchestrei se restrînge la un semicerc în locul cercului complet de la teatrul grec, apropiind astfel focarul de linia de demarcaţie a scenei. În plus, se adaugă panourile reflectante laterale ale arlechinilor în formă de prisme triun-

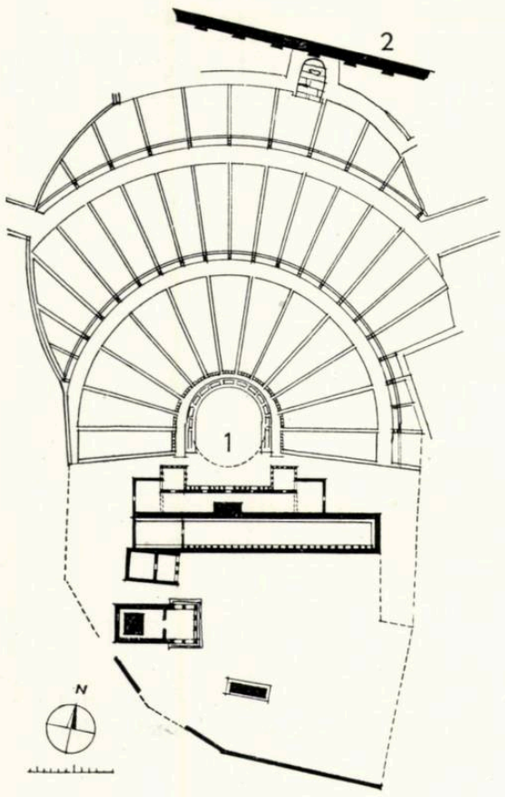

Fig. 1 — Teatrul lui Baccus — Plan.
1. Orchestra — 2. Zidul Acropolei

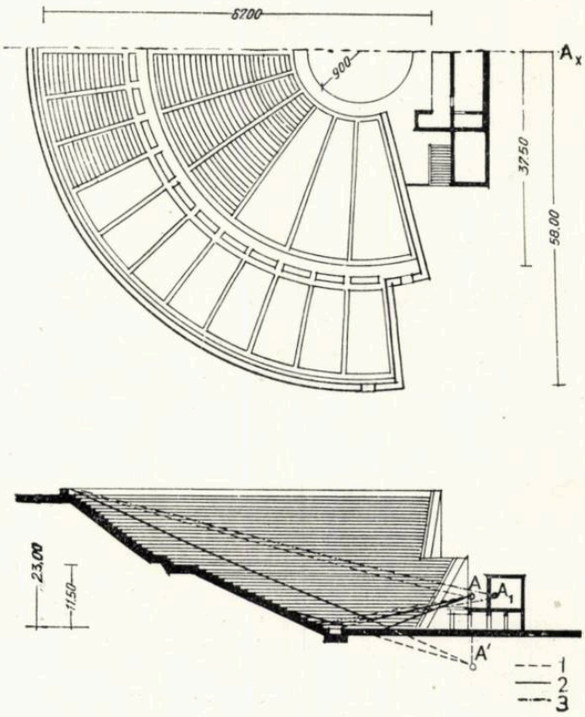

Fig. 2 — Teatru grec — Plan și secțiune.
1. Unde directe din A — 2. Unde reflectate din A—3. Unde directe din A_1—A_x. Axul teatrului

ghiulare așezate cu una din fețe înclinată la 45° față de axa longitudinală a compoziției.

Vitruviu (arhitect-inginer roman, autorul lucrării « De arhitettura », scrisă la începutul erei noastre în epoca lui August) se ocupă în capitolele 3—4 și în cele următoare din cartea a V-a a lucrării sale, de teatrele grecești și romane, de alegerea amplasamentelor amfiteatrelor în funcție de principiile acusticii, de legile armoniei și principiile propagării sunetelor și dă totodată definiții din care reiese că fenomenele acustice: interferența, reverberația, ecoul, rezonanța, erau cunoscute și folosite în acea vreme. În capitolul 5, Vitruviu se ocupă de dispoziția vaselor de bronz care jucau rolul de rezonatori de sunet.

Față de cunoștințele și principiile acusticii expuse de Vitruviu și aplicate în construcția teatrelor este necesar să reflectăm serios la problemele acusticii arhitecturale și să le dăm atenția cuvenită, ușurînd astfel sarcina specialiștilor acusticieni cu care trebuie să colaborăm la desăvîrșirea lucrărilor noastre.

Teatrele Renașterii italiene ale lui Sansovino și Palladio sînt construite pe principiile teatrului antic grec, avînd săli semicirculare și scena dezvoltată în lărgime, închisă spre fund prin peretele reflectant cu sau fără goluri.

Cu excepția unor detalii de perfecționare a fosei orchestrei și a măririi scenei, dezvoltarea teatrelor din secolul al XVII-lea și din prima jumătate a secolului al XVIII-lea nu este secondată în aceeași măsură de progrese în domeniul acustic.

Sălile de formă ovală sau în formă de potcoavă se dezvoltă mai ales în înălțime, avînd multiple rînduri de balcoane și loji, cu scopul de a mări numărul locurilor, fără a depărta peste măsură spectatorul de scenă.

Prototipul cel mai bun al teatrelor italiene din această ultimă epocă este teatrul Scala din Milano, de arhitectul Piermarini. În acest teatru, reflexiile sonore se fac prin intermediul plafonului plan al sălii și golului scenei (fig. 4).

Dar efectele sonore favorabile și tonul excepțional al sălii se datoresc mai ales rezonanței construcției în lemn și îmbrăcămintei balcoanelor și lojilor din același material.

O schimbare importantă, o adevărată reformă în evoluția formei sălilor de teatru, are însă loc sub influența lui Richard Wagner, care cunoștea bine teatrele italiene și considera că acestea nu corespund din punct de vedere acustic punerii în valoare a operei sale.

Constructia teatrului lui Wagner de la Bayreuth, clădit în 1871, marchează o reformă în acest domeniu, prin trecerea de la forma semicirculară, adoptată pînă atunci în construcția teatrelor, cu cîteva rare excepții, la forma în evantai, acoperită cu un plafon drept, eliminarea balcoanelor care are ca rezultat un volum moderat și dispoziția locurilor în gradene joase, aducînd spectatorii într-un amfiteatru unic, în care se accede prin vomitorii (fig. 5).

Desigur că numai considerații acustice au determinat pe maestru să adopte această nouă formă, care are avantajul eliminării interferențelor de sunet și al producerii unor reflexii favorabile audiției.

O reformă esențială în construcția teatrului lui Wagner a fost mai ales aceea care privea spațiul rezervat orchestrei. Muzica specifică wagneriană avea nevoie de o suprafață mare, fără însă ca orchestra să se interpună ca un obstacol între scenă și fotoliile parterului, pentru a nu distrage atenția publicului de la spectacolul scenic.

Pe de altă parte, Wagner urmărește să obțină efectul orchestral al tuturor sunetelor și în special al instrumentelor de alamă combinat cu al instrumentelor cu coarde. Orchestra devine deci adevăratul centru al dramei, undele sonore comunicînd publicului din sală emoția pregătitoare apariției actorilor în scenă.

Forma de evantai a sălii, de fapt o formă de tranziție, este obținută prin corectarea planului rectangular cu ajutorul pereților dispuși perpendicular pe axa longitudinală a sălii, începînd de la scenă și pînă în fundul sălii. Acești pereți determină, prin extremitățile lor, forma în evantai și creează camere laterale care măresc absorbția, anulînd interferențele și putînd ajuta rezonanța unor anumite sunete.

La această creație arhitecturală de prim ordin a arhitecților Otto Brükwald și G. Semper, consultantul acustic a fost însuși Richard Wagner.

Forma de plan în evantai convine tot atît de bine și sălilor destinate teatrului dramatic.

« *Shakespeare Memorial Theatre* », realizat de arhitecții Scott Chesterton și Shepherd, dovedește acest lucru. Sala este acoperită cu un plafon înclinat care se continuă cu planul reflec-

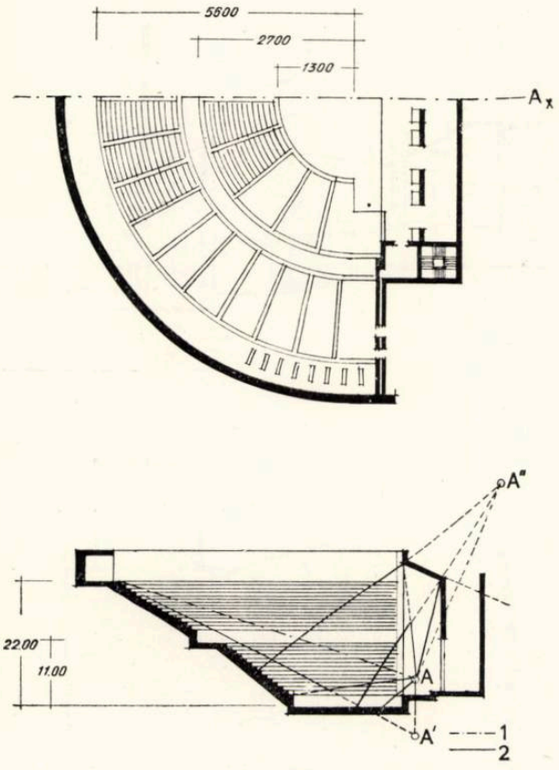

Fig. 3 — Teatru roman — Plan şi secţiune
1. Unde directe — 2. Unde reflectate — A_x. Axul teatrului

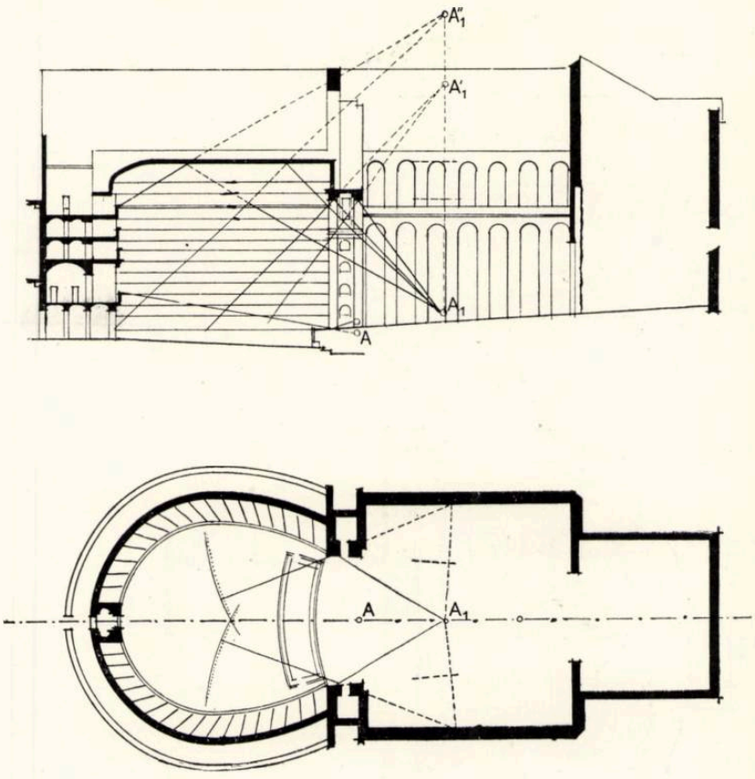

Fig. 4. — Teatrul Scala din Milano — Plan şi secţiune

tant ce acoperă proscenium-ul. Sunetele vocilor sînt reflectate de pereţi şi plafon în sală, în condiţii perfecte, permiţînd inteligibilitatea clară a cuvîntului şoptit (fig. 6).

Faţă de teatrul de operă, diferenţa constă în faptul că timpul de reverberaţie aici, în cazul recitărilor, este mai scurt, 1,2 secunde faţă de 2,25 secunde la teatrul lui Wagner de la Bayreuth, ambele în cazul teatrului plin cu spectatori.

Reverberaţia puternică permite obţinerea unui ton impresionant în special pentru coruri şi orchestră.

La sfîrşitul secolului al XIX-lea, teatrul Scala din Milano, teatrul Shakespeare de la Stafford şi teatrul Wagner de la Bayreuth devin celebre în Europa. Ele sînt însă eclipsate mai tîrziu, atît în ceea ce priveşte mărimea, cît şi calităţile arhitecturale şi acustice, de alte realizări apărute la Paris, Londra şi Petersburg.

Forma consacrată a sălilor moderne de teatru, de operă, de concert, de conferinţe, ca şi de cinematograf, este o formă derivată din sectorul de cerc sau din evantai, ea convenind din punct de vedere acustic şi înlesnind rezolvarea partiurilor de arhitectură majoră care adăpostesc mai multe mii de spectatori.

Dăm ca exemplu sala Pleyel de la Paris (arh. Aubertin, Granet şi Mathon) cu o capacitate de 3 000 de locuri, cu o acustică remarcabilă (fig. 7).

La sălile de cinematograf sonor, de asemenea forma aceasta este adoptată, atît pentru vizibilitate, cît şi pentru acustică. Pereţii laterali sînt înclinaţi cu 60° faţă de ecran, astfel încît, practic, toate locurile din sală sînt convenabil aşezate (fig. 9), eliminîndu-se unghiurile defavorabile de vedere.

Forma în evantai dă însă unele complicaţii constructive, în special din cauza deschiderilor variate dintre pereţii neparaleli. Acest lucru poate fi evitat dacă se adoptă planul rectangular în care deschiderile sînt egale, iar spaţiile libere între sală şi pereţii paraleli se folosesc pentru anexele necesare: garderobe, bufete etc. Aceste spaţii, necesitînd înălţimi reduse, pot fi tratate eventual pe două niveluri.

Formele sălilor în retrageri succesive dau de asemenea rezultate bune din punct de vedere acustic.

Proiectarea încăperilor speciale din programele caselor de radio şi televiziune, ale studiourile de concert sau muzică de cameră, înregistrări, teatru radiofonic sau ale studiourilor cinematografice este domeniul în care colaborarea inginerului de sunet cu arhitectul trebuie să fie mai strînsă, pentru a nu da loc la interpretări funcţionaliste de un efect necorespunzător şi criticabil.

Mai grav este faptul că asemenea exemple sînt găsite interesante de unii necunoscători şi imitate în tratarea acustică a teatrelor şi cinematografelor sonore, localuri frecventate de un mare public.

La construcţia casei radiodifuziunii din Bucureşti s-a dat o deosebită atenţie plasticii interioarelor studiourilor. Tratamentul pereţilor a fost realizat cu panouri din placaj perforat şi neperforat şi policilindri, iar al plafonului, cu baghete de lemn (fig. 11, 12).

În ultimul timp, tratamentele acustice ale pereţilor studiourilor de radio se execută întrebuinţînd plăci cu perforaţii circulare de desimi diferite în cîmp, în spatele cărora se aşază material absorbant.

Variind natura materialului absorbant din spatele plăcilor şi procentul de perforaţii, se realizează absorbţia dorită.

La frecvenţe diferite, o cît mai mare varietate a materialului absorbant are drept rezultat o *difuziune* a sunetului foarte mare. La studiourile casei radiofoniei din Colonia, refăcute după bombardamentele din ultimul război, s-au folosit plăci de placaj de 6 mm neperforate sau perforate cu găuri circulare de 5 mm ⌀, de mărime egală, variind între 0,5 şi 16% din suprafaţă şi montate la distanţă de 10 cm de perete. În studiourile de vorbă se cere o distanţă ceva mai mare de perete, iar în încăperile pardosite cu mochetă se întrebuinţează placaje avînd perforată numai 8% din suprafaţă în loc de 16%.

La Colonia s-au folosit două materiale absorbante cu frecvenţă diferită: plăci din vată de sticlă, Iporka,* şi plăci de placaj perforate fără material absorbant în spatele lor.

Corecţiile s-au făcut cu minimum de cheltuială, prin schimbarea naturii materialului absorbant din spatele plăcilor, fără a se schimba aspectul.

Cu această metodă se poate varia gradul de absorbţie al placajului perforat după cum se arată prin diagramele ce urmează pentru frecvenţe între 50 şi 10 000 Hz (fig. 13, 14).

* Material poros fabricat din răşini sintetice.

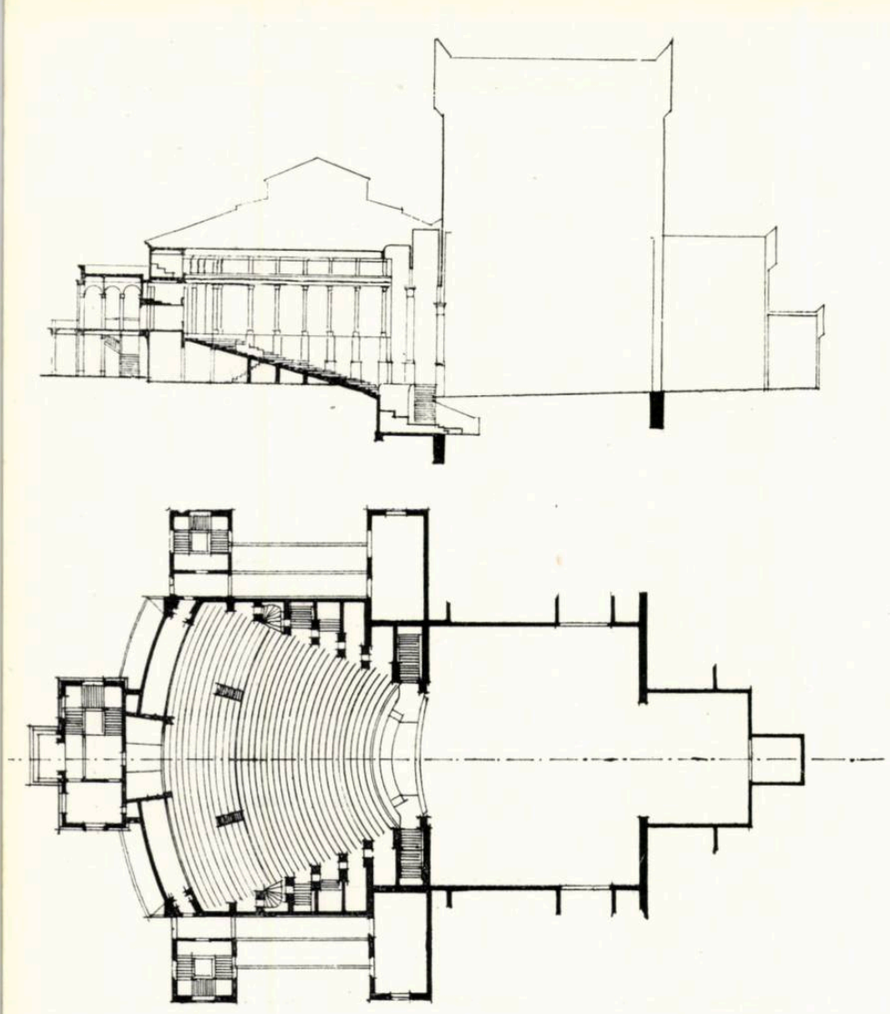

Fig. 5 — Teatrul Wagner de la Bayreuth — Plan și secțiune

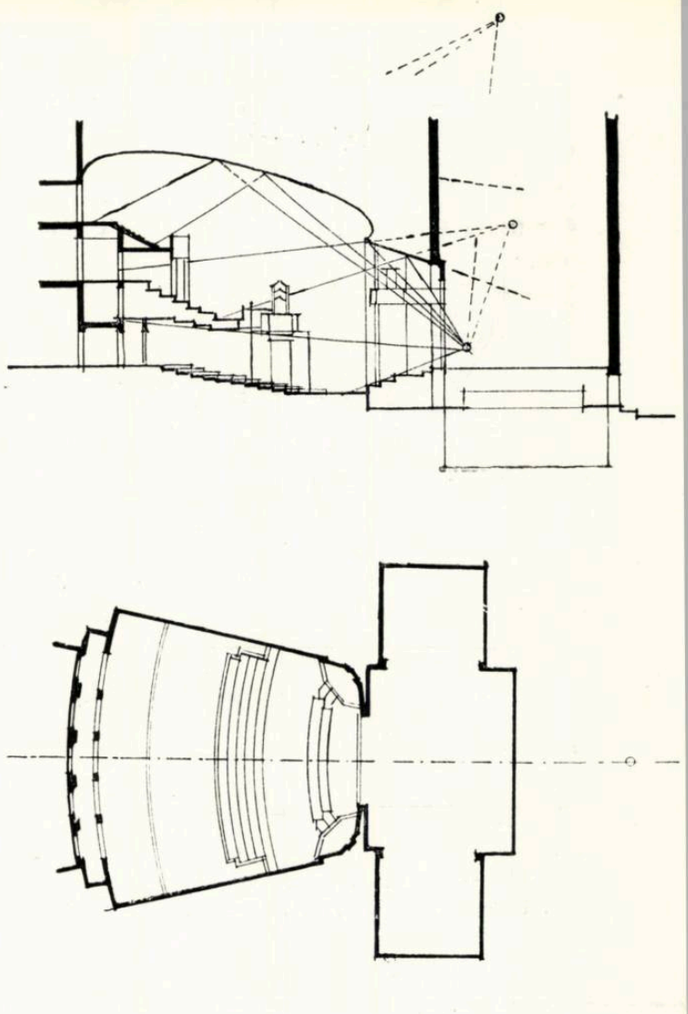

Fig. 6 — Shakespeare Memorial Theatre din Stafford — Plan și secțiune

Se pot desigur întrebuința și orice alte sisteme de plăci perforate sau rezonatori cu membrană sau cu găuri și material poros înglobat în plăci sau dispus în spatele plăcilor.

Arhitectul are astfel libertatea alegerii materialului, a formelor și a culorilor, ca și a profilelor.

*

Vom încerca să precizăm, în mare, principiile care trebuie respectate la rezolvarea problemelor proiectării sălilor, pentru a asigura o bună acustică și să delimităm atribuțiile arhitectului față de cele ale inginerului de sunet.

Pentru a evita tratamente acustice costisitoare și pentru a reduce la minimum corecțiile ulterioare, arhitectul trebuie să cunoască și să respecte chiar de la proiectare anumite reguli și principii, care se rezumă la doi factori fundamentali: *forma* și *volumul* sălilor.

Respectarea condițiilor favorabile unei acustici convenabile a sălilor satisface, după cum am arătat, și condițiile de vizibilitate și, reciproc, părțile din sală cu vizibilitate necorespunzătoare sînt în general improprii unei audiții bune.

Pentru asigurarea premiselor unei bune acustici, raportul dintre lungimea și lățimea unei săli trebuie să fie cuprins între 1/1,4 și 1/2. În general, sălile pătrate sau cele prea lungi sînt de evitat. Sălile în care lungimea este mai mare decît de două ori lățimea sînt neplăcute ca aspect și necorespunzătoare din punct de vedere acustic.

Sălile pătrate sînt de asemenea de evitat, atît din punct de vedere al aspectului, cît și din cauza faptului că repartizarea sunetelor cu acuratețe în toată încăperea este greu de realizat.

La sălile cu pereți neparaleli, preferate din punct de vedere acustic mai ales cînd este vorba de capacități mari, raporturile se vor considera între lungimea și lățimea medie.

Forma în secțiune sau profilul sălii este controlat în mare de volumul optim prescris în funcție de unitatea de suprafață sau pe loc de spectator. Formele de evitat sînt cele în secțiuni curbe și concave, bolțile în cupole etc., care dau reflexii convergente, concentrînd sunetele și dînd loc unei defectuoase distribuții a acestora (fig. 10). Suprafețele concave cu rază mare de curbură (cel puțin de două ori distanța de la portalul scenei la cel mai îndepărtat spectator) sînt permise.

Sînt de asemenea de evitat, din punct de vedere acustic, volumele excesive. Arhitectul trebuie să caute, mai ales cînd este vorba de o încăpere mare (auditoriu, teatru, cinematograf), să reducă la minimum volumul, bineînțeles fără a sacrifica proporțiile sălii din punct de vedere al spațiului și al vizibilității.

Volumul sălilor a început să joace un rol mai important abia de puțin timp și problema reducerii la minim a volumului sălilor a influențat forma în secțiunile verticale ale teatrelor și sălilor de spectacol.

O formulă pentru a găsi raporturi favorabile între lungimea, lățimea și înălțimea unei săli de spectacol este împărțirea lungimii sălii în medie și extremă rație sau:

$$\frac{L}{l} = \frac{l}{h}$$

în care L = lungimea sălii,
l = lățimea sălii,
h = înălțimea sălii.

Normativele C.S.A.C. recomandă pentru sălile de teatru raporturile 3 : 5 : 8 între h, l și L sau 8 : 11 : 13 (raportul teatrului Scala din Milano). Pentru cinematografe, normativul recomandă să se păstreze între înălțimea, lățimea și lungimea sălii, raporturile de proporționalitate 2 : 3 : 5.

Desigur, nu numai aceste raporturi sînt favorabile. Se poate însă spune că proporțiile juste și raporturile echilibrate sînt favorabile acusticii sălilor.

Arhitecții trecutului au reușit să realizeze în construcțiile lor o acustică bună, folosind experiența căpătată din exemplele anterioare și făcînd o arhitectură echilibrată în raporturi și proporții.

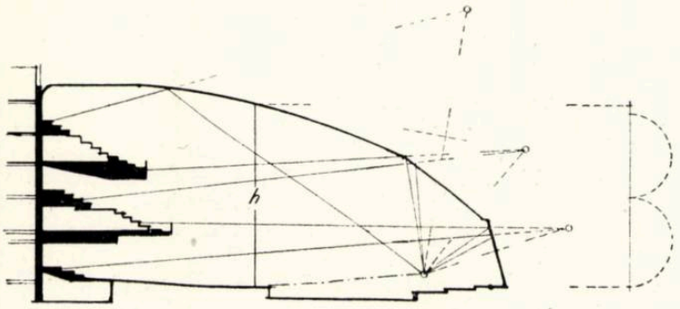

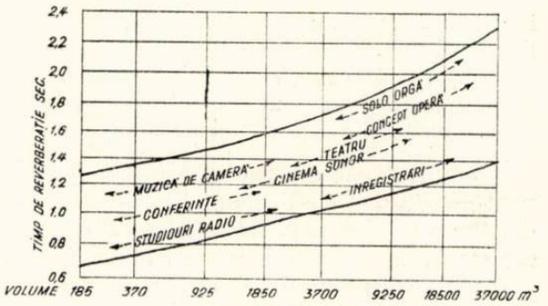

Fig. 8 — Variația timpului de reverberație în secunde funcție de volumul său și genul producției sonore pentru o frecvență medie de 512 Hz.

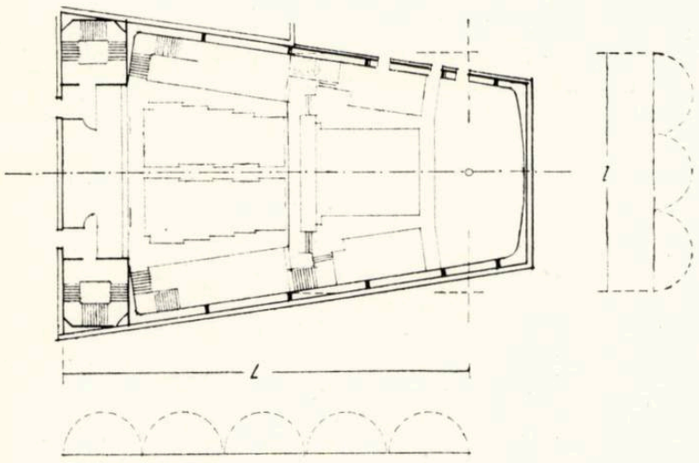

Fig. 7 — Sala Pleyel din Paris — Plan și secțiune

Fig. 9 — Schema unei săli de cinema cu estradă

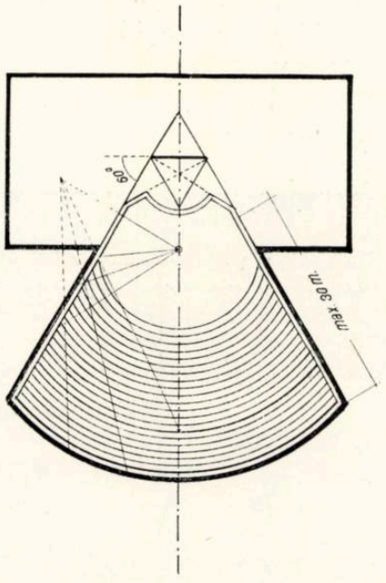

Fig. 10 — 1. Rău — Plafonul concentrează sunetele
2. Bine — Plafonul difuzează sunetele

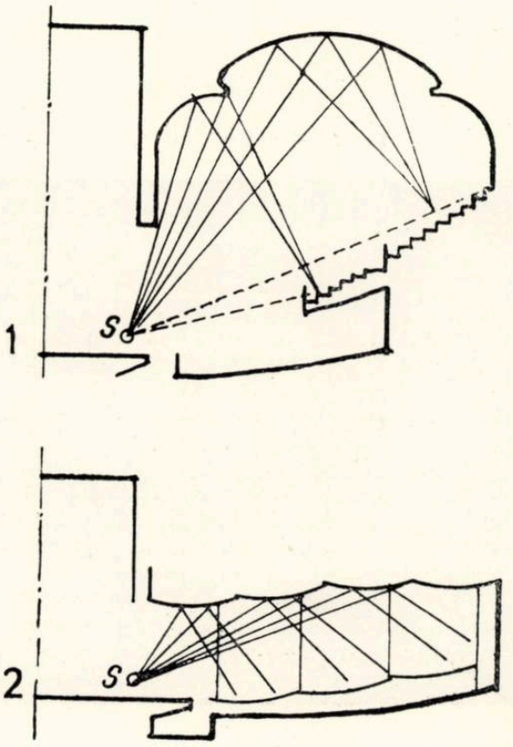

Se spune astfel că marele arhitect francez Charles Garnier, autorul Operei Mari de la Paris *, întrebat ce procedee a folosit pentru reușita acusticii sălii, a răspuns cu modestie că hazardul a contribuit în cea mai mare măsură.

Din fericire însă, de la epoca lui Garnier și pînă astăzi, știința a progresat mult și dezvoltarea acusticii și aplicărilor ei în arhitectură sînt atît de frecvente, încît rămînerea în urmă a arhitecților în această problemă se resimte tot mai mult.

Arhitectul trebuie să dea principala sa contribuție *la stabilirea formei sălilor în plan și secțiune și la determinarea volumului optim* în funcție de care se calculează *timpul optim de reverberație* pentru diferitele feluri de spectacole sonore, cum ar fi concertele de orgă, muzică de cameră, orchestră simfonică, operă, teatru, cinema sonor, conferințe, studiouri de radio, înregistrări (fig. 8).

După stabilirea acestor forme și volume, arhitectul predă datele anteproiectului său inginerului acustician, care stabilește suprafețele și dispoziția materialelor absorbante în interiorul sălii.

Pentru aceasta se calculează absorbția totală a sălii, însumînd suprafețele absorbante și se deduce timpul de reverberație aplicînd formula:

$t = \frac{0{,}164\ V}{A}$ în care V este volumul sălii, în m³, și A este absorbția totală, în m² **.

În calculul absorbției totale se socotesc pereții și plafonul; în cazul cînd pardoseala este dintr-un material reflectant, se socotesc și scaunele și publicul. În cazul mochetei, se însumează în plus procentul aferent al pardoselii. Timpul de reverberație optim am văzut că variază între 0,7 și 2,2 sec.

Problemele fundamentale referitoare la acustica sălilor sînt: forța corectă a audiției și o difuziune cît mai egală a sunetului,

* Realizată în 1880.

** $A = S_1 a_1 + S_2 a_2 + S_3 a_3 +$ etc. în care S_1, S_2, S_3 sînt suprafețele absorbante, iar a_1, a_2, a_3 este coeficientul de absorbție al materialului respectiv.

inteligibilitatea cuvintelor rostite și muzicalitatea sau calitatea timbrului sălii.

Forța corectă a audiției se obține printr-o folosire judicioasă a reflexiilor sonore, dînd o formă convenabilă sălii și evitînd o prea mare suprafață absorbantă.

Inteligibilitatea vorbei sau claritatea se obține, în general, dînd sălii o durată suficient de scurtă de reverberație.

Muzicalitatea sau calitatea timbrului sălii este o problemă delicată în care, în afară de aplicarea metodelor științifice, mai este necesar și simțul muzical pentru a nu face încercări fără rezultat.

Dînd atenția cuvenită factorului acustic în rezolvarea planurilor, arhitectul asigură premisele unei acustici corespunzătoare sălilor, cu minimum de suprafețe tratate, realizînd astfel importante economii și o mai mare libertate în alegerea materialelor pentru finisajul interioarelor.

Materialele absorbante moderne deschid arhitectului posibilități nesperate în rezolvarea partiurilor programelor de arhitectură majoră.

Pentru a duce la bun sfîrșit această sarcină de răspundere, arhitecții trebuie să cunoască și să respecte principiile acusticii arhitecturale.

Numai în aceste condiții ei vor stăpîni formele pe care le proiectează, părăsind empirismul și trecînd la raționamente, la baze științifice în proiectarea construcțiilor, realizînd importante economii și colaborînd cu specialiștii acusticieni pentru desăvîrșirea operei lor, atît din punct de vedere plastic, cît și funcțional.

Gradul de dificultate al problemelor de acustică ridicate de proiectarea sălilor de concerte simfonice, a teatrelor de operă etc. face pe prof. ing. Raes de la Școala Națională de Arhitectură de la Paris să recomande în lucrarea sa « Acustique architecturale » aplicarea în mod sincer a arhitecturii funcționale în astfel de cazuri.

Nu putem fi de acord cu această părere. Dar cu atît mai mult, pentru a pretinde să modelăm forme și volume plăcute trebuie să știm ce este indicat din punct de vedere acustic și ce nu, trebuie să cunoaștem principiile acusticii arhitecturale, care am arătat că a devenit o știință, deci un instrument ce trebuie folosit conștiincios de arhitecți pentru a nu greși. A ignora aceste principii înseamnă că pretindem să ne înțelegem cu fizicienii și cu inginerii acusticieni vorbind fiecare în limba sa.

Realizarea unei opere de arhitectură valabile va rezulta numai din apropierea celor două puncte de vedere adesea contradictorii, al inginerului și al arhitectului, alegînd din fiecare ceea ce este esențial pentru respectarea principiilor tehnice, funcționale și a regulilor generale estetice.

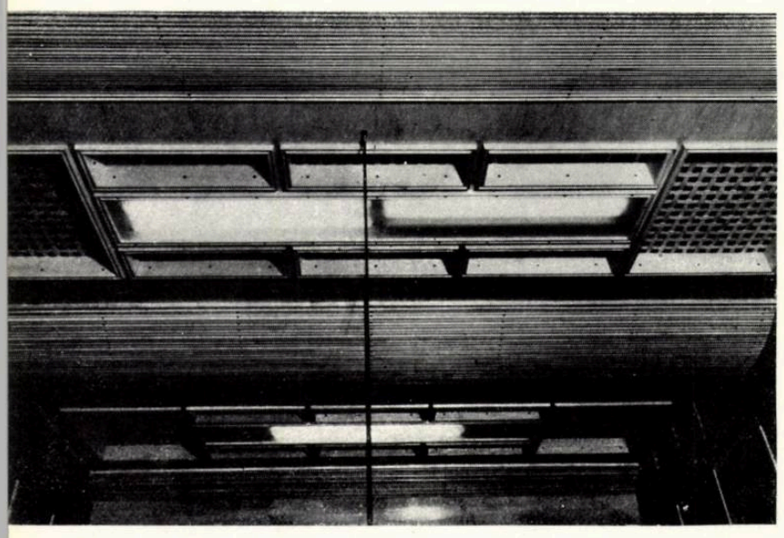

Fig. 11 — Detaliul plafonului cu locurile de lumină fluorescentă

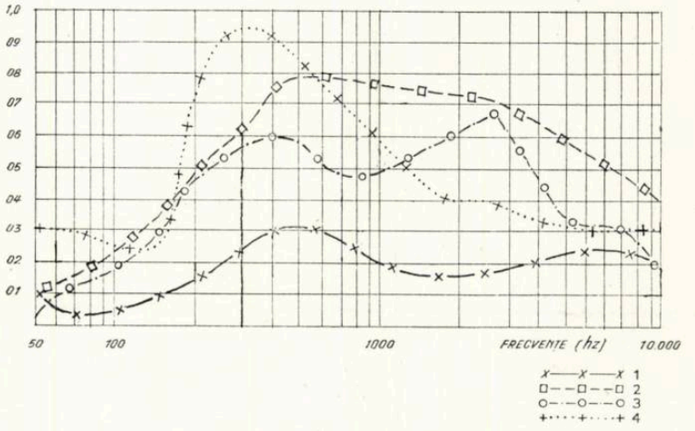

Fig. 13 — Gradul de absorbție al placajului de 6 mm cu 8% găuri de 5 mm ∅ așezate la 10 cm distanță de perete
1. Fără căptușeală — 2. Cu 10 cm Iporka — 3. Cu 5 cm Iporka 4. Cu 5 cm vată de sticlă

Fig. 12 — Interiorul unui studio

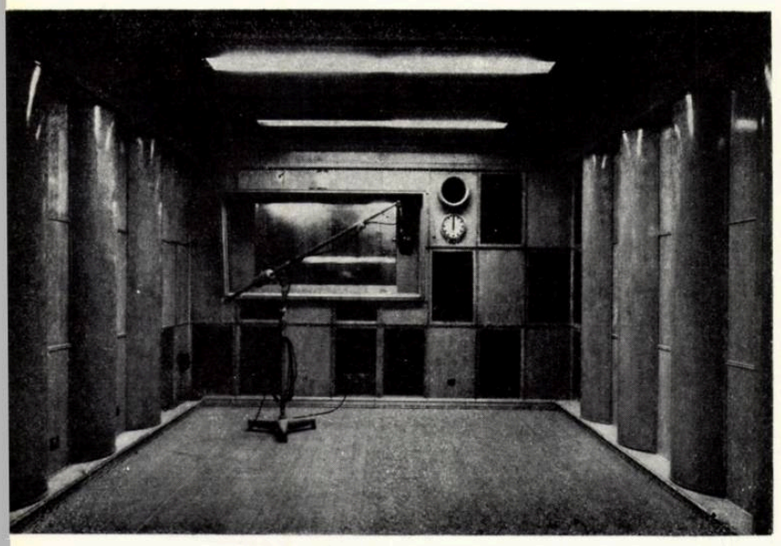

Fig. 14 — Gradul de absorbție al placajului de 6 mm negăurit așezat la 10 cm distanță de perete. — 1. Fără căptușeală — 2. Cu 10 cm Iporka 3. Cu 10 cm vată de sticlă — 4. Cu 5 cm. vată de sticlă.

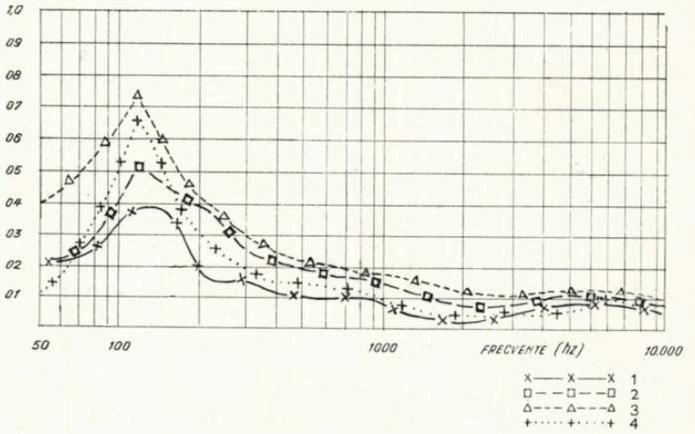

V. Masleaev
Președintele filialei din Stalingrad a Uniunii arhitecților sovietici

DESPRE PROBLEMELE CARE ÎI FRĂMÎNTĂ ÎN PREZENT PE ARHITECȚI

Este greu, deocamdată, să se facă bilanțul evenimentelor care au avut loc în ultimul an în domeniul arhitecturii din U.R.S.S., deoarece procesul de înnoire nu este încă terminat și se desfășoară în continuare. În noua orientare a arhitecturii sovietice, care se precizează în prezent, apar mereu idei noi. Multe dintre ele, însă, nu atrag decît puțin atenția prin noutatea lor, iar apoi, supuse unei analize serioase, dispar.

Numeroase curente greșite au căutat să introducă în arhitectura sovietică, în ultimul timp, în special acei oameni care s-au aruncat cu prea mare entuziasm și fără spirit critic asupra întregii practici din străinătate, inclusiv asupra «modei arhitecturale» din străinătate. În adevăr, noi am ignorat atît de mult timp tot ceea ce s-a făcut în străinătate, încît acum ne entuziasmăm prea ușor, nu numai de acea practică din străinătate care este într-adevăr utilă, dar și de ceea ce este evident inutil, de ceea ce nu ni se potrivește deloc, nici ca natură socială, nici din punct de vedere al tradițiilor și particularităților noastre naționale.

CASELE NU SE CONSTRUIESC PENTRU A FI PRIVITE!

Nu credem să se găsească în arhitectura noastră un om care poate spune pe deplin justificat și avînd dreptate din toate punctele de vedere: «Iată cum trebuie construit!» De pe acum însă, ne dăm seama că trebuie să stabilim măcar elementul principal în procesele care se desfășoară în prezent în domeniul arhitecturii. Am vrea, în special, să ne asigurăm pentru viitor împotriva rătăcirilor asemănătoare celor care au avut loc înainte la noi, rătăciri care numai după trecerea multor ani ne apar cu toată claritatea. Și toate acestea, cu toate că noi totdeauna ne-am călăuzit în munca noastră de creație după sentimentele cele mai curate și cele mai înalte!

Cum să ne asigurăm că nu vom porni pe o cale greșită? Există oare un criteriu obiectiv pentru evaluarea creației arhitecturale?

Da, există un asemenea criteriu. El este foarte cunoscut, iar noi, în disputele noastre, ne referim adesea la el. Acest criteriu este veridicitatea și utilitatea arhitecturii.

Unicul lucru care merită să fie întruchipat și transpus în material este adevărul vieții. Acel artist și maestru aduce bucurie oamenilor, care nu tulbură operele sale cu o bogăție falsă și cu tendințe false. În istoria omenirii au căpătat o înaltă înflorire artele care s-au apropiat cît mai mult de adevăr.

Arta Greciei antice este atît de pură, atît de inspirată și a rămas și pînă azi neîntrecută, tocmai pentru că artistul din acea «perioadă de copilărie a omenirii» nici nu putea să gîndească măcar că ar putea să se îndepărteze cît de puțin de adevăr, că ar putea obține ceva în artă cu ajutorul minciunii, al falsului.

Acest lucru s-a dovedit însă foarte curînd posibil în Roma antică. Aici, învingătorii, în tendința lor de a depăși arta Greciei supuse, s-au întrecut în folosirea unor forme false și a unor dimensiuni gigantice, exagerate.

Construcțiile lor uimesc pînă astăzi pe oameni, dar uimesc mai mult prin caracterul lor grandios, multe dintre ele făcîndu-te să-ți închipui că tocmai în asta constă adevărata artă.

Probabil că în artă, ca și în viață, pentru a fi veridic, trebuie să ai mult curaj. Probabil că în om și în mediul care-l înconjură acționează o serie de tendințe contradictorii, care-l împiedică adesea să fie sincer. În artă (și bineînțeles, și în viață), aceste tendințe constau, după toate probabilitățile, în dorința de a părea mai bun decît ești în realitate.

Casele, străzile, piețele și orașele sînt create de oameni ca o necesitate pentru viață și de aceea ele trebuie să fie în primul rînd practice. Nimic din ceea ce este practic și confortabil nu poate fi sacrificat pentru a obține o frumusețe falsă.

În ultimul deceniu, însă, în arhitectura sovietică a căpătat o oarecare dezvoltare o tendință care pornește de la ideea că orașele și clădirile se construiesc după criterii estetice. Destinația practică a construcțiilor a fost împinsă de mulți arhitecți pe al doilea plan. Condițiile care cereau ca o clădire să fie practică «îl legau» pe artist, și el le-a dat la o parte. Care este însă rezultatul?

Tocmai pentru că noi n-am fost «legați» de nimic, a fost posibil ca într-un timp foarte scurt să fie încercate și reîncercate toate genurile și toate stilurile. Așa cum un embrion repetă într-o perioadă scurtă în dezvoltarea sa evoluția îndelungată a speciei, tot așa și arhitectura noastră a repetat într-un singur deceniu aproape tot ce s-a creat în istoria arhitecturii în decurs de cîteva milenii.

Nu putem trece cu vederea, între altele, cît de des exploatăm noi o situație favorabilă oarecare. Tot așa am procedat și cu noțiunea de «realism socialist în arhitectură». Dezvăluirea justă a esenței și particularităților metodei de creație a realismului socialist, referitor la arhitectură, a fost adesea înlocuită printr-o jonglerie cu acest termen.

— Realism socialist! — am spus noi îmbrăcînd toate construcțiile noastre în forme fastuoase. Pentru că realismul socialist exprimă cel mai complet și mai strălucit ideea socială, triumful victoriei, măreția poporului.... (etc.).

— Realism socialist! — afirmau teoreticienii noștri privind cum trecem îmbătați de la un stil la altul. — Pentru că realismul socialist presupune folosirea întregii moșteniri clasice, atît de bogate. Nu trebuie să existe nici un fel de graniță care să înlănțuie creația noastră arhitecturală... (etc.).

În prezent, cînd a venit momentul trezirii, cînd ne-am eliberat de hipnoza arhitecturii clasice, vedem că ne-a lipsit simțul practic, știința de a ne reține de la o estetizare inutilă.

Calea adevărului!... Aici nu este vorba cum trebuie să arate clădirile noastre (lucru la care se reduceau, în general toate disputele din arhitectură, de parcă arhitectura s-ar afla «la suprafața lucrurilor»). Aici este vorba unde trebuie căutată adevărata arhitectură.

În fața creatorilor altor construcții complicate, de exemplu în fața constructorilor de nave sau de avioane, această problemă, în general, nu se pune, întrucît ei merg totdeauna pe drumul practic. Și nu este exclus ca pe acest drum ei să poată obține și din punct de vedere artistic mai mult decît arhitectul care neglijează aspectul veridic.

Priviți un avion cu reacție! Ne îndoim că un artist, prin simțul său, ar fi ajuns în reprezentarea imaginii avionului pînă la o formă atît de precisă la care a ajuns savantul prin raționamentul său, orientat spre realizarea cerințelor arzătoare ale practicii.

Calea adevărului!... Nu-i nimic dacă nu vom obține rezultate mari chiar de la primii pași. Nu-i nimic — după cum ne-a dovedit practica ultimelor concursuri arhitecturale — că nouă ne este încă greu să realizăm același succes, și în domeniul practicului, și în domeniul esteticii construcțiilor. Cu toate astea nu trebuie să ne îndepărtăm de acest drum! Numai pășind în această direcție — unica justă — vom putea soluționa, concomitent cu problemele practice, și toate problemele de «înaltă arhitectură». Adevărata frumusețe se formează treptat și nu pretinde nici un fel de sacrificiu din domeniul cerințelor practice ale arhitecturii.

Eu consider că aceasta este una dintre concluziile cele mai importante la care am ajuns în prezent. Această concluzie este importantă, atît pentru întreaga arhitectură, cît și pentru fiecare arhitect în parte.

Totuși, concepția primitivă că arhitectura s-ar afla, chipurile, «la suprafața lucrurilor», a reușit, din păcate, să lase o urmă adîncă asupra unei întregi generații de arhitecți de la noi. La noi s-a format «un specialist pentru frumusețe». Absolvenții școlilor superioare de învățămînt, în graba lor de a se apuca de munca de creație, s-au avîntat de la început în căutarea «frumuseții». Cît despre rest — rezolvarea planului, construcția, economia, dotările tehnice — toate erau înglobate cu dispreț într-un singur cuvînt ironic: «canalizare!»

Din cauza acestei concepții false despre arhitectură, mulți arhitecți au considerat că este posibil să nu știe nimic, să nu cunoască nimic altceva decît aspectul exterior al clădirilor. Și în prezent, mulți dintre tovarășii noștri trec printr-o adevărată dramă; ei nu știu la ce să aplice «specializarea» lor îngustă, cum să-și completeze cunoștințele și deprinderile insuficiente, pentru ca, însușindu-și cu adevărat arhitectura, să participe cu toate posibilitățile lor la marile transformări care au loc în domeniul arhitecturii și al construcțiilor.

SĂ FACEM SOCOTEALA!

Sarcina pusă în fața industriei noastre de construcții este limpede: trebuie să se treacă de la confecționarea «cu bucata» a clădirilor, la executarea lor în serie.

Aceasta este o transformare uriașă. Este nevoie de numeroase forțe și mijloace pentru crearea de diferite fabrici puternice. În prezent, fabricile existente confecționează doar un număr relativ mic de elemente de construcție, în timp ce marea masă a acestor elemente se execută pe șantierul de construcție «cu bucata». Congresul al XX-lea al P.C.U.S. a hotărît, însă, că trecerea la executarea industrială, în lanț, a clădirilor trebuie realizată în anii imediat următori.

În asta constă mersul natural al dezvoltării industriei construcțiilor. Cît despre cotitura care are loc în prezent în arhitectură, ea nu se datorește influenței unor concluzii abstracte oarecare, ci tocmai acțiunii acestei dezvoltări.

Noi credem că și acei arhitecți care se consideră răspunzători pentru situația trecută și cei care sînt înclinați, în prezent, să-și atribuie meritul cotiturii făcute în arhitectură fac aceeași eroare. Forțele care împing înainte arhitectura se află în afara acestor tovarăși și chiar în afara arhitecturii ca atare.

În această perioadă de afirmare a noilor forme în construcție, trebuie nu numai să ne verificăm atitudinea față de arhitectură, dar și să reorganizăm într-un fel cu totul nou întreaga problemă a proiectării, începînd de la proiectarea tip și terminînd cu metodele de întocmire a desenelor de execuție.

Noile metode de construcție necesită proiecte cu desăvîrșire noi din toate punctele de vedere. Pentru aceasta trebuie lichidată, în primul rînd, prăpastia care se formase între execuție și proiectare.

Deocamdată noi, proiectanții, ne asemănăm cu omul care caută să sară din mers într-un tren. Fără a mai vorbi de faptul că pînă în prezent n-am creat încă un sortiment complet de proiecte tip, dar chiar și proiectele tip care au fost elaborate și livrate s-au «învechit» aproape imediat după ce au fost puse în circulație, datorită noilor schimbări intervenite în tehnica construcțiilor.

În 1954 a apărut pentru prima oară o serie de clădiri tip de locuit cu 5 niveluri (nr. 402) și chiar la sfîrșitul acelui an devenise evident că seria este învechită. În 1955 s-a început revizuirea și refacerea ei. Într-un cuvînt, seria «a circulat» numai un singur an, după care a rămas cam tot atîta vreme la transformare în lumina noilor cerințe ale construcțiilor.

În 1954 a apărut catalogul elementelor de beton armat. În acest timp însă, organizațiile de construcție au reușit să-și însușească metodele de fabricație a unor elemente mai mari, care nu erau prevăzute în catalog. De aceea a fost imediat necesară o completare a catalogului. În prezent însă, și catalogul suplimentar este în cea mai mare parte depășit; el nu cuprinde numeroase elemente de dimensiuni mari, care se confecționează în prezent pentru construcțiile din panouri mari.

După cum se știe, în construcții au început să se folosească blocuri mari silico-calcare, produse din beton cu keramzit. Unde sînt însă cataloagele care să cuprindă aceste noi prefabricate de construcție?

Am amintit aici doar foarte puține dintre numeroasele probleme noi care se pun proiectanților și conducătorilor din domeniul proiectării.

În conștiința proiectanților s-a făcut o cotitură. Sarcinile puse de stat sînt clare. Acum lucrul principal îl constituie buna organizare a proiectării. Proiectantul trebuie, în sfîrșit, să sară în trenul rapid al construcției noastre! Mai mult decît atît: proiectantul trebuie, nu numai să meargă în pas cu producția construcțiilor, dar trebuie s-o ia mult înainte.

În planul cincinal se prevede livrarea unor automacarale puternice și a altor mașini și mecanisme de construcție, care vor modifica și mai mult metodele de execuție. Pentru a nu rămîne în urma progresului tehnicii construcțiilor și pentru a evita totodată graba și agitația inutilă care se mai observă încă în domeniul proiectării, dînd naștere la multe greșeli, trebuie să se treacă la elaborarea unor proiecte prevăzute pentru o perioadă de 5—10 ani. În acest caz, parte din proiectanți trebuie să asigure însă necesitățile curente ale construcțiilor, iar altă parte (un număr destul de mare de oameni) trebuie să lucreze la planurile mari de perspectivă.

Trebuie să recunoaștem că în arhitectură, ca și în domeniul proiectării în ansamblu, s-a folosit la noi în prea mare măsură «intuiția» și în prea mică măsură adevărata analiză științifică. Dimensiunile construcțiilor și dimensiunile elementelor de construcție, suprafața și înălțimea încăperilor, normele sanitare, dimensiunile diferitelor elemente de amenajare, toate acestea erau stabilite în mod speculativ. Ca urmare, o serie de normative importante s-au dovedit a fi stabilite în spiritul unei economii rău înțelese, cu zgîrcenie, fără să se țină seama de confortul obligatoriu (intrați în camerele de baie construite după aceste norme și vă veți lovi desigur de pereți și de obiectele sanitare). Alte norme poartă amprenta intereselor nesănătoase strict departamentale, cum sînt, de exemplu, normele sanitare și normele de protecție împotriva incendiilor.

Acest lucru s-a întîmplat deoarece la stabilirea normelor nu s-a folosit o metodă științifică, obiectivă.

În vremurile trecute, arhitectul avea de-a face cu un client particular care își stabilea singur normele, în funcție de dorințele și de capitalul său. De aceea, pe atunci, normele în arhitectură nu constituiau o problemă; această problemă nici nu se punea, în general, proiectantului. Astăzi, clientul este poporul, marea masă a consumatorilor. Cine poate formula de unul singur cerințele generalizate ale poporului și, ceea ce este mai important, cine poate, de unul singur, să compare aceste cerințe cu posibilitățile economice ale statului?

Nimeni! În prezent, nimic nu se mai poate rezolva «prin intuiție». Stabilirea normelor trebuie să devină un obiect de analiză științifică.

Ne-am adresat oare, noi, metodei de analiză științifică?

Să ne amintim cît de diletant se desfășoară la noi discuțiile în contradictoriu în legătură cu norma, atît de importantă pentru populație, la o casă de locuit, și anume cu norma care stabilește înălțimea încăperilor. Unii spun că înălțimea de 3 m a fost verificată în practică și că nimeni nu s-a plîns că această înălțime ar fi prea mare sau prea mică. Alții propun să se reducă înălțimea pînă la 2,70 m, referindu-se la diferite

cifre; se vor economisi atîtea şi atîtea fonduri, se vor construi atîtea clădiri noi pe baza economiilor obţinute. Alţii se opun acestui lucru; economia nu reprezintă un scop în sine: dacă la construirea unei clădiri se folosesc fonduri importante trebuie să se obţină şi un rezultat valoros . . . etc. etc.

Se poate oare pune capăt acestor dispute?

Se poate! Trebuie să ne adresăm doar metodei ştiinţifice cu ajutorul căreia putem obiectiv stabili, şi înălţimea cea mai raţională a camerelor de locuit, şi oricare altă normă pentru construcţii.

Să încetăm cu discuţiile în contradictoriu şi să începem să calculăm!

La fel cum în natură albina clădeşte cu o deosebită precizie celulele în faguri (realizînd cu un consum minim de material un volum maxim), tot aşa, dar numai cu ajutorul analizei ştiinţifice, pot fi stabilite toate elementele unei construcţii.

În asta constă una dintre deosebirile esenţiale dintre arhitectura socialistă şi cea burgheză şi anume în faptul că aceasta din urmă poartă amprenta gusturilor mereu diferite ale clienţilor individuali, în timp ce la noi, în arhitectură, totul trebuie stabilit precis, printr-un calcul obiectiv. Atunci cînd principiile acestui calcul vor fi elaborate, nu va mai rămîne loc pentru gustul arbitrar individual, pentru moda mereu în schimbare, pentru distracţii de o clipă.

În legătură cu acest lucru trebuie să ne oprim şi la problemele economiei în construcţie. Noi vorbim foarte mult despre aceste probleme, dar şi în acest domeniu judecăm în special «după intuiţie», întrucît aceste probleme n-au fost ştiinţific elaborate nici măcar în forma cea mai elementară.

Care sînt criteriile de care ne folosim la evaluarea gradului de economie a unei construcţii? La proiectarea locuinţelor se folosesc aşa-numiţii coeficienţi K_1 şi K_2. Aceşti coeficienţi însă, caracterizînd doar aproximativ soluţiile de plan ale clădirilor, nu indică de fel gradul de economie a construcţiei în ansamblu. În ceea ce priveşte celelalte tipuri de construcţii, pentru ele nu dispunem nici măcar de aceste criterii primitive.

În arhitectură trebuie să dispunem de un calcul precis. Nu trebuie să ne temem să descompunem armonia ei în componente simple. Chiar şi maeştrii celor mai abstracte arte au manifestat totdeauna tendinţa de a verifica «intuiţia lor» cu ajutorul cifrelor. Pentru arhitectură, acest lucru trebuie să devină o lege, întrucît în arhitectură totul este format din dimensiuni. Chiar şi ceea ce constituie baza expresivităţii vizuale a clădirii — proporţiile ei — constituie, nu numai o categorie estetică, dar şi una matematică.

Poeţii au cîntat frumuseţea veşnică a arhitecturii antice. Asta este o treabă a lor. Palladio însă, a interpretat această frumuseţe din punctul de vedere al specialistului; el a descompus-o în numere. La fel trebuie să procedăm şi noi faţă de «secretele» profesiunii noastre.

Pentru a orienta conştient arhitectura pe calea cea nouă şi pentru a contribui la justa rezolvare a problemei proiectării, instituţiile ştiinţifice (şi în primul rînd Academia de arhitectură şi construcţii a U.R.S.S.) trebuie să desfăşoare o muncă intensă. Această muncă este deosebit de grea şi de mare răspundere, în special pentru că în acest domeniu nu vom avea la ce să ne referim, nu vom avea puncte de sprijin; nici în practica noastră arhitecturală de dinainte şi nici în practica din străinătate nu s-au pus niciodată asemenea probleme. Totul trebuie rezolvat pentru prima oară.

Totuşi, această muncă trebuie să fie făcută, şi încă foarte repede.

Fără asta, progresul în construcţie nu este posibil.

IMPORTANT ESTE SĂ AVEM O LOCUINŢĂ CONFORTABILĂ

Toate cele arătate mai sus constituie probleme extrem de importante şi de arzătoare. Acum însă, cînd noi, arhitecţii, am venit în contact cu practica zilnică a construcţiilor, a început să ne frămînte şi o altă problemă, şi mai vitală. Este vorba despre costul construcţiei.

Cred că dintre toţi factorii din care se compune buna stare materială a oamenilor, nu există pentru noi nimic mai important, nimic care să se răsfrîngă mai direct asupra vieţii şi traiului fiecărui om, decît locuinţa. De aceea, este uşor de înţeles atenţia deosebită care se dă la noi problemelor legate de construcţia de locuinţe.

La aceasta se reduc, fără excepţie, toate «aspectele» arhitecturii şi ale ştiinţei arhitecturale. Pentru că, dacă am vorbi despre confortul necesar pentru om, elementul principal îl constituie existenţa unei locuinţe confortabile.

Pînă nu de mult ni se părea că principalul în soluţionarea acestei probleme îl constituie lichidarea exagerărilor de natură arhitecturală. Practica însă, ne arată că chiar şi în cazurile în care arhitecturii nu i se poate reproşa că este exagerată, costul construcţiei continuă să rămînă totuşi foarte mare: apartamentul pentru o familie revine la 40 000 — 50 000 de ruble.

Acesta este un cost foarte mare, care îndepărtează foarte mult vremea soluţionării totale a problemei atît de acute a locuinţei.

Cunoscînd mai îndeaproape practica de construcţie din străinătate, vedem acum că noi construim locuinţa cea mai scumpă, că proiectăm încăperi cu dimensiunile cele mai mari şi folosim elementele de construcţie cele mai grele.

Greutatea medie a metrului cub de clădire obişnuită de a noastră, din cărămidă, este de 500—600 kg. Greutatea medie a metrului cub la clădirile cele mai răspîndite din Anglia — cele cu două niveluri — este de 150—170 kg. Casa engleză este de 3—4 ori mai uşoară decît a noastră! Asta înseamnă că este de 2—3 ori mai ieftină!

Clădirile noastre se construiesc ca nişte fortăreţe. De fapt, chiar asta şi sînt, nişte fortăreţe împotriva gerului. Cheltuielile legate de izolarea termică şi de instalaţia de încălzire constituie mai mult decît jumătate din costul întregii clădiri.

S-ar părea că, deoarece sîntem nevoiţi să avem de-a face cu temperaturi exterioare coborîte, trebuie să depunem toate eforturile ca să găsim un material termoizolant uşor, ieftin şi comod în execuţie. Fie ele diferite materiale spongioase, fie vata de sticlă, fie alte materiale, încă nedescoperite, dar cît mai raţionale.

S-ar părea că pentru rezolvarea acestei probleme ar trebui antrenată întreaga noastră «ştiinţă mare» şi să nu ne culcăm pe lauri pînă cînd nu vom găsi materialul necesar. De asta depinde ca să soluţionăm cît mai grabnic problema locuinţei în ţară!

Noi nu vedem însă să se depună asemenea eforturi. Industria noastră de construcţie continuă să livreze — ca material pentru pereţi — cărămidă, cărămidă, şi iarăşi cărămidă . . . Iar ca izolant termic se foloseşte zgura neprelucrată, care nu diferă prea mult, ca greutate, de cărămidă.

Chiar şi acele materiale uşoare a căror tehnologie a fost suficient studiată (de exemplu, silicatul spumos, keramzitul) nu sînt încă definitiv ieşite din stadiul de laborator.

Cum se explică că în domeniul construcţiilor nu am realizat aceeaşi scădere a costului pe care o observăm în diferitele ramuri ale industriei noastre?

Trebuie să presupunem că acest lucru nu este întîmplător. Acest lucru se explică în mare măsură prin deficienţele care stau la baza organizării producţiei în sectorul construcţiilor şi de care trebuie să scăpăm cît mai repede.

CINE RĂSPUNDE PENTRU COSTUL CONSTRUCŢIILOR?

În adevăr: cine răspunde în prezent, la noi, pentru costul unei construcţii? Să încercăm să lămurim acest lucru.

Proiectantul? . . . Poate oare proiectantul să răspundă pentru costul construcţiei, dacă în munca sa s-a condus, în primul rînd, după tema precisă a beneficiarului, iar în al doilea rînd, după pretenţiile altor numeroase organizaţii interesate în ridicarea construcţiei: Comitetul executiv al Sovietului orăşenesc, Secţia comercială orăşenească, Secţia de protecţie a sănătăţii, Inspectoratul împotriva incendiilor etc.? Proiectantul, nu numai că nu are dreptul să nu accepte măcar una dintre pretenţiile impuse proiectului, dar nu are dreptul nici măcar să corecteze aceste pretenţii!

Chiar dacă ar fi posibil să aruncăm răspunderea pentru costul construcţiei asupra proiectanţilor, să vedem, la drept vorbind, despre ce responsabilitate poate să fie vorba? Cum se va concretiza această responsabilitate? Cel mai mult ce se poate întîmpla este neavizarea proiectului.

Beneficiarul?... După cum se știe, beneficiarul este interesat ca devizul să fie cît se poate mai «larg» pentru ca să nu aibă greutăți în timpul execuției. Pe el nu-l interesează decît ca devizul să fie aprobat de minister.

Constructorul?... Dacă nici proiectantul și nici beneficiarul nu sînt răspunzători pentru costul construcției și, din această cauză ei sînt indiferenți față de felul în care se prezintă acest «indice», constructorul este direct interesat de contrariu: el este interesat ca costul de construcție să fie cît mai mare. Este în interesul lui să obțină de la client cît mai multe fonduri.

Se știe că organizațiile de construcție dau socoteala asupra îndeplinirii planului lor, în ruble. Se poate oare ca el, constructorul, să nu caute ca numărul acestor ruble să fie cît mai mare? Să spunem deschis: constructorul este interesat ca prețurile unitare să fie mai mari, devizul cît mai bogat, ca beneficiarul să plătească cît mai mult!

Cu astea însă nu se sfîrșesc interesele economice ale constructorilor. Întrucît în prețurile unitare intră și costul materialului sau al produsului, el are interesul ca și aceste prețuri să fie mai mari. Iată la ce duc interesele și tendințele constructorului, datorită faptului — care s-ar părea fără importanță — că lucrările de construcție se planifică în ruble!

Și totuși, cine răspunde pentru costul construcției?

Reiese că singura persoană responsabilă este ministrul care aprobă devizul. În ce constă însă responsabilitatea acestuia? Ce posibilități are ministrul să-și dea seama amănunțit de calitatea devizului pe care el îl aprobă?

Și iată, analizînd în acest fel pe toți cei prin ale căror mîini trece devizul de construcție, găsim în sfîrșit omul care consideră critic, care verifică devizul și pregătește încheierea pentru persoana care avizează. Este vorba de expert. La însărcinarea președintelui comisiei de expertiză, de cele mai multe ori — stînd la el acasă, după orele de muncă — expertul îndeplinește această importantă chestiune de stat.

Acesta este ciclul responsabilității și gradului de interesare în care se precizează costul clădirii proiectate și care se construiește.

Putem oare, cu această «lipsă mecanică de răspundere», să ne luptăm serios pentru reducerea costului construcției? Cel care concretizează acest cost, nu numai că nu este interesat din punct de vedere economic să-l reducă, ci, dimpotrivă, caută să-l ridice.

Așadar, tendinței afirmate public spre reducerea costului de construcție îi este opusă o acțiune acoperită și care se datorește însăși organizării problemei.

Care este ieșirea din această situație?

Ideea este limpede, iar concluzia foarte simplă. Despre asta s-a vorbit la Conferința unională a constructorilor. Trebuie stabilit un cost bine determinat pentru fiecare tip de construcție, la fel cum există un preț stabilit pentru orice produs industrial. Pentru respectarea acestui cost stabilit trebuie să răspundă cel care-l «creează» adică organizația de construcție. Organizațiile de construcție trebuie totodată să dea socoteala de activitatea lor, nu în ruble, ci în volumul și cantitatea producției realizate.

IATĂ UNDE «SE SCURG» BANII

Vorbind despre pierderile de pe șantiere, fără nici o responsabilitate, a mijloacelor poporului, nu putem ocoli problema regimului general de economie în domeniul construcțiilor.

Aici nu este vorba despre cheltuieli nejustificate, despre hoție, împotriva cărora acționează legalitatea sovietică, ce frînează aceste fenomene. Este vorba despre atitudinea indiferentă și neglijentă a multora dintre cei care distribuie creditele, față de bunul poporului, despre acea risipă invizibilă împotriva căreia este imposibil (sau foarte greu) să aplici legea, dar care slăbește permanent forța economică a statului nostru.

Iată unul dintre numeroasele exemple de acest fel.

În timpul construirii unei case de locuit la care parterul se folosește pentru amenajarea de magazine, conducătorul organizației comerciale orășenești a schimbat de două ori destinația magazinelor. Datorită acestui lucru, proiectul parterului a fost de două ori modificat și de asemenea au fost modificate toate lucrările pe care constructorii apucaseră să le execute. Dar lucrurile nu s-au terminat aici. Clientul a apărut la atelierul de proiectare a treia oară, cu o nouă cerere.

— Dar cum se poate să schimbați din nou? s-au opus oamenii, revoltați. — 20 000 ruble s-au cheltuit pînă acum numai pentru lucrări de proiectare inutile!

— Ei și ce? Modificați, că noi plătim.

— În afară de proiecte însă, mai trebuie modificați și pereții despărțitori, sistemul de încălzire, rețeaua electrică, care sînt terminate...

— Acceptăm și asta. Noi avem nevoie de acest lucru și treceți toate cheltuielile în contul nostru.

— Care cont? Contul dumneavoastră personal?

— În contul Gorpromtorgului. (Secția comercială industrială orășenească) (n.t.).

Acest lucrător din domeniul comerțului vorbea foarte liniștit despre «conturi», referindu-se, de fapt, la un cont al poporului, care nu are nici o legătură cu banii lui personali.

Dar cîte cazuri de acest fel (sau asemănătoare lor) nu găsim pe șantiere! Ba peretele nu este executat cum trebuie, ba supraveghetorul lucrării a greșit și peretele trebuie transformat... Ba s-a uitat un canal de fum și de la al cincilea etaj trebuie să se facă lucrări noi... Panourile planșeului nu sînt corect și precis așezate și în locul unei drișcuiri obișnuite a tavanelor trebuie totul tencuit pe plasă de rabiț... și toate acestea se fac cu o largheță deosebită, «în contul nostru».

Cum se poate însă înfăptui un regim sever de economii în condițiile în care banii poporului, bunul poporului, sînt mînuiți de un conducător oarecare de trust, de o întreprindere oarecare, de un minister?

Să admitem că nimeni nu se îndoiește de cinstea elementară personală a acestui conducător. El nu ia nimic pentru sine, nici bani, nici material lemnos, nici material pentru acoperiș. Cum să obținem însă ca el să păstreze bunul care i s-a încredințat așa cum păstrează bunurile personale? Cum să facem ca înainte de a cheltui banul poporului, el să cîntărească îndelung dacă acest ban este cheltuit acolo unde trebuie sau nu și să socotească el însuși cum să-l cheltuiască cît mai economic.

În ce fel poate fi vital interesat cel care dispune de bunul poporului care i-a fost încredințat?

Această «legătură vitală» (cointeresarea personală a conducătorului în cheltuirea economică a mijloacelor) are o uriașă însemnătate pentru întreaga activitate a organizației de construcție. În domeniul construcției, cheltuielile au totdeauna forme extrem de variate și care nu pot fi totdeauna ținute în evidență. Nu ne putem baza numai pe conștiința înaltă a celor care mînuiesc creditele. Este suficient ca printre aceștia să existe un număr mic de oameni neglijenți, leneși sau incompetenți, pentru ca mijloacele poporului să se scurgă printre degetele lor ca apa.

De aceea, trebuie să ne gîndim la găsirea unor pîrghii economice destul de puternice, care să stimuleze conducerea rațională a gospodăriei.

În afară de aceasta, trebuie mărit controlul de zi cu zi asupra activității mînuitorilor de credite în construcții. Practica ne dovedește că controlul financiar efectuat de bănci, și prin reviziile foarte rare, este absolut insuficient.

SĂ CONSTRUIM CU UN OARECARE SURPLUS DE MATERIALE

În organizațiile din domeniul construcțiilor există un domeniu al muncii care adeseori frînează foarte puternic mersul execuției. Acest domeniu îl constituie planificarea.

Să presupunem că un minister oarecare a obținut diferite fonduri pentru materiale de construcție (în cantități corecte, necesare) pentru un miliard de ruble. Pentru ce sumă trebuie să-și planifice el lucrările de construcție?

S-ar părea că acest lucru nu are importanță. Materialele, într-un fel sau în altul, oricum, vor fi puse în operă. Cu toate acestea, dacă de la începutul lucrărilor vom da dovadă de o cît de mică nesocotință în această problemă, această neprevedere, «desfășurîndu-se în spirală» pe întregul front al marilor șantiere, se va întoarce asupra noastră cu urmări la fel de neplăcute ca și neîndeplinirea planului, pierderi etc.

Organele de planificare încearcă în cel mai bun caz să respecte un echilibru între fondurile alocate pentru materiale şi valoarea investiţiilor. Ce rezultă însă din acest echilibru?

Nu trebuie să uităm că chiar din clipa în care acest echilibru a fost stabilit pe şantier, toate organele care se ocupă cu aprovizionarea şi transportul trebuie să acţioneze cu o deosebită precizie, să aducă materialele necesare la timp, în cantitatea necesară şi în asortimentul cerut. Elementele de construcţie, utilajul şi materialele pot sosi din diferite capete ale ţării şi pot veni pe diferite căi, dar ele trebuie să se întîlnească, toate, pe şantierul de construcţie exact la timpul prevăzut.

Este oare posibilă o asemenea precizie? Ea este posibilă numai din punct de vedere teoretic. În realitate însă, este suficient ca un material oarecare să întîrzie, ca întreaga armonie a planului să se distrugă brusc şi şantierul să rămînă cu totul în afara planului.

Este greu să calculăm pierderile uriaşe de timp, de mijloace şi de forţe care iau naştere datorită acestei situaţii. Au întîrziat elementele de construcţie pentru planşee şi iată că lucrătorii montori stau. Nu există cărămidă şi se opreşte munca zidarilor. După aceea întîrzie aşezarea pereţilor despărţitori, a elementelor de tîmplărie, şi timpul mort se răspîndeşte pe întregul front de lucru. Apar timpi morţi la lucrători, la mecanisme. Pe şantier vin mormane de diferite materiale, iar oamenii nu pot găsi nici materialele care le trebuie în acest moment.

Nu exagerăm. Timpii morţi de pe şantierele noastre sînt foarte mari. Şi dacă toate acestea ar «ieşi la iveală», nici conducătorii de lucrări şi nici conducătorii şantierelor nu ar putea să scape de răspundere. Dar pentru a ascunde timpii morţi şi pentru a reţine lucrătorii, conducătorul de lucrări plăteşte ore şi zile întregi de timpi morţi. Şi aşa ia naştere «aruncarea prafului în ochi» şi aşa-numitele foi de lucru fictive.

Dar asta nu este totul ce se întîmplă atunci cînd pe şantier este o stare febrilă. Reamintim. Unele materiale nu ajung, iar altele se adună în plus. Şantierul «iese din grafic». Sînt îngheţate fonduri de rulment, ceea ce atrage greutăţi financiare. Şi atunci, conducătorul de lucrări începe să caute soluţii; el lărgeşte frontul de lucru pentru a manevra mai uşor. El cere un nou front de lucru, luptă să obţină dintr-o dată mai multe obiecte şi... fără să vrea, se împotmoleşte în ele.

Totodată, găsindu-se în condiţii organizatorice grele, conducătorul de lucrări se afundă de obicei în chestiuni de aprovizionare şi încetează să se mai ocupe de conducerea tehnică a lucrărilor. Ca urmare, calitatea lucrărilor de construcţie se înrăutăţeşte mult.

Iată care sînt, în linii generale, urmările unei greşeli aparent mici, făcută la planificarea de la începutul lucrărilor de construcţie.

Care este concluzia care trebuie trasă?

Lucrările de construcţie trebuie totdeauna planificate cu un oarecare surplus (nu prea mare) de materiale. Acest surplus (dacă se calculează corect funcţionarea transportului şi a fabricilor furnizoare) poate fi stabilit din timp şi atunci pe şantier se poate reglementa desfăşurarea cu adevărat planificată a lucrărilor. Din păcate însă, în prezent, pe multe şantiere graficele de lucrări se întocmesc numai pentru a fi văzute, iar planificarea — în adevăratul sens al acestui cuvînt — lipseşte cu desăvîrşire la majoritatea şantierelor de construcţie.

★

În acest articol am atins cîteva probleme care-i frămîntă în prezent pe arhitecţi şi pe cei care se ocupă cu construcţiile.

După părerea mea, problemele ridicate — despre tipizare şi standardizare, despre funcţiune şi frumuseţe, despre disciplina financiară, despre planificarea lucrărilor de construcţie — trebuie să constituie pentru cei care lucrează în domeniul ştiinţei şi practicii arhitecturale un obiect de studiu temeinic. Măsuri pentru rezolvarea acestor probleme trebuie însă luate fără nici o întîrziere.

ARHITECTURA U.R.S.S. nr. 2 — 1957

Arh. M. Şaronov

CÎTEVA PROBLEME ÎN LEGĂTURĂ CU RECONSIDERAREA METODEI DE CREAŢIE ÎN ARHITECTURĂ

Interesul deosebit pe care îl manifestă arhitecţii în timpul discutării problemelor legate de reconsiderarea metodei de creaţie şi de căile de dezvoltare a arhitecturii sovietice dovedeşte că procesul înnoirii arhitecturii noastre îi frămîntă puternic pe toţi arhitecţii sovietici. În ultimul timp, în presă au apărut multe articole în care se discută orientarea arhitecturii sovietice. Aceste articole contribuie la lămurirea multor probleme discutabile privitoare la reorganizarea activităţii arhitecţilor şi constructorilor. În cazul de faţă vrem să facem unele observaţii referitoare la problemele ridicate de V. Masleaev în articolul «Despre problemele care îi frămîntă în prezent pe arhitecţi».

Articolul tov. Masleaev este dedicat problemei esenţei arhitecturii şi, în legătură cu aceasta, problemelor relaţiilor reciproce dintre tehnică şi forma artistică, dintre economia şi planificarea lucrărilor de construcţii. Articolul începe cu afirmaţia că «numeroase curente greşite au căutat să introducă în arhitectura sovietică, în ultimul timp, în special acei oameni care s-au aruncat cu prea mare entuziasm şi fără spirit critic asupra întregii practici din străinătate, inclusiv asupra „modei arhitecturale" din străinătate». Această afirmaţie nu poate fi considerată justă, deoarece nimeni n-ar putea spune care anume «mode arhitecturale» au avut o răspîndire în ultimul timp în practica noastră arhitecturală. Dările de seamă publicate privitoare la studierea experienţei din străinătate apreciază în mod foarte critic practica arhitecturală şi de construcţii a ţărilor din Europa Occidentală şi S.U.A., iar lucrările care se recomandă sînt cele mai avansate şi aplicabile în condiţiile noastre. În elaborarea recomandărilor se ţine seama de deosebirea condiţiilor sociale, de tradiţiile şi de particularităţile noastre. Aceasta se referă şi la alegerea tipului de locuinţe şi la modul de amplasare a construcţiilor pe teren şi mai ales la tipurile clădirilor publice. Oare tipurile locuinţelor alese pentru a fi executate în prima urgenţă, pe baza materialelor din concursurile organizate, sînt rezultatul unei poziţii nechibzuite faţă de experienţa din străinătate sau sînt dictate de necesităţile poporului nostru şi de posibilităţile economice ale statului?

Oare tipurile complexelor şcolare pentru copii, proiectate în prezent, sînt luate din experienţa străinătăţii sau sînt dictate de practica exploatării propriilor noastre instituţii? Oare tipurile noi de cinematografe reprezintă o imitaţie directă a cinematografelor străine sau sînt determinate de necesitatea înlăturării rapide a defectelor locurilor pentru spectatori?

Oare modificarea modului de utilizare a parterelor în clădirile de locuit nou construite este o imitare oarbă a practicii din străinătate sau decurge din necesitatea de a organiza judicios construirea complexelor mari de locuit?

De asemenea mărirea cvartalelor de locuit și crearea microraioanelor de locuit complexe nu constituie o imitare nechibzuită a procedeelor de sistematizare ale arhitecților străini. Acest procedeu este determinat de creșterea volumului construcției de locuințe pe terenuri libere, volum care reprezintă în prezent cel puțin 80% din volumul total al construcțiilor de locuințe executate în țara întreagă. Se pot da și alte exemple. Dar aceasta nu înseamnă că noi n-avem nimic de învățat de la colegii din străinătate. Doar pentru aceasta delegațiile noastre vizitează țările străine, pentru a lua din experiența străină tot ce este util pentru noi.

Este suficient să punem aceste întrebări pentru a înțelege că procesul de reconsiderare a creației arhitecturale capătă legături din ce în ce mai adînci cu baza socială a statului nostru și cu economia lui. Tratarea simplistă a problemelor legate de reconsiderare înseamnă reducerea cerințelor față de ridicarea măiestriei arhitecților. O asemenea simplificare reiese clar din articolul lui V. Masleaev.

În acest articol se afirmă că criteriul arhitecturii sovietice este veracitatea și utilitatea. Cine poate să nu recunoască această afirmație? Evident că acesta este criteriul cel mai just și sigur. Pentru confirmarea lui nu-i nevoie de a se referi la experiența artei din Grecia și Roma antică. Dar dezvoltarea de către V. Masleaev a tezei despre veracitate ca un criteriu pentru arhitectură, se poate discuta. În primul rînd, n-ar trebui ca dorințele și tendințele vanitoase ale artistului, pentru lustruirea actualității, să fie considerate drept legea generală a artei. Din contră, o artă veritabilă a fost totdeauna sinceră și străină vanității. Acesta este unul dintre principiile de bază ale metodei realismului socialist.

După cum afirmă autorul articolului, casele nu se construiesc pentru a fi admirate, ci, în primul rînd, pentru a se locui în ele. Desigur, afirmația că « nimic din confort și comoditate nu poate fi sacrificat pentru o frumusețe falsă » este justă. Da, într-adevăr, în ultimul deceniu, în practică a căpătat o dezvoltare periculoasă falsa frumusețe, care este condamnată pe drept cuvînt. Dar de ce este necesar să se identifice frumusețea falsă cu adevărata frumusețe a unei opere de artă? Și tocmai aceasta se face în articolul lui V. Masleaev.

Noi nu trebuie să uităm că partidul ne-a arătat, nu numai necesitatea de a ne elibera de greșelile înfrumusețării excesive, dar și necesitatea de a crea un stil nou al arhitecturii socialiste, care, desigur, nu poate fi creat cu ajutorul podoabelor false nelegate de destinația și logica constructivă a construcțiilor, care nu poate fi o urmare mecanică a rezolvării raționale a problemelor funcționale și tehnice. Or, V. Masleaev afirmă tocmai aceasta. El scrie că în fața constructorilor de nave sau de avioane nu stă problema căutărilor artistice, deoarece « ei merg totdeauna pe drumul practic. Și nu este exclus ca pe acest drum ei să poată obține, și din punct de vedere artistic, mai mult decît arhitectul care neglijează aspectul veridic ». Totul este foarte simplu și foarte clar. După părerea lui V. Masleaev, nu există nici o diferență calitativă între o mașină și o operă artistică de arhitectură. El afirmă aceasta. « Priviți un avion cu reacție ! » — scrie el. « Ne îndoim că un artist, prin simțul său, ar fi ajuns în prezentarea imaginii avionului pînă la o formă atît de precisă la care a ajuns savantul prin raționamentul său orientat spre realizarea cerințelor arzătoare ale practicii ».

Credem că nu se poate afirma serios că construcția avioanelor, automobilelor etc. poate fi inclusă în categoria creației artistice (cu toate că aceste opere ale gîndirii și mîinilor omului pot fi frumoase). Limita calitativă între tehnică, știință și artă va rămîne, după cum va rămîne și particularitatea principială a artei, aceea de a reflecta lumea printr-o imagine artistică. Dacă nu există imagine artistică, nu există nici artă. Evident că în cazul nostru nu se poate identifica cunoștința și acțiunea prin imaginea artistică cu sensibilitate pură. Orice artă (și mai ales arhitectura) reprezintă o unitate între gîndire și sentimente.

Arhitectul trebuie să îmbine în persoana lui gîndirea savantului cu fantezia creatoare a artistului. Arhitectura este o sinteză între tehnică și artă. Este oare în prezent necesar să se pună, în societatea noastră socialistă, problema revizuirii bazelor arhitecturii? Este oare necesar să ne sărăcim viața? Desigur că nu. Multe monumente de arhitectură, care nu mai au o valoare funcțională și tehnică, sînt valoroase pentru noi și în prezent, ca opere de artă. Asta înseamnă că arhitectura a avut această calitate și o va avea. Cînd vorbim despre adevărul realist al arhitecturii, nu putem raporta acest adevăr numai la o idee artistică abstractă oarecare, ce există paralel cu baza materială a construcțiilor, dar nici nu-l putem identifica cu logica funcțională și constructivă a construcției, care reprezintă numai o rațiune elementară (bineînțeles, baza inițială necesară a construcției); noi trebuie să tindem la adevărul înalt în care raționea practică ajunge la perfecțiunea artistică și la nivelul unei imagini artistice. Toată problema constă în faptul dacă arhitectul poate sau nu să ajungă la o asemenea perfecțiune în opera lui. Dacă el va ajunge, aceasta va fi arhitectura de valoare, completă.

Mijloacele noi — tehnica și metodele industriale de construcție — au pus în prezent în fața arhitecților multe probleme dificile noi; stăpînind aceste mijloace noi, arhitectul deschide în fața sa noi orizonturi de creație. Atunci, pentru ce să dăm înapoi în fața tehnicii? Noi nu trebuie să tratăm simplist problemele de creație, ci trebuie să sporim pretențiile față de măiestria arhitectului. Numai sporind pretențiile în domeniul creației, vom putea crea proiecte de clădiri raționale, confortabile și artistice. Nu putem admite nici indiferența practică, nici nihilismul artistic în opera noastră de creație. Dar Masleaev admite această greșeală, cînd afirmă că arhitectura poate lua naștere automat din activitatea rațională.

Examinînd problema locului pe care-l ocupă arhitectul în procesul general de construcție, Masleaev spune că proiectantul seamănă cu un călător care vrea să se urce într-un tren în mers. El afirmă că industria construcțiilor avansează impetuos, iar noi, proiectanții, rămînem mereu în urma ei. Pentru confirmarea acestui lucru, el dă drept exemplu seria nr. 402 din anul 1952. Este regretabil faptul că Masleaev n-a încercat să lămurească ce anume s-a petrecut în domeniul tipizării în ultimii doi ani. Cine poate fi convins acum de exemplul acestei serii? Toată lumea știe că după Conferința unională a constructorilor s-a lucrat la înlăturarea exceselor arhitecturale, nu numai din seria nr. 402, dar și din seriile nr. 401, 407, 408, 252 și multe altele, apărute în ajunul acestei conferințe. Dar oare, după aceasta, arhitecții, inginerii și proiectanții n-au făcut nimic pentru a pune la dispoziția industriei construcțiilor proiecte tip cu elemente industriale prefabricate? Oare nu se știe că constructorii au primit de mult seriile 417, 418 și altele, calculate pentru utilizarea de elemente constructive prefabricate mari și a blocurilor din cărămidă pentru pereți, seriile nr. 415—419 etc., calculate pentru utilizarea blocurilor mari de zgură, seriile 420—420p și altele, calculate pentru utilizarea panourilor mari? Proiectele tip calculate cu elemente de construcție mari, executate pe cale industrială, nu mai reprezintă de mult o gîtuire în dezvoltarea metodelor industriale de executare a construcțiilor. Dar nu aceasta este problema. Realitatea este că aceste proiecte nu se folosesc pe scară destul de mare în construcție, ceea ce reprezintă și o vină a proiectanților, care nu iau măsuri energice pentru introducerea tehnicii înaintate în opera de construcție. Oare ne putem împăca cu faptul că Magnitostroi, care este unul dintre pionierii construcției caselor din panouri mari, a construit în 6—7 ani numai 6 case din panouri mari, în timp ce — în general — construcția caselor de locuit (în ceea ce privește ridicarea zidurilor) s-a făcut prin metode semimeșteșugărești? Timp de un an acest trust n-a putut începe lucrările de construcții ale caselor din blocuri mari după seria nr. 419 cu toate că a avut aceste proiecte.

Pînă în anul 1956, nici trustul Celeabmetallurgstroi nu a desfășurat destul de energic lucrările de construcție din blocuri mari. La trustul Novtrubstroi (orașul Pervouralsk) nici pînă în prezent nu este organizată producția blocurilor din beton spumos pe bază de silicați, și întîrzie construirea caselor de locuit după proiectul tip din seria 420p, cu toate că punerea în funcțiune a fabricii de blocuri trebuia să aibă loc la începutul anului 1956. Nu este organizată pe scară industrială nici fabricarea agregatelor minerale ușoare (termozit, keramzit etc.) și nici a betoanelor celulare, care trebuie să aibă o proporție considerabilă în planul general al construcțiilor din cincinalul în curs.

Punerea în funcțiune a fabricilor și bazelor noi de construcție întîrzie, în general, cu mai bine de doi ani, din cauza

nerezolvării problemelor tehnologice. Tocmai aceste dificultăți în stabilirea bazei industriale noi ar trebui să-i supere pe proiectanți, deoarece participarea lor la soluționarea acestor probleme ar putea înlătura multe piedici; acest lucru l-am și spus la a doua ședință plenară a comitetului de conducere al Uniunii Arhitecților.

Drept exemplu pozitiv poate fi considerată organizarea temeinică a lucrărilor de construcție a unei case din panouri mari în orașul Cerepoveț de către inginerul L. Iuzbașev de la Gorstroiproiekt din Leningrad. Dacă el nu s-ar fi ocupat personal de această problemă și n-ar fi lucrat pe șantier, n-am fi cunoscut această experiență interesantă. În prezent, experiența construcției unei asemenea case a dat posibilitatea de a trece în orașul Cerepoveț la construcția unui complex întreg de case din panouri mari, pentru care, conform calculelor lui Iuzbașev, un metru pătrat de suprafață locuibilă va costa cel mult 1200 de ruble, în timp ce la Scemilovka, la Leningrad, un metru pătrat de suprafață locuibilă în casele din panouri mari costă peste 1700 de ruble.

O asemenea participare a arhitecților și a altor proiectanți la dezvoltarea metodelor industriale de construcție trebuie să fie încurajată. Să ne amintim, de exemplu, rolul mare pe care l-a jucat participarea lui A. Mordvinov la dezvoltarea construcțiilor în lanț la Moscova, în perioada antebelică. Dar Masleaev încearcă să nege influența proiectanților asupra operei de construcție. El afirmă că « forțele care împing înainte arhitectura se află în afara acestor tovarăși și chiar în afara arhitecturii ca atare ».

Comitetul Central al P.C.U.S., care s-a adresat cu un apel arhitecților la cel de al doilea Congres, a crezut că aceștia, bine orientați pentru soluționarea problemelor puse de viață, pot face multe lucruri utile pentru poporul sovietic. După Masleaev reiese însă că participarea noastră la dezvoltarea arhitecturii și a operei de construcție nu este necesară. Ar fi mai just de a lua în considerație că dacă mulți dintre noi au știut să facă greșeli, trebuie să știe și cum ar putea fi corectate. Cel mai ușor lucru este de a scăpa de răspundere, referindu-ne la împrejurări independente de noi. Istoria e făcută de oameni și de aceea este util a privi activitatea unora dintre arhitecți. V. Masleaev, care conduce organizația de proiectare din Stalingrad, cu siguranță că ar putea influența esențial ameliorarea operei de construcție din acest oraș, concentrarea construcțiilor pe terenuri libere, reducerea prețului de cost al construcțiilor și, indiscutabil, înlăturarea exceselor arhitecturale.

Dar ce se întîmplă la Stalingrad? Alături de realizările mari în domeniul reconstrucției orașului-erou, trebuie să menționăm și un șir de deficiențe serioase de care sînt vinovați arhitecții din Stalingrad. Astfel, de exemplu, pînă în prezent lucrările de construcție din oraș sînt dispersate pe cinci sute de parcele, ceea ce duce la blocarea mijloacelor investite. Cu toate că la începutul anului 1956, la revizuirea proiectelor și devizelor, au fost reduse prevederi exagerate în valoare de 18 milioane de ruble, costul construcțiilor de locuințe a rămas inadmisibil de ridicat. Astfel, costul unui metru pătrat de suprafață locuibilă în clădirile construite după proiectele Stalingradgorproiect a fost de 1800 de ruble, ajungînd la unele pînă la 2500 de ruble. Faptele arată că după hotărîrea C.C. al P.C.U.S. și a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. din 4 noiembrie 1955, unii dintre arhitecții din Stalingrad nu și-au reconsiderat munca și admit excese și în prezent.

Există cazuri de cheltuiri neeconomice ale mijloacelor pentru lucrările urbanistice. De exemplu, pe un loc greșit ales se construiește « fîntîna artelor », care costă 18 milioane de ruble. La amenajarea cheiului se admite un monumentalism fals, care cere un volum mare de lucrări de terasament. Pentru parapetele cheiului se întrebuințează granit lustruit, care costă peste 2000 de ruble metrul pătrat. În același timp, relieful terenului este greșit utilizat.

Alături de un asemenea lux aparent, se neglijează complet lucrările urbanistice la cvartalele caselor de locuit în construcție. În timp de unsprezece ani au fost construite 433 de cvartale, dar lucrările urbanistice au fost complet terminate numai la 70 de cvartale. Mulți dintre locuitorii Stalingradului n-au locuințe, dar din 195 milioane de ruble alocate în 1956 pentru construcții de locuințe au fost cheltuite numai 155,4 milioane de ruble. Aceasta arată că conducătorii activității de arhitectură și construcții din Stalingrad au fost antrenați de monumentalizarea centrului orașului, dar au uitat opera de construcție masivă de locuințe.

Nimeni nu poate contesta faptul că știința construcțiilor trebuie să rezolve problema micșorării greutății caselor noastre și, prin urmare, și problema ieftinirii lor. Nu se poate contesta necesitatea utilizării experienței tehnice din Anglia și din alte țări străine. Să înlăturăm mai bine întîi toate deficiențele existente la noi în lucrările de construcție, și atunci se vor descoperi rezerve noi. Deocamdată însă, există la Masleaev, cu regret, o mare nepotrivire între discuțiile privitoare la simplicitate, raționalitate și practica risipei, neînlăturate pînă în prezent.

Merită o atenție propunerea lui Masleaev privitoare la modificarea formării prețurilor obiectelor de construcție. Nu este vorba că peste tot domnește lipsa de responsabilitate la stabilirea costului lucrărilor de construcție. Există multe instanțe care controlează acest cost, și toată lumea știe cît de dificil este să se obțină o aprobare a unui deviz cu un cost chiar foarte puțin exagerat. Iar după aprobarea devizului, banca de investiții exercită un control sever asupra cheltuirii mijloacelor. Este vorba despre altceva. Este necesar de a crea pentru constructor un stimulent material prin stabilirea unui preț complex pentru obiect, care l-ar stimula, nu spre umflarea, ci spre reducerea cheltuielilor de muncă și, prin urmare, spre raționalizarea întregului proces de construcție. După părerea noastră, acest stimulent este foarte necesar, în primul rînd pentru dezvoltarea metodelor industriale de construcții. Oricît de ciudat s-ar părea, pînă în prezent, la noi, costul lucrărilor executate prin metode industriale este mai mare decît costul muncii manuale semimeșteșugărești. Inginerii noștri spun că în cazul înlocuirii planșeelor prefabricate industriale cu construcții monolite de beton armat se poate economisi pînă la 8% din costul unui metru pătrat de suprafață locuibilă. Dacă aceasta este adevărat, atunci poate exista îndoiala și asupra necesității metodelor industriale de lucru. Practica progresului tehnic arată însă că produsele meșteșugărești au fost peste tot și totdeauna mai scumpe, din cauza divizării mari a producției manuale. Prin urmare, trebuie să fie scoase în evidență cauzele care stimulează economicește dezvoltarea metodelor industriale ale lucrărilor de construcții.

Este evident că stabilirea unui preț complex, etalonat pentru diferite tipuri de construcții, în diferite regiuni, și garantarea rămînerii « beneficiului » la organizațiile de construcții (se poate stabili și modul de utilizare a acestor beneficii) ar forța să se gîndească mai mult la raționalizarea procesului de construcție. Aceasta ar forța să se gîndească mai mult și la ieftinirea finală a lucrărilor de construcții în comparație cu prețul etalon, decît la tendința de a îndeplini planul « valoric », pentru care se găsesc de obicei diferite lucrări suplimentare. Goststroi U.R.S.S. și Ministerul Finanțelor trebuie să se gîndească la această problemă.

În cazul introducerii unui stimulent material corespunzător s-ar îmbunătăți considerabil și factorul organizatoric. Nici un sistem de planificare și nici un sistem de grafice de aprovizionare cu materiale nu ajută atunci cînd lipsește o bună organizare. Evident că atunci cînd lipsesc materiale este greu să organizezi procesul de construcție. Dar nu se întîmplă oare și contrariul, ca șantierul să fie aglomerat cu toate materialele, iar planul să nu fie îndeplinit? De exemplu, noi nu ne-am putut plînge că la construcția clădirii înalte din piața Smolensk ne-au lipsit materiale, dar a fost oare totul bine organizat, mai ales în prima etapă a executării lucrărilor?

Cele spuse nu înseamnă că la noi nu există organizatori buni ai lucrărilor de construcții. Desigur că există organizatori cu experiență, inteligenți și energici. Dar sistemul economic al activității de construcție sustrage pe mulți organizatori de la organizarea directă a procesului tehnologic, orientîndu-i spre justificarea administrativă a activității lor. Ei trebuie să fie scutiți de aceasta. Stimulentul economic trebuie să fie transmis în mîinile lor. Aceasta va fi chezășia succesului.

Iată unele observații critice pe care am vrut să le fac cu privire la articolul lui V. Masleaev, publicat în revistă, pentru a fi discutat.

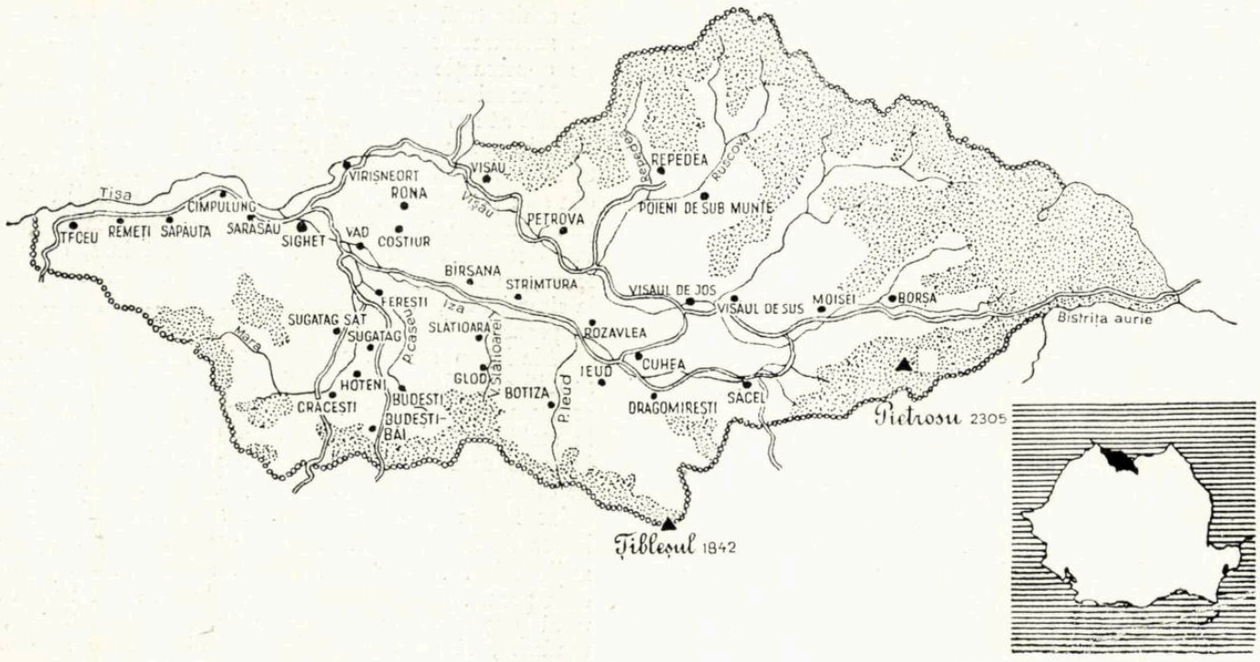

Vedere generală a satului Cuhea

Paul Stahl, Paul Petrescu
Desene de arh. Anton Dîmboianu

ARHITECTURA DE LEMN A MARAMUREŞULUI

Onceşti — Intrarea mică a unei porţi

Maramureşul, unul dintre ţinuturile cele mai nordice locuite de romîni, a format totdeauna o unitate deosebită de a regiunilor înconjurătoare, ducînd o viaţă cu un caracter de izolare accentuată. Prin faima lui, el a stîrnit interesul şi curiozitatea omului obişnuit şi a atras atenţia cercetătorului de ştiinţă prin diversitatea şi greutatea problemelor pe care le pune cercetarea lui ştiinţifică. Cu toate acestea, un număr însemnat de manifestări ale vieţii locale au rămas necercetate sau au fost studiate fără suficientă grijă, printre ele numărîndu-se şi arhitectura în lemn. Frumuseţea acestei arhitecturi a făcut să fie reprezentată în numeroase reproduceri, dar numai atît nu este de ajuns; în afara lucrării lui C. Brătulescu, în care sînt prezentate bisericile de lemn, nu cunoaştem nici un alt studiu important. Arhitectura locală merită o cercetare atentă, care trebuie, credem, să respecte anumite cerinţe, ce izvorăsc din înseşi datele problemei. Mai întîi, desigur — şi acesta este un factor comun pentru orice studiu — este necesar să se cunoască bine înfăţişarea acestei arhitecturi în toate punctele importante ale zonei. Apoi, arhitectura religioasă şi cea civilă trebuie studiate alături, comparativ; asemănările dintre ele, care dovedesc o origină comună şi apartenenţa la o aceeaşi familie, ne obligă la aceasta. Problemele celor două ramuri au astfel mai multe şanse de a fi lămurite. În sfîrşit, arhitectura în lemn maramureşeană nu poate fi înţeleasă bine decît integrînd-o în ansamblul general al arhitecturii romîneşti în lemn şi arătînd, în acelaşi timp, legăturile cu lumea slavă a nordului, către care ea constituie o zonă de tranziţie. Articolul de faţă nu poate pretinde să rezolve toate aceste probleme; aici ne limităm să prezentăm cîteva aspecte pe care le socotim esenţiale, arătînd ce se ştie pînă acum şi ce mai trebuie rezolvat.

Cînd legiunile romane au ocupat Transilvania, parte din triburile dace au fugit spre nord, trecînd munţii în Maramureş, de unde au încercat continuu să revină în vechile lor ţinuturi, hărţuind trupele ce păzeau frontiera romană. Deşi au fost găsite şi în Maramureş cîteva monede romane, se pare că ocupaţia romană n-a reuşit să supună aceste locuri. Lipsa de săpături arheologice referitoare la perioada formării poporului romîn şi la perioada feudală lasă astăzi un gol în istoria Maramureşului, neîmplinit de nimic. Regiunea apare dintr-o dată în documente în veacul al XII-lea, într-o formă care arată o lungă evoluţie. Documentele secolului al XIV-lea arată aici sate stăpînite de nobili, bine organizaţi într-un sistem politic, conduşi de un voievod, legaţi direct de coroana ungară, nu de Transilvania. Forţa acestui stat era destul de mare pentru a putea cuceri în două rînduri şi ocupa apoi definitiv nordul Moldovei, dînd o structură primului stat romînesc din aceste părţi, stat atît de puternic, încît a rezistat la atacurile coroanei ungare şi ale altor state. Toponimia găsită în actele vremii arată aceleaşi numiri de sate în Maramureş ca astăzi. Ba, mai mult, oamenii indică pînă astăzi locuri cu importanţă istorică din trecut; dintre ele, pe noi ne interesează, în primul rînd, locul unde se spune că ar fi fost curtea lui Dragoş (voievod din secolul al XIV-lea), la Cuhea. Nici pînă astăzi nu s-au făcut săpături, deşi, probabil, ele ar putea scoate la lumină lucruri interesante.

*

Satele Maramureşului, vechi, situate aproape pe aceleaşi locuri ca acum mai bine de jumătate de mileniu, sînt de tip adunat. Aşezate în trei zone importante (valea Vişăului, valea Izei şi depresiunea Şugatagului), ele sînt grupate în jurul unei biserici de lemn, de-a lungul unor uliţi de ţesătură neregulată. Uneori (mai ales în satele de pe Mara, biserica şi cimitirul stau pe coama unui deal, iar satul se află la poalele dealului. Această aşezare se întîlneşte şi în alte părţi ale Transilvaniei, şi în acelaşi timp spre nord, în Ucraina Transcarpatică. Acolo unde munţii este aproape (în jurul Moiseiului sau spre Poienile de sub Munte) apar aşezări risipite, cu gospodării izolate prin mari spaţii verzi. Tendinţa actuală a satelor, mai ales a celor de pe văile Izei şi Vişăului, este alungirea de-a lungul drumului. Satul păstrează totuşi aspectul caracteristic cu gospodării apropiate unele de altele, cu garduri ce mărginesc neîntrerupt şoseaua. Existenţa satelor adunate, trăind într-o zonă unde tradiţia artei lemnului era puternică, a dat naştere unor garduri puternice şi unor porţi cîteodată monumentale, cunoscute pentru frumuseţea lor (permise în trecut numai populaţiei nobile de nemeşi şi constituind un semn de distincţie socială). Satul are astfel o înfăţişare caracteristică: un gard lîngă care stă casa cu una din părţile laterale, apoi o poartă înaltă, apoi din nou un gard cu casa alături şi aşa mai departe. Acareturile sînt cel mai ades opuse casei; între acareturi şi locuinţă este bătătura, în care căruţele pot pătrunde pe sub poartă; cîteodată, alături de casă, spre stradă, sau în faţa casei, se află grădina de flori.

Tipul vechi de casă, rar întîlnit astăzi, este cel compus din tindă şi odaie de locuit, egale ca adîncime, dar inegale la faţadă, odaia de locuit fiind mai mare. Tinda, întunecoasă, lipsită de geamuri sau luminată de geamuri mici, este aşezată predominant spre stînga. Din tindă se trece în odaia de locuit, luminată de obicei de două geamuri la faţadă şi de o fereastră laterală. În această din urmă încăpere, în colţul din spate, spre tindă, stă vatra cu hornul şi cuptorul. În celălalt colţ din spate al odăii se află patul; de-a lungul peretelui lateral şi al celui din faţă sînt aşezate două laviţe. Masa stă în colţul din faţă, lateral, al odăii. Tavanul are grinzi aparente, perpendiculare pe linia faţadei. Sub tavan, culmea de lemn subţire susţine ţesături bogate. În colţul din spre răsărit sau din spre sud stau obiectele de cult (cruci, icoane). Pe pereţi apar şi vase de lut aşezate tot în scop ornamental. Podul, înalt, are intrarea situată în tavanul tindei.

Întreg planul descris pe scurt aici este comun populaţiei romîneşti din multe regiuni ale ţării atît în ce priveşte compunerea, cît şi modul de folosinţă. În jurul casei, mai ales la faţadă şi în părţile laterale, se întinde prispa. Înainte vreme, ca era constituită dintr-un simplu brîu de pămînt ce apăra temelia. Dar de timpuriu a fost înlocuită cu o prispă bine formată, înălţată faţă de sol, podită, mărginită de stîlpii ce susţin acoperişul şi de balustradă.

Din acest plan vechi au apărut altele mai noi. Astfel, de cealaltă latură a tindei, opusă odăii de locuit, spre stînga, se construieşte o cămară de alimente, luminată ca şi tinda de ferestre mici sau rămasă neluminată. Cu trecerea vremii, cămara, mărindu-se, devine odaie de locuit şi primeşte în ea construcţia pentru încălzit şi gătit. Vechea odaie de locuit, aşezată în dreapta tindei, se transformă în odaie frumoasă, în care ţesăturile de podoabă, vasele, mobilierul crestat, ocupă un loc important; uneori, pereţii acestei încăperi sînt în întregime acoperiţi de obiecte aşezate cu scop decorativ. Acest din urmă tip, rar în secolul trecut, este astăzi obişnuit.

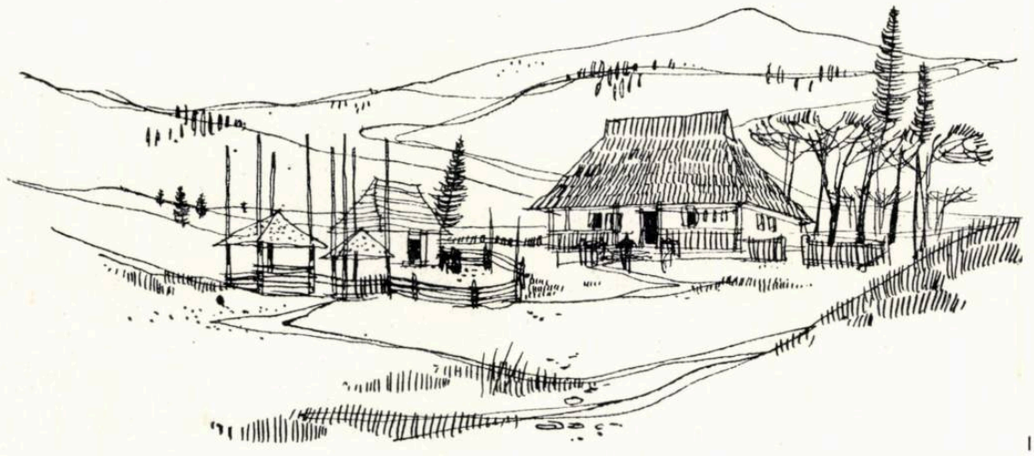

1

2

3

Tehnica de construcție (descrisă precis de Boris Zderciuc în studiul «Aspecte de arhitectură populară din comuna Ieud, raionul Vișeu, regiunea Baia Mare»*) este asemănătoare la toate trei tipurile de planuri. Pe o temelie puternică de lemn se înalță bîrnele orizontale ce formează pereții. La cele mai vechi construcții întîlnite, forma bîrnelor este rotundă, încheindu-se la capete fără ajutorul cuielor. Mai tîrziu, bîrnele sînt cioplite și capătă o secțiune pătrată. Pe pereții casei se așază grinzile tavanului, perpendiculare pe linia fațadei și sprijinindu-se, la rîndul lor, pe o grindă puternică, lungă ce traversează întreaga construcție paralel cu fațada. Cînd casa are o prispă bine formată, grinzile tavanului se sprijină în față pe stîlpii prispei și pe grinda pusă peste aceștia. Deasupra se așază acoperișul, învelit cu șindrilă. În acoperiș, spre partea din față, se lasă unul sau două spații libere, rotunjite, ieșite în afară față de panta acoperișului, prin care să poată ieși fumul dus în pod de hornul vetrei. Încheierea la colțuri a șindrilei a avut două faze: prima, în care șindrila forma unghi în locul unde se întîlneau două ape ale acoperișului și a doua, în care colțurile sînt rotunjite, fiind acoperite de șirurile în continuare de șindrile ce înconjoară locuința (Boris Zderciuc, op.cit.). Înălțimea acoperișului la casele vechi este mare, ajungînd pînă la de două ori înălțimea pereților. Panta puternică amintește întru totul panta acoperișului de la bisericile de lemn. Cu cît vremea trece, acoperișul scade în înălțime, ajungînd în cele din urmă, la casele învelite cu țiglă, să fie scund, mai mic decît pereții casei. Acoperișul de lemn descris reprezintă azi marea majoritate a cazurilor pentru arhitectura civilă din Maramureș. Dar se pare că situația nu a fost totdeauna la fel. La construcțiile vechi se întîlnesc cîteodată acoperișuri de paie; mai des, acoperișul de paie se întîlnește pe grajduri. Din spusele localnicilor, înainte vreme acesta era un tip mai răspîndit ca astăzi. Este prin urmare probabil, că în Maramureș ca și în alte părți ale țării, acoperișul de paie era mult folosit și a fost cu vremea înlocuit cu cel de lemn.

Planurile descrise pînă aici se întîlnesc în întreg Maramureșul. Dar spre Sighet și mai ales în depresiunea Șugatagului, apar (în mic număr) planuri venite din sud, dinspre Baia Mare și Țara Lăpușului. Este vorba tot de tipuri arhaice cu mare răspîndire, întîlnite în întreaga Transilvanie și chiar în sudul Carpaților. Planul vechi cuprinde două încăperi, tinda și odaia de locuit; de data aceasta însă, prispa se întinde numai în dreptul tindei, care este astfel, nu numai mai puțin lată ca odaia de locuit, ci și mai puțin adîncă. Folosința interioară este aceeași ca la casa cu două încăperi descrise mai sus. Din acest plan ia naștere planul cu tindă centrală, odaie de locuit la dreapta și cămară la stînga. Prispa se întinde acum în fața cămării și tindei, a căror dimensiune laolaltă este aproximativ egală cu a odăii de locuit. Mai tîrziu,

* Studiu publicat în revista « Studii și cercetări de istoria artei », nr. 1—2, 1955.

4

1. *Poienile de sub Munte — Gospodărie compusă din casă, cămară, grajd şi oboroace (adăposturi pentru fin)*
2. *Poienile de sub Munte — Colibe în zona finefelor; oboroacele au acoperişuri ce se pot deplasa pe cei patru stîlpi înalţi*
3. *Poienile de sub Munte — Cătunele formate din gospodării izolate sînt risipite pe dealuri*
4. *Petrova — Uliţă mărginită de garduri şi porţi înalte în sat de tip adunat*
5. *Leordina — Uliţă într-un sat de tip adunat*

5

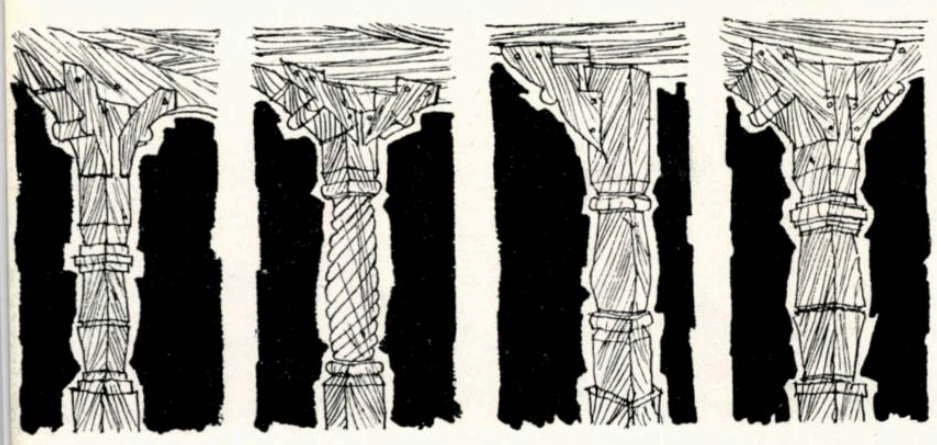

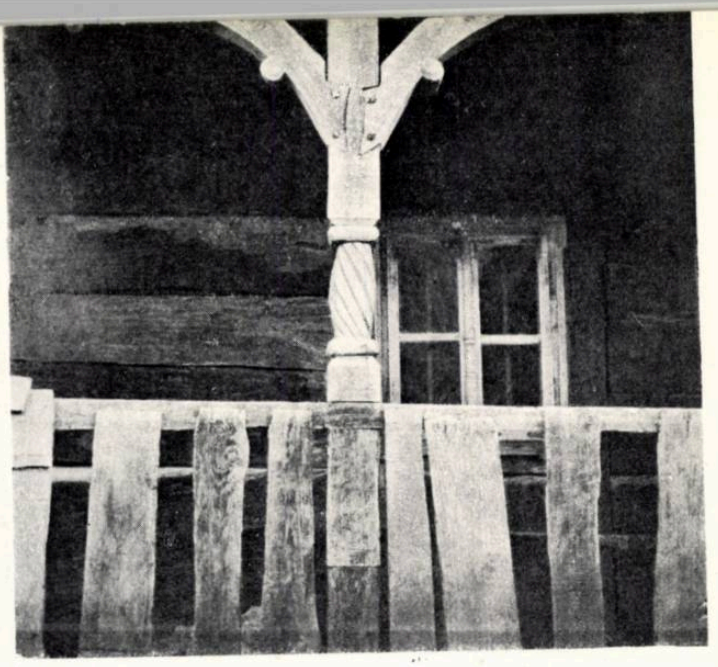

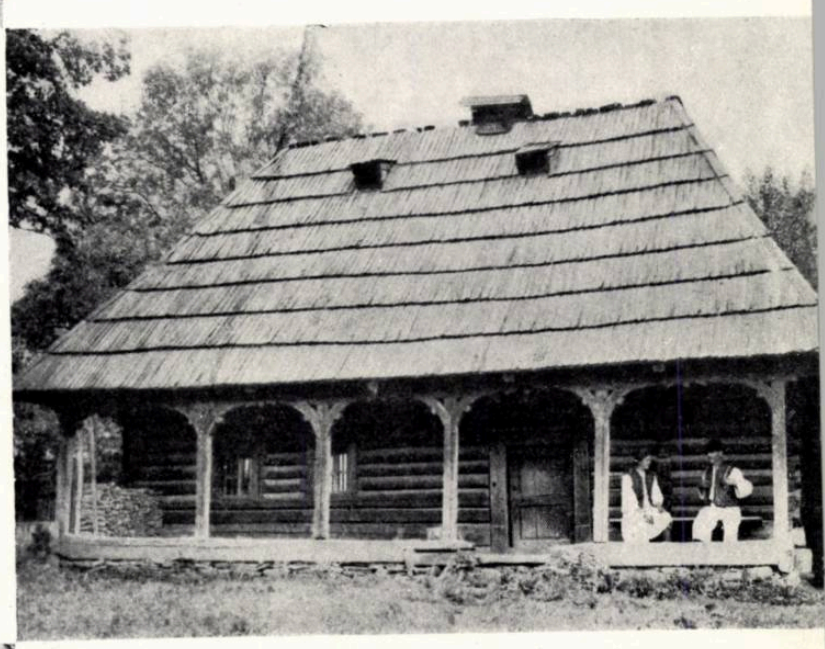

1	5	
2	6	10
3	7	11
4	8	9 12

1. *Stîlpi ciopliţi în lemn de stejar, fixaţi de fruntariu cu ajutorul chituşilor şi cuielor de lemn.*
2. *Casă de tip vechi, cu trei încăperi. Faţada bogat decorată cu crestături*
3. *Vişăul de Jos — Casă cu arcade pe prispă («şatră») şi cu balustradă de scînduri*
4. *Locuinţă cu ornamentaţie bogată la faţadă şi pe acoperiş*
5. *Săcel — Stîlp cu torsadă parţială şi chituşi*
6. *Vişăul de Jos — Casă cu arcade pe prispă*
7. *Casă cu stîlpi decoraţi şi chituşi cu flori. Pe acoperiş se remarcă fumarele şi rîndul de şiţă decorativă aşezat pe coamă*
8. *Fereşti — Casă veche cu plan dezvoltat; bîrnele rotunde sînt acoperite cu un strat subţire de tencuială*
9. *Leordina — Detaliu de prispă cu stîlpi şi arcade formate prin îmbinarea chituşilor*
10. *Casă nouă din Crăceşti*
11. *Scheme de planuri*
    A, B — Planuri folosite de romîni
    C — Planuri folosite de ruteni
    I, II — Planuri arhaice construite înainte de secolul XX
    III — Planuri construite în secolul XX
    1. Odaie de locuit — 2. Tindă — 3. Cămară — 4. Odaia curată — 5. Prispă 6. Construcţie pentru încălzit şi gătit
12. *Scheme de plan*
    1. Casă din Vişăul de Jos — 2. Casă din Vişăul de Jos — 3. Casă din Fereşti

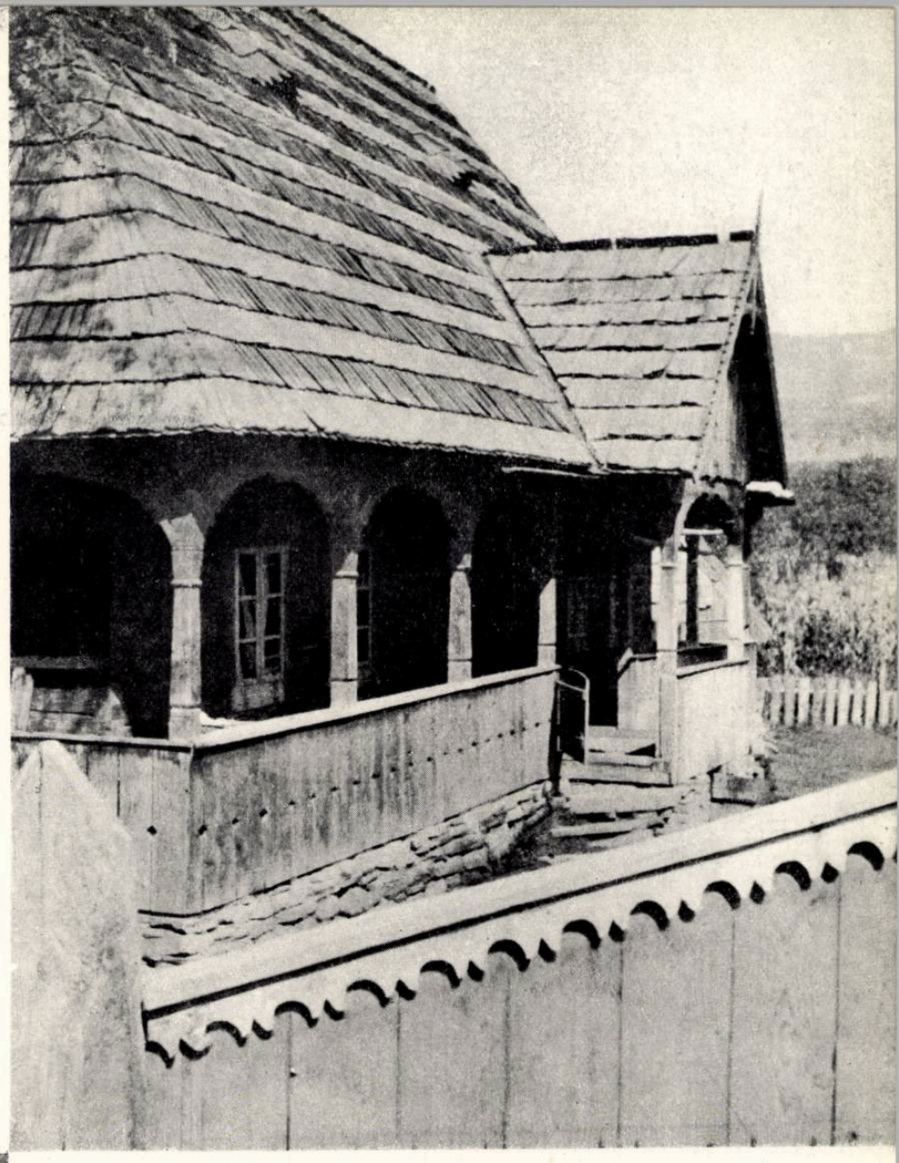

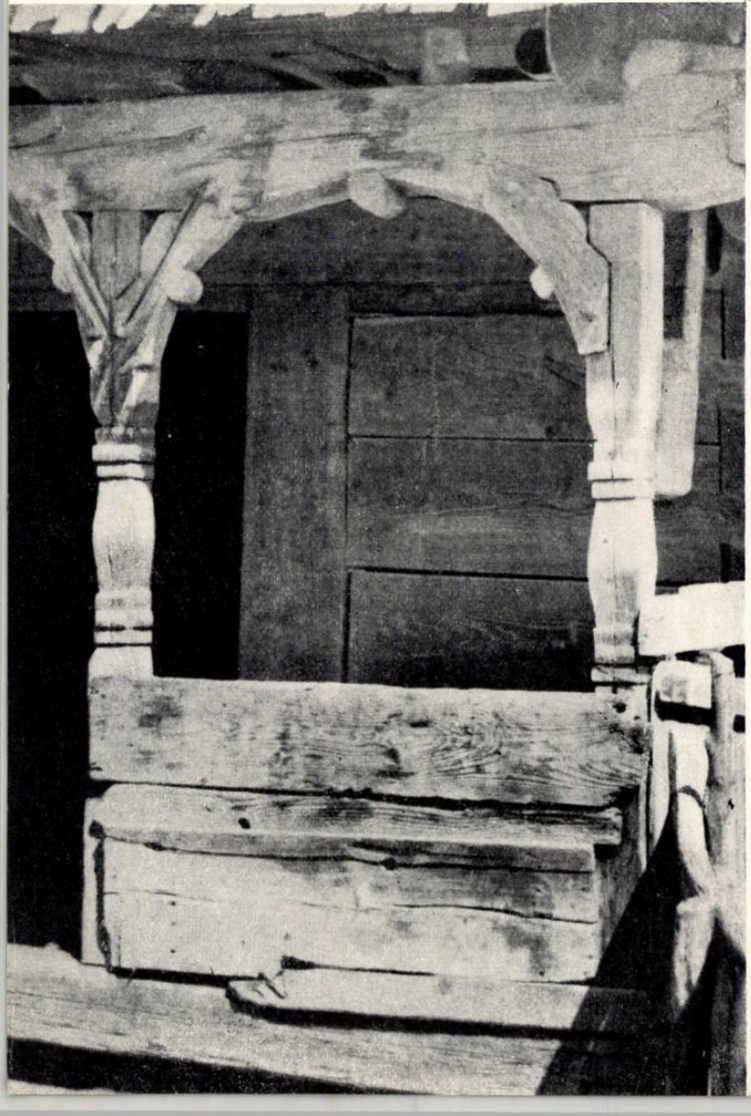

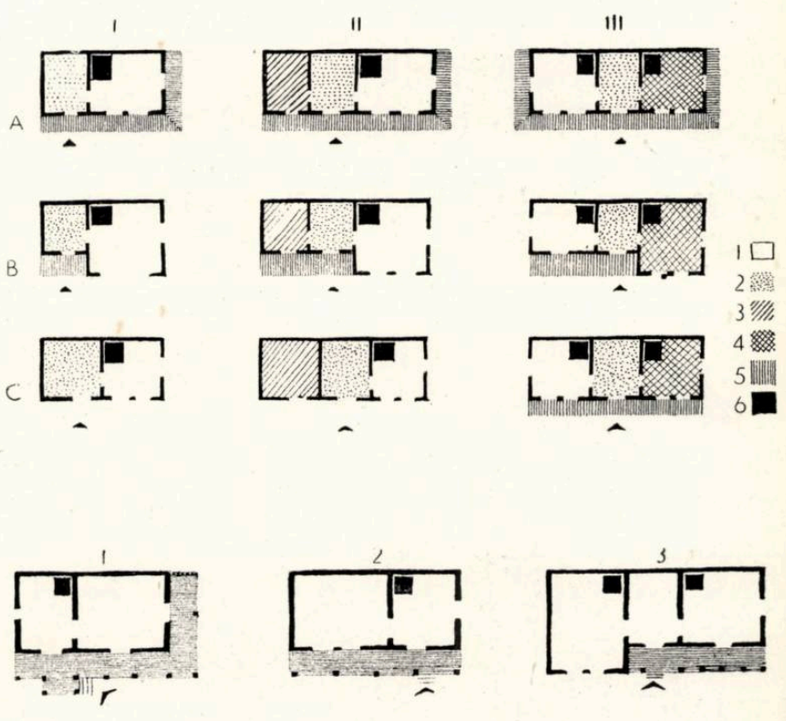

1

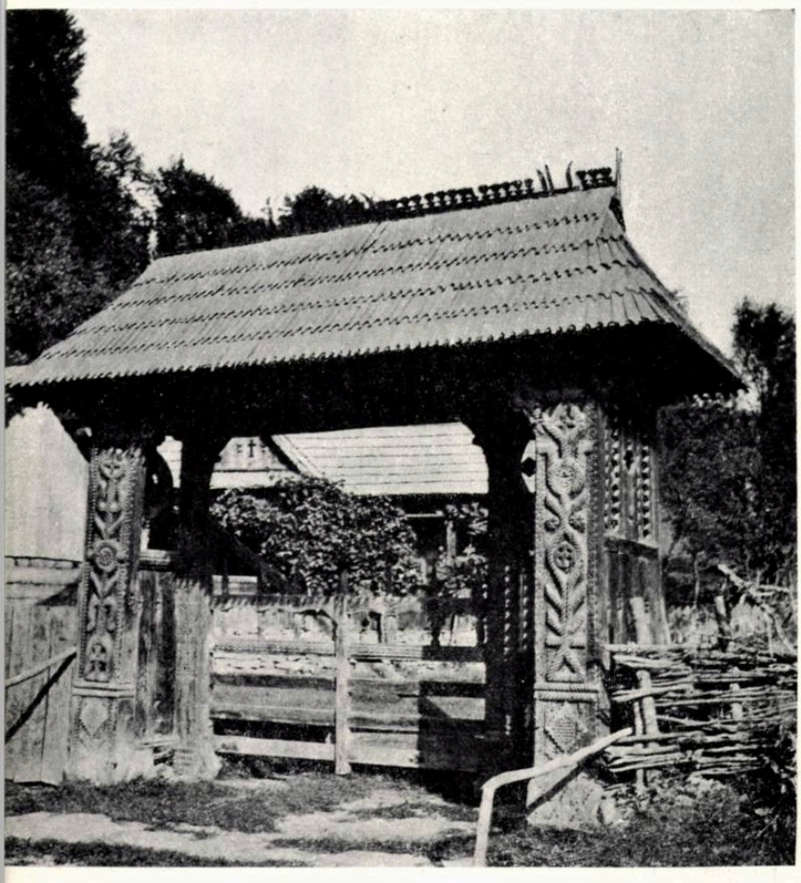

2

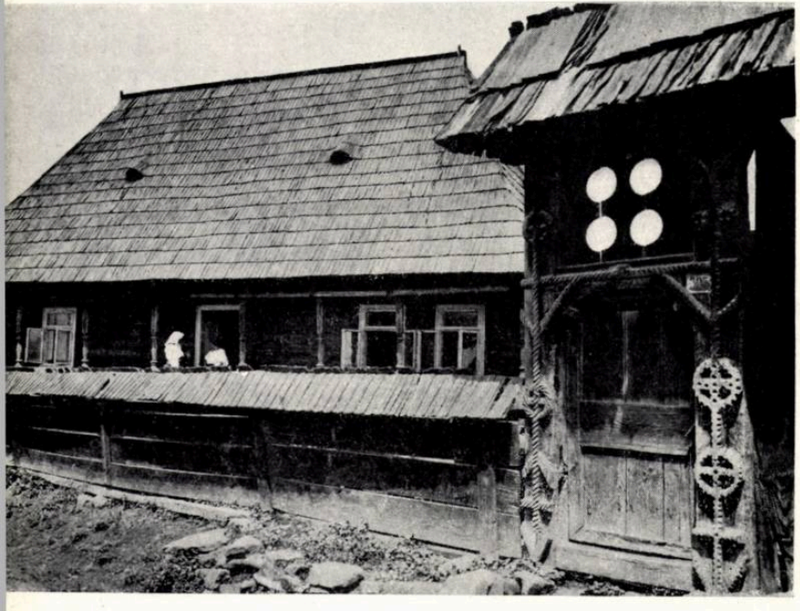

3

prin transformarea tindei în odaie de locuit, vechea odaie de locuit devine odaie frumoasă; prispa se întinde în fața odăii de locuit și a tindei.

Aceste din urmă trei tipuri, asemănătoare în multe privințe cu primele trei, sînt construite după o tehnică asemănătoare. Toate sînt concurate astăzi de un tip străin, introdus sub înrîurirea meșterilor nemți (țiptări) din Vișău. Acesta are trei încăperi, două odăi de locuit și o bucătărie, așezată în unghi și mărginită spre fațadă, uneori și lateral, de o prispă. Acest tip nu este nici el întîlnit numai în Maramureș, ci se întîlnește destul de des printre casele noi din ținuturile Năsăudului, spre exemplu, dar apare și în alte regiuni transilvănene.

Imaginea locuințelor țărănești din zonă nu ar fi completă, dacă nu am descrie casele rutenilor, așezați în cîteva localități în mijlocul populației românești. Moștenitori ai unei tradiții puternice de arhitectură în lemn, locuințele lor au caractere bine precizate. Astăzi ele sînt mai greu de recunoscut din pricina numărului mic de exemplare care mai păstrează aspectul vechi caracteristic și a numeroaselor forme mixte apărute sub înrîurirea arhitecturii românești, iar uneori din cauza folosirii întocmai a tipurilor de case românești. Casa veche ruteană se compune din două încăperi, tinda și odaia de locuit; ele sînt egale ca adîncime și, în același timp, egale ca lățime la fațadă. Prispa lipsește la acest tip de casă. Acoperișul este scund, învelit în două ape, cu scînduri lungi, uneori un singur șir de astfel de scînduri constituind o aripă întreagă a acoperișului. Deasupra locului de întîlnire a celor două ape se așază o grindă ale cărei capete laterale constituie un loc preferat pentru crestături. Pereții folosesc bîrne rotunde, tăiate în două, cu secțiune semicirculară, îmbinate la capete fără ajutorul cuielor. Acest tip, compus din două încăperi, crește în dimensiuni, mai întîi prin adăugirea unei cămări laterale, și apoi se transformă, ca și casele românești, în tipul compus din tindă centrală cu odaie de locuit și odaie frumoasă alături. Casele rutenilor din Maramureș sînt asemănătoare în multe privințe cu ale huțulilor din nordul Moldovei, dar cele din urmă dau naștere, de multe ori, la construcții cu dimensiuni mari, deși rămîn compuse din puține

---

1. *Poartă și casă veche din Maramureș*
2. *Crăcești — Poartă nouă, de tip tradițional*
3. *Casă și poartă din Maramureș*

4

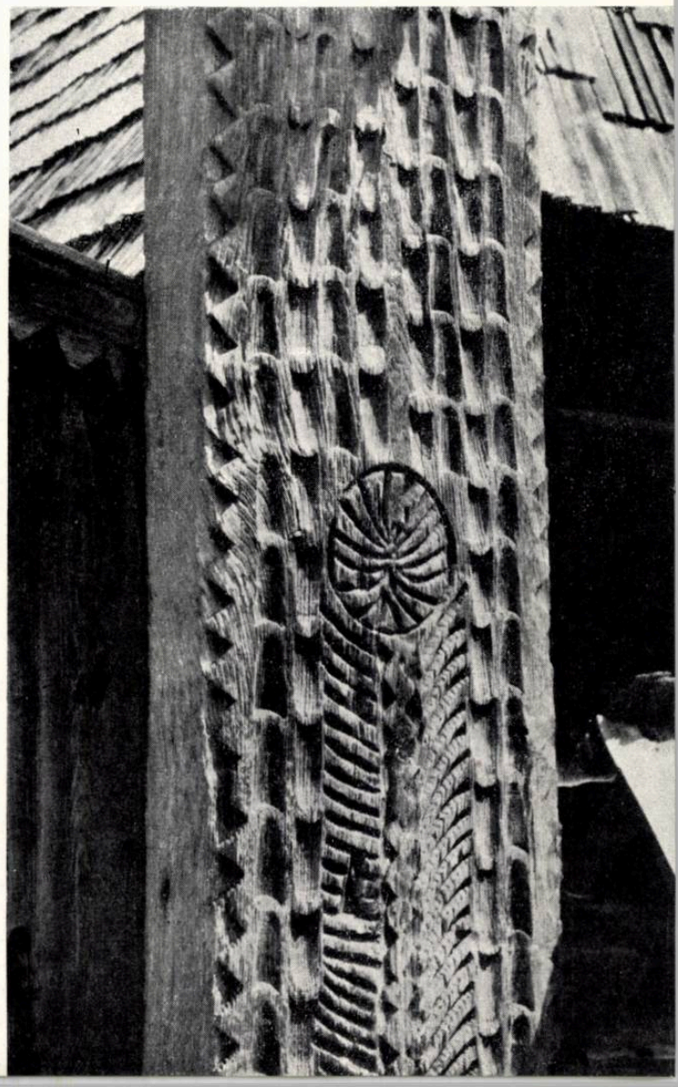

încăperi. Diferențierea economică dintre huțulii bogați, crescători de vite mari, și rutenii mai săraci din Maramureș este cea care explică și diferențele de proporții în arhitectură.

Decorul caselor românești și al celor rutene de tip românesc îmbracă forme asemănătoare, de un interes deosebit prin frumusețea lui. Principala decorație se așază la fațadă, la casele cu prispa bine formată. Stîlpii sînt împărțiți de obicei în trei zone. Cea mai de jos, înaltă cît balustrada sau chiar depășind-o, rămîne simplă, neîmpodobită, și are secțiune pătrată. Deasupra urmează porțiunea mediană, care cuprinde elementele de detaliu ale decorului și cele mai fine; ele reprezintă volume geometrice variate, uneori mai multe suprapuse, bazate, cel mai des, tot pe o secțiune în unghiuri (pătrat, exagon, octogon). Cîteodată, partea centrală are capetele subțiate și mijlocul umflat și este de secțiune rotundă; pe ea se pot așeza spirale paralele care înconjură stîlpul. Această parte centrală este mai puțin înaltă decît partea de bază. În sfîrșit, în portiunea superioară a stîlpului se prind «chitușii», bucăți de lemn încheiate și prinse în cuie de lemn, care pătrund în corpul stîlpului, de cele două părți ale lui, și în grinda de deasupra, care se întinde de-a lungul fațadei. Chitușii, cu un evident rol constructiv, au menirea de a fixa stîlpul și a-l împiedica să se deplaseze sub apăsarea greutății tavanului și acoperișului. Pe chitușii, dedesubt, apar flori mari de lemn, în relief. Acestea din urmă pot apărea și la mijlocul distanței dintre doi stîlpi, pe grindă. Prin apariția chitușilor iau naștere arcade, așa încît fațada întreagă pare compusă din arcade a căror frumusețe este deosebită în simplitatea lor. Balustrada este formată din scînduri, care pot fi tăiate cu ferestrăul, dînd naștere la motive variate, de obicei geometrice.

Bisericile de lemn comportă numeroase probleme nerezolvate încă, cele mai multe comune și bisericilor de lemn din alte părți ale țării. Nu este aici locul de a relua descrierea planurilor, a tehnicilor de construcție și a decorului, cunoscute. Trebuie să menționăm însă o serie de elemente comune cu ale construcțiilor civile. Astfel, în privința planului, se remarcă prezența prispei din fața intrării, mărginită de stîlpi și balustradă, asemă-

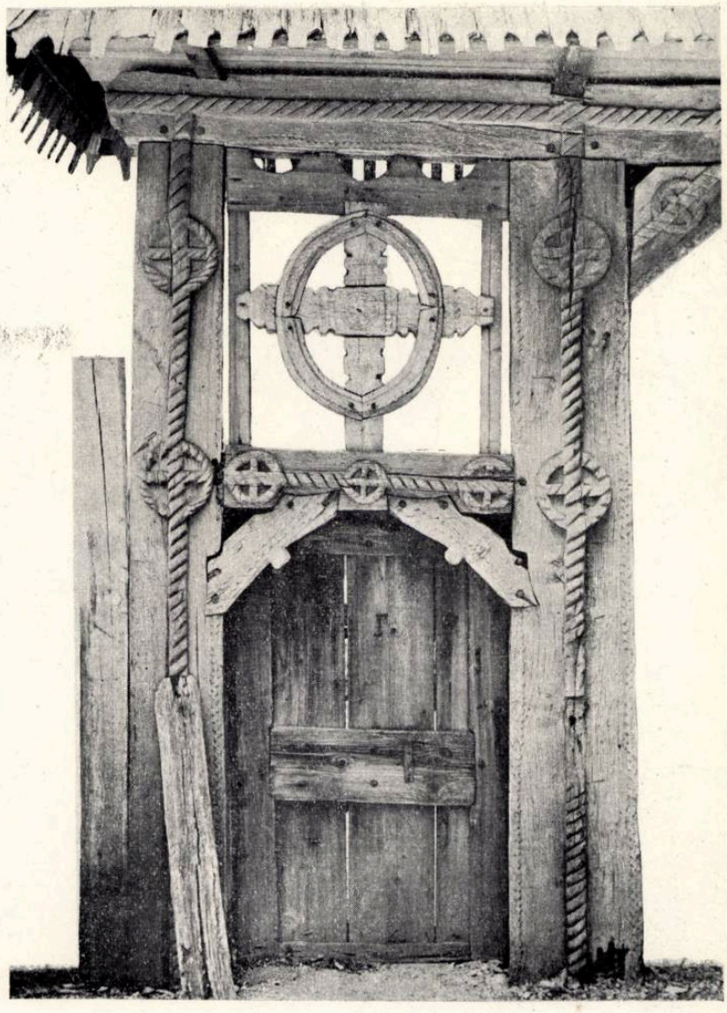

5

4. *Petrova — Detaliu de sculptură la poartă veche: zimți, roată, frînghii*

5. *Poartă veche din Fereşti, azi în Muzeul Satului*

6. *Poartă veche din Maramureş*

6

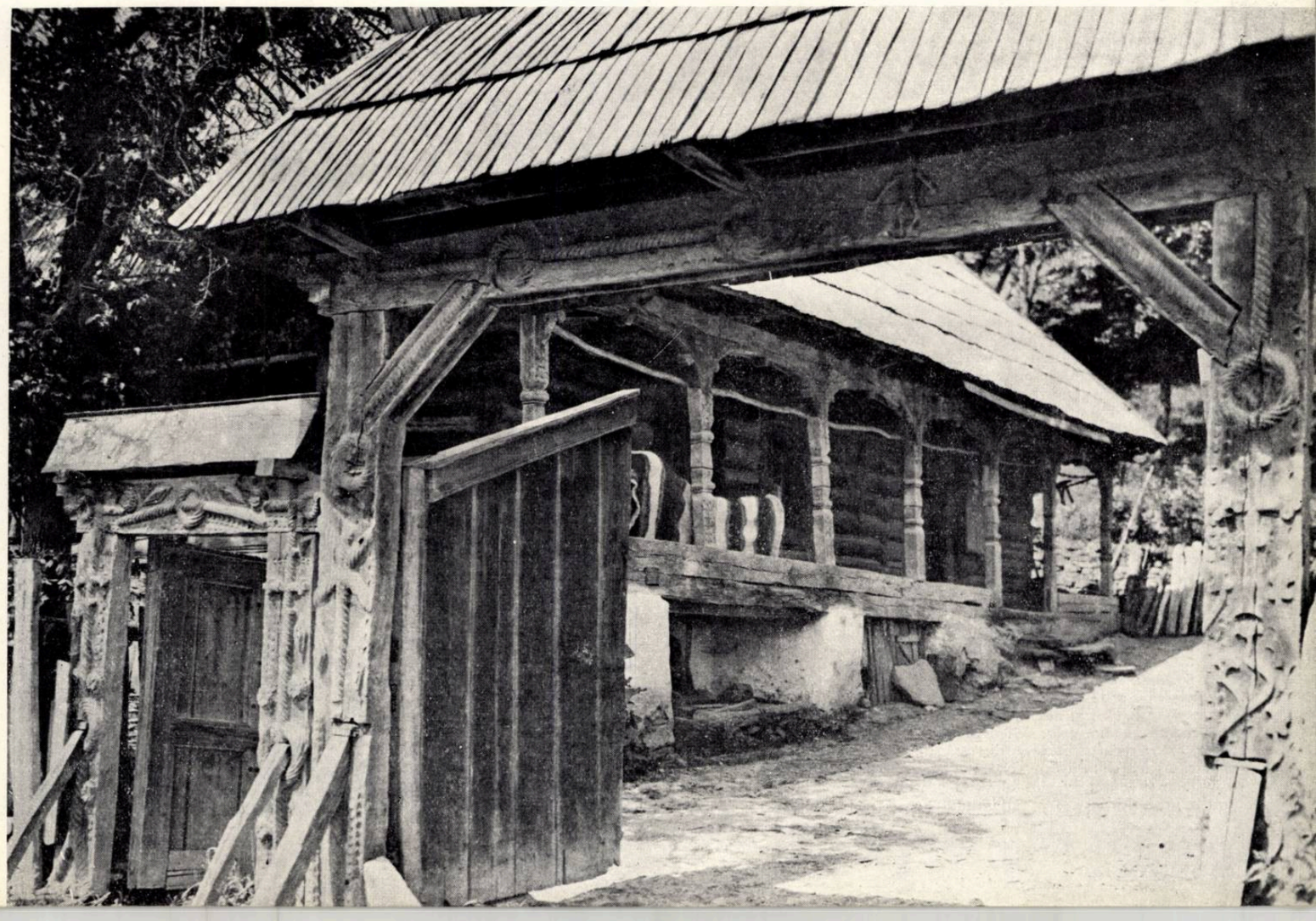

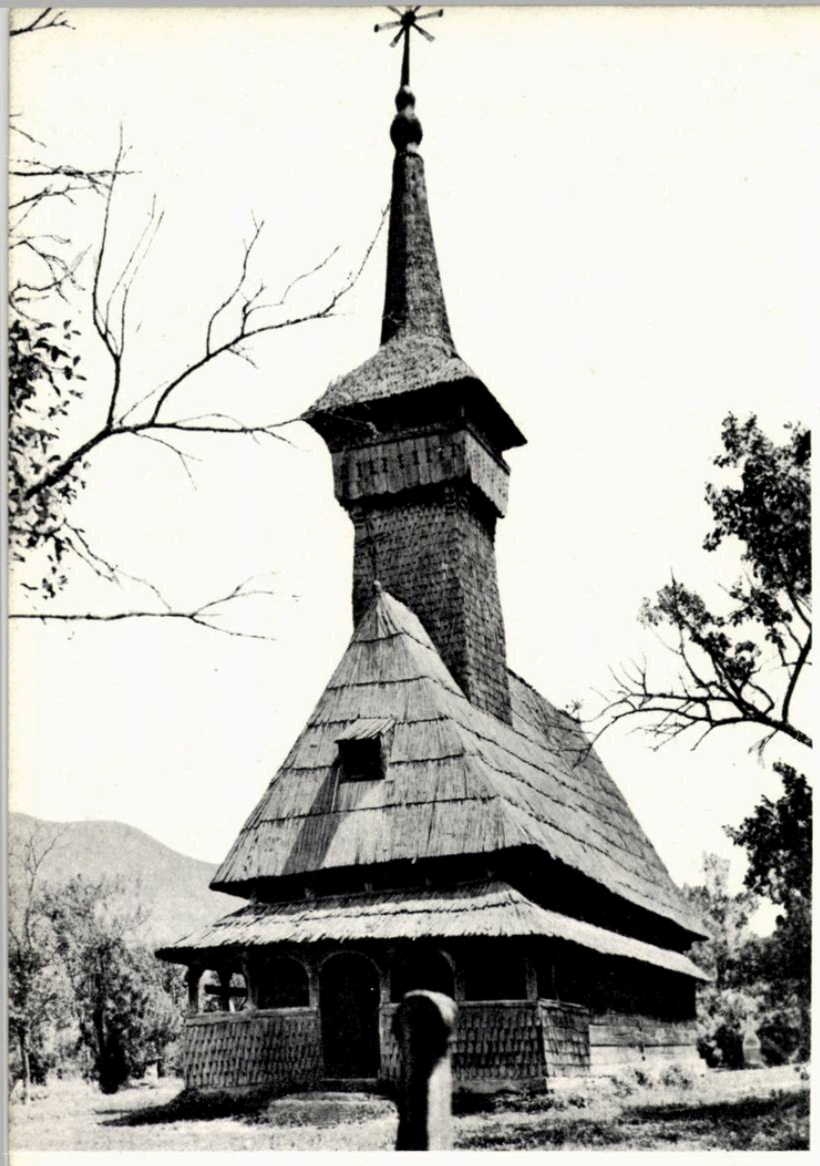

1

2

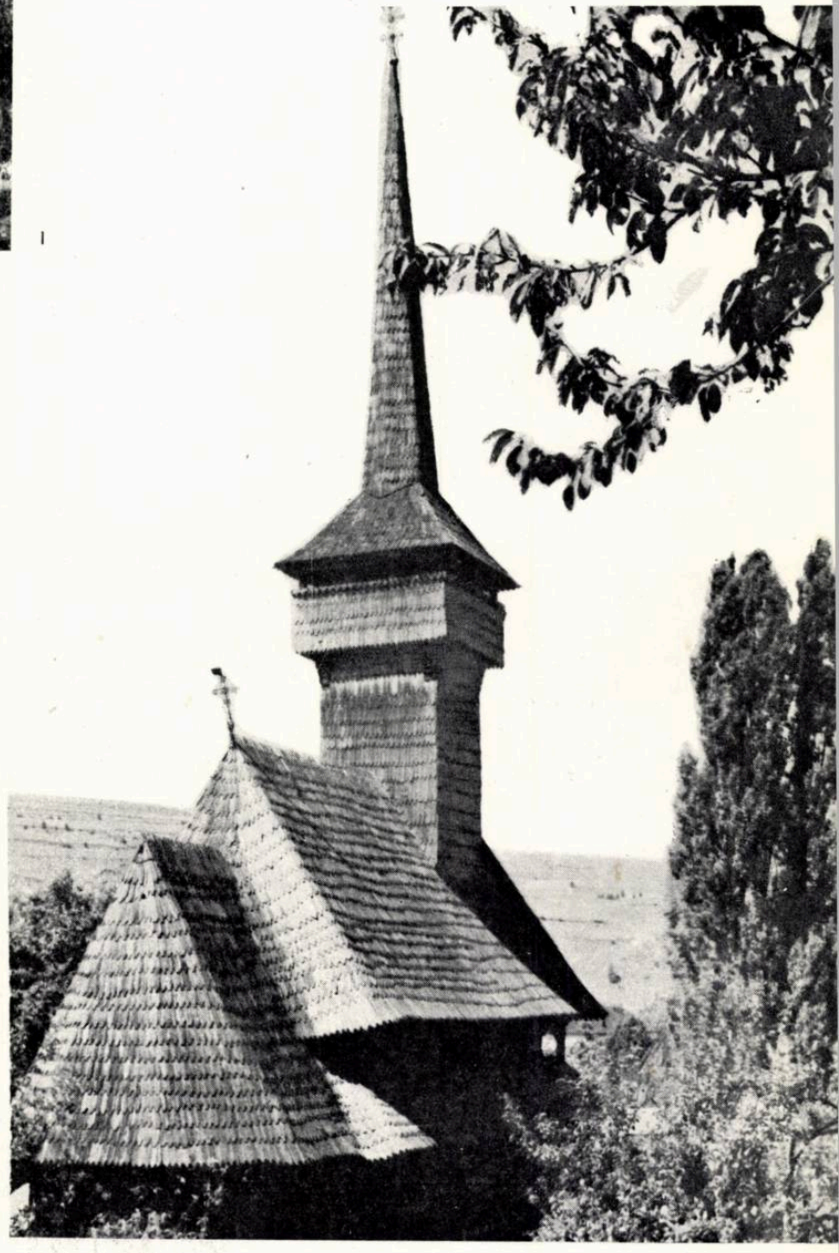

nătoare cu prispa caselor prin tehnică și decor. Planul interior al bisericii nu poate fi comparat cu cel al caselor; problemele pe care le ridică sînt prea numeroase, în special cele legate de origine. Din ce provine împărțirea interioară? Care este legătura cu planurile monumentelor religioase de piatră? Care este legătura cu planurile altor biserici din țări străine? În orice caz, se constată că planul cuprinde elemente comune cu biserici în piatră de la noi și din alte părți.

Tehnica de construcție a pereților permite din nou compararea cu locuințele, fiind vorba de aceleași bîrne încheiate la capete, suprapuse, orizontale, care susțin acoperișul. La biserici, în interior, se tencuiește peretele și uneori se lipește cu pînză, de asemenea tencuită, locul de contact dintre bîrne; pe deasupra se așterne pictura murală. Acoperișul are pantă puternică, asemenea celui de pe case și este învelit cu șindrilă. Turnul așezat deasupra intrării constituie și el o problemă grea pentru cercetători; cînd și pentru ce a apărut? Spre a adăposti clopotul sau ca loc de observare? Imită el turnul de pe alte categorii de monumente sau este rezultatul necesităților locale și al îndemînării meșterilor țărani? În orice caz, cele patru turnulețe mici așezate la colțurile acoperișului turnului sînt luate din arhitectura în piatră a Transilvaniei. Problema ogivei, cu rol constructiv, explicată uneori ca fiind luată din arhitecturi apusene sau din arhitectura în piatră românească, pare a fi mai curînd rezultată din înseși necesitățile tehnice de evoluție, proprii lemnului. Originea celei de a doua prispe, în forma unui balcon ce apare deasupra primei prispe, este o altă problemă controversată. Datele de care avem pînă acum cunoștință sînt prea puține pentru a încerca rezolvarea lor. Piedica cea mai grea este și aci, ca și în arhitectura civilă în lemn românească, lipsa monumentelor vechi și, în general, lipsa de informații asupra trecutului, singurele care ar fi putut să ne arate evoluția formelor, făcîndu-ne să le înțelegem dezvoltarea.

Decorul monumentelor de lemn maramureșene, prin elementele comune diferitelor categorii, este un puternic factor de unitate. Astfel, chitușii care fixează stîlpii prispei la case, pe care îi întîlnim și la biserici, sînt folosiți și pentru fixarea stîlpilor la porțile mari. Ei apar și în arhitectura nordică a lemnului, în

1. *Biserică de lemn din Onceşti*
2. *Biserică de lemn din Maramureş (Borşa)*
3. *Biserică de lemn din Maramureş*

forme asemănătoare. Decorul se realizează uneori prin săparea în lemn şi seamănă cu gravura ; această tehnică se practică mai ales pe stîlpi şi pe porţi. A doua tehnică importantă foloseşte decorul în relief; este vorba mai ales de ornamentul care seamănă cu frînghia, care se întîlneşte pe porţi şi pe biserici, fie în jurul uşilor de intrare, fie înconjurînd ca un brîu întreaga construcţie. Cu aceeaşi frînghie se realizează alte motive tradiţionale, cum ar fi crucea, cercul, crucea înscrisă în cerc, pomul vieţii. Este de notat apariţia simbolului soarelui, pe porţi şi chiar pe biserici, în forme deosebit de interesante; bisericile de la nord de Maramureş sînt ornamentate asemănător. Uneori apare motivul şarpelui, alteori, păsări; pe porţile noi apar şi motive florale de origine săsească (lalelele). Un al treilea procedeu de decor, inferior primelor două, traforajul, se răspîndeşte mult acum pe case (la balustradă, pe frontoanele foişoarelor de la casele noi de lemn), la porţi deasupra portiţei. Crucile de morminte şi cele de drum sînt ornamentate prin crestături în relief, cu motive asemănătoare celor folosite mai ales pe porţi.

Pentru a avea o imagine completă asupra artei lemnului din Maramureş ar fi fost necesar să vorbim despre mobilierul din interioarele bisericilor şi cel din interioarele caselor. De asemenea, un studiu asupra sculpturilor în lemn din zonă ar fi plin de interes. Studiul picturii murale din biserici, ca şi studiul icoanelor, atît de interesante prin informaţiile asupra vieţii din trecut, este şi el ignorat.

Articolul de faţă a încercat să pună în relief cîteva idei care am socotit util să fie cunoscute. Mai întîi că arhitectura din zonă este unitară, cea religioasă şi cea civilă formînd o aceeaşi familie. Apoi, că formele locale nu sînt izolate, ci fac parte dintr-o zonă mai întinsă, a arhitecturii româneşti în lemn, legată şi ea de arhitectura în lemn a popoarelor învecinate. Apoi, prin enumerarea aspectelor nestudiate ale artei lemnului în general şi ale artelor legate de aceasta, să arătăm complexitatea şi varietatea problemelor care urmează de abia să fie lămurite. Aceasta, întrucît socotim că arta în întregul ei formează un ansamblu la a cărui înţelegere ajută fiecare dintre aspectele ei particulare.

Concurs pentru clădiri de locuințe cu puține etaje

În nr. 2/1957 al revistei *Arhitectura U.R.S.S.* a apărut un articol al arhitecților *N. Naumov* și *G. Levin* despre «Rezultatele concursului de proiecte de clădiri de locuit cu puține etaje».

Construcția clădirilor de locuit cu puține etaje reprezintă 70% din fondul de locuit nou construit. Stabilirea unor tipuri raționale de acest gen de clădiri capătă o deosebită importanță pentru economia națională.

Printre acestea, un loc important îl ocupă locuințele cu loturi de pămînt în jurul lor. Concursul unional a elaborat o serie de proiecte de clădiri de locuit cu unul și două niveluri, de tip vilă, pentru toate cele patru regiuni climatice ale U.R.S.S. Pînă acum aceste vile aveau numai unul sau două apartamente; programul concursului prevedea însă blocuri cu mai multe apartamente, deoarece s-a constatat că acest sistem este mai economic și mai rațional. În afară de aceasta, programul prevedea și elaborarea unor noi tipuri de apartamente bine amenajate și confortabile, cu suprafață mică, destinate unei singure familii. Apartamentele erau prevăzute cu canalizare, instalație de alimentare cu apă caldă, gaze și încălzire centrală; în bucătării trebuiau prevăzute locuri pentru frigidere, mașină de spălat rufe etc. Soluțiile trebuiau să fie judicioase, confortabile și economice.

Printre cele mai bune proiecte (pentru regiunile climatice I și II) a fost considerată seria elaborată de Institutul Gorstroiproiekt și seria prezentată sub motto «Ramura verde», distinse cu premiul II (fig. 1 și 2). Aceste două serii au multe puncte comune, deci pot fi analizate împreună.

Traveea de 4 m și modulul de 1,2 m în direcția longitudinală a clădirii fac ca numărul elementelor de tip diferit pentru planșee, șarpante, fundații etc. să se reducă foarte mult. În afară de aceasta, schema permite să se folosească elemente de construcție mai ușoare și materiale locale. Faptul că pentru toate clădirile din serie există numai două tipuri comune de grupuri sanitare (separat și mixt) constituie o calitate în plus. Paralel cu aceasta, autorii au reușit să obțină indici economici buni, proporții bune pentru încăperi, legături funcționale între camere și o amplasare rațională a întregului utilaj tehnic.

În ambele proiecte, în afară de clădirile cu 1 și 2 apartamente, s-au mai inclus și un număr suficient de clădiri cu 1 și 2 niveluri, cu multe apartamente (fig. 3). Aceste blocuri se grupează cu ajutorul unor tronsoane de legătură; fiecare apartament din tronsoanele de capăt are ieșire directă la lotul de teren, celelalte avînd o ieșire comună pentru patru apartamente.

În proiectul «Ramura verde», la clădirile cu 2 niveluri există apartamente cu 1, 2 și 3 camere; în proiectele elaborate de Gorstroiproiekt, la clădirile cu 2 niveluri lipsesc apartamentele cu o cameră, deși există posibilitatea includerii lor.

Seriile diferă și prin distribuția interioară a apartamentelor. În seria elaborată de Gorstroiproiekt, amplasarea grupului sanitar la intrare a permis obținerea unei folosiri mai bune a suprafeței locative și reducerea prețului de cost pe metrul pătrat. Suprafața apartamentelor cu o cameră nu este însă bine folosită și lipsește nișa de dormit.

Fig. 1 — Apartamente tip (Gorstroiproiekt)

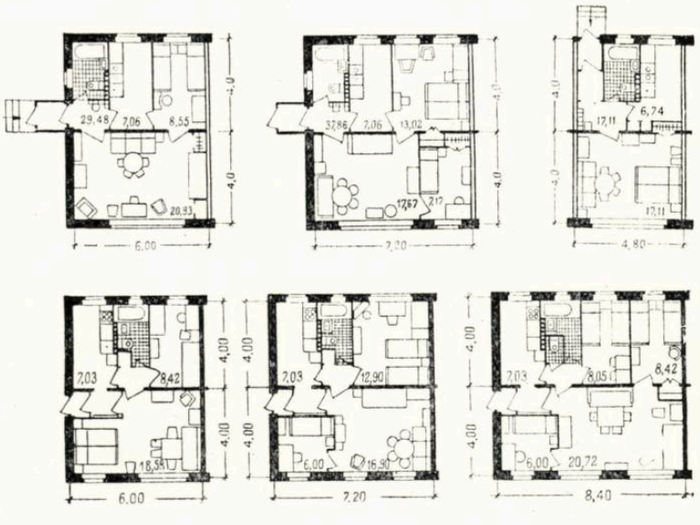

Fig. 2 — Apartamente tip (proiect prezentat sub motto «Ramura Verde»)

De remarcat este și proiectul cu motto «L» în care legătura directă a fiecărui apartament cu lotul de teren aferent este prevăzută la toate tipurile de clădiri (fig. 4), iar camerele au proporții

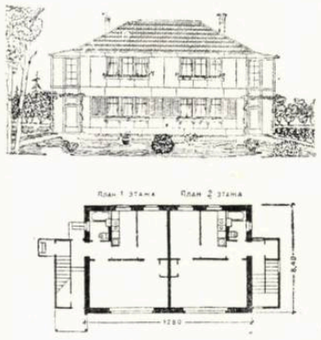

Fig. 3 — Proiectul unei clădiri cu două niveluri, cu patru apartamente (Gorstroiproiekt)
1. Plan parter — 2. Plan etaj I

bune și legături bune între diferitele încăperi. În schimb însă, constituie o deficiență adoptarea a 3 travee: 2,8; 3,6 și 5,2 m, precum și neunificarea grupului baie-bucătărie; costul pe metrul pătrat de suprafață locuibilă este foarte mare.

Pentru regiunea climatică III au fost prezentate puține proiecte. Aici lipsește tamburul de intrare (fig. 6). Elaborarea de proiecte speciale pentru regiunea climatică III nu este necesară, căci în partea de nord a regiunii se pot folosi proiecte din regiunile I și II, iar în partea de sud, proiecte din regiunea IV climatică.

Pentru regiunea climatică IV au fost prezentate mai multe proiecte, cu diferite sisteme de grupare a tronsoanelor și de distribuție interioară. În toate cazurile însă s-a asigurat legătura directă între apartamente și loturile de teren.

Distribuția interioară este bine soluționată în seriile prezentate de Uzgozproiekt (fig. 6) și Armarhproiekt (fig. 7), iar legătura dintre camerele de locuit și încăperile auxiliare, bine rezolvată. Legătura dintre camerele de locuit și grupul sanitar se face printr-un sas. Problemele constructive sînt soluționate clar și simplu, traveea este unică, de 4 m, și metoda de grupare a încăperilor a permis să se obțină tronsoane cu aceeași lățime.

*

Participanții la concurs au încercat să obțină o arhitectură simplă și expresivă, cu excepția cîtorva, care au utilizat elemente majore nepotrivite cu volumul construcțiilor.

Concursul a reprezentat un început pentru crearea unui nou tip de locuință, totuși proiectele prezentate nu au reușit să soluționeze toate problemele propuse, de aceea premiul I nu a fost acordat nici unuia dintre participanți.

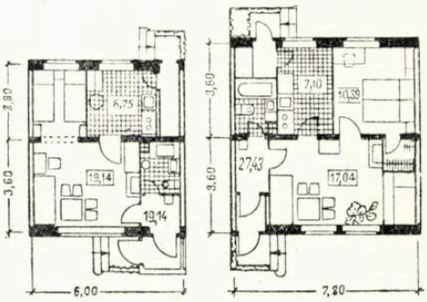

Fig. 4 — Apartamente tip (Litghiprogorstroi, orașul Kaunas)

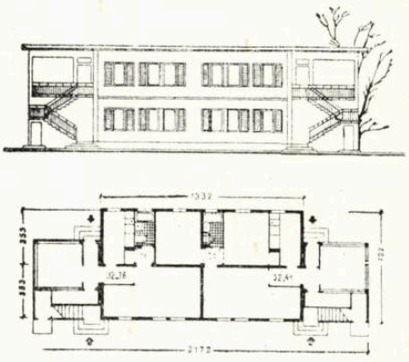

Fig. 5 — Proiectul unei clădiri cu două niveluri, cu patru apartamente (Institutul Kazghiprogorselstroi)

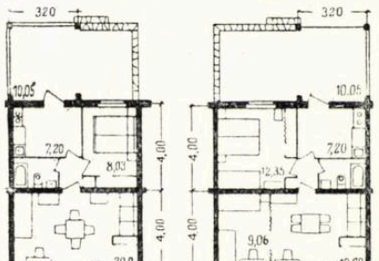

Fig. 6 — Apartamente tip (Uzgozproiekt)

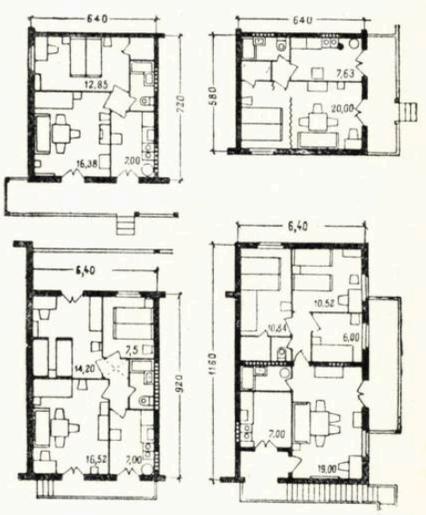

Fig. 7 — Apartamente tip (Institutul Armarhproiekt)

Clădiri de locuințe cu coridor exterior

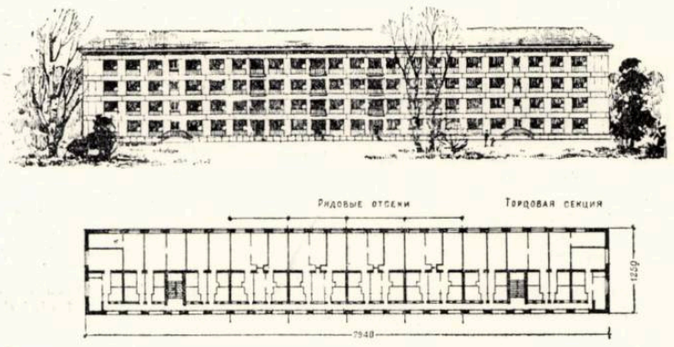

Fig. 8 — Clădire cu coridor exterior compusă din 72 de locuințe. Fațadă și plan etaj

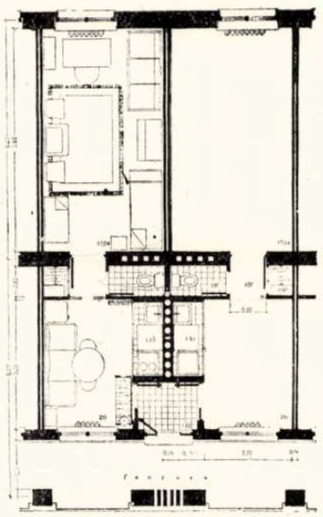

Fig. 9 — Detaliu de apartament cu 2 camere și nișă de gătit

În nr. 4/1957 al revistei *Arhitectura U.R.S.S.* a apărut un articol al arhitectului *I. Karakis* despre «Clădiri de locuințe cu coridor exterior».

La proiectele tip pentru case cu 2, 3 și 4 etaje, apartamentele de o cameră erau de cele mai multe ori prost plasate și nu-și găseau locul decît la capetele unui corp de clădire sau pe lîngă magazine, la parter, atunci cînd rămînea un spațiu care nu putea fi altfel utilizat. Afară de aceasta, ele erau prost aerisite, iar costul pe m² de suprafață locuibilă era totdeauna mai ridicat cu 20—30% față de cel al apartamentelor cu 2 și 3 camere.

La Concursul unional de locuințe, punîndu-se însă problema apartamentelor unifamiliale cu suprafețe mici, au fost găsite soluții interesante, care rezolvau problema apartamentelor cu 1, 2 și 3 camere. Printre acestea sînt și clădirile la care accesul se face prin coridoare deschise, care rezolvă practic toate inconvenientele prezentate de proiectele amintite mai sus și care sînt recomandabile, în special, pentru regiunile din sudul țării.

Ca exemplu, autorul dă o locuință executată de el însuși în orașul Kiev în 1941. Casa are 64 de apartamente unifamiliale, cu 1 și cu 2 camere, distribuite pe 3 etaje.

Din experiența exploatării timp de 16 ani s-a dovedit că acest sistem este foarte bun.

Suprafețele auxiliare și numărul de scări sînt reduse la maximum, iar cheltuielile de încălzire și de exploatare sînt mult mai mici decît la locuințele obișnuite. Un astfel de proiect a luat premiul II la Concursul unional.

Toate gabaritele secțiilor de la locuințele cu coridor exterior sînt multipli ai gabaritelor locuințelor cu secții curente.

Ele se pot construi, și din prefabricate, și din panouri mari.

Din secția curentă se pot forma toate tipurile de clădiri.

În proiectul casei de tip secție cu loggie, prevăzută pentru 48 de locuințe, camerele de locuit se pot orienta în partea cea mai avantajoasă, deoarece fațada cu loggie poate fi îndreptată, la nevoie, și în direcția străzii. Executarea unor treceri de la un capăt la altul la parter nu scumpește clădirea (vezi tabelul II).

Observații: 1. La compararea costului, drept 100% se iau datele pentru clădirea cu coridor exterior.

2. Costul subsolului din ambele proiecte se ia de 3% față de costul părții clădirii de la suprafață.

3. În clădirea cu secții, la calculul devizului s-a socotit grupul sanitar unit.

4. Cubajul ocupat de coridoarele exterioare-loggii nu s-a scăzut din volumul total al clădirii. Dacă se scade din el cubajul coridoarelor și loggiilor, atunci costul unui m³ de clădire va fi de 151,3 ruble.

Pentru a scoate în evidență și pentru a verifica toate calitățile economice și de rezolvare ale planului caselor cu coridor exterior tabelul II face comparație între indicii tehnico-economici ai unei astfel de case și indicii unui proiect dintr-o serie complexă elaborată de Gorstroiproiekt.

INDICI TEHNICO-ECONOMICI

*Suprafața locuibilă a apartamentului 17,04 m² + 0,50 m² + (8,50 m² — — 4,00 m² *) = 22,04 m².*
Suprafața utilă: 28,14 m².
Costul unui m² de suprafață locativă: 1155 ruble.
Costul locuinței: 25462 ruble
** 4 m² este norma suprafeței bucătăriei pentru o locuință cu suprafață mică, fără baie*

TABELUL I

Nomenclatura clădirilor de locuințe cu suprafețe reduse, cu 3 etaje

Tipul casei	Nr. apartamentelor: total într-o clădire	cu 1 cameră	cu 2 camere	cu 3 camere	cu 1 și 2 camere împreună (în %)	Suprafața locativă medie a locuințelor (în m²)	Costul în ruble: al unei camere	1 m² de supraf. locativă	1 m³ de clădire	pt. instalarea unei persoane
Clădire cu loggie formată din două secții	48	16—24	8—24	8—16	66—83	27,8	25 600	920	147	6 135
Clădire cu coridor exterior*	72	16—40	8—56	0—24	33-100	26,1	24 200	925	146	6 122

* Clădirea este examinată fără dulapurile înzidite și cu subsolurile parțiale.

TABELUL II

Indici tehnico-economici pentru proiectul unei case cu coridor, în comparație cu o casă formată din secții cu aceleași dimensiuni, același volum și același număr de apartamente

Indici	Clădire de locuit cu coridor exterior (1—1—2—2—2—3) (1—1—2—2—3)	Clădire de locuit cu secții (2—2—2) (1—2—3) (1—2—3) (2—2—2)	Reducerea costului construcției (în %)
Total apartamente în clădire	48	48	
din care: Cu 1 cameră	16	8	
Cu 2 camere	24	32	
Cu 3 camere	8	8	
Suprafața locativă medie a unui apartament (în m²)	27,77	29	
Suprafața utilă medie a unui apartament (în m²)	37,5	—	
Cubajul mediu al unui apartament (în m³)	173,9	173,9	
Suprafață locativă pentru o persoană (în m²)	6,94	6,96	
Numărul persoanelor	192	200	
Costul instalării unei persoane (în ruble)	6 390	6 533	2,2
Costul unui m³ de clădire (în ruble)	147,6	157,6	6,7
Costul unui m² de suprafață locativă (în ruble)	920,5	931	1,2
Costul mediu al unui apartament (în ruble)	25 560	27 220	6,5

TABELUL III

Elementele clădirii	Economie (în %)	Depășirea de cheltuieli (în %)	De unde a rezultat economia
Fundații	1,1	—	
Pereți	1,9	—	
Planșee între etaje și de pod	—	0,7	De la loggie
Porțiuni de scară între podeste	1,3	—	Din reducerea de 2 ori a numărului de scări
Pereți despărțitori de toate tipurile	0,2	—	
Pardoseli la parter	—	0,3	De la loggie
Balcoane	1,1	—	La introducerea loggiilor, numărul de balcoane se micșorează de 2 ori
Completarea golurilor de ferestre și de uși	1,6	—	Datorită unui număr de apartamente mai mic, numărul de goluri se reduce
Total	7,2	1	

Pentru comparare au fost luate clădiri cu același număr de apartamente și cu aceiași parametri.

Se pune întrebarea: de unde rezultă economia de 6,5 la indicele costului mediu al unui apartament din clădirile cu coridor exterior (rezultată din tabelul II)?

În tabelul III se arată, pe elemente separate ale clădirii, de unde rezultă această economie.

Apartamentele mici fiind în număr mai mare, costul este mai mic decît în locuințele cu secții; în afară de aceasta, și condițiile igienice într-o astfel de clădire sînt mult mai bune pentru apartamentele de o singură cameră.

Fiecărei familii, un apartament separat

«Fiecărei familii, un apartament separat» este titlul unui articol al arh. *I. Eliseev*, apărut în nr. 4/1957 al revistei *Arhitectura U.R.S.S.*

Concursul unional pentru elaborarea unor proiecte de case cu 2, 3 și 4 etaje prevăzute cu apartamente cu suprafață mică, ce a luat sfîrșit, a dovedit cu prisosință posibilitatea creării unor tipuri de apartamente economice pentru o singură familie. Economia este realizată prin reducerea considerabilă a suprafeței dependințelor, organizarea unui grup sanitar unit, reducerea înălțimii etajului, reducerea lățimii scării etc.

Cel mai important lucru este alegerea sistemului constructiv, care determină posibilitatea folosirii unor materiale de construcție locale, precum și caracterul înzestrării tehnice a locuințelor, fapt care influențează și dimensiunile dependințelor.

Este posibilă folosirea în condiții diferite, atît a sistemului cu elemente de planșeu lungi, cît și a sistemului cu elemente de panșeu scurte, executate din materiale locale și așezate pe grinzi transversale. Fiecare sistem are particularități care influențează hotărîtor partiul.

Tendința justificată de a unifica la maximum elementele constructive pentru construcția în masă a locuințelor și clădirilor de interes social-cultural, nu înseamnă că trebuie unificate și soluțiile de plan. Astfel, blocul compus din grupul sanitar și bucătărie nu poate fi soluționat în același fel în cazul schemelor constructive diferite.

De aceea pare a fi mai rațional să se elaboreze serii separate de proiecte tip pentru fiecare sistem constructiv, alegîndu-se în fiecare caz soluția de plan cea mai adecvată.

În general însă, pentru a se putea folosi proiectele tip cu mai multă ușurință ar fi bine să se reducă la maximum numărul de variante în cadrul fiecărui proiect, transformînd aceste variante în proiecte separate.

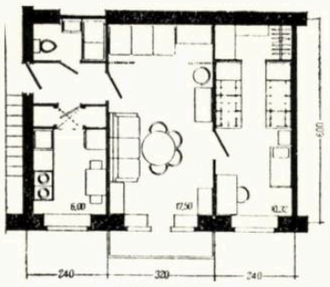

Fig. 10 — Apartamente tip de 2 camere. Cartierul experimental 8—13, situat în raionul Zapodnii Posiolok din orașul Minsk. Suprafața locativă 27,82 m²; suprafață utilă 42,01 m²; $K_1 = 0,66$

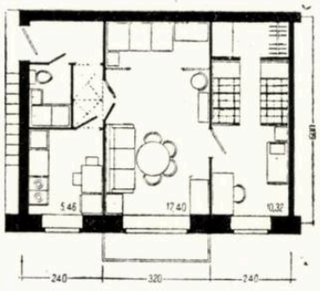

Fig. 11 — Suprafața locativă 27,82 m²; suprafața utilă 42,15 m²; $K_1 = 0,66$.

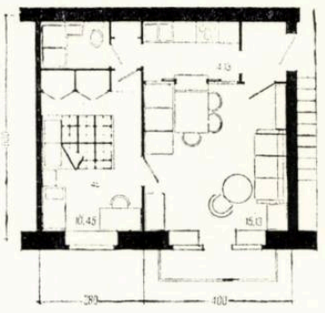

Fig. 13 — Apartament compus din 2 camere, cu bucătăria luminată indirect. Suprafață locativă 25,58 m²; suprafață utilă 35,77 m²; $K_1 = 0,71$

Mai departe, autorul arată necesitatea *proiectelor tip complexe* în care să existe și clădiri cu destinații social-culturale, fapt care va duce la uniformizarea prefabricatelor de construcție; el optează pentru deschiderile de 6 m, foarte economice pentru clădirile social-culturale, dînd — prin mărirea dimensiunii transversale — economii în exploatare (încălzire, întreținerea teritoriului etc.).

În figura 12 este înfățișat un bloc de locuințe executat din elemente mari, conform unei scheme constructive cu o singură deschidere, lucru posibil prin folosirea pe scară largă a betonului armat precomprimat.

În acest proiect sînt folosite ca elemente portante la pereți, blocuri de gresie silicioasă, restul peretelui completîndu-se cu panouri din silicat spongios de 25 cm grosime. Planșeele sînt proiectate cu grinzi longitudinale în T, executate din beton cu coarde, cu înălțimea de 50 cm, și panouri de pardoseală cu grosimea de 12 cm.

Printre diferitele rezolvări de plan ale apartamentelor cu suprafață mică, un loc special îl ocupă secțiile tip cu bucătăriile luminate indirect. Aceste bucătării primesc lumina din camera de zi, de obicei printr-un glasvand glisant. Sistemul nu este recomandat decît la o înzestrare tehnică ridicată a locuinței: ventilație rapidă, plită electrică etc. Apartamentul compus din camere cu bucătăria luminată indirect prezintă totuși avantaje, printr-o mai bună dimensionare a camerelor, o legătură reciprocă comodă etc. (vezi fig. 13).

Reducerea tot mai mare a muncii în gospodărie va face ca bucătăria să fie trecută, cu timpul, definitiv în zona interioară a locuinței, eliberînd întregul front de lumină pentru camerele de locuit.

Autorul încheie articolul accentuînd faptul că astăzi, cînd se construiesc 80% locuințe cu 1 și 2 camere, apartamentele din secțiile tip obișnuite (cu deschiderea de 6 m) au suprafața locativă medie de 23,2 m² și suprafața utilă 35 m², în timp ce apartamentele cu 2 camere și bucătăria luminată indirect au suprafața locativă de 25,58 m² și suprafața totală utilă de 35,77 m²; în felul acesta se va putea obține un număr mult mai mare de apartamente cu 2 camere, fără să se depășească costul mediu al locuințelor cu 1 și 2 camere cu bucătăria luminată direct.

Fig. 12 — Bloc de locuințe executat din elemente mari. Secție curentă (2—2—2—3). Autori, arhitecții: I. Eliseev, Iu. Spit, ing. A. Zisman

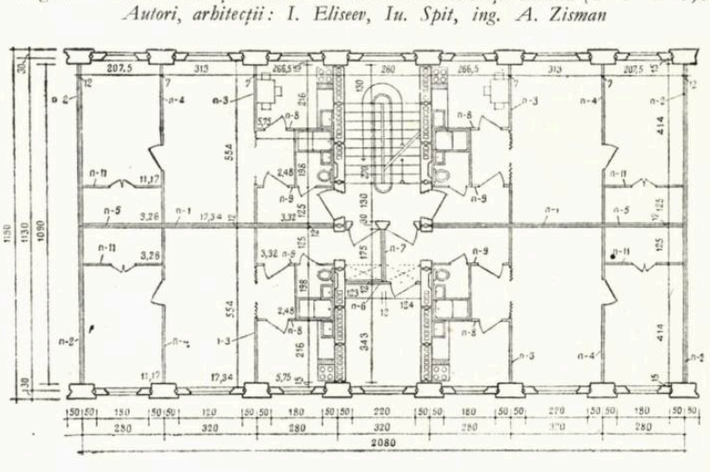

Cum trebuie să fie apartamentul unifamilial

În nr. 2/1957 al revistei *Arhitectura U.R.S.S.* a apărut sub titlul «Cum trebuie să fie apartamentul unifamilial de masă», o culegere de 5 articole în care sînt analizate diferitele propuneri de amenajare a apartamentelor unifamiliale cu suprafață redusă.

«Totul trebuie să fie comod»

Este primul articol semnat de *K. Blomerius*.

Plecînd de la ideea că 6 m² în prezent și 9 m² în viitor constituie norma de suprafață locuibilă pentru o persoană, autorul analizează problemele de amenajare, utilare și mobilare a apartamentului unifamilial cu suprafață redusă.

Suprafețele reduse și numărul destul de mare al ușilor — în special la vestibul sau la camera de zi — cer un mobilier special și judicios proiectat.

Dulapurile în perete și camera de debara oferă folosirea totală a înălțimii încăperilor, pentru a păstra comod îmbrăcămintea, lenjeria și diferite obiecte casnice.

Camera de debara este o mică încăpere cu suprafața de 2—3 m², utilată cu rafturi și cuiere. Ea poate servi și drept vestiar, dacă se prevede aici o oglindă și un scaun rabatabil. O mare răspîndire o vor căpăta dulapurile care formează în același timp și pereți despărțitori. Parte din dulapul încastrat poate servi și drept masă de scris.

În apartamentul cu o cameră, patul poate să fie rabatabil, ascuns într-o nișă sau în dulapul din perete.

Dată fiind suprafața mică a bucătăriei, ea trebuie să fie utilată în mod special; întregul utilaj se așază pe un singur front. Acest utilaj constă dintr-o garnitură de mese-dulapuri și din dulăpioare suspendate; mesele-dulapuri se acoperă cu un material plastic sau cu un alt material hidrofug; la același nivel se prevede și spălătorul, astfel încît apa de pe mese să se poată scurge aici. Mașina de gătit cu gaze se așază pe același front; suprafața aparentă a tuturor obiectelor trebuie finisată cu vopsele bune, de culoare deschisă.

O bucătărie bine organizată, într-un apartament cu suprafață mică, va putea fi folosită și ca sufragerie; trebuie deci amplasată aci și o masă rabatabilă.

Calculele dovedesc că mobilierul încastrat și utilajul de bucătărie descris mai sus revine mult mai ieftin decît mobilierul obișnuit transportabil și plata de către noii locatari a acestui mobilier, în condițiile creditului pe termen lung, nu va greva prea mult asupra bugetului lor.

În ceea ce privește mobilierul transportabil, el nu mai poate fi același din vechile apartamente. Mobila grea, mare și incomodă nu mai poate fi adaptată la noile suprafețe. Existența dulapurilor încastrate face inutile garderobele, comodele, bufetele etc.

Noul mobilier trebuie proiectat pe dimensiuni mici, dar în același timp suficient și practic, astfel încît să se folosească la maximum fiecare spațiu.

Unificarea dimensiunilor mobilelor deschide perspective largi dezvoltării industriilor de mobilier. Astfel devine posibilă unificarea la maximum a unor detalii și elemente, asigurîndu-se, în felul acesta, producția industrială în masă a mobilierului din elemente prefabricate, mecanizarea lucrărilor de asamblare și finisare etc. Datorită acestui fapt, productivitatea industriei de mobilă poate fi sporită considerabil, menținîndu-se suprafețele de producție existente, iar prețul mobilelor poate fi scăzut.

În condițiile de locuit actuale este justificată tendința locatarilor de a înlocui patul obișnuit cu mobilier transformabil: divan, fotoliu-pat, divan-pat, dulapuri cu paturi rabatabile etc. Este timpul să se pună și problema îmbunătățirii radicale a calității mobilelor, problema începerii fabricării unor noi materiale și îmbrăcăminți de mobilă mai durabile.

Autorul încheie articolul amintind de cvartalul de locuințe experimental care se construiește la Moscova în Novîh Ceremuseh. Aici este vorba de realizarea a 13 clădiri, fiecare clădire fiind proiectată cu o altă distribuție interioară a elementelor de locuit.

Toate apartamentele din aceste clădiri utilizează mobilier încastrat și mobilier cu gabarite mici. Construirea cvartalului experimental va permite să se stabilească cel mai rațional tip de apartament unifamilial.

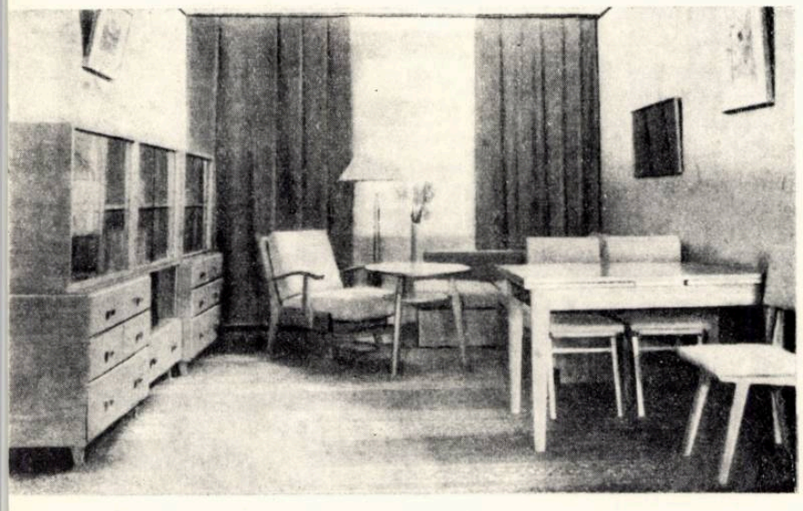

← *Fig. 14 — Camera de zi în apartamentul cu două camere.*

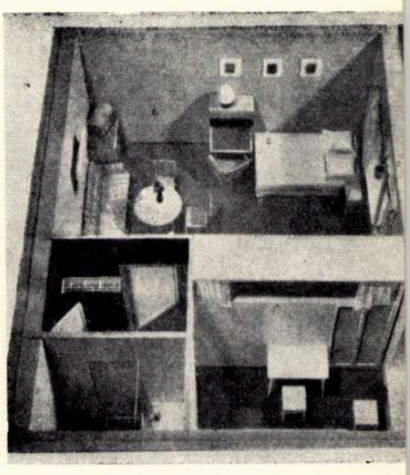

Fig. 15 — Apartament cu o cameră. Machetă.
Între cameră și bucătărie se află un perete despărțitor - dulap, cu două părți. Înspre cameră, în acest perete sînt cuprinse două dulapuri și un pat rabatabil.

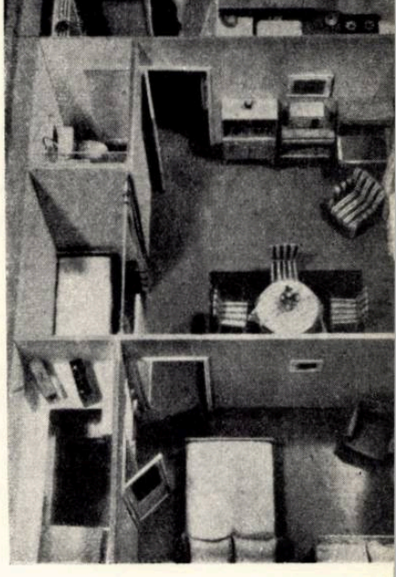

Fig. 16 — Apartament cu două camere. → Machetă.
În camera mare se vede una dintre variantele recomandate de mobilare. Pe peretele din fund se vede mobilier din elemente separate (dulap pentru veselă, măsuță cu aparatul de radio deasupra, dulap pentru cărți cu masă rabatabilă). În aceeași cameră e amenajată o nișă separată printr-o draperie. Camera mai cuprinde o mică debara cu intrare din dormitor.

Fig. 17 — Dotarea bucătăriei în apartamentul de mic metraj

INFORMAȚII U. A.

În planul de muncă pe semestrul I al anului în curs, aprobat de comitetul de conducere al U.A. în ziua de 17. XII. 1957, sînt prevăzute, între altele, cîteva acțiuni de cea mai mare importanță în legătură cu problemele de bază ale activității de arhitectură din țara noastră și care-i preocupă pe arhitecți. Astfel, plenara a V-a a U.A., programată pentru luna aprilie, va dezbate problemele orientării creației arhitecturale. În prezent, la pregătirea plenarei lucrează două colective de arhitecți desemnate de comitetul de conducere și anume: 1) colectivul compus din arhitecții: M. Alifanti, I. Berindei, A. Grimberg, ing. A. Lupescu, N. Nedelescu, V. Sebestyen, I. Silvan și Gh. Trifu pentru problemele economiei și tehnicii noi în construcții; 2) colectivul compus din arhitecții: M. Bercovici, O. Doicescu, G. Gusti, W. Juster și P. Macovei pentru problemele ideologice.

Pentru luna mai este programată o discuție asupra problemelor privind conservarea și restaurarea monumentelor istorice. Pregătirea acestei discuții a fost încredințată de Comitetul de conducere unui colectiv compus din arhitecții: Șt. Balș, Gh. Curinschi, H. Delavrancea, I. Ghika-Budești, Grigore Ionescu, V. Iorga și H. Teodoru.

În luna iunie va avea loc o discuție asupra problemelor învățămîntului de arhitectură. Discuția este pregătită de un colectiv compus din arhitecții: T. Benedek, T. Evolceanu, P. Iubu, O. Laurian, N. Lupu și M. Maller.

În același timp, uniunea se preocupă de problemele organizatorice ale activității arhitecturale, ca de exemplu: organizarea și desfășurarea proiectării în institutele de proiectare; legătura între cercetare, proiectare și execuție; rolul, răspunderea și dreptul arhitectului; organizarea concursurilor de arhitectură; organizarea proiectării care nu intră în planul institutelor și al altor unități de proiectare; condițiile de lucru ale arhitecților. Pentru studierea acestor probleme au fost înființate grupe de studii compuse din numeroși arhitecți, sub îndrumarea unui colectiv numit de comitetul de conducere, compus din arhitecții: D. Farb, C. Moșinschi, T. Niga, Gh. Pavlu și S. Ungureanu. Acest colectiv va consulta și alți arhitecți, sau prin contact individual, sau prin convocarea lor în ședință, sau, în sfîrșit, prin discuții în unele cercuri, de la caz la caz și după nevoi.

Pe baza acțiunilor arătate mai sus, uniunea va adopta concluzii și hotărîri în problemele care intră în competența ei, precum și recomandări și propuneri în problemele a căror rezolvare intră în atribuțiile altor organe.

*

În ziua de 8 ianuarie a avut loc la Casa Arhitectului, ședința birourilor de cercuri din București, pentru discutarea planului de muncă. În prealabil, planul de muncă a fost difuzat în rîndurile arhitecților, astfel încît mulți participanți, au venit cu propuneri discutate în cercurile lor. La ședință au participat membrii birourilor de cercuri din I.P.C., ICSOR, Proiect București, D.A.U., I.P.C.F. etc. precum și reprezentanții biroului U.A. Au lipsit birourile cercurilor din I.P.C.T., IPROMET, I.P.C.A. etc.

După expunerea planului de muncă au urmat discuții la care au participat 7 arhitecți. În cadrul discuțiilor a fost scos în evidență caracterul pozitiv al planului de muncă; acesta cuprinde principalele probleme ale arhitecturii și ale arhitecților din țara noastră. Vorbitorii au făcut diferite propuneri în legătură cu detalierea unor prevederi ale planului de muncă, propuneri în cea mai mare parte juste și adoptate de biroul U.A. Unii vorbitori au criticat unele lipsuri în activitatea uniunii și a conducerii sale. De asemenea, unii vorbitori au criticat pasivitatea arhitecților care nu participă suficient la acțiunile uniunii.

În cursul acestui an, asemenea ședințe vor avea loc regulat în fiecare lună.

Secretariatul U.A. pregătește elaborarea unor instrucțiuni cu privire la activitatea filialelor și cercurilor U.A. Aceste instrucțiuni vor cuprinde: rolul, atribuțiile și sarcinile filialelor și cercurilor, modul lor de organizare și funcționare, formele de activitate etc.

*

Comitetul de conducere consideră că o însemnată contribuție la ridicarea prestigiului profesional, la popularizarea realizărilor arhitecturale și la atragerea oamenilor muncii la rezolvarea problemelor ce se pun arhitecților, o pot aduce arhitecții care publică articole despre problemele de arhitectură în ziarele și revistele centrale și locale. Se poate constata că prezența subiectelor de arhitectură în coloanele presei este cu totul nesatisfăcătoare. Una dintre cauzele acestei situații constă în faptul că arhitecții, cu foarte puține excepții, nu scriu articole și nici nu răspund la eventualele solicitări care se fac în această privință. Este de dorit ca arhitecții să trimită articole cu diferite subiecte arhitecturale, direct redacțiilor ziarelor Scînteia, Romînia liberă, Contemporanul, Constructorul, Gazeta literară, revistei de construcții ASIT și altor publicații centrale și locale. De asemenea, secretariatul U.A. poate sprijini la redacțiile ziarelor, dorința arhitecților de la publica articolele lor.

De asemenea este necesară sprijinirea revistei noastre « ARHITECTURA R.P.R. » trimițîndu-i-se articole, studii teoretice, prezentări de lucrări realizate sau în proiect, note, informații etc.

*

Se constată că un mare număr de arhitecți nu sînt abonați și nu cumpără numerele revistei noastre « ARHITECTURA R.P.R. ». În același timp trebuie avut în vedere că ridicarea tirajului revistei noastre ar duce la ieftinirea prețului de cost al unui număr și deci la reducerea pierderilor pe care uniunea le suportă din fondurile sale, în dauna finanțării altor acțiuni. Este de dorit ca cercurile să apeleze la arhitecți și la alți specialiști interesați în cunoașterea problemelor de arhitectură, pentru ca aceștia să se aboneze, prin oficiile de difuzare a presei, la revista « Arhitectura R.P.R. ». În anul 1958 vor apărea din nou 12 numere ale revistei noastre.

*

Ca urmare a propunerilor Uniunii Arhitecților, pe baza decretului nr. 117/1956, statul nostru a acordat pînă în prezent pensii personale excepționale unui număr de 40 de arhitecți și văduve de arhitecți. Cuantumul acestora este de 800 pînă la 2 500 lei fiecare. Comisia interministerială urmează să se pronunțe în curînd asupra a încă 15 propuneri înaintate de uniunea noastră.

*

Fondul de arhitectură acordă regulat, arhitecților, împrumuturi și ajutoare de creație, pentru elaborarea unor lucrări științifice de arhitectură, precum și ajutoare sociale (în caz de boală sau de pierdere a capacității de muncă) pe baza decretului nr. 95/1955 și în conformitate cu instrucțiunile (regulamentul) de aplicare a acestui decret. Fiecare arhitect poate consulta aceste instrucțiuni la Fondul de arhitectură și să ia cunoștință de condițiile în care se acordă aceste ajutoare.

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR

CONFERINȚE — În ziua de 3 decembrie 1957 a avut loc, la Casa Arhitectului, conferința prof. arh. Pompiliu Macovei: «Despre vizita arhitecților romîni în Republica Populară Chineză». Conferința a evidențiat activitatea susținută a poporului chinez pentru construirea orașelor, metodele de lucru folosite în construcție, eforturile pentru satisfacerea nevoilor de locuințe etc. La sfîrșit au fost prezentate o serie de diapozitive în culori, cu monumente vechi și construcții noi din R.P. Chineză.

— În ziua de 27 decembrie 1957 s-a aniversat într-un cadru festiv, la Casa Arhitectului, 10 ani de la proclamarea Republicii Populare Romîne. Ședința a fost deschisă de acad. prof. arh. Duiliu Marcu, președintele Uniunii Arhitecților din R.P.R. A luat apoi cuvîntul prof. arh. Pompiliu Macovei, vice-președinte al Uniunii Arhitecților din R.P.R., care a vorbit despre importanța acestui eveniment, alungarea monarhiei și instaurarea republicii, realizările poporului nostru în cei 10 ani de construire a socialismului, punînd accentul pe realizările în domeniul construcției și arhitecturii.

A urmat un program artistic la care și-au dat concursul: pianista Rose Marie Mastero, actorul Sorin Balaban, baritonul Nicolae Secăreanu și cvartetul de coarde al Uniunii Compozitorilor, compus din: Lucian Savin, Mendi Rodan, George Popovici și Alfons Capitanovici.

EXPOZIȚII — La 15 noiembrie 1957 s-a deschis la Casa Arhitectului expoziția Mozaicurile din Ravenna, cuprinzînd o serie de cromolitografii după mozaicurile din Ravenna. Materialul prezentat face parte din mapele aflate în biblioteca Uniunii Arhitecților.

DEPLASĂRI DE STUDII — Între 4 și 7 noiembrie 1957, Uniunea Arhitecților din R.P.R. a organizat o excursie de documentare în Gorj. Un grup de 24 de arhitecți au vizitat, printre altele, satele Curtișoara, Cartiu, Rugi, Hurez, Novaci, Polovraci etc.

— Între 22 și 25 noiembrie 1957, Uniunea Arhitecților din R.P.R. a organizat o nouă excursie de documentare în nordul Moldovei. Un grup de 23 de arhitecți au vizitat orașele Suceava și Rădăuți și bisericile și mănăstirile monumente istorice din împrejurimi: Zamca, Dragomirna, Pătrăuți și Bălinești.

CONCURSURI — Concurs de arhitectură și urbanism pentru realizarea unor ansambluri de case de odihnă la Mamaia. Uniunea Arhitecților din R.P.R. și Departamentul de Arhitectură și Urbanism din Ministerul Construcțiilor și Materialelor de Construcții au inițiat un concurs în vederea găsirii celor mai bune soluții arhitecturale și urbanistice pentru realizarea unor ansambluri de case de odihnă la Mamaia, pentru cca. 4000 de vizitatori și cca. 400 personal de deservire. La concurs au participat 23 de colective; procedînd la analiza lucrărilor, juriul a acordat un premiu III și 3 mențiuni. Autorilor celorlalte proiecte li s-a acordat o primă de participare în valoare de 2000 lei pentru fiecare lucrare.

PREMIERI ALE FONDULUI DE ARHITECTURA — Pentru a stimula activitatea creatoare a arhitecților, Fondul de arhitectură a hotărît acordarea unor premii pentru lucrările de arhitectură valoroase excutate în institutele de proiectare în cursul anului 1957 sau terminate în anul 1957. Lucrările au fost propuse de conducerea institutelor.

Au fost acordate trei premii a cîte 5000 lei, nouă premii a 3000 lei și 16 premii a cîte 2000 lei.

INFORMAȚII U.I.A.

Între 20 și 28 iulie 1958 va avea loc, la Moscova, Congresul al V-lea al Uniunii Internaționale a Arhitecților. La acest congres vor participa arhitecți din toate țările afiliate la U.I.A., printre care și arhitecți din țara noastră.

Tema congresului este «Construcția și reconstrucția orașelor 1945—1957». Vor fi discutate problemele: 1) Planul (proiectul). Aspectele funcționale și estetice. 2) Realizarea planului: a) Aspectele legislative, economice și sociale și b) Aspectele tehnice; contribuția industriei la construcția clădirilor. Pentru fiecare din aceste probleme vor fi prezentate referate pe zone geografice care cuprind mai multe țări, pe baza materialului furnizat de fiecare țară în parte. Astfel, pentru problema planului, rapoartele vor fi prezentate de arh. Skvarikov (U.R.S.S.) pentru Europa Orientală, de arhitecții Van Eesteren (Olanda) și Ling (Marea Britanie) pentru Europa Occidentală, de arh. Hoa (R.P. Chineză) pentru Asia Orientală, arh. Churchil (S.U.A.) pentru S.U.A. și Canada și arh. Lorrain (Chile) pentru America Latină.

În problemele realizării planului (aspectele legislative, economice și sociale) vor fi prezentate rapoarte de către arh. Toneff (R.P. Bulgaria) pentru Europa Orientală, China și Coreea și arh. Hillebrecht (R.F. Germană) pentru celelalte țări.

Aspectele tehnice ale problemei realizării planului vor fi tratate în rapoartele arh. Alabean (U.R.S.S.) pentru Europa Orientală, China și Coreea și arh. Fayeton (Franța) pentru celelalte țări. Cu prilejul congresului se va deschide o expoziție de arhitectură și urbanism cu participarea diferitelor țări afiliate la U.I.A. De asemenea se organizează un concurs internațional între elevii școlilor de arhitectură, cu tema «Centrul unui oraș»; expoziția proiectelor urmează să se deschidă la Moscova cu prilejul congresului.

Uniunea Arhitecților din R.P.R. (secția românească a U.I.A.) pregătește de mai multă vreme participarea țării noastre la această importantă manifestare internațională. Au fost elaborate în cadrul uniunii și trimise raportorilor, materialele referitoare la țara noastră, pentru a sta la baza rapoartelor ce se vor prezenta la congres. În prezent se desfășoară lucrările de pregătire a expoziției care va fi prezentată de țara noastră în cadrul expoziției internaționale. Institutul de arhitectură «Ion Mincu» pregătește participarea studenților romîni la concursul internațional. Uniunea Arhitecților va asigura participarea la congres și la excursiile de studii ce vor urma, a unui grup de arhitecți romîni, care să reprezinte activitatea arhitecturală și urbanistică din țara noastră la cel de al V-lea Congres al U.I.A.

bibliografie

TEORIA ȘI ISTORIA ARHITECTURII

Академия архитектуры СССР — Институт истории и теории архитектуры

ИСТОРИЯ РУССКОЙ АРХИТЕКТУРЫ

Academia de arhitectură a U.R.S.S. — Institutul de istorie și teorie a arhitecturii

ISTORIA ARHITECTURII RUSE (ed. a II-a)

Moscova, Editura de stat pentru arhitectură și construcții, 1956; 620 pagini, 565 fotografii, reproduceri, planuri de orașe, planuri de clădiri, fațade, secțiuni, detalii

Acest volum reprezintă ediția a II-a, mult dezvoltată, a amplului manual de istorie a arhitecturii ruse.

Din cuprins citățm: Arhitectura din epoca Statului rus vechi și din perioada fărîmițării feudale a Rusiei; Arhitectura din epoca Statului rus centralizat; Arhitectura din epoca formării Imperiului rus și apoi din epoca Imperiului etc.

Materialul se referă la întreaga perioadă pînă la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie.

Bibl. M.C.M.C. 21347

ЕЖЕГОДНИК ИНСТИТУТА ИСТОРИИ ИСКУССТВ 1956

ANUARUL INSTITUTULUI DE ISTORIA ARTEI PE 1956

Moscova, Editura Academiei de științe a U.R.S.S., 1957
495 pagini, cca. 230 fotografii și reproduceri

Anuarul pe anul 1956 cuprinde o serie de articole și studii elaborate de colaboratorii Institutului de istoria artei, cu privire la realizări din domeniul sculpturii, picturii și arhitecturii.

Intre altele sînt analizate, într-un studiu amplu, realizările din perioada dezvoltării clasicismului în diferite centre din Rusia veche (autor I. Z. Grabov), Prima expoziție agricolă de la Moscova (autor V. K. Oltarjevski) și altele.

Bibl. C.D.T. C. 1220

URBANISM

ЧЕРКАСОВ М. И. — ЦВЕТНИКИ

Cerkasov M. I. — GRĂDINI DE FLORI — album

Moscova, Editura Ministerului Gospodăriilor Comunale, 1956
288 pagini, cca. 250 figuri

Albumul conține numeroase exemple, din cele mai variate, privind amenajarea spațiilor libere plantate cu partere de flori, justa armonizare a culorilor, compoziții mici în parcuri sau în grădini de fațadă etc.

Bibl. M.C.M.C. 21729

I PIANI REGIONALI

Planuri regionale

Roma, Editura Ministerului Lucrărilor Publice Vol. I — 1952, 112 pagini, cca. 150 planuri și fotografii

Vol. II — 1953, 126 pagini text, cca. 100 planșe

Pentru coordonarea activității de proiectare, Ministerul Lucrărilor Publice din Italia a elaborat, prin colaborarea unui apreciabil număr de specialiști, o serie de criterii pentru elaborarea studiilor de planuri teritoriale.

In primul volum sînt analizate caracteristicile și conținutul planurilor regionale, iar în al doilea, metodele de cercetare științifică, reprezentarea situației de fapt și a elementelor nou proiectate.

Bibl. C.D.T. C. 1203/I și II

РАСШИРЕННЫЙ ПЛЕНУМ КОМИТЕТА СОЮЗА АРХИТЕКТОРОВ (стр. 2) В статье в сокращенной форме изложены прения расширенного пленума Комитета руководства Союза архитекторов РНР. Были затронуты многочисленные проблемы, как то: организация проектирования, технико-экономическая политика в строительстве, различные направлений в архитектуре и градостроительстве, организация сохранения и реставрирования исторических памятников, архитектурное образование.

Многие из выступавших в ходе анализа всех этих вопросов ссылались на виденное во время последних поездок в дружественные страны и на то, как обсуждаемые на пленуме проблемы рассматриваются в этих странах.

Участники прений высказались по обсуждаемым вопросам на основе приобретенного ими опыта и своей работы в проектных институтах и высших учебных заведениях, в государственных учреждениях и профессиональных организациях.

В силу большой важности этих проблем и живого интереса к ним в рядах архитекторов прения были чрезвычайно оживленными, с широким участием присутствующих.

Проф. арх. Николае Лупу — 60-ЛЕТИЕ СО ДНЯ ОСНОВАНИЯ ШКОЛЫ АРХИТЕКТУРЫ (стр. 8). В 1897 году образование в области архитектуры стало государственным. За истекшие с тех пор 60 лет архитектура преподавалась поочередно в Школе изящных искусств, в высшей школе архитектуры, в Академии архитектуры или на факультетах Политехнического и Строительного институтов, чтобы, наконец, в результате постановления Румынской рабочей партии и правительства РНР об организации деятельности в области архитектуры, стать, в 1952 году, независимой отраслью образования — Институтом архитектуры имени Иона Минку.

Реформа народного образования в 1948 году отметила в эволюции преподавания в области архитектуры резкий поворот.

Процесс образования был организован на основе детально разработанного плана.

Наряду с предметами по специальности было введено и изучение общественных наук; на первое место была выдвинута проектная деятельность в архитектурных мастерских, где работа над проектами позволяет будущим зодчим сочетать освоение практических знаний с практическими занятиями, которые развивают в них творческие возможности.

Предоставленная в распоряжение Института архитектуры материальная база обеспечивает студентам посредством общежитий, столовых и стипендий наилучшие условия учебы и быта.

Благодаря новым условиям, созданным в результате окончательной разработки учебного плана, благодаря повышению научного уровня образования и обеспечению соответствующей материальной базы созданы необходимые предпосылки для развития образования в области архитектуры в нашей стране.

ТИПОВОЕ ПРОЕКТИРОВАНИЕ

Архитекторы Тиберию Риччи, Мирча Дима, Золтан Грундл и инж. Гарабет Азнавориан — ВКЛАД В РАЗРЕШЕНИЕ ВОПРОСА ЖИЛИЩНОГО СТРОИТЕЛЬСТВА В БУХАРЕСТЕ В 1958 ГОДУ (стр. 16). В первой части статьи в общих чертах изложено существующее положение и потребности 1958 года в области жилищного проектирования в Бухаресте. Далее автор уделяет особое внимание проектированию жилых домов, которые должны быть построены на незастроенных площадках имеющихся в центре города, на существующих магистралях и крупных улицах.

Здесь показаны трудности, возникающие на пути разрешения этой сложной проблемы, главным образом в связи с экономичностью работ и своевременным выполнением проектов.

Во второй части статьи автор анализирует требования программы относительно унификации строительных и архитектурных элементов, которые легли в основу разработки 4 типов квартир, предложенных для этих домов. Показаны также восемь типовых секций с 3—4 или же 6—7 этажами, созданные на основе этих типов квартир.

В заключение автор дает данные, касающиеся экономичности и удобства этих типов.

ЖИЛЫЕ ДОМА

Архитекторы Думитру Окулеску (главный проектировщик), Елена Гицулеску, Константин Гицулеску, Пауль Радулеску, Иоан Миря, Дан Райчу, Мирча Ионеску, Эмиль Петридиан и инж. Георге Барбулеску — НОВЫЙ ЖИЛОЙ КВАРТАЛ В БУХАРЕСТЕ (стр. 24). В 1954 году в Бухаресте было предпринято строительство нового жилого квартала для рабочих.

В квартал этот входят примерно 1.500 квартир в одну, две и три комнаты, а именно: 10% — однокомнатных, 75% — двухкомнатных и 15% — трехкомнатных.

Строительство квартала выполняется в две очереди, причем вторая должна быть завершена в 1962 году. Квартиры сгруппированы в домах с 2, 3 и 4 секциями.

Из общего количества в 1500 квартир в конце 1957 года будет сдано в пользование примерно 580.

Помимо этих квартир, новый квартал будет снабжен и всем необходимым для культурно-бытового обслуживания — школами, яслями, детскими садами, магазинами (которые уже строятся), механизированной районной прачечной, теплоэлектростанцией (уже строится), спортивными площадками, зелеными зонами, насаждениями.

Многоквартирные дома расположены так, чтобы обеспечить прилегающим улицам длинный фронт; будут созданы также и внутренние дворы, создающие более уютные площадки.

В архитектуре преобладает национальная румынская специфика, более ярко проявляющаяся в работах первой очереди, несколько упрощенная на последующих этапах.

ПРОМЫШЛЕННАЯ АРХИТЕКТУРА

Арх. Валентин Страту, инж. технолог Винтилы Джорджеску, инж. Кристиан Шлейфер — ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ЦЕНТР АКАДЕМИИ РНР, (Тимишоарский филиал) (стр. 29). В 1958 году при Исследовательской базе Тимишоарского филиала Академии РНР, на площадке, расположенной на одной из городских магистралей, начнется строительство Центра технических исследований.

В центре будут проводиться исследования в области прикладной механики, сварки металлов и сплавов, гидравлических машин и т. д.

Центр разместится в двух корпусах, один — трехэтажный, в котором будут находиться исследовательские лаборатории, а другой, типа цеха промышленной высоты, обеспечит помещение для объемистого тяжелого оборудования в особых условиях работы.

Строительная система павильона исследований разрешена посредством монолитной структуры из железобетона. Для строительства цеха исследований и испытаний представлены два варианта покрытия: цилиндрические полости без скрепов иллюминаторов на уровне полостей, выполненные с помощью переносной опалубки; шаровидные куполы из железобетона, освещенные при помощи поверхности, выполненной из роталита.

О РАБОТЕ ОБЛАСТНЫХ ПРОЕКТНЫХ ИНСТИТУТОВ

Арх. Николае Григорча — НОВОСТРОЙКИ В ВЕНГЕРСКОЙ АВТОНОМНОЙ ОБЛАСТИ (стр. 33). Здесь говорится о ряде работ, запроектированных Проектным институтом Венгерской автономной области в 1957 году.

1. *Жилой квартал на ул. Г. Дожа (г. Тыргу Муреш)* — проектировщик арх. *Лучиан Попеску*. В состав квартала входит 13 трехэтажных домов, общей сложностью 276 квартир. Проекты разработаны на основе типового проекта 216 К/Д 4. Квартиры оснащены всеми необходимыми установками. При постройке домов используются обычные материалы, при помощи сборных частей выполняются перекрытия.

2. *Жилой дом на ул. Эдисона (Тыргу Муреш)* — (проектировщик арх. *Лучиан Попеску*), состоит из 12 квартир, расположенных на четырех этажах. Изучался на основе того же типового проекта.

3. *Хлебозавод в Тыргул Секуеск*, проектированный арх. *Гавриилом Биро*, с пропускной способностью 12 тонн в сутки, рассчитан всего на один этаж. Завод проектировано построить на месте старой пекарни, причем прежнее расположение печей сохранено.

Помещение хлебозавода оснащено всеми необходимыми для бесперебойной работы установками (водоснабжение, электричество, канализация, центральное отопление, механическая вентиляция в зале топок и т. д.).

ТЕОРИЯ АРХИТЕКТУРЫ

Архитектор Михай Риччи — АКУСТИКА И ПЛАСТИКА ЗРИТЕЛЬНЫХ ЗАЛОВ (стр. 35). Хороший зрительный зал должен обеспечивать конструкции как полную функциональность, так и внешний вид и экономичность.

Архитектор является ответственным за разрешение этих сложных вопросов, обеспечивая хорошую видимость, соответствующую акустику и приятное для глаза художественное оформление, осуществленное в условиях наибольшей экономии.

Из приведенных в статье примеров явствует, что между функциональностью (видимость, акустика), пластикой (формы, объемы и отделка) и экономичностью (площадь, застроенный объем и акустическая обработка) существуют непосредственные и совместимые соотношения. Из этого следует, что рациональная проектировка зрительных залов возможно только при знании общих принципов акустики, оказывающих влияние и на архитектурную сторону.

Необходимыми акустическими качествами зрительных залов являются:

а) правильная передача сила звука и его равномерное распределение в зале; это получается в результате использования звуковых отражений, придавая для этого залу соответствующие формы и размеры и избегая слишком большого поглощения (A) — ($A = S_1a_1 + S_2a_2 + ...$)

б) ясность и разборчивость речи, которая достигается достаточно коротким временем отражения звука ($t = 0{,}164\ V/A$)

в) качества тембра которая является более претенциозным вопросом и обычно изучается специалистами.

В. Масляев — О ТОМ, ЧТО ВОЛНУЕТ СЕГОДНЯ АРХИТЕКТОРОВ (стр. 41). Теоретическая статья, переведенная на румынский из журнала «Архитектура СССР», № 2 за 1957 г.

Арх. М. Шаронов — НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ПЕРЕСТРОЙКИ ТВОРЧЕСКОГО МЕТОДА АРХИТЕКТОРА (стр. 45). Теоретическая статья, переведенная из № 8 за 1957 г. журнала «Архитектура СССР».

НАРОДНАЯ АРХИТЕКТУРА

Пауль Шталь и Пауль Петреску — АРХИТЕКТУРА ДЕРЕВЯННЫХ ДОМОВ В МАРАМУРЕШЕ (стр. 48). Марамуреш — одна из самых северных областей страны, населенная румынами, образует известную с давних пор и строго определенную социальную и территориальную единицу. Здесь в прошлом мощно развилось и сохранилось до наших дней искусство обработки дерева, которому свойственны обычные румынские особенности и определенные черты, приближающие его к северному искусству. Это весьма сказалось и на архитектуре: дома имеют обычные румынские пропорции, планы, технические приемы строительства, элементы украшения, и в то же время отличаются от домов русинов, поселившихся в нескольких селах Марамуреша, которые носят следы славянского влияния. Деревянные церкви выдвигают много неразрешенных вопросов, обсуждающихся и в других статьях, относительно плана, техники строительства и внутренней росписи. Следует отметить существующее все же прочное единство гражданской и церковной архитектуры, являющееся результатом техники и украшений, доходящих иногда до полной тождественности. Сходство подтверждается не только между домами и церквами, но в то же время с исключительно интересными монументальными воротами.

ДОКУМЕНТАЦИЯ

ВОПРОСЫ ЖИЛИЩНОГО ПРОЕКТИРОВАНИЯ В СССР (стр. 58). Под этой рубрикой в номере помещен ряд конспектов различных статей, опубликованных журналом «Архитектура СССР» в 1957 году.

ХРОНИКА (стр. 62). В нее входит *Информация из Международного Союза архитекторов*, а также и краткие отчеты о работе *Союза румынских архитекторов* в ноябре и декабре 1957 года.

БИБЛИОГРАФИЯ (стр. 63).

ORSZÁGOS MŰSZAKI 1883

LA SESSION PLÉNIÈRE ÉLARGIE DU COMITÉ DE L'UNION DES ARCHITECTES DE LA R.P.R. (p. 2). L'article présente un résumé des discussions menées au cours de plusieurs séances à participation élargie du Comité de l'Union des Architectes de la R. P. R. Les discussions ont porté sur différents problèmes, parmi lesquels: l'organisation de l'élaboration des projets, la politique technico-économique dans l'industrie du bâtiment, les tendances de conception en architecture et urbanisme, l'organisation de la conservation et des restaurations des monuments historiques, l'enseignement de l'architecture

De nombreux orateurs ont cité, dans leurs analyses, des constatations occasionnées par les visites faites ces derniers temps, dans les pays amis ainsi que la manière dont les problèmes discutés y sont envisagés.

Les membres qui ont participé aux discussions ont exprimé leurs opinions sur les problèmes mis en débat, basés sur leur expérience et sur leur travail dans les instituts d'élaboration des projets, dans l'enseignement, dans des fonctions d'État et dans les organisations professionnelles.

L'importance de ces problèmes et l'intérêt qu'ils suscitent parmi les architectes, on fait que ces discussions ont été très vives et qu'elles ont joui d'une grande participation.

Nicolae Lupu, prof. arch. — SOIXANTE ANS DEPUIS LA FONDATION DE L'ECOLE D'ARCHITECTURE (p. 8). L'enseignement de l'architecture est devenu d'État en 1897. Dans cet intervalle de 60 ans d'existence comme enseignement d'État, il a été effectué successivement à l'Ecole des Beaux-Arts, à l'Ecole supérieure d'Architecture, à l'Académie d'Architecture ou dans une faculté de l'Institut Polytechnique et de l'Institut de Constructions et enfin — selon la décision de 1952 du Farti Ouvrier Roumain et du Gouvernement, sur l'organisation de l'activité dans le domaine de l'architecture — il est devenu indépendant, constitué dans l'Institut d'Architecture „Ion Minco".

La réforme de l'enseignement supérieur de 1948 a marqué un grand changement dans l'évolution de l'enseignement de l'architecture.

Le procès d'enseignement a été organisé selon un plan détaillé.

On a introduit l'étude des sciences sociales, à côté des matières de spécialité; on a mis sur le premier plan l'activité d'élaboration des projets, effecuée dans les ateliers d'architecture où l'on combine, dans les projets, les connaissances théoriques et pratiques destinées à développer la puissance de création des étudiants, futurs architectes.

La base matérielle mise à la disposition de l'Institut d'Architecture offre aux étudiants, grâce aux foyers, aux cantines et aux bourses d'études, les meilleures conditions de vie et de travail.

Les meilleures prémices pour le développement de l'architecture dans notre pays ont été assurées grâce aux nouvelles conditions créées par la définitivation du plan d'enseignement par l'essor du niveau scientifique et par une base matérielle convenable.

PROJETS-TYPE

Tiberiu Ricci, Mircea Dima, Zoltan Grundl, architectes; Garabet Aznavorian ing. — CONTRIBUTION A LA SOLUTION DES MAISONS D'HABITATION DE BUCAREST, AU COURS DE L'ANNÉE 1958 (p. 16). Au commencement de l'article, on expose en grand la situation existante et les besoins de l'année 1958 en ce qui concerne les maisons d'habitation de Bucarest. Ensuite les auteurs se préoccupent surtout de l'élaboration des projets d'immeubles de logements qui seront exécutés sur les terrains libres des boulevards et des autres voies importantes du centre de la ville, en vue de les compléter.

On expose ensuite les difficultés créées par la complexité du problème, surtout en ce qui concerne l'économie des travaux et la réalisation des projets en temps voulu.

Dans la seconde partie de l'article, on analyse les données du programme, en ce qui concerne l'unification des éléments constructifs et architecturaux, qui ont été à la base de l'élaboration des quatre types d'appartements proposés. On expose de même les huit types de section, à 3 ou 4 et à 6 ou 7 niveaux, composés avec ces appartements-type.

On montre, en conclusion, les caractéristiques économiques et de confort que les projets-type offrent.

LOGEMENTS

Dumitru Oculesco, architecte en chef; Irena Ghitzulesco, Constantin Ghitzulesco, Paul Rădulesco, Ioan Mirea, Dan Raiciu et Mircea Ionesco, architectes; Emil Petridian et Gheorghe Bărbulesco, ingénieurs—UN NOUVEAU ÎLOT DE LOGEMENTS À BUCAREST (p. 24). On a commencé en 1954 la construction, à Bucarest, d'un nouveau îlot de logements.

L'îlot comprendra en tout 1500 appartements à une, deux et trois chambres, en proportion de 10 %, respectivement 75 % et 15 %.

L'exécution de l'îlot se fait par étapes; il sera fini en 1962. Les appartements sont groupés en blocs à 2, 3 et 4 tronçons.

Du total de 1500 appartements, 580 seront terminés et habités jusqu'à la fin de l'année 1957.

Le nouveau îlot aura, auprès des 1500 logements, les aménités suivantes: des écoles, des crèches, des maternelles, des magasins (en cours d'exécution), une buanderie mécanique de quartier, une centrale thermique de quartier (en cours d'exécution), des terrains de sports et des espaces plantés.

L'emplacement des blocs de logements est tel qu'il assure de longues façades aux rues, tout en créant des cours-jardins intérieurs offrant des espaces agréables et intimes.

Les éléments d'architecture utilisés sont spécifiques à l'architecture roumaine: ils ont été plus richement traités aux travaux de la première étape, mais ils sont légèrement simplifiés aux étapes suivantes.

ARHITECTURE INDUSTRIELLE

Valentin Stratu, arch., Vintilă Georgescu, ing. techn., Cristian Schleifer, ing. — LE CENTRE DE RECHERCHES DE L'ACADÉMIE DE LA R.P.R., FILIALE DE TIMIŞOARA. (p. 29). On commencera en 1959 la construction d'un centre de recherches techniques auprès de la Base de Recherches de l'Académie de la R.P.R., filiale de Timişoara, sur un terrain situé en bordure d'un des boulevards de cette ville.

Ce centre entreprendra des recherches dans les domaines de la mécanique appliquée, de la soudure des métaux et des alliages, des machines hydrauliques etc.

Le centre comprend deux corps de bâtiments: l'un à rez-de-chaussée et deux étages où seront les laboratoires de recherches, et une halle à hauteur industrielle où l'on installera l'outillage lourd, de grand volume et à conditions spéciales de travail.

Le système constructif du pavillon de recherches a été résolu par une structure monolithe en béton-armé. On a présenté deux variantes pour couvrir la halle de recherches et d'essais: voiles cylindriques à vitrages, exécutés à l'aide de coffrages mobiles; coupoles sphériques en béton-armé, avec des surfaces éclairantes en rothalite.

DE L'ACTIVITÉ DES INSTITUTS RÉGIONAUX POUR L'ÉLABORATION DES PROJETS.

Nicolae Grigorcea, arch. — NOUVEAUX BÂTIMENTS DANS LA RÉGION AUTONOME MAGYARE (p. 33). On présente quelques travaux, projetés à l'Institut pour l'élaboration des projets de la Région Autonome Magyare.

1. *L'îlot de logements de la rue G. Doja, à Tîrgu-Mureş*, projeté par *Lucian Popesco, arch.*, est composé de 13 blocs à rez-de-chaussée et deux étages, ayant en tout 276 appartements. On a utilisé dans cet ensemble le projet-type 216 C/D 4. Les appartements ont toutes les installations nécessaires. On utilise à l'exécution les matériaux courants, avec des préfabriqués pour les planchers.

2. *Le bloc de logements rue Edison à Tîrgu-Mureş*, projeté par *Lucian Popesco, arch.*, a un rez-de-chaussée et trois étages, avec 12 appartements; il est étudié par l'application du même projet-type.

3. *La fabrique de pain de Tîrgu-Secuiesc*, projetée par *G. Biro, arch.*, a une capacité de 12 tonnes par jour, et ne comprend qu'un rez-de-chaussée. Elle a été projetée sur l'emplacement d'une ancienne boulangerie, dont on a conservé la position des fours.

La construction est outillée de toutes les installations nécessaires à un bon fonctionnement: eau, canalisation, électricité, chauffage central, ventilation mécanique à la chambre des foyers etc.

THÉORIE DE L'ARCHITECTURE

Mihai Ricci, arch. — L'ACOUSTIQUE ET LA PLASTIQUE DES SALLES DE SPECTACLES (p. 35). Une bonne salle de spectacles doit assurer tant *la fonction* que *l'aspect* et *l'économie* de la construction.

L'architecte répond de la solution de ces problèmes complexes en assurant une bonne visibilité, une acoustique correspondante et une expression plastique agréable, dans les conditions les plus économiques.

Il ressort des exemples cités dans l'article que les relations entre les fonctions (visibilité, acoustique) la plastique (formes volume et finissage) et l'économie (surface, volume construit et traitement acoustique) sont directes et compatibles. Il s'ensuit qu'il n'est possible de projeter rationnellement des salles de spectacles qu'en connaissant les principes généraux d'acoustique, qui influencent le parti d'architecture.

Les qualités acoustiques nécessaires à une salle de spectacles, sont:

a) *la force correcte de l'audition* et *une diffusion égale* du son dans la salle, qui est obtenue par l'utilisation judicieuse des réflexions sonores en donnant à la salle une forme et des dimensions convenables dans ce but et en évitant une absorbtion totale (A) trop grande ($A = S_1a_1 + S_2a_2 + \ldots$);

b) l'*intelligibilité* du parler, qui est obtenue par une courte durée du temps de réverbération ($t = 0{,}164\ V/A$);

c) la qualité du *timbre*, qui est un problème beaucoup plus délicat, généralement étudié par les spécialistes.

V. Masleaev—SUR LES PROBLÈMES QUI PRÉOCCUPENT ACTUELLEMENT LES ARCHITECTES (p. 41). Article de théorie traduit du numéro 2/1957 de la revue l'Architecture de l'U.R.S.S.

M. Charonov, arch. — QUELQUES PROBLÈMES SUR LA NOUVELLE MANIÈRE DE CONSIDÉRER LA MÉTHODE DE CRÉATION EN ARCHITECTURE (p. 45). Article de théorie traduit du numéro 8/1957 de la revue l'Architecture de l'U.R.S.S.

ARCHITECTURE POPULAIRE

Paul Stahl et Paul Petresco — L'ARCHITECTURE EN BOIS DU MARAMUREŞ (p. 48). Le Maramureş, l'une des régions les plus nordiques habitées par les Roumains, est une unité sociale et territoriale bien définie, depuis longtemps connue. Un art du bois s'est puissamment développé ici, dans les siècles passés; il s'est maintenu jusqu'à présent ayant ses caractères roumains habituels et certaines notes qui l'approchent de l'art du bois nordique. Cela est évident pour l'architecture également; le plan des maisons, les proportions, la technique de construction, les éléments de décor, sont ceux habituels roumains et se distinguent des maisons, à caractéristiques slaves, des Ruthènes établis dans quelques villages du Maramureş. Les églises en bois présentent beaucoup de problèmes pas encore résolus, discutés dans d'autres études, concernant le plan, la technique de construction et la peinture des intérieurs. Il est à retenir la forte unité des constructions civiles et religieuses, résultant de la technique et du décor qui vont jusqu'à l'identité. On constate la ressemblance non seulement des maisons et des églises, mais, en même temps, des portes monumentales, particulièrement intéressantes.

DOCUMENTAIRE

LES PROBLÈMES DES PROJETS DES LOGEMENTS EN U.R.S.S., (p. 58) comprennent un choix de résumés d'après différents articles publiés, pendant l'année 1957, dans la revue l'Architecture de l'U.R.S.S.

LA CHRONIQUE (p. 62) contient des *informations de l'Union Internationale des Architectes*, ainsi que de courtes relations sur l'activité de l'*Union des Architectes de la R.P.R.* pendant les mois de novembre et de décembre 1957.

BIBLIOGRAPHIE (p. 63).

c. 1322 — Intreprinderea Poligrafică nr. 4, Bucureşti

ARHITECTURA
R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

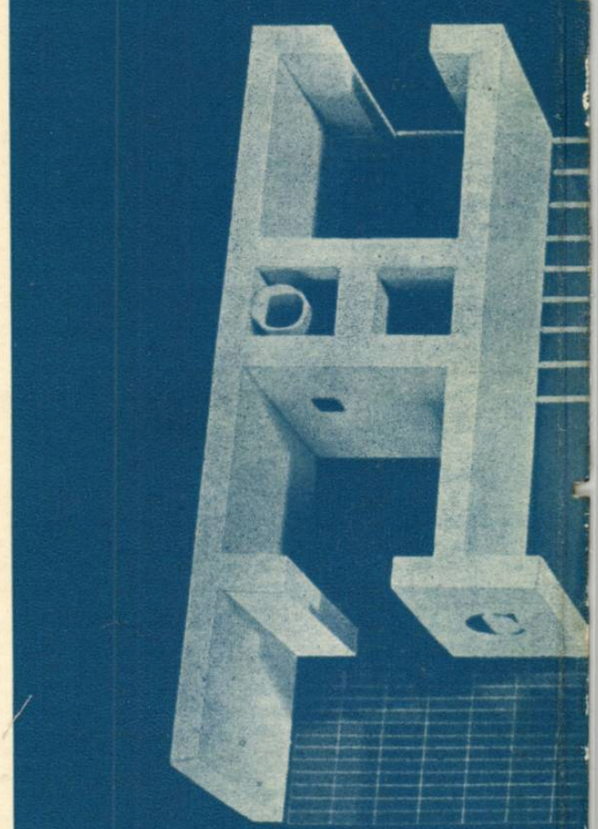

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI STR. EPISCOPIEI NR. 9
TELEFON: REDACȚIA — 3.98.80 — ADMINISTRAȚIA — 4.61.65 —
ABONAMENTELE SE POT FACE LA:
— UNIUNEA ARHITECȚILOR DIN R. P. R. — CABINETUL DE ARHITECTURĂ — BUCUREȘTI STRADA EPISCOPIEI NR. 9.
— TOATE OFICIILE POȘTALE DIN ȚARĂ, FACTORII POȘTALI ȘI DIFUZORII VOLUNTARI DIN INSTITUȚII ȘI INTREPRINDERI
NUMERE VECHI SE POT PROCURA LA ADMINISTRAȚIA REVISTEI

LEI 15

E 1689

KAI

ARHITECTURA

R P R

Institut de documentare Tehnică

3
1958

ARHITECTURA

R P R

ORGAN AL UNIUNII
ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

MŰSZAKI KÖNYVTÁR-ORSZ. 1883

S U M A R

Arh. Constantin Moșinschi
SISTEMATIZAREA PARCULUI DE CULTURĂ ȘI ODIHNĂ I. V. STALIN – BUCUREȘTI 2

Arh. Bogdan Cotaru, arh. Ignace Șerban
SPITAL GENERAL CU 500 DE PATURI LA PHENIAN 6

ARHITECTURA INDUSTRIALĂ

Arh. Constantin Basulla
STUDIU PENTRU O FABRICĂ DE PLACAJE LA TG-JIU 10

TEORIA ARHITECTURII

Arh. G. Petrașcu
DISCUȚIE ÎNTR-O EXPOZIȚIE 12
EXPOZIȚIA INTERNAȚIONALĂ DE PROIECTARE TIP (I) 14
Arh. Mihai Ricci, arh. Leon Garcia
CLĂDIRI DE LOCUIT ȘI SOCIAL-CULTURALE 14

MONUMENTE

Arh. Ion Dumitrescu
LUCRĂRI DE RESTAURARE LA BISERICA SF. MIHAIL DIN CLUJ 19

DOCUMENTAR

PROBLEMELE PROIECTĂRII LOCUINȚELOR ÎN U.R.S.S. (II) 24

DE PESTE HOTARE

INFORMAȚII DIN R. D. GERMANĂ 30

CRONICA

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. 32

1958 3
ANUL VI NR. 3 (46)
MARTIE 1958

SISTEMATIZAREA PARCULUI DE CULTURĂ ŞI ODIHNĂ I. V. STALIN – BUCUREŞTI

Autor, arh. Constantin Moşinschi
Colaboratori: arh. René Ghelman, arh. Ion Ştefan, arh. Lidia Andronescu, arh. Mario Stoppa, arh. Gheorghe Nadrag, arh. Aurel Tofan, arh. Justin Vlădescu, proiectant Panait Grădinaru
Institutul Proiect-Bucureşti

Planul de situaţie al parcului existent →

Planul de ansamblu al parcului şi al zonelor limitrofe în situaţia propusă prin proiectare

Ca urmare a unei hotăriri luate de Comitetul executiv al Sfatului popular al Capitalei în februarie 1957, Institutul Proiect-Bucureşti a primit însărcinarea de a elabora tema şi planul pentru sistematizarea generală, extinderea şi înfrumuseţarea Parcului de cultură şi odihnă I. V. Stalin din Bucureşti.

Am fost bucuros să primesc, în cadrul Institutului Proiect-Bucureşti, însărcinarea de a studia, ajutat de un valoros colectiv de colaboratori, această problemă interesantă prin amploarea, complexitatea şi specificul ei atrăgător şi de a elabora tema şi proiectul respectiv sub forma unui studiu preliminar.

De la început a apărut necesitatea întocmirii unui studiu critic al situaţiei existente, pornind de la un scurt istoric, trecînd la delimitare, condiţii naturale, sistematizare, zonificare, compoziţie, caracter, stil, circulaţii exterioare şi interioare, plantaţii, dotări şi date statistice şi ajungînd la concluziile generale ale acestor consideraţii critice.

Scopul acestui studiu critic amănunţit a fost acela de a descoperi şi de a determina în mod sistematic premisele necesare întocmirii unei teme de proiectare susceptibile să ducă la scopul urmărit.

În actuala delimitare este cuprins parcul vechi de 65 ha şi parcul denumit nou (atracţiile), de 55 ha, constituind în prezent cel mai mare parc al oraşului. Fostul teren de golf şi Muzeul satului nu aparţin acestui parc.

Condiţiile naturale ale parcului I. V. Stalin sînt dintre cele mai favorabile, datorită lacului Herăstrău, variaţiilor de teren, calităţii solului şi umidităţii regiunii, care, în ansamblu, oferă condiţii minunate pentru dezvoltarea unui foarte frumos spaţiu verde în cea mai sănătoasă şi liniştită regiune a Capitalei.

În cadrul oraşului, parcul se înscrie favorabil în zonele verzi ale lacurilor, deşi este situat excentric faţă de masa cartierelor construite. Acest inconvenient este corectat prin buna deservire

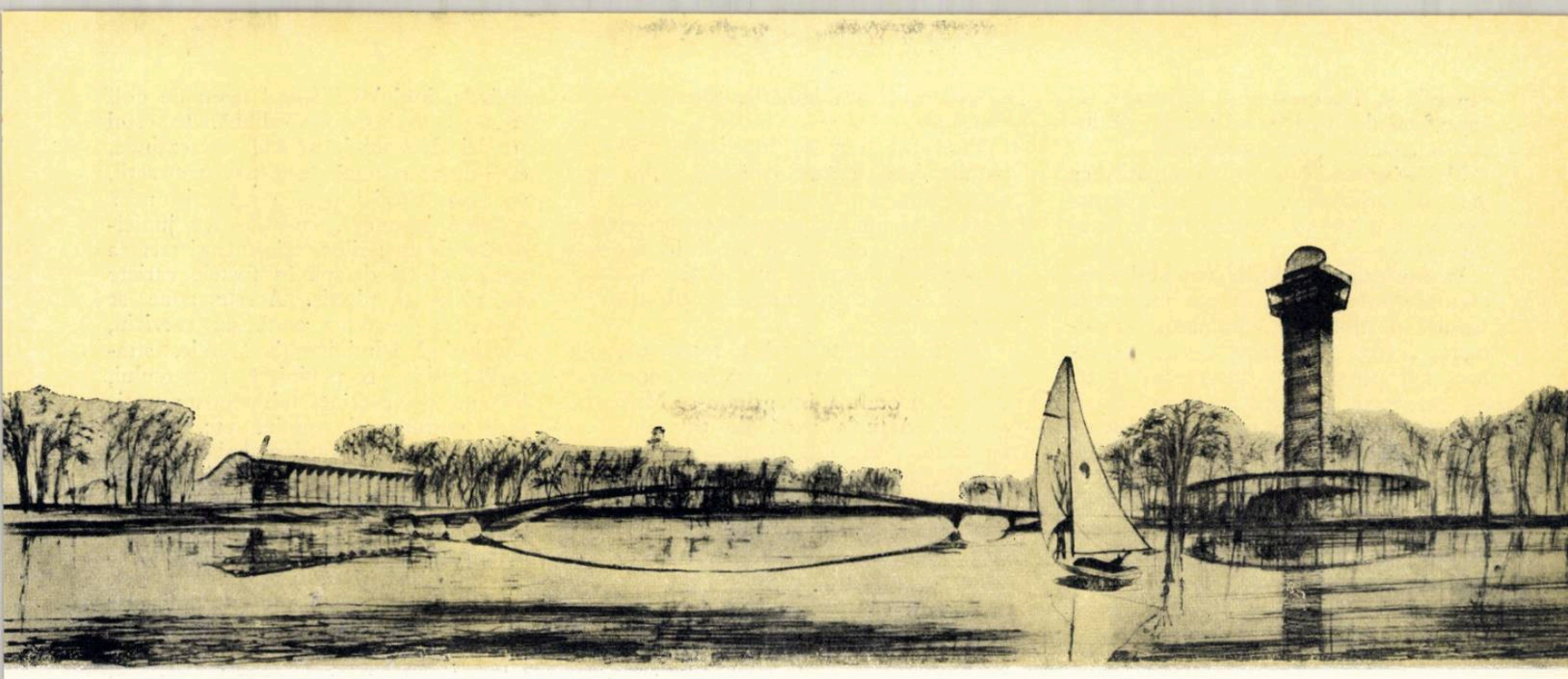

Paserela pentru pietoni (propusă a se construi peste lacul Herăstrău) și turnul-belvedere

a unor principale artere de circulație, schița planului general de sistematizare a orașului păstrînd această situație.

Sistematizarea proprie prezintă însă o serie de deficiențe provenite din faptul că dezvoltarea în timp nu s-a făcut după un plan de ansamblu inițial, bine și unitar închegat, ci pe tronsoane, mai mult sau mai puțin coordonate, lipsind viziunea unui mare ansamblu armonios conceput, deși anumite porțiuni sînt valoros imaginate și realizate.

Zonificarea actuală a parcului este clară: o zonă liniștită, pentru cultură și odihnă (parcul vechi), și o zonă zgomotoasă pentru sport și atracții (parcul nou). În schimb, zona de serviciu este greșit amplasată într-o poziție centrală, atracțiile sînt impropriu grupate pe compoziția monumentală a parcului nou, iar zona principală de jocuri pentru copii este nefericit înghesuită între lac și șoseaua Nordului; de asemenea, Muzeul satului, casa de oaspeți și fostul teren de golf creează zone de discontinuitate în parc, nefiind integrate acestuia, iar zonele de împăduriri de protecție lipsesc.

Circulațiile exterioare sînt, în general, satisfăcătoare, cu excepția bulevardului Stalin, arteră importantă a orașului, care se termină cu totul necorespunzător în lac, legătura cu șoseaua Nordului și șoseaua Pipera făcîndu-se defectuos, peste podul de la Bordei.

Intrările principale nu sînt puse în valoare și nu sînt arhitectonic marcate.

Parcaje pentru autovehicule nu există în parc.

Circulațiile interioare ale parcului, pe uscat și pe apă, nu sînt satisfăcătoare. Unele sînt insuficiente (de la Arcul de Triumf), altele sînt supradimensionate (parcul de atracții), iar pentru multe s-a făcut abuz de asfaltare în detrimentul vegetației.

În ceea ce privește plantațiile, în afară de cîteva masive din arbori mari, se constată că majoritatea sînt mici, tinere și necomplete ca masă, grupare, densitate și specii.

Spațiile umbrite sînt mult prea mici față de cele însorite.

Acest parc de 120 ha primește în perioadele frumoase, sărbătoarea, cca. 100 000 de persoane zilnic, iar în zilele de lucru cca. 5 000 de persoane.

Din 1951, numărul vizitatorilor a crescut considerabil, în special pentru odihnă și plimbări, pentru activitatea culturală și expoziții.

Sectorul spectacolelor este insuficient dotat, iar activitatea sportivă nu este clar conturată.

Acum, la orele de vîrf, sînt cca. 16 600 de vizitatori concomitent pe oră, astfel încît la norma de 60 m² de vizitator și la norma de deservire de 1/10, rezultă că parcul deservește normal o populație de cca. 166 000 de locuitori ai orașului, adică foarte aproape de capacitatea sa maximă. De aci rezultă necesitatea extinderii ca previziune de viitor, față de creșterea continuă a populației Capitalei.

O restructurare a întregii organizări și activități sportive ar remedia o situație care acum nu este mulțumitoare.

Lipsesc de asemenea, dotările cu caracter popular: spații pentru serbări cîmpenești, localuri de consum adecvate etc.

Concluziile generale ale considerațiilor critice asupra situației existente a Parcului de cultură și odihnă I. V. Stalin sînt următoarele:

Realizările de pînă acum din parc sînt valoroase sub numeroase aspecte; asanarea lacului Herăstrău a ajutat în mare măsură la frumoasele rezultate obținute.

Chiar așa cum este, acest parc este frumos. Analiza aprofundată a situației existente duce totuși la concluzia că foarte multe aspecte sînt încă deficitare și că o serie întreagă de ameliorări posibile pot duce la desăvîrșirea calităților acestui parc, făcîndu-l cel mai frumos și mai reprezentativ din București.

Să nu uităm că pe vremuri i se spunea Capitalei noastre oraș-grădină, că această tradiție românească s-a pierdut în decursul anilor și că actuala situație defa-

Schema de circulație rutieră a regiunii Parcului de cultură și odihnă I. V. Stalin din București

vorabilă a Bucureștiului sub raportul suprafeței de spații verzi pe cap de locuitor trebuie rapid ameliorată.

Tema întocmită pentru sistematizarea parcului urmărește, în general, remedierea deficiențelor semnalate în studiul critic.

In proiectare, valorile parcului existent au fost folosite în cea mai mare măsură posibilă, iar ansamblul problemelor a fost privit larg și în perspectivă, atît pentru a se înscrie în durata de rezolvare a spațiilor verzi, cît și pentru a se armoniza cu previziunile de dezvoltare și de necesități ale orașului.

Ca delimitare, viitorul parc va cuprinde suprafața actuală și va include Muzeul satului și zona fostului teren de golf, iar către est se va extinde peste șoseaua Nordului pînă la linia ferată Constanța și proximitățile comunei Herăstrău.

Proiectul nou se înscrie în previziunile sistematizării orașului, propune restructurarea comunei Herăstrău ca zonă de locuințe și organizarea de spații verzi între comună și lacul Floreasca și prevede integrarea fluentă și rezolvarea armonioasă a prelungirii șoselei Stalin spre nord.

Zonificarea interioară se restructurează. În sud și vest se menține zona de cultură și odihnă, integrîndu-se Muzeul satului. Actuala zonă de serviciu se deplasează, în timp, lîngă comuna Herăstrău, înlocuindu-se cu o zonă pentru serbări populare. În centru se creează o zonă mixtă de sport, odihnă și cultură, cu excluderea — în timp — a actualei zone de atracții. În nord, parcul se extinde, înglobînd fostul teren de golf ca zonă exclusiv de odihnă. În estul șoselei Nordului, parcul se extinde, creîndu-se o nouă zonă pentru atracții, un parc special pentru copii și o mică grădină japoneză, cu folosirea judicioasă a denivelărilor existente și crearea unor oglinzi de apă în fostele cariere de nisip și pietriș. Aceste zone se întregesc cu noua zonă de serviciu, cuprinzînd administrația, serele, straturile calde, o pepinieră a parcului, locuințe și o cantină-club pentru muncitorii permanenți, remize etc.

Planul zonei noi propuse ca extindere, pentru parcul de atracții, grădina japoneză și parcul pentru copii

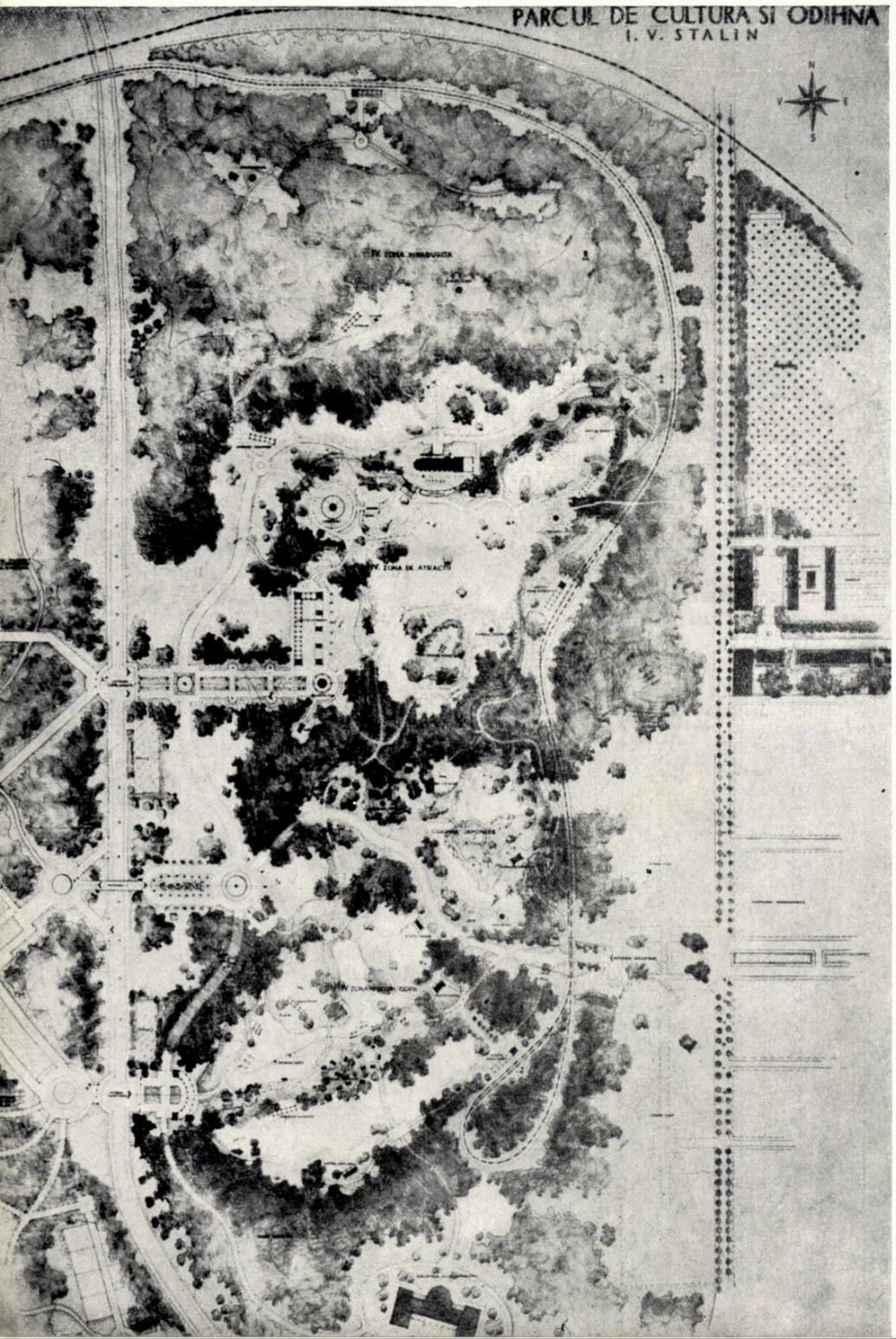

Pentru parc se va desăvîrși caracterul orășenesc reprezentativ, păstrînd liniile mari de compoziție ale realizărilor de pînă acum, dar în diferite porțiuni aceste compoziții sau intenții de compoziții se vor ameliora și se vor contura net, tinzînd la contraste sau armonii clar exprimate. Aceleași considerații se exprimă și referitor la stilul mixt al parcului existent. Pentru parcul nou am adoptat compoziții libere, înglobate în perimetre puternic plantate, cu tendința generală de a face ca pe ansamblu să domine compoziția liberă legată natural de teren.

Prin soluționarea prelungirii șoselei Stalin, prin păstrarea funcțiunii șoselei Nordului, prin punerea în valoare a intrărilor principale ale parcului, prin crearea de parcaje suficiente și prin amplificarea mijloacelor de transport în comun, circulațiile exterioare vor fi asigurate.

O paserelă peste șoseaua Nordului și un trenuț electric vor asigura legătura directă pentru pietoni între parcul existent și cel nou creat: legătura parcului nou este asigurată și cu viitoarea zonă de locuințe Herăstrău, prin alei potrivite. De asemenea, o paserelă pentru pietoni, tratată ușor și grațios, va facilita legătura directă peste lac, între zonele de vest și de centru, legătură atît de defectuoasă astăzi.

Ameliorarea transportului pe apă, ameliorarea aleilor, trenușul electric și paserelele vor îmbunătăți simțitor circulațiile interioare. S-a urmărit umbrirea masivă a aleilor, crearea mai multor poieni de odihnă și de liniște; parcajele vor fi înverzite. Pentru plantații s-au făcut studii deosebite.

În general, se va urmări îmbogățirea cu specii de arbori mari și arbuști și mărirea sensibilă a spațiilor umbrite și a masivelor plantate mari.

Solurile pajiștilor și gazonărilor se vor ameliora pentru sensibila ridicare a calității covoarelor verzi. Se vor introduce colecții de plante vivace, peluze japoneze și pajiști smălțuite cu flori de cîmp, se vor folosi și masive neregulate de flori pentru a se obține efecte colorate de masă în ansambluri tratate liber.

Plantațiile noi și restructurate vor fi astfel dispuse încît să favorizeze contraste, să sublinieze clar intenții de compoziție, să asigure vederi perspective dinspre exteriorul parcului și în interiorul acestuia, în funcție de punctele de interes deosebit etc. În acest domeniu al plantațiilor este foarte mult de făcut.

În general, se vor dezvolta dotările cu caracter popular, cele cu caracter

cultural, atractiv și decorativ și instalațiile edilitare.

Se păstrează dotările valoroase, cele necorespunzătoare se restructurează sau se desființează, iar cele care lipsesc vor fi create conform necesităților.

Pe ansamblu se prevăd adăposturi pentru soare și ploaie, chioșcuri, posturi de pază și ajutor sanitar, w.c.-uri și telefoane publice etc.

Ansamblul se îmbogățește cu piese arhitecturale specifice parcurilor: oglinzi de apă, fîntîni, scări, balustrade, pergole, colonade, pavaje decorative, bănci și mese fixe de piatră, lampadare etc.

Piese sculpturale și picturale cu caracter artistic vor înnobila anumite elemente de parc și de arhitectură. Grupări de asemenea elemente vor desăvîrși unele dintre compozițiile propuse.

Se propune revizuirea întregului sistem de iluminat artificial, astfel încît elementele naturale — masivele de arbori și flori, pajiștile, lacul, dotările importante, piesele de artă — să fie puse în valoare în mod deosebit.

Mecanizarea muncilor de întreținere, construirea unor stații de pompare a apei calde din lac pentru udatul parcului, extinderea și perfecționarea telecomunicațiilor, vor moderniza întreținerea parcului și deservirea vizitatorilor.

În zona existentă din sud și vest (pentru odihnă și cultură) se prevede restructurarea radicală a intrării din piața Stalin și a aleii centrale, ameliorări masive la teatrul mare în aer liber, un cinematograf și un teatru de estradă în aer liber, fiecare cu cîte 500 de locuri, un centru de jocuri pentru copii, un ansamblu pentru serbări populare etc.

În zona centrală (pentru sport, odihnă și cultură) se mențin cluburile sportive, se epurează zonele de depozite, se creează un belvedere-buvetă pe axul marii paserele, se creează în locul atracțiilor o «casă de cultură-muzeu», se realizează o insulă a dansului cu un pavilion pentru dans (lîngă restaurantul mare) și o insulă a muzicii, cu un mic templu pentru audiții muzicale în plin aer, se restructurează compoziția zonei, se deschid perspective noi etc.

În zona pentru odihnă din nord-vest se propune un ansamblu de patru clădiri pentru odihnă de 7 zile, grupate în jurul clădirii existente, care devine club-restaurant. Ansamblul va fi tratat în stil rustic, prins în splendidele pajiști și masivele de arbori seculari existente, care se desfășoară în pantă, spre sud-est, spre lac.

În zona nou creată în nord-est, pe o suprafață de 30 ha, se creează o oglindă de apă și un ansamblu modern de atracții mecanizate răspîndite în mijlocul unor pîlcuri de plantații mari și pajiști, pe diferite niveluri, excluzîndu-se caracterul de bîlci.

Parcul pentru copii se situează în mijlocul unor masive de plantații mari, în poieni însorite, pe platou și în depresiune, în jurul unei oglinzi de apă.

Gara de sosire a trenușului electric, un centru de îngrijire, adăposturi, un orășel al copiilor, un teatru de păpuși, o plajă cu nisip, o cofetărie, jocuri atractive și instructive grupate pe vîrste, mici ambarcațiuni fanteziste, machete de animale exotice și alte dotări tratate cu fantezie și culoare vor întregi un ansamblu demn de importanța care se acordă educării copiilor.

În sfîrșit, grădina japoneză, situată între poziția dinspre nord a atracțiilor și pajiștea dinspre sud a copiilor, va forma o trăsătură de unire între acestea și va crea un punct de atracție în plus, conducînd către zona limitrofă de vile a comunei Herăstrău.

În linii mari, acestea sînt propunerile temei și ale proiectului, propuneri care au fost apreciate favorabil în cadrul Institutului Proiect-București și în cadrul Uniunii Arhitecților din R.P.R., care le-a distins printr-o premiere deosebită între lucrările anului 1957.

Ar urma ca realizările să se facă pe etape concret delimitate, în timp, în funcție de urgențe și posibilități, dar exclusiv în conformitate cu deciziile pe care Comitetul executiv al Sfatului popular al Capitalei le va lua în legătură cu tema, cu proiectul și cu propunerile colectivului instituit special pentru analizarea acestor probleme. Acest colectiv, constituit din oameni de artă și de cultură și din tehnicieni, a analizat proiectul, s-a declarat de acord cu prevederile lui și l-a recomandat pentru adoptare.

Arh. CONSTANTIN MOȘINSCHI

Ansamblul zonei caselor de odihnă, situat în jurul fostului teren de golf, între fîntîna Miorița și lac

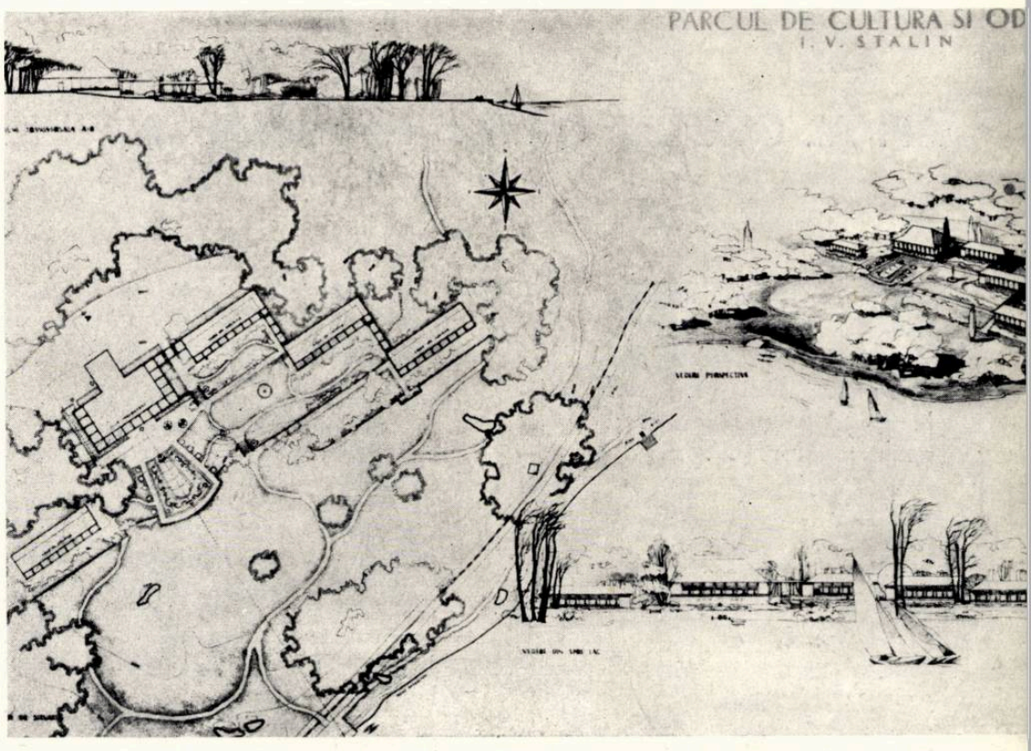

Ansamblul noii Case de cultură, amplasat în locul actualelor atracții

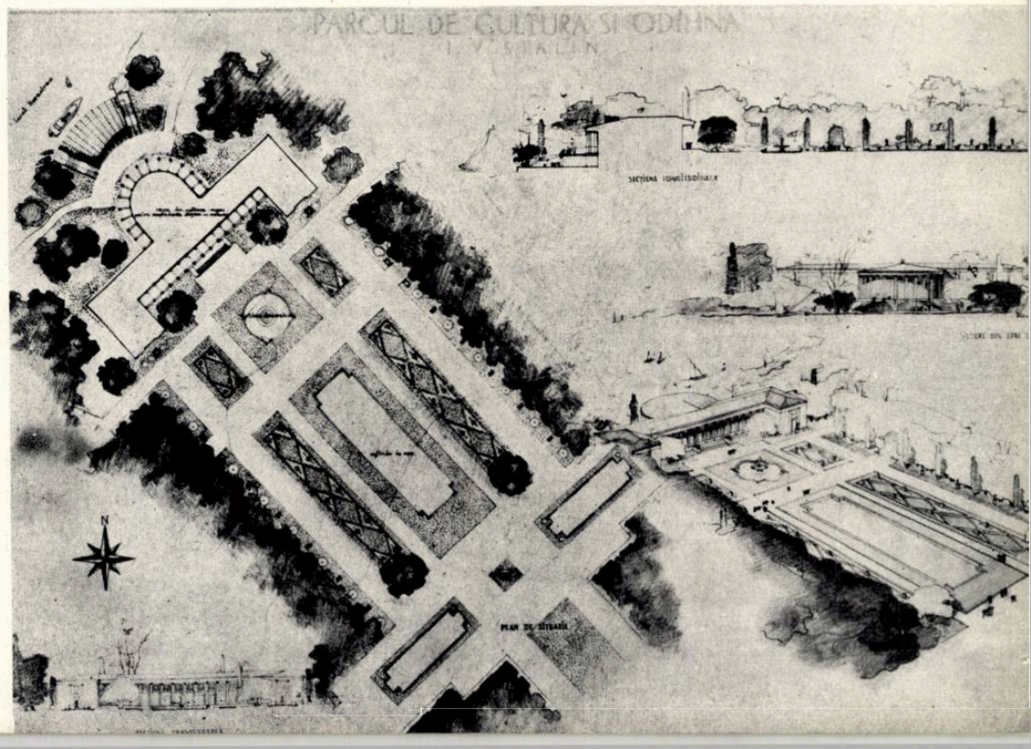

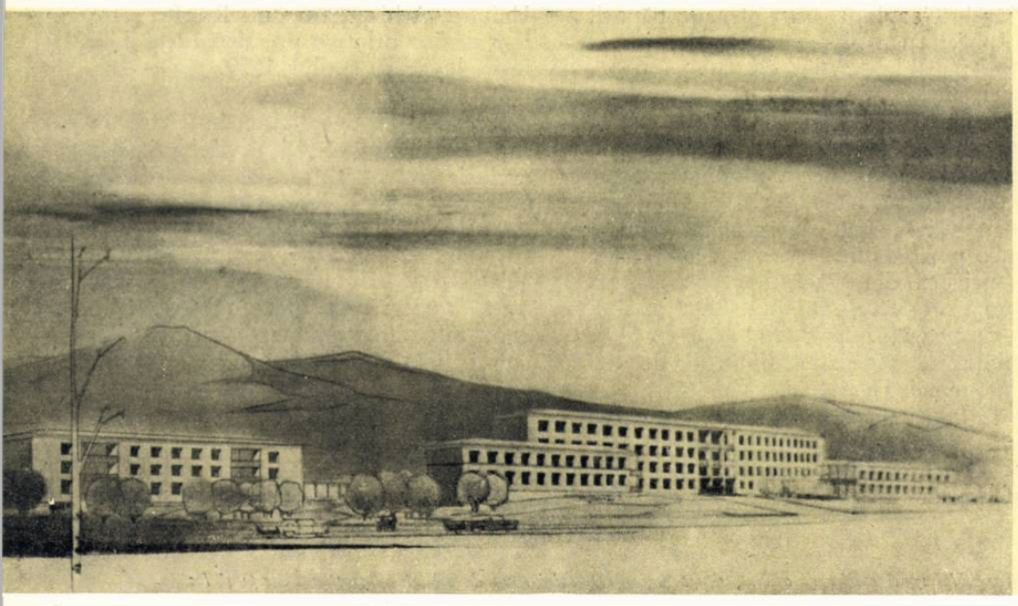

SPITAL GENERAL CU 500 DE PATURI LA PHENIAN

Autori, arhitecţii Bogdan Cotaru, Ignace Şerban. Coautori arhitecţii Vasile Arvunescu, Guido Haiman. Institutul de proiectare a construcţiilor (I.P.C.).

Pe linia ajutorării reciproce a statelor din lagărul socialist şi în dorinţa de a continua sprijinul pe care poporul romîn l-a acordat poporului prieten coreean pentru o mai grabnică refacere în urma crîncenului război ce a avut de purtat, guvernul romîn a hotărît construirea în Coreea a unui mare spital general. Acest spital, în care urmează să se continue tradiţia de muncă pe care echipele de medici romîni au desfăşurat-o din timpul războiului pînă în acest an, se va construi la Phenian, capitala R.P.D. Coreeană.

Conform temei stabilite, spitalul urmează să aibă:

— un pavilion cu 330 de paturi, cu secţii de:

a) boli interne (90 de paturi),

b) chirurgie (120 de paturi),

c) oto-rino-laringologie – oftalmologie (40 de paturi),

d) obstetrică-ginecologie (50 de paturi),

e) dermato-venerice (30 de paturi),

f) servicii de diagnostic şi tratament;

— un pavilion policlinică cu 34 de cabinete de consultaţii şi tratamente pentru adulţi;

— un pavilion de prosectură;

— serviciile anexe generale: bucătărie, spălătorie, dezinfecţie, centrală termică, ateliere, garaje etc.;

— un pavilion de pediatrie cu 70 de paturi, cu policlinică;

— un pavilion pentru tuberculoşi cu 100 de paturi;

— un pavilion club cu o sală de şedinţe.

Ultimele trei pavilioane urmează să fie executate de către Statul Coreean într-o etapă ulterioară, însă ele sînt proiectate în R.P.R. în cadrul întregului complex.

Iarna trecută, o delegaţie a Ministerului Construcţiilor, compusă din ing. M. Anastasescu, arh. B. Cotaru, arh. I. Şerban şi ing. V. Ivanof, a studiat, împreună cu reprezentanţii Ministerului Sănătăţii din Phenian, amplasarea acestui spital.

După studierea a 16 amplasamente, locul pentru construirea spitalului a fost stabilit la poalele unui deal, în faţa universităţii Kim-Ir-Sen, pe un teren sănătos, bine orientat şi avînd legături bune cu centrul oraşului şi cu regiunea pe care o va deservi.

Totodată a fost întocmit la faţa locului şi un studiu preliminar care a primit acordul guvernului coreean şi autorizaţia de construcţie de principiu.

Institutul de proiectare a construcţiilor din R.P.R. a fost însărcinat de către guvernul nostru cu întocmirea proiectelor, trebuind să elaboreze prima tranşă a desenelor de execuţie la finele anului 1957, a doua tranşă — care cuprinde ultimele trei pavilioane — urmînd a fi predată la sfîrşitul primului trimestru al anului 1958.

Problema a fost studiată în mai multe variante, pentru a se stabili soluţia optimă, trecîndu-se prin soluţii pavilionare joase şi mixte cu 2,3,4 şi 5 etaje.

În urma unor analize serioase făcute în cadrul avizărilor din institut şi de la Departamentul de Arhitectură şi Urbanism, ţinîndu-se seamă de funcţionalitatea edificiului şi de specificul local al acestei funcţionalităţi, de cadrul arhitectonic, de regimul de construcţie indicat în planul de sistematizare şi precizat în autorizaţia de construcţie şi urmărind realizarea unei construcţii în condiţii de economie raţională, s-a stabilit soluţia mixtă de înălţime mijlocie

1. *Perspectiva complexului*

2. *Planul de situație definitiv al complexului*
1. Pavilion principal – 2. Policlinica — 3. Sala de ședințe 4. Pavilionul de pediatrie 5. Pavilionul de tuberculoză 6. Bucătăria — 7. Spălătoria și dezinfecția — 8. Centrala termică — 9. Depozit de combustibil — 10. Garajul și postul trafo — 11. Prosectura — 12. Cabină portar 13. Galeria de circulație a serviciilor.

3. *Studiul preliminar întocmit în R. P. D. Coreeană Perspectivă*

4. *Studiu preliminar întocmit în R.P.D.Coreeană. Amplasarea pe teren a pavilioanelor*

5. *Studiu preliminar întocmit în R. P. D. Coreeană. Desfășurare*

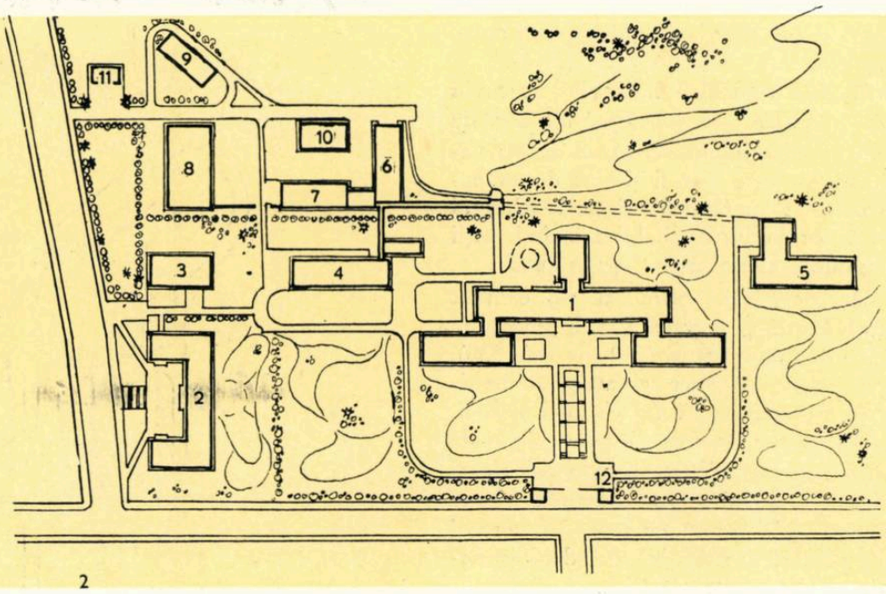

2

(parter și 3 etaje la pavilionul principal) asemănătoare cu studiul preliminar întocmit și agreat în Coreea.

Această soluție realizează o zonificare clară a teritoriului complexului: zona pentru bolnavii ambulatorii, zona pentru staționare și zona serviciilor anexe generale.

Dat fiind marele număr de bolnavi ambulatori adulți (peste 1000 de consultații pe zi), s-a urmărit ca amplasarea policlinicii să fie net separată și la oarecare distanță de staționar, pentru a se evita orice posibilitate de amestec sau contact între bolnavii ce vin la consultații și cei care sînt spitalizați.

Prin această separare a policlinicii s-ar părea că se pierde avantajul unui randament mai bun, rezultat din folosirea în comun a celor două serii de instalații de diagnostic și tratament; totuși, separarea s-a făcut ținîndu-se seama și de faptul că folosirea în comun a instalațiilor este numai teoretică; în realitate, seria de instalații de diagnostic și tratament a policlinicii fiind foarte solicitată de marele număr de bolnavi ambulatori, nu ar mai putea fi folosită și de bolnavii din staționar, care, în acest fel, vor folosi separat cea de-a doua serie de instalații.

Cele 34 de cabinete de consultații ale policlinicii de adulți sînt prevăzute cu săli de așteptare separate pentru fiecare grup de specialități, soluție avantajoasă prin faptul că nu creează săli mari de așteptare, aglomerate, zgomotoase și greu de aerisit, în care bolnavi de diferite boli sînt puși la un loc.

În afară de aceasta, pentru anotimpurile favorabile s-a prevăzut o grădină separată, cu acces din holul policlinicii, care poate fi folosită ca aștep-

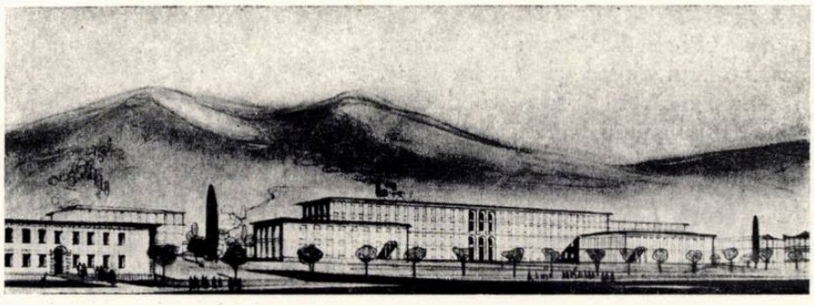

3

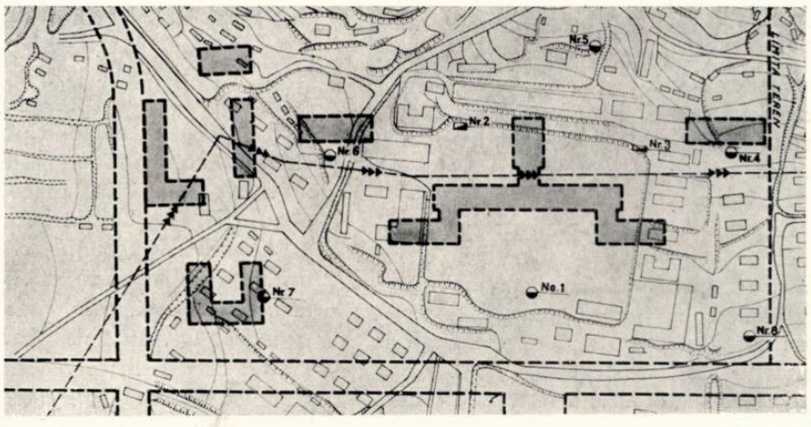

4

5

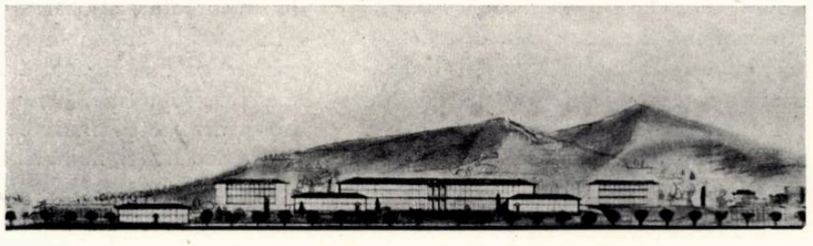

tare în aer liber în timpul marilor aglomerări.

Pentru vehiculele bolnavilor care vin din regiune s-a prevăzut un loc de parcaj împrejmuit, pentru ca aceste vehicule — care pot fi destul de numeroase — să nu rămînă înșirate de-a lungul străzilor din jurul spitalului, creînd spații insalubre și un aspect dezordonat.

În pavilionul principal s-a urmărit ca la parter și la etajul I să fie amplasate cît mai multe paturi (210 din cele 330), pentru ca folosirea circulațiilor verticale mecanizate să fie cît mai redusă.

La parter au fost situate secțiile de spitalizare de obstetrică, ginecologie și dermato-venerice, care necesită accese separate, împreună cu serviciul general de primire și serviciul de radiodiagnostic și tratamente electrice.

Tot la parter se află și serviciul de urgență, așezat mai ferit de privirea bolnavilor, vestiarul medicilor și laboratorul central al întregului complex. În afară de acest laborator central au mai fost prevăzute un laborator redus, pentru analize instantanee și sumare la policlinică, precum și cîte o încăpere de analize la blocul operator, la pavilionul pentru tuberculoși și la pavilionul de pediatrie.

La etajul I se află 3 secții: boli interne, oto-rino-laringologie și oftalmologie, precum și încăperile pentru conducerea medicală a spitalului, biblioteca medicală, electrocardiograful, metabolismul bazal și oficiul de distribuire farmaceutic. Farmacia centrală, care cuprinde și farmacia chineză, este situată în policlinică, de unde medicamentele și rețetele efectuate se aduc în oficiile de distribuție din pavilioanele staționarelor. La etajul al II-lea este secția de ortopedie și secția de neurochirurgie, cu un bloc operator, iar la etajul al III-lea, două secții de chirurgie generală, cu un grup operator dublu, cu toate încăperile anexe necesare pentru bolnavi și pentru personalul medical. Secțiile de bolnavi formează unități cu 33 de paturi, în medie, cu saloane de 1, 2, 3 și 6 paturi.

Fiecare secție de spitalizare este prevăzută cu toate încăperile anexe necesare (tratamente, oficii, camere pentru medici, soră, gardă, grup sanitar, sală de mese), pentru ca să poată funcționa independent, fiind servite prin ascensoare separate cu alimente, rufe și medicamente.

S-au prevăzut, de asemenea, terase acoperite pentru fiecare secție.

La fiecare etaj s-a prevăzut, conform programului, cîte o sală pentru studenți, în care aceștia pot cerceta și discuta cazurile mai interesante din spital.

În felul acesta, spitalul, folosit într-o anumită măsură și pentru învățămînt, capătă parțial un caracter de clinică. La subsol, care în aripa dinspre vest

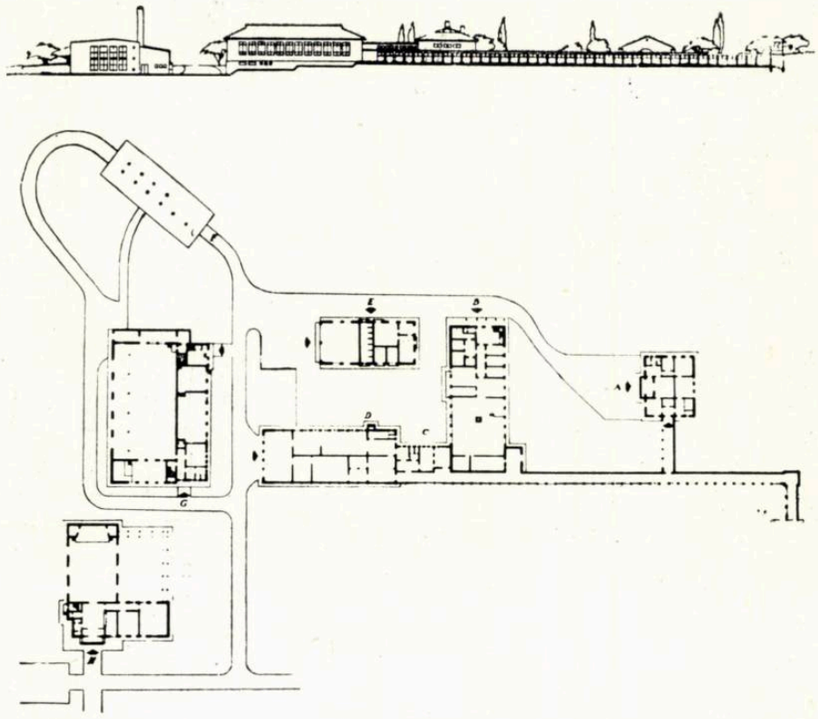

SERVICIILE ANEXE — PLAN GENERAL ȘI DESFĂȘURARE.
A. *Prosectura* — B. *Bucătăria* — C. *Dezinfecția* — D. *Spălătoria* — E. *Uzina electrică* — F. *Depozit combustibil* — G. *Centrala termică* — H. *Sala de ședințe*

devine parter, se află administrația, intrarea de serviciu, vestiarele cu dușuri și w.c.-uri pentru personalul auxiliar și de serviciu și galeria generală de circulație pentru alimente, rufe și personal. Această galerie se continuă închisă și în afară, asigurînd o circulație de serviciu comodă și izolată de circulațiile bolnavilor, între pavilionul principal, viitoarele pavilioane de pediatrie și tuberculoză și serviciile anexe generale: bucătărie, spălătorie, dezinfecție etc.

Policlinica este prevăzută cu servicii de consultații pentru boli interne, chirurgie, oto-rino-laringologie, oftalmologie, obstetrică, ginecologie, stomatologie, metabolism bazal și electrocardiografie, neurologie, tratament chinezesc (acupunctură), radiodiagnostic, fizioterapie, laborator redus și farmacie generală. Dispensarele pentru tuberculoză și cele dermato-venerice au accese complet separate și fișiere proprii. În subsolul policlinicii se află depozitul general al farmaciei și biroul de distribuire a medicamentelor personalului pavilioanelor din staționar.

În întregul ansamblu s-a urmărit o separare cît mai riguroasă a diferitelor fluxuri de circulație, lucru deosebit de important pentru buna funcționare a unui spital. Astfel, bolnavii care folosesc policlinicile (adulți și copii) au accese și circulații separate de ale bolnavilor din staționare. De asemenea, alimentele și rufele sînt transportate în cărucioare închise prin galeria specială, fără să aibă intersecții cu alte circuite. Transportul cadavrelor la pavilionul prosecturii se face prin exterior.

Teritoriul este organizat în parcuri bine plantate cu pomi, arbuști și flori și este compartimentat pentru pavilionul principal, pentru pediatrie, pentru tuberculoză și pentru policlinică.

Serviciile anexe generale: bucătăria, dezinfecția, spălătoria, centrala termică și atelierele de întreținere, garajul cu postul transformatorilor electrici și prosectura formează un grup aparte, cu o curte proprie de serviciu și acces separat.

Întregul complex este prevăzut cu instalații moderne de încălzire, ventilație, dezinfecție, iluminare, semnalizare, telefon și radioficare, pentru a asigura un confort cît mai mare bolnavilor, fapt care contribuie, atît la grăbirea vindecării lor, cît și la mărirea randamentului și la ușurarea muncii personalului medical.

În septembrie 1957, o nouă delegație, compusă din tov. dr. Al. Bulla, secretar general al Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale din R.P.R., arh. C. Rado, directorul Institutului de proiectare a construcțiilor, arh. B. Cotaru, autor și șef al proiectului, și ing. M. Anastasescu, director tehnic adjunct

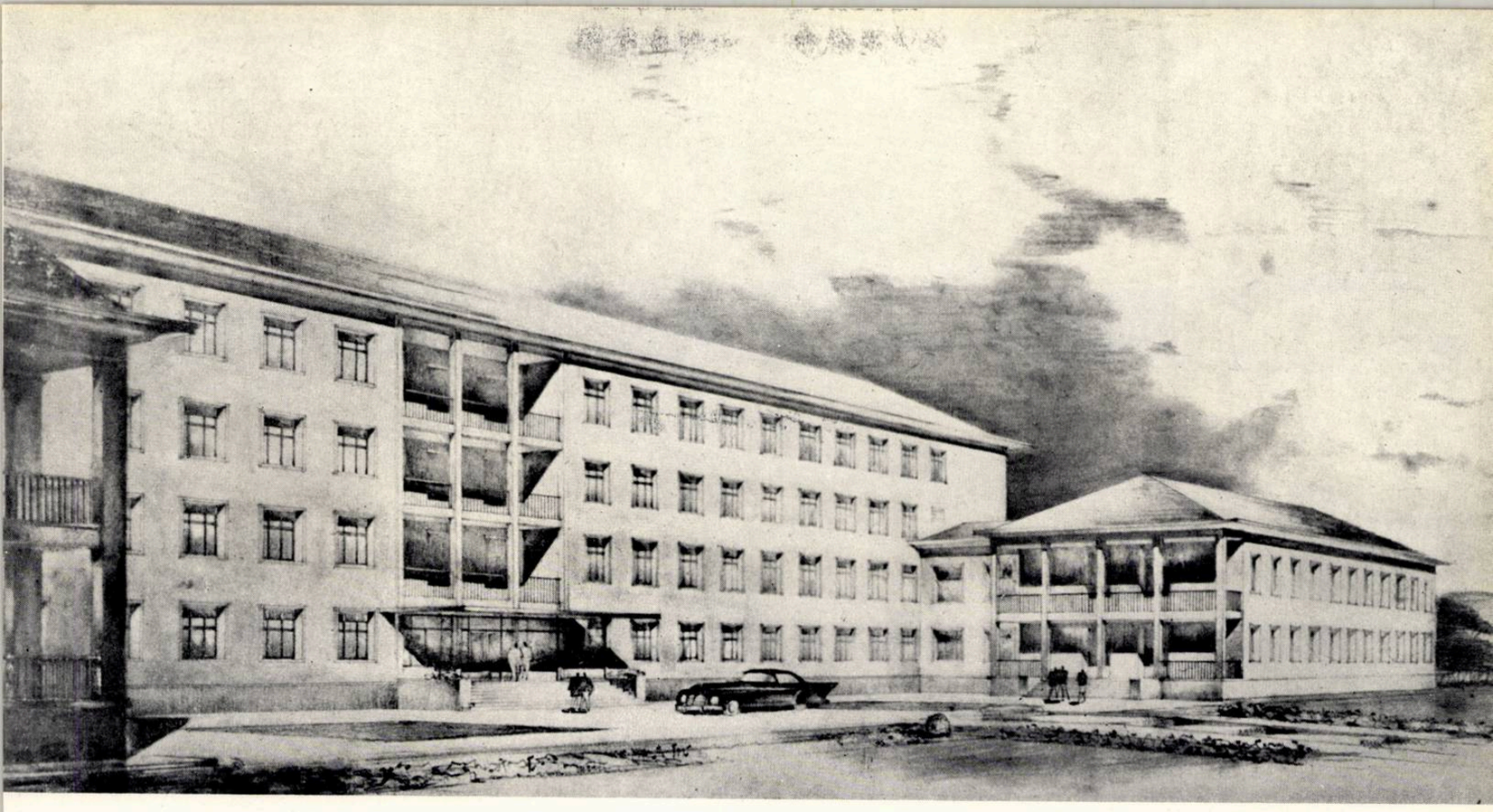

Pavilionul principal — Perspectiva exterioară a intrării

din I.P.C., a prezentat proiectul astfel întocmit Ministerului Sănătății din R. P. D. Coreeană, care, împreună cu Comitetul pentru Construcții, l-a avizat, făcînd unele recomandări de modificări de program, referitoare îndeosebi la pavilioanele care se vor executa ulterior. Aceste modificări vor fi introduse în proiectarea pavilioanelor pentru tuberculoză, pediatrie și sala de ședințe în cursul trimestrului I al anului 1958.

În prezent, un grup de arhitecți, ingineri și tehnicieni au fost trimiși de către guvern pentru a da un ajutor tehnic trustului executant. Acest grup va depune toate eforturile pentru ca prin munca sa să contribuie în mod substanțial la executatea în cele mai bune condiții și în termenul hotărît a acestei lucrări, care va rămîne ca semn al prieteniei dintre popoarele noastre.

Suprafețe

Suprafața totală construită a spitalului (fără ultimele pavilioane, care vor fi construite ulterior) 6 757 m²

Suprafața totală desfășurată 16 832 m²

Suprafața medie de pat în saloane 7,60 m²

Suprafața construită ce revine fiecărui pat 52 m²

Suprafața teraselor acoperite aferente fiecărui pat 1,33 m²

Suprafața terenului este de 7,5 ha, revenind unui pat 150 m²

Arh. BOGDAN COTARU

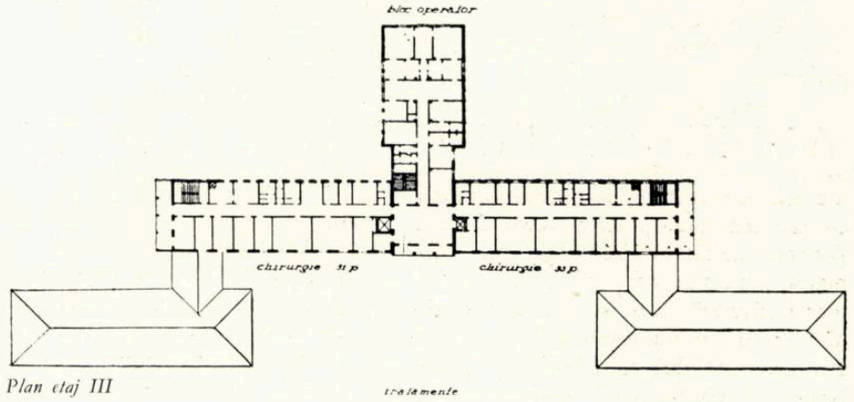

Plan etaj III

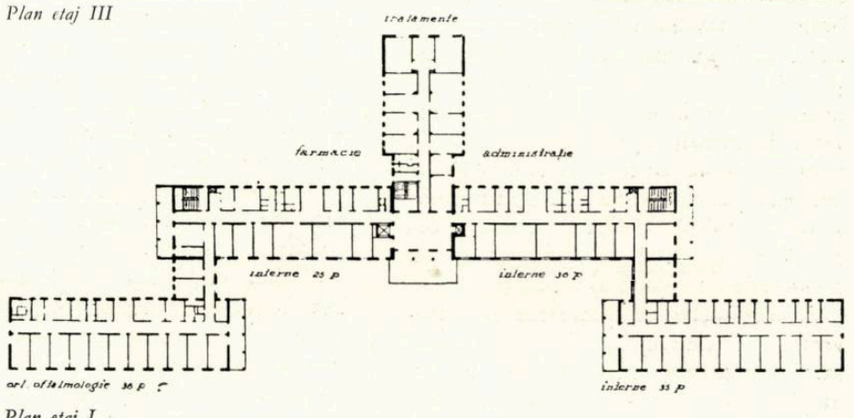

Plan etaj I

Plan parter

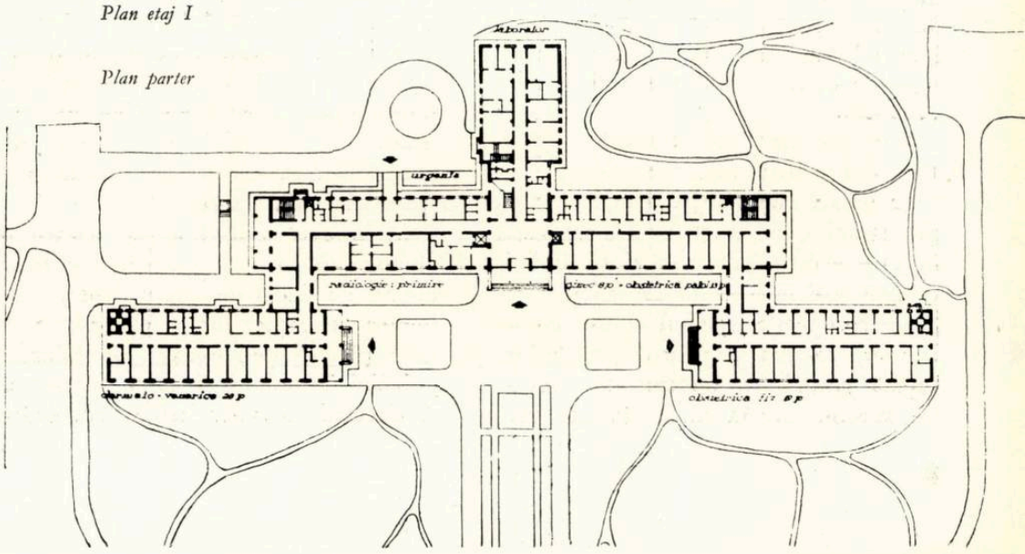

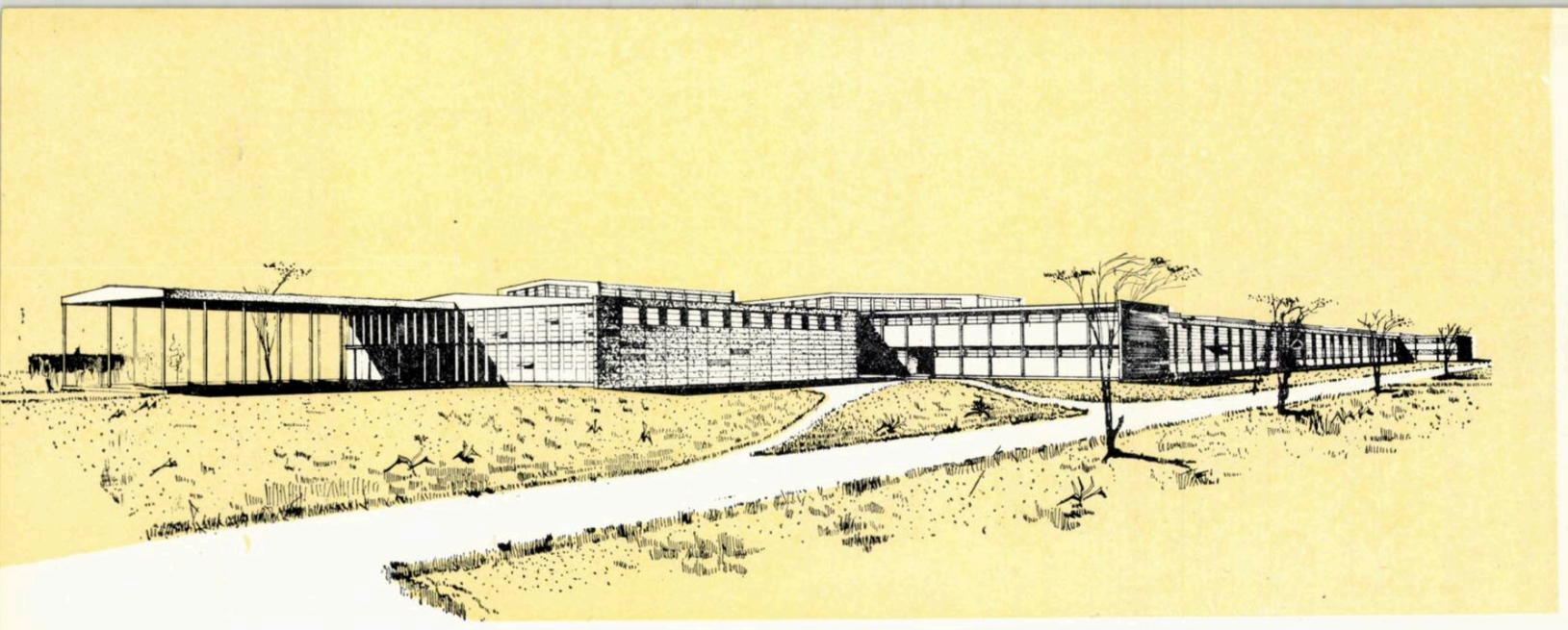

STUDIU PENTRU O FABRICĂ DE PLACAJE LA TG.-JIU

Şef de atelier, arh. Nicolae Georgescu
Şef. de colectiv, arh. Ştefan Creţoiu
Proiectanţi: arh. Constantin Basulla şi ing. Emil Baiculescu.
Institutul de proiectare a construcţiilor (I. P. C.).
Proiectul tehnologic întocmit de IPROIL.
Ing. tehnolog, Ion Fernea

Faţada principală (spre vest)

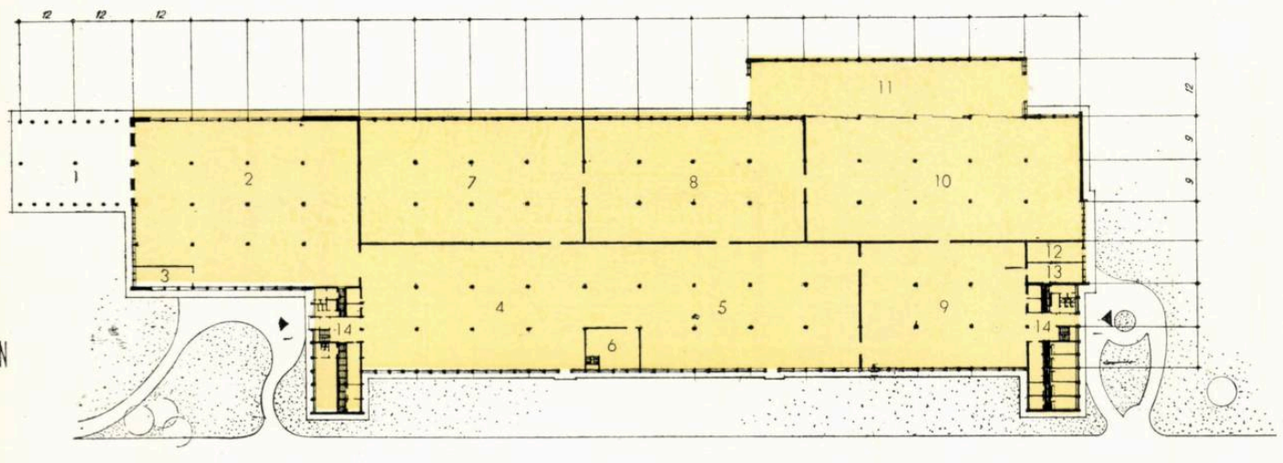

Plan

1. *Anexă şopron*
2. *Derulare*
3. *Ascuţitorie*
4. *Prese*
5. *Uscătorie*
6. *Cleitorie*
7. *Reparaţii furnire*
8. *Magazie de furnire*
9. *Finisaj*
10. *Magazie de produse*
11. *Încărcare şi expediţie cale ferată*
12. *Cicloane*
13. *Atelier*
14. *Grup social (parter şi etaj)*

În cadrul planului de dezvoltare a industriei prelucrătoare a lemnului din R.P.R., Institutul de proiectare a industriei lemnului, în calitate de proiectant general, a avut ca sarcină elaborarea planului general de amplasare pentru « Complexul industrial din Tîrgu-Jiu » și *proiectul tehnologic* al Fabricii de placaje din acest complex, iar Institutul de proiectare a construcțiilor (I.P.C.), ca proiectant de specialitate, a întocmit proiectul de construcție al acestui pavilion.

Scopul fabricii este transformarea bușteni lor în furnir și apoi în placaj.

Construcția se desfășoară pe o suprafață de peste 12 000 m².

Procesul tehnologic este, în linii generale, următorul: dintr-un pavilion alăturat, *cojitoria*, bușteni i sînt transportați mecanic la prima secție a fabricii, *șopronul anexă*, unde aparate de ridicat îi trimit la cele trei deruloare în secția cu același nume, care îi transformă în furnir; furnirul se usucă în *uscătoria specială*, după care suprafețele puțin degradate de la cuțitele deruloarelor se recondiționează la *secția de reparat furnire*, pentru ca, împreună cu cele de bună calitate, să intre în *secția de presaj*. În secția următoare, *finisajul*, se dă forma și dimensiunile comerciale placajului, care se depozitează la *magazia de produse finite*, pentru expedierea pe calea ferată care trece prin această hală.

În jurul secției de finisaj se găsesc și: *magazia tampon pentru furnir*, *secția de cicloane* pentru evacuarea reziduului de lemn și un mic *atelier de scularie*.

Grupul social al fabricii, proiectat pentru un număr total de 580 de muncitori, a fost împărțit în două, întrucît construcția are o lungime de aproape 230 m.

Dimensionarea acestor grupuri s-a făcut pentru 3/5 din personal înspre prima parte a secțiilor și 2/5 în rest, conform cu schema de funcțiuni.

Fiecare grup social, pe parter și etaj, cuprinde vestiare și baterii sanitare pentru femei și bărbați, birouri pentru maiștri și funcționari etc.

Construcția halei, formată din 19 travei de 12,00 m și 6 deschideri de 9,00 m, este realizată din cadre longitudinale monolite, grinzi, chesoane și luminatoare prefabricate.

Lumina naturală este asigurată în bune condiții prin luminatoare alternate din două în două travee și prin golurile din fațadă, care au rolul de a lumina optim deschiderile marginale fără luminator.

Toate secțiile sînt despărțite cu ziduri de cărămidă. Zidăria exterioară este înlocuită cu panouri prefabricate, *fereastră-parapet*, de 5,85/2,88 m cu șprosuri orizontale și verticale pe toată înălțimea fațadelor frontale, de asemenea, cu panouri mici de 1,50/3,33 m, suprapuse, betonate în interior pe grinzi de legătură, la fațadele laterale.

Piesele mari sînt montate între stîlpi de structură, avînd prevăzute pe toată înălțimea parapetului de 1,20 m, barieră de vapori, stratul de 10 cm de plută expandată pură tip « Superex » (normativ C.S.A.C. 10.03 — 56), rabițul și tencuiala de interior. Toate acestea sînt aplicate după turnarea și întărirea betonului, înaintea operației de smulgere a piesei prefabricate din matriță. Costul total pe m² revine mai mic decît la zidăria gata finisată.

Stratul de plută menționat mai sus este echivalent cu o grosime de zid de 37,5 cm și se fabrică la București.

Se menționează că la turnarea panourilor se prevede montarea în diafragmele panourilor de beton și a ancorelor metalice pentru suspendarea registrelor de încălzire.

Folosirea acestui sistem de panouri prefabricate de fațadă scurtează timpul de execuție, permite o închidere rapidă a unui foarte lung perimetru de construcție, obținîndu-se cu o singură operație de montaj o construcție gata finisată la exterior și pe tot conturul interior.

La secția de deruloare sînt prevăzute ferestre prefabricate cu geam dublu și ziduri de 50 cm, din cauza degajărilor de aburi; aici ventilația este asigurată, în afară de cea naturală — cu ochiuri mobile la ferestre — și cu ventilație mecanică.

Sînt prevăzute scurgeri exterioare legate de canalizarea viitoare, izolații termice cu beton spumos în panouri de 8 cm, izolații hidrofuge cu pînză și carton asfaltat, finisaje interioare obișnuite și scliviseli de ciment la secția deruloare.

Din punct de vedere plastic, construcția are un aspect modern, iar funcțiunile exterioare exprimate în fațade dau o varietate în desfășurarea întregului front.

Arh. CONSTANTIN BASULLA

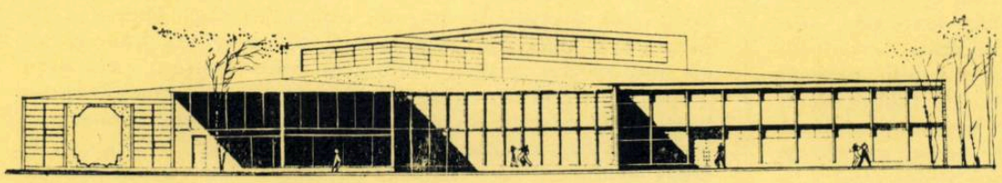

Fațada laterală (spre nord)

Secțiune transversală curentă

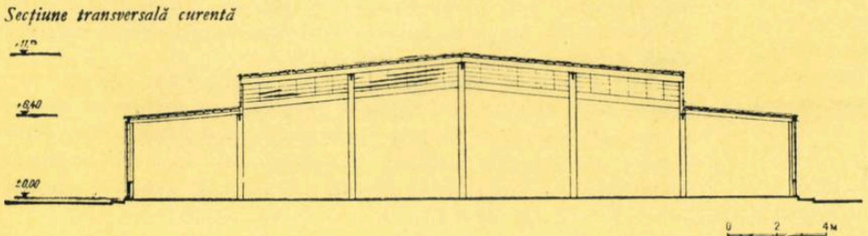

Detaliu de panou prefabricat
1. *Panou prefabricat*
2. *Bariera de vapori*
3. *Bitum 2 cm*
4. *Plută expandată*
5. *Rabiț*
6. *Tencuială*

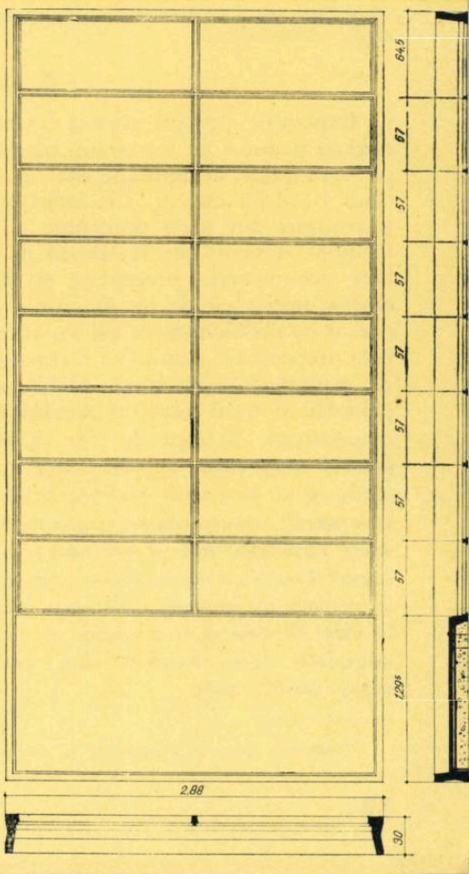

Arh. G. Petraşcu

DISCUŢIE ÎNTR-O EXPOZIŢIE

« Ne pregătiţi o lume plicticoasă ». Cu aceste cuvinte m-a întîmpinat pe treptele Institutului de arhitectură un cunoscut care ieşea din Expoziţia internaţională de construcţii tip, * unde eu intram.

« Probabil, i-am răspuns, dumneata ai o părere despre expoziţia de aci... şi poate chiar despre arhitectura contemporană. Doresc s-o aflu în amănunt. Eu umblu după aşa ceva şi sînt fericit cînd fac o nouă descoperire. Părerile fundamentate despre arhitectură sînt raritäţi ».

Fiind un om amabil, nu se lăsă rugat.

« Regret că nu pot să-ţi spun lucruri plăcute. De vină sînteţi voi, arhitecţii, care nu vă ridicaţi la înălţimea norocului vostru. Vi se oferă să reconstruiţi lumea şi o faceţi fără imaginaţie, fără înţelegere, fără pasiune. Sau, mai exact, lăsaţi pe alţii să o facă în numele vostru. E pentru mine o concluzie după vizita acestei expoziţii. Ea mi-a răspuns la o întrebare pe care mi-am pus-o adesea văzînd casele ridicate azi în diverse puncte ale Capitalei. Majoritatea nu-mi plac; găsesc că au aspect ursuz, proporţii greoaie, detalii urîte... Nu e o întîmplare, mi-am zis, pentru că prea seamănă toate. Care să fie cauza? Acum înţeleg: tipizarea! ».

« Eşti un judecător teribil, am observat cu timiditate. Poate că vei da însă un verdict mai indulgent după ce vei afla unele lucruri. Eu am mai văzut expoziţia de aci şi pentru că mi-a părut interesantă, doresc s-o revăd. Vrei să mă însoţeşti, parcurgînd-o încă o dată împreună? »

Deşi l-am simţit contrariat că era combătut, acceptă propunerea imediat. « Cu o condiţie, zise. Să nu faci pe profesorul cu mine; nu pot s-o sufăr. Şi să fii cinstit şi curajos în judecăţile dumitale ».

*

Expoziţia, prilejul acestei întîlniri, consta într-o desfăşurare de panouri cu fotografii, planuri, grafice, texte etc., care, pe o lungime de aproape 400 de metri, alcătuiau standurile celor 10 ţări socialiste. Ele înfăţişau căutări şi soluţii, proiecte şi realizări din toate domeniile construcţiei de clădiri, de la locuinţă la uzină, de la silozul de cereale la căminul cultural. Din documentele prezentate şi lămuririle scrise pe planşe, cineva, iniţiat cît de cît în citirea desenului arhitectural şi la curent cu problemele de azi ale arhitecturii, înţelegea că principala preocupare a studiilor o constituia economia de materiale, de manoperă şi de timp, pentru a se putea accelera ritmul edificării şi spori numărul unităţilor realizabile într-o perioadă determinată. Reieşea de aici că mijloacele pentru atingerea acestui scop erau: raţionalizarea spaţiului construit, ca reducîndu-se cît mai mult cheltuielile să se obţină totuşi un confort acceptabil, industrializarea execuţiei pe scară întinsă, folosirea unor materiale noi şi adaptarea rapidă a aceluiaşi proiect la cazuri diverse. Toate acestea, însă, nu puteau fi la fel de evidente şi pentru un profan, mai ales atunci cînd invenţiile grafice, la care de obicei se recurge în asemenea expoziţii, mai mult complică decît explică. Am verificat-o prin comportarea însoţitorului meu.

În cele ce urmează redau esenţialul din discuţia avută cu el în ceasul cît a durat vizitarea standurilor.

Puţin după intrarea în expoziţie, atrăgîndu-mi atenţia asupra unor faţade, însoţitorul meu reluă atacul iniţial.

« Dumneata vorbeşti de indulgenţă?! Dar indulgenţa este nefastă cînd se comit asasinate. Uite, se ucide gustul, fantezia. În felul acesta, ştii unde ajungem? La un asasinat şi mai grav: la moartea turismului, adică la moartea curiozităţii, la împietrirea ideilor. Nu zîmbi, pentru că aşa va fi, şi va fi oribil. Gîndeşte-te! În 50 de ani, turismul îşi va pierde mai toate raţiunile sale majore de existenţă. În acest răstimp, cartea ilustrată şi mai ales televiziunea vor face asemenea progrese, încît ne vor aduce lumea acasă ca apa la robinet: legăturile comerciale intensificate vor răspîndi pretutindeni aceeaşi marfă, schimbul de experienţă va desfiinţa secretul profesional... chiar şi în arta culinară. În această situaţie, dacă şi decorul arhitectural va fi unul şi acelaşi, dacă după o mie de kilometri voi coborî în aceeaşi gară în care m-am urcat, mă voi culca în acelaşi hotel, voi intra în acelaşi teatru, voi hoinări pe acelaşi bulevard etc..., consecinţă firească a tipizării arhitecturii, de ce să mai călătoresc, de ce — iată aspectul cel mai lamentabil al dilemei mele — să mai fiu curios? Arhitectura tipizată va tipiza gustul, oamenii, societatea. Redusă la exprimarea unor scheme raţionale universal valabile, ea va fi impersonală şi rece ca plexiglasul şi vinilinul, din care azi faceţi machete şi mîine propuneţi să faceţi case. Încetînd să mai fie expresia unor temperamente individuale, unei emoţii artistice singulare, ea devine o anonimă formulă tehnică, elaborată în colaborare cu diverse consilii de avizare. Prin tipizare s-a terminat cu adaptarea la mediul geografic şi uman, cu poezia neprevăzutului, cu exotismul. Şablonul triumfă! În această situaţie — mulţumesc — eu rămîn acasă chiar dacă mi se oferă călătorii gratuite ».

Replica fiind imediat necesară ca să stigmatizeze aspectele eretice ale acestui discurs, am zis: « Prietene, libertatea de judecată şi mai ales prejudecăţile dumitale mă interesează; ele îmi servesc pentru verificarea unor impresii personale. Totuşi, te rog să nu te pripeşti. Sîntem abia la începutul turului nostru şi ai şi trecut la concluzii. Pamfletul la adresa arhitecturii tipizate a fost amuzant, dar în mare măsură uşuratec şi de aceea nedrept. Prima greşeală pe care o faci este că priveşti arhitectura ca pe un decor, aşa cum te-ai şi exprimat: o priveşti dintr-un punct de vedere strict turistic; or, ea este, sînt sigur că o ştii ca şi mine, ceva mai mult. Expoziţia de faţă o dovedeşte din plin. Arhitectura are un conţinut, face parte, în primul rînd, dintre bunurile materiale ale unei civilizaţii, fiindu-i, sub acest aspect, indispensabilă. Cred că nu exagerez foarte mult susţinînd că este la fel de necesară ca pîinea. Scuză-mă dacă îţi amintesc un adevăr prea banal. »

El: « Există pîine neagră şi albă, există şi cozonac. În ce mă priveşte, sînt foarte sensibil la calitate. Îţi mărturisesc că arhitectura nu mă poate interesa sub aspectul utilităţii ei vulgare. Pînă acum o consideram artă ».

Eu: « În final, afirmaţia dumitale este corectă. Arhitectura este şi artă, atunci cînd formele prin care se manifestă vădesc o anumită concepţie despre lume şi un ideal estetic. Sub acest aspect, ea aparţine culturii. Greşeşti însă cînd dispreţuieşti « utilitatea ei vulgară ». Faptul că slujeşte nevoile omului

* Deschisă între 23 septembrie şi 10 octombrie 1957.

conferă arhitecturii un titlu de noblețe și, cutez s-o afirm, constituie pentru ea un avantaj în comparație cu celelalte arte; o casă concepută fără talent și inspirație, totuși servește, pe cînd o operă plastică sau literară proastă, ba!».

El: « Argumentul poate fi cel mult o scuză pentru arhitectura proastă. Reținînsă recunoașterea că și în cazul arhitecturii este nevoie de talent și inspirație. Mă întreb dacă, acordînd atenție « utilității vulgare », talentul nu se simte jenat și dacă mai poate fi vorba de inspirație ».

Eu: « De ce nu? În cazul arhitecturii, utilitatea vulgară, cum zeflemitor ai numit-o, este complexă; ea desemnează nevoi omenești materiale și spirituale; este însăși viața individului, a familiei și a societății, care a fost și va rămîne cea mai autentică sursă de inspirație artistică. Varietatea temelor atacate azi de arhitect, pe care le ilustrează atît de abundent chiar această expoziție, sînt, sau ar putea fi, o vastă tematică, ogor fertil pentru idei creatoare ».

El: « Dar tocmai aceste teme dovedesc că vă împotmoliți în vulgaritate. Nu văd aci echivalentul nici unei catedrale și nici unui palat. Pretutindeni o marfă de duzină. Planșele sînt acoperite de socoteli și de indici. Schemele și dispozitivele tehnice primează. Chiar dumneata ai recunoscut că nu vă mai puteți lipsi de ingineri și economiști ».

Eu: « Drumul pe care merge arhitectura este o necesitate istorică. Și un act de splendidă dreptate socială, capabil de nebănuite inspirații. Din slujba bisericii și a bogăției, arhitectura a trecut de partea omului de rînd și a muncii pașnice. Democratizarea nu trebuie să însemne însă vulgarizare. Ceea ce apare azi ca vulgar în arhitectură trebuie condamnat. Sînt convins că arhitecții vor ști să realizeze și în viitor monumentalul, linia nobilă, frumusețea, căreia simplicitatea nu i-a dăunat niciodată. Un ilustru arhitect francez contemporan *, un novator îndrăzneț în profesiunea noastră, susținea că uzinele vor fi palatele viitorului. E poate prea devreme ca să facem asemenea precizări, pentru că arhitectura, privită ca fenomen cultural, se situează printre instituțiile omenești ilustrînd maturitatea unei civilizații; afirmația cuprinde însă, în esență, un optimism creator. În privința multiplilor noștri colaboratori, să știi că ei nu reprezintă o excepție a prezentului. Cu două milenii în urmă, Vitruviu, un arhitect roman, scriind despre arhitectură și arhitecți, susținea că cei din urmă sînt îndrumătorii și coordonatorii numeroaselor meșteșuguri, conlucrînd la înfăptuirea operelor celei dintîi. E cauza, adăuga Vitruviu, pentru care arhitectul trebuie să știe foarte multe, să fie în același timp, și om de știință, și artist ».

El: « Probabil că arhitectura a fost și în trecut ceva destul de complicat. Nu cumva astăzi o complicați însă mai mult decît trebuie? Am auzit de un fel de mașinării de proiectare, cu numeroase roți și rotițe, care uneori scîrțîie»...

Eu: « Dacă înțeleg bine, te referi la institutele de proiectare. Nu-ți pot răspunde, pentru că de doi ani nu mai fac parte din nici unul. Confirm însă părerea dumitale că arhitectura ar fi un fenomen complex. Complexitatea decurge din legătura nemijlocită cu nevoile materiale ale individului și societății omenești; din legătura cu tehnica, fără de care operele de arhitectură nu ajung să existe; din legătura cu conjunctura economică, adică treapta la care pot fi satisfăcute, într-un anumit moment istoric, nevoile societății din domeniul arhitecturii; în sfîrșit, din legătura cu concepția socială despre bine și frumos, cu idealul uman, corespunzînd suprastructurii ideologice, determinată de orînduirea societății dintr-o anumită etapă a dezvoltării ei. Cînd vorbim de această determinare, care cred că te interesează în special, trebuie să ne amintim însă și de ceea ce a devenit valoare trainică prin efortul intelectual al generațiilor succesive educate de tradiție. E lesne de înțeles că atîtea legături, și încă atît de diverse, complică sarcina arhitectului și contribuie ca arhitectura să producă mai greu bunuri materiale perfecte în comparație cu alte meșteșuguri, și mai rar opere de artă admirabile, în comparație cu celelalte arte. Proiectarea unei bune locuințe va rămîne totdeauna o chestiune mai controversată decît cea a unui automobil; pentru un poem ajunge o hîrtie și un creion, pentru o statuie o bucată de marmură și o daltă, în timp ce, chiar cel mai modest monument nu se poate naște dacă nu apare o comandă, adică un client, care poate fi mai mult sau mai puțin înțelegător, dacă nu se găsesc materiale, și un executant care și el, la rîndul său, poate fi mai mult sau mai puțin îndemînatic; arhitectura nu permite solilocviul creatorului cu opera sa. În schimb, și poate ca o justă compensație pentru handicap, atunci cînd beneficiind de un concurs de împrejurări fericite, arhitectura a izbutit capodopere, ea s-a afirmat ca primul dintre meșteșuguri și prima dintre arte. Iată de ce am protestat eu împotriva prea avîntatelor dumitale critici. În împrejurările actuale, tipizarea pare un procedeu care ar permite ca arhitectura să se producă în cantitate suficientă. Problemă încă deschisă rămîne cum să se aplice procedeul fără pagubă, hotărîtor fiind modul în care să se elaboreze tipul ».

Discutînd astfel, înaintam în expoziție. Însoțitorul meu devenise mai tăcut, căuta să înțeleagă și făcea aprecierile pe un ton mai dubitativ. Ba, de la un timp, avui plăcerea să constat că nu era nici atît de îndărătnic în convingerile lui, pe cît îmi păruse la început, nici refractar inovației. Aprobă soluții tehnice cu avantaje evidente, dispozitive ingenioase pentru acoperirea spațiului și procedee pentru montajul rapid al elementelor mari prefabricate, își manifestă satisfacția cînd formele arhitecturii corespundeau sistemului constructiv; dacă îl supărau proporțiile greoaie și fațadele fără invenție, în schimb găsi cuvinte de laudă pentru arhitecturile cu linie sprintenă. Din această cauză, standul Ungariei și chiar al Poloniei i-au reținut de mai multe ori atenția. În căutarea unor imagini de arhitectură « umană », cîteva realizări românești l-au satisfăcut pe deplin. Nu școlile, și nici creșele, al căror aspect îl găsea nepotrivit cu zburdălnicia copilărească și optimismul tineresc, ci două, trei șiruri de case mai deschise soarelui și cu volume tăiate elegant*.

« Chiar și planurile lor îmi par mai interesante, zise el, și cred că e bine că s-a încercat și altceva decît tipul întins pe toată Valea Jiului. Una dintre nedumeririle mele provine din faptul că pe acela îl văd în această expoziție adoptat ca soluție universală chiar și de chinezi ».

★

Cînd am revenit în punctul de unde începuse vizita i-am cerut părerea finală.

« O revizuire parțială de poziție, îmi răspunse, și o mărturisire; prima oară înțelesesem puțin din expoziție și de aceea judecățile mele au fost pripite, poate chiar nedrepte. Totuși, am convingerea că măcar uneori am vorbit așa cum gîndeai și dumneata ».

« Prezumțioasă convingere, i-am replicat. Eu, mai puțin încrezător în facultatea de a citi gîndul oamenilor, îmi voi lua libertatea ca în numele amîndurora să pun concluziile la această discuție, vorbind la rîndul meu așa cum ar fi trebuit să gîndești sau cel puțin cum sper că vei gîndi de acum înainte. E de dorit, vei spune, ca arhitectura să placă, să fie frumoasă și pe dinafară și pe dinăuntru, ca să contribuie la înfrumusețarea vieții. Arhitectura constituie o parte din ambianța vieții noastre, devenind un cadru care ne cuprinde din ce în ce mai mult, pe măsură ce ne civilizăm. Acest cadru acționează asupra noastră permanent, atît prin confortul oferit, cît și prin aspectul său; în consecință, simplul avantaj tehnico-economic nu ar trebui să încline balanța judecății în favoarea unei anumite soluții. Arhitectura are, necontestat, două aspecte: unul tehnico-utilitar și altul artistic. Dar aceste aspecte vor fi privite într-o îmbinare indisolubilă. Arhitectura nu poate fi considerată nu știu cîte procente ca producătoare de bunuri materiale — punînd-o la rînd, să zicem, cu fabricarea vagoanelor de cale ferată — și ce mai rămîne pînă la sută să fie socotit artă, ceva alături, să zicem, de scenografie. Ar fi greșit să se creadă că a concepe un spațiu închis necesar vieții omului — sau elementele structurale cu care el se realizează — este, în primul rînd, o chestiune de încadrare în norme și în legile rezistenței materialelor; că abia după ce această operație a fost făcută, « artistul » primește materialul brut ca să-l înfrumusețeze prin proporționare (dacă se mai poate) sau prin aplicarea unui decor. În felul acesta se separă în mod arbitrar ceea ce în arhitectură este inseparabil, și disecția operată nu duce decît

* Auguste Perret (1874—1954)

* O stradă din Hunedoara, cu locuințe pentru cîte o familie, și alte cîteva din noul cartier Balta Albă din București.

la uciderea arhitecturii și la perplexitatea celor care, constatînd faptul, nu reușesc să-i deslușească pricina ».

« Nu semnez, nu e stilul meu, observă el. Ți-am spus că nu pot să sufăr profesorii. Te rog să mă scuzi dacă m-am anagajat într-o discuție pentru care nici nu știu destul, nici nu am disciplina necesară ca să o conduc la o concluzie impecabilă. E regretabil că în dezbaterea problemelor arhitecturii, voi, arhitecții, sînteți atît de puțin activi, iar criticii noștri de artă, total absenți. Cred că un curent de opinie luminată v-ar susține într-o vreme de căutări, cînd înseși formele vieții, care comandă arhitectura, sînt în prefacere ».

Încheind, își manifestă dorința să noteze ceva în cartea de impresii a expoziției.

« Foarte bine, răspunsei, notează », și i-am oferit stiloul meu, pentru că penița tocului pus la dispoziția publicului era boantă.

Așezîndu-se la masă, a scos din buzunar o hîrtie împăturită și a desfăcut-o pe foaia albă a registrului.

« De obicei, îmi explică, scriu direct, dar acum simt nevoia să fac întîi un punctaj ».

Și iată ce a punctat (citeam peste umăr și reproduc din memorie):

1. De ce nu există un catalog de prezentare? Dacă nu aveam un mentor, mă rătăceam.

2. Pînă acum fusesem de părerea lui O. W. care susținea că industria e originea tuturor urîțeniilor. Am început să mă îndoiesc.

3. Dacă e nevoie de arhitectură tipizată, cum a încercat să-mi demonstreze mentorul meu, tipul ar trebui să fie o capodoperă. Aduceți-vă aminte de greci: într-un fel, și ei tipizau.

4. Particularitatea producerii operei de artă — și arhitectura ar trebui să rămînă operă de artă, indiferent de temă și resurse — constă în faptul că ea reprezintă totdeauna o soluție unică în felul ei, a unei probleme care nu se repetă niciodată aidoma (vezi P.V.). Generalitatea schemelor intră în contradicție cu acest adevăr incontestabil. Nu întrevăd, pe loc, cum se poate rezolva dilema, dar cei care răspund de orientarea arhitecturii au datoria să reflecteze.

5.

La punctul 5 se opri și începu să recitească. Pe la jumătate, închise stiloul și mi-l înapoie. Apoi, împături hîrtia și o băgă în buzunar.

« Nu merge, îmi zise, trebuie să mă mai gîndesc. O aranjez acasă și vin mîine să o transcriu. La revedere ».

În ziua cînd se închidea expoziția am cercetat cartea și am constatat că nu se ținuse de cuvînt.

EXPOZIȚIA INTERNAȚIONALĂ DE PROIECTARE TIP (I)

Arh. Mihai Ricci, arh. Leon Garcia

CLĂDIRI DE LOCUIT ȘI SOCIAL-CULTURALE

Fig. 1 — Raionarea teritoriului U.R.S.S. după climă

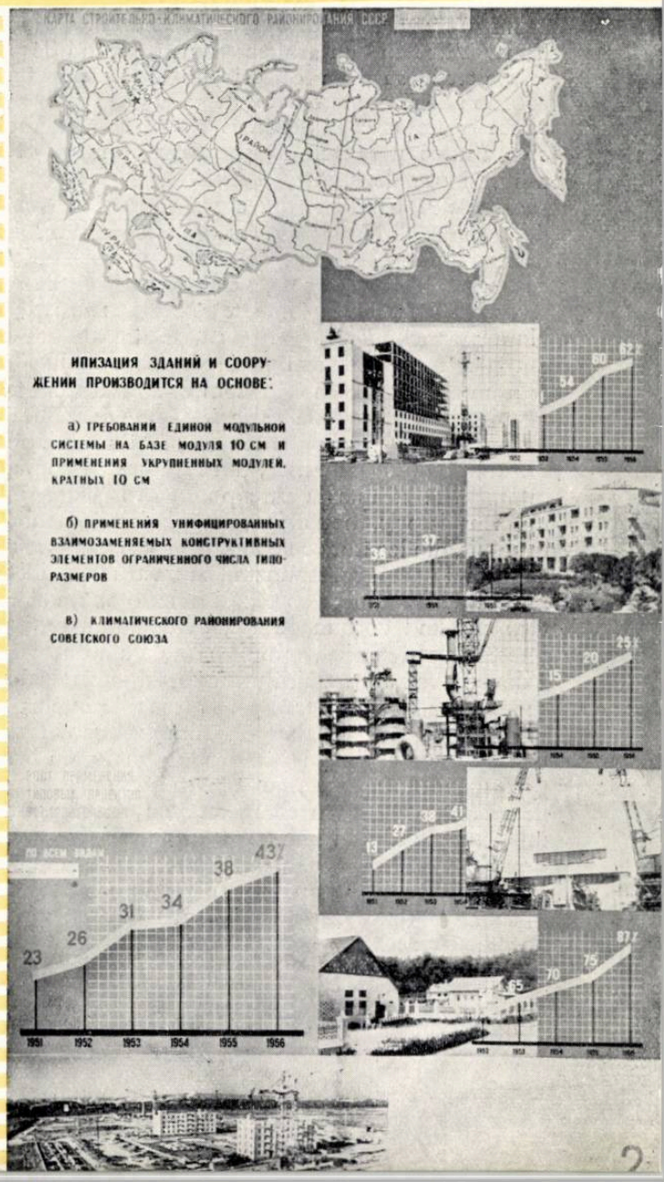

Expoziția de proiectare tip organizată cu ocazia Conferinței internaționale de la Berlin din 1957 *a permis să se facă un prim schimb de documentație între țările socialiste participante, ca și o comparație a stadiului proiectării tip în sectorul clădirilor social-culturale și de locuit. Materialul expus în acest domeniu este foarte interesant și bogat ilustrat, mai cu seamă în compartimentul clădirilor de locuit, cărora unanimitatea țărilor îi dau preponderență.*

Tematica expoziției a fost ilustrarea stadiului proiectării tip în țările respective, referitor la:

— metoda și tehnica proiectării tip;

— organizarea și planificarea;

— realizări;

— aplicarea proiectului tip.

Ținînd seama de volumul foarte mare de documentație prezentată la expoziție, ca și de cadrul restrîns al articolului de față, vom prezenta, în afară de generalități, aspecte specifice caracteristice fiecărei țări participante și care s-au degajat foarte pregnant din vizitarea expoziției.

Uniunea Sovietică a prezentat un bogat material ilustrînd stadiul avansat al proiectării tip în toate domeniile şi în special în domeniul clădirilor social-culturale şi de locuit, în care obiectivul a fost atins prin generalizarea aplicării proiectelor tip cu începere din anul 1957.

Spre deosebire de U.R.S.S., celelalte ţări participante au expus mai detaliat specificul în care excelează. R. D. Germană a ilustrat sugestiv metodica, organizarea şi planificarea proiectării tip, R.P.Ungară, realizările în domeniul clădirilor de locuit de toate categoriile, R. Cehoslovacă şi R. P. Polonă, realizările în domeniul proiectării tip cu blocuri şi panouri mari etc.

Preocuparea de *economie*, principalul obiectiv al tipizării, este manifestată în toate ţările participante, deşi condiţiile locale influenţează diferit asupra proiectării tip.

Proiectarea clădirilor de locuit şi social-culturale în U.R.S.S. se bazează pe următoarele principii mari:

— raionarea teritoriului după climă (fig. 1);

— unificarea proiectelor tip în serii complexe;

— unificarea dimensională a tipurilor de prefabricate şi fabricate de construcţie;

— sistem modular unic.

Tabelul I

Unificarea dimensională a reţelei planului şi înălţimilor

Înălţimea etajului (cm)	300	360	420					
Travee ($n \times 10$ cm)	240	280	320	360		600		
Deschideri mici (cm)		280	320	360	480	600		640
Deschideri mari (cm)	900	1200	1500	1800	2100		2400	

Din diagramele prezentate reiese că între 1952 şi 1956, creşterea aplicării proiectelor tip în domeniul clădirilor de locuit şi social-culturale a fost următoarea: în 1952 — 58%, în 1953 — 65%, în 1954 — 70%, în 1955 — 75% şi în 1957 — 87%.

Unificarea reţelei de proiectare în plan şi a înălţimii etajelor bazate pe modulul specific pentru clădirile civile permite să se folosească o nomenclatură unitară a elementelor de construcţie executate pe cale industrială şi prevăzute în cataloagele pentru clădiri de locuit şi social-culturale.

U.R.S.S. a elaborat de asemenea nomenclatorul proiectelor tip, care prevede sistematizarea lor pe categorii şi limitarea tipurilor la construcţii de masă (şcoli elementare şi medii, spitale, sanatorii, cluburi, cinematografe, magazine, restaurante, băi, spălătorii). Aceste construcţii sînt proiectate pentru două regiuni geografice, spre deosebire de locuinţe, care se diferenţiază pe trei regiuni.

Nomenclatorul sovietic prevede tipuri speciale pentru regiuni seismice, cu excepţia clădirilor cu un singur nivel, pentru care prevede numai variante constructive cu măsuri antiseismice.

Unificarea dimensională în proiectare permite construirea aceleiaşi clădiri în diferite sisteme constructive ale structurilor: ziduri şi planşee (fig. 2).

În proiectarea clădirilor de locuit cu mai multe apartamente, secţiunea tip reprezintă baza planului. Proiectele recente prevăd serii de secţiuni cu apartamente mici. Pentru elaborarea acestor secţiuni se foloseşte materialul concursului din 1956.

Fig. 2 — Unificarea parametrilor de proiectare (U.R.S.S.)

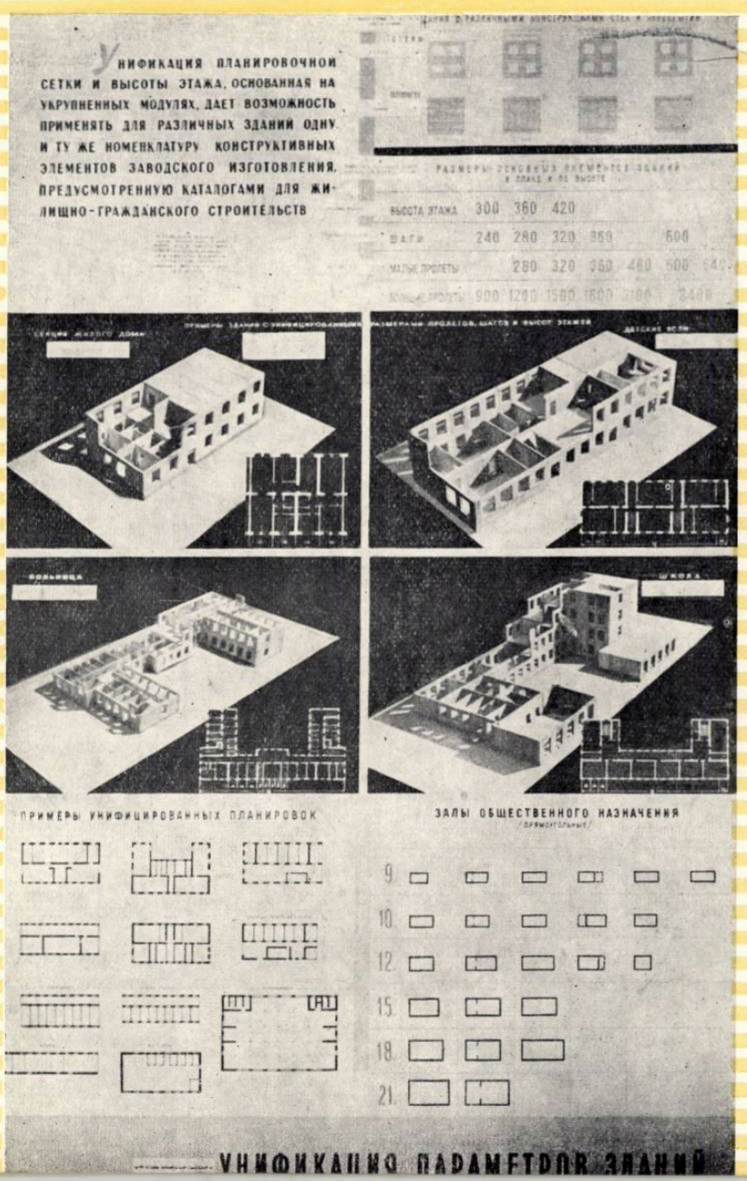

Fig. 3 — Tipuri de apartamente economice (U.R.S.S.)

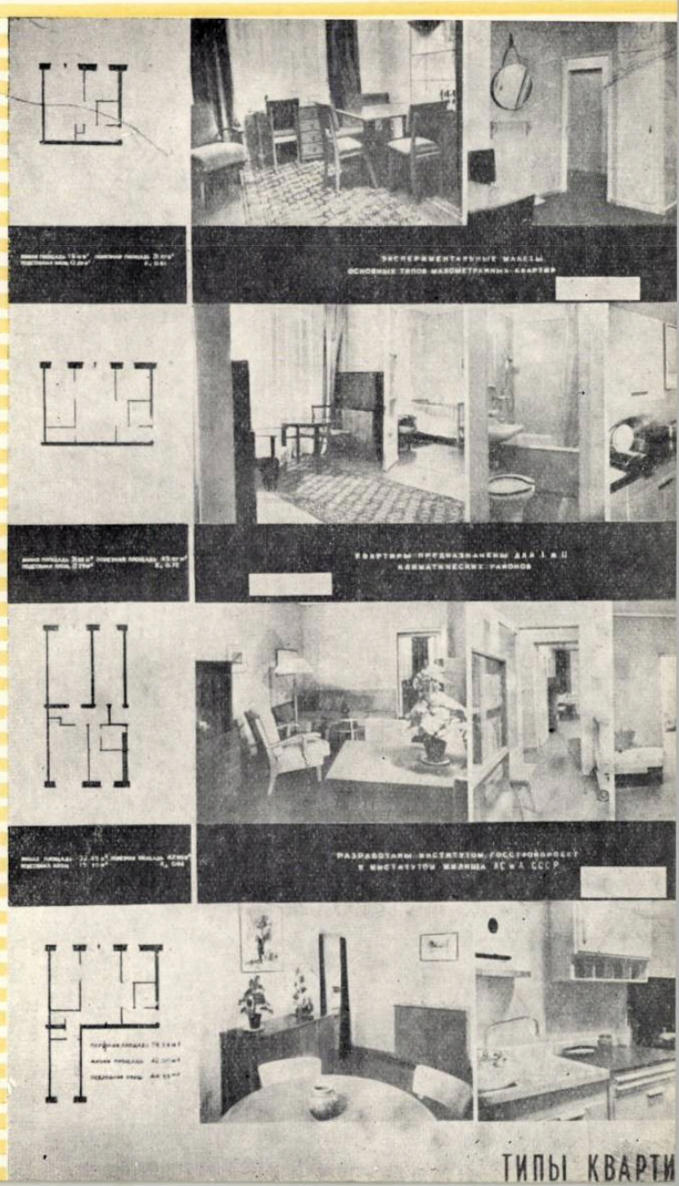

Fig. 4 — Clădiri tip cu amenajări edilitare (U.R.S.S.)

Fig. 5 — Procedee de sistematizare raională (locuinte) (U.R.S.S.)

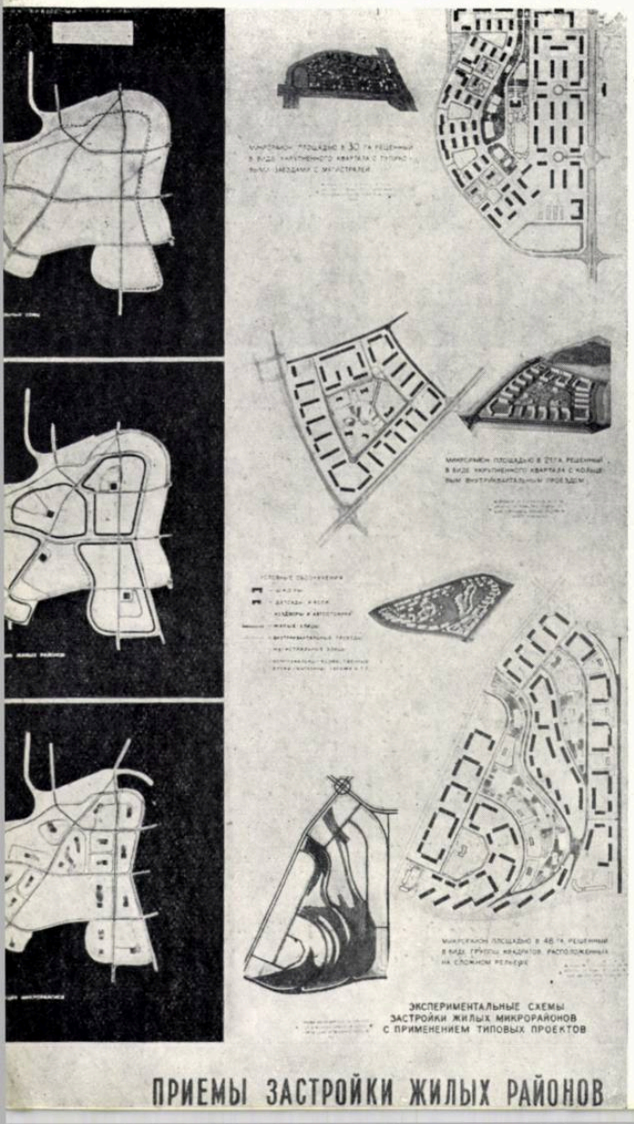

O serie de tipuri de apartamente mici, economice, însoțite de machete experimentale sînt prezentate cu caracteristicile lor (fig. 3).

Clădirile de locuit executate cu prefabricate constituie baza construcției de locuințe. În 1957, toate locuințele au fost realizate după proiecte tip. În acest scop au fost elaborate serii complexe de proiecte tip de clădiri de locuit și social-culturale.

Construcția de clădiri este însoțită de sistematizarea teritoriului și dotarea edilitară (fig. 4).

Pentru a ilustra prin exemple folosirea rațională a seriei de proiecte tip de clădiri de locuit în ansambluri au fost studiate elementele urbanistice ale cartierului de locuit și au fost întocmite scheme experimentale ale microraionului în diverse procedee de sistematizare, atît în teren plan, cît și în teren accidentat (fig. 5).

Din punct de vedere al adoptării tehnicii noi în construcție, U.R.S.S. se află în fruntea țărilor care expun, prin aplicarea pe scară largă a metodelor de execuție din blocuri și panouri mari sau schelet prefabricat, metode aplicate pe scară mai restrînsă în R. D. Germană, R. Cehoslovacă și R. P. Polonă și numai cu caracter experimental în celelalte țări participante.

În ultimii ani, în mai multe orașe din U.R.S.S. au fost clădite blocuri de locuințe cu ziduri exterioare și interioare din panouri mari prefabricate, ceea ce reduce sensibil manopera pe șantier și sporește prefabricarea.

Un aspect deosebit de interesant în activitatea de documentare a proiectării și de pregătire a tipizării prezintă materialul expus de **Republica Democrată Germană.** Reținem în special materialul normativ grupat în lucrarea «Deutsche Bau-Enziklopedie».

Organizarea proiectării tip în R. D. Germană comportă elaborarea planului de perspectivă de proiectare tip pe baza studiilor și cercetărilor făcute în acest scop. Precizarea planului anual de proiectare și a programelor proiectelor tip de clădiri de locuit și social-culturale este rezultatul unui amplu studiu statistic al dezvoltării progresive a tehnicii și a economiei naționale.

După elaborarea proiectului tip se trece la construirea prototipului sau seriei 0, la postcalcularea și prelucrarea lui și, în fine, la omologarea proiectului definitiv înainte de construirea în serie.

Alt aspect interesant al standului R.D.Germane este ilustrarea temei: tipizarea și urbanismul. După trecerea în revistă a situației urbanistice a cîtorva orașe din perioadele precapitalistă și începutul capitalismului, se arată decadența artei urbanistice în perioada capitalistă, aspectul haotic al orașelor ca rezultat al luptei de concurență între proprietarii diverselor firme și blocuri de clădiri de locuit.

Prin contrast, se ilustrează urbanismul socialist prin studiul unui complex de locuințe din elemente unificate clădite din blocuri mari și prin exemplele proiectării orașelor Stalinstadt și Hoyerswerda.

Haosul urbanismului capitalist este de asemenea ilustrat prin planuri de orașe americane și rezolvări urbanistice formaliste propuse la concursuri. În fine, se dă exemplul recentei proiectări, plină de defecte urbanistice, pentru cvartalul Hansa din Berlin din anul 1957, făcută de 53 de arhitecți din R. F. Germană și din străinătate.

«Urbanisimul nu este o simplă adunare de clădiri de locuit». «Cerem ca scopul urbanismului să fie o satisfacere armonioasă a drepturilor omului la muncă, locuință, cultură și recreație» sînt lozincile sub care R.D.Germană prezintă comparația între urbanismul capitalist și cel socialist. Orașele Hoyerswerda, Calbe an der Saale, Lauchhammer, Zwickau-West și Frankfurt an der Oder, ilustrează realizările urbanismului socialist din R. D. Germană.

Dezvoltarea proiectării tip de locuințe și social-culturale între 1954 și 1960 urmărește scăderea prețului de cost și mărirea confortului. Acest lucru se realizează prin mărirea capacității locative, fără mărirea suprafeței construite a apartamentului.

Se prezintă secțiuni și ansambluri de locuințe cu 2—4 niveluri construite din blocuri ceramice cu goluri și secțiuni și ansambluri de clădiri de locuit cu 3—4 niveluri, din blocuri și panouri mari.

Republica Populară Ungară expune un material deosebit de interesant în special în domeniul proiectării tip a clădirilor de locuit și social-culturale.

În ceea ce privește proiectarea locuințelor, R. P. Ungară expune un material bogat, sistematizat pe serii bazate pe sistem constructiv unitar, însă diferențiate în funcție de felul de viață, capacitate locativă, mărirea în viitor și formația familiei.

În funcție de felul de viață, se disting astfel trei categorii mari de locuințe, și anume:

— cu bucătărie-cameră de zi pentru orașe de munte, orașe industriale și agricole, pentru mineri, lucrători industriali și funcționari (fig. 10);

— cu bucătărie-sufragerie pentru oraşe industriale şi capitale; locatarii vor fi muncitori industriali şi funcţionari (fig. 9);

— cu nişe de gătit pentru oraşele mari industriale şi pentru Budapesta; locatarii vor fi lucrători industriali, funcţionari şi intelectuali (fig. 8).

În afară de aceste exemple se mai prezintă un bloc tip cu coridor exterior cu apartamente prevăzute cu bucătărie-sufragerie şi un bloc punct cu 4 apartamente la scară, prevăzute cu nişe de gătit.

În fine, se prezintă o serie de tipuri de locuinţe industriale sătesti foarte reuşit concepute.

În domeniul clădirilor social-culturale, creşa pentru 20 de copii prezentată de R. P. Ungară se remarcă prin marea simplitate a

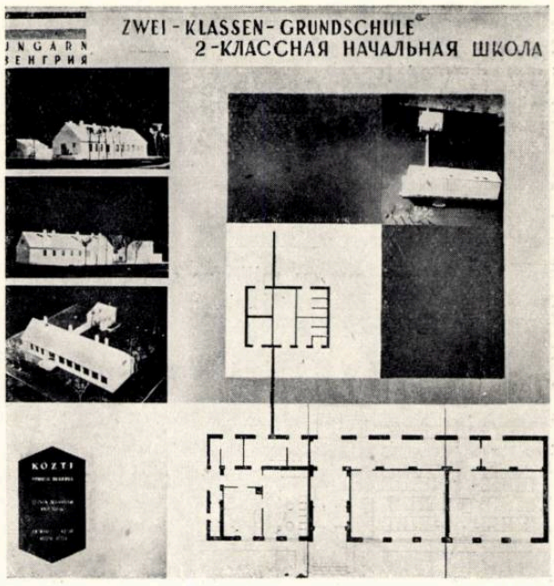

Fig. 6 — Şcoală cu două clase (R. P. Ungară)

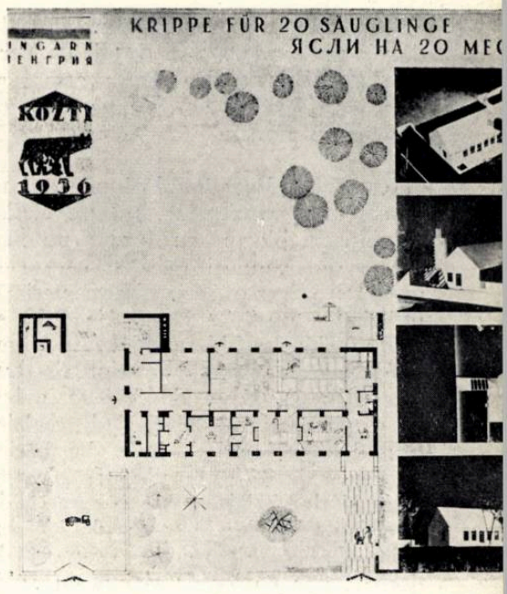

Fig. 7 — Creşă pentru 20 de copii (R. P. Ungară)

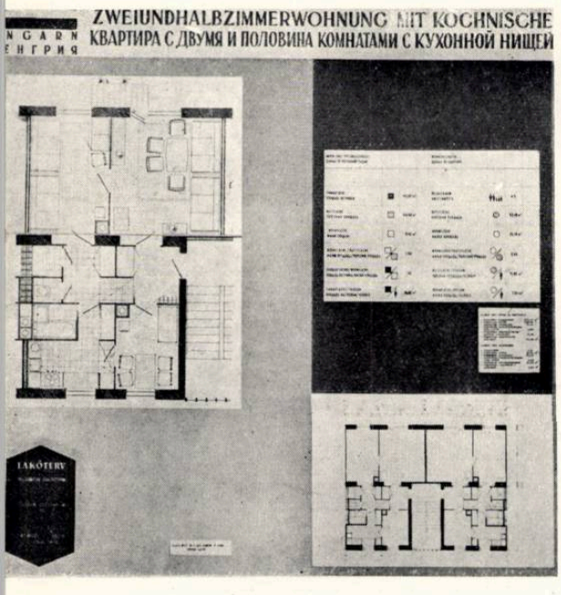

Fig. 8 — Secţiune tip cu apartamente prevăzute cu nişă pentru gătit (R. P. Ungară)

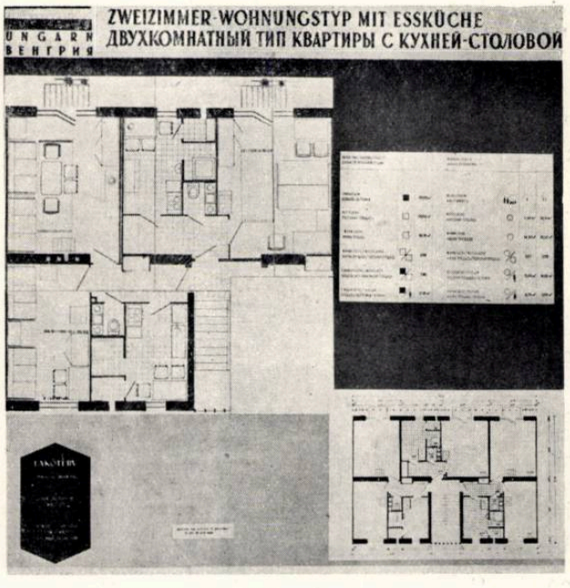

Fig. 9 — Secţiune tip cu apartamente cu bucătărie-sufragerie (R.P.Ungară)

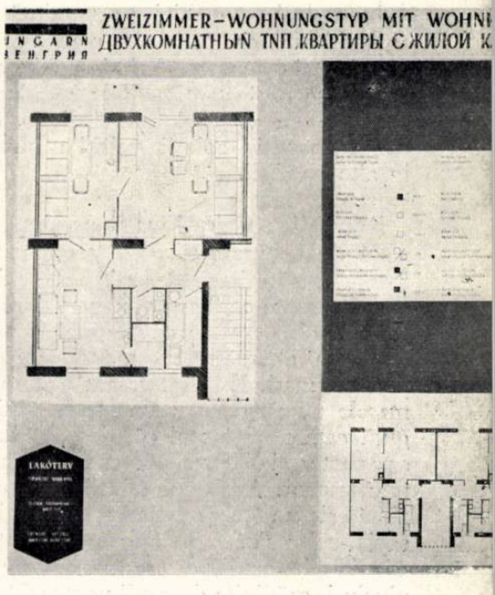

Fig. 10 — Secţiune tip cu apartamente cu bucătărie-cameră de zi (R.P.Ungară)

Fig. 11 — Secţiuni şi elemente tip de locuinţe (R. P. Polonă)

sistemului constructiv şi printr-o expresie plastică reuşită. Gruparea abilă a coşurilor de fum accentuează pitorescul construcţiei (fig. 7).

Tot dintre proiectele prezentate de R. P. Ungară este de reţinut proiectul unei şcoli elementare cu două clase. Din primul moment se vede că tema a fost întocmită realist, grupînd în aceeaşi construcţie şi locuinţa directorului. Destinată mediului rural, ea are grupul sanitar în exterior. Aspectul plastic este lipsit de rigiditate; un amănunt care contribuie la aceasta este modul de grupare a ferestrelor (fig. 6).

Adaptarea proiectelor tip la teren este ilustrată printr-o interesantă compoziţie a unui ansamblu de locuinţe şi dotări pe un teren accidentat.

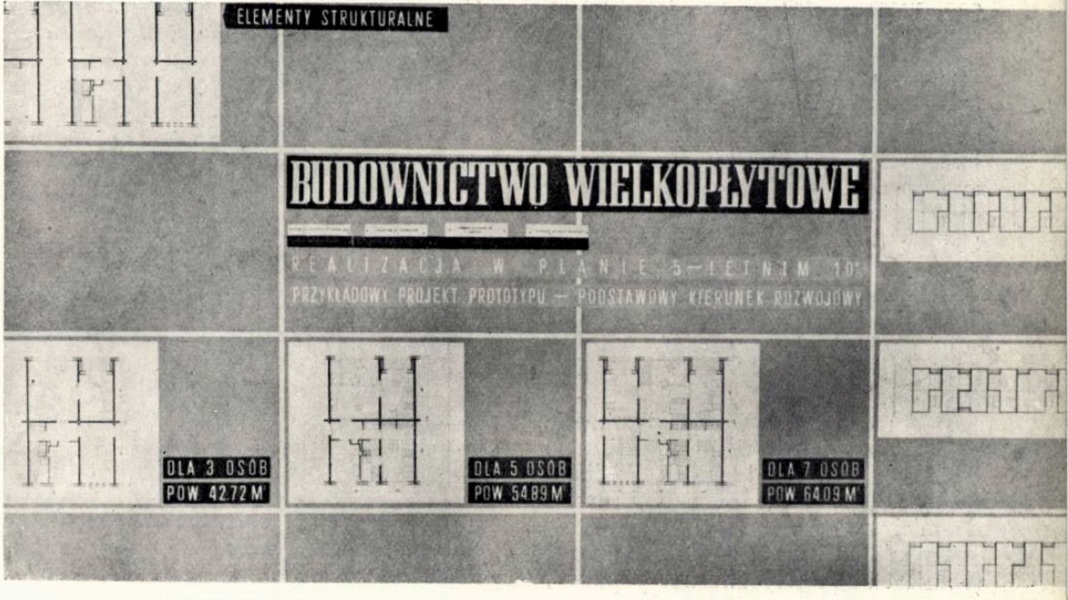

Reţinem de asemenea exemplele de detalii tip, printre care detalii de cornişe prefabricate din beton armat şi detalii de ferestre şi scări prefabricate din beton armat.

Republica Populară Polonă prezintă la capitolul locuinţelor, printre altele, locuinţe în blocuri cu 4 niveluri executate din panouri mari şi care sînt prezentate într-o serie foarte variată, utilizînd numai 2 travee (de 3,90 şi 2,70 m) şi o deschidere unică de 4,80 m.

Elementele structurale sînt de trei categorii: 1) travee de 3,90 m, avînd de o parte cameră de zi şi de cealaltă grupul tip: vestibul, baie, bucătărie; 2) travee de 2,70 m, avînd de o parte scara şi de cealaltă parte o cameră de dormit cu loggie; 3) travee de 2,70 m, avînd de fiecare parte cîte o cameră de dormit, una cu loggie şi una cu dulapuri înzidite (fig. 11).

Din detaliile prezentate apare preocuparea arhitecţilor poloni de a înlesni execuţia lucrărilor printr-un studiu atent al detaliilor tip.

În cadrul expoziţiei se prezintă şi ansamblurile în curs de realizare la Phenian şi Wonsan. Trebuie subliniată străduinţa proiectanţilor de a se adapta modului de viaţă local şi de a nu aplica mecanic soluţii valabile numai în alte condiţii.

Republica Cehoslovacă prezintă, în afară de soluţii clasice de secţiuni cu 3 apartamente la scară, mai multe soluţii interesante cu 2 apartamente la scară, precum şi o clădire cu 6 niveluri realizată în alternativele monolit şi cu panouri mari. Este interesant de notat marele număr de apartamente cu o singură cameră şi faptul că, deşi clădirea are parter şi 5 etaje, nu este prevăzut un ascensor. Arhitecţii cehoslovaci prezintă şi un mare număr de clădiri social-culturale, cum ar fi: creşe pentru 45—55 de copii, o creşă mare pe 4 niveluri, grădiniţe de copii pentru 60, 90 şi 120 de copii, un spital cu 200 de paturi, şcoli de 8 ani cu 17 şi 25 săli de clasă, precum şi o cantină cu 1 000 de locuri.

Majoritatea construcţiilor reflectă o continuare a arhitecturii tradiţionale, cu jocuri de volume şi acoperişuri mari.

Republica Populară Bulgaria prezintă proiecte de locuinţe şi clădiri social-culturale. În cadrul proiectelor de locuinţe apar în mai multe variante apartamente avînd în distribuţie şi o încăpere centrală indirect luminată şi cu o suprafaţă de 8—12 m², încăpere amenajată pentru luat masa.

Ca sisteme constructive sînt prezentate blocuri experimentale executate, sau cu stîlpi prefabricaţi, cu panouri mari prefabricate, sau din blocuri mari prefabricate.

În domeniul clădirilor social-culturale sînt prezentate: club-cinematograf, creşe de 4 grupe a 20 de copii, grădiniţă pentru 4 grupe a 25 de copii şi o serie de mici sfaturi populare.

Trebuie subliniată plastica frumoasă şi variată a clădirilor sfaturilor populare, aspect obţinut cu mijloace simple, utilizînd cu abilitate piatra. De asemenea, planurile se remarcă prin claritatea lor.

Tabelul II

Camera	R. D. Germană		R. Cehoslovacă	
	Suprafaţa (m²)	Înălţimea (m)	Suprafaţa (m²)	Înălţimea (m)
Camera de locuit	17,5	2,75	18,2	3,0
Dormitor părinţi	15,0		12,0	
Dormitor copii	10,0		10,0	
Bucătărie	6,8		8,0	

Republica Populară Albania expune numeroase proiecte şi realizări în domeniul locuinţelor şi al clădirilor social-culturale, atît pentru mediul urban, cît şi pentru cel rural. Dacă principiile tipizării nu sînt totdeauna satisfăcute, efortul de a aduce raţionalizări este adeseori încununat de succes.

În proiectarea de locuinţe, arhitecţii din **Republica Populară Chineză** sînt vădit influenţaţi de partiurile secţiunilor tip europene. Atît secţiunile pentru oraşul Şanhai, cît şi cele pentru Pekin sînt în general cu două apartamente la scară şi cuprind 2 şi 3 camere, baie şi bucătărie, ca sistem constructiv pe ziduri transversale cu deschideri mici şi cu două sensuri de rezemare a grinzilor.

Proiectele tip de gări (pentru 50 şi 100 de călători) întocmite în R.P.Chineză încearcă prin jocuri de acoperiş să se lege de specificul naţional, dar nu reuşesc pe deplin. Este încă o dovadă că jocurile de acoperiş la volumele mici trebuie evitate.

Arhitecţii din R.P.Chineză prezintă şi proiectul unei şcoli cu 20 de săli de clasă. Soluţia se bazează pe principiul folosirii a trei orientări valabile pentru sălile de clasă. Sala de gimnastică şi cea de festivităţi sînt înglobate în volumul construcţiei, însă numai planimetric: analizată ca volume, soluţia este discutabilă. Ansamblurile de locuinţe şi clădiri social-culturale au, în general, o plastică puternică, iar modenatura şi decoraţia faţadelor sînt inspirate din motivele arhitecturii tradiţionale, avînd un pronunţat caracter local.

Republica Populară Democrată Coreeană expune locuinţe individuale cu 1 şi 2 niveluri, cuplate, şi secţiuni de locuinţe cu 2 şi 3 niveluri. Apartamentele cu suprafeţe mici cuprind 1 şi 2 camere şi dependinţe. La locuinţele cu 2—3 niveluri este adoptat sistemul constructiv pe zid median portant. În domeniul clădirilor social-culturale, expune 2 tipuri de gară de trecere şi o şcoală de 10 ani cu 18 clase.

În **Republica Populară Romînă,** materialul documentar necesar elaborării planurilor anuale şi de perspectivă ale proiectării tip este deficitar, ceea ce explică unele contradicţii ivite între cerinţele reale şi ordinea elaborării proiectelor tip. Totuşi, se semnalează o orientare justă la I.P.C.T., în sectorul social-cultural şi locuinţe, majoritatea proiectelor tip expuse găsindu-şi aplicarea şi fiind solicitate din ce în ce mai mult.

Locuinţele rurale, ca şi cele urbane, din toate categoriile, de la individuale izolate şi pînă la blocuri cu 3—4 niveluri, sînt expuse pe serii, în funcţie de sistemul constructiv adoptat, de la monolit şi pînă la sistemele tehnicii noi cu blocuri mari. La fel, în materie de clădiri social-culturale, tipizarea a început să-şi dea roadele, constituind un material preţios, ilustrat în expoziţie prin proiectele pentru: cinematograf cu 400 de locuri, casă de citire, hotel cu 30 de camere, club cu 300 de locuri, şcoli de 7 ani în mediul urban, şcoală de 4 clase tip redus pentru mediul rural; de asemenea cămin pentru 120 de elevi, cantină pentru 120 de elevi, restaurant rural şi sediu de cooperativă.

*

În general, ca trăsături comune între proiectele expuse se pot remarca:

Tipizarea structurilor, strîns legată de unificarea dimensiunilor şi standardizarea procedeelor de execuţie, este aplicată pe baza cataloagelor de elemente constructive tip. Majoritatea ţărilor participante s-au fixat la schema secţiunilor de locuinţe pe zid median, deschiderile variind însă în diferite ţări:

U.R.S.S.	6,00 m
R.P.Ungară	4,20—5,00 m
R.D.Germană	4,80 m
R.Cehoslovacă	4,20—5,40 m
R.P.Polonă	4,80—5,20—5,60 m
R.P.Romînă	4,40—5,00—5,60 m

Din trecerea în revistă a standurilor expoziţiei reiese că tipizarea, metodă nouă de proiectare, nu este încă coordonată între ţările participante, prin măsuri cu caracter internaţional.

Astfel, în toate ţările, proiectarea locuinţelor tip cu mai multe niveluri se face pe bază de serii de secţiuni şi obiecte tip. Arhitecţii din R.P. Polonă (ţară fără regiuni seismice) susţin principiul proiectării prin asamblarea de elemente şi segmente tip care, compuse diferit, pot duce la soluţii variate ale aceluiaşi obiect.

Normele de suprafaţă limitate pentru diferitele încăperi, ca şi pentru înălţimi, variază destul de mult între diferitele ţări. În tabelul II se arată această variaţie între R.D. Germană şi R. Cehoslovacă (norme pentru 1958).

Din tabelul II reiese că deşi cele două ţări au condiţii sociale şi climaterice asemănătoare, totuşi R. Cehoslovacă prevede la locuinţele tip suprafeţe minime şi înălţimi mai mari decît R.D. Germană.

O primă consecinţă a acestui fapt este că indicii tehnico-economici nu mai pot fi comparabili.

În fine, se impune o clasificare internaţională a desenelor şi indicaţiilor în proiectarea tip.

Vederea bisericii din Piața Libertății

LUCRĂRI DE RESTAURARE LA BISERICA SF. MIHAIL DIN CLUJ

Proiectanți: arh. Ion Dumitrescu și inginerii Nicolae Laszlo și Gheorghe Ursu
Institutul central pentru sistematizarea orașelor și regiunilor (ICSOR)
Execuția, arhitecții: Mihail Rattz și Lajos Bagyui

Biserica Sf. Mihail din Cluj, ctitorie a împăratului Sigismund de Luxemburg, așezată în inima importantului oraș transilvan, domină tot centrul, înălțindu-și impunătoarea și caracteristica siluetă cu turn lateral, în mijlocul monumentalei piețe a Libertății.

Ca vechime, clădirea este atribuită secolului al XIV-lea, fiind începută în timpul regilor din casa d'Anjou (Carol Robert, 1308—1342 și Ludovic cel Mare, 1342—1382), cînd au fost construite altarul și cele două abside laterale. În 1349 era ridicat cel puțin altarul, întrucît, la această dată, papa acordă permisiune de bîlci celor ce vor face daruri pentru înzestrarea interioară a bisericii.*

Construcția navei a fost începută abia spre sfîrșitul secolului al XIV-lea. În această fază, clădirea a fost realizată pînă la scara spirală din fațada sudică, adică pînă la fostele turnuri.

Pe la mijlocul secolului al XV-lea, clădirea era complet terminată, căci, în

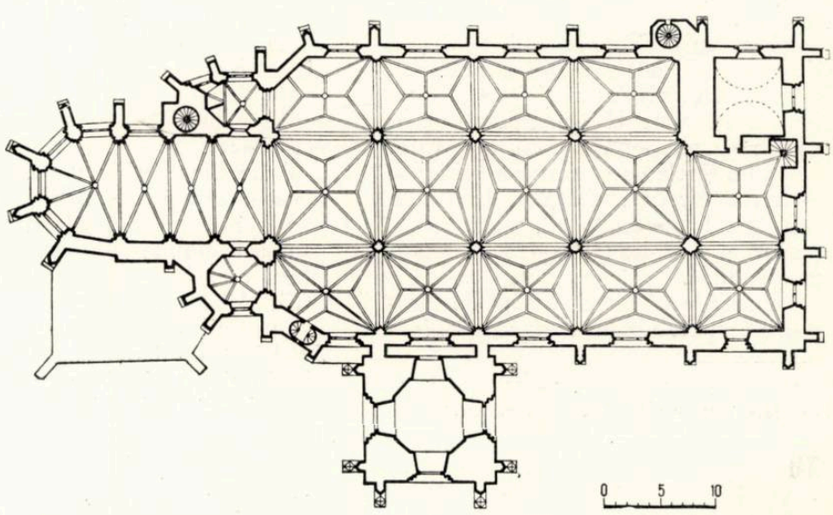

* Kelemen Ludovic „Biserica Sf. Mihail din Cluj", Boabe de grîu, III, 1933, p. 131.

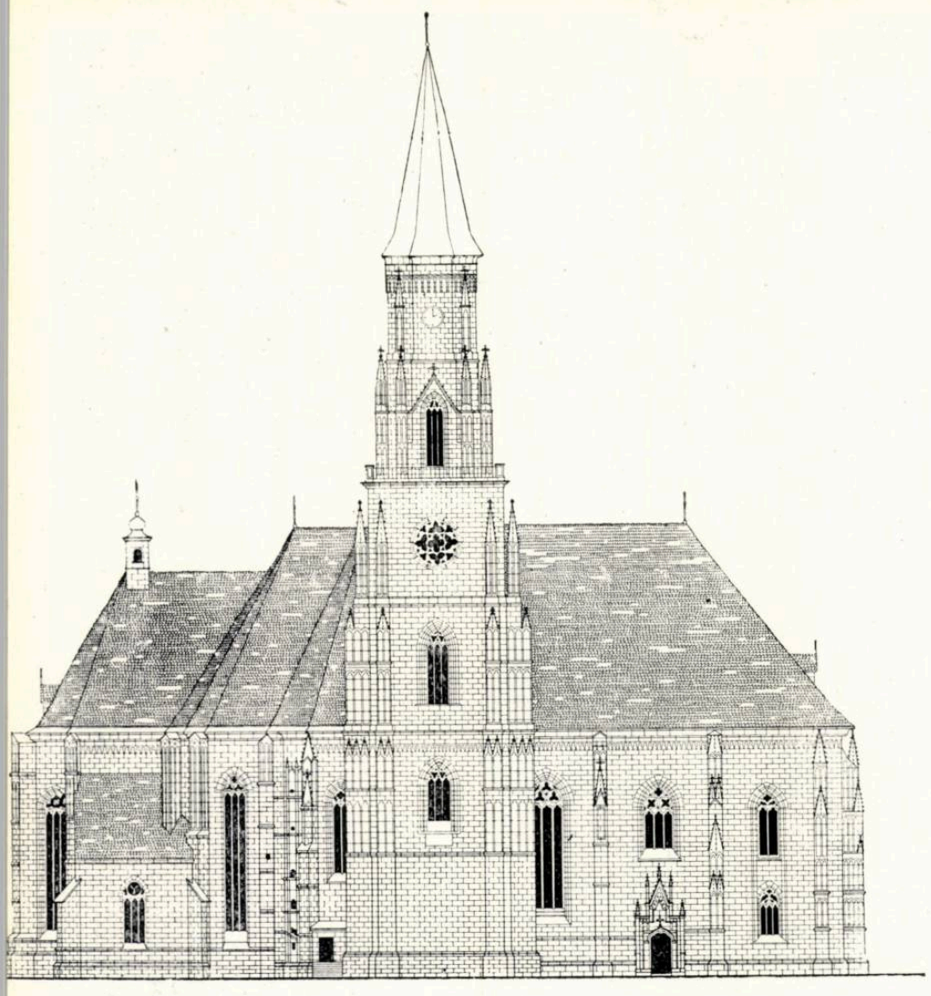

Fațada dinspre nord (cu turnul)

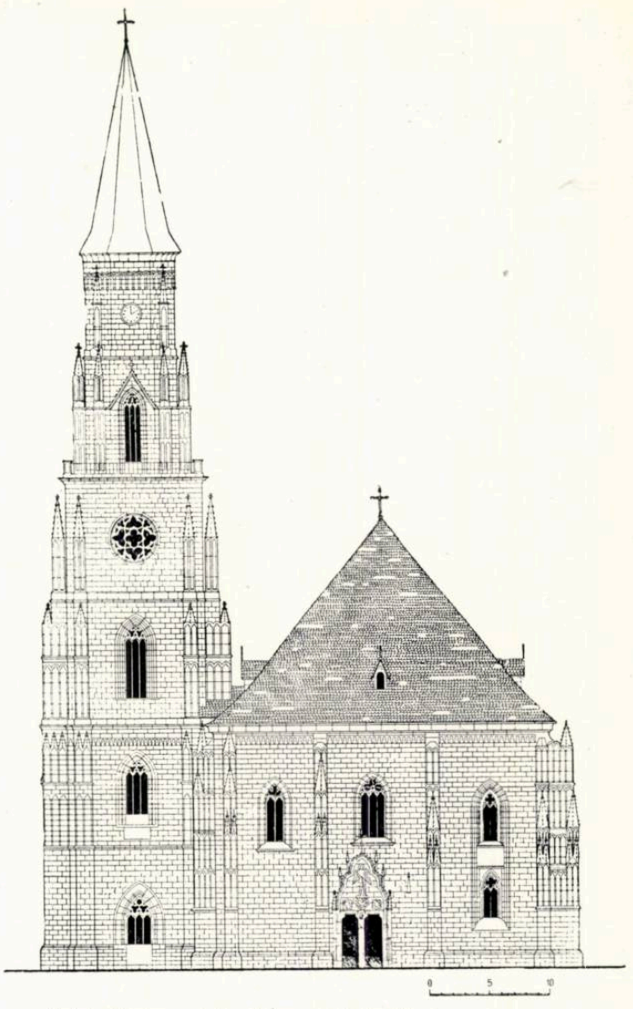

Fațada dinspre vest (cu intrarea principală)

1444, cînd a fost așezată în luneta intrării principale statuia Sf. Mihail, aceasta a astupat în parte stema împăratului Sigismund (1387—1437), care a terminat construcția.

În colțul de nord-vest se ridică un turn pătrat, cu ceas și acoperiș, cu turnulețe la colțuri, după cum e redat într-o gravură din 1617 a olandezului Van der Rye. În colțul de sud-vest, construcția indică existența unui turn, care însă, după toate probabilitățile, nu a mai fost ridicat deasupra cornișei.

Turnul de nord-vest a suferit repetate distrugeri în cursul secolului al XVII-lea. Refăcut în secolul următor, mai ales în partea superioară, este din nou ruinat de un cutremur (la 1764)[1] și apoi trăznit. Starea lui în urma acestor distrugeri trebuie să fi fost atît de rea, încît, în cursul aceluiași secol, a și fost dărîmat.

Lipită de absida altarului, pe latura de nord, se află încăperea sacristiei, construită în secolul al XV-lea, a cărei intrare în altar este încadrată de o valoroasă sculptură barocă din 1528.

Dintre fazele de construcție prin care a trecut biserica, ridicarea actualului turn, pe latura de nord, efectuată în secolul al XIX-lea (1837—1862), reprezintă ultima.

Dimensiunile bisericii sînt de proporții remarcabile prin amploare. Nava bisericii are 46 m lungime, absida altarului încă 20 m, iar fațada intrării 27,50 m. Cornișa se află la 20 m înălțime, iar peste ea se ridică turnul cu încă 39 m.

Clădirea este construită în genul bisericilor gotice de tipul denumit hală (Hallenkirche), răspîndit mai mult în Germania (Bavaria), la care colateralele au aceeași înălțime ca nava centrală. În plan, colateralele, începute inițial cu o deschidere de 4 m, construcție care a rămas sub formă de abside laterale pe lîngă absida altarului, au fost supralățite în faza următoare a construcției pînă la o deschidere de 7 m. Această dimensiune încalcă raportul obișnuit dintre lățimile colateralelor și cea a navei centrale, ceea ce s-a tradus în construcția bolților printr-o deformare a osaturii nervurilor.

Spațiul închis de navă și colaterale este impresionant; bolțile au cheia la 17 m înălțime, sprijinindu-se pe șapte piloni puternici, dintre care cel din colțul de nord-vest, supradimensionat, susținea turnul dărîmat în secolul al XVIII-lea.

Toate elementele de construcție portante—pereți, stîlpi, pilaștri, nervuri—sînt construite din piatră tăiată, iar panourile bolților, din cărămidă. Interiorul este bine luminat prin ferestre mari, deschise în fiecare travee.

Construirea actualului turn la mijlocul fațadei de nord reprezintă o dispunere neobișnuită la bisericile gotice. Proporțiile lui sînt masive, iar construcția este realizată din piatră, bine conservată. Arhitectura este în stil gotic, armonizîndu-se cu restul clădirii. Turnul este împărțit în șase registre, avînd la al cincilea o terasă, de jur împrejur, care permite o vedere panoramică asupra orașului. În ultimul registru, redus la plan octogonal, care suportă fleșa acoperișului de 18 m înălțime, se găsește ceasul cu patru cadrane.

Desăvîrșindu-se în decurs de mai multe secole, arhitectura bisericii prezintă o variație de stil care oglindește evoluția goticului în diferitele epoci ale construcției.

Astfel, arhitectura absidei altarului reprezintă stilul gotic raionant al secolului al XIV-lea, conținînd toate elementele caracteristice genului: pilaștri profilați, reproducînd muluratia nervurilor arcurilor pe care le suportă, capiteluri cu motive florale, puțin evazate, bolți de tip cruce de ogivă.

Arhitectura navei prezintă caracteristicile goticului flamboaiant al secolului al XV-lea, mai bogat, avînd bolți complicate, cu nervuri în formă de stea în patru colțuri *(croisée des transept)*, iar stîlpii fără capiteluri, continuîndu-și profilele în nervurile bolților. Excepție face peretele de sud, a cărui arhitectură de pilaștri cu capiteluri se încadrează în cea a epocii precedente (goticul raionant). Aceasta constituie partea cea mai interesantă a bisericii, atît prin bogăția arhitecturii, cît și prin perfecțiunea execuției.

[1] Kelemen Ludovic «Biserica Sf. Mihail din Cluj», Boabe de grîu, III, 1933, p. 131.

În colțul de sud-vest, în locul turnului, există acum o încăpere transformată în altar, ai cărei pereți sînt acoperiți cu frumoase fresce datînd din secolul al XV-lea, în parte degradate. Deasupra acestei nișe se află o încăpere cu intrare din balconul orgii, servind de arhivă.

Exteriorul prezintă, de asemenea, variații de stil, însă mai puțin accentuate, pilaștrii din fațada sudică și cei ai altarului fiind de o factură mai simplă decît cei din fațadele de nord și de vest, care sînt împodobiți cu sculpturi mai bogate și cu pinacluri.

Biserica a avut cinci intrări: una principală și cîte două pe fațadele de nord și de sud. Dintre acestea funcționează numai intrarea principală și cea din fațada de sud, dezvoltată ca un portal monumental în a doua decadă a secolului al XVII-lea, operă datorită meșterului Ion Perpeti din Cluj*. Celelalte sînt blocate, una de construcția turnului, în parterul căruia s-a amenajat o capelă, iar celelalte, cu zidărie la interior. Intrarea din fațada de nord este încadrată la exterior cu o frumoasă ornamentație gotică flamboaiantă.

Ferestrele sînt împodobite cu profile de piatră, menouri și frumoase traforuri alcătuind osatura geamurilor vitrate.

Toată fațada, lucrată în piatră calcaroasă, prezintă eroziuni și distrugeri avansate, însă numai la suprafață, în afară de turn, a cărui construcție mai recentă n-a ajuns să se degradeze.

Crăpăturile existente, în general la partea superioară a pereților, nu sînt de natură a periclita stabilitatea construcției în ansamblu. Ele sînt mai accentuate în peretele casei scării spirale de lîngă turn, fiind provocate de tasări la fundație, ca urmare a apăsărilor cauzate de construirea ulterioară a acestuia. Crăpăturile existente în pereții absidei altarului, deasupra ferestrelor, se datoresc împingerilor radiale ale bolților. Acești pereți sînt vizibil înclinați către exterior, consecință a acelorași împingeri, însă probabil că înclinarea se datorește și unei imperfecțiuni de construcție.

Fațada e delimitată la partea inferioară de un soclu jos și se termină cu o cornișă subliniată de o friză sculptată, pe partea corpului navei.

Bolțile din absida altarului au fost refăcute de mai multe ori în decursul secolelor: o dată, în 1498, după incendiul din 1486 și apoi, în sec. al XVIII-lea, probabil în urma cutremurului din 1763. O cheie de boltă a vechilor bolți, purtînd data 1498, se păstrează încă în muzeul de istorie din Cluj.

La această ultimă refacere s-a denaturat forma inițială a bolților, care au fost zidite mai turtit, iar arcul triumfal — care desparte absida de navă — după o curbă eliptică. În urma acestei ultime refaceri, construcția, de o factură inferioară, reprezenta doar o imitație a bolților gotice, bolțile fiind construite din cărămidă cu nervuri false, executate doar aparent din mortar. De asemenea, și arcul triumfal era construit din cărămidă tencuită.

* *Ibidem*

Vedere din interior—Nava principală spre **altar** *(înainte de restaurare).*

Capitelurile pilaștrilor arcului triumfal erau într-o stare de înaintată distrugere (sparte în bucăți și asamblate cu legături de fier, iar porțiunile lipsă, completate cu cărămidă sau mortar). Pentru a readuce capitelurile deplasate, pe linia pilaștrilor, sculpturile originare ale capitelurilor au fost, în majoritatea cazurilor, acoperite cu altele executate din mortar; motivele ornamentale erau banale și străine stilului.

Această lucrare, concepută greșit, a avut efecte dăunătoare, atît asupra rezistenței, cît și asupra arhitecturii acestei părți a clădirii. Noile bolți, prin forma lor turtită, au făcut să crească împingerile orizontale asupra zidurilor și le-au înclinat spre exterior, trebuind apoi să fie asigurate prin tiranți de fier care apăreau în interiorul bisericii.

În pod, bolțile erau suspendate cu cinci macazuri puternice de lemn, ceea ce nu remedia decît în parte defectele de rezistență ale construcției, dată fiind elasticitatea macazurilor și sistemul static impropriu pentru bolți de zidărie. Aspectul suferea, atît prin prezența legăturilor de fier inestetice, în locul cel mai important al bisericii, cît și prin ciuntirea ferestrelor de piatră, a căror parte superioară era acoperită de coborîrea bolților și prin forma turtită a bolților și a arcului triumfal, contrastînd cu bolțile din navă, de o formă elansată.

Toate acestea denotă că ultima restaurare a fost făcută empiric, fără a se folosi o concepție tehnică, urmărindu-se, în același timp, prea mult economia. Această restaurare contrasta atît de puternic cu restul clădirii, de o perfecțiune deosebită, încît a determinat refacerea bolților din absida altarului.

Studiul proiectanților s-a concentrat asupra restabilirii formei originare a bolților și a găsirii unui sistem constructiv care să reducă împingerile laterale în ziduri și să consolideze, totodată, rezistența clădirii. Potrivit indicațiilor rezultînd din caracteristicile construcției însăși (forma pilaștrilor, configurația planului), pe de o parte, examinîndu-se caracterele arhitecturii epocii, cum și ale unor monumente similare construite în Transilvania în acel timp, pe de altă parte, s-a putut determina forma originară a bolților ca fiind de tipul « cruce de ogivă » (barlong). În urma dărîmării bolților, urmele săpate pe abaca capitelurilor, care desenau pornirea nervurilor, au confirmat pe deplin veracitatea ipotezei.

Printre arhitecții care s-au ocupat în trecut de problema acestei restaurări, dr. Rados Jenö*, analizînd mai multe soluții, a sugerat și pe aceea adoptată în proiect.

Soluția de rezistență a urmărit eliminarea împingerilor orizontale și mărirea sarcinii verticale asupra zidurilor, făcînd ca stabilitatea lor să crească astfel foarte mult. Prin întrebuințarea

* Dr. Rados Jenö, A Kolosvari Szent Mihaly templom restaurálása, Technica, Budapest, 1942.

pe scară largă a betonului armat a fost posibilă şi o scădere considerabilă a greutăţii bolţilor.

Soluţia a constat, în esenţă, din crearea unei reţele rigide de grinzi rezemate pe zidurile laterale, la partea superioară a acestora, şi din suspendarea de această reţea a cheilor de boltă, împreună cu întreg sistemul de nervuri al bolţilor, executat din grinzi de beton armat. În acest mod, asupra zidurilor se exercită numai o foarte mică împingere, provenită din deformaţia elastică a întregului sistem. Nervurile de piatră aparente au fost ancorate în grinzile-nervuri de beton armat, fiind montate pe cofraj înainte de turnare. Cîmpurile dintre nervuri au fost executate din cărămidă cu o grosime de 18 cm.

Execuţia s-a făcut după metode tradiţionale, găsite ca cele mai adecvate, şi a comportat serioase dificultăţi, atît în executarea cofrajelor pentru grinzile curbe ale nervurilor, cît şi din cauza spaţiului închis, insuficient pentru o desfăşurare normală a lucrărilor, şi a înălţimii neobişnuite, care cerea eşafodaje puternice.

În prima etapă s-a executat reţeaua superioară de grinzi, susţinerea cofrajelor făcîndu-se pe vechile macazuri şi bolţi. S-a procedat apoi la demontarea bolţilor şi a macazurilor, cum şi la tăierea tiranţilor. În sfîrşit, au fost executate nervurile de beton armat şi apoi panourile curbe ale bolţilor de cărămidă. Pentru susţinerea cofrajelor pentru grinzile curbe ale nervurilor s-a construit o platformă la nivelul capitelurilor. Construcţia necesita o execuţie de o perfecţiune desăvîrşită, corectarea prin finisaj fiind exclusă, întrucît grinzile curbe de beton armat încastrau nervurile de piatră aparente. Cu toate aceste greutăţi, s-a putut realiza o execuţie corectă.

În timpul lucrului, între absida altarului şi cele două abside laterale au fost descoperite două ferestre, care fuseseră înzidite. Nu se cunoaşte epoca în care au fost umplute aceste goluri; faptul că au fost umplute cu piatră tăiată, foarte bine păsuită, şi că zidurile în care se află sînt în continuarea şirurilor de stîlpi care delimitează nava centrală — şi deci preiau împingerile bolţilor în sens longitudinal — a trezit însă bănuiala că zidirea golurilor s-a făcut în urma unui început de cedare a zidului altarului sub acţiunea acestor împingeri. Pentru a se da la iveală aceste ferestre, s-a desfăcut zidăria de umplutură, consolidîndu-se golul prin încadrarea lui cu un element puternic de beton armat. Părţile lipsă ale ferestrelor, menouri, rozete, au fost restaurate din piatră. Ferestrele, fiind la interior, au fost lăsate fără geam, profilele existente neavînd falţuri pentru prinderea geamurilor, indicaţie concludentă că n-au avut nici la origine.

După efectuarea lucrărilor din absida altarului s-a trecut la restaurarea în interior a navelor. Aici trebuiau îndepărtate zugrăvelile suprapuse şi zidăria care astupa partea de sus a celor două intrări în absidele laterale. Pentru a se reda, pe cît posibil, finisarea originară a interiorului s-a procedat la curăţirea stratului destul de gros al zugrăvelilor suprapuse în decursul secolelor pe pereţi, stîlpi şi bolţi. În urma acestei operaţii au apărut picturi în frescă pe peretele de sud şi în absida de sud; ele au fost lăsate în starea în care au fost găsite. Feţele de piatră au fost curăţate şi rostuite, iar porţiunile de cărămidă, care se găseau sporadic pe paramentul de piatră al pereţilor, au fost tencuite.

Tot cu ocazia restaurării au fost desfiinţate trei altare de lemn în stil baroc, fixate pe stîlpii navei, şi candelabrele suspendate de tavan, urmînd ca iluminatul să se facă prin lămpi fixate de stîlpi şi pereţi.

La lucrările de proiectare cît şi la execuţie, Direcţia Monumentelor de Arhitectură din Departamentul de Arhitectură şi Urbanism din M. C. M. C. a luat parte activă, prin control şi îndrumare tehnică.

Redarea aspectului originar al locaşului bisericii Sf. Mihail din Cluj măreşte valoarea artistică a acestui important monument de arhitectură gotică a Transilvaniei, scoţînd mai mult la iveală geniul creator şi măestria constructorilor epocii.

Arh. ION DUMITRESCU

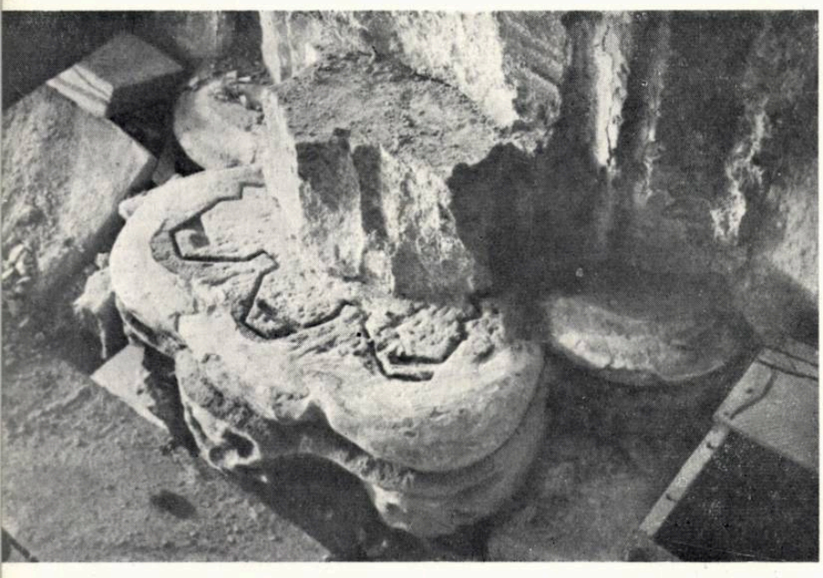

1

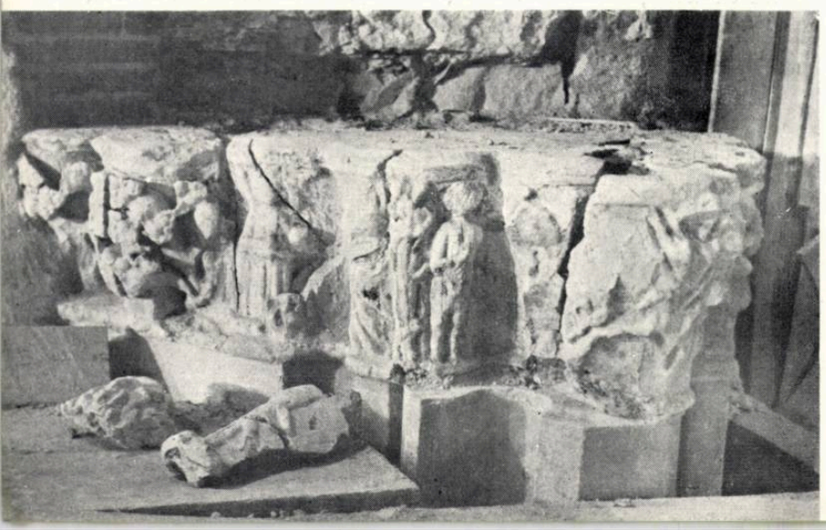

2

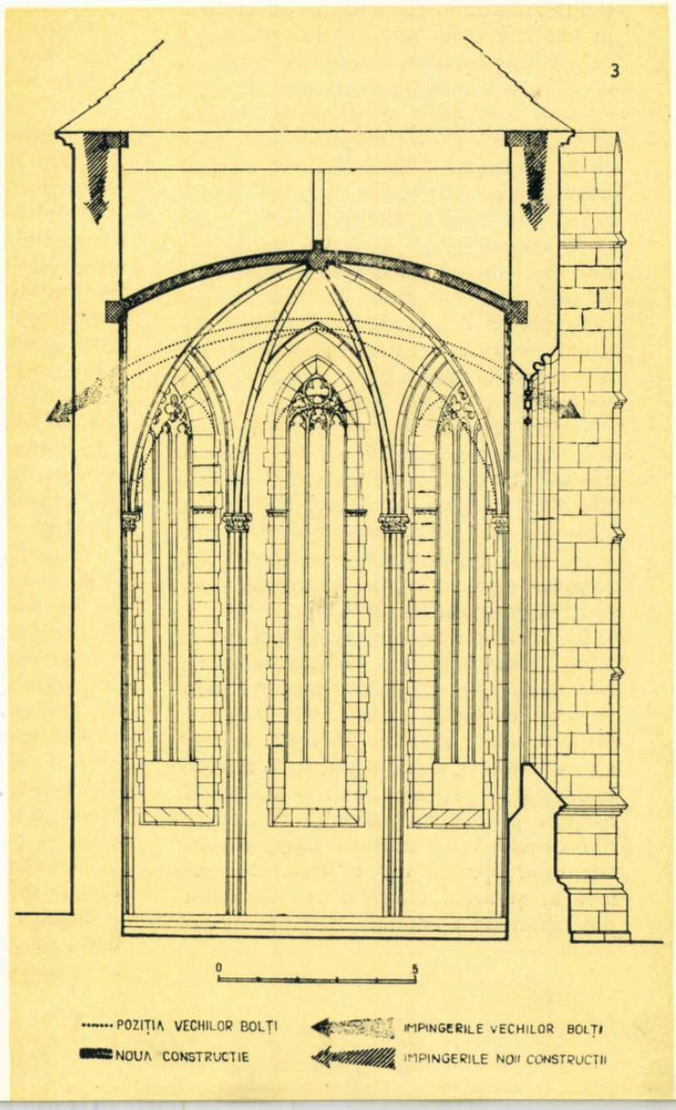

1 — *Desenul nervurilor bolților pe abaca capitelului*
2 — *Capitelul pilastrului de sud al arcului triumfal înainte de restaurare*
3 — *Absida altarului — Secțiune transversală*
4 — *Secțiunea longitudinală*
1. Construcție restaurată
2. Poziția vechilor bolți
5 — *Structura construcției de beton armat a bolților restaurate*
6 — *Detaliu de construcție al nervurilor*
7 — *Noul schelet al bolților*
8 — *Bolțile altarului după restaurare*

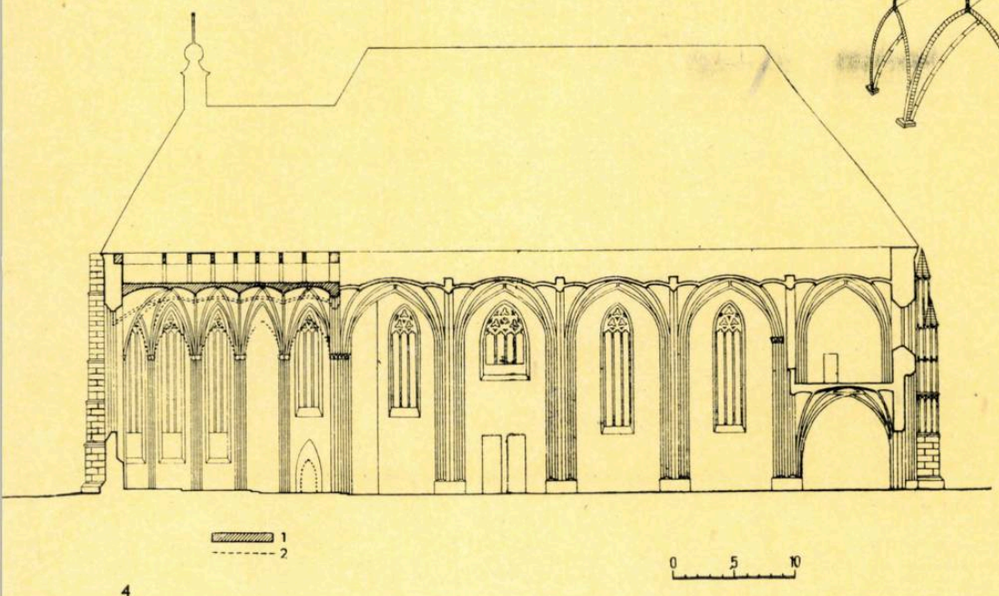

4

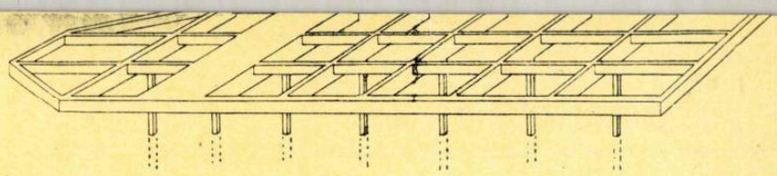

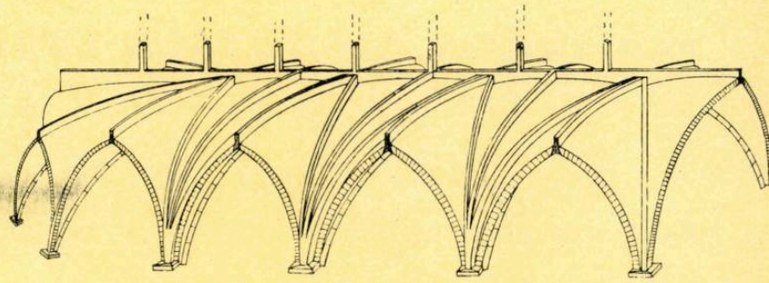

5

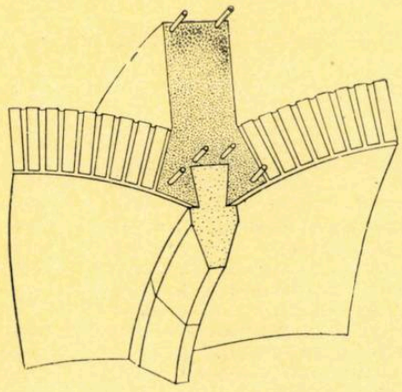

6

7

8

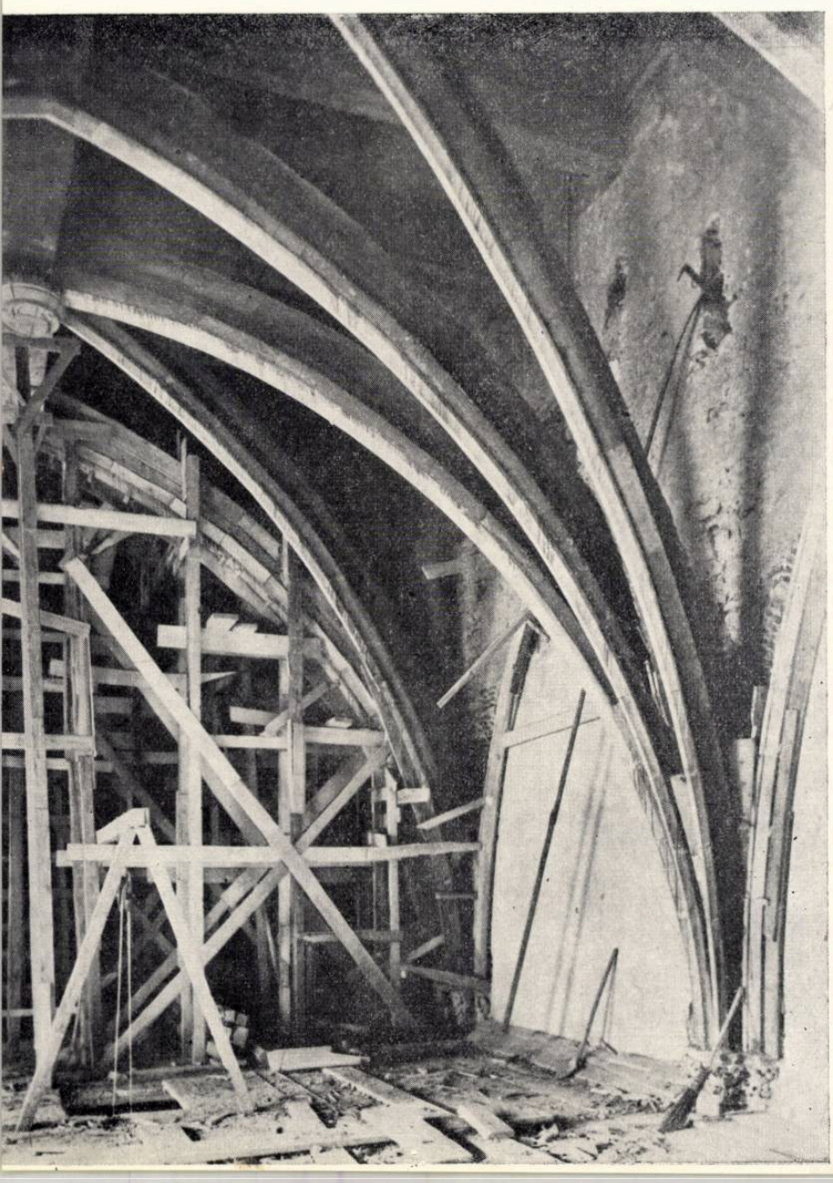

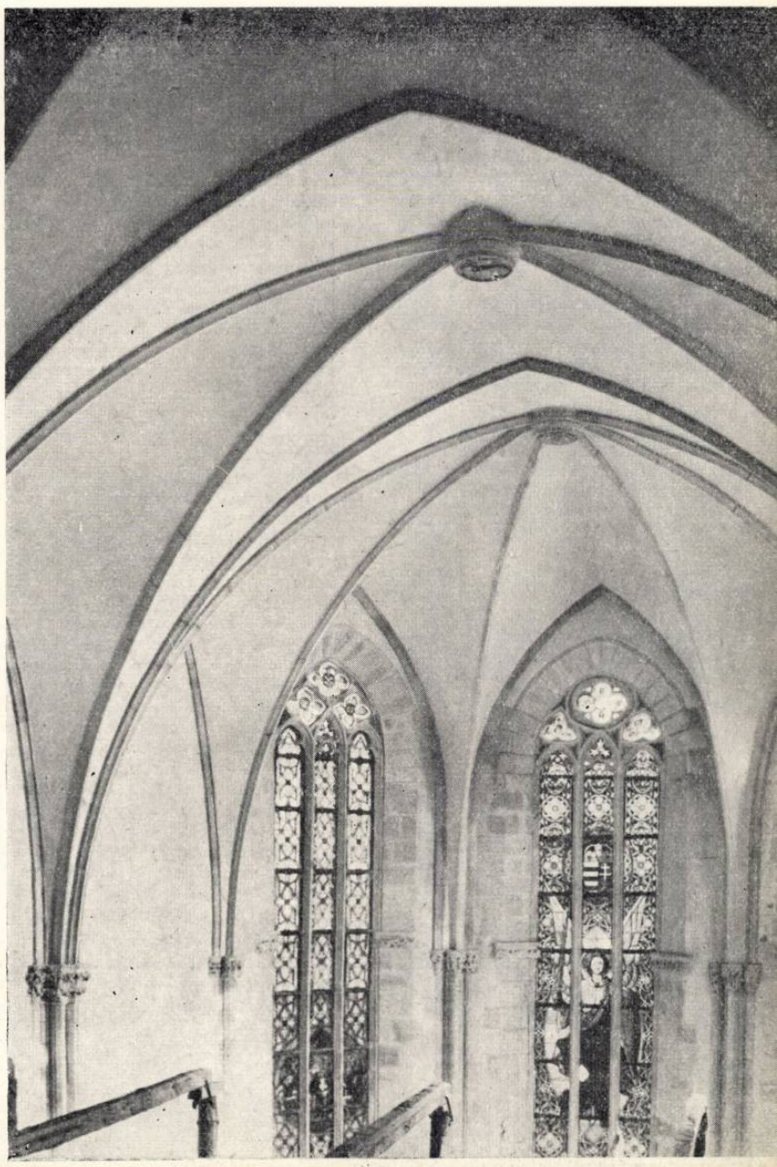

PROBLEMELE PROIECTĂRII LOCUINȚELOR ÎN U.R.S.S. (II)

Apartament cu suprafață mică și mobilier cu dimensiuni mici

Arh. A. Besprozvanîi și ing. V. Sizov

(Arhitectura U.R.S.S. nr. 2-1957)

Problema locuințelor cu suprafețe mici nu va fi complet soluționată dacă nu se vor soluționa și problemele legate de proiectarea și confecționarea unui mobilier adecvat. Pentru rezolvarea acestor sarcini este necesar ca industria de mobilă să se reorganizeze serios, să se soluționeze o serie de probleme principale legate de confecționarea și proiectarea mobilelor. Mobilele livrate în prezent sînt prea puțin adecvate construcțiilor de masă. Fiecare obiect este proiectat individual și subansamblurile nu sînt unificate; mobilierul este greoi, voluminos, complicat, necesită mult material lemnos. Din aceste cauze trebuie, în primul rînd, revizuite dimensiunile mobilelor în concordanță cu cele ale camerelor de locuit. De asemenea, forma lor trebuie să fie foarte simplă, iar elementele ornamentale întrebuințate cu multă prudență.

Modestia ornamentației trebuie compensată prin proporții reușite, printr-o execuție de bună calitate, prin textura frumoasă a furnirului și printr-o finisare care să scoată cît mai mult în evidență și să sublinieze frumusețea lemnului. Renunțarea la elementele de mobilier cu forme complicate asigură o bună tehnologie a fabricației și permite să se organizeze producția astfel încît să se excludă în totalitate prelucrarea manuală.

Interesante sînt rezultatele proiectelor pentru garnituri de mobile destinate apartamentelor cu suprafețe reduse, efectuate în 1956 de Biroul central de proiectare și construcție (Ț.P.K.B.) Glavmebelprom. Toată mobila proiectată aici se montează din subansambluri și detalii unificate și interschimbabile. Obiectele prezentate schematic în figura 18 asamblează cu 15 panouri tipuri diferite de mobile.

De aici se trece mai departe la ideea unei garnituri de mobilă care trebuie să fie adaptată la apartamentele cu 1, 2 și 3 camere, în așa fel ca atunci cînd vom avea o cameră cu mai multe funcții (dormitor, sufragerie, birou, cameră de zi) piesele din interiorul ei să nu fie disparate. Aceasta nu înseamnă însă să se fabrice numai un singur model; culoarea tapiseriei, lemnul, trebuie totuși să difere. De asemenea, se pot crea mobile care să poată fi unite sau să fie așezate separat după dorința locatarilor, sau se poate crea mobilă transformabilă, care să se folosească diferit în timpul zilei față de noapte, precum și dulapuri înzidite, atît de utile noului fel de viață.

Utilarea bucătăriei este o problemă foarte importantă, dată fiind suprafața redusă a acesteia. Dulăpioarele mici, formate din secții separate amplasate pe un front continuu împreună cu mașina de gătit și cu spălătorul și acoperite cu un capac comun impermeabil, formează masa de lucru a gospodinei.

În proiectul elaborat de Ț.P.K.B. Glavmebelprom pentru construcția experimentală din Moscova s-au prevăzut dulăpioare cu lățimea de 300 și 500 mm. Ele sînt amenajate, fie cu rafturi, fie cu sertare (fig. 19). Capacul care reunește mai multe elemente de dulap se acoperă cu *fanerit*, un nou material rezistent și care se spală ușor. În bucătărie mai sînt dulăpioare și rafturi suspendabile și o masă rabatabilă.

Pentru aplicarea acestui mobilier pe scară mare trebuie, în primul rînd, să se elaboreze o serie de profile tip, soluții pentru principalele elemente și subansambluri constructive, cu dimensiuni normalizate. Numai cu detalii tip standardizate se va putea organiza proiectarea de mobile pe baze înaintate.

Creșterea producției mobilierului la peste de două ori, prevăzută în cel de-al șaselea plan cincinal, poate fi atinsă numai ca urmare a unor modificări importante în organizarea producției. Trebuie create fabrici specializate care să livreze picioare de scaune, fotolii și alte detalii tip de lemn. De asemenea trebuie create întreprinderi care să confecționeze perne și spătare de mobilă. Aceste întreprinderi de semifabricate amplasate în apropierea bazei de materii prime vor putea folosi din plin utilajul lor. Toate detaliile de mobile confecționate la fabrici trebuie trimise combinatelor de asamblare în strictă conformitate cu listele și indicațiile necesare pentru fiecare obiect.

Aceasta este, după părerea autorilor, calea pe care trebuie să pornească proiectarea și producția de mobilă pentru apartamentele cu suprafață mică.

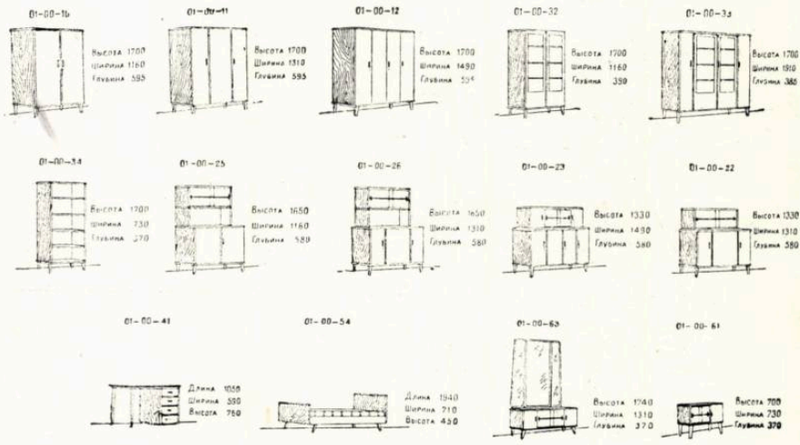

Fig. 18 — Mobile din elemente unificate

Fig. 19 — Mobile din elemente (secții separate) pentru bucătărie (proiect ȚPKB)

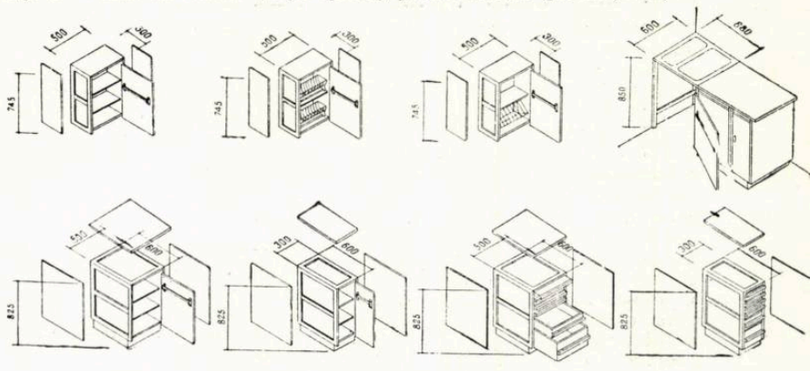

Garnituri de mobile pentru apartamente cu suprafețe mici

(Arhitectura U.R.S.S. nr. 2-1957)

Articolul arhitectului *V. Delle* prezintă o serie de astfel de garnituri elaborate în 1956 de Academia de construcții și arhitectură a U.R.S.S.

În garnitura de mobilier pentru apartamentul cu o cameră s-au prevăzut dulapuri asamblate cîte două, cu și fără geamuri, un divan-pat cu ladă în partea de jos, o masă servantă, o masă de scris cu un singur corp, o oglindă rotundă de perete, un fotoliu, scaune etc.

La apartamentul cu 2 camere, garnitura este formată din dulapuri, două divanuri-pat, masă de sufragerie demontabilă, birou, fotolii, lampă cu picior etc.

Deosebit de comod este divanul-pat, dar la fel de practice sînt și mobilele din piese asamblate, care pot fi compuse între ele după bunul plac al locatarilor și după spațiul pe care îl au la îndemînă. Așa sînt dulapurile, birourile și alte piese de acest fel.

Mobila formată din asamblarea mai multor secții are dimensiuni standardizate și poate fi adaptată foarte judicios la apartamentele cu 1, 2 și 3 camere.

Fig. 20 — Bibliotecă compusă din elemente interschimbabile

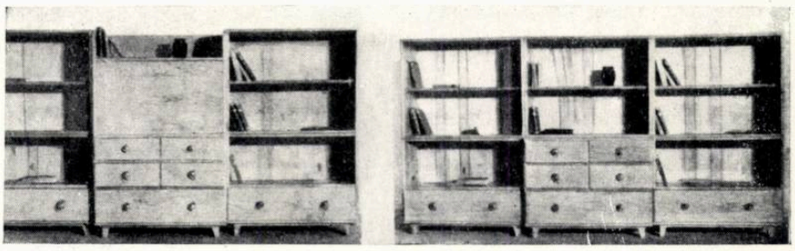

Dulapuri-pereți despărțitori între camere

Arh. Miatleva

(Arhitectura U.R.S.S. nr. 2-1957)

Este un articol care se ocupă cu precădere de dulapurile care pot folosi și ca pereți ce despart două camere. Ele pot fi deplasate și în felul acesta se poate mări sau micșora suprafața camerelor învecinate.

Institutul de cercetări științifice asupra locuinței al Academiei de arhitectură și construcții a U.R.S.S. a elaborat o serie de propuneri cu privire la acest gen de mobilier. Garnitura de elemente propuse cuprinde 9 tipuri diferite de dulapuri formate din secții. Lățimea lor a fost redusă la două dimensiuni: 60 și 90 cm, adîncimea fiind de 60 cm, iar înălțimea de 2,65 m (pentru camere cu 2,70 m înălțime).

În înălțime, fiecare dulap se împarte în două părți, partea de jos de 204 cm și partea de sus de 61 cm, pentru a ușura transportarea lor și pentru a ușura posibilitățile de îmbinare. Dulapurile acestea sînt demontabile și prefabricate. Montarea lor se execută pe loc, fiind formate din piese care se îmbină cu cepuri și cu șuruburi. Finisarea lor interioară și exterioară este diferită. De exemplu, suprafețele acoperite cu nitroemailuri se îmbină cu elemente despărțitoare care păstrează textura naturală a lemnului. Simplitatea confecționării, asamblării și finisării acestui mobilier permite folosirea pe scară mare a metodelor industriale de execuție, ceea ce va face ca el să devină în scurt timp un mobilier de masă, ieftin.

Modelul experimental de dulap-perete despărțitor a fost prezentat și la expoziția tehnicii noi în construcții, de la Moscova, din anul 1956. El cuprindea: un dulap pentru rufărie, un dulap pentru îmbrăcăminte, un birou servantă, un bufet pentru bucătărie, un bufet cu un gol pentru trecerea obiectelor din bucătărie și un dulap pentru lucruri casnice. Astfel, dulapurile pentru rufărie și îmbrăcăminte dau înspre camera de locuit, iar de partea cealaltă, spre bucătărie, servanta, bufetul etc.

La expoziția de mobile care a avut loc la Moscova în septembrie-noiembrie 1956 a fost prezentată o garnitură experimentală de dulapuri pentru apartamentul cu două camere. Această piesă cuprindea în plus un pat rabatabil și ușile care făceau legătura între camere. De ușa dulapului pentru patul rabatabil este fixată în balamale o ramă ușoară cu o țesătură decorativă care acoperă ușa. Cînd patul este coborît, această ramă formează, împreună cu ușa dulapului, un paravan. În partea de jos a ramei se află un dispozitiv care fixează paravanul de pardoseală. Patul este metalic, cu somieră de plasă de sîrmă, iar așternutul se leagă de pat, înainte ca acesta să fie ridicat, cu ajutorul unor curele.

Acestea sînt numai cîteva exemple din multiplele variante care pot fi folosite și imaginate pentru mărirea confortului locuințelor.

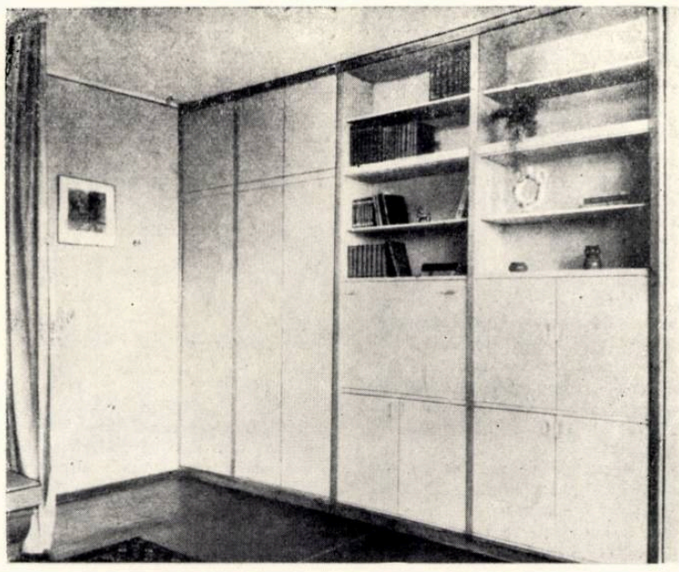

Fig. 21-22 — Dulap-perete despărțitor în apartament cu o cameră (cu ușile închise) (Jos, cu ușile deschise).

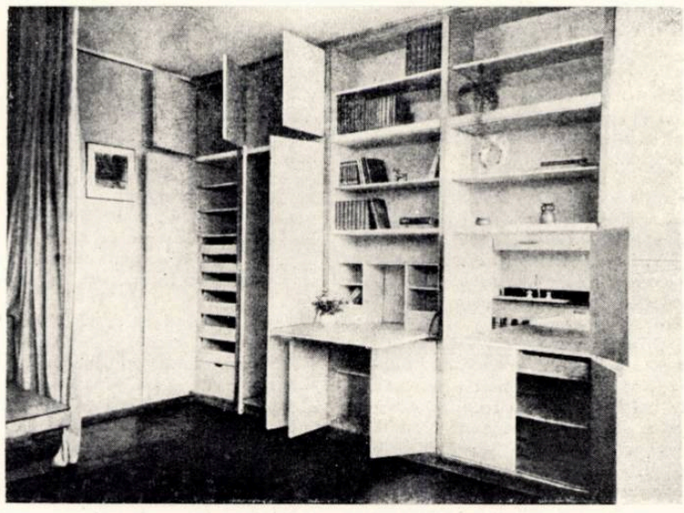

Fig. 23 — Vedere generală a unui dulap-perete despărțitor — Exemple de amplasarea dulapurilor. perete despărțitor în planul apartamentelor

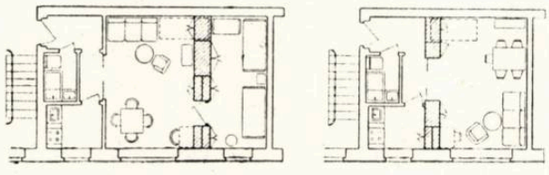

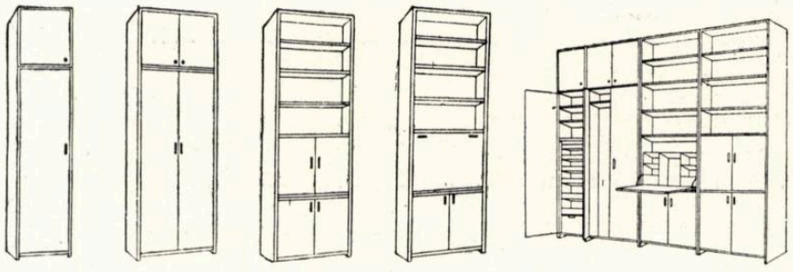

Utilarea bucătăriilor

Arh. O. Baiar

(Arhitectura U.R.S.S. nr. 2-1957)

Dată fiind suprafața mică a bucătăriei (4,5 m² pentru o bucătărie simplă și 6 m² pentru o bucătărie-sufragerie), utilarea ei judicioasă a dat naștere unei serii de probleme și discuții.

Pentru amplasarea tuturor celor necesare în acest spațiu, utilajul bucătăriei va trebui să constituie un bloc unic, compact, în care să se folosească rațional fiecare centimetru pătrat de suprafață. Deci, este nevoie, în primul rînd, de noi tipuri de mobilier și utilaj.

Într-o bucătărie, obiectul principal este mașina de gătit. Vechile mașini cu gaze nu mai corespund ca formă și dimensiuni. Este nevoie de un model mai compact și mai comod, care să poată fi combinat cu frigiderul și cu spălătorul. Pînă în prezent însă nu s-a organizat încă aprovizionarea centralizată a șantierelor de locuințe cu mobilă standardizată, mobilierul executîndu-se pentru fiecare șantier în parte după comenzi speciale și de obicei de către fabrici nespecializate.

În străinătate, pentru livrarea obiectelor de utilare a apartamentelor există o ramură specială a industriei. În Finlanda și în Danemarca sînt utilizate blocuri de bucătărie compacte, formate din mașină electrică sau cu gaze, spălător, răcitor, masă de lucru acoperite toate cu un capac comun. Spălătorul este îngropat în suprafața mesei și este executat din oțel inoxidabil. În Anglia și în Franța, numai spălătorul și masa de lucru sînt la un loc, mașina cu gaze avînd locul ei, separată de rest.

În prezent, în U.R.S.S. se duce o muncă rodnică pentru crearea unor noi tipuri de utilaj tehnico-sanitar. Diferite institute sînt antrenate în proiectare către această ramură. În cataloage au apărut capitole speciale, toate cu scopul de a standardiza utilajul fabricat,

în vederea ieftinirii lui în cazul confecționării în masă.

Dar munca de proiectare continuă, pe zi ce trece apar noi tipuri și gabarite pentru principalele obiecte — sobe, spălătoare — menite să transforme bucătăria apartamentului cu suprafață mică într-o bucătărie economică și confortabilă.

O garnitură pentru o astfel de bucătărie trebuie să cuprindă următoarele piese

1) masă-dulap de 600 × 600 sau 800 × 600 mm, cu compartimente pentru vasele de bucătărie;

2) suport pentru spălător, de 800 × 600 mm, cu compartiment pentru găleata de gunoaie menajere și pentru obiectele de curățat;

3) dulap de perete pentru veselă, de 800 × 330 mm și înălțime de 800 mm;

4) dulap de perete pentru veselă și pentru produsele alimentare, de 800 × 330 mm și înălțime de 800 mm.

Montarea racordului tehnico-sanitar are și ea o mare importanță. Plasarea lui este în funcție de plasarea utilajului și deci trebuie făcută în strînsă legătură cu acesta.

În bucătărie trebuie să mai existe și o masă de lucru de 600 × 600 mm sau 600 × 800 mm. Locul cel mai comod pentru plasarea mesei este între spălător și mașină.

Locul cel mai rațional pentru amplasarea întregului bloc de bucătărie este de-a lungul peretelui despărțitor lateral, perpendicular pe peretele exterior. Aici se pot face și racordurile cu toate conductele, mult mai ușor și mai bine.

Pentru a verifica toate propunerile privitoare la utilarea bucătăriilor s-au confecționat machete în mărime naturală complet echipate și finisate. Două modele executate în 1956 de atelierele experimentale ale Academiei de construcții și arhitectură din Moscova au fost gîndite pentru a

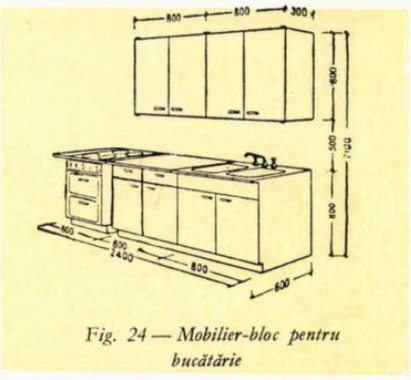

Fig. 24 — Mobilier-bloc pentru bucătărie

servi, unul în cazul bucătăriei de 4,5 m² suprafață, și celălalt pentru bucătăria de 6 m² suprafață. Primul bloc are lungimea de 2 m și este compus dintr-un spălător simplu și o mașină cu 4 ochiuri cu gaze. Cel de-al doilea are lungimea de 2,54 m și cuprinde un spălător de fontă emailat, cu două compartimente și o mașină cu patru ochiuri, tip standard. Capacul blocului mare este acoperit cu linoleum, care se ridică în formă de scafă și pe perete. Linoleumul este fixat cu un cornier de oțel inoxidabil. Toate acestea dau un aspect mult mai frumos utilajului de bucătărie.

Capacul blocului mic este executat din materiale plastice în straturi, confecționate la o fabrică din Leningrad. Materialul acesta rezistă bine la zgîrieturi, la spălarea cu apă caldă și cu săpun, și este divers colorat, înfrumusețînd astfel aspectul bucătăriei.

Tot la blocul mic, spălătorul este de oțel ștanțat și utilat cu un fund perforat pentru spălarea legumelor, un coș de sîrmă pentru clătirea vaselor cu apă caldă etc.

Organizațiile de proiectare au acumulat o experiență suficientă în acest domeniu și vor putea preda fabricilor modelele pentru executarea lor în masă.

Primii pași în domeniul proiectării și construirii clădirilor de apartamente cu suprafețe reduse

Articolul arhitectului *V. Lebedev*, apărut în nr. 3/1957 al revistei *Arhitectura U. R. S. S.*, analizează problemele acestor noi tipuri de apartamente luînd ca exemplu prima clădire de acest fel construită la Moscova în pasajul Petrovski-Razumovski la sfîrșitul anului 1956.

Pornindu-se de la principiul: un apartament, o familie, s-au putut reduce suprafețele locuibile, camerele au putut deveni comandate, s-au redus suprafețele băii și bucătăriei și a putut fi redusă chiar și înălțimea etajelor (inclusiv planșeul) de la 3,30 m la 3,00 m.

Apartamentele unifamiliale sînt apartamente de 1, 2 și 3 camere. Apartamentul cu o cameră este calculat pentru o familie formată din 2—3 persoane, apartamentul cu 2 camere pentru o familie formată din 3—4 persoane și apartamentul cu 3 camere pentru o familie formată din 4—5 persoane.

La apartamentul cu o cameră s-a prevăzut și o nișă pentru două locuri de dormit; vestibulul are o suprafață de 3—5 m², iar bucătăria 6 m²; există un grup sanitar mixt, cu cadă de baie.

Apartamentul cu două camere are o cameră mare de 20 m² cu nișă pentru două paturi și o cameră mică de 8 m², un vestibul de 5 m², o bucătărie de 6—6,5 m²; grupul sanitar mixt are cadă de baie.

Apartamentul cu 3 camere este compus dintr-o cameră comună de 17 m², două dormitoare (unul de 9 m² și altul de 6 m²), un vestibul de 3,5—5 m², o bucătărie de 6—6,5 m² și un grup sanitar mixt cu cameră de baie.

Utilajul băii-w.c. și al bucătăriei este cel standardizat.

Avantajele distribuției interioare a clădirilor de apartamente cu suprafețe reduse, avantaje care duc la o reducere a cubajului și la o scădere a înălțimii etajului (cu 30 cm), pledează în favoarea construirii acestor noi tipuri de locuințe.

Clădirile cu apartamente de suprafață redusă, cu toate că au un volum de construcție mai mic, au un randament mai mare de suprafață locativă.

Pentru construirea lor au fost folosite metodele, materialele și utilajele existente; cu timpul, toate acestea vor putea fi schimbate și reîmprospătate. Apariția unor materiale și elemente de construcție noi va oferi posibilitatea să se obțină un apartament mai convenabil și mai ieftin.

Avantajele economice ale clădirilor de locuit cu apartamente unifamiliale constau și din reducerea cheltuielilor de exploatare a clădirilor.

Proiectarea acestui nou tip de apartament capătă o importanță tot mai mare.

După Concursul unional pentru proiecte de clădiri de locuit cu apartamente cu suprafață redusă au fost construite chiar niște apartamente-machetă de acest fel, complet utilate.

În decembrie 1956, Comitetul executiv al Sovietului din Moscova a aprobat să se construiască o serie de clădiri cu apartamente cu suprafață redusă.

Și în alte orașe din U.R.S.S. s-a început de asemenea construirea de clădiri de acest tip.

Totuși, practica exploatării acestor apartamente, apariția noilor materiale de construcție și a noilor elemente de construcție, cunoașterea practicii din acest domeniu și din străinătate, critica justă făcută de locatarii noilor clădiri, sînt elemente care impun proiectanților obligația de a aduce modificări proiectelor tip, care nu trebuie să reprezinte niște dogme intangibile. Este și aici aceeași situație ca la tîmplăria tip de uși și ferestre, care la un moment dat nu mai corespunde noilor cerințe și rămîne în urmă.

Numai după verificarea în practică și după o prelucrare amănunțită, proiectul tip poate să devină valabil pentru o perioadă de timp mai lungă.

Astfel, la clădirea din pasajul Petrovski-Razumovski construită

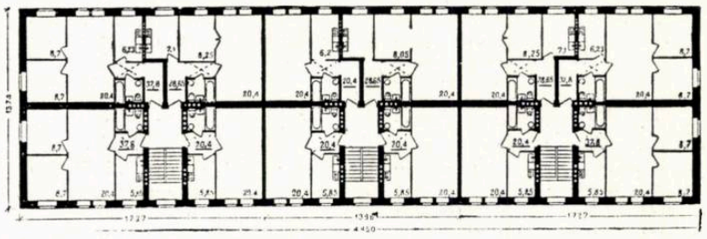

Fig. 25 — Plaunl clădirii de locuit cu apartamente minimale din pasajul Petrovski-Razumovski (Moscova). Construcție executată în 1956. Autori, arhitecții: K. Alabian și L. Karlik, ing. A. Gohbaum

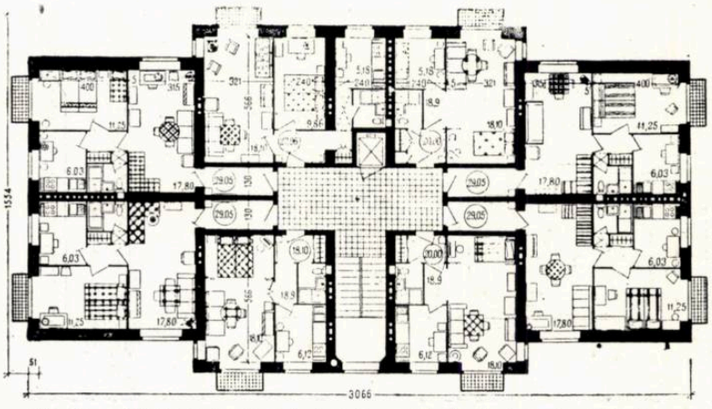

Fig. 26 — Clădire de locuit cu 8 niveluri, cu 64 de apartamente minimale. Planul unui etaj tip. Propunerea de proiectare elaborată de arh. L. Karlik și ing. A. Gohbaum. Suprafața totală de locuit a clădirii 1633,28 m²; K_2 (pe nivel) = 6,38

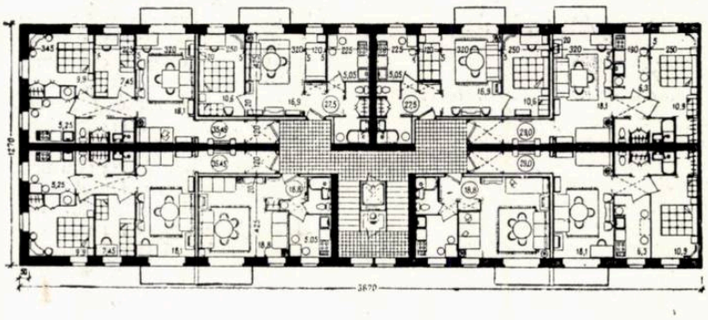

Fig. 27 — Clădire de locuit cu multe etaje. Secție tip. Propunerea de proiectare elaborată de arh. B. Brandenburg și ing. A. Gohbaum. Suprafața medie a unui apartament: 27,7 m²; K_2 = 6,32

după proiectul arhitecților K. Alabian, L. Karlik, V. Brîkin, A. Seberstov și inginerilor A. Gohbaum G. Cernîșev, s-au putut trage concluzii foarte interesante din observațiile locatarilor.

În primul rînd, locatarii sînt foarte mulțumiți că fiecare familie trăiește într-un apartament; suprafața și cubajul redus, grupul sanitar mixt, nu sînt socotite inconveniente. Totuși, sînt o serie de «mărunțișuri» negative care decurg din experiența exploatării acestei locuințe: calitatea tîmplăriei, a parchetului, vopsirea pardoselilor din bucătărie care lasă de dorit. Nu s-au construit dulapuri sub tavan, camera de baie nu are faianță pe pereți, nici rafturi, nici cîrlige în perete. Improvizațiile făcute de locatari în acest sens nu sînt totdeauna reușite. Apartamentul cu suprafață redusă cere o atenție deosebită pentru toate aceste «mărunțișuri», atenție care trebuie dată încă de la proiectare. În apartamentul cu suprafață mică nu există suprafețe auxiliare mari, iar obiectele casnice trebuie totuși păstrate undeva. Numai prevăzînd dulapuri înzidite, rafturi sub tavan etc. în suficientă măsură, se poate ajunge la o viață comodă și confortabilă.

La apartamentele din pasajul Petrovski-Razumovski, autorul articolului a observat o serie de rezolvări nejuste de plan, pe care le semnalează. Astfel, în apartamentul de o cameră, vestibulul este numai de 3 m² și are patru uși, din care două se deschid, conform proiectului, înspre vestibul, iar o a treia este montată, de data aceasta din greșeala constructorilor, tot cu deschiderea spre vestibul.

Unii locatari s-au plîns de faptul că mașina este așezată în bucătărie lipită de ușă.

Nu există spațiu rezervat pentru depozitarea unei biciclete, a unui cărucior de copil etc., spațiu care s-ar fi putut amenaja sub scară.

Nișa de la apartamentele cu o cameră nu are fereastră (nișa jucînd aici rolul unei a doua camere). De altfel, constructorii nici nu au separat-o de restul camerei și separarea ei cu draperii nu este ușoară; din această cauză, camera nu are o proporție frumoasă și apare alungită.

La apartamentele cu 2 camere, fiecare cameră are intrare separată din vestibul, ceea ce a făcut pe unii administratori să cazeze aici două familii, lucru care nu s-a întîmplat la apartamentele cu 3 camere, care au camerele comandate.

La apartamentele cu 3 camere, deci cu mulți membri de familie, grupul sanitar mixt nu este practic; se cere un w.c. separat.

Pentru a remedia unele inconveniente ale apartamentelor cu suprafață mică, s-ar putea introduce ușile glisante — care ocupă mai puțin spațiu — și mobilier înzidit, toate judicios și economic proiectate.

Sînt și cazuri de economie nerațională: lavabouri mici, deși loc în baie este suficient.

Arhitectul V. Lebedev încheie articolul menționînd faptul că apartamentele cu suprafața redusă vor deveni tot mai mult apartamente de masă confortabile, ținîndu-se seama de experiența cîștigată prin exploatarea clădirilor existente.

Noi tipuri de apartamente cu suprafețe reduse

În nr. 3/1957 al revistei *Arhitectura U.R.S.S.*, arhitectul *S. Turgheniev* publică un articol intitulat «Noi tipuri de apartamente cu suprafețe reduse».

Părăsindu-se ideea apartamentelor folosite în comun de mai multe familii, s-a trecut la apartamentele unifamiliale cu suprafață redusă.

Concursul unional pentru proiecte tip de clădiri de locuit cu 3, 4 și 5 niveluri a însemnat un pas înainte către acest nou sistem de cazare.

Ca rezultat al analizării bogatului material prezentat la concurs, la baza proiectării ulterioare a stat seria 1 elaborată de Institutul Gorstroiproiekt împreună cu Institutul de cercetare științifică a locuințelor al Academiei de construcții și arhitectură a U.R.S.S.

Ca principii de bază au fost considerate: reducerea costului apartamentelor și confortul optim la suprafețe minimale.

Autorii proiectelor din seria 1 au făcut o analiză amănunțită a gradului de economie a diferitelor scheme de plan la apartamentele cu suprafețe reduse. Din analizarea lor a reieșit că toate soluțiile de plan la aceste tipuri de apartamente pot fi reduse la 3 grupe principale calitativ diferite: apartamente cu camere necomandate și cu intrări separate la baie și bucătărie; apartamente cu o cameră comună de trecere și cu intrări separate la baie și bucătărie; apartamente în care, din camera comună, se trece în toate celelalte piese: dormitor, baie, bucătărie etc. Dintre aceste trei tipuri, ultimul este cel mai economic, căci suprafețele auxiliare se reduc la minimum posibil. Totuși acest tip nu este comod, deoarece trecerea către dependințe și bucătărie se face prin camera de zi, deci pe aici vor fi trecute și gunoaiele menajere.

Schema de plan adoptată în seria 1 menține avantajele economice ale apartamentelor din această ultimă grupă, însă permite să se evite în mare măsură deficiențele acestora.

Astfel, se amenajează trecerea în bucătărie printr-un sas care dă înspre camera de locuit, izolînd bucătăria și mărind suprafața camerei.

Pentru verificarea apartamentelor din seria 1 care vor fi elaborate de acum înainte, precum și pentru soluționarea unor probleme de arhitectură, de distribuție interioară și de construcție, au fost executate machete pentru opt tipuri de apartamente, în mărime naturală, cu tot mobilierul și utilajul necesar.

La patru dintre cele opt machete sînt prevăzute cele mai caracteristice soluții de apartamente pentru seria 1, diferite ca număr de camere și ca distribuție interioară: apartament cu o cameră (fig. 29); cu 2 camere, cu orientare unilaterală; apartamente cu 2 și 3 camere, proiectate în secțiile nord-sud ale seriei (fig. 30 și 31). Utilajul bucătăriei și al grupului sanitar este prezentat în diferite variante pentru diferite condiții locale de construcție. La apartamentul nr. 2 mașina de gătit și cazanul de baie folosesc combustibil solid; utilajul sanitar este foarte economic: o baie mică ce servește și de lavabou-duș și pentru spălarea rufelor. La apartamentul nr. 1, numai mașina de la bucătărie utilizează lemne, restul fiind prevăzut pentru alimentare cu apă caldă de la o centrală.

În apartamentele nr. 6 și 7, mașinile bucătăriilor funcționează cu gaze. În toate apartamentele, băile sînt de dimensiuni mici (1,2 × 0,7 m).

Celelalte machete de apartamente repetă schema de plan a apartamentului nr. 6, diferind numai prin dimensiuni, prin soluționarea anumitor piese din plan și prin mobilarea și utilajul lor.

Fig. 28 — Apartamentul nr. 1 — cu 2 camere, cu aerisire transversală și camere separate.
Deschidere 5,6 m; interaxe 2,4 și 3,2 m; suprafață locuibilă 29, 14 m²; suprafață utilă 40,62 m²

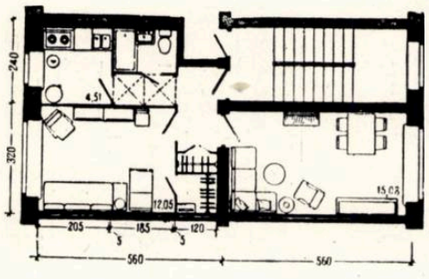

Fig. 28 A — Camera de zi

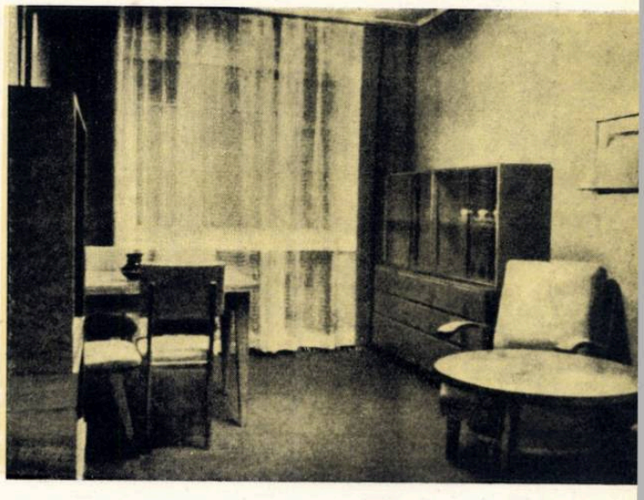

Fig. 29 — Apartamentul nr. 2 — cu o cameră.
Deschidere 6 m; interaxe 2,4 și 3,2 m; suprafață locuibilă 18,6 m²; suprafață utilă 29 m²

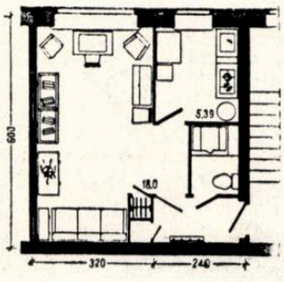

Fig. 29 A — Camera de zi

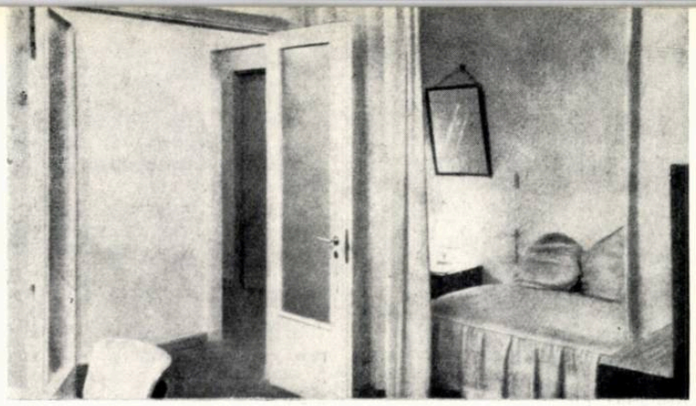

Fig. 30 — Apartamentul nr. 3 — cu 2 camere.
Deschidere 6 m; interaxe 2,4 și 3,2 m; suprafață locuibilă 30,07 m²; suprafață utilă 43,53 m².
Fig. 30 A — Vederea nișei din camera de zi

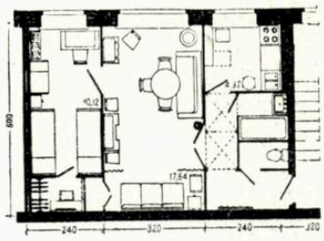

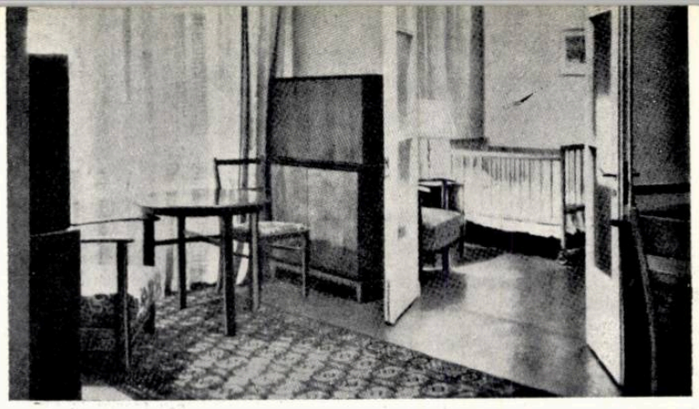

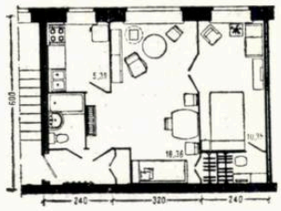

Fig. 31 — Apartamentul nr. 4 — cu 2 camere.
Deschidere 6 m; interaxe 2,4 și 3,2 m; suprafață locuibilă 31,61 m²; suprafață utilă 42,11 m²
Fig. 31 A — Vedere din camera comună spre camera copiilor

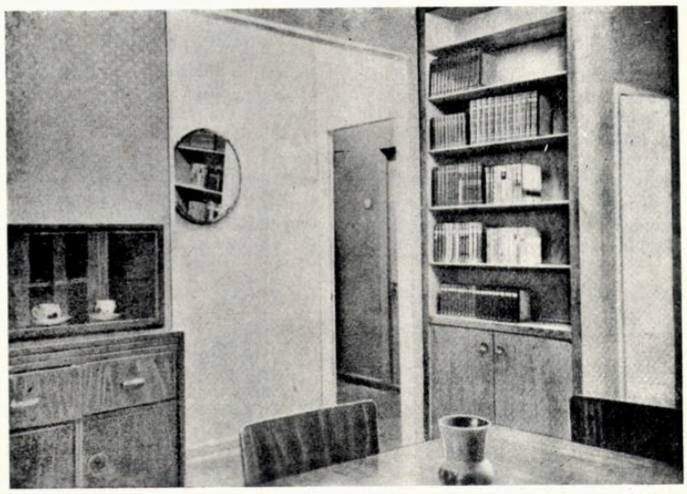

Fig. 32 — Apartamentul nr. 5 — cu 2 camere.
Deschidere 5,6 m; interaxe 2,4 și 3,6 m; suprafață locuibilă 31,56 m²; suprafață utilă 40,99 m²
Fig. 32 A — Vedere din camera comună spre sasul de intrare

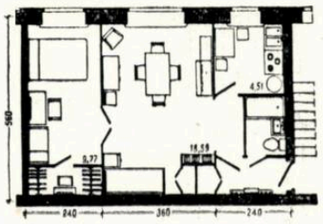

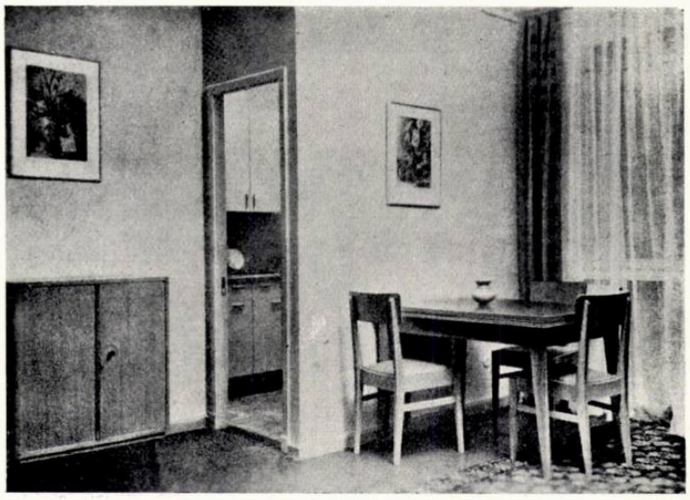

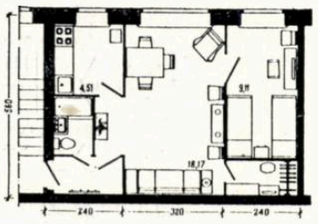

Fig. 33 — Apartamentul nr. 6 — cu 2 camere.
Deschidere 5,6 m; interaxe 2,4 și 3,2 m; suprafață locuibilă 29,75 m²; suprafață utilă 39,17 m²
Fig. 33 A — Vedere din camera comună

În articol se dau și indicii tehnico-economici, atît pentru toate apartamentele, cît și separat, pentru apartamentele cu 2 camere, la care s-au folosit diferite travee și interaxe.

Un mare avantaj îl oferă sasul deschis. Datorită faptului că intrarea în camera de zi se face din sas și nu din vestibul, se îmbunătățește mult confortul acestei camere, în fundul căreia se poate amenaja foarte bine un loc de dormit sau o nișă, ca la apartamentul nr. 5.

Amenajarea unei uși între cameră și sas, ca la apartamentul nr. 3, sau renunțarea la acest sas și amenajarea unui vestibul de unde să se poată accede direct în bucătărie, baie și w.c., sînt soluții mult mai confortabile, dar care fac să crească costul apartamentului.

Dimensiunile camerelor din apartamentele machetă s-au dovedit a fi suficiente. Astfel, lățimea de 2,25—2,35 m pentru dormitor a permis amplasarea a 2—3 locuri pentru dormit.

Suprafața bucătăriei, chiar și cea mai mică, de 4,5 m², a permis amplasarea rațională a utilajului necesar și în cazul plitei cu lemne. Cea mai discutată a fost soluționarea grupului sanitar și utilarea lui. În machete sînt prezentate trei variante diferite: grup sanitar cu cadă de baie de 1,50 × × 0,75 m (ap. nr. 3); grup sanitar separat, cu cadă de baie de 1,20 × × 0,70 m, și tipul principal folosit la majoritatea apartamentelor, grup sanitar mixt, cu cadă de baie de dimensiuni reduse.

După cum se vede din machetele apartamentelor nr. 3 și 8, amenajarea unor blocuri sanitare separate a dus la o creștere a suprafeței apartamentului și deci la creșterea costului lor. În străinătate, grupul sanitar mixt este cel mai răspîndit și nu provoacă nici un fel de incomodități în exploatare.

Machetele apartamentelor cu suprafață redusă prezentate la Expoziția permanentă de construcții sînt rezultatul unei munci intense depuse de institutele de cercetări științifice și de proiectare, pentru a crea un nou tip de locuință economică și confortabilă.

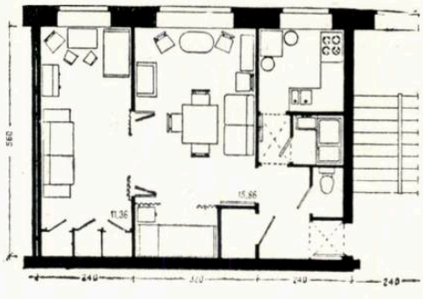

Fig. 34 — Apartamentul nr. 8 — cu 2 camere, cu nod sanitar separat. Deschidere 6 m; interaxe 2,4 și 3,2 m; suprafață locuibilă 29,77 m²; suprafața utilă 41,81 m²
Fig. 34 A — Camera de zi

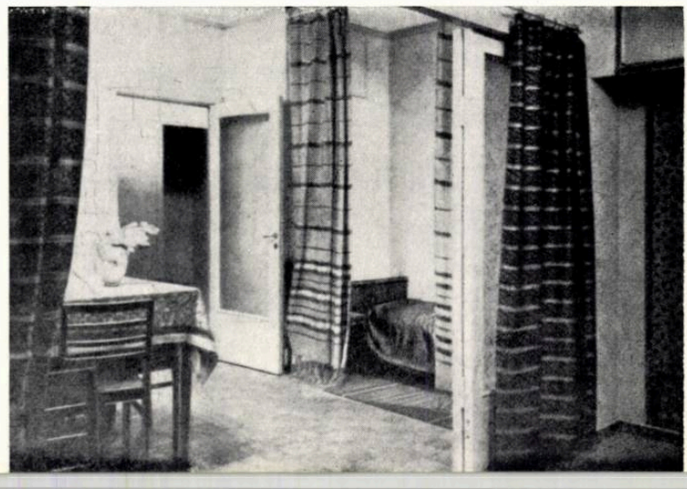

Proporția apartamentelor de 1, 2, și 3 camere

În nr. 4/1957 al revistei *Arhitectura U.R.S.S.*, candidatul în arhitectură *V. Kolesnikov* se ocupă de problema proporției care trebuie să existe între apartamentele cu suprafață redusă, cu 1, 2 și 3 camere.

Renunțîndu-se la apartamentele folosite în comun de mai multe familii, apare necesitatea studierii amănunțite a apartamentelor cu suprafață redusă și sporirea numărului lor.

Prin însăși reducerea suprafeței locuibile de la 37,07 m² (suprafața unui apartament de două camere, după seria unificată în vigoare), la 27 m², se va putea ca numărul apartamentelor să crească la sfîrșitul celui de-al șaselea cincinal cu mai mult de două milioane.

De asemenea, modificarea proporției dintre apartamentele cu 1, 2 și 3 camere în noul regim de construcții va modifica și numărul de apartamente și ponderea suprafețelor de locuit și auxiliare în cadrul construcțiilor și deci va modifica și mărimea suprafeței locuibile, costul ei și costul unui m² de suprafață de locuit.

Din tabelul IV rezultă că proporția adoptată în programul Concursului unional în comparație cu cea existentă în prezent constituie o sporire cu 10,74% a numărului de apartamente pentru fiecare 1000 m² de suprafață locuibilă, sporire motivată de reducerea mare a numărului de apartamente cu 2 camere și creșterea numărului de apartamente cu o cameră.

Totuși, tipul cel mai răspîndit de apartament va trebui să fie cel de 2 camere, ținînd seama că majoritatea familiilor sînt compuse din 3—4 membri. De aceea, proporția cea mai justă este de 30, 50 și 20%, proporție care, în același timp, dă și un număr mai mare de apartamente cu 2 camere și asigură și un număr maxim de apartamente la mia de metri pătrați de suprafață locuibilă (40,66 apartamente).

În continuare, articolul se ocupă de problema costului.

Proporția dintre tipurile de apartamente influențează și asupra costului mediu al unui m² de suprafață locuibilă și asupra costului întregului apartament.

Astfel, dacă numărul procentual al apartamentelor cu o cameră depășește numărul procentual al celor cu 3 camere, atunci la orice număr de apartamente cu 2 camere, costul mediu al unui m² de suprafață locuibilă crește, iar costul mediu al apartamentului se reduce din cauza micșorării dimensiunilor suprafeței locuibile. Dimpotrivă, la micșorarea numărului procentual de apartamente cu o cameră, costul mediu al unui m² de suprafață locuibilă se reduce, iar costul mediu al apartamentului crește din cauza sporirii suprafeței medii locuibile a apartamentului.

Acest cost mediu variază între 1171,28 ruble și 923,37 ruble pentru 1 m² de suprafață locuibilă.

Pentru obținerea unor indici medii de cost este necesar ca suprafața locuibilă medie să nu depășească suprafața unui apartament cu două camere egale cu 27—28 m². Din această cauză, independent de numărul apartamentelor cu 2 camere în cadrul unei construcții, diferența dintre numărul apartamentelor cu o cameră și cu 3 camere nu trebuie să depășească ca proporție 5—10%.

Așa cum s-a arătat și în tabelul IV, proporțiile optime dintre apartamentele mici cu 1, 2 și 3 camere este de 25—30, 50—55 și 20%. Această proporție asigură 39,82 și 40,66 apartamente pentru fiecare 1000 m² de suprafață locuibilă. De la aceste proporții pot fi admise abateri în plus sau în minus în limitele de 5%. Afară de aceasta se mai pot prevedea apartamente cu 4 camere, tot în limitele de 5%, prin reducerea respectivă a numărului apartamentelor cu 3 camere.

TABELUL IV

Numărul de apartamente cu suprafață redusă care revine pentru 1000 m² de suprafață locuibilă și suprafața locuibilă medie a unui apartament

Proporția dintre numărul de apartamente			Numărul total de apartamente cu 1, 2 și 3 camere	Suprafața medie locuibilă a unui apartament (în m²)	Observații
Cu o cameră (supr. loc. = 18 m²) (în %)	Cu două camere (supr. loc. = 27 m²) (în %)	Cu trei camere (supr. loc. = 36 m²) (în %)			
100	0	0	55,55	18,00	
50	0	50	41,65	27,00	
40	40	20	42,55	25,20	
35	40	25	41,20	26,10	Proporție după programul concursului unional)
35	35	30	40,76	26,55	
30	50	20	40,66	26,10	Proporții recomandabile
25	55	20	39,80	26,55	
25	50	25	39,34	27,00	
20	60	20	38,88	27,00	
20	50	30	37,95	27,90	Proporții existente în prezent
10	60	30	36,11	28,80	
0	0	100	27,77	36,00	

Cum trebuie să fie apartamentul de masă unifamilial?

Este articolul arh. *R. Blaşkevici*, apărut în nr. 5/1957 al revistei *Arhitectura U.R.S.S.*

Articolul prezintă părerile, discuțiile și rezultatele obținute în urma ședințelor organizate de Secția interioare și amenajări de interior a filialei din Moscova a Uniunii Arhitecților din U.R.S.S.

Toți participanții la discuție au vizitat în prealabil machetele în mărime naturală ale noilor tipuri de apartamente, expuse la Expoziția unională permanentă a construcțiilor.

Problema se pune astăzi pentru locuințele cu suprafață redusă care necesită imperios un mobilier și o organizare spațială cu totul adecvată suprafețelor, volumului restrîns și modului de viață special (o singură familie într-un apartament).

Camerele comandate, amplasarea lor în așa fel ca să poată fi unite la un moment dat într-o singură încăpere mare, folosirea nișelor, lăsarea golurilor pentru uși libere etc., toate acestea sînt probleme noi, specifice locuințelor cu suprafețe reduse.

Apartamentul machetă prezintă ca soluție de plan unirea bucătăriei cu camera de zi (fig. 35).

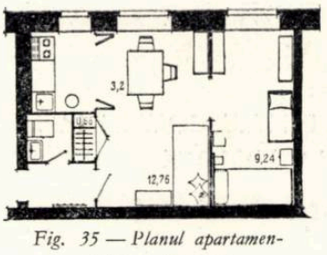

Fig. 35 — Planul apartamentului cu 2 camere

Pentru această rezolvare, părerile sînt împărțite, majoritatea vizitatorilor fiind împotriva ei. Totuși, din practica folosirii acestor apartamente s-a constatat că ele nu sînt incomode.

Despărțirea celor două camere de locuit cu o ușă pliantă în patru canate este foarte practică, atunci cînd înălțimea ei este suficientă (2,30 m).

Dimensiunile reduse ale apartamentelor nu impun numai transformări în organizarea spațială, ci determină și tipuri noi de mobilier.

Diferiți arhitecți, ingineri, decoratori și artiști au luat parte la aceste discuții.

Foarte practice au fost găsite prototipurile de mobilă transformabilă prezentate la expoziție de institutul Lenproiekt. Astfel este divanul cu două lăzi-noptiere care se poate transforma noaptea în pat.

Lipsesc însă rafturi de cărți sau dulăpioare care pot fi fixate pe perete și alte piese portative, care ar fi atît de utile într-un apartament. De asemenea, colțului copilului i s-a dat prea puțină importanță; lipsesc dulapurile pentru îmbrăcămintea copilului, dulapul de jucării și pupitrul de scris.

Dispozitive pentru uscarea rufelor, frînghii, rame de lemn, scînduri de călcat, ușor camuflabile, trebuie prevăzute în noua bucătărie.

În afară de acestea, mai trebuie prevăzută în apartamentul cu suprafață redusă o iluminare artificială bună și estetică. Lămpile vechi, candelabrele mari nu-și mai au locul aici. Aplicele, lumina în scafe sau lustrele la scara apartamentului sînt mult mai nimerite. Mult folosite sînt și corpurile portative de lumină, lămpi de masă, lămpi de birou, lămpi cu picior, care pot deveni în același timp și elemente decorative într-o locuință.

O atenție deosebită trebuie dată tapetelor, culorii acestora, culori care trebuie să liniștească și să odihnească ochiul, fără însă a fi monotone. De asemenea, stofele pentru tapițeria mobilelor și covoarele trebuie alese cu grijă, pentru a înviora locuința și a-i da o notă mai vie și mai veselă.

Fig. 36 — Colț în camera de zi dintr-un apartament de mic metraj

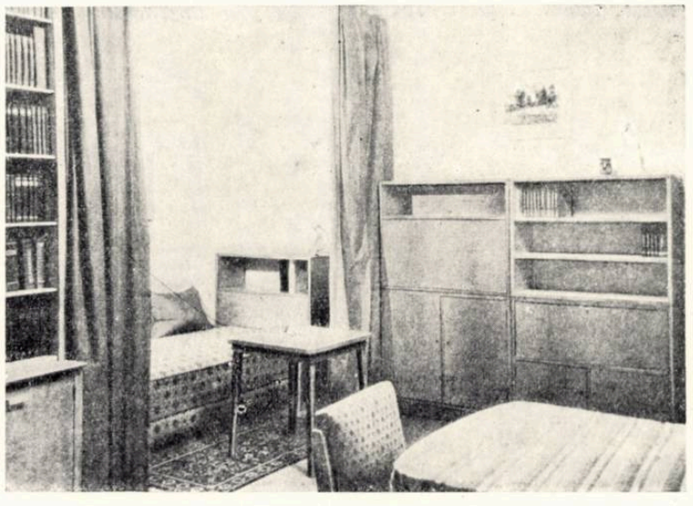

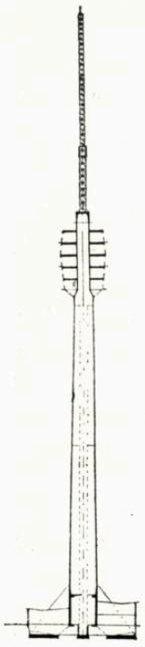

R. D. GERMANĂ

TURNUL PENTRU TELEVIZIUNE DE LA DEQUEDE

Proiectanți: Dipl.-ing. FROST, Bau-ing. KISS, Stahlbau-ing. KNIPPEL, Bau-ing. PETERSOHN, arh. B.D.A BARTSCH

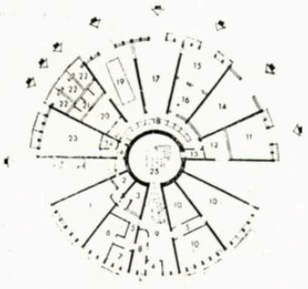

Plan

1. Dormitor pentru personalul de gardă — 2. W.C. — 3. Spălător 4. Windfang — 5. Coridor — 6. Cameră de zi pentru personalul de gardă 7. Șeful gărzii — 8. Primire — 9. Hol 10. Birou — 11. Garaj de motociclete și biciclete — 12. Depozit pentru instrumente de pompieri — 13. Vestibul — 14. Garaj de mașini și camioane 15. Atelier — 16-19. Instalații tehnice — 20. Paznic — 21-24. Instalații tehnice — 25. Ascensor.

Pentru asemenea construcții se preferă în genere construcțiile de oțel; în ultimii ani au apărut însă și rezolvări interesante din beton armat.

Lucrarea de la Dequede a cerut studii inginerești deosebit de interesante, necesitate mai ales de dezvoltarea construcției de la baza turnului, care trebuie să cuprindă o seamă de încăperi pentru administrație și instalații, o centrală electrică proprie și încăperi pentru încălzire și climatizare.

Proiectul prevede transmiterea sarcinilor și efectelor forței vîntului printr-un sistem lamelar portant unei fundații inelare. Utilizarea pentru fundație a unei forme boltite a dat, atît mari economii de beton, cît și avantaje mari de elasticitate.

Trebuie menționat că în interiorul tubului de beton se află un schelet de oțel care susține un ascensor, o scară de salvare, precum și cablurile necesare instalațiilor stației decimetrice și de emisiune din capul turnului. Tubul de beton are la bază un diametru exterior de 8,80 m și o grosime a peretelui de 34 cm; el își micșorează diametrul — la înălțimea de 100 m — la 6 m și grosimea peretelui la 17 cm. În interiorul celor 5 etaje din capul turnului diametrul se micșorează la 4 m ș, în această porțiune servește ca element portant și de rigidizare. La capătul turnului se ridică un catarg din grilă de oțel, înalt de 60 m, purtător al antenei. Înălțimea totală a construcției este de 184,5 m.

Sarcina arhitectului a fost de a influența astfel forma condiționată de cerințele tehnologice și constructive, încît întreaga construcție să satisfacă cerințele estetice. Aceasta este cu atît mai necesar cu cît, datorită înălțimii sale, construcția domină întreaga vecinătate. De asemenea, construcția trebuie să exprime limpede caracterul său de turn de emisie. Datorită construcției de la baza turnului, tratată într-un fel nou, este înlăturată impresia de coș de fabrică ce ar putea s-o lase o astfel de construcție; întregului turn i s-a asigurat o siluetă armonioasă, toate părțile constructive primind forme și structuri clare.

Trebuie menționat că față de cele 5,4 milioane mărci care reprezentau costul unui proiect asemănător, în cazul de față au fost economisite 2 milioane mărci, dovedind economicitatea sistemului constructiv ales.

Deutsche Architektur— 8/1957

CLĂDIRE ADMINISTRATIVĂ PENTRU COMBINATUL DE PESCĂRIE DE LA ROSTOCK

Proiectanți, arhitecți B.D.A. HENKE și HELLER, inginer HESSE

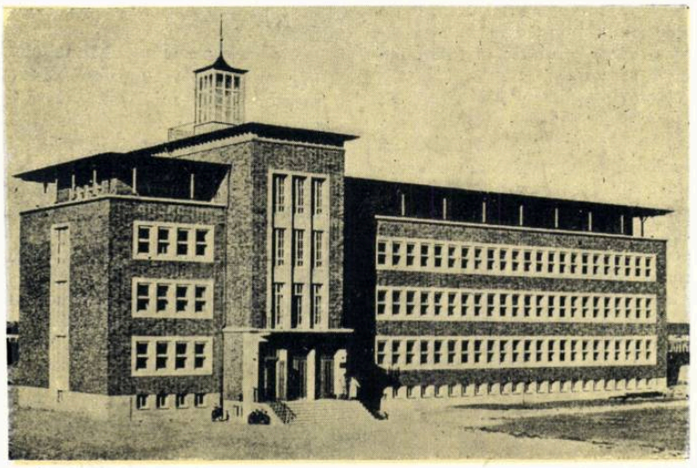

Clădirea cuprinde 72 de birouri. Pereții despărțitori dintre birouri, executați din cărămidă găurită, se pot muta, permițînd mărirea sau micșorarea spațiului. La fiecare al nouălea stîlp este necesar, pentru rigidizare, un zid de cărămidă de 24 cm.

Ultimul etaj va servi ca sală de mese, dar adăpostește temporar birouri. Mîncarea va fi adusă cu ajutorul unui montecharge de la o bucătărie centrală din apropiere. Prin retragerea ultimului etaj se creează o terasă ce înconjură etajul și care permite vederea liberă asupra combinatului și a fluviului Warnow.

Se proiectează extinderea clădirii printr-o aripă cuprinzînd două etaje de birouri și legată în unghi drept de clădirea principală, printr-un pasaj lat de 2,50 m, avînd peretii de sticlă.

Deutsche Architektur—7/1957

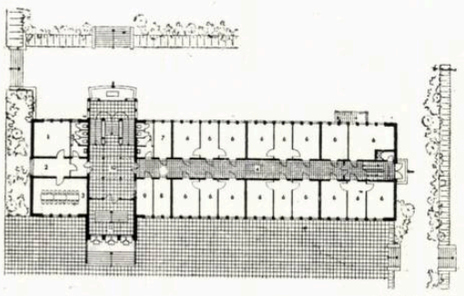

Plan parter

1. Director tehnic — 2. Secretar 3. Cameră conferințe — 4. Coridor 5. W.C. — 6. Birou — 7. Centrală telefonică — 8. Telefoane — 9. Pază 10. Hol — 11. Windfang

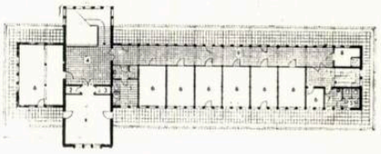

Plan etaj III

1. Club — 2. Urcare acoperiș 3. Centrală telefonică — 4. Hol 5. W.C. — 6. Birouri — 7. Tampon 8. Încăpere acte — 9. Coridor

NOUA CLINICĂ MEDICALĂ UNIVERSITARĂ DE LA ROSTOCK

Proiectant, arh. B.D.A. M. Schubert

În 1951 s-a hotărît construirea, la Rostock, a unei noi clinici, în locul celei vechi, bombardate. Motive urbanistice n-au permis o înălțime prea mare, ceea ce a dus la adoptarea unui plan în formă de U. Cele două aripi paralele cuprind 11 staționare cu un total de 286 de paturi. Aripa dinspre sud cuprinde la parter o bucătărie dietetică ce deservește 300—350 de persoane. Etajul III servește temporar pentru cazarea surorilor și personalului, pentru care urmează să se construiască un cămin (în care caz acest etaj va mai adăposti încă două staționare). La parterul aripii de la N se află ambulatoriul cu o capacitate lunară planificată de 1 000 de persoane, precum și secțiile de hidro- și electroterapie. În subsolul acestei aripi se află centrul de colectare a sîngelui, cu intrare direct din exterior.

La parterul construcției centrale este intrarea principală pentru pacienți și vizitatori, cu sală de primire și ascensor de persoane. Pe aleea Lenin se găsește intrarea principală a studenților, pe unde aceștia acced direct la garderobă, sala de curs (80 de locuri) și auditoriu (338 de locuri). Tot la parter se află secția de diagnostic röntgen și cea de röntgenterapie. Primul etaj este rezervat direcției și administrației; la etajul II se află marile laboratoare pentru studii și cercetări clinice. La etajul III se află apartamentele pentru surorile staționarelor, medici și oaspeți, precum și sala de mese și sălile de club și lectură.

Construcția este din cărămidă, iar detaliile arhitectonice ale fațadei sînt din piatră artificială de calcar. Aripa dinspre sud și porțiunea dinspre sud a clădirii centrale au fost date în folosință în 1954/1955, iar auditoriul și porțiunea dinspre nord a clădirii centrale în primăvara 1957; aripa dinspre nord va fi terminată în 1959/1960.

Deutsche Architecktur — 7/1957

Plan parter

1. Așteptare — 2. Anunțare — 3. Camera surorilor — 4. Camera medicilor — 5. Cabină vestiar — 6. Boli de stomac — 7. Sonde — 8. Montecharge mîncare — 9. Cartotecă, administrație — 10. Radioscopie — 11. Endoscopie — 12. W.C. — 13. Laborator 14. Transformări — 15. Electrocardiografie — 16. Ascensor — 17. Depozit — 18. Depozit de nămol uscat 19. Preparare nămol — 20. Secția nămol curativ — 21. Cameră pentru personal 22. Casa scării — 23. Degajament 24. Inhalații — 25. Băieș — 26. Coridor — 27. Cameră pentru rufe 28. Masaj — 29. Baie — 30. Duș 31. Ultrasunet — 32. Optică — 33. Cameră de lumină — 34. Hol scară 35. Windfang — 36. Secretariat 37. Sală de demonstrații — 38. Sas 39. Cameră obscură — 40. Diagnostic 41. Cameră comandă — 42. Hol de intrare — 43. Primire — 44. Portar 45. Vorbitor — 46. Sala de cursuri 47. Asistent tehnic — 48. Cameră de odihnă — 49. Terapie — 50. Pielografie-bronhografie — 51. Cameră cu 10 paturi — 52. Dezinfecție — 53. Bucătărie de ceai — 54. Consultații 55. Spălător — 56. Cameră cu 3 paturi — 57. Cameră cu 2 paturi 58. Cameră cu 1 pat — 59. Cameră de zi — 60. Transfuzii de sînge — 61. Hol — 62. Lumină și căldură.

Plan etaj II

1. Cameră surori — 2. Cameră medici 3. W.C. — 4. Endoscopie — 5. Laborator 6. Transformări — 7. Electrocardiografie 8. Ascensor — 9. Depozit — 10. Cameră personal — 11. Casa scării — 12. Vestibul 13. Coridor — 14. Lenjerie — 15. Baie 16. Optică — 17. Holul scării — 19. Cameră obscură — 19. Asistent tehnic — 20. Cameră cu 10 paturi — 21. Dezinfecție — 22. Bucătărie de ceai — 23. Consultații — 24. Spălător 25. Cameră cu 3 paturi — 26. Cameră cu 2 paturi — 27. Cameră cu 1 pat — 28. Cameră de zi — 29. Transfuzii de sînge — 30. Hol 31. Depozit sticlărie — 32. Substanțe chimice — 33. Cîntare — 34. Mașina centrifugală 35. Fotografie — 36. Atelier de desen — 37. Spălător — 38. Probe — 39. Bibliotecă

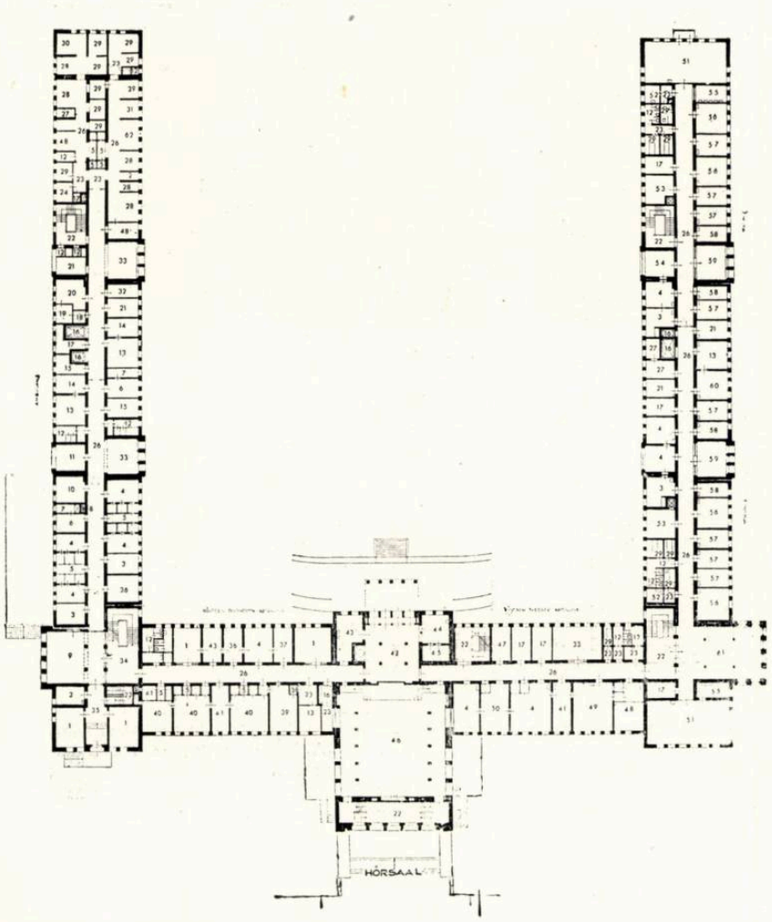

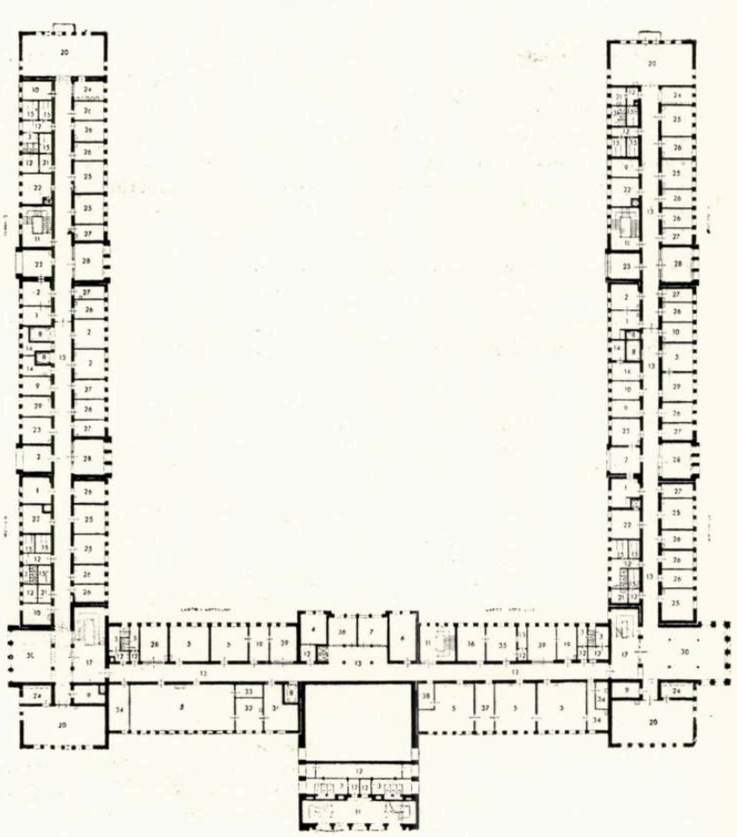

Delegaţii conducerii Uniunii Arhitecţilor şi ai conducerii A.S.I.T. au purtat discuţii asupra căilor de colaborare între cele două organizaţii. S-a constatat necesitatea ca planurile de muncă ale celor două organizaţii să fie elaborate în mod coordonat, pentru a evita acţiuni paralele şi pentru a stabili acţiuni comune în problemele de interes comun. Avînd în vedere că în prezent ambele organizaţii au elaborat planuri de acţiune proprii, s-a convenit ca unele dintre aceste acţiuni să fie sprijinite reciproc. Aceasta se referă la consfătuirea A.S.I.T. în problemele tehnicii noi în construcţii şi la consfătuirea A.S.I.T. cu privire la folosirea pietrei naturale decorative în construcţii, acţiuni care vor fi sprijinite de U.A. prin solicitarea arhitecţilor de a aduce în aceste consfătuiri punctul lor de vedere personal. De asemenea, referitor la organizarea plenarei a V-a a U.A. şi a discuţiilor pregătitoare din filiale şi cercuri, aceste acţiuni vor fi sprijinite şi de A.S.I.T., în acelaşi mod. S-a convenit, în principiu, ca ambele organizaţii să lanseze în comun un concurs public cu privire la problema locuinţelor.

Societatea pentru răspîndirea ştiinţei şi culturii (S.R.S.C.) îşi va intensifica activitatea de popularizare a arhitecturii şi a realizărilor arhitecturale în rîndurile maselor. Acţiunile S.R.S.C. se vor organiza în colaborare cu Uniunea Arhitecţilor, atît în Bucureşti, cît şi în alte oraşe din ţară. Dintre acţiunile propuse de uniunea noastră şi însuşite de conducerea S.R.S.C., citäm: organizarea unor conferinţe cu subiecte de arhitectură; organizarea unor proiecţii de diapozitive însoţite de explicaţii; organizarea unor excursii la monumentele istorice şi contemporane de arhitectură, în cadrul cărora vor fi date explicaţiile necesare; organizarea vizitării expoziţiilor de arhitectură; editarea unor diafilme; editarea unor broşuri de popularizare etc. La aceste manifestări vor fi atraşi oameni ai muncii de diferite profesiuni.

Arhitecţii sînt rugaţi să răspundă pozitiv solicitărilor S.R.S.C. de a participa la organizarea acestor acţiuni în calitate de conferenţiari, îndrumători de excursii etc.

CONFERINŢE — În lunile ianuarie şi februarie au continuat la Casa Arhitectului expunerile arhitecţiilor romîni care în toamna anului 1957 au vizitat Republica Populară Chineză în cadrul schimburilor de delegaţii între Uniunea Arhitecţilor din R.P.R. şi Uniunea Arhitecţilor din R.P.Chineză. Arhitectul T. Evolceanu a vorbit în ziua de 14 ianuarie despre «Problema construcţiei oraşelor în China Populară», iar arhitectul I. Ghica-Budeşti, în ziua de 21 ianuarie, despre «Cîteva monumente vechi de arhitectură din R.P.Chineză». În ziua de 11 februarie a avut loc a patra conferinţă din acest ciclu a arhitectului T. Niga, intitulată «Unele aspecte ale arhitecturii contemporane din R.P. Chineză».

Toate conferinţele s-au bucurat de prezenţa unui public numeros, care a urmărit cu deosebit interes expunerile documentate şi numeroasele proiecţii de diapozitive în culori.

În ziua de 24 ianuarie, arh. V. Bilciurescu, candidat în ştiinţe, a prezentat diapozitive despre «Monumente de arhitectură din Moldova».

EXPOZIŢII — La 20 ianuarie s-a deschis la Casa Arhitectului expoziţia de proiecte prezentate la concursul «Ansambluri de case de odihnă la Mamaia».

Discuţia asupra concursului a avut loc în ziua de 28 ianuarie. Prof. arh. O. Doicescu, preşedintele juriului, a expus principiile generale de care s-a călăuzit juriul în activitatea sa. Arh. T. Evolceanu a citit procesul verbal de judecată. Au luat apoi cuvîntul numeroşi arhitecţi, care au ridicat unele probleme de creaţie, pe marginea proiectelor prezentate. Unii vorbitori au criticat punctul de vedere al juriului faţă de unele dintre proiectele prezentate, precum şi unele prevederi ale temei.

Între 5 şi 28 februarie a fost deschisă la Casa Arhitectului cea de-a IV-a expoziţie anuală de desene, acuarele şi fotografii realizate de arhitecţi în cursul anului 1957. Expozitia a cuprins 252 de lucrări. Cele mai bune lucrări au fost selecţionate de un juriu format din arhitecţii M. Alifanti, M. Cotescu şi V. Iorga. Fondul de arhitectură a acordat 43 de premii şi menţiuni în valoare de 200 –2 200 lei fiecare.

Sub auspiciile Institutului romîn pentru relaţiile culturale cu străinătatea şi ale Uniunii Arhitecţilor din R.P.R., în ziua de 21 ianuarie 1958 s-a deschis în sala Dalles din Bucureşti expoziţia «Arhitectura contemporană în S.U.A.». Expoziţia a fost realizată de Muzeul de artă modernă din New-York şi înfăţişează 43 de construcţii, considerate ca cele mai semnificative dintre lucrările de arhitectură modernă de după război, precum şi alte 38 de lucrări premiate de Institutul american de arhitectură, în anii 1956 şi 1957.

În cadrul schimburilor culturale urmează să se deschidă în curînd în S.U.A. o expoziţie de artă populară romînească.

ACTIVITATEA CERCURILOR ŞI FILIALELOR U.A. — În prezent, Uniunea Arhitecţilor din R.P.R. cuprinde în rîndurile ei 1202 membri şi candidaţi (797 membri şi 152 candidaţi în Bucureşti şi 194 membri şi 59 candidaţi în celelalte localităţi din ţară).

În cadrul uniunii există în prezent 10 filiale, şi anume:

Arad cu 14 membri
Cluj cu 20 membri şi 2 candidaţi
Constanţa cu 15 membri şi 6 candidaţi
Galaţi cu 17 membri şi 2 candidaţi
Iaşi cu 10 membri şi 7 candidaţi
Piteşti cu 11 membri şi 4 candidaţi
Ploieşti cu 26 membri şi 9 candidaţi
Oraşul Stalin cu 20 membri şi 8 candidaţi
Timişoara cu 16 membri şi 10 candidaţi
Regiunea Autonomă Maghiară cu 11 membri şi 4 candidaţi

De asemenea, în celelalte regiuni şi localităţi funcţionează următoarele cercuri:

Bacău	cu	5 membri
Baia Mare	cu	3 membri şi 3 candidaţi
Craiova	cu	6 membri şi 1 candidat
Hunedoara	cu	6 membri şi 2 candidaţi
Oradea	cu	4 membri şi 1 candidat
Sibiu	cu	10 membri

În ziua de 17 ianuarie, membrii cercului U.A. din ICSOR au ales noul birou al cercului; au fost aleşi arhitecţii: Cezar Lăzărescu, Victor Sebestyen, Leon Haber, Teodor Iconomu şi Mariana Vereanu.

La Constanţa, în ziua de 24 ianuarie, a avut loc adunarea generală a filialei, la care au participat 14 membri şi candidaţi. Au fost citite statutul U.A. şi instrucţiunile cu privire la acordarea ajutoarelor de către Fondul de arhitectură. De asemenea a fost dezbătut şi aprobat planul de muncă al filialei U.A. din regiunea Constanţa.

În ziua de 27 ianuarie 1958 a avut loc adunarea generală a filialei U.A. din Timişoara la care au participat 16 membri şi candidaţi. Arhitecţii au luat cunoştinţă de planul de muncă al U.A. pe semestrul I/1958 şi au discutat diferite probleme legate de acest plan. Au fost făcute unele propuneri în legătură cu activitatea arhitecţilor din Timişoara, ca de exemplu: găsirea unui sediu al filialei, organizarea unor deplasări de studii, organizarea unor conferinţe şi expoziţii de arhitectură, îmbunătăţirea condiţiilor de locuit ale arhitecţilor tineri transferaţi la Timişoara, abonarea arhitecţilor la revista «Arhitectura R.P.R.» etc. Ca o lipsă se poate menţiona că adunarea generală nu a elaborat un plan de muncă al filialei.

Filiala U.A. din Oraşul Stalin, în adunarea generală din 31 ianuarie 1958, a elaborat un plan de muncă pe semestrul I. Acest plan cuprinde, printre altele, organizarea a două discuţii de creaţie (la I.R.P. şi la S.A.S.) în vederea pregătirii plenarei a V-a a U.A., precum şi a unor proiecţii de diapozitive, deplasări de studii şi a altor manifestări.

Biroul Uniunii Arhitecţilor, în conformitate cu prevederile planului de muncă, a transmis filialelor şi cercurilor sarcina de a organiza discuţii asupra problemelor locale ale creaţiei arhitecturale. Aceste discuţii reprezintă pregătirea arhitecţilor pentru plenara a V-a a U.A. din aprilie 1958.

Cercul U.A. din ICSOR a organizat în zilele de 10 şi 17 februarie primele discuţii de acest fel. În faţa unui auditoriu numeros, arhitecţii C. Lăzărescu şi L. Staadecker au ţinut referate, expunîndu-şi punctul lor de vedere asupra unor probleme actuale ale creaţiei arhitecturale. Pe marginea acestor referate au urmat discuţii la care au luat cuvîntul arh. G. Gusti, arh. Al. Iotzu, arh. G. Husar, arh. R. Bordenache, ing. N. Laszlo şi ing. G. Ursu. A luat apoi cuvîntul arh. M. Alifanti, secretar al Uniunii Arhitecţilor din R.P.R. Discuţiile vor continua.

ACTIVITATEA FONDULUI DE ARHITECTURĂ — În cursul anului 1957, Fondul de arhitectură a continuat să finanţeze acţiuni întreprinse de Uniunea Arhitecţilor în vederea sprijinirii materiale a arhitecţilor şi a stimulării creaţiei arhitecturale din R.P.R. Principalele cheltuieli ale Fondului de arhitectură în această direcţie au fost următoarele:

1. Ajutoare de boală, pentru incapacitate de muncă şi pentru urmaşi	142 000 lei
2. Manifestări culturale la Casa Arhitectului (concerte, filme etc.)	24 000 lei
3. Ajutoare de creaţie	13 000 lei
4. Premii şi menţiuni acordate celor mai bune lucrări, în cadrul unor concursuri de arhitectură	27 000 lei
5. Premii acordate celor mai bune lucrări de arhitectură realizate în 1957	74 000 lei
6. Premii şi menţiuni acordate celor mai bune lucrări artistice realizate de arhitecţi	28 000 lei
7. Deplasări colective şi individuale, cu caracter documentar, la obiectivele arhitecturale din ţară	34 000 lei
8. Deplasări în străinătate . . .	321 000 lei

60 DE ANI DE LA INFIINŢAREA ŞCOLII DE ARHITECTURĂ

În ziua de 13 februarie 1958 s-a deschis a VI-a sesiune ştiinţifică a cadrelor didactice din Institutul de arhitectură «Ion Mincu» din Bucureşti. Această sesiune coincide cu aniversarea a 60 de ani de la înfiinţarea învăţămîntului superior de stat de arhitectură din Romînia. Cu acest prilej, prof. arh. Nicolae Bădescu, adjunct al ministrului Construcţiilor şi Materialelor de Construcţii, a rostit un cuvînt festiv de deschidere.

Au vorbit apoi acad. prof. arh. Petre Antonescu şi acad. prof. arh. Duiliu Marcu, preşedintele Uniunii Arhitecţilor din R.P.R.

A urmat un cuvînt de salut al studenţilor şi cuvîntul prof. arh. Nicolae Lupu, directorul Institutului de arhitectură «Ion Mincu».

Prof. arh. H. Maicu a prezentat referatul «Evoluţia proiectării în învăţămîntul superior de arhitectură, de la înfiinţarea lui şi pînă azi».

Sesiunea a continuat în zilele de 14 şi 15 februarie, cînd au fost prezentate referatele «Sarcinile învăţămîntului în dezvoltarea urbanismului în R.P.R.» (prof. arh. G. Gusti), «Trebuie revizuită definiţia arhitecturii?» (conf. arh. G. Petraşcu), «Trei contribuţii la studiul teoriei şi istoriei arhitecturii» (prof. arh. R. Bordenache), «Arhitectura populară romînească» (prof. arh. Grigore Ionescu). Au mai expus referate prof. ing. Al. Solomon, şef de lucrări Z. Solomon, asistent arh. Gh. Curinschi, şef de lucrări Tr. Chiţulescu, prof. Gh. Sudan, conf. ing. A. Zacopceanu, conf. arh. A. Gheorghiu, asistent arh. Şt. Teodorescu.

Au urmat discuţii, după care au fost trase concluziile asupra desfăşurării sesiunii.

1893

Арх. Константин Мошинский — ПЛАНИРОВКА ПАРКА КУЛЬТУРЫ И ОТДЫХА ИМ. И. В. СТАЛИНА В БУХАРЕСТЕ (стр. 2). Цель этого проекта — в форме предварительного изучения — предложить необходимые работы по устройству парка с целью качественного улучшения этой важной зеленой зоны, которая должна в дальнейшем стать самым представительным парком Бухареста.

Для этого в самом широком масштабе следует использовать существующие положительные стороны и, по мере возможности, исправить наличные недостатки. Предложения по планировке парка должны устранить опасность негармоничного развития парка в его ансамбле, как и в различных отношениях, а также способствовать его украшению и развитию при максимальном использовании наличного фонда и, в конечном счете, наиболее соответствующему обслуживанию населения столицы.

Проблема в своей совокупности рассматривается широко и перспективно, с целью, с одной стороны, уместить ее в сроки создания зеленых площадок, а с другой стороны, согласовать ее с наметками по развитию города и его необходимостями.

Работы будут проводиться в несколько очередей, согласно общей планировке, на основе проектов, которые будут разработаны после окончательного применения к нуждам эскизного проекта.

Архитекторы Богдан Котару, Игнас Шербан — БОЛЬНИЦА НА 500 КОЕК В ПХЕНЬЯНЕ (стр. 6) В статье изложены принципы, которые легли в основу изучения проекта больничного комбината в Пхеньяне, строительство которого уже началось.

Принято смешанное решение для как можно более категорического отделения амбулаторных больных (которых очень много — свыше 1000 консультаций в день) от больных стационарных, помещающихся в павильонах (330 взрослых, 70 детей и 100 туберкулезных больных). Средняя высота павильонов установлена с расчетом как можно меньше использовать средства вертикального механического транспорта, а также при учете гармоничного сочетания больничного ансамбля с режимом соседних зданий.

Преследовалось совершенно независимое функционирование отделений госпитализации и действенная сепарация сообщений.

ПРОМЫШЛЕННАЯ АРХИТЕКТУРА

Арх. Константин Басулла, инж. Эмиль Байкулеску — ПРОЕКТ ФАНЕРНОГО ЗАВОДА В ТЫРГУ ЖИУ (стр. 10). Проектный институт деревообрабатывающей промышленности ИПРОИЛ разработал технологический проект фанерного завода, который входит в промышленный комбинат в Тыргу Жиу, а Институт строительного проектирования (И.П.К.) — проект строительства этого павильона.

Согласно технологическому процессу на этом заводе бревна в результате обработки превращаются в фанеру. Под помещения завода занята площадь в 12 000 кв. м. Основная структура выполнена из сборных продольных монолитных рам, балок, кессонов и иллюминаторов; сборные элементы использованы также и на всей высоте фасадов. Панели эти окончательно отделаны и изолированы, что позволяет посредством одной единственной операции — сборки закрыть весь периметр стройки, на протяжении нескольких сот метров.

ТЕОРИЯ АРХИТЕКТУРЫ

Доцент арх. Г. Петрашку — ДИСКУССИЯ НА ВЫСТАВКЕ (стр. 12) С целью выразить отдельные мнения в связи с современной архитектурой и обсудить ряд теоретических проблем, связанных с сущностью и специфическими особенностями этой архитектуры, автор статьи затеивает воображаемую беседу с одним из посетителей международной выставки типового строительства, открывшейся между 23 сентября и 10 октября 1957 в помещении Бухарестского Института архитектуры.

В ходе этой беседы рассматриваются последствия перехода зодчества, в социалистических странах, от служения церкви и имущим классам на службу народным массам, как и результаты технического прогресса. В нынешних условиях, — говорится в ходе этой дискуссии, — типизация кажется единственным способом, могущим обеспечить строительство быстрыми темпами и в широком масштабе. Вопрос о том, как можно применять этот способ без ущерба для художественной стороны архитектуры, остается открытым: решающим фактором здесь остается то, как вырабатывается тип.

В заключительной части этого спора утверждается следующее: «Архитектура — это отчасти обстановка, в которой проходит наша жизнь; это рамки, в которые мы включаемся все больше и больше по мере того, как растет степень нашей цивилизованности. Эти рамки оказывают на нас свое постоянное воздействие — как предлагаемым нам комфортом, так и своим внешним видом. Поэтому чаша весов нашего суждения не должна склоняться в сторону того или иного решения исключительно в силу его чисто технического или экономического преимущества. Архитектура, несомненно, имеет две стороны: одна — технико-утилитарная, другая — художественная. Обе эти стороны следует рассматривать как одно нераздельное целое. Произвольное их разделение, мнение, что строительный тип можно сначала разработать на основе технико-утилитарных соображений, а затем «прикрасить» при помощи каких-либо художественных приемов, не может дать хороших результатов и, фактически, ведет к деградации архитектуры».

МЕЖДУНАРОДНАЯ ВЫСТАВКА ТИПОВЫХ ПРОЕКТОВ (I)

Архитекторы Михай Риччи и Леон Гарчия — ЖИЛЫЕ ДОМА И КУЛЬТУРНО-БЫТОВЫЕ ОБЪЕКТЫ (стр. 14) В статье проанализированы отдельные проблемы типового жилищного и культурно-бытового строительства в свете выставки типизации, организованной по случаю международной конференции по вопросам типового строительства, проходившей в Берлине, в мае 1957 года. В работе конференции участвовали делегаты из Народной Республики Албании, Народной Республики Болгарии, Чехословацкой Республики, Китайской Народной Республики, Германской Демократической Республики, Польской Народной Республики, Румынской Народной Республики, Венгерской Народной Республики и СССР.

Состоявшиеся в Берлине конференция и выставка типового проектирования, первое в своем роде международное мероприятие, является обширным обменом опытом. Они закладывают основы дальнейшего развития связей между странами-участницами с целью принятия согласованных мер организационного и технического характера, которые должны будут обеспечить и ускорить прогресс в типовом проектировании и в индустриализации строительных приемов.

ПАМЯТНИКИ

Арх. Ион Думитреску — ЦЕРКОВЬ СВ. МИХАИЛА В КЛУЖЕ (стр. 19) Начатая в XIV веке, эта церковь строилась в три очереди: в XIV веке был построен хор и две боковые абсиды; в XV веке — корпус нефов и ризница, а в XIX веке — сохранившаяся и поныне колокольня.

Церковь эта принадлежит к типу тех, у которых все три нефа имеют одинаковую высоту. Построенная в готическом стиле, она носит отпечаток всех видоизменений, характерных для данного периода строительства.

Стрельчатые своды хора дважды перестраивались в течение времени; последний раз, в XVIII веке, перестройка эта была выполнена плохо и вызвала смещение стен.

В 1956 году была предпринята реставрация сводов хора. Работы выполнялись согласно строительной системе, которая устраняла опасность давления на стены сбоку. С этой целью каркас ребер свода был выполнен из кривых железобетонных балок, в которые были заделаны наружные каменные ребра. Весь ансамбль этих ребер был подвешен на сетке железобетонных балок, выполненной на верхнем уровне стен, благодаря чему давление сводов передается стенам вертикально. Вогнутые поверхности сводов выложены из кирпича.

ДОКУМЕНТАЦИЯ

ВОПРОСЫ ЖИЛИЩНОГО ПРОЕКТИРОВАНИЯ В СССР (II) (стр. 24) Содержит подборку конспектов ряда статей, опубликованных на страницах журнала «Архитектура СССР» за 1957 год.

ИЗ-ЗА ГРАНИЦЫ (стр. 30) Под этой рубрикой в номере помещена информация из Германской Демократической Республики.

ХРОНИКА (стр. 32) краткие сведения, о работе Союза Архитекторов РНР в январе и феврале 1958 г.

Arch. Constantin Mosinschi — LA SYSTÉMATISATION DU PARC DE CULTURE ET DE REPOS «J. STALINE» — BUCAREST (p. 2). Le but de ce projet est de proposer, sous la forme d'une étude préliminaire, les travaux et les aménagements nécessaires et susceptibles d'améliorer la qualité existante de cet important espace vert destiné à devenir, en perspective, le parc représentatif de la Capitale.

Il résulte de cette étude que les valeurs du parc existant devront être utilisées au maximum tandis que les déficiences constatées devront être corrigées. Les propositions de systématisation générale tendent à éviter un développement non-harmonieux du parc tant dans son ensemble que sous ses différents aspects particuliers; elles mènent à son embellissement et à son extension, à la mise en valeur optime du fonds existant, le rendant, en fin de compte, susceptible de desservir dans la plus grande mesure possible, la population de la Capitale.

L'ensemble du problème est considéré d'une façon large et en perspective, ceci tant en vue de son encadrement dans la durée de réalisation des espaces verts, que de sa mise en concordance avec les prévisions de développement et de nécessités de la ville.

Les réalisations se feront par étapes, dans un délai prévu conformément à la systématisation générale décrétée sur la base des projets résultant de l'adaptation définitive de l'étude préliminaire.

Architectes Bogdan Cotaru, Ignace Serban — HÔPITAL GÉNÉRAL POUR 500 LITS À PHÊNIAN (p. 6) Les auteurs présentent les principes qui ont guidé l'étude du projet du complexe hospitalier dont l'exécution a déjà commencé à Phénian.

On a adopté une solution mixte pout assurer la plus catégorique séparation entre les malades ambulatoires qui sont fort nombreux (plus de 1000 consultations par jour) et les malades des pavillons d'hospitalisation (330 adultes, 70 enfants et 100 tuberculeux).

Les pavillons ont un nombre réduit d'étages afin d'employer le moins possible les circulations verticales mécanisées et afin que l'ensemble de l'hôpital puisse correspondre au régime des constructions voisines.

On a poursuivi un fonctionnement complètement indépendant des sections d'hospitalisation et une séparation efficace des circulations.

ARCHITECTURE INDUSTRIELLE

Constantin Basulla, arch., Emil Baiculesco, ing. — ÉTUDE POUR UNE FABRIQUE DE PLACAGES À TÎRGU-JIU (p. 10). L'institut pour l'élaboration des projets de l'industrie du bois (IPROIL) a établi le projet technologique pour une fabrique de placages comprise dans le complexe industriel de Tîrgu-Jiu — et l'institut pour l'élaboration de projets de constructions (I.P.C.) en a rédigé le projet de construction.

Selon le procès technologique, la matière première que sont les rondins, est transformée, après plusieurs opérations, en placages. Le bâtiment occupe une surface de 12 000 mètres carrés. La structure constructive est composée de cadres monolithes longitudinaux, de caissons et de vitrages préfabriqués. On utilise de même des panneaux préfabriqués pour les façades, sur toute leur hauteur. Ces panneaux sont isolés et enduits à l'atelier, de sorte qu'avec une seule opération de montage, on ferme tout le pourtour du bâtiment, de plusieurs centaines de mètres.

LA THÉORIE DE L'ARCHITECTURE

Arch. Gheorghe Petrasco, maître de conférences — DISCUSSION DANS UNE EXPOSITION (p. 12). L'auteur imagine une discussion avec un visiteur de l'exposition internationale de constructions-type, ouverte entre le 23 septembre et le 10 octobre 1957 à Bucarest, à l'intention d'émettre quelques opinions sur l'architecture contemporaine et de débattre quelques problèmes théoriques ayant trait à la nature et au spécifique de celle-ci.

On discute les conséquences qui s'en suivent pour l'architecture à la suite du fait que, dans les pays socialistes, elle ne sert plus l'église et le riche mais est passée au service du peuple; de même les conséquences qui découlent pour elle à la suite du progrès technique.

Dans les circonstances actuelles, on dit à un moment donné, la typisation semble le seul procédé capable d'assurer l'édification rapide et à grande échelle. Ce qui reste à résoudre, c'est de trouver la manière la plus avantageuse d'appliquer ce procédé (en ce qui regarde le côté artistique de l'architecture), la manière dont on élabore le type à employer étant décisive.

Vers la fin de la discussion, on affirme: « L'architecture contient une partie de l'ambiance de notre vie, devenant un cadre qui nous enveloppe de plus en plus, à mesure que nous nous civilisons. Ce cadre agit sur nous d'une manière permanente tant par le confort offert, que par son aspect; il paraît donc, que l'avantage technico-économique ne devrait pas faire pencher lui seul le plateau de la décision vers une solution déterminée. L'architecture a incontestablement deux aspects: l'un technico-utilitaire et l'autre artistique. Mais ces deux aspects doivent être considérés en une soudure indissoluble. Leur séparation arbitraire, l'idée qu'un type peut être élaboré, d'abord, sur la base des considérations technico-utilitaires, et qu'ultérieurement il peut être « embelli » par des procédés artistiques, ne peuvent pas donner de bons résultats et mènent, après tout, à la déchéance de l'architecture ».

L'EXPOSITION INTERNATIONALE DE PROJETS-TYPE (I)

Architectes Mihai Ricci, Leon Garcia — HABITATIONS ET CONSTRUCTIONS SOCIALES ET CULTURELLES (p. 14) L'article analyse quelques problèmes concernant les constructions-type (habitations culturelles et sociales) telles qu'elles ont apparu à l'exposition de projets-type organisée à l'occasion de la conférence internationale sur la typisation qui a eu lieu à Berlin au cours du mois de mai 1957 et à laquelle ont participé les délégués de la R. P. d'Albanie, R. P. de Bulgarie, R. Tchécoslovaque, R. P. Chinoise, R. D. Allemande, R. P. Polonaise, R. P. Roumaine, R. P. Hongroise et U.R.S.S.

La conférence et l'exposition des projets-type de Berlin, la première manifestation internationale de ce genre, constituent un grand échange d'expériences; elles sont le commencement d'un développement continue des liaisons entre les pays participants, pour l'adoption des mesures organisatrices et techniques unitaires destinées à assurer et à hâter le progrès de la typisation et de l'industrialisation des procédés constructifs.

MONUMENTS

Arch. Ion Dumitresco — L'ÉGLISE St. MIHAIL DE CLUJ (p. 19) Commencée au XIV-ème siècle, la construction a été réalisée en trois phases: dans la première (XIV-ème siècle) on a élevé le chœur et les deux absides latérales; dans la seconde (XV-ème siècle) les nefs et la sacristie; et dans la troisième (XIX-ème siècle) la tour actuelle.

L'église est du type halle, avec les trois nefs de même hauteur; réalisée dans l'architecture gothique du temps, elle présente des variations de style caractéristiques à l'époque de sa construction.

Les voûtes du chœur, *sur croisée d'ogives*, ont été refaites deux fois au cours des siècles: la dernière fois (XVIII-ème siècle) étant défectueusement exécutées, un déplacement des murs s'est produit.

En 1956, on a restauré les voûtes du chœur. Les travaux ont été exécutés dans un système constructif qui annule les poussées latérales sur les murs. A cet effet, le squelette formé par les nervures des voûtes a été exécuté en poutres courbes de béton armé; on y a encastré les nervures apparentes en pierre. Tout l'ensemble des nervures a été suspendu à un réseau de poutres en béton armé, exécuté au niveau supérieur des murs, qui ne leur transmet que des pressions verticales. Les panneaux recourbés des voûtes ont été construits en briques.

DOCUMENTAIRES

LES PROBLÈMES DES PROJETS DES LOGEMENTS EN U.R.S.S. (II) (p. 24) On présente un choix de résumés des divers articles parus dans la revue l'Architecture U.R.S.S. pendant l'année 1957.

DE L'ÉTRANGER (p. 30). On donne des informations sur l'architecture en R. D. Allemande.

LA CHRONIQUE (p. 32) On y lit des informations sur l'activité de l'Union des Architectes de la R.P.R. au cours des mois de Janvier et de Février 1958.

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R.P.R.

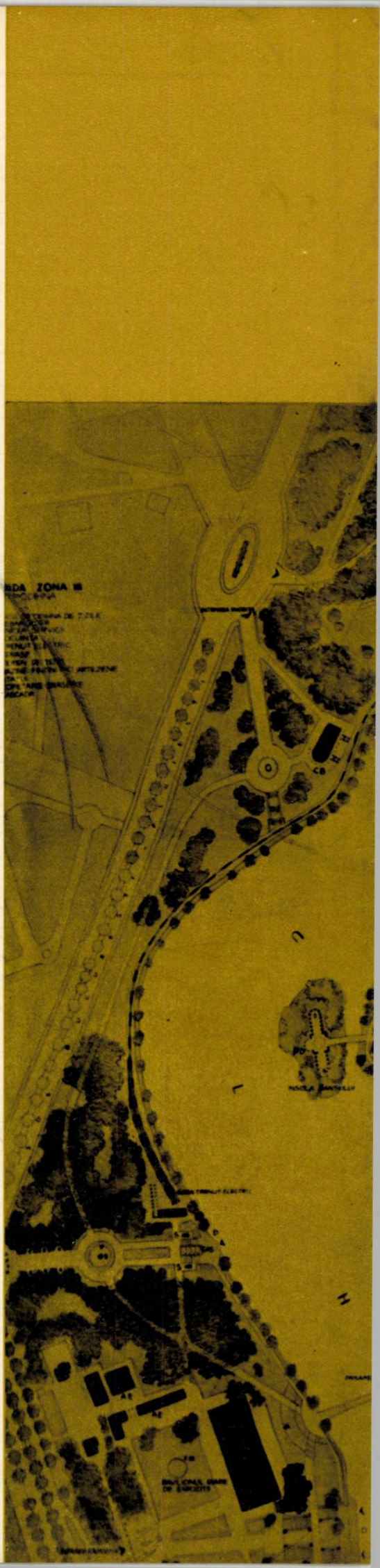

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI STR. EPISCOPIEI NR. 9
TELEFON: REDACŢIA — 3.98.80 — ADMINISTRAŢIA — 4.61.65 —
ABONAMENTELE SE POT FACE LA:
— UNIUNEA ARHITECŢILOR DIN R. P. R. — CABINETUL DE ARHITECTURĂ — BUCUREŞTI STRADA EPISCOPIEI NR 9.
— TOATE OFICIILE POŞTALE DIN ŢARĂ, FACTORII POŞTALI ŞI DIFUZORII VOLUNTARI DIN INSTITUŢII ŞI INTREPRINDERI
NUMERELE VECHI SE POT PROCURA LA ADMINISTRAŢIA REVISTEI

Lei 15

I. P. 4, Bucureşti

E 1689

ARHITECTURA
R P R

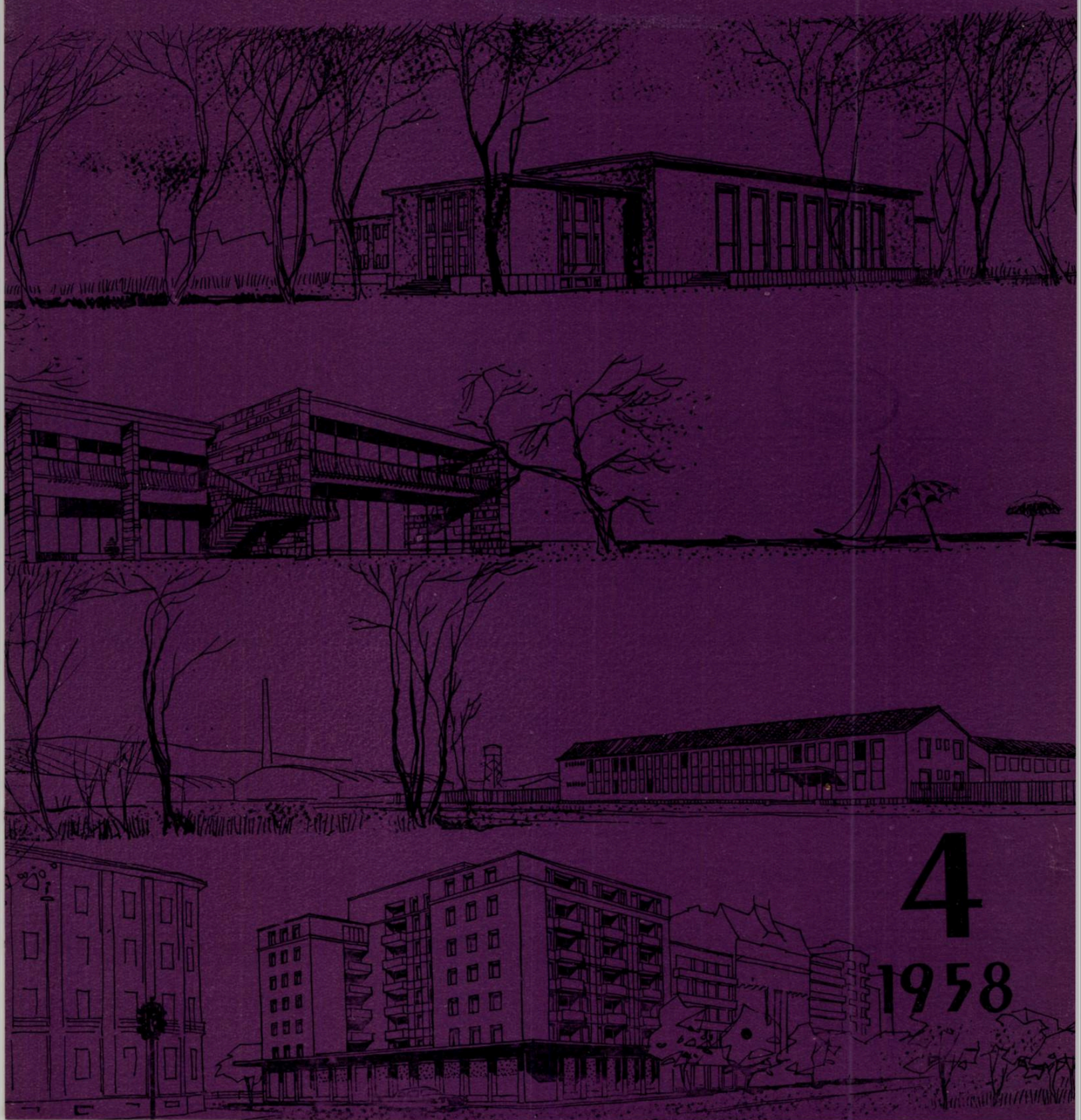

4
1958

E 1689

MŰSZAKI KÖNYVTÁR · ORSZÁGOS · 1988

Institutul de Documentare Tehnică
BUCUREȘTI
ОБМЕН - CSERE
VYMENA - WYMIANA
TAUSCH - CMEHA

88 DE ANI DELA NAȘTEREA LUI

VLADIMIR ILICI LENIN

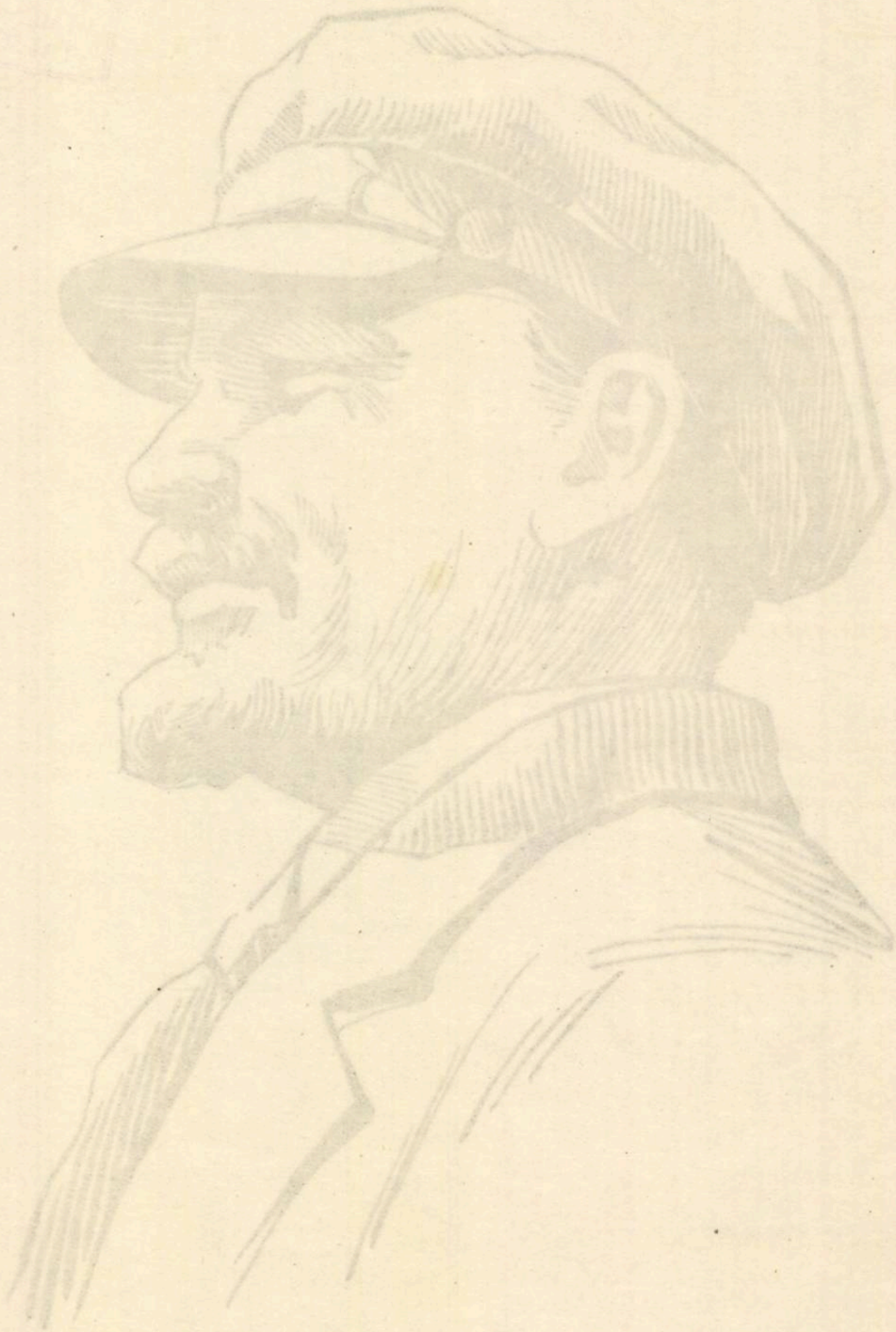

ARHITECTURA

RPR

Országos Műszaki Könyvtár TULAJDONA
Országos Műszaki Könyvtár TULAJDONA
MŰSZAKI KÖNYVTÁR ORSZÁGOS 1898

ORGAN AL UNIUNII
ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

SUMAR

CONSTRUCȚII SOCIAL-CULTURALE

Arh. Cornel Vitez, arh. Atanase Popescu
CANTINA ATELIERELOR C.F.R. «GRIVIȚA ROȘIE» 2

Arh. Ion Găleșanu, arh. Annie Schechner, arh. Constantin Rulea
ȘCOALA PROFESIONALĂ «SIMO GEZA» DIN TÎRGU-MUREȘ 5

Arh. Gheorghe Georgescu
TABĂRĂ DE COPII LA COSTINEȘTI 8

LOCUINȚE

Arh. Andrei Kirschner
BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL 6 MARTIE-BUCUREȘTI 11

PROIECTAREA TIP

EXPOZIȚIA INTERNAȚIONALĂ DE PROIECTARE TIP (II)

Ing. Isac Finkelstein, ing. Dinu Grigoriu
TIPIZAREA CONSTRUCȚIILOR INDUSTRIALE . . 13

Ing. Laur Scripcă
TIPIZAREA ELEMENTELOR DE CONSTRUCȚIE . . 16

ÎNVĂȚĂMÎNT

Arh. Friederich Cojocaru
INVĂȚĂMÎNTUL TEHNIC DE ARHITECTURĂ . . 18

ARHITECTURA POPULARĂ

Arh. Mircea Possa, arh. Paul Mihalik
POIANA SIBIULUI, O UNITATE DE ARHITECTURĂ EXPRESIE A UNEI UNITĂȚI DE VIAȚĂ 22

TEORIA ARHITECTURII

Arh. S. Han-Magomedov
DESPRE ROLUL ARHITECTULUI ÎN TRANSFORMAREA MODULUI DE VIAȚĂ 27

PLASTICA

EXPOZIȚIA «ARHITECTURA CONTEMPORANĂ DIN S.U.A.» 29

EXPOZIȚIA DE ACUARELE, DESENE ȘI FOTOGRAFII EXECUTATE DE ARHITECȚI ÎN ANUL 1957 . . . 30

CRONICA

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. 32

INFORMAȚII U.I.A. 32

1958 4

ANUL VI Nr. 4 (47)
APRILIE 1958

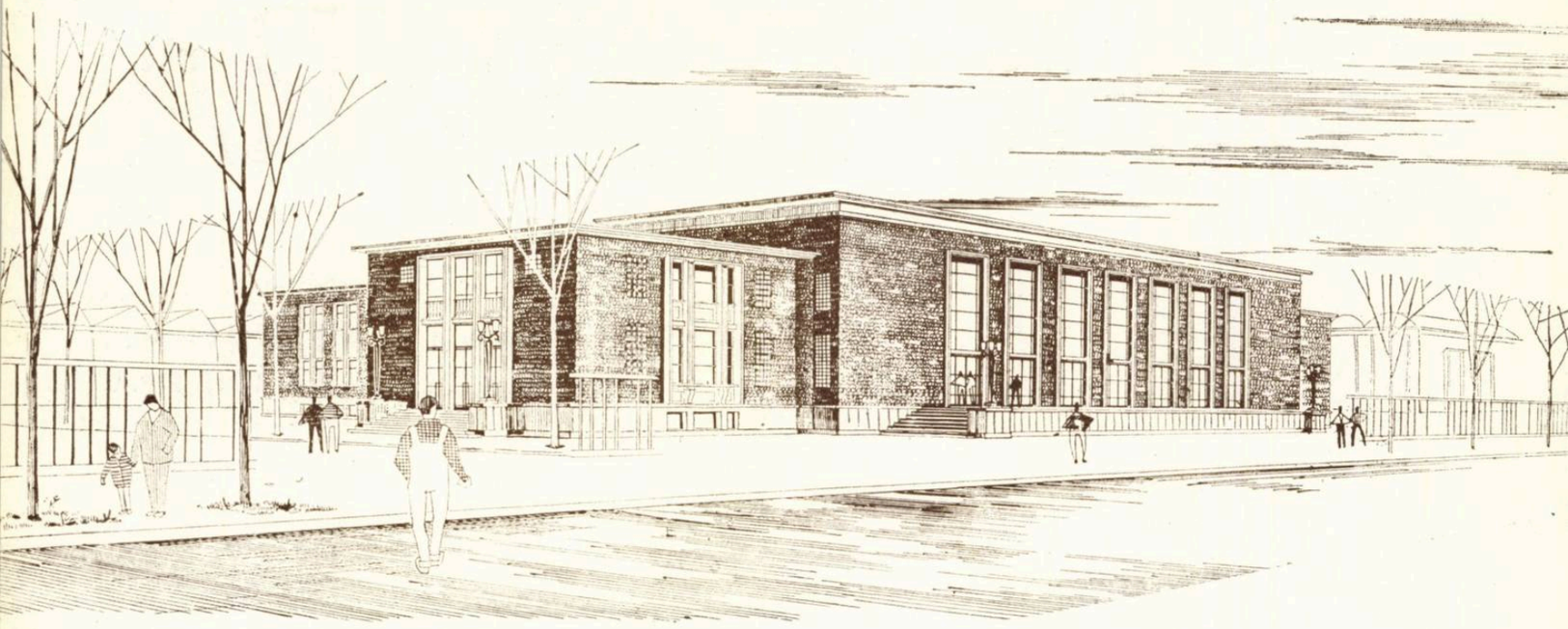

CANTINA ATELIERELOR C.F.R. «GRIVIŢA ROŞIE»

Proiectanţi, arhitecţii Cornel Vitez, Atanase Popescu, ing. Dan Ghiocel
Institutul de proiectări căi ferate (I. P. C. F.)

PLAN DE SITUAŢIE

1. Cantină — 2. Poartă — 3—4—5. Clădiri supuse demolării în viitor — 6. Seră — 7. Centrală de încălzire — 8. W.C.-uri — 9. Hale de reparaţii 10. Ateliere — 11. Spaţiu de comandă a accesului în incintă — 12. Curte de serviciu pentru cantină

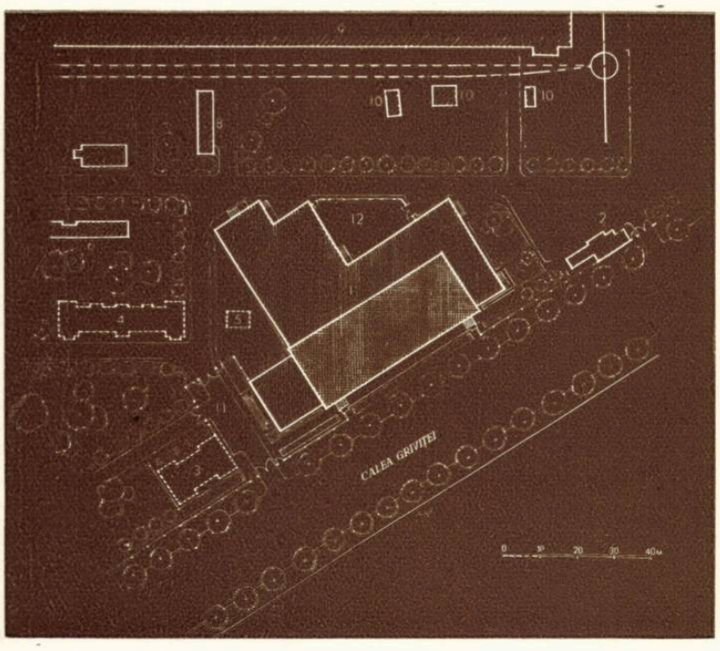

În primăvara anului 1957 a început construirea noii cantine a Atelierelor C.F.R. « Griviţa Roşie ». Cantina este amplasată pe singurul teren încă disponibil din incinta complexului — şi acesta destul de mic — denivelat faţă de calea Griviţei şi oarecum impropriu: terenul, situat în lungul căii Griviţa, în faţa halelor de reparat vagoane.

Proiectul prevede construirea unei cantine cu o capacitate de deservire de 3000 mese pe zi, sala de mese putînd servi ocazional şi pentru adunări sau festivităţi.

Atît amplasarea şi orientarea pe teren, cît şi rezolvarea proiectului în sine, ca obiect cu funcţiuni complexe, au pus proiectanţilor o mulţime de probleme greu de rezolvat şi i-au obligat să aleagă, nu soluţii ideale, ci pe acelea ce se impuneau prin forţa necesităţilor ca acceptabile.

Clădirea, riguros comandată de mărimea şi de forma terenului, cuprinde la subsol depozitele necesare alimentelor pentru toată perioada de iarnă (1 octombrie — 31 martie) socotite la efectivul zilnic de 3000 de consumatori, încăperile frigoriferului, centrala de ventilaţie, camera aparatajelor de încălzire, crematoriul de gunoi, magazia de inventar şi w.c.-uri pentru personalul de serviciu. Pentru manipularea alimentelor s-au prevăzut două ascensoare şi un coridor larg de circulaţie. Tot la subsol, în directă legătură cu intrarea consumatorilor, s-au prevăzut o parte din vestiarele şi w.c.-rile pe care lipsa de spaţiu de la parter le-a impus în acest loc.

La parter, construcţia cuprinde un hol flancat de vestiare la intrarea consumatorilor, scările de acces la balcon,

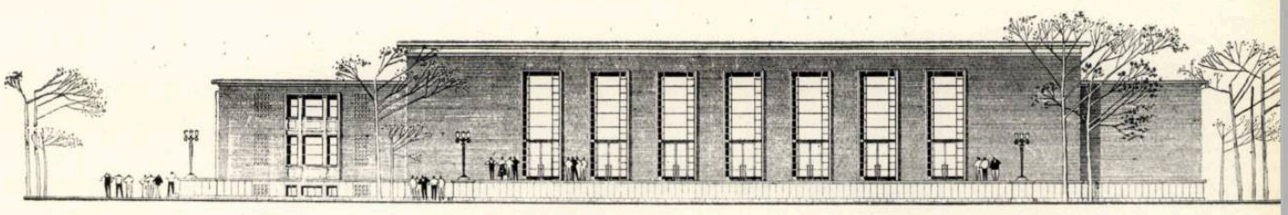

Fațada spre calea Griviței

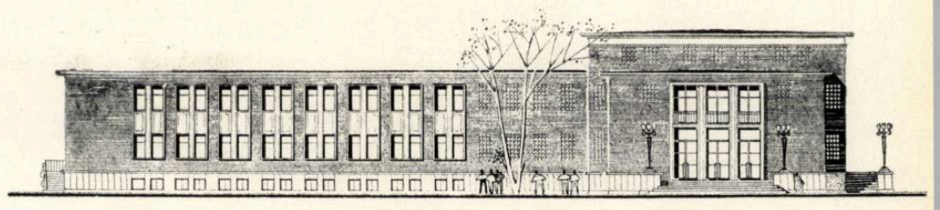

Fațada laterală

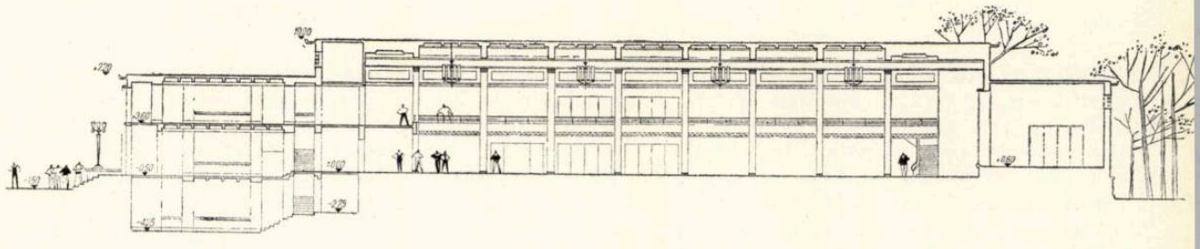

Secțiune longitudinală prin sala de mese

PLAN ETAJ

1. Hol consumatori — 2. Vestiare — 3. Spălătoare și w.c.-uri pentru consumatori — 4. Balcon — 5. Golul sălii de mese — 6. Golul scenei — 7. Balcoane pentru personalul de scenă — 8. Sala de repetiții — 9. Cabine artiști — 10. Hol — 11. Personal tehnic de scenă 12. Lavabouri — 13. W.C.-uri femei — 14. Depozit material scenă — 15. Vestiare pentru personalul de serviciu — 16. Dușuri — 17. W.C.-uri pentru personalul de serviciu — 18. Camera motorului ascensorului 19. Birouri pentru administrația cantinei — 20. Golul bucătăriei — 21. Sala de mese și de odihnă pentru personalul de serviciu — 22. Laboratorul de patiserie 23. Spălătorie mecanică de rufe — 24. Uscătorie de rufe — 25. Călcătorie de rufe — 26. Depozit de rufe curate — 27. Oficiu — 28. Distribuție pîine 29. Spălător de veselă — 30. Bufet rece — 31. Monte-charge pentru mîncăruri — 32. Ghenă pentru evacuarea gunoiului

PLAN PARTER

I. Intrarea consumatorilor — II. Intrarea personalului de serviciu — III. Intrarea personalului de scenă și a artiștilor — IV. Primirea alimentelor — V. Ieșire din subsol — VI. Ieșire de pe scenă

1. Antevestibul — 2. Hol — 3. Vestiare — 4. Spălătoare de mîini — 5. Sala de mese și de spectacole 6. Avanscenă — 7. Scenă — 8. Electricieni — 9. Depozit de recuzită — 10. Depozit de decoruri — 11. Hol artiști — 12. Așteptare artiști — 13. Lavabouri 14. W.C. -uri bărbați — 15. Portar — 16. Vestibul de intrare — 17. Casa scării de serviciu — 18. Birou de primirea alimentelor — 19. Hol de primirea alimentelor — 20. Coridor — 21. Birouri pentru administrația cantinei — 22. Preparare legume — 23. Preparare carne — 24. Spălător de vase de bucătărie — 25. Cămară de zi — 26. Bucătărie — 27. Oficiu — 28. Distribuție pîine — 29. Spălător de veselă — 30. Depozit de veselă — 21. W.C.-uri și lavabouri pentru personalul de serviciu — 32. Ascensorul mare pentru alimente 33. Monte-charge pentru mîncăruri — 34. Ghenă pentru evacuarea gunoiului

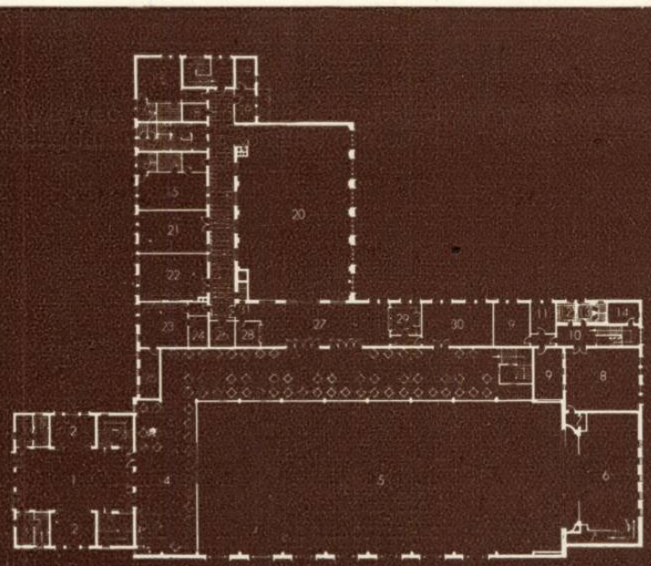

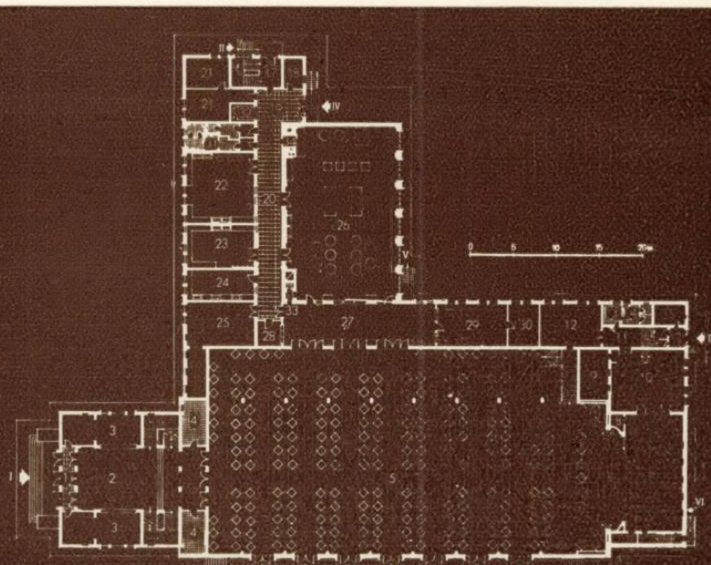

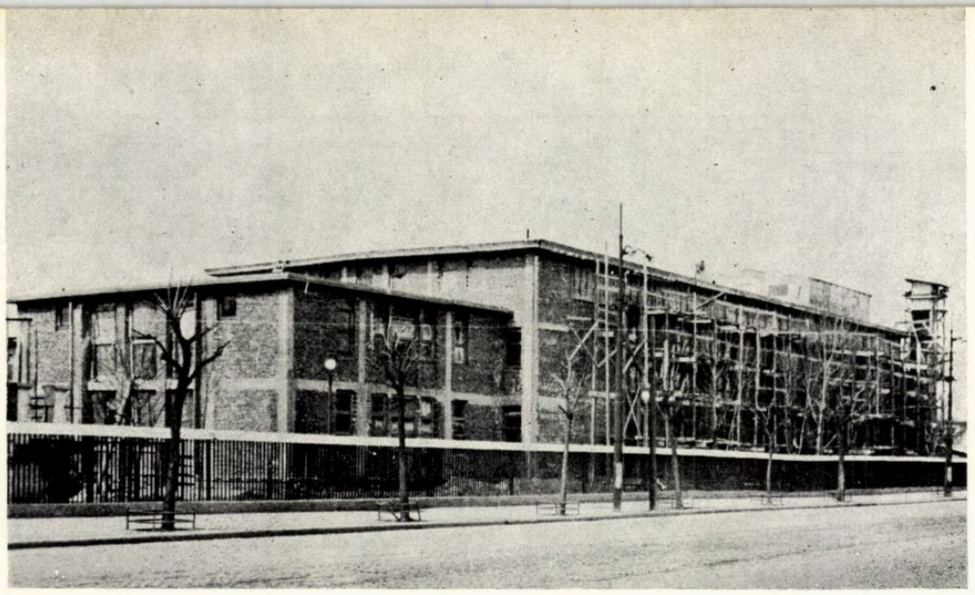

Vedere de pe șantier

spălătoarele de mîini și sala de mese (sau festivități), cu o capacitate de cca. 1250 de persoane deodată, avînd mese de cîte 4 persoane (în sală și la balcon). Ea este completată de scena cu cîteva dintre anexele absolut indispensabile: depozit de decoruri, recuzită, cabine pentru personalul artistic, w.c.-uri și intrări speciale pentru scenă.

Din sala de mese se poate ieși direct afară printr-o terasă largă pe care dau 7 uși-ferestre monumentale.

Intrarea de serviciu este plasată la un capăt al coridorului larg de circulație, flancat pe una dintre laturi de birourile administrației cantinei, încăperile de prepararea alimentelor și a cărnii, spălătorul de vase, o cămară de zi, precum și w.c.-urile pentru personalul de serviciu, iar pe cealaltă parte, de holul pentru primirea și cîntărirea alimentelor și de bucătărie.

Între sala de mese și bucătărie este plasat oficiul, în directă legătură cu camera de distribuire a pîinii, spălătorul de veselă și depozitul de veselă și tacîmuri.

La etaj, construcția cuprinde holul consumatorilor de la balcon — flancat, ca la parter, de vestiare și w.c.-uri cu lavabouri — avînd accesul prin cele două scări amintite mai sus. Balconul, unde se va servi masa de regim, se întinde pe întreaga latură lungă a sălii și pe latura opusă scenei, avînd un bufet spațios și un oficiu propriu flancat de încăperile de distribuire a pîinii și spălătorul de veselă. La etaj sînt prevăzute birouri pentru administrație, încăperile sanitare ale personalului, vestiare, dușuri, w.c.-uri, sala de mese și odihnă pentru personal, spălătoria de rufe cu uscătoria-călcătoria, depozitul de rufe și încăperea laboratorului de patiserie. În porțiunea de deasupra anexelor scenei mai sînt plasate cîteva încăperi pentru artiști: sală de repetiții, cabine de artiști, personal tehnic de scenă, w.c.-uri etc.

Balconul comunică printr-o scară spațioasă, și direct cu sala. În vederea utilizării sălii și pentru spectacole cinematografice, proiectul prevede deasupra balconului o cabină de proiecții cu anexele ei, accesibilă printr-o scară specială.

Suprafața construită este de cca. 2620 m², iar cea desfășurată, de 5760 m².

Perspectiva interioară a sălii de mese și de spectacole

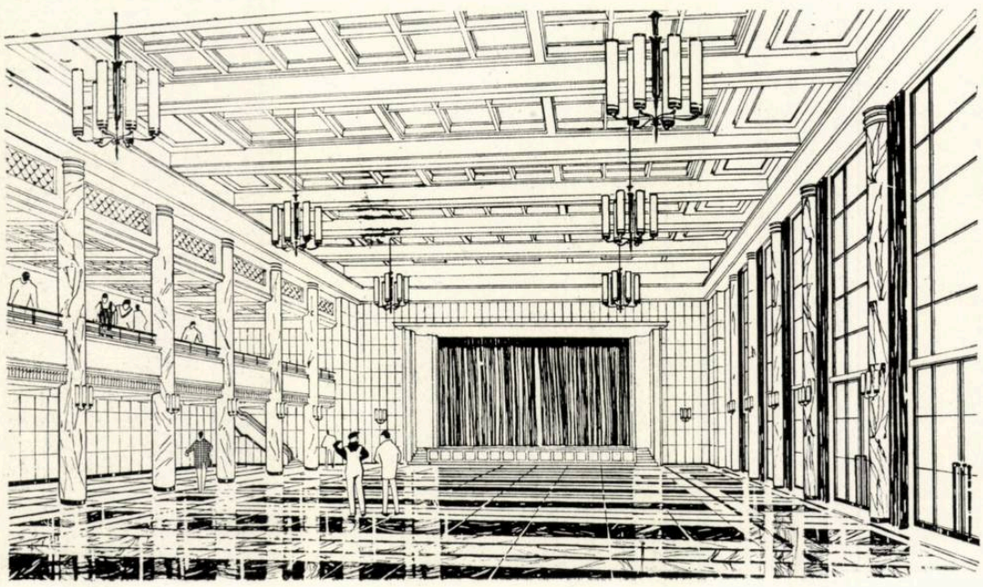

Construcția are fundații de beton, zidărie portantă de cărămidă la anexe și schelet de beton armat la sală și scenă, toate planșeele și acoperișul în terasă fiind realizate cu chesoane prefabricate de beton armat. Izolațiile hidrofuge și termice s-au proiectat cu materiale uzuale: carton asfaltat, pînză de cînepă, suspensii bituminoase, plută (la frigorifer), beton poros (la acoperișuri) etc. Finisajele sînt executate, în general, cu materiale obișnuite: tencueli simple, pardoseli de mozaic, parchet, tîmplărie de brad ș.a., în afară de unele materiale mai prețioase, a căror utilizare se impunea prin natura și destinația încăperilor: pardoseli de gresie la bucătărie, mozaic venețian în sala de mese, marmură la holuri, uși și ferestre metalice la sală și la bucătărie, profile trase cu ipsos la grinzile și casetele tavanelor din holuri și sală, lambriuri etc.

Fațadele sînt tratate într-o arhitectură sobră, adecvată ansamblului industrial al atelierelor «Grivița Roșie» și vor fi executate cu placaj de cărămidă.

Instalațiile clădirii au făcut obiectul unor studii serioase, contribuind în mare măsură la asigurarea unei cît mai bune funcționări a cantinei.

Încălzirea este centrală, cu abur sub joasă presiune furnizat de centrala termică a atelierelor și distribuit la o serie de radiatoare și aeroterme. Instalațiile bucătăriei și ale laboratorului de patiserie, ca și cuptorul crematoriului de gunoi, sînt alimentate cu combustibil lichid și gaze naturale.

Lumina electrică și prizele de forță electrică sînt alimentate de la un post de transformare propriu al atelierelor.

Bucătăria, spălătoria și frigoriferele sînt prevăzute cu instalații de ventilație mecanice, iar sala de mese, scena și depozitele au o bună aerisire naturală Alimentarea cu apă potabilă se face, atît din rețeaua orașului, cît și din rețeaua proprie a atelierelor. Canalizarea este racordată direct la colectorul principal de pe calea Griviței. La conducta apelor care provin din bucătărie sînt legate două separatoare de grăsime. Utilajul bucătăriei va fi executat din oțel inoxidabil.

Arh. CORNEL VITEZ

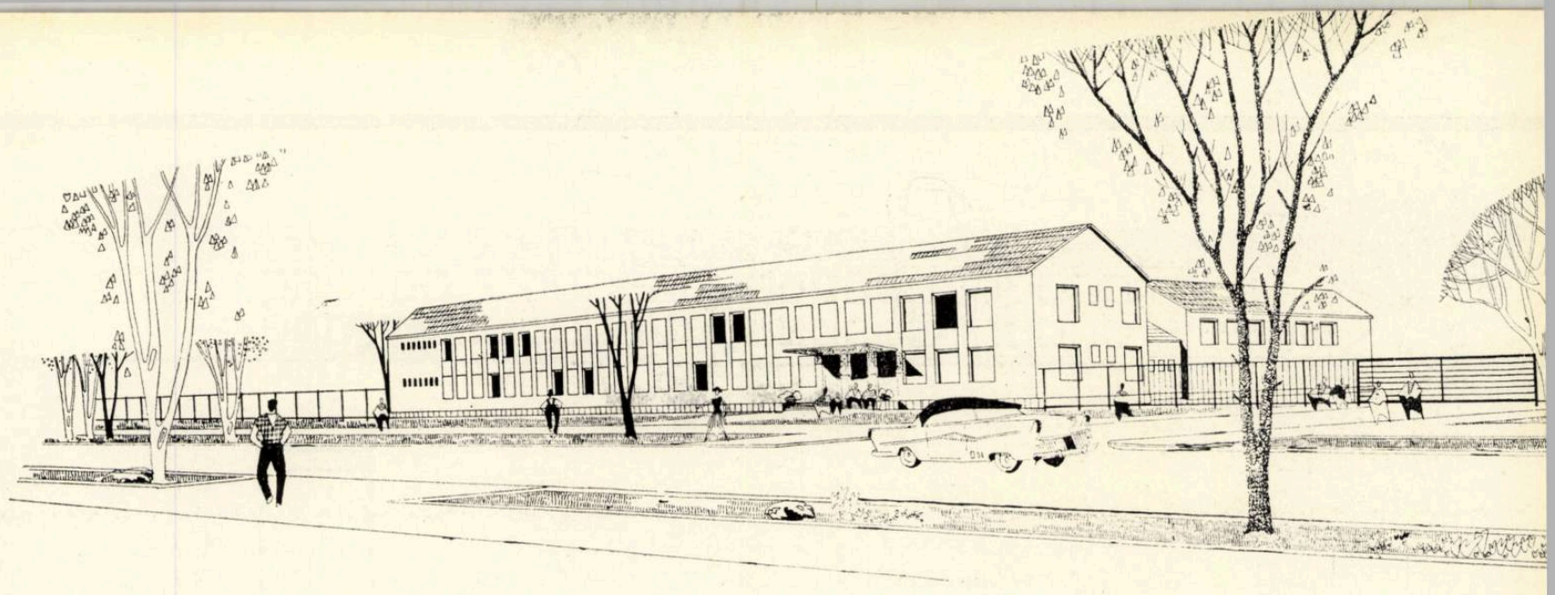

ŞCOALA PROFESIONALĂ «SIMO GEZA» DIN TÎRGU-MUREŞ

Autori, arhitecţii Ion Găleşanu, Annie Schechner, Constantin Rulea
Şef de atelier, arh. Isac Glückman
Institutul de proiectare a construcţiilor (I.P.C.)

În scopul pregătirii de cadre calificate pentru tîmplărie, conducerea fabricii de mobile « Simo Geza » din Tg. Mureş, una dintre cele mai mari şi mai moderne fabrici de acest gen din ţară, a luat hotărîrea înfiinţării unei şcoli profesionale.

Proiectarea acestei şcoli s-a făcut în atelierele I.P.C., pe baza temei primite de la beneficiar, temă ce a fost completată şi pusă de acord cu normativele în vigoare.

Terenul ales pentru această construcţie a trebuit să satisfacă următoarele condiţii, necesare unei şcoli: să fie în afara incintei întreprinderii; să nu fie situat pe străzi zgomotoase; să fie suficient de mare, astfel încît procentul construit să nu întreacă 20% din suprafaţă; să aibă o formă cît mai regulată, o pantă cît mai mică şi să fie liber pe cel puţin două laturi.

S-a ajuns astfel la alegerea terenului situat la intersecţia bulevardului 7 Noiembrie cu str. Bod Peter, regimul de construcţie impus prin planul de sistematizare fiind parter-etaj, cu o retragere de 4 m de la alinierea străzii. Acest teren prezintă şi avantajul că se află lîngă blocurile de locuinţe destinate salariaţilor fabricii, care sînt în curs de execuţie. În perimetrul terenului au mai fost incluse o cantină tip de 300/3 şi un cămin pentru elevi, care urmează a se executa ulterior. O alee interioară leagă între ele construcţiile, terenurile de sport şi spaţiile de agrement.

Deoarece programul acestei şcoli este diferit de programele şcolilor obişnuite şi fiindcă a fost necesar a se rezolva în ansamblu funcţiuni variate, s-au studiat mai multe variante, spre a se vedea care dintre ele satisface în mai mare măsură cele trei condiţii principale: funcţionalitatea, economicitatea şi plastica. În urma analizării diferitelor soluţii s-a ajuns la concluzia că soluţia pavilionară prezintă cele mai multe avantaje.

Şcoala profesională proiectată este prevăzută pentru un număr de 240 de elevi, împărţiţi în 3 ani de studii. Ei primesc aci o dublă pregătire: practică şi teoretică. Din acest motiv, s-a căutat a se grupa separat sălile

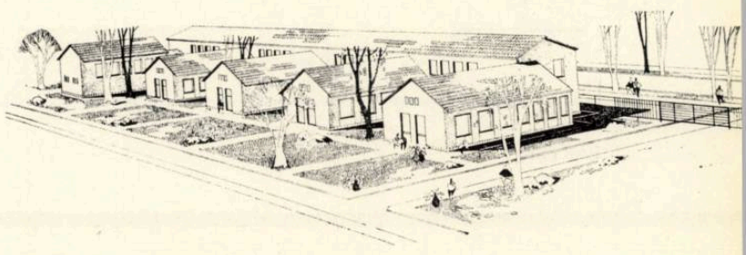

PLAN DE SITUAŢIE
1. Pavilion şcoală — 2. Cantină — 3. Cămin — 4. Terenuri de sport — 5. Depozit de materiale — 6. Bloc de locuinţe — 7. Post de transformare

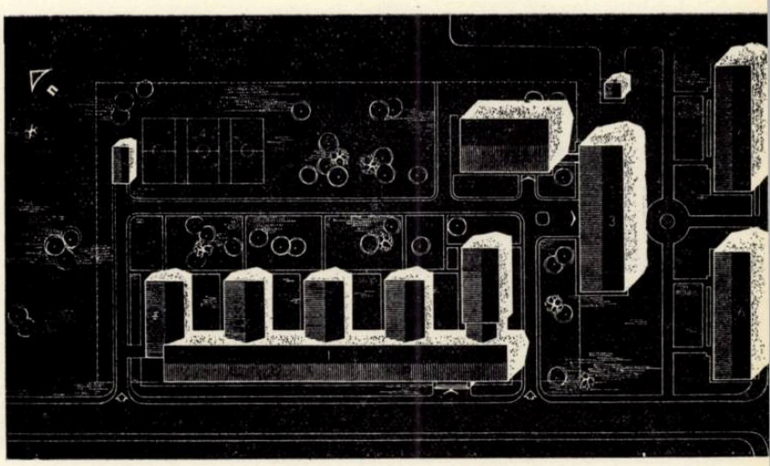

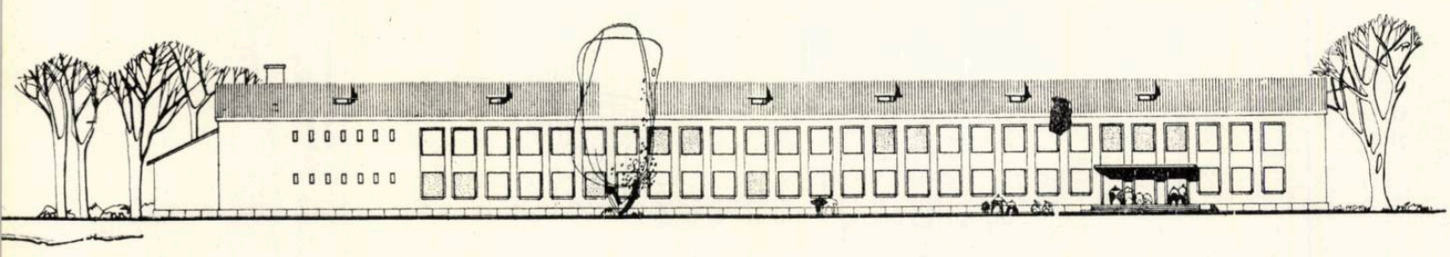

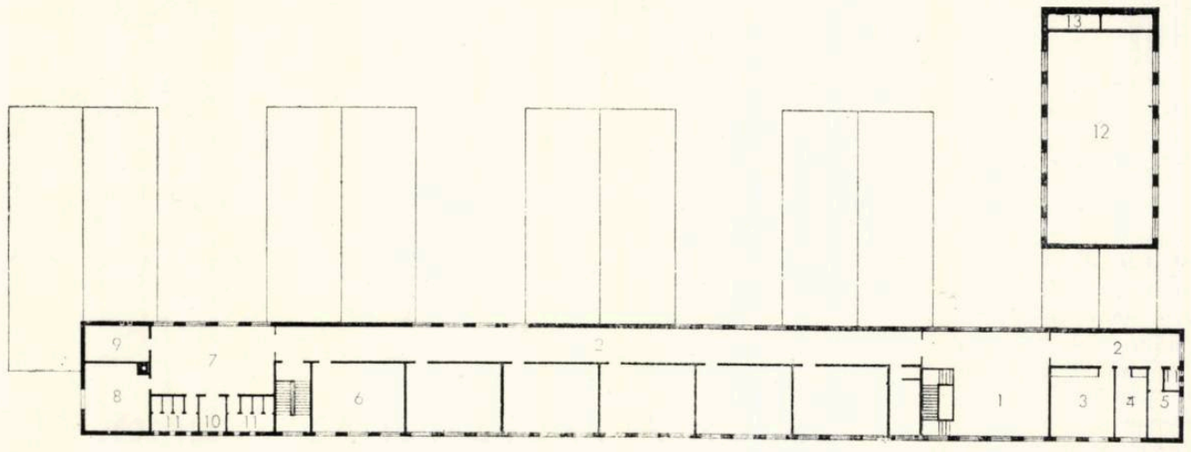

ETAJ

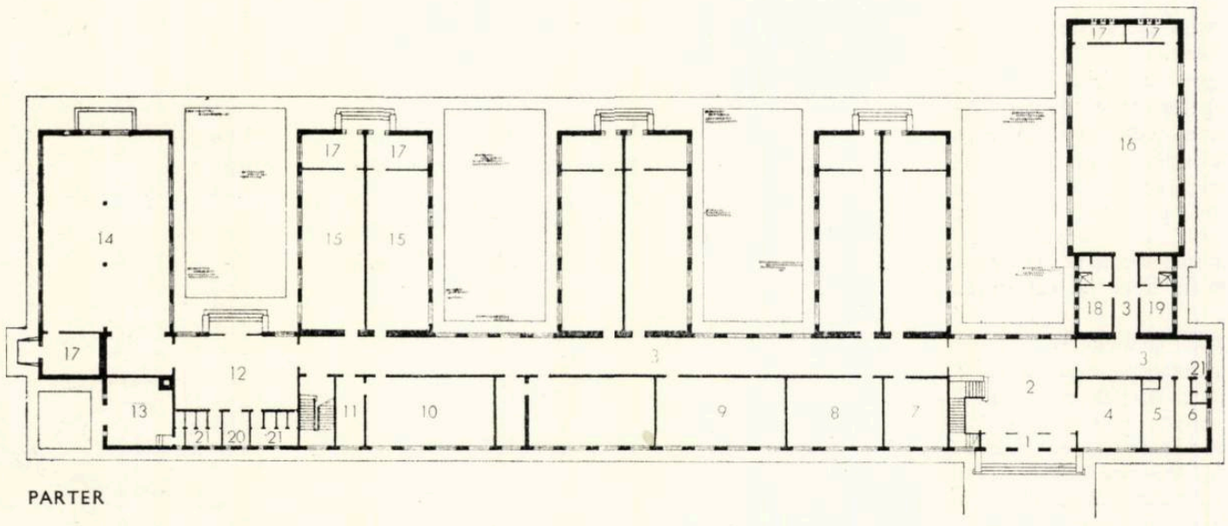

PARTER

PLAN ETAJ

1. Hol — 2. Culoar — 3. Cancelarie 4. Secretariat — 5. Director — 6. Clasă 7. Recreație — 8. Birou — 9. Depozit materiale — 10. Cameră serviciu 11. Grup sanitar — 12. Gol sală gimnastică — 13. Gol depozit

PLAN PARTER

1. Windfang — 2. Hol — 3. Culoar 4. Vestiar — 5. Cabinet medical 6. Administrație — 7. Cabinet tehnic 8. Bibliotecă — 9. Sală de desen 10. Laborator—11. Preparare—12. Recreație — 13. Centrală termică 14. Atelier mecanic — 15. Atelier 16. Sală de gimnastică — 17. Depozit — 18. Vestiar fete — 19. Vestiar băieți — 20. Cameră de serviciu 21. Grupsanitar

de studiu necesare fiecărei funcțiuni și, separat, birourile necesare administrației.

La intrarea principală, compusă din vestibul, hol și vestiar general (cu autodeservire), se găsesc accesele la toate grupele de învățămînt, și anume:

— prin coridorul principal spre sălile învățămîntului practic: ateliere de tîmplărie manuală, atelier de tîmplărie mecanică, laboratoare, sala de desen etc.;

— pe scara principală, la sălile învățămîntului teoretic: cele 6 clase, cancelaria, secretariatul, direcțiunea;

— un coridor secundar situat lîngă vestiar, duce la sala de gimnastică cu anexele ei (vestiare, spălătoare, depozite) și la birourile administrative.

În acest fel s-a creat posibilitatea ca sala de gimnastică să servească și ca sală de festivități atunci cînd este nevoie, folosind vestiarul elevilor și grupurile sanitare ale sălii, fără a se trece prin restul școlii.

La amplasarea sălilor de învățămînt practic la parter s-a ținut seama de posibilitatea de a comunica cu exteriorul, deoarece atelierele primesc mereu materie primă de la depozitul central

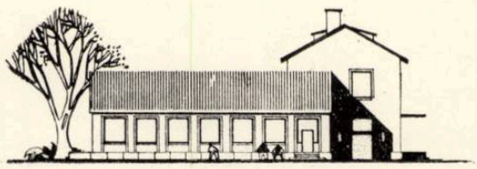

SALĂ DE DESEN

1. Mese de desen cu un singur loc — 2. Tabu-rete reglabile cu spirală — 3. Dulapuri cu despărţituri, cu trei niveluri — 4. Tablă — 5. Chiuvetă — 6. Ladă pentru hîrtii — 7. Masă pentru demonstraţii 8. Scaun pentru profesor — 9. Suport pentru desen (şevalet)

SALĂ DE CURSURI

1. Masă cu două locuri pentru elevi — 2. Scaun sau taburet — 3. Tablă — 4. Masă pentru demonstraţii aşezată pe podiu — 5. Loc pentru profesori — 6. Chiuvetă — 7. Ladă de hîrtii — 8. Dulap cu despărţituri 9. Suport pentru ilustraţii demonstrative

ATELIER DE TÎMPLĂRIE

1. Tejghele de ucenici — 2. Strung de lemn 3. Bormaşină — 4. Tablă de clasă cu postament 5. Tocilă udă — 6. Tocilă uscată — 7. Dulapuri 8. Dulapuri cu rafturi — 9. Chiuvetă — 10. Masă de montaj — 11. Stelaj pentru scînduri — 12. Masă combinată — 13. Masă de şlefuit cu placa în disc 14. Plită cu două ochiuri pentru clei — 15. Taburete 16. Electroplită

A. LABORATOR

1. Masă de laborator pentru doi elevi — 2. Scaune sau taburete — 3. Masă de demonstraţii pe un podiu 4. Tablou de distribuţie — 5. Tablă — 6. Dulapuri cu despărţituri, cu trei niveluri — 7. Chiuvetă 8. Masă pentru aparatul de proiecţie

B. CAMERĂ DE PREPARARE A MATERIALULUI DE LABORATOR

1. Masă de lucru pentru laboranţi — 2. Stelaj pentru masa de lucru — 3. Dulapuri cu despărţituri, cu trei niveluri — 4. Convertizor — 5. Masă şi scaun pentru profesor — 6. Chiuvetă-spălător — 7. Masă de lucru cu menghină

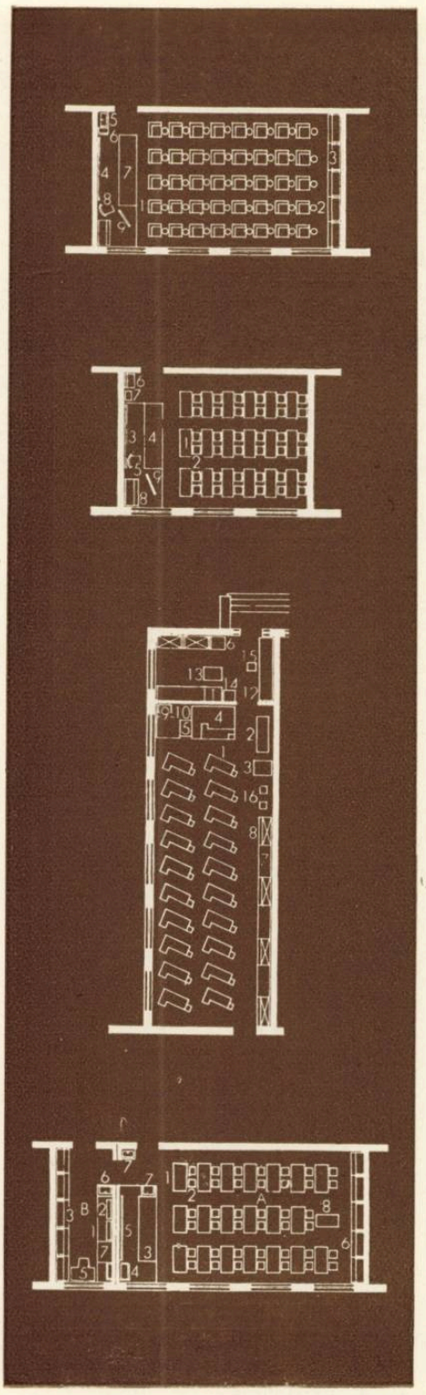

din curte; în plus, s-a dat posibilitatea a se lucra în timpul verii afară, în cele 3 curţi interioare; de greutatea unora dintre maşinile-unelte folosite, care cer fundaţii speciale; şi de instalaţiile speciale cerute de laboratoare.

Utilarea atelierelor cu maşini şi a laboratoarelor cu aparatură s-a făcut după documentaţie sovietică şi după datele primite de la tehnologi. S-a asigurat tuturor atelierelor lumina de lucru din partea stîngă. În modul cum ele au fost cuplate, s-a lăsat posibilitatea ca, în cazul în care ar fi nevoie de hale mai mari să se poată desfiinţa zidul intermediar dintre ele, obţinîndu-se o singură încăpere, de dimensiunile actualului atelier de tîmplărie mecanică.

La fiecare dintre cele două niveluri ale construcţiei se găsesc grupurile sanitare respective amplasate lîngă alveolele de recreaţie. În aceste alveole s-au prevăzut guri de băut apă, iar la intrarea în atelierul mecanic s-au prevăzut spălătoare.

Construcţiei nu i s-a putut proiecta subsol, întrucît nivelul apei subterane este foarte ridicat. Din această cauză a fost nevoie ca centrala termică să fie amplasată la parter, în vecinătatea atelierului mecanic, avînd intrare separată direct de afară.

Pavilionul principal are o lungime destul de mare, care ar putea fi criticabilă. Această lungime a creat dificultăţi şi în ceea ce priveşte tratarea plastică a faţadelor; ea a rezultat însă din cerinţele programului şi din forma terenului. Dacă s-ar fi redus această lungime printr-o întoarcere a volumului pe una dintre laturile mici ale terenului, s-ar fi ajuns la o soluţie care ar fi prezentat mai multe dezavantaje decît soluţia adoptată.

Proiectanţii au fost preocupaţi în aceeaşi măsură de buna rezolvare a partiului, ca şi de realizarea unei compoziţii de arhitectură cît mai reuşite (raporturi între volume, raporturi între plinuri şi goluri, tratarea pe verticală a faţadei principale spre a-i micşora din lungime, circulaţii clare etc.).

Printr-un studiu amănunţit s-a ajuns la folosirea a numai două tipuri de prefabricate la planşee. În acelaşi timp, prin modularea proiectului s-a ajuns la o simplificare a construcţiei şi deci la economie.

Construcţia urmează a se executa pe fundaţii continue şi pe grinzi de fundaţii, cu zidărie portantă de cărămidă, planşee prefabricate T.C.B. şi monolite de beton armat, şarpantă de lemn şi învelitoare de ţiglă.

Arh. ION GĂLEŞANU

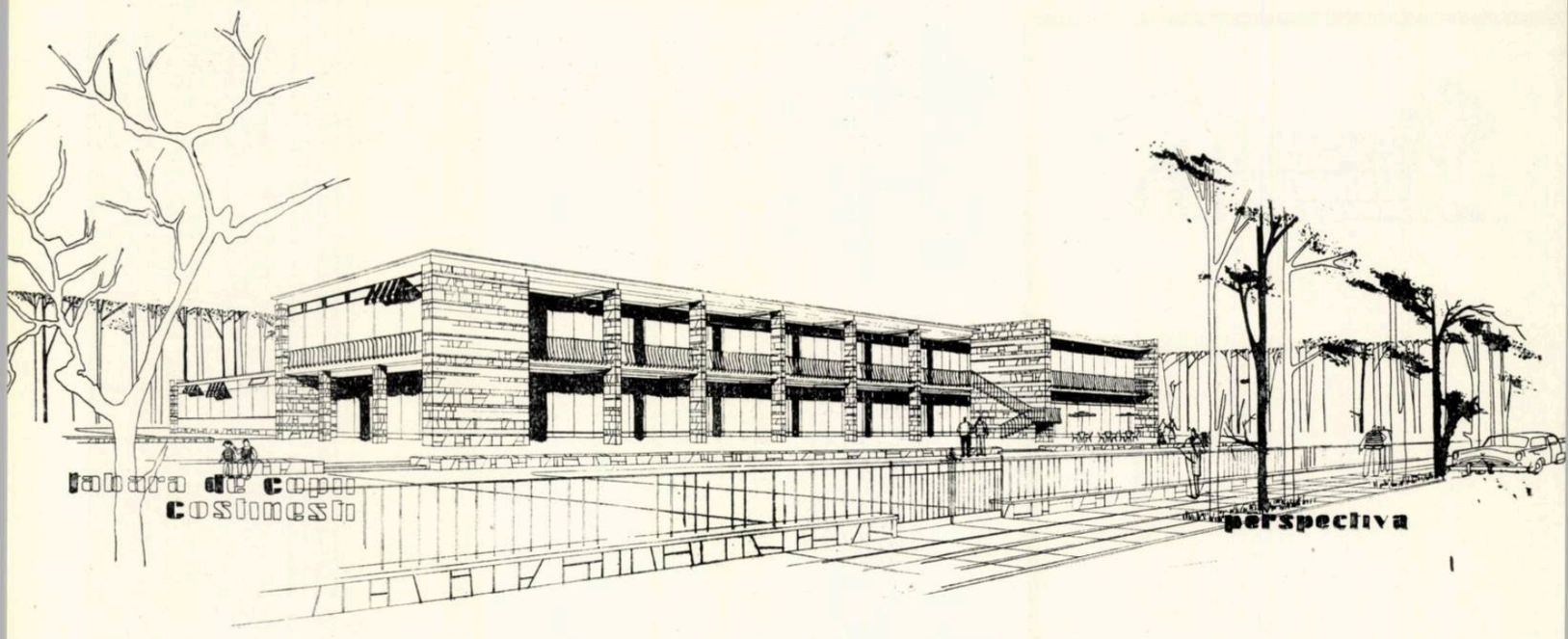

1

TABĂRĂ DE COPII LA COSTINEŞTI

Autor, arh. Gheorghe Georgescu
Serviciul de proiectare al Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale

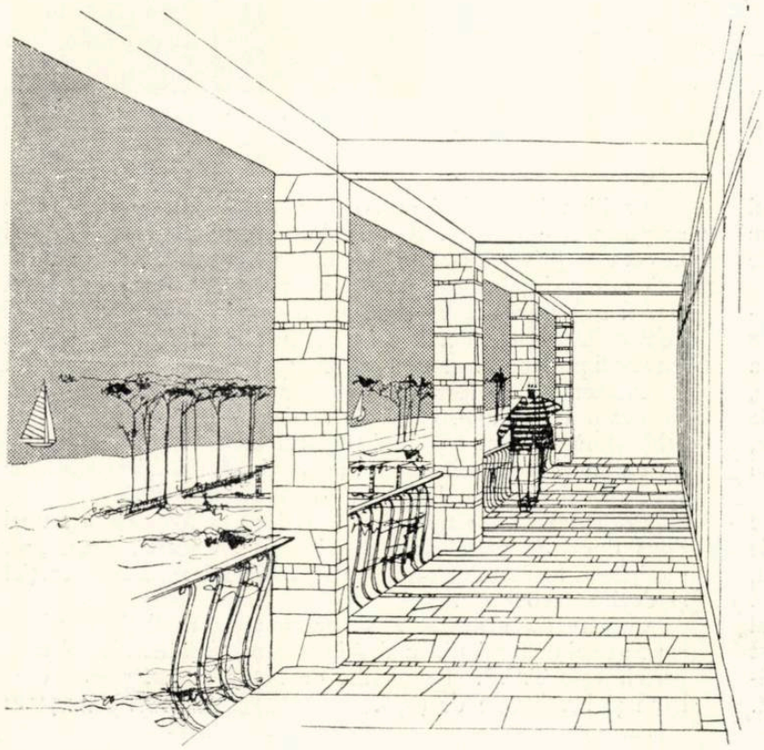

2

În cursul anului 1957 s-a început în localitatea Costinești construirea unei tabere de copii între 7 și 14 ani. Tabăra va avea o capacitate de cca. 80 de paturi, împreună cu toate serviciile anexe necesare. Această tabără va funcționa numai în timpul verii.

Tema prevedea rezolvarea următoarelor funcțiuni în cadrul acestei tabere: serviciul de primire a copiilor; cazarea copiilor (din totalul de 80 de copii, cca. 40% sînt fete); cazarea personalului medical; cazarea personalului de serviciu (parțial); sala de mese pentru 80 de copii în două serii (cu bucătărie, anexe, spălătorie); administrația (2—3 birouri); clubul, o mică scenă în aer liber, pergole, terase, spații de joc.

Amplasarea taberei a fost aprobată în prealabil de ICSOR și de S.A.S. Constanța, într-o zonă care, în viitorul apropiat, va fi destinată exclusiv taberelor de copii.

Terenul rezervat pentru această construcție se găsește în imediata apropiere a plajei de la Costinești, la cca. 200 m de litoral. De formă aproape pătrată, cu o suprafață destul de mică, de cca. 0,5 ha, terenul a impus o soluție compactă. În această situație, multiplele funcțiuni necesare programului se desfășoară totuși independent. Compoziția are un volum principal pe două niveluri (dormitoarele, sala de mese, clubul, bucătăria și anexele) și trei corpuri secundare numai pe parter (infirmeria, spălătoria, administrația și dormitoarele pentru personalul de serviciu).

Conform avizului Consiliului tehnico-științific din M.S.P.S. s-a căutat adaptarea proiectelor I.P.C.T.; astfel, s-a luat traveea de două dormitoare cuplate la un grup sanitar (acesta funcționînd izolat pentru fiecare dormitor de 10 paturi, avînd cîte un duș, un w.c., două lavoare și o boxă cu cîte 10 dulăpioare).

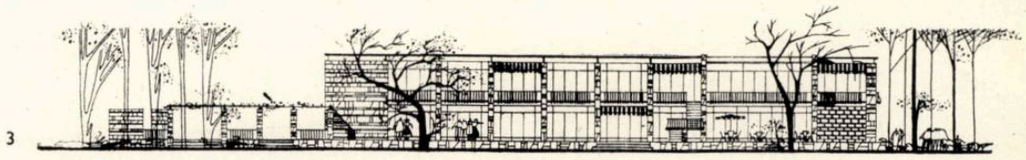

3

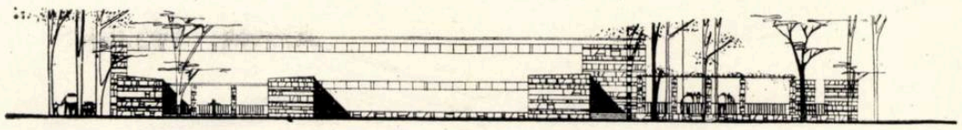

4

1. *Perspectivă*
2. *Perspectivă de pe terasa acoperită*
3. *Fațada principală*
4. *Fațada posterioară*
5. *PLAN ETAJ*
   1. Dormitor copii — 2. Dormitor educator 3. Vestiar copii — 4. Grup sanitar — 5. Cameră director — 6. Cameră medic — 7. Cameră contabil 8. Terasă acoperită — 9. Club
6. *PLAN PARTER*
   1. Dormitor copii — 2. Dormitor educator — 3. Vestiar copii — 4. Grup sanitar — 5. Depozit bagaje 6. Dezbrăcare copii — 7. Cabinet medical — 8. Cameră infirmerie — 9. Cameră soră — 10. Sala de mese — 11. Spălător copii — 12. Spălător vase 13. Oficiu — 14. Bucătărie — 15. Preparare 16. Depozit alimente — 17. Depozit rufe murdare 18. Spălătorie — 19. Uscătorie — 20. Călcătorie 21. Depozit de rufe curate — 22. Birou administrație — 23. Cameră personal — 24. Scenă în aer liber

Accesul copiilor se face prin intrarea dinspre sud a pavilionului; la parter este un spațiu acoperit și o pergolă care permite noilor sosiți să aștepte vizita medicală și pe timp de ploaie. Din cabinetul medical, ei trec la dușuri, boxa de dezbrăcare, îmbrăcare, lasă geamantanele la depozitul de bagaje și de aici trec în dormitoare (trei dormitoare a cîte 10 paturi pentru fete, la parter; pentru băieți, cinci dormitoare a cîte 10 paturi la etaj, cu acces pe scara exterioară).

În cazul cînd copiii sosiți sînt bolnavi, ei trec direct din cabinetul medical în aripa infirmeriei, fără să mai treacă prin dormitoare. Aripa spitalizării posedă două saloane cu cîte trei paturi, o cameră pentru soră, un grup sanitar și o boxă cu un pat pentru izolare, cu acces direct din exterior.

Înainte de a ajunge la sala de mese, copiii trec prin spălătorul comun; sala de mese este orientată spre mare. Pereții din piatră de Dobrogea rămîn aparenți pe ambele fețe, contribuind la aspectul plăcut al interiorului. Clubul a fost amplasat la etaj, peste sala de mese, avînd de asemenea orientarea spre mare, cu un întreg perete de sticlă.

La etaj sînt amenajate dormitoarele pentru doi profesori, director, contabil și medic, cu un grup sanitar independent. Legătura între parter și etaj se face cu ajutorul unei scări exterioare.

Aprovizionarea cu alimente se face prin curtea de serviciu, care este delimitată de aripile spălătoriei și administrației; de aci ele ajung în depozitul de alimente, trec la preparare și apoi în bucătărie.

Oficiul de unde se servește pîinea și cafeaua are legătură directă cu sala de mese, cu bucătăria și cu spălătorul de vase.

Grupul anexelor este format din cele două aripi care delimitează curtea de

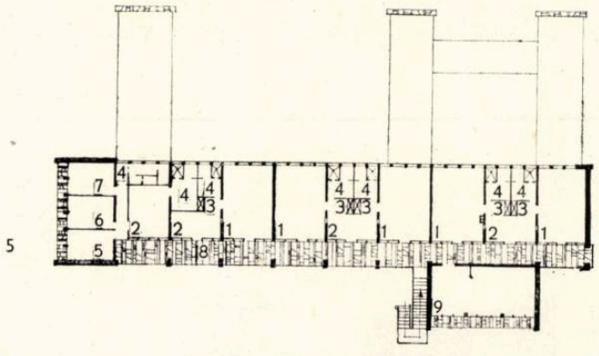

5

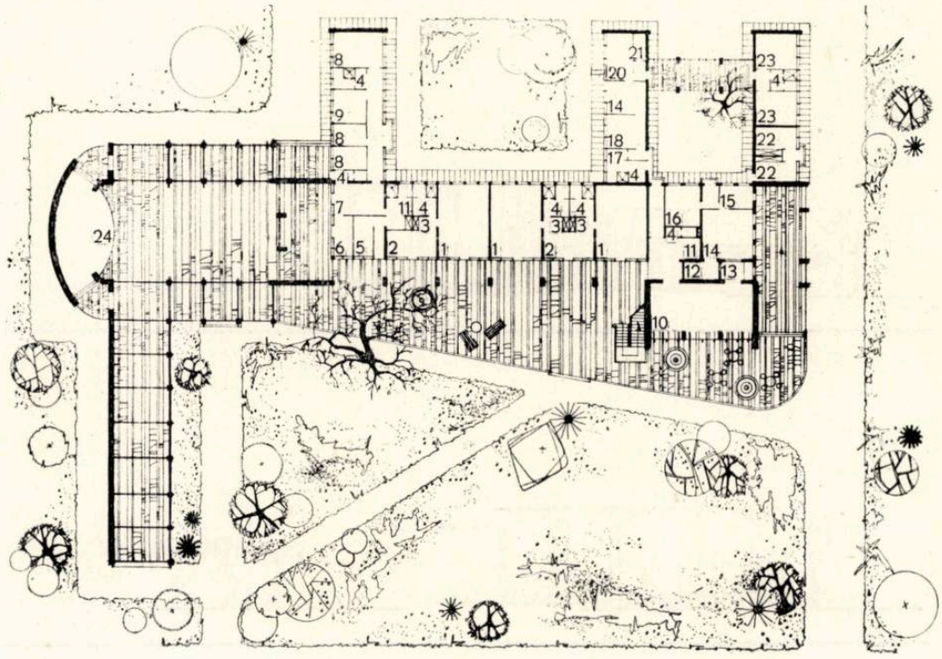

6

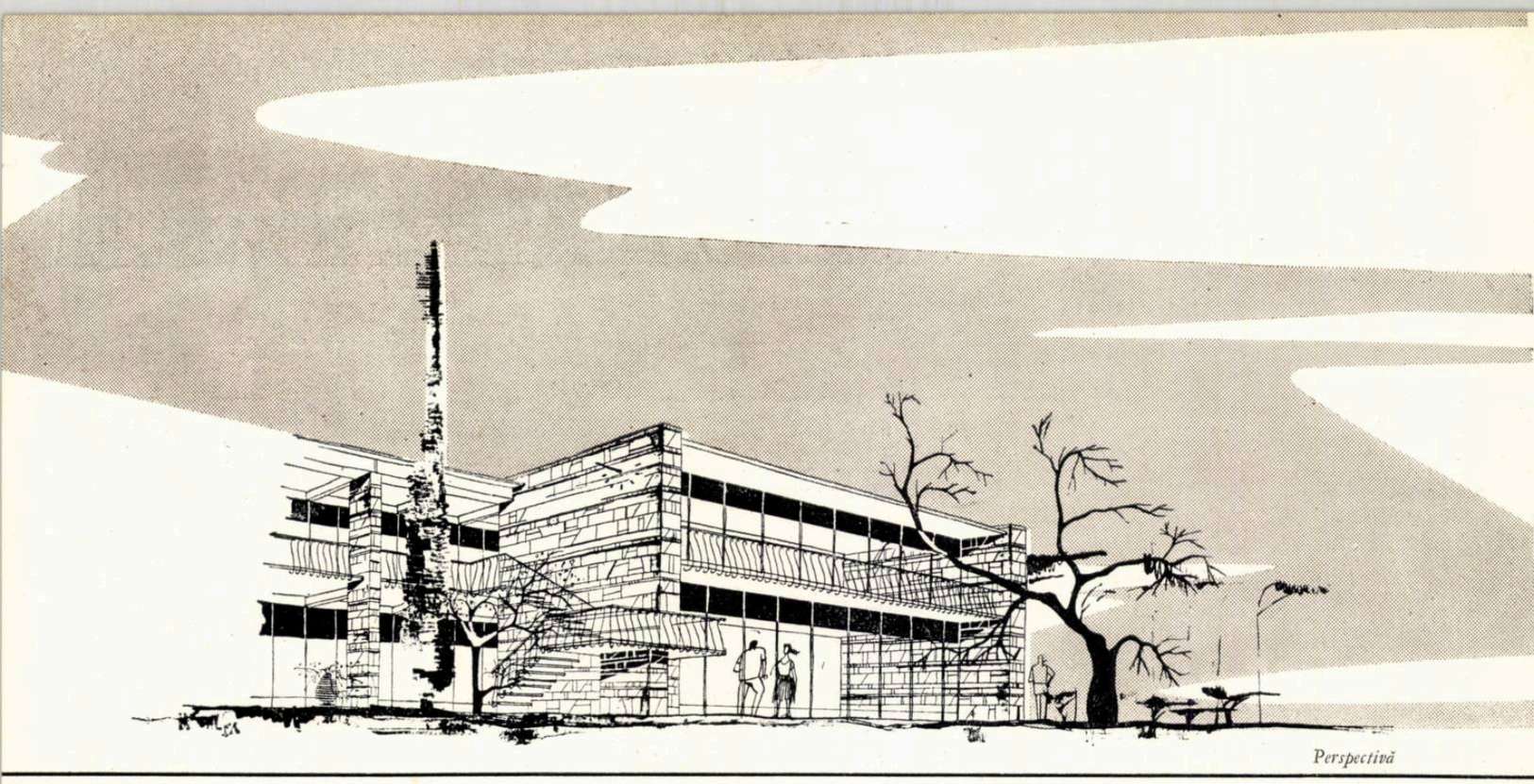

Perspectivă

serviciu; într-una se găsește vestiarul, dușurile personalului, spălătoria, uscătoria, călcătoria și depozitele de rufe, iar în cealaltă, două birouri pentru director și contabil și două camere pentru personalul de serviciu sau pentru paznic în timpul iernii.

La direcție și contabilitate, intrarea se face direct din exterior; contabilul, care înregistrează și primirea alimentelor, are și un acces direct în curtea de serviciu. Spre est și sud, construcția este înconjurată de terase și pergole care servesc, fie pentru luarea mesei în aer liber, fie ca adăpost contra arșiței și ploilor; în același timp a fost amenajată o mică scenă neacoperită, pe un fundal de piatră, pentru serbări date de copii.

Volumul principal (dormitoarele copiilor, sala de mese și clubul) este orientat spre est, spre mare, bucătăria și corpul administrativ, spre nord, iar dormitorul directorului, al contabilului, al medicului, precum și întreaga aripă a infirmeriei, spre sud.

Sistemul constructiv: fundațiile sînt de beton armat, zidăria portantă de cărămidă placată cu piatră, stîlpii cu miez de beton armat placați cu piatră, iar grinzile de beton armat monolit. Deschiderile grinzilor sînt de 4,60 și 3,60 m; planșeele sînt de beton armat monolit.

Instalația de alimentare cu apă a fost proiectată în faza provizorie cu posibilități de branșare din sursă locală (puț cu pompă și rezervor) și în faza finală, prin încadrarea în proiectul de sistematizare a alimentării cu apă a stațiunilor de pe litoral.

Provizoriu, evacuarea apelor uzate se va rezolva local, prin amenajarea unei fose septice și a unor drenuri de infiltrație subterană. În viitorul apropiat, clădirea va fi racordată la colectorul principal pentru evacuarea apelor uzate de pe întreg litoralul.

Instalația electrică a fost proiectată pentru posibilitatea legării de rețeaua aeriană exterioară existentă. Deoarece rețeaua exterioară nu a fost dată încă în funcțiune, alimentarea cu energie electrică se va face provizoriu de la un grup electrogen.

În ceea ce privește plastica fațadelor, s-a creat un cadru simplu, deschis, aerat, ușor. Suprafețele de sticlă domină în fațada principală orientată spre mare și sînt întrerupte din loc în loc de stîlpii de piatră viu colorată. S-a prevăzut un finisaj rezistent și ușor de întreținut.

Lucrarea se află în curs de execuție.

Fațada laterală dinspre nord

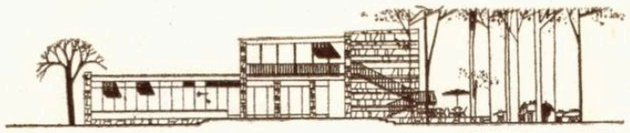

Fațada laterală dinspre sud

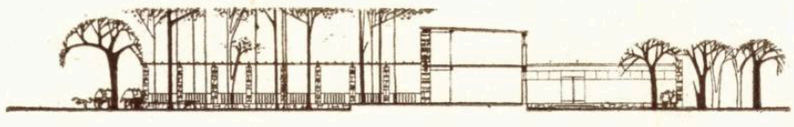

Secțiune transversală

BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL 6 MARTIE BUCUREȘTI

Autori, arhitecții Carol Crișan, arh. Andrei Kirschner
Institutul Proiect-București

Acest nou bloc de locuințe va fi construit pe un teren ocupat cîndva de circul «Palladium» și folosit azi ca teren de sport, aflat la intersecția a trei artere importante: b-dul 6 Martie, b-dul B.P. Hasdeu și splaiul Independenței. Astfel situat, noul imobil va forma elementul de capăt al suitei de blocuri de pe b-dul 6 Martie, care se desfășoară de aici spre podul Elefterie.

În amplasarea blocului s-a ținut seamă de prevederea schiței Planului general de sistematizare a Capitalei de a se lărgi b-dul B.P. Hasdeu de la 16 la 26 m, pentru asigurarea unei largi degajări spre stadionul Republicii. Noul bloc va constitui punctul de pornire al bulevardului astfel lărgit.

Toate aceste considerente au dus la un foarte atent studiu al volumelor, care trebuie să susțină o importantă perspectivă frontală și totuși să se încadreze armonios în ritmul blocurilor de pe b-dul 6 Martie. S-a ajuns astfel la un plan în formă de «H», cu două aripi care determină fronturile spre b-dul 6 Martie și splaiul Independenței, avînd P + 6 etaje, și cu o parte centrală suprainălțată cu un etaj.

La parter, construcția va cuprinde un bufet-cofetărie sau un mare magazin alimentar care închide retragerea spre b-dul B.P. Hasdeu; un alt magazin, mai mic, probabil o parfumerie, va ocupa parterul spre b-dul 6 Martie.

Clădirea fiind în general simetrică, accesul locatarilor se face din b-dul 6 Martie și splaiul Independenței. La parter se află cîte un hol spațios (cu scara și liftul), loja portarului și un depozit de cărucioare și biciclete.

Urmează 6, respectiv 7 niveluri cu apartamente care cuprind în total 90 de apartamente, dintre care 64 cu 2 camere, 12 cu 3 camere și 12 cu o cameră.

Apartamentele sînt grupate cîte 7 la o scară și sînt distribuite în jurul unui hol, fără a recurge la coridor.

Din totalul apartamentelor, 70% au cîte o cameră de zi de 15,5 m² și o cameră comandată, dormitorul, de 11 m²; toate camerele de zi au cîte o loggie în

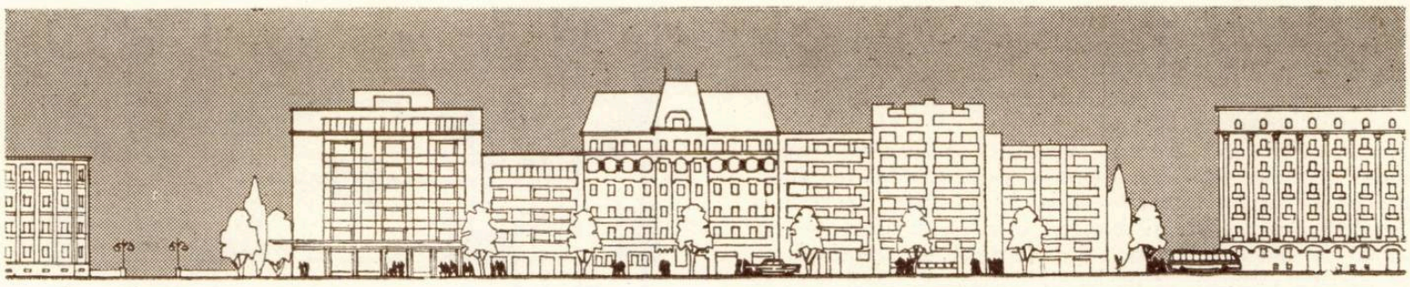

Desfășurarea porțiunii din b-dul 6 Martie cu blocul proiectat

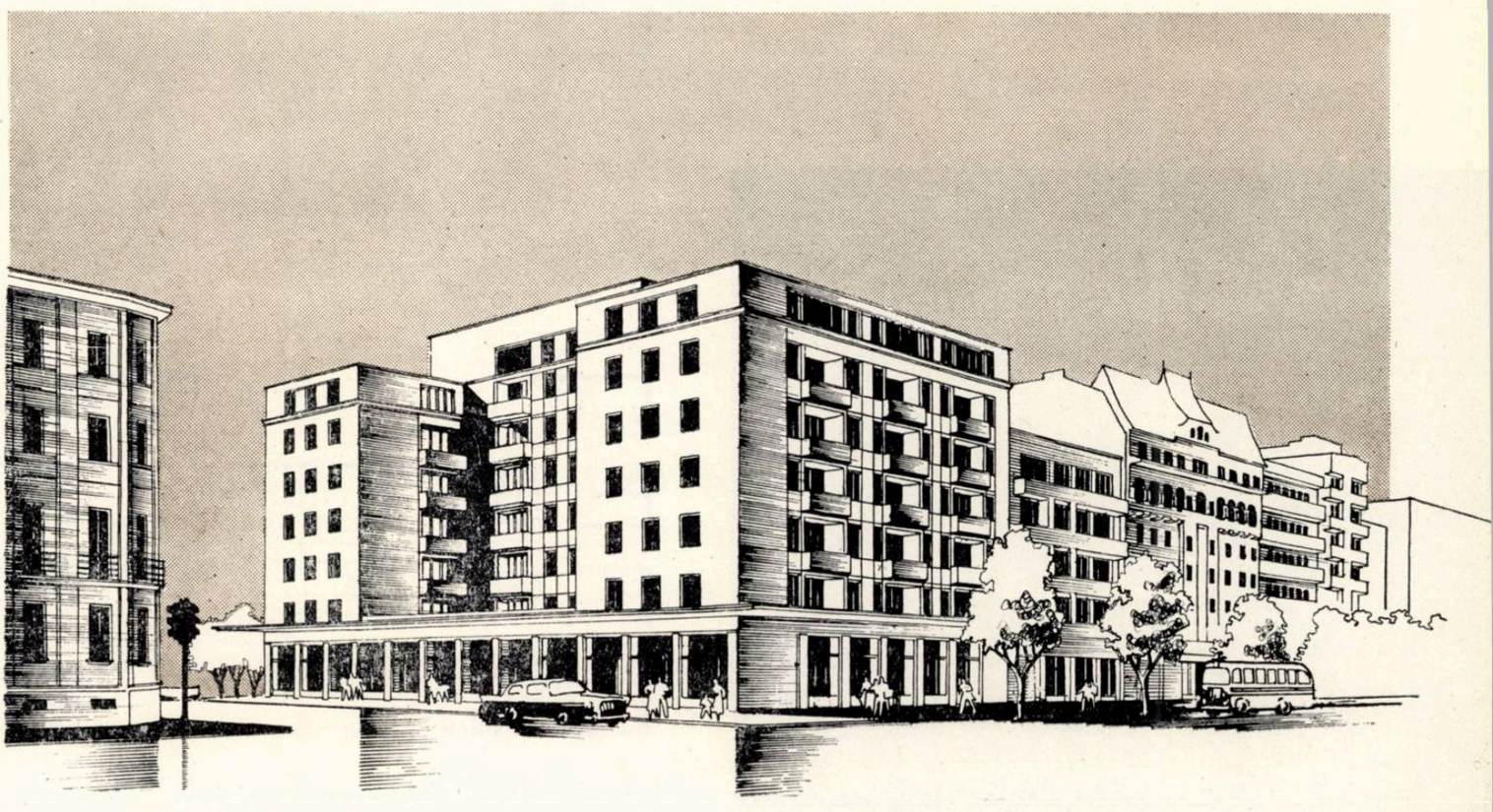

1. *Fațada de pe b-dul B.P. Hasdeu*
2. *Detaliu de apartamente*
3. *Plan etaj VII*
4. *Plan etaj curent*
5. *Plan parter*

1

față. Apartamentul se completează cu un vestibul, bucătărie cu un mic oficiu și cămară și o baie accesibilă din ambele camere printr-un degajament.

Apartamentele cu 3 camere, reprezentînd 15% din numărul apartamentelor, au două dormitoare comandate prin camera de zi, iar apartamentele cu o cameră au fiecare cîte o loggie și o nișă de dormit.

La dimensionarea camerelor s-a căutat, pe cît posibil, apropierea de norma de 8 m² de locatar, socotindu-se cîte 3 locatari pentru apartamentul cu 2 camere, 5 locatari pentru apartamentul cu 3 camere și 2 locatari pentru apartamentul de o cameră.

De aici a rezultat;

— la apartamentul cu 2 camere — suprafață locuibilă 26,9 m² și suprafață construită 64,1 m²;

— la apartamentul cu 3 camere — suprafață locuibilă 37,2 m² și suprafață construită 73,9 m²;

— la apartamentul cu o cameră — suprafață locuibilă 20,8 m² și suprafață construită 55,9 m².

Blocul avînd trei fronturi vizibile, s-a acordat o mare atenție studiului fațadelor. Cornișa b-dului 6 Martie fiind neunitară și variind între P + 4 și P + 7 etaje, s-a căutat o împărțire cu registre și retrageri care să se lege, pe cît posibil, de blocurile vecine. S-a încercat de asemenea ca prin variația elementelor de loggii și ferestre, noul bloc să se încadreze în arhitectura de locuințe care domină frontul masiv construit al b-dului 6 Martie.

Arh. ANDREI KIRSCHNER

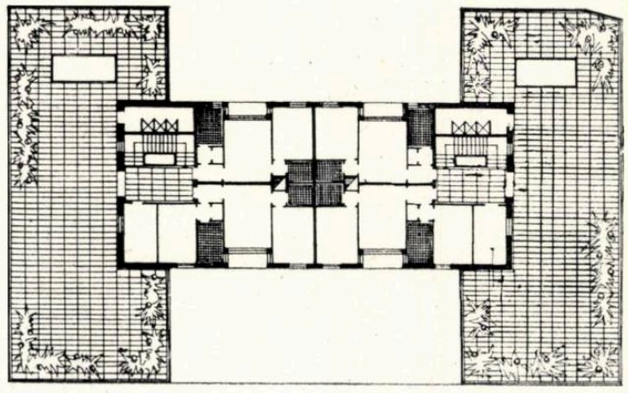

3

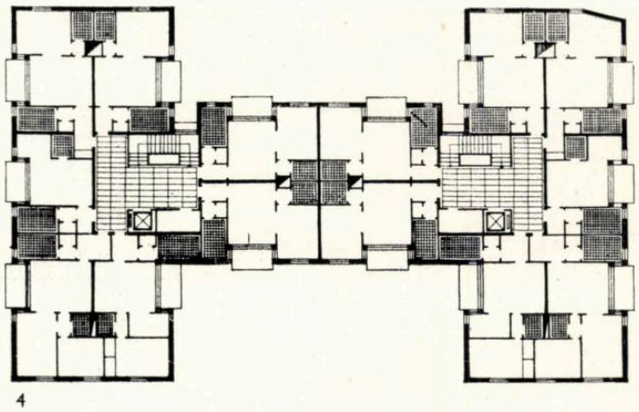

4

2

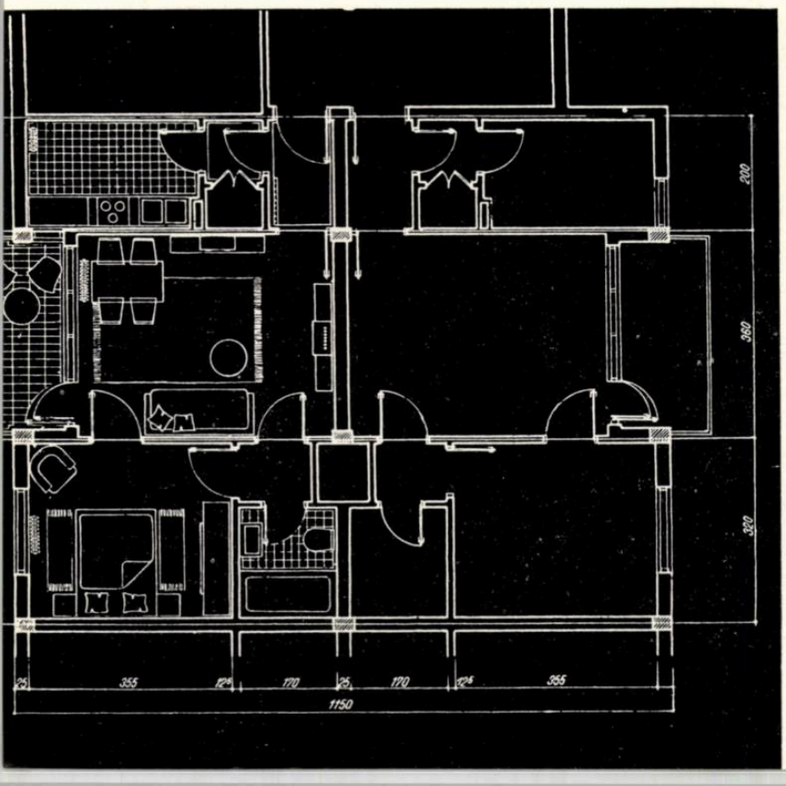

PARTER
1. Vestibul de intrare — 2. Bufet-cofetărie — 3. Magazin
4. Bucătărie — 5. Spălător — 6. Oficiu — 7. Birou

5

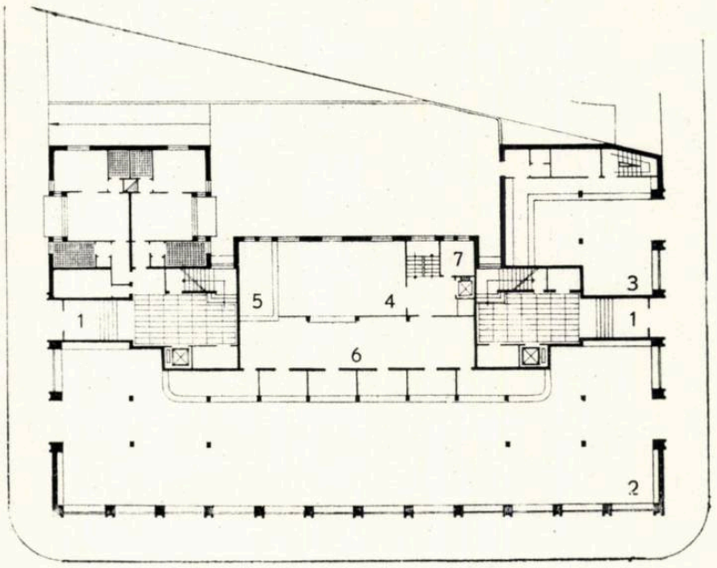

EXPOZIȚIA INTERNAȚIONALĂ DE PROIECTARE TIP (II)

Ing. Isac Finkelstein, ing. Dinu Grigoriu

TIPIZAREA CONSTRUCȚIILOR INDUSTRIALE

Tipizarea construcțiilor industriale a căpătat o dezvoltare tot mai mare în U.R.S.S. și în țările de democrație populară. Materialul prezentat cu ocazia Expoziției internaționale de proiectare tip dovedește acest lucru și-l exemplifică prin numărul mare de construcții realizate.

Tipizarea construcțiilor industriale se axează pe următoarele aspecte principale:

1. sistematizarea complexelor industriale în vederea unificării secțiunilor (gabaritelor) și a sistemelor constructive adoptate;
2. unificarea și tipizarea parametrilor geometrici (gabarite cu deschideri, înălțimi, travee) și a sarcinilor respective pe pod rulant sau de planșee, pentru construcțiile cu unu sau mai multe niveluri;
3. tipizarea elementelor de structură ale construcțiilor industriale în soluții cu prefabricate de beton armat sau beton precomprimat, în soluții cu betoane turnate monolit, în soluții mixte (prefabricate și beton monolit) sau în soluții cu metal profilat;
4. întocmirea de secțiuni tip sau tronsoane tip pentru complexe sau grupuri de complexe industriale, cu rezolvarea completă a părții de construcție;
5. întocmirea de obiecte tip cu elemente tip sau cu elemente specifice obiectului.

Trecerea în revistă de mai jos arată modul cum sînt rezolvate aceste aspecte în țările participante.

Menționăm că tipizarea construcțiilor industriale în R.P.R., așa cum a apărut în cadrul expoziției, nu este prezentată în acest articol, aspectele ei principale fiind larg dezvoltate în cadrul unor articole publicate în numerele trecute ale revistei.

În U.R.S.S., tipizarea construcțiilor industriale este foarte dezvoltată și cuprinde toate aspectele menționate mai sus.

Accentul cade, paralel cu tipizarea elementelor de structură, pe sistematizarea și unificarea parametrilor geometrici (gabarite și sarcini), stabilindu-se o rețea de bază:

— pentru halele cu un nivel: deschideri de 6,00, 9,00, 12,00, 15,00, 18,00, 24,00, 30,00 și 36,00 m, cu travee unice de 6,00 și 12,00 m, înălțimea depinzînd de specificul industriei, în mod obișnuit din 2,00 în 2,00 m de la 6,00 la 14,00 m (înălțime liberă sau față de calea de rulare), cu poduri rulante de 5—30 t sarcină de ridicare;

— pentru halele cu mai multe niveluri predomină rețeaua de 6,00 m deschidere, travee unică de 6,00 m, înălțimi de 4,80 și 6,00 m; numărul deschiderilor alăturate variază de la caz la caz.

Pe aceste rețele sînt dezvoltate secțiunile tip.

Tot pentru aceste rețele sînt dezvoltate elementele tipizate (cu cataloagele respective) pentru soluțiile cu prefabricate (fig. 6).

1

Fig. 1 — Plăci cu dublă curbură pentru acoperiș (R.P. Polonă)

2

Fig. 2 — Schema secțiunilor tip de bază realizate cu elemente prefabricate (U.R.S.S.)

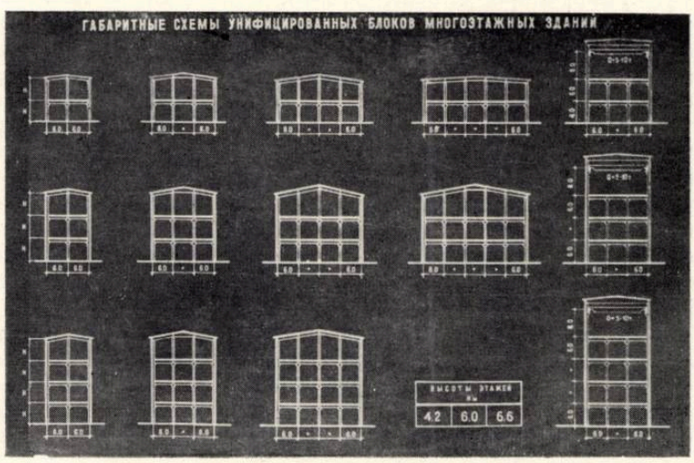

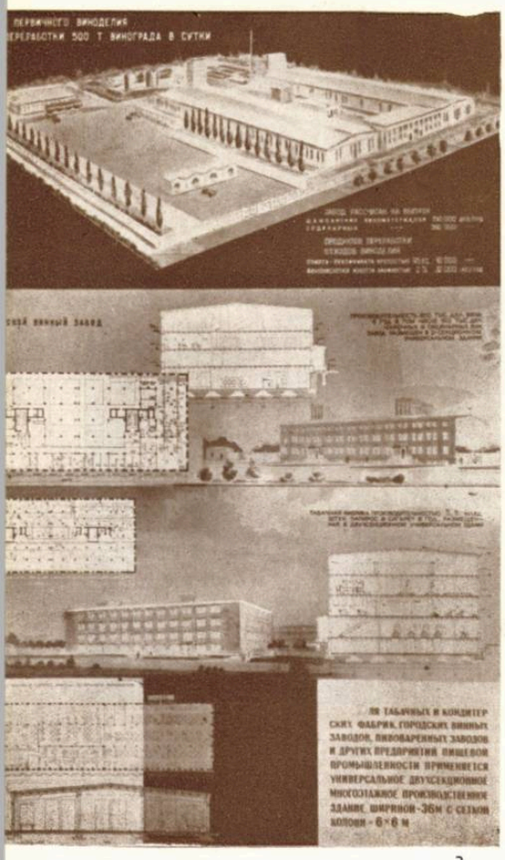

3

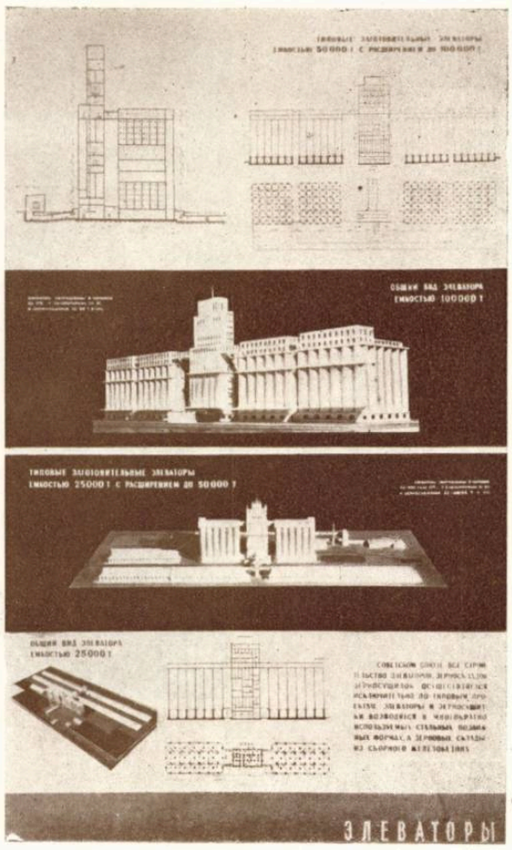

4

Se prezintă astfel, pentru halele cu un nivel, elementele principale de structură, ca arce, ferme, grinzi, grinzi cu goluri, stîlpi; elementele secundare, ca: chesoane, pane și plăci (de notat utilizarea numai a chesoanelor de acoperiș cu dimensiuni de 1,50 × 6,00 m); căi de rulare interioare și exterioare etc. Luminatoarele sînt de tip lanternou, cu cadrul principal alcătuit din două elemente prefabricate; fețele laterale, din panouri cu șprosuri verticale.

Pentru pereți se prevăd panouri prefabricate cu termoizolație; de notat că proiectarea fațadelor laterale se face pe bază de modul de 60 cm pentru fereastră, 20 cm pentru atic, cu parapet de 120 cm.

Pentru halele cu mai multe niveluri sînt tipizați: stîlpii, grinzile, chesoanele prefabricate. Stîlpii au înălțimi pe mai multe niveluri (la înălțimi foarte mari sînt fracționați în lungimi corespunzătoare cu 2—3 niveluri).

Un foarte mare număr de construcții, complexe sau combinate industriale sînt executate pe baza unei sistematizări în vederea folosirii de secțiuni și elemente tip, precum și de obiecte tip; aceste construcții exemplifică aplicarea tipizării pe scară largă în toate sectoarele importante ale industriei.

Astfel, în industria chimică s-a făcut sistematizarea diferitelor complexe industriale, realizîndu-se un număr redus de tipuri de bază, în total 50 de secțiuni tip, pentru hale universale, cu unul sau mai multe niveluri. Cu acestea se acoperă toate necesitățile, o aceeași secțiune putînd servi la secții diferite de fabricație (fig. 2).

Se dă un exemplu de aplicare a sistematizării și realizării cu secțiuni tip și elemente tip prefabricate a unui combinat chimic conținînd hale cu unul și mai multe niveluri (o fabrică pentru culori de anilină).

Se dă, de asemenea, tot ca exemplu o uzină cocso-chimică cu clădiri etajate, cu secțiuni și tronsoane tip cu o rețea de 6,00 × 6,00 m și cu silozuri tip.

În industria constructoare de mașini au fost sistematizate, în condiții similare, diferite complexe, realizîndu-se în total 75 de secțiuni tip (parter și etajate).

Ca exemplificare se indică: un complex din industria constructoare de mașini și o uzină constructoare de mașini-unelte, ambele realizate din clădiri universale (avînd la bază secțiunile tip) și elementele tip prefabricate (grinzi cu inimă plină, macaze, luminatoare). De notat este faptul că la unele clădiri etajate apare și secțiunea 7 + 3 + 7 m. Tot ca exemplificare se dă și un combinat metalurgic vest-siberian realizat cu secțiuni și tronsoane tipizate și structură metalică.

În industria minieră, o serie de complexe sînt realizate cu corpurile principale din secțiuni tip, cu elemente de structură tipizate prefabricate; apoi, cu o serie de obiecte tip, ca: buncăre tip, turnuri de răcire tip, construcții sociale și administrative tip.

În industria alimentară, numeroase combinate cu destinații diferite sînt realizate cu secțiuni tip, ca, de exemplu: un combinat de vin — alcool de 600 milioane dal vin, combinate de pîine, conserve, bere, tutun, carne etc., toate realizate din clădiri etajate universale, formate din două tipuri de secțiuni (cu rețeaua de 6,00 × 6,00 m), cu prefabricate tip (fig. 3).

O dezvoltare largă a căpătat tipizarea obiectelor realizate cu elemente prefabricate tip sau cu elemente specifice obiectului. Au fost tipizate cea mai mare parte a obiectelor anexe din diverse industrii: rezervoare, castele de apă, silozuri, buncăre etc. Dintre acestea au fost date ca exemplu: silozuri de colectare complete, de 25 000, 50 000 și 100 000 t (fig. 4), magazii de cereale din elemente prefabricate, uscătorii de cereale, castele de apă din elemente prefabricate, o fabrică tip de prefabricate cu o producție de 185 000 m³ anual (există și variante pentru alte capacități); baze de producție ale trusturilor de construcție, avînd obiecte tip: silozuri de ciment, fabrici de betoane și mortare, instalații pentru stins varul, construcții feroviare (reușindu-se, în 1956, să se execute 80% din lucrări după proiecte tip, folosind pe scară largă prefabricatele), peroane pentru cale ferată — din elemente prefabricate, stîlpi prefabricați și precomprimați pentru linii electrice, poduri pentru cale ferată, din elemente prefabricate tip din beton armat sau beton precomprimat.

R. P. Polonă. Tipizarea clădirilor industriale este axată în special pe construcțiile cu un singur nivel.

Pentru gabarite s-a admis o rețea aproape identică cu cea din U.R.S.S., deschideri de 6,00, 9,00, 12,00, 15,00, 18,00, 21,00, 24,00 și 30,00 m și travee unice de 6,00 și 12,00 m. De menționat este că deschiderea de 21,00 m are o frecvență foarte redusă.

Pentru structuri au fost tipizate acoperișurile propriu-zise, în soluții cu prefabricate din beton armat și beton precomprimat, mixte (beton monolit și prefabricate) și monolit turnat cu procedee industrializate, dîndu-se cataloage de elemente și detalii.

Soluțiile tip cu prefabricate din beton armat și beton precomprimat utilizează pentru elementele secundare chesoane tip de 1,50 × 6,00 m sau grătare cu plăci termoizolante din beton celular. Pentru elementele principale s-au realizat:

— ferme cu sau fără luminator, pentru deschideri de 12,00 și 18,00 m (fermele cu luminator sînt realizate din două jumătăți îmbinate pe șantier, iar cadrul luminatorului face parte din structura fermei);

— arce din panouri prefabricate (fără diagonale), asamblate prin precomprimare, pentru deschideri de 18,00 și 24,00 m;

— arce cu diagonale prefabricate, asamblate prin sudură, cu tirant pre-

comprimat (deschideri de 24,00 și de 30,00 m);

— grinzi precomprimate cu ancorarea prin adeziune, pentru deschideri de 15,00 m.

Soluțiile mixte, din prefabricate cu monolitizări, constau din arce cu tirant realizate din segmente prefabricate care se montează pe eșafodaje de susținere în lungul halei, așezate în dreptul sferturilor și la mijlocul arcului. Se acoperă deschiderile de 18,00 și 24,00 m.

Segmentele sînt realizate:

— din grătare prefabricate peste care se așază plăci termoizolante de beton celular;

— din plăci cu dublă curbură, ondulate (fig. 1).

Soluțiile cu învelitori subțiri autoportante, turnate monolit pe cofraje mobile, glisante sau demontabile, de inventar, au o foarte mare dezvoltare. Se mai utilizează soluții cu cilindri de raze diferite pe travee succesive, lumina pătrunzînd prin spațiul dintre arc și tirant; deschiderile sînt de 18,00 și 24,00 m, iar traveele tip de 6,00 și 12,00 m.

Cu privire la obiectele tip se constată de asemenea o dezvoltare apreciabilă a acestora, printre care se pot enumera ca principale:

— rezervoare din elemente curbe (chesoane) tip asamblate prin precomprimare;

— magazii tip (rețea 6,00 × 6,00 m), magazii în ciupercă;

— stîlpi electrici;

— buncăre.

Tipizarea construcțiilor industriale în celelalte țări de democrație populară. Acest aspect, deși dezvoltat în țări ca R.D. Germană și R. Cehoslovacă, nu a avut o prezentare corespunzătoare. Se poate menționa, însă, tipizarea pe scară largă a elementelor secundare de acoperiș (chesoane de 1,50 × 6,00 m) în R.P. Ungară sau a învelitorilor prefabricate cu dublă curbură, rezemînd pe arce, în R.P. Bulgaria (sistem Doganoff). De asemenea apar o serie de obiecte tip, de exemplu castele de apă și remize în R. P. Ungară.

Din materialele prezentate la expoziție rezultă că în vederea tipizării construcțiilor industriale s-au folosit rețele de bază de gabarite, cu travee unice. Diversele complexe industriale au fost sistematizate pe aceste rețele, întocmindu-se secțiuni tip; au fost tipizate, de asemenea, o serie de obiecte.

Structurile sînt realizate cu elemente tipizate din nomenclatoarele și cataloagele respective pentru construcții industriale, elementele fiind aplicate rețelelor de bază și permițînd interșanjabilitatea lor în funcție de sistemul de construcție ales.

Ca material se utilizează, pentru structuri, betonul armat prefabricat, betonul prefabricat precomprimat, betonul turnat monolit cu procedee industrializate. Se folosesc, de asemenea, betoanele ușoare celulare.

Realizările prezentate în expoziție arată valabilitatea tipizării construcțiilor industriale.

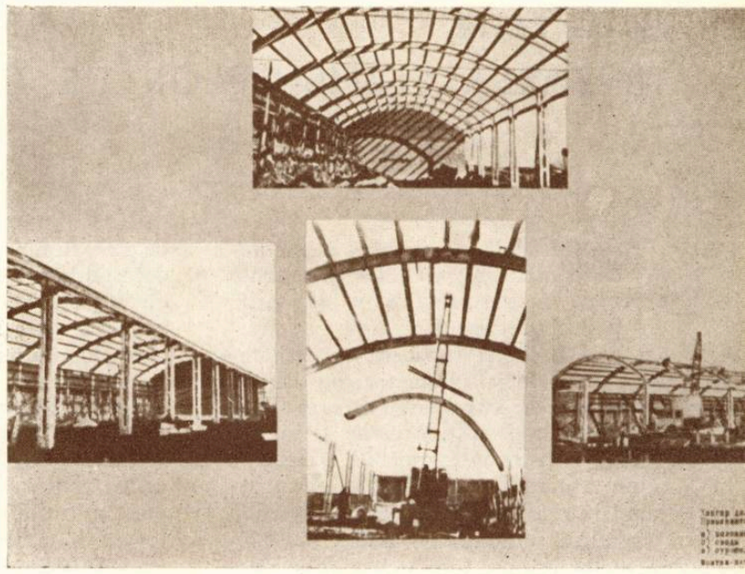

5

Fig. 3 — Fabrici de vin-alcool, tutun etc. realizate din clădiri etajate universale (U.R.S.S.)

Fig. 4 — Silozuri de colectare complete, de 25 000, 50 000 și 100 000 t (U.R.S.S.)

Fig. 5 — Remize pentru combaine executate din trei tipuri de elemente (R.P. Bulgaria)

Fig. 6 — Elemente prefabricate pentru construcții industriale (U.R.S.S.)

6

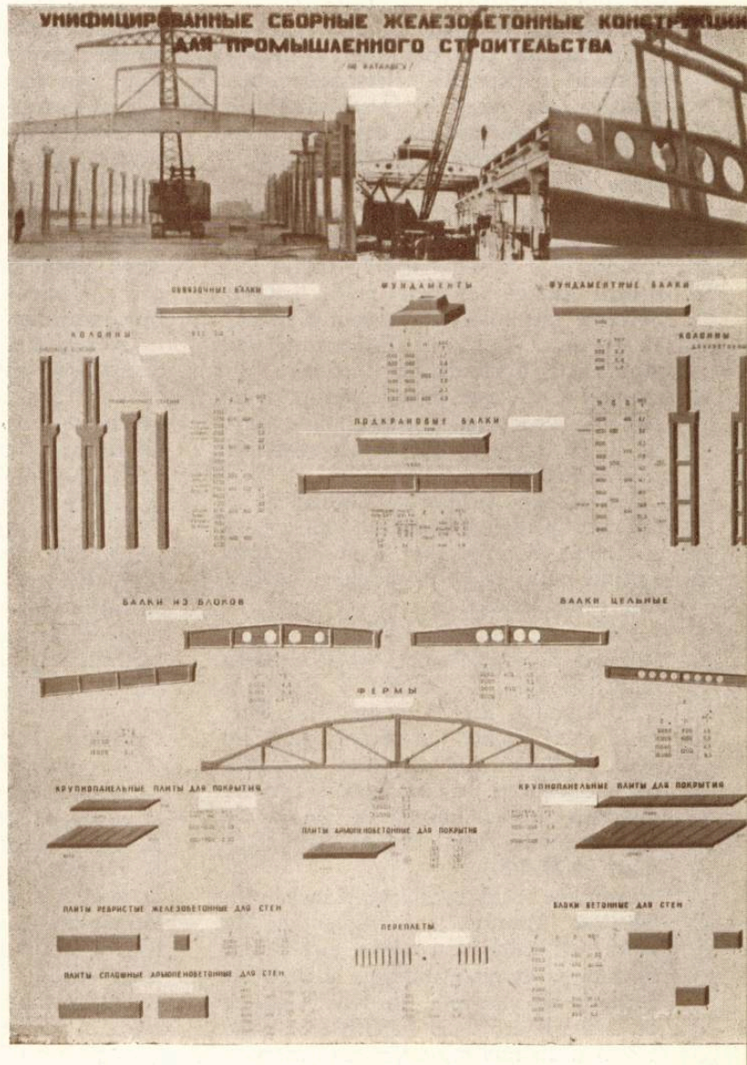

Ing. Laur Scripcă

TIPIZAREA ELEMENTELOR DE CONSTRUCŢIE

Actualul stadiu al tipizării elementelor de construcţie, reflectat în recenta expoziţie a construcţiilor tip din ţările de democraţie populară, este caracterizat prin tendinţa reducerii sortimentelor, astfel încît caracteristicile lor să poată satisface într-o largă măsură trame variate în construcţiile civile şi să asigure o folosire intersanjabilă a elementelor structurilor scheletelor de rezistenţă la clădirile cu caracter industrial.

Mărirea gradului de utilizare a elementelor tipizate este legată de proiectarea tip a secţiunilor şi obiectelor care pot fi alcătuite cu aceste secţiuni, remarcîndu-se în această direcţie că progresele cele mai însemnate au fost realizate, cum era şi firesc, acolo unde volumele de construcţii sînt mai importante, unde gradul de mecanizare şi industrializare s-a dezvoltat mai intens.

Relaţia aceasta a fost scoasă în evidenţă de expoziţie, unde ţările cu largi posibilităţi au prezentat, nu numai o complexă varietate a elementelor tipizate, dar şi o evoluţie calitativă superioară, reflectată, atît în indicii tehnico-economici obţinuţi, cît şi în condiţiile de confecţionare şi montaj.

Una dintre cele mai mari varietăţi de tipuri o prezentau elementele constitutive ale *planşeelor prefabricate* ale clădirilor civile care sînt în acelaşi timp şi cele mai răspîndite în ţările participante la expoziţie.

Nivelul actual al tehnicii prefabricării şi montării face ca fîşiile cu goluri rotunde sau ovale (fig. 7, rîndul 2), pentru deschideri mai mari, armate obişnuit sau folosind precomprimarea, cu o gamă largă de dimensiuni (în raport cu posibilităţile mecanice de montaj) să fie cele mai des întîlnite în ţările de democraţie populară, cu excepţia R. P. Bulgaria, R.P.D. Coreeană şi R. P. Chineză.

În aceeaşi proporţie, aproape, se întîlnesc planşeele alcătuite din grinzi şi corpuri de umplutură, forma acestora variind mult, ca şi materialele din care sînt confecţionate.

Din restul tipurilor de planşee prefabricate se remarcau chesoanele întoarse [U.R.S.S. (fig. 7, rîndul 3 dreapta), R.P. Romînă, R.P. Ungară, R.P. Bulgaria etc.] fîşiile cu fante verticale (R.P. Polonă) sau cele din elemente precomprimate, utilizate pe o scară mai restrînsă, uneori numai în stadiu de experimentare (R.P. Polonă, R.P. Romînă, U.R.S.S.).

Aproape toate tipurile de planşee prefabricate întîlnite sînt diferenţiate în raport cu mica sau marea mecanizare folosită la montaj, limitele greutăţilor variind, de exemplu, în R.P. Ungară, de la 0,5 la 1,5 t, iar în U.R.S.S., între 1 şi 3 t. În mai toate ţările, elementele de planşeu prevăd 2—3 tipuri de armare, corespunzătoare unor tot atîtea trepte de încărcare de calcul, iar în unele cazuri această încărcare include pentru elementul curent un spor de 75—125 kg/m² pentru pereţii despărţitori din materiale uşoare.

Este de remarcat că susţinerea unor asemenea pereţi, în cazul planşeelor din grinzi şi corpuri de umplutură, se asigură prin dublarea sau triplarea grinzilor în locurile respective sau printr-o grindă suplimentară (R.P. Ungară) peste nivelul normal al planşeelor.

Mai toate ţările reprezentate în expoziţie utilizează elementele de *şarpante prefabricate*, care sînt însă tipizate numai în unele dintre ele (R. D. Germană, R.P. Ungară, R.P. Polonă). Astfel de elemente sînt, în general, proiectate pentru învelitori de ţiglă aşezate pe şipci de lemn, acoperişul fiind în special cu două pante şi, mai rar, cu patru pante. De asemenea este de remarcat că în unele ţări se foloseşte îmbinarea elementelor prin buloane (R. Cehoslovacă, R. P. Polonă, R.P. Ungară).

Adesea se semnalează tendinţa eliminării învelitorilor de ţiglă şi a elementelor de şarpantă, prin alcătuirea acoperişului din chesoane gata izolate hidrofug cu carton asfaltat (R.P. Polonă) sau cu vopsele speciale (U.R.S.S., R. Cehoslovacă) sau experimental, cu fîşii ondulate, de asemenea izolate (R. Cehoslovacă şi U.R.S.S.).

Constituie, desigur, o rămînere în urmă faptul că nu sînt folosite la şarpante elemente prefabricate din beton precomprimat.

În cea mai mare parte, ţările de democraţie populară folosesc elemente de *scări prefabricate* ai căror parametri geometrici de trepte, rampe şi casa scării variază considerabil.

În alcătuirea rampelor se întîlnesc numeroase sisteme constructive, remarcîndu-se trepte încastrate (R.D. Germană, R.P. Polonă), vanguri şi trepte (R.P. Ungară, R. P. Polonă, R. Cehoslovacă), panouri cu placă masivă (R.P. Ungară, R.P. Polonă, R. Cehoslovacă), panouri cu vanguri în jos [U.R.S.S. (fig. 7, rîndul 4), R.P. Polonă, R. Cehoslovacă] fîşii înguste pline (R.D. Germană, R.P. Ungară) sau cu goluri (R.D. Germană).

Unele variaţii constructive prezintă şi podestele scărilor, care sînt rezolvate, fie cu elemente curente ale planşeelor, fie cu plăci speciale rezemate pe grinda de podest şi zidul exterior (R.P.Polonă) fie, cu chesoane [R.P.Polonă şi U.R.S.S (fig. 7 rîndul 4)] folosite şi la acoperirea casei scării.

Dintre modurile de finisare ale treptelor se desprind ca cele mai uzuale: treptele gata finisate de la turnare, în cazul treptelor izolate; plăcuţe de mozaic (3 cm grosime) aplicate în fabrică la panourile de scări (U.R.S.S.) sau plăcuţe de mozaic montate la faţa locului pe fîşii (R.D.Germană, R.P.Ungară) sau pe treptele panourilor (R.P. Polonă şi U.R.S.S.) În ultimul timp, în R.D.G. se folosesc finisaje din materiale plastice sau cauciuc.

Numărul mare de tipuri de *buiandrugi* se caracterizează prin aceea că dimensiunile secţiunii lor sînt modulate după modulul zidăriei de cărămidă întrebuinţată în fiecare ţară. Această secţiune este, în majoritatea cazurilor, dreptunghiulară, uneori prezentînd goluri pentru uşurarea greutăţii (R.D.Germană, R. Cehoslovacă). Alteori, secţiunea se prezintă în formă de L, elementele fiind aşezate în formă de jgheab umplut cu zidărie sau beton din deşeuri ceramice, pentru a asigura şi reducerea posibilităţii de condensare (R.P.Polonă). În acelaşi scop se prevăd căptuşeli din straturi izolatoare la bui ndrugii cu secţiune dreptunghiulară (R.D.Germană, R.Cehoslovacă). Ca lungime, buiandrugii au lungime maximă după ţări, între 2,60 şi 2,85 m.

În privinţa tipizării elementelor de zidărie, pe calea prefabricării acestor elemente, expoziţia prezenta executarea pe scară largă a clădirilor din *blocuri mari* în U. R. S. S., R. D. Germană şi R. P. Polonă şi în mai mică măsură în celelalte ţări socialiste. În U. R. S. S. şi R. D. Germană există cataloage pentru blocuri mari confecţionate, în general, din betoane uşoare cu greutate volumetrică cuprinsă între 1000 şi 1600 kg/m³ (pentru zidurile exterioare) şi 1200—1800 kg/m³ (la zidurile interioare). Se folosesc îmbinări în 2, 3 şi 4 asize din blocuri pline sau cu goluri, care servesc uneori şi ca ventilaţii sau coşuri. În R.D. Germană se execută clădiri şi din blocuri medii (12 asize pe nivel) şi blocuri mari prezidite din blocuri mici, după cum în R.Cehoslovacă predomină blocurile prezidite din cărămidă. În R.P.D.Coreeană s-au folosit, atît blocuri din beton de zgură (tip sovietic), cît şi blocuri prezidite din cărămidă. În general, golurile din blocurile exterioare sînt mărginite de ancadramente prefabricate dintr-o singură bucată şi, mai rar, din elemente asamblate la montaj. Se remarcă folosirea de blocuri speciale pentru subsoluri avînd înălţimea relativ mică (58 cm) şi goluri în formă de fante (U.R.S.S.) sau blocuri speciale (schemă în 3 asize egale) în R.P.Polonă. De asemenea, se utilizează (U.R.S.S.) blocuri mari de fundaţii tipizate prefabricate din beton greu, folosite, atît la clădirile din blocuri mari, cît şi la alte sisteme constructive (fig. 7, rîndul 1).

Realizarea clădirilor din *panouri mari* cunoaşte o oarecare dezvoltare în U.R.S.S., R. Cehoslovacă şi R.D. Germană, fiind în stadiul experimental în R.P. Ungară, R.P. Polonă, R.P. Bulgaria. Dat fiind stadiul de dezvoltare a acestor construcţii, se remarcă însă o ezitare în alcătuirea panourilor ca mărime (pe o travee în U.R.S.S. şi

R. Cehoslovacă sau pe jumătate de travee în R.P. Ungară și R.P.D. Coreeană), ca număr de straturi în grosimea panourilor și ca sisteme de îmbinare între ele. Se constată încă un număr prea mare de tipuri de panouri la o clădire, datorită schemelor secțiunilor și alegerii portanței zidurilor (longitudinale sau transversale). De asemenea, se remarcă armarea cu cîte două plase sudate a panourilor, cum și mărginirea acestora, ca și a golurilor, cu carcase sudate.

În ceea ce privește *clădirile industriale*, expoziția a pus mai puțin în evidență caracterul de tipizare a elementelor folosite, cu excepția U.R.S.S., care și în acest domeniu prezintă un însemnat avans, avînd cataloage de produse și elemente de construcție unificate (fig. 6), conținînd atît prefabricatele executate în fabrici, cît și pe cele preturnate pe șantier. Astfel de cataloage, numai pentru elemente executate în fabrici, au prezentat și alte țări participante (R. D. Germană, R. P. Ungară, R. P. Polonă).

Din materialul expoziției nu se poate trage o concluzie comparativă asupra sortimentului și datelor tehnice ale prefabricatelor, mai ales că tipurile de elemente folosite se deosebesc mult între ele de la țară la țară. Se pot remarca, însă, unele elemente deosebite ca performanță, fără a se putea observa detaliile constructive.

Astfel, în U. R. S. S. se execută în întregime din elemente prefabricate, platformele de călători în stațiile de mare trafic, plăcile de acoperiș ajungînd pînă la greutatea de 5,1 t și avînd dimensiuni de 12,00 × 3,00 m. De asemenea, se execută grinzi pentru poduri de șosea din beton precomprimat după sistemul Korovkin, cablurile avînd un capăt înglobat în beton și unul liber.

R. P. Polonă a prezentat tot fără suficiente detalii: ferme cu zăbrele din beton precomprimat, cu deschideri de 42,00 m; acoperișiri de hale pentru deschideri de 12,00, 18,00 și 24,00 m, din grătare curbe de beton armat, peste care se așază plăci de beton celular autoclavizat; silozuri din prefabricate grele; plăci cu dublă curbură, cu deschideri de 27,00 m (fig. 1); ferme pentru clădiri agricole alcătuite din cîte 10 elemente (6 tipuri) de beton precomprimat cu coarde, fără a se putea distinge modul de îmbinare a elementelor; stîlpi pentru rețele electrice din beton precomprimat cu coarde, cu zăbrele diagonale, evitînd influența nefavorabilă a torsiunii.

R. Cehoslovacă a expus ferme cu zăbrele de 18,00 și 20,00 m deschidere din beton precomprimat; stîlpi pentru rețele aeriene din beton precomprimat cu coarde, care, față de stîlpii din R. P. Romînă, prezintă o reducere importantă de beton și oțel. De asemenea, garduri industriale tip cu înălțimea de 2,00, 2,50 și 3,00 m și distanța între stîlpi de 3,00 m.

R.P. Bulgaria a prezentat, cu caracter experimental, un acoperiș cu dublă curbură, executat din cîte patru piese prefabricate sau schelete de remize pentru combaine de 14 m deschidere, alcătuite din trei elemente: stîlpi, arce, pane (fig. 5).

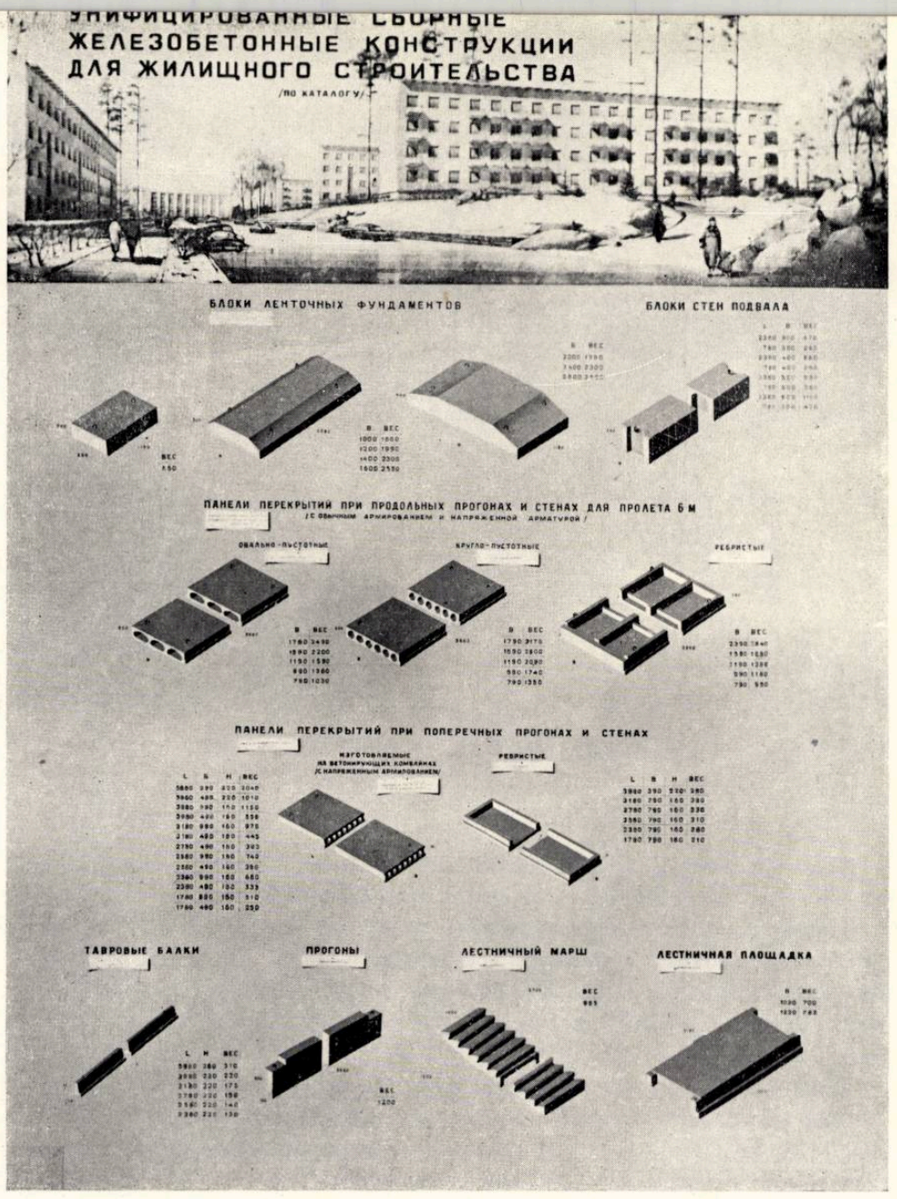

7

Elemente prefabricate pentru construcții civile (U.R.S.S.)

*

În ceea ce privește industrializarea producției de elemente prefabricate este de remarcat că în U. R. S. S., fabricile, atelierele, poligoanele, standurile, se execută pe bază de proiecte tip care cuprind o întreagă gamă, cu producția de la 50 la 200 milioane ruble anual. De asemenea, există proiecte tip de piste de precomprimare a elementelor liniare de mare serie, cu capacități variind între 8000 și 16000 m³ pe an.

Expoziția a arătat, în ansamblul ei, tendința generală de a folosi sortimente reduse de prefabricate tipizate, intersanjabile, executate în fabrici și ateliere specializate.

Aplicarea proiectelor tip se află în centrul atenției constructorilor din țările de democrație populară și a fost ilustrată în unele cazuri prin cifre.

Astfel, în R. D. Germană, această aplicare variază pe specific de investiție între minimum 8% și maximum 75% din volumul acestor investiții.

În R. P. Ungară, anul 1956 a marcat execuția integrală din piese prefabricate confecționate în serie, în cadrul unei organizații care a cuprins toată țara, a tuturor remizelor de mașini și a șoproanelor agricole.

Cele mai importante salturi în timp le-a făcut însă U. R. S. S., unde proiectarea tip a trecut de la 40 de milioane de ruble în 1951 la 418 milioane de ruble în 1956, iar aplicarea proiectelor tip față de volumul investițiilor pe specific, a evoluat foarte accentuat.

*

Privită prin prisma expoziției, activitatea de tipizare a elementelor de construcții în R. P. R. apare suficient de evoluată și bine proporționată în raport cu volumul investițiilor ce se realizează. Se poate spune că această activitate se situează la loc de cinste pe scara valorilor comparative, ea fiind axată pe o muncă susținută de cunoaștere a progreselor din țările prietene și pe aplicarea acestor progrese la specificul tehnico-economic propriu-zis.

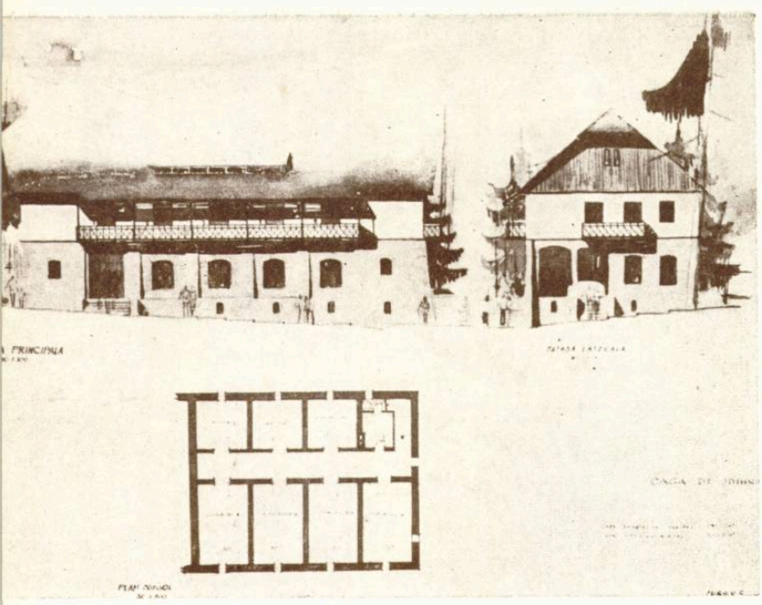

O casă de odihnă — Sarcină de proiectare Iurov Cosma, elev anul III — Şef de atelier, arh. Victor Agent

Arh. Friederich Cojocaru
Director al Grupului şcolilor tehnice de arhitectură

ÎNVĂŢĂMÎNTUL TEHNIC DE ARHITECTURĂ

De la începuturile sale, activitatea din domeniul arhitecturii din ţara noastră a scos în evidenţă necesitatea existenţei a cel puţin două categorii de specialişti: cadrele cu pregătire superioară, arhitecţii absolvenţi sau diplomaţi ai unei instituţii de învăţămînt superior, şi cadrele cu pregătire medie, care în decursul timpurilor au căpătat diferite titluri: conductori desenatori, conductori arhitecţi, tehnicieni arhitecţi etc.

Sfîrşitul veacului trecut marchează momente de frămîntări continue pentru afirmarea arhitecturii în ţara noastră, atît din punctul de vedere al proiectării, cît şi din punctul de vedere al realizărilor concrete din domeniul construcţiilor.

Problema pregătirii cadrelor de nivel mediu apare iniţial sub aspectul necesităţii de a se pregăti meseriaşi cu menirea să promoveze noile tehnici de construcţie.

În 1873 ia fiinţă la Bucureşti « Societatea unirea constructorilor romîni », care îşi propune, printre altele, şi răspîndirea învăţămîntului tehnic al construcţiilor. În acest scop, societatea înfiinţează în 1874 o şcoală de construcţii. Durata cursurilor este de 5 ani şi are perioade de şcolarizare de 6 luni pentru latura teoretică a meseriei, restul anilor şcolari fiind rezervaţi practicii pe şantier. Deşi organizată pentru însuşirea unor meserii practice de construcţii (zidari, dulgheri, tîmplari, tinichigii, sculptori în lemn şi piatră, lăcătuşi, vopsitori etc.), există totuşi preocuparea unei fundamentări teoretice a cunoştinţelor practice, predîndu-se discipline, ca: elemente de construcţie, ordine de arhitectură, desen ornamental, matematică, geometrie, devize etc.

Din 1893 şi pînă în 1936 funcţionează pe lîngă Academia de arhitectură o secţie de conductori desenatori. Scopul acestei şcoli era să formeze cadrele din subordinea arhitectului: pe şantier, conductorii de lucrări şi în atelierele de arhitectură, desenatorii. În mod special, aceştia urmau să ocupe funcţiile bugetare în oraşele şi comunele din ţara noastră care asigurau un oarecare control şi îndrumare în construcţii.

În întreg acest interval, pregătirea cadrelor de conductori cunoaşte fluctuaţii de profil şi de durată de şcolarizare, în funcţie de organul care tutelează şcoala.

În perioada 1936—1944, şcoala de conductori se transformă în « Liceu de construcţii civile şi edilitare » cu trei cicluri de şcolarizare. Astfel, pe lîngă cele două cicluri obişnuite de cîte 4 ani, inferior şi superior, funcţionează şi o şcoală specială

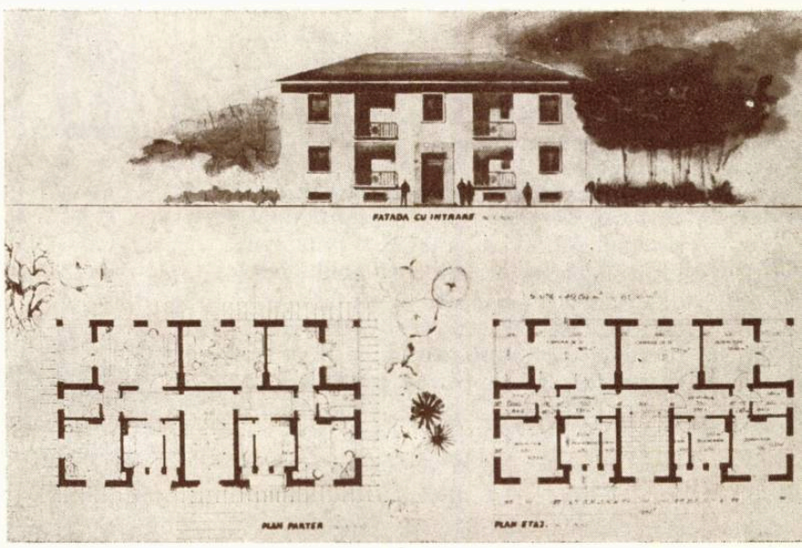

Bloc de locuinţe — Sarcină de proiectare Mateescu Eugenia, elevă anul III — Şef de atelier, arh. Leon Garcia

Un cvartal de locuinţe — Proiect de urbanism Lebedeanu Elisabeta, elevă anul II Şef de atelier, arh. Georgeta Chiţulescu

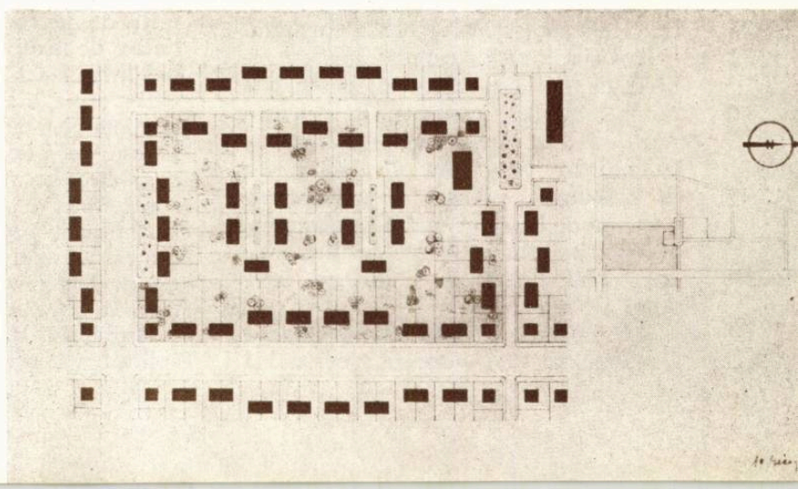

tehnică de construcții civile și edilitare cu o durată de 3 ani, care formează subingineri de construcții civile și edilitare. Aceasta din urmă poate fi frecventată de absolvenții liceelor industriale, care, după absolvire, pot continua studiile în învățământul superior de arhitectură în anumite condiții.

După 23 August 1944, în perioada marilor transformări revoluționare economice și politice din țara noastră, pe baza reformei învățământului din 1948, iau ființă școlile medii tehnice.

Școala medie tehnică de arhitectură, înființată în 1948, își recrutează elevii dintre absolvenții școlilor elementare de 7 ani. Durata de școlarizare se fixează la 4 ani, urmînd ca după terminarea școlii, absolvenții să primească titlul de tehnician arhitect.

Învățămîntul mediu tehnic a adus o contribuție importantă în dezvoltarea economiei țării noastre, pregătind, în perioade relativ scurte de școlarizare, cadrele medii necesare tuturor sectoarelor economiei naționale. Pe lîngă laturile sale pozitive, acest învățămînt a manifestat și unele lipsuri. În ceea ce privește învățămîntul mediu tehnic de arhitectură, acestea se împleteau cu cele provenite din faptul că sub tutela Ministerului Construcțiilor, în cadrul aceleiași școli, funcționau ani de studii cu clase paralele de construcții, de drumuri și poduri și de arhitectură. Această situație a determinat, în plus, existența unor lipsuri specifice învățămîntului de arhitectură; profilul școlii nu asigura pe deplin specializarea absolvenților potrivit cerințelor sectorului de arhitectură.

Sub acest raport, studiul planului de învățămînt al școlii scoate la iveală o serie de lipsuri principale. Astfel:

1. Deși sarcina concretă a școlii era precizată prin însăși denumirea ei — școală medie tehnică de arhitectură — planurile de învățămînt aveau caracterul unei aglomerări întîmplătoare de discipline. Caracterul amorf al învățămîntului se concretiza, atît prin aglomerarea numerică a disciplinelor — 29 de discipline (inclusiv cele de cultură generală) — cît și prin conținutul programelor analitice.

2. Orientarea către teoretizarea problemelor tehnice este a doua lipsă esențială a fostelor școli medii tehnice și implicit a celei de arhitectură. Rezultatul direct al acestor lipsuri era greutatea utilizării în producție a absolvenților școlii, care în majoritatea cazurilor erau sub nivelul desenatorilor conștiincioși din institutele de proiectare, atît ca pregătire tehnică, cît și ca pregătire în domeniul desenului.

3. Recrutarea elevilor se făcea din rîndul absolvenților a 7 clase elementare, adică aproximativ la vîrsta de 14 ani. Școala medie tehnică avea drept scop ca elevii, o dată cu completarea cunoștințelor de cultură generală, să-și însușească (și aceasta numai în decurs de 4 ani) și cunoștințele teoretice și practice ale unei profesiuni tehnice; astfel, problemelor dificile de educație și cultură generală li se alăturau cele, nu mai puțin dificile, ale tehnicii. Puterea de înțelegere, de pătrundere și însușire a problemelor teoretice era depășită de abstracțiile necesare explicării teoretice a diferitelor fenomene din construcții. Rezultatele erau, cu rare excepții, cele normal a fi obținute în aceste condiții: un învățămînt superficial și absolvenți slab pregătiți.

Sezisînd în profunzimea lor lipsurile învățămîntului mediu tehnic, Hotărîrile C. C. al P. M. R. și ale Consiliului de Miniștri al R. P. R. nr. 91/1955 și 1434/1956 privind organizarea învățămîntului profesional și tehnic, trasează noul drum al învățămîntului profesional și tehnic în R. P. R.

Prin aceste hotărîri iau ființă, printre altele, și școlile tehnice pentru pregătirea personalului tehnic, cu durata de școlarizare între 2 și 4 ani, care își recrutează elevii din rîndul absolvenților școlilor medii de 11 clase.

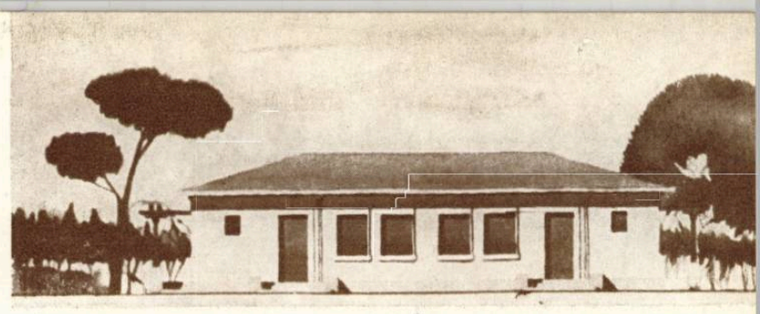

Locuințe unifamiliale cuplate — Sarcină de proiectare Miclea George, elev anul II Șef de atelier, arh. Ion Roșu

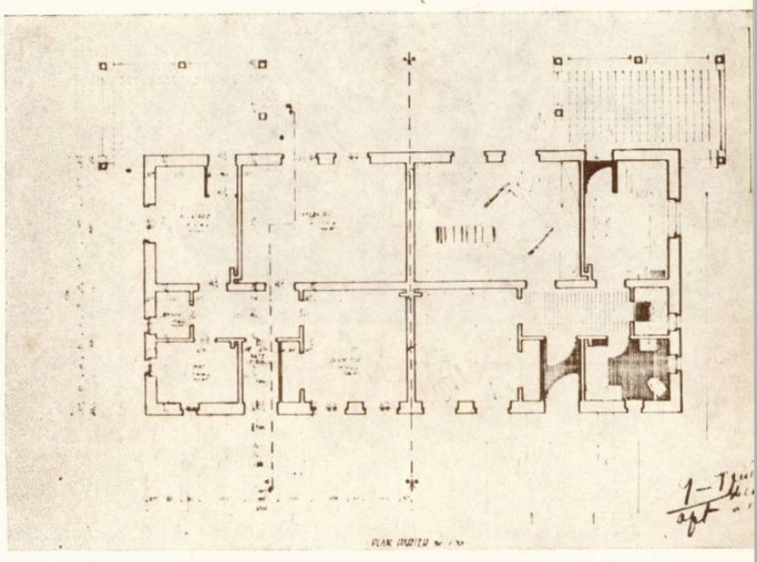

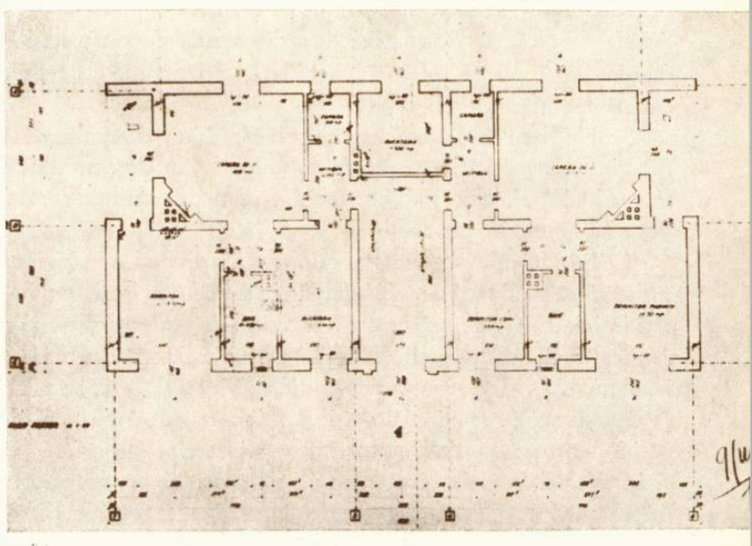

Bloc de locuințe cu două apartamente la scară — Proiect tehnic Crăciun Mihaela, elevă anul III — Șef de atelier, arh. Friederich Cojocaru

Casă de odihnă — Proiect tehnic Cristescu Radu, elev anul III — Șef de atelier, arh. George Trifu

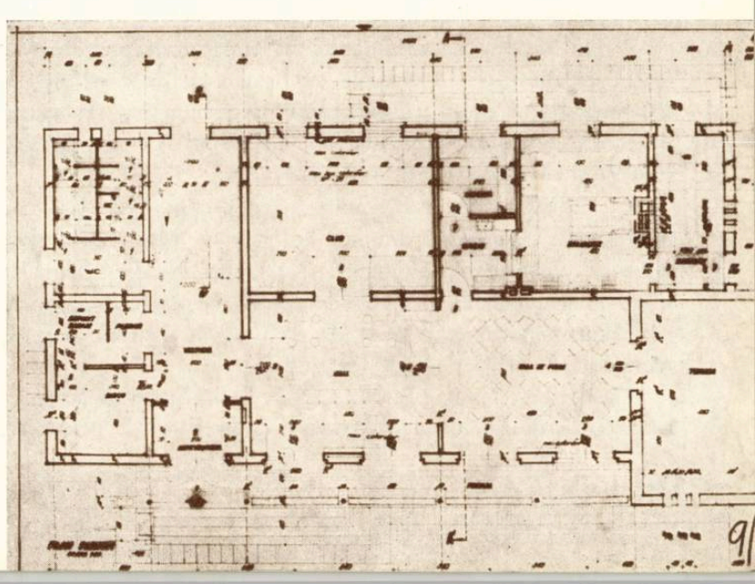

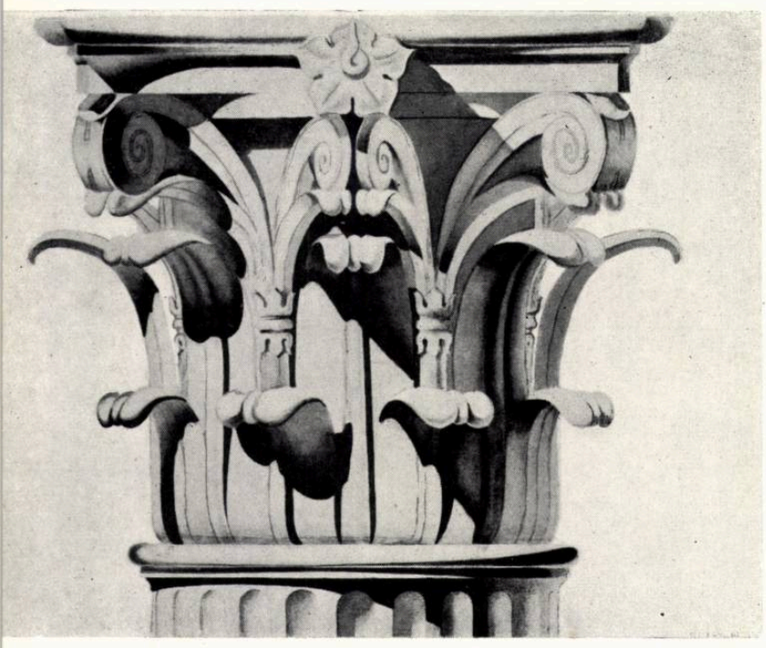

Capitel corintic — Desen Cohen Iancu, elev anul I — Atelier prof. Andrei Niculescu

Pe baza acestor hotăriri, în 1955, C. S. A. C. organizează « Grupul şcolilor tehnice de arhitectură» în cadrul căruia funcţionează Şcoala tehnică de arhitectură cu durata de 3 ani, Şcoala tehnică de desenatori de arhitectură şi construcţii cu durata de 1 an şi, pînă la lichidare, Şcoala medie tehnică de arhitectură.

Şcolile nou înfiinţate capătă profile bine determinate în funcţie de necesităţile reale ale producţiei din domeniul arhitecturii. Astfel, sînt stabilite locul şi funcţiile cadrelor medii de arhitectură în producţie:

1. Tehnicienii de înaltă calificare, arhitecţi şi ingineri, urmează să fie ajutaţi de tehnicienii de arhitectură, care vor lucra, atît în institutele de proiectare centrale sau regionale, cît şi pe şantierele de construcţii şi în întreprinderile de locuinţe şi localuri, elaborînd şi conducînd diferite lucrări de specialitate.

Elevii şcolii de tehnicieni de arhitectură urmează a fi pregătiţi pentru a ajuta la întocmirea proiectelor de arhitectură şi în special la elaborarea planşelor de detalii constructive, a măsurătorilor şi devizelor pentru lucrările de construcţii. De asemenea, vor fi în măsură să întocmească proiecte pentru mici construcţii civile, agricole sau industriale, mici parcelări sau amenajări, să urmărească respectarea prevederilor din planurile generale de sistematizare, să întocmească mici ridicări topografice şi relevee complete şi să urmărească respectarea prevederilor de îngrijire a monumentelor de arhitectură.

2. Desenatorii de arhitectură şi construcţii vor lucra în toate organizaţiile şi serviciile de proiectare de construcţii şi sistematizare, precum şi la secţiunile de arhitectură şi sistematizare ale sfaturilor populare. De asemenea, ei vor putea fi folosiţi şi de întreprinderile de execuţie.

În cadrul şcolii, elevii vor dobîndi cunoştinţe şi-şi vor însuşi toate procedeele tehnice folosite în prezentarea desenului de construcţie, arhitectură, rezistenţă, instalaţii, a proiectelor de sistematizare etc. De asemenea, absolvenţii şcolii vor fi în măsură să execute releveele, schiţele şi desenele necesare lucrărilor de şantier, ataşamentelor etc.

Planurile de învăţămînt ale acestor şcoli, discutate cu reprezentanţi ai diferitelor departamente şi institute de proiectare, lichidează în bună parte lipsurile fostului învăţămînt mediu tehnic de arhitectură.

Ele cuprind doar discipline de specialitate.

Disciplinele predate în noile şcoli tehnice de arhitectură, aşa cum reiese şi din tabelele alăturate, au un accentuat caracter practic. Latura teoretică a problemelor este dezvoltată în măsura necesităţii de a înţelege cele mai curente probleme practice pe care viitorii tehnicieni le vor avea de rezolvat, acestea din urmă fiind însă dezvoltate, atît ca timp de studiu, cît şi ca diversitate.

Considerăm justă o atare poziţie faţă de învăţămîntul tehnic de arhitectură, deoarece, raportînd totalul de cunoştinţe necesare şi răspunderea pe care viitorii tehnicieni o vor avea în producţie, la timpul de studii acordat prin plan (3 ani, din care un semestru este ocupat de proiectul de diplomă şi de practica de proiectare) acest timp apare insuficient pentru realizarea scopului propus.

Caracterul practic al învăţămîntului tehnic de arhitectură se mai vădeşte şi prin planificarea în răstimpul a două vacanţe dintre primii doi ani de studii, precum şi în semestrul al doilea al anului al 3-lea, a cîte 5 perioade de practică:

practica topografică,	2 săptămîni,	anul I
practica de construcţii — de roşu	6 săptămîni,	anul I
practica de releveu	2 săptămîni,	anul II
practica de construcţii — finisaje	6 săptămîni,	anul II
practica de proiectare	10 săptămîni,	anul III

ŞCOALA DE DESENATORI DE ARHITECTURĂ
ŞI CONSTRUCŢII (1 an)

Disciplina	Ore de curs	Ore de aplicaţii practice
Desen liber	—	120
Desen tehnic	—	540
Geometrie descriptivă şi aplicaţiile ei	60	60
Construcţii şi instalaţii	120	60
Total ore	180	780

O fîntînă decorativă — Schiţă de schiţă, Spătaru Ion, elev anul III — Şef de atelier, arh. Mihai Ricci

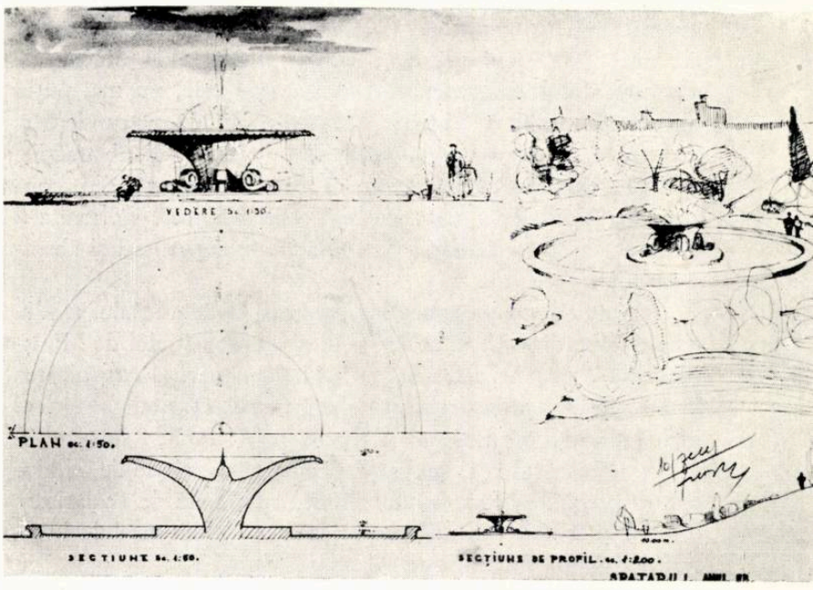

Pentru desenatorii de arhitectură şi construcţii s-a prevăzut o perioadă de practică de 8 săptămîni în institute de proiectare.

Rezultatele obţinute în primii doi ani de activitate în şcolile tehnice de arhitectură ne îndreptăţesc să afirmăm că munca entuziastă a corpului didactic va fi încununată de succes.

Munca de proiectare şi urmărire a construcţiilor în institute sau pe şantier reuneşte pe arhitect cu tehnicianul arhitect. Desigur că pregătirea fiecăruia necesită preocupări diferite. Esenţial însă este că acestea nu sînt cu totul diferite, ba chiar putem spune, fără a greşi, că procesul de pregătire are numeroase laturi comune, care se aseamănă ca domeniu, dar diferă ca profunzime. Organizarea noilor şcoli tehnice de arhitectură a ridicat din nou problema reunirii învăţămîntului superior cu cel mediu de arhitectură.

Reluarea tradiţiei în domeniul învăţămîntului de arhitectură, cînd conductorii arhitecţi erau şcolarizaţi de Academia de arhitectură, îmbunătăţită în sensul respectării stricte a profilurilor stabilite, ar crea avantaje reciproce, atît în timpul, cît şi după perioadele de şcolarizare. Aceasta ar duce la o cunoaştere reciprocă a viitorilor absolvenţi, la folosirea avantajoasă a spaţiului şi utilajelor existente în cele două instituţii de învăţămînt şi, ceea ce este desigur mai important, la unirea eforturilor pentru găsirea unei linii unitare în învăţămîntul de arhitectură.

Stradă în Cluj — Acuarelă Zamfirescu Vladimir, elev anul III Atelier prof. Andrei Niculescu

ŞCOALA DE TEHNICIENI DE ARHITECTURĂ ŞI URBANISM
(3 ani)

Disciplina	Ore de curs		Ore de aplicaţii practice	
	Cunoştinţe tehnice generale	Cunoştinţe de arhitectură şi urbanism	Cunoştinţe tehnice generale	Cunoştinţe de arhitectură şi urbanism
Desen, acuarelă, modelaj	—	—	—	254
Desen tehnic	—	—	—	114
Geometria descriptivă şi aplicaţiile ei	87	—	72	—
Mecanică, rezistenţă, statica construcţiilor	102	—	172	—
Topografie	68	—	34	—
Construcţii şi instalaţii	223	—	259	—
Organizarea şantierului, devize	104	—	33	—
Noţiuni de teoria arhitecturii, programe şi norme de proiectare	—	102	—	—
Istoria arhitecturii	—	204	—	—
Urbanism şi tehnică edilitară	—	108	—	64
Clădiri agricole şi industriale	—	36	—	72
Proiecte de arhitectură	—	—	—	706
Fotografia de arhitectură	—	—	—	36
Total ore pentru întregul ciclu de şcolarizare	584	450	570	1 250
	1 034		1 820	

Detalii de planşeu cu elemente prefabricate. Matei Gheorghe, elev anul III — Şef de aelier, arh. Gheorghe Popescu-Negreanu

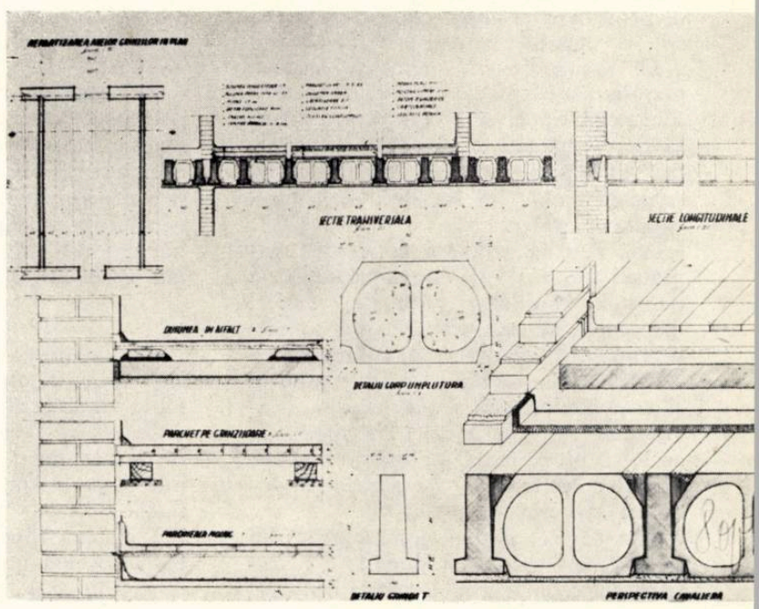

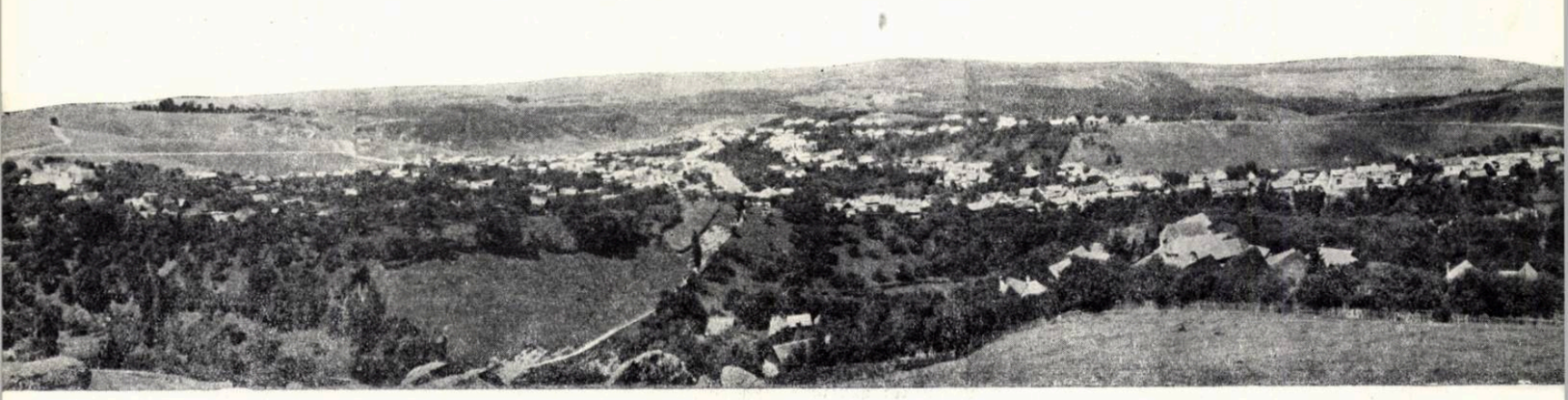

arhitectura populară

Arh. Mircea Possa, arh. Paul Mihalik

POIANA SIBIULUI, O UNITATE DE ARHITECTURĂ EXPRESIE A UNEI UNITĂŢI DE VIAŢĂ

Ca şi celelalte forme de artă populară, arhitectura satelor noastre se diferenţiază pe zone mai mult sau mai puţin întinse, influenţată de structurile sufleteşti ale colectivităţilor care o creează şi de felul lor de trai.

Elementele de plan ale locuinţei şi gospodăriei ţărăneşti, răspunzînd unor necesităţi de trai aproape asemănătoare, se transformă mai puţin pe întinsul ţării, decît formele exterioare şi detaliile decorative care le îmbracă. Acestea din urmă sînt elementele variabile care se diferenţiază teritorial, deoarece ele exprimă concepţia despre frumos a omului, deosebită de la o regiune la alta. Ele depind de economia şi condiţiile naturale specifice locului, de influenţele suferite şi de diversitatea materialelor întrebuinţate.

Astfel, formele definite prin proporţii caracteristice, prin tratarea deosebită a volumelor, prin alegerea unor anumite procedee de decoraţie, devin expresia arhitectonică a unor stiluri proprii, care se conturează separîndu-se pe unităţi teritoriale, etnografice, şi se modulează în interiorul lor.

În consecinţă, pentru o înţelegere deplină a arhitecturii populare ca realizare artistică, ea nu trebuie ruptă de oamenii care au creat-o şi nici de locurile şi peisajul în care se integrează.

De asemenea, în studiul arhitecturii populare credem că trebuie ca analiza diferitelor tipuri de case sau gospodării să fie completată cu aceea a compoziţiei întregii aşezări, care la rîndul său reprezintă o latură specifică a geniului creator popular.

Aşa cum gospodăria constituie răspunsul original al constructorului la diferitele probleme puse de terenul disponibil, de necesităţile sale materiale de trai şi, în acelaşi timp, concretizează simţul său personal despre echilibrul şi armonia formei şi a detaliului, dezvoltarea întregii aşezări răspunde la aceleaşi probleme, amplificate însă pe planul colectivităţii care alcătuieşte întregul sat.

Din păcate, puţine sînt aşezările din ţara noastră care să fi ajuns la o maturitate de compoziţie a vetrei în sine, care să egaleze sau cel puţin să se apropie de măestria atinsă în realizarea casei de locuit. Însă, cu toată această discrepanţă dintre casă şi sat, cu siguranţă că o analiză, pe unităţi etnografice, a metodelor şi formelor de compoziţie ale vetrelor de sat ar duce la concluzii preţioase în domeniul arhitecturii populare din ţara noastră.

Acestea sînt principiile ce ne-au călăuzit în călătoria de studii pe care am întreprins-o, în vara anului 1956, la Poiana Sibiului, cu gîndul de a cerceta arhitectura acestui sat, una dintre cele mai izbutite şi complete realizări ale meşterilor de artă populară din ţară.

În articolul de faţă am căutat să prezentăm cîteva aspecte ale studiului asupra locurilor şi vieţii mărginimii, care vor înlesni înţelegerea realizărilor şi a procesului de creaţie desfăşurat de generaţiile care au clădit Poiana Sibiului, dîndu-i un aspect deosebit de unitate arhitecturală.

*

Pătrunzînd în Ardeal pe valea Oltului, drumul care se îndreaptă prin Sibiu către Sebeş ocoleşte munţii Cindrelului, în văile şi pe plaiurile cărora oierii mărgineni, în calea lor către păşunile de pe culmi, şi-au aşezat de veacuri satele.

Populaţia românească, îndeosebi păstori, stabilită pe vechiul hotar austro-ungar din sudul Transilvaniei, adică pe primele coaste ale munţilor Făgăraşului, Cindrelului şi Sebeşului, este cunoscută în Ardeal sub numele general de « mărginime ». Cu timpul, această noţiune s-a restrîns, referindu-se în special la locuitorii din munţii Cindrelului, ei înşişi păstrînd şi mîndrindu-se cu numele de «mărgineni», spre deosebire de ceilalţi, care sînt cunoscuţi acum mai mult ca «mocani» sau «bîrsani».

Unele dintre satele mărginimii datează dinaintea colonizării săseşti.

Altele, printre care se numără şi Poiana Sibiului, au luat fiinţă mai tîrziu, după colonizarea săsească, prin retragerea localnicilor către munţi.

Fiind oameni de munte, mărginenii s-au îndeletnicit cu lemnăritul, creşterea vitelor şi mai ales cu oieritul.

Tot datorită aşezării lor geografice, ei au păstrat permanent contactul, atît cu Ţara Românească, unde îşi duceau oile la păşunat, cît şi cu Ardealul, în special cu cetatea Sibiului şi cu aşezările bogate şi bine organizate din scaunele săseşti ale Tîlmaciului şi Miercurei.

Principalele lor trăsături psihologice, foarte bine conturate, sînt independenţa de gîndire şi acţiune, adică iniţiativa şi spiritul de organizare. Ele s-au răsfrînt asupra tuturor aspectelor de viaţă, imprimînd caracterul de unitate întregului grup mărginean. Această unitate poate fi urmărită în desfăşurarea activităţii lor economice, în obiceiuri, port şi folclor,

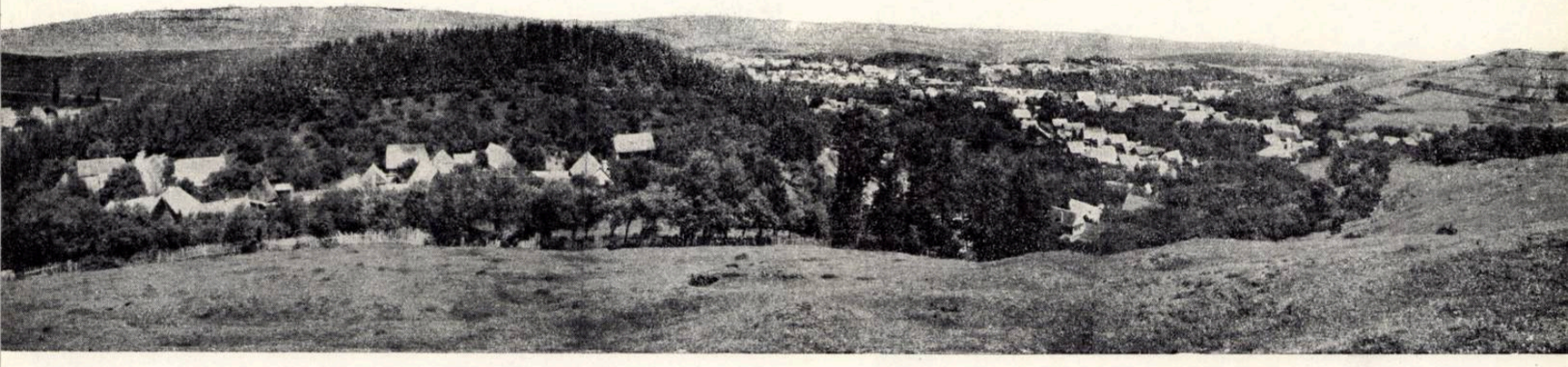

Panorama Poienii Sibiului văzută de pe vîrful Pietriceaua

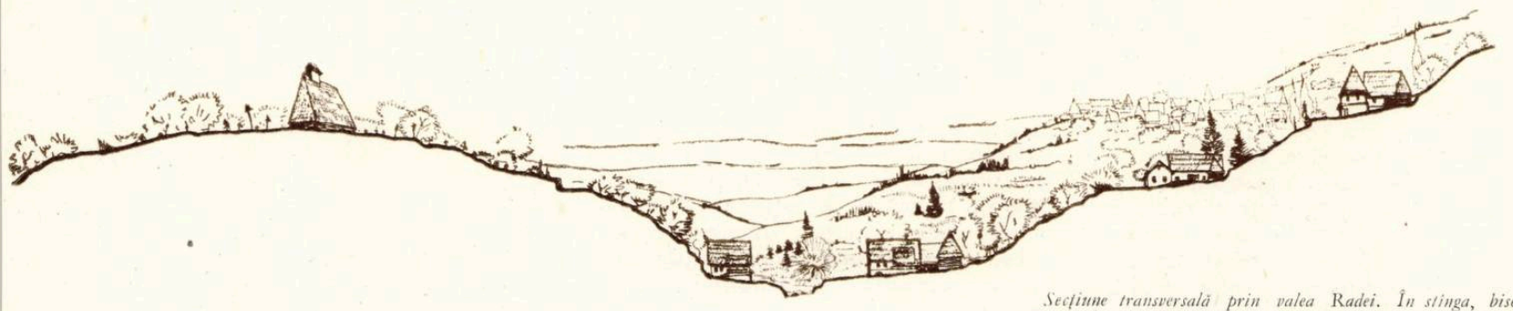

Secțiune transversală prin valea Radei. În stînga, biserica veche de pe «Dealu»; în dreapta, grupul de case de pe «Cîrnu». Se disting două dintre tipurile principale de uliță: uliță de vale și cea de coastă

precum și în arhitectura satelor din mărginime.

În urma dezvoltării pe care a luat-o, oieritul a devenit principala ocupație și izvorul prosperității lor. Turmele înmulțindu-se, și pășunile din munții apropiați devenind insuficiente, păstorii mărgineni au început un lung șir de călătorii. Ei și-au mînat oile prin imperiu, mergînd pînă în Boemia sau, trecînd granița vecină satelor lor, au coborît prin munții Țării Romînești către Dunăre, pînă în Dobrogea și Bulgaria, ajungînd cu turmele, prin stepa ucraineană, chiar pînă în Crimeia.

— « Bărbații noștri au colindat țara și lumea întreagă, și ce-au agonisit ne-au adus nouă ca să le împodobim gospodăria și satul» . . . ne spunea o bătrînă din Poiana.

*

Cînd am plecat din Sibiu spre Poiana, vremea era închisă și nu îmbia la drum. Nori negri, sinelii, se rostogoleau grei dinspre munții Cindrelului, vineți la orizont, și coborau peste oraș, zdrențuindu-se printre turle și clopotnițe.

Autobusul pornește din vechea piață de la porțile cetății. În cîteva minute, orașul își desfășoară sub ochii noștri ultimele sute de metri de fațade, grădini și piețe, pentru ca deodată să apară orizontul întins al țării Sibiului.

Dinspre dealurile care-l închid către dreapta, holdele tălăzuiesc pînă la primele trepte ale munților Cindrelului, ce se clădesc împădurite la stînga noastră. Cerul, coborît de stratul gros al norilor, accentuează impresia orizontală a peisajului de dincolo de oraș, peste care dăinuie amenințarea de negură a furtunii munților.

La Sălișteparăsim șoseaua națională pentru a pătrunde pe drumul ce urcă spre Poiana Sibiului.

Tîrgul Sălișteipare astăzi gol. Vechiul centru cultural și comercial al mărginimii moțăie în liniștea prevestitoare a furtunii, cu obloanele ferestrelor trase și porțile înalte ferecate. În piața largă, cu iarba crescută printre pietrele netezite de noroadele tîrgurilor ținute aci de sute de ani, și pe strada principală, gospodăriile închise, tipice satelor din munții aceștia, au fațadele verzi, trandafirii sau albastru deschis, împodobite cu timpane și stucaturi amintind arhitectura barocă a marelui oraș din apropiere, cu care sălișteniiau avut atîtea legături.

În schimb, părăsim tîrgul pe uliție înguste, uliție de țară, cu case mai mărunte, tot deosebit colorate, dar pe fațadele cărora se remarcă sobrietatea ornamentală tradițională mărginimii.

În satele Galeș și Tilișca, aproape unite de Săliște, se accentuează prima impresie de unitate a fronturilor de stradă. Ea se datorește folosirii cu precădere a tipului de gospodărie închisă, apropiat de cel al satelor săsești de la cîmpie, care prezintă către stradă fațadele laterale ale locuințelor, porțile de intrare în curte și fațadele dependințelor paralele cu locuința. Această succesiune regulată creează ritmica specifică satelor săsești și celor romînești influențate de ele.

Deosebirea fundamentală față de arhitectura așezărilor săsești o constituie însă plastica diferită, care reiese din folosirea altor materiale de construcție, lemn și șiță în locul cărămizii și al țiglei, și mai ales din echilibrul proporțiilor, sobrietatea decorației și armonia culorilor. Astfel intervenția hotărîtoare a meșterilor și locuitorilor autohtoni a creat stilul romînesc al satelor de aci.

Această unitate de stil însă, nu constituie un canon rigid, ca cel care pare să domine satele săsești, ci încadrează o independență de tratare a detaliului ce determină caracterul propriu fiecărei așezări.

Sub cerul plumburiu trecem prin Tilișca, cu casele clădite din bîrne aparente și învelite cu acoperișuri înalte de șiță, sat de lemn, înnegrit de vremuri. Din loc în loc apare pata de culoare intensă a cîte unui soclu sau fațade tencuite și vopsite în ultramarin. În piața de răscruce, peste casele negre și adăpostul de troiță din zidărie pictată, încep să cadă rar stropii grei ai ploii care s-a abătut peste pădurile din vale.

Ieșind din Tilișca, drumul urcă domol, pe firul Văii Luncii, pe care-l lăsăm

1 2

treptat din ce în ce mai jos, înecat în vegetația sălbatică a versanților.

În Rod, din cauza îngustimii văii și a reliefului frămîntat, drumul coboară și urcă, șerpuind printre casele înghesuite. Sub ochii noștri se desfășoară perspective surprinzătoare prin apariții neașteptate, sub unghiuri ciudate, a cîte unei gospodării, a fragmentelor de fronturi sau de peisaj încununate de ivirea bisericii cu turn ascuțit, dominînd cimitirul și casele aciuite în jur.

Dintr-o destrămare a norilor, ultimele raze piezișe ale soarelui trec înalt peste sat și, dincolo de Valea Luncii, aprind în lung culmile împădurite. Sub această lumină difuză, în care nuanțele se estompează, fațadele caselor de lemn tencuite și vopsite, spre deosebire de cele din Tilișca, împlinesc peisajul cu pete de culoare pastelate.

Rod este ultimul sat de vale întîlnit pe firul Văii Luncii. Poiana Sibiului și Jina, prin care șoseaua trece înainte de a coborî în Valea Sebeșului, sînt mari sate de culme.

Lăsînd în urmă satul Rod, peisajul se deschide, vegetația înaltă se rărește, apar pășuni îmbrăcînd coastele și culmile de care ne apropiem. Înainte de a intra în Poiana, șoseaua se transformă într-un drum de cornișă. În dreapta, printre trunchiurile rărite ale fagilor se ivește, îndepărtat și învăluit în ceața inserării, podișul Secașelor.

La o cotitură, un bot de deal înaintează, închizînd treptat priveliștea către vale, ca într-o schimbare de decor. Întunecat, el se desenează pe cer, conturînd în contralumină profilul ferăstruit al acoperișurilor ascuțite de pe Capul Dealului.

Acest șir de acoperișuri izolate pe creasta avîntată ca o peninsulă peste adîncul văilor este prima imagine a Poienii Sibiului.

Ca și în satele de pe Valea Luncii prin care am trecut, în Poiana, străzile au fronturi neîntrerupte, în care fațadele caselor și porțile înalte se succed asemănătoare, cu dimensiuni și proporții apropiate, dar în care culorile, detaliile de decorație ale fațadelor și alternarea unor materiale diferite pentru pilele porților intervin individualizînd fiecare gospodărie și înlăturînd monotonia.

Străzile se adună coborînd în « Vadu », piața nouă din mijlocul satului, în care la 1836, s-a ridicat biserica cea mare a cărei turlă axează perspectivele tuturor acestor străzi. Piața însă, este dominată dinspre o latură de culmea rotundă, împădurită cu brazi deși, a Ghilghiului.

A doua zi, ocolind Ghilghiul și urcînd pe vîrful Petriceaua, din spatele său, toate impresiile și imaginile fragmentate, culese din clipa în care au apărut primele case de pe Capul Dealului și pînă la intrarea în piața Vadului, se leagă, se completează și capătă întregul lor înțeles.

De la o înălțime de 974 m, de pe Petricea, privirea trece pe deasupra satului, chemată de nemărginirea spațiului pe hotarul căruia a fost clădită Poiana.

În zare se profilează șters munții Rodnei cu vîrful Pietrosul, dinspre care alte culmi se apropie de masivul Apusenilor, care închide, către vest, orizontul. La poalele munților, în lumina aburită a dimineții, se așternă, ca pe o hartă vie, pete multicolore și sclipitoare care sînt holdele, pădurile și, mai aproape, satele dinspre Mureș și din podișul Secașelor. În sfîrșit, sub Petricea, foarte aproape, la o altitudine de 850—900 m, se desfășoară panorama arcuită a Poienii.

Satul ocupă bazinul de culegere al văii Radei, care brăzdează o primă platformă a munților Cindrelului. Această platformă, destul de fragmentată, este închisă către sud de cîteva culmi mai înalte (Ciuha 1064 m, Petriceaua 974 m), vatra fiind aci așezată pe « delnițe » cu ondulări mai line (Vlașinul, Handorul, Dealu etc.) și în văile care se unesc în piața din Vadu pentru a forma valea Radei.

În mijlocul satului, între Petricea și piața Vadului, se înalță culmea împădurită a Ghilghiului (940 m).

Privită de pe Petricea, în contrast cu uniformitatea de culoare a pășunilor de pe dealurile din jur și cu nuanțele estompate de depărtare ale peisajului din vale, de dincolo de sat, vatra se identifică cu verdele viu al grădinilor de pomi, în care șirurile acoperișurilor desenează lămurit traseul străzilor înguste punînd în evidență structura atît de particulară a Poienii.

*

Dintre cele optsprezece sate ale mărginimii, de la Boița de pe malul Oltului, la Jina răsfirată pe munții care domină valea Sebeșului, Poiana Sibiului este așe-

3

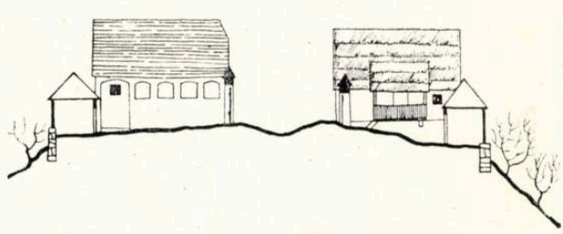

4

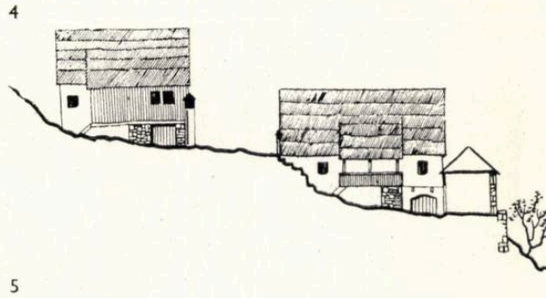

5

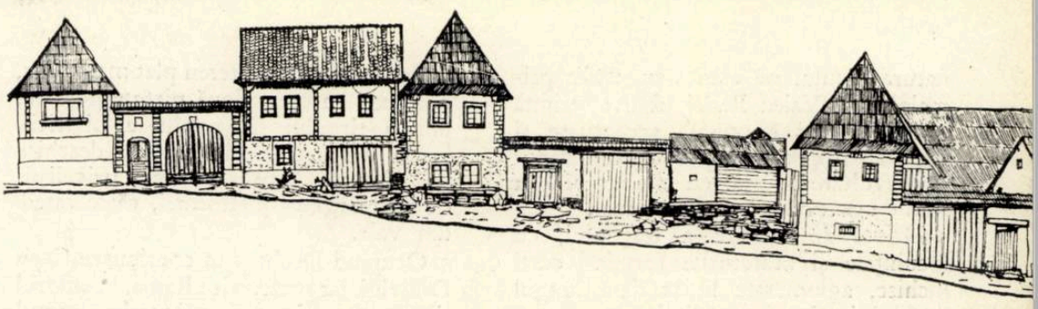

6

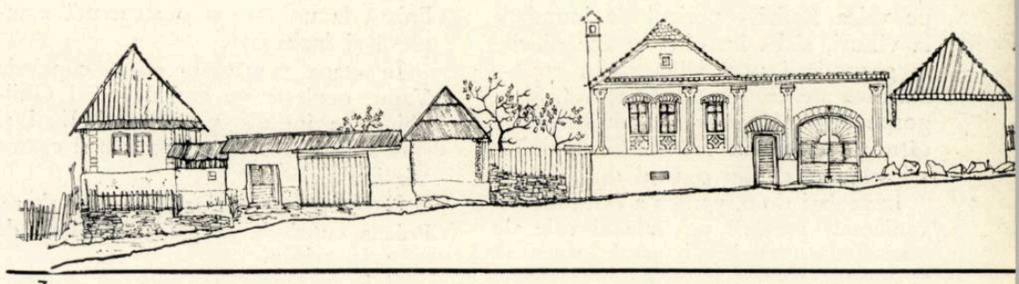

7

1. *Curți înconjurate de clădirile gospodăriilor; în spate, pe deal, urcă grădinile*
2. *Șir de gospodării de-a lungul unei uliți*
3. *Uliță de creastă*
4. *Uliță de coastă*
5. *Uliță de vale*
6. *Front de uliță pe Dealu*
7. *Front de uliță pe Vlașin*
8. *Încrucișare de uliți pe Dealu. Se observă folosirea zidului de sprijin*
9. *Casă veche ascunsă în frunzișul văii Radei*

zarea în care pare că s-au cristalizat caracterul și calitățile creatoare ale mărgineanului, devenind una dintre cele mai reprezentative așezări din părțile acestea și unul dintre cele mai interesante sate din țară.

Dezvoltarea Poienei este legată de istoricul său, care are trăsături comune cu cel al așezărilor din întreaga mărginime.

În secolul al XVI-lea, în urma înrăutățirii situației lor sociale și economice, viitorii poenari au părăsit așezarea lor din cîmpie, retrăgîndu-se treptat spre munte. Ei s-au stabilit definitiv în mijlocul pădurilor care acopereau pe vremuri munții, Cindrelului, primele case fiind clădite pe valea îngustă și ascunsă a Radei.

După cum o dovedesc resturi de pluguri găsite aci, locuitorii satului, numit atunci Valea Mare, au încercat să-și continue la munte viața de agricultori. Dar, după cum era firesc, ei au trebuit să se adapteze noilor condiții și au trecut la o economie de munte: oieritul.

Această schimbare totală a modului de viață nu a atras însă, cum ar fi fost de așteptat, modificări esențiale în compunerea gospodăriei sau în structura noului sat ce avea să se dezvolte aci.

Cele mai multe dintre elementele gospodăriei pe care o aveau ca agricultori au corespuns și noilor nevoi, adaptîndu-se în special prin modificarea proporțiilor și a diferitelor spații utilitare și pierzînd doar cotarca de porumb (pătulul).

Deci, părăsind viața de agricultor, poienarul nu a părăsit tipul de gospodărie închisă, cunoscut de el în satele săsești de la cîmpie. Ea îi oferă siguranța avutului în lungul timp în care, fiind plecat cu oile, gospodăria rămîne în seama bătrînilor, precum și avantajele staulului închis pe toate laturile, în care obișnuiește să-și adăpostească turmele la munte.

Totodată, obligat la economisirea spațiului din cauza suprafeței foarte mici a moșiei noului sat (azi vatra ocupă aproape a zecea parte din moșie), el nu părăsește nici structura adunată, cu gospodării aglomerate, structură specifică satelor săsești de la cîmpie. În felul acesta, spre deosebire de majoritatea satelor de munte, risipite sau răsfirate, cu structuri dezordonate, Poiana Sibiului, prin rezolvări logice, perfect adaptate tuturor condițiilor, prezintă, în ansamblu și în detaliu, unitate de structură și compoziție, valorile cele mai de seamă ale arhitecturii sale.

O condiție care a contribuit la crearea unei tradiții ce a stat la baza dezvoltării structurale a satului este însăși

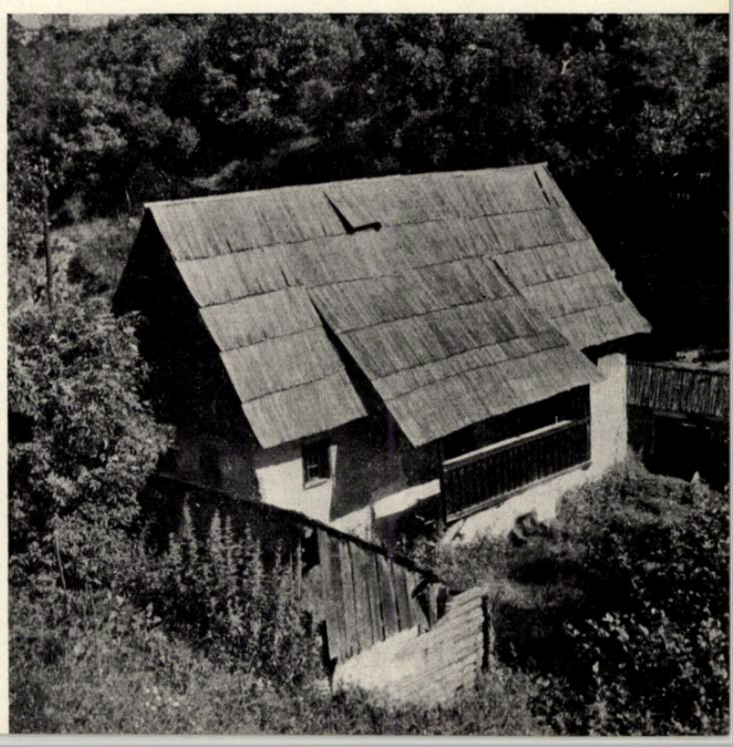

natura locului pe care s-au clădit primele case. Valea Radei, foarte strîmtă între versanți cu pante accentuate și uneori abrupte, a impus de la început o dezvoltare liniară, cu cîte un singur rînd de gospodării pe fiecare mal.

Modul de folosire a terenului, cu locuințele și acareturile formînd curți închise, aglomerate liniar de-a lungul drumului și cu grădinile respective ridicîndu-se pe coastele din spate, s-a generalizat, devenind sistemul tipic, aplicat în toate etapele de extindere a satului.

Cu toate dezavantajele amplasării de pe valea Radei — pericol de inundații la viituri, slabă însorire, accese dificile la gospodării prin albia rîului etc. — mărunta așezare începe să crească. Șirul gospodăriilor înaintează în amontele văii către vadul de sub culmea Ghilghiului, viitoarea piață din centrul satului.

În același timp, pentru a evita inconvenientele așezării pe vale și cele ale unei vetre prea lungi, satul începe să se întindă treptat pe delniţele laterale, către sud, pe Handor și mai ales către nord pe Dealu și Capu Dealului, ocupînd cornișa platformei. Pe coastele uneori stîncoase încep să fie săpate ulițe paralele cu valea, urmărind pe cît posibil curbele de nivel. Pe Dealu se trasează prima uliță de culme, iar textura acestor străzi principale este completată cu ulițe scurte, de legătură, ce urcă pantele pieptiș. Clădirile, ocolind curțile închise, se înlănțuie ori de cîte ori este cu putință pe cele două părți ale drumului, iar grădinile din spatele lor se unesc cu cele ale vecinilor dinspre vale sau din deal.

Pentru a se putea înfăptui astfel dezvoltarea satului au trebuit să se facă săpături masive, să se taie stînca sau — cu ajutorul zidurilor de sprijin, foarte des întrebuințate — să se realizeze prin umpluturi completarea drumurilor de coastă și locurile mai plane pe care să se poată clădi.

Pe Dealu, găsind teren plat mai întins, poienarii au creat două piețe apropiate, una a tîrgului și cealaltă a bisericii, legate printr-o stradă largă și deschise pe cîte o latură asupra priveliștii de pe marginea platformei, către satele din vale.

Ocupînd Dealu și în continuare Capu Dealului, iar peste valea Radei, Handorul și Cîrnul, prin care pătrunde drumul dinspre Rod, Tilișca și Sălișteː satele romînești din Valea Luncii, a doua etapă de dezvoltare a Poienii se încheie. Prin aceasta s-a ajuns de la o măruntă așezare liniară la un sat cu o structură complexă și închegată.

În etapa următoare vatra cuprinde Vadu, ocolește pe ambele părți Ghilghiul, se întinde pe drumul Jinei și spre sud de acesta pe coastele și coama Vlașinului.

Într-o ultimă perioadă de dezvoltare, Poiana cuprinde parțial și delniţele de «Pe la arini».

Și în aceste etape, meșterii poienari au aplicat aceleași metode pe care le desăvîrșiseră în valea Radei, pe Handor și Dealu.

Pitorescul așezării în care pare, la prima vedere, că domină o completă libertate de compoziție, impresie sugerată de încadrarea firească în peisaj, se arată la o analiză mai adîncită ca fiind rezultatul folosirii, fără abatere, și al transmiterii de la o generație la alta a cîtorva elemente și principii simple.

Datorită străzilor de vale, de coastă și de culme, cu cele cîteva variante ale lor și cu ulițele de legătură, precum și tipicei amplasări a gospodăriilor și grădinilor, vatra a căpătat în mod natural, de-a lungul anilor, unitatea de structură și echilibrul de compoziție care de obicei sînt realizate în urma unui proces de gîndire, deci a aplicării unei metode prin proiectare.

Piața Vadului și-a găsit cea mai fericită amplasare în mijlocul satului, adunînd funcțional circulația către centrul administrativ, comercial și cultural.

Privind harta, piața Vadului apare și geometric centrul de greutate al suprafeței întregii așezări, care se organizează de o parte și de cealaltă, cumpănit, aproape simetric.

Vechile piețe de pe Dealu și cîteva mici piețe de încrucișare, folosite și ca accente de compoziție, adună și dirijează traseele, imprimînd texturii străzilor o ritmică plăcută și caracteristică.

*

Poiana Sibiului ajunge la împlinirea dezvoltării sale teritoriale la începutul secolului al XX-lea, de cînd nu mai crește în mod simțitor.

Urmează o perioadă în care locuitorii își manifestă grija față de satul lor înzestrîndu-l cu diferite dotări edilitare, care îl diferențiază și mai mult de celelalte sate de munte (îndiguiri, electrificare, alimentare cu apă).

Toate aceste realizări au fost înfăptuite pentru ca, iarna, cînd ciobanii se reîntorc din lungile lor călătorii, să găsească un cămin primitor, care să răscumpere viața grea și neajunsurile perindărilor îndepărtate.

Acasă, poienarul poate asculta la radio pe vecinii săi, faimoșii fluierași de la Jina, sau buletinul meteorologic al vremii din cîmpia Dunării, unde îi iernează turmele.

Atunci, pe albul imaculat al zăpezii, cu ulițele multicolore ce se umplu de forfotă și de chiuitul săniușelor, Poiana trăiește pe fondul de perspective suprapuse spre infinit ale podișului din vale, ca unul din satele dragi penelului lui Breughel bătrînul.

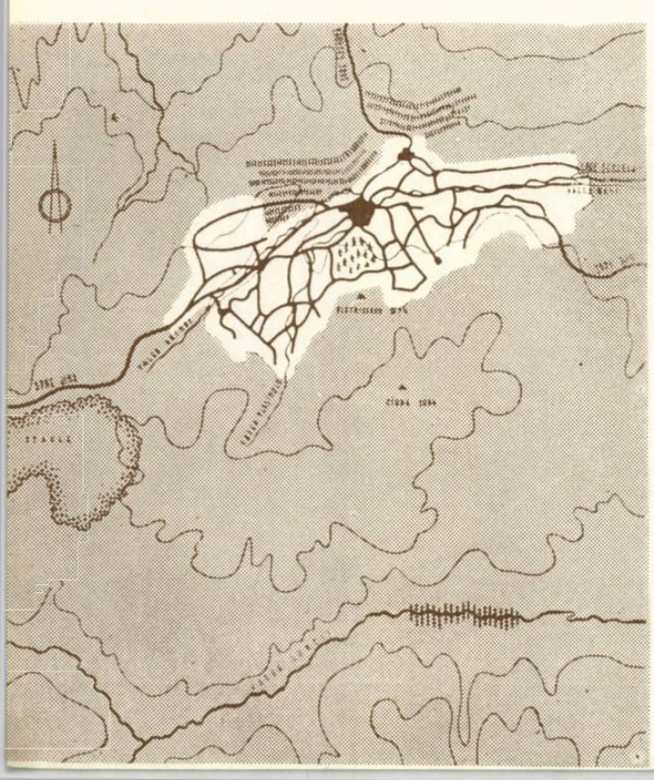

Zonificarea pe folosințe a spațiului din jurul satului
1. Zona grădinilor de legume (curechiști — crumpeniști) — 2. Pădure bătrînă de stejari întreținută ca loc de petrecere — 3. Plantație de brazi — Parc în mijlocul satului — 4. Zona morilor

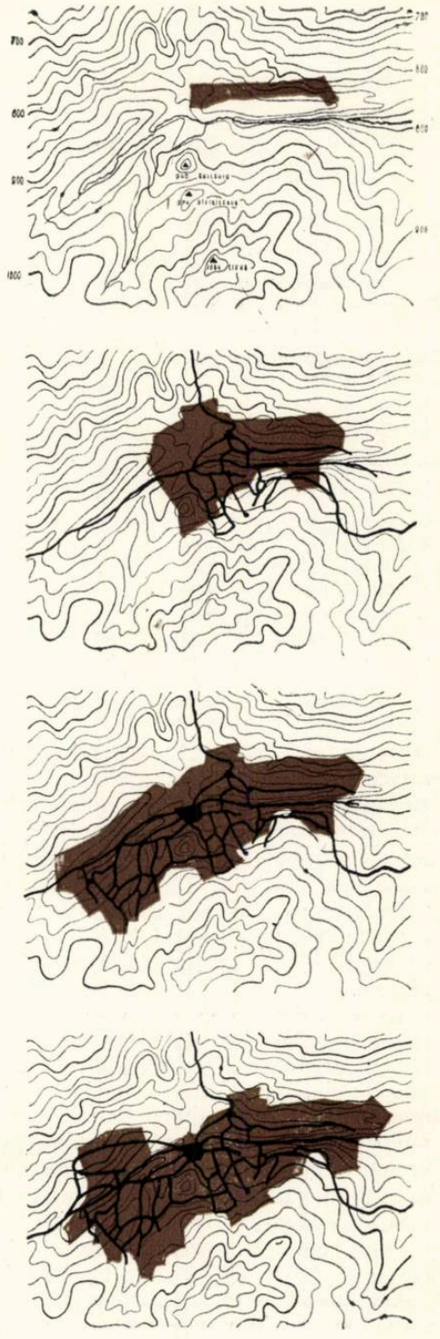

Etapele de dezvoltare a satului

Arh. S. Han — Magomedov

DESPRE ROLUL ARHITECTULUI ÎN TRANSFORMAREA MODULUI DE VIAŢĂ

În faţa arhitecţilor şi constructorilor din Uniunea Sovietică stă o problemă de mare răspundere şi anume: de a asigura în cel mai scurt timp locuinţe confortabile şi moderne pentru oamenii muncii din ţară. Vorbind despre construcţia de locuinţe nu trebuie însă ocolită problema felului în care, la proiectarea noilor clădiri de locuit, s-a ţinut seama de schimbările sociale petrecute în societatea noastră, de felul în care clădirile de locuit au contribuit la instaurarea unui nou mod de viaţă, socialist.

Istoria dezvoltării arhitecturii mondiale ne arată că elementele principale în profesiunea de arhitect le-au constituit totdeauna problemele sociale; adică, în construcţii, arhitectul a fost întotdeauna şi continuă să rămînă, în primul rînd, un reprezentant al intereselor omului social, ale cărui nevoi le deserveşte arhitectura.

În creaţia arhitectului, elementele principale care determină specificul profesiunii sale le constituie în primul rînd problemele de organizare a spaţiului în care se desfăşoară procesele sociale de muncă, trai şi cultură. Tocmai aceste sarcini deosebesc profesiunea de arhitect de toate celelalte profesiuni întîlnite în domeniul construcţiilor; aceste sarcini rămîn totdeauna primordiale în creaţia arhitecturală, deşi procesul de diviziune a muncii în construcţii continuă.

În condiţiile actuale, profesia de arhitect nu poate cuprinde toate aspectele din construcţii; de aceea, legătura arhitectului cu practica nu trebuie înţeleasă numai în sensul că arhitectul trebuie să se transforme din proiectant în constructor. Legătura arhitectului cu practica poate fi menţinută şi se menţine şi în condiţiile diviziunii muncii între arhitecţi şi inginerii constructori, întrucît fiecare dintre aceste profesii, la nivelul actual de dezvoltare a tehnicii, necesită numeroase cunoştinţe speciale.

Dacă recunoaştem că arhitectura are un fond social, trebuie să avem în vedere că acest fond se manifestă neuniform în diferite epoci, în funcţie de sarcinile pe care viaţa le ridică în faţa arhitecturii. Această împrejurare îşi spune cuvîntul şi în creaţia arhitecţilor şi influenţează sarcinile pe care le pune în faţa acestora diferitele epoci. Toate acestea trebuie luate în considerare la aprecierea practicii de însuşire a moştenirii trecutului. Chiar şi cea mai profundă analiză a principiilor creatoare ale muncii arhitecţilor din trecut, nu poate feri pe arhitectul de astăzi de greşeli grosolane, deoarece în faţa arhitecţilor de atunci şi a arhitecţilor sovietici, viaţa a ridicat probleme sociale cu totul diferite şi, prin urmare, nu pot exista metode şi mijloace asemănătoare de soluţionare a acestor probleme (fără a mai vorbi despre nivelul diferit de dezvoltare a tehnicii construcţiei).

Considerarea problemelor sociale drept probleme principale în creaţia arhitectului ne duce şi la înţelegerea justă a criteriului de apreciere a creaţiei arhitecţilor noştri, la o justă înţelegere a deosebirii principiale dintre arhitectura sovietică şi arhitectura ţărilor capitaliste.

Dacă problemele sociale sînt cele principale în creaţia arhitecţilor, atunci atitudinea faţă de noile necesităţi sociale ale omului şi ale societăţii va fi criteriul care va deosebi, în primul rînd, arhitectura socialistă de arhitectura capitalistă.

Statul Sovietic s-a îngrijit din primele zile ale existenţei sale de condiţiile de locuit şi de trai ale oamenilor muncii. În decurs de 30 de ani — din 1926 pînă în 1956 — ca urmare a transformării vechii Rusii agrare într-o puternică ţară industrială, numărul locuitorilor din oraşele noastre a sporit de la 26,3 pînă la 87 milioane oameni (această creştere fiind egală cu întreaga populaţie a unei ţări cum este, de pildă, Anglia). În primii ani, creşterea suprafeţei de locuit în oraşe a rămas în urma creşterii populaţiei lor. S-a creat o stare încordată în ceea ce priveşte suprafaţa locativă, stare care nu putea fi îndreptată decît prin accelerarea ritmului de construcţie a locuinţelor. Acest ritm a crescut din an în an: în decurs de 10 ani — din 1918 pînă în 1928 — au fost construiţi 42,9 milioane m^2 de suprafaţă locativă; în următoarele două cincinale, 80,9 milioane m^2; din 1938 pînă în prima jumătate a anului 1941 adică în mai puţin de 4 ani s-au construit 42 milioane m^2; în anii 1946—1950 s-au construit 102,8 milioane m^2 (împreună cu refacerile); în anii 1951—1955 s-au construit 151,7 milioane m^2 şi, în sfîrşit, în anul 1956 s-au construit 36 milioane m^2, iar în anul 1957 aproximativ 50 milioane m^2 suprafaţă locativă nouă.

Statul Sovietic alocă din belşug mijloace pentru îmbunătăţirea condiţiilor de locuit şi de trai ale oamenilor muncii. Printr-o priceputâ folosire a lor, aceste cheltuieli ar putea însă da rezultate considerabil mai mari. O vină pentru folosirea neraţională a acestor mijloace o avem şi noi, arhitecţii. Aici nu este vorba numai despre exagerări în proiectarea şi execuţia construcţiilor, exagerări pe care poporul le plăteşte scump. Poporul este în drept să pretindă arhitecţilor şi alte cerinţe justificate şi să întrebe dacă aceştia s-au gîndit suficient în ultimii ani în timp ce elaborau proiectele de noi oraşe, case de locuit şi clădiri social-culturale, la felul în care clădirile construite după proiectele lor vor contribui la formarea unui mod de viaţă nou, socialist.

Din păcate, această problemă socială a reconstrucţiei modului de viaţă a ieşit aproape cu desăvîrşire, în ultimii ani, din cîmpul de vedere al arhitecţilor noştri. Această problemă este adeseori limitată la o sarcină funcţională, uitîndu-se că arhitectura are o uriaşă influenţă asupra formării şi transformării modului de viaţă al societăţii.

După cum se ştie, modul de viaţă este unul dintre cele mai conservatoare elemente din viaţa societăţii, un rol destul de important jucîndu-l în acest caz influenţa vechilor tipuri de clădiri care pot fixa pentru multă vreme vechile forme de trai. În acelaşi timp, răspîndirea noilor tipuri de aşezări, de clădiri de locuit şi clădiri social-culturale poate grăbi foarte mult apariţia şi răspîndirea noilor forme de trai socialist.

În lucrarea sa: «Cu privire la problema locuinţelor», Engels scria că în societatea capitalistă şi în cea socialistă, problema locuinţelor se soluţionează în mod diferit; că în socialism este nevoie nu numai de o rezolvare cantitativă (locuinţe cît mai multe), dar şi de o atitudine calitativ diferită faţă de această problemă. Noi trăim în ţara socialismului; cine alţii în afară de noi, să rezolve această problemă?

Să ne referim la fapte din istoria arhitecturii sovietice.

În cel de al treilea deceniu al secolului nostru, viaţa noastră arhitecturală era plină de contradicţii care nu se limitau numai la diferitele puncte de vedere faţă de aspectul pur formal al creaţiei arhitecturale şi faţă de noutăţile din tehnica de construcţie. Arhitecţii erau frămîntaţi şi de problemele formării noului mod de viaţă socialist. În legătură cu aceasta s-au spus în acea vreme multe lucruri eronate, adeseori chiar dăunătoare, dar însuşi faptul intervenţiei active a arhitectului în viaţă constituia, indiscutabil, un fenomen pozitiv.

În acel deceniu, la noi s-a vorbit mult despre aşa numitele case-comune. În deceniul următor însă, această idee a fost anatemizată.

Ce este casa-comună? Ideea de bază a casei-comune constă în aceea de a apropia de viaţa de zi de zi clubul, cantina, grădiniţa pentru copii, creşa, sala de lectură şi celelalte instituţii social-culturale. Prin urmare ideea însăşi a casei-comune (denumirea este desigur nu prea reuşită) rămîne actuală şi pentru vremurile noastre. Nu trebuie însă să confundăm ideea tipului nou de locuinţă cu formele concrete care au fost propuse în proiectele din anii 1920—1930. În proiectele de atunci găsim numeroase greşeli, lucruri inutile şi pur şi simplu nereale asupra cărora nu trebuie să închidem ochii. Astfel, lăsînd apartamente separate pentru fiecare familie, numeroşi autori de proiecte nu au prevăzut în ele bucătării, considerînd că alimentaţia va fi în totalitate publică, colectivă. De altfel, această lipsă esenţială a caselor-comune a devenit atuul principal al duşmanilor acestei idei şi a contribuit în mare măsură la discreditarea căutărilor ce se făceau pentru găsirea acestui nou tip de locuinţă.

Ce dovedeşte această lipsă? Ea dovedeşte că arhitecţii din acea vreme nu se descurcau prea bine în problema traiului familial şi anume în ceea ce trebuie raportat la rămăşiţele trecutului şi ceea ce este necesar să rămînă ca parte componentă a oricărei gospodării familiale.

Dacă adoptăm faţă de problema creării unui nou tip de locuinţă un punct de vedere principial, vom găsi că ideea de bază emisă în acel deceniu — reunirea într-un singur complex (casă sau cvartal) a locuinţei individuale (apartamentul) şi a dotărilor comune — a fost şi rămîne o idee justă. În această direcţie s-au şi realizat multe în anii care au urmat, ţinîndu-se seama de necesităţile reale ale vieţii noastre, dar cele ce s-au realizat nu sînt încă nici pe departe suficiente.

În mai 1930, Comitetul Central al Partidului, în Hotărîrea «Cu privire la munca de reconstrucţie a modului de viaţă», dezvăluind greşelile şi denaturările (inclusiv cele ale arhitecţilor) comise în deceniul al treilea, a subliniat importanţa acestei munci, ţinînd însă seama de premisele materiale. Partidul recomanda să nu se întocmească proiecte semi-utopice, nefundamentate, pentru transformarea traiului dintr-o dată; el cerea ca atenţia principală să se acorde studierii elementelor noi ale traiului, care apăreau în viaţa noastră de zi de zi, să se contribuie la afirmarea acestora. Partidul nu a negat niciodată importanţa problemei de reconstrucţie a modului de viaţă.

Cum se poate însă explica, în acest caz, că acestei importante probleme arhitecţii îi acordau an de an o atenţie tot mai mică, iar în ultimii 10 ani însăşi amintirea muncii de transformare a modului de viaţă a dispărut cu desăvîrşire din paginile presei de specialitate?

Influenţa condiţiilor anormale create în domeniul ştiinţelor sociale de către cultul personalităţii a influenţat foarte mult şi asupra acelor laturi din practica şi ştiinţa arhitecturală care sînt legate de problemele sociale. Ştiinţa arhitecturii şi presa de arhitectură au evitat să pună în mod direct problema şi să rezolve problemele sociale, au dat cu totul uitării tezele cunoscute ale clasicilor marxism-leninismului despre necesitatea reconstrucţiei radicale a modului de viaţă în condiţiile socialismului.

În proiectele de clădiri de locuit nu se ţinea seama suficient de procesele legate de modificarea caracterului şi componenţei familiei urbane şi rurale. Practica ne arată că de fapt, la noi, există cel puţin două tipuri de familii: 1) familia în dezvoltare — perechea tînără cu copii; 2) familia care nu se mai dezvoltă — perechea de soţi care au copii mari, care locuiesc separat (fără a mai vorbi despre burlaci etc.).

Pentru fiecare din aceste tipuri de familie trebuie să existe, nu numai tipuri speciale de apartamente, dar şi tipuri diferite de clădiri, cuprinzînd dotările publice caracteristice.

Să luăm de exemplu problema uşurării situaţiei femeii în gospodărie. Această problemă devenise « elementul comun » în aproape toate lucrările de arhitectură sovietică. Ce s-a făcut însă în mod practic în acest domeniu? Foarte puţin. Trebuie să ne amintim mai des cuvintele lui V. I. Lenin scrise în anul 1919: « Femeia continuă să rămînă sclava casei, cu toate legile care o eliberează, deoarece ea este înăbuşită, strivită, îndobitocită şi înjosită de mica gospodărie casnică, care o leagă de bucătărie şi de camera copiilor, irosindu-i munca prin metode stupid de neproductive, care merg pînă la îndobitocire, metode mărunte, enervante şi abrutizante. Adevărata eliberare a femeii, adevăratul comunism, va începe numai acolo şi numai atunci, unde şi cînd va începe lupta de masă (condusă de proletariatul care are puterea de stat) împotriva acestei mici gospodării casnice, sau, mai exact, reconstrucţia în masă a acesteia şi transformarea ei în mare gospodărie socialistă». (V. I. Lenin — Opere, vol. 29, pag. 413).

Lipsa unor materiale statistice care să ofere un tablou clar asupra schimbărilor intervenite în condiţiile de trai ale oamenilor sovietici a împiedicat pe arhitecţii noştri să-şi îndrepte atenţia la timp spre cerinţele vieţii. Însă chiar şi fără analiza unor date precise se putea de mult înţelege că în domeniul creării unui tip confortabil de locuinţă (în sensul larg al acestui cuvînt), lucrurile nu stau prea bine. Este suficient să amintim, de exemplu, cît de îndîrjit şi fără rezultat se discută problema necesităţii de a se modifica amplasarea actuală a cluburilor şi a construcţiilor sportive pentru a le face accesibile tuturor.

Nu este un secret pentru nimeni că numeroase cluburi s-au transformat în întreprinderi comerciale, îngreuiate adeseori de un plan financiar umflat, care se realizează în special prin prezentarea unor spectacole de cinematograf. Clubul însă trebuie să fie un loc în care omul să se poată pur şi simplu odihni, să citească ziarul, să converseze cu prieteni, să bea un pahar de ceai sau o cană de bere, să joace şah. Acest loc nu trebuie să fie departe de locuinţa lui; la club omul trebuie să meargă pe jos, şi nu să călătorească cu tramvaiul sau cu metroul.

Dacă vom calcula numărul de oameni pe care poate să-l deservească fiecare club, vom vedea clar că nici cei mai talentaţi conducători de cluburi nu pot să cuprindă nici a cincea parte din populaţie. Aşa dar, paralel cu cluburile trebuie create şi alte instituţii culturale de masă, de tip nou. De exemplu, în fiecare cvartal să se amenajeze un loc public pentru odihnă sau ceva în genul unei cafenele în care să se poată lua, nu numai un aperitiv, dar să se poată odihni şi distra.

De mult trebuiau create în fiecare cvartal dotări sportive deschise tuturor amatorilor. Nu putem miza numai pe « sportivi care dau rezultate». Desigur că avem nevoie şi de campioni, de maeştri ai sportului, dar avem în aceeaşi măsură obligaţia să ne îngrijim şi de cei care se ocupă cu cultura fizică pentru ei înşişi, pentru a-şi menţine vioiciunea şi pentru a-şi întări sănătatea.

Se poate desigur obiecta de către unii că crearea unor dotări sportive este legată de cheltuieli mari şi că în prezent, cînd încă nu este soluţionată problema de primă importanţă a asigurării oamenilor muncii cu suprafaţă locativă, nu este vremea să se vorbească despre ele. Această obiecţie este justă numai în parte; într-adevăr, cine poate calcula în ruble dauna pe care o aduce societăţii noastre proasta organizare a timpului liber al elevilor şi tineretului; se pot oare calcula pierderile datorite huliganismului, chefurilor, datorite stării proaste în care ajung mulţi oameni înainte de vreme deoarece nu au posibilitatea practică de a se ocupa cu sportul?

Trebuie analizate amănunţit datele statistice, trebuie studiate amănunţit noile elemente ale modului de viaţă socialist pentru a adopta o atitudine justă în problema rezolvării noului tip de locuinţă. Aceasta nu este o problemă academică. De soluţionarea ei depinde în mare măsură viitorul societăţii noastre. La noi încă nu a fost desrădăcinată atitudinea de neîncredere faţă de tot ceea ce este legat de reconstrucţia modului de viaţă. În legătură cu aceasta nu este inutil să reamintim că la timpul lor numeroşi critici afirmau că « agitaţia» în jurul creării grădiniţelor pentru copii şi a creşelor este o fantezie, că nici un părinte « cumsecade» nu-şi va da copiii pe mîini « străine». Timpul însă a dovedit viabilitatea acestui element nou şi cu toate că numărul aşezămintelor pentru copii creşte an de an, locurile încă nu sînt suficiente.

Se pot auzi şi asemenea voci: « modificarea traiului este o problemă subtilă, nu trebuie să ne amestecăm în această chestiune, să lăsăm ca procesul de cristalizare a noului mod de viaţă să se desfăşoare pe cale naturală, de la sine!». Noi trebuie însă să ştim să privim în viitor. Ştiinţa noastră trebuie, nu numai să explice diferitele etape parcurse de arhitectură, dar să şi prevadă dezvoltarea, să privească în viitor, să elaboreze problemele pe care practicienii vor trebui de abia să le soluţioneze. În acest caz trebuie căutate soluţii noi, cu mai mult curaj.

În faţa savanţilor noştri, care au la dispoziţia lor pentru analiză şi cercetare un cîmp de activitate atît de mare cum sînt dezvoltarea şi naşterea noilor forme de trai ale primei societăţi socialiste din lume, se deschid posibilităţi cu adevărat fără precedent.

Dacă urmărim istoria dezvoltării arhitecturii noastre în cei 40 de ani de putere sovietică, aşa cum este ea înfăţişată în ştiinţa noastră a arhitecturii, vom vedea că istoriografii au împărţit-o în numeroase « etape». Astfel, de exemplu, planul leninist de propagandă prin monumente — acest program principial de dezvoltare a artei şi arhitecturii noastre, calculat pentru mulţi ani — este considerat doar ca una dintre « etape»; lupta pentru instaurarea noului mod de viaţă constituie de asemenea o « etapă» şi cu atît mai mult — o etapă terminată. Acum s-a găsit o nouă etapă — etapa luptei împotriva înfrumuseţării cu orice preţ, ca şi cum lupta împotriva înfrumuseţării cu orice preţ nu constituie o linie generală de dezvoltare a arhitecturii şi pentru viitor, ci numai o campanie trecătoare.

Noi considerăm cu prea multă uşurinţă drept trecute diferitele etape în dezvoltarea arhitecturii noastre (dintre care şi unele cum sînt lupta pentru crearea unui nou tip de locuinţă şi pentru transformarea modului de viaţă). Faptele însă ne arată că multe dintre problemele puse la timp şi în mod just în faţa arhitecturii sovietice nu au fost încă complet transpuse în viaţă.

Vorbind despre acele aspecte ale traiului care trebuie să dispară ca fiind rămăşiţe ale burgheziei, se uită adesea că sarcina constă, nu în a impune omului noi aspecte de trai «utopice», ci în aceea ca în condiţiile societăţii noastre libere să dăm posibilitatea să se manifeste tot ceea ce este bun în om, tot ceea ce a fost asuprit, constrîns şi adeseori deformat în condiţiile societăţii împărţite în clase.

Greşelile constructiviştilor noştri constau în mare măsură în aceea că cerinţele naturale, proprii fiecărui om erau considerate de ei drept rămăşiţe burgheze, condamnate la o grabnică dispariţie. Şi astăzi se mai poate auzi că tendinţa omului de a avea în jurul casei sale o mică grădiniţă sau măcar un strat de flori constituie o rămăşiţă a tendinţelor individualiste. Cu cîţiva ani în urmă, în oraşele mari, locatarii de la parter au început să-şi amenajeze în faţa ferestrelor grădiniţe. În aceste locuri a crescut o vegetaţie bogată. Foarte important este că întreagă această vegetaţie a fost plantată şi întreţinută fără să se folosească mijloace ale statului, de către locatari. Despre ce « rămăşiţe» poate fi vorba aici?

Se pune problema dacă nu s-ar putea ca măcar în oraşele mai mici să se proiecteze şi să se construiască cvartale în aşa fel încît fiecare familie să aibă posibilitatea de a-şi amenaja o mică grădiniţă?

În prezent ne este mult mai uşor decît în primii ani ai puterii sovietice să ne dăm seama care sînt elementele traiului destinate să piară şi care sînt cele care se întăresc sau apar din nou. Din păcate, după cum am mai arătat, arhitecţii s-au ocupat foarte puţin de aceste probleme în ultimii ani, întrucît în creaţia arhitecturală se considera că problemele principale sînt cele pur artistice.

Tocmai acest lucru explică şi faptul că arhitecţii au acordat atenţia principală proiectării de clădiri unicale şi nu construcţiei de clădiri de locuit şi social-culturale de masă.

În ultimul timp, după ce practica arhitecturală a fost supusă unei critici aspre şi justificate, la noi a început să se observe tendinţa de a face din problemele tehnico-economice problemele principale în creaţia arhitectului, aspectul social rămînînd din nou în afara cîmpului de vedere al arhitecţilor noştri. Desigur că nici această situaţie nu poate fi considerată ca justă. Numai considerînd drept principale în creaţia arhitectului problemele sociale legate de noua organizare a traiului oamenilor sovietici, vom putea îndrepta forţele principale ale arhitecţilor pe linia creării de clădiri de locuit şi social-culturale de masă.

Adeseori discuţiile despre inovaţie se reduc la cerinţa de a crea noi elemente de construcţie sau noi forme arhitecturale; în acest caz se uită că adevărata inovaţie o constituie amestecul activ în viaţă, crearea unor tipuri de locuinţă şi de aşezări principial noi.

Desigur că în soluţionarea problemei locuinţelor ne interesează, nu numai latura cantitativă, dar şi aspectul calitativ. Nu este suficient să creăm doar « suprafaţă de locuit», trebuie să ne gîndim şi la calitatea locuinţei pe care o oferim oamenilor noştri. Clădirile de locuit pe care le construim acum vor dura ani îndelungaţi şi vor determina prin aceasta formele de trai ale poporului nostru. Asta înseamnă că chestiunea nu se rezumă la cei mai favorabili indici K_1 sau K_2, ci la modul de viaţă care trebuie să existe în oraşele noastre şi în casele noastre de locuit. Deseori însă, ocupîndu-ne de proiectarea clădirilor de locuit tip, noi uităm de tipul de casă de locuit, deşi tocmai cu aceasta trebuie să ne începem căutările şi munca. Adeseori, dintr-o mulţime de variante ale unui proiect de locuinţă, noi alegem una oarecare, ghidîndu-ne în primul rînd după indicii tehnico-economici. Nu ar fi însă mai just să începem cu căutarea tipului de casă care să corespundă cerinţelor noului mod de viaţă socialist şi numai după aceea să căutăm varianta cea mai favorabilă din punct de vedere tehnico-economic, elaborînd pe baza ei proiectul-tip?

Din acest punct de vedere noi considerăm că concursul desfăşurat în 1956 pentru elaborarea proiectelor de case de locuit, nu a fost organizat în mod just. Ar fi fost mai raţional ca un astfel de concurs să se desfăşoare fără existenţa unui program rigid şi fără tendinţa de a se obţine dintr-o dată un proiect tip definitiv, ci să se organizeze un concurs de idei pentru un nou tip de casă de locuit şi numai după aceea, după evaluarea principială a proiectelor şi alegerea celor mai acceptabile dintre ele, să se dea posibilitate autorilor să-şi completeze proiectele sau să se desfăşoare o a doua fază a concursului, în conformitate cu un program bine stabilit.

În concursul care a avut loc, atenţia principală a participanţilor a fost îndreptată spre soluţionarea problemelor tehnico-economice, astfel încît arhitecţii nu au putut să-şi manifeste posibilităţile lor creatoare în problema căutării de noi tipuri de case de locuit.

În încheiere am vrea să subliniem importanţa pe care o are pentru ştiinţa noastră a arhitecturii stabilirea şi prelucrarea unor probleme pe care în viitorul apropiat le vom avea de rezolvat în mod practic. În legătură cu aceasta trebuie pusă în mod foarte ascuţit problema necesităţii de experimentare în proiectarea şi execuţia construcţiilor, problema verificării în practică a concluziilor ştiinţei arhitecturale. Economia noastră socialistă, planificată, oferă posibilităţi largi pentru experimentare, dar aceste posibilităţi nu sînt folosite de arhitecţi în măsura necesară.

1. *Bloc de locuințe, Cambridge, Massachusetts — 1950*
   Arhitecți, Kennedy, Koch, DeMars, Rapson și Brown
2. *Bloc de locuințe, Chicago, Illinois — 1951*
   Arhitect, Ludwig Mies van der Rohe
3. *Casa Lever, New-York City, New-York — 1952*
   Arhitecți, Skidmore, Owings și Merrill
4. *Locuință pentru Warren Tremaine, Montecito, California — 1949*
   Arhitect, Richard J. Neutra

3

EXPOZIŢIA «ARHITECTURA CONTEMPORANĂ DIN S.U.A.»

Între 21 ianuarie și 10 februarie, în sala Dalles a fost deschisă expoziția «Arhitectura contemporană din Statele Unite ale Americii» organizată de Institutul Romîn pentru Relațiile Culturale cu Străinătatea și Uniunea Arhitecților din Republica Populară Romînă.

Materialele prezentate în această expoziție reprezintă unele realizări ale arhitecturii din Statele Unite ale Americii de după cel de al doilea război mondial. Aceste materiale ilustrează două categorii de construcții și anume:

a) construcțiile mai importante realizate în perioada 1945—1952; fotografiile acestor clădiri au fost selecționate de către Muzeul de artă modernă din New-York;

b) o serie de construcții ale căror proiecte au fost distinse în anii 1956—1957 cu premiile decernate de Institutul de arhitectură din S.U.A.

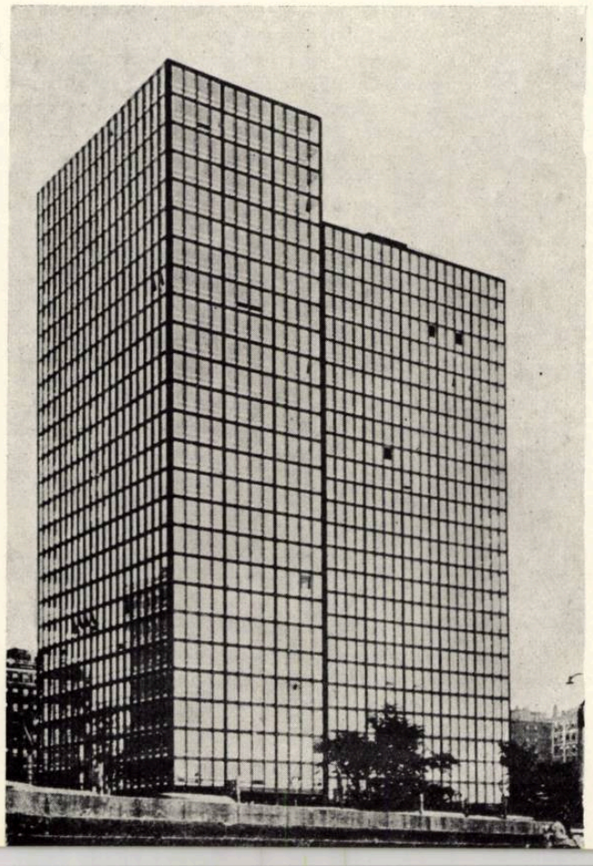

2

4

1

EXPOZIŢIA DE ACUARELE, DESENE ŞI FOTOGRAFII EXECUTATE DE ARHITECŢI ÎN ANUL 1957 – Lucrări premiate

2

3

În vederea expunerii publice a lucrărilor artistice (acuarele, desene şi fotografii) realizate de arhitecţi în cursul anului 1957, Uniunea Arhitecţilor din R.P.R. a organizat la Casa Arhitectului o expoziţie în luna februarie a.c.

Lucrările trebuiau să aibă tematică arhitecturală, din ţară şi din străinătate, să nu mai fi fost expuse la altă expoziţie şi să fie realizate după natură.

Au putut să participe arhitecţi, membri şi candidaţi ai Uniunii Arhitecţilor din R.P.R.

Materialele prezentate au fost selecţionate de un juriu, care a respins pe cele ce nu corespundeau prevederilor temei-program, precum şi pe cele al căror nivel artistic nu corespundea cerinţelor expoziţiei.

Pentru stimularea activităţii arhitecţilor în acest domeniu, juriul a acordat celor mai bune lucrări o serie de premii în bani. Au fost distinse cu premii şi menţiuni lucrările de acuarelă şi desen ale arhitecţilor: Cristian Ionescu, Laurenţiu Vasilescu, Radu Cosma, Dan Ioanovici, Renzo Cărăuşu, Anton Dîmboianu, Bogdan Gheorghiu, Ignace Şerban, Nicolae Vlădescu, Liliana Dinescu, Virginia Jipa, Willy Juster, Dumitru Papaconstantin, Mircea Anania, Adrian Gheorghiu, Constantin Jugurică, Liviu Popa, Mircea Possa, Jean Rosenberg, Lutfi Şefki, Dragoş Morărescu, Albert Naiman, Iohan Grad, Constantin Rulea, Constantin Voiciulescu. La fotografii s-au acordat premii şi menţiuni arhitecţilor: Daniel Farb, Solari Aron Grimberg, Jean Rosenberg, Emil Călinescu, Isac Glückman, Heinrich Marcus, Noldy Marcus, Teodor Oteteleşeanu, Dan Cristescu, Henriette Hardt, Marcel Melicson, Silvia Timotin Păun, Victor Alexiu, Roxana Bernstein, Paul Mihăilescu, Andrei Pănoiu, Vladimir Protopopescu şi Aurel Tofan.

1 — *RĂȘINARI*
Acuarelă, arh. Dan Ioanovici
2 — *CASĂ VECHE DIN CÎMPULUNG-MUSCEL*
Acuarelă, arh. Bogdan Gheorghiu
3 — *CULA DIN CURTIȘOARA*
Acuarelă, arh. Laurențiu Vasilescu
4 — *INTERIOR*
Tempera, arh. Cristian Ionescu
5 — *SIGHIȘOARA — STRADĂ PITOREASCĂ*
Foto, arh. Jean Rosenberg
6 — *SIBIU — ASPECT*
Foto, arh. Daniel Farb

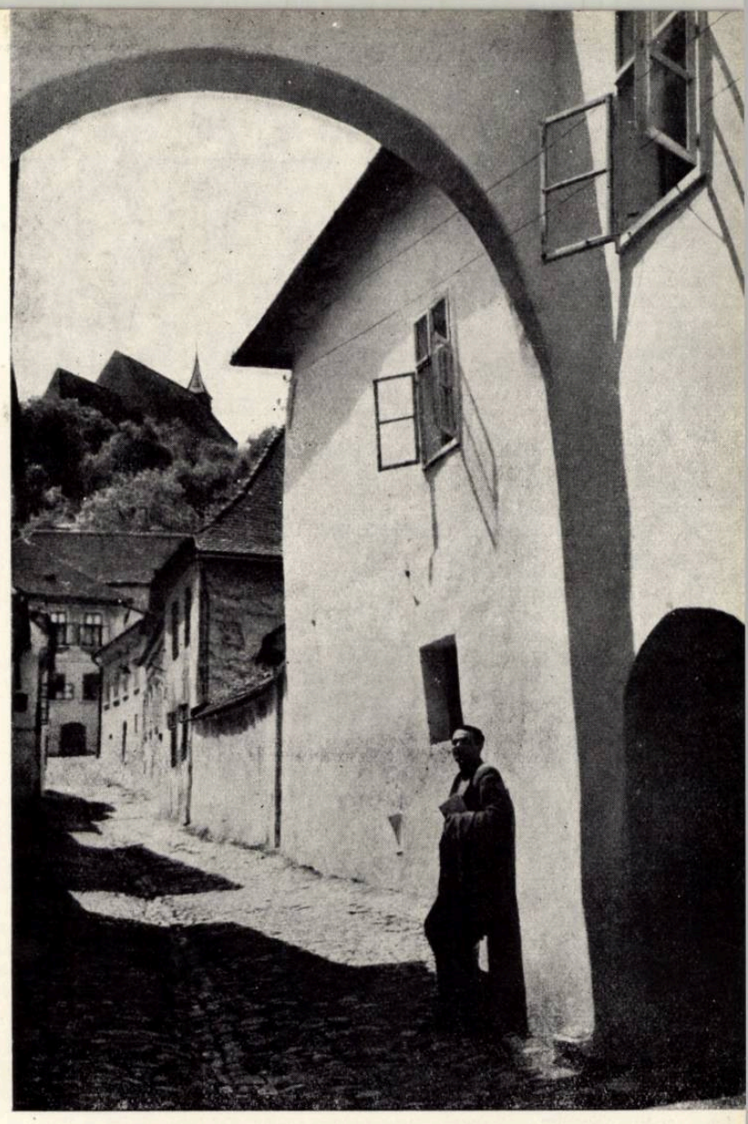

5

4

6

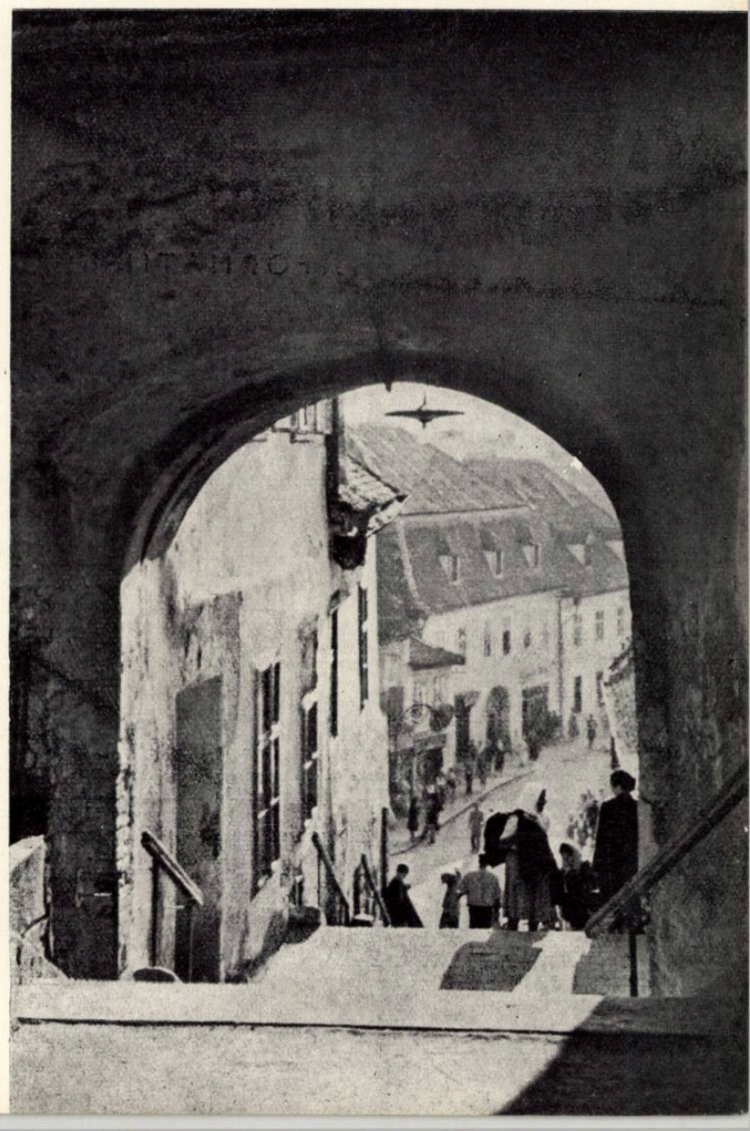

DIN ACTIVITATEA U. A.

ŞEDINŢA PLENARĂ A COMITETULUI DE CONDUCERE AL U.A.

În ziua de 11 martie a.c. a avut loc şedinţa plenară a comitetului de conducere al Uniunii Arhitecţilor din R.P.R.

Comitetul a luat în discuţie şi a aprobat criteriile de primire în uniune a persoanelor care nu au titlul de arhitect, în conformitate cu aliniatul al doilea din articolul 2 al statutului U.A. care prevede că: « În mod excepţional, pot fi membri ai U.A., persoane fără titlu de arhitect, dar care depun o activitate susţinută şi meritorie în domeniul creaţiei sau al muncii ştiinţifice arhitecturale». Comitetul a subliniat că primirea acestor persoane în uniune are un caracter excepţional şi se referă numai la persoanele care depun o activitate în domeniul arhitecturii, într-o latură sau alta a profesiunii. Primirea acestor persoane în uniune se face pe baza unei cereri individuale.

În continuare, comitetul a ascultat expunerea asupra revistei « Arhitectura R.P.R.» luînd în discuţie diferite probleme ce se degajează din conţinutul şi modul de prezentare al revistei. Apreciindu-se ca pozitivă activitatea revistei, al cărei conţinut se îmbunătăţeşte treptat, membrii comitetului au arătat unele lipsuri care mai persistă şi au făcut propuneri corespunzătoare. Biroul U.A. a fost însărcinat să elaboreze un plan de măsuri pentru îmbunătăţirea revistei, în conformitate cu discuţiile din şedinţă.

DISCUŢII DE CREAŢIE — În zilele de 25 şi 27 februarie a avut loc la Casa Arhitectului, discuţia de creaţie « *Problemele economiei şi tehnicii noi în construcţii* ».

Această discuţie face parte din acţiunile iniţiate de comitetul de conducere al Uniunii Arhitecţilor pentru pregătirea plenarei a V-a a U.A. consacrată discutării « Orientării creaţiei arhitecturale în R.P.R.».

La şedinţe a participat un mare număr de arhitecţi şi ingineri care au ridicat numeroase probleme şi au făcut propuneri urmărind reducerea preţului de cost, realizarea de economii prin proiectare, introducerea tehnicii noi în construcţii, îmbunătăţirea activităţii în sectoarele materialelor de construcţie, execuţiei, prefabricării etc.

CONFERINŢE — Începînd din luna martie, la Casa Arhitectului se organizează în colaborare cu Societatea pentru răspîndirea ştiinţei şi culturii, conferinţe şi prezentări de diapozitive cu subiecte de arhitectură, pentru marele public şi pentru cei care se interesează de problemele arhitecturii. Conferinţele au loc în fiecare miercuri.

Ciclul de conferinţe a fost deschis de prof. arh. Grigore Ionescu, care în ziua de 5 martie a ţinut conferinţa cu subiectul: « Ce sînt monumentele istorice şi cum se păstrează ele».

DIN ACTIVITATEA CERCURILOR U.A.

În ziua de 18 februarie a. c. a avut loc şedinţa lunară a birourilor de cerc U.A. din oraşul Bucureşti. Din partea biroului Uniunii au fost prezentate « *Instrucţiunile cu privire la activitatea filialelor şi cercurilor* », precum şi informaţii cu privire la pregătirile pentru Congresul al V-lea al U.I.A. şi la pregătirea discuţiilor de creaţie ale U.A.

INFORMAŢII U.I.A.

Congresul al V-lea al U.I.A. va avea loc între 20 şi 28 iulie 1958, la Moscova. Cu organizarea tehnică a congresului a fost însărcinată Uniunea Arhitecţilor Sovietici (secţia din U.R.S.S. a U.I.A.).

Congresul are ca temă « Construcţia şi reconstrucţia oraşelor 1945—1957». Secţiile naţionale ale U.I.A., printre care şi cea din Romînia, Uniunea Arhitecţilor din R.P.R., au primit sarcina să pregătească documentaţia pentru lucrările congresului. Uniunea Arhitecţilor din R.P.R. a trimis din vreme răspunsurile la un chestionar elaborat de organizatorii şi referenţii congresului, împreună cu Comisia de urbanism a U.I.A. Aceste răspunsuri precum şi ilustraţiile care le-au însoţit, se referă la planurile de sistematizare ale oraşelor Bucureşti şi Galaţi şi ale regiunii Văii Jiului şi litoralului Mării Negre.

Congresul are următoarele organe:

Comitetul de conducere, format din:

Pavel Abrosimov (U.R.S.S.) preşedintele congresului.

Hector Mardones-Restat (Chili), preşedintele U.I.A.

Giovanni B. Ceas (Italia), vicepreşedintele U.I.A.

Robert H. Matthew (Marea Britanie), vicepreşedintele U.I.A.

Yang Ting-Pao (R.P. Chineză), vicepreşedintele U.I.A.

Pierre Vago (Franţa), secretar general al U.I.A.

Willy Van Hove (Belgia), trezorierul U.I.A.

Nicolai Baranov (U.R.S.S.), raportorul general.

Comitetul de organizare, format din:

Arh. Pavel Abrosimov, preşedintele Comitetului.

Arh. Nicolai Baranov, vicepreşedinte.

Arh. Iosif Loveiko.

Ing. Vasili Svetlicinîi.

Ing. Alexandru Şarov.

Arh. Semion Tutucenko.

Arh. Mihail Şaronov.

Arh. Viaceslav Şkvarikov.

Arh. Vladimir Novak, trezorier.

Arh. David Hodjaev, secretar.

Comitetul de coordonare format din:

Hector Mardones-Restat (Chili), preşedintele U.I.A.

Pierre Vago (Franţa), secretar general al U.I.A.

Pavel Abrosimov (U.R.S.S.), preşedintele Congresului al V-lea.

J. H. Van den Broek (Olanda), preşedintele Congresului al IV-lea.

Carlos Ramos (Portugalia), preşedintele Congresului al II-lea.

Jean Tschumi (Elveţia), preşedintele Congresului I.

Nicolai Baranov (U.R.S.S.), raportor general.

Jean Pierre Vouga (Elveţia), delegatul general pentru comisiile de lucru ale U.I.A.

Din regulamentul congresului rezultă că pot participa la congres, cu drept de vot, arhitecţii membri ai secţiilor naţionale U.I.A. (în Romînia, membrii U.A.), membrii şi delegaţii asociaţiilor de arhitecţi sau ai asociaţiilor care activează în domeniul arhitecturii şi urbanismului, precum şi invitaţii comitetului. De asemenea, pot participa, în calitate de observatori fără drept de vot, delegaţi ai diferitelor organizaţii internaţionale, delegaţi ai guvernelor, studenţi arhitecţi şi reprezentanţi ai presei.

Lucrările congresului vor fi conduse de comitetul de conducere. Programul congresului prevede expuneri (rapoarte şi comunicări) precum şi şedinţe pentru discuţii. Rapoartele se referă la tema congresului, sub diferitele ei aspecte (vezi revista Arhitectura R.P.R., nr. 1—2/1958) şi vor fi prezentate de către raportorii invitaţi de comitetul de conducere.

La discuţii poate lua cuvîntul oricare dintre participanţii la congres, dar numai o singură dată la fiecare şedinţă şi nu mai mult de 10 minute.

Limbile oficiale ale congresului sînt: franceza, rusa, engleza şi spaniola. Cuvîntările se vor traduce simultan în aceste limbi, precum şi în limba germană. Limba franceză va fi folosită obligatoriu pentru documentele oficiale ale congresului.

În ziua de duminică, 20 iulie, vor avea loc întîlniri între participanţi şi excursii facultative. Seara, va avea loc o recepţie la preşedintele Sovietului orăşenesc din Moscova. Luni 21 iulie, la ora 10, în sala de reuniuni a marelui palat din Kremlin va avea loc şedinţa de inaugurare a congresului, la care se va expune raportul general. Rapoartele pentru tema I (Planul. Aspectele funcţionale şi estetice) vor fi expuse în după amiaza zilei de 21 iulie şi în dimineaţa zilei de 22 iulie, iar discuţiile asupra acestor rapoarte vor avea loc în după amiaza de 22 iulie şi în dimineaţa de 23 iulie. Rapoartele şi comunicările la tema II/a (Realizarea planului. Aspectele legislative, economice şi sociale) se vor expune în ziua de 24 iulie, dimineaţa, iar rapoartele şi comunicările la tema II/b (Realizarea planului. Aspectele tehnice; aportul industriei la construirea clădirilor) în ziua de 25 iulie, dimineaţa. În ziua de 26 iulie, după amiază, va avea loc şedinţa de închidere şi adoptarea concluziilor. În aceeaşi seară, la Kremlin, va avea loc festivitatea de închidere şi un banchet. Şedinţele obişnuite ale congresului se vor desfăşura în clădirea Universităţii de stat din Moscova.

În orele libere dintre şedinţe, inclusiv în ziua de 27 iulie, sînt programate excursii şi spectacole. Excursiile în oraşul Moscova se vor face la Kremlin, Universitatea de stat, Stadionul central Lenin din raionul Lujniki, Expoziţia industrială agricolă şi de construcţii, şantierele noi de construcţii, cartiere de locuit, uzinele industriei de construcţii etc.

Cu prilejul congresului, U.I.A. publică o culegere de documente în legătură cu lucrările congresului.

În timpul congresului vor fi deschise patru expoziţii şi anume: Expoziţia itinerantă U.I.A., Expoziţia consacrată temei congresului, Expoziţia lucrărilor concursului internaţional al studenţilor arhitecţi organizat de U.I.A. şi Expoziţia sovietică de arhitectură şi urbanism.

După terminarea congresului, participanţii la congres pot lua parte la una din excursiile ce se vor organiza în diferite oraşe sovietice şi anume: Leningrad (4 zile), Kiev (3 zile), Minsk (3 zile), Leningrad—Kiev (7 zile), Stalingrad—Moscova (3 zile), Kiev—Soci—Moscova (7 zile), Tbilisi—Soci—Moscova (7 zile), Erevan—Tbilisi—Soci—Moscova (9 zile), Leningrad—Soci—Erevan—Moscova (9 zile).

MŰSZAKI KÖNYVTÁR · ORSZÁGOS

СОДЕРЖАНИЕ

КУЛЬТУРНО-БЫТОВОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

Архитекторы Корнел Витез и Атанасе Попеску — СТОЛОВАЯ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНЫХ МАСТЕРСКИХ «КРАСНАЯ ГРИВИЦА» (стр.2). На железнодорожных мастерских Красная Гривица, а именно на стороне комбината, выходящей на улицу Гривицей, в настоящее время строится столовая с пропускной способностью 3.000 столовников в день при обеспечении возможности хранения продуктов на весь зимний период. Помещение столовой может быть при нужде использовано и как зал для собраний, торжеств и кинопроекций, в которых смогут участвовать — помимо рабочих мастерских — и посторонняя публика.

В столовой умещаются одновременно 1250 человек, за столами, рассчитанными на четырех.

Застроенная площадь нижнего этажа — примерно 2620 м², а развернутая площадь всей стройки — примерно 5760 м².

Архитекторы Ион Гэлешану, Анни Шехнер, Константин Руля — ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ШКОЛА ИМ. «ШИМО ГЕЗЫ» В ТЫРГУ МУРЕШЕ (стр. 5). В целях подготовки квалифицированных кадров для столярного производства, при мебельной фабрике им. Шимо Гезы в Тыргу Муреше было запроектировано строительство профессиональной школы на 240 учащихся.

Школа построена на площадке, находящейся неподалеку от фабрики. Помимо самой школы в строительный ансамбль входят и столовая и общежитие для учащихся, в непосредственной близости от квартала жилых домов для рабочих фабрики.

Арх. Георге Джорджеску — ДЕТСКИЙ ЛАГЕРЬ В КОСТИНЕШТАХ (стр. 8). Детский лагерь в Костинештах, рассчитанный примерно на 80 человек детей от 7 до 14-летнего возраста, расположен вблизи от моря на площади около 0,5 га. Помимо главного двухэтажного корпуса, где помещаются детские спальни, в лагере имеются и три одноэтажных павильона второстепенной важности, в которых размещены службы. Детские спальни вмещают по 10 коек каждая, на каждые две спальни приходится по одному сан-узлу и комната для руководителя. На первом этаже расположена выходящая окнами к морю столовая, рассчитанная на обслуживание 80—100 детей в две очереди; над столовой, на втором этаже, помещается детский клуб.

Строительные работы еще не закончены.

ЖИЛИЩНОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

Арх. Андрей Киршнер — МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА БУЛЬВАРЕ ИМ. 6 МАРТА В БУХАРЕСТЕ (стр. 11). На месте пересечения Бульвара им. 6 марта и Бульвара им. Б. П. Хашдэу, где прежде находился цирк Палладиум, проектировано построить многоквартирный дом в 6 этажей с 7-этажным центральным корпусом. На первом этаже будут расположены входы для квартирантов, большой продовольственный магазин и другой — парфюмерный, а на остальных этажах 90 квартир, из которых 70% с двумя комнатами, 15% с 3 комнатами и 15% — в одну комнату.

ТИПОВОЕ ПРОЕКТИРОВАНИЕ

Инж. Исак Финкельштейн, инж. Дину Григориу — ТИПИЗАЦИЯ ПРОМЫШЛЕННОГО СТРОИТЕЛЬСТВА (стр. 13). На Международной конференции в Берлине, состоявшейся в 1957 году, были отмечены важные достижения в области типизации в СССР и в странах народной демократии.

На открытой в связи с этим Международной выставке типового проектирования был представлен важный документальный материал в связи с типовыми проектами и работами, выполненными на основе этих проектов.

Авторы статьи отмечают важнейшие аспекты выставки в области промышленного строительства.

Из анализа этих достижений следует, что типизация промышленного строительства в РНР идет по правильному пути.

Инж. Лаур Скрипка — ТИПИЗАЦИЯ СТРОИТЕЛЬНЫХ ЭЛЕМЕНТОВ (стр. 16). В статье сравниваются между собой строительные элементы и конструкций показанные на Международной выставке типового проектирования 1957 г., причем особый упор делается на элементы гражданского строительства, используемые в народно-демократических странах. Автор отмечает наиболее рациональные и чаще всего применяющиеся типы, выполнение которых содействует их промышленному производству и характеру взаимно заменяемости.

ВОПРОСЫ ОБРАЗОВАНИЯ

Арх. Фридерих Кожокару — ТЕХНИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В АРХИТЕКТУРЕ (стр. 18). Архитектурная деятельность объединяет в проектных мастерских две категории специалистов: архитектора с многосторонней подготовкой и высшим образованием и архитектора-техника, подготовленного для того, чтобы быть помощником первого.

После краткого изложения того, как развивалось в Румынии техническое образование в области архитектуры, как и причин, обусловивших реорганизацию этого образования в 1955 году, автор статьи анализирует условия, в которых родились новые архитектурные технические школы.

НАРОДНАЯ АРХИТЕКТУРА

Арх. Мирча Поссa, арх. Пауль Михалик — ПОЯНА СИБИУЛУЙ, ЕДИНСТВО АРХИТЕКТУРЫ, ОТРАЖАЮЩЕЕ ЕДИНСТВО ОБРАЗА ЖИЗНИ (стр. 22). Статья посвящена одной довольно мало исследованной стороне творческого народного гения, а именно структуре и общему оформлению села Пояна Сибиу в горах Чиндрелул.

Жители этого села — чабаны, которые на протяжении многих веков проходили со своими отарами значительные расстояния, доходя до Крыма или до Богемии. Этот образ жизни способствовал формированию в них практического духа и большой способности к организации, что отразилось и на составе и развитии их села.

Расположенное в горах на средней вышине 900 м от поверхности моря, село Пояна Сибиулуй отличается крайне разнообразным рельефом и своеобразием своей структуры. Несмотря на препятствия, созданные пересеченной местностью, которая обычно обуславливает большую рассеяность горных селений, народные мастера из Пояна Сибиулуй сумели, при помощи простых и целесообразных средств, создать село стройного и слаженного характера.

ТЕОРИЯ АРХИТЕКТУРЫ

Арх. С. Хан-Магомедов — О РОЛИ АРХИТЕКТОРА В ПЕРЕУСТРОЙСТВЕ БЫТА (стр. 27). Перевод статьи опубликованной в «Архитектура СССР» 1—1958.

ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОЕ ИСКУССТВО

ВЫСТАВКА «СОВРЕМЕННАЯ АРХИТЕКТУРА США» (стр. 29). На этой выставке, открытой с 21 января по 10 февраля этого года в бухарестском зале Даллес, были показаны отдельные достижения американской архитектуры за период после второй мировой войны.

ВЫСТАВКА АКВАРЕЛЕЙ РИСУНКОВ И ФОТОГРАФИЙ, ИСПОЛНЕННЫХ АРХИТЕКТОРАМИ В 1957 ГОДУ (стр. 30). Под этой рубрикой помещен ряд репродукций с нескольких премированных или отмеченных похвальным отзывом работ с ежегодной выставки архитекторов.

ХРОНИКА (стр. 32). В хронику входит информация о деятельности Союза архитекторов РНР в феврале и марте 1958 года, а также о Международным Союзе Архитекторов.

SOMMAIRE

CONSTRUCTIONS SOCIALES ET CULTURELLES

Cornel Vitez, Atanase Popesco, architectes — CANTINE POUR LES ATELIERS C.F.R. « GRIVIŢA ROŞIE » (p. 2). Du côté de la rue Griviţa, on est en train de construire, dans le complexe des Ateliers Griviţa, une cantine pouvant servir 3000 repas par jour; ses dépôts peuvent emmagasiner la quantité d'aliments nécessaire pout tout l'hiver. La salle à manger pourra occasionnellement servir aux réunions, fêtes et projections cinématographiques auxquelles pourra participer, en dehors des ouvriers de l'atelier, un public étranger.

La capacité de la salle à manger est de 1250 personnes à la fois; les tables sont à quatre personnes. La surface construite du rez-de-chaussée est d'environ 2620 m² et la surface des planchers de 5760 m².

Ion Gâleşanu, Annie Schechner, Constantin Rulea, architectes — ÉCOLE PROFESSIONNELLE « SIMO GEZA » À TG. MUREŞ (p. 5). En vue de créer les cadres qualifiés pour le secteur de la menuiserie, on a prévu auprès de la fabrique de meubles « Simo Geza » à Tg. Mureş, une école professionnelle pour 240 élèves.

L'école est placée dans le voisinage de la fabrique. L'ensemble comprend, en dehors de l'école proprement dite, une cantine et le dortoir des élèves; tout près se trouvent les blocs d'habitation des ouvriers de la fabrique.

Gheorghe Georgesco, architecte — COLONIE D'ENFANTS À COSTINEŞTI (p. 8). Le bâtiment destiné à héberger une colonie d'environ 80 enfants âgés de 7 à 14 ans, à Costineşti, est emplacé à proximité de la mer sur un terrain d'environ 0,5 ha. La construction comporte un volume principal à deux niveaux où se trouvent les dortoirs des enfants, ainsi que trois pavillons secondaires n'ayant qu'un rez-de-chaussée, destinés aux différents services. Chaque dortoir comprend 10 lits — deux dortoirs étant desservis par un groupe sanitaire séparé — ainsi qu'une chambre pour le surveillant. Au rez-de-chaussée, se trouve le réfectoire orienté vers la mer et dont les dimensions permettent à 80—100 enfants d'y prendre leurs repas en deux séries; à l'étage, au-dessus du réfectoire, se trouve le club des enfants.

La construction est en cours d'exécution.

LOGEMENTS

Andrei Kirschner, architecte — BLOC DE LOGEMENTS SUR LE BOULEVARD 6 MARTIE — BUCAREST (p. 11). A l'intersection des Boulevards 6 Martie et B. P. Hasdeu, sur l'emplacement de l'ancien cirque Palladium, on projette la construction d'un bloc de logements comprenant 6 étages et un corps central de 7 étages.

Le bloc comprend, au rez-de-chaussée, les entrées des locataires, un grand magasin de produits alimentaires et une parfumerie, et aux étages — 90 appartements dont 70% à 2 chambres, 15% à 3 chambres et 15% à une seule chambre.

PROJETS-TYPE

Isac Finkelstein, Dinu Grigoriu, ingénieurs — LA TYPISATION DES CONSTRUCTIONS INDUSTRIELLES (p. 13). La conférence internationale tenue à Berlin en 1957, a montré les importantes réalisations dans le domaine de la typisation, obtenues en U.R.S.S. et dans les pays de démocratie populaire.

L'exposition internationale de projets-type, organisée à cette occasion, a présenté un important matériel documentaire concernant les projets-type et les travaux réalisés sur la base de ces projets.

L'article présente les aspects les plus importants de cette exposition, dans le domaine des constructions industrielles.

Il résulte de l'analyse de ces réalisations, que la typisation des constructions industrielles en R.P.R., se trouve sur la bonne voie.

Laur Scripcă, ingénieur — LA TYPISATION DES ÉLÉMENTS DE CONSTRUCTION (p. 16). On fait un exposé comparatif des éléments de construction présentés à l'« Exposition Internationale de Projets-Type 1957 », en insistant particulièrement sur les éléments pour constructions civiles, utilisés dans les pays de démocratie populaire. On fait ressortir les types les plus fréquents et les plus rationnels dont l'exécution facilite la production industrielle et le caractère interchangeable.

PROBLÈMES D'ENSEIGNEMENT

Friederich Cojocaru, architecte — L'ENSEIGNEMENT TECHNIQUE DE L'ARCHITECTURE (p. 18). L'activité architecturale réunit aux ateliers d'élaboration de projets, deux catégories de spécialistes: l'achitecte ayant une qualification supérieure et multilatérale et le technicien-architecte dont la tâche est d'être l'auxiliaire du premier.

Après une brève présentation du développement de l'enseignement de l'architecture en Roumanie, ainsi que des causes qui ont déterminé la réorganisation en 1955 de cet enseignement, on analyse les conditions dans lesquelles les nouvelles écoles techniques d'architecture ont été créées.

ARCHITECTURE POPULAIRE

Mircea Possa, Paul Mihalik, architectes — POIANA SIBIULUI, UNE UNITÉ ARCHITECTURALE EXPRESSION D'UNE UNITÉ DE VIE (p. 22). L'article présente un aspect moins étudié du génie créateur populaire et notamment la structure et la composition d'ensemble d'un village des monts Cindrel: Poiana Sibiului.

Les habitants de ce village sont des bergers transhumants qui, tout le long des siècles, ont parcouru avec leurs troupeaux des distances considérables, atteignant même la Crimée ou la Bohême. Ce mode de vie a formé leur sens pratique et leur esprit organisateur qui se répercutent sur le développement et la composition du village.

Poiana Sibiului, village sis en pleine montagne, à une altitude moyenne de 900 m., sur un relief très accidenté, se distingue par sa structure particulière. En dépit de tous les obstacles soulevés par le terrain montueux qui imposait habituellement aux agglomérations de montagne, des structures éparpillées, les artisans populaires de Poiana ont réussi à y réaliser, par des moyens simples et rationnels, un village à structure homogène et unitaire.

LA THÉORIE DE L'ARCHITECTURE

S. Han-Magomedov, architecte — LE RÔLE DE L'ARCHITECTE DANS LA TRANSFORMATION DU MODE DE VIE (p. 27). Article traduit du no. 1/1958 de la revue « L'architecture de l'U.R.S.S.».

ARTS PLASTIQUES

L'EXPOSITION « L'ARCHITECTURE CONTEMPORAINE AUX ÉTATS-UNIS » (p. 29). L'exposition ouverte entre le 21 Janvier et le 10 Février a.c., à la Salle Dallès de Bucarest, a présenté certaines réalisations de l'architecture des États-Unis après la seconde guerre mondiale.

L'EXPOSITION D'AQUARELLES, DE DESSINS ET DE PHOTOGRAPHIES ÉXECUTÉS PAR DES ARCHITECTES AU COURS DE L'ANNÉE 1957 (p. 30). Compte-rendu comportant une série de reproductions de plusieurs œuvres ayant reçu des Prix ou des Mentions à l'occasion de l'exposition annuelle des architectes.

CHRONIQUE (p. 32). Cette rubrique comprend des informations concernant l'activité de l'Union des Architectes de la R.P.R., au cours des mois de Février et de Mars 1958. La rubrique comprend également des informations de l'U.I.A.

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R.P.R.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI STR. EPISCOPIEI NR. 9
TELEFON: REDACŢIA — 3.98.80 — ADMINISTRAŢIA — 4.61.65 —
ABONAMENTELE SE POT FACE LA:
– UNIUNEA ARHITECŢILOR DIN R. P. R. — CABINETUL DE ARHITECTURĂ — BUCUREŞTI, STRADA EPISCOPIEI NR. 9.
– TOATE OFICIILE POŞTALE DIN ŢARĂ, FACTORII POŞTALI ŞI DIFUZORII VOLUNTARI DIN INSTITUŢII ŞI INTREPRINDERI
NUMERELE VECHI SE POT PROCURA LA ADMINISTRAŢIA REVISTEI

Lei 15

I. P. 4, Bucureşti

E 1689

KAT

ARHITECTURA RPR

Institut. de Documentare Tehnică
BUCUREȘTI
OBMEH - CSERE
VYMENA - WYMIANA
TAUSCH - ОБМЕНА

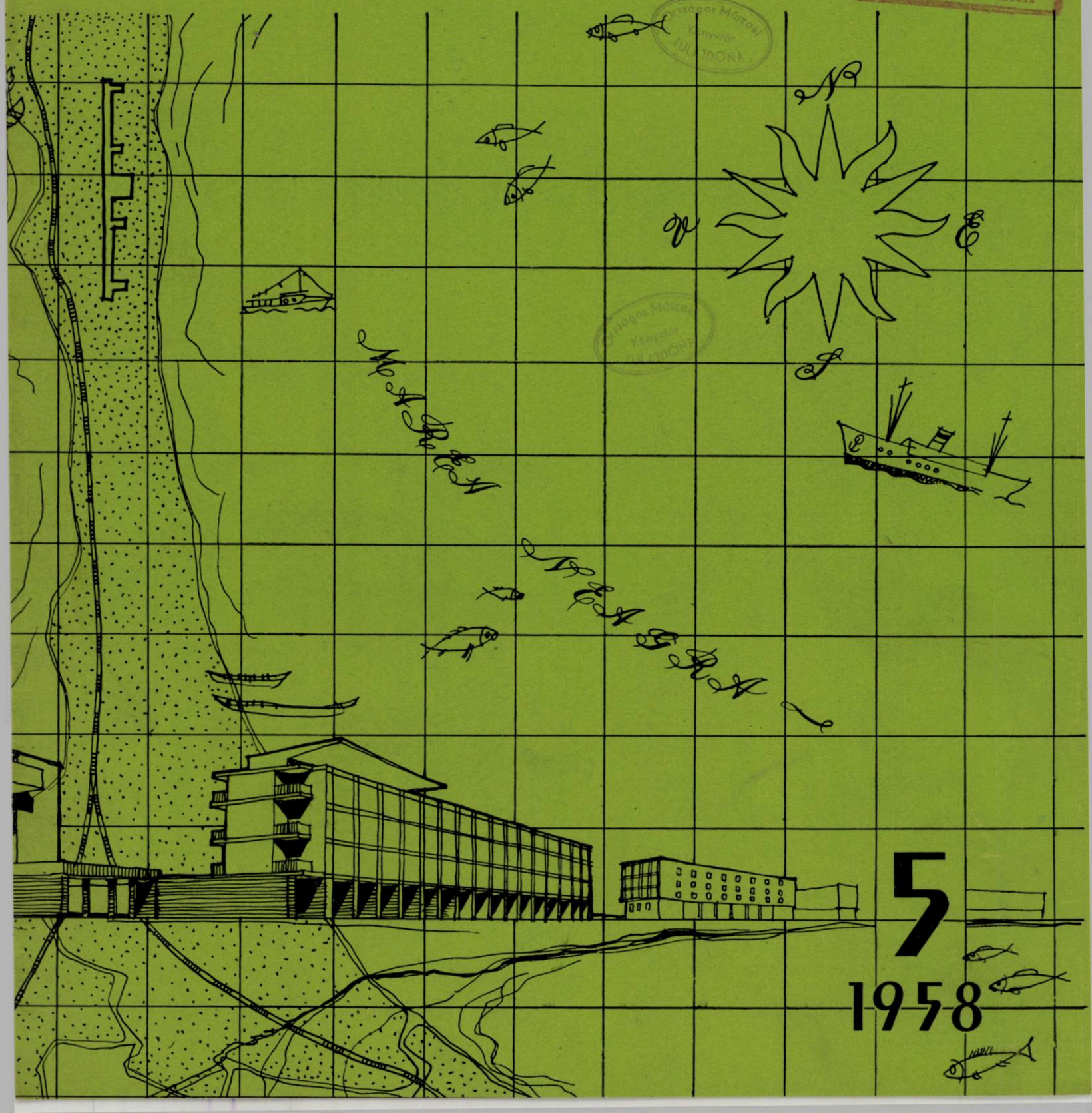

5
1958

ARHITECTURA

R P R

MŰSZAKI KÖNYVTÁR-ORSZÁGOS 1883

ORGAN AL UNIUNII
ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

S U M A R

CONCURS DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM PENTRU REALIZAREA UNOR ANSAMBLURI DE CASE DE ODIHNĂ LA MAMAIA 2

CHEMAREA CONSFĂTUIRII UNIONALE A CONSTRUCTORILOR DIN U.R.S.S. 17

L O C U I N Ț E

Arh. Virgil Nițulescu, arh. Hans Gross
BLOC DE LOCUINȚE PE CALEA PLEVNEI BUCUREȘTI 18

A R H I T E C T U R A I N D U S T R I A L Ă

Arh. Rodica Vrancu, arh. Nicolae Petrașincu, arh. Edgar Walter
FABRICA DE MOBILĂ UCECOM – BUCUREȘTI 20

T E O R I A A R H I T E C T U R I I

Arh. G. Minervin, arh. M. Fedorov
DESPRE CALITĂȚILE ESTETICE ALE CONSTRUCȚIEI DE MASĂ 23

I S T O R I A A R H I T E C T U R I I

Acad. Emil Condurachi
HISTRIA, CEL MAI VECHI ORAȘ DE PE TERITORIUL PATRIEI NOASTRE 26

P L A S T I C A

DIN EXPOZIȚIA DE ACUARELE, DESENE ȘI FOTOGRAFII EXECUTATE DE ARHITECȚI ÎN ANUL 1957 31

C R O N I C A

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R. P. R. 32

B I B L I O G R A F I E 32

1958 5
ANUL VI Nr. 5 (48)
MAI 1958

CONCURS DE ARHITECTURĂ ŞI URBANISM PENTRU REALIZAREA UNOR ANSAMBLURI DE CASE DE ODIHNĂ LA MAMAIA

Avînd în vedere amplul program de construcții în curs de realizare de-a lungul litoralului Mării Negre, Uniunea Arhitecților din R. P. R. și Departamentul de Arhitectură și Urbanism din M.C.M.C. au inițiat un concurs în vederea găsirii celor mai bune soluții arhitecturale și urbanistice pentru realizarea unor ansambluri de case de odihnă la Mamaia.

Extras din programul concursului

Concursul are ca obiect amenajarea în vederea odihnei a zonei de la sud de Cazinou și pînă în istmul lacului Tăbăcăriei. Limitele acestei zone sînt determinate în planul la scara 1:2000 ce se va remite concurenților.

Concurenții vor ține seama la stabilirea condițiilor de cazare și amenajare a teritoriului de următoarele condiții obligatorii:

1. În zona arătată să se realizeze ansambluri de cazare pentru cca. 4 000 de paturi vizitatori și cca. 400 paturi personal de deservire. Amenajarea urbanistică a întregii zone va ține seama de legăturile cu orașul Constanța și cu celelalte elemente de pe cordonul litoral.

2. Aceste construcții vor trebui să se încadreze într-un plan de sistematizare folosind în cea mai mare măsură construcțiile existente.

3. Ansamblurile vor fi alcătuite din mai multe hoteluri de cîte cca. 200—400 paturi, construite pe 3—4 caturi și din vile separate cu parter și etaj avînd fiecare 4—6 apartamente. Proporția de cazați în vile nu va întrece 5% din totalul de paturi.

4. Grupurile de hoteluri vor fi completate cu pavilioane de deservire care vor cuprinde:

— Săli de mese pentru deservire pînă la 1 000 de persoane în 2—3 serii sălile vor putea fi continuate în exterior cu terase acoperite și descoperite).

— Săli de club pentru lectură, șah etc.

— Bufete, cofetării permanente și spații bine amenajate pentru magazine de deservire a vizitatorilor cu: alimente, răcoritoare, frizerie-coafură, obiecte de galanterie etc.

— Încăperi pentru cazarea personalului de deservire, cca. 400 persoane, din care 2—3 camere încălzite cu sobe în timpul iernii, pentru personalul permanent.

— Punct sanitar.

— Cinematograf în aer liber.

Capacitatea și numărul pavilioanelor de deservire sînt lăsate la aprecierea concurenților.

5. Camerele de hotel vor avea cîte 2—3 paturi, cele de cîte 2 paturi în număr predominant. Fiecare cameră va fi precedată de un mic vestibul de acces și o încăpere cu duș și lavabou. W.C.-urile vor fi grupate în baterii pe etaje. Clădirile vor cuprinde camere de băi la fiecare etaj, alimentate cu apă caldă.

Se vor prevedea dulapuri înzidite și la cea mai mare parte a camerelor loggii, uși-ferestre sau balcoane.

6. În timpul iernii, clădirile vor fi prevăzute cu o încălzire de gardă (pentru menținerea în bună stare a clădirilor). Această încălzire se va face cu aer cald condus din partea de sus a coridoarelor.

7. Terenul se va amenaja cu alei, plantații, spații pentru terenuri de jocuri sportive.

Pe malul lacului se pot amenaja mici cluburi pentru sporturi nautice și băi.

Pe plajă se vor prevedea vestiare, cabine-dușuri, chioșcuri cu răcoritoare și obiecte de plajă, w.c.-uri.

8. Se vor propune construcții economice din materiale rezistente la climatul marin.

9. Construcțiile vor fi concepute în mod realist într-o arhitectură socialistă și vor fi în armonie cu mediul înconjurător (marea, plaja, lacul, plantațiile) și cu destinația funcțională a clădirilor.

10. Se recomandă soluționarea pe bază modulară, pentru a se permite raționalizarea construcțiilor.

Programul a fost completat cu regulamentul concursului și date geotehnice asupra terenului.

★

La acest concurs — care s-a desfășurat între lunile septembrie—noiembrie 1957 — au fost prezentate 23 de proiecte.

Juriul format din arhitecții Octav Doicescu, Constantin Moșinschi și Marcel Maller, din partea Uniunii Arhitecților, și arhitecții Marcel Locar și Titu Evolceanu, din partea Departamentului de Arhitectură și Urbanism din M.C.M.C., președinte fiind prof. arh. Octav Doicescu, a hotărît acordarea premiului III proiectului nr. 14 (motto 14 141) precum și acordarea a trei mențiuni proiectelor: nr. 18 (motto 76 028), nr. 20 (motto 80 804) și nr. 11 (motto 16 470).

Publicăm în numărul de față al revistei toate proiectele prezentate la concurs.

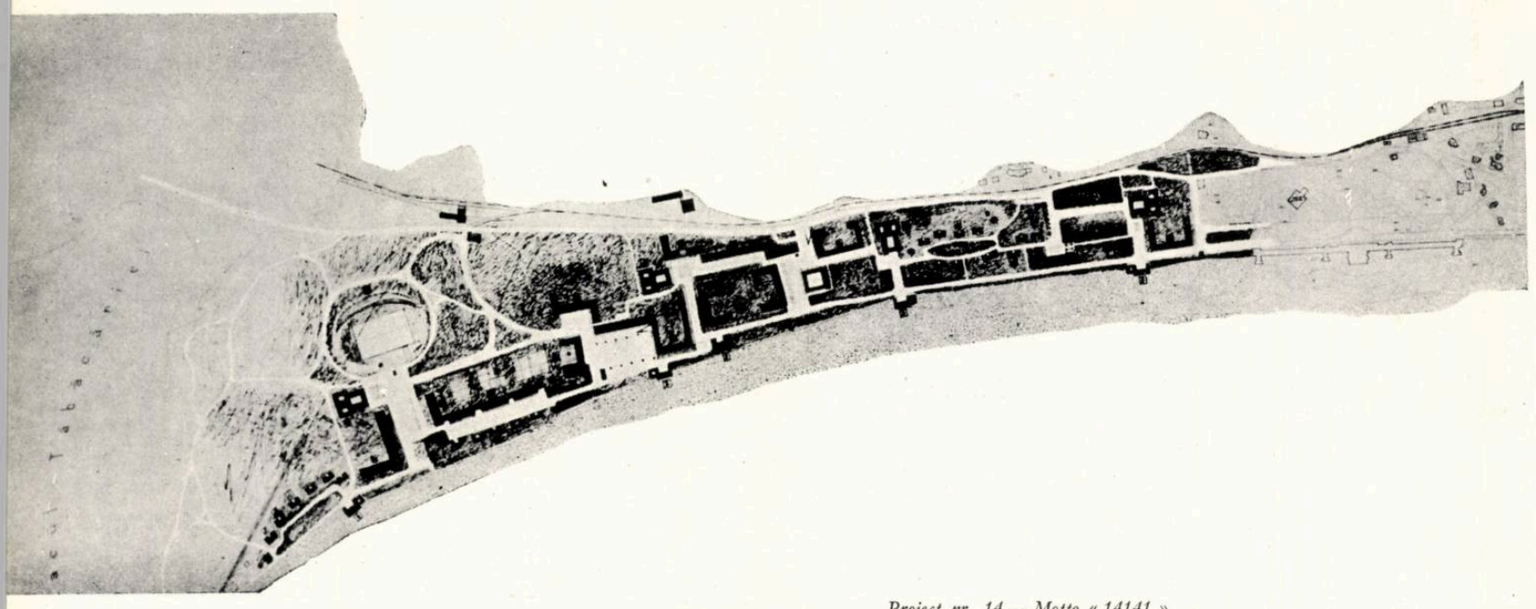

Proiect nr. 14 — Motto « 14141 »
Premiul III
Autori, arhitecții Gheorghe Filipeanu, Liliana Corradino, Violeta Vogel, Dumitru Bădulescu

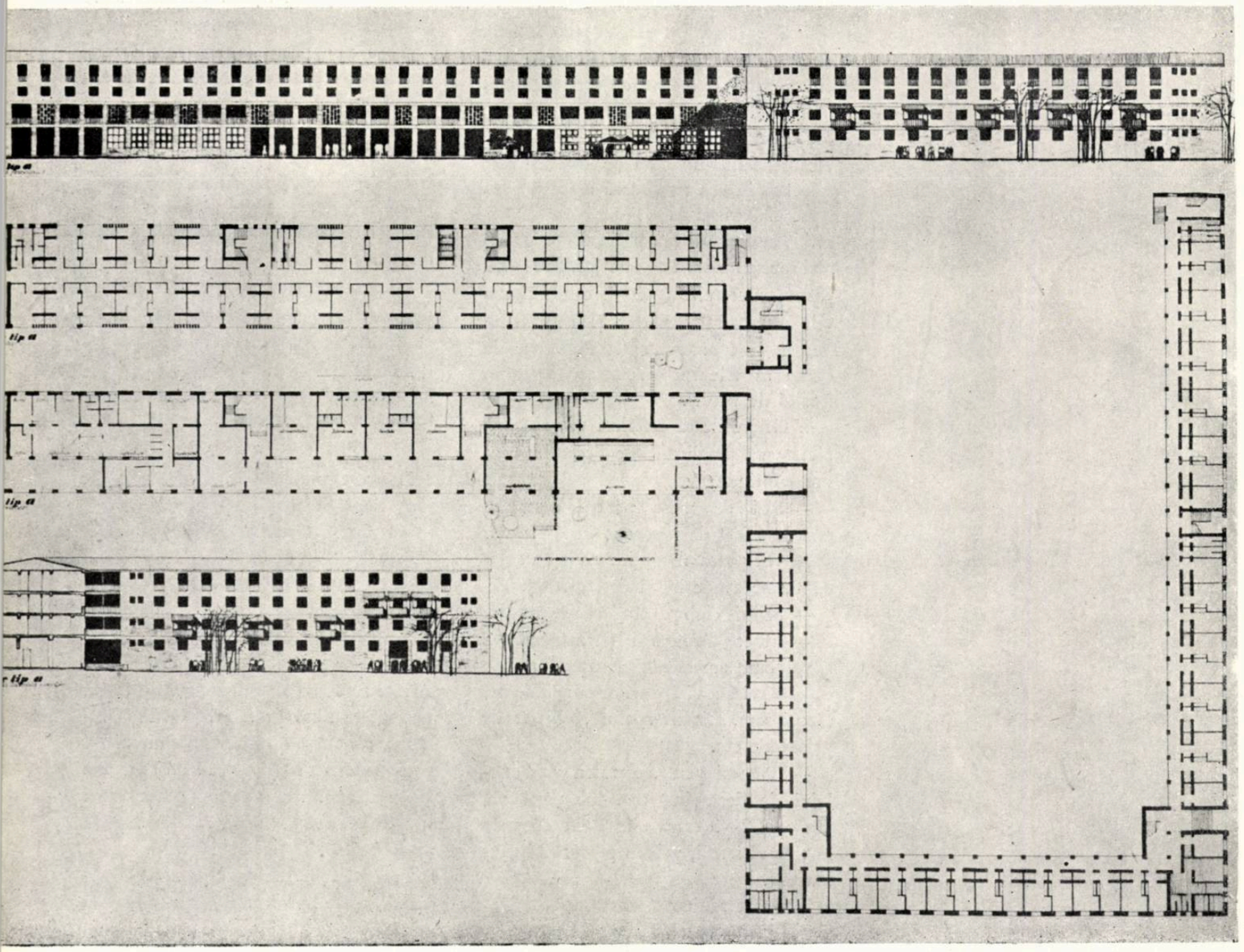

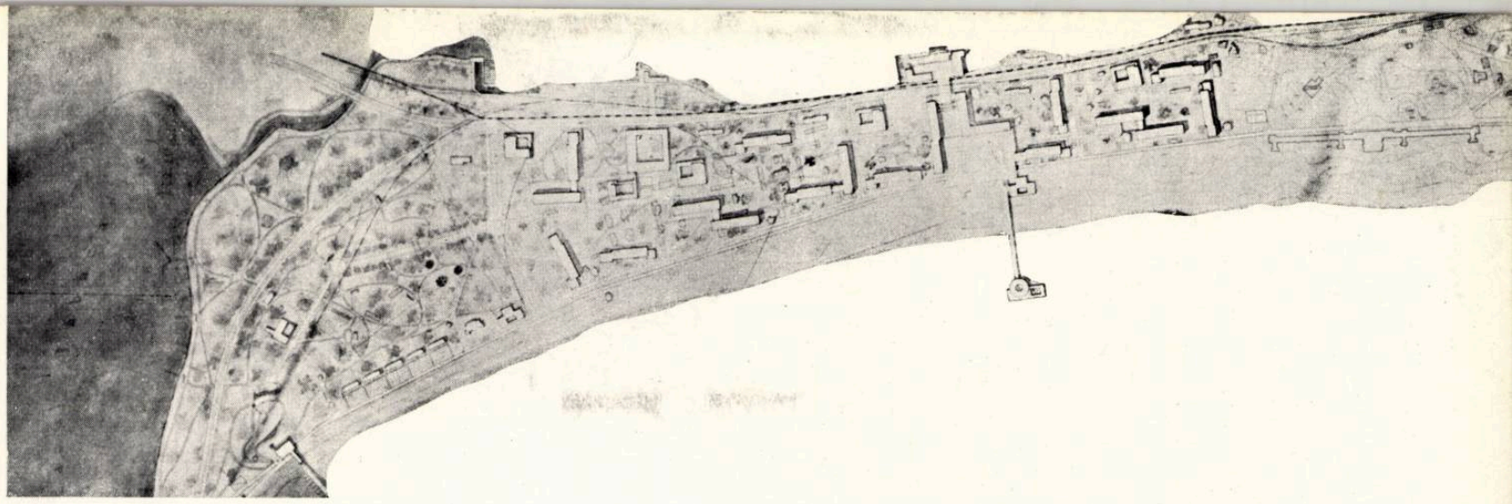

Proiect nr. 11 — Motto «16470»
Menţiune
Autori, arhitecţii Constantin Ionescu, Irena Ghiţulescu, Constantin Ghiţulescu, Adrian Corvătescu

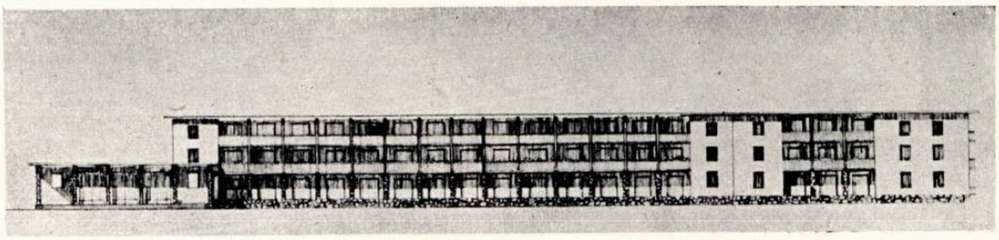

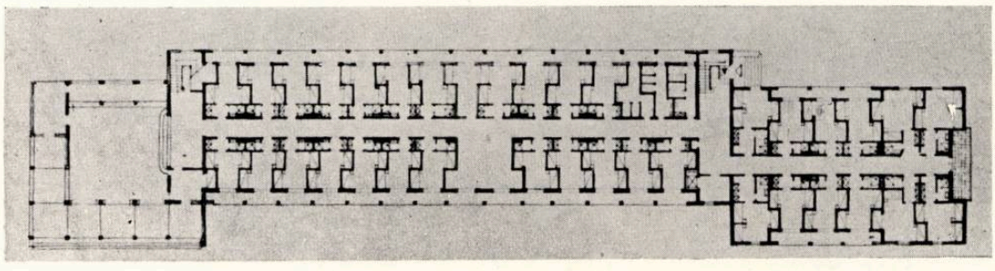

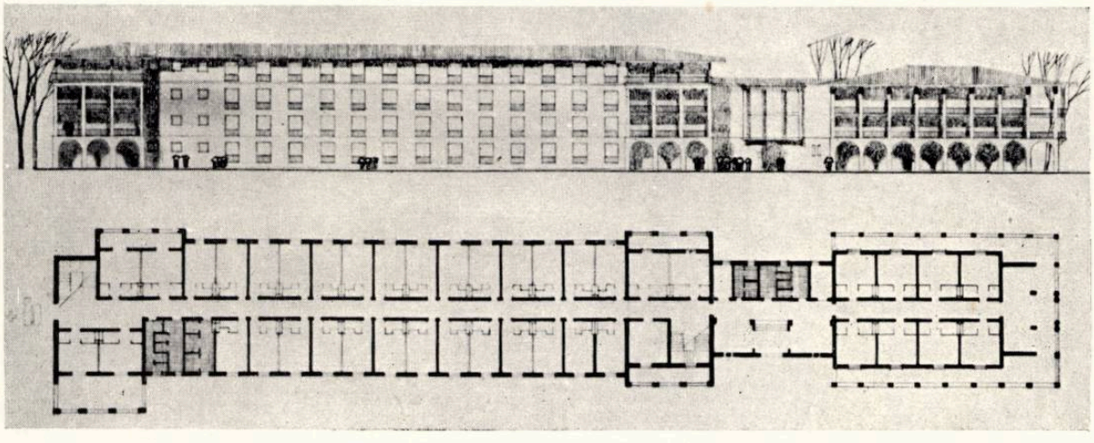

Proiect nr. 18 — Motto «76028»
Menţiune
Autori, arhitecţii Mihai Calinovschi, Aurel Dan

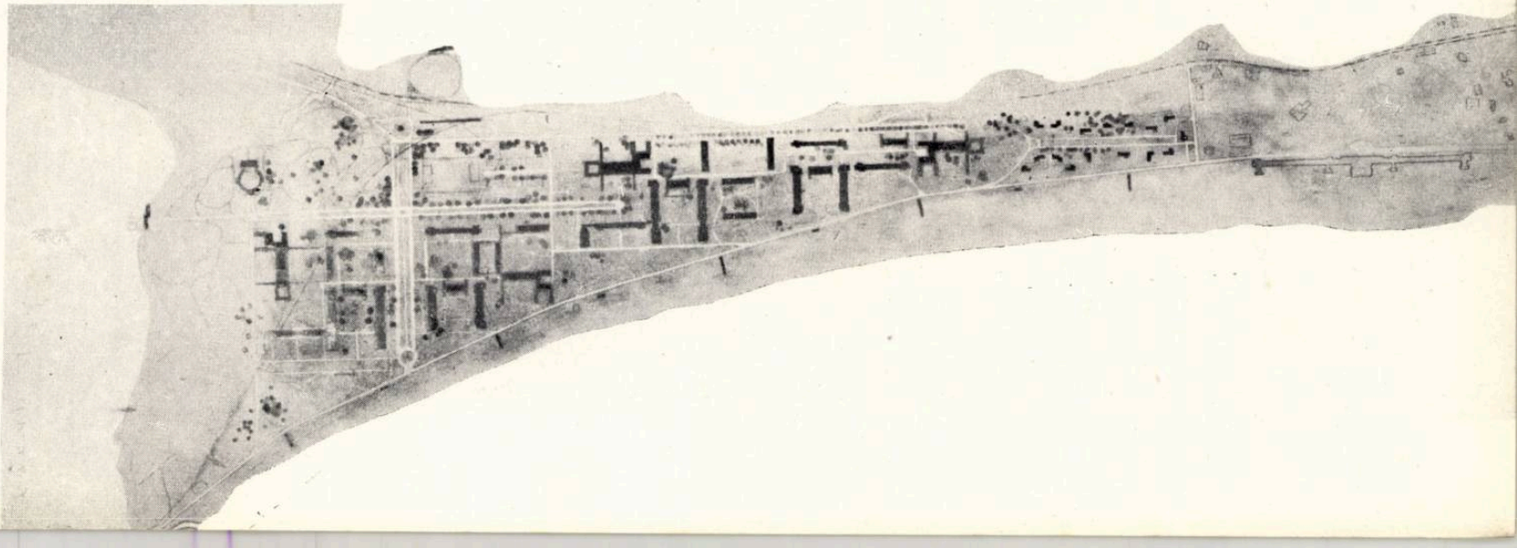

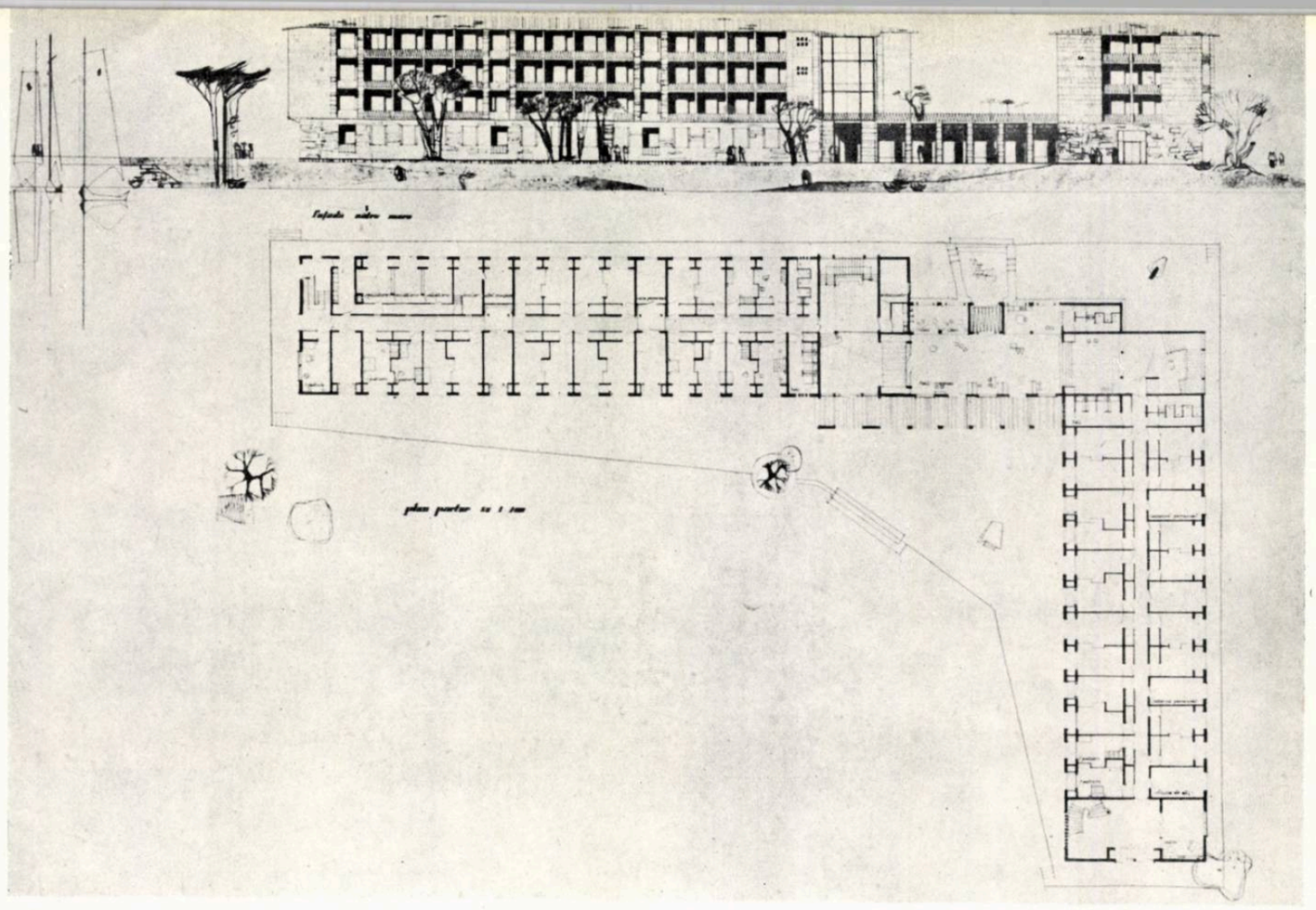

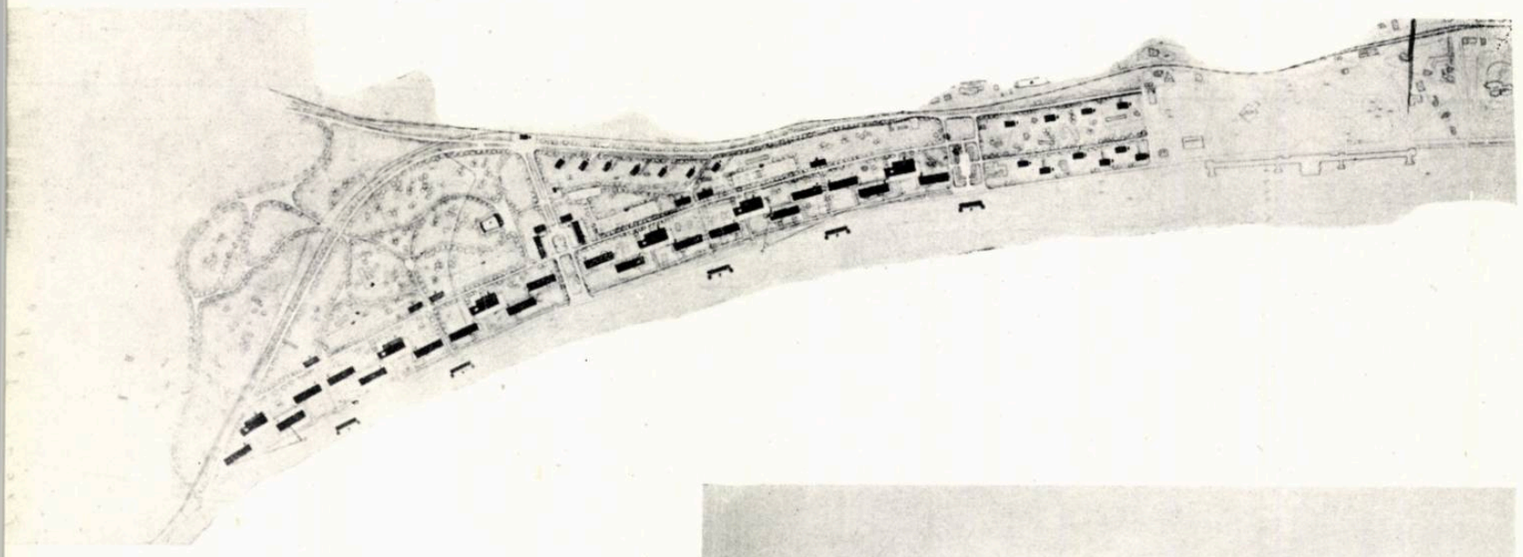

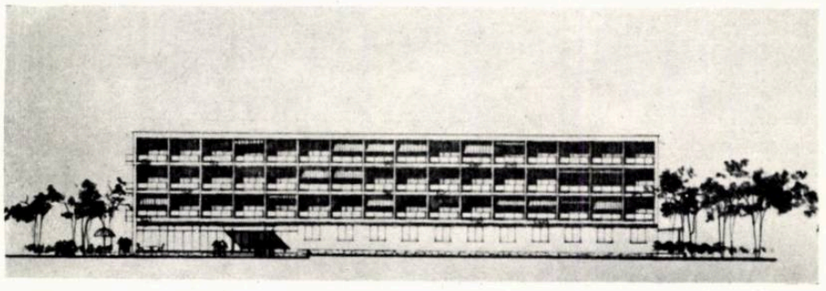

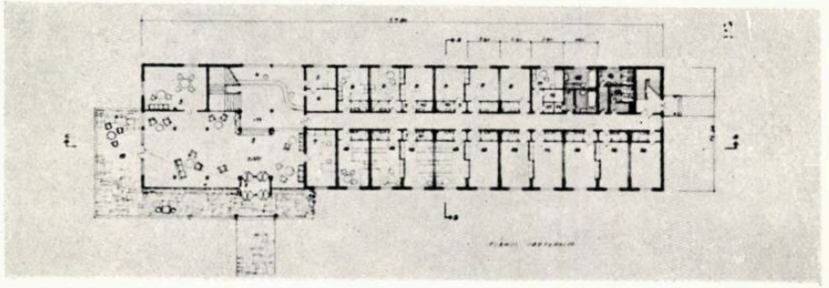

Proiect nr. 1 — Motto « 13571 »

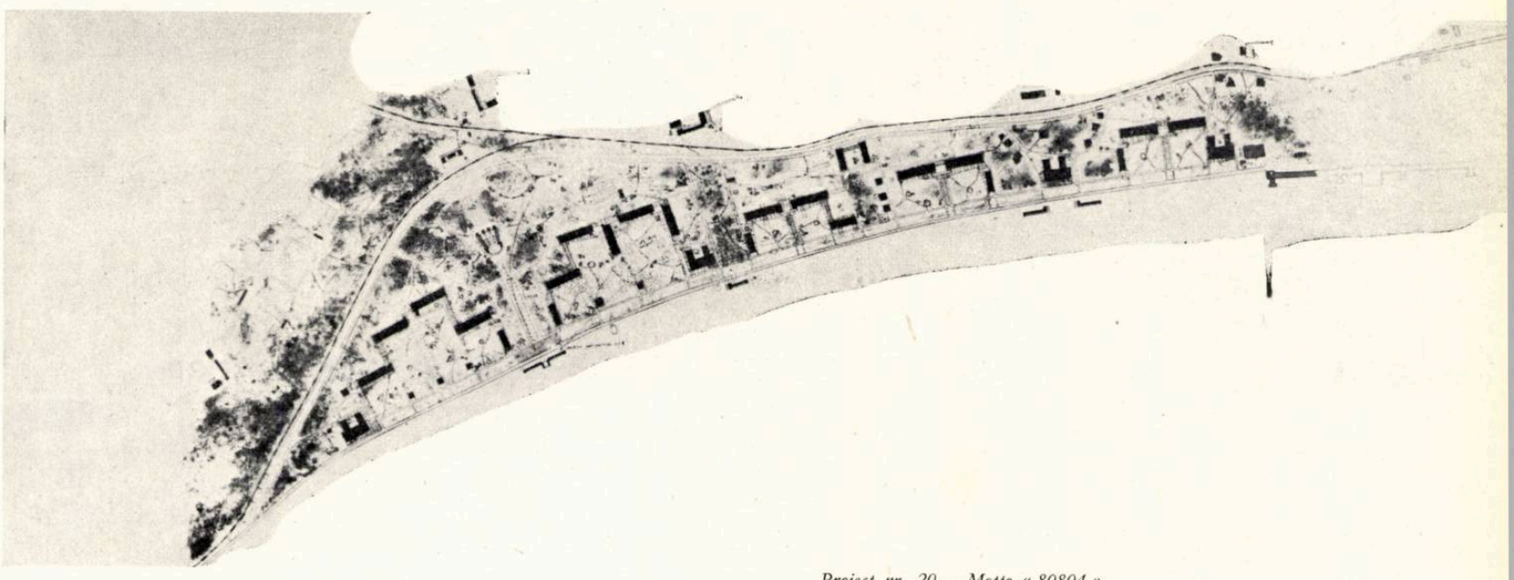

Proiect nr. 20 — Motto « 80804 »
Menţiune
Autori, arhitecţii Constantin Săvescu, Dinu Gheorghiu, Gabriel Cristea

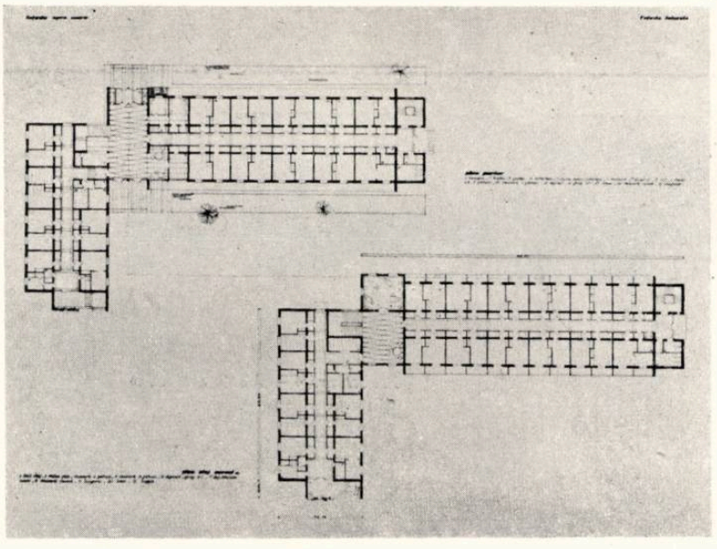

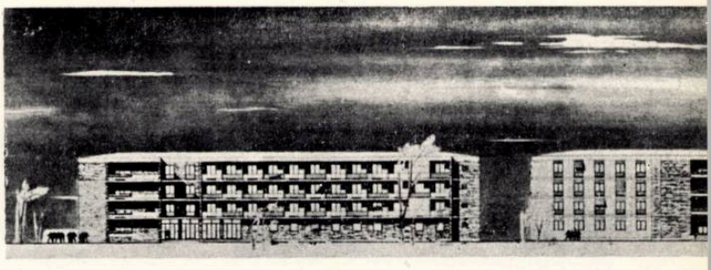

Proiect nr. 2 — Motto « 12121 »

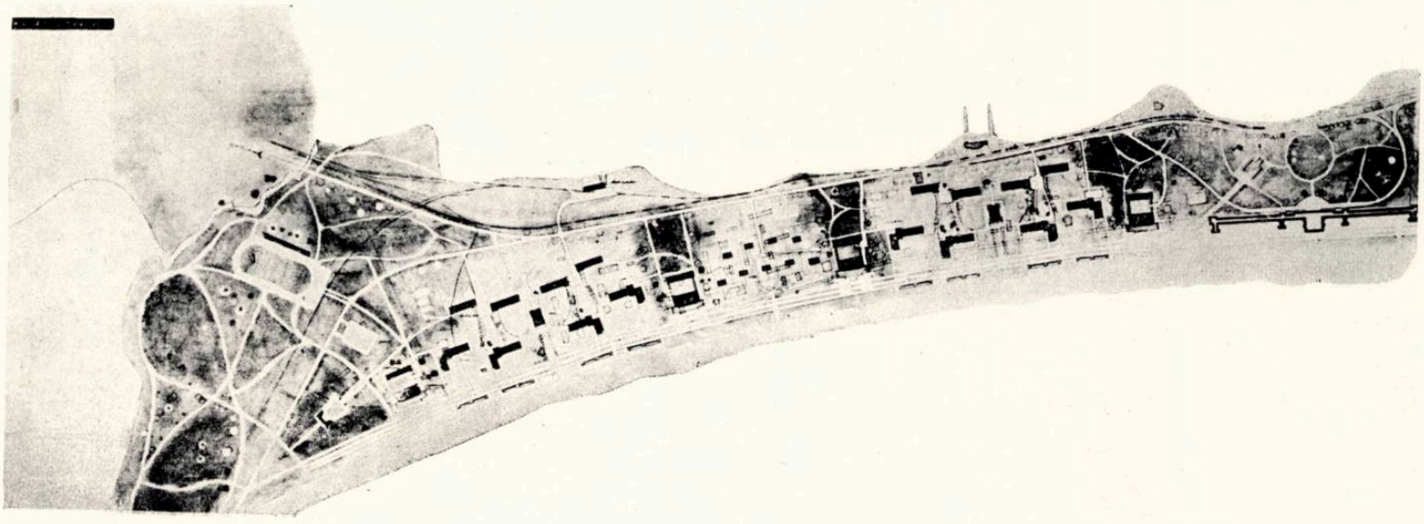

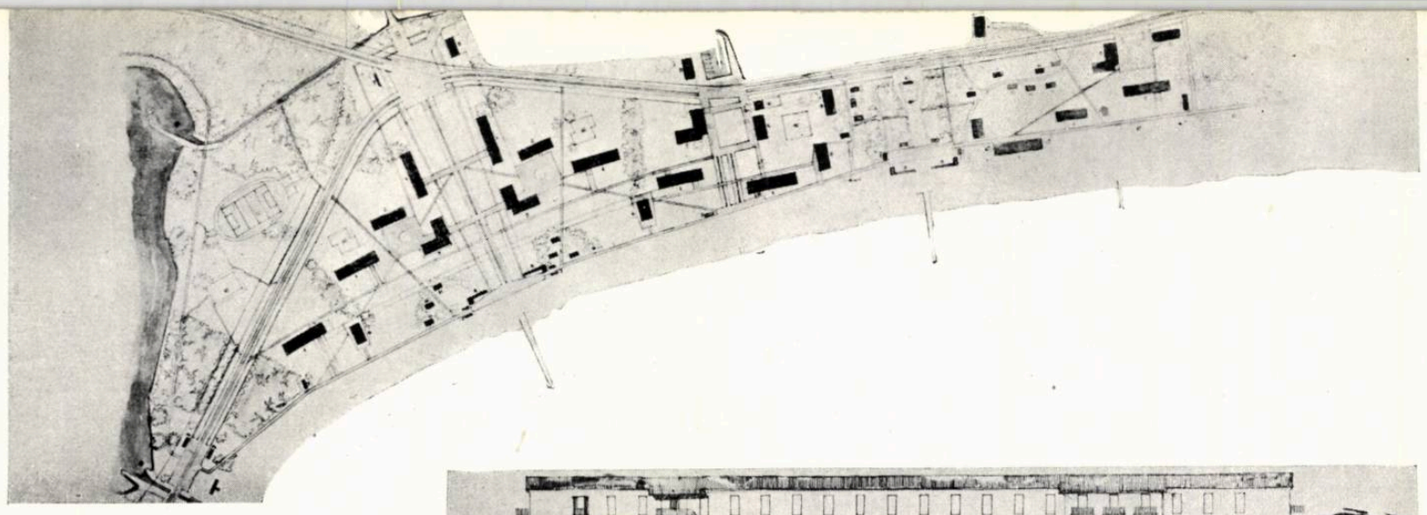

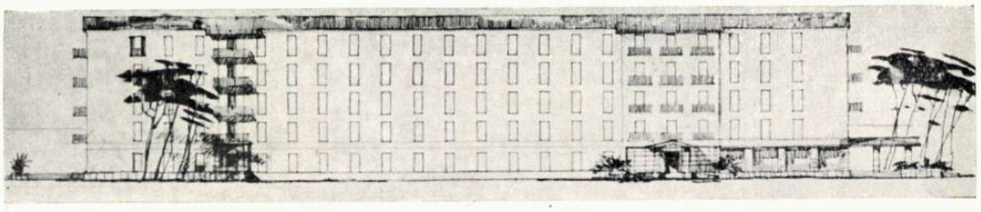

Proiect nr. 3 — Motto « 22361 »

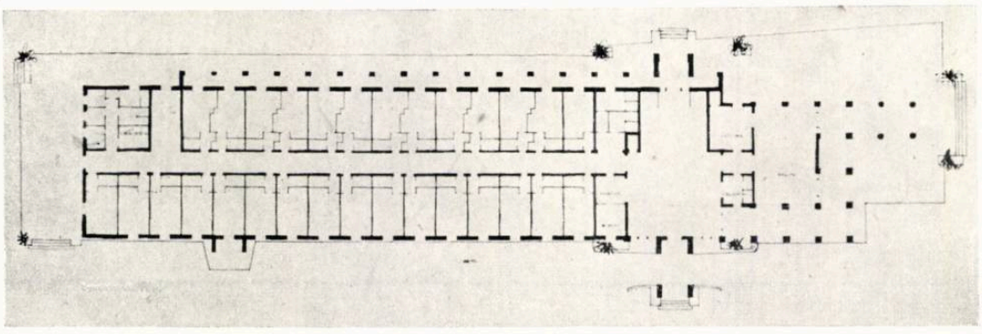

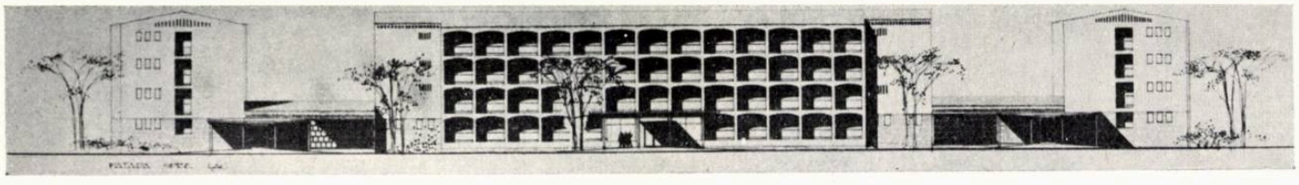

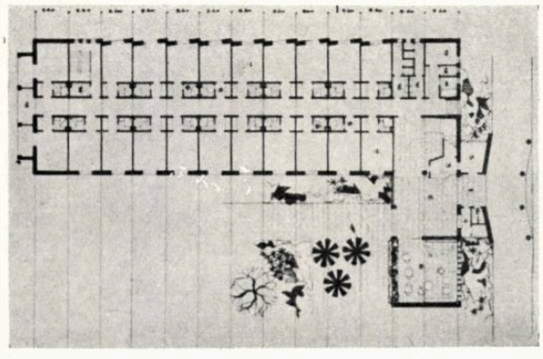

Proiect nr. 4 — Motto « 45321 »

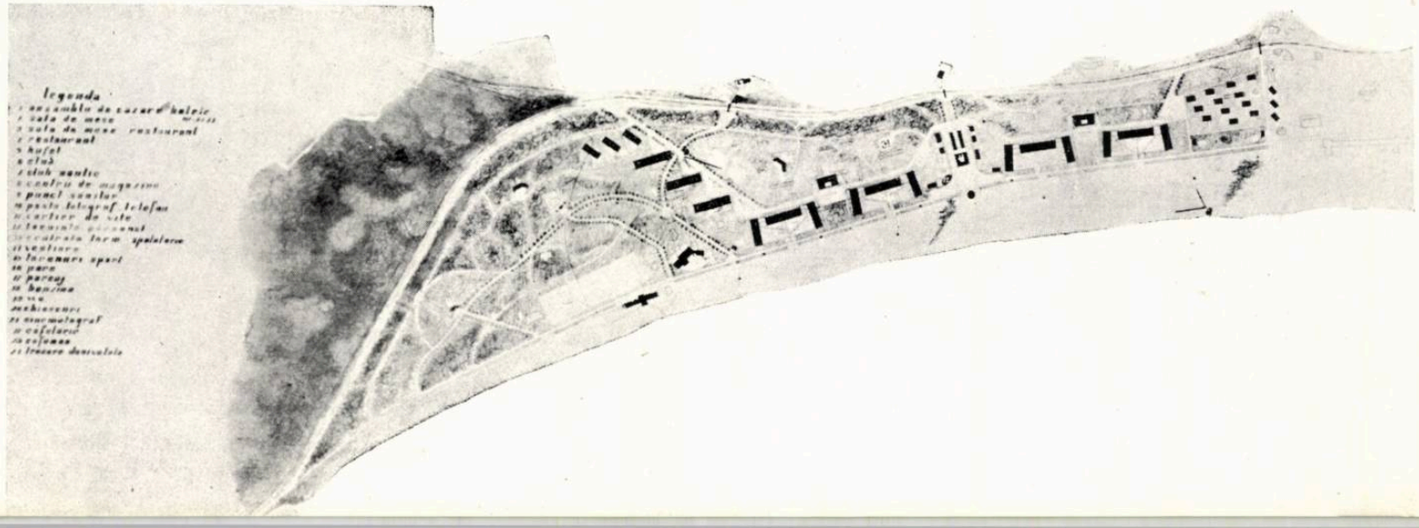

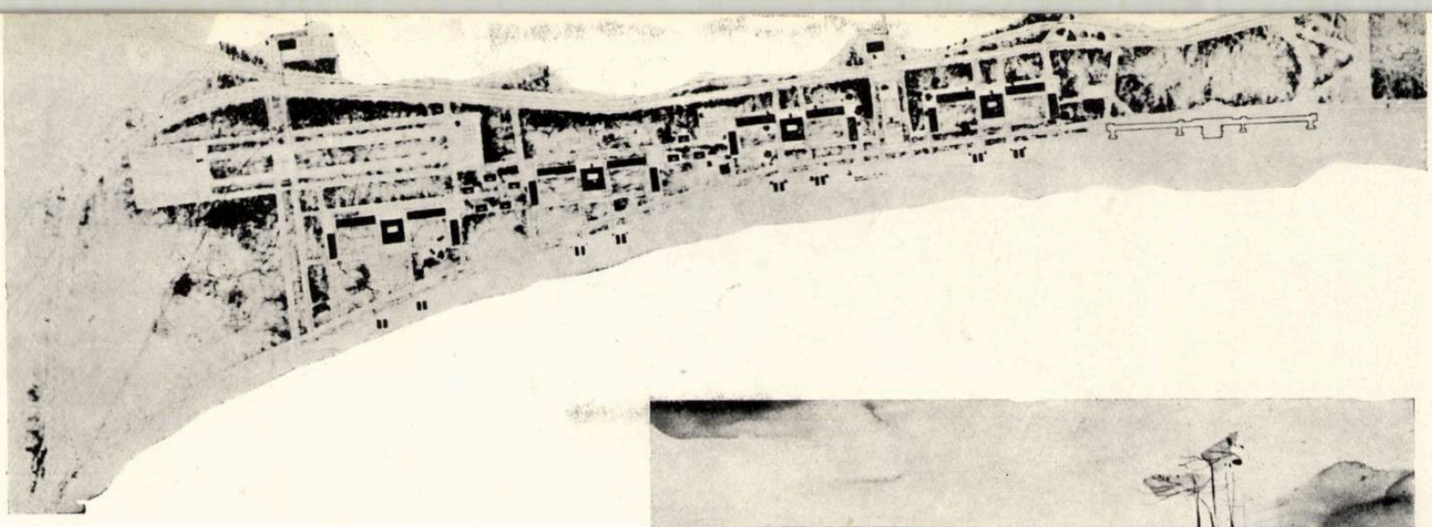

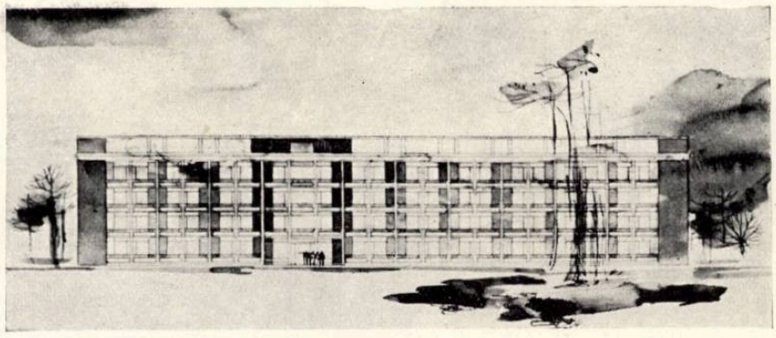

Proiect nr. 5 — Motto « 31956 »

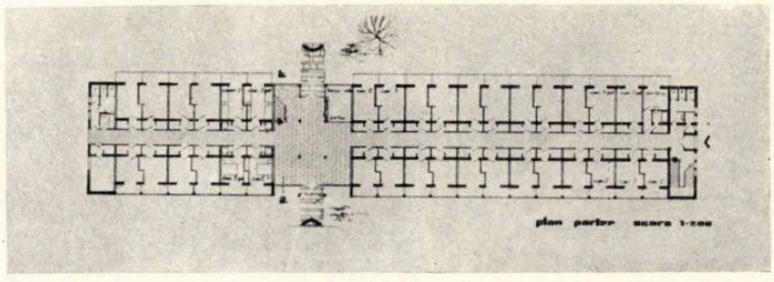

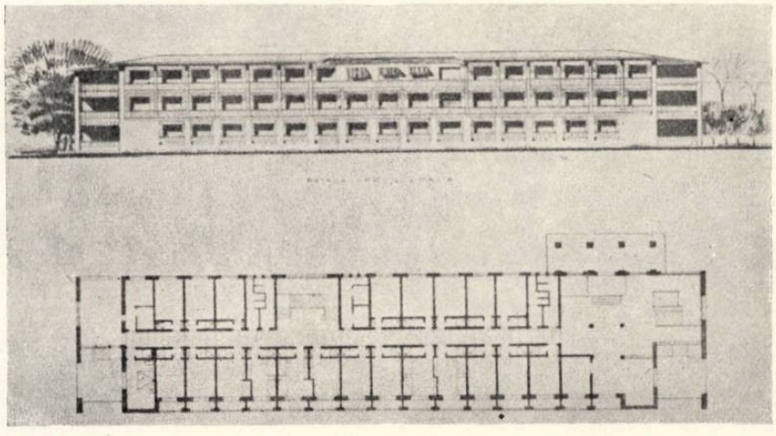

Proiect nr. 6 — Motto « 78752 »

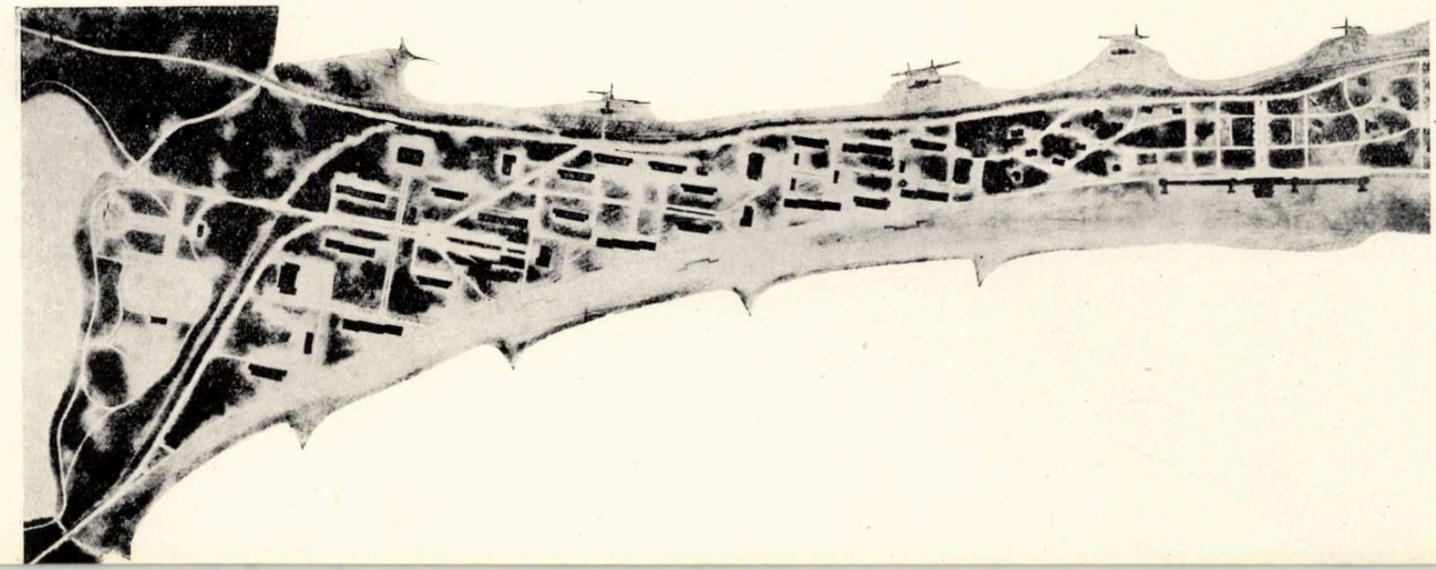

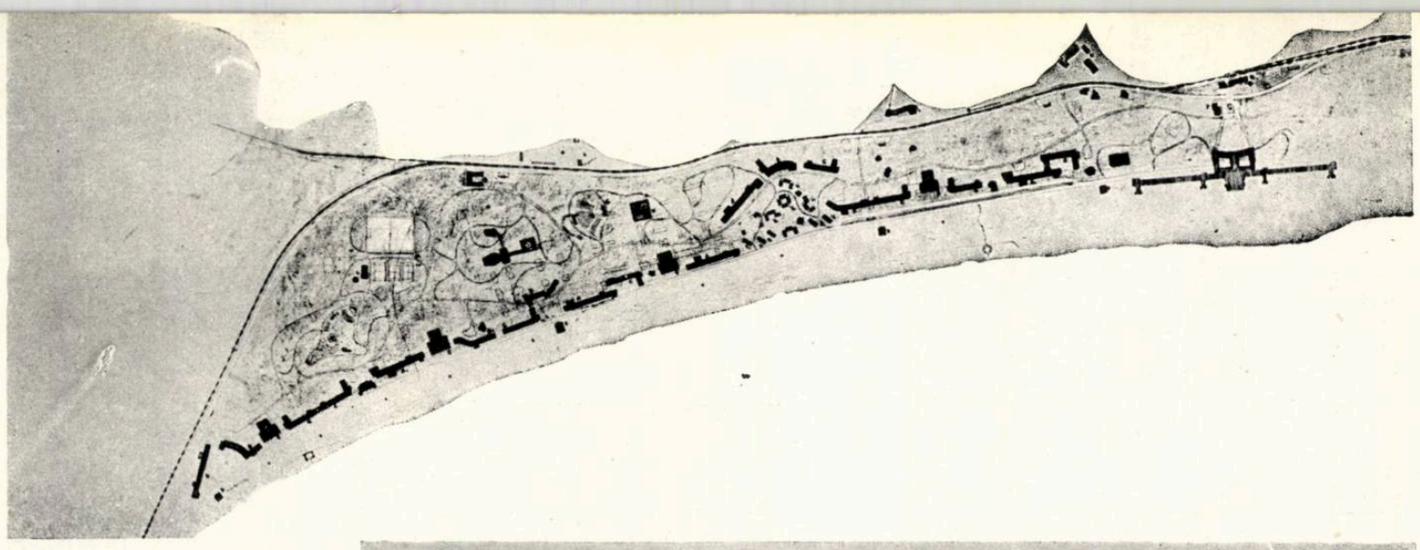

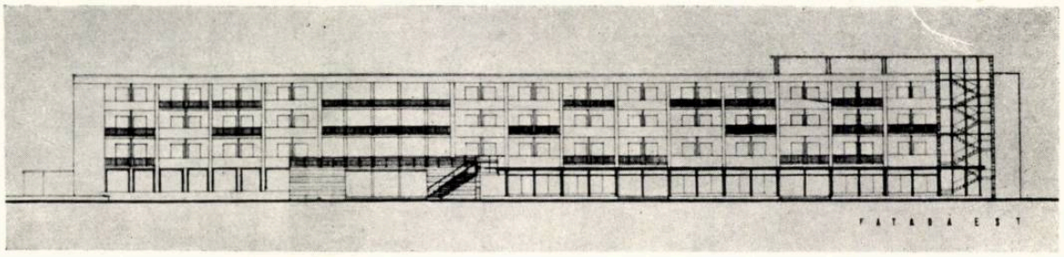

Proiect nr. 7 — Motto « 66420 »

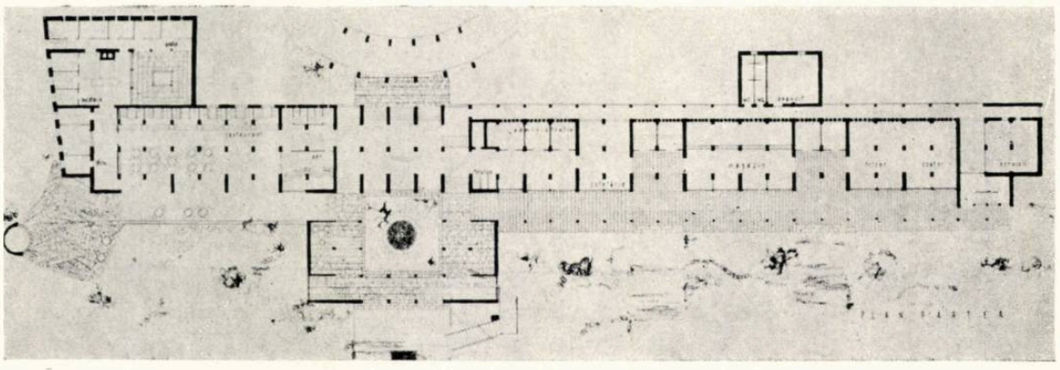

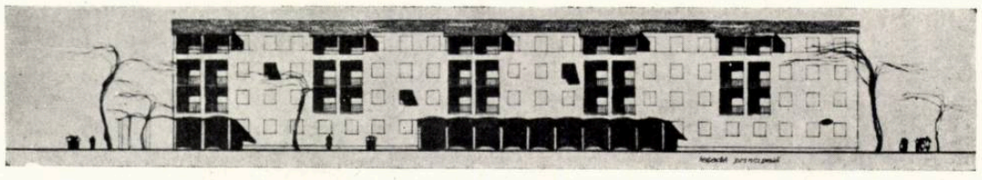

Proiect nr. 8 — Motto « 79635 »

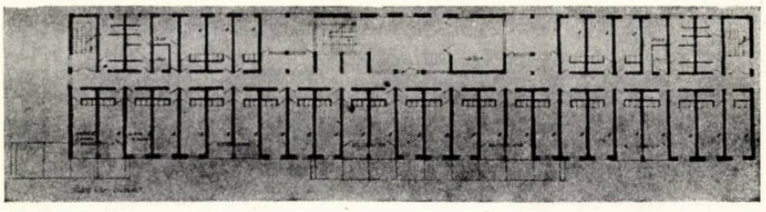

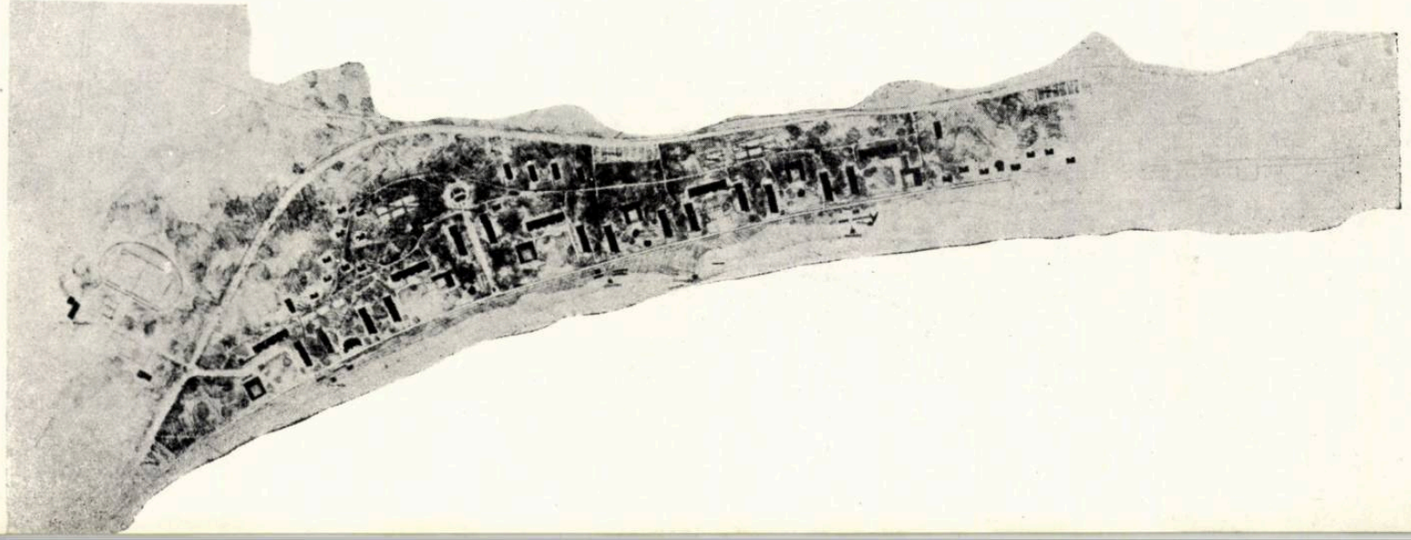

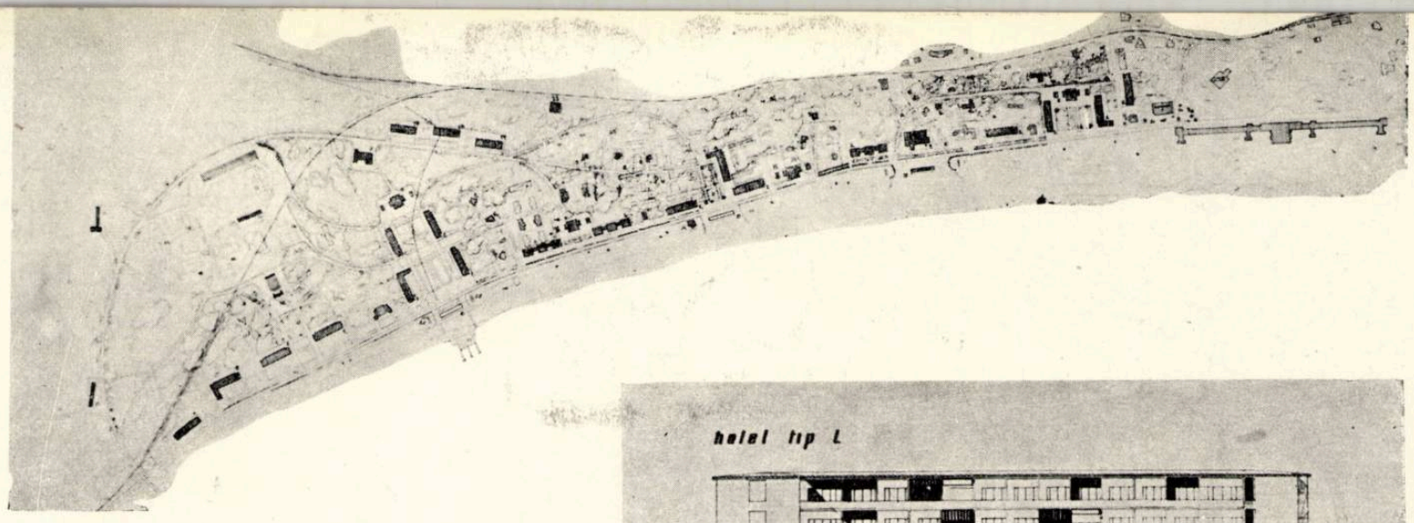

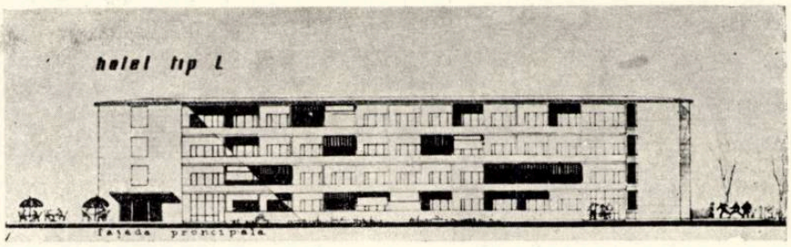

Proiect nr. 9 — Motto « 44609 »

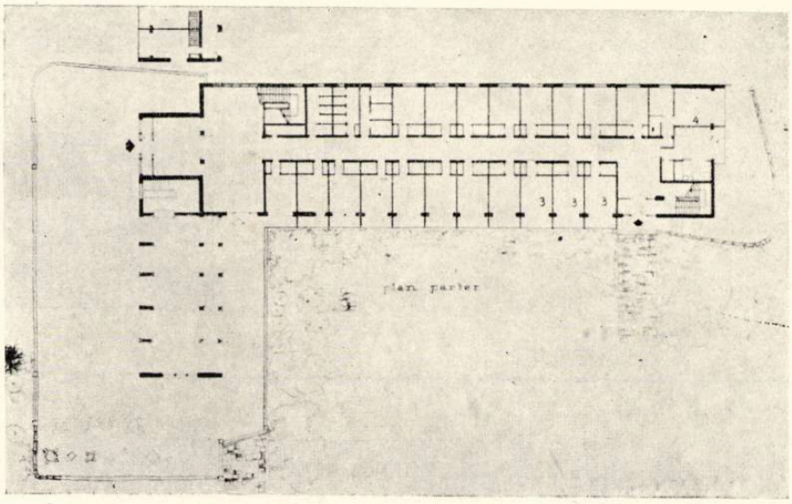

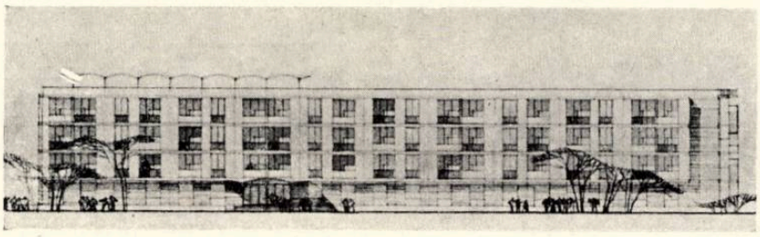

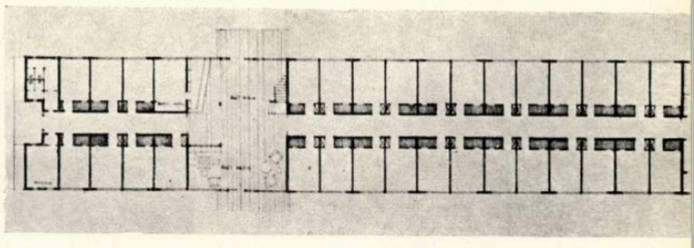

Proiect nr. 10 — Motto « 58388 »

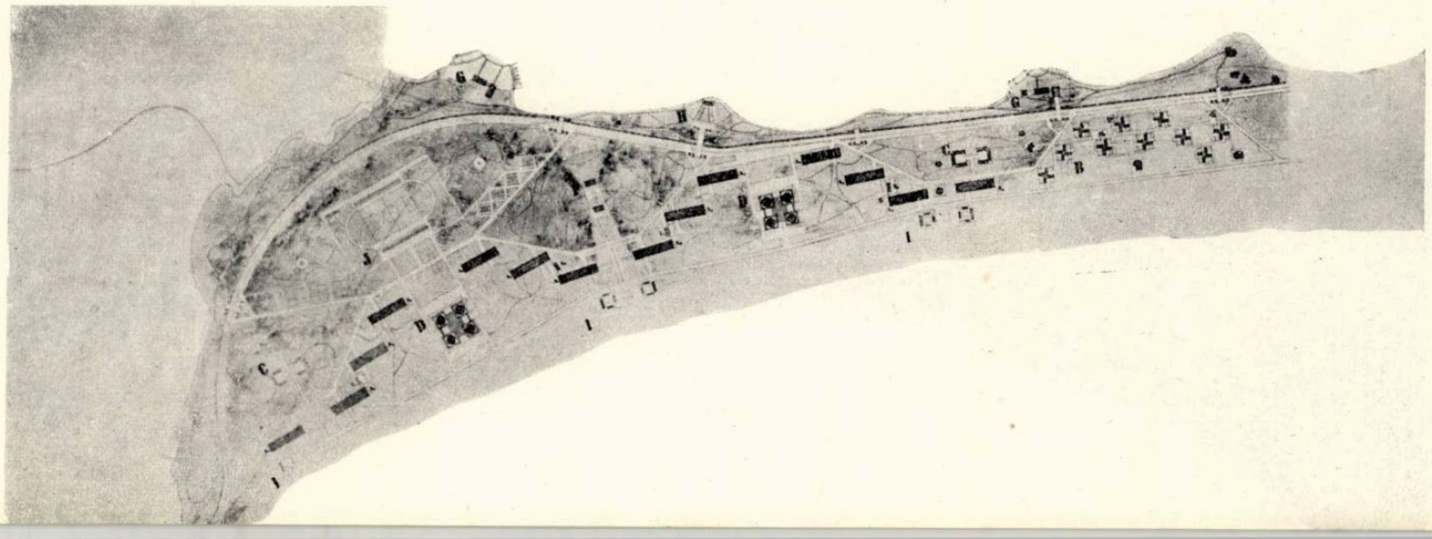

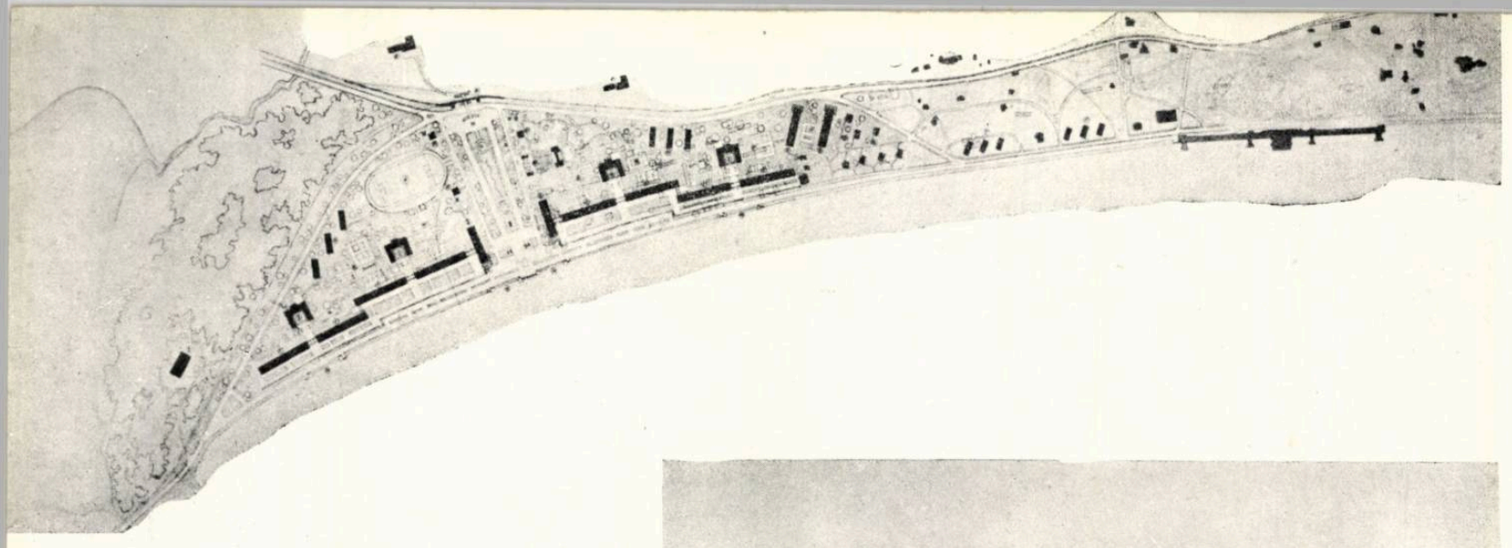

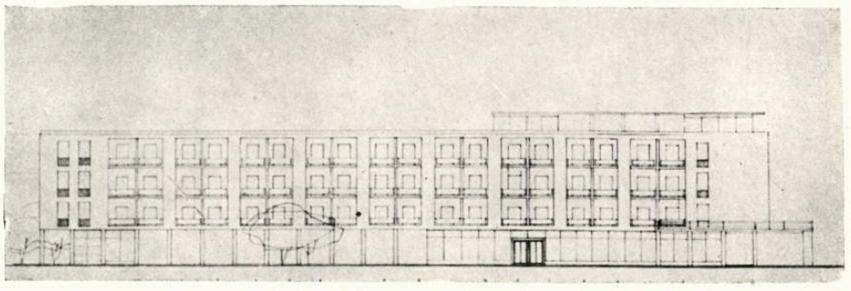

Proiect nr. 12 — Motto « 60006 »

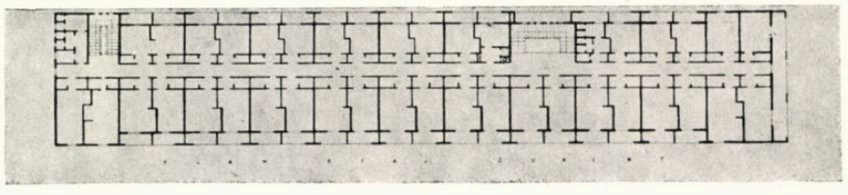

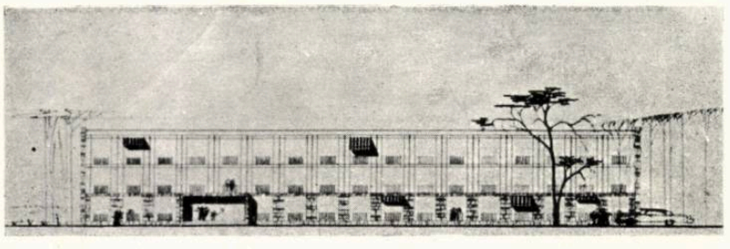

Proiect nr. 13 — Motto « 16618»

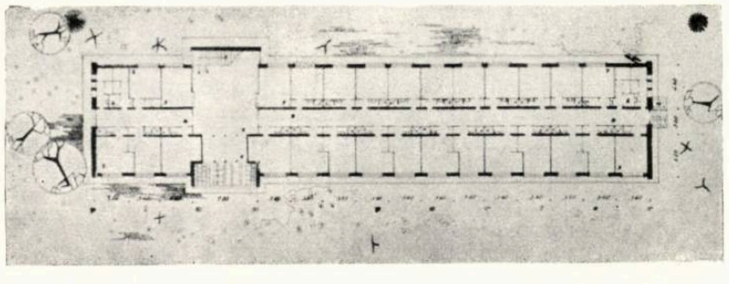

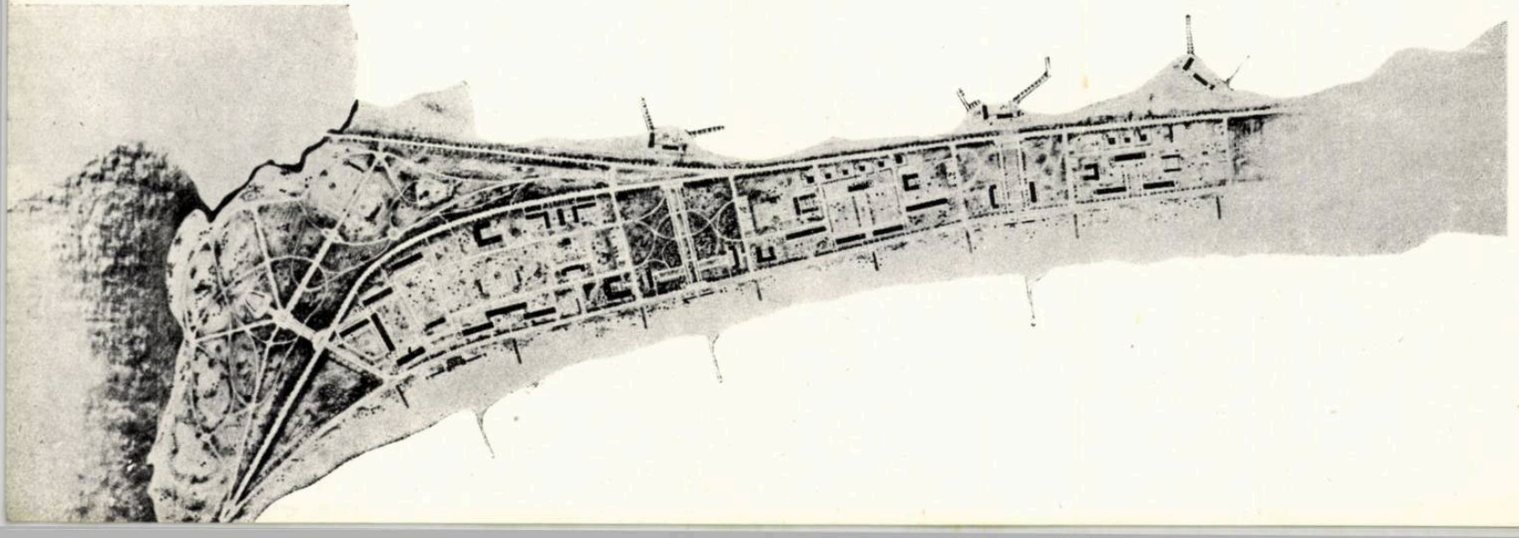

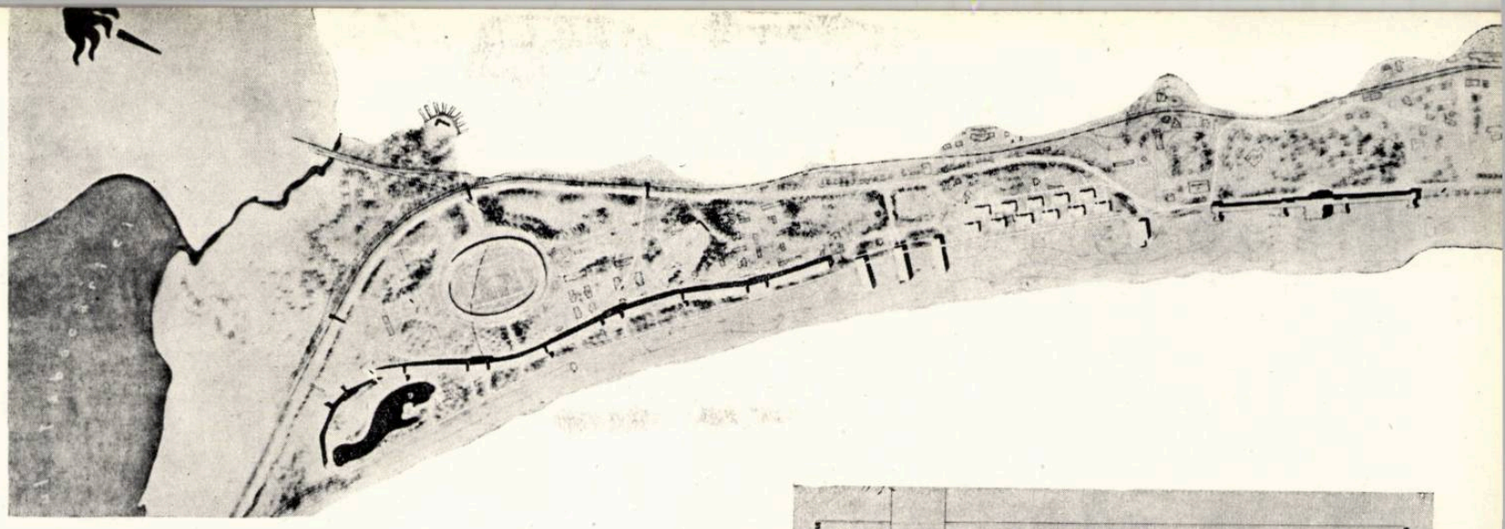

Proiect nr. 15 — Motto «26118»

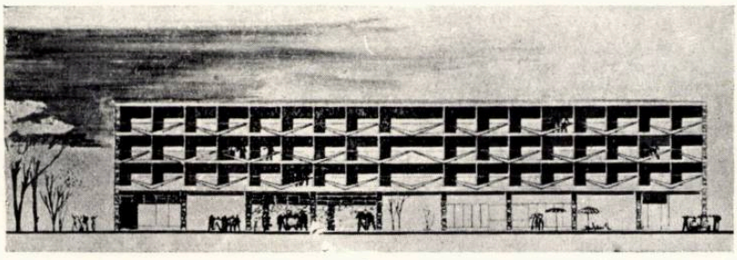

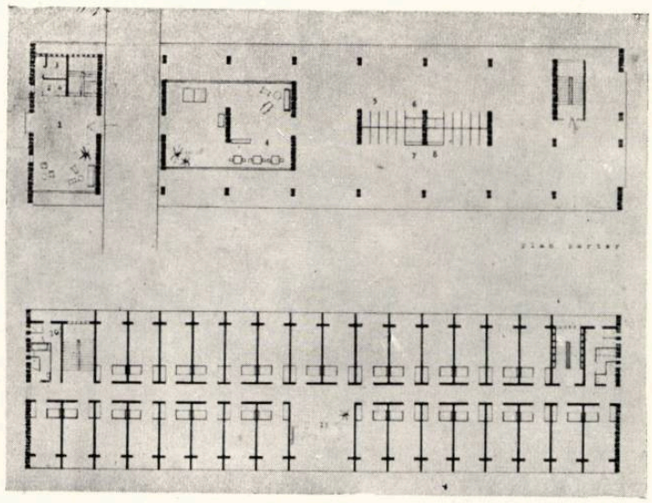

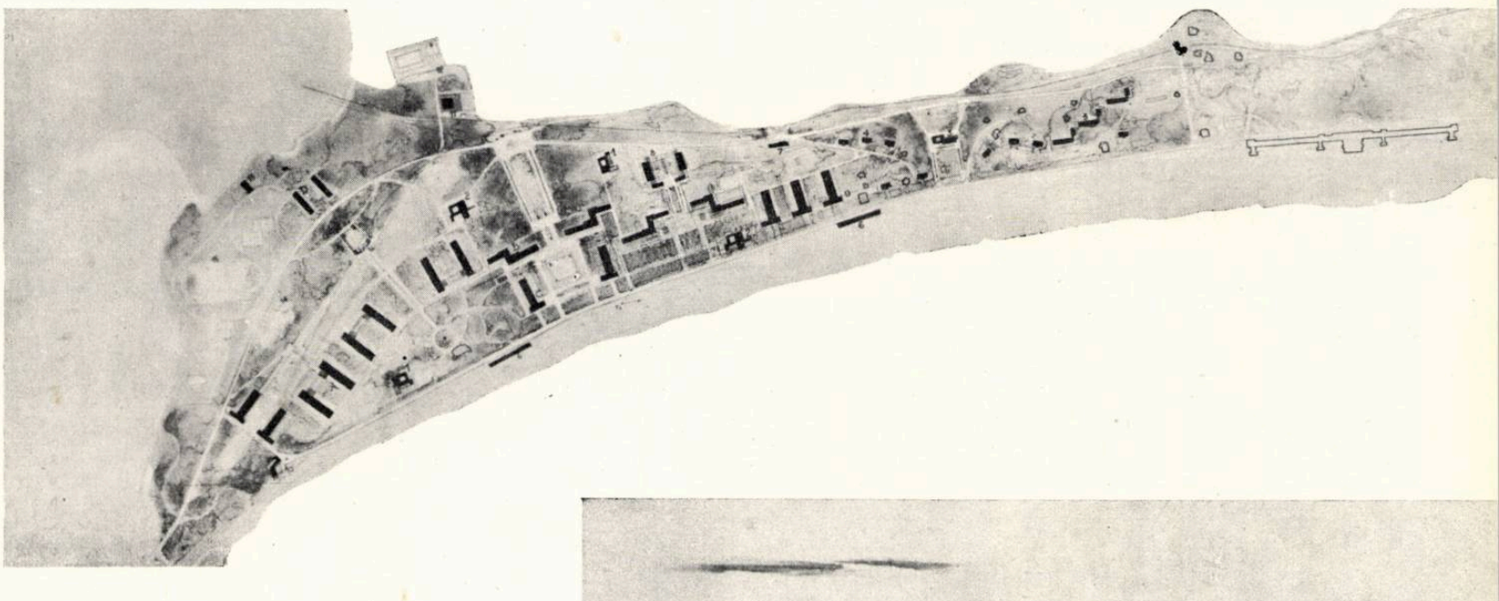

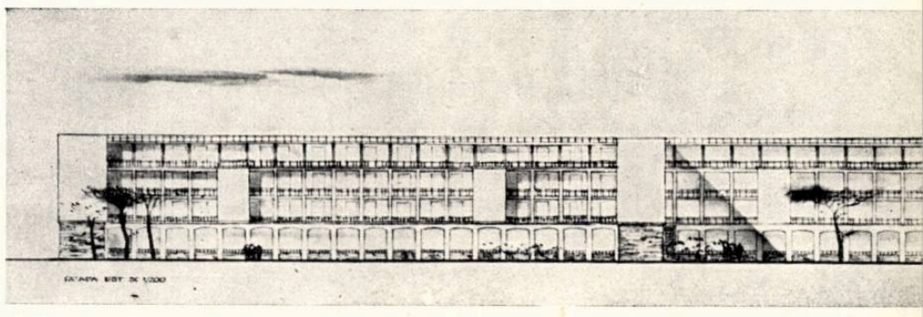

Proiect nr. 16 — Motto «24367»

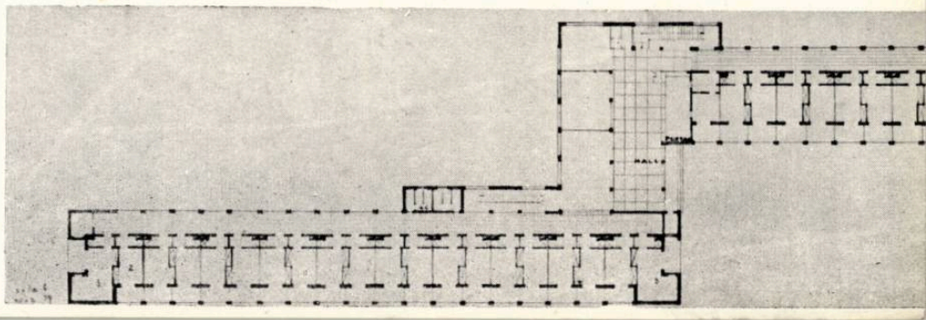

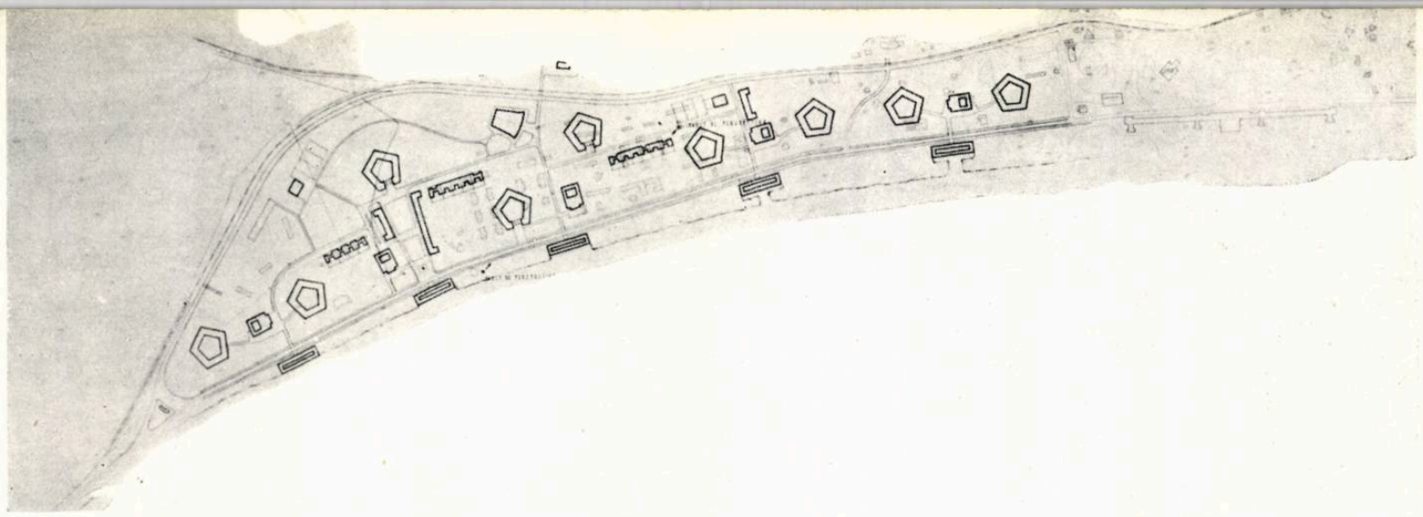

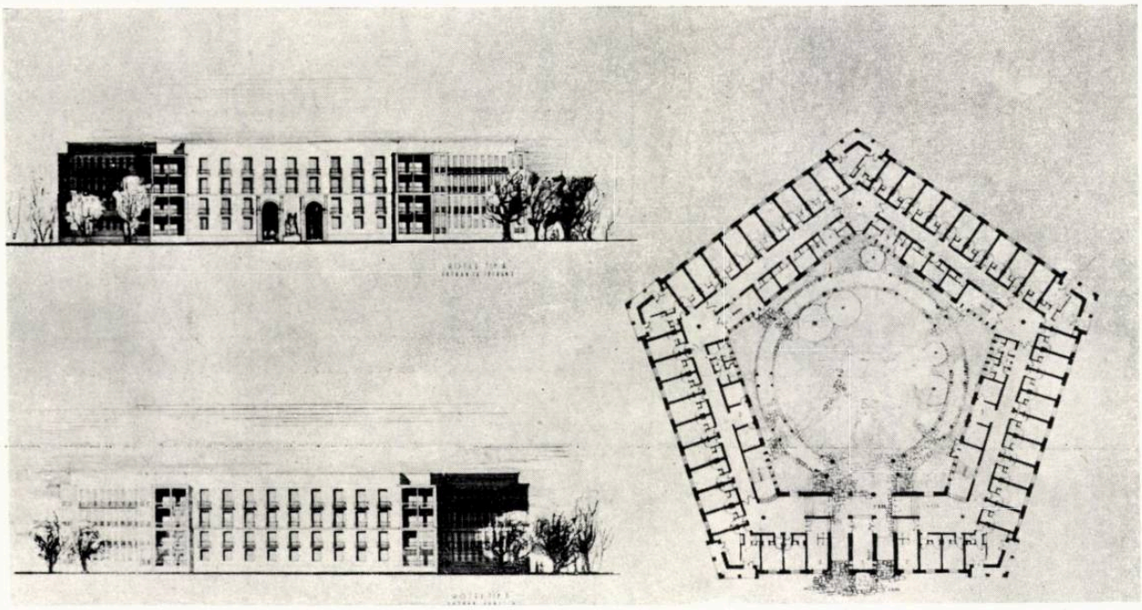

Proiect nr. 17—Motto «45381»

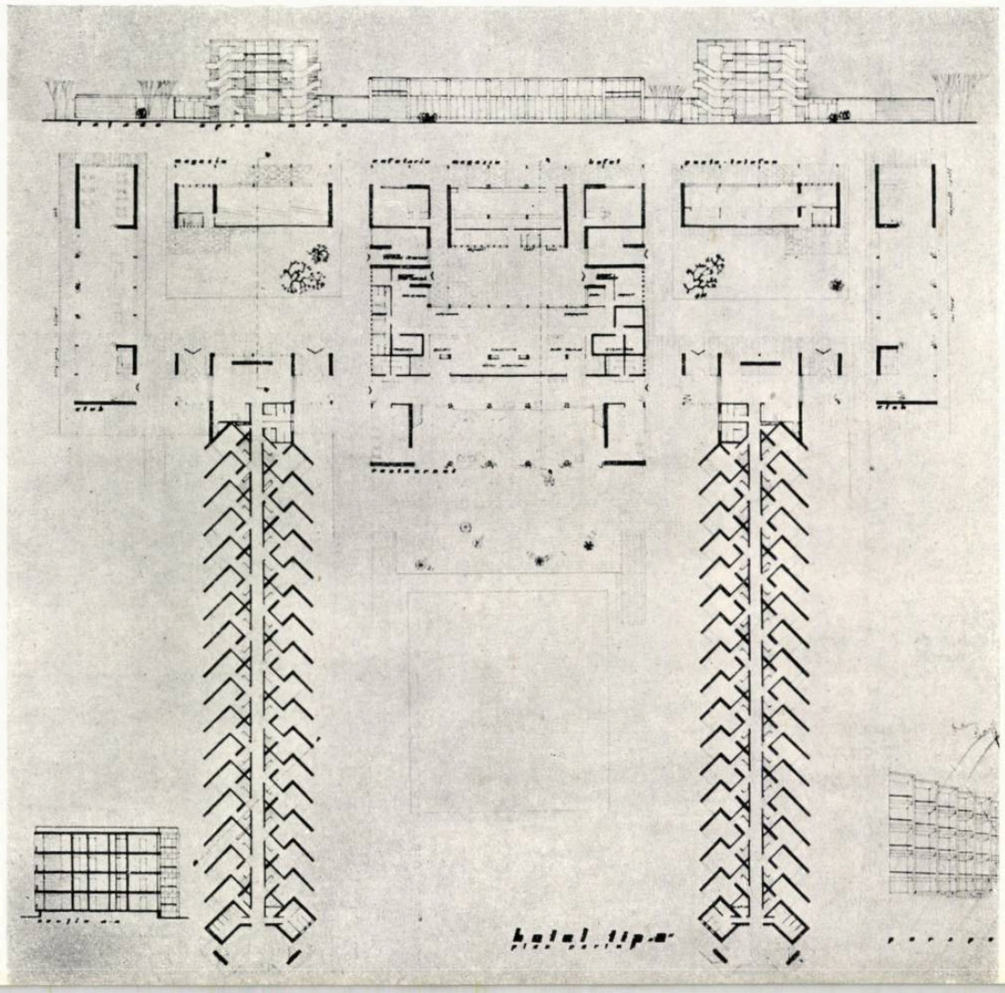

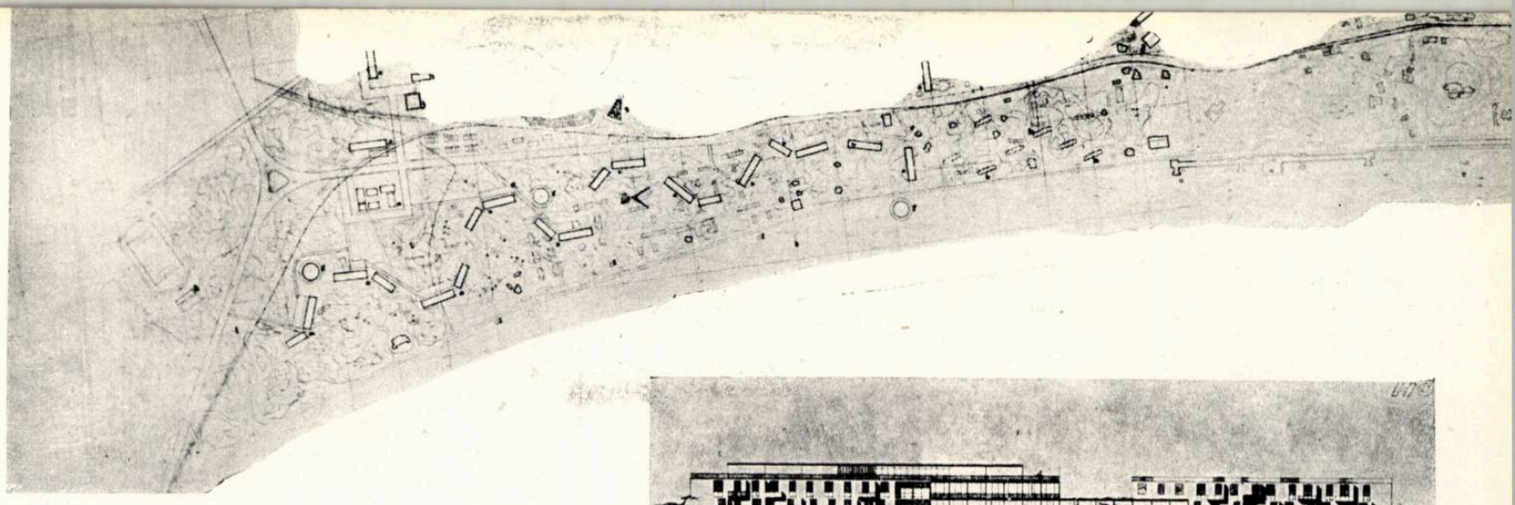

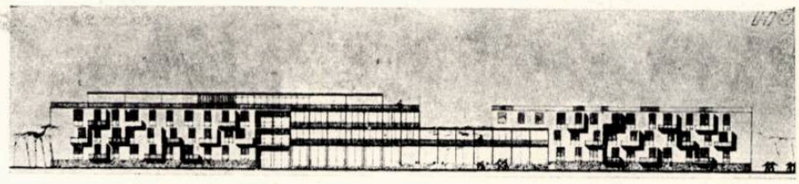

Proiect nr. 19 — Motto « 13475 »

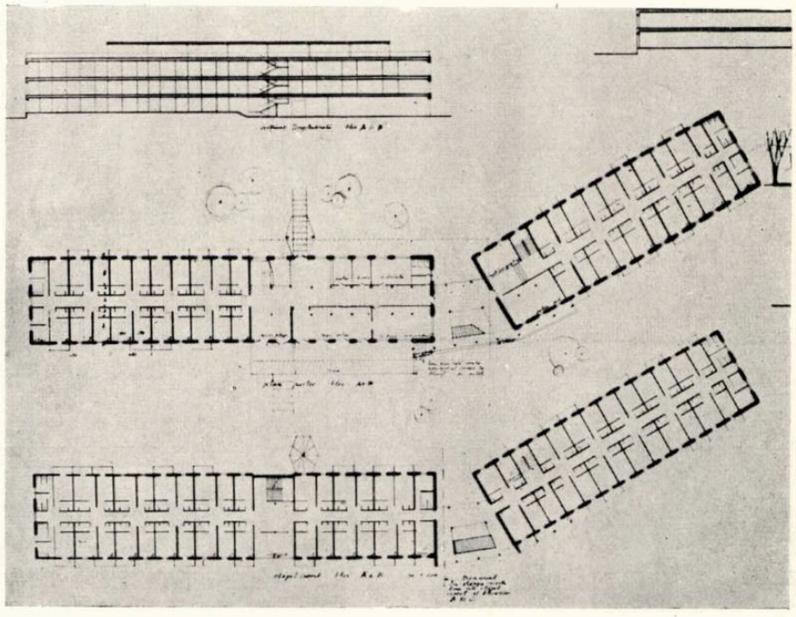

Proiect nr. 21 — Motto « 42222 »

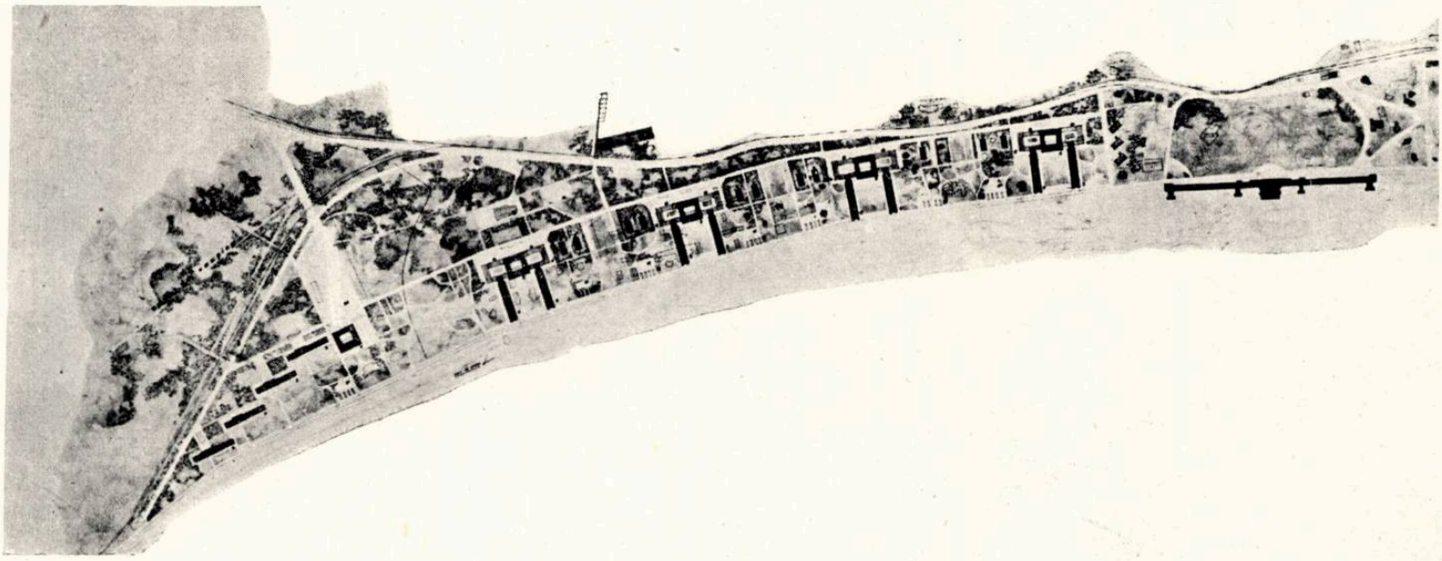

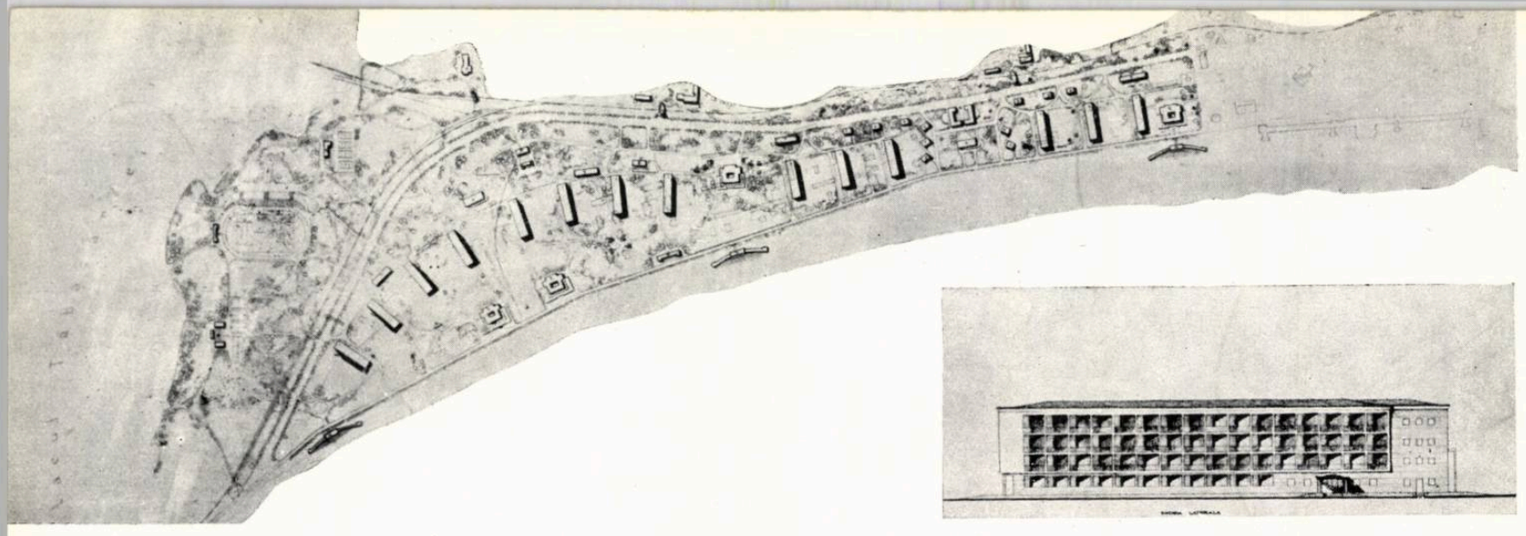

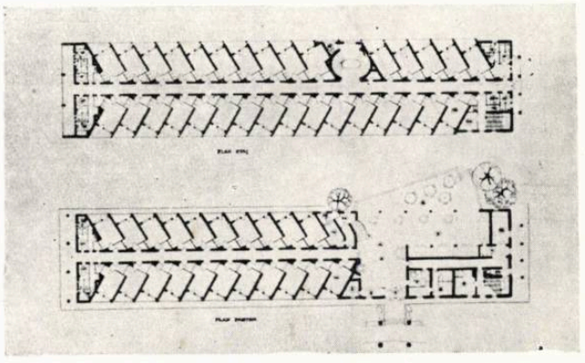

Proiect nr. 22 — Motto « 31633 »

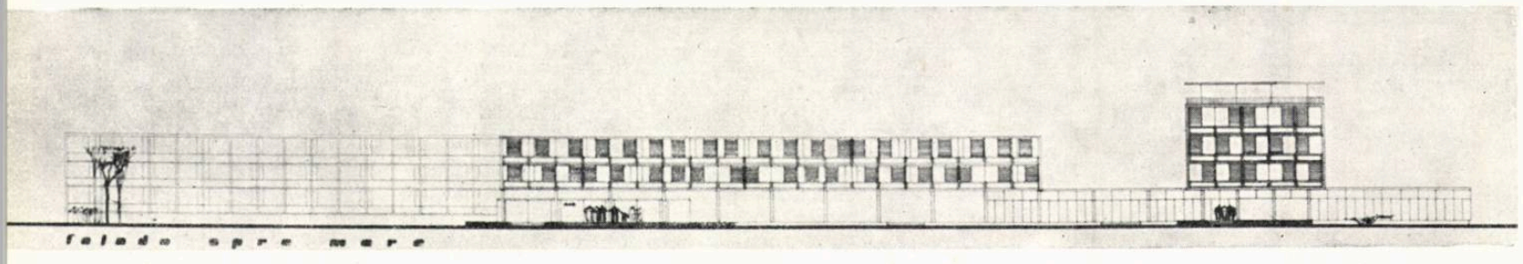

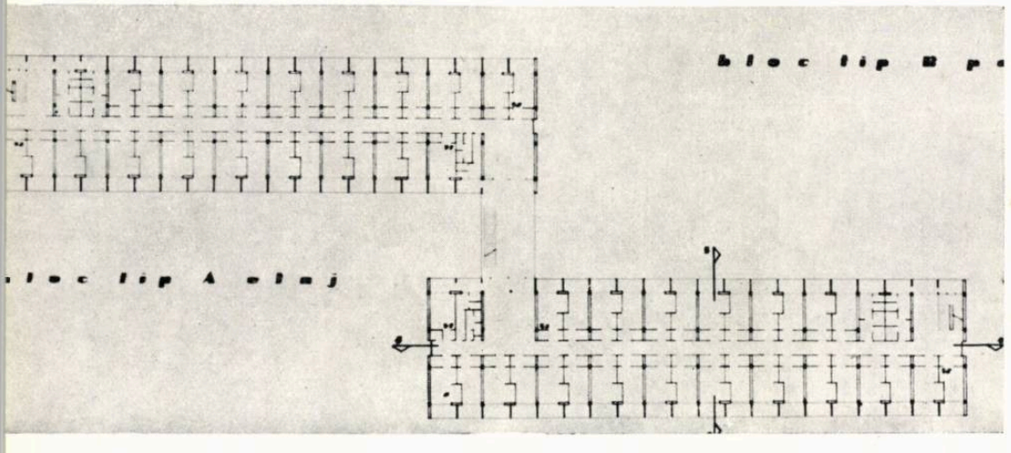

Proiect nr. 23 — Motto « 15417 »

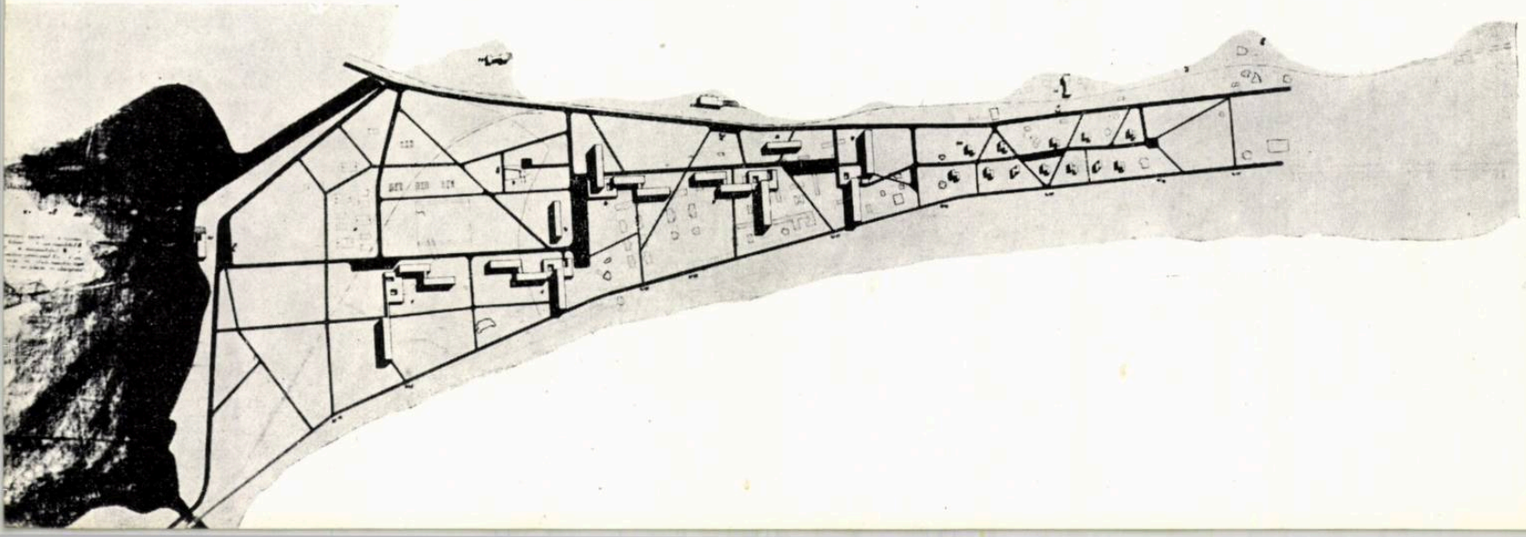

CHEMAREA CONSFĂTUIRII UNIONALE A CONSTRUCTORILOR DIN U.R.S.S.

(Extrase)

Între 10 şi 14 aprilie a.c. s-a desfăşurat la Moscova Consfătuirea unională a constructorilor din U.R.S.S., organizată din iniţiativa Comitetului Central al P.C.U.S. şi a Consiliului de Miniştri al U.R.S.S. La lucrările Consfătuirii au luat parte 2700 de persoane din toate sectoarele de activitate din domeniul construcţiilor. Publicăm mai jos extrase din chemarea adoptată la încheierea consfătuirii.

Pe întinderile patriei se efectuează cu un avînt crescînd construcţii industriale, energetice, de transport, agricole, de locuinţe şi social-culturale. Numai în ultimii trei ani au fost construite şi date în exploatare peste 2400 de noi şi mari întreprinderi industriale de stat. În 1957 a fost pusă în funcţiune, cu întreaga ei capacitate, cea mai mare centrală hidroenergetică din lume, hidrocentrala din Kuibîşev, iar puterea totală a uzinelor electrice care au fost date în exploatare anul trecut a atins cca. 5 000 000 kW. S-a mărit considerabil capacitatea de producţie prin construcţiile noi executate în multe ramuri ale industriei. Anul trecut, în oraşe, aşezări muncitoreşti, S.M.T.-uri, sovhozuri şi la întreprinderile de industrializarea lemnului s-au construit şi s-au dat în exploatare peste 48 000 000 m² case de locuit pe baza investiţiilor de stat, cu mijloacele populaţiei şi cu ajutorul creditelor de stat. În afară de aceasta, colhoznicilor şi intelectualilor din agricultură le-au fost construite 770 000 clădiri de locuit.

. . . . . .

Aceste succese se datoresc în primul rînd, avîntului general al construcţiilor în ţara noastră. Datorită grijii Partidului Comunist şi Guvernului sovietic, industria construcţiilor, care este înzestrată cu tehnică modernă şi care dispune de cadre calificate şi experimentate, îşi măreşte necontenit capacitatea. În ultimii ani partidul şi guvernul au luat o serie de măsuri pentru îmbunătăţirea construcţiilor, pentru sprijinirea constructorilor.

. . . . . .

Toţi constructorii ştiu bine ce rol organizatoric uriaş au avut cunoscutele hotărîri ale Comitetului Central al P.C.U.S. şi ale Consiliului de Miniştri al U.R.S.S. cu privire la măsurile de industrializare continuă, de îmbunătăţire a calităţii şi de reducere a costului construcţiilor; cu privire la ridicarea calificării şi crearea unor cadre permanente de constructori; cu privire la îmbunătăţirea planificării şi finanţării construcţiilor; cu privire la lichidarea exagerărilor în proiectare şi în execuţie; la dezvoltarea producţiei de ciment, de materiale nemetalifere, de izolare termică şi de alte materiale de construcţie. S-a contribuit mult la crearea ramurii hotărîtoare a industriei construcţiilor, şi anume la executarea construcţiilor şi elementelor de construcţie de beton armat prefabricat. În timp ce în 1954 în ţară s-au executat cca. 3 000 000 m³ de prefabricate din beton armat, în 1957 producţia acestora a constituit peste 13 000 000 m³. A crescut considerabil producţia de ciment care anul trecut a reprezentat 28 900 000 tone, faţă de 19 000 000 din 1954.

. . . . . .

Anul acesta trebuie să depunem o activitate susţinută pentru mărirea continuă a capacităţii în industria cărbunelui, în industria minieră, petroliferă şi chimică, trebuie să punem în funcţiune 7 furnale, 8 laminoare, uzine electrice de 5 600 000 kW, 11 000 km linii de înaltă tensiune, cca. 5 000 km de conducte principale de gaze şi petrol şi trebuie să electrificăm 1684 km de cale ferată.

În anul curent trebuie să executăm în oraşe şi în aşezările muncitoreşti, din investiţiile statului, cu mijloacele populaţiei şi cu ajutorul creditului de stat, clădiri de locuit pentru cei ce muncesc, cu o suprafaţă totală de 61 000 000 m², cu 13 000 000 m² mai mult decît în 1957. În afară de aceasta, pentru colhoznici şi intelectualii din agricultură vom construi 800 000 clădiri de locuit.

Noi, participanţii la cea de-a treia Consfătuire unională în probleme de construcţii, care a fost convocată de Comitetul Central al P.C.U.S. şi de Consiliul de Miniştri al U.R.S.S., am făcut bilanţul activităţii industriei construcţiilor, pentru perioada care s-a scurs după cea de-a doua Consfătuire unională în problemele de construcţii. În cadrul consfătuirii noastre s-au arătat lipsurile în construcţii, ne-am sfătuit cum să realizăm în practică programul uriaş al construcţiilor capitale trasat de partid şi guvern, cum să realizăm o reducere de cost, reducerea termenelor şi îmbunătăţirea calităţii construcţiilor, ridicînd şi mai mult nivelul construcţiilor în ţara noastră.

SARCINA PRINCIPALĂ A TUTUROR LUCRĂTORILOR DIN INDUSTRIA CONSTRUCŢIILOR CONSTĂ, ÎN PRIMUL RÎND, ÎN ACCELERAREA PROGRESULUI TEHNIC ÎN CONSTRUCŢII PRIN DEZVOLTAREA CONTINUĂ A INDUSTRIALIZĂRII ŞI ÎMBUNĂTĂŢIRII TEHNOLOGIEI EXECUŢIEI CONSTRUCŢIILOR, ÎN DEZVOLTAREA ŞTIINŢEI ŞI A TEHNICII, ÎN PERFECŢIONAREA PROIECTĂRII CLĂDIRILOR ŞI A CONSTRUCŢIILOR, ÎN CONSOLIDAREA PRIN TOATE MIJLOACELE A BAZEI DE PRODUCŢIE A CONSTRUCŢIILOR ŞI ÎN INTRODUCEREA ACCELERATĂ A MATERIALELOR EFICACE NOI.

. . . . . .

Introducerea pe scară largă a betonului armat prefabricat este, ca şi înainte, premisa de bază a progresului tehnic în construcţii. Producţia elementelor de construcţie prefabricate din beton armat în anul 1960 trebuie să atingă 28 000 000 m³, dintre care 7 000 000 m³ beton armat pretensionat.

. . . . . .

Unul dintre indicii de bază ai progresului tehnic în construcţii este, pe lîngă alte cerinţe, şi reducerea greutăţii clădirilor şi a construcţiilor. Această problemă trebuie să fie rezolvată în special prin utilizarea materialelor şi a elementelor de construcţie uşoare şi de eficienţă ridicată.

. . . . . .

Pentru ridicarea continuă a indicilor de calitate a construcţiilor capitale trebuie să îmbunătăţim necontenit proiectarea, să tindem la folosirea completă a tuturor rezervelor pentru reducerea costului construcţiilor prin proiectare, să perfecţionăm organizarea şi metodele proiectării tip să punem la punct unificarea parametrilor construcţiilor, a elementelor şi detaliilor de construcţie, să folosim pe scară mai largă materiale de construcţie locale în proiectele tip. În scopul elaborării unor soluţii avansate de proiectare trebuie să se dezvolte pe scară mai largă construcţiile experimentale.

În urma criticării serioase a lipsurilor din domeniul proiectării şi arhitecturii, la Consfătuirea unională precedentă a constructorilor, îndeplinind directivele partidului şi guvernului cu privire la aceste probleme, proiectanţii şi arhitecţii au depus o anumită activitate. Au fost elaborate proiecte tip noi pentru clădiri de locuit cu apartamente economice pentru o singură familie, s-au creat tipuri mai raţionale de şcoli, cluburi, sanatorii, case de odihnă şi altele.

Majoritatea covîrşitoare a proiectanţilor şi arhitecţilor au tras concluziile corespunzătoare din critica serioasă adusă activităţii lor şi au păşit pe calea industrializării şi tipizării construcţiilor. În prezent, arhitecţii acordă mai multă atenţie problemelor economice, creării confortului maxim pentru populaţie, ţinînd seama de sarcina dezvoltării tehnicii construcţiilor. Totuşi, lupta cu concepţiile nejuste şi unilaterale în arhitectură, lupta împotriva exagerărilor în proiectare şi construcţii trebuie să fie continuată, deoarece manifestările de formalism şi de rutină în arhitectură n-au fost definitiv lichidate. O îmbunătăţire serioasă necesită tipizarea construcţiilor. Nivelul general de aplicare a proiectelor tip nu corespunde, deocamdată, încă sarcinilor trasate. În multe oraşe, o mare parte dintre clădirile de locuit au fost construite în a doua jumătate a anului 1957 şi în primul trimestru al anului 1958 după proiecte vechi. Calculele arată că dacă ansamblul construcţiilor de locuit din oraşe s-ar executa după proiecte noi şi economice, cu înălţimea camerelor de 2,5 m şi cu înălţimea raţională a clădirilor de 4—5 caturi, ar fi posibilă reducerea costului unui metru pătrat de suprafaţă de locuit cu 10—12%.

Proiectele tip noi pentru clădirile de locuit cu apartamente economice trebuie să rămînă stabile cel puţin pentru următorii 3—4 ani. Concomitent, organizaţiile de cercetări ştiinţifice şi de proiectare trebuie să organizeze proiectarea experimentală şi să justifice proiectele tip noi de clădiri de locuit pentru anii următori, verificîndu-le pe baza construcţiilor experimentale.

. . . . . .

Trebuie să se ridice considerabil nivelul soluţiilor constructive ale clădirilor şi construcţiilor. Nu putem să ne împăcăm cu faptul că se mai folosesc fundaţii grele de beton ciclopeean, ziduri masive, planşee cu grinzi, tipuri vechi de căpriori de lemn. Constructorii trebuie să desfăşoare în activitatea lor o mare iniţiativă creatoare, trebuie să elaboreze construcţii noi şi avansate, să folosească în proiecte produse şi materiale eficiente, ceea ce va asigura reducerea greutăţii şi a costului clădirilor.

Trebuie să se pună capăt lipsurilor în proiectarea întreprinderilor industriale, nu trebuie să se admită exagerări în ceea ce priveşte suprafeţele clădirilor industriale şi teritoriile întreprinderilor. Trebuie să se prevadă în proiecte construcţii avansate, precum şi o tehnologie de producţie cît se poate de avansată. Multiplele tipuri de clădiri industriale, comunale şi agricole necesită îmbunătăţiri însemnate. Este necesar, de asemenea să se obţină îmbunătăţirea tipurilor de clădiri de locuit.

Fără o îmbunătăţire a proiectării, constructorii nu vor putea să păşească pe calea industrializării construcţiilor şi nu vor ajunge să reducă costul construcţiilor. Proiectanţii trebuie să înlăture în termen scurt neajunsurile din proiectare şi să asigure din timp şantierele cu proiecte de calitate superioară.

O mare importanţă are repartizarea justă a întreprinderilor industriale, întreprinderilor de transport şi altor construcţii, precum şi perfecţionarea sistematizării şi construcţiei de oraşe.

Aceste probleme trebuie să fie rezolvate pe baza unor planuri de perspectivă de dezvoltare a raioanelor economice ale ţării şi pe folosirea pe scară largă a experienţei înaintate a construcţiei de oraşe. În legătură cu aceasta, o mare importanţă are elaborarea proiectelor de sistematizare raională ca un mijloc important pentru reglementarea construcţiilor şi reducerea costului construcţiilor industriale şi orăşeneşti. Amplasarea nejustă a construcţiilor admisă în multe oraşe, demolările nejustificate ale fondului existent de locuinţe, întrebuinţarea neraţională a metodelor de sistematizare şi construcţie de raioane de locuinţe au ca urmare scumpirea importantă a construcţiilor de locuinţe. Pentru a se reglementa amplasarea construcţiilor de locuinţe, pentru a se reduce preţul de cost şi pentru a se crea un confort mai mare pentru populaţie este necesar să se prevadă amplasarea clădirilor sub formă de complexe mari, mai ales pe terenuri libere, fără demolări de clădiri existente. În viitor vor trebui luate toate măsurile pentru reconstruirea raioanelor construite ale oraşelor.

Trebuie să se renunţe radical la procedeele de sistematizare spectaculoasă în raioanele de locuit cu cvartale mărunte şi cu construcţii perimetrale continue, să se introducă în practica construcţiei de oraşe principii de sistematizare liberă şi să se organizeze raioane complexe de locuinţe netraversate de magistralele de transport principale ale oraşului. Construcţia raioanelor noi de locuit şi a cvartalelor trebuie să fie făcută în mod complex, ţinînd seama de necesarul de clădiri cultural-sociale şi de deservire comunală.

Înlăturarea cît mai rapidă a neajunsurilor existente în sistematizarea şi construcţia de oraşe va crea condiţii mai bune de viaţă pentru populaţie şi va contribui la reducerea costului construcţiilor orăşeneşti.

În condiţiile moderne, problemele dezvoltării construcţiilor capitale din ţară trebuie să se rezolve pe baze ştiinţifice. Trebuie să se ridice la un nivel mai înalt lucrările ştiinţifice din domeniul construcţiilor şi arhitecturii şi să se asigure răspîndirea pe scară largă a realizărilor ştiinţei şi tehnicii.

BLOC DE LOCUINŢE PE CALEA PLEVNEI BUCUREŞTI

Autori, arhitecţii Virgil Niţulescu, Hans Gross
Institutul Proiect-Bucureşti

Construirea simultană a două blocuri de locuinţe pe calea Plevnei — unul pentru M.P.T., proiectat în cadrul Institutului Proiect-Bucureşti, şi altul pentru M.A.I. — în vecinătatea Institutului de stomatologie, a condus la efectuarea unui studiu de sistematizare în această zonă. În cadrul planului general de sistematizare a Capitalei, al regimului de construcţie şi al alinierilor stabilite, proiectanţii au propus construirea de blocuri de locuinţe izolate, renunţîndu-se la regimul închis continuu, de blocuri, rezultînd prin aceasta o mai mare individualitate şi pregnanţă plastică a volumelor, un spaţiu mai degajat şi un aspect mai aerat.

Noul bloc proiectat în calea Plevnei nr. 20 se alătură cu una din faţadele laterale unui bloc construit cu parter, 3 etaje şi 2 etaje în gabarit.

Blocul proiectat are 8 niveluri: subsol, parter şi 6 etaje, dintre care ultimul este parţial, restul suprafeţei construite fiind amenajată în terasă accesibilă pentru locatari.

Iniţial a fost studiat un bloc din două tronsoane cu cîte 4 apartamente pe palier la fiecare tronson (vezi varianta de studiu), din care 3 apartamente cu cîte două camere şi unul cu trei camere. La cererea beneficiarului de a se renunţa la apartamente de trei camere, de a se prevedea un procent mai mare decît cel obişnuit de apartamente cu o cameră şi de a se ocupa mai mult din frontul disponibil al terenului, s-a efectuat un nou studiu după care s-a întocmit proiectul tehnic. Blocul este constituit din trei tronsoane tip, fiind rezultat prin reducerea tronsonului din studiul iniţial.

În studiul variantă, ca şi în cel definitiv, la întocmirea proiectului s-a căutat să se elimine accesul meschin la apartamente de pe palierul scării sau de pe prelungirea acestuia printr-un coridor-tunel înfundat, care pare, în cele mai multe cazuri, o transpunere în practică a necesităţii de a ajunge în sfîrşit la apartamentele de la capătul tronsonului. S-a proiectat deci la fiecare

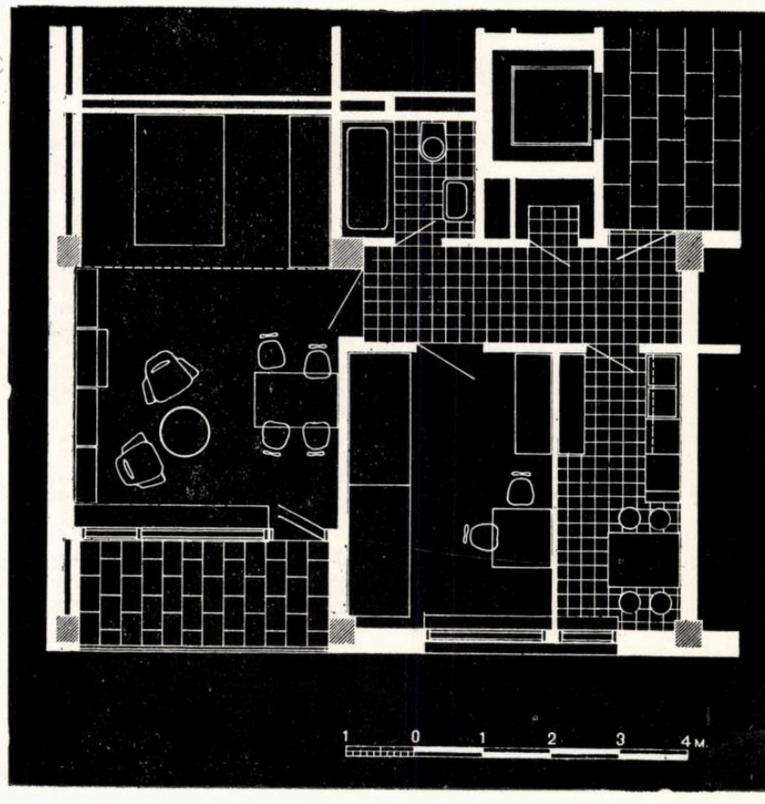

Plan nivel curent — Variantă de studiu
1. Vestibul — 2. Cameră de zi — 3. Nișă pentru pat — 4. Cameră pentru copii 5. Bucătărie — 6. Baie 7. Cămară — 8. Loggie 9. Hol — 10. Lift 11. Scară — 12. Evacuare gunoi

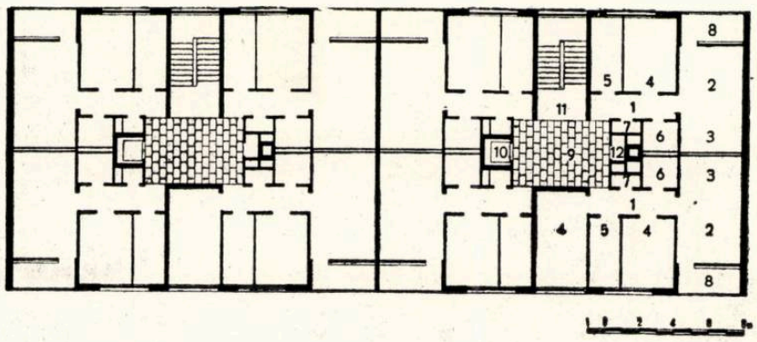

tronson și palier un hol de acces deservit de lift, spațios, separat de casa scării printr-un glasvand.

În proiectarea apartamentului (vezi planul de detaliu), proiectanții au fost conduși de ideea de a realiza o cazare eficientă, nu teoretică, pentru 4 persoane, în camere decomandate.

Contrar unei concepții greșite după care se rezervă părinților camera mică pentru dormitor, culcîndu-se copiii în camera de zi într-o atmosferă viciată din timpul zilei, proiectanții au socotit necesară o reconsiderare a funcțiunilor în apartament. Se rezervă camera mai mică copiilor, care au ore de studiu, de joc și de dormit independente de ale părinților și un spațiu mai amplu pentru camera de zi, care întrunește trei zone distincte cu posibilități comode de separare sau de cuplare a funcțiunilor: un spațiu pentru toată ziua și pentru recepție, dublat spre fațadă de o loggie larg dimensionată — de care e separată printr-un perete vitrat pe toată lățimea camerei — și spre fund de o nișă pentru patul părinților, separabilă de cameră printr-o draperie; se lasă astfel degajat spațiul camerei de zi de mobila ancombrantă (pat și dulapuri) a dormitorului, care ține de viața intimă a locatarilor, neindicată pentru spațiul vieții diurne și al recepțiilor.

Același principiu a fost aplicat și în rezolvarea apartamentelor cu o cameră.

Bucătăriile sînt luminate direct cu un spațiu suficient pentru lucru și pentru mîncat (suprafața 7,20 m²).

Băile și cămările sînt ventilate prin ghene de ventilație cu tiraj natural în lunile răcoroase și accelerat mecanic, prin ventilatoare, în restul anului.

Afirmarea francă a partiului de arhitectură în fațadă a determinat plastica blocului de locuințe. Prezența accentuată a loggiilor acuză caracterul net de locuințe, iar benzile de ferestre cuplate în același gol (la camera mică și bucătărie) indică ierarhia spațiilor interioare pe plinul dintre loggii, restabilindu-i modularea etajelor suprapuse.

Placarea parterului cu cărămidă aparentă ușurează prin contrast masa volumului suprapus, dînd întregului volum un caracter de suplețe și de permanență.

Arh. VIRGIL NIȚULESCU
Arh. HANS GROSS

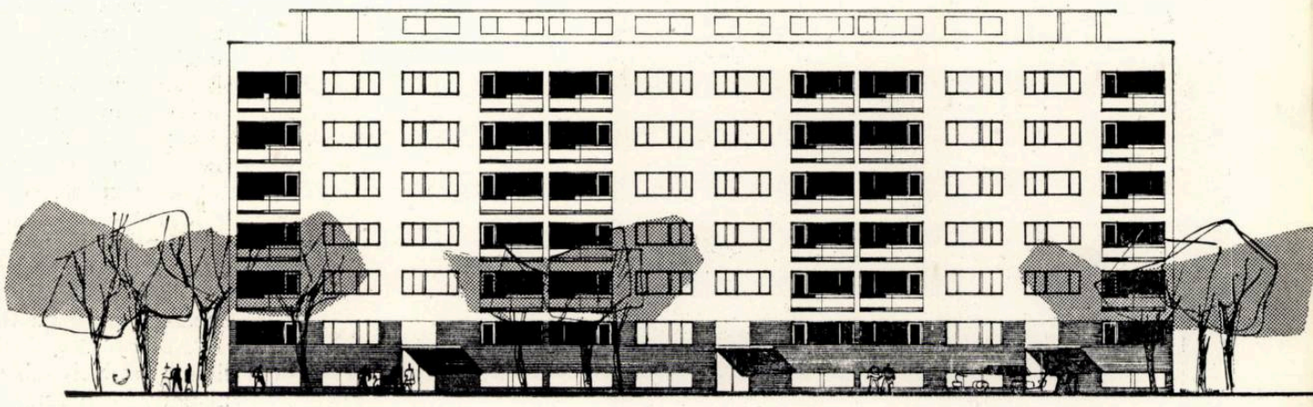

Plan nivel curent — Variantă adoptată—*1. Vestibul — 2. Cameră de zi — 3. Nișă pentru pat — 4. Cameră pentru copii 5. Bucătărie — 6. Baie — 7. Cămară — 8. Loggie — 9. Hol 10. Lift — 11. Scară—12. Evacuare gunoi*

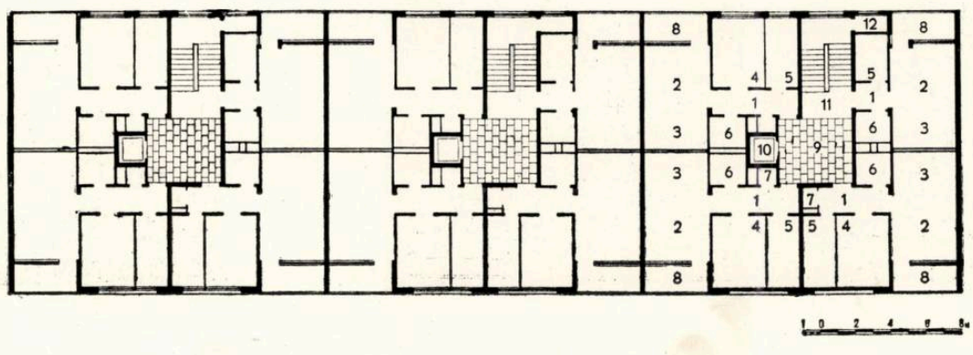

← Detaliu de apartament

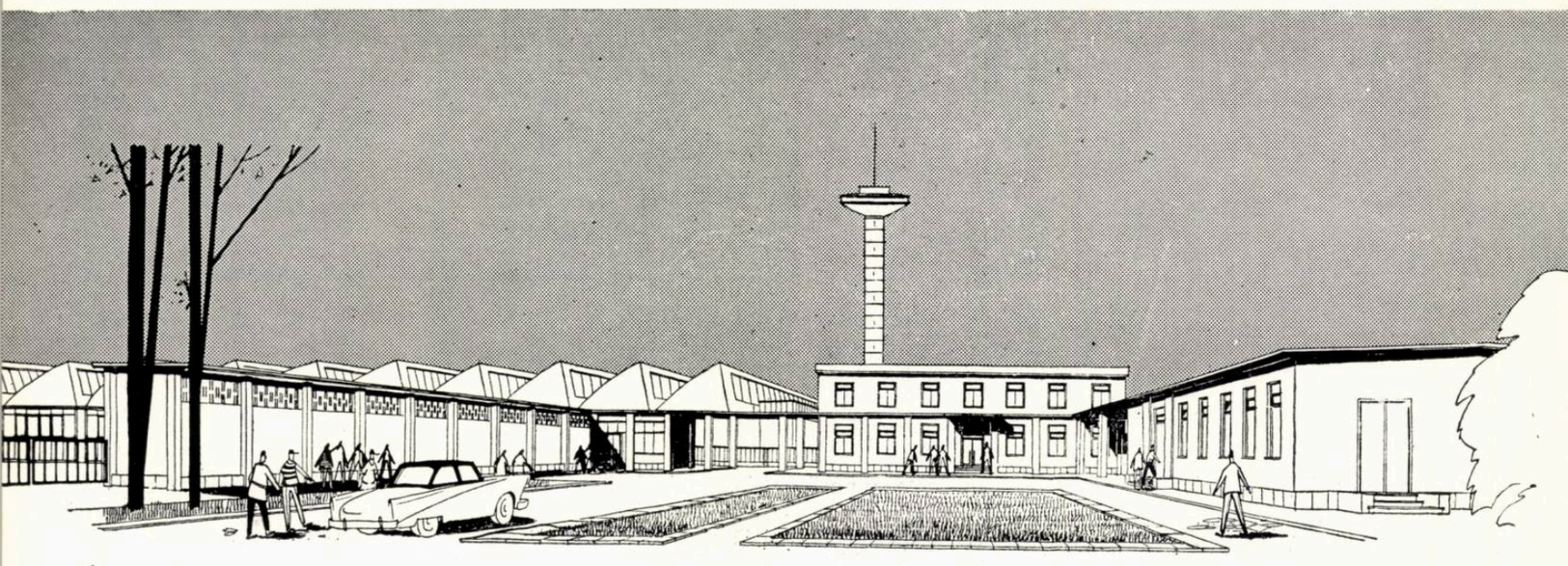

1

FABRICA DE MOBILĂ UCECOM–BUCUREŞTI

Autori, arhitecții Rodica Vrancu, Nicolae Petrașincu, Edgar Walter. Structura de rezistență, inginerii Emilian Baiculescu, Mircea Săvescu și Radu Simionescu
Șef de atelier, arh. Nicolae Georgescu
Institutul de proiectare a construcțiilor (I. P. C.)

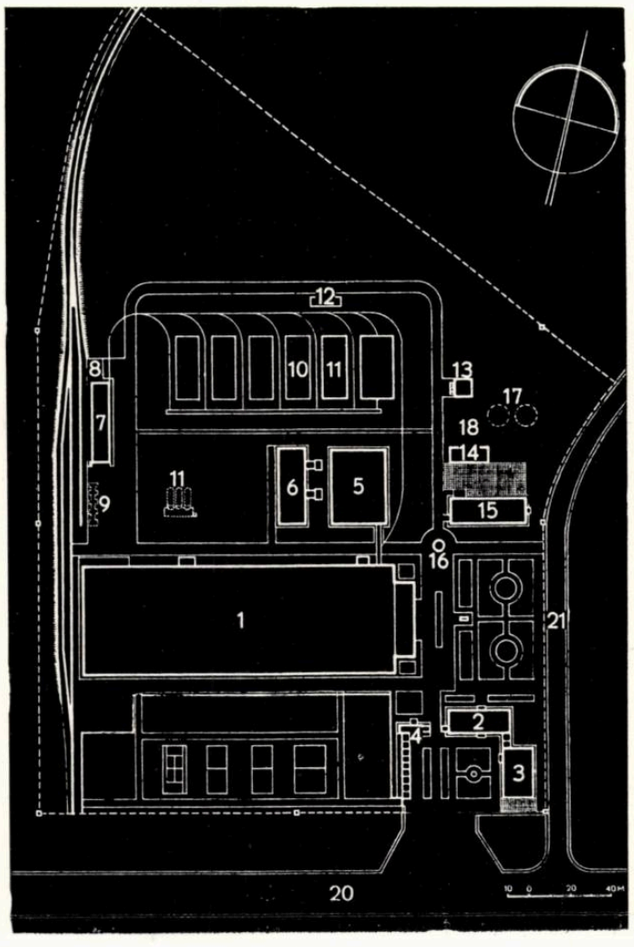

2

Fabrica proiectată, prevăzută cu un proces tehnologic corespunzător unei tehnici avansate și unui înalt grad de mecanizare, este amplasată pe un teren situat în cartierul Militari, între linia de cale ferată Dealul Spirii — Domnești și traseul unui viitor bulevard. În schița planului de sistematizare a orașului București, la sud de acest teren este proiectată o magistrală de-a lungul căreia se prevede — la vest și nord de terenul UCECOM — o zonă industrială în care se încadrează și complexul proiectat. Accesul în fabrică se va face din viitoarea magistrală, prin piața preuzinală retrasă de la alinierea bulevardului cu 30 m, spațiu rezervat pentru plantații. Pînă la executarea bulevardului, s-a prelungit strada Lucernei pînă în piața preuzinală, astfel încît legătura cu orașul să se facă prin bulevardul Păcii.

Complexul se compune din:

1. o hală de fabricație (154 × 72 m) legată printr-un portic acoperit cu uscătoria de cherestea și cuprinzînd și magazia de produse finite, cu rampele de expediție pe calea ferată și auto;
2. grupul preuzinal, compus din pavilionul cantinei-club și pavilionul administrativ cu poarta și biroul de pontaj;
3. construcții auxiliare (atelier mecanic, garaj, centrală termică, pavilion pompieri):
4. depozite de materie primă (acoperite și descoperite) și magazii de materiale tehnice și ușor inflamabile.

Toate aceste construcții sînt amplasate pe teren conform unei zonificări legate de desfășurarea fluxului tehnologic și anume:

a) zona depozitelor de materie primă, a magaziilor de materiale tehnice și inflamabile și a depozitului de combustibil, cu rampele de descărcare;

b) zona secțiilor auxiliare (centrală termică, atelier mecanic și de întreținere, garaj, pavilion pompieri, cu platforme și curți de întoarcere pentru vehicule);

c) zona secțiilor de producție, cuprinzînd uscătoria, hala de fabricație și magazia de produse finite, cu rampele de expediție;

d) zona social-administrativă, cuprinzînd pavilionul cantinei-club cu o curte proprie de serviciu, pavilionul administrativ cu poarta, postul de pază și biroul de pontaj;

e) zona verde (parc și terenuri de sport).

Așadar, proiectul soluționează fluxul tehnologic de la primirea materiei prime și pînă la expedierea produsului finit.

Din piața preuzinală, de unde pornesc și drumurile de deservire, se intră în incinta fabricii. În fața halei de fabricație, spre bulevard, s-au prevăzut terenuri de sport așezate în mijlocul unui parc, care, împreună cu spațiile verzi amenajate în fața intrării în hală și în piața preuzinală, dau un aspect atrăgător complexului. Plantații, gazon, brazde de flori, o fîntînă arteziană în curtea preuzinală și un grup sculptural în fața intrării în hală completează amenajările exterioare.

Procesul de fabricație este următorul: materialul lemnos (cherestea, panel, placaj, furnir) sosește în fabrică pe calea ferată normală — pentru care s-a prevăzut o linie de garaj — și pe cale auto. El se descarcă pe rampe și se transportă în depozit cu vagonete de manipulație; se depozitează, sau în șoproane, sau în depozite descoperite. De aici este transportat cu vagonete de depozit la uscătorie; introducerea vagonetelor de pe podul transbordor în uscătorii, scoaterea lor de acolo și introducerea lor în hala de fabricație, la secția de croit, printr-un portic acoperit, se face mecanizat. După ce a fost croit, materialul lemnos trece la prelucrat în secțiile mașini I, pregătire I, mașini II, unde se fac operații mai precise la mașini, în vederea asamblării pieselor și obținerii formei finale. În secția de pregătire II și în cea de finisaj, piesele se finisează (baițuit, lăcuit etc.), apoi se montează în secția de montaj. De aici trec la ambalaj și apoi în magazia de produse finite, de unde, de pe rampele de expediție, sînt trimise cu trenul sau cu autocamioanele la centrele de desfacere. În legătură cu secțiile de mașini și cu magazia de produse finite se află și tapițeria.

Caracteristic procesului tehnologic este faptul că transportul panelului, placajului și furnirului, pe de o parte, și al produsului finit, pe de alta, se face numai în interiorul construcției, cu excepția cherestelei uscate care, așa cum s-a văzut, vine de la uscătorie, pe sub un portic acoperit, în hala de fabricație, cu electrocare, cărucioare, platforme și rastele speciale.

Pentru a se asigura condiții de muncă cît mai bune pentru desfășurarea activității în fabrică, au fost prevăzute:

1. vestiare, dușuri, grupuri sanitare, camere de igienă pentru femei, fumoare, dimensionate conform normativelor în vigoare, plasate la intrarea muncitorilor în hală, piese care se desfășoară pe 2 niveluri (la parter găsindu-se holul de acces cu intrările în hală, w.c.-uri, biroul pontatorului și un laborator de încercări, iar la etaj, vestiarele cu dușuri și lavabouri, separat pentru bărbați și femei). De asemenea, un alt grup sanitar se găsește la cealaltă extremitate a halei, lîngă depozitul de produse finite (pentru micșorarea distanțelor de acces în raport cu lungimea halei);

2. instalații de ventilare a aerului viciat și de absorbție a rumegușului și a prafului de lemn;

3. ședuri orientate N-E la hală, pentru a se asigura o luminozitate cît mai uniformă și de intensitatea cerută la astfel de munci.

1. Piața preuzinală Perspectivă

2. Plan de situație
   1. *Hala de fabricație*
   2. *Administrație*
   3. *Cantină-club*
   4. *Poartă*
   5. *Uscătorie*
   6. *Centrală termică*
   7. *Magazie de materiale tehnice*
   8. *Rampă de descărcare*
   9. *Stație de descărcat păcura*
   10. *Stive de cherestea*
   11. *Șopron de cherestea*
   12. *Rampă de descărcat cherestea din autocamioane*
   13. *Magazie de materiale inflamabile*
   14. *Pompieri*
   15. *Atelier de întreținere, reparații și garaj*
   16. *Castel de apă*
   17. *Rezervoare de apă pentru incendiu*
   18. *Puț de apă*
   19. *Depozit de combustibil lichid*
   20. *Bulevard*
   21. *Stradă*

3. Perspectivă de ansamblu

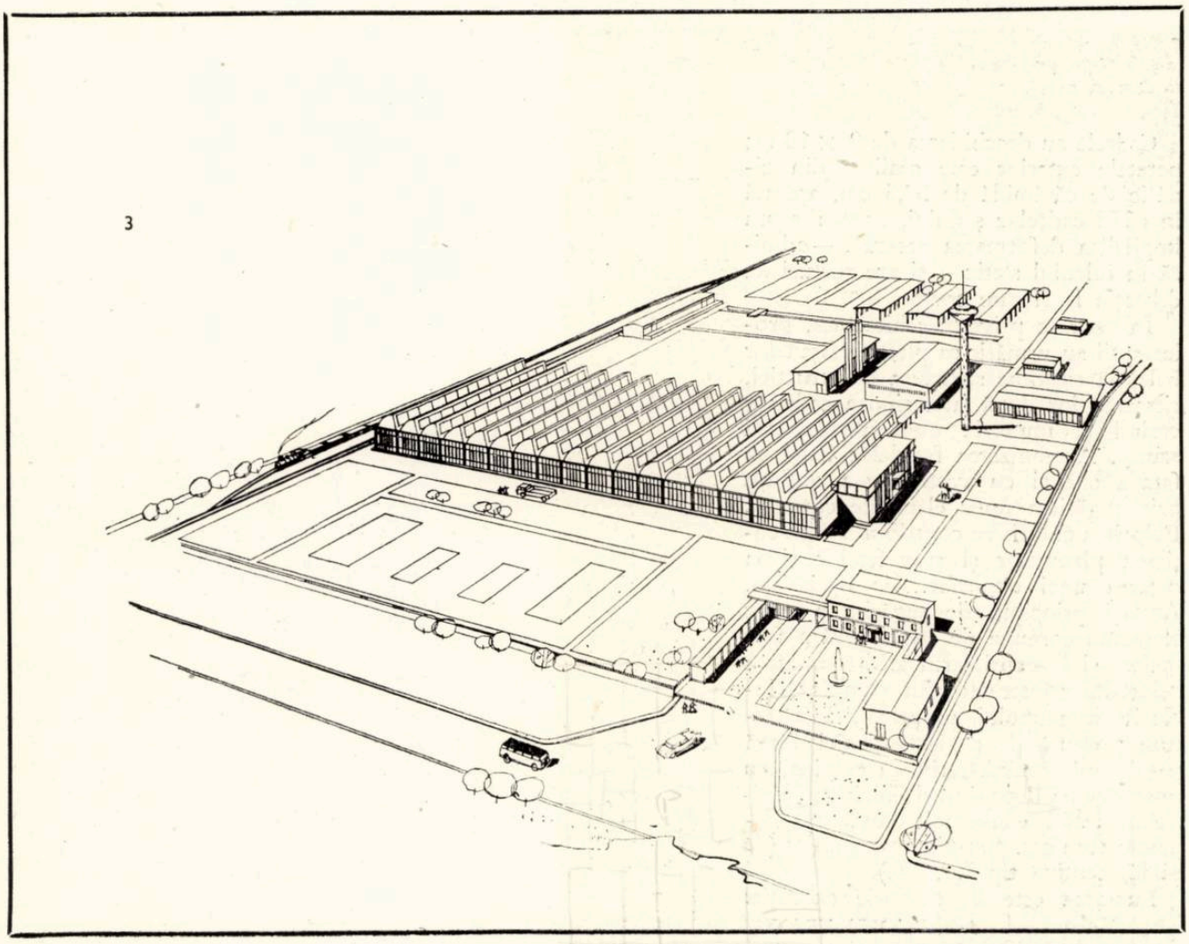

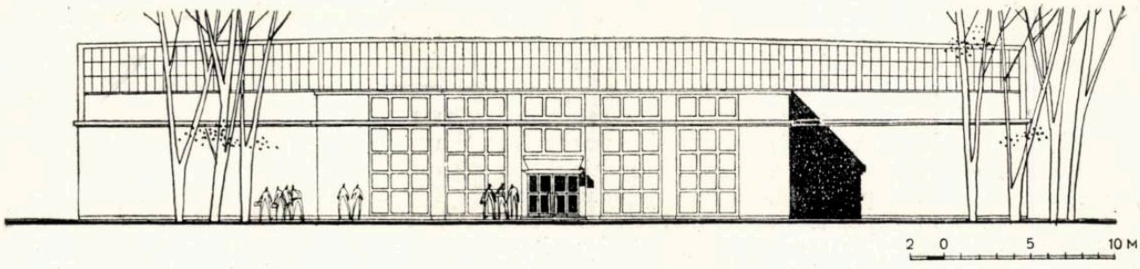

1

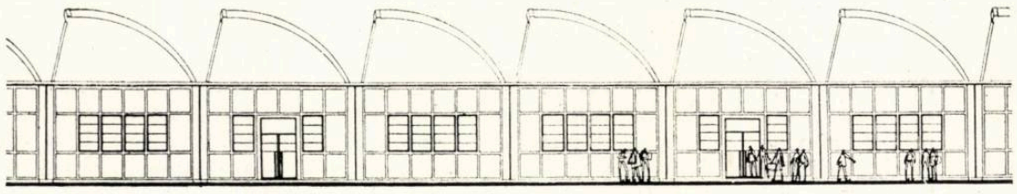

2

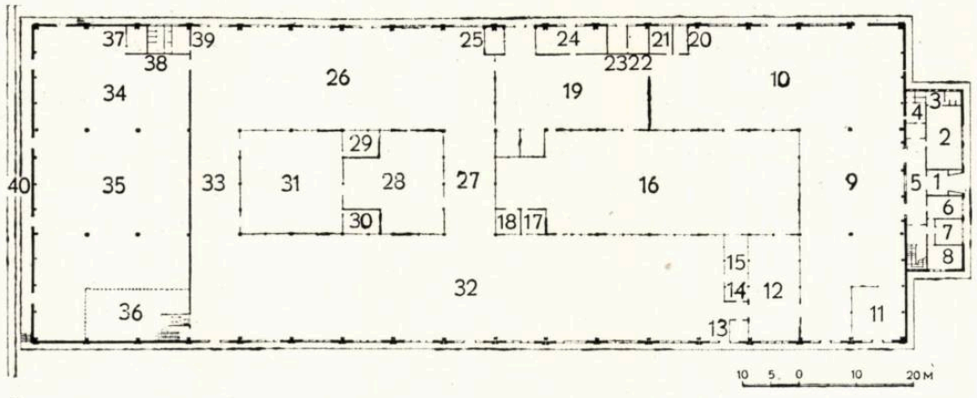

3

1. Hala de fabricație — Fațada laterală
2. Hala de fabricație — Fragment de fațadă.
3. Hala de fabricație — Plan
1. Vestibul — 2. Vestiar femei 3. Dușuri, lavaboure — 5. Hol 6, 7 și 8. Birouri — 9. Secția de croit cherestea — 10. Secția mașini I — 11. Ascuțitorie 12. Zețuit – 13. Birou. – 14. Sculărie — 15. Pregătire clei 16. Secția pregătire I — 17. Birou — 18. Spălare plăci aluminiu — 19. Secția tapițerie 20. Birou — 21. Sculărie 22. Dărăcit — 23. Stoc scamă bumbac — 24. Croit și cusut 25. Birou — 26. Secția finisaj 27. Șlefuit cu petrol — 28. Cameră de odihnă — 29. Preparare lac — 30. Compresor — 31. Secția pulverizare — 32. Secția pregătire II — 33. Cameră de odihnă 34. Magazie de produse finite 35. Magazie pentru panel plăci 36. Intrare la magazia de furnir de la subsol — 37. Birou 38. — W.C. — 39. Fumoar 40. Rampă C.F.
4. Detaliu de construcție
Secțiune prin șed

Cadrele au deschiderea de 9 × 18 m; peretele exterior este realizat din zidărie de cărămidă de 37,5 cm, așezată în afara cadrelor ședului, pentru a nu împiedica deformarea acestuia — admisă în calculul static — și are rosturi de dilatație la fiecare travee.

În ceea ce privește arhitectura, proiectanții au urmărit ca plastica fațadelor halei să exprime structura construcției, ritmarea lor după succesiunea cadrelor creînd și impresia unor fațade mai scurte. Armonizarea fațadelor halei cu fațada anexei cu vestiare s-a obținut prin regăsirea unor elemente comune. Folosirea culorii va contribui la diferențierea planurilor și suprafețelor și la crearea unei atmosfere de optimism. Același principiu de regăsire a unor elemente comune de arhitectură a fost aplicat și la exprimarea arhitectonică a celorlalte construcții din complex, inclusiv a grupului preuzinal. Pilastratura propusă de proiectanți aici, leagă pavilionul administrativ cu cantina, cu poarta și cu depozitul de biciclete, unificînd astfel elementele oarecum disparate care compun piața preuzinală (de pildă, cantina tip I.P.C.T.).

Lucrarea este în curs de execuție.

Arh. RODICA VRANCU

4

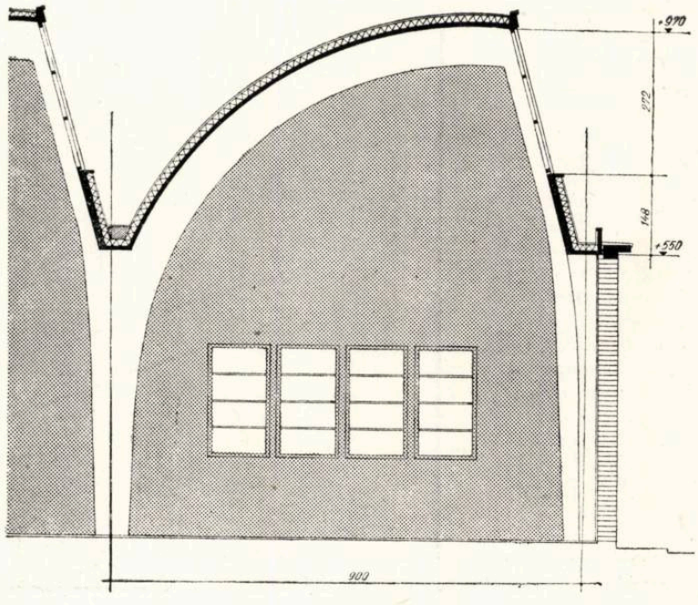

Arh. G. Minervin, arh. M. Fedorov

DESPRE CALITĂŢILE ESTETICE ALE CONSTRUCŢIEI DE MASĂ

Calităţile estetice ale arhitecturii sovietice trebuie studiate în primul rînd în legătură cu problemele construcţiei tipizate şi industrializate, care este tipul de masă în construcţia oraşelor şi aşezărilor populate. Este clar că studierea acestei probleme nu trebuia abordată unilateral, lăsîndu-ne atraşi numai de aspectul exterior al construcţiilor arhitecturale, aşa cum s-a procedat pînă nu de mult. După cum se ştie, această concepţie unilaterală, nu numai că nu a dus la înflorirea arhitecturii ca artă, dar, dimpotrivă, a constituit o cauză a apariţiei înfrumuseţării cu orice preţ, în dauna utilului, a calităţilor economice şi artistice ale construcţiilor arhitecturale.

Asemenea greşeli n-au constituit un fenomen întîmplător. Ele au decurs în mod logic din înţelegerea eronată, larg răspîndită în acel timp, despre esenţa sarcinilor şi specificului arhitecturii. Această greşită înţelegere a specificului arhitecturii constă în aceea că drept criteriu determinant al conceptului de «arhitectură» era considerată arta. De aceea, numeroase clădiri care nu posedau un anumit conţinut ideologico-artistic nu erau considerate arhitectură. Abordîndu-se în felul acesta problema, majoritatea construcţiilor de masă şi tipizate au fost de fapt eliminate din cadrul creaţiei arhitecturale. Ca urmare, activitatea arhitectului se limita adesea doar la proiectarea construcţiilor publice cu caracter de unicat, în timp ce faţă de construcţia tip de masă, a clădirilor de locuit şi industriale se cultiva o atitudine arogantă şi disprepuitoare.

În opoziţie cu acest punct de vedere despre natura şi specificul arhitecturii, în ultimul timp a căpătat o oarecare răspîndire o altă concepţie eronată.

Această concepţie este expusă în modul cel mai evident în cartea lui A. I. Burov «Esenţa estetică a artei».

În lucrarea sa, care, în ansamblu, este extrem de interesantă şi plină de conţinut, Burov, exprimînd problema esenţei arhitecturii şi urmînd — după spusele lui — pe Cernîşevski, arată că arhitectura nu este în măsură să rezolve sarcini ideologico-artistice şi că ea nu poate nici măcar « fi considerată în analogie cu oricare altă formă a conştiinţei, cu oricare alt fenomen al ideologiei». Burov consideră că arhitectura poate avea doar calităţi estetice asemănătoare celor pe care le posedă, de pildă, automobilul-turism. Reflectarea realităţii sub formă de imagini artistice — lucru propriu diferitelor genuri de artă: pictură, muzică etc. — este inaccesibilă arhitecturii.

Această concepţie este şi ea unilaterală. Combătînd pe Burov, ne putem, în primul rînd, referi la fapte din istoria arhitecturii diferitelor popoare, fapte care arată clar că arhitectura nu este numai un produs al producţiei materiale, numai un bun material, dar şi artă, avînd posibilităţi puternic conturate de a acţiona sugestiv, din punct de vedere ideologico-artistic, asupra oamenilor. Mai mult, prin forţa acestei acţiuni, arhitectura nu rămîne cu nimic în urma celorlalte tipuri de artă.

Totodată însă e necesar să subliniem că multe dintre construcţiile arhitecturale din jurul nostru nu pot fi trecute în rîndul operelor de artă şi că, în ceea ce priveşte aprecierea acestor obiecte, Burov are — indiscutabil — dreptate.

Printre numeroasele definiţii ale arhitecturii care circulă în prezent, unanim adoptat este punctul de vedere că arhitectura este una dintre formele activităţii practice sau un bun material al cărui conţinut include două laturi: una practic-utilitară, iar a doua estetică (sau ideologico-artistică). Aceste laturi se află într-o unitate de nedesfăcut, latura principală, conducătoare, în arhitectură constituind-o, în ansamblu, latura ei utilitară, practică. Arhitectura este prezentată în felul acesta, ca o unitate între cultura materială şi artă. Punînd problema în acest fel, nu reiese încă destul de clar care sînt calităţile estetice şi ideologico-artistice pe care le pot dobîndi obiectele *construcţiei de masă*, care sînt mijloacele cu care aceste calităţi pot fi întruchipate. Mai rămîne de lămurit dacă orice construcţie arhitecturală, îndeplinindu-şi funcţia sa utilitară practică, trebuie să fie totodată şi o operă de artă.

În problema calităţilor estetice şi ideologico-artistice ale construcţiei de masă mai sînt încă multe lucruri neclare. Lămurirea punctului just de vedere este condiţionată de nevoia de a preciza sarcinile proiectării arhitecturale şi de a ajuta practica de construcţie.

*

Cînd se vorbeşte despre imaginea artistică în arhitectură, se spune de obicei că această imagine trebuie să exprime destinaţia clădirii, trăsăturile şi particularităţile naţionale ale construcţiei, să reflecte timpul cînd a fost executată construcţia ,apartenenţa ei de clasă etc. De obicei se subliniază că o operă de arhitectură trebuie să emoţioneze pe om prin acţiunea proporţiilor structurii sale tectonice, prin mijloacele de expresivitate ale proporţiilor şi ritmului. Toate aceste calităţi şi proprietăţi ale arhitecturii se raportează la noţiunea de « imagine artistică». Desigur că lucrurile stau chiar aşa.

Esenţa imaginii artistice nu este însă nici pe departe epuizată de aceste însuşiri. Mai mult, dintr-o analiză amănunţită rezultă că aceste semnalmente ale imaginii arhitecturalo-artistice, deşi sînt componente intrinsece ale ei, nu sînt însă cele care determină în totalitate specificul operei de arhitectură ca artă.

Într-adevăr, dacă ne vom referi, de pildă, la o serie de produse ale activităţii omeneşti cum sînt mobila, îmbrăcămintea, obiectele de trai şi casnice, vom putea descoperi, în toate aceste obiecte, majoritatea calităţilor şi proprietăţilor enumerate mai sus. Mobila şi îmbrăcămintea, de exemplu, ne permit într-o măsură, nu mai mică decît construcţiile arhitecturale, să ne dăm seama de timpul confecţionării lor, de caracterul naţional al produsului, de apartenenţa de clasă a proprietarului lor etc. Aproape în toate produsele activităţii practice a omului se pot descoperi, de asemenea, o serie de însuşiri formal-estetice, cum sînt proporţiile, tectonica, ritmul, scara etc. Automobilul-turism modern, de exemplu, sau avionul sînt în aceeaşi măsură expresive, din punct de vedere al proporţiilor şi tectonicei, ca şi multe dintre construcţiile arhitecturale din jurul nostru. Existenţa tuturor acestor însuşiri nu ne dă încă posibilitatea să considerăm aceste obiecte drept opere de artă. La această concluzie ajungem desigur, nu fără temeiuri, întrucît esenţa artei nu se epuizează printr-o simplă îmbinare de momente formal-estetice şi ideologice.

În primul rînd este necesar să subliniem diferenţa dintre doi termeni asemănători, dar nu identici: « estetic» şi « artistic». Prin calităţi estetice se înţelege de obicei frumosul, înălţătorul, expresivul şi alte calităţi de acest fel ale diferitelor obiecte, inclusiv ale operelor de artă. Termenul « artistic» se foloseşte în special numai referitor la operele de artă: pictură, sculptură, muzică etc. « Artisticul» este o calitate specifică operelor de artă.

Astfel, cînd se foloseşte termenul de « imagine artistică» se caută să se arate că nu este vorba pur şi simplu despre un obiect frumos, elegant, avînd o serie de calităţi estetice, dar şi despre conţinutul ideologic-artistic al operei de artă — conţinut care se exprimă prin intermediul formelor concret-senzoriale şi perceptibile direct.

În ce constă deosebirea dintre obiectul frumos şi opera de artă, în ce se exprimă esenţa operei artistice?

Răspunsul la această problemă a fost dat încă de N. G. Cernîşevski, care a spus că criteriul cel mai general, cel mai caracteristic al artei, care, constituie esenţa ei, este reproducerea vieţii. Prezentarea vieţii omeneşti scoaterea în evidenţă şi reproducerea atitudinii omului, clasei, societăţii faţă de un eveniment oarecare, faţă de un fenomen în ansamblu, iată ţelul principal şi esenţa artei. Esenţa specifică a operei de artă îşi capătă expresia ei formală în imaginile artistice.

Prin natura ei, noţiunea « estetic» este înrudită cu noţiunea « artistic». Artisticul cuprinde în el o serie de momente estetice. De aceea, calităţile estetice sînt totdeauna proprietăţi intrinsece ale oricărei opere de artă.

Arta, care în ansamblul ei este expresia idealului social sau a relaţiilor sociale, este în acelaşi timp o apreciere estetică, ideologică şi etică a fenomenului, obiectului sau evenimentului social.

Conţinutul ideologic-artistic al diferitelor tipuri de construcţii arhitecturale dovedeşte că sfera fenomenelor cuprinse de acest conţinut este extrem de largă. Imaginea artistică în arhitectură poate să exprime ideea grijii pentru om, să reflecte diferitele laturi ale înclinaţiilor creatoare ale

poporului, realizatorul acestor construcţii, să vorbească despre măreţia epocii despre forţa şi puterea ţării etc. Aceste idei îşi pot găsi întruchiparea în clădirile de locuit şi publice, în diferitele obiecte unicale şi în construcţia complexă a oraşelor şi raioanelor.

Imaginea artistică poate, în sfîrşit, să oglindească orice eveniment de importanţă istorică. Din acest grup de construcţii fac parte, de exemplu, diferitele tipuri de monumente. Imaginea artistică poate de asemenea exprima diferite momente de natură lirică, ca de exemplu unele construcţii ale arhitecturii de parcuri şi grădini. Se poate de asemenea vorbi despre conţinutul epic al construcţiilor arhitecturale, propriu multor monumente vechi, de exemplu zidurile de fortăreţe, turnurile etc., care evocă dragostea de libertate şi eroismul strămoşilor noştri.

Considerînd arhitectura ca un fenomen social complex este necesar să vedem şi în conţinutul ei prezenţa diferitelor laturi din care e formată. Conţinutul construcţiilor arhitecturale este de structură complexă şi este determinat în ansamblu, în primul rînd, de importanţa funcţională a construcţiei, de rolul ei practic-utilitar şi de importanţa ei în viaţa societăţii şi desigur, nu de momentele estetice.

Astfel, de exemplu, casa de locuit este chemată, prin destinaţia ei, să satisfacă cerinţele de trai ale omului, să-l păzească de frig şi arşiţă, să creeze condiţii normale pentru viaţă, odihnă şi activitate. Toate aceste calităţi determină, în ansamblul lor, conţinutul principal al casei de locuit ca obiect arhitectural. Acest conţinut se face cunoscut, nu numai prin perceperea construcţiei, dar şi în procesul de exploatare. Practic ne convingem că obiectul respectiv este comod, trainic şi frumos, că el satisface în întregime cerinţele la care trebuie să răspundă.

Imaginea artistică în arhitectură nu poate, desigur, să existe izolat de acest conţinut general, propriu construcţiilor arhitecturale. Casa de locuit sau clădirea grădiniţei de copii pot deveni, de exemplu, expresia ideii grijii pentru om, deoarece această idee este cuprinsă în însuşi conţinutul acestor obiecte. Palatul Sovietelor va exprima ideea victoriei socialismului şi măreţia epocii noastre, întrucît însăşi construcţia Palatului Sovietelor din Moscova va constitui o mărturie a grandioaselor realizări şi succese ale poporului sovietic.

Condiţionarea imaginii artistice nemijlocit de conţinutul interior al construcţiilor arhitecturale apare în aceste exemple deosebit de evident Imaginea artistică apare aici, nu ca o idee abstractă, străină conţinutului construcţiei, ci ca rezultat al interpretării artistice a conţinutului concret propriu obiectului respectiv. În practică se cunosc însă cazuri cînd crearea imaginii artistice era apreciată de arhitecţi tocmai ca o scoatere în evidenţă a unei idei abstracte, dinafară. Casele de locuit au căpătat din această cauză aspectul clădirilor publice, clădirile publice se ridicau sub forma unor palate pompoase, diferite construcţii industriale şi comunale ce aveau o destinaţie strict utilitară au fost tratate în forme căutat monumentale, cu o bogată ornamentaţie.

*

După cum se vede, arhitectura, ca şi diferitele genuri ale artei, este în măsură să exprime tendinţele şi frămîntările omului social într-o formă artistică clară. Totuşi arhitectura şi arta nu sînt fenomene identice. Arhitectura este una dintre formele activităţii practice ale omului şi de aceea nu este nimic curios în faptul că cerinţa de a fi o operă de artă nu se impune nici pe departe tuturor operelor arhitecturale în aceeaşi măsură.

De asemenea, nu există nici un fel de necesitate practică pentru ca fiecare încăpere auxiliară sau clădire pur utilitară aflată pe teritoriul unei întreprinderi industriale, al unui port sau gări, S.M.T. sau al unei ferme zootehnice să fie construită, nu numai ca o construcţie frumoasă şi comodă, dar să fie şi o operă de artă.

Acest fel de cerinţe impuse tuturor clădirilor, fără alegere, se pot dovedi adesea nu numai inutile, practic nejustificate, dar pur şi simplu absurde.

Pe de altă parte, analiza practicii arhitecturale dovedeşte în mod convingător că arhitectul nu dispune totdeauna, atunci cînd proiectează o clădire, de împletirea necesară a condiţiilor obiective şi a premiselor care să determine posibilitatea creării imaginii arhitectural-artistice a unui obiect oarecare. O piedică de acest fel o poate constitui, de exemplu, situaţia urbanistică nefavorabilă, care să determine, datorită nevoilor practice, locul şi caracterul amplasamentului construcţiei; particularităţile reliefului şi mediului înconjurător, precum şi calitatea lucrărilor de finisaj şi a materialelor de construcţie folosite etc.

În sfîrşit, greutăţi destul de mari apar şi în legătură cu faptul că nu fiecare obiect de arhitectură, prin însăşi destinaţia, rolul şi funcţia sa, poate fi purtătorul unui conţinut ideologic-artistic pregnant.

S-a arătat mai sus că imaginea artistică a construcţiei arhitecturale este totdeauna condiţionată de conţinutul nemijlocit obiectiv al construcţiei. Tocmai din această cauză clădirile şi construcţiile publice, de exemplu, pot deveni expresia diferitelor idei sociale, mai curînd decît, de pildă, construcţiile industriale. În acelaşi fel, unele construcţii arhitecturale accentuat utilitare, prin însuşi conţinutul lor obiectiv, oferă arhitecturii doar posibilităţi minime pentru soluţionarea unor probleme ideologico-artistice. Acest lucru se datoreşte faptului că însuşi conţinutul acestor obiecte ca, de pildă, spălătoriile, magazinele sau depozitele, se dovedesc, în general, insuficient de «artistice» pentru a fi întruchipate într-o formă artistică.

Desigur că în istoria arhitecturii întîlnim cazuri de construcţii utilitare, cum sînt de exemplu grajdurile din Kuzminki sau serviciile conacului Marfino, care au căpătat un conţinut artistic puternic exprimat. Aceste exemple nu constituie însă vreo excepţie deosebită de la regula generală, întrucît conţinutul pe care îl cuprind este mult mai larg şi mai bogat decît al construcţiilor obişnuite, cu destinaţie asemănătoare. Aceste construcţii sînt unicale. Fiind o parte a averii imobile a moşierului, stăpînul nelimitat al bunurilor înconjurătoare şi al ţăranilor iobagi, ele dobîndesc, chiar şi numai din această cauză, un bogat conţinut ideologic şi social, care şi-a găsit expresia în tratarea triumfală a grajdurilor din Kuzminki şi în formele monumentale ale serviciilor conacului Marfino.

Un rol important, adesea chiar hotărîtor, în crearea unei imagini arhitecturale artistice oarecare îl joacă şi condiţiile subiective, care cuprind diferite aspecte ale procesului de creaţie: capacitatea arhitectului, experienţa lui practică şi cunoştinţele lui, precum şi premisele ideologice şi teoretice ce caracterizează orientarea activităţii arhitectului. Se ştie, de exemplu, că în condiţii obiective egale, rezultatele proiectării pot fi diferite în funcţie de capacitatea şi talentul arhitectului, precum şi de poziţiile teoretice ale autorului, de scopul pe care şi l-a propus.

Astfel, de exemplu, A.V. Sciusev, creînd Mausoleul din Piaţa Roşie — o construcţie care dispune de o deosebită forţă de acţionare ideologic-artistică — în alte opere ale sale, în special în ultimele (de exemplu, clădirea administrativă din piaţa Dzerjinski) nu a putut să evite tendinţa de îmbogăţire formal exterioară a formelor arhitecturale. În mod analog, greşelile perioadei postbelice de dezvoltare a arhitecturii sovietice, exprimate în tendinţa de înfrumuseţare cu orice preţ, au fost de asemenea determinate, în mare măsură, tocmai de cauze subiective: teoria arhitecturii unilateral dezvoltată şi greşelile făcute în atitudinea faţă de studierea unor probleme de arhitectură cum sînt problemele tipizării şi ale industrializării, problemele de economie etc.

Faptele arătate mai sus dovedesc că se poate ridica o clădire sau construcţie oarecare pînă la nivelul unei opere de artă numai prin cumularea condiţiilor necesare, obiective şi subiective. Acest concurs de condiţii nu se întîlneşte însă în toate cazurile practice posibile.

Această concluzie îşi găseşte o vie confirmare în istoria arhitecturii, unde diferenţierea obiectelor de arhitectură, care reflectă gradaţia calităţilor estetice şi artistice, poate fi urmărită în cele mai largi limite. De la Parthenon şi templul lui Artemis din Efes, de la biserica Vosnesenia din Kolomenskoe, pînă la clădirile de locuit şi de producţie din antichitate şi evul ediu, clădirile de locuit din Rusia sec. XVIII, noua clădire a Universităţii din Moscova, proiectele tip destinate, de exemplu, construirii cvartalului 9 din Novîie Ceriomuşki, acesta este diapazonul problemelor artistice şi estetice în arhitectură.

Aşadar, devine evident că încercările de a face din fiecare construcţie o operă de artă pot duce numai la o ruptură între forma exterioară şi conţinutul acestei construcţii, la nerespectarea veridicităţii arhitecturii, la o cheltuire exagerată şi nejustificată de mijloace. Oricare construcţie arhitecturală trebuie să fie comodă, trainică şi frumoasă, dar nu poate şi nu trebuie ca fiecare obiect în parte să fie o operă de artă.

Nu trebuie pretins fiecărei construcţii să aibă un conţinut ideologic-artistic puternic exprimat, dacă nu se ştie dinainte aproximativ cum trebuie să fie această imagine artistică, dacă nu se ştie dinainte ce trebuie să exprime şi cu ce mijloace poate fi întruchipată, dacă nu se ştie dinainte dacă poate fi, în general, creată. A pretinde acest lucru în fiecare caz, fără alegere, înseamnă să confundăm fără temei noţiunile de «frumos» şi «artă», să nu ţinem seama de faptele istorice concrete, să contribuim la renaşterea tendinţelor false şi a greşelilor anilor trecuţi.

*

Fiecare obiect al construcţiei de masă trebuie să fie, nu numai comod şi economic în exploatare, dar şi frumos şi expresiv. Calităţile estetice ale arhitecturii nu pot însă să fie considerate ca ceva nelegat de conţinutul şi destinaţia construcţiilor arhitecturale. În arhitectură, frumuseţea nu trebuie privită numai ca un rezultat al tratării exterioare.

Frumuseţea formelor arhitecturale apare ca o calitate condiţionată de latura utilitară şi funcţională a construcţiei arhitecturale. O clădire comodă pentru trai şi în exploatare dobîndeşte într-o oarecare măsură, datorită acestor proprietăţi, o serie de calităţi considerate ca estetice. O cameră de proporţii bune este în acelaşi timp şi confortabilă pentru viaţa de zi de zi, o cameră luminoasă capătă un aspect optimist etc.

Desigur că nu trebuie, simplificînd problema, să se considere că respectarea strictă a cerinţelor funcţionale sau exprimarea sistemului constructiv al clădirii trebuie să asigure, prin ele însele, frumuseţea necesară şi expresivitatea construcţiei arhitecturale. Pentru a obţine acest lucru este necesar să aducem condiţiile şi datele de ordin practic-utilitar şi funcţional în concordanţă cu legile armoniei şi idealului estetic, să le dăm o expresie clară, estetic concepută. Aici arhitectul recurge la o serie de mijloace ale compoziţiei arhitecturale.

În scopul de a dobîndi o vie expresivitate, frumuseţea şi unitatea formelor arhitecturale, arhitectul foloseşte legile tectonice ale materialului, asigură o legătură reciprocă proporţională între parte şi întreg, atinge desăvîrşirea ritmică a întregii construcţii. În munca sa practică, arhitectul se foloseşte de aceste mijloace, nu ca de nişte categorii formal-estetice abstracte, ci ca de proprietăţi şi calităţi specifice, proprii obiectului însuşit. Adevărata frumuseţe în arhitectură se dezvoltă pe baza materială a construcţiei însăşi. Aceste mijloace ale compoziţiei arhitecturale nu necesită cheltuieli materiale suplimentare. Ele nu stimulează, de asemenea, prin ele însele, tendinţa de reproducere imitativă a formelor arhitecturale ale trecutului. Dimpotrivă, aceste mijloace permit să se obţină simplitatea, claritatea şi expresivitatea construcţiei prin veridicitatea dezvăluirii conţinutului construcţiei arhitecturale, prin interpretarea şi prelucrarea ei estetică.

Acest mod de înţelegere a problemelor estetice în arhitectură trebuie să limiteze, după părerea noastră, pe de o parte, răspîndirea tendinţelor eclectice, formaliste şi de înfrumuseţare cu orice preţ, iar pe de altă parte, să reducă posibilităţile de manifestare a tendinţelor vulgarizatoare, ce duc la constructivism şi schematism.

Arhitectura, desigur, poate exista şi fără calităţi estetice înalte. Însă clădirile şi construcţiile lipsite de frumuseţe nu sînt numai neplăcute la vedere. Arhitectura are permanent asupra oamenilor o acţiune psihologică directă, nu numai ca bun material, dar şi prin calităţile ei estetice. Ea, sau îl asupreşte pe om, sau îi înalţă dispoziţia, îi stimulează dorinţa de a munci, de a crea, educă în el gustul artistic etc. Aceşti factori nu pot fi ignoraţi atunci cînd se apreciază rolul şi importanţa calităţilor estetice ale arhitecturii de masă.

O casă confortabilă, trainică şi frumoasă, care satisface pe deplin necesităţile la care trebuie să răspundă, poate fi considerată ca o construcţie arhitecturală valoroasă şi în cazul în care nu are un conţinut ideologic-artistic plastic exprimat. Aici problema stă aproximativ la fel ca şi în alte cîteva domenii ale activităţii omului. Astfel, de exemplu, din punct de vedere al cerinţelor faţă de ele, operele scrise se împart în ştiinţifice, tehnice, artistice, publicistice etc. De pe urma faptului că literatura tehnică nu este artistică sau invers, că cea artistică nu este totodată şi tehnică, fiecare dintre aceste grupe de opere scrise nu-şi pierde din calităţile ei şi satisface cerinţele la care trebuie să răspundă*.

O diviziune de o natură analogă există şi în pictură, sculptură, cinematografie etc. Desenul, de exemplu, poate fi nu numai artistic, dar şi ilustrativ-schematic, iar filmul cinematografic poate fi şi de popularizare ştiinţifică sau documentar.

Lipsa imaginii artistice în diferitele construcţii de masă nu înseamnă, desigur, că întreaga arhitectură trebuie împărţită în două categorii: « arhitectură » şi « arhitectură-artă ». Acest tip de împărţire a lucrurilor nu poate fi mecanic aplicat la arhitectură. Problema constă în aceea că în literatură sau în pictură, în general, fiecare operă în parte soluţionează sarcinile artistice într-o formă închegată. Într-o galerie de tablouri pot să atîrne, din această cauză, una lîngă alta opere diferite, iar pe raftul din bibliotecă pot sta alături cărţi de autori diferiţi — literare şi neliterare.

Construcţiile arhitecturale se află, din acest punct de vedere, în condiţii specifice oarecum diferite. Fiecare casă, fiecare construcţie, amplasată în oraş sau într-o localitate oarecare, va fi totdeauna într-o legătură reciprocă, din punct de vedere compoziţional, cu celelalte obiecte din apropiere. Ca urmare, fiecare construcţie arhitecturală este în mod practic o verigă din întreaga compoziţie, din ansamblul care poate avea un conţinut ideologic-artistic comun.

Ansamblul Pieţei Roşii din Moscova, al Pieţei Palatului din Leningrad sau complexele de locuinţe din cvartalul 13 din raionul Sud-Vest din Moscova, partea centrală a oraşelor Angarsk sau Novaia Kahovka, în toate aceste cazuri avem de-a face, nu numai cu momente formal-estetice, dar şi cu un anumit conţinut ideologic-artistic al ansamblului arhitectural.

În condiţiile construcţiei tip industrializate, care este o construcţie complexă, de ansamblu, arhitectul care lucrează la sistematizarea cvartalului, raionului sau oraşului rezolvă, nu numai o complexă problemă practică, dar şi una artistică.

În practica arhitecturii sovietice postbelice, exemplele de acest fel sînt numeroase. Noile oraşe cum sînt Novaia Kahovka, Voljski, Salavat, Angarsk etc., centrele muncitoreşti de tipul celui al fabricii de transformatoare din Zaporojie, al fabricii « Petrov » din Stalingrad, centrul muncitoresc Severnîi de lîngă Moscova etc. au aspectul oraşului socialist nou, bine amenajat.

Construcţia acestor oraşe s-a realizat, în general, pe bază de proiecte tip şi refolosibile, cu case simple ca aspect exterior, fără merite artistice deosebite, care să sară în ochi. Fiecare dintre aceste obiecte tip, constituind o unitate în complexul unor construcţii asemănătoare lui, pare a completa acest complex pînă la desăvîrşirea lui artistică. Luată însă separat, izolată de complex, casa tip va fi irevocabil purtătoarea numai a unei părţi din ideea artistică generală, exprimînd-o mai palid, incomplet, parţial **.

Aşadar, fiecare obiect arhitectural trebuie proiectat, nu numai ca o construcţie confortabilă, rezistentă şi frumoasă, dar şi ca un element al complexului arhitectural a cărui parte componentă este.

În legătură cu aceasta, la proiectarea obiectelor tip pentru construcţia de masă atenţia principală trebuie deplasată — în soluţionarea problemelor artistice — de la clădirile şi construcţiile izolate, la complexele şi ansamblurile formate din ele. *Construcţia de masă capătă de aceea un accentuat conţinut ideologic-artistic, în mod obişnuit numai în forma complexă corespunzătoare.*

Astfel, de exemplu, construcţia oraşului Angarsk, executată după proiecte tip, poate servi, în ansamblu, ca exemplu de soluţionare reuşită a sarcinilor ideologic-artistice. Simple ca formă, minuţios finisate, clădirile frumoase, executate fără pretenţia de a fi « opere de artă », împreună cu diferitele construcţii publice, şcoli, cluburi, creşe etc., împreună cu vegetaţia şi lucrările de amenajare, formează în ansamblu ample complexe de locuit, cu indiscutabile calităţi artistice.

Aşadar, în construcţia de masă, unitatea dialectică dintre latura utilitară şi cea ideologic-artistică se manifestă, nu în fiecare construcţie în parte — care, luată separat, poate să nu fie o operă de artă — ci în soluţionarea problemelor urbanistice pe ansambluri. Atît la proiectarea obiectelor tip, cît şi la « adaptarea » clădirilor în planul de situaţie al parcelei, problemele artistice rămîn aşadar în picioare. Orice obiect arhitectural trebuie să fie proiectat şi construit, atît în conformitate cu cerinţele practice utilitare şi estetice generale, cît şi în funcţie de cerinţele ideologic-artistice impuse în ansamblu construcţiei noastre de masă.

(Articol publicat spre discutare)

ARHITECTURA U.R.S.S. nr. 2 — 1958

* Desigur că există elemente artistice şi în literatura ştiinţifică. Operele literare au o anumită importanţă ştiinţifică. Acest lucru însă, nu anulează graniţele calitative care există între diferitele genuri de opere scrise.

** În arhitectură, faptele de acest fel nu sînt unice. Aci are loc, de fapt, acelaşi proces de interdependenţă calitativă dintre parte şi întreg, care are loc, de pildă, în muzica simfonică.

1

Acad. Emil Condurachi
Directorul Institutului de arheologie al Academiei R.P.R.

HISTRIA, CEL MAI VECHI ORAŞ DE PE TERITORIUL PATRIEI NOASTRE

Pe malul lacului Sinoe, la 50 km nord de Constanța, se află ruinele celui mai vechi oraș de pe teritoriul patriei noastre, orașul grec Histria, întemeiat pe la mijlocul secolului al VII-lea î.e.n. de coloniști veniți din Asia Mică, de la Milet. Timp de 12 veacuri, colonia sclavagistă de la Histria, port înfloritor odinioară la țărmul Mării Negre, a avut o dezvoltare neîntreruptă, atît în perioada greacă, cît și în cea romană, reprezentînd pentru multă vreme cel mai însemnat centru economic și cultural de la gurile Dunării. Cercetările arheologice au îngăduit să cunoaștem din ce în ce mai mult istoria social-economică, politică și culturală a Histriei, precum și rolul de intermediar între felul de viață al grecilor și felul de viață al locuitorilor geto-daci.

Începute încă din 1914, sub conducerea lui Vasile Pîrvan, săpăturile de la Histria au căpătat, nu numai o nouă orientare, dar și o amploare cu totul neobișnuită, începînd din 1949. Efortul depus în cele opt campanii neîntrerupte a dus la rezolvarea a numeroase probleme legate de viața istorică a acestui important centru urban așezat altădată pe țărmul Mării Negre, la o cunoaștere mult mai adîncă a puternicei influențe economice și culturale pe care acest oraș a avut-o, timp de douăsprezece veacuri, asupra istoriei celei mai vechi a poporului romîn.

De departe, călătorul vede profilîndu-se în reflexul argintiu al apelor lacului Tuzla și lacului Albastru — lacul Sinoe — zidurile puternice ale cetății, care și astăzi străjuesc neclintite, după treisprezece veacuri de liniște și de uitare. Cine intră pe poarta mare a cetății, apărată de două puternice bastioane, pătrunde într-o largă piață pavată cu blocuri mari de piatră, din care pornesc spre răsărit și sud străzi ce duc la unele dintre cele mai însemnate edificii din această vreme. Nu mai puțin de trei bazilici — edificii necesare administrației civile și vieții economice a orașului — un mare bazar, o piață împodobită cu coloane și în sfîrșit băile publice ale orașului au fost descoperite în partea de vest a orașului, în primii ani ai cercetărilor de la Histria.

Pentru a reconstitui însă viața istorică a orașului Histria era necesar să căutăm și alte obiective arheologice decît cele pe care ni le putea oferi ultimul nivel de viață urbană. Începînd cu anul 1949, cercetările au căpătat astfel o nouă orientare. Paralel cu cercetarea în suprafață a ultimului nivel arheologic, s-a început cercetarea și în adîncime, pentru descoperirea de noi sectoare aparținînd perioadelor mai vechi din istoria orașului. Numeroase săpături, executate atît în cetatea romană propriu-zisă, cît și în afara cetății, dincolo de ziduri, au dus la o lărgire considerabilă a orizontului cunoștințelor noastre. Pe lîngă faptul, deosebit de important, că orașul Histria a cunoscut o mult mai mare extensiune în perioada arhaică greacă, attică, hellenistică, s-au putut cerceta, pentru fiecare din aceste niveluri de viață istorică în parte, monumente care ilustrează pe deplin evoluția atît de complexă a acestui important centru urban.

Pe la 600 î.e.n., Dobrogea, de altminteri ca și întreaga regiune de la nordul Dunării, era populată de triburile getodace a căror dezvoltare social-economică oferea un teren favorabil raporturilor comerciale cu grecii veniți din Asia Mică. O aristocrație tribală dornică de lux, căutînd să-și procure vinul și untdelemnul grecesc, ca și vasele frumos pictate din Rhodos și Corint, armele și mobilele bogat împodobite din Milet și Athena, punea la dispoziția acestor negustori greci grînele, mierea, ceara, peștele și sclavii de care duceau lipsă marile metropole din sud. Prin poziția sa pe țărmul Mării Negre,

2

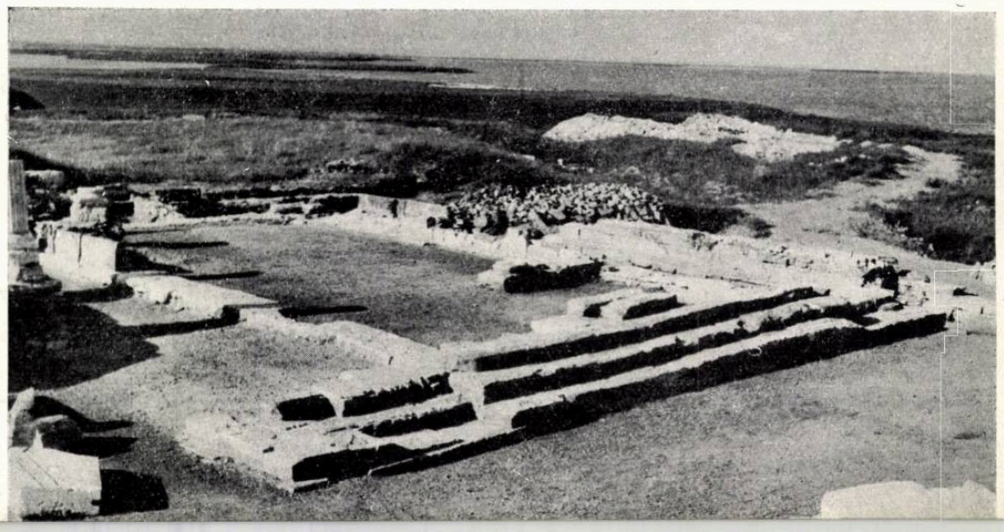

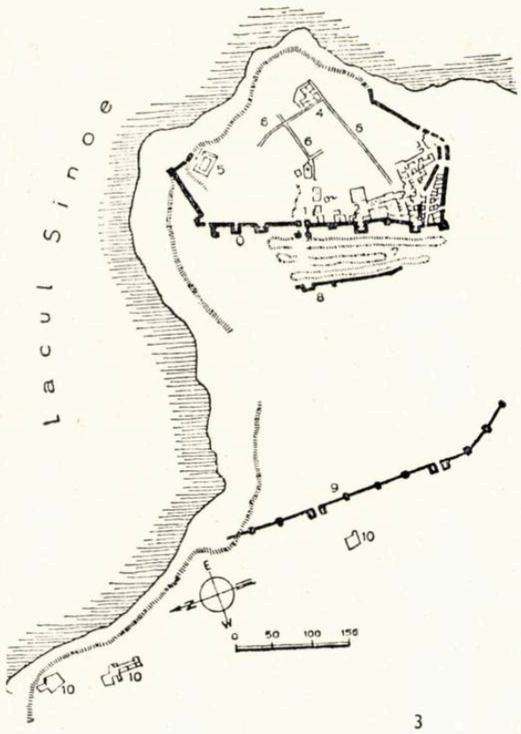

3

4

Histria a devenit unul dintre cele mai importante centre ale schimburilor comerciale din regiunea dunăreană. Comerțul de tranzit, cu care se îndeletnicesc negustorii Histriei, capătă în cursul veacurilor al VI-lea și al V-lea î.e.n. o mare extensiune, datorită căreia, pînă departe, în Carpați, desigur folosind cursul apelor, apar prețioasele mărfuri grecești atît de căutate de aristocrația locală. Astfel se explică rapida dezvoltare a orașului, cunoscută prin unele monumente de mare amploare. Din informațiile pe care ni le oferă Aristotel în cunoscutul său tratat intitulat « Politica » rezultă că, la această dată, negustorii și meseriașii, care își cîștigaseră un loc însemnat în viața economică histriană, au dat o luptă aprigă pentru cucerirea puterii politice împotriva oligarhiei aristocratice. În locul regimului aristocratic, care a durat pînă la mijlocul veacului al V-lea î.e.n., Histria a căpătat, în urma victoriei păturilor mijlocii, o constituție demo-

1. *Coloanele unui edificiu roman din secolul al IV-lea e.n. clădit peste templul grec din secolul al V-lea î.e.n.*
2. *Templul grec din secolul al V-lea î.e.n., dedicat probabil Afroditei*
3. *Planul cetății Histria cu zidurile succesive de apărare. — 0. Zid roman (secolul al III-lea — VII-lea e.n.) 1. Intrarea principală — 2. Bazilica mare — 3. Thermele 4. Casa romană din secolul al VI-lea e.n. — 5. Templul grec din secolul al V-lea î.e.n. — 6. Străzi — 7. Valuri de apărare — 8. Zid hellenistic — 9. Zid roman (secolul I—II e. n.) — 10. Locuințe attice și hellenistice*
4. *Intrarea în turnul cel mare al cetății Histria (secolul al VI-lea e.n.)*
5. *Poarta cea mare a cetății Histria: bastionul de nord-vest*
6. *Interiorul turnului mare al zidului de incintă (secolul al VI-lea e.n.)*
7. *Scară de piatră urcînd pe zidul cel mare al cetății Histria (secolul al VI-lea e.n.)*

5

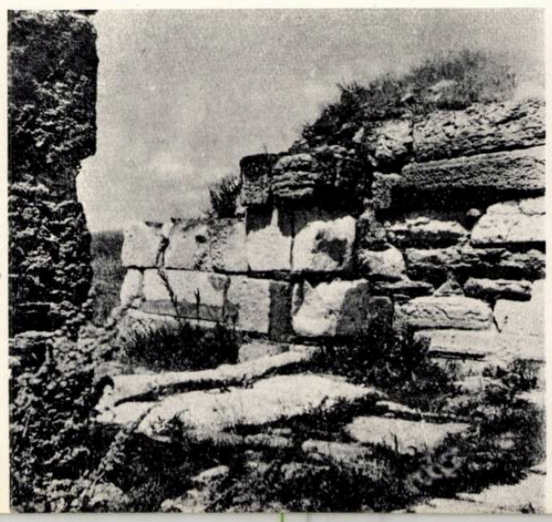

6

7

cratică sclavagistă, amintită și de documentele epigrafice cunoscute, și își cîștigă definitiv supremația sa economică în regiunea Dunării de Jos. Orașul Histria însuși ajunge să producă în propriile sale ateliere unele dintre mărfurile altădată aduse din marile metropole grecești din sud.

Astfel, pentru această perioadă mai veche din istoria orașului (veacurile VII—V î.e.n.), au fost cercetate, pe de o parte, o serie întreagă de locuințe și prăvălii, așezate la cca. 700 m nord-vest de acropola orașului, iar pe de altă parte, două temple grecești datînd, primul de la mijlocul veacului al V-lea î.e.n., al doilea din secolul al III-lea î.e.n., așezate la țărmul mării, în partea de nord-est a orașului. Într-una din locuințele unui cartier periferic situat în partea de nord-vest a orașului a fost descoperită o pivniță cu numeroase vase de ulei și vin, datînd de la sfîrșitul veacului al VI-lea î.e.n., precum și două fragmente de amfore panathenaice, datînd cam din aceeași vreme. Cît privește templele grecești, ele sînt clădite, primul din blocuri de calcar, al doilea din marmură deosebit de îngrijit lucrată. Cel dintîi, descoperit în întregime, are o *krepidoma* cu patru trepte în partea de sud, un *pronaos*, o *cella* și un *opisthodom* de forma și dimensiunile obișnuite templelor grecești din Asia Mică. Putem astfel să ne dăm seama de nivelul de viață economic și cultural la care ajunsese Histria numai la un veac după întemeierea sa, în cea dintîi și poate cea mai înfloritoare fază a istoriei sale.

Valoarea arheologică și istorică a acestor monumente nu constă numai în faptul că ele reprezintă cele mai vechi monumente ale arhitecturii clasice de pe teritoriul țării noastre, dar și în acela că, din punct de vedere al tehnicii lor constructive și al stilului căruia îi aparțin, ele ne îngăduie precizări deosebit de prețioase pentru istoria arhitecturii grecești din bazinul Pontului Euxin.

Complexul monumental al primului templu, identificat cu oarecare probabilitate ca fiind templul Afroditei, este limitat spre mare de un zid așezat direct pe stîncă, construit din blocuri de calcar de dimensiuni relativ mici (75 × 100 cm), admirabil lucrate în partea care privea templul, constituind un fragment din *peribolul* obișnuit tuturor templelor grecești. În cazul de față, acest peribol juca și rolul de dig față de marea lîngă care se ridica acest complex monumental. Și la alte temple peribolul avea o îndoită funcțiune; aceea de delimitare a terenului sacru al templului și de protecție a terenului. Se poate astfel cita, cu titlu de exemplu, cazul templului lui Heracles din Thasos (M. Launey, Le sanctuaire et le culte d'Héraklès à Thasos, Paris, 1944, p. 16—17).

Templul propriu-zis, al cărui plan sumar amintit mai sus nu se deosebește în liniile sale mari de ceea ce constituia economia constructivă a oricărui monument de acest gen, ne oferă totuși unele elemente care au îngăduit, pe de o parte, o încadrare cronologică ceva mai precisă, pe de altă parte, o comparație sugestivă cu alte monumente contemporane. În primul rînd, trebuie amintită descoperirea, sub podeaua naosului și a pronaosului, a nouă amfore mari, dispuse trei cîte trei. Îngropate cu gura în jos și niciodată întrebuințate, aceste vase depuse ca ofrandă și aparținînd ca formă și decor seriei amforelor rhodo-ioniene, datînd de la sfîrșitul secolului al VI-lea și din prima jumătate a secolului al V-lea î.e.n. ne oferă indicii prețioase pentru epoca construirii templului. El poate fi astfel, și pe această cale, datat din secolul al V-lea î.e.n. Datarea e confirmată și de elementele propriu-zis arhitecturale; tehnica construcției krepidomei — cu trepte numai pe latura meridională a templului și cu mica lor înălțime, amintită în tratatele clasice de arhitectură — precum și raportul dintre această krepidoma și zidurile cellei, refăcute probabil într-o fază ulterioară. Lipsa lor de omogenitate, ca și sistemul de a alterna blocurile dispuse rînd pe rînd pe față și pe cant, par a indica în mod sigur o refacere cel puțin a zidurilor interioare. Cît privește analogiile pe care ni le oferă istoria arhitecturii grecești în general, templul lui Zeus din Labranda sau templul Athenei Polias din Priene, care prezintă din punct de vedere al raportului dintre lungimea și lărgimea edificiului probleme asemănătoare cu cele ale templului Afroditei din Histria, constituie fără îndoială termene de comparație apropiate. De altminteri, legăturile Histriei cu orașele ioniene, printre care se găsea propria sa metropolă, Miletul, nu au de ce să ne surprindă.

Epoca hellenistică ne este cunoscută de pe urma ultimelor săpături, în special prin unele secțiuni și sondaje executate în afara zidului de incintă și pe platoul așezat în partea de vest a orașului. A putut astfel fi descoperit și cercetat în întregime un important zid de apărare așezat la circa 90 m mai la vest de zidul tîrziu al cetății romane. Este vorba de un zid datînd din epoca hellenistică (secolul III—I î.e.n.), construit după cea mai bună tehnică greacă din această vreme și refăcut în mai multe rînduri, desigur în urma diferitelor atacuri cărora a avut să le facă față orașul. Zidul se constată a fi fost distrus în epoca romană, deoarece peste el se construiesc între veacurile I și VI e.n. o seamă de edificii publice sau particulare care-i acoperă cu totul temelia, lată de 4 m. Canale de apă, construite pe o lungime de circa 30 km, se termină în regiunea acestui zid printr-un castel de apă, din care pornesc conductele ce alimentează orașul. Cercetările întreprinse între 1954—1957 au dus la

I

2

1. *Bazilica cea mare din cartierul de vest al oraşului, datînd din secolul al VI-lea e.n.*
2. *Figurină de teracotă simbolizînd pe Afrodita, descoperită în săpăturile de la templul grec*
3. *Amfore de tip arhaic depuse ca «ex-voto» în subsolul templului grec (secolul al V-lea î.e.n.)*
4. *Fragment arhitectonic decorat cu ove, folosit ca material de construcţie în zidul hellenistic*
5. *Mozaic din thermele romane (reconstituit)*

descoperirea unor splendide fragmente arhitectonice, ce impun concluzia că în secolul al III-lea î.e.n., în acest sector a mai fost clădit un alt templu, de stil doric. Fără să fi putut preciza încă locul exact unde a fost el construit, putem afirma totuşi, judecînd după proporţiile şi calitatea pieselor arhitectonice descoperite — două tambururi de coloane dorice, un fragment de cornişe, un fragment de fronton fără reliefuri şi două blocuri de arhitravă, pe care se află şi inscripţia dedicatorie — că acest nou templu histrian, închinat «Marelui Zeu» reprezintă o lucrare de un fast şi gust deosebit, semn al unor posibilităţi materiale şi tehnice mai mult decît ample. Edificiul, clădit lîngă malul mării, trebuie să fi produs o impresie deosebit de puternică. Un templu de asemenea proporţii, de asemenea rafinament de execuţie, putea fi întîlnit doar în marile şi bogatele oraşe din epoca hellenistică.

Mai spre apus, întreg platoul este acoperit, în epoca hellenistică (veacul IV-I î.e.n.), de nenumărate locuinţe de piatră sau de pămînt în care se îngrămădeşte o populaţie din ce în ce mai modestă. O asemenea locuinţă a fost descoperită în cursul ultimei campanii de săpături din 1955 şi ea prezintă un detaliu deosebit de interesant. Podeaua casei este construită din nenumărate funduri de amforă, care altădată au servit pentru transportul vinului sau uleiului. Peste o mie de astfel de fragmente au fost întrebuinţate pentru a pardosi o modestă locuinţă, al cărei proprietar căutase să-şi construiască o locuinţă mai sănătoasă cu mijloace atît de modeste. Acest amănunt ne interesează şi din punct de vedere al intensului schimb comercial: cît de numeroase trebuie să fi fost astfel de vase de vin şi de ulei, dacă un modest locuitor al oraşului putea avea la îndemînă peste o mie de astfel de resturi de vase pentru a-şi pardosi în chip atît de ingenios locuinţa.

Cît priveşte epoca tîrzie romană, ea a căpătat în ultimul timp — datorită săpăturilor efectuate între 1949 şi 1956 — precizări arheologice şi istorice relativ bogate. Au apărut astfel la iveală două importante sectoare comerciale şi meşteşugăreşti, cu ateliere metalurgice şi brutării, cu numeroase prăvălii mai mari sau mai mici, care formau prin secolul IV—VI e.n. un cartier deosebit de important în partea de sud a cetăţii. Acest sector, adăugat mai tîrziu cetăţii, prin lărgirea spre sud a incintei clădite la începutul secolului al IV-lea şi refăcută în cursul secolului al V-lea e.n., acoperă o regiune joasă din spatele termelor romane. Edificiile clădite în acest cartier sînt împărţite în grupuri separate de două stradele paralele şi

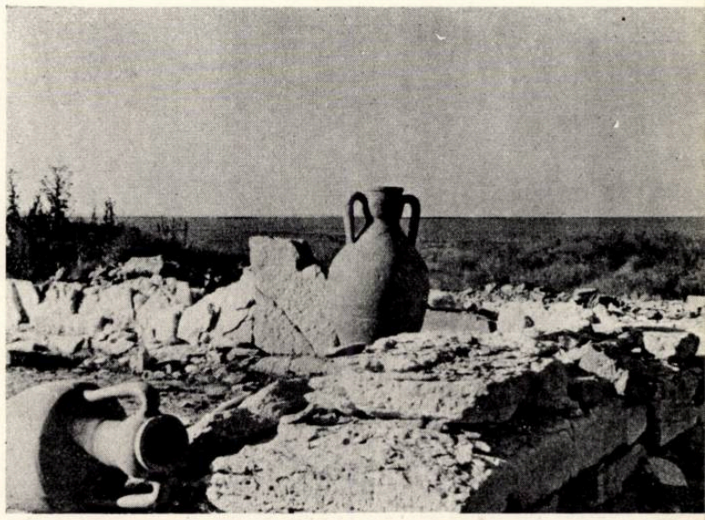

3

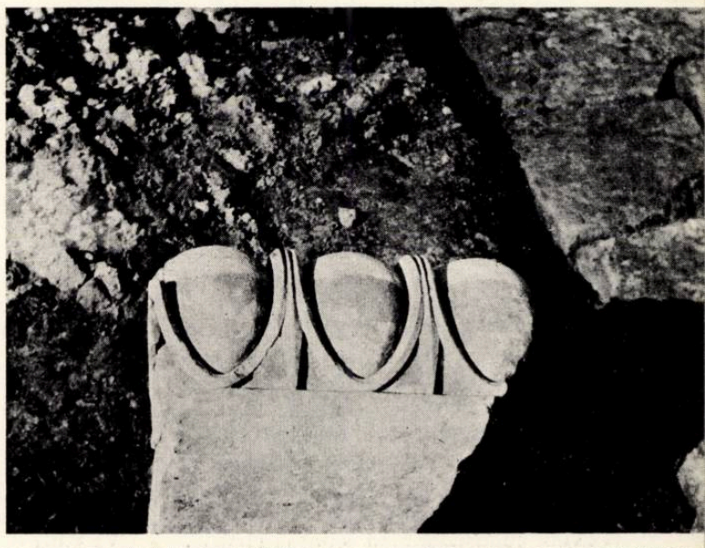

4

5

Thermele romane: una din intrările în tepidarium

delimitate spre nord de o stradă pavată cu lespezi mari de piatră. Construite în cursul secolului al VI-lea, după sistemul unor *insulae* romane, toate aceste edificii din epoca finală a orașului au fost utilizate, fie ca ateliere — s-au identificat un atelier metalurgic și o brutărie — fie ca prăvălii cu depozite mari de grîne păstrate în chiupuri de mari dimensiuni *(dolia)*.

În partea de apus, imediat lîngă zidul cel mare al cetății, au fost descoperite, între 1921 și 1943, mari edificii cu caracter public, datînd în marea lor majoritate din secolul V—VI e.n. Două dintre ele — o bazilică și un edificiu comercial — ne dau o imagine sugestivă despre ceea ce însemna, chiar în ultimul veac de viață urbană la Histria, efortul constructiv și problemele de urbanistică ale acestui centru periferic al imperiului. Primul dintre aceste monumente reprezintă bazilica cea mai impozantă cunoscută pînă acum la Histria. Ușor asimetrică și de formă rectangulară (latura de est 25,75 m, latura de vest 24,80 m, latura de nord 12,62 m, latura de sud 12,70 m), clădirea este construită din blocuri inegale de șist verde și de calcar, tăiate regulat numai pe partea lor exterioară și legate cu mortar simplu de var. Peretele dinspre vest al bazilicii este în întregime alipit zidului incintei. Chiar imediat îndărătul blocurilor acestui perete începe, lipit de acesta, emplectonul zidului de incintă, care, în acest sector, este lipsit de paramentul său propriu. Fața interioară a incintei este astfel înlocuită de peretele de vest al bazilicii însăși. Că este așa, o dovedește și faptul că la colțul dinspre nord al acestui perete, la înălțimea de 2,10 m de la baza zidului, apare un rînd de trei cărămizi (0,18 m) suprapuse pe o lungime de 4,30 m, care continuă pe alți 3,35 m și pe peretele de nord. Prezența acestui strat de cărămizi, frecvent în sistemul de construcție mai vechi de la Histria, dovedește pe deplin că, în acest sector, zidul de incintă a folosit ca parament interior peretele de vest al bazilicii. Un alt element care confirmă această concluzie este grosimea mai redusă a zidului de vest al incintei, imediat înainte de colțul pe care-l fac pereții de nord și vest ai bazilicii. Diferența de grosime a zidului cetății în sectorul bazilicii reprezintă tocmai grosimea peretelui său de vest care sporea în acest punct rezistența generală a incintei. Constatarea aceasta nu e lipsită de însemnătate, atît pentru situarea cronologică a monumentului, cît și pentru considerarea eventualelor remanieri pe care le-a suferit el în ultimele veacuri ale istoriei orașului Histria.

Cel de-al doilea monument (secolul VI e.n.) din acest cartier — o sală absidală, precedată de o cameră intermediară oblongă și de o serie de boxe pentru vînzarea produselor — *tabernae* — ne interesează prin caracterul strict comercial pe care-l prezintă, atît prin economia spațiului construit, cît și prin felul în care au fost dispuse și refăcute zidurile interioare.

Cît privește cartierul situat spre lac, pe latura de răsărit a cetății, el a constituit întotdeauna cartierul cel mai bogat și cel mai frumos reprezentat din punct de vedere arhitectonic. Două construcții de mari proporții, așezate în cea mai frumoasă poziție a orașului, au fost complet dezgropate în ultimele campanii. Prima dintre ele reprezintă o bogată locuință particulară cu numeroase încăperi dispuse în jurul unei curți centrale împodobite cu coloane. O scară de piatră stă mărturie că acest edificiu, aparținînd unui bogat proprietar, avea încă un etaj. Cea de-a doua construcție este însă fără îndoială un edificiu public. Un prag masiv de marmură, numeroase încăperi pavate cu blocuri imense de piatră, o cameră terminată în partea de răsărit printr-o absidă — probabil o sală de judecată sau o sală de rugăciuni interioară — toate aceste elemente ne fac să credem că avem de-a face cu un important edificiu public din veacul al VI-lea e. n.

Aspectul arheologic care rezultă și din cercetările mai vechi și mai noi ale acestei perioade ne oferă imaginea unui oraș cu o intensă viață urbană. Din nefericire, cunoaștem încă prea puține lucruri din epoca romană imperială, adică tocmai din epoca în care, la adăpostul *limesului* roman, oligarhia histriană a avut un lung răgaz de două veacuri și jumătate spre a da o nouă strălucire acestui străvechi centru grecesc. Inscripțiile ne vorbesc de numeroase temple: materiale arhitectonice, utilizate ca materiale de construcție în zidul de incintă, reconstruit după dezastrul din 248 e.n., stau mărturie pentru măreția templelor, a teatrului sau a altor edificii publice. Putem astăzi studia doar băile romane — *thermae* — care s-au păstrat în parte lîngă zidul de incintă. Ridicat în secolul al III-lea e.n., probabil în epoca Severilor, edificiul, ocupînd o suprafață de circa 800 m² — construit după toate regulile arhitecturii romane — a suferit cel puțin trei remanieri între secolele III—IV e.n. După cea de-a treia refacere e mai mult decît probabil că edificiul nici nu a mai servit scopului său inițial. Întreg edificiul termelor se împarte în două părți, fiecare cu funcțiunea sa. Partea de la nord cuprinde sălile de acces și de distracție a publicului, partea de la sud cuprinde camerele cu funcțiune termală propriu-zisă: *tepidarium*, *caldarium*, *laconicum* și *apodyterium*. Zidurile sînt uniform construite numai la temelie. Partea lor superioară se compune din elemente variate ca material și tehnică. În cea mai mare parte a lor, aceste ziduri sînt construite după sistemul roman denumit *opus listatum:* două rînduri de piatră separate de șase rînduri de cărămizi legate cu un mortar de var cu fragmente de cărămidă pisată. Pilaștrii angajați în zid sînt construiți după același sistem. În partea de nord a sălii mari a termelor s-au mai păstrat trei boxe decorate cu un frumos mozaic în culori, cu motive geometrice și florale, aparținînd primei faze de construcție a edificiului.

Sînt desigur și alte multe aspecte care pot reține atenția și interesul nostru din istoria atît de bogată a Histriei. Acest Pompei al țării noastre ascunde încă multe lucruri care așteaptă să fie cercetate. Nu e deci de mirare că în planul de lucru al Institutului de arheologie, cetatea Histria își va mai păstra, pentru multă vreme încă, locul important pe care-l merită prin bogăția documentelor care au apărut la lumină în cercetările de pînă acum.

DIN EXPOZIȚIA DE ACUARELE, DESENE ȘI FOTOGRAFII EXECUTATE DE ARHITECȚI IN ANUL 1957

Lucrări premiate

1

1. *ÎN PARCUL STALIN*
   Desen în tuș, arh. Dumitru Papaconstantin
2. *SIBIU — SCARA DIN PIAȚA MICĂ*
   Acuarelă, arh. Constantin Voiciulescu
3. *DIN SIGHIȘOARA*
   Tempera, arh. Radu Cosma

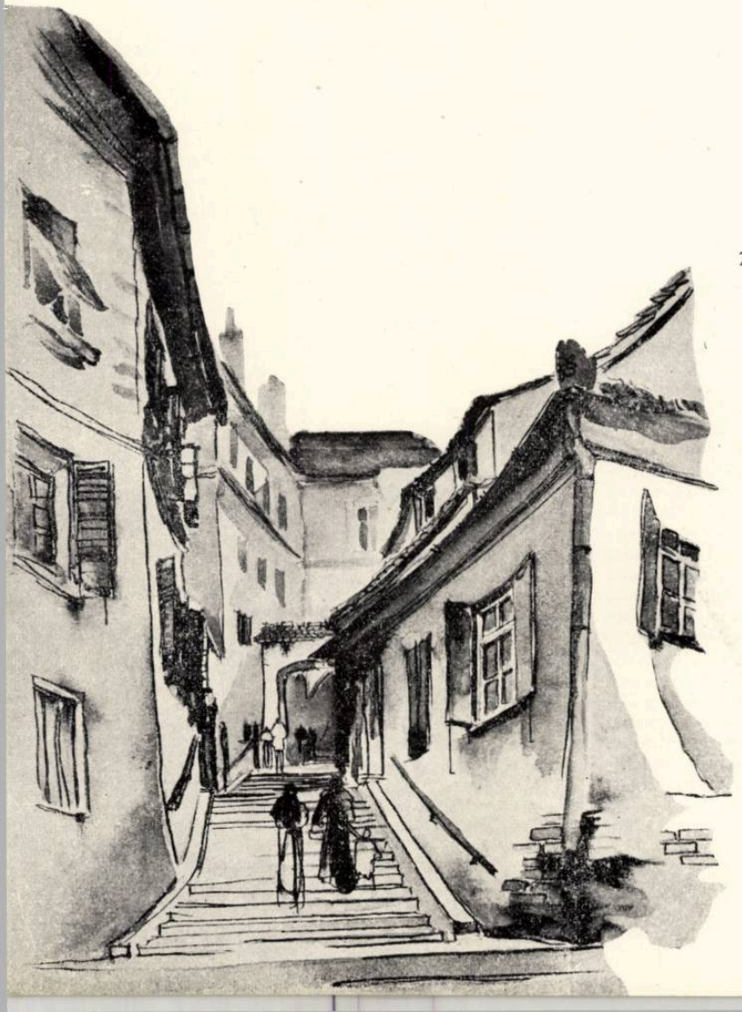

2

3

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

CONFERINȚE — Marți 25 martie a.c. s-a deschis la Casa Arhitectului ciclul de conferințe organizat în colaborare cu Comisia de acustică a Academiei R.P.R. Cuvîntul introductiv a fost rostit de acad. prof. D. Marcu, președintele Uniunii Arhitecților din R.P.R. Au urmat conferințele ing. A. Necșulea, «Forme și dimensiuni în acustica sălilor» și ing. M. Grumăzescu, «Criterii acustice și mijloace de exprimare arhitecturală».

În cadrul aceluiași ciclu, marți 8 aprilie a.c. au vorbit tov. arh. M. Ricci despre «Acustica teatrelor și auditoriilor», arh. L. Garcia despre «Acustica sălilor de concert și de operă» și conf. Gh. Giurgea despre «Cercetarea pe machete a acusticii unei săli». Arh. V. Smighelschi a prezentat cu ajutorul unui magnetofon înregistrări acustice din diferite săli de spectacol.

Marți 22 aprilie a.c. arh. S. Bortnovschi a vorbit despre «Acustica studiourilor de radio și televiziune», ing. A. Bielușici despre «Acustica sălilor de cinematograf», și prof M. Marinescu despre «Sonorizarea sălilor de spectacol». Toate aceste conferințe s-au bucurat de participarea unui public numeros.

*

La Casa Arhitectului a continuat să se desfășoare ciclul de expuneri organizat în colaborare cu Societatea pentru răspîndirea științei și culturii în vederea popularizării problemelor de arhitectură în rîndul maselor. Miercuri 12 martie a.c. a vorbit arh. Gh. Curinschi despre «Bisericile pictate din nordul Moldovei»; a urmat o prezentare de diapozitive. Miercuri 19 martie a.c., arh. G. Petrașcu a vorbit despre «Elemente de arhitectură clasică greco-romană pe teritoriul țării noastre». În ziua de 26 martie a.c., arh. D. Teodorescu a prezentat o serie de diapozitive colorate din «Arhitectura populară din regiunea Craiova», iar în ziua de 2 aprilie a.c., arh. S. Julman a prezentat diapozitive cu vederi și monumente din «Sighișoara». La 16 aprilie a.c., arh. Gh. Curinschi a ținut conferința «Cum s-a dezvoltat creația arhitecturală a poporului romîn din cele mai vechi timpuri și pînă azi». Miercuri 30 aprilie, arh. C. Roguschi a prezentat o serie de diapozitive colorate cu vederi și monumente din Sibiu.

EXPOZIȚII — În luna martie a.c. a fost deschisă la Casa Arhitectului expoziția «Aspecte din R. Cehoslovacă», cuprinzînd fotografii realizate de arh. V. Iorga cu ocazia unei călătorii de studii întreprinsă în cadrul schimburilor efectuate între Uniunea Arhitecților din R.P.R. și Uniunea Arhitecților din R. Cehoslovacă. «Expoziția retrospectivă de acuarele și desene» a arh. J. Nămescu, cuprinzînd cca. 50 de lucrări executate în țară și străinătate, a fost deschisă la Casa Arhitectului între 20 martie și 20 aprilie. Între 20 și 28 aprilie a.c., tot la Casa Arhitectului a fost deschisă expoziția arh. S. Singer «Schițe de călătorie» cuprinzînd acuarele și desene executate în diferite călătorii prin țară.

DIN ACTIVITATEA CERCURILOR U. A.

În vederea pregătirii plenarei a V-a a U.A. cercul din I.P.C.I. a organizat în ziua de 14 martie a.c., în cadrul adunării generale de alegere a noului birou al cercului, o discuție asupra problemelor locale de creație. Au luat cuvîntul numeroși arhitecți și ingineri, printre care: arh. M. Enescu, care a vorbit, printre altele, despre preponderența utilului în munca de creație și despre superficialitatea cu care unii cercetează documentația străină; arh. I. Glückman, a cerut ca sarcina organizării spațiului în arhitectura industrială să revină tot arhitectului, ca și în arhitectura civilă; arh. T. Sassu, s-a ocupat de cîteva probleme cu caracter organizatoric; arh. G. Mohr a subliniat necesitatea cunoașterii procesului de producție de către arhitecții din sectorul industrial; arh. L. Aldan a vorbit despre specializarea arhitectului, specializare care nu trebuie dusă la extrem, pentru a nu cădea în rutină; arh. L. Axelrad, criticînd poziția estetizantă a unor arhitecți, a subliniat că arhitectura este nu numai o problemă de inspirație, ci și o problemă de muncă; ing. W. Brener a vorbit despre colaborarea dintre arhitecți și ingineri; ing. S. Anghelescu a subliniat rolul important al arhitectului în construcțiile industriale; arh. D. Iovănescu a vorbit despre rolul important al poziției proprii a arhitectului în munca de creație. Arh. I. Silvan, delegat al comitetului de conducere al U.A., și-a exprimat mulțumirea sa pentru faptul că din discuție au reieșit numeroase idei, care vor folosi ca material plenarei a V-a a Uniunii Arhitecților.

CONSFĂTUIREA TINERILOR ARHITECȚI

Sub egida conducerii Institutului de arhitectură «Ion Mincu», a Departamentului de Arhitectură și Urbanism și a Uniunii Arhitecților din R.P.R., în zilele de 18 și 19 aprilie a.c. a fost organizată la Institutul de arhitectură «Ion Mincu» din București o consfătuire cu arhitecții tineri, absolvenți din ultimii ani, care lucrează în institutele regionale de proiectare din țară. Cuvîntul de deschidere a fost rostit de prof. arh. N. Lupu, directorul institutului, care a arătat scopul consfătuirii: verificarea rezultatelor învățămîntului de arhitectură în practica de proiectare, greutățile care au trebuit să fie învinse și lipsurile constatate eventual în pregătirea tinerilor cadre în timpul studiilor din institut. Tov. prof. arh. N. Lupu și-a exprimat satisfacția pentru rezultatele obținute de arhitecții din I.R.P.-uri și a salutat călduros, în numele institutului, pe participanții la consfătuire.

A urmat apoi cuvîntarea tov. prof. arh. M. Locar, director general în D.A.U. și membru în biroul U.A., care a prezentat un referat despre activitatea de proiectare din I.R.P.-uri, arătînd că deși aceste institute funcționează numai de un an de zile, ele fac față cu seriozitate sarcinilor ce le-au fost încredințate. Vorbitorul a subliniat mai departe importanța I.R.P.-urilor, care contribuie la lichidarea exceselor în centralismul administrativ, rolul lor, sistemul de organizare și aportul adus de tinerii arhitecți care formează majoritatea proiectanților din aceste institute. Tov. prof. arh. M. Locar a evidențiat realizările pozitive ale acestor cadre tinere, dînd nenumărate exemple, realizări care au făcut ca I.R.P.-urile din cele 16 regiuni ale țării să funcționeze ca organizații vii, cu un puternic spirit de inițiativă și cu o mare capacitate de cuprindere a problemelor complexe. D-sa a urat apoi tinerilor arhitecți succese în muncă, pentru a contribui la construirea socialismului în patria noastră.

Cu ocazia acestei consfătuiri a fost organizată la Institutul de arhitectură «Ion Mincu» o expoziție de proiecte realizate de tinerii arhitecți din I.R.P.-uri. Departamentul de Arhitectură și Urbanism din Ministerul Construcțiilor și Materialelor de Construcții și Fondul de arhitectură au premiat cele mai bune proiecte executate de următorii arhitecți: Liviu Niculiu (regiunea Bacău), Magda Terdik (regiunea Baia Mare), Ileana Dobre, Nicolae Litvin (regiunea Cluj), Șerban Manolescu (regiunea Constanța), Tamara Tarcă (regiunea Craiova), Adrian Dolinescu (regiunea Iași), Nicolae Niculin (regiunea Oradea), Ștefan Iojică, Maria Belu (regiunea Pitești), Marinel Daia (regiunea Ploiești), Constantin Voiciulescu, Ion Rădăcină (regiunea Stalin), Aurel Sîrbu, Miloș Cristea (regiunea Timișoara), Lucian Popescu (Regiunea Autonomă Maghiară).

MATERIALE ȘI METODE DE CONSTRUCȚIE

Ghințberg A. S. — TIPIZAREA ÎN PROIECTAREA CLĂDIRILOR DE LOCUIT EXECUTATE PE CALE INDUSTRIALĂ

(traducere din limba rusă)
București, Editura Tehnică, 1956
202 pagini, 12 tabele, 132 figuri

Cartea tratează despre principiile de proiectare a clădirilor de locuit cu multe etaje, pe baza folosirii secțiilor tip și a detaliilor și elementelor standardizate, precum și despre unele principii generale de proiectare a clădirilor.

Autorul generalizează experiența din ultimii ani a institutului de proiectare «Lenproiekt» în domeniul elaborării pe bază de tipizare a proiectelor de clădiri de locuit din Leningrad.

Hart Franz — SKELETTBAUTEN
Construcții cu schelet

München, Editura G.D.W. Callwey, 1956
104 pagini, cca. 150 figuri și fotografii

În această lucrare sînt prezentate o serie amplă de clădiri realizate cu schelet de beton armat și metalic, în toate colțurile lumii, începînd de la sfîrșitul secolului trecut și pînă în zilele noastre.

Sînt reproduse planuri, fațade, detalii și fotografii.

Bibl. C.D.T. C. 1207

Gatz Konrad, Hierl Fritz — TREPPEN + TREPPENHÄUSER
Scări și case de scări

München, Editura Georg D. W. Callwey, 1954
252 pagini, cca. 400 fotografii

Lucrarea conține o serie de considerații asupra proiectării scărilor și caselor de scări, precum și numeroase exemple de realizări.

În prima parte se prezintă: elementul artistic în construcția scărilor; scara în ansamblul edificiului; condițiile fundamentale de construcție; stilul actual în construcția scărilor.

În cadrul exemplelor sînt prezentate scări drepte și în melc, libere și încastrate, scări interioare și exterioare, făcînd parte din fațade, scările din grădini și încadrarea lor în peisaj.

Bibl. M.C.M.C. 21944

Institutul de documentare tehnică — PROBLEME TEHNICO-ECONOMICE ALE PREFABRICATELOR ÎN CONSTRUCȚII

Lucrare întocmită de inginer C. Dinu
București, Editura I.D.T., 1957
110 pagini, 10 tabele

Lucrarea conține patru mari capitole, și anume: Eficacitatea economică a sistemului de construcție cu prefabricate; Premisele și dificultățile aplicării prefabricatelor în construcții; Din experiența aplicării sistemului de construcții prin prefabricate; Tendințele în viitor în industrializarea construcțiilor prin prefabricate.

Prin conținutul ei, lucrarea se adresează unui cerc larg de participanți la elaborarea proiectelor de construcții din toate sectoarele.

LES BETONS LÉGERS
Betoanele ușoare

Bruxelles, Editura centrului de informație al industriei de ciment din Belgia, 1955
62 pagini, 85 figuri

Volumul este precedat de o introducere cu privire la clasificarea betoanelor; apoi, în 3 capitole, sînt descrise și ilustrate:

1. Compoziția și fabricarea betoanelor ușoare.
2. Caracteristicile betoanelor ușoare.
3. Folosirea betoanelor ușoare.

Bibl. C.D.T. C. 1215

MŰSZAKI KÖNYVTÁR ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR 1883

СОДЕРЖАНИЕ

КОНКУРС НА ЛУЧШИЙ ПРОЕКТ ПО АРХИТЕКТУРЕ И ГРАДОУСТРОЙСТВУ ДЛЯ СОЗДАНИЯ АНСАМБЛЯ ДОМОВ ОТДЫХА В МАМАЙЕ (стр. 2). Под этим заглавием представлены результаты конкурса, организованного Союзом Архитекторов РНР и Департаментом архитектуры и градоустройства Министерства строительства и стройматериалов в связи с созданием зоны отдыха на участке территории курортной местности Мамайя на черноморском побережье, к северу от Констанцы. Согласно программе в зону отдыха должны войти гостиницы и виллы, рассчитанные примерно на 4.000 отдыхающих и 400 человек обслуживающего персонала, а также магазины, рестораны-столовые, клубы, летний театр и необходимые установки городского благоустройства.

Показана программа конкурса, условия участия в нем, состав жюри и результаты конкурса.

ОБРАЩЕНИЕ ВСЕСОЮЗНОГО СОВЕЩАНИЯ СОВЕТСКИХ СТРОИТЕЛЕЙ (стр. 17). Содержит выдержки из принятого Всесоюзным Совещанием строителей Обращения. Совещание было организовано Центральным Комитетом К.П.С.С. и Советом Министров С.С.С.Р. в Москве от 10-го по 14-го апреля с. г.

ЖИЛИЩНОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

Арх. Вирджил Ницулеску, арх. Ганс Гросс — МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА КАЛЯ ПЛЕВНЕЙ — БУХАРЕСТ (стр. 18). В порядке перепланировки Бухареста проектировщики разработали детальный проект зоны, в которой расположен дом.

В текущих схемах группировки квартир, обслуживаемых лестницами, проектировщики старались найти более элегантное решение — оставаясь, конечно, в пределах технико-экономических коэффициентов, для самих квартир и для доступа к ним. Намечено построить вестибюль, отделенный от лестницы застекленной стеной; из вестибюля проходят в квартиры. Каждая квартира рассчитана па размещение четырех человек. Площадь рационально использована. Главное помещение — большая комната с широкой лоджией, выходящей на фасад; в глубине спальная ниша. Комната поменьше предназначена для детской.

ПРОМЫШЛЕННАЯ АРХИТЕКТУРА

Арх. Родика Бранку, арх. Николае Петрашинку, арх. Эдгар Вальтер—МЕБЕЛЬНАЯ ФАБРИКА «УЧЕКОМ» В БУХАРЕСТЕ (стр. 20). Мебельная фабрика «УЧЕКОМ» в бухарестском районе Милитарь будет включена в будущую индустриальную зону. Размещенная вдоль магистрали она будет оснащена передовой техникой и механизирована.

В ансамбль фабрики входят: производственный цех, связанный с сушильней, склад готовой продукции и отгрузочная эстакада, подсобные постройки и складские помещения для сырья.

ТЕОРИЯ АРКИТЕКТУРЫ

Арх. Г. Минервин, арх. М. Федоров — ОБ ЭСТЕТИЧЕСКИХ КАЧЕСТВАХ МАССОВОГО СТРОИТЕЛЬСТВА (стр. 23), статья, переведенная с русского, из журнала «Архитектура СССР», №2/1958 г.

ИСТОРИА АРХИТЕКТУРЫ

Акад. Эмиль Кондураки — ИСТРИЯ, СТАРЕЙШИЙ ГОРОД НА ТЕРРИТОРИИ НАШЕЙ РОДИНЫ (стр.26). Понтийский город Истрия, основанный в середине VII века д.н.э. выходцами из Милета, познал еще в начале У1 д.н.э.огромный расцвет благо аря все Солее оживленной торговле, которую вели его торговцы с городами Малой Азии.

Автор статьи приводит важнейшие из результатов раскопок, произведенных в период 1949—1957 гг.

С целью пополнить многочисленные пробелы в нашей документации были частично заброшены поверхностные раскопки; усилья сосредоточились главным образом на глубинных раскопках, которым предстояло открыть исследователям вплоть до последних археологических слоев старинной милетской колонии. В результате этих работ был обнаружен целый квартал частных домов древней и эллинистической эпох (VI—I вв. д.н.э.), а также и священная зона города, расположенная на берегу моря. Здесь были открыты развалины храма, по всей вероятности, богини Афродиты (V век д.н.э.), а также и мраморные остатки великолепного храма, построенного в III в. д. н. э. на средства одного купца из Фасиса. В последние годы обнаружены еще три городские стены, относящиеся к эпохе эллинистического господства и к эпохе римского владычества. Квартал публичных зданий и частных домов обнаружен также и в восточной зоне города, где в последнем периоде его существования, в VI веке нашей эры, проживали богатые землевладельцы.

ИЗОБРАЗИТЕЛНОЕ ИСКУССТВО

ВЫСТАВКА АКВАРЕЛЕЙ, РИСУНКОВ И ФОТОГРАФИЙ, ВЫПОЛНЕННЫХ АРХИТЕКТОРАМИ В 1957 ГОДУ (стр. 31). Под этой рубрикой помещены репродукции нескольких премированных или особо отмеченных на выставке работ.

ХРОНИКА (стр. 32). Информация о деятельности Союза Архитекторов РНР в впреле 1958 года.

БИБЛИОГРАФИЯ (стр. 32).

SOMMAIRE

CONCOURS D'ARCHITECTURE ET D'URBANISME DANS LE BUT DE RÉALISER DES ENSEMBLES DE MAISONS DE REPOS À MAMAIA (p. 2) On présente les résultats du concours organisé par l'Union des Architectes de la R.P.R. et le Département d'architecture et urbanisme du Ministère des Constructions et Matériaux de Constructions, pour l'aménagement, comme zone de repos, d'une portion du territoire de la localité de Mamaia, située sur le littoral de la Mer Noire, au nord de Constantza. Conformément au programme, cette zone devait comprendre: des hôtels et des villas pour environ 4000 visiteurs et un personnel de service comptant environ 400 membres, ainsi que des magasins, des restaurants-cantines, des clubs, un théâtre en plein air et les aménagements urbanistes nécessaires.

On présente le programme du concours, les conditions de participation, la composition du jury ainsi que les résultats obtenus par suite des décisions de celui-ci.

L'APPEL DE LA RÉUNION UNIONALE DES CONSTRUCTEURS SOVIÉTIQUES (p. 17) comprend des extraits de l'appel adopté à la fin de la réunion unionale des constructeurs, réunion organisée par le Comité Central du P.C.U.S. et du Conseil des Ministres de l'U.R.S.S., à Moscou entre les 10 et 14 avril a. c.

LOGEMENTS

Virgil Niţulesco, Hans Gross, architectes — BLOC DE LOGEMENTS SUR LA CALEA PLEVNEI — BUCAREST (p. 18). Dans le cadre du plan de systématisation de la Capitale, les architectes élaborant les projets ont établi une étude de détail afférente à la zone où ce bloc est emplacé.

Dans les schémas courants de groupement des appartements desservis par des escaliers, les auteurs des projets se sont efforcés — tout en se maintenant dans les limites des coefficients technico-économiques — de donner une solution plus élégante tant à l'accès aux appartements qu'à l'appartement même. C'est ainsi qu'on a conçu un hall séparé par une cloison vitrée de l'escalier par lequel on accède aux appartements. La projection de l'appartement est telle qu'il puisse être habité effectivement, grâce à une judicieuse utilisation de l'espace, par 4 personnes; le noyau en est constitué par la living-room comportant du côté de la façade une loggia largement dimensionnée et au fond de la pièce, une niche pouvant être utilisée en guise de dortoir. La petite chambre est réservée aux enfants.

ARCHITECTURE INDUSTRIELLE

Rodica Vranco, Nicolae Petraşinco, Edgar Walter, architectes. — FABRIQUE DE MEUBLES UCECOM À BUCAREST (p. 20). La fabrique de meubles UCECOM emplacée dans le quartier Militari de Bucarest, sera englobée dans une future zone industrielle s'étendant tout le long d'une artère importante, et elle correspondra à une technique et à une mécanisation avancées.

Le complexe comporte: une halle de fabrication liée à une salle de séchage et comprenant également le dépôt pour les produits finis muni d'une rampe d'expédition — ainsi que des constructions auxiliaires et des dépôts pour la matière première.

THÉORIE DE L'ARCHITECTURE

G. Minervin, M. Fedorov, architectes. — À PROPOS DES QUALITÉS ESTHÉTIQUES DES CONSTRUCTIONS DE MASSE (p. 23) — traduction d'un article extrait de la revue « L'architecture de l'U.R.S.S. », no. 2/1958.

HISTOIRE DE L'ARCHITECTURE

Académicien Emil Condurachi — HISTRIA, LA PLUS ANCIENNE CITÉ DE NOTRE PAYS (p. 26). La cité pontique d'Histria, fondée vers le milieu du VIIe siècle a.n.è. par les colons grecs originaires de Milet, connut, dès le début du siècle suivant, un grand essor qui s'explique avant tout par le commerce de plus en plus intense que ses négociants effectuaient avec les habitants de la Dobroudja et avec les villes d'Asie Mineure.

L'auteur présente quelques résultats parmi les plus importants obtenus par suite des fouilles effectuées de 1949 à 1957.

Afin de combler les nombreuses lacunes de nos connaissances, on a abandonné en partie les recherches de surface, en essayant de pénétrer jusqu'aux dernières couches archéologiques de la vieille colonie milésienne. C'est ainsi que l'on aboutit à déblayer tout un quartier d'habitations privées de l'époque archaïque et hellénique (VIe—I^e^ siècles a.n.è.), ainsi que la zone sacrée de la ville, située au bord de la mer. On y découvrit les ruines d'un temple dédié probablement à Aphrodite (Ve siècle a.n.è.), ainsi que les fragments en marbre d'un magnifique temple du IIIe siècle a.n.è., élevé aux frais d'un négociant de Thasos. Trois nouvelles enceintes découvertes ces derniers temps, datent de l'époque hellénique et romaine. Un quartier d'édifices publics et privés fut également découvert dans la zone Est de la ville qu'habitèrent pendant la dernière époque de la ville au VIe siècle de notre ère, les riches propriétaires terriens.

ARTS PLASTIQUES

L'EXPOSITION D'AQUARELLES, DE DESSINS ET DE PHOTOGRAPHIES EXÉCUTÉS PAR DES ARCHITECTES AU COURS DE L'ANNÉE 1957 (p. 31). — L'article comprend une série de reproductions d'ouvrages ayant obtenu des Prix ou des Mentions dans le cadre de l'exposition annuelle des architectes.

CHRONIQUE (p. 32) fournissant des renseignements sur l'activité de l'Union des Architectes de la R.P.R., au cours du mois d'avril 1958.

BIBLIOGRAPHIE (p. 32).

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R.P.R.

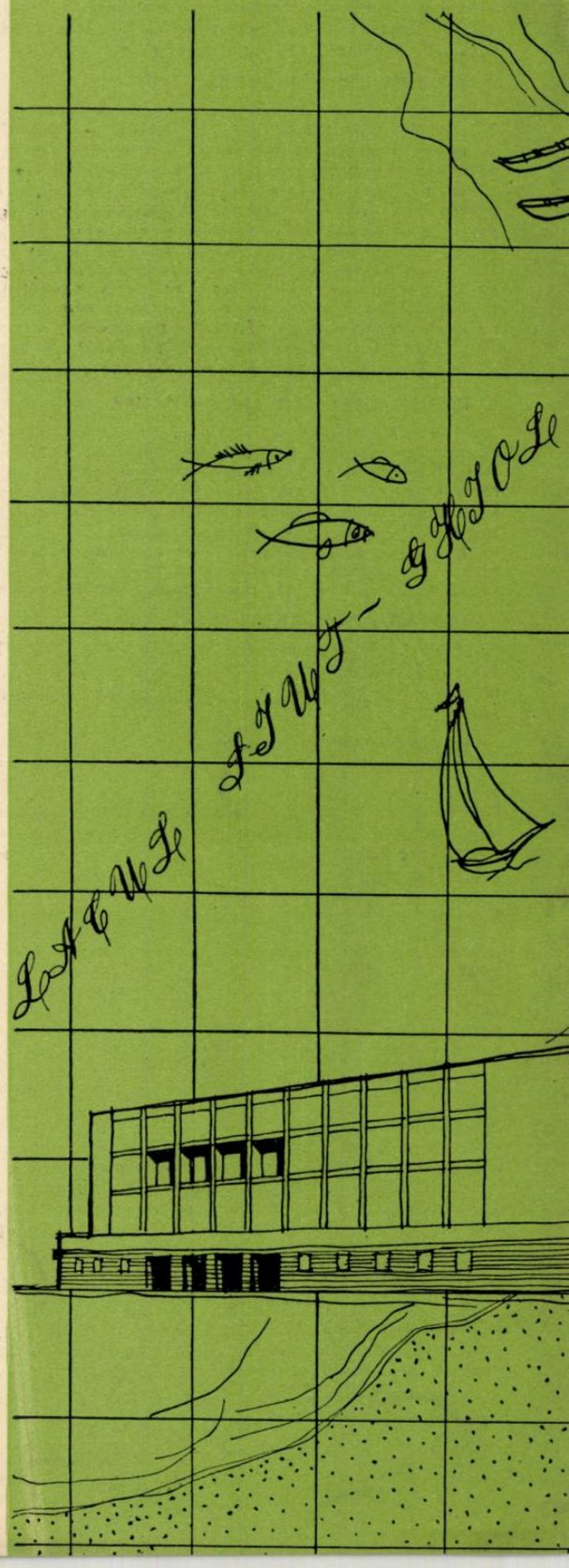

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI STR. EPISCOPIEI NR. 9
TELEFON: REDACŢIA – 3.98.80 – ADMINISTRAŢIA – 4.61.65 –
ABONAMENTELE SE POT FACE LA:
– UNIUNEA ARHITECŢILOR DIN R. P. R. – CABINETUL DE ARHITECTURĂ – BUCUREŞTI, STRADA EPISCOPIEI NR. 9.
– TOATE OFICIILE POŞTALE DIN ŢARĂ, FACTORII POŞTALI ŞI DIFUZORII VOLUNTARI DIN INSTITUŢII ŞI INTREPRINDERI
NUMERELE VECHI SE POT PROCURA LA ADMINISTRAŢIA REVISTEI

Lei 15

I. P. 4, Bucureşti

E 1689

KAI

ARHITECTURA RPR

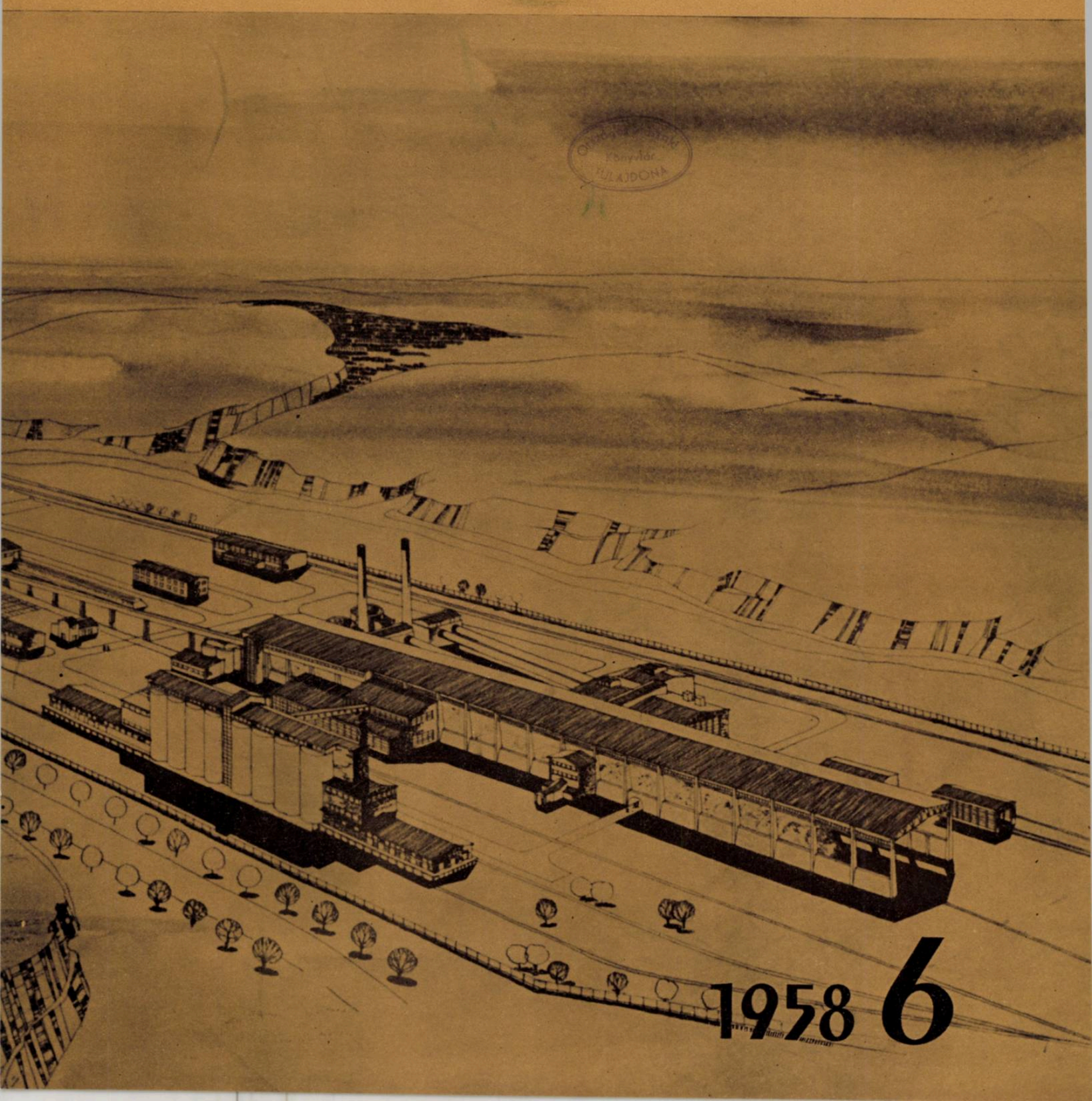

1958 6

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

S U M A R

REDUCEREA COSTULUI LOCUINȚELOR — SARCINĂ PRINCIPALĂ A ARHITECȚILOR 2

L O C U I N Ț E

Arh. C. Crișan, arh. A. Tofan
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA BRUTUS..... 4

Arh. V. Agent, arh. M. Zaharia, arh. R. Macry
BLOC DE LOCUINȚE PENTRU SALARIAȚII C.F.R. 5

Arh. L. Karczag, arh. Fl. Trișcu
BLOC DE LOCUINȚE LA CLUJ 6

A R H I T E C T U R A I N D U S T R I A L Ă

Arh. I. Glückman, arh. I. Grigorescu, arh. I. Găleșanu
O FABRICĂ DE CIMENT ÎN COREEA 8

DIN ACTIVITATEA INSTITUTELOR REGIONALE DE PROIECTARE

Arh. T. Cocheci, arh. N. Pruncu
O PRIMĂ ETAPĂ DE PROIECTARE LA I. R. P. CRAIOVA..... 12

Arh. L. Fusaru
BLOC DE LOCUINȚE LA TURNU SEVERIN 13

Arh. P. Simionescu, arh. L. Fusaru
BLOC DE LOCUINȚE LA CRAIOVA 14

Arh. N. Pruncu
PAVILION T.B.C. LA CRAIOVA 15

Arh. T. Tarcă
UN CARTIER DE LOCUINȚE UNIFAMILIALE LA CARACAL 16

Ing. P. Dibernardo
FABRICĂ DE PÎINE LA TG. CĂRBUNEȘTI..... 16

P R O I E C T A R E A T I P

Arh. I. Șerban, arh. S. Daniel, arh. A. Gheiber
STUDIU DE LOCUINȚE PENTRU MEDIUL RURAL 18

T E O R I A A R H I T E C T U R I I

G. Borisovski
ORDINUL CLASIC ȘI CONTEMPORANEITATEA 24

★

CONSFĂTUIREA UNIONALĂ A CONSTRUCTORILOR DIN U. R. S. S..... 27

P L A S T I C A

Arh. V. Iorga, arh. J. Nămescu
EXPOZIȚII LA CASA ARHITECTULUI 30

B I B L I O G R A F I E 30

C R O N I C A

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. 32

INFORMAȚII U.I.A..... 32

1958 6

ANUL VI Nr. 6 (49)
IUNIE 1958

REDUCEREA COSTULUI

Linia Partidului Muncitoresc Romîn, de creştere a nivelului de trai al oamenilor muncii, îşi găseşte o vie expresie, printre altele, şi în amploarea din ce în ce mai mare pe care a luat-o activitatea de construcţii de locuinţe. An de an se alocă fonduri mereu mai importante, atît pentru investiţii în noi locuinţe şi pentru dotări gospodăreşti şi social-culturale, cît şi pentru întreţinerea fondului locativ administrat de sfaturile populare. De asemenea, pentru deservirea noilor construcţii, cît şi pentru îmbunătăţirea deservirii celor existente, se execută importante lucrări edilitare de canalizare, alimentare cu apă, cu gaz metan, cu energie electrică etc.

În institutele de proiectare se desfăşoară o bogată activitate creatoare. În ultima vreme, sarcinile arhitecţilor şi ale celorlalţi proiectanţi au crescut simţitor. Activitatea crescîndă de construcţii de locuinţe în întreaga ţară necesită un număr din ce în ce mai mare de proiecte. Ele se întocmesc într-un ritm deosebit de rapid şi trebuie să se încadreze, ca orientare, în acţiunea complexă ce se duce pentru reducerea costului locuinţelor.

Cu toate realizările obţinute, în sectorul construcţiei de locuinţe se manifestă încă o serie de lipsuri care fac ca fondurile investite să nu fie folosite cu eficacitate maximă. Datorită unor lipsuri ale proiectării şi execuţiei, costul locuinţelor este încă foarte ridicat. Reducerea costului locuinţelor va da posibilitatea ca din aceleaşi investiţii să se construiască mai multe apartamente. Aceasta este una dintre principalele căi ale rezolvării greutăţilor existente încă în problema locuinţelor. Tocmai de aceea, recent, unele comitete regionale şi orăşeneşti de partid au analizat — în şedinţe plenare — problemele construcţiei de locuinţe şi au stabilit sarcina reducerii simţitoare a preţului de cost, fixînd totodată şi măsuri concrete în această privinţă.

Rezerve importante care pot fi folosite pentru reducerea costului locuinţelor se află în sectorul execuţiei şi al producţiei de materiale de construcţie. Costul unor materiale şi al prefabricatelor de beton armat se menţine la un nivel prea ridicat, ceea ce duce la scumpirea construcţiilor. La acelaşi rezultat contribuie şi distanţele mari de aprovizionare şi nenumărate transporturi inutile ale materialelor. Aprovizionarea neritmică cu materialele necesare împiedică de multe ori organizarea raţională a procesului de producţie pe şantiere, ducînd la folosirea incompletă a timpului de lucru al muncitorilor şi a capacităţii utilajelor. Proasta gospodărire a materialelor de construcţii şi instalaţii, precum şi manipulările defectuoase de pe unele şantiere duc la risipă de materiale şi, implicit, la creşterea costului lucrărilor. Fără îndoială că remedierea unor asemenea deficienţe, ca şi a altora ce dăinuie încă în producţia de materiale şi în execuţia construcţiilor, sînt în măsură să contribuie simţitor la reducerea costului construcţiilor.

Pe lîngă acestea, însă, o cale foarte eficace pentru atingerea aceluiaşi scop este proiectarea, şi aici arhi-

LOCUINŢELOR — SARCINĂ PRINCIPALĂ A ARHITECŢILOR

tecţii au un rol important. Problema reducerii costului construcţiilor în general şi al construcţiilor de locuinţe îndeosebi, reprezintă una dintre sarcinile principale ale activităţii arhitecturale în momentul de faţă. Aşa se explică şi amploarea şi seriozitatea discuţiilor ce au avut loc în jurul acestei chestiuni în şedinţa lărgită a comitetului de conducere al Uniunii Arhitecţilor din 18—19 iunie a.c., care a avut înscrisă în ordinea de zi problema reducerii costului în construcţiile de locuinţe. Arhitecţii, filialele şi cercurile U.A. din întreaga ţară au datoria să contribuie cu toată capacitatea la îndeplinirea acestei sarcini.

Trebuie studiate posibilităţile unei organizări cît mai raţionale a spaţiului în noile proiecte de locuinţe, astfel încît asigurînd buna funcţionare a apartamentelor, să fie reduse la minimum suprafeţele auxiliare. Procentul suprafeţei locuibile trebuie să crească în comparaţie cu cele de pînă acum, astfel încît să ajungă la 50 % din suprafaţa construită. Unele studii şi proiecte întocmite recent dovedesc că este posibilă realizarea acestui procent şi chiar a unora mai mari fără a se reduce gradul de confort al apartamentelor. Este important însă să se aibă în permanenţă în vedere şi scopul reducerii costului apartamentului, pentru ca, urmărind obţinerea unui indice K_3 favorabil şi reducerea costului pe metru pătrat locuibil, să nu se ajungă la apartamente mari şi costisitoare. Important este, nu indicele K_3 în sine — pe care, în mod nedocumentat, unii au început să-l ceară 0,75 sau chiar mai mult — pentru că nu numai în el stă rezolvarea problemei locuinţei.

Trebuie urmărite, nu rezultatele spectaculoase în ceea ce priveşte anumiţi indici care ilustrează unilateral proiectul, ci sarcina complexă de a elabora soluţii în care funcţiunile să fie cît mai bine rezolvate şi totodată locuinţele să aibă un preţ de cost cît mai scăzut. În situaţia actuală este de mare însemnătate să se stabilească nivelul general de confort al locuinţei cu caracter de masă în raport cu necesităţile de cazare a populaţiei şi cu posibilităţile economice de care dispunem. Problema pe care trebuie s-o rezolvăm astăzi este aceea de a realiza locuinţe economice, avînd asigurate funcţiunile necesare traiului în condiţii bune, dar putînd fi realizate cu mijloace cît mai reduse. În această privinţă nu există reţete, şabloane universal valabile. În funcţie de condiţiile concrete ale construcţiilor respective, spiritul creator al arhitecţilor trebuie să găsească soluţiile corespunzătoare.

Reducerea costului locuinţelor trebuie urmărită în acelaşi timp în soluţionarea fiecărei clădiri în parte, ca şi rezolvarea problemelor de ansamblu. Folosirea raţională a terenului, utilizarea cu maximum de randament a dotărilor edilitare, care sînt foarte costisitoare, reprezintă căi eficace pentru obţinerea de economii. Trebuie avută, de asemenea, în vedere, exploatarea economică a clădirilor proiectate.

De mare importanţă este asigurarea unor proiecte tip corespunzătoare sarcinilor actuale din domeniul locuinţelor. Se simte nevoia unui sortiment mult mai variat de proiecte tip de locuinţe care să ţină seama de modul de trai specific în diferite regiuni, de obiceiuri şi tradiţii locale, precum şi de componenţa diferită a familiilor ce urmează a fi cazate.

Pe lîngă proiectele tip de clădiri ce urmează să fie folosite ca atare, necesare în regiuni, este util să se elaboreze proiecte directive, ca îndreptar şi etalon economic pentru proiectare.

Sarcina reducerii costului construcţiilor, a elaborării unor soluţii economice, nu trebuie considerată ca o problemă de conjunctură, ca o campanie legată strict de momentul actual, ci ca o preocupare permanentă a arhitecturii noastre care trebuie să pună la dispoziţia oamenilor muncii locuinţele de care ei au nevoie, cu investiţiile cele mai mici posibil şi cu o exploatare cît mai economică.

Membrii Uniunii care ocupă funcţii în conducerile institutelor de proiectare şi în organele de avizare centrale şi locale trebuie să contribuie şi ei la îndeplinirea sarcinii privind reducerea costului construcţiilor. In activitatea de proiectare, o deosebită importanţă o are organizarea cît mai raţională a muncii. Conducerile institutelor trebuie să asigure proiectanţilor condiţii de creaţie cît mai corespunzătoare specificului muncii lor. Este necesar să se acorde o mai mare importanţă ameliorării acestor condiţii şi în primul rînd descărcării proiectanţilor de o seamă de atribuţii administrativ-organizatorice şi desfiinţării unor formalităţi inutile. Arhitecţii din forurile de avizare trebuie să sprijine, prin avizele şi recomandările lor, străduinţele proiectanţilor de a reduce preţul de cost. Trebuie lichidate unele fenomene negative din activitatea unor comisii de avizare, ca reţinerea îndelungată a unor proiecte trimise spre avizare etc.

Filialele şi cercurile Uniunii Arhitecţilor trebuie să mobilizeze pe arhitecţi în îndeplinirea acestor sarcini. În cadrul discuţiilor de creaţie, ele trebuie să pună în discuţia publică a membrilor lor problemele reducerii preţului de cost. Filialele şi cercurile să organizeze în institutele de proiectare şi în atelierele în care se elaborează proiecte de locuinţe, discuţii operative asupra acestor proiecte, urmărind îmbunătăţirea lor.

Colaborînd cu organele A.S.I.T., ale sindicatelor din industria construcţiilor, cu organele de conducere ale sfaturilor populare şi ale institutelor de proiectare, filialele şi cercurile U.A. să transmită acestora sugestiile şi observaţiile arhitecţilor în privinţa reducerii preţului de cost şi prin alte căi, ca, de exemplu, printr-o mai bună organizare a şantierelor, o mai judicioasă aprovizionare cu materiale etc.

Reducerea costului locuinţelor este o sarcină importantă. Arhitecţii trebuie să-şi intensifice activitatea lor creatoare pentru a face faţă cu cinste acestei sarcini.

BLOC DE LOCUINŢE PE STRADA BRUTUS

Autori, arhitecţii C. Crişan, A. Tofan
Institutul Proiect-Bucureşti

Terenul pe care urmează să fie aşezată construcţia blocului prezentat are o formă neregulată şi o suprafaţă de cca. 330 m.². Studiile geotehnice au indicat apa subterană la o adîncime de cca. 4,00 m faţă de nivelul terenului, putînd ajunge, în perioadele ploioase, pînă la 2,00 m de la suprafaţa terenului.

Construcţia acoperă suprafaţa de 225 m² din teren, lăsînd înspre incintă o curte interioară prin care se luminează subsolul.

În sistematizarea terenului s-a căutat ca viitoarele construcţii să formeze împreună cu clădirile existente în stare bună un ansamblu care să respecte prevederile sistematizării generale a oraşului.

Clădirea are subsol, parter şi 6 etaje de cîte 2,90 m din planşeu în planşeu; accesul se face prin str. Brutus.

Primele studii respectau nivelurile (3,35 m din planşeu în planşeu) construcţiei vecine de pe str. Miliţiei şi ofereau o soluţie care, păstrînd aceeaşi cornişă, realiza un nivel mai puţin (numai 5 etaje, din care trei aveau 3,30 m din planşeu în planşeu). Acest lucru antrena executarea şi a construcţiei vecine de pe str. Brutus cu un nivel întreg de 3,30 m din planşeu în planşeu.

Ţinînd însă seama şi de faptul că lăţimea străzii Miliţiei este prea mică pentru a se putea sezisa decalajul între golurile celor două construcţii învecinate, precum şi de faptul că blocul existent are şi balcoane, s-a considerat că nu este economic să se admită înălţimea de 3,30 m şi s-a întocmit proiectul cu 2,90 m. Soluţia permite în felul acesta ca, păstrînd aceeaşi cornişă, să se obţină un nivel în plus.

La parter s-au realizat un vestibul, un mic hol, cabină de portar, lift, scară, două apartamente a cîte 3 camere şi un apartament de 2 camere.

Nivelul curent cuprinde trei apartamente identice a cîte 2 camere fiecare. În întocmirea acestui proiect socotim pozitivă mai ales soluţionarea acestor apartamente, atît în ceea ce priveşte economicitatea lor, circulaţia, cît şi proporţionarea încăperilor. Dormitorul, despărţit de camera de zi printr-un glasvand, are acces şi la o terasă spaţioasă. Dulapul din dormitor este înzidit. Orientarea camerelor este sud-est.

Dependinţele sînt orientate spre curte şi au lumină directă: cămările sînt ventilate direct printr-o curte de lumină, în acelaşi mod ventilîndu-se şi baia apartamentului din colţ.

Soluţia de rezistenţă prevede fundarea pe un radier general; zidăria exterioară a imobilului se va executa cu cărămidă găurită, iar scheletul de rezistenţă va fi monolit.

În ceea ce priveşte faţadele, s-a căutat exprimarea sinceră a funcţiunilor clădirii prin proporţia şi ritmul golurilor, suficient de mari pentru a asigura o lumină bună încăperilor.

Arh. A. TOFAN

Plan de situaţie

Plan nivel curent

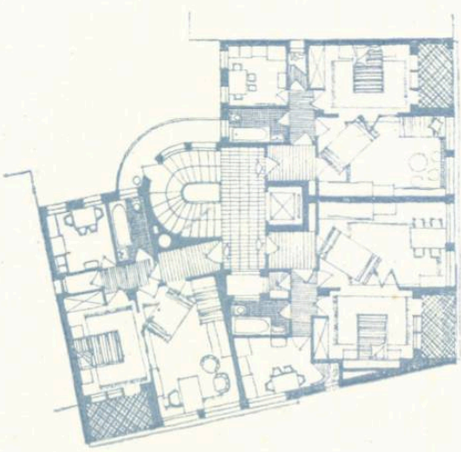

Plan parter

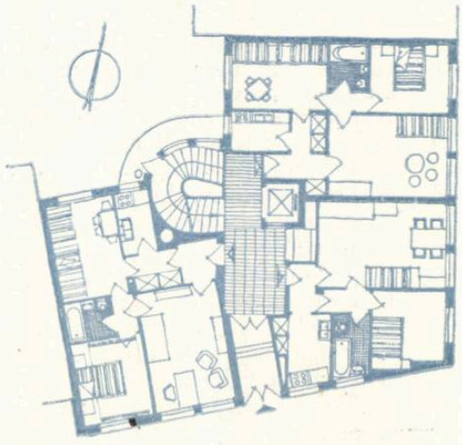

Perspectivă de pe strada Miliţiei

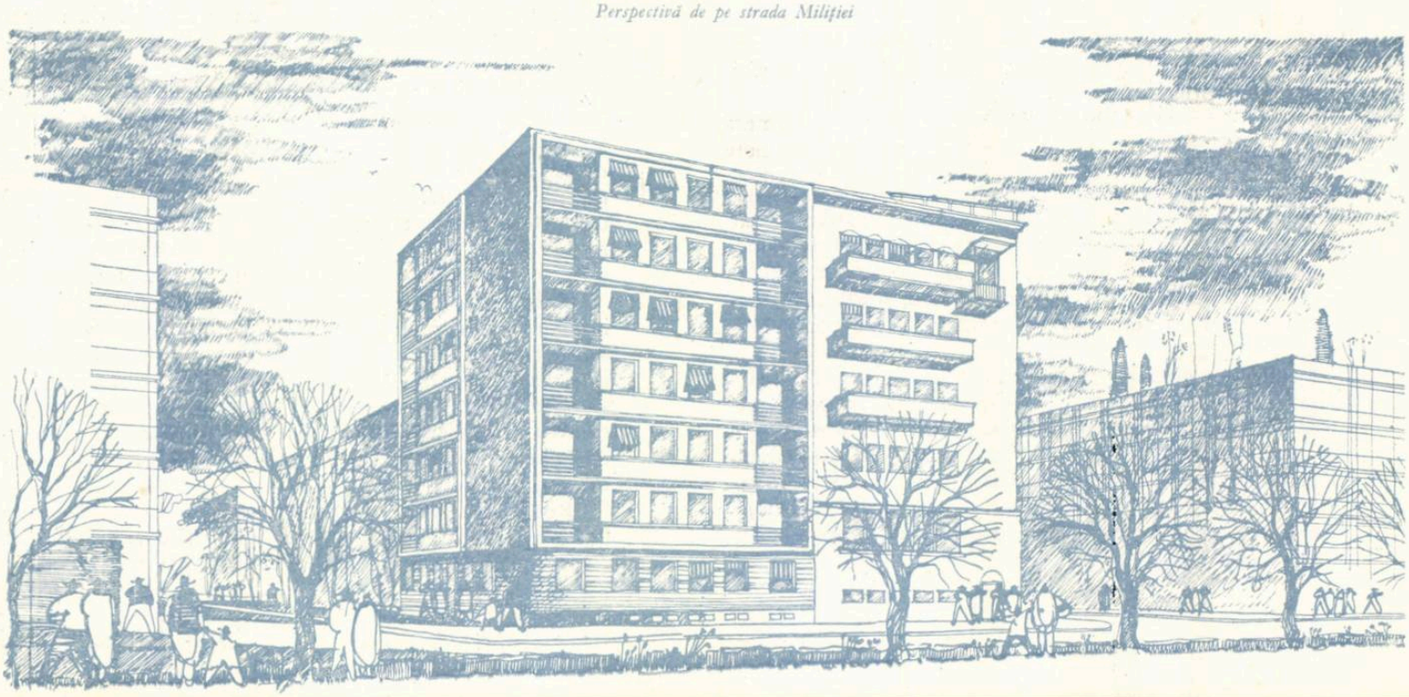

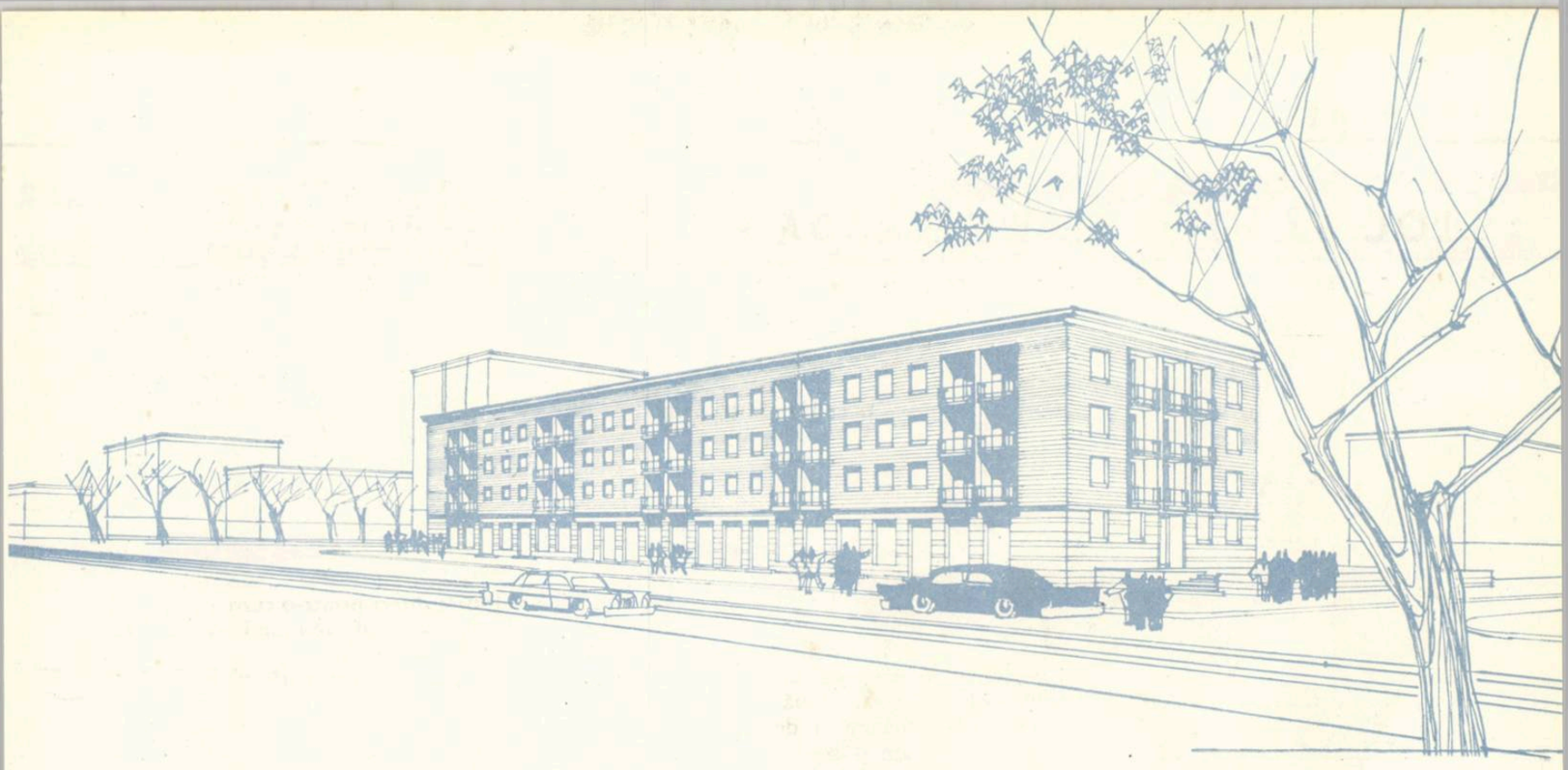

BLOC DE LOCUINŢE PENTRU SALARIAŢII C.F.R.

Autor, arh. V. Agent; colaboratori, arh. M. Zaharia, arh. R. Macry
Institutul Proiect-Bucureşti

Blocul de locuinţe ce se construieşte pentru salariaţii C.F.R. este amplasat pe calea Griviţei, în apropiere de podul Grant, pe latura opusă zonei C.F.R.

Terenul se găseşte la o cotitură a străzii; pentru a o ameliora şi a permite şi o vizibilitate mai bună a clădirii de-a lungul axei căii Griviţa, s-a propus o rectificare a frontului stradal prin mărirea razei de curbură şi racordarea sectoarelor rectilinii.

Prin studiul de sistematizare locală ce s-a întocmit se propune completarea frontului stradal cu clădiri avînd parter şi 3 etaje, cu faţadele principale spre zona verde din faţă. Aceste clădiri de locuit vor avea parterul amenajat pentru magazine, întreaga zonă fiind actualmente slab înzestrată cu astfel de dotări. În interior, cvartalul va cuprinde clădiri distribuite perpendicular pe frontul străzii şi radial în sectorul curbat, creînd între ele spaţii verzi în care se vor amplasa o serie de dotări de interes social: cămin de zi, creşă, terenuri de sport sau de joacă etc. Studiul de ansamblu a fost astfel întocmit, încît, în prima etapă, să permită construirea cîtorva blocuri permiţînd funcţionarea în continuare a unor străzi ce ulterior se vor desfiinţa. De asemenea, soluţia permite ocolirea unor construcţii fără a cere dărîmări imediate. În momentul de faţă este în construcţie primul bloc, plasat pe calea Griviţei pe un teren liber care prezintă o diferenţă de nivel între extremităţi de cca. 1,00 m. Acest fapt a produs unele greutăţi în studiul distribuţiei subsolului şi parterului, a instalaţiilor, precum şi în tratarea faţadei principale.

Programul cerea să se obţină 25% apartamente cu 1 cameră, 35% apartamente cu 2 camere, 40% apartamente cu 3 camere.

Imobilul se compune din 14 apartamente cu 1 cameră, 18 apartamente cu 2 camere, 20 de apartamente cu 3 camere, adică în total dispune de 52 de apartamente în care se vor caza cca. 220 de persoane.

Prin soluţia de plan adoptată s-a urmărit să se afecteze frontului de magazine o desfăşurare cît mai mare spre calea Griviţei, faţada principală conţinînd numai două travee ocupate de intrările în imobil. De asemenea, din cauza orientării nesatisfăcătoare a faţadei principale (vest — sud-vest) s-a căutat posibilitatea ca multe apartamente să dispună de o a doua cameră amplasată pe faţada opusă, deci cu o altă orientare, obţinîndu-se totodată şi o ventilare transversală a apartamentului.

Suprafaţa locuibilă pe locatar este de 8,11 m², iar suprafaţa construită de 19,53 m².

Pentru a se armoniza cu caracterul arhitecturii exterioare a complexului Atelierelor C.F.R. Griviţa Roşie, blocul va avea faţadele îmbrăcate în placaj de cărămidă aparentă de culoare galben-cafenie.

Un soclu de similipiatră rostuită în asize neregulate şpiţuite leagă registrul parterului în care sînt plasate vitrinele magazinelor.

Faţada principală, ca şi cele laterale, mult însorite, prezintă o serie de accente create de grupurile de loggii umbrite, care vor contribui la vibrarea întregului front şi în care registrele de ferestre suprapuse şi înşiruite formează o tramă liniştită şi regulată.

Pentru înviorarea faţadelor s-a propus colorarea fundului şi tavanelor de la loggii şi vopsirea deschisă a tîmplăriei de uşi-ferestre şi a grilelor balustradelor.

Arh. V. AGENT

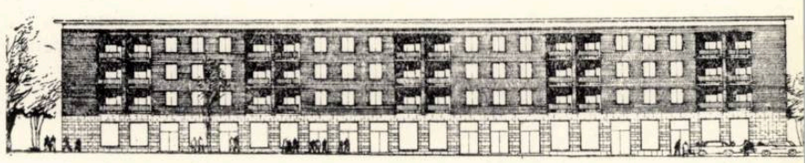

Faţada principală

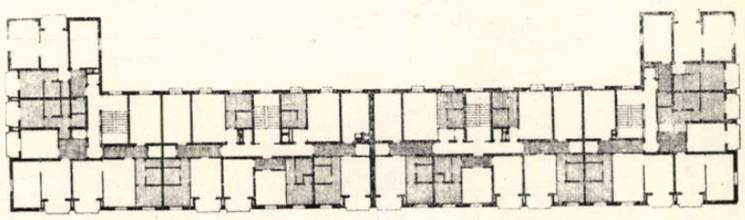

Plan nivel curent

Plan parter

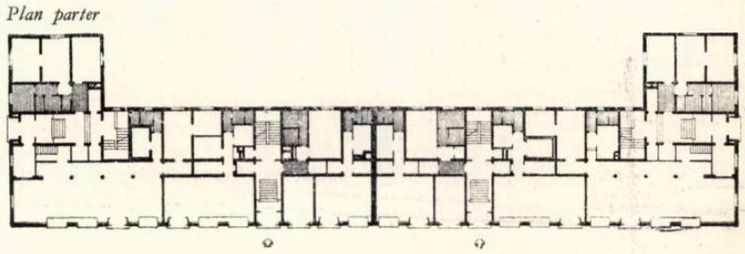

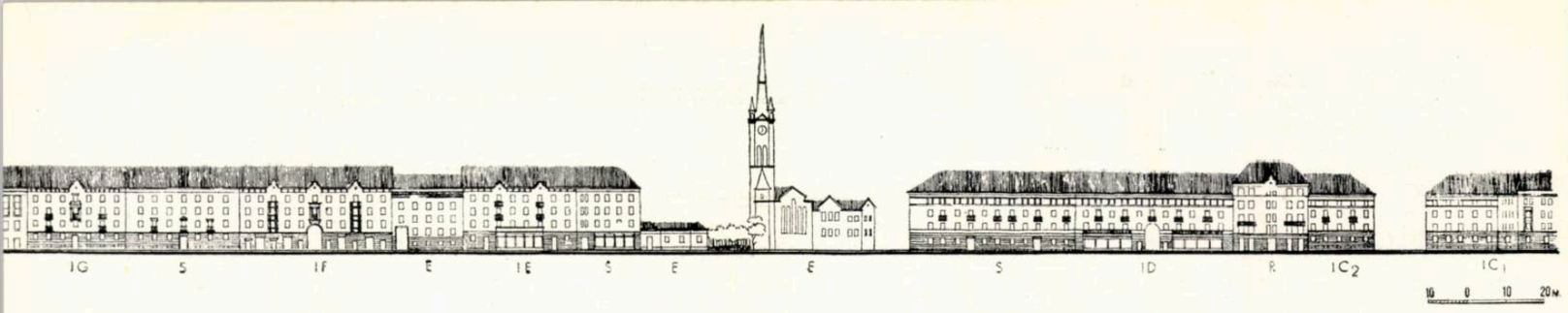

1

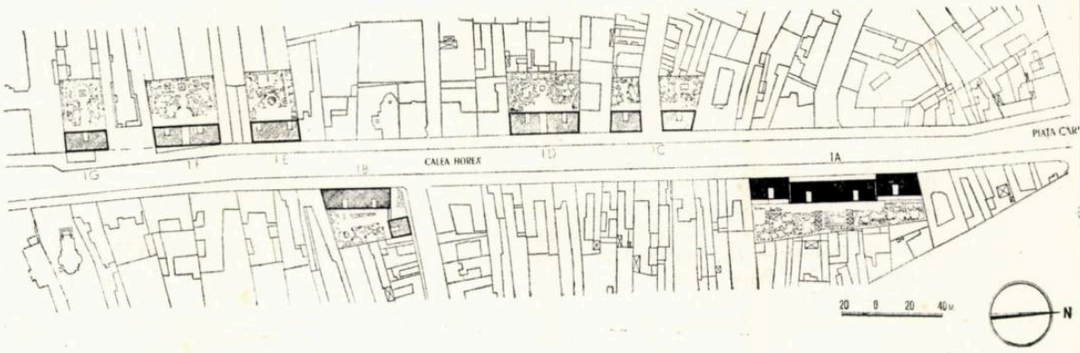

2

BLOC DE LOCUINȚE LA CLUJ

Autori, arhitecții
L. Karczag și Fl. Trișcu
Șef de atelier,
arh. M. Enescu
Institutul de proiectare a construcțiilor (I.P.C.)

În perioada postbelică, una dintre preocupările importante o constituie — pe lîngă dotarea noilor centre industriale și miniere cu locuințe și clădiri social-culturale — refacerea și dezvoltarea fondului de locuințe al principalelor orașe ale țării.

Calea Horea din Cluj, importantă arteră care unește gara cu centrul orașului, a avut de suferit în urma bombardamentelor aeriene din anul 1944; mai multe blocuri de locuințe au fost dărîmate complet, iar altele, parțial.

Pe baza studiului de sistematizare elaborat de ICSOR, I.P.C. a întocmit sarcina de proiectare avînd ca obiect reconstruirea căii Horea. Sarcina de proiectare prevede construirea unor blocuri — « plombe » — pe locurile virane ce se succed alternativ cu blocurile existente.

Calea Horea fiind magistrala de acces în nucleul medieval al orașului, s-a dat o atenție deosebită rezolvării problemei sub aspect urbanistic, mai cu seamă pe latura de vest a străzii, unde se cerea o intervenție mai activă.

Au fost studiate două variante de desfășurări ale străzii; într-o primă variantă se propunea alternarea cornișelor mai joase cu altele mai înalte, așa cum se întîlnește în majoritatea cazurilor la Cluj. În varianta a II-a cornișa clădirilor a fost adusă la cote aproximativ egale. Pentru atingerea scopului, în ambele variante se prevedea, în afară de construcții noi, supraetajarea unora dintre clădirile existente.

A fost aleasă varianta a II-a, mai unitară, mai liniștită, care corespunde mai mult rolului pregătitor pe care-l are calea Horea, ducînd spre centrul Clujului, bogat în monumente și cu o siluetă agitată.

Execuția construcțiilor a început în primăvara anului 1957, cu cele două blocuri de pe latura de est: 1A și 1B.

Blocul 1B — o construcție cu parter și 3 etaje, cu zidărie portantă și planșee prefabricate — reprezintă adaptarea proiectului tip 216 c (I.P.C.T.) și totalizează un număr de 32 de apartamente (adaptare făcută de arh. Sady Herivan).

3

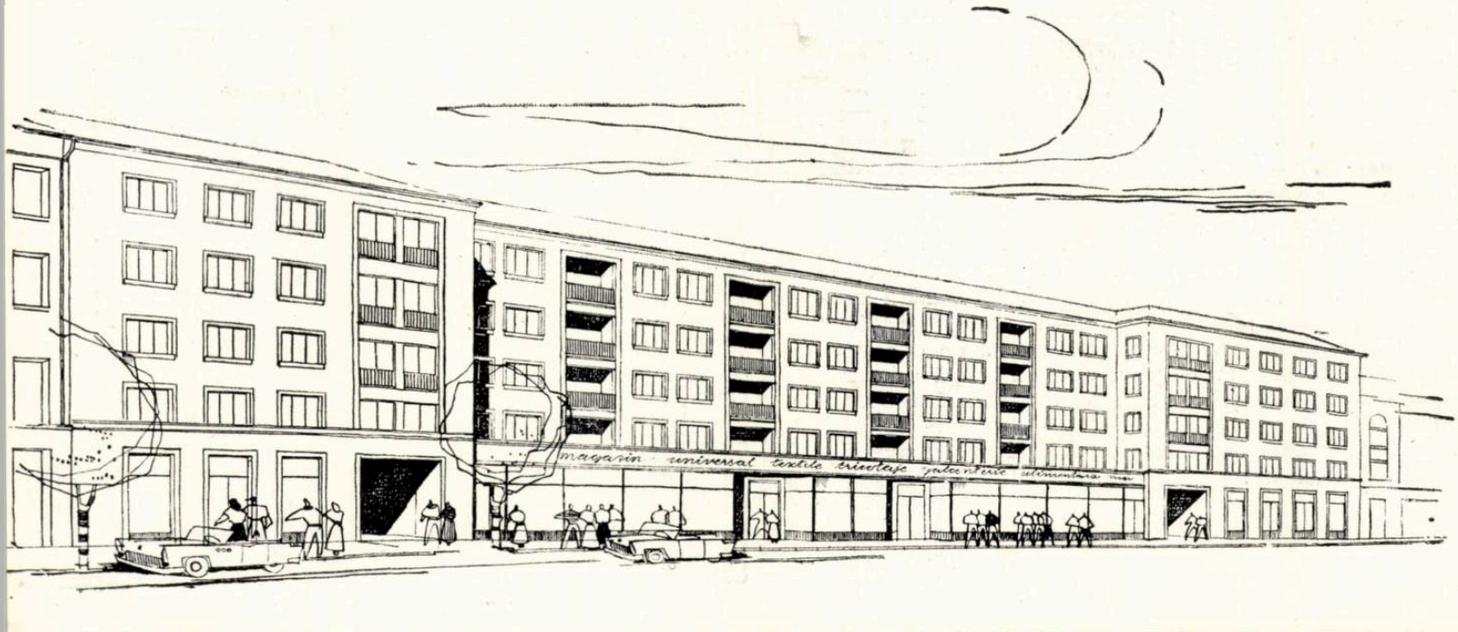

1. *Calea Horea din Cluj — Desfășurarea alinierii de vest*
UB = Universitatea Bolyai
S = Supraetajare
E = Construcții existente
R = Bloc reconstruit
1G, 1F, 1E, 1D, 1C$_2$, 1C$_1$. Blocuri proiectate

2. *Calea Horea din Cluj — Plan de situație*

3. *Blocul 1A — Perspectivă*

4. *Detaliu de vitrină al magazinelor de la parter — Fragment de fațadă și secțiune — 1. Beton de egalizare, izolație termică, pardoseală parchet — 2. Geam mat sablat — 3. Tub de scurgere pentru apele de ploaie — 4. Loc pentru lampă — 5. Izolație terasă: beton de egalizare, barieră de vapori, izolație termică, protecția izolației termice, suport izolație hidrofugă, izolație hidrofugă, protecția izolației hidrofuge, piciorușe de beton, dale de beton — 6. Sifon de terasă — 7. Profil din travertin — 8. Firmă de sticlă — 9. Sul marchiză — 10. Geam-vitrină montat pe tîmplărie metalică — 11. Linia fațadei corpului lateral — 12. Pardoseală parchet la vitrine 13. Capac perforat din tablă nichelată — 14. Placaj de travertin — 15. Bordură de mozaic negru 16. Trotuar — 17. Tub pentru conducerea aerului cald — 18. Radiator — 19. Pardoseală de mozaic la magazin — 20. Placaj lustruit și vopsit cu nitrolac — 21. Tîmplărie interioară de stejar lustruit și vopsit cu nitrolac — 22. Geam mat sablat*

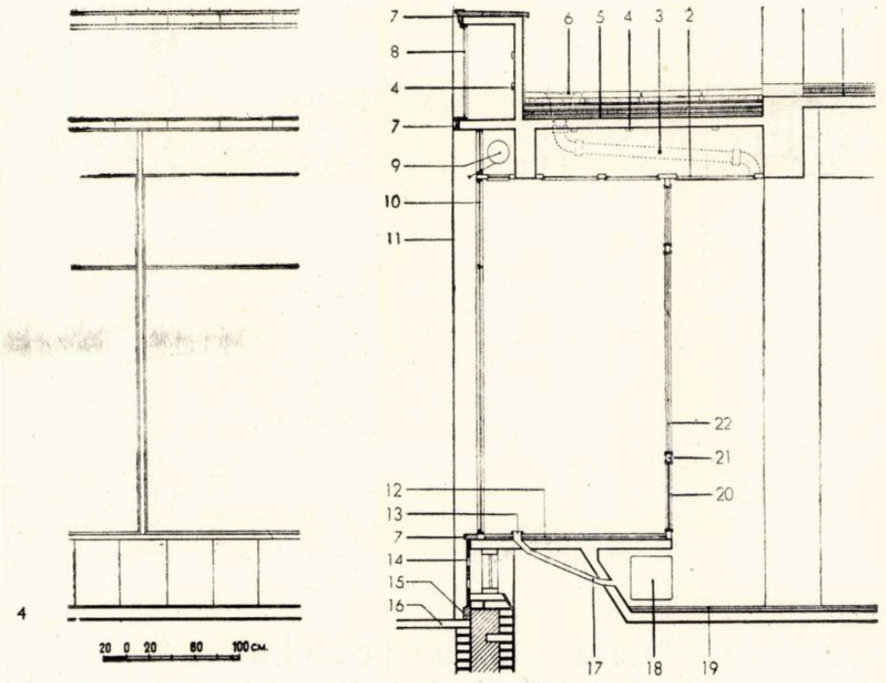

Blocul 1A este situat pe latura de est a străzii, amplasamentul lui fiind cel mai apropiat de gara principală a orașului. Calea Horea lățindu-se pe măsură ce ne apropiem de gară, formează o pîlnie; astfel, chiar din piața gării, se deschide perspectiva blocului.

Fațada fiind foarte lungă (92,5 m), volumul a fost fragmentat în trei, retrăgîndu-se partea centrală cu 2,70 m. La parter însă, această retragere este compensată prin avansarea vitrinelor pînă la aliniamentul străzii.

Construcția are 6 niveluri: subsol, parter și 4 etaje, cornișa aliniindu-se cu cornișa vecinului din stînga.

Avînd în vedere că blocul este situat în apropierea gării s-a considerat necesară ocuparea integrală a parterului cu magazine, spre deosebire de majoritatea blocurilor de pe calea Horea.

Cele 4 etaje cuprind un număr de 72 de apartamente, grupate la 4 scări. Accesul locatarilor se face prin două străpungeri carosabile: prin ele se ajunge la cele patru holuri care deservesc scările.

Pentru apartamente s-au adaptat tronsoane tip elaborate în institutul Proiect-București. S-au obținut următoarele rezultate:

Suprafața construită	1530 m²
Suprafața desfășurată	8220 m²
Volum.....	32000 m³
Nr. de apartamente	72
din care apartamente de 1 cameră.....	28
apartamente de 2 camere	44
Suprafața magazinelor (a sălilor de vînzare, exclusiv tejghelele)	400 m²

Pentru asigurarea unui confort mai ridicat, cca. 70% din apartamente sînt dotate cu loggii și balcoane. Spațiul rezultat deasupra vitrinelor formează o terasă largă, aferentă apartamentelor de la etajul I.

Blocul este dotat cu ascensor la fiecare scară, iar la subsol sînt prevăzute boxe pentru fiecare apartament, patru spălătorii cu uscătorii, centrala termică, hidrofor și crematoriul de gunoi. Pentru evacuarea gunoiului menajer s-a prevăzut cîte un tub de gunoi la fiecare scară, ușițele lor de încărcare fiind amplasate în dreptul balcoanelor de serviciu, cu acces de la palierele intermediare ale scărilor. Tuburile debușează în camerele colectoare închise de la subsol, în conteinere care se transportă la crematoriu cu căruciorul, prin curtea engleză dinspre fațada posterioară.

Blocul se finisează la exterior cu tencuieli de mortar de terasit. În fațada principală, parterul va fi placat cu travertin de Borsec.

Vitrinele au tîmplărie metalică, ele fiind prevăzute cu marchize de pînză și firme luminoase. Cristalele vitrinelor vor fi protejate de îngheț conducîndu-se aer cald de la radiatoare la fața lor interioară.

Construcția, avînd 6 niveluri, a fost proiectată cu o structură portantă din cadre etajate de beton armat monolit cu planșee monolite. Structura monolită este justificată de existența magazinelor care au fost prevăzute la parter.

Arh. L. Karczag

5. *Plan etaj curent*

6. *Plan parter*

1. Frizerie — 2. Coafor 3. Magazin de produse industriale — 4. Magazin de produse alimentare — 5. Pîine 6. Carne — 7. Vestiar 8. Depozite pentru magazine 9. Frigorifer — 10. Birou 11. Intrare la apartamente 12. Hol — 13. Cărucioare și biciclete — 14. Portar 15. Lift — 16. Grup sanitar — 17. Scară spre depozitele magazinelor de la subsol 18. Monte-charge pentru mărfuri — 19. Pasaj carosabil — 20. Curte de lumină

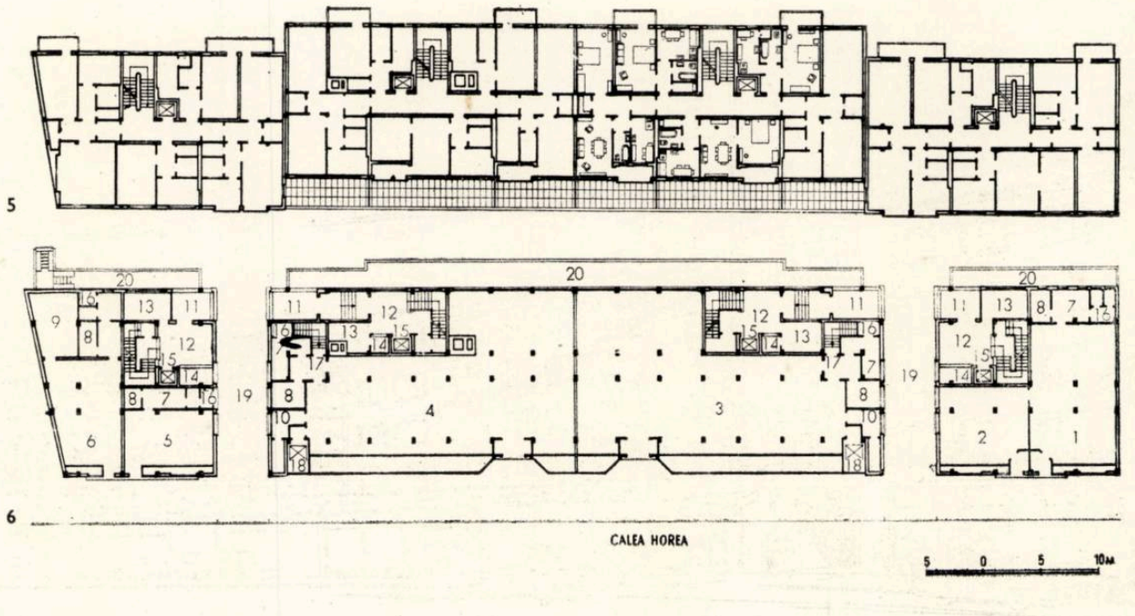

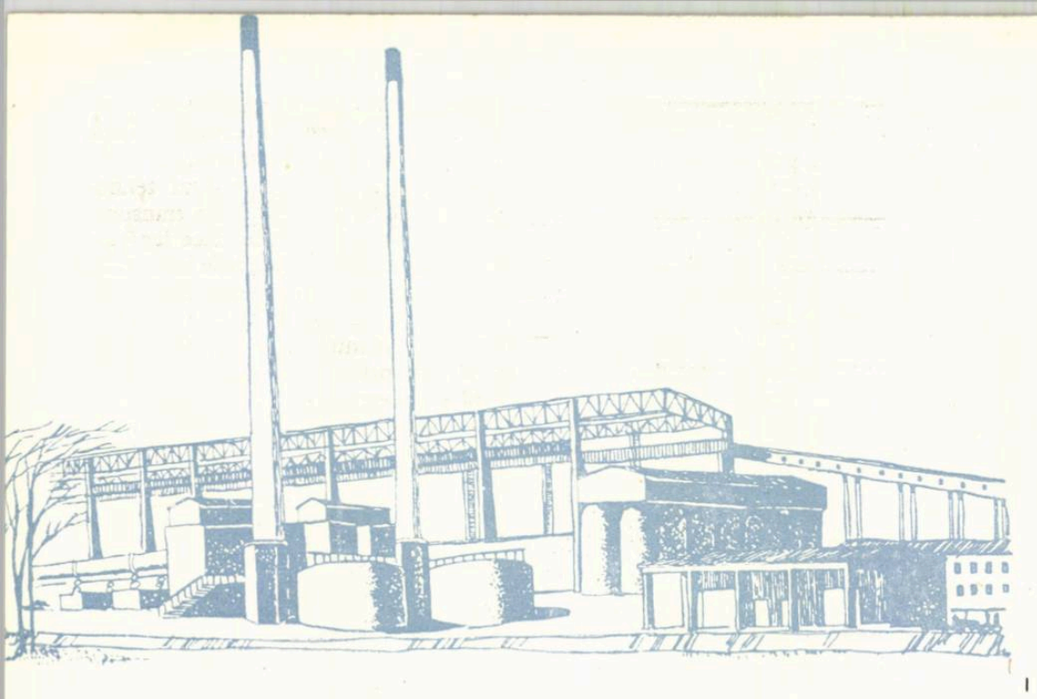

1

arhitectura industrială

O FABRICĂ DE CIMENT ÎN COREEA

Autori, arhitecții I. Glückman, I. Grigorescu, I. Găleșanu
Colaboratori, arhitecții P. Popescu, L. Focșa, E. Popovici, E. Grigoraș, inginerii I. Geller, S. Calmanovici, J. Klang
Șef de proiect, ing. T. Dinescu
Coordonator general, ing. D. Schuller
Institutul de proiectare a construcțiilor (I.P.C.)

În cadrul ajutorului economic reciproc dintre țările lagărului socialist, țara noastră urmează să construiască în Republica Populară Democrată Coreeană o fabrică de ciment cu patru linii tehnologice.

Realizarea proiectelor pentru această importantă lucrare a revenit institutelor ISPIMC, pentru partea tehnologică, și I.P.C., pentru partea de construcție.

Colaborarea strînsă dintre cele două institute a dus la realizarea sarcinilor ce le reveneau, deși specificul acestei lucrări prezenta aspecte cu totul deosebite de condițiile obișnuite de proiectare a unei asemenea investiții.

★

Rezolvarea planului de ansamblu al fabricii de ciment, ca de altfel a oricărei industrii similare, este legată în primul rînd de poziția punctelor de alimentare cu materie primă și apoi de direcția stabilită pentru expedierea produselor. În cazul de față, cele două cariere importante pentru furnizarea materiei prime, cea de calcar și cea de argilă, sînt situate în două direcții diametral opuse față de terenul ales pentru construcția fabricii, și anume: cariera de calcar la nord-est, iar cea de argilă la sud-vest.

Acest lucru, împreună cu prezența gării celei mai apropiate spre vest, de unde urmează să se racordeze liniile de garare, au determinat sensul procesului de fabricație de la est spre vest, subliniat și de forma alungită a terenului ales pentru construcție, teren situat între o șosea existentă și un afluent al rîului Te-don-gan.

La această siluetă generală, o serie de particularități tehnologice au determinat studiul mai multor soluții, din

2

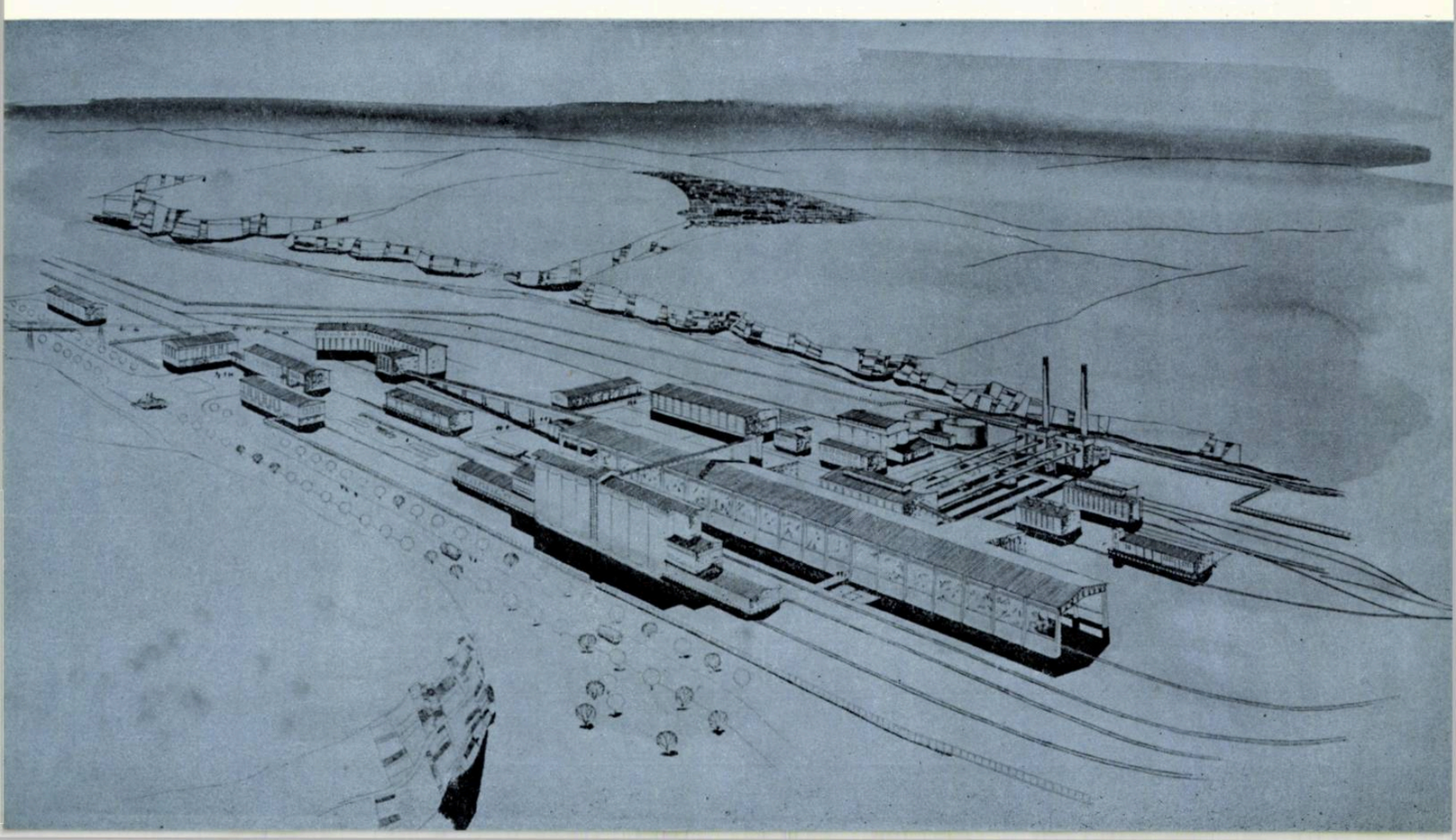

care cele două variante prezentate rezolvă, în esență, problemele ridicate.

Pentru a putea urmări și aprecia rezolvările date planului de ansamblu este necesar să se dea mai întîi cîteva indicații cu privire la procesul tehnologic stabilit pentru această fabrică.

Calcarul se aduce din carieră la concasor, unde, după măcinare, este transportat în depozitul de calcar. Paralel, argila adusă din carieră este prelucrată în delaior și depozitată sub formă de pastă. Aceste două materiale sînt introduse în moara de pastă de unde sînt trecute succesiv în bazinele de corecție și omogenizare, iar apoi în cuptor. După coacere, clincherul rezultat se depozitează în hala de materii prime, de unde este introdus apoi în morile de ciment împreună cu zgura și gipsul, aduse în vagoane pe calea ferată și depozitate, de asemenea, în hală.

Cimentul obținut este transportat în silozuri, unde după depozitare este ambalat în saci sau expediat în vrac, atît pe calea ferată, cît și cu autocamioanele.

La acest proces tehnologic principal, prezentat în linii foarte mari, se adaugă o serie de linii tehnologice adiacente, cum sînt prepararea cărbunelui pentru cuptoare, asigurarea reparațiilor necesare pentru agregatele morilor în atelierul mecanic, legăturile laboratorului pentru luat probe pe diverse trepte ale procesului de fabricație etc.

În prima variantă a proiectului se propune aducerea calcarului, ca și a argilei, cu vagonete pe calea ferată îngustă.

Întrucît nivelul apelor subterane nu permite construirea subsolurilor, golirea vagonetelor în delaior sau în concasorul de calcar nu se poate face decît prin supraînălțarea liniei. Acest lucru, dacă nu prezintă inconveniente pentru linia de transport a argilei situată la marginea terenului, prezintă dezavantaje pentru linia de aducere a calcarului, care limitează circulația pe platforma generală a fabricii.

În varianta a doua se propune aducerea calcarului cu funicularul, soluție considerată corespunzătoare în raport cu poziția carierei de calcar, permițînd totodată și o descărcare din înălțime a materialului în concasor. Aducerea argilei se face cu vagonete, însă se propune ca delaiorul să fie amplasat lîngă hala de materii prime, unde trebuie să fie prevăzut și depozitul de argilă, accesul de la carieră făcîndu-se printr-o linie de rebrusment.

Din punct de vedere tehnologic, cele două variante ale planului de ansamblu prezintă deosebiri și în ceea ce privește dispunerea cuptoarelor față de hala de materii prime.

În prima variantă, cuptoarele sînt așezate paralel cu hala de materii prime, avînd la capete complexul de cărbuni alipit de hală, ceea ce determină amplasarea morilor de ciment pe partea cealaltă a halei, spre silozuri. Soluția aceasta, deși asigură o legătură mai ușoară între morile de ciment și silozuri, pune probleme mai dificile în rezolvarea transportului clincherului de la cuptor la hală, transport ce se face printr-o rotire la 90°.

Cea de-a doua variantă rezolvă mai comod această problemă prin dispunerea cuptoarelor perpendicular, însă amplasînd morile de ciment pe aceeași parte cu cuptoarele. Transportul cimentului trebuie să se facă pe deasupra halei, ceea ce presupune un elevator și o rezolvare arhitecturală mai puțin adecvată.

Desigur, aceste diferențieri esențiale au antrenat și alte revizuiri în ceea ce privește dispunerea clădirilor în ansamblu.

Pentru asigurarea procesului tehnologic, un rol important îl are transportul, fie pe calea ferată care face legătura cu exteriorul, fie pe drumurile interioare.

Drumuri interioare deservesc circulația pietonilor și a autovehiculelor. Pornind de la intrarea în incinta fabricii, un drum principal descrie o buclă, avînd și diverse derivații. Datorită lungimii foarte mari a halei de materii prime, acest drum traversează hala printr-un tunel care, neaducînd prejudicii funcționării interioare a halei, permite asigurarea unei circulații mai strînse și o rezolvare mult mai economică.

La capătul de est al construcției silozului este prevăzută posibilitatea de a se încărca cimentul în autovehicule.

Dotarea cu clădiri administrative și sociale se rezumă la un pavilion administrativ separat de incinta fabricii și avînd legătură directă cu exteriorul.

Pentru adăpostirea pe timp nefavorabil a muncitorilor care lucrează în aer liber, în două puncte, respectiv în corpul de clădire al laboratorului și cel al remizei pentru locomotive, s-au prevăzut camere de încălzire și grupuri sanitare. Ansamblul mai cuprinde o cantină pentru 400 de muncitori, precum și o creșă, plasată în drumul de acces al muncitorilor de la locuințe la locul de muncă.

Arhitectura unei asemenea lucrări este dominată de volumul major al halei pentru materii prime, lungă de 286 m, cu o deschidere de 25 m și o înălțime tot de 25 m. Deși nu complet închis, acest volum este marcat de o serie de stîlpi puternici, care susțin, atît acoperișul, cît și calea de rulare a podurilor rulante. Între aceștia, și pe o înălțime de 7,50 m, un parapet puternic constituie zidul de sprijin pentru materia depozitată în interior.

Al doilea volum dominant al ansamblului îl constituie silozul cu bates-ul (însăcuire), care, neatingînd dimensiunile halei de materii prime, constituie totuși un element important.

Prezența celor două volume, ca și cerințele funcționale menționate anterior, au constituit elementele principale pe baza cărora s-a rezolvat arhitectura acestui ansamblu.

Spre deosebire de zona de producție, clădirile social-culturale care formează preuzinalul, au volume joase.

Dar, în afara combinării volumelor, o problemă tot atît de importantă a constituit însăși tratarea lor. În acest sens, problema utilizării diferitelor materiale în plastica fațadelor a însemnat o preocupare deosebită pentru proiectanți.

În rezolvarea acestei probleme, studiul s-a axat pe cunoașterea faptului că praful de ciment se depune în timp peste volumele construite din cadrul acestor unități. Ca atare, s-au înlăturat materialele care ar avea de suferit din această cauză și s-a căutat folosirea acelor materiale care pot să primească praful de ciment. De la cărămida apa-

1. Perspectivă spre cuptoare și hala de materii prime
2. Perspectivă de ansamblu — Varianta a II-a
3. Perspectivă spre silozurile de ciment

3

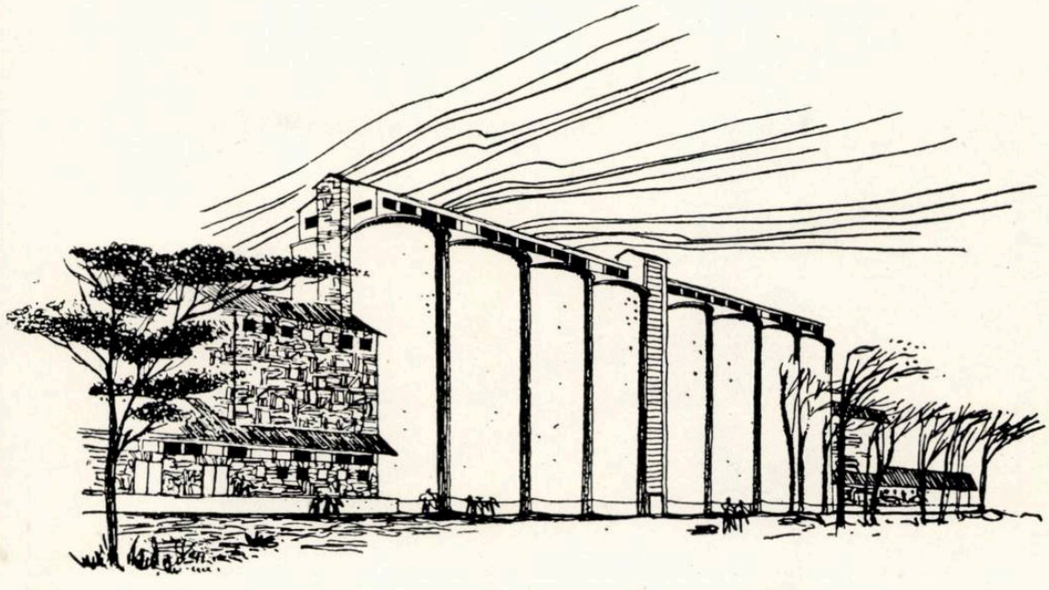

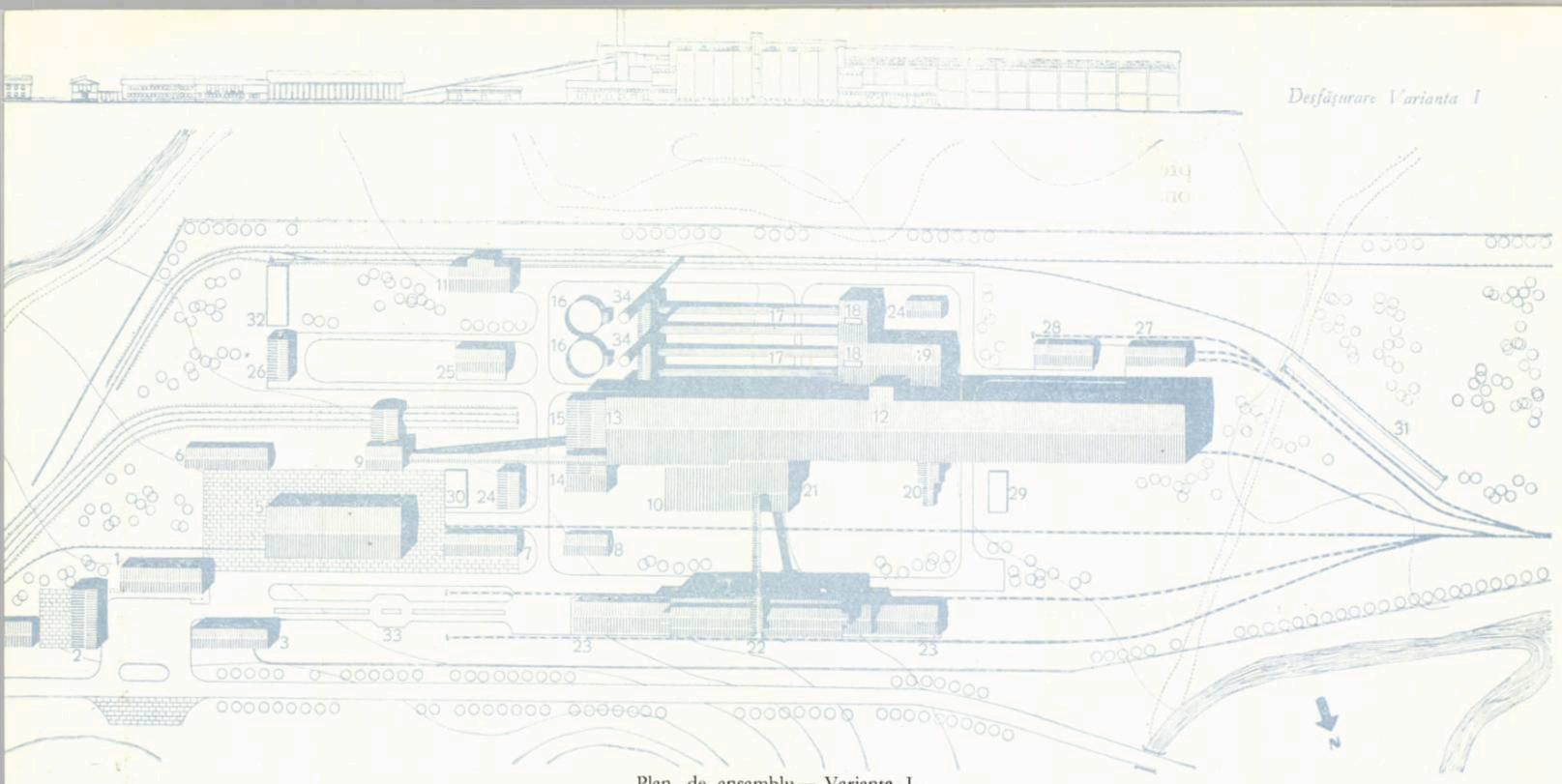

Plan de ansamblu — Varianta I

1. Administrație — 2. Cantină — 3. Școală-club — 4. Creșă — 5. Atelier mecanic — 6. Garaj și pichet de incendiu — 7. Magazie de materiale — 8. Vestiare — 9. Concasor de calcar (aducțiune cu vagonete pe linie îngustă) — 10. Mori pentru pastă — 11. Delaior de argilă — 12. Hală de materii prime — 13. Rezervoare corecție 14. Compresoare — 15. Pompe pentru pastă — 16. Bazine de omogenizare — 17. Cuptoare rotative — 18. Platforme de coacere — 19. Uscătorie de zgură și preparare cărbune — 20. Concasor de gips — 21. Mori de ciment — 22. Siloz de ciment — 23. Însăcuire și expediție — 24. Transformator — 25. Laborator — 26. Centrală termică 27. Remiză locomotive — 28. Magaziile de refractare și lubrifianți — 29. Depozit de corpuri de măcinare — 30. Corpuri biconice — 31. Platformă pentru transbordare materiale — 32. Platformă de cenușă — 33. Basculă — 34. Coșuri

rentă pentru ziduri și țigla pentru acoperiș, elemente frecvente în tratarea plastică a construcțiilor industriale, s-a ajuns aici la folosirea azbocimentului ondulat sau a cartonului asfaltat pentru acoperirea tuturor volumelor. Pentru elementele verticale a fost ales betonul la stîlpi și parapete sau silozuri, și tencuiala pentru pereți, alternînd la unele clădiri cu panouri de sticlă sau ziduri de piatră brută, care se găsește în apropiere și care, fiind de asemenea un material ce poate primi praful de ciment, aduce o variație în tratarea suprafețelor verticale.

Ar fi fost indicat, desigur, ca studiul să fie împins mai departe, adaptîndu-se plastica la specificul arhitecturii coreene. Necunoașterea acesteia și caracterul industrial dominant au dus însă la adoptarea unei arhitecturi cu forme simple, chiar impersonale, care, cu toate criticile ce i se pot aduce, reprezintă totuși un spirit de decență, care ni s-a părut a fi cel mai adecvat pentru cazul în speță.

Cu privire la modul de rezolvare a diferitelor structuri, acestea s-au clasificat în patru grupe, în raport cu specificul problemelor pe care le ridică.

Din prima grupă face parte hala de materii prime, care datorită deschiderii ei de 25,00 m, prezenței podului rulant la 19,50 m înălțime și a zidurilor de sprijin de 7,50 m înălțime, ridică probleme cu totul aparte. Această hală a fost studiată în două variante de bază, respectiv una cu traveea de 7,50 m și alta cu traveea de 15,00 m. Prima variantă s-a preconizat în cazul unei învelitori de carton asfaltat montat pe chesoane prefabricate așezate pe ferme de beton armat. A doua soluție prevede aceeași învelitoare, așezată însă

Perspectivă de ansamblu — Varianta I

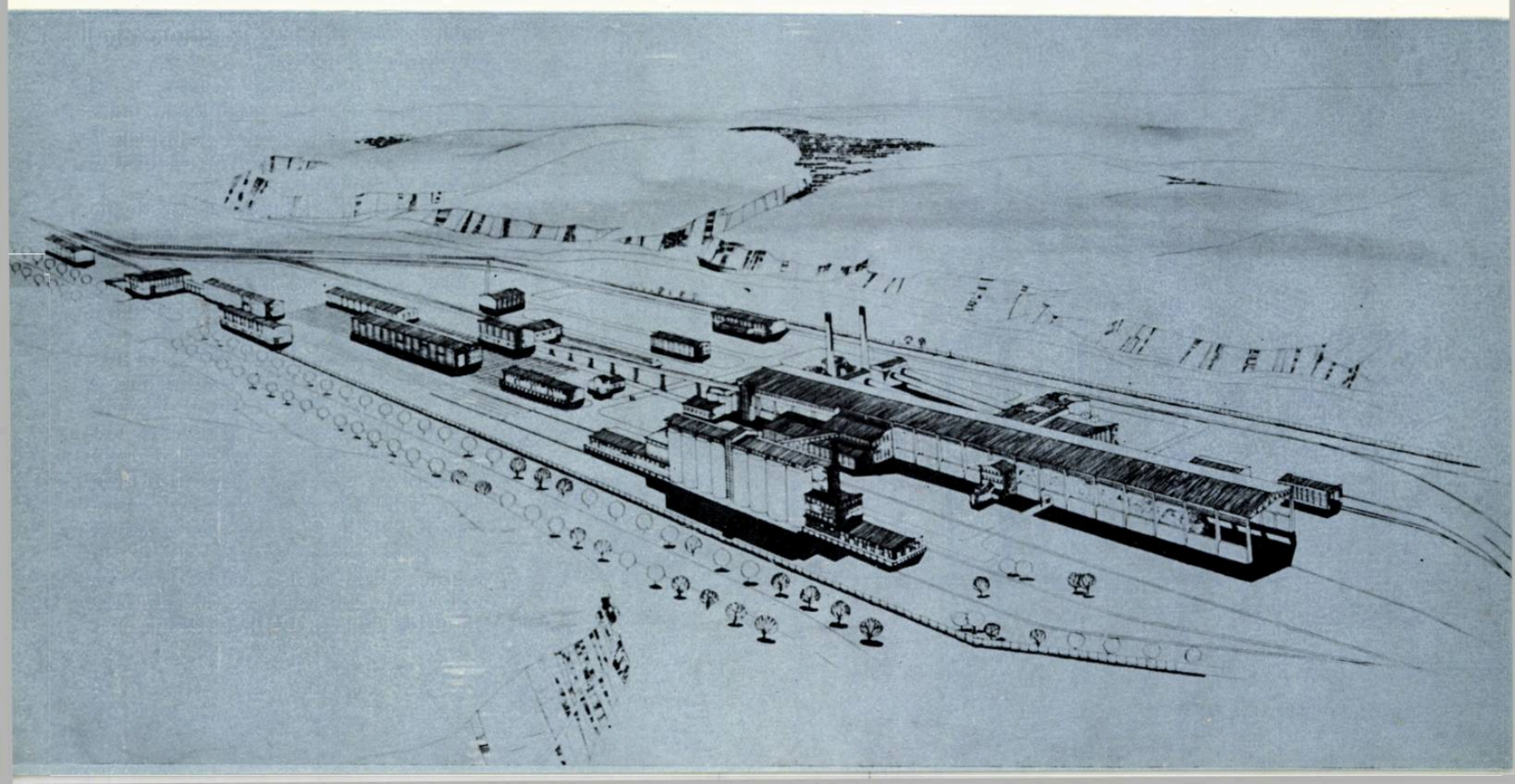

pe o pînză subțire care reazemă pe arce de beton monolit. În sfîrșit, soluția cu structură metalică prevede utilizarea azbocimentului montat pe pane metalice așezate, la rîndul lor, pe ferme tot metalice. Varianta cu travee de 15 m este propusă numai pentru soluția cu structură metalică, dată fiind neeconomicitatea celorlalte ipoteze.

În toate soluțiile și variantele, stîlpii sînt prevăzuți a se executa monolit, ca și zidul de sprijin.

O a doua categorie o formează clădirile cu deschideri mult mai mici, care sînt prevăzute cu schelet de beton, cum sînt atelierul mecanic, remizele pentru locomotive, garajele, centrala termică etc.

Cea de-a treia categorie o formează restul clădirilor din zona de producție, cu structuri variate, cum sînt silozurile, bazinele de omogenizare, coșul de fum etc. Silozurile, formate din 16 celule cu diametrul interior de 9,00 m și înălțimea de 29,50 m, s-au prevăzut a fi executate cu cofraje demontabile, iar pentru volumul adiacent (însăcuire), aceeași structură ca la atelierul mecanic.

În sfîrșit, ultima grupă o formează clădirile social-culturale, în majoritate rezolvate pe două niveluri. Structura lor este pe ziduri portante, iar acoperișul, din azbociment ondulat montat pe pane de lemn și ferme pe scaune. Planșeele sînt propuse a fi construite monolit sau cu prefabricate, folosindu-se grinzi cu corpuri de umplutură.

★

Încheind această prezentare trebuie să subliniem un aspect deosebit apărut cu prilejul proiectării. Fabrica de ciment din R. P. D. Coreeană constituie un proiect pentru o țară avînd condiții de viață și de muncă cu totul deosebite față de cele de la noi. Ca atare, în afara studierii procesului de fabricație legat de condițiile locale, s-a impus și studiul particularităților vieții de pe teritoriul respectiv. Dacă construcțiile din zona industrială trebuiau să asigure procesul tehnologic al producției respective, clădirile sociale anexe trebuie să adăpostească viața muncitorilor din fabrică și să le ofere condiții corespunzătoare standardului și specificului lor de viață.

De acest lucru s-a ținut seama în proiectarea creșei, cantinei, clubului și administrației, dar nu în măsura dorită, dată fiind necunoașterea mediului și a cerințelor respective, precum și lipsa unei documentații complete în această privință.

Arh. I. GLÜCKMAN

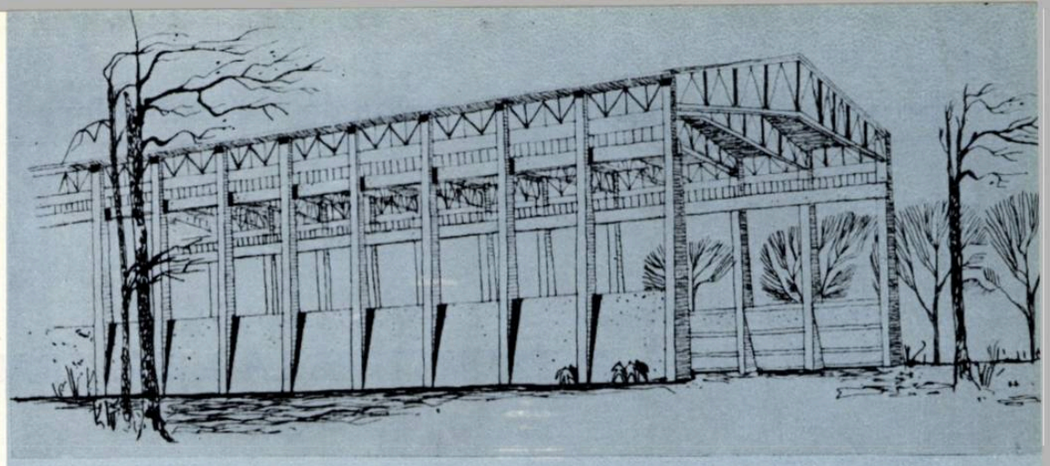

Perspectivă spre unul dintre fronturile halei de materii prime

Hala de materii prime— Fațada principală *(travee 15,00 m)*

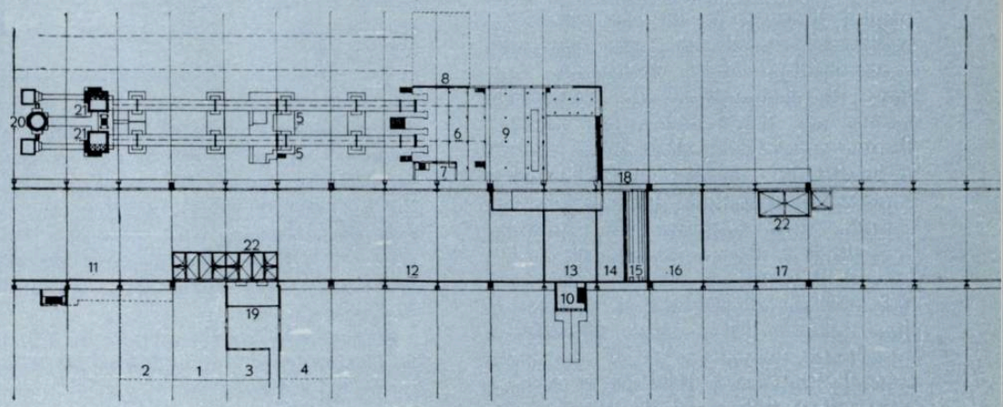

Hala de materii prime— Plan cota + *8,00* m *(travee 15,00 m)*

1. Moară pentru pastă— 2. Extindere moară pentru pastă — 3. Moară de ciment— 4. Extindere moară de ciment — 5. Cuptoare — 6. Platformă coacere — 7. Elevator clincher — 8. Extindere platformă coacere 9. Complex cărbune și uscător de zgură— 10. Concasor de gips— 11. Depozit de calcar— 12. Depozit de clincher — 13. Depozit de gips— 14. Depozit de zgură uscată— 15. Tunel prin hală— 16. Depozit de zgură umedă — 17. Depozit de cărbune — 18. Bandă de transbordare — 19. Post transformare — 20. Coș de fum 21. Cameră de fum— 22. Buncăre

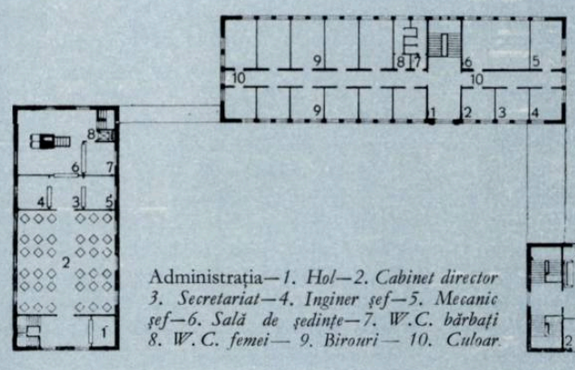

Clădirile din piața preuzinală — Plan etaj

Cantina — *1. Bufet — 2. Sală de mese pentru 150 de persoane — 3. Oficiu 4. Spălător de vase— 5. Oficiu ceai— 6. Bucătărie — 7. Patiserie — 8. Monte-charge*

Club-școală, punct sanitar — *1. Foaier 2. Sală pentru șah — 3. Sală de lectură 4. Depozit— 5. Scară cabină de proiecție 6. Sală de spectacol— 7. Scenă— 8. Depozit scenă— 9. Cabină artiști*

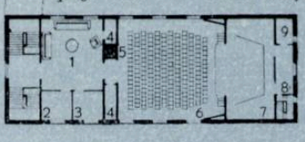

Administrația—*1. Hol—2. Cabinet director 3. Secretariat—4. Inginer șef—5. Mecanic șef—6. Sală de ședințe—7. W.C. bărbați 8. W.C. femei— 9. Birouri— 10. Culoar*

Perspectiva pieței preuzinale

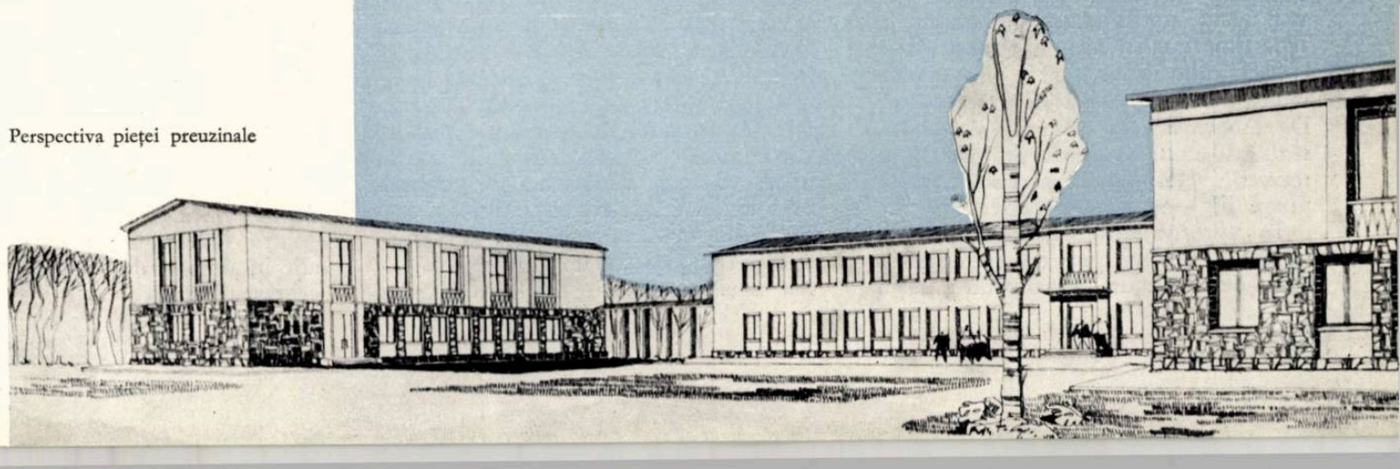

Arh. T. Cocheci, arh. N. Pruncu

O PRIMĂ ETAPĂ DE PROIECTARE LA I. R. P. CRAIOVA

Pentru a avea o perspectivă justă asupra lucrărilor elaborate de institutul nostru în anul 1957, vom încerca să arătăm foarte succint, pe de o parte condițiile în care I.R.P. Craiova a luat ființă și se dezvoltă, iar pe de alta, o serie de probleme care intră în preocupările conducerii și proiectanților acestui institut.

Institutul a luat ființă la jumătatea anului 1957, din cadrele superioare și medii ale serviciului tehnic de proiectare al Sfatului popular regional.

Aceste cadre au fost insuficiente pentru a face față activității complexe a institutului, deoarece acesta urma să rezolve problemele locale în toate domeniile construcțiilor: civile, industriale, edilitare, de sistematizare etc. Problemele variate ale I.R.P.-urilor nu au totdeauna amploarea celor ce se rezolvă în institutele centrale; ele au totuși o importanță deosebită, deoarece, în ansamblu, prin volumul lor cumulat, reprezintă o foarte importantă cotă a investițiilor. În consecință a fost necesară mărirea colectivului de proiectanți și completarea lui cu cadre de calificare superioară, provenite de la institutele centrale. Pe această linie, I.R.P. Craiova a organizat și urmează să dezvolte sectoare din care unul de arhitectură și construcții format azi din 34 de tehnicieni, dintre care 9 arhitecți și 7 ingineri de rezistență și de instalații. Acest colectiv trebuie să facă față unui volum mare de lucrări, unele dintre ele deosebit de grele. Dintre acestea din urmă am ales cîteva, pe care le prezentăm în acest număr al revistei.

Ar fi însă o greșeală dacă am considera că activitatea de arhitectură a I.R.P. Craiova se reduce numai la lucrările prezentate.

Pe lîngă numeroase transformări și reparații, care au ocupat un volum important din capacitatea colectivului de arhitectură și construcții, s-au proiectat o serie de lucrări interesante ca temă și soluționare. Varietatea programelor lor este ilustrată de cele cîteva proiecte publicate. În afară de acestea s-au mai făcut studii pentru un cartier la Tg. Jiu, pentru sistematizarea pieței centrale din Craiova și a ansamblului industrial de la fabrica «Electroputere». De asemenea, s-a studiat în vederea realizării unui complex de odihnă și recreație, ansamblul lacurilor Bratovoești din apropierea Craiovei.

În viitorul apropiat, institutul urmează să rezolve proiecte de sistematizare de detaliu, în special pentru orașul Craiova, care va fi alimentat cu gaze și deci trebuie să i se stabilească cel puțin rețeaua stradală principală.

O serie de alte proiecte se referă la construcția de locuințe; în acest domeniu au fost proiectate blocuri de locuințe de mare volum, ca blocul de 70 de apartamente « Popa Șapcă» din Craiova sau blocul de locuințe din Turnu Severin, ambele publicate în acest număr al revistei. Au fost întocmite de asemenea, pentru fabrica « Electroputere » din Craiova, proiecte pentru un bloc de 24 de apartamente cu magazine la parter și pentru un bloc P + 1 cu 4 apartamente, cu intrări separate și holsufragerie.

În domeniul construcțiilor sociale, în afară de pavilionul mixt pentru tuberculoși pe care îl prezentăm în revistă, s-au mai proiectat și s-au adaptat proiecte pentru cămine, cluburi sindicale, cinematografe, cantine etc. În curs de elaborare sînt proiectele tehnice privind un cinematograf de 800 de locuri și un mic restaurant la lacurile Bratovoești.

Dintre clădirile industriale proiectate în institut, prezentăm fabrica de pîine de la Tg. Cărbunești.

Au mai fost realizate, însă, și alte proiecte, ca: stația de coagulare Turnu Severin, proiectul gazogenului din Vîrciorova, un grup social la fabrica de confecții Tg. Jiu etc.

Sînt în lucru proiectele pentru extensiunea unei hale industriale, un garaj de mașini și electrocare și un depozit de oxigen la fabrica « Electroputere».

Un mare volum de lucrări ale sectorului de arhitectură și construcții îl constituie, așa cum am mai spus, reparațiile și transformările. Unele dintre acestea au constituit probleme interesante, atît ca program, cît și ca posibilități de rezolvare. Cu toate că, în general, aceste lucrări nu prezintă, fiecare în parte, probleme tehnice interesante, totuși, prin volumul investițiilor legate de ele, capătă o importanță deosebită.

Printre problemele care frămîntă colectivul nostru, pe primul plan se află și încercarea de a folosi cît mai rațional fondurile destinate reparațiilor și transformărilor. Considerăm că găsirea raportului just între suma investită și valoarea actuală a construcției constituie o importantă sursă de economii; de aceea, I.R.P. Craiova a adoptat, în general, linia limitării acestor investiții la cca. 30 % din valoarea reală actuală a construcției și la maximum 15 % din valoarea unei construcții noi similare. La toate proiectele pe care le-a rezolvat, I.R.P. Craiova a considerat că un rol deosebit de important îi revine în stabilirea utilității și mai ales a volumului investiției în raport cu necesitățile reale. Pe această linie, temele de proiectare primite de la beneficiari au fost analizate și, în multe cazuri, institutul a influențat modificarea lor, realizîndu-se în acest fel economii importante.

Reducerea prețului de cost al construcției este considerată și analizată de institut în toată complexitatea ei. Eliminarea exceselor în proiectare, datorite, fie adoptării unei plastici grandilocvente, fie folosirii fără discernămînt a soluțiilor constructive, fără a ține seama de condițiile specifice locale, constituie criterii în adoptarea sau respingerea proiectelor. De asemenea, sînt luate în studiu, la fiecare proiect în parte, posibilitățile de reducere a prețului de cost prin alegerea, de comun acord cu executantul, a unor baze de aprovizionare economice și a unor soluții de organizare a șantierului care, prin scurtarea timpului de execuție, să ducă la reducerea cheltuielilor de regie.

Se fac încercări de folosire a unor materiale noi, care pot aduce avantaje economice imediate sau de exploatare. Se fac eforturi pentru a se grupa șantierele cît mai mult posibil, spre a beneficia de avantajele ce decurg din aceasta.

Pentru soluționarea problemelor mai dificile, chiar și la proiectele care nu trebuie să fie avizate de forul superior, au fost consultate mai totdeauna diferitele direcții de specialitate ale D.A.U.

A fost încheiat un contract de asistență tehnică cu I.P.C.T. București. Cataloagele de proiecte tip ne-au fost de un real ajutor, atît pentru evitarea reproiectării unor programe deja rezolvate, cît și pentru a putea aprecia gradul de economicitate și justețea soluțiilor adoptate, prin compararea cu proiecte tip similare.

În scurta perioadă de la înființare și pînă acum, munca noastră a fost apreciată, atît pe plan local, cît și în cadrul U.A., prin premierea a două proiecte, în 1957.

Cu toate acestea, considerăm că perioada de formare și organizare a întregului institut și a sectorului de arhitectură și construcții, în special, nu a fost încă depășită și că mai trebuie, deci, depuse încă foarte serioase eforturi pentru îmbunătățirea muncii noastre, atît în domeniul profesional, cît și în cel organizatoric.

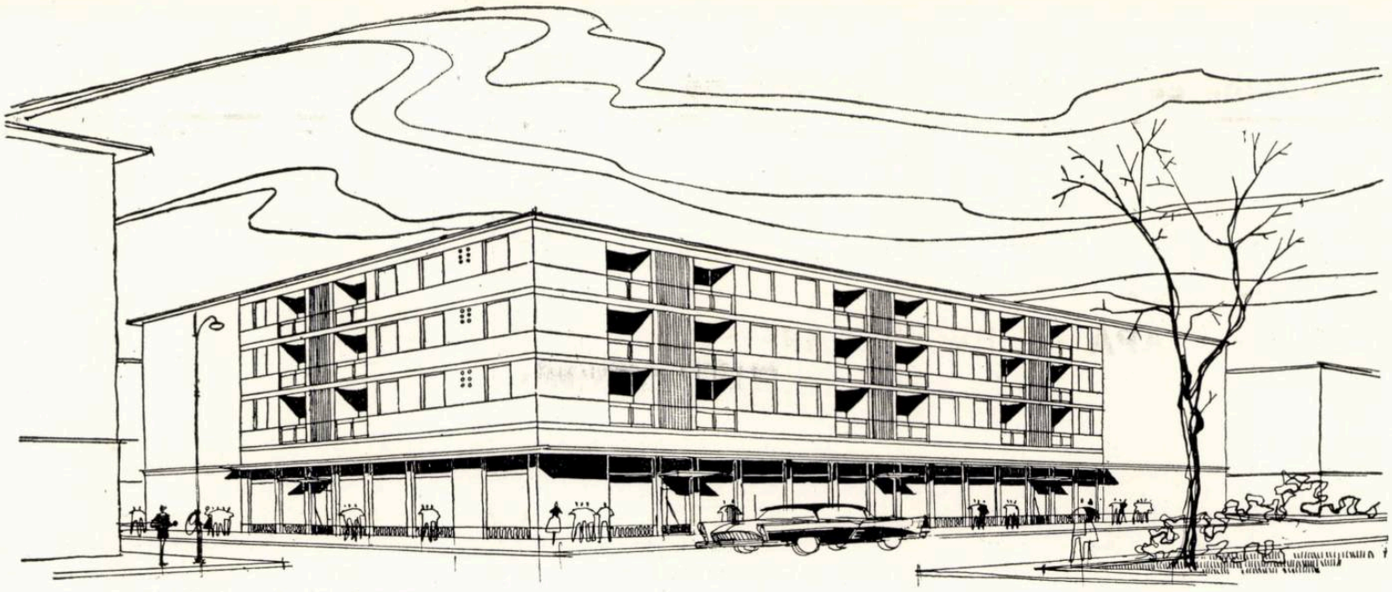

BLOC DE LOCUINŢE LA TURNU SEVERIN

Autori, arh. L. Fusaru (şef de proiect), ing. I. Crăciunescu

În centrul civic al oraşului Turnu Severin, pe una dintre laturile parcului central, pe un teren viran, se prevede construirea unui bloc de locuinţe cu parter şi 3 etaje şi cu magazine la parter; tema de proiectare cerea să se studieze o variantă de plan în care să se prevadă un corp cu hotel pentru cca. 120 de paturi.

Din studiul întocmit a rezultat că varianta cu locuinţe pe întreaga suprafaţă este mai avantajoasă şi atît beneficiarul, cît şi forurile de avizare au optat pentru această soluţie.

În rezolvarea partiului s-au studiat două tronsoane de locuinţe: unul cu 3 apartamente la scară, dintre care 2 apartamente cu 2 camere şi unul cu o cameră, iar alt tronson cu 2 apartamente la scară de cîte 3 camere fiecare. Soluţia pe care proiectantul a susţinut-o, şi care a fost şi avizată, a fost a doua, cu tronsonul avînd apartamente de 3 camere.

Aceste tronsoane au indici favorabili şi sînt economic proiectate. Suprafaţa construită pe locatar este de cca. 17 m².

Din punct de vedere al rezolvării plastice s-a ţinut seama de legătura directă a blocului proiectat cu un alt bloc, recent construit. Ansamblul astfel creat prezintă o unitate arhitecturală în care linia simplă a ansamblului să se îmbine cu elementele naţionale folosite.

Acest proiect a fost premiat de Uniunea Arhitecţilor în 1957.

Arh. L. FUSARU

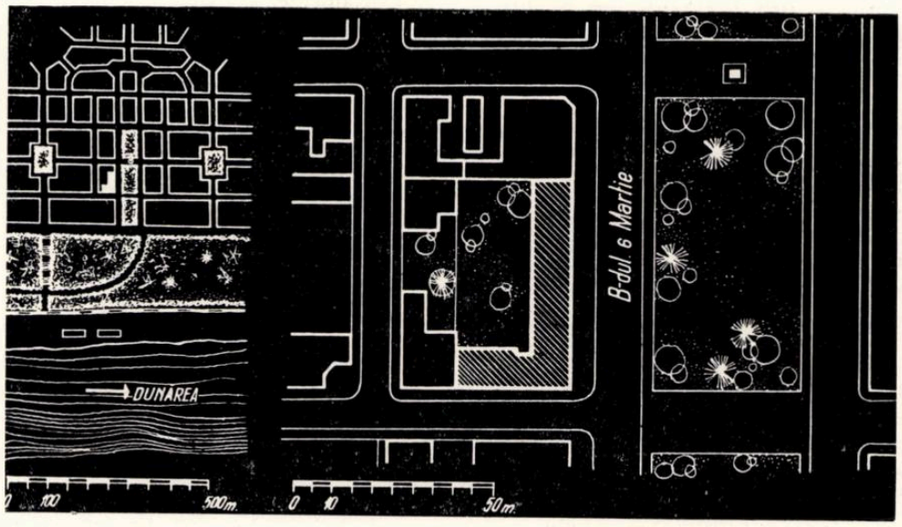

Plan de ansamblu *Plan de situaţie*

Plan etaj curent — Varianta A (bloc exclusiv cu locuinţe)

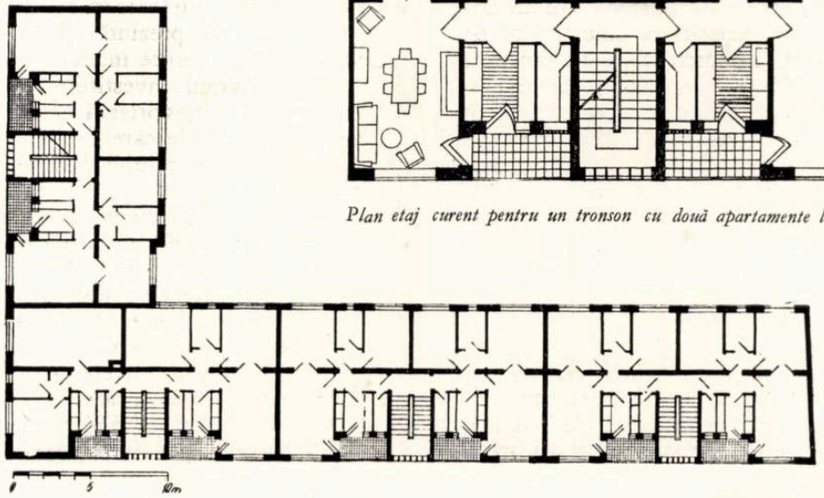

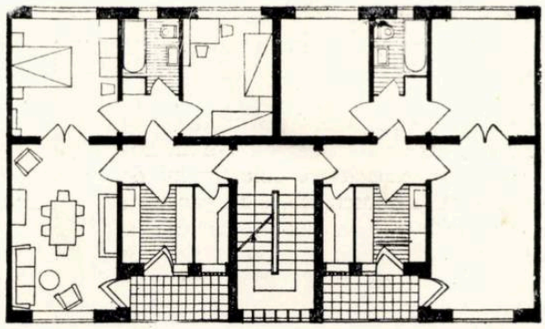

Plan etaj curent pentru un tronson cu două apartamente la scară

Perspectivă din Piața sfatului popular

BLOC DE LOCUINȚE LA CRAIOVA

Autori, arh. P. Simionescu (șef de proiect), arh. L. Fusaru, ing. N. Purcariu, ing. I. Butnaru

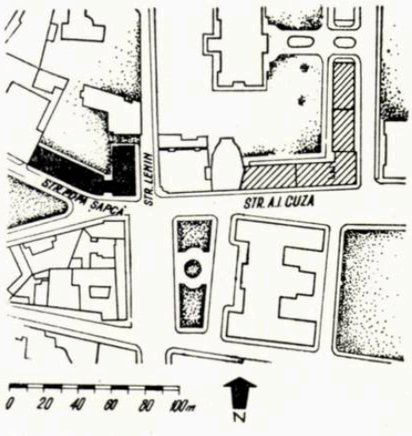

Plan de situație

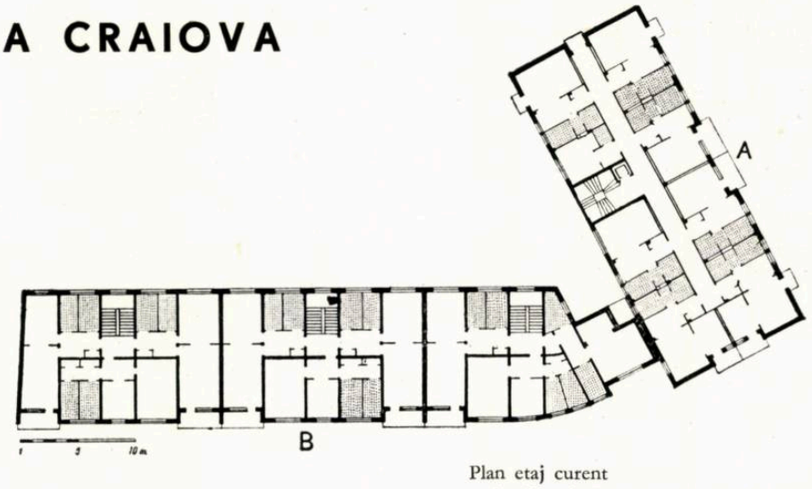

Plan etaj curent

A. *Corpul A, cu parter și 4 etaje* B. *Corpul B, cu parter și 3 etaje*

Detaliu de apartament

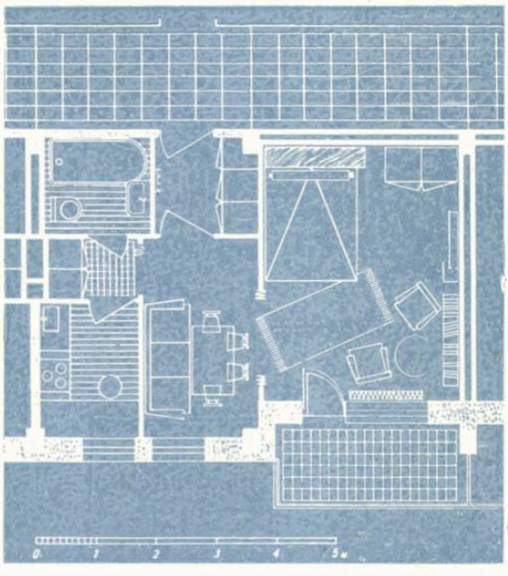

Blocul proiectat este amplasat în zona centrală a orașului, pe str. V.I. Lenin colț cu str. Popa Șapcă. Prin construirea lui se va întregi latura de nord a pieței Sfatului popular regional și totodată se va face un prim pas în sistematizarea centrului Craiovei.

Comanda și tema dată de beneficiar cereau proiectarea unui bloc de locuințe avînd parțial magazine la parter.

Corpul B, din str. Popa Șapcă, are parter și 4 sau 5 etaje din cauza terenului care coboară în pantă, iar corpul din str. V.I. Lenin are parter și 4 etaje (la parter fiind prevăzute magazine).

La corpul din str. Popa Șapcă s-a adoptat tronsonul tip *b* (2.2.2) proiect nr. 216 II, cu ziduri portante transversale și planșee de beton armat monolit; corpul este format din 3 tronsoane tip cu scările către curtea interioară (nord).

La corpul cu magazine s-a adoptat soluția de coridor central cu apartamente mici de 1 ½ cameră, pe structură de beton armat monolit. Soluția de apartament cu suprafață mică este o soluție adecvată pentru cazarea în bune condiții a familiilor de 3 persoane.

Totodată s-a căutat ca prin rezolvarea corpului *A* să se asigure un număr mai mare de apartamente mici, în ansamblul blocului.

La fel s-a căutat realizarea unei suprafețe construite mai mici decît cea de 21 m² de locatar prevăzută în faza «sarcină de proiectare» anterioară, elaborată de I.P.C., și cu care, atît D.A.U., cît și beneficiarul nu au fost de acord; s-a obținut o suprafață construită de 17 m² de locatar.

Pe tot blocul se realizează un total de 77 de apartamente.

Apartamentul se compune din vestibul cu dulap înzidit, una sau două camere cu nișă de luat masa, unde poate dormi o persoană, cu un mic degajament care deservește baia, bucătăria și cămara.

Toate apartamentele au loggii sau balcoane și sînt orientate spre est sau vest. Coridorul este luminat prin scară și direct printr-o loggie de serviciu unde se găsește și tubul de gunoi.

La parter sînt magazine, iar la subsol centrala termică, depozitele magazinelor, boxe pentru apartamente și grupul spălătorie-uscătorie.

Acoperirea se face cu învelitoare cu țiglă.

La soluționarea plastică s-a căutat o compoziție care să constituie un fundal al pieței Sfatului popular regional, să se întrebuințeze elemente de arhitectură națională și să se integreze și să completeze ansamblul existent, fără însă a duce la aspecte arhaizante sau la contrazicerea, printr-un decor fals, a structurii constructive.

Arh. P. SIMIONESCU

PAVILION T.B.C. LA CRAIOVA

Autor, arh. N. Pruncu

Într-o zonă formată din două complexe spitalicești, pentru tuberculoși și pentru contagioși, s-a cerut proiectarea unui pavilion care să se înscrie în ansamblul existent.

Acest pavilion pentru tuberculoși trebuie să cuprindă o parte de spitalizare și una de consultații, fiecare legată direct de pavilionul existent: aceste legături urmau să fie folosite și ca solarii pentru bolnavi. Proiectanții au separat funcțiunile amintite, pe niveluri, astfel: la parter s-au prevăzut cabinetele de consultație, radiologie, fiziologie, oto-rino-laringologie, bronhoscopie etc., grupate în jurul unei săli de așteptare, precum și grupul operator cu saloanele de observație postoperatorii.

La etaj s-au prevăzut saloane de spitalizare cu 4 paturi și rezerve cu 1 și 2 paturi, o sală de mese pentru bolnavi și un oficiu.

Prin cîteva demolări de construcții de paiantă, zona spitalicească va fi extinsă pînă la strada nou-creată, asigurîndu-se zona de protecție cerută de normele în vigoare.

Soluționarea plastică a ținut seama de specificul programului, căutîndu-se o tratare mai aerată a fațadelor, cu ferestre mari și terase însorite.

Plan de ansamblu

1. Spitalul de tuberculoși existent — 2. Spitalul de contagioși existent — 3, 5 Extensiune spital de tuberculoși — 4. Extensiune spital de contagioși

Plan de situație

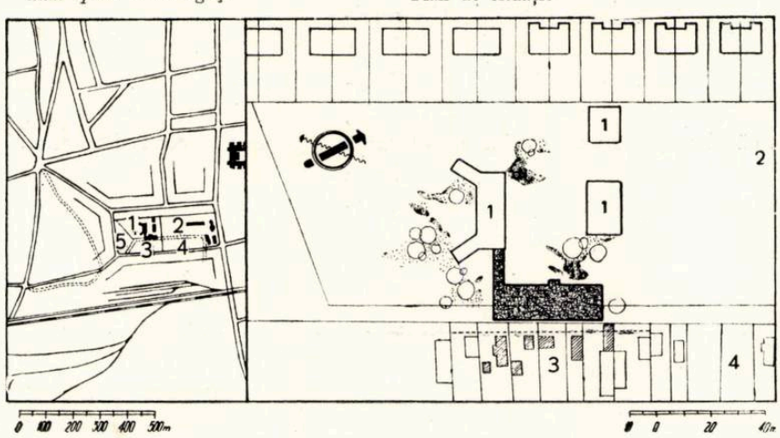

Plan parter și plan etaj

1. Windfang — 2. Hol — 3. Anestezie — 4. Bronhoscopie — 5. Salon oto-rino-laringologie — 6. Radiologie — 7, 8. Cabine de dezbrăcare — 9. Cameră obscură — 10. Fizioterapie — 11. Aerosoli — 12. Tratament pneumotorax — 13. Sală de așteptare pentru grupul de consultații — 14. W.C. — 15. Încăpere dezinfecție — 16. Rezerve cu 1 și 2 paturi — 17. Saloane pentru 3 paturi — 18. Pansamente — 19. Transfuzii — 20. Cabinet medici — 21. Spălător 22. Sterilizare — 23. Sală de operații — 24. Culoar grup operator — 25. Oficiu — 26. Sală de mese — 27. Verandă pentru fizioterapie cu agenți naturali 28. Depozit de șezlonguri

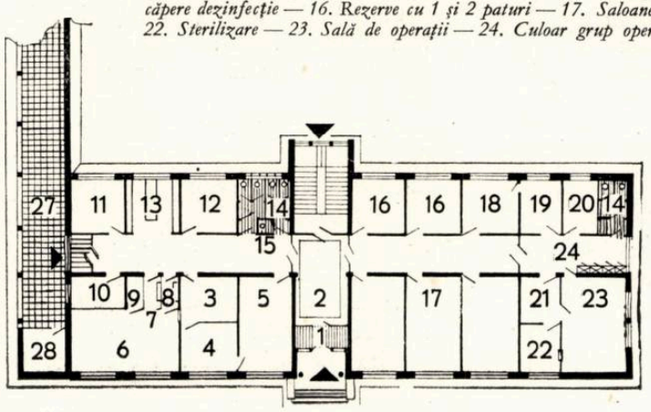

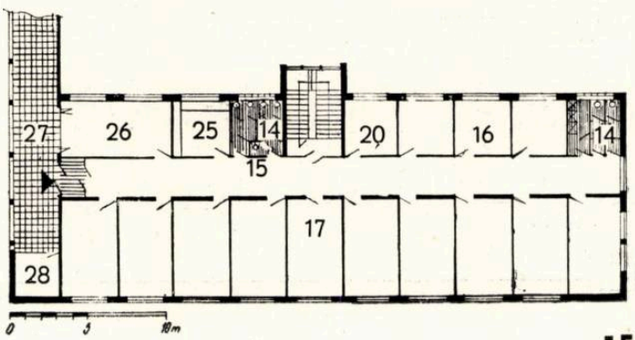

UN CARTIER DE LOCUINȚE UNIFAMILIALE LA CARACAL

(DETALIU DE SISTEMATIZARE)

Autori, arh. T. Tarcă (șef de proiect)
ing. L. Pașalega, ing. E. Bălășel

Terenul propus pentru parcelare este un fost tîrg săptămînal, cu suprafața de 7,09 ha, situat la intersecția străzilor Ștefan Gheorghiu și Dobrogeanu-Gherea.

S-a întocmit un plan de sistematizare locală, în care cvartalul A reprezintă studiul la faza «G». Cvartalul B este un studiu informativ, a cărui aplicare va necesita, fie mutarea unei întreprinderi de pe str. Negru Vodă la periferia orașului, fie limitarea proprietății ei înspre str. Ștefan Gheorghiu, arteră pe care se vor construi locuințe parter și un etaj.

Proiectanții au ținut seamă de faptul că pe acest teren fusese începută construirea de locuințe unifamiliale numai parter și au încercat încadrarea acestora într-un ansamblu urbanistic închegat.

Studiul nu s-a limitat numai la rezolvarea parcelării terenului, ci a avut în vedere și necesitatea legăturii cu orașul și cu cartierul de locuințe alăturat.

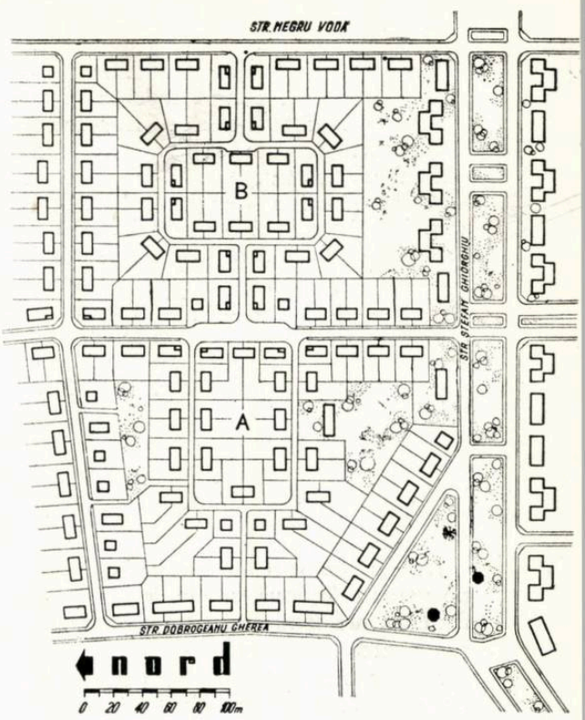

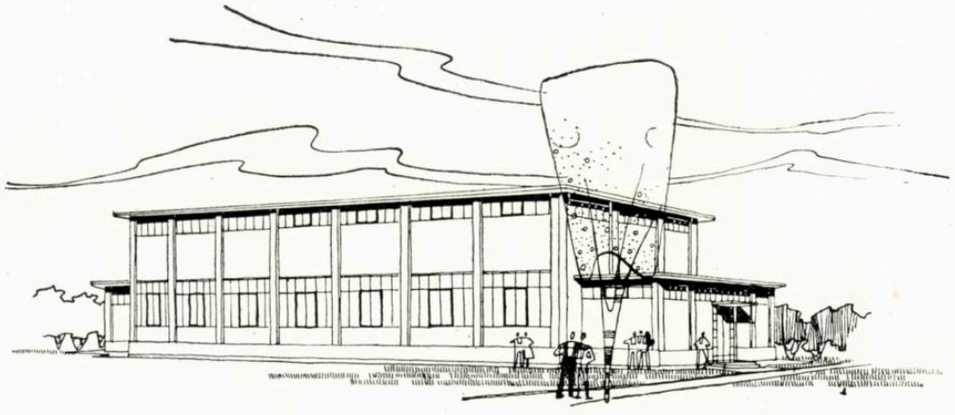

Varianta B — Perspectivă

FABRICĂ DE PÎINE LA TG. CĂRBUNEȘTI

(FAZA SARCINĂ DE PROIECTARE)

Șef de proiect, ing. P. Dibernardo

Procesul tehnologic al fabricii de pîine

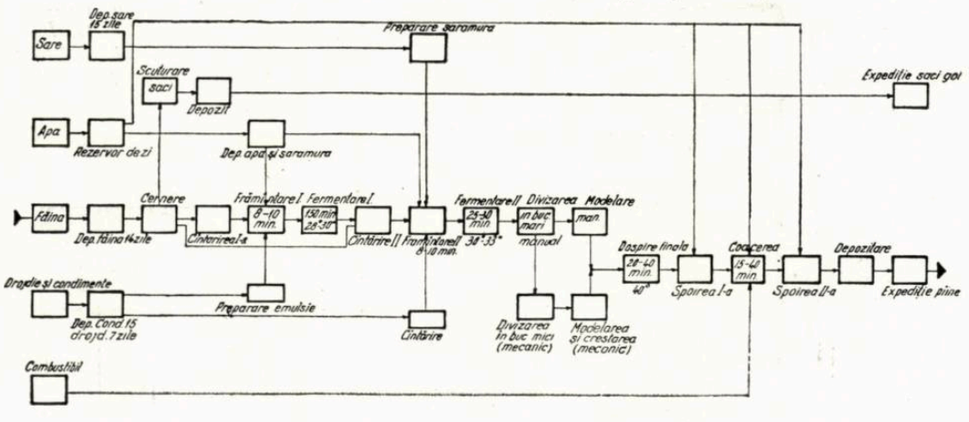

În cadrul industrializării regiunii Craiova s-a ivit nevoia dezvoltării industriei de panificație, în special în raioanele Tg. Jiu și Gilort, unde industria petroliferă cere un număr mare de brațe de muncă.

Deși s-a pus în funcțiune fabrica de pîine de la Tg. Jiu, cu o capacitate de 20 tone pe zi, ea nu acoperă necesarul; de asemenea, în raionul Gilort. Pentru remedierea acestei situații s-a proiectat o fabrică de pîine de 12 tone pe zi la Tg. Cărbunești.

Deoarece pentru fabrici de pîine cu o capacitate de 12 tone în 24 de ore nu s-au elaborat proiecte tip, I.R.P. Craiova a întocmit sarcina de proiectare în două variante, pentru o fabrică de pîine avînd mare parte a proceselor de fabricație mecanizate.

Cele două variante proiectate rezolvă similar procesul tehnologic (pe verticală), fiind echipate cu cuptoare cu vetre sistem «Dampf» și avînd depozitul de făină la etaj.

Fluxul tehnologic pentru proiectul de față este următorul:

Depozitul de făină, amplasat la etaj, are o capacitate de înmagazinare pentru necesarul de făină pe 14 zile; aici se face amestecul diferitelor sorturi de făină și curățirea, după care făina ajunge prin cădere liberă la parter, în cazanul malaxorului (sala de malaxare), unde se face amestecul cu drojdie, apă, sare etc.; aluatul trece prin două faze de dospire, după fiecare fază făcîndu-se analiza de laborator. După dospire,

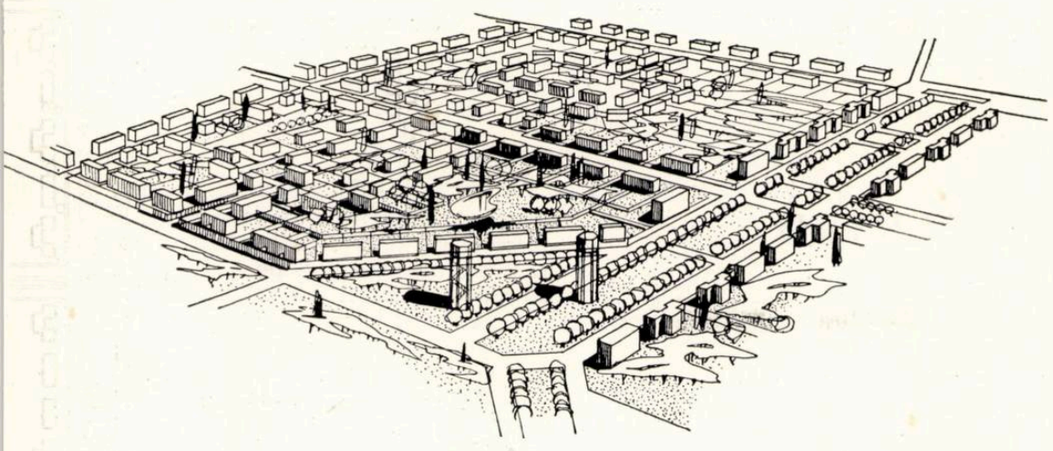

Necesitatea de a include într-un spațiu verde cele două castele de apă existente la sud-estul terenului a determinat crearea unei esplanade care va asigura legătura organică a cartierului de locuințe proiectat, cu Parcul popular.

Cvartalul A, cu suprafața de 5,53 ha, a fost împărțit în trei unități teritoriale, cu suprafețe variind între 1 și 2,5 ha, unități încadrate de alei de 3,50 m. Această soluție reduce cheltuielile de investiție și exploatare a străzilor de deservire.

Numărul locuitorilor este de 450, iar densitatea brută rezultată este de 10 locuitori/ha.

Cvartalul B are o suprafață de 6,12 ha și este de asemenea împărțit în trei unități teritoriale deservite de alei. Spre strada Ștefan Gheorghiu, arteră de pătrundere în oraș, s-a prevăzut construirea unor blocuri de locuințe P + 1, cu loturi.

Suprafața medie a loturilor este de 500 m². Numărul locuitorilor este de 635, iar densitatea brută 109 loc./ha. Numărul apartamentelor este de 127, dintre care numai cu parter 97 și parter + etaj 30.

Pentru deservirea cvartalelor A și B au fost prevăzute o grădiniță pentru 50 de copii și un teren de joc.

În studiul de ansamblu, proiectantul a căutat să creeze o zonă verde care să delimiteze centrul orașului de cartierele de locuințe individuale, zonă ce va putea fi extinsă.

Arh. T. TARCĂ

aluatul este divizat și modelat manual, este lăsat să crească și apoi este transportat la cuptoarele de coacere. După coacere, pîinea se depozitează în lăzi speciale în depozitul de pîine, pentru a fi ulterior (după cca. 6 ore) expediată pentru consum.

Grupul social, cuprins tot în clădirea fabricii, este format din vestiare separate pentru bărbați și pentru femei, avînd fiecare încăperi separate, pentru hainele de stradă și de lucru, cu trecerea obligatorie prin dușuri, atît la venire, cît și la plecare.

Pentru a nu se crea corpuri anexe separate pentru partea administrativă, s-au amplasat în corpul fabricii, atît birourile, cît și magazia de materiale diverse, construcții anexe rămînînd numai cabina portarului și un garaj auto.

În dimensionarea încăperilor s-a respectat normativul 224/955 C.S.A.C. Vestiarele au fost dimensionate pentru numărul de oameni necesar producției și amplasate astfel ca circulația schimburilor de muncitori să nu se încrucișeze.

Holul este destinat pentru a fi folosit și ca loc de odihnă pentru muncitori în pauzele din timpul lucrului.

Dintre variantele prezentate, proiectantul și avizarea au ales varianta *B*, la care, utilizînd etajul pentru amplasarea birourilor, se reduce suprafața ocupată de teren cu 65 m² față de varianta *A*.

Acest proiect a fost premiat de Uniunea Arhitecților în 1957.

Varianta B — Plan parter și plan etaj

1. Vestibul — 2. Hol — 3. Tablou electric — 4. Vestiare haine bărbați — 5. Duș și lavoar bărbați — 6. Vestiar haine protecție bărbați — 7. Degajament — 8. Vestiar haine oraș femei 9. Duș și lavoar femei — 10. Vestiar haine protecție femei — 11. Degajament w.c. 12 W. C. bărbați — 13 W.C. femei — 14, 15. Birouri — 16. Degajament — 17. Sala malaxare, divizare, fasonare — 18. Depozit condimente — 19. Compartiment prima dospire 20. Compartiment a doua dospire — 21. Compartiment creștere — 22. Laborator — 23. Sala coacere — 24. Sala cuptoarelor — 25. Elevator saci — 26. Tobogan saci — 27. Sala cazanelor — 28. Atelier — 29. Depozit de pîine — 30. Expediere pîine — 31. Magazie material diverse — 32. Depozit pentru două zile cernere făină — 33. Depozit făină — 34. Scuturat saci — 35. Depozit saci

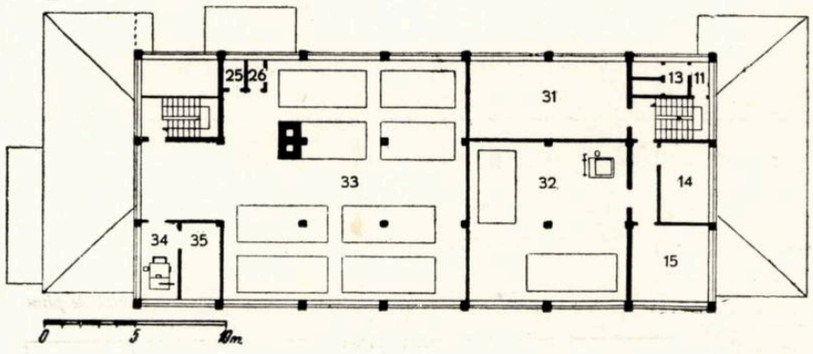

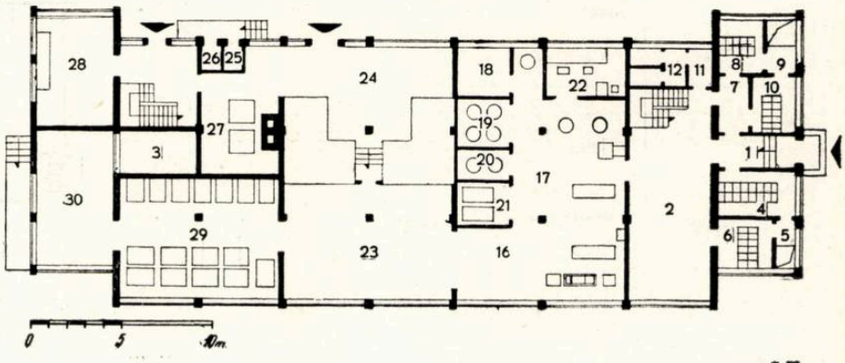

STUDIU DE LOCUINŢE PENTRU MEDIUL RURAL

Arh. I. Şerban, arh. S. Daniel, arh. A. Ghelber
Institutul de proiectare a construcţiilor tip (I.P.C.T.)

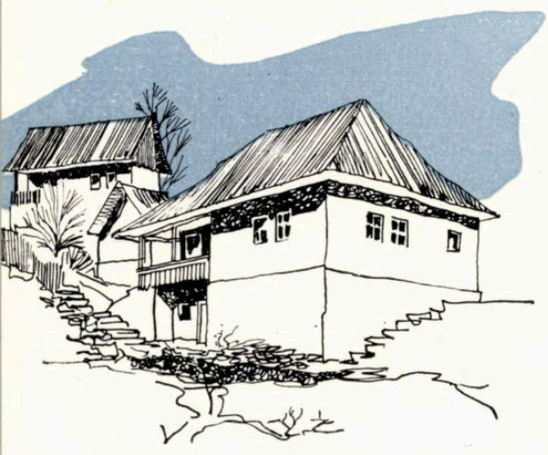

Locuinţă din regiunea Hunedoara

În satele ca şi în oraşele noastre, o dată cu creşterea populaţiei şi a nivelului de trai se creează condiţii noi, cerinţe noi, care trebuie satisfăcute la alt nivel decît cel din trecut.

Din ansamblul satisfacerii acestor nevoi, problemele ridicate de construcţia de noi locuinţe sînt de strictă actualitate. Numărul mare de locuinţe executate în mediul rural între anii 1951 şi 1955, fără ca problema spaţiului locativ la sate să fie pe deplin rezolvată, ilustrează această actualitate.

În scopul satisfacerii acestor nevoi, execuţia de locuinţe şi construcţii noi pe scară largă e de natură a influenţa ceea ce am putea numi « profilul plastic al satelor noastre », înţelegînd prin aceasta ansamblul de caractere determinate de peisaj, felul de aşezare, felul de viaţă legat de tipul de locuinţă etc.

*

În ultimii ani, proiectele noastre, printr-o gîndire nouă, cu toate greşelile inerente « noului », au imprimat aşezărilor noastre orăşeneşti, muncitoreşti, un alt aspect decît cel din trecut.

Ceea ce sîntem chemaţi să facem pentru satele noastre este poate mai greu; la sat, concepţia şi creaţia noastră trebuie să se apropie cu înţelegere şi sensibilitate de fondul existent, ale cărui rădăcini tradiţionale, sufleteşti, s-au concretizat în creaţii specifice, realizînd în timp ceea ce am numit mai sus profilul plastic al satelor noastre.

Pe întinderile ţării, pe văile apelor, pe cîmpiile mănoase ale Bărăganului sau stepele bătute de vînturi ale Dobrogei, pe dealurile Moldovei sau depresiunile şi plaiurile Ardealului, satele noastre prezintă o comoară de tradiţii de artă care se reflectă şi în locuinţele oamenilor. Ţăranul şi-a construit singur casa, este legat de ea, şi casa lui este imaginea unui fel de viaţă propriu.

Cercetătorul atent descoperă în casele şi aşezările noastre rurale o artă populară autentică, o bogăţie de forme surprinzătoare, frumuseţi artistice nebănuite. Dar viaţa nouă care se dezvoltă în

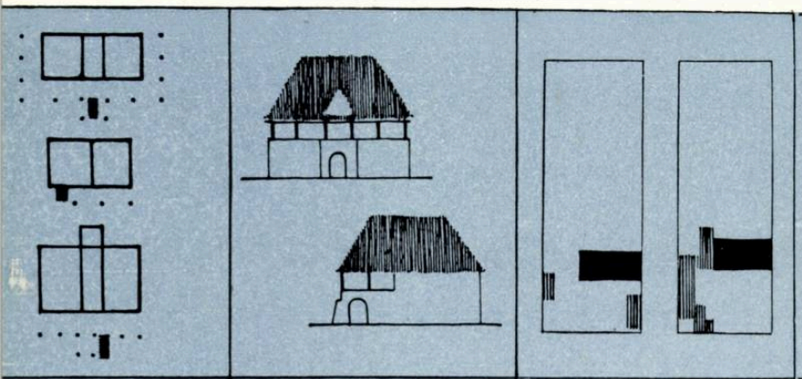

PLOIEŞTI — PITEŞTI

h: 2,50 — 2,60 m; cameră: 14— 16m²; tindă: 5 — 6m²; bucătărie: 10— 11 m²; cămară: 2— 3 m²; temelie: piatră de riu; pereţi: lemn, cărămidă; învelitoare: şindrilă; liant: lut, var; anexe: coteţ, grajd, şopron, bucătărie de vară, magazie

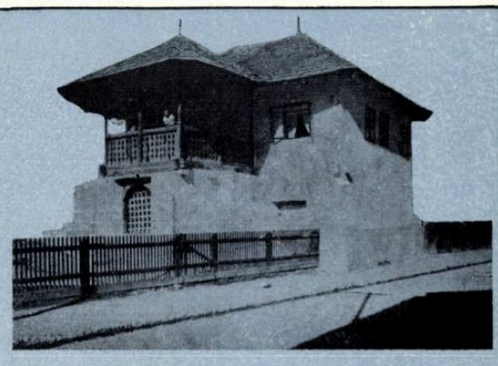

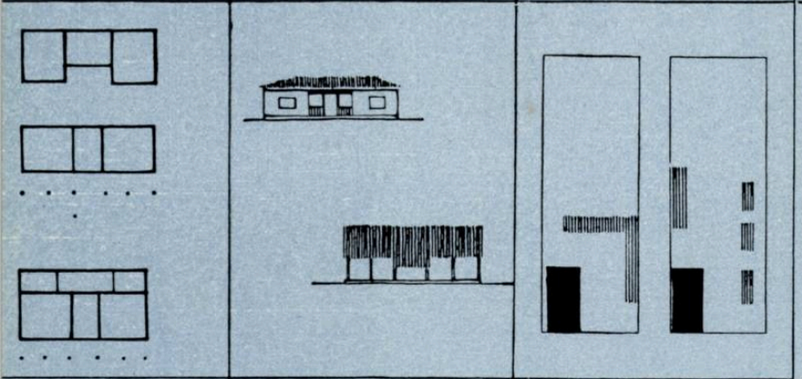

CONSTANŢA

h: 2,20 — 3,00 m; cameră: 14— 16 m²; bucătărie: 16— 18 m²; cămară: 14 m²; temelie: piatră naturală; pereţi: chirpici, piatră; învelitoare: olane, stuf; liant: lut, var; anexe: magazie, beci, bucătărie de vară, grajd

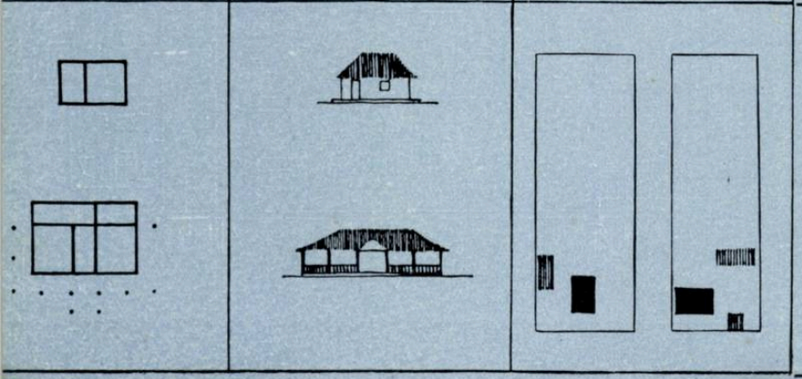

IAŞI

h: 2,20— 2,30 m; cameră: 15— 16 m²; tindă: 7— 8 m²; bucătărie: 8— 10 m²; cămară 6— 8 m²; temelie: lemn, lut, piatră, beton; pereţi: chirpici, cărămidă; învelitoare: stuf, şindrilă, ţiglă, tablă; liant: lut, var; anexe: grajd, şopron, bucătărie de vară, cuptor, cocină, fînar

satele noastre face necesară mărirea continuă a fondului de locuințe existent, o dată cu noi tipuri de clădiri ce apar în viața satului: cămine culturale, cooperative, școli, fără a mai pomeni de complexul de construcții al gospodăriilor agricole colective sau de stat.

O serie de proiecte tip au căutat să răspundă, în ultimii ani, cerințelor masive de construcții la sate.

În ceea ce privește locuințele, trebuie să spunem că aceste proiecte au satisfăcut într-o măsură redusă nevoile, sortimentul redus și nerespectarea cerințelor de viață caracteristice mediului rural fiind principalele defecte ale proiectelor elaborate.

Colectivul de studii din I.P.C.T. a preluat în 1957 această problemă și a trecut la întocmirea mai sistematică a unor serii de proiecte noi, nu înainte de a-și fi însușit o bogată documentare asupra studiilor existente, analizînd tipurile aplicate pînă acum, întreprinzînd cercetări pe teren, cercetări care sînt departe de a fi epuizate. Un prețios ajutor a constituit studiul întocmit în 1954 de către tov. arh. S. Julman în cadrul C.S.A.C.-ului. Studiul nu a neglijat nici exemplele din proiectarea de construcții rurale din străinătate, în special din Uniunea Sovietică și din țările de democrație populară.

Aceste studii au permis colectivului să diferențieze — pentru simplificare — din varietatea și bogăția expresiei arhitecturale populare de pe meleagurile noastre, trei tipuri caracteristice de case în satul autohton:

— un tip, întîlnit în Ardeal și Banat, cu o plastică legată de o arhitectură cu timpane (frontoane) și cu împrejmuire înaltă, care determină ritmul și caracterul străzii: casele sînt așezate la stradă și perpendicular pe stradă; detaliile de arhitectură sînt lucrate în zidărie cu profile de tencuială baroce sau ușor clasicizante; o stradă cu caracter specific, dar cam monoton;

— un tip ilustrat de îmbinarea și în același timp contrastul armonios dintre acoperișul cu streașină (acoperiș înalt în două sau patru pante, de țiglă sau șindrilă) și pridvorul cu stîlpi de lemn sau de zidărie, așa cum îl întîlnim în cîmpia Dunării (Oltenia, Muntenia) și Moldova. Casele sînt cu fațada principală paralelă sau perpendiculară pe uliță (după orientare) și retrase doar cu 60—80 cm de la vecin;

— al treilea tip, cu caracter aparte; case joase, prelungi, cu ferestre mici, învelitoare plată de olane; se încadrează bine în peisajul dobrogean, de stepă bătută de vînturile mării. O arhitectură de piatră, lut, olane, stuf.

În ceea ce privește planul casei, acesta nu prezintă caracteristici bine diferențiate ca distribuție și circulație între diferitele regiuni; cel mult ca amploare a încăperilor, care sînt mai mari în Ardeal.

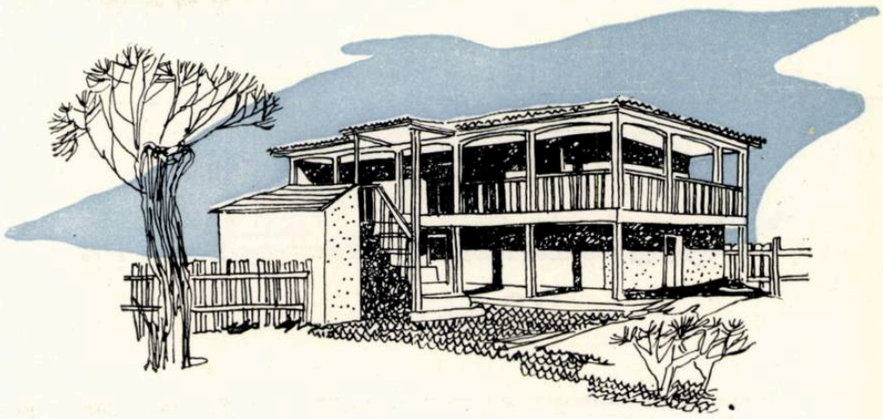

Locuință din regiunea Constanța

TIMIȘOARA

h: 2,80 — 3,00 m; cameră: 16—18 m²; tindă: 6—8 m²; bucătărie: 12—15 m²; cămară: 8—10 m²; temelie: pămînt bătut, cărămidă, piatră brută; pereți: pămînt și nuiele, chirpici, cărămidă, piatră; învelitoare: țiglă; liant: lut, mortar de var; anexe: grajd, șură pătul, magazie, coteț, cocină, bucătărie de vară, șopron

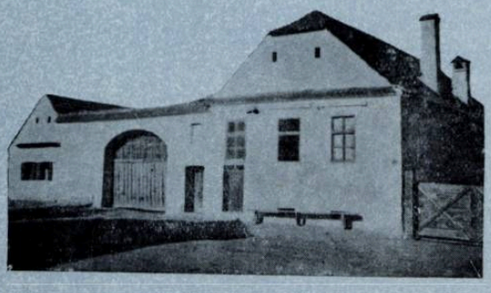

HUNEDOARA

h: 2,60 — 2,80 m; cameră: 16 — 18 m²; bucătărie: 10—12 m²; cămară: 5—6 m²; temelie: bolovani sau piatră brută; pereți: cărămidă sau piatră brută; învelitoare: țiglă; liant: lut sau mortar de var; anexe: grajd, șură, șopron, cocină, bucătărie de vară, cotețe

CLUJ

h: 2,50 m; cameră: 20 m²; tinda: 10 m²; bucătărie: 20 m²; cămară: 10—12 m²; temelie: piatră de rîu; pereți: piatră, lemn, lut, cărămidă, paiantă; învelitoare: șindrilă, trestie, paie, țiglă; liant: mortar de var, pămînt, lut; anexe: șură, grajd, coteț, magazie, bucătărie de vară, cuptor, pătul

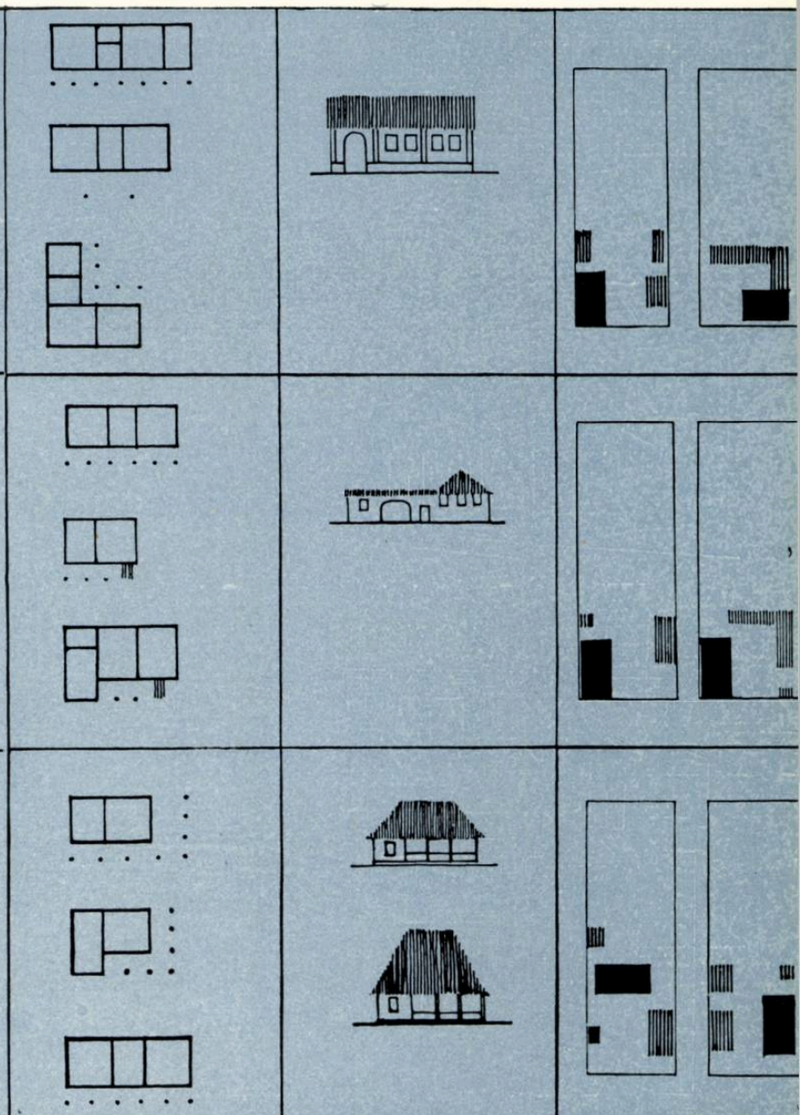

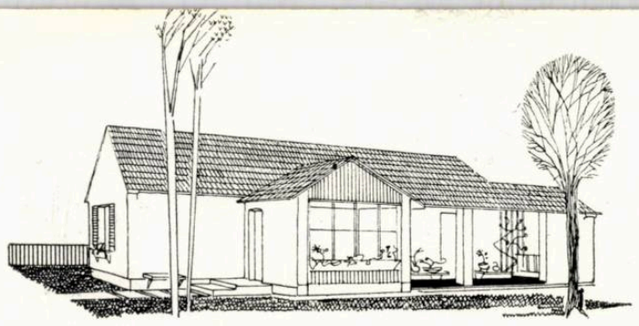

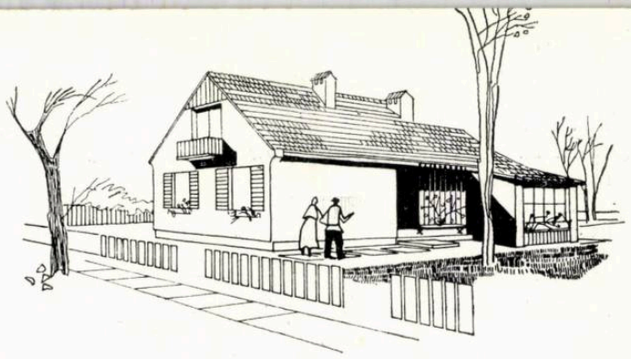

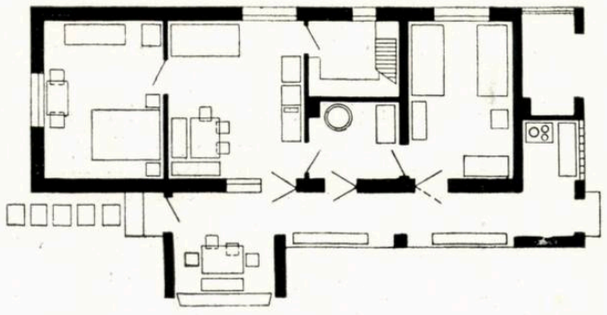

I1

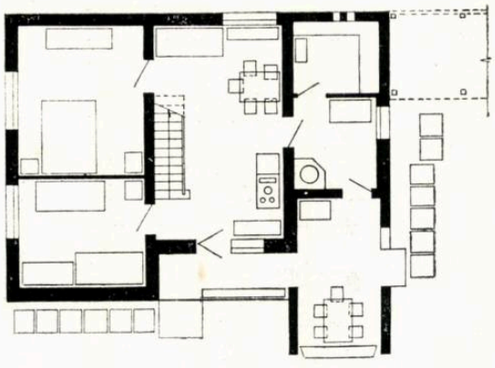

I2

Două tipuri de plan caracteristice se întîlnesc pe tot cuprinsul țării:

— un tip cu camerele înșiruite de-a lungul unei prispe;

— un tip cu camerele grupate în jurul unei încăperi: bucătărie, cameră de locuit, prispa degajînd numai bucătăria sau uneori anexele.

Documentarea și analiza materialului cercetat a permis colectivului să stabilească unele premise care au stat la baza noilor propuneri:

1. Necesitatea de a diferenția tipurile de plan și plastică pe regiuni și relief, în funcție de așezarea tradițională a locuinței în ansamblul satului și de felul de viață specific.

2. Necesitatea, pentru o primă perioadă, a adoptării unor rezolvări de plan și amplasare pe principiile tradiționale și a îmbunătățirii lor în sensul unui confort sporit.

Formele noi de plan și sistematizare rurală sînt în funcție de schimbări substanțiale în condițiile de viață și muncă. Ele sînt probleme ale unei etape viitoare, mai depărtate.

Pentru moment însă, ca amplasare:

a) se va evita dezvoltarea locuințelor de-a lungul arterelor de mare circulație;

b) casele vor fi retrase de la stradă și de la vecin cu 4 m, vor fi dispuse perpendicular pe stradă, cu fațada și prispa pe o latură, și fără calcan;

c) se va reduce lotul de la 1 500—2 500 m² la 1200 m² (ceea ce va ușura în viitor lucrările edilitare).

3. Tipurile de locuințe ce se pot aplica în mediul rural, în condițiile lipsei unei rețele de canalizare, sînt cele parter sau parter și mansardă (mansarda ca extensiune).

Colectivul propune o primă serie de locuințe cu parter, de tipul izolat, cuplat și înșiruit, în ideea că investiția particulară alege tipul izolat (țăranul poate fi cu greu convins să-și clădească o casă împreună cu vecinul), iar investiția de stat, pentru motive de economie, va prefera tipurile cuplate sau înșiruite.

Această serie va cuprinde:

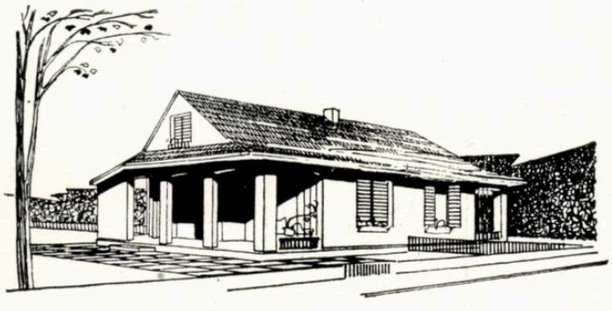

C1

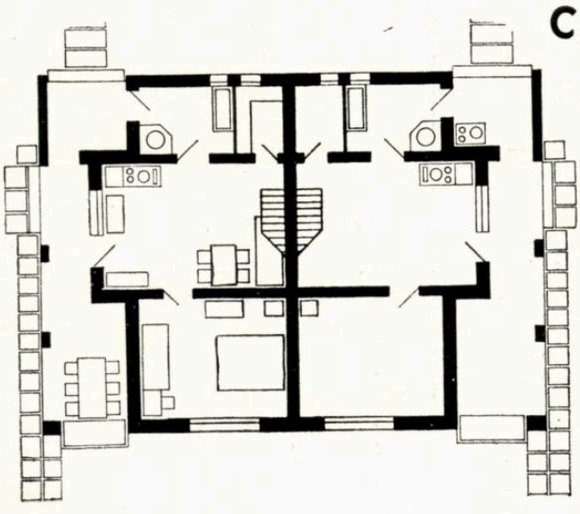

C2

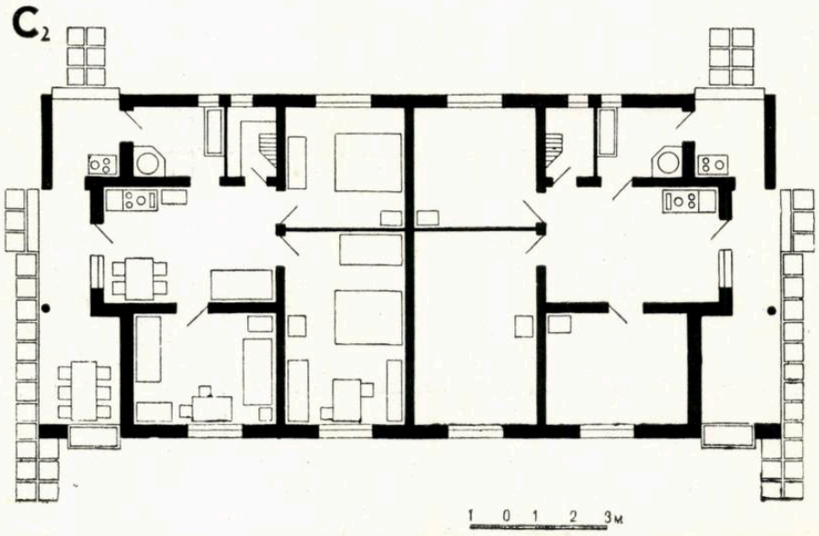

1 0 1 2 3м

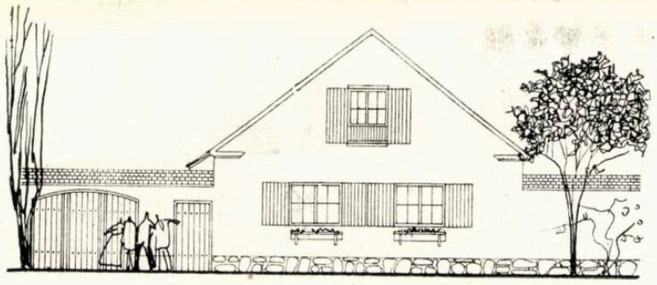

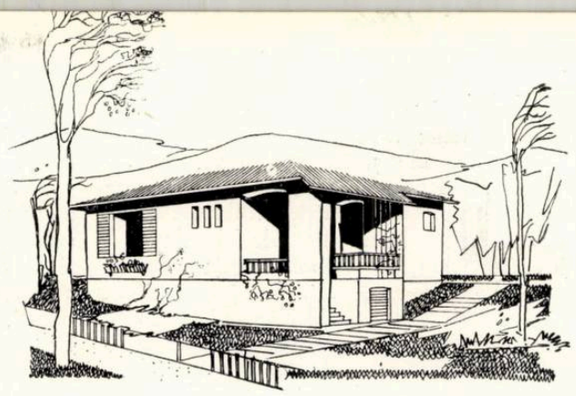

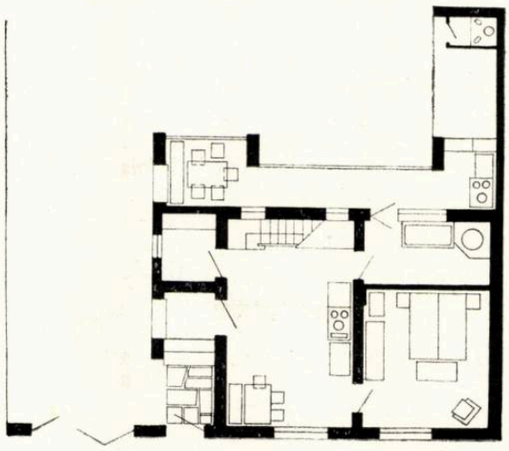

I_3

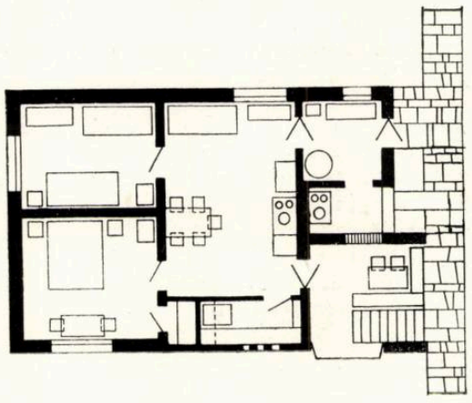

I_4

— locuință mică pentru 2—3 persoane, compusă din bucătărie, cameră de locuit, un dormitor și anexe;

— locuință medie pentru 4—5 persoane: bucătărie, cameră de locuit, două dormitoare și anexe;

— locuință mare pentru 6—7 persoane: bucătărie, cameră de locuit, trei dormitoare și anexe, cu următoarele caracteristici:

a) bucătăria servește drept cameră de locuit (uneori cu un loc de dormit; este tinda din locuința populară). Încăperile vor avea dimensiuni ceva mai ample, după cum investiția este particulară (tipuri izolate) sau de stat (tipuri cuplate sau înșiruite). Țăranul care-și

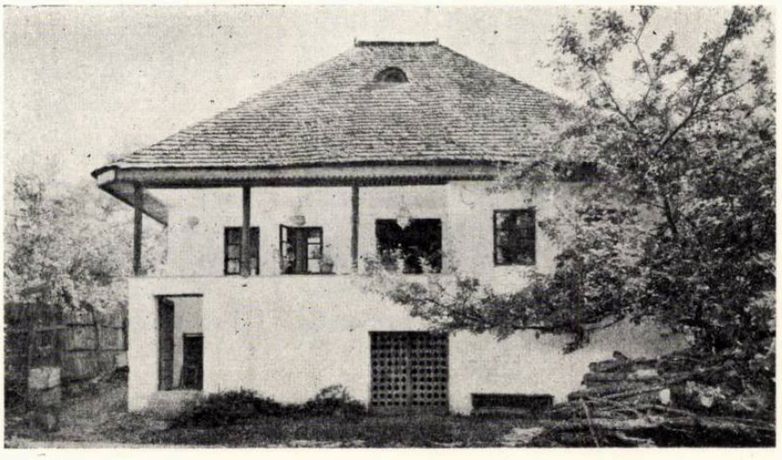

Locuință din Muscel

C_3

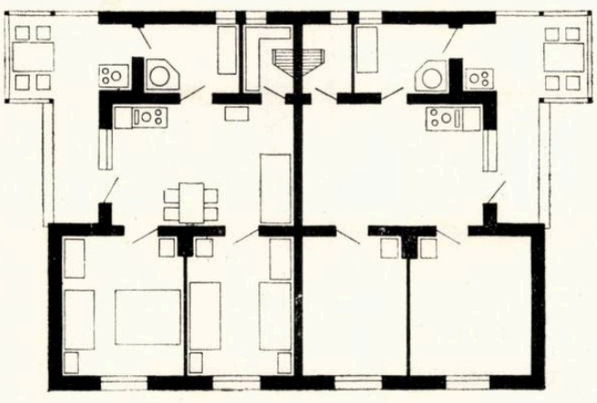

I_1 *Tip izolat caracteristic pentru investiția particulară și avînd un spor de dimensionare a încăperilor (9 m²/locatar, travee 4 m). Tipul tradițional rezultat prin extensiunea cu o cameră a locuinței minimale: bucătărie (cameră de locuit) cu dormitor și anexe. Pe acest plan se pot realiza toate cele trei tipuri regionale. Se așază cu prispa la latura lungă a terenului și cu dormitorul la stradă*

I_2 *Tip izolat cu extensiune la mansardă pentru regiunile din Ardeal și Banat*
Camera de apă și cămara au deasupra un depozit de furaje.
Șopronul, cotețul și eventual grajdul se pot așeza în continuare, conform indicațiilor din plan

I_3 *Tip izolat caracteristic pentru Ardeal și Banat cu împrejmuire înaltă și poartă*

I_4 *Tip izolat pentru terenuri în pantă*

C_1 *Locuință cuplată, puțin folosită de investiția particulară în mediul rural, dar preferată de investiția de stat din motive de economie (G.A.S. și S.M.T.). Tip cu două camere la parter și una la mansardă. Norma de locuibilitate este 8 m²/locatar; travee de 3,60 m*

C_2 *Tip cuplat, cu două camere la parter, cu posibilitatea de creare a unei camere la mansardă. Se pot realiza toate tipurile regionale.*

C_3 *Tip cuplat, cu 3 camere. Se poate realiza și izolat.*

construiește singur casa și-o dorește cu încăperi mari; el se încadrează cu greu în dimensiunile și indicii noștri, cam restrînși uneori;

b) simplificarea, față de proiectele de pînă acum, a încăperilor de circulație dovedite inutile: vestibul, degajamente etc.;

c) o serie de prevederi apropiate felului de viață al țăranului: camera de apă cu funcțiune de spălătorie (în viitor, baia locuinței); o cămară spațioasă; bucătărie de vară; prispă cu loc de mîncat, care se poate închide (verandă);

d) posibilitatea extensiunii, fie pe orizontală — prin adăugarea de camere (recomandabil spre fundul casei, fără a se demonta sau modifica acoperișul, ci numai prin prelungirea lui) — fie pe verticală — prin amenajarea unei camere în mansardă.

4. Problema anexelor gospodărești urmează a forma obiectul unui studiu aparte; rezolvarea ei, care este strîns legată de rezolvările locuinței rurale, ca seriere și tipizare, constituie o problemă amplă și dificilă.

5. Sistemul constructiv a format de asemenea obiectul unui studiu amplu, sub aspectul economiei soluțiilor, ușurinței de execuție, utilizării la maximum a materialului local și ținînd seama că beneficiarul poate fi, atît particularul, cît și statul (sfaturi populare, S.M.T.-uri, G.A.S.-uri); că într-o localitate numărul de construcții este redus, iar localitățile sînt depărtate de căile de comunicații; că, în general, în localitățile respective nu există întreprinderi de execuție și construcțiile vor fi executate de unități locale sau de meșteri particulari.

În concluzie, materialele cele mai adecvate ar fi:

— pentru fundații: zidărie de bolovani, cărămidă sau beton;

— pentru zidării: cărămidă arsă, nearsă, blocuri de lut (eventual lut turnat în cofraje);

— pentru planșee: lemn și umplutură de moloz, șipci cu lut;

— pentru șarpantă: căpriori sau ferme simple de lemn;

— pentru învelitoare: țigle, olane, stuf, șindrilă, azbociment.

★

Colectivul a elaborat în cursul anului 1957, în faza sarcină de proiectare, o primă serie de 40 de proiecte de locuințe cu parter, tipuri izolate, cuplate și înșiruite, cu capacitate de 3, 5 și 7 persoane, cu o expresie plastică diferențiată după relief și regiune.

Din analiza tehnico-economică se constată în general o economie de cost cu 5—8 % a tipului cuplat față de cel izolat și încă cca. 2 % pentru cel înșiruit. Indicii de locuibilitate sînt pentru tipurile izolate (mai ample), 9—11 m²/locatar, iar pentru celelalte 7—8,50 m²/locatar.

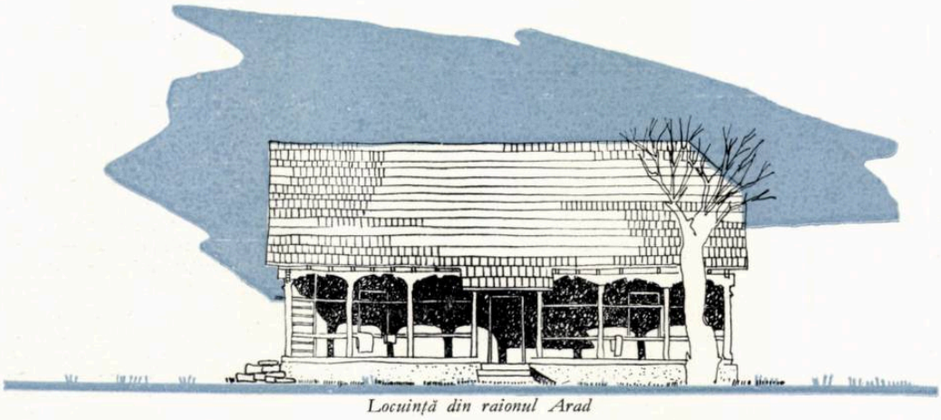

Locuință din raionul Arad

S_1 *Tip înșiruit, se realizează exclusiv din fonduri de stat și nu se amplasează la sate. Loturile sînt mici și insuficiente pentru producători rurali; tipul este de utilizare frecventă în mediul semirural și în localitățile de mineri. Se amplasează cu o retragere de 6—10 m de la stradă și cu lotul de gospodărie la spate, deservit de un drumeag de țară. Tip cu două camere la parter și două la mansardă.*

S_2 *Tip înșiruit, pentru străzi în pantă; se adaptează prin decalarea tronsoanelor tipului obișnuit*

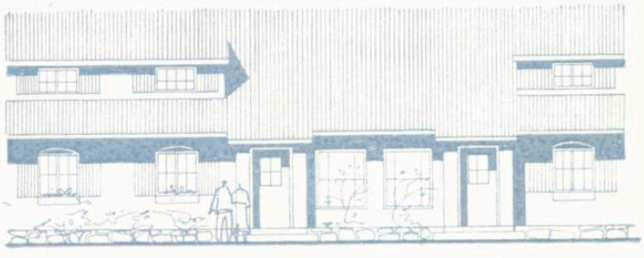

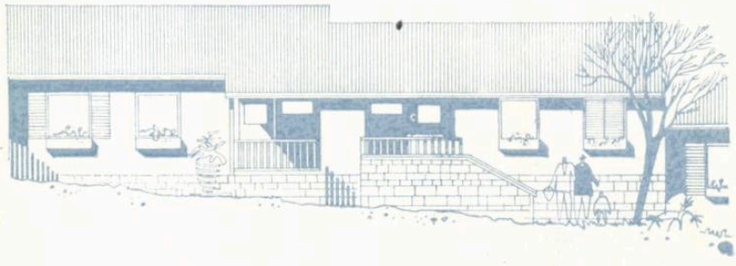

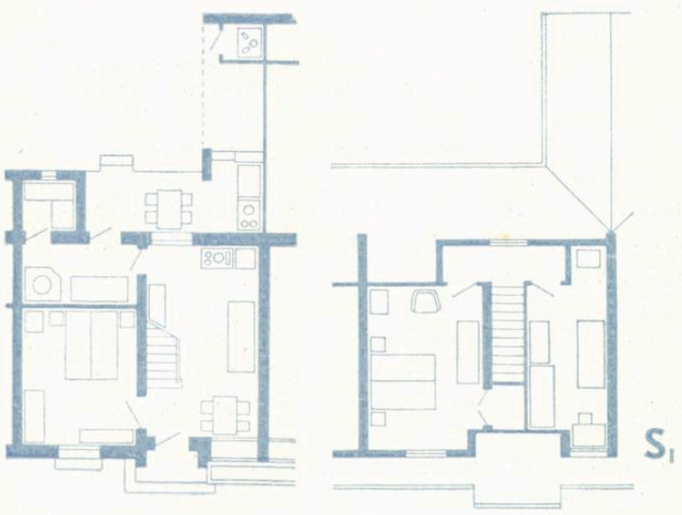

S_1

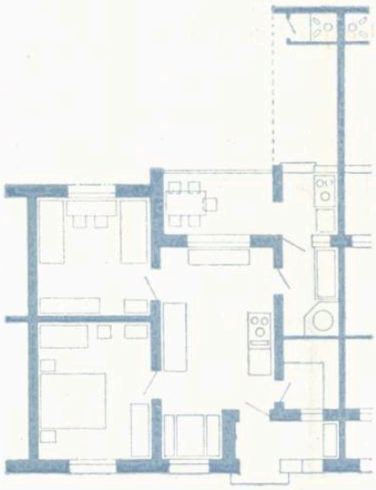

S_2

1 0 1 2 3м.

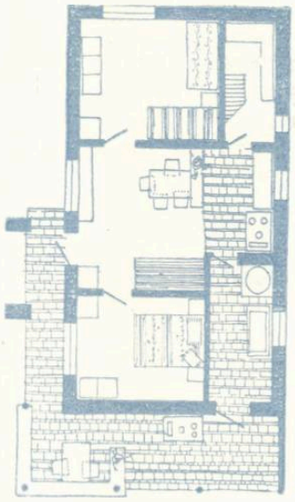

Locuință izolată seria 1958.
Autor arh. I. Șerban

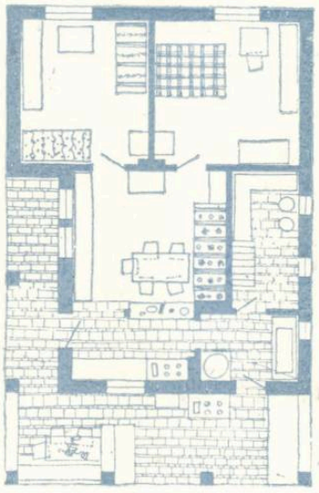

Locuință izolată, seria 1958
Autor arh. G. Filipeanu

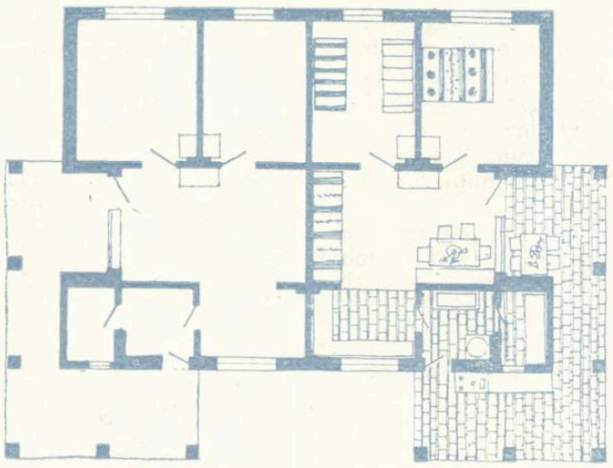

Locuință cuplată, seria 1958
Autor arh. A. Ghelber

Aceste proiecte vor căpăta o largă difuzare în cele mai îndepărtate regiuni, la îndemîna investiției particulare și de stat. Prin urmărirea execuției proiectelor și a folosirii locuințelor de către locatari, colectivul va putea trage noi concluzii necesare proiectării, deoarece studiul de mai sus constituie numai un început în cadrul unei probleme de amploare mult mai mare și cu caracter permanent: « Studiul și rezolvarea construcțiilor de locuit în mediul rural ».

Completîndu-se materialul documentar prin cercetarea mai departe a așezărilor noastre, analizînd comportarea în timp a noilor tipuri (astfel s-a procedat în problema locuințelor din orașele muncitorești, unde s-a pornit o vastă anchetă printre locatari), culegînd părerile și observațiile celor ce le vor locui, proiectele vor putea fi îmbunătățite continuu ca sortiment, funcționare, confort etc.

Pentru anii 1958 și 1959, institutele de proiectare I.P.C.T. și ICSOR în colaborare cu I.R.P.-urile au inițiat o amplă lucrare care urmărește obținerea unor concluzii necesare pentru:

— propuneri de sistematizare a așezărilor rurale;

— propuneri de noi tipuri de locuințe și anexe gospodărești.

Această lucrare are ca primă etapă strîngerea unui bogat material științific alcătuit pe bază de chestionare și anchete în mediul rural pe regiuni delimitate după criterii obiective din punct de vedere economic, urbanistic, cadru natural, etnografic etc.

Materialul va putea furniza date interesante pentru studiul asupra locuinței rurale, întreprins de UNESCO ca răspuns la o anchetă inițiată în 1957 pe linie de guvernămînt.

Actualmente I.P.C.T. a întocmit în baza studiului elaborat în 1957 și prezentat mai sus, un număr de 10 proiecte de execuție pentru locuințe în mediul rural (seria 1958).

A da celor ce muncesc locuințe mai bune și mai frumoase este o nobilă misiune a profesiunii noastre.

Arh. A. GHELBER

Locuință din Moldova

Locuință din regiunea Stalin

Ordinul în arhitectura greacă

G. Borișovski
candidat în arhitectură

ORDINUL CLASIC ŞI CONTEMPORANEITATEA

Ordinul constituie un fenomen uimitor în arhitectură. El a existat peste două milenii și jumătate. A dispărut de mai multe ori pentru ca apoi să reînvie.

Cîteva secole, el a lîncezit sub un strat gros de praf, uitat de toți, pentru ca să devină apoi semnul distinctiv al arhitecturii Renașterii și clasicismului. Reîntoarcerea la ordin a avut loc de mai multe ori*.

Cu un sfert de secol în urmă, ordinul a primit o lovitură mortală din partea constructiviștilor și a încetat să mai apară în proiectele noastre. N-au trecut însă mulți ani și el a devenit din nou o sursă de inspirație pentru arhitecți.

Ordinul oglindește o percepere optimistă și realistă a vieții. Ordinul pare pătruns de imaginile luminoase și clare ale Elladei. Nu este întîmplător că spre el și-au îndreptat privirile, totdeauna, epocile lipsite de misticism și de extazul religios. În arta gotică, de exemplu, ordinul nu și-a găsit loc.

Ordinul nu a atras întîmplător atenția arhitecților noștri. El are o forță uriașă de expresie. Este suficient să aplici unei clădiri un șir de coloane, să prevezi un portic, pentru ca întreaga clădire să dobîndească dintr-o dată o serie de calități deosebite. Ea devine monumentală, solemnă, uneori lirică (vilele empire), dar de fiecare dată mai importantă. Ordinul posedă o capacitate uimitoare de a da oricărei clădiri o deosebită importanță.

Arhitectura ordinelor are o istorie glorioasă, dar foarte contradictorie. Ordinul a urcat uneori culmile arhitecturii mondiale, și alteori a coborît pînă la academismul searbăd, fără viață și chiar pînă la stilul modern meschin. A expune istoria arhitecturii ordinelor înseamnă a vorbi despre mai mult de jumătate din istoria arhitecturii universale. Este greu de apreciat importanța arhitecturii ordinelor și rezonanța pe care a avut-o în creația arhitecților.

Ordinul a apărut în mica Grecie, care a înfăptuit atîtea lucruri mari. Unul dintre ele a fost tocmai crearea ordinului de către greci. El a apărut din construcția simplă a stîlpului de piatră și a grinzii de piatră. In ordin, grecii au poetizat această construcție și i-au dat, prin aceasta, o forță de expresie neobișnuită. Ordinul este stîlpul și grinda de piatră poetizate.

Treptat însă, ordinul s-a desprins din ce în ce mai mult de construcția din care s-a născut și a devenit ornament: frumos, solemn și monumental, dar inutil din punct de vedere funcțional.

Treptat, ordinul s-a transformat într-un element de înfrumusețare. Despre acest lucru vorbesc deschis arhitecții Renașterii. Astfel, de exemplu, Alberti scrie despre ordin în lucrarea «Despre ornamente»: «Indiscutabil că în întreaga arhitectură primul *element de înfrumusețare* îl constituie coloanele» (cartea a VI-a capitolul 13)**. Vignola, în lucrarea: «Regula celor cinci ordine de arhitectură», menționează că el a luat «acele *ornamente* antice ale celor cinci ordine, care pot fi văzute în antichitatea romană» (fila II), iar în alt loc spune: «în ceea ce privește celelalte *ornamente*, și anume arhitrava, friza și cornișa, consider normal să respect regula pe care am găsit-o pentru celelalte ordine...» Pentru Vignola, arhitrava nu este decît un ornament. Ordinul lui Vignola nu este legat de dimensiunile reale și de anumite materiale de construcție, ceea ce constituie un argument în plus pentru caracterul lui decorativ.

Fiind ornament și decorație (desigur, însă că nu totdeauna), ordinul și-a păstrat continuu toate trăsăturile și caracteristicile construcției de piatră, s-a subordonat legilor acesteia, tectonicii ei, logicii ei constructive. Acesta este un fapt deosebit de important și care a determinat multe lucruri. Tocmai datorită acestei împrejurări ordinul a păstrat tot timpul o aparență de util, de necesitate constructivă, și și-a păstrat caracterul tectonic, ceea ce l-a ferit de pericolul de a se transforma într-un decor fără conținut.

Meditînd asupra acestei teme, îți amintești, fără să vrei, de teatru. Teatrul este oglindirea vieții, o imagine a ei, dar în nici un caz însăși viața; tot ceea ce se petrece în teatru este însă condiționat de viață, de legile ei, de logica acesteia. Același lucru se întîmplă și în arhitectura ordinelor.

În adevăr, ce reprezintă oare numeroasele fațade ale unor clădiri contemporane sau din trecut, altceva decît podiumul unui «teatru», pe care pilaștrii «joacă» rolul de elemente de construcție solicitate din greu, unde consolele decorative suspendate joacă rolul elementelor necesare ale clădirilor, iar bosajele de tencuială, subțiri, pe acela al unor uriașe blocuri de piatră.

Ordinul a transformat realitatea într-un măreț teatru ,pe podiumul căruia el apare în rolul unui actor genial. El însă nu a fost numai actor, ci și regizor. Chiar atunci cînd nu apărea în fațadă, el își impunea — asemenea regizorului — voința sa. Fațada era împărțită ca și cum ar fi avut sistemul de ordine. Dimensiunea cornișei era determinată de mărimea ordinului, de mărimea fațadei. Mărimea unei piețe a orașului era coordonată cu dimensiunile ordinului (înălțimea coloanei trebuia să fie 1/4 din diametrul pieței, regulă stabilită de Blondel).

Ordinul, ca actor și regizor, este măreț. Gama creației lui este uriașă. El a creat opere dintre cele mai variate ca forme și conținut. În coloanele de marmură ale Parthenonului este exprimată frumusețea măreață a Greciei antice și înțelepciunea poporului ei. În ritmul nenumăratelor coloane ale Palmirei se aude parcă pasul amenințător al legiunilor romane. Tot ordinul a creat opere pline de lirism și confort, curțile pompeiene putînd servi de exemplu pentru acesta. În epoca Renașterii, raționalismul clar al ordinului a fost opus misticismului arhitecturii medievale. Mai tîrziu, ordinul a exprimat patosul revoluției franceze. Tot el a exprimat și măreția și forța Rusiei imperiale.

E greu să nu-ți exprimi admirația față de acest uimitor actor, care a jucat în lunga sa viață piese atît de multe, atît de minunate și atît de variate.

Astăzi însă, acest «actor» ne poate provoca daune mari. El este gata să transforme zidăria realizată după procedeele cele mai actuale (din blocuri, din panouri mari) într-un decor teatral care să întruchipeze măreția palazourilor italiene, puterea Pantheonului din Roma, frumusețea templelor grecești. Uităm ușor, în acest caz, de nevoile noastre cotidiene, de necesitatea de a rezolva problema locuințelor, de realizările uimitoare ale tehnicii noastre.

Arhitectura ordinelor ne emoționează și azi cu patosul ei teatral, dar ea nu mai este în măsură să răspundă la problemele realității noastre.

*

Ordinul conține două aspecte. Unul se adresează talentelor adevărate, celălalt celor mediocre.

A crea un ordin în care fiecare coloană amintește de o ființă vie, unde fiecare detaliu este pătruns de adevărată poezie, nu este de loc un lucru ușor. Pentru aceasta trebuie să fii poet și gînditor, artist și constructor în același timp. Pentru asta trebuie să fii arhitect. Ordinul Parthenonului a putut fi creat numai de un geniu.

În cursul unui sfert de veac, arhitecții sovietici au folosit ordinul, dar numai cîțiva dintre ei au reușit să creeze o arhitectură a ordinelor cu adevărat frumoasă. Acest lucru ilustrează cel mai bine cît este de greu să se creeze o arhitectură a ordinelor cu adevărat frumoasă și expresivă, fără să te preocupi deocamdată de problema dacă, în condițiile noastre, ordinul este sau nu un element progresist.

În același timp însă, ordinul este accesibil oricui. Orice arhitect putea folosi ordinul, iar pentru acest lucru nu era nevoie de cunoștințe deosebite sau de un talent deosebit. Pentru aceasta, un ajutor prețios ni l-a dat Vignola, care a elaborat renumita sa lucrare despre ordine atît de accesibilă, încît «fiecare — chiar și un *om modest dotat*, dar care nu este cu totul lipsit de gust artistic — poate, fără a se obosi prea mult cu cititul, să-și însușească toate acestea de la prima privire și să le pună în aplicare în mod corespunzător» (Vignola, fila II). Ulterior, și în special la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, ordinul a devenit protectorul «oamenilor modest dotați» și care nu se obosesc în mod deosebit cu studiul arhitecturii.

*

Ordinul este sistemul constructiv cel mai clar, cel mai ușor de înțeles, cel mai sugestiv. Stîlp și grindă — și numai atît.

Formele coloanelor, ale arhitravei, ale diferitelor detalii și profiluri subliniază, cum nu se poate mai bine, acest sistem simplu și ușor de înțeles. Simplitatea, proprie acestei construcții elementare, face ca ordinul să fie accesibil, ușor de înțeles.

Aici, accesibilitatea, ușurința de a-l înțelege, a devenit o categorie estetică, un criteriu pentru frumusețe. Dar claritatea construcției și a tectonicii nu a constituit și nu constituie tot-

---

* În articolul de față se va vorbi despre ordinele doric, ionic, corintic etc. și nu despre ordin ca despre o «ordine determinată», proprie fiecărui stil, fiecărui monument arhitectonic. Ilustrațiile sînt executate de autor.

** Această subliniere, ca și următoarele, este făcută de autor.

deauna criteriul frumuseţii. Au existat şi există numeroase sisteme constructive, complicate şi greu de înţeles pentru spectatorul obişnuit, de exemplu biserica Sf. Sofia din Constantinopol. Pe aceasta au construit-o aceiaşi greci care, cu secole în urmă, creaseră ordinul. Cupola colosală pe pandantive (cca. 30 m diametru) are la baza ei o centură de ferestre prin care se revarsă lumina. Ca urmare, cupola pare a fi izolată şi suspendată în aer. Construcţia a încetat să mai fie clară şi uşor de înţeles; ea «atîrnă» în aer. Claritatea şi accesibilitatea construcţiei nu mai constituie acum criteriul frumuseţii. Cu toate acestea, arhitectura nu este mai puţin frumoasă.

În templul gotic, uriaşele arce butante înconjură clădirea asemenea numeroaselor tentacule ale caracatiţei. Spectatorul se întreabă pentru ce a fost necesară această construcţie. Trebuie să posezi cunoştinţe speciale pentru a înţelege sensul ei adevărat. Cu atît mai mult, cu cît bolţile a căror împingere o preiau arcele butante se găsesc în interiorul clădirii şi nu se văd. Cînd spectatorul pătrunde în clădire, zăreşte bolţile, dar încetează să mai vadă arcele butante

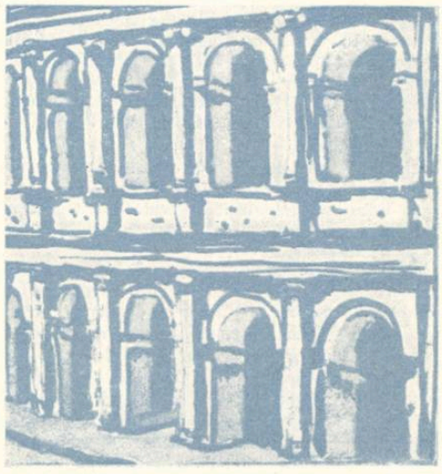

Ordinul în arhitectura romană

şi construcţia i se pare de neînţeles. Nici aici accesibilitatea sistemului de construcţie nu mai constituie un criteriu pentru frumos.

Multe dintre construcţiile moderne se caracterizează prin aceleaşi particularităţi. Adesea, fiind destul de raţionale, ele au totuşi o formă greu de înţeles. De exemplu, la podurile şi fermele metalice, sensul adevărat al comportării sistemului complicat de cadre şi diagonale rămîne adesea ascuns spectatorului neiniţiat. În proiectul uriaşei clădiri a expoziţiei de construcţii există o sală principală cu deschiderea de 114 m, acoperită cu o construcţie uşoară. Această construcţie se reazemă pe nişte stîlpi-tije subţiri, în formă de ţigară. Aceşti stîlpi sînt înclinaţi înspre interior.

Se pun o serie de întrebări curioase. De ce sînt stîlpii înclinaţi înspre interior? De ce au aceşti stîlpi formă de ţigară? De ce sînt ei aşa de uşori şi de zvelţi?

Construcţia autoportantă este o realizare a tehnicii moderne a construcţiilor. Planşeul uriaş, asemănător unei tente colorate, atîrnă deasupra sălii. Această construcţie este fixată de două arce aşezate oblic. Întregul planşeu reazemă numai în *două* puncte.

Aici totul contrazice înţelegerea noastră obişnuită şi este greu de priceput de ce aceste construcţii nu se răstoarnă. Se pot da multe exemple de acest fel.

Ne uimeşte îndrăzneala cu care inginerul proiectant a acoperit uriaşul spaţiu. Eşti uimit şi entuziasmat în faţa geniului omenesc care a creat construcţii ce par a corecta legile gravitaţiei şi par că plutesc în spaţiu. Aceste construcţii sînt frumoase în felul lor. Aici, simplitatea şi accesibilitatea construcţiei nu mai constituie un criteriu al frumosului. În ceea ce priveşte ordinul, acolo tectonica clară şi uşor de înţeles a devenit unul dintre criteriile de apreciere estetică a unei opere de arhitectură.

Tocmai de aceea, în numele claritaţii de percepere a tectonicii, unii arhitecţi aplică ordinul pe faţadele clădirilor, folosind uneori cîteva niveluri de pilaştri care înfăţişează sistemul de grinzi şi stîlpi — uşor de înţeles, dar iluzoriu. Această metodă creează o clariate vizibilă, dar, în acelaşi timp, ne abate de la realitate, ne face să uităm de realizările noii tehnici înaintate. De aceea ea este lipsită de perspectivă.

*

Dintre toate coloanele care au existat cîndva, cele mai realiste (în sens constructiv) sînt coloanele ordinelor.

La baza ordinului stă o anumită logică constructivă, rigidă şi de neînfrînt, strîns legată de legile obiective, proprii construcţiei *în piatră*. Piatra însă, lucrează numai la compresiune. La rîndul ei, compresiunea nu constituie decît primul domeniu al ştiinţei despre rezistenţa materialelor*. Prin urmare vechii greci au poetizat numai primul element de construcţie, cel mai simplu, care lucrează la compresiune.

Elementele de construcţie care lucrează la întindere şi încovoiere nu au fost încă supuse de nimeni unei interpretări estetice. Dar se putea oare, în general, transforma un element de construcţie care lucrează la întindere sau încovoiere într-un element la fel de simplu, uşor de înţeles şi la fel de poetic cum este ordinul? De asemenea, nu trebuie uitat că, în construcţiile moderne, aceleaşi elemente lucrează adeseori (în funcţie de solicitările datorite vîntului), alternativ, cînd la compresiune, cînd la întindere. Ne îndoim că s-ar putea «povesti» aşa de frumos, aşa de poetic şi de precis despre comportarea elementelor de construcţie moderne, cum au făcut acest lucru vechii greci despre sistemul elementar al grinzii şi stîlpului.

Un lucru este clar: nu se poate ca, în numele uşurinţei de a înţelege şi al simplităţii tectonice, să dăm noilor elemente de construcţie aspectul de element grindă-stîlp, al ordinului.

*

Bazîndu-se pe arhitectura ordinelor, unii teoreticieni de la noi au stabilit o serie de legi «veşnice» pentru armonie şi frumuseţe. De exemplu, renumita lege a «uşurării pe măsura înălţării». Părţile grele trebuie amplasate în partea de jos, cele mai uşoare, sus. Dacă faţada

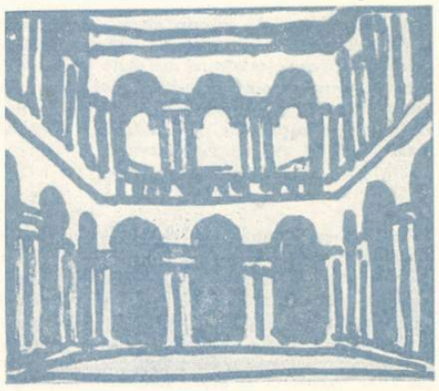

Ordinul în arhitectura Renaşterii

nu are coloane, în partea de jos se prevăd bosaje greoaie, pe care se reazemă bosaje mai uşoare etc. La fel se procedează şi cu pro-

* Multă vreme, ştiinţa rezistenţei materialelor s-a limitat la cunoştinţe despre compresiunea materialelor. După cîte se poate şti, grecii vechi cunoşteau bine comportarea construcţiilor la compresiune, dar ştiau prea puţin despre încovoiere. Chiar Galilei consideră solicitarea grinzii care lucra numai la întindere. De-abia mai tîrziu, Hook, Mariotte, Bernoulli au elaborat teoria ştiinţifică a încovoierii.

Ordinul baroc

filurile arhitecturale, cu detaliile şi cu ornamentele.

În această privinţă există, desigur, o anumită logică. O clădire construită după acest principiu va părea stabilă şi rezistentă, trainică. Constituie însă aceste particularităţi — şi altele asemănătoare lor (perfect logice şi justificate în condiţiile construcţiilor din zidărie) — legi veşnice?

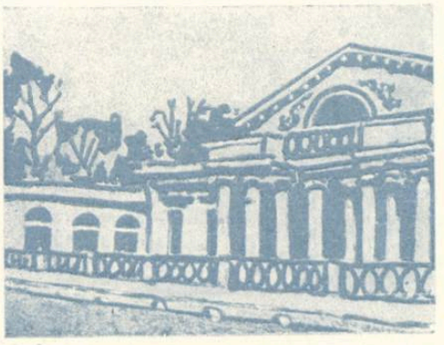

Ordinul clasicismului

Arhitecţii Renaşterii uşurau elementele de construcţie şi de arhitectură din părţile superioare ale clădirilor, nu pentru că acest lucru ar fi fost dictat de legile «veşnice» ale tectonicii, ci ca urmare a necesităţii de a reduce greutatea lor la etajele superioare, uşurînd ridicarea lor (macarale nu existau). Acest procedeu permitea totodată să se dea faţadei o expresivitate deosebită, un aspect organic, unitar. Noi va trebui să ne însuşim tocmai această ştiinţă a arhitecţilor din trecut de a interpreta baza constructivă a clădirii ca un sistem estetic.

Schimbîndu-se, însă, procedeele de construcţie, se schimbă şi legile «veşnice» ale tectonicii.

Uşurarea materialului de construcţie pe măsura înălţării este proprie numai pereţilor de zidărie şi nu e proprie unei serii întregi de noi procedee de construcţie, cum ar fi sistemul de cadre, unde masa principală de material se amplasează sus, în locurile de îmbinare a părţilor orizontale cu cele verticale.

Schimbîndu-se modul de producţie, de execuţie a lucrărilor, trebuie modificate şi «legile» tectonicii. Blocurile mari se confecţionează la fabrică şi cele destinate etajelor superioare sînt la fel cu cele destinate parterului.

A face blocurile diferite (pentru etajele inferioare mai masive şi de forme mai brute, în acest scop) înseamnă a spori numărul tipurilor de blocuri exterioare la dublu. Astfel, la clădirile de locuit din Leningrad de pe strada Kuznetkaia, arhitectul, credincios legilor «veşnice» ale tectonicii (uşurarea în sus) a finisat blocurile pentru etajele inferioare într-un anumit fel, iar celelalte în alt fel, făcîndu-le mai puţin monumentale; blocurile pentru ultimele etaje le-a prevăzut netede. Ca urmare, casa are 540 de tipuri de blocuri. Legile «veş-

nice» ale tectonicii, legate de particularităţile ordinului, intră în directă contradicţie cu cerinţele tehnicii noi şi, deci, cu cerinţele vieţii. Aceste «legi» devin prejudecăţi.

*

Unii arhitecţi consideră că păcatul principal al ordinului şi aproape unicul, ar fi faptul că este scump şi laborios; ei cred că dacă nu ar fi avut sarcina de a construi un număr aşa de mare de case de locuit şi, prin urmare, să urmărească cea mai strictă economie, arhitectura ordinelor ar fi putut înflori şi astăzi. După părerea lor, sîntem nevoiţi să renunţăm la arhitectura ordinelor datorită acestor împrejurări. Dacă se vor schimba împrejurările, ne vom întoarce la ordin. Aceasta este însă o eroare profundă. Ordinul poate fi scump şi laborios, dar el poate fi şi ieftin şi economic. Propileele din Athena au revenit grecilor foarte scump. Pericle a fost obligat să se justifice în faţa concetăţenilor săi din cauza acestei construcţii costisitoare. În schimb, renumitele coloane din Casa Sindicatelor din Moscova nu sînt decît nişte stîlpi de lemn acoperiţi cu tencuială imitînd marmura. Marea majoritate a coloanelor din Leningrad, atît de frumoase şi de monumentale, sînt făcute din cărămidă sau lemn şi acoperite cu tencuială simplă. Ele sînt economice şi ieftine.

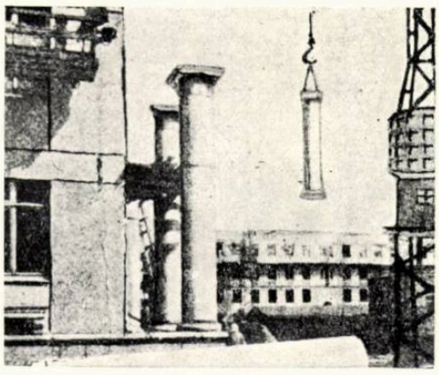

Ordinul în construcţia modernă din blocuri mari

Arhitectul I. Joltovski a construit casa de pe strada Mohova cu un ordin colosal, care nu a revenit ieftin. Acelaşi arhitect a construit clădirea Băncii de Stat şi casa de locuit de pe strada Kaluga (din Moscova), unde folosirea ordinului (pilaştri subţiri din tencuială) i-a permis să obţină faţade frumoase fără să recurgă la materiale scumpe.

E uşor de închipuit că elementele ordinului, prelucrate corespunzător şi unificate, ar putea fi «ştanţate» în fabricile noastre şi că, în acest caz, ele vor fi ieftine şi accesibile. După cum se ştie, încercări de acest fel s-au făcut în urmă cu cîţiva ani.

Are oare perspectivă o asemenea folosire a ordinului? Nu. Tot ceea ce creăm noi trebuie să poarte amprenta contemporaneităţii, tot ceea ce facem trebuie să oglindească epoca noastră, modul nostru de viaţă, concepţia noastră despre lume. Fără aceasta, arhitectura nu poate fi frumoasă. *Arhitectura trebuie să fie contemporană.*

În prezent, eforturile proiectanţilor şi tehnologilor sînt îndreptate spre a face cît mai uşoare elementele şi materialele de construcţie.

Materialul de construcţie SVAM, elaborat de A. Burov, permite să se reducă de 20—25 de ori greutatea clădirilor noastre. Aceasta nu este numai o categorie tehnico-economică. Ea cuprinde şi bazele noii estetici. Spaţii uriaşe acoperite cu o construcţie dantelată uşoară, case uşoare din mase plastice subţiri şi trainice, clădiri cu multe etaje, rezemate doar în cîteva puncte — toate acestea poartă în ele izvorul noii interpretări a frumosului.

Ordinul s-a născut din construcţia de piatră. Piatra se caracterizează prin greutate mare şi masă compactă. Monumentalitatea, bazată pe masivitate şi pe greutate mare, a devenit o categorie estetică de un anumit gen. Aşadar, avem de-a face cu încă o contradicţie între estetica arhitecturii ordinelor şi cerinţele noii tehnici şi noua interpretare a frumosului.

*

Orice obiect poartă în sine urmele muncii care l-a creat. Dacă obiectul este făcut cu toporul, particularităţile lui distinctive vor fi simplitatea, finisarea grosolană etc. Acest obiect este frumos prin caracterul său primitiv. Dacă obiectul este executat cu ajutorul unui instrument de precizie şi de meseriaşi preţuiţi, particularităţile lui distinctive vor fi eleganţa, finetea şi alte calităţi.

Obiectul executat de maşină este simplu şi firesc. El nu are nimic inutil, nimic în plus. Acesta este «limbajul» maşinii. Dacă în acest limbaj vom vorbi despre particularităţile obiectelor executate prin muncă meşteşugărească (de exemplu, despre aspectul «din topor» al unui ancadrament de lemn), acesta va semăna cu încercarea caraghioasă şi inutilă a omului matur de a vorbi în limbajul copiilor. În acest caz nu obţinem lucruri cu adevărat valoroase, ci doar imitaţii. Şi nici o imitaţie nu se poate ridica la nivelul unei arte majore. Cea mai fină imitaţie a unei vaze greceşti remarcabile păleşte în faţa unei cupe de lemn originale. Maşina trebuie să execute lucruri originale şi nu imitaţii.

Ordinul este un rezultat al producţiei meşteşugăreşti. Aici, fiecare detaliu uimeşte prin risipa şi generozitatea cu care omul şi-a cheltuit munca pentru a-l executa. Obiectele actuale sînt făcute cu maşina. Maşina economiseşte munca omului. Cu cît se consumă mai puţină muncă pentru un obiect oarecare, cu atît el este mai practic.

Arhitectura contemporană poate fi cu adevărat frumoasă numai atunci cînd nu va intra în contradicţie cu concepţiile noastre actuale despre utilitate şi raţiune. Dacă se modifică concepţia despre utilitate, se modifică corespunzător şi concepţia despre frumuseţe. Înainte vreme, munca laborioasă era cea care făcea arhitectura frumoasă; acum economia de muncă omenească îi dă expresivitate (deşi n-am pierdut capacitatea de a ne entuziasma de frumuseţea obiectelor vechi, care necesită o muncă laborioasă).

Ordinul poartă în el toate trăsăturile şi particularităţile muncii care l-a creat, munca iscusiţilor meseriaşi, pietrari, modelatori. Dacă vom încerca să-l executăm cu ajutorul maşinii, nu vom obţine nimic altceva decît o imitaţie. Acest drum este fără perspectivă.

Dacă un arhitect contemporan ar construi o clădire asemănătoare Parthenonului şi egală cu acesta prin calităţile ei, ea va fi primită ca o genială imitaţie, ca un genial decor istoric şi nimic mai mult.

Dacă priveşti faţada primei centrale atomice din lume, «tratată» cu un sistem de pilaştri antediluvieni, dintre cei mai banali, înţelegi întreaga absurditate a unei astfel de arhitecturi. Un asemenea conţinut ultraactual (centrala atomică), şi o asemenea formă arhiînvechită! Iată un exemplu de contradicţie flagrantă între ordin şi contemporaneitate.

*

Frumuseţea arhitecturii noastre este legată în modul cel mai strîns de contemporaneitate. Dacă arhitectura nu poartă în ea pecetea contemporaneităţii, ea nu poate fi frumoasă. Ordinul nu răspunde concepţiei actuale despre frumos. Prin asta nu vreau să afirm însă că ordinul nu se poate dezvolta şi amplifica. Lucrările lui I. V. Joltovski şi ale elevilor săi dovedesc contrariul. Cîte compoziţii noi, originale şi adesea cu totul neaşteptate n-a reuşit să obţină acest arhitect, bazîndu-se pe sistemul ordinelor. Priveşti proiectele şi construcţiile acestuia şi bătrînul ordin, atît de bine cunoscut ţie, îţi apare ca ceva plin de noutate şi de interes. Dar între contemporaneitate şi noutate nu se poate pune semnul egalităţii. Nu tot ce e nou se distinge obligatoriu prin contemporaneitate şi totodată, nu tot ceea ce e nou este — obligatoriu — şi progresist.

Ordinul are posibilitatea deplină să crească şi să se dezvolte. Dezvoltarea aceasta este însă fără perspectivă. Dezvoltîndu-se, ordinul se îndepărtează de realitate. El ne poartă în lumea formelor şi imaginilor convenţional-teatrale, uneori minunate şi poetice, dar inevitabil legate de trecut şi nu de prezent şi viitor.

Unii arhitecţi au încercat să toarne în corpul învechit al ordinului sîngele tînăr al contemporaneităţii. Aceste încercări nu au fost şi nici nu pot fi încununate de succes.

Amintim încă o dată de încercările talentaţilor arhitecţi Fomin şi Sciuko. Cîte n-au încercat ei să facă cu ordinul! Cîte operaţii nu i-au făcut! Au lungit coloanele, le-au cuplat, au înlăturat capitelurile. După toate aceste intervenţii chirurgicale, ordinul n-a devenit însă decît şi mai palid. Ordinul şi-a pierdut viitorul.

Mulţi vor protesta. Ordinul nu va dispărea din arhitectura noastră. El va fi folosit la clădirile de teatru, pentru Panteon, Palatul Sovietelor... Poate. Noi folosim uneori limba veche slavă cînd vrem să dăm gîndurilor noastre o importanţă şi solemnitate deosebită. Savanţii şi medicii folosesc limba latină în medicină. Devin însă limbile moarte, prin aceasta, limbi vii?

Dacă vom folosi ordinul în anumite cazuri speciale, va deveni el oare, prin aceasta, un element contemporan şi progresist?

Ordinul nu are astăzi perspectivă, nu are viitor; în schimb, el are un trecut glorios.

Cele mai bune monumente de arhitectură sînt legate de sistemul ordinelor. Parthenonul, Coliseul, Pantheonul, clădirea Amiralităţii, catedrala Kazanskoie şi foarte multe alte creaţii nu mai puţin perfecte ale geniului omenesc exprimă măreţie şi frumuseţe datorită limbajului ordinelor.

Ordinul este indisolubil legat de trecutul nostru glorios, de poezie şi frumuseţe. Cele mai bune modele ale arhitecturii cu ordine vor servi totdeauna drept sursă pentru însufleţirea şi bucuria noastră.

Dar lucrurile nu se limitează la atît. Ordinul constituie în permanenţă un obiect de studiu amănunţit pentru arhitecţii şi oamenii noştri de ştiinţă. Prin studierea ordinului ne apropiem de înţelegerea legilor armoniei.

Există însă două ordine. Ordinul — ca sistem tectonic închegat, la baza căruia stau particularităţile obiective ale construcţiei de piatră, legile obiective ale rezistenţei materialelor, ridicate pînă la adevărata poezie (ordinul-construcţie poetizată); şi ordinul-decoraţie arhitecturală, uneori genială, dar funcţional inutilă şi a cărui utilitate reală e înlocuită cu una aparentă.

Istoria arhitecturii confirmă acest lucru. Se poate vedea că înlocuirea principiilor adevărului artistic cu o imitaţie duce, pînă la urmă, la decăderea arhitecturii, iar adesea şi la înfrumuseţarea cu orice preţ.

Folosirea ordinului în condiţiile de astăzi, în condiţiile industrializării construcţiilor şi a noilor elemente de construcţie înseamnă renunţarea la principiile sănătoase ale realismului, pe care le conţine arhitectura clasică în general şi ordinul clasic în particular.

*

Ordinul dispare din practica noastră de arhitectură. Aproape că nu-l mai întîlneşti în proiectele noastre. Nu-l mai zăreşti pe noile şantiere.

Nu e mult de cînd ocupa încă pretutindeni un loc de frunte. Mai ieri îl studiam perseverent şi înflăcărat, folosindu-l ca sursă de inspiraţie în creaţia noastră. Aspiranţii îi consacrau disertaţii. Pe baza lui, oamenii de ştiinţă căutau legile «veşnice» ale frumosului şi armoniei. Mai ieri ni se părea încă veşnic, tînăr şi nemuritor, iar astăzi aproape că a dispărut din practica noastră. Acestea sînt faptele.

Astăzi, cînd arhitectura ordinelor rămîne în trecut şi cînd în locul ei apare o altă arhitectură, contemporană şi industrializată, am vrea să ne dăm seama de ce ne despărţim în realitate.

Ne despărţim de arhitectura ordinelor deoarece estetica şi filozofia care stau la baza ei se află în contradicţie cu tehnica noastră înaintată, cu cerinţele construcţiei de masă, cu concepţiile noastre despre util, frumos, economic.

(Articol publicat spre discutare)

ARHITECTURA U.R.S.S. nr. 3/1958

CONSFĂTUIREA UNIONALĂ A CONSTRUCTORILOR DIN U.R.S.S.

Între 10 şi 14 aprilie s-au desfăşurat la Moscova lucrările Consfătuirii unionale a constructorilor din U.R.S.S., organizată din iniţiativa Comitetului Central al P.C.U.S. şi a Consiliului de Miniştri al U.R.S.S.

La lucrările consfătuirii — la care au luat parte şi conducătorii Statului Sovietic şi Partidului Comunist — au participat cca. 2700 de persoane: ingineri, arhitecţi, conducători şi fruntaşi ai întreprinderilor de construcţii şi de materiale de construcţii, specialişti din institutele de cercetări ştiinţifice şi din institutele de proiectări, reprezentanţi ai consiliilor economice regionale, ai organizaţiilor de partid, sovietice, sindicale şi comsomoliste.

Ordinea de zi a consfătuirii a cuprins următoarele probleme:

1. Situaţia actuală şi sarcinile privitoare la îmbunătăţirea construcţiilor în U.R.S.S. — referent V. A. Kucerenko, preşedintele Comitetului de Stat pentru Construcţii de pe lîngă Consiliul de Miniştri al U.R.S.S.

2. Despre dezvoltarea continuă a producţiei materialelor de construcţie — referent S. Z. Ghinzburg, locţiitorul preşedintelui Comitetului de Stat pentru Construcţii.

În afara şedinţelor plenare, o amplă serie de probleme au fost dezbătute în cadrul secţiunilor de specialitate: construcţii de locuinţe şi social-culturale, proiectarea şi construcţia oraşelor, materiale de construcţie, construcţii agricole, construcţii industriale, lucrări de montaj şi lucrări speciale, elemente de construcţie şi lucrări de beton şi beton armat, construcţii pentru transporturi, mecanizarea lucrărilor de construcţii şi producţia de maşini pentru construcţii şi lucrări de drumuri, standardizarea construcţiilor de case şi a mobilierului, economia construcţiilor.

În referatul prezentat la primul punct al ordinei de zi, V. A. Kucerenko a vorbit despre realizarea programului grandios de construcţii ce se desfăşoară în U.R.S.S. în cadrul creşterii impetuoase a economiei sovietice.

O dezvoltare deosebită a căpătat industria construcţiilor în special după Consfătuirea unională a constructorilor din 1954. Posibilităţi deosebit de mari s-au deschis în faţa constructorilor după reorganizarea conducerii industriei şi a construcţiilor.

Extrasele de mai jos din referatul prezentat de V. A. Kucerenko ilustrează acest lucru.

« ... O manifestare vie a grijii partidului şi guvernului pentru binele poporului este hotărîrea adoptată anul trecut, referitoare la dezvoltarea construcţiei de locuinţe în U.R.S.S. şi la lichidarea în următorii 10—12 ani a lipsei de locuinţe.

În 1957 s-au dat în folosinţă case de locuit cu o suprafaţă totală de peste 48 000 000 m², adică mai mult decît în tot cel de-al doilea cincinal, şi cu 1 000 000 m² mai mult decît s-a prevăzut în planul anual...

... S-au mărit considerabil ritmurile de creştere a productivităţii muncii în construcţii. Dacă în 1953, producţia la un muncitor a crescut numai cu 4% faţă de sarcina de plan de 9,5%, în 1957, avînd sarcina de 8,5%, ea a crescut cu 10%. Aceasta a permis ca, mărindu-se numărul de muncitori în construcţii în 4 ani cu 16%, să se asigure creşterea volumelor de lucrări de construcţii şi montaj cu 47%...

... S-a consolidat mult baza de materiale şi de producţie a construcţiilor.

Anul trecut s-au produs 13 000 000 m³ de beton armat prefabricat, ceea ce este aproape de 6 ori mai mult decît în 1953 şi cu 44% mai mult decît în 1956. Aci, costul elementelor de construcţie de beton armat s-a redus cu aproximativ 25%...

... S-a consolidat de asemenea baza de producţie a organizaţiilor de construcţii. Fondul de bază de producţie a industriei construcţiilor a crescut, numai în 1954—1956, cu 35%...

... Dar, cu toate realizările serioase... în construcţii există încă deficienţe serioase şi sînt departe de a fi utilizate toate rezervele.

În 1957, planul de stat al investiţiilor capitale a fost îndeplinit cu 98%. Nu s-a îndeplinit planul de dare în exploatare a capacităţilor pentru oţel, laminate, cărbune, prelucrarea ţiţeiului, ciment.

Încă nu s-a obţinut reducerea esenţială a termenelor şi scăderea costului construcţiilor.

Indicii medii relativ satisfăcători ai activităţii industriei de construcţii ascund multe organizaţii care nu îndeplinesc planul şi care continuă să execute lucrări cu pierdere.

La multe obiecte se execută lucrări de construcţii de calitate nesatisfăcătoare...

... Acum, pentru constructori, cea mai importantă problemă este ridicarea hotărîtă a nivelului tehnic şi organizatoric al executării construcţiilor. Numai rezolvînd aceste probleme, vom putea reduce simţitor volumul mare de lucru şi preţul de cost al construcţiilor...

... Pentru a atinge acest scop trebuie să se îmbunătăţească esenţial practica de planificare a construcţiilor capitale.

Pentru constructori au o importanţă hotărîtoare continuitatea de planificare a construcţiilor capitale, dispunînd la timp, la fiecare şantier şi în fiecare organizaţie de construcţie, de o perspectivă clară a construcţiilor pe o perioadă îndelungată.

Dacă nu se respectă normele de durată a construcţiilor, darea în folosinţă a obiectelor nu va fi în concordanţă cu resursele de bani şi de materiale repartizate, termenele de construcţie vor fi călcate sistematic şi producţia neterminată va creşte, ceea ce va duce la pierderi mari în economia naţională, la înrăutăţirea indicilor calitativi ai construcţiilor...

... Ridicarea nivelului tehnic al industriei şi al construcţiilor, precum şi scăderea costului de deviz al construcţiilor, depind într-o foarte mare măsură de calitatea proiectelor.

Investiţiile capitale în economia naţională nu pot fi efectiv utilizate dacă acest lucru nu este asigurat chiar în stadiul de proiectare.

De aceea trebuie să dăm o atenţie serioasă îmbunătăţirii lucrărilor de proiectare.

În noile condiţii de dirijare a industriei şi construcţiilor devine deosebit de importantă elaborarea proiectelor de sistematizare raională, ca un mijloc important pentru reglementarea construcţiilor şi scăderea costului construcţiilor industriale şi orăşeneşti...

... Elaborarea proiectelor de sistematizare raională s-a activat întrucîtva, în legătură cu organizarea consiliilor de economie naţională...

... Este raţional să se discute problema trecerii la gospodărie chibzuită a organizaţiilor de poiectare şi la raporturi contractuale cu Consiliul economic raional, avînd în vedere ca în contul bugetului de stat să se plătească numai lucrările de proiectare tip şi experimentale, de sistematizare raională şi elaborarea documentaţiei normative de orice fel.

Activitatea organizaţiilor de proiectare trebuie apreciată, în primul rînd, după rezultatele obţinute în ceea ce priveşte reducerea costului de deviz al obiectelor care sînt proiectate şi îmbunătăţirea indicilor lor tehnico-economici.

În ultimii ani, constructorii noştri au depus o muncă importantă pentru elaborarea unor construcţii de clădiri mai economice în toate ramurile de construcţii.

Evoluţia soluţiilor constructive se poate urmări, comparînd sistemele constructive folosite în 1954 cu sistemele constructive prevăzute în proiectele actuale.

Pînă în 1954, la clădirile industriale parter, numai stîlpii se executau din beton armat, şi aceştia avînd o secţiune dreptunghiulară plină; celelalte elemente portante — ca grinzile de rulare, fermele şi panele — se executau din oţel.

Proiectele de azi prevăd, de regulă, toate elementele de construcţie portante din beton armat prefabricat, grinzile de rulare şi fermele din beton armat precomprimat, iar stîlpii cu o secţiune în dublu T, economică.

Ca rezultat, necesarul de materiale pe metru pătrat de suprafaţă a pardoselii s-a schimbat sensibil: necesarul de metal s-a micşorat de la 60 la 23 kg, adică mai mult de 2,5 ori, iar folosirea betonului armat prefabricat a crescut de peste 1,5 ori. Greutatea clădirii s-a micşorat cu 12—15%, prin folosirea unor elemente de construcţie mai eficace şi a unor materiale termoizolante mai uşoare.

Folosirea elementelor de construcţii pretensionate permite scăderea consumului de metal cu 40—50%, micşorarea consumului de beton cu 20%...

... Totuşi, dacă din punct de vedere al volumului elementelor şi detaliilor prefabricate din beton armat, Uniunea Sovietică se situează pe primul loc din lume, în ceea ce priveşte folosirea elementelor de construcţie din beton precomprimat există o serioasă rămînere în urmă...

... Una dintre cauzele slabei aplicări în construcţie a elementelor de beton precomprimat o constituie conservatorismul unor constructori, care şi acum preferă folosirea elementelor metalice de construcţii în locul celor de beton armat prefabricat.

Ar fi raţional ca în cel mai scurt timp să se stabilească nomenclatorul de detalii şi elemente de construcţii din beton precomprimat obligatoriu pentru toate organizaţiile de proiectare şi execuţie, precum şi pentru întreprinderi...

... Avem posibilităţi reale ca în viitorii 2—3 ani să ridicăm greutatea specifică de folosire a elementelor precomprimate la 25%, ceea ce va permite progresul tehnic continuu şi va micşora costul de construcţie.

Scăderea costului de deviz al construcţiilor trebuie asigurată de asemenea prin revizuirea preţurilor ridicate de vînzare a unor serii de materiale de construcţie şi prefabricate...

... În ultimii trei ani, constructorii, arhitecţii şi inginerii care lucrează în domeniul construcţiilor de locuinţe au efectuat o muncă serioasă, pentru îndepărtarea neajunsurilor existente, punînd în fruntea acestei munci problemele economice şi ale industrializării construcţiilor de locuinţe.

În noile proiecte tip, costul unui metru pătrat de suprafaţă de locuit este cu 10% mai scăzut decît cel din proiectele folosite anterior, iar cel al apartamentului, cu 30—35%.

S-a perfecţionat sistemul constructiv şi s-a uşurat greutatea clădirilor din panouri mari. Dacă greutatea clădirilor din panouri mari construite în 1955 pe strada Novo Pesceanaia din Moscova era de cca. 2500 kg pe metru pătrat de suprafaţă locuibilă, la clădirea experimentală construită în 1957 de către inginerul Lagutenko această greutate era deja de 1150 kg. Consumul de metal s-a micşorat în mod corespunzător de la 70 la 34 kg, iar consumul de beton armat în schelet, de la 0,76 la 0,37 m^3 pe metru pătrat de suprafaţă locuibilă.

Totuşi, aceste rezultate trebuie considerate numai ca primii paşi pe drumul dezvoltării progresului tehnic în domeniul construcţiilor de locuinţe.

Costul construcţiilor de locuinţe este la noi încă foarte ridicat...

... Pentru îndeplinirea cu succes a sarcinilor trasate de partid şi guvern — de a termina cu criza de locuinţe din ţară în următorii 10—12 ani — este necesar ca în anii ce vin să se reducă costul unui metru pătrat de suprafaţă de locuit la 1000 ruble.

Calea principală care va determina dezvoltarea în viitor a construcţiilor de locuinţe şi micşorarea costului lor o constituie trecerea hotărîtă la construcţia din blocuri mari şi mai ales din panouri mari, deoarece sarcina de a mări volumul construcţiilor de locuinţe, în 1960, de 1,8 ori în comparaţie cu 1957, nu se poate îndeplini la nivelul tehnic actual...

... Posibilităţi deosebit de mari pentru dezvoltarea construcţiei de masă a caselor din panouri mari le deschide metoda laminării continue a panourilor cu pereţi subţiri din beton armat pentru pereţi, planşee şi acoperiş, propusă de inginerul Kozlov din Glavmosstroi.

Prin această metodă creşte sensibil capacitatea fabricilor de beton armat, dispare necesitatea camerelor de aburire, elementele de construcţie prezintă suprafeţe aparente de înaltă calitate şi cu dimensiuni geometrice corecte. Pe bancurile de laminat se pot obţine elemente de construcţie de diferite grosimi, pînă la 1 cm. Toţi aceşti factori permit scăderea sensibilă a preţului prefabricatelor de beton armat, pentru construcţia clădirilor din panouri mari.

Folosirea în domeniul construcţiilor de locuinţe a panourilor mari laminate trebuie să aibă ca urmare un efect economic important.

Greutatea unui metru pătrat de perete exterior la o clădire de zidărie construită după proiecte tip este de cca. 800 kg; la construcţiile cu panouri mari laminate, de numai 210 kg. Datorită acestui fapt, greutatea pe metru pătrat de suprafaţă de locuit este, la casa din panouri mari, de 1050 kg în loc de 3220 kg la cea de zidărie...

... În 1960 trebuie construite clădiri de locuit din investiţii capitale cu cca. 15 000 000 m^2 mai mult decît în 1958.

Dacă am presupune că întreaga creştere de clădiri de locuit prevăzută pentru anul 1960 s-ar realiza din zidărie, ar trebui pentru aceasta să se mărească numărul muncitorilor ocupaţi în construcţia de locuinţe cu cel puţin 300 000 de oameni. Prin realizarea aceleiaşi creşteri prin construirea unor clădiri din panouri mari laminate, necesarul de muncitori se micşorează cel puţin de două ori...

...Arhitecţii noştri trebuie să ţină seama că metoda laminării va permite confecţionarea unor panouri cu diferite aspecte ale suprafeţei exterioare. Această proprietate a elementelor laminate trebuie folosită pentru asigurarea unui aspect atrăgător şi variat în soluţiile arhitectonice ale locuinţelor.

Trebuie să ajungem în cel mai scurt timp la fabricarea pe o asemenea scară a elementelor laminate din beton armat, încît cel puţin întreaga creştere a volumului construcţiilor capitale de locuinţe să se realizeze mai ales prin construcţia de clădiri din panouri mari. Dacă vom îndeplini acest deziderat, atunci vom putea soluţiona problema locuinţelor, nu în 10—12 ani, dar chiar ceva mai devreme...»

În continuare, referentul s-a ocupat de activitatea institutelor de cercetări ştiinţifice, precum şi de probleme organizatorice ale întreprinderilor de construcţie. În încheiere, el a subliniat grija deosebită a partidului şi guvernului pentru constructorii sovietici şi răspunderea pe care aceştia o au în faţa poporului.

*

În referatul prezentat la al doilea punct al ordinei de zi, S. Z. Ghinzburg a vorbit despre dezvoltarea industriei materialelor de construcţie.

Subliniind creşterea continuă a producţiei materialelor de construcţie în U.R.S.S., el a arătat că: «... producţia de ciment a crescut în 1957, în comparaţie cu cea din 1953, de 1,8 ori, producţia materialelor de zidărie de 1,6 ori, a plăcilor de ardezie, a plăcilor prefabricate din fibre de lemn şi a tencuielii uscate de ipsos, precum şi utilajul tehnico-sanitar au crescut de 2,5 ori, iar a betonului armat prefabricat de cca. 6 ori. După volumul global al producţiei betonului armat prefabricat, Uniunea Sovietică deţine de pe acum primul loc în lume...

... În ultimii trei ani, în industria materialelor de construcţie au fost investite importante fonduri. Acest lucru a permis să se facă o reutilare tehnică la o serie de întreprinderi existente, a permis să se construiască şi să se pună în funcţiune un şir de uriaşe uzine pentru producţia cimentului, dotate cu tehnică modernă, uzine de beton armat prefabricat, de ceramică aparentă, fabrici de plăci de ardezie şi alte materiale.

Un punct de cotitură l-a constituit reorganizarea conducerii industriei după principiul teritorial: caracterul dispersat al producţiei materialelor de construcţie în mai multe ministere şi departamente, existent pînă la această organizare, influenţa negativ folosirea capacităţii întreprinderilor. Acum, ca niciodată, există largi posibilităţi pentru specializarea lor. Încă din primul an de activitate a sovnarhozurilor, producţia globală a industriei materialelor de construcţie a crescut cu 23%, ceea ce depăşeşte considerabil ritmul de creştere din anii precedenţi.

Cu toate acestea, neţinînd seama de creşterea producţiei, multe materiale şi fabricate se produc încă în cantităţi insuficiente, fapt care adeseori frînează desfăşurarea construcţiilor.

Într-o serie de regiuni ale ţării există posibilităţi de lichidare a lipsei de locuinţe, nu într-o perioadă de 10—12 ani, ci mai devreme; deocamdată însă, pentru aceasta nu ajung materialele de zidărie, cele pentru acoperişuri, utilajul tehnico-sanitar, precum şi alte prefabricate. Se dezvoltă prea încet producţia materialelor şi a elementelor de construcţie eficiente, îndeosebi producţia betonului precomprimat, a blocurilor de zidărie de mari dimensiuni şi a materialelor neferoase şi de izolaţie termică...

... Urgentarea continuă a dezvoltării industriei materialelor de construcţie constituie una dintre cele mai importante sarcini ale economiei naţionale. Această dezvoltare trebuie să păşească pe calea lărgirii prin toate mijloacele a producţiei materialelor şi elementelor de construcţie, pentru a se asigura ridicarea nivelului tehnic al construcţiilor şi scăderea bruscă a greutăţii clădirilor; pe calea producerii acestor materiale în apropierea raioanelor care le necesită; prin lărgirea producţiei materialelor şi a elementelor de construcţie pe baza folosirii materiei prime locale şi a deşeurilor din industrie, prin folosirea mai bună a capacităţii întreprinderilor existente de producţie a materialelor de construcţie «vechi», tradiţionale, şi prin trecerea la fabricarea materialelor mai eficiente: a cărămizilor găurite, a blocurilor din cărămizi de mari dimensiuni şi altele, pe calea îmbunătăţirii prin toate mijloacele a calităţii fabricatelor şi materialelor, prin reducerea preţului lor de cost.

Calculele ne arată că volumul producţiei materialelor şi fabricatelor de construcţie trebuie să crească considerabil către anul 1965, în comparaţie cu 1957; printre altele betonul armat prefabricat trebuie

să crească de aproximativ 3,4 ori, cimentul de 2,8 ori, materialele de zidărie de 2,7 ori.

O însemnătate hotărîtoare pentru industrializarea construcţiilor o are mărirea continuă a producţiei betonului armat prefabricat. Programul de producţie a acestui material este stabilit pentru anul curent la 16 900 000 m³, în anul 1965 volumul producţiei trebuind să atingă 42 000 000—44 000 000 m³.

Sarcina principală constă în a asigura o cotitură calitativă radicală în această ramură a industriei, a obţine sporirea considerabilă a producţiei elementelor de construcţie economice din beton precomprimat cu pereţi subţiri şi cu zăbrele, reducînd în schimb executarea unor construcţii grele şi puţin eficiente, a căror folosire duce uneori chiar la ridicarea costului construcţiei. Este necesar ca în anii următori greutatea specifică a construcţiilor pretensionate în volumul total al producţiei betonului armat prefabricat să ajungă pînă la 25%...»

În continuare, vorbitorul a arătat că trebuie asigurată în anii următori o creştere masivă a producţiei de ciment, materialul cel mai important pentru construcţiile din prefabricate de beton armat.

«... Trebuie subliniat că sporirea producţiei de ciment trebuie să se facă concomitent cu ridicarea considerabilă a calităţii producţiei şi cu mărirea producţiei noilor sorturi de ciment, printre care a cimentului cu priză rapidă. Dezvoltarea industriei de ciment trebuie îmbinată cu dezvoltarea maximă a producţiei de lianţi de provenienţă locală, îndeosebi a varului şi ipsosului.

Industria modernă de construcţii necesită agregate de înaltă calitate — piatră spartă, pietriş şi nisip — precum şi materiale uşoare de umplutură, artificiale...

... Practica ne arată că la marile întreprinderi mecanizate ca de pildă cele de la Elenovsk, Lankovo, la carierele hidrocentralei Kuibîşev şi altele, preţul de cost al unui metru cub de material nemetalifer de bună calitate este de 14—17 ruble, ceea ce reprezintă un preţ de 3—4 ori mai mic faţă de preţul de la carierele mici şi mijlocii.

Materialele uşoare de umplutură pentru beton prezintă rezerva cea mai importantă de micşorare a greutăţii construcţiilor şi de ieftinire a lor. Guvernul a luat hotărîrea ca pînă în 1960, volumul total al producţiei materialelor de umplutură poroase — zgura lemnoasă, termozitul şi keramzitul — să atingă cifra de 12 500 000 m³. Este de asemenea necesar să se dezvolte extracţia materialelor de umplutură uşoare naturale: tuful, piatra ponce, zgura vulcanică şi calcar cochilifer.

Uriaşul program de construcţie a locuinţelor ridică pe primul plan problema lărgirii producţiei materialelor de zidărie.

Hotărîrea C.C. al P.C.U.S. şi a Consiliului de Miniştri al U.R.S.S. «Despre dezvoltarea construcţiilor de locuinţe în U.R.S.S.» prevede creşterea producţiei materialelor de zidărie în anul 1960 pînă la 61 miliarde cărămizi tip, faţă de 30,5 miliarde cărămizi fabricate în 1957. Aceasta înseamnă că în decurs de trei ani vor trebui create unităţi de producţie suplimentare, avînd o capacitate egală cu capacitatea de producţie a întreprinderilor create în cei 40 de ani de putere sovietică, precum şi în perioada dinainte de Revoluţie.

Această problemă poate fi rezolvată numai cu ajutorul construcţiilor industriale, al blocurilor uşoare de beton şi al blocurilor celulare de mari dimensiuni, îndeosebi a panourilor cu pereţi subţiri de beton armat, în combinaţie cu materiale izolante mai ieftine: vată minerală, stuf şi fibrolit. În acest fel se rezolvă şi o altă importantă problemă tehnică a dezvoltării construcţiilor: scăderea considerabilă a greutăţii clădirilor...

...Dezvoltarea continuă a construcţiei panourilor de mari dimensiuni pentru locuinţe şi folosirea planşeelor şi plăcilor de construcţie uşoare nu pot fi realizate fără o creştere rapidă a producţiei materialelor termoizolante.

Cînd pentru construirea pereţilor folosim plăci de grosimea unei cărămizi, avînd diverşi izolanţi termici, greutatea unui metru pătrat de placă, în comparaţie cu o placă identică, însă cu o grosime de 2,5 cărămizi, scade de peste două ori, iar costul ei se reduce de asemenea de aproape două ori. Sînt deosebit de eficienţi pereţii construiţi din panouri mari stratificate.

Materialele termoizolante cu cea mai mare perspectivă sînt vata minerală şi produsele rezultate din prelucrarea ei; în 1957 se fabricau 2 300 000 m³; în 1965 va trebui să ajungem la 10 000 000—11 000 000 m³...»

Referentul s-a ocupat în continuare de folosirea rezervelor mari de stuf, de calităţile lui preţioase şi de necesitatea utilizării sale în construcţii, care trebuie să ia o mare amploare.

«...În următorii ani, în legătură cu amploarea pe care a luat-o programul de construcţii de locuinţe, va creşte simţitor cerinţa pentru materiale de acoperiş şi îndeosebi pentru plăci de ardezie. Producţia plăcilor de ardezie trebuie să crească în 1965 pînă la 60 miliarde bucăţi, faţă de 2,4 miliarde plăci produse anul acesta, îmbunătăţindu-li-se în acelaşi timp simţitor şi calitatea ...

... Concomitent cu sporirea producţiei de ardezie este necesar să se dezvolte prin toate mijloacele producţia foilor laminate de azbociment necesare producţiei de panouri şi ca izolaţie termică pentru pereţi şi acoperiş...

... C. C. al P.C.U.S. şi Guvernul Sovietic au trasat sarcina dezvoltării pe scară largă a producţiei de substanţe răşinoase sintetice şi de mase plastice, pe baza cărora se va organiza producţia de materiale şi fabricate necesare construcţiei. Din mase plastice se vor fabrica, de exemplu, linoleum, materiale de finisare pentru clădiri, balustrade şi frize, lacuri pentru vopsit şi multe altele. În 1965 este prevăzut să se ridice capacitatea de fabricaţie a plăcilor din mase plastice pentru duşumele şi pentru căptuşirea pereţilor la 18 000 000 m², a materialelor plastice stratificate — la 10 000 000 m², iar a tuturor sorturilor de linoleum la 100 000 000 —110 000 000 m². Este necesar să obţinem dezvoltarea pe scară largă a producţiei în întreprinderile industriei chimice din ramura lacurilor pentru vopsit de înaltă calitate, necesare construcţiilor.

Un mare rol în dezvoltarea construcţiei de locuinţe revine industriei constructoare de locuinţe prefabricate. Spre deosebire de anii anteriori, producţia din acest domeniu este destinată în cea mai mare parte spre a fi vîndută populaţiei. În 1957, constructorii individuali au cumpărat locuinţe prefabricate cu o suprafaţă totală de 137 000 m². Anul acesta se vor vinde 3 500 000 m², iar în 1961 alţi 18 000 000 m² sau, vorbind altfel, peste 500 000 de case... »

În continuare, referentul a analizat o serie de probleme organizatorice şi tehnice ale întreprinderilor producătoare de materiale de construcţie şi ale organizaţiilor de cercetări ştiinţifice în domeniul materialelor de construcţie. El a subliniat importanţa bazelor experimentale şi a extinderii experienţei inovatorilor.

*

În cadrul discuţiilor pe marginea referatelor au vorbit numeroşi participanţi la consfătuire. Au fost subliniate, în general, succesele realizate de constructorii sovietici în urma consfătuirii din 1954. Dar dacă la consfătuirea trecută — din 1954 — toată atenţia constructorilor a fost îndreptată spre introducerea pe scară mai întinsă a prefabricatelor din beton armat, spre organizarea proiectării tip şi a metodelor industriale de construcţie, consfătuirea actuală a trasat tuturor lucrătorilor din industria construcţiilor sarcini noi şi mai importante. Nu numai betonul armat, dar şi cel pretensionat uşor, cu pereţi subţiri. Nu numai proiecte tip, dar alegerea celor mai economice, care prevăd elemente de construcţii uşoare şi ieftine, prefabricarea maximă şi, în sfîrşit, cele mai simple şi judicioase soluţii de sistematizare. Nu mecanizarea simplă, ci numai mecanizarea complexă, care reduce simţitor manopera.

Cu alte cuvinte, tehnică înaltă plus economicitate maximă. Acestei teme principale i-au fost consacrate în mod special rapoartele şi cuvîntările la şedinţele pe secţii şi la şedinţele plenare ale consfătuirii unionale pentru construcţii.

În centrul atenţiei multor vorbitori au fost panourile laminate «tip Kozlov» şi «Casa Lagutenko», cum au fost denumite prescurtat aceste lucrări în cadrul consfătuirii.

Panourile laminate «tip Kozlov» sînt o importantă realizare, constînd în executarea în masă a pereţilor despărţitori şi de faţadă, din panouri mari laminate de beton cu ipsos.

Laminorul construit sub conducerea ing. N. I. Kozlov poate produce panouri cu ambele feţe finisate şi avînd două ferestre montate în aceste panouri, lungi pînă la 6,5 m şi de înălţimea unui etaj. Aplicarea pe scară largă a elementelor de beton armat laminat va permite reducerea simţitoare a greutăţii clădirilor, ieftinirea şi îmbunătăţirea calităţii construcţiilor.

«Casa Lagutenko», realizată într-un cvartal din Moscova pe principiul unor panouri de beton armat cu pereţi subţiri şi rame profilate, se caracterizează printr-o înaltă economicitate: consumul de beton armat este de două ori mai mic decît la clădirile executate din cărămidă şi greutatea de clădire care revine pe metru pătrat de suprafaţă locuibilă este de peste trei ori mai redusă decît la clădirile executate din cărămidă.

Anul acesta, într-un cvartal din Moscova, s-a trecut la construirea a 20 de clădiri de acest tip.

Toate cuvîntările, atît în şedinţele plenare, cît şi în secţiunile de specialitate, au fost caracterizate de tendinţa generală a constructorilor sovietici de a studia şi aplica în practică tot ce este nou şi avansat, îmbinînd tehnica înaltă cu economicitatea maximă.

În cadrul consfătuirii, tov. N. S. Hrusciov a rostit o amplă cuvîntare.

Dezbaterile s-au încheiat prin adoptarea unei chemări către toţi cei ce lucrează în domeniul construcţiilor *.

---

* Extrase din această chemare au fost publicate în numărul precedent al revistei noastre.

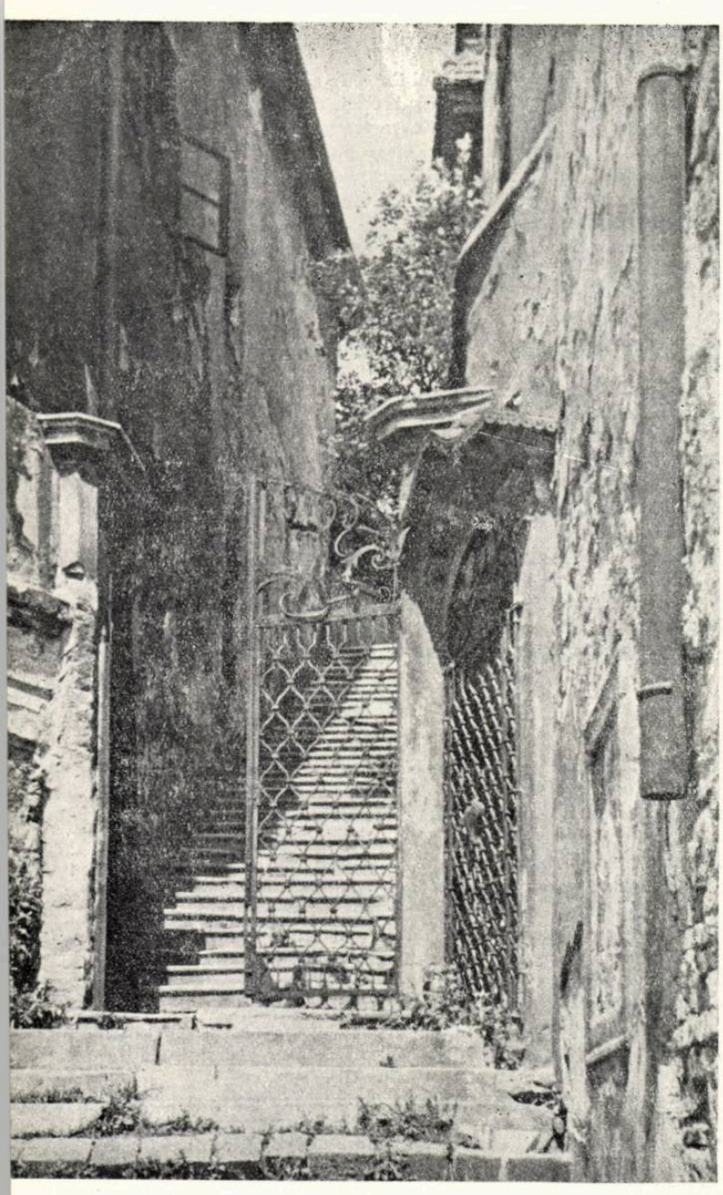

Bratislava — Scară în cartierul vechi. Fotografie, arh. V. Iorga

plastica

EXPOZIŢII LA CASA ARHITECTULUI

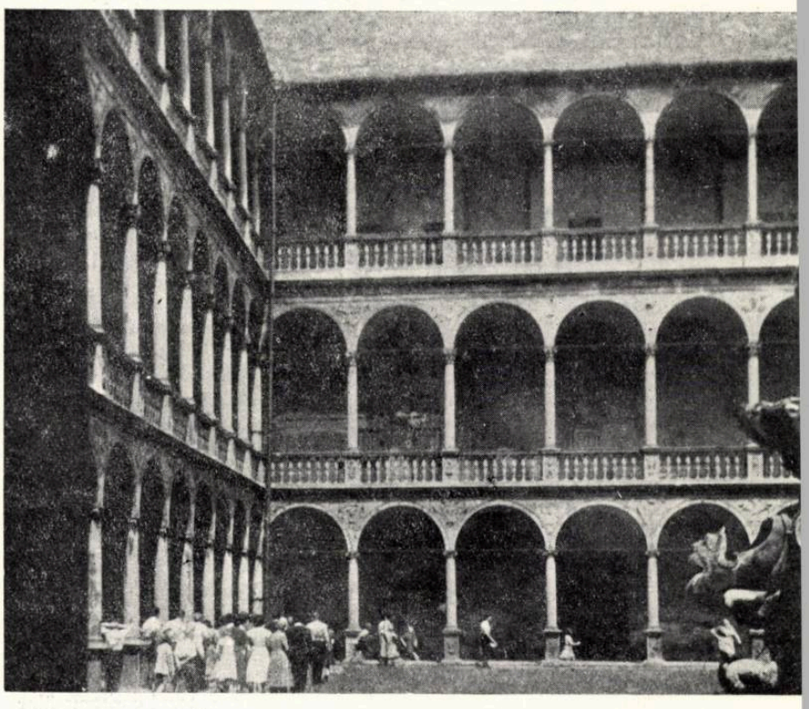

Bucovice — Curtea interioară a castelului (secolul al VI-lea). Fotografie, arh. V. Iorga

EXPOZIŢIA DE FOTOGRAFII «ASPECTE DIN R. CEHOSLOVACĂ» — Arh. Valentin Iorga

Între 4 şi 16 martie a fost deschisă la Casa Arhitectului din Bucureşti expoziţia de fotografii «Aspecte din R. Cehoslovacă». Expoziţia a cuprins cca. 60 de fotografii după monumente de arhitectură din R. Cehoslovacă, executate de arh. V. Iorga în anul 1957, cu ocazia vizitei întreprinse în Cehoslovacia, în cadrul excursiilor documentare.

bibliografie

TEORIA ARHITECTURII

Palladio Andrea — I QUATTRO LIBRI DELL'ARCHITETTURA

Patru cărţi despre arhitectură

Versiune romînească publicată sub îngrijirea prof. arh. R. Bordenache
Bucureşti, Editura Tehnică, 1957
134 pagini, planşe şi ilustraţii

Apariţia în limba romînă a lucrării lui Andrea Palladio reprezintă un eveniment de seamă în viaţa arhitecturală a ţării noastre. Palladio este unul din cei mai reprezentativi maeştri ai Renaşterii tîrzii.

Ediţia romînă e cu atît mai preţioasă cu cît reproduce întocmai (ca paginaţie şi desene) ediţia originală.

CONSTRUCŢII

Пеннингтон А. М.
ЖЕЛЕЗОБЕТОННЫЕ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕНИЫЕ ПОСТРОЙКИ

Pennington A.M. — CLĂDIRI AGRICOLE DE BETON ARMAT

Moscova, Editura de stat pentru construcţii şi arhitectură, 1956
178 pagini, 114 figuri

În această carte — tradusă din limba engleză — se prezintă planurile şi soluţiile constructive ale unei serii de clădiri agricole de beton armat prefabricat (destinate fermierilor englezi), a căror raţionalitate şi calităţi de exploatare au fost verificate în practică.
Bibl. C.D.T. B. 2466/a

Райнус Э. С., Каплунов З. В.
КРУПНОПАНЕЛЬНЫЙ БЕСКАРКАСНЫЙ ДОМ

Rainus E. S., Kaplunov Z. V. — CLĂDIRI DIN PANOURI MARI FĂRĂ SCHELET

Leningrad-Moscova, Editura de stat pentru construcţii şi arhitectură, 1957
102 pagini, 53 figuri, tabele

Pe baza proiectelor institutului «Lenproiekt» s-au executat la Leningrad, în ultimii ani, numeroase clădiri din panouri mari.

Autorii prezintă experienţa acumulată prin realizarea acestor construcţii, începînd de la proiect, trecînd prin lucrările de realizare a panourilor şi apoi descriind şi ilustrînd diferite faze ale execuţiei.
Bibl. C.D.T. B. 2461

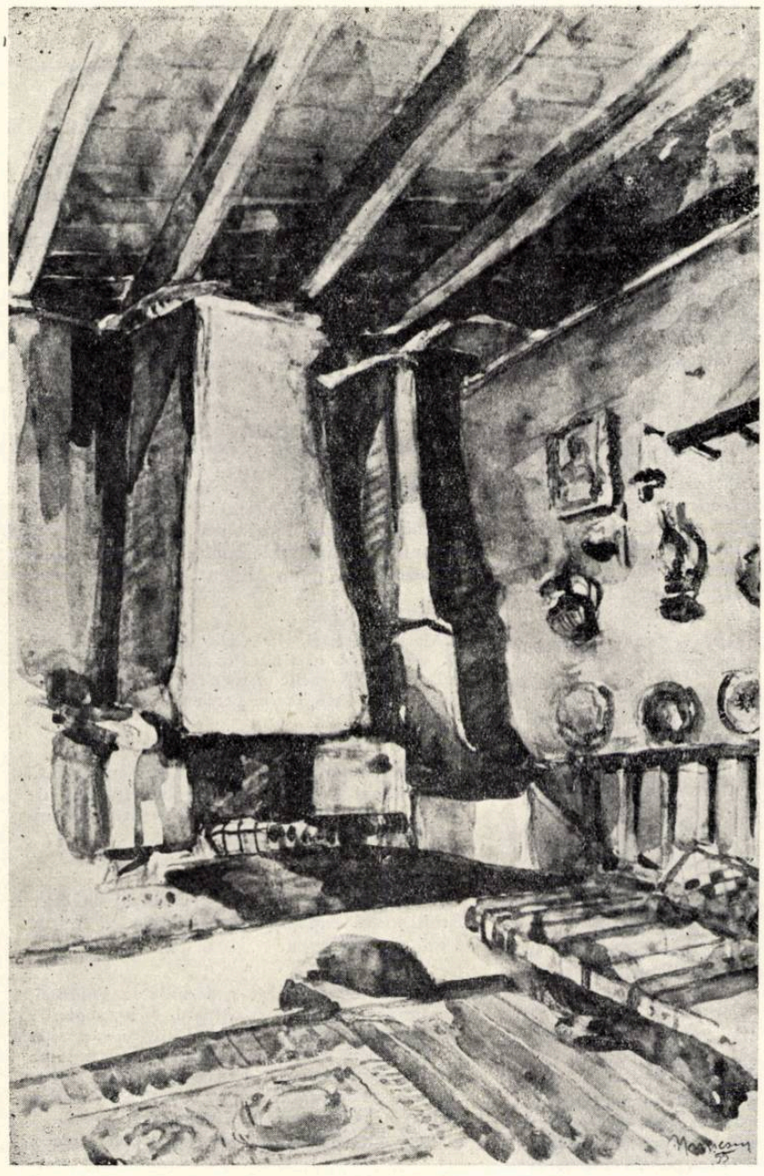

Interior de țară— Acuarelă de arh. J. Năměscu

Sibiu— Acuarelă de arh. J. Năměscu

EXPOZIȚIA RETROSPECTIVĂ DE ACUARELE ȘI DESENE — Arh. Julian Năměscu

Între 20 martie și 20 aprilie 1958 a fost deschisă la Casa Arhitectului din București «Expoziția retrospectivă de acuarele și desene» a arhitectului J. Năměscu. Expoziția a cuprins cca. 50 de lucrări executate în țară și în străinătate.

INSTALAȚII TEHNICO-SANITARE

Факторович Л, М.

ТЕПЛОИЗОЛЯЦИОННЫЕ МАТЕРИАЛЫ И КОНСТРУКЦИИ

Faktorovici L. M. — MATERIALE ȘI SISTEME DE IZOLARE TERMICĂ

Leningrad, Editura «Gostoptehizdat», 1957
450 pagini, 101 figuri, tabele

În această carte se expun condițiile pe care trebuie să le satisfacă materialele și construcțiile de izolare termică, tehnica de confecționare a materialelor și a construcțiilor de izolare termică, precum și cele auxiliare.

Autorul prezintă și o serie de detalii tip pentru această problemă.

Bibl. C.D.T. C. 1210

Köhler W. și Lukhardt W. — LICHT-ARCHITEKTUR

Arhitectura luminată

Berlin, Editura Bauwelt, 1956
232 pagini, cca. 300 planșe și figuri

Problemele luminii și coloritului în arhitectură intră în componentele mijloacelor de expresie care ajută considerabil la reliefarea formelor și exprimarea conținutului. Lucrarea specialiștilor germani, care dispun, alături de exemple, de o remarcabilă exprimare grafică, prezintă pentru arhitecți în general și pentru decoratori în special, numeroase aspecte de arhitectură de exterior și mai ales vederi interioare în care justa folosire a luminii și armonioasa îmbinare a culorilor își spun un cuvînt hotărîtor.

Bibl. C.D.T. C. 1232

Roubinet Marcel — LE CONDITIONNEMENT DE L'AIR DES LOCAUX SOUTERRAINS

Condiționarea aerului în localuri subterane

Paris, Editura Eyrolles, 1957
302 pagini, 58 figuri, abace, tabele etc.

Buna folosire a localurilor subterane (ateliere, depozite, săli de spectacole etc.) pune neapărat problema climatizării agreabile a aerului, reglementarea gradului de umiditate etc.

Începînd cu un studiu teoretic, lucrarea conține toate elementele pentru realizarea încălzirii și evacuării aerului cald, a dezumidificării etc., dîndu-se exemple de rezolvare și abace de calcul.

Bibl. C.D.T. C. 1214

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

PROIECTUL REGULAMENTULUI PENTRU CONCURSURILE PUBLICE DE ARHITECTURĂ

În ziua de 6 mai s-au întrunit la Casa Arhitectului, arhitecții doritori să contribuie la îmbunătățirea proiectului regulamentului concursurilor publice de arhitectură. Membrii colectivului de elaborare au putut nota cu acest prilej cîteva observații și propuneri de completare expuse de participanți.

Pe baza acestor observații, precum și a observațiilor primite în scris de la cîteva filiale și cercuri, colectivul de elaborare va definitiva proiectul, care va fi apoi supus biroului U.A.

ȘEDINȚA COMITETULUI DE CONDUCERE AL UNIUNII ARHITECȚILOR

În ziua de 27 mai a avut loc ședința comitetului de conducere al Uniunii Arhitecților în care s-au discutat unele probleme organizatorice. Cu această ocazie, comitetul a hotărît să coopteze în calitate de membri ai comitetului și biroului U.A., pe arhitecții: A. Damian, B. Grünberg, A. Moisescu și G. Petrașcu. De asemenea, comitetul a hotărît să includă în componența secretariatului U.A. pe arh. A. Moisescu.

În continuarea ședinței, comitetul a ascultat o informare asupra consfătuirii cu birourile filialelor și cercurilor U.A. din țară, care a avut loc în zilele de 26 și 27 mai.

NOUL COLEGIU DE REDACȚIE AL REVISTEI «ARHITECTURA R.P.R.»

Biroul Uniunii Arhitecților a numit noul colegiu de redacție al revistei «Arhitectura R.P.R.» compus din următorii arhitecți: M. Alifanti, M. Bercovici (responsabilul colegiului), M. Caffé, M. Locar, ing. A. Lupescu, M. Melicson (redactor șef), Gh. Pavlu, C. Moșinschi și G. Petrașcu.

CONSFĂTUIREA BIROURILOR FILIALELOR ȘI SECRETARILOR CERCURILOR DIN ȚARĂ ALE U.A.

În zilele de 26 și 27 mai a avut loc la Casa Arhitectului consfătuirea birourilor filialelor și cercurilor din țară ale U.A. Au participat secretarii și membrii birourilor celor 12 filiale și secretarii celor 4 cercuri din țară ale U.A.

Au prezentat rapoarte de activitate filialele: Orașul Stalin (arh. D. Cristescu), Constanța (arh. Gh. Nichitovici), Cluj (arh. St. Gonosz), Tg. Mureș (arh. J. Keresztes), Ploiești (arh. A. Zamfiropol) și Craiova (arh. N. Pruncu), precum și cercul din Sibiu (arh. A. Cernea). Din partea comitetului de conducere al U.A., tov. L. David, secretar al U.A., a expus sarcinile filialelor și cercurilor U.A. Au urmat discuții la care au participat 13 vorbitori. Tov. arh. M. Locar, membru în biroul U.A., a prezentat o informare cu privire la activitatea S.A.S.-urilor și I.R.P.-urilor. În încheierea consfătuirii, tov. arh. M. Alifanti, secretar al U.A., a expus concluziile consfătuirii.

În cadrul consfătuirii au fost dezbătute numeroase probleme ale activității U.A. și ale activității arhitecturale din regiuni. Au ieșit în evidență foloasele activității obștești în cadrul filialelor U.A. în orașe și regiuni, ca: Orașul Stalin, Cluj, Arad etc. În unele filiale noi (Galați etc.) nu există încă o activitate specifică de uniune și ținînd seama de unele greutăți în activitatea profesională, unii tovarăși din aceste filiale și-au exprimat scepticismul în ceea ce privește utilitatea și posibilitatea activității filialelor. Asemenea păreri au fost combătute de arhitecții din regiunile în care există de mai multă vreme filiale U.A., pe baza propriei lor experiențe. A fost subliniat principiul că rezolvarea multor probleme de creație și a unor probleme organizatorice ale proiectării, inclusiv cele cu privire la condițiile de creație, depinde într-o oarecare măsură și de contribuția U.A. și a filialelor sale. De aceea, o sarcină dintre cele mai urgente constă în întărirea și activizarea filialelor, pentru ca ele să se preocupe de multiplele probleme ale activității de arhitectură din orașele și regiunile țării. În consecință, la consfătuire au fost discutate numeroase probleme cu privire la formele și metodele de activitate ale filialelor, reprezentanții acestora făcînd propuneri și observații pentru îmbunătățirea activității, îndeosebi în ceea ce privește: documentația, deplasările documentare, conferințele etc.

Au mai fost discutate probleme în legătură cu poziția și rolul arhitecților în activitatea locală de construcții și alte probleme organizatorice profesionale.

A fost subliniată necesitatea ca filialele să se preocupe de principalele probleme ale arhitecturii noastre: construcția de locuințe, reducerea costului construcțiilor etc.

Cu prilejul consfătuirii, participanții au vizionat diapozitive și filme documentare de arhitectură și construcții și au vizitat noile clădiri de locuințe din cartierul Floreasca din București.

Consfătuirea a însemnat un pas important în privința întăririi activității Uniunii în orașele și regiunile țării.

EXCURSIE DOCUMENTARĂ LA NOILE CONSTRUCȚII DE PE LITORAL

Pentru vizitarea noilor construcții din stațiunile balneo-climatice de pe litoralul Mării Negre, Uniunea Arhitecților a organizat o excursie documentară în zilele de 24 și 25 mai.

Excursia a fost precedată de o expunere asupra noilor lucrări prezentate de arh. C. Lăzărescu la 23 mai la Casa Arhitectului.

La excursie au participat peste 100 de arhitecți din Capitală și din alte centre ale țării. Ei au vizitat: ansamblul de hoteluri, vile, case de odihnă și restaurantul de la Eforie, coloniile de copii și amenajările falezei de la Vasile Roaită și Eforie, casa de odihnă de la Mamaia, sala de sport și stadionul din Constanța.

PARTICIPAREA R.P.R. LA EXPOZIȚIILE CONGRESULUI AL V-lea AL U.I.A., DE LA MOSCOVA

Cu prilejul celui de al V-lea Congres internațional al arhitecților se vor deschide la Moscova 3 expoziții de arhitectură și urbanism la care participă și țara noastră. Astfel, pentru susținerea discuțiilor asupra temei congresului (construcția și reconstrucția orașelor 1945—1957) se organizează o expoziție de urbanism la care țara noastră participă cu 4 lucrări: schițele de sistematizare a orașelor București și Galați, a regiunii Văii Jiului, precum și a litoralului Mării Negre.

Aceste 4 lucrări (proiecte și fotografii de realizări) vor fi expuse pe 18 panouri de 1/1 m. Expoziția a fost elaborată în cadrul Uniunii Arhitecților din R.P.R. De asemenea Uniunea Arhitecților asigură participarea țării noastre la Expoziția internațională de arhitectură a U.I.A. ce se va deschide la Moscova, în zilele congresului. Cele 7 panouri elaborate în 1955 și care reprezintă partea R.P.R. în actuala expoziție au fost înlocuite cu alte 16 panouri, cuprinzînd proiecte și fotografii ale realizărilor noastre actuale.

De asemenea țara noastră participă la expoziția Concursului internațional de emulație a studenților arhitecți «Centrul unei localități» cu 3 proiecte premiate; 2 proiecte pentru localitatea Ceahlău ale studenților Perianu Ștefan anul V și Wiesel Gabriel anul VI și 1 proiect pentru localitatea Sulina autor studentul Lebădă Marius anul V, de la Institutul de arhitectură «Ion Mincu».

CONFERINȚE

Marți 13 mai, la Casa Arhitectului, arh. C. Roguschi a ținut conferința «Note de călătorie din țările Americii Latine»; conferința a fost însoțită de proiecții de diapozitive colorate.

*

Ciclul de conferințe în colaborare cu S.R.S.C. a continuat la Casa Arhitectului. În ziua de 28 mai, arh. D. Farb a vorbit despre «Monumentele Iașului».

EXPOZIȚII

Între 4 și 18 mai a fost deschisă la Casa Arhitectului expoziția de acuarele și desene a arh. L. Vasilescu.

*

În ziua de 9 mai s-a deschis la Odorhei, Regiunea Autonomă Maghiară, sub auspiciile Universității «Bolyai» din Cluj, o expoziție de fotografii a Uniunii Arhitecților cu tema «Monumente istorice de arhitectură din Transilvania». Fotografiile au fost realizate de arhitecții Gh. Sebestyen și V. Sebestyen.

Expoziția s-a bucurat de un deosebit succes.

TELEGRAME

Cu prilejul aniversării eliberării Germaniei de sub dominația fascismului și a eliberării Cehoslovaciei de sub cotropirea hitleristă, comitetul de conducere al U.A. a trimis Uniunilor de arhitecți din R.D. Germană și R. Cehoslovacă, telegrame de felicitare.

INFORMAȚII U.I.A.

REUNIUNI INTERNAȚIONALE

Între 31 august și 6 septembrie a.c. va avea loc la Liége (Belgia) al XXIV-lea Congres internațional de locuințe și urbanism, cu tema «Probleme de sistematizare și de locuit pe regiuni».

Cu ocazia acestui congres va fi organizată si o expoziție cu următoarea temă: «Omul în regiune, în oraș, în locuință».

În timpul congresului vor fi organizate excursii în diferite regiuni și în special la expoziția de la Bruxelles.

*

Viitorul congres al Asociației Internaționale de Arte Plastice va avea loc la Viena în 1960.

*

Comitetul internațional preliminar al juriștilor din Asociația Internațională de Arte Plastice s-a întrunit la UNESCO în zilele de 29 și 30 ianuarie în vederea examinării acțiunii întreprinse de UNESCO și U.I.A. pentru reglementarea concursurilor internaționale de arhitectură.

Comitetul a examinat oportunitatea stabilirii unui regulament internațional pentru concursurile de pictură și sculptură.

U.I.A. a prezentat comitetului un raport asupra activității sale în domeniul concursurilor internaționale de arhitectură.

*

Comisia construcțiilor școlare a U.I.A. s-a întrunit la Rabat în zilele de 4, 5, 6 și 7 februarie 1958, la inițiativa ministrului Educației Naționale din Maroc, Mahomed el Fasi. Au asistat delegați din Maroc, Olanda, Cehoslovacia, Marea Britanie, Suedia, Franța, Germania.

Următoarea reuniune va avea loc în 1959 într-o țară din Orientul Apropiat.

*

Reuniunea raportorilor celui de al V-lea Congres U.I.A. a avut loc între 15 și 17 martie 1958 sub președinția lui Pavel Abrosimov, președintele congresului.

Raportorii au examinat stadiul de înaintare al lucrărilor și au decis să se ceară secțiilor care nu au înaintat încă rapoartele să ia măsurile necesare pentru a accelera trimiterea lor.

*

Secțiunea italiană a U.I.A., prezidată de prof. Pier Luigi Nervi, a convocat pe arhitecții italieni la 12 și 13 aprilie la Roma, pentru a discuta temele ce vor fi prezentate la Congresul U.I.A. de la Moscova și pentru a stabili un contact între reprezentanții arhitecților italieni ce vor pleca la congres.

СОДЕРЖАНИЕ

СНИЖЕНИЕ СЕБЕСТОИМОСТИ ЖИЛЫХ ДОМОВ — ГЛАВНАЯ ЗАДАЧА АРХИТЕКТОРОВ (стр. 2). Последнее время, в проектных институтах РНР развертывается широкая творческая работа в связи с мощным подъемом жилищного строительства во всей стране.

Для постройки наибольшего числа жилых домов, кроме увеличения ассигнованных средств, необходимо значительно снизить себестоимость строительства. Подчеркнув что в этом деле играет важную роль исполнение и промышленности строительных материалов, в статье настаивается главным образом на задачах проектирования, область в который архитектора могут оказать более действенное влияние. Особенно настаивается на необходимости осуществить в новых проектах жилых домов лучшую организацию жил-площади, сведя к минимуму вспомогательную площадь, так что-бы жилая площадь представляла по крайней мере 50% застроенной площади. Снижение себестоимости не должно осуществляться за счет функциональности квартир а наиболее рациональным и экономичным разрешением задания.

ЖИЛЫЕ ДОМА

Арх. К. Кришан, арх. А. Тофан — ЖИЛОЙ ДОМ НА УЛИЦЕ БРУТА (стр. 4). Проектировано возвести на незастроенной площадке жилой дом с 21 квартирой. В подвальном помещении намечено разместить чуланы и установки центрального отопления, а на семи этажах дома — по 3 одинаковых квартиры на каждом.

Арх. В. Агент, арх. М. Захария, арх. Р. Макри — ЖИЛОЙ ДОМ ДЛЯ РАБОТНИКОВ ЖЕЛЕЗНОЙ ДОРОГИ (стр.5) Предлагается построить жилой квартал на мало застроеной и лишенной торговых единиц и других бытовых объектов магистрали въезда в Бухарест. Квартал этот будет построен постепенно, по мере произведения необходимых разрушений.

По началу будет построено первое здание из тех, которые составят обращенный к магистрали фронт. Дом этот будет состоять из подвального помещения и четырех этажей, причем на первом будут расположены 8 магазинов.

Арх. Ладислау Карцаг, арх.Флорентин Тришку — МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ В КЛУЖЕ. (стр. 6) Реконструкция клужской улицы Хория, одно из основнык магистралей города, проектирована согласно принцину унификации карнизов жилых домов, строящихся между наличными глухими стенами. Расположенный близ вокзала многоквартирный дом 1 А-, здание, имеющее полуподвальное помещение и пять этажей с магазинами на нижнем этаже и типовыми квартирами на остальных. В его четыре секции входят 72 типовых квартир.

ПРОМЫШЛЕННОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

Арх. Исак Глюкман, арх. Ион Григореску, арх. Ион Гэлешану — ЦЕМЕНТНЫЙ ЗАВОД В КОРЕЕ (стр. 8) В порядке взаимной экономической помощи между странами социалистического лагеря Румынская Народная Республика построила в Корейской Народно-Демократической Республике цементный завод. Необходимые проекты были разработаны Румынским строительный проектным институтом. Решение общего плана дано в двух вариантах. В каждом варианте по-иному решена транспортировка известняка с карьера: в одном—по канатно-подвесной дороге, в другом — по узкоколейке.

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ОБЛАСТНЫХ ПРОЕКТНЫХ ИНСТИТУТОВ

Арх. Т. Кокечь, арх. Н. Прунку — ПЕРВЫЙ ЭТАП ПРОЕКТНОЙ РАБОТЫ В КРАЙОВСКОМ ОБЛАСТНОМ ИНСТИТУТЕ ПРОЕКТИРОВАНИЯ (стр. 12). После полугодовой деятельность подвергаются анализу работа коллектива архитектуры и строительства этого института и волнующие этот коллектив проблемы.

Помимо ремонтных работ и межремонтного обслуживания, институт проектирует и сложные по своей программе работы.

В порядке разрешения проблемы снижения себестоимости строительства в Крайовском ОПИ изучались различные стороны этой проблемы; представленные проекты наглядно иллюстрируют испытанные решения.

Арх. Л. Фусару — МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ В ГОРОДЕ ТУРНУ СЕВЕРИН (стр. 13). Здание будет возведено на уже существующем фундаменте. Весь нижний этаж занимают магазины; проектированный тип секции — 3 квартиры на каждую площадку лестницы.

Арх. П. Симионеску, арх. Л. Фусару — МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ В КРАЙОВЕ (стр. 14.). Строительство этого большого дома в центре города Крайова являло известные трудности, с одной стороны, с точки зрения городского благоустройства, а с другой — в силу того, что одна из сторон площадки имела довольно большой уклон. Для постройки составляющий этот жилой блок двух корпусов принято два разных решения, так как дом с одной стороны четырехэтажный, а с другой — пяти-этажный, с магазинами на нижнем этаже.

Арх. Н. Прунку — ТУБЕРКУЛЕЗНЫЙ ПАВИЛЬОН В КРАЙОВЕ (стр. 15). Этот павильон дополняет существующий больничный ансамбль. Принятое решение планирует наличную площадку и придает больнице солярий для больных.

Функции разделены поэтажно. На втором этаже сгруппированы палаты, а на нижнем этаже — медицинские кабинеты и операционная группа.

Арх. Т. Тарка — КВАРТАЛ ИНДИВИДУАЛЬНЫХ ЖИЛЫХ ДОМОВ В ГОРОДЕ КАРАКАЛ. — (стр. 16) В проекте представлено решение планировки жилого квартала на площади, частично застроенной одноэтажными жилыми домами, на основе старого разделения на участки.

Посредством планировки устраняются первоначальные недостатки, что позволяет создать стройный ансамбль, органически включающий и существующие постройки.

Инж. П. Дибернардо — ХЛЕБОЗАВОД В ТЫРГУ КАРБУНЕШТЬ (стр. 16). Пропускная способность этого завода — 12 тонн в сутки.

ТИПОВОЕ ПРОЕКТИРОВАНИЕ

Арх. И. Шербан, арх. С. Даниель, арх. А. Гельбер — ПРОЕКТ ЖИЛЫХ ДОМОВ ДЛЯ СЕЛЬСКОЙ МЕСТНОСТИ (стр. 18). В результате изучения богатой документации в связи с предыдущими работами в этой области, как и наличных типов сельского строительства — путем изучения на местах, коллектив проектировщиков Проектного института типового строительства разработал первую серию типов жилых домов для сельской местности.

Новые типы, в большинстве индивидуальные дома в две, три и четыре комнаты стремятся как можно больше приблизиться, как план и пластическое оформление, к традиционному образу жизни родного села.

ТЕОРИЯ АРХИТЕКТУРЫ

Канд. архитектуры Г. Борисовский «КЛАССИЧЕСКИЙ ОРДЕР И СОВРЕМЕННОСТЬ» (стр. 24) перевод статьи из «Архитекрура СССР» Nr. 3/1958.

ВСЕСОЮЗНОЕ СОВЕЩАНИЕ СОВЕТСКИХ СТРОИТЕЛЕЙ (стр. 27) содержит выдержки из докладов, представленных тов. В. А. Кучеренко и С. З. Гинзбугом на совещании, состоявшемся в Москве с 10 по 14 апреля, а также краткое изложение дискуссий по поводу этих докладов.

ИЗОБРАЗИТЕЛЬНЫЕ ИСКУССТВА

Арх. В. Иорга — ВЫСТАВКА ФОТОГРАФИЙ «КАРТИНЫ ЧЕХОСЛОВАЦКОЙ РЕСПУБЛИКИ» (стр. 30).

Арх. Ж. Нэмеску — РЕТРОСПЕКТИВНАЯ ВЫСТАВКА АКВАРЕЛЕЙ И РИСУНКОВ (стр. 31).

БИБЛИОГРАФИЯ (стр. 30)

ХРОНИКА (стр. 32) содержит информацию о деятельности Союза Архитекторов РНР в мае 1958 г.

Под этой рубрикой опубликована также информация от Международного Союза Архитекторов.

SOMMAIRE

LA RÉDUCTION DU PRIX DE REVIENT DES LOGEMENTS — TÂCHE PRINCIPALE DES ARCHITECTES (p. 2). Ces derniers temps, les instituts de projection de la République Populaire Roumaine déploient une activité créatrice particulièrement intense due au fait que, dans tout le pays, l'activité afférente aux constructions d'habitations, connait un puissant essor.

Afin de pouvoir réaliser un nombre aussi grand que possible de logements, il est nécessaire, non seulement d'accroître les fonds d'investissements, mais aussi de réduire sensiblement le prix de revient des constructions. Tout en remarquant qu'à cet égard, un rôle important revient au secteur d'exécution et à l'industrie des matériaux de construction, l article attire néanmoins, tout particulièrement l'attention sur les tâches de la projection. domaine dans lequel les architectes peuvent actionner d'une manière efficace. On insiste spécialement sur la nécessité de réaliser, dans les nouveaux projets, de logements, une meilleure organisation de l'espace, réduisant au minimum les superficies auxiliares, de manière à ce que la superficie locative représente au moins 50% de la superficie construite. La réduction du prix de revient ne doit guère avoir lieu au detriment du bon fonctionnement des appartements, mais moyennant une solution plus judicieuse et plus économique du thème.

LOGEMENTS

C. Crişan, A. Tofan, architectes — BLOC DE LOGEMENTS SUR LA RUE BRUTUS (p. 4) Le projet prévoit la construction, sur un terrain libre, d'un bloc comptant 21 appartements. Le bloc est formé d'un sous-sol où sont emplacées les caves et l'installation de chauffage, d'un rez-de-chaussée et de 6 niveaux — à raison de 3 appartements identiques par niveau.

V. Agent, M. Zaharia, R. Macry, architectes — BLOC DE LOGEMENTS POUR LES SALARIÉS DES CHEMINS DE FER ROUMAINS (p. 5) On propose l'aménagement d'un quartier de logements sur une artère de pénétration de la ville de Bucarest, faiblement construite et manquant d'unités commerciales et d'autres dotations à caractère social. Le quartier sera érigé au fur et à mesure de l'effectuation des démolitions nécessaires.

Un premier bloc — parmi les immeubles destinés à compléter le front vers l'artère — est en cours d'exécution. Il comporte un sous-sol, un rez-de-chaussée et trois étages, ayant 8 magasins au rez-de-chaussée.

Ladislau Karczag et Florentin Trişco, architectes — BLOC D'HABITATION À CLUJ (p. 6). La reconstruction de la rue Horea à Cluj, une des principales artères de cette ville, est projetée sur le principe d'amener au même niveau les corniches des blocs de logements que l'on construit entre les murs mitoyens existants. Le bloc 1 A, situé auprès de la gare, est un bâtiment à sous-sol, rez-de-chaussée à magasins et quatre étages à appartements-type. Les quatre tronçons-type comprennent 72 appartements.

ARCHITECTURE INDUSTRIELLE

I. Glückman, I. Grigoresco, I. Găleşanu, architectes. UNE FABRIQUE DE CIMENT EN CORÉE (p. 8) dans le cadre de l'aide économique réciproque s'effectuant entre les pays du camp socialiste, la R. P. Roumaine s'est engagée à construire une fabrique de ciment en République Populaire Démocratique Coréenne. Les projets de construction y afférents ont été élaborés par l'Institut de projection des constructions (I.P.C.). La solution du plan d'ensemble a comporté deux variantes comprenant des solutions différentes concernant le transbordement du calcaire provenant de la carrière.

CONCERNANT L'ACTIVITÉ DES INSTITUTS RÉGIONAUX DE PROJECTION

T. Cocheci, N. Prunco, architectes — UNE PREMIÈRE ÉTAPE DE PROJECTION À L'INSTITUT RÉGIONAL DE PROJECTION DE CRAIOVA (p. 12) On analyse, au bout d'un semestre d'activité, le travail et les problèmes qui préoccupent le collectif d'architecture et de constructions de cet institut complexe.

Outre les travaux de réparation et d'entretien, l'institut projette également des travaux difficiles au point de vue du programme.

L'Institut Régional de Projection de Craiova étudie les différents aspects du problème de la réduction du prix de revient des constructions; les projets présentés illustrent par des exemples les solutions essayées.

L. Fusaru, architecte — BLOC DE LOGEMENTS À TURNU SEVERIN (p. 13) Cet immeuble doit être érigé sur des fondations existantes. Le rez-de-chaussée du bloc est entièrement occupé par des magasins; le type de tronçon comprend 3 appartements donnant sur l'escalier.

P. Simionesco, L. Fusaru, architectes — BLOC DE LOGEMENTS À CRAIOVA (p. 14) L'érection de ce bloc au centre de Craiova présente une difficulté particulière due, d'une part, à la position urbaniste et, d'autre part, au terrain dont l'un des côtés présente une grande pente. La solution adoptée est différente pour les deux corps, étant donné que l'un des côtés du bloc est formé d'un rez-de-chaussée et de 3 étages tandis que l'autre côté comporte un rez-de-chaussée et 4 étages et, de plus, des magasins au rez-de-chaussée.

N. Prunco, architecte — PAVILLON DE TUBERCULEUX À CRAIOVA (p. 15) Ce pavillon complète un ensemble hospitalier existant. La solution adoptée systématise l'enceinte déjà existante, tout en la dotant d'un solaire à l'usage des malades.

Les fonctions ont été réparties par niveaux, en réalisant à l'étage, l'hospitalisation, tandis qu'au rez-de-chaussée, les services médicaux et le groupe opératoire.

T. Tarcă, architecte — UN QUARTIER D'HABITATIONS INDIVIDUELLES À CARACAL (p. 16) Le projet présente la solution de systématisation d'un quartier emplacé sur un terrain partiellement occupé par des habitations individuelles, rien qu'à rez-de-chaussée, construites sur la base d'un ancien lotissement.

Grâce à la systématisation actuelle, on a pu remédier aux lacunes initiales et réaliser un ensemble homogène qui englobe de façon organique les constructions déjà existantes.

P. Dibernardo, ingénieur — FABRIQUE DE PAIN À TÎRGU CĂRBUNEŞTI (p. 16) La capacité de cette fabrique est de 12 tonnes en 24 heures.

PROJECTION — TYPE

I. Serban, S. Daniel, A. Ghelber, architectes — ÉTUDE D'HABITATIONS POUR LE MILIEU RURAL (p. 18) A la suite d'une riche documentation sur les études antérieures et les types de constructions rurales existantes, par des recherches entreprises sur place, un collectif d'architectes de l'I.P.C.T. (Institut de Projection des Constructions-type) a élaboré une première série de types d'habitations pour le milieu rural.

Les nouveaux types, pour la plupart des habitations individuelles à deux, trois et quatre pièces, tendent à s'approcher — en tant que plan et plastique — autant que possible du mode de vie traditionnel du village autochtone.

LA THÉORIE DE L'ARCHITECTURE

G. Borisovski candidat en architecture — L'ORDRE CLASSIQUE ET LA CONTEMPORANÉITÉ (p. 24) article traduit de la revue «L'architecture de l'U.R.S.S.» no. 3/1958.

*

LA RÉUNION UNIONALE DES CONSTRUCTEURS SOVIÉTIQUES (p. 27) comprend les extraits des rapports des camarades V. A. Koutcherenko et S. Z. Ghinzbourg présentés à l'occasion de cette réunion, qui a eu lieu à Moscou du 10—14 Avril, ainsi qu'un résumé des discussions.

ARTS PLASTIQUES

V. Iorga, architecte — L'EXPOSITION DE PHOTOS «ASPECTS DE LA RÉPUBLIQUE TCHÉCOSLOVAQUE» (p. 30)

J. Nămesco, arhitecte — L'EXPOSITION RÉTROSPECTIVE D'AQUARELLES ET DESSINS (p. 31)

BIBLIOGRAPHIE (p. 30)

CHRONIQUE (p. 32) donnant des renseignements sur l'activité, au cours du mois de Mai 1958, de l'Union des Architectes de la R.P.R.

La rubrique comprend aussi des informations émanant de l'Union Internationale des Architectes.

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R.P.R.

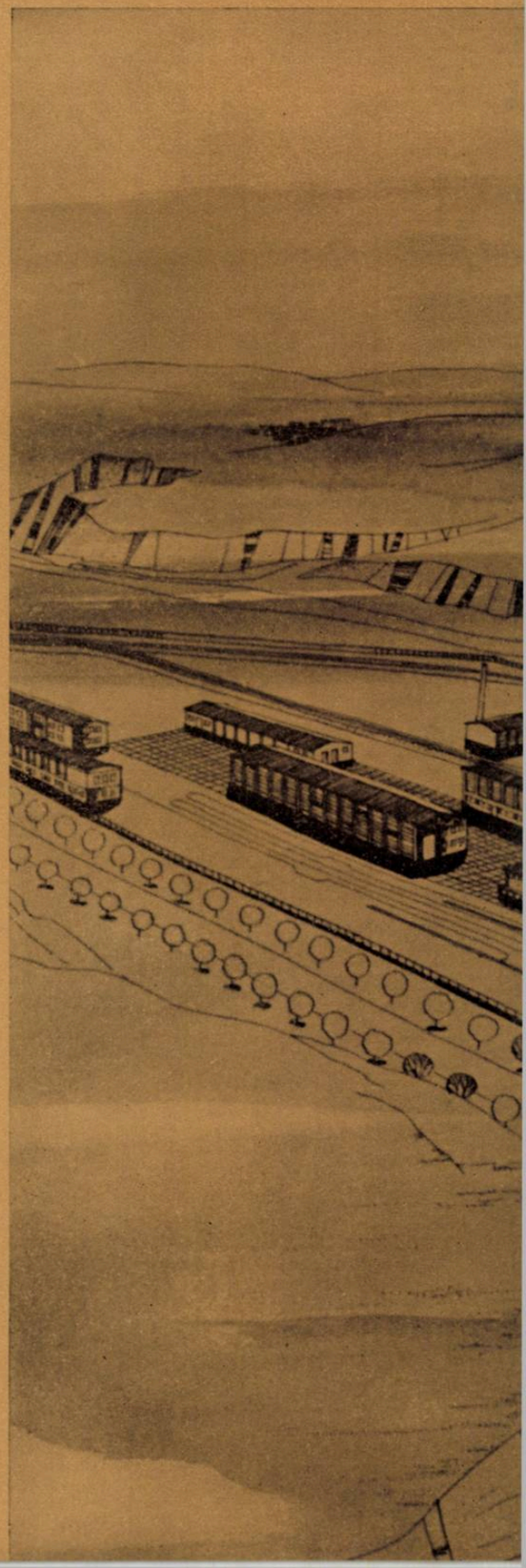

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI STR. EPISCOPIEI NR. 9
TELEFON: REDACŢIA — 3.98.80 — ADMINISTRAŢIA — 4.61.65 —
ABONAMENTELE SE POT FACE LA:
— UNIUNEA ARHITECŢILOR DIN R. P. R. — CABINETUL DE ARHITECTURĂ — BUCUREŞTI, STRADA EPISCOPIEI NR. 9,
— TOATE OFICIILE POŞTALE DIN ŢARĂ, FACTORII POŞTALI ŞI DIFUZORII VOLUNTARI DIN INSTITUŢII ŞI INTREPRINDERI
NUMERELE VECHI SE POT PROCURA LA ADMINISTRAŢIA REVISTEI

Lei 15

I. P. 4, Bucureşti

E 1689

KAT

ARHITECTURA
RPR

Institut de Documentare Tehnică
BUCUREȘTI
- C. ...
- WYSTAWA
- CMEHA

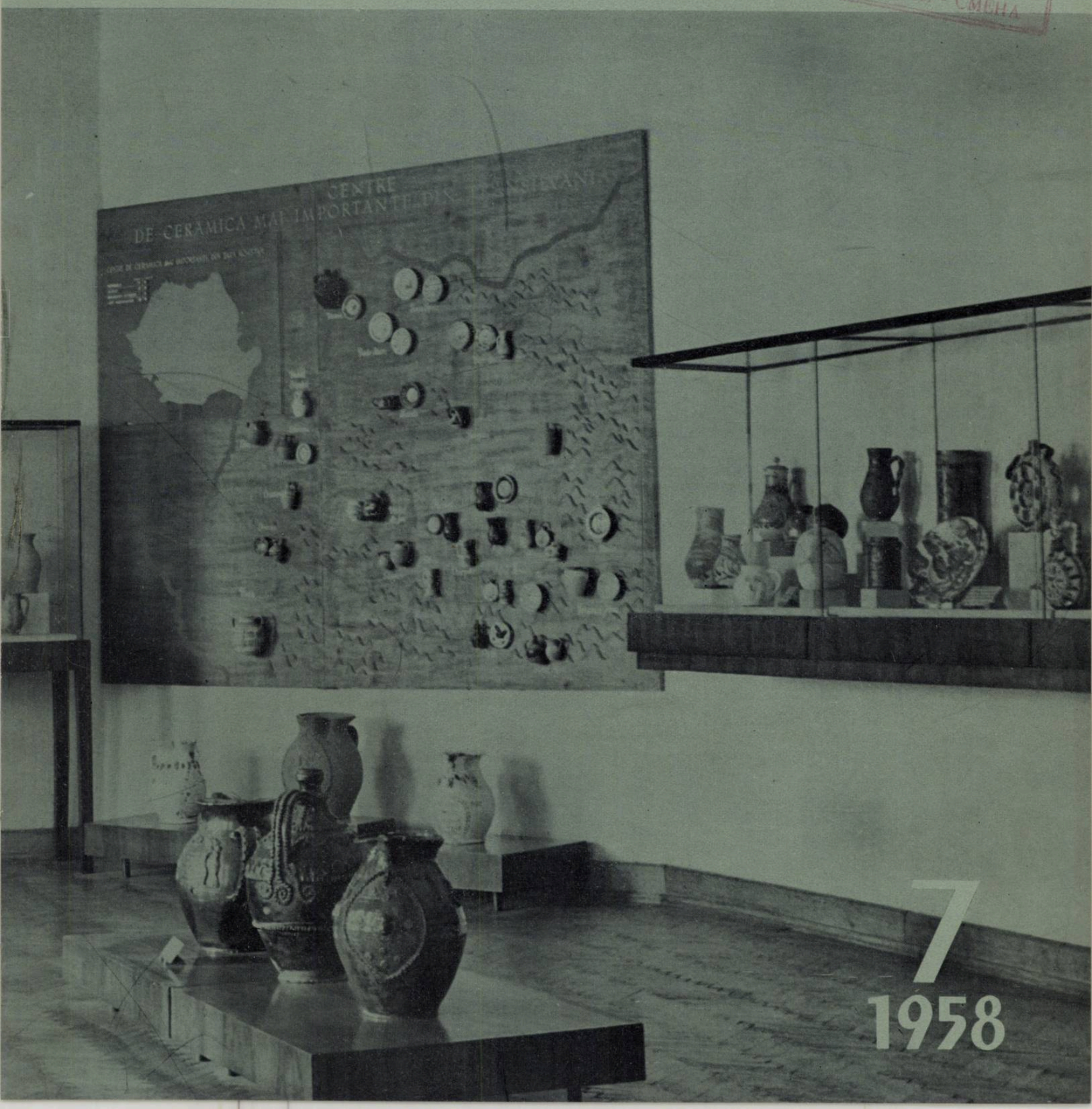

7
1958

ARHITECTURA

R P R

ORGAN AL UNIUNII
ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

MŰSZAKI KÖNYVTÁR ORSZÁGOS MÚZEUMA 1883

S U M A R

PENTRU REDUCEREA COSTULUI ÎN CONSTRUCȚIILE DE LOCUINȚE 2

CONCLUZIILE ȘEDINȚEI PLENARE LĂRGITE A COMITETULUI DE CONDUCERE AL UNIUNII ARHITECȚILOR ASUPRA PROBLEMEI REDUCERII COSTULUI CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE 4

A R H I T E C T U R A I N D U S T R I A L Ă

Arh. L. Schwarz, arh. D. Eftimiu
DEPOU DE LOCOMOTIVE LA VIȘEUL DE JOS.... 6

L O C U I N Ț E

Arh. I. Giurgea, arh. D. Ștefănescu-Goangă
BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL ILIE PINTILIE — BUCUREȘTI 8

C O N S T R U C Ț I I S O C I A L - C U L T U R A L E

Arh. I. Deșcu, arh. M. Bodianu, arh. M. Florea
UN PAVILION CHIRURGICAL LA PITEȘTI 9

U R B A N I S M

Arh. J. Monda
ASPECTUL NOILOR CONSTRUCȚII DE PE MAGISTRALA SUD-NORD A CAPITALEI..... 10

M U Z E O G R A F I E

Arh. R. Crainicianu
REINSTALAREA MUZEULUI BRUKENTHAL DIN SIBIU 12

★

AL V-lea CONGRES AL UNIUNII INTERNAȚIONALE A ARHITECȚILOR 16

Î N V Ă Ț Ă M Î N T

Arh. V. Sebestyen
PARTICIPAREA STUDENȚILOR ARHITECȚI LA CONCURSUL INTERNAȚIONAL AL U.I.A..... 21

T E O R I A A R H I T E C T U R I I

P. Abrosimov
O IMPORTANTĂ ETAPĂ ÎN DEZVOLTAREA ARHITECTURII SOVIETICE 23

N O U T Ă Ț I T E H N I C E

Ing. V. Lagutenko
O CLĂDIRE UȘOARĂ CU PEREȚI SUBȚIRI DE BETON ARMAT 26

R E C E N Z I I 28

B I B L I O G R A F I E 29

P L A S T I C A 30

C R O N I C A 32

1958 7

ANUL VI Nr. 7 (50)
IULIE 1958

PENTRU REDUCEREA COSTULUI ÎN CONSTRUCŢIILE DE LOCUINŢE

Şedinţa plenară lărgită a comitetului de conducere al Uniunii Arhitecţilor din R.P.R. din 18 şi 19 iunie 1958

Pentru dezbaterea problemelor legate de îndeplinirea sarcinii trasate de partid şi guvern — reducerea substanţială a preţului de cost al locuinţelor — comitetul de conducere al Uniunii Arhitecţilor a ţinut în Bucureşti, în zilele de 18 şi 19 iunie 1958, o şedinţă plenară lărgită la care au fost invitaţi secretarii filialelor U.A. din ţară, secretarii principalelor cercuri U.A. din Bucureşti, unii arhitecţi din conducerea institutelor de proiectare şi din organele de îndrumare.

Au prezentat referate arhitecţii Ion Silvan (director al I.P.C.T.), Gustav Gusti (director al ICSOR), Cezar Niculiu (director al I.R.P. Piteşti), Daniel Farb (director al Institutului Proiect-Bucureşti) şi Charlotta Schäffer-Levy (din partea grupului de locuinţe din D.A.U. al M.C.M.C.).

Atît referenţii, cît şi participanţii la discuţii au subliniat importanţa problemelor de economie puse astăzi în faţa tuturor lucrătorilor din domeniul construcţiilor. Ei şi-au exprimat satisfacţia pentru prilejul oferit arhitecţilor de a dezbate — în cadrul acestei şedinţe plenare — unele dintre cele mai serioase aspecte ale activităţii lor profesionale.

Vorbitorii au evidenţiat totodată importanţa dezbaterilor ce au avut loc la comitetele regionale de partid pe tema reducerii costului construcţiilor de locuit şi a hotărîrilor adoptate cu acest prilej. Ca urmare a acestor dezbateri se face remarcată o activizare a masei arhitecţilor; problema reducerii costului construcţiilor constituie astăzi obiect de dezbateri în cercurile şi filialele Uniunii Arhitecţilor. Ridicînd în aceste dezbateri problemele de economie la justa lor însemnătate, arhitecţii contribuie în acest fel la efortul general depus pentru creşterea bunei stări a maselor largi populare.

ECONOMIA — PROBLEMĂ ESENŢIALĂ IN CONSTRUCŢIA LOCUINŢELOR

« Economia nu este o problemă de conjunctură, ci o condiţie de bază a meseriei noastre », a spus arh. A. Moisescu, secretar al Uniunii Arhitecţilor.... « Judecarea unei opere valoroase, realiste, de arhitectură, nu poate fi despărţită de problema economiei; pe măsură ce vor creşte posibilităţile de asigurare a necesităţilor oamenilor, vor creşte într-o măsură şi mai mare nevoile lor şi niciodată nu vom putea să nu ţinem seama de satisfacerea acestor nevoi ».

În sectorul construcţiilor au existat şi există încă unele deficienţe.

Referatele şi intervenţiile din cadrul dezbaterilor au arătat realizările pozitive pe drumul înlăturării acestor deficienţe, realizări înregistrate în ultimii ani ca rezultat al activităţii rodnice a proiectanţilor arhitecţi şi ingineri din institutele de proiectare centrale şi regionale.

Totodată au fost arătate şi deficienţele care persistă în domeniul construcţiilor de locuinţe, deficienţe ce au determinat şi uneori determină încă, executarea de lucrări scumpe, de calitate scăzută, într-un ritm încetinit.

Au fost făcute de asemenea numeroase propuneri menite să ducă la o grabnică şi eficientă îmbunătăţire a situaţiei acestui sector de activitate.

TREBUIE REALIZATE NOI TIPURI DE LOCUINŢE, IEFTINE ŞI CONFORTABILE

Referatele şi discuţiile au analizat în mod concret situaţia existentă în domeniul construcţiei de locuinţe. Această situaţie este nesatisfăcătoare, lucru oglindit şi în relatările presei. Nu toate proiectele de locuinţe satisfac necesităţile diverselor categorii de locatari şi multe sînt scumpe; preţurile de 80 000—90 000 lei pe apartament stăvilesc acţiunea de acoperire a necesarului de locuinţe. Lucrările de execuţie nu se desfăşoară deajuns de repede şi sînt deseori de proastă calitate. Numeroase lucrări nu sînt duse la stadiul final — de dare în folosinţă — ci stau timp îndelungat în stadiul « de roşu ».

Analizînd cauzele acestor lipsuri, dezbaterile au dezvăluit existenţa a numeroşi factori care acţionează negativ asupra activităţii în construcţii şi în special în construcţia de locuinţe.

Astfel, o problemă importantă este însăşi aceea a t e m e i locuinţei; această problemă a fost dezvoltată de numeroşi vorbitori.

În referatul arh. Ion Silvan se arată că multă vreme a dominat concepţia greşită că problema locuinţei poate fi rezolvată prin crearea unui tip unic de locuinţă; ceea ce s-a obţinut a fost un produs hibrid care, căutînd să dea satisfacţie în toate cazurile posibile, nu dădea completă satisfacţie niciodată.

Nefiind rezultatul unei atente cercetări a nevoilor reale şi a condiţiilor generale economice ale momentului, programul locuinţei a fost pînă în prezent — şi este încă, în unele cazuri — expresia opiniei personale a unora dintre beneficiari.

Or, problema trebuie în primul rînd pusă şi rezolvată în cadrul ei social, aşa cum a arătat în referatul său arh. Gustav Gusti: « Noi am petrecut ani de zile cu studiul de amănunt al locuinţei, uitînd aproape cu desăvîrşire de intercondiţionarea ei cu cadrul social, care o determină în timp şi în spaţiu şi care asigură justa scară la care trebuie să se desfăşoare studiul complex tehnic-economic-estetic al locuinţei » . .

« Incercarea de a considera locuinţa ca o imagine arhitecturală cu caracter reprezentativ, încercarea de a urmări cu precădere înfăţişarea exterioară a locuinţei, ne-a împins pe panta megalomaniei şi a risipei: dimensiuni mari construite, cost ridicat, faţade decorate inutil în chip de palat (subasment, etaj nobil, ancadramente, cornişe, accente arhitecturale) şi implicit la confort redus ». . . .

« Locuinţa trebuie considerată şi ca bun de larg consum de interes social; ea nu satisface în primul rînd interese izolate, individuale, ci interesele largi ale oamenilor muncii ».

Fiind o problemă politică şi economică legată de ansamblul economiei naţionale, problema locuinţei trebuie abordată în mod complex, de toţi factorii de răspundere interesaţi, stabilindu-se un plan de ansamblu, un nivel de confort pentru stadiul actual, care să determine o temă de proiectare stabilă pentru o anumită perioadă de timp.

« Stabilirea temei locuinţei este o problemă de imensă răspundere », a arătat arh. D. Hardt. « Este vorba nici mai mult nici mai puţin decît de stabilirea gradului de confort (sau a gradelor de confort) ce corespund rezultantei necesităţilor (tot mai mari) şi posibilităţilor de investiţie ale ţării noastre, pe o perioadă de 2—3 decenii.

O dată stabilită principala caracteristică a temei locuinţei, se va putea trece la stabilirea temei sistematizărilor, la planificarea chibzuită a dotărilor şi lucrărilor edilitare, evitînd arbitrarul şi risipa ».

În aceeaşi ordine de idei, arh. G. Petraşcu a arătat în cuvîntul său că pentru satisfacerea marilor necesităţi existente trebuie căutate şi alte metode decît cele curente, folosite pînă acum. Trebuie părăsită ideea micşorării continue a unui apartament de tip vechi, cu numeroasele lui împărţiri interioare, căutîndu-se tipuri noi de apartamente, mai simple şi mai economice, eventual locuinţe construite din materiale mai puţin costisitoare, prevăzute pentru o perioadă de 20—30 de ani.

Problema tipului de apartament a fost analizată aprofundat, acesta fiind de altfel unul dintre factorii asupra căruia arhitectul proiectant poate acţiona direct pentru reducerea preţului de cost.

S-a arătat, relativ la aceasta, că prin reducerea suprafeţelor auxiliare ale apartamentului se obţine o reducere substanţială a costului construcţiei. În ultimii ani au fost obţinute pe această cale rezultate pozitive importante: a învins principiul apartamentului unifamilial cu suprafaţă mică, permiţînd eliminarea unor circulaţii, realizarea de camere comandate, bucătării mici cu mobilier fix etc.

Arătîndu-se realizările obţinute în această direcţie şi metodele reducerii costului prin proiectarea unor tipuri economice de apartamente, în şedinţă au fost făcute numeroase propuneri concrete. Arh. Ion Silvan a prezentat ultimele studii ale I.P.C.T. în care au fost obţinute economii serioase prin proiectare, realizîndu-se unele apartamente cu 2 camere sub costul de 1 500 lei m^2 de suprafaţă locuibilă şi în jurul a 45 000 — 50 000 lei costul unui apartament (în loc de 2 500 lei m^2 şi 80 000 — 85 000 lei apartamentul, cît s-a realizat în ultimul timp).

În referatul său, arh. Daniel Farb a arătat realizările obţinute de Institutul Proiect-Bucureşti prin îmbunătăţirea organizării proiectării şi îndreptarea atenţiei proiectanţilor asupra problemelor de economie. La locuinţele proiectate pentru Bucureşti — pe baza proiectelor tip întocmite de institut — s-au obţinut indici şi costuri care se apropie de sumele prevăzute în recentele hotărîri ale plenarelor comitetelor regionale de partid.

SURSE IMPORTANTE DE ECONOMII IN PROIECTAREA ŞI REALIZAREA ANSAMBLURILOR

O a doua problemă importantă, pe care numeroşi vorbitori au analizat-o, este problema rezervelor mari de economii care există în proiectarea şi executarea ansamblurilor urbanistice.

În referatul său, arh. G. Gusti a arătat că studiul economicităţii trebuie făcut în cadru urbanistic, la costul locuinţelor adăugîndu-se costurile amenajării urbanistice, fără de care nu se poate concepe un complex de locuit: lucrări tehnico-edilitare, spaţii verzi, drumuri, dotări social-culturale etc. Or, la aceste lucrări şi amenajări există mari rezerve de economii, care, socotite în ansamblu, pot duce la reducerea serioasă a investiţiilor totale.

În situaţia actuală însă — aşa cum a arătat directorul tehnic al Institutului Proiect-Bucureşti, ing. A. Lupescu — multe investiţii edilitare se fac oarecum la întîmplare, fără existenţa unui plan general al nevoilor de dezvoltare, întocmit de organele locale. Acelaşi lucru şi cu diverse dotări ale noilor cartiere: şcoli, spitale şi dispensare, magazine etc., care se construiesc uneori fără un studiu general, neţinînd seama că mai există alte dotări similare în imediata apropiere, ceea ce pune la îndoială urgenţa investiţiei. Arh. M. Silianu a dat în acest sens exemple concrete: cantine mari construite fără a se ţine seamă de existenţa celor de la uzinele unde lucrează locuitorii, spălătorii în fiecare tronson de locuinţe (care azi nu funcţionează), boxe în subsol la construcţii cu încălzire centrală, costul diferit al lucrărilor edilitare la cvartale echivalente.

« În ceea ce priveşte indicii a existat şi fetişismul indicilor densităţii », a spus arh. Silianu. « Am judecat dacă un cvartal în ansamblu este bun sau rău după cum prezintă o densitate mai mare sau mai mică.

Am uitat însă că adevărata problemă în legătură cu ansamblul, sub raport economic, este r a n d a m e n t u l pe care îl dă lucrarea de amenajare a teritoriului », cu alte cuvinte costul total investit pentru un locuitor cazat.

În același sens au vorbit arh. H. Maicu, arhitectul șef al Capitalei, și arh. M. Locar, director în D. A. U., arătînd că în proiectarea judicioasă a ansamblurilor și mai ales în aplicarea lor pe teren rezidă o importantă sursă de economii.

Trebuie lichidată practica realizării ansamblurilor după soluții de moment, insuficient gîndite și neeconomic realizate.

În ultima vreme a fost oprită practica greșită din trecut de a se realiza ansambluri de locuințe proiectate mai ales după criterii formaliste estetizante, urmărindu-se un fals caracter monumental, fără a se ține seama de specificul localității, de relief, ajungîndu-se la soluționări tehnico-edilitare scumpe, la dimensiuni mari construite și, în ultimă instanță, la un confort redus.

REALIZAREA DE ECONOMII PRIN PROIECTARE, SARCINA PRINCIPALĂ A ARHITECȚILOR

Sarcina pusă de partid și guvern în fața proiectării a mobilizat și activizat masa arhitecților.

În anii din urmă, călăuziți de directivele de partid și de stat, proiectanții au urmărit și realizat simțitoare îmbunătățiri în activitatea lor. S-au elaborat numeroase tipuri de locuințe variate și satisfăcînd cerințe diverse. În afara unor reduceri substanțiale de suprafețe anexe, realizate în anii trecuți, proiectarea tip din 1958, ca și proiectarea de investiții din numeroase institute, au obținut succese însemnate. Indici buni de folosire a suprafețelor (peste 50% suprafață locuibilă), costuri reduse pe metru pătrat construit (800—900 lei), pe metru pătrat locuibil (1 500—1 800 lei), pe cap de locatar (12 000—16 000 lei), constituie oglinda succeselor obținute de proiectanți în ultima vreme.

Soluționări tehnice noi au dus la consumuri reduse de oțel, la reduceri ale timpului de execuție (la blocurile de beton monolit care se execută la Petroșani după proiecte I.P.C.T. s-a redus cu 20% timpul de turnare a unui etaj, fără vreo mărire a prețului de cost).

Vorbitorii au arătat de asemenea unele lipsuri care persistă în sectorul proiectării. Astfel, ing. A. Lupescu, arh. D. Hardt, arh. H. Maicu au arătat că există o interpretare mecanică, fetișistă a indicilor, în special a lui K_3 (raportul dintre suprafața locuibilă și cea construită). Indicii nu trebuie să fie un scop în sine, ci etaloane de verificare a unor soluții bune.

De asemenea, s-a arătat că proiectarea tip trebuie să meargă pe linia realizării unei game mari de proiecte tip de principiu — care apoi să fie aplicate în situații concrete — și nu pe linia proiectării de construcții tip, care totdeauna sînt greu de aplicat pe teren.

Lipsuri însemnate persistă încă în activitatea D. A. U. pentru îndrumarea și avizarea arhitecturii. În legătură cu aceasta, arh. H. Maicu a spus: « S-au ridicat aici unele probleme în legătură cu poziția D.A.U-ului. Am fost în conducerea CSAC și a D.A.U. și nu neg importanța, necesitatea și aportul pe care D.A.U. l-a avut și îl mai poate avea în sectorul nostru. Dar o serie de forme birocratice, o închistare aunor tovarăși de la D.A.U., fac în unele cazuri să se frîneze investițiile și dezvoltarea justă a proiectării ».

Aceste lipsuri trebuie lichidate pentru a întări rolul organului de îndrumare, pentru a înlătura subiectivismul în avizare și a conduce în mod just și operativ opera de ridicare rapidă a proiectării la nivelul sarcinilor pe care le are în față.

În prezent nu este asigurată în suficientă măsură legătura proiectantului cu șantierul; chiar cînd această legătură există, ea este ineficientă, deoarece dreptul de control al arhitectului pe șantier este formal și practic inoperant.

Au fost făcute numeroase propuneri concrete pentru înlăturarea lipsurilor existente: stabilirea unui plan cert de perspectivă și realizarea unei coordonări interdepartamentale în problema locuințelor (arh. M. Locar), prevederea unui timp normal de proiectare, scurtarea acestui timp putînd duce la greșeli care să scumpească construcția (arh. C. Moșinschi), găsirea unor soluții tehnice mai economice, folosind just prefabricarea (arh. T. Niga) etc.

În discuții s-a arătat că aceste reduceri, sub o formă sau alta, sînt totuși limitate; desigur, există încă numeroase posibilități de reducere a prețurilor prin proiectare, dar rezervele în această privință se vor micșora din ce în ce, atingînd o limită ce nu se află prea departe și care, de la un anume moment, nu va mai putea fi depășită.

Pe de altă parte, elementul care reprezintă astăzi sursa cea mai importantă de realizare a unor economii masive este execuția: folosirea rațională a materialelor, mecanizării și prefabricării, buna organizare a șantierelor etc.

ȘANTIERUL, SURSĂ PRINCIPALĂ DE ECONOMII

Acest lucru a fost subliniat și susținut de cea mai mare parte a vorbitorilor. Desigur, aceasta trebuie înțeles în sensul cel mai larg, adică începînd de la soluțiile tehnice, la producția materialelor și pînă la execuția pe șantier.

În discuții s-au arătat foloasele unei juste industrializări a procesului de construcție, capabilă să ducă — atunci cînd este folosită pe șantiere concentrate, cu un număr mare de clădiri — la economii și scurtări ale timpului de execuție. Totodată s-a arătat însă că acceptarea pripită și necritică a unor soluții tehnice cu un caracter fals novator a avut ca rezultat o scumpire a construcțiilor, în loc să ducă la ieftinirea lor. Astfel, în unele construcții « industrializate », planșeele din elemente prefabricate costă de peste două ori mai mult decît cele executate prin mijloace tradiționale, execuția durînd cel puțin tot atîta timp cît execuția « monolit ». Mecanizarea « în sine », fără obiectiv direct, făcută pe șantiere mici, unde nu e rentabilă, încarcă de multe ori costul, fără ca lucrările să fie ajutate de prezența utilajului folosit, de multe ori neeconomic.

Soluția poate fi deseori raționalizarea procesului de execuție, nu numai prefabricare în uzine.

« Din cele ce se cunosc azi reiese că la actualul nivel tehnico-economic din țara noastră, prefabricarea în orice condiții pentru construcții de locuințe nu este rentabilă.

Gradul de înzestrare mecanică nu corespunde specificului locuințelor, deoarece mijloacele actuale de mecanizare nu pot influența decît productivitatea muncii la lucrări de săpături și parțial la unele lucrări de roșu, care reprezintă mult mai puțin de jumătate din valoarea totală a construcțiilor », a arătat tov. arh. Charlotta Schäffer-Levy în referatul său.

Numeroși vorbitori au arătat necesitatea folosirii materialelor locale pentru reducerea costului transportului, folosirii industriilor locale pentru realizarea de diverse obiecte de instalații. Arh. M. Locar a spus:

« Noi nu putem să nu ne spunem punctul de vedere în problema execuției. Acei arhitecți care sînt legați de lucrările lor, care urmăresc lucrările lor, nu pot să rămînă indiferenți la felul defectuos în care este organizată uneori executarea lucrărilor. Acei care merg pe șantier constată pe unele risipă, proastă execuție, proastă gospodărire, uneori chiar incompetența organelor tehnice de pe șantier; prețul de cost fără îndoială că este legat de problema aceasta a execuției și, după părerea mea a întrebuințării eficiente a materialelor, mîinii de lucru etc.

Există o dispersare a răspunderilor. Devizele, așa cum se alcătuiesc și s-a arătat lucrul acesta, constituie mari rezerve pentru risipă, acoperă proasta gospodărire ».

O cauză importantă în scumpirea și proasta calitate a lucrărilor de construcție o constituie și sortimentul redus de materiale de construcție de roșu și de finisaj și calitatea nesatisfăcătoare a unora dintre acestea.

« Anul trecut — a spus arh. H. Maicu — s-au dat oficial pierderi la cărămidă (prin spargere și deșeuri) 25%, iar la consumul de ouă — la export și în interior — pierderea oficială, la cîteva milioane, este de 1% spargeri. Se întreabă cu drept cuvînt unii tovarăși: este cărămida un lucru mai delicat decît oul ?»

Înlocuitorii de materiale deficitare sînt adesea de calitate mai proastă și costă mai scump decît materialele care sînt menite să le înlocuiască (lemnul de fag, mai scump decît cel de brad, de asemenea țiglele de ciment). În calea unei acțiuni sistematice de ieftinire a construcțiilor prin folosirea chibzuită a celor mai potrivite materiale stă modul uneori nejust de fixare a prețurilor, atît pentru materiale, cît și pentru manoperă, asigurîndu-se pentru unele cazuri prețuri sub valoarea de revenire (costul real) și pentru altele, prețuri ce includ beneficii exagerate. De asemenea, o greșită reglementare a calculului manoperei în deviz duce la evitarea pe șantiere a unor anume manopere (de exemplu, finisaje).

Prețurile reale ale materialelor de construcții de bază sînt mărite și prin manevrări repetate și transporturi încrucișate. E deajuns de amintit că un grup de locuințe al fabricii de cărămidă Urziceni a fost construit cu cărămidă adusă de la Jimbolia, care a costat dublu!

Îndreptarea multora dintre aceste lipsuri ar putea fi începută prin fixarea unei legislații unice în materie de construcții care să reglementeze rolul proiectantului, beneficiarului, executantului, organului de îndrumare și avizare, stabilirea de costuri unice, loco-șantier etc.

Pentru a se asigura valabilitatea documentării economice a proiectelor, pentru a îngădui alegerea competentă a soluțiilor celor mai economice, este necesar să se studieze unele aspecte ale legislației prețurilor, legislație ce reglementează latura economică a construcțiilor.

Fixarea de prețuri republicane l o c o ș a n t i e r ar putea înlătura în mare măsură scumpirile ce rezultă din manevrarea și transporturile repetate de la un loc la altul. Pînă la stabilirea acestora s-ar putea introduce raportarea realizărilor valorice și alocarea fondurilor de salarii după devizul convențional și nu după cel localizat, ceea ce ar elimina interesul executantului pentru scumpirea artificială a lucrărilor prin umflarea bazelor de prețuri. Trebuie de asemenea introduse în calcule prețurile reale ale manoperei.

Este probabil că stabilirea unor prețuri unice, care nu vor putea fi depășite, pentru fiecare obiect în parte — așa cum au propus, printre alții, arh. H. Maicu și arh. M. Locar — ar remedia considerabil situația, oprind suplimentarea continuă a investițiilor după aprobarea devizului.

Trebuie să se controleze îndeplinirea planurilor nu numai prin planul î n g r e u t a t e al industriei metalurgice (referitor la echipamentul și furniturile pentru construcții) sau prin planul valoric al industriei construcțiilor, ci și prin planul fizic pe sortimente.

*

Prin referatele documentate, prin discuțiile vii și constructive, prin numeroasele și importantele propuneri concrete aduse de participanți, ședința plenară lărgită a comitetului de conducere al Uniunii Arhitecților a însemnat o contribuție de seamă a arhitecților la rezolvarea marilor sarcini ce stau în fața sectorului de construcție.

În urma dezbaterilor, comitetul de conducere a adoptat unele concluzii care vor fi transmise tuturor organizațiilor și instituțiilor interesate.

Este de cea mai mare importanță ca filialele și cercurile Uniunii Arhitecților să prelucreze cu masa membrilor aceste concluzii și să-i mobilizeze pe aceștia pentru rezolvarea concretă a importantei sarcini de reducere a prețului de cost al construcțiilor de locuințe.

CONCLUZIILE

şedinţei plenare lărgite a comitetului de conducere al Uniunii Arhitecţilor asupra problemei reducerii costului construcţiilor de locuinţe

I

Şedinţa plenară lărgită a comitetului de conducere al Uniunii Arhitecţilor din 18 şi 19 iunie 1958, a dezbătut problema reducerii costului construcţiilor de locuinţe, problemă importantă şi de complexitate deosebită.

Insufleţiţi de dorinţa de a aduce la îndeplinire hotărîrile partidului şi guvernului referitoare la construcţia de locuinţe pentru oamenii muncii, arhitecţii participanţi la şedinţă au analizat în referate şi în intervenţiile lor, atît realizările, cît şi lipsurile existente în domeniul construcţiei de locuinţe.

Lucrările şedinţei plenare a comitetului de conducere au subliniat însemnatele realizări obţinute în ultimii ani pe drumul asigurării oamenilor muncii cu locuinţe din ce în ce mai bune şi mai economice. Totodată au fost scoase în evidenţă unele deficienţe din diferite domenii ale sectorului de construcţii şi arhitectură (cercetare, proectare, avizare, execuţie, materiale, industrializare, mecanizarea şantierelor etc.), precum şi din unele sectoare care influenţează direct preţul de cost al construcţiei de locuinţe (planificare, beneficiari etc.).

Şedinţa plenară a comitetului de conducere a subliniat că problema locuinţei are o foarte mare importanţă în opera de construire a socialismului în ţara noastră. Discuţiile au subliniat puternic dorinţa şi hotărîrea fermă a arhitecţilor de a lupta pentru reducerea preţului de cost şi de a contribui prin aceasta la realizarea a cît mai multe locuinţe pentru oamenii muncii.

II

Problema locuinţei, problemă socială complexă, trebuie studiată şi rezolvată prin prizma cadrului urbanistic cu care se intercondiţionează şi care poate asigura în mod raţional cerinţele complexe de locuire (lucrări tehnico-edilitare, spaţii plantate şi de sport, clădiri de interes obştesc etc. etc.).

În consecinţă, costul locuinţei nu poate fi examinat în mod limitativ — cost pe apartament — ci cost total al investiţiei necesare asigurării acestor condiţii complexe de locuire, necesare satisfacerii cerinţelor vieţii normale.

Tot astfel şi problema laturii estetice a locuinţei trebuie rezolvată în acelaşi mod, subordonată condiţiilor generale social-economice ale ansamblului; aceasta, bineînţeles, fără să se neglijeze preocupările de ordin estetic faţă de locuinţă ca obiect.

*

Rezolvarea problemei locuinţei nu se poate face fără o analiză ştiinţifică a necesităţilor obiective.

Aceasta cu atît mai mult cu cît în prezent, ca urmare a moştenirii orînduirii capitaliste, în oraşele noastre există o situaţie deficitară în domeniul spaţiului de locuit. Această situaţie face ca sarcina actuală să nu fie realizarea unei locuinţe perfecte, care să satisfacă doar cerinţele unui număr restrîns de beneficiari, ci ridicarea eficientă şi treptată a nivelului general de locuire al oamenilor muncii, în comparaţie cu situaţia existentă.

Stabilirea unei baze ştiinţifice de pornire — determinată de corelaţia dintre necesităţile în creştere (încă insuficient şi neunitar detectate) şi dintre posibilităţile de rezolvare economică — poate fixa intensitatea şi ritmul, etapele şi obiectivele.

Importanţa abordării problemei locuinţei de pe aceste poziţii este evidentă, deoarece numai în acest fel se poate stabili în mod ştiinţific tematica generală a locuinţei. Temele vor trebui să precizeze confortul locuinţei — potrivit cu etapele de dezvoltare economică şi corespunzător cu specificul localităţilor sau regiunilor, cu amplasamentul locuinţei în cadrul oraşului etc.

Tema generală o dată stabilită, va da posibilitatea de a se trece la proiectarea unor tipuri de locuinţe cît mai economice în funcţie de gradul de confort, de a se preciza sistemele şi metodele de construcţie cele mai potrivite şi de a se stabili preţurile ca ordin de mărime, dinamica ritmului de construcţie, materialele şi cadrele necesare volumului construcţiei.

În prima etapă, obiectivul principal fiind acoperirea în cît mai mare măsură a deficitului actual de locuinţe, gradul de confort trebuie examinat atent, adoptîndu-se tipuri de locuinţe cu confort corespunzător etapei date; aceste tipuri vor putea evolua, la momentul oportun, în ceea ce priveşte gradul de confort.

*

Şedinţa plenară consideră că abordarea problemei locuinţei de pe o bază ştiinţifică va crea condiţiile necesare arhitecţilor şi proiectanţilor de a elabora, la cererea beneficiarilor, gama întreagă de proiecte de locuinţe apte a fi repetate în mare serie, dotate cu un confort variabil, avînd suprafeţe strict necesare, costul cel mai redus posibil şi un aspect plăcut.

III

Analizînd cauzele care au dus la scumpirea construcţiilor de locuit, plenara a constatat că ele sînt determinate de un complex de factori, rezultat al unor lipsuri ale sectorului de construcţie şi ale altor sectoare de activitate.

Astfel, au fost semnalate următoarele deficienţe:

— lipsurile în concepţia arhitecturală şi în activitatea arhitecţilor şi a proiectanţilor;

— stabilirea cu întîrziere a planurilor anuale de investiţii în domeniul locuinţelor a dus la greutăţi în planificarea proiectării şi execuţiei, la proiectare grăbită (în paralel cu execuţia), la etapizări modificate pe parcurs, modificări în organizarea şantierelor etc.;

— nerespectarea în numeroase cazuri a principiului de comasare a investiţiilor în locuinţe în cadrul oraşului (atît ca beneficiar, cît şi ca executant), deşi forurile superioare de stat au recomandat aceasta (de exemplu, în oraşele Ploieşti, Cluj, Bucureşti etc.);

— atitudinea departamentelor şi instituţiilor beneficiare, care deseori privesc problema investiţiilor în locuinţe prin prizma intereselor strîmte ale unităţii respective, impunînd teme exagerate, avînd pretenţii nejustificate la alegerea terenurilor (cvartale neapărat separate), acceptînd deseori cu uşurinţă devizele suplimentare ale constructorilor;

— unele prevederi ale legislaţiei din domeniul construcţiilor, determină pe şantiere un aparat administrativ prea mare, care încarcă costul construcţiilor. În acelaşi timp însă lipseşte o precizare clară a răspunderilor şi rolurilor proiectantului, beneficiarului, avizării şi îndrumării, cît şi ale executantului, în întreg procesul de execuţie. De asemenea, nu este reglementată posibilitatea şi modul de expropriere şi dărîmare, ceea ce duce la soluţii de ansamblu scumpe (lucrări edilitare suplimentare etc.);

— preţul ridicat şi calitatea deseori slabă a materialelor de construcţie; dată fiind ponderea mare a costului materialelor faţă de costul manoperei, în costul total al construcţiilor de locuinţe (60—65%), reducerea preţului materialelor este foarte importantă. Pentru exemplificare s-au precizat în această ordine de idei, următoarele:

— calitatea cărămizilor, în general slabă, dă naştere la deşeuri prin transport şi manipulare (cca. 25%);

— înlocuitorii de materiale sînt de multe ori mai scumpi decît materialele ce trebuie înlocuite;

— tîmplăria este uneori de calitate necorespunzătoare, necesitînd reparaţii care sporesc preţul de cost;

— materialele locale nu sînt suficient cunoscute şi utilizate;

— lipsa materialelor de finisaj şi de instalaţii duce la întîrzierea dării în folosinţă a clădirilor sau la soluţii de compromis, defectuoase şi în consecinţă scumpe.

— Greşeli comise în aplicarea prefabricării şi mecanizării în construcţii. Astfel, introducerea unor metode industriale şi a unor elemente prefabricate nu s-a făcut totdeauna pe baza unor studii şi pregătiri temeinice şi ţinînd seama de rentabilitatea acestor metode; ca urmare, în anumite cazuri, industrializarea a dus în practică la efecte contrare celor scontate şi anume la scumpirea costului construcţiilor; astfel, de exemplu, planşeele şi şarpantele din beton prefabricat costă în prezent dublu faţă de construcţiile corespunzătoare din beton monolit sau lemn.

— Lipsuri în organizarea execuţiei construcţiilor, care duc la creşterea preţului de cost; astfel:

— planul şi productivitatea muncii se urmăresc valoric şi ca atare apare tendinţa de mărire a costului lucrării;

— fondul de salarii pentru manopera construcţiilor se acordă proporţional cu valoarea totală a lucrării şi în consecinţă există de asemenea tendinţa de mărire a devizului;

— pe unele şantiere dăinuieşte o proastă gospodărire, irosindu-se materiale, iar conducerea directă a lucrărilor pe şantiere este lăsată uneori pe seama unor tehnicieni de slabă calificare;

— se fac deseori transporturi încrucişate şi manevrări repetate.

— Lipsuri în domeniul cercetărilor, producerii şi îmbunătăţirii materialelor de construcţie; insuficienta coordonare a acestui domeniu cu proiectarea şi execuţia; insuficienta folosire a construcţiilor experimentale.

*

Şedinţa plenară a analizat pe larg deficienţele şi lipsurile din activitatea arhitecţilor, ca proiectanţi şi coordonatori ai institutelor de proiectare, lucrători în organele de stat de arhitectură.

Multă vreme, arhitecţii din organele de conducere ale instituţiilor arhitecturale şi numeroşi arhitecţi proiectanţi nu au acordat importanţa cuvenită laturii tehnico-economice a construcţiilor de locuinţe, inclusiv problemelor reducerii costului.

Ministerul Construcţiilor şi Materialelor de Construcţie şi Departamentul de Arhitectură şi Urbanism din acest minister nu au stabilit suficient de clar căile de reducere a preţului de cost al locuinţelor, pentru ca organele subordonate şi proiectanţii să aibă o linie precisă de urmat. De asemenea, conducerile institutelor de proiectare şi arhitecţii autori de proiecte nu s-au orientat mai din timp către soluţiile cele mai simple, mai economice, care să corespundă cel mai bine, atît posibilităţilor actuale, cît şi felului de trai al oamenilor muncii.

Pe plan urbanistic, problema economicităţii nu a fost abordată în mod ştiinţific decît în ultimul timp şi încă în mică măsură.

În proiectarea ansamblurilor s-a acordat adeseori prea mare importanţă aspectelor de compoziţie, urmărindu-se efecte monumentale, neţinînd seama în suficientă măsură de specificul localităţii, de relief etc.; aceasta a dus la soluţionări neeconomice ale lucrărilor tehnico-edilitare şi la rezolvări scumpe în proiectarea obiectelor: dimensiuni mari construite, faţade decorate inutil (ancadramente, cornişe complicate, accente arhitecturale). Astfel de ansambluri s-au proiectat în Valea Jiului, Hunedoara, Bucureşti etc.

În privinţa proiectării clădirilor de locuit propriu-zise, mult timp a dăinuit concepţia greşită a unui singur tip de apartament valabil peste tot, neţinînd seama de diferenţele reale în modul de trai al diferitelor categorii de locatari. S-au prevăzut suprafeţe construite mari pentru circulaţii şi alte spaţii interioare inutile, s-au prevăzut la toate proiectele tip un grad maxim de confort (camere necomandate, băi complete, număr exagerat de spălătorii, subsoluri totale cu 1,5 m peste nivelul solului, cîte două boxe pentru fiecare apartament etc.). Numai în ultimul timp au fost proiectate locuinţe mai simple, mai economice, prevăzînd şi bucătării de locuit (tinde) sau accese de pe coridoare exterioare, duşuri în loc de băi etc., tipuri care corespund mai bine sarcinilor etapei actuale, permiţînd realizarea unui număr sporit de locuinţe din fondurile disponibile. S-a constatat cu această ocazie lipsa de orientare a unor beneficiari de investiţii, care au evitat să folosească asemenea tipuri economice.

Proiectarea tip, care a obţinut rezultate bune privind economia de spaţiu, adoptarea de soluţii raţionale şi reducerea timpului de proiectare, s-a axat prea mult pe studiul clădirii de locuit luată în sine, considerată ca obiect izolat şi finit, neglijînd studierea locuinţei în legătură cu întregul ansamblu în care ea este amplasată. Astfel se explică de ce pînă în prezent există încă dificultăţi serioase în aplicarea proiectelor tip, la soluţionarea ansamblurilor şi de ce nu există încă un sortiment satisfăcător de soluţii, atît din punct de vedere funcţional — al gradării confortului — cît şi al sistemelor constructive.

Cauzele acestei situaţii constau în parte în tendinţa exagerată de a realiza cît mai multe proiecte tip de locuinţe, la nivelul de proiect de execuţie, în detrimentul studiilor şi sarcinilor directive care să servească la alegerea partiurilor, lăsînd libertate mai mare în compunerea ansamblurilor, cu condiţia respectării limitelor economice stabilite prin unele clădiri-etalon.

Arhitecţii proiectanţi nu au acordat mult timp atenţia necesară întocmirii documentaţiei economice a proiectelor (evaluări, măsurători, devize), ceea ce a dus la diferenţe mari între evaluările din sarcinile de proiectare şi devizele proiectelor tehnice, la posibilitatea depăşirii devizelor de către executanţi, depăşirea aceasta fiind uneori justificată de lipsa prevederilor din proiecte; alteori aceste diferenţe au permis risipa de materiale pe şantier.

Sedinţa plenară consideră că arhitecţii au manifestat în repetate rînduri pasivitate în activitatea lor, prin aplicarea fără discernămînt a unor soluţii tehnice rezultate din prescripţii, normative, instrucţiuni etc. rupte de realităţi, ceea ce a dus la ridicarea costului locuinţelor.

În sfîrşit, atunci cînd costul locuinţei — considerată ca obiect în sine — nu va mai prezenta variaţii mari (în funcţie de o suprafaţă medie construită, strict necesară pentru un apartament, şi de un anumit nivel mediu de execuţie), soluţia urbanistică va putea interveni mai departe cu eficacitate în reducerea costului investiţiei totale. Pe această treaptă există posibilităţi de a obţine rezultate pozitive în privinţa economicităţii. Aceasta nu înseamnă însă că nu există şi alte numeroase posibilităţi de reducere a costului, cum ar fi cele referitoare la conţinutul temei de proiectare, la folosirea raţională a mijloacelor de execuţie (materiale şi manoperă), la mai buna planificare şi organizare a execuţiei etc.

IV

Dezbaterile şedinţei plenare lărgite a comitetului de conducere al Uniunii Arhitecţilor au reliefat cu deosebită claritate rolul şi răspunderea arhitecţilor ca factori importanţi în procesul realizării locuinţelor.

Arhitectul trebuie să cunoască legile generale de dezvoltare ale societăţii şi condiţiile concrete politico-economice ale etapei actuale; el trebuie să fie în miezul problemelor social-economice ale epocii sale, pentru a căror rezolvare trebuie să lupte în mod activ.

Arhitectului autor de proiect trebuie să i se dea rolul de a fi un factor de răspundere în procesul complex de soluţionare, materializare şi coordonare a investiţiilor; el trebuie să vegheze deci, în primul rînd, asupra economicităţii soluţiilor date de proiectare.

În calitatea sa de coordonator unic al proiectului, arhitectul trebuie să dea dovadă prin munca sa de iniţiativă cetăţenească, de viziune de ansamblu, inventivitate profesională şi de capacitate tehnică, îmbinînd preocupările de funcţiune, confort şi aspect, cu acelea de economie.

Arhitectul autor de proiect trebuie să urmărească cu consecvenţă materializarea operei sale, în toate aspectele ei, colaborînd activ cu constructorul, pe şantier, pentru realizarea întocmai şi deplină a proiectului şi devizului.

În etapa actuală este necesar ca arhitecţii proiectanţi să-şi axeze în şi mai mare măsură eforturile pe problemele economiei în domeniul construcţiilor de locuinţe, descoperind toate rezervele posibile, atît pe plan urbanistic, cît şi arhitectural. Astfel:

— arhitecţii vor trebui să aleagă cele mai judicioase soluţii de ansamblu, în funcţie de condiţiile terenului, asigurînd randamentul maxim al lucrărilor edilitare;

— în egală măsură, în cadrul stabilirii amplasamentului şi a soluţiei de ansamblu, arhitecţii trebuie să ţină seamă de stabilirea judicioasă a bazelor de aprovizionare cu materiale de construcţii, de justa organizare a şantierului şi de bazele de preţuri care rezultă din aceasta;

— la stabilirea unor teme raţionale de locuinţe corespunzătoare etapei economice actuale, arhitecţii trebuie să sprijine activ beneficiarii de investiţii;

— în realizarea locuinţei propriu-zise, arhitecţii vor trebui să asigure cea mai strictă economicitate a spaţiilor construite, realizînd indici de locuibilitate ridicaţi, coordonînd în acest scop activitatea colaboratorilor ingineri, spre alegerea celor mai adecvate soluţii constructive, de instalaţii, exploatare etc.;

— un aport important vor trebui să aducă arhitecţii la proiectarea dotării acestor apartamente cu echipamentul mobilier, pentru a asigura în cadrul economiei generale de suprafaţe, funcţionarea optimă şi confortul maxim.

În vederea asigurării unui schimb de experienţă cît mai eficace între toţi proiectanţii construcţiilor de locuinţe, arhitecţii trebuie să-şi intensifice activitatea lor în cadrul Uniunii Arhitecţilor, participînd la dezbaterile şi la acţiunile ce se organizează în acest scop.

*

Şedinţa plenară recomandă arhitecţilor din organele de conducere ale activităţii arhitecturale să-şi axeze de asemenea activitatea pe problema economiei maxime în construcţiile de locuinţe, îndrumînd în consecinţă pe proiectanţi, iniţiind studii şi făcînd propuneri forurilor de resort, în vederea rezolvării deficienţelor semnalate în alte sectoare de producţie.

Astfel, este indicat ca aceste studii şi propuneri să se refere la unele obiective principale, cum ar fi:

— stabilirea unei teme generale pentru locuinţe, rezultată din examinarea necesităţilor în acest domeniu şi confruntarea lor cu posibilităţile tehnico-economice privite în perspectivă;

— asigurarea unui plan de perspectivă şi a unor planuri anuale de investiţii, din care să rezulte sarcinile şi etapizarea în domeniul construcţiilor de locuinţe;

— stabilirea — pe etape mai lungi — a criteriilor de apreciere a materialelor deficitare şi condiţiile de folosire a acestora; orientarea industriei materialelor de construcţie spre acoperirea cantitativă şi calitativă a sortimentelor de materiale curente sau noi necesare producţiei;

— stabilirea unei linii clare în aplicarea politicii de industrializare a construcţiilor, în situaţia concretă a economiei ţării noastre. Industrializarea trebuie aplicată în aşa fel încît să reprezinte o cale principală a reducerii constului locuinţelor;

— rezolvarea proiectării mobilierului standard de locuinţe în cadrul proiectării locuinţelor, pentru a putea realiza economii în dimensionarea interioară în funcţie de mobilier;

— întărirea legăturii dintre cercetare, proiectare şi execuţie, orientînd cercetările în primul rînd asupra problemelor urgente puse de producţia de locuinţe cu maximum de economie;

— corectarea legislaţiei financiare astfel încît ea să fie mai bine adaptată specificului muncii în construcţii şi să ajute efectiv la reducerea costului construcţiilor;

— urmărirea şi generalizarea principiului just al investitorului unic — sfatul popular.

Plenara consideră că ar fi necesară iniţierea din timp — în paralel cu acţiunea de reducere a costului construcţiilor de locuinţe — şi a acţiunii de îmbunătăţire a calităţii execuţiei, deoarece în economicitatea generală este deosebit de important faptul că la unele construcţii noi sînt necesare reparaţii capitale, în afara reparaţiilor curente, la foarte scurt timp după darea lor în folosinţă.

*

Uniunea Arhitecţilor trebuie să lupte cu consecvenţă pentru clarificarea, în complexul ei, a problemei reducerii preţului de cost şi a îmbunătăţirii calităţii locuinţelor, trebuie să mobilizeze masa arhitecţilor pentru rezolvarea acestor importante sarcini, să lupte pentru asigurarea condiţiilor necesare activităţii membrilor săi.

În vederea acestui scop U.A. trebuie:

— să organizeze periodic dezbateri în cercuri, filiale şi la Casa Arhitectului, prin care să se poată urmări evoluţia rezolvării sarcinilor de mai sus;

— să asigure o mai strînsă colaborare cu ASIT, în rezolvarea problemelor tehnico-economice ale proiectării şi executării locuinţelor;

— să organizeze deplasări în ţară şi străinătate, în vederea documentării complexe şi actuale a proiectanţilor în problema locuinţelor;

— să urmărească, să stimulze şi să popularizeze pe toate căile rezultatele valoroase obţinute de arhitecţi în proiectarea şi construirea de locuinţe ieftine, confortabile şi frumoase.

*

Şedinţa plenară lărgită a comitetului de conducere al Uniunii Arhitecţilor, ţinînd seama de spiritul constructiv în care s-au desfăşurat dezbaterile, ca şi de realizările obţinute de arhitecţi în ultimul timp în domeniul proiectării locuinţelor, îşi exprimă convingerea că arhitecţii vor contribui cu tot elanul şi capacitatea lor profesională la acţiunea de mare amploare, cu caracter profund patriotic, ce se desfăşoară pentru construirea în cel mai scurt timp a cît mai multe locuinţe bune, economice şi frumoase.

DEPOU DE LOCOMOTIVE LA VIŞEUL DE JOS

Autori, arhitecţii L. Schwarz, D. Eftimiu şi ing. A. Froimescu
Institutul de proiectare al căilor ferate (I.P.C.F.)

Depoul de locomotive realizat la Vişeul de Jos reprezintă o celulă experimentală pentru remizarea a trei locomotive. Această celulă poate fi repetată pînă la completarea unui depou semicircular. Pentru depoul de la Vişeul de Jos, extinderea finală a fost prevăzută, prin program, la trei celule de cîte trei locomotive fiecare.

Depoul cuprinde şi un atelier cu secţii de sudură, fierărie, strungărie, armături, precum şi sculărie, spălător cu duş, w.c., vestiare etc.

Adoptarea acoperirii cu pînze subţiri de beton a constituit o soluţie nouă la noi, în cazul depourilor de locomotive. Izolarea s-a făcut la intrados cu «citom», la extrados executîndu-se o izolare termică cu beton poros, peste care s-a aplicat irasbit cu două rînduri de pînză de cînepă.

Deşi, datorită vînturilor puternice din regiune, nu au putut fi prevăzute ferestre obişnuite, totuşi iluminarea naturală a fost realizată în bune condiţii printr-o amplasare judicioasă a ferestrelor proiectate.

Aspectul spaţial al construcţiei a fost determinat de necesitatea funcţională a legării halei de remizare cu atelierul, precum şi de soluţia de acoperire. Legătura s-a realizat printr-o paserelă prevăzută şi cu un canal de reparaţii (senkkanal).

Finisajul exterior a fost executat din placaj de cărămidă aparentă, cu ancadramente din similipiatră la uşi şi ferestre; soclul a fost executat de asemenea din similipiatră; pardoseala halei de remizare a fost realizată din calupuri de piatră cubică, iar a atelierului, din calupuri de stejar.

Arh. Lucian Schwarz

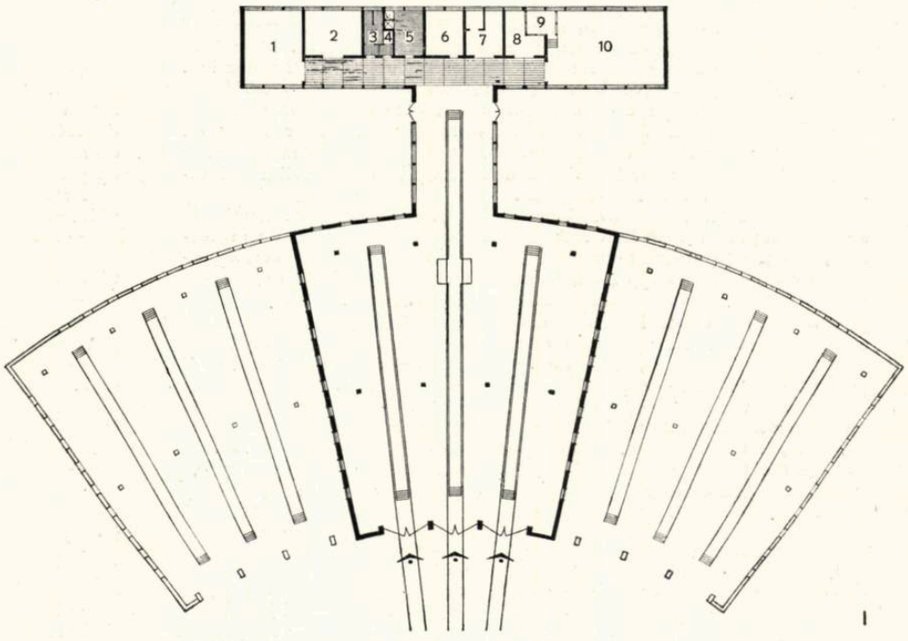

1

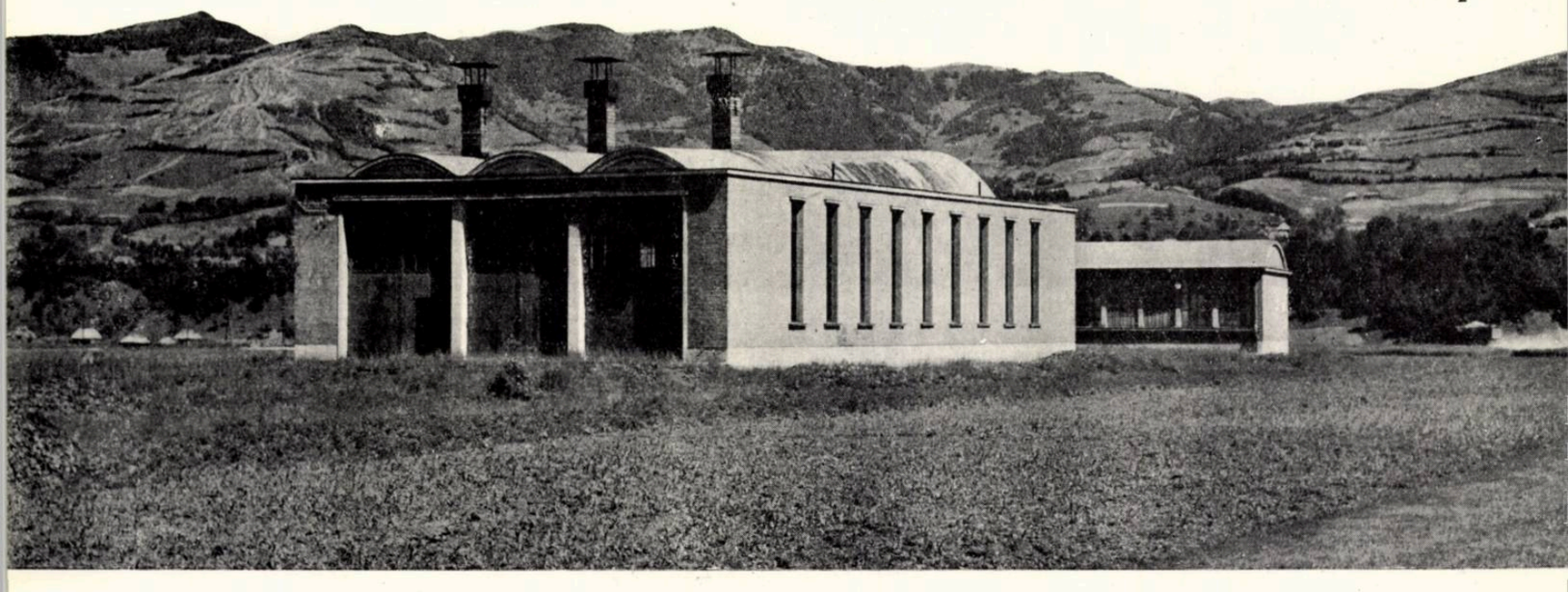

2

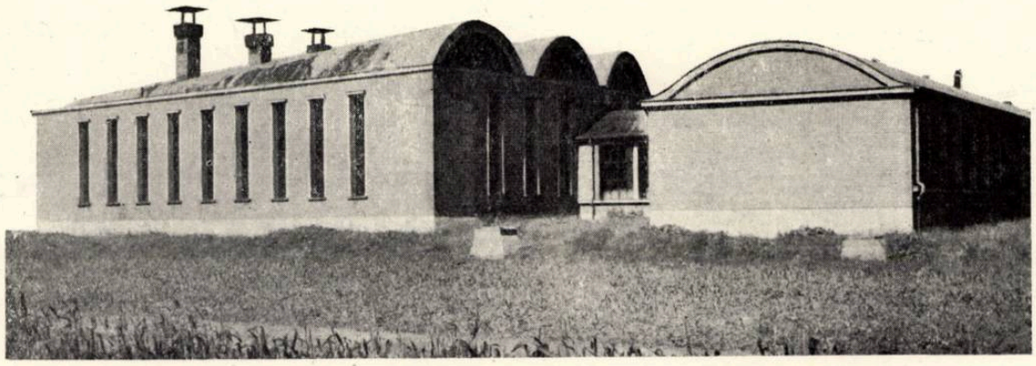

3

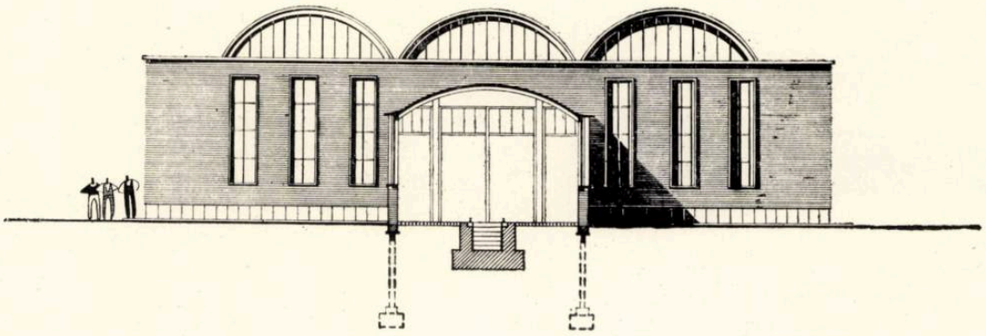

4

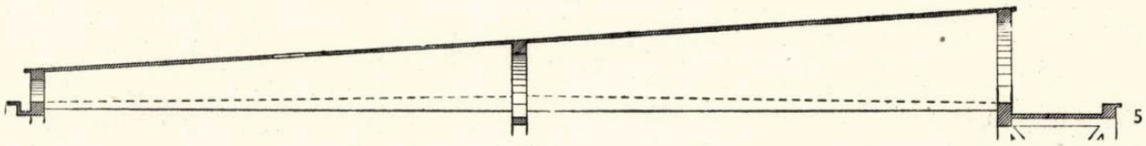

5

6

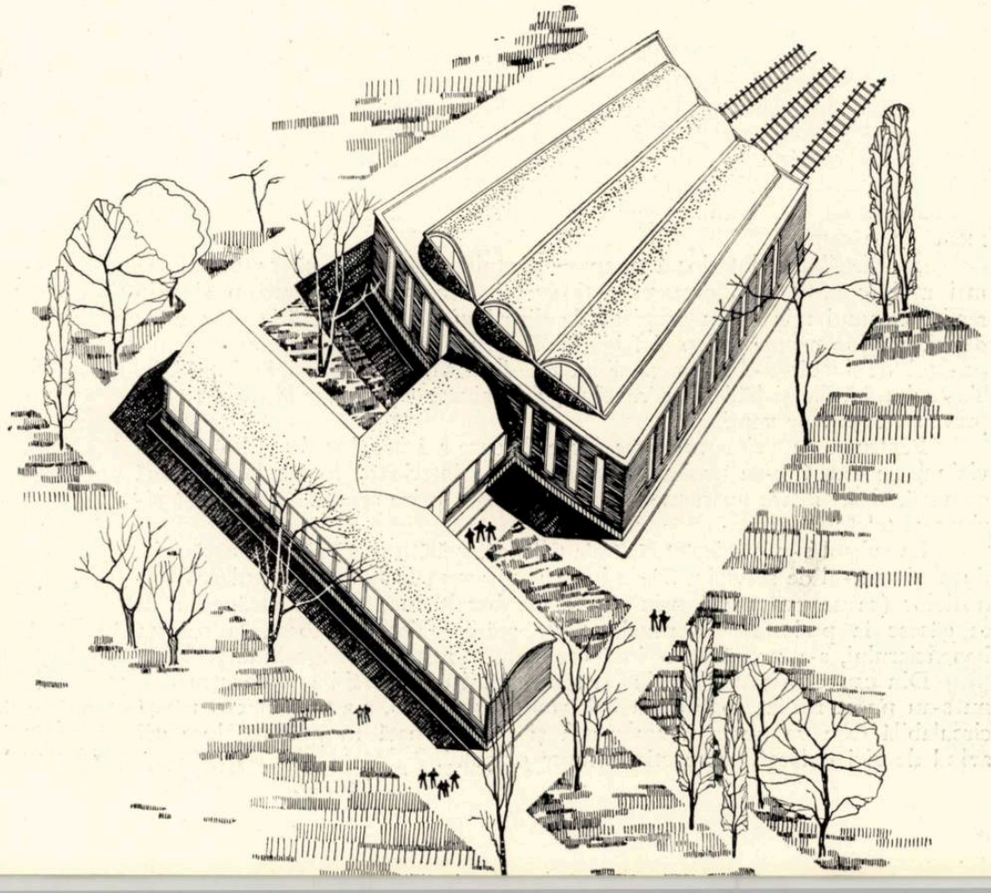

1. Plan
   1. Fierărie — 2. Armături — Pompe
   3. W. C. bărbaţi — 4. W. C. femei
   5. Spălător şi duşuri — 6. Vestiar
   7. Sudură — 8. Sculărie — 9. Maistru
   10. Strungărie
2. *Vederea remizei construite*
3. *Vederea remizei construite*
4. *Secţiune prin corpul de legătură*
5. *Acoperirea unui canal cu pînză subţire de beton armat — Secţiune*
6. *Perspectivă aeriană*

BLOC DE LOCUINŢE PE BULEVARDUL ILIE PINTILIE BUCUREŞTI

Autori, arhitecţii I. Giurgea
şi D. Ştefănescu-Goangă
Institutul Proiect-Bucureşti

Pe terenul situat în b-dul Ilie Pintilie nr. 50 A se construieşte în momentul de faţă un bloc de locuinţe pentru salariaţii Ministerului Industriei Bunurilor de Consum. Ridicat pe locul unei construcţii dărîmate de bombardament urmează ca împreună cu construcţiile vecine (blocul M. A. I. şi blocul C.S.P.) să creeze un cadru arhitectonic pe această importantă arteră de circulaţie.

Prin tema de proiectare se cerea un număr cît mai mare de apartamente, pentru un număr cît mai mare de locatari adăpostiţi în condiţii optime.

Secţiunea de arhitectură şi sistematizare a Sfatului popular a cerut studierea clădirii în funcţie de organizarea viitorului cvartal cuprins între calea Dorobanţi, str. Căderea Bastiliei, b-dul Ilie Pintilie şi str. Gr. Alexandrescu, respectarea cornişei la cota + 20,50 m şi respectarea curţii de lumină a construcţiei vecine.

Pentru a se organiza spaţiul în vederea creării unui cvartal, noua construcţie ocupă spaţiul dintre clădirile existente alăturate. Deoarece pe acest teren se află deocamdată o construcţie veche (parter şi etaj), în prima etapă se construieşte numai pe terenul liber, urmînd ca ulterior construcţia să se dezvolte pe tot terenul.

Noul bloc este alipit de calcanul construcţiei existente şi ocupă o suprafaţă de teren în formă de L, pentru a respecta curtea de lumină a clădirii vecine. În gabaritul impus s-au realizat: subsol, parter şi 6 etaje. Pe suprafaţa de construcţie de 225 m² s-au obţinut 21 de apartamente cu 1, 2 şi 3 camere, proiectate astfel ca printr-o mică modificare (schimbarea unei uşi) să se creeze la fiecare nivel trei apartamente de două camere sau un apartament de trei camere, un apartament de două camere şi un apartament de o cameră.

În distribuţia interioară a apartamentului s-a căutat să se obţină cît mai mult confort prin camere spaţioase şi necomandate, precum şi prin realizarea unui mic oficiu ca piesă de distribuţie între bucătărie şi camera de zi, cu loc pentru dulap şi frigider. Pentru folosirea la maximum a suprafeţei de locuit s-a creat posibilitatea de a se lua masa şi în bucătărie. Toate bucătăriile şi băile sînt ventilate şi luminate direct, iar la cămări s-au prevăzut coşuri de ventilaţie.

Pentru a se evita montarea întîmplătoare a antenelor de radio şi televiziune pe terasă, s-au proiectat numai antene interioare legate la o antenă comună, fixă, fiecare apartament avînd instalate prize speciale pentru televiziune şi telefon.

La subsol s-au proiectat centrala termică, spălătoria, călcătoria, uscătoria, duşul şi w.c.-ul de serviciu, 20 de boxe şi un crematoriu pentru arderea gunoaielor (ce se evacuează prin tuburi de bazalt montate în încăperile ce se găsesc la podestele intermediare ale scării). Tot în subsol, la cererea beneficiarului, s-a prevăzut o încăpere pentru instalaţia frigorifică.

Din cauza spaţiului restrîns şi a orientării nefavorabile a construcţiei, nu s-au putut realiza loggii sau balcoane; în schimb, s-a proiectat o terasă circulabilă care va putea fi amenajată şi transformată în grădină, locatarii avînd de aici o largă perspectivă asupra oraşului.

Arh. D. Ştefănescu-Goangă

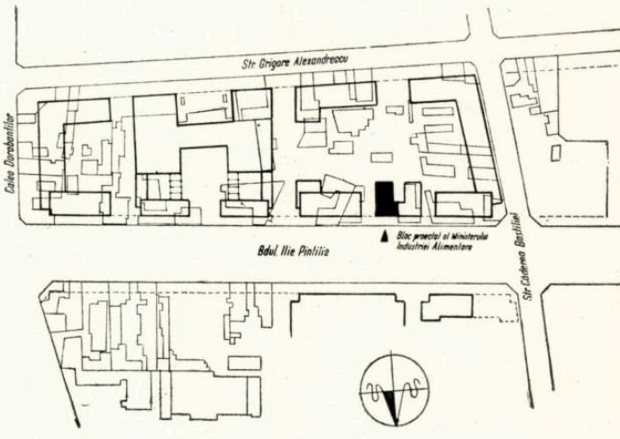

Plan de situaţie

Plan etaj curent

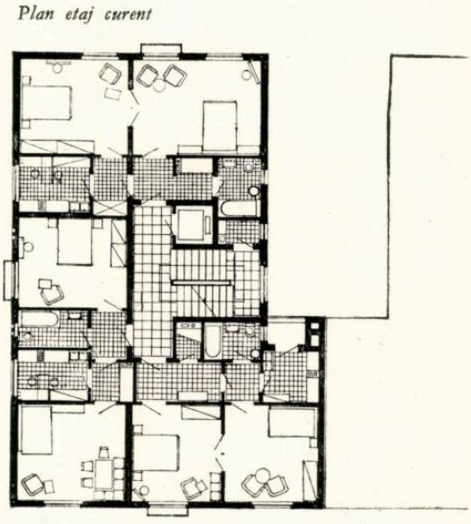

UN PAVILION CHIRURGICAL LA PITEŞTI

Autori, arhitecţii I. Deşcu,
M. Bodianu, M. Florea

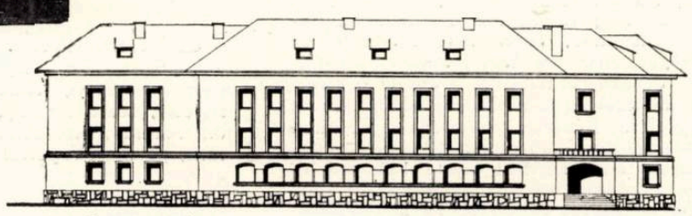

Faţada principală

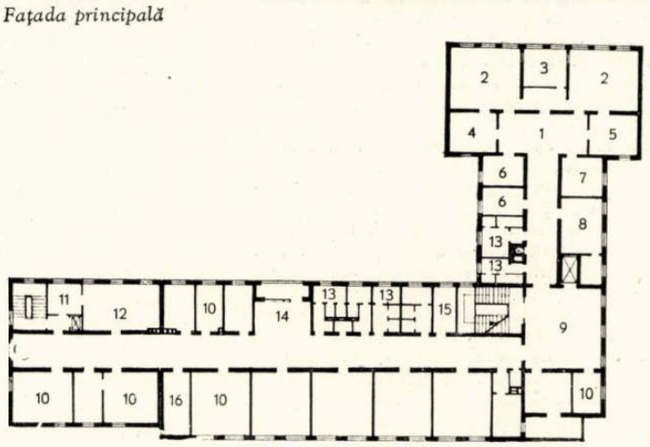

Plan etaj curent

1. Degajament grup operator — 2. Săli aseptice (etaj I) — Săli septice (etaj. II) — 3. Sterilizare — 4. Reanimare — 5. Preparare — 6. Depozit de instrumente — 7. Consultaţii — 8. Pansamente — 9. Hol cu lift — 10. Saloane pentru bolnavi — 11. Oficiu — 12. Sală de mese — 13. Grupuri sanitare 14. Buzunar cu loggie — 15. Cameră de gardă — 16. Lenjerie

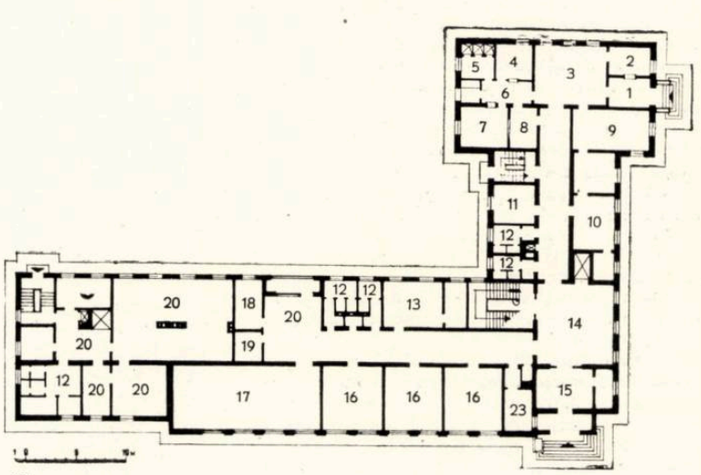

Plan parter

1. Intrare bolnavi — 2. Înregistrare — 3. Aşteptare — 4. Rufe murdare 5. Duşuri — 6. Dezbrăcare — 7. Rufe curate — 8. Îmbrăcare — 9. Consultaţii — 10. Medici — 11. Primire şi triere lenjerie — 12. Grupuri sanitare 13. Farmacie cu depozit de medicamente — 14. Hol principal cu lift pentru bolnavi — 15. Intrarea principală cu informaţii — 16. Birouri administrative — 17. Sală de şedinţe şi bibliotecă — 18. Medic de gardă 19. Depozit — 20. Buzunar cu loggie — 21. Bucătărie cu anexe — 22. Birou administrativ — 23. Medic şef

Pavilionul chirurgical cu 100 de paturi construit în oraşul Piteşti face parte dintr-un complex spitalicesc care urmează a se dezvolta.

Proiectarea acestui pavilion a început în 1953, iar execuţia în 1954, fiind dat total în folosinţă la finele anului 1957.

Suprafaţa construită a acestui pavilion este de 1 240 m², iar suprafaţa desfăşurată pe cele trei caturi este de 3 720 m².

Pavilionul este construit cu subsol, parter şi două etaje şi cuprinde următoarele funcţiuni: la subsol: spălătoria, depozite de efecte şi centrala termică; la parter: primirea şi înregistrarea bolnavilor, administraţia şi grupul alimentar; la etaje: grupurile operatoare şi spitalizarea.

Suprafaţa de spitalizare ce revine unui pat este de 5,7 m², iar volumul de aer corespunzător acestei suprafeţe şi unei înălţimi a încăperilor de 3,5 m este de cca. 20 m³.

Suprafaţa ferestrelor reprezintă, pentru încăperile spitalizării, 1/7 din suprafaţa pardoselii.

Pavilionul este executat pe ziduri portante de cărămidă cu planşeele şi întreaga structură de rezistenţă de beton monolit. Învelitoarea acoperişului este de ţiglă.

La exterior s-a folosit terasit, ancadramente trase în praf de piatră, iar soclul a fost executat cu placaj de piatră naturală.

S-a căutat să se dea acestui pavilion o arhitectură sobră, fără a fi totuşi rigidă şi rece.

Ca ornamentaţie, în special pentru ancadramentele ferestrelor şi loggiilor, s-au ales elemente decorative din arhitectura romînească.

Arh. D. Oculescu

Arh. Jean Monda

ASPECTUL NOILOR CONSTRUCŢII DE PE MAGISTRALA SUD-NORD A CAPITALEI

În numărul 9 din 1957 al revistei « Arhitectura R. P. R. » au fost publicate proiectele a două imobile actualmente în construcţie pe b-dul Magheru, precum şi studiul unui al treilea, propus a fi amplasat pe terenul din b-dul N. Bălcescu nr. 36. Examinarea lor sugerează cîteva consideraţii în legătură cu viitoarea înfăţişare a acestor importante artere.

Din cauza modului dezordonat în care s-a construit în perioada dintre cele două războaie mondiale, bulevardele N. Bălcescu şi Magheru sînt lipsite de unitate. Nejustificata decalare a traseului a dus la o diversitate de alinieri; la aceasta se adaugă ritmul neregulat al faţadelor şi varietatea de mase arhitectonice şi de stiluri.

Iniţial, cînd au fost tăiate bulevardele, exista premisa unei idei de ordine, a unei unităţi de aspect cu efecte de monumentalitate. Această premisă era asemănarea de destinaţie a imobilelor viitoare: la parter, magazine şi localuri de consum, la etaj, locuinţe, iar între şirurile de faţade alipite, rare edificii publice. Latura funcţională comună înlesnea elaborarea unui plan de ansamblu în care construcţiile, avînd înfăţişări înrudite ar fi urmat să fie executate treptat. Cu tot regimul proprietăţii individuale, tinzînd spre speculă, ar fi fost posibilă o unitate de stil, aşa cum s-a obţinut pe alocuri în diferite oraşe din străinătate. Dar la noi ea nu a fost realizată la timpul său şi rezultatul se poate vedea.

Completarea fronturilor prin construirea pe terenurile rămase virane poate atenua actualul haos de imagini eteroclite. Nu este însă exclus nici riscul unei agravări a situaţiei, dacă anumite considerente teoretice principiale vor rămîne simple deziderate şi nu vor fi concretizate adecvat în noile faţade.

*

Evident, este imposibilă o unificare stilistică între imobilele ce se clădesc acum şi cele existente, purtînd pecetea individualismului şi a unui eclectism favorizat de excesiva libertate de ordin estetic a vechilor regulamente de construcţii. Aşa cum arată azi, fronturile bulevardelor nu alcătuiesc o ambianţă arhitectonică definită. În alte oraşe sînt străzi unde, cu toată diversitatea de stil a caselor, există o ambianţă generală, caracteristică, în care un imobil nou se poate încadra fără a distona. Aici este însă greu de obţinut ceea ce italienii numesc « *affinità ambientale* » între nou şi vechi. Mai uşor de realizat este o *armonizare ritmică*. Unificarea ritmică locală ar introduce o oarecare unitate în varietatea existentă.

Ritmul în arhitectură — ca de altfel şi în celelalte arte — are şi un substrat fiziologic. El economiseşte efortul de percepţie vizuală. Analogia de direcţii, egalitatea dimensiunilor, înrudirea formelor, repetarea motivelor identice sau similare reduc efortul muscular şi nervos la mişcarea ochilor ce urmăresc liniile arhitecturii. Dimpotrivă, trăsăturile în zig-zag, disproporţiile dintre clădirile alăturate şi, în general, trecerea nemijlocită de la un ritm la altul, schimbînd direcţia privirilor, epuizează nervii optici, obosesc retina. Senzaţiile dezagreabile rezultate influenţează aprecierea estetică, independent de stilul şi valoarea lucrărilor.

Ritmica arhitecturală provine, în primul rînd, din structura construcţiilor. Spre a se evita deci rupturi bruşte de cadenţă se impune o armonizare structurală a volumelor vecine, cu similitudinea direcţională a liniilor dominante ale faţadelor, alinierea cornişelor şi — pe cît posibil — a nivelului ferestrelor. Străzile transversale, destul de apropiate, aducînd o discontinuitate, o pauză în ritmul fronturilor, reduc necesitatea armonizării constructive la şiruri formate numai din cîteva clădiri.

*

Un factor esenţial de legătură plastică între faţade este *scara compoziţiilor*. La construcţiile inginereşti, unde utilul este singura raţiune, scara reiese din funcţia clădirii şi din natura materialelor folosite. În arhitectură, pe lîngă raportul dintre dimensiune şi utilitate, apare şi acela, mai subtil, de ordin abstract, al scării estetice. În cazul de faţă, raportul plastic de mărimi nu se referă numai la elementele compoziţionale ale proiectului, ci şi la părţile componente ale faţadelor invecinate. Spre a se evita contrastele de scară nu sînt suficiente numai echilibrarea volumelor şi proporţionarea golurilor şi plinurilor; contează şi asemănarea dimensiunilor pe care le au profilurile principale şi elementele decorative.

Armonizarea scării, şi în general soluţionarea estetică în condiţii de subordonare a compoziţiei proprii unui efect de ansamblu, creează proiectantului dificultăţi serioase, îndeosebi cînd clădirile din dreapta şi din stînga n-au între ele nimic comun. Dificultăţile de acest fel sînt învinse mai uşor în desene şi în memorii justificative decît în realitate.

Un lucru elementar, lipsit de complicaţii şi totuşi de prea multe ori ignorat este *armonizarea cromatică*. Alegerea materialului de finisaj şi mai ales a coloritului faţadei se face adesea într-un blamabil spirit de independenţă. Contrastul coloristic al faţadelor alipite frapează mai mult decît diferenţele de stil. Deosebirea formelor expresive caracteristice ale diverselor arhitecturi nu este sezisată de oricine. Ea presupune un anumit spirit de observaţie, o pregătire artistică, un anumit nivel intelectual.

În schimb, distonările de nuanţe, uşor perceptibile, pe lîngă faptul că obosesc ochiul, atrag atenţia şi asupra altor neasemănări, care altfel ar fi scăpat vederii.

*

Practic, analogiile structurale şi ritmice sînt uşurate de identitatea funcţională a imobilelor noi şi a celor existente. Înălţimile de cca. 3 m ale etajelor şi de 4—4,50 m la parter, utilizate în trecut, sînt acceptabile şi azi. Chiar cu mici creşteri ale indicilor tehnico-economici, se impune o nivelare a planşeelor vecine. Aceasta aduce alinierea pe orizontală a ferestrelor, mai importantă din punct de vedere vizual decît diferenţa interaxelor. Adoptarea unui nivel intermediar, între două imobile cu planşee decalate, asigură o tranziţie gradată. Forme şi dimensiuni similare la ferestre completează continuitatea ritmică.

Faţadele putînd fi văzute în întregimea lor numai de pe trotuarul opus sau din partea carosabilă a bulevardelor, asemănarea plastică a părţilor superioare ale clădirilor alipite contează mai mult decît cea a soclurilor. Într-adevăr, parterul este mascat de pomi şi de circulaţie şi în orice caz firmele, reclamele, umbrarele vitrinelor creează ulterior o diversitate.

Îmbrăcarea soclului în travertin a devenit în ultimul timp o modă. Această notă de uniformitate nu compensează alte diferenţe mai vizibile, după cum bogăţia finisajului la parter nu poate înlocui lipsa de inspiraţie în compoziţie.

Utilizîndu-se un dozaj asemănător de dinamism şi inerţie în schema geometrică, evitîndu-se dezacorduri cromatice, problema stilului propriu-zis al noii clădiri în raport cu cele vecine îşi pierde din importanţă. Patina timpului atenuează de altfel deosebirile. Accentul pus mai degrabă pe simplitate decît pe ornamentaţie creează un numitor comun aducător de ordine.

*

Dintre proiectele publicate, cel al arhitecţilor Al. Iosif şi V. Niţulescu pentru imobilul din b-dul N. Bălcescu nr. 36 se încadrează cel mai bine în ambianţa arhitectonică învecinată. Afinitatea plastică a clădirilor din stînga şi din dreapta a uşurat o încorporare organică, dar aceasta nu micşorează meritul proiectanţilor. Ideea lor de a face un portic pe toată lungimea parterului, retrăgîndu-se vitrinele cafenelei şi izolînd-o astfel de larma şi aglomeraţia unui trotuar prea îngust, va da desigur rezultate bune.

Efecte plastice rupte de vecinătate. Imobilul construit pe amplasamentul fostului bloc Carlton (autor, arh. N. Nedelescu) vădeşte lipsa de preocupări pentru o armonizare cu clădirile din dreapta şi din stînga

Imobilul din b-dul Magheru colţ cu str. Biserica Amzei — Faţade simple, liniştite, dar oarecum inexpresive

La imobilul I.T.B. în construcţie pe magistrala sud-nord, la întretăierea cu str. Pictor Verona (viitoare magistrală transversală), intenţia de a se adopta o arhitectură în care să domine verticala apare judicioasă. Este îndoielnic însă dacă artificiul preconizat de arh. C. Crişan şi colectivul său, de a lungi vizual golurile faţadei prin nişe sub ferestre, va fi suficient spre a concretiza scopul estetic propus.

Perspectiva clădirii I.T.B., prezentată în revistă, este oarecum înşelătoare, flatînd aspectul plastic final. Fotografia unei machete ar fi fost mai concludentă: ea ar fi trădat nerezolvarea colţului, care are un pronunţat unghi obtuz. Este adevărat că, în trecut, s-a abuzat de motivele supraînălţate de colţ dar poate aci, la încrucişarea unor artere atît de largi, un astfel de motiv ar fi fost mai la locul său decît oriunde. El ar fi oferit un pandant liniei ascensionale a turnului imobilului Patria, de peste drum, şi ar fi elansat noua masă arhitectonică, cam greoaie.

O temă dificilă ca încadrare locală a avut arh. D. Ignătescu la proiectarea clădirii, azi terminată, situată pe b-dul Magheru colţ cu str. Biserica Amzei. Imobilul alipit diferă complet din punct de vedere funcţional de cel nou, destinat locuinţelor. Totuşi, proiectantul a reuşit să atenueze în anumită măsură deosebirea de scară: golurile uşilor-ferestre şi mai ales acele loggii adînci cu balustrade de fier se echilibrează oarecum cu marile ferestre alăturate. Faţadele, liniştite, sînt cam inexpresive. Simplitatea lor este o calitate, dar arhitectura trebuie să vorbească, şi aici ea spune prea puţin.

Dezaprobarea cu care a fost primită de public şi de presă faţada clădirii din b-dul N. Bălcescu (pe amplasamentul fostului bloc Carlton; autor arh. N. Nedelescu). Se explică prin efectele plastice parcă voit rupte de vecinătate. Trezeşte nedumerire poziţia cornişei şi coloritul galben între două imobile de nuanţe cenuşii. Partea superioară a faţadei este tratată la o scară deosebită de restul compoziţiei şi potrivită mai degrabă unui decor interior.

Pe aceeaşi magistrală, mai la sud, imobilul din b-dul 1848 în faţa Pieţei de Flori se înglobează destul de bine masei arhitectonice vecine. Denivelarea ferestrelor faţă de cele alăturate era aci inevitabilă, deoarece construcţia s-a executat peste o clădire existentă avînd un magazin înalt cu mezanin. Balustradele de fier ale balcoanelor contrastează însă inutil cu arhitectura blocului alipit; parapete de beton s-ar fi îndrudit mai curînd cu trăsăturile ei.

*

Pentru a se ameliora înfăţişarea magistralei sud-nord a Capitalei lipsesc remedii radicale, aplicabile oriunde. Sînt totuşi locuri în care anumite soluţii concrete se impun de la sine. Astfel, calcanele din dreapta şi din stînga Fundaţiei Dalles vor dispărea privirii prin construcţia noului bloc ce se proiectează în faţa Sălii de expoziţii.

De-a lungul traseului de la piaţa 28 Martie la piaţa Romană urmează ca rezolvarea faţadelor să se facă ţinîndu-se seama, de la caz la caz, de situaţia locală. Latura estetică considerată concomitent cu adaptarea urbanistică, principala preocupare trebuie să rămînă impresia de continuitate a fronturilor şi evitarea împestriţării.

Pentru proiectantul de azi, a se subordona arhitecturii alăturate, constitue o îndatorire absolut necesară, întrucît numai disciplinarea clădirilor actuale poate compensa în oarecare măsură individualismul arhitectonic de ieri, dînd celei mai de seamă artere bucureştene o fizionomie mai unitară.

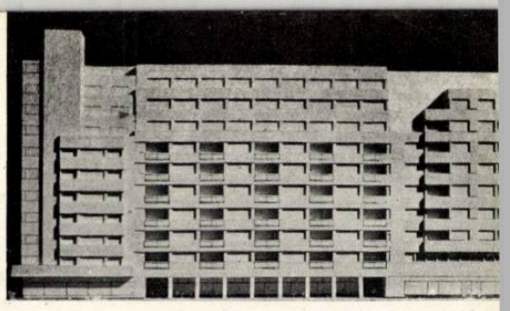

Macheta imobilului proiectat de arh. Al. Iosif şi V. Niţulescu pe b-dul Bălcescu nr. 36

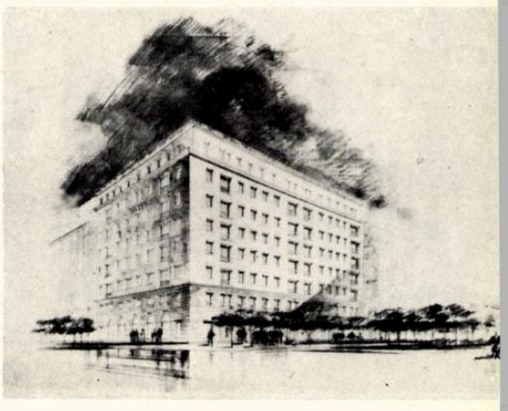

Perspectiva imobilului proiectat de arh. C. Crişan pe b-dul Magheru colţ cu str. Pictor Verona

Vederea aceluiaşi imobil în construcţie

Imobilul proiectat de arh. S. Opari pe b-dul 1848 nr. 35

Diversitate de alinieri prin nejustificată decalare a traseului

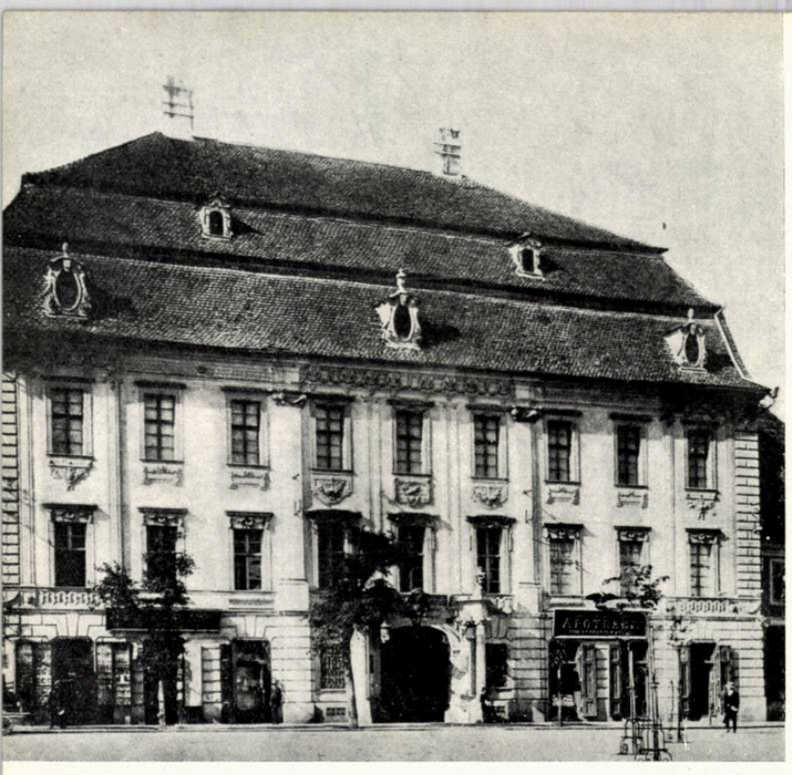

Arh. R. Crainicianu

REINSTALAREA MUZEULUI BRUKENTHAL DIN SIBIU

Problemele pe care trebuie să le rezolve muzeografia sînt de natură complexă şi este greu de acceptat că un unic specialist, un muzeograf universal, ar putea să le facă faţă.

Desigur, datorită existenţei diferitelor categorii de muzee, s-au creat specializări diferite în cadrul acestei noi ştiinţe: există muzeografi-arheologi, ca şi muzeografi-critici de artă, însă, în esenţă, nu trebuie să se confunde arheologia sau critica de artă cu muzeografia, al cărei domeniu, cuprinde, pe de o parte, conservarea şi prezentarea colecţiilor iar pe de alta, o muncă cultural-educativă importantă în revoluţia culturală.

În ceea ce priveşte prezentarea operelor şi obiectelor care alcătuiesc colecţiile, judecînd după numeroasele realizări din toate ţările, arhitecţii au adus un mare aport în acest domeniu. Ei au introdus în cadrul muzeului, pe lîngă simţul ordinei şi al măsurii, controlul spaţiului şi mentalitatea de inovaţie proprie artistului care exprimă în opera sa timpul său, deoarece, după cum scria René Huyghe, conservatorul operelor de pictură ale Luvrului, muzeul evoluează atît în concepţia sa, cît şi în aspectul său, după ideile epocii sale, după starea socială şi exigenţele ei. Este propriu arhitectului să reînnoiască formele şi să reîmpartă spaţiul în funcţie de timpul şi necesităţile societăţii sale şi chiar atunci cînd el nu va fi constructorul muzeului, contribuţia sa în prezentarea operelor şi obiectelor va fi hotărîtoare, deoarece acest capitol al muzeografiei este în mare măsură domeniul său.

*

Muzeul Brukenthal din Sibiu este o instituţie cu tradiţie. Baronul Samuel de Brukenthal, fondatorul actualului muzeu, fost guvernator al Ardealului, este cel care a înzestrat în mare măsură muzeul din pasiunea sa pentru pictură. Pentru a adăposti colecţiile sale, o dată cu construirea de către arhitectul Martinelli a palatului în care este instalat astăzi muzeul, au fost prevăzute, la al doilea etaj, săli speciale destinate colecţiilor de pictură. Trebuie notat că în celelalte reşedinţe ale familiei Brukenthal nu existau săli favorabile expunerii de tablouri — casele din Sibiu, chiar cele patriciene, erau modeste şi în afară de cîteva saloane principale, aveau camere mici şi întunecoase. Construcţia palatului se termină la 1786, dată pe care o putem considera data înfiinţării muzeului.

Desigur, la acea epocă, caracterul acestei expoziţii de tablouri, de obiecte şi de tot felul de curiozităţi, după obiceiul vremii aceleia, era cel de « gabinetti », « guardaroba » sau « studii ». Acest caracter s-a păstrat în mare măsură şi mai tîrziu, chiar după ce colecţia, cît şi palatul, deveniseră publice prin clauze testamentare. Unele muzee din secolul al XIX-lea au păstrat acest caracter de colecţie particulară, deşi în acest secol tendinţa de a ceda colecţiile importante publicului şi de a se constitui muzee publice presupune o nouă orientare a artei de a expune. Ideea de a îngrămădi un număr cît mai mare de obiecte în sălile muzeelor, cu riscul de a compromite valoarea lor estetică, tendinţa de a le aşeza sau agăţa în locuri unde sînt greu de privit, numai pentru a dovedi bogăţia colecţiei, lipsa de preocupare pentru esenţial, lipsa dorinţei de clasificare, de generalizare, de atitudine faţă de materialul prezentat, sînt trăsăturile cele mai evidente ale acestor muzee, care, prin aspectul de încărcare pe care-l sugerează, conveneau gustului epocii şi concepţiei decorative.

De altfel, astăzi, şi chiar la noi în ţară, în ideea multora dintre cei cărora le sînt date în grijă muzeele dăinuie această concepţie decorativă de expunere. Piedestale cu vase aşezate în colţurile sălilor, după sistemul de împodobire al dormitoarelor de modă veche, sînt propuneri apărate cu vehemenţă în numele, puţin înţeles, al esteticii.

Desigur, nu putem spune că instalarea muzeului Brukenthal în forma sa veche era lipsită de gust şi că organizarea muzeului era cu desăvîrşire defectuoasă, însă era fără îndoială depăşită de vreme.

Cei care fusesem însărcinaţi cu reinstalarea muzeului trebuia să depunem toate eforturile ca această colecţie, care a păstrat un material

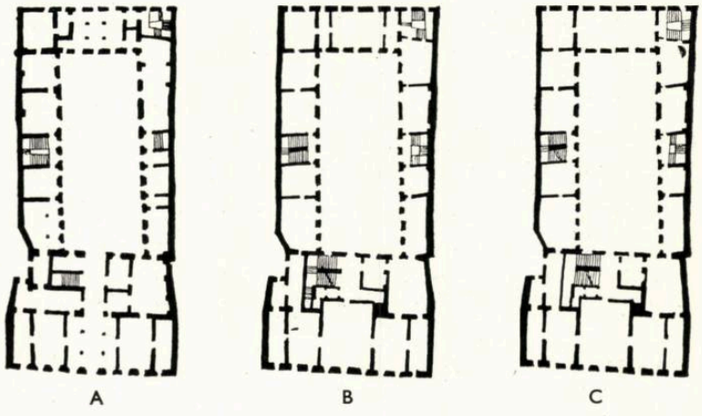

Muzeul Brukenthal
A. *Plan parter (secţia de istorie)*, — B. *Plan etaj I (secţia de artă populară)* — C. *Plan etaj II (secţia de artă plastică)*

Reconstituirea unui interior săsesc

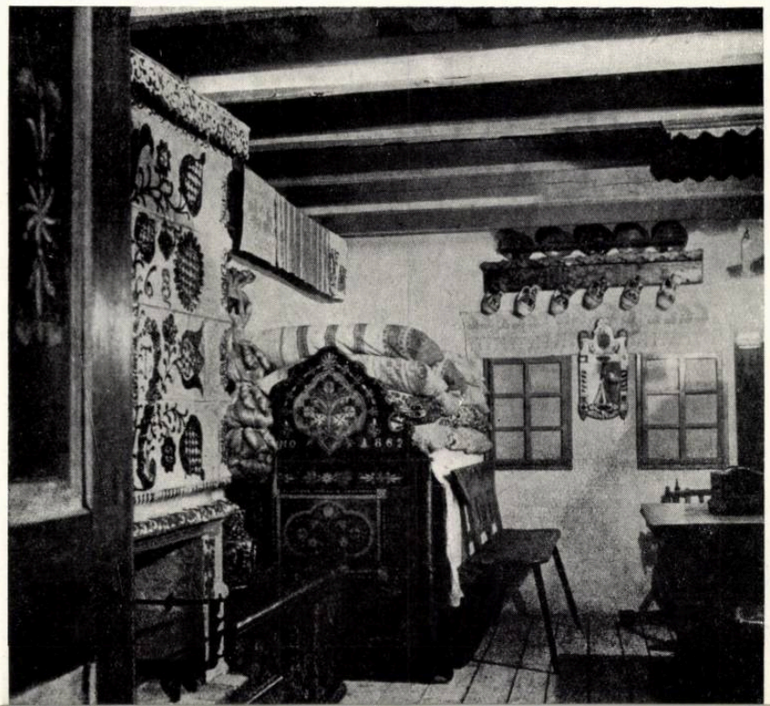

atît de valoros, să beneficieze de avantajele de necontestat pe care le oferă aplicarea principiilor muzeografiei moderne. Orientarea nouă în muzeografie, şi în special în arta de a prezenta operele de artă sau relicvele, constă într-o atitudine obiectivă faţă de relaţiile existente între exponate şi vizitator, cît şi faţă de fiecare dintre aceştia în parte. Condiţiile în care publicul poate parcurge, înţelege şi aprecia muzeul sînt tot atît de importante ca şi necesitatea de clasificare impusă de ştiinţă; pe lîngă orice alt considerent, un muzeu nu poate prezenta în sălile sale mai mult decît îi este publicului posibil şi uşor să asimileze, deci creatorul muzeului trebuie să realizeze condiţii ca vizitatorul să se simtă bine şi nestingherit în tot timpul parcursului, fără să fie copleşit de lungimea lui, şi implicit de imensitatea colecţiei.

O consecinţă a obiectivităţii în muzeografia modernă, care apare ca o reacţie contra pastişării de stiluri din cadrul muzeelor din secolul al XIX-lea, este neutralitatea cadrului; exponatul îşi cîştigă întreaga individualitate în măsura în care suportul şi ambianţa nu vor concura cu valoarea sa.

Realizările secolului nostru sînt toate legate de progresele tehnice; introducerea tehnicii în cadrul muzeului este o datorie a arhitectului şi o trăsătură a muzeografiei noi. Luminatul, încălzitul, ventilarea trebuie să colaboreze pentru a crea condiţii favorabile dualităţii public-exponat.

În sfîrşit, pentru a pune de acord bogăţia colecţiilor cu posibilităţile de expunere, muzeul modern se scindează în expoziţie, care prezintă ceea ce este esenţial şi deosebit de valoros, şi cabinete-depozite, destinate savantului şi studentului şi care vor cuprinde întreg materialul.

Dacă aceste trăsături generale caracterizează muzeul modern, totuşi există un punct asupra căruia specialiştii nu au căzut de acord şi astfel s-au creat două curente: unul care militează pentru democratizarea muzeului şi care doreşte însoţirea exponatului de numeroase explicaţii, făcîndu-l accesibil şi publicului lipsit de pregătirea necesară ca să-l înţeleagă, şi altul, ai cărui partizani consideră mesajul obiectelor singurul mijloc de a se adresa publicului; fiecare, după cultura şi inteligenţa sa, va înţelege sensul colecţiei şi valoarea ei şi doar datorită iniţiativei sale vizitatorul va descoperi mai mult sau mai puţin adevăr în sălile muzeelor.

Reinstalarea muzeului Brukenthal cerea, prin program, la cele trei niveluri principale ale palatului — parter, etaj I şi etajul al II-lea — amenajarea a cîte unei secţii a muzeului în funcţie de natura colecţiilor existente. La parter, muzeul de istorie, care cuprinde obiecte şi documente aparţinînd tuturor epocilor istorice privind Ardealul de sud şi oraşul Sibiu, la etajul I, în corpul principal al palatului, au fost conservate saloanele de recepţie ale baronului de Brukenthal, care au un caracter memorial, iar în celelalte trei aripi a fost instalată colecţia de artă populară românească şi săsească din sudul Ardealului. Etajul al doilea adăposteşte în întregime vestita colecţie de pictură a muzeului.

Palatul, care are patru corpuri dispuse în jurul unei curţi, fiecare corp fiind deservit de cîte o scară, este adecvat instalării unui muzeu; sălile se succed în anfiladă, iar faptul că cele patru aripi se unesc în jurul unei curţi facilitează circulaţia, deoarece fiecare etaj formează un inel complet, perfect vizitabil de la stînga la dreapta.

Palatul Brukenthal este un monument; el este, pe scara valorilor culturii noastre naţionale, unul dintre cele mai de seamă exemple ale stilului rococo. Una dintre problemele generale care s-au pus la rezolvarea expunerii în acest muzeu a fost acordarea necesităţilor muzeografice, care impuneau palatului un rol funcţional de muzeu, cu faptul că această clădire este un monument. S-a creat o ambianţă neutră pentru majoritatea sălilor, păstrîndu-se şi refăcîndu-se anumite plafoane de stuc, valoroase din punct de vedere artistic. Toate sălile secţiei de istorie, care se află la subsol, sînt boltite, nedecorate şi alcătuiesc o ambianţă potrivită pentru un muzeu de istorie. La etajul I, toate sălile destinate secţiei de artă populară au un aspect neutru. Plafoanele boltite, cu decoraţia sobră din cîteva săli, nu dăunează caracterului neutru necesar expunerii.

La ultimul etaj, destinat galeriei de artă, pereţii care constituie fundalul pentru expunerea tablourilor sînt neutri, dar, unde a fost cazul, au fost menţinute frumoasele plafoane de stuc în stil rococo, precum şi lambriurile de lemn vopsit.

Compunerea sălilor şi crearea mobilierului sînt în strînsă legătură cu natura exponatelor şi cu tematica pe care muzeul şi-o propune. În cazul nostru, pentru secţia de istorie se cerea compunerea spaţiului celor 18 săli pentru următoarele teme: epoca paleolitică, neolitică, aramă şi bronz, bronz şi fier, dacii, sclavagismul roman, migraţiile, prefeudalismul, feudalismul secolelor XI-XV, breslele, armata şi justiţia în secolele XVI-XVIII, revoluţiile din secolul al XIX-lea şi două săli ale istoriei contemporane. Pentru secţia de etnografie, 15 săli îşi împart temele ce urmează: tehnica ceramicii, centrele ceramice, bresle, ceramica săsească, românească şi maghiară, tehnica textilelor, cojocăritul, portul popular, păstoritul, arhitectura şi interiorul ţărănesc, lemnul, obiceiurile şi interpretarea contemporană a artei populare.

Pentru secţia de artă, tematica prevedea împărţirea pe şcoli a bogatei colecţii, atît de cunoscute.

O dificultate iniţială în expunere rezulta din faptul că muzeul nu dispunea de depozite favorabile conservării şi expunerii materialului de valoare secundară şi, în consecinţă, tendinţa conservatorilor muzeului era de a insista pentru o supraîncărcare a spaţiilor de expunere. Această situaţie a dus uneori la lipsa de sobrietate în expunere, fapt care contrazice principiilor care stau la baza concepţiei amenajării muzeelor.

Problema expunerii era diferită pentru fiecare secţie în parte, natura exponatelor cerînd dispoziţii generale şi mobilier cu un caracter special.

Pentru secţia de artă s-a prevăzut în săli o rilogă generală cu cîrlige mobile şi uşor de montat şi demontat, şina de lunecare şi cîrligul fiind mascate. Întreg dispozitivul este confecţionat din profile de fier standardizate mascat cu tablă vopsită în ulei; riloga permite manevrarea cu uşurinţă a tablourilor şi dă posibilitatea de a schimba aranjarea panourilor.

Problema luminatului a rămas într-un fel nerezolvată. La data cînd colectivul nostru a preluat lucrarea, instalaţia electrică era terminată şi corpurile de luminat fuseseră achiziţionate. Din nefericire, luminatul artificial indirect, care ar fi fost indicat, nu a putut fi realizat, cu atît mai mult cu cît unele săli suferă de lipsă de lumină suficientă chiar în timpul zilei. Pe anumiţi pereţi se pot observa fenomene de strălucire pe suprafeţele de sticlă ce protejează tablourile, fapt care este greu de remediat în cazul luminatului natural, direct şi lateral şi al celui artificial direct. Acest lucru a fost remediat în parte difuzînd lumina prin montarea unor perdele transparente de tul în întreg muzeul. Palatul, fiind construit în secolul al XVIII-lea, nu avea nici draperii, nici perdele; camerele şi sălile importante sînt prevăzute cu voleuri interioare, care aparţin tîmplăriei ferestrei. Spre a nu dăuna stilului palatului, nu au fost introduse galerii speciale pentru perdele, fixarea lor făcîndu-se prin intermediul aceluiaşi tip de rilogă, prin introducerea unei piese speciale pentru glisarea inelelor de la perdele. Protecţia contra soarelui, în sălile ale căror ferestre nu au voleuri, s-a făcut prin perdele de protecţie de doc de culoare albastru-indigo, montate între cele două rînduri de ferestre.

Unele pînze — opere ale marilor maeştri ai picturii sau opere a căror valoare depăşeşte media tablourilor colecţiei — au fost aşezate pe panouri de pluş cu falduri, pentru a le sublinia importanţa; uneori au fost îmbrăcaţi pereţi întregi, ca de exemplu la sala ce cuprinde pictura liturgică, unde aurul altarelor şi icoanelor străluceşte pe plusul roşu închis. Culorile plusului au fost alese astfel încît să contribuie la punerea în valoare a operelor. În acest fel s-a făcut posibilă o îndrumare a publicului spre lucrările cele mai interesante, pe de o parte, şi pe de altă parte, s-a evitat o expunere monotonă, efectul decorativ al panourilor fiind îmbunătăţit.

În sălile de pictură sînt expuse piese de mobilier şi covoare pentru a se crea o atmosferă de epocă şi a da prilejul unei paralele între pictură şi artele decorative ale unei anumite perioade. Mobilele şi covoarele sînt aşezate pe nişte trepte foarte joase confecţionate din panel furniruit cu nuc. Spre a se crea un contrast între piesele de mobilier exponate, care sînt mate, şi aceste suporturi, suprafaţa de furnir a fost lustruită intens.

Piesele de sculptură sînt montate pe socluri de panel furniruit cu nuc. Forma acestor piedestale este cea a paralelipipedului strict, pentru a pune în valoare fantezia formelor, echilibrul sau mişcarea sculpturii, fără să-i altereze valoarea plastică. Pentru unele piese de sculptură din epoca gotică, a căror expunere era avantajoasă pe console fixate la perete, au fost executate console de lemn furniruit, avînd aceleaşi calităţi de formă ca şi soclurile.

În unele săli au fost expuse în vitrine speciale obiecte de artă a căror valoare decorativă prezintă un interes deosebit. Este de ajuns să citîm numai vestitele paramente (veşminte bisericeşti) florentine care se află într-una din sălile şcolii italiene; ele sînt expuse într-o vitrină centrală cu dublă expunere, avînd caracterele generale ale mobilierului muzeului.

Pentru depozite (care din nefericire nu au fost încă montate) au fost executate panouri de sîrmă întinsă pe rame metalice pe care se agaţă tablourile. Panourile, ataşate la un sistem de şine pe care culisează cărucioare metalice, sînt mobile şi pot fi manevrate pentru a fi vizitate în cazul studiilor specialiştilor.

Alte formule de expunere, folosind însă aceleaşi principii generale, au fost utilizate în cadrul secţiei de artă populară. Aci, pe lîngă expunerea obiectelor de artă care sînt concrete, se cerea şi expunerea proceselor de producţie a acestor obiecte. Aceste procese de producţie artizanală nu se pot expune în cadrul unui muzeu şi cu posibilităţile noastre tehnice decît prin fotografii şi desene ale fazelor de execuţie, paralel cu

Expunerea mobilierului ţărănesc

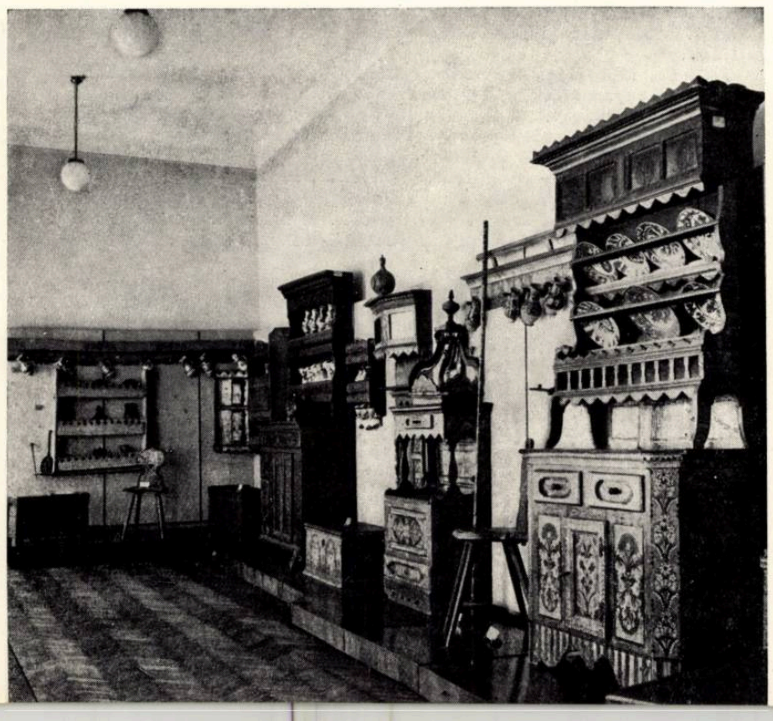

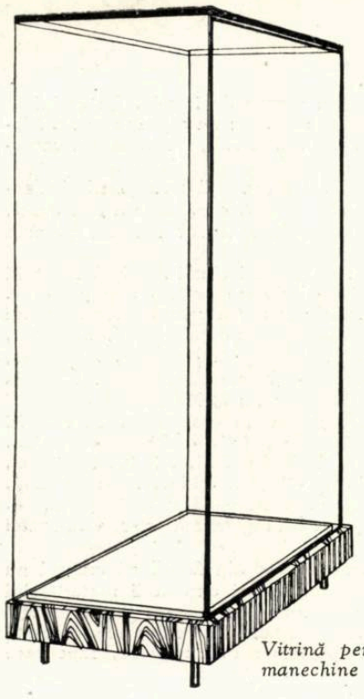

Vitrină pentru manechine

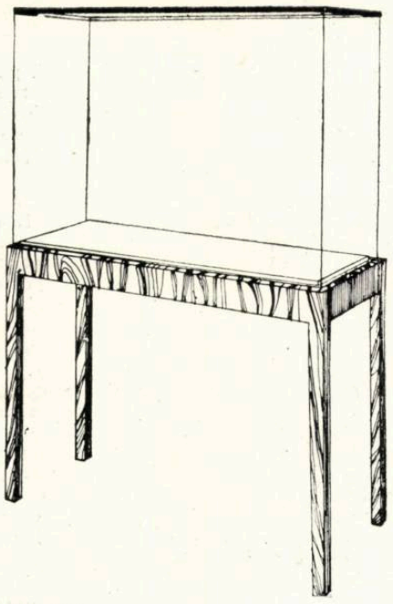

Vitrină de centru

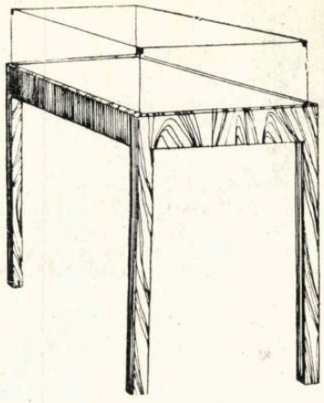

Vitrină-masă de centru

Bancă pentru odihnă

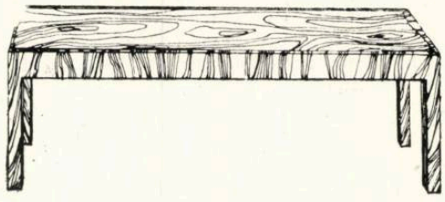

prezentarea concretă a uneltelor cu care se execută. Aceste demonstraţii cu caracter documentar didactic, care îmbină materialul grafic cu exponatul, avînd un caracter deosebit de prezentare a exponatelor cu valoare artistică, sînt limitate la anumite săli. Această stare de fapt creează două feluri de expunere: prima, în care se explică idei prin texte, fotografii, desene şi exponate, iar al doilea, în care mesajul artistic al obiectelor este singura legătură între public şi exponate.

Un alt principiu care a fost urmat în studiul muzeului este cel al posibilităţii de restructurare, completare şi modificare a expunerii, fără a face transformări de structură.

Pentru expunerea mixtă grafică-exponat au fost concepute panouri modulate — avînd modulul de 100 cm — şi furniruite cu paltin. Aceste panouri, datorită unui dispozitiv montat pe canturile elementelor modulare, pot fi întrebuinţate ca suport pentru obiecte sau grafică. Panouri-aplice pentru fotografii şi desene, cît şi diferite tipuri de poliţe destinate expunerii obiectelor, pot fi fixate la diferite înălţimi şi în diverse poziţii. De asemenea, pe aceste panouri se pot fixa obiecte plate de dimensiuni mari. Pentru exponatele cu volum mare s-au prevăzut podiumuri de mai multe tipuri, în funcţie de mărimea obiectelor care sînt plasate sub aceste panouri. Panoul este astfel aşezat, încît constituie şi un fundal pentru obiectele plasate pe podiumuri. Alteori, podiumurile sînt plasate independent de poziţia panourilor.

Poliţele de pe panouri sînt, fie neprotejate pentru exponatele care nu au o valoare prea mare sau care nu necesită să fie ferite în mod special, fie protejate, protecţia exponatului făcîndu-se printr-o casetă de sticlă. Toate aceste elemente permit o aşezare variată a materialului şi posibilitatea de a compune în mai multe feluri panourile, în cazul cînd expunerea ar suferi modificări.

Pentru obiectele de artă propriu-zise a fost adoptată expunerea în vitrine, afară de unele cazuri cînd exponatul, prin dimensiunile şi prin natura sa, suportă să nu fie protejat de cristale. Aşa este cazul mobilierului sau al vaselor foarte mari, obiecte care au fost expuse pe podiumuri.

Ideea care stă la baza proiectării vitrinelor este asigurarea unei vizibilităţi optime a obiectelor expuse. De aceea, toate tipurile de vitrine, rezultate din diversitatea felurilor de exponate, sînt formate dintr-un suport neutru ale cărui înălţimi şi dimensiuni variază după necesităţile impuse de prezentarea obiectelor, şi un paralelipiped construit din sticlă pentru protejarea obiectelor expuse.

Un alt deziderat al tehnicii expunerii îl constituie uşoara vizitare a interiorului vitrinei. Pentru a satisface acest deziderat, feţele frontale de sticlă ale vitrinelor au fost prevăzute cu care metalice de glisare, pe bile de rulmenţi. Aceste care de glisare sînt cuprinse în suporturile de lemn ale vitrinelor, iar închiderea lor se obţine prin blocarea carelor.

Vitrinele sînt de mai multe dimensiuni, astfel încît să se formeze o scară modulară cu care să se poată compune interioarele sălilor conform spaţiului şi exponatelor. În general, ele sînt mobile şi numai în anumite cazuri sînt fixate de pereţii sălilor.

Pentru secţia de istorie se întrebuinţează acelaşi tip de vitrine, însă expunerea, date fiind necesităţile tematice, capătă un caracter diferit. Sălile în care urmează să fie instalată secţia au un caracter deosebit fiind fără excepţie boltite; de asemenea, înălţimea la care se află tavanul este mică.

Pentru a conserva aspectul sălilor, care au o atmosferă plăcută, s-a evitat întrebuinţarea tipului de panou folosit pentru secţia de etnografie, care ar fi împiedicat percepţia valorii plastice a spaţiului şi ar fi modificat înfăţişarea lor.

Bineînţeles, un muzeu de istorie înfăţişează evenimente istorice. Aceste evenimente sînt sugerate vizitatorului prin prezentarea exponatului însoţit de un material explicativ, fie că provine din trecut (stampe, basoreliefuri, picturi în ulei), fie că e format din reprezentări grafice actuale care reconstituie epoca. Necesitatea unor panouri care să conţină acest material se impunea. Pentru a păstra intact caracterul sălilor, acest material este cuprins pe o serie de panouri de mici dimensiuni, care alternează cu vitrinele care conţin exponatele. Panouri mari nu au fost prevăzute decît în cazuri speciale, cum ar fi, de exemplu, cele destinate colecţiilor de arme din secolele al XVI-lea, al XVII-lea şi al XVIII-lea. Condiţia specifică a prezentării materialului în cazul secţiei de istorie a fost influenţată de considerentul respectării monumentului de arhitectură, pe care o formulă de expunere prea personală şi lipsită de moderaţie l-ar fi compromis. Dacă facem un bilanţ al celor realizate la muzeul Brukenthal în domeniul artei de a expune, putem afirma că faţă de obiectivele propuse, care se identifică cu dezideratele în acest domeniu ale muzeografiei moderne, s-a obţinut o bună circulaţie în vizitarea muzeului, iar parcursul nu oboseşte şi menţine pînă la sfîrşit interesul nealterat al vizitatorului. Materialul expus s-a adaptat dimensiunilor sălilor, iar expunerea este explicită şi conformă intenţiilor tematice. Se poate spune că s-a reuşit, pe de o parte, să se satisfacă cerinţele intelectuale şi sensibilitatea specialiştilor şi, pe de altă parte, a fost creată o formulă educativă didactică la îndemîna marelui public.

Din nefericire, în organizarea unui muzeu, expoziţia nu este singurul spaţiu important; depozitele, cabinetele de studiu, atelierele etc. au şi ele importanţa lor, iar în cazul nostru, spaţiul necesar a lipsit pentru o judicioasă amenajare a acestor servicii. Chiar dacă toate aceste funcţiuni ar fi instalate în încăperi cuprinse în clădirile alăturate muzeului (cum este vorba să se facă), o bună schemă de circulaţie, conformă muzeului funcţional modern, nu ar putea fi obţinută, legăturile recomandabile între diferitele servicii şi săli fiind imposibil de realizat.

Numeroasele critici aduse de cei care au urmărit cu atenţie lucrările executate la muzeul Brukenthal au fost foarte diferite. De la ideea că este o impietate să nu mobilezi palatul Brukenthal cu mobilier rococo, sau mai bin zis neorococo pînă la ideea că este de dorit doar o rezolvare în spiritul muzeografiei moderne şi că în consecinţă expunerea muzeului este reuşită, toate părerile au fost reprezentate. Au fost chiar anumiţi amatori de compromisuri, care socoteau că pentru a înregistra într-adevăr un succes ar fi fost necesar să se adauge cîteva profiluri decorative mobilierului pentru a satisface sensibilitatea artistică.

Desigur, toate aceste păreri, oscilînd de la o poziţie extremă la cealaltă sau reprezentînd o serie de compromisuri ale unor comentatori nedecişi şi conciliaţi, nu ies cu nimic din comun. O singură părere merită a fi comentată, deoarece duce la concluzii pline de interes. Unul dintre vizitatorii atenţi ai muzeului mi-a spus — cum probabil au spus şi alţii, în alte ocazii — că muzeul este frumos, dar că nu pricepe cu ce au contribuit arhitecţii care au colaborat la deschiderea muzeului. Într-adevăr, purtătorul acestei păreri considera că nu am fi contribuit cu nimic sau că aportul nostru nu se manifesta cu nimic vizibil în această realizare muzeistică.

Trebuie să recunosc că a fost părerea care mi-a făcut cea mai mare plăcere, deoarece reprezenta confirmarea, cel puţin din partea unei singure persoane, a unei reuşite indiscutabile. Frumuseţea operelor de artă conservate la Brukenthal, valoarea spirituală şi educativă a mesajului lor către vizitatorii care le privesc, reprezintă singurul scop al amenajării muzeului. Faptul că amenajarea decorativă şi modul de expunere nu se afirmă ca o valoare în sine, faţă de vizitator, ci dimpotrivă, se păstrează discretă şi auxiliară în măsura în care îi este contestată existenţa, reprezintă însăşi intenţia urmărită. La Brukenthal, scopul nu era să se facă o demonstraţie de cultură generală prin elaborarea unui mobilier într-o pastişă de stil care să reamintească trecutul şi nici nu era cazul să se justifice o activitate tehnică şi plastică, menită să copleşească pe vizitator. Singura intenţie care ne-a condus a fost conservarea şi punerea în valoare a operelor de artă, prin intermediul unor soluţii tehnice care să permită rezolvarea acestei duble probleme.

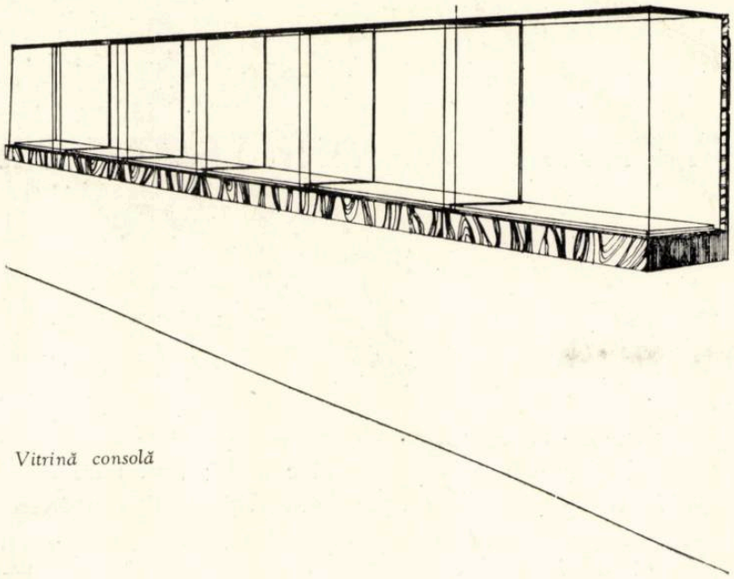

Vitrină consolă

Expunerea pieselor de ceramică populară

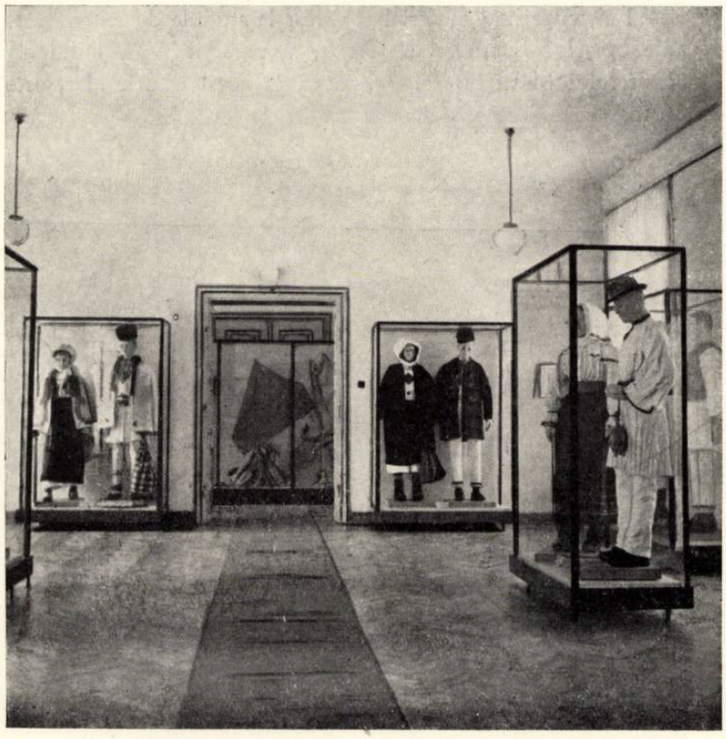

Sala costumului popular

Expunerea pieselor de ceramică populară

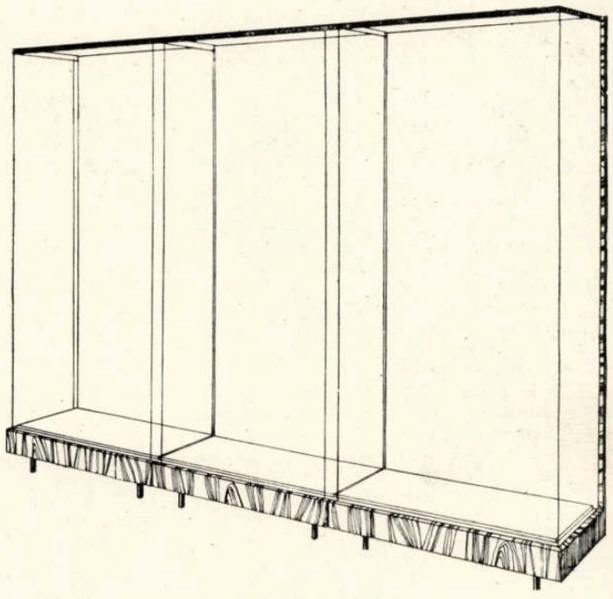

Vitrină pentru exponate textile mari

Panou de expunere cu podium şi casetă

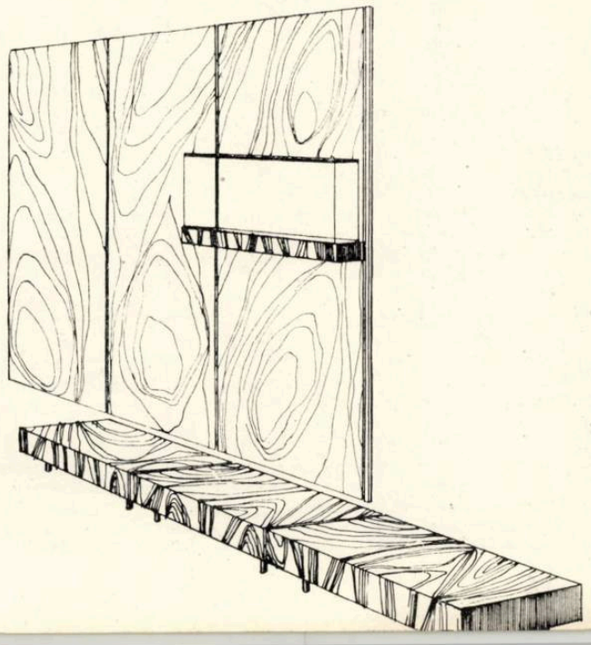

AL V-lea CONGRES
AL UNIUNII INTERNAŢIONALE A ARHITECŢILOR

Cu prilejul celui de al V-lea Congres al Uniunii Internaţionale a Arhitecţilor care a avut loc la Moscova între 20 şi 27 iulie, a fost prezentată, printre altele, şi expoziţia consacrată temei congresului: « Construcţia şi reconstrucţia oraşelor, 1945—1957 ».

Din partea Uniunii Arhitecţilor din R.P.R. au fost trimise, pentru a fi incluse în această expoziţie, 18 panouri de cîte 1 × 1 m, cuprizînd material referitor la studiile de sistematizare ale oraşelor Bucureşti şi Galaţi, a regiunii Văii Jiului şi a litoralului Mării Negre. Publicăm, în acest număr al revistei, fotografiile acestor panouri.

1
2 3
4

Galaţi

1. Eşalonarea etapelor
2. Planul de reconstrucţie a centrului oraşului
3. Plan de sistematizare
   Populaţia actuală: 95 700 de locuitori
   Populaţia la sfîrşitul perioadei studiate: 150 000 de locuitori
   Suprafaţa locuibilă la sfîrşitul perioadei studiate: 1 189 500 m² (8 m² pentru un locuitor)
4. Macheta centrului oraşului conform planului de sistematizare

Fotografiile (de sus în jos):

1—2. Construcţii din centrul oraşului
3. Studiul pieţei centrale a oraşului (variantă)

PLAN GÉNÉRAL D'AMÉNAGEMENT DU BASSIN CARBONIFÈRE DE LA „VALLÉE DU JIU"

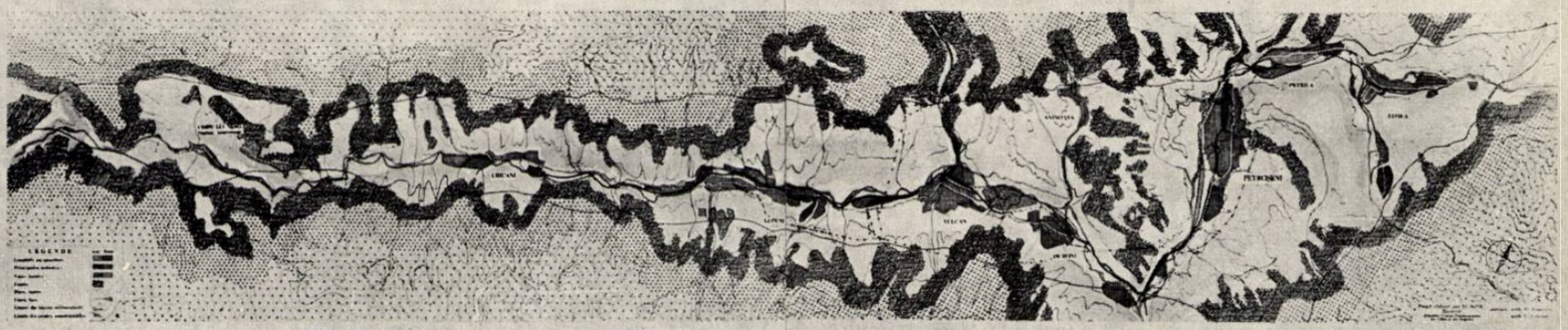

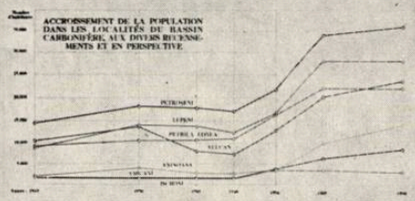

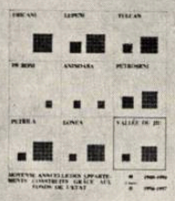

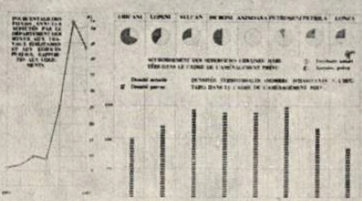

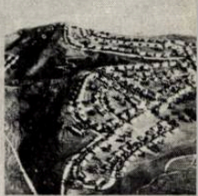

		1		
2	3		4	5
6				12
7	10		11	13
8				14
9				15

1. Planul general de sistematizare al bazinului carbonifer din Valea Jiului
2. Macheta unui cartier proiectat la Lupeni
3. Graficul creşterii populaţiei din localităţile bazinului carbonifer, pe baza diferitelor recensăminte efectuate şi în perspectivă
4. Graficul mediei anuale a apartamentelor construite din fondurile statului
5. Macheta unui cartier proiectat la Iscroni
6-7 Nou cartier de locuinţe la Uricani
8. Nou cartier de locuinţe la Petrila
9. Institutul de mine din Petroşani
10. Zona Petroşani-Petrila — Situaţia din 1948
11. Zona Petroşani-Petrila — Situaţia actuală şi propuneri de amenajare
12. Nou cartier de locuinţe la Vulcan
13—14. Nou cartier de locuinţe la Lonea
15. Nou cartier de locuinţe la Lupeni

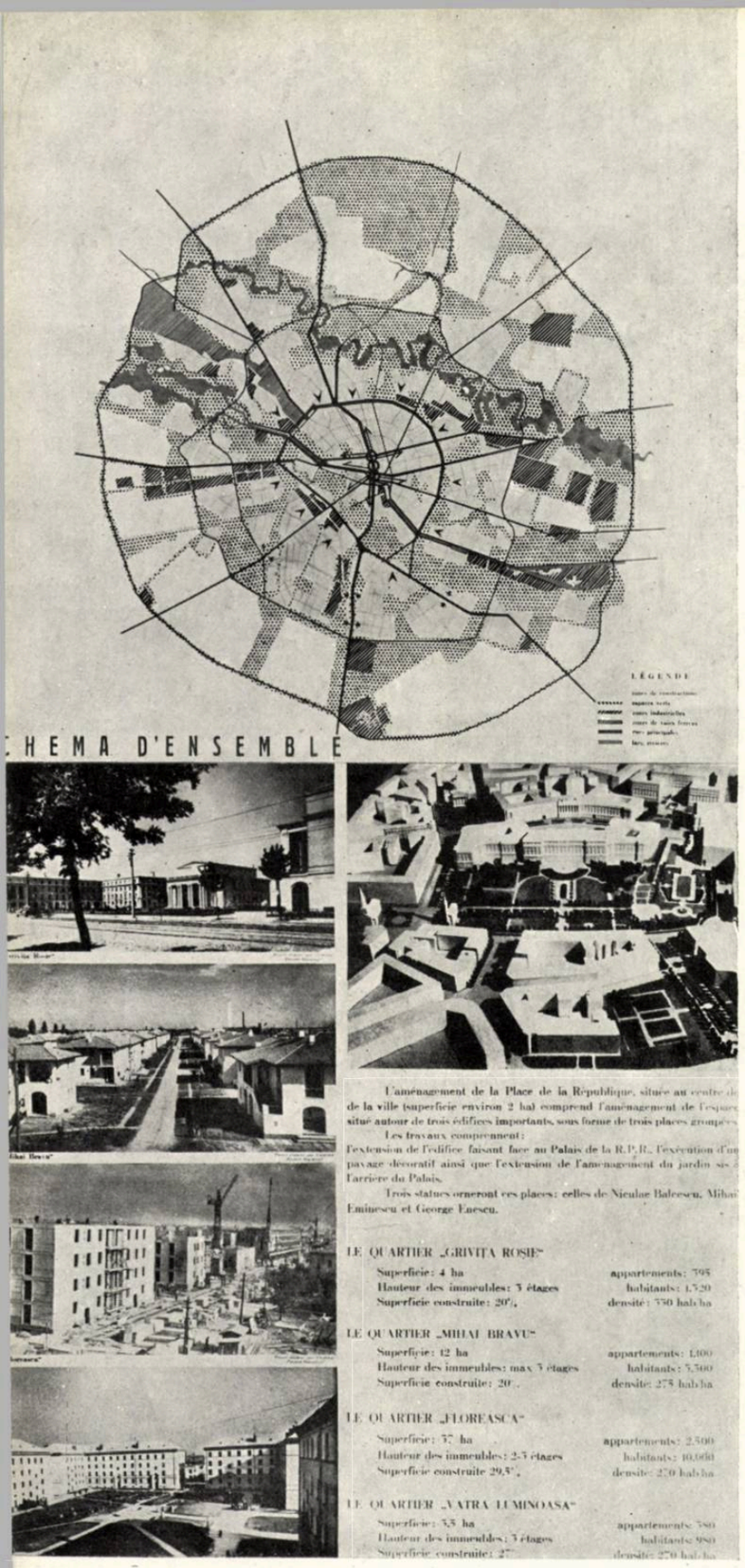

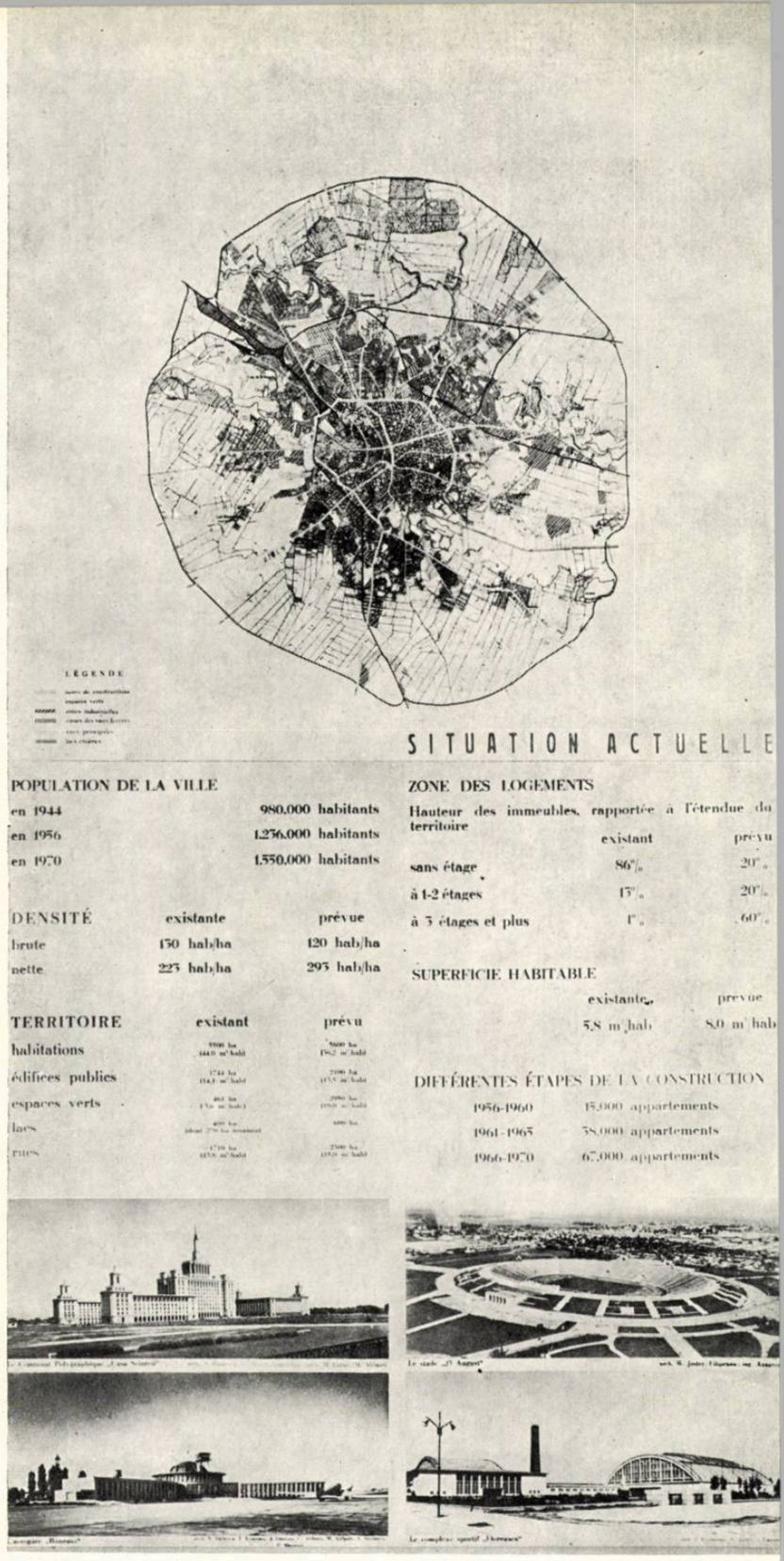

A.

1	
2	6
3	
4	
5	

B.

1	
2	3
4	5
6	7

A — 1. Schema de ansamblu

2. Noi ansambluri construite în cartierul « Griviţa Roşie »

3. Noi ansambluri construite în cartierul « Mihai Bravu »

4. Noi ansambluri construite în cartierul « Floreasca »

5. Noi ansambluri construite în cartierul « Vatra Luminoasă »

6. Sistematizarea Pieţei Republicii, situată în centrul oraşului (suprafaţa aproximativă 2 ha), cuprinde amenajarea spaţiilor situate în jurul a trei edificii importante, sub forma a trei pieţe grupate.

Lucrările cuprind extensiunea clădirilor din faţa palatului R.P.R., executarea unui pavaj decorativ, precum şi extinderea grădinii din spatele palatului. Trei statui vor împodobi această piaţă: aceea a lui Nicolae Bălcescu, Mihail Eminescu şi George Enescu

B — 1. Plan înfăţişînd situaţia actuală

2. — a. Populaţia oraşului

în 1944	980 000 de locuitori
în 1956	1 236 000 de locuitori
în 1970	1 550 000 de locuitori

b. Densitatea

	Existentă	Prevăzută
bruto	130 locuitori/ha	120 locuitori/ha
neto	223 locuitori/ha	293 locuitori/ha

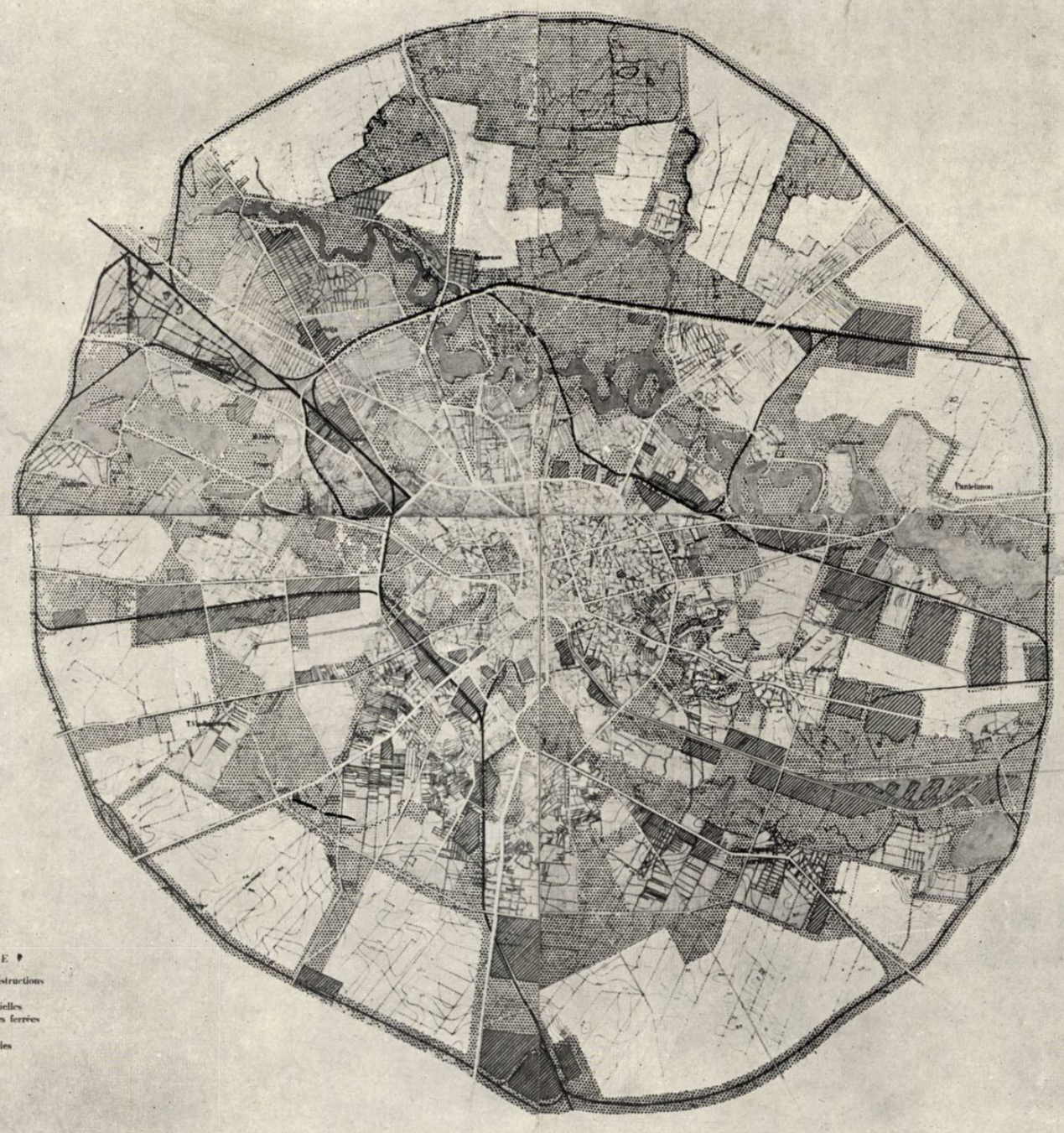

BUCAREST-ESQUISSE DU PLAN GÉNÉRAL D'AMÉNAGEMEN

C

c. Teritoriu

	Existent	Prevăzut
locuinţe	3 500 ha (44,0 m²/locuitor)	5 600 ha (362 m²/locuitor)
clădiri publice	1 744 ha (14,1 m²/locuitor)	2 100 ha (13,5 m²/locuitor)
spaţii verzi	461 ha (3,6 m²/locuitor)	2 950 ha (19,0 m²/locuitor)
lacuri	400 ha (270 ha asanate)	600 ha
străzi	1 710 ha (3,8 m²/locuitor)	2 300 ha (15,0 m²/locuitor)

3. a. Zona de locuinţe — Înălţimea imobilelor raportată la întinderea teritoriului

b. Suprafaţă locuibilă

c. Diferite etape de construcţie

1956—1960	15 000 de apartamente
1961—1963	38 000 de apartamente
1966—1970	67 000 de apartamente

4. Combinatul poligrafic «Casa Scînteii» — Autori, arhitecţii N. Bădescu, H. Maicu; coautori, arhitecţii M. Locar, M. Alifanti
5. Stadionul «23 August» — Arh. W. Juster, arh. G. Filipeanu, ing. A. Aznavorian
6. Aerogara «Băneasa» — Arh. N. Bădescu, arh. T. Iconomu, arh. A. Damian, arh. C. Alifanti, arh. M. Alifanti, arh. P. Macovei
7. Complexul sportiv «Floreasca» — Arh. T. Evolceanu, arh. W. Juster, arh. S. Ungureanu

Ç. — Bucureşti — Schiţa planului general de sistematizare

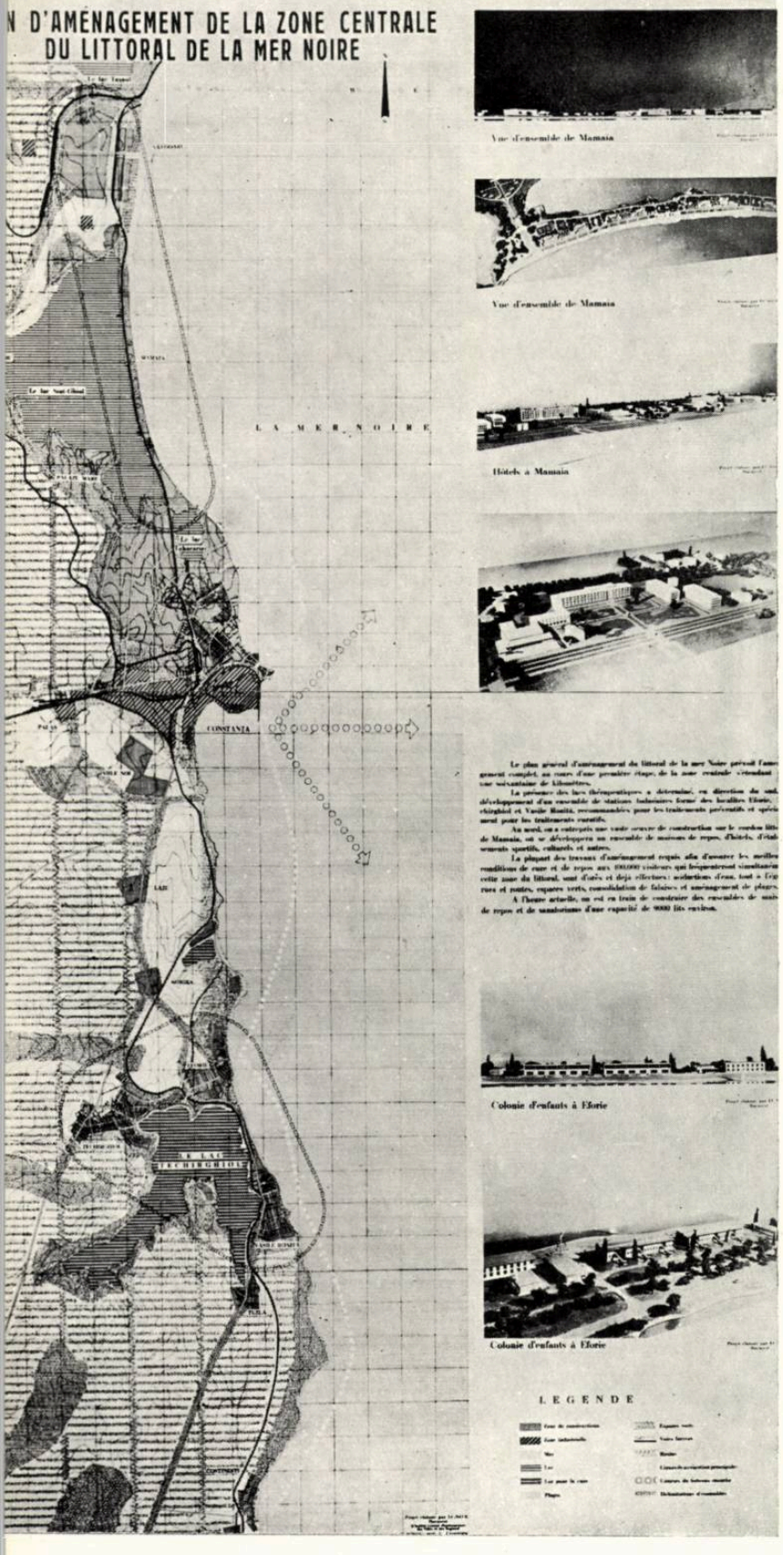

Vue d'ensemble de Mamaia

Vue d'ensemble de Mamaia

Hôtels à Mamaia

Le plan général d'aménagement du littoral de la mer Noire prévoit l'aménagement complet, au cours d'une première étape, de la zone centrale s'étendant sur une soixantaine de kilomètres.

La première des tâches thérapeutiques a déterminé, en direction du sud, développement d'un ensemble de stations balnéaires formé des localités Eforie, Techirghiol et Vasile Roaită, recommandées pour les traitements préventifs et spécial pour les traitements curatifs.

Au nord, on a entrepris une vaste œuvre de construction sur le cordon litt de Mamaia, où se développera un ensemble de maisons de repos, d'hôtels, d'établ sements sportifs, culturels et autres.

La plupart des travaux d'aménagement requis afin d'assurer les meilleu conditions de cure et de repos aux 100.000 visiteurs qui fréquenteront simultanément cette zone du littoral, sont d'ores et déjà effectués: acheminements d'eau, lumière et routes, espaces verts, consolidation de falaises et aménagement de plages.

A l'heure actuelle, on est en train de construire des ensembles de maisons de repos et de sanatoriums d'une capacité de 9000 lits environ.

Colonie d'enfants à Eforie

Colonie d'enfants à Eforie

LEGENDE

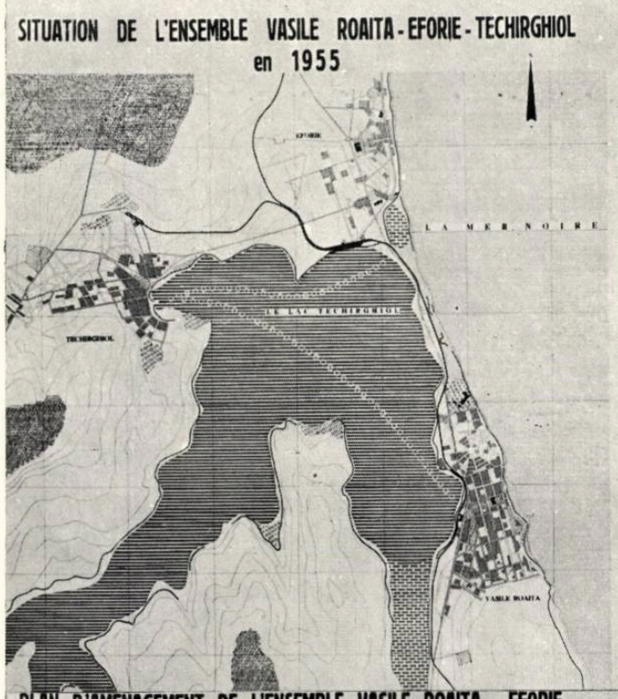

Le complexe Eforie

Le complexe Eforie

Le complexe Eforie

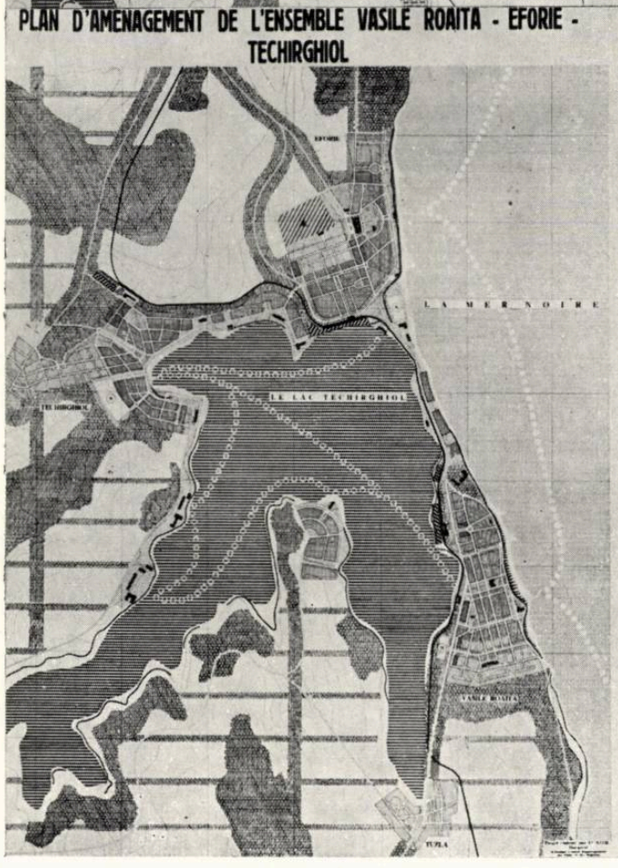

L'aménagement de la falaise à Eforie

L'aménagement de la falaise à Eforie

L'ensemble balnéaire Eforie-Vasile Roaită-Techirghiol se développe autour du lac Techirghiol.

Le plan d'aménagement prévoit un accroissement considérable de la capacité de cet ensemble balnéaire. Cette capacité sera portée de 19.000 visiteurs par jour (chiffre actuel) à 60.000 visiteurs, simultanément.

Les localités sont principalement organisées deux zones. L'une est réservée aux maisons de repos et aux sanatoriums à population saisonnière, l'autre au personnel permanent de la station. Le cordon litt entre Eforie et Vasile Roaită prévoit en outre une zone spécialement réservée aux colonies d'enfants.

Tous les travaux édilitaires nécessaires sont terminés à l'heure actuelle.

En 1958 et 1959 de nouveaux ensembles de maisons de repos et de sanatoriums, d'une capacité totale de 6.000 lits, seront mis à la disposition de la population.

LÉGENDE

1 2 3 4 5 6 7

1. Planul de sistematizare a zonei centrale a litoralului Mării Negre

Planul de sistematizare a litoralului Mării Negre prevede amenajarea completă, în cursul unei prime etape, a zonei centrale ce se întinde pe o lungime de 60 km. Prezenţa lacurilor terapeutice a determinat, înspre sud, dezvoltarea unui ansamblu de staţiuni balneare formate din localităţile: Eforie, Techirghiol şi Vasile Roaită recomandate pentru tratamente preventive şi în special pentru tratamente curative. La nord s-a întreprins o vastă operă de construcţie, pe cordonul litoral de la Mamaia, unde se va dezvolta un ansamblu de case de odihnă, de hoteluri, dotări sportive, culturale etc. Majoritatea lucrărilor de amenajare necesare asigură cele mai bune condiţii de cură şi de odihnă, pentru 100 000 de vizitatori, care frecventează în acelaşi timp această zonă a litoralului; aceste lucrări deja efectuate cuprind: apă curentă şi canalizare, străzi şi şosele, spaţii verzi, consolidări de faleză şi amenajarea plajei. În prezent sînt în curs de construcţie ansamblurile de case de odihnă şi sanatorii cu o capacitate de cca. 9 000 de paturi.

2—3. Vedere de ansamblu la Mamaia

4. Hoteluri la Mamaia

5—6. Machetele coloniei de copii la Eforie

1 2 3 4 5 6 7

1. Planul de ansamblu al localităţilor Vasile Roaită, Eforie şi Techirghiol în 1955.

2. Planul de sistematizare a ansamblului Vasile Roaită — Eforie — Techirghiol. Ansamblul balnear Eforie — Vasile Roaită — Techirghiol se desfăşoară în jurul lacului cu acelaşi nume. Planul de sistematizare prevede o creştere considerabilă a capacităţii acestui ansamblu balnear. Această capacitate va ajunge de la 19 000 de vizitatori pe sezon (cifra actuală) la 60 000 de vizitatori simultan. Aceste localităţi vor fi organizate în două zone. O zonă rezervată caselor de odihnă şi sanatoriilor pentru populaţia sezonieră, iar cealaltă pentru personalul permanent al staţiunii. Cordonul litoral între Eforie şi Vasile Roaită prevede printre altele o zonă rezervată special coloniilor de copii. Toate lucrările edilitare necesare sînt terminate la ora actuală. În 1958 şi 1959, noi ansambluri de case de odihnă şi sanatorii, cu o capacitate de peste 6 000 de paturi, vor fi puse la dispoziţia populaţiei

3—4—5. Complexul de la Eforie

6—7. Amenajarea falezei de la Eforie

Arh. V. Sebestyen

PARTICIPAREA STUDENŢILOR ARHITECŢI LA CONCURSUL INTERNAŢIONAL AL U.I.A.

Cu prilejul celui de al V-lea Congres al Uniunii Internaţionale a Arhitecţilor de la Moscova se va organiza şi o expoziţie cuprinzînd lucrări ale studenţilor arhitecţi. În vederea selecţionării proiectelor ce urmează a fi expuse, comitetul de organizare a hotărît instituirea unui concurs internaţional cu tema: « Centrul unei mici localităţi » (cca. 10 000 de locuitori).

Conducerea Institutului de arhitectură « Ion Mincu » a hotărît ca această temă să constituie programul ultimului proiect de anul V, admiţînd totodată participarea la acest proiect şi a studenţilor de anul VI care-şi pregătesc lucrarea de diplomă.

Pentru ca această lucrare să poată reprezenta într-o măsură cît mai mare specificul ţării noastre, tema dată studenţilor a fost adaptată cerinţelor reale a două localităţi, şi anume: Sulina şi Ceahlău.

La Sulina, studenţii au avut de rezolvat, în funcţie de sistematizarea studiată, prin care s-au fixat traseele străzilor importante, regimul şi schema generală a oraşului, centrul social-administrativ care urmează să asigure legătura între canalul navigabil şi restul oraşului, care se dezvoltă paralel cu canalul.

La Ceahlău, în cadrul unei noi localităţi ce se va crea pe un teren cu un relief destul de frămîntat, lîngă lacul de acumulare de la Bicaz, problema era oarecum similară, diferind numai în ceea ce priveşte specificul unei noi localităţi situate într-o regiune muntoasă.

În general, se poate afirma că studenţii au lucrat proiectul cu foarte mult interes şi că rezultatele obţinute au fost foarte bune.

Problemele cele mai dificile în cadrul ambelor teme au fost acela de a se crea o compoziţie la scara oraşului, care să se integreze firesc în schema structurală a acestuia şi de a găsi ponderea justă în ceea ce priveşte valoarea legăturilor cu elementul natural dominant (lacul la Ceahlău şi canalul la Sulina).

Corpul didactic al institutului a încercat, şi în majoritatea cazurilor a reuşit, să dirijeze studiul pe linia creării unei pieţe care să aparţină oraşului, în care arterele principale ale acestuia să conveargă firesc, abandonîndu-se soluţiile — reprezentate într-un număr mare la începutul studiului — în care piaţa era concepută ca un spaţiu orientat exclusiv spre elementul natural.

Lămurind funcţiunile pieţei principale a aşezării respective, majoritatea studenţilor au înţeles şi mulţi au reuşit să şi exprime în cadrul proiectelor o piaţă a cărei compoziţie este rezultatul preocupării pentru satisfacerea necesităţilor funcţionale, de circulaţie şi de justă utilizare a terenului, urmărindu-se totodată şi justa amplasare şi gradarea dotărilor respective.

Consider că în proiectele care au cîştigat concursul, autorii au reuşit să creeze ansambluri care să poată satisface necesităţile legate de viaţa interioară şi de dezvoltarea oraşului, abandonînd linia unei compoziţii care — asemenea unei vitrine — să fie frumoasă pentru un spectator dinafară, dar să întoarcă spatele oraşului, avînd o compunere indiferentă faţă de acesta.

Soluţiile cele mai apreciate: centrul oraşului Ceahlău al studenţilor Perianu Ştefan (atelier prof arh. O. Doicescu) şi Wiesel Gabriel (atelier conf. arh. M. Alifanti), precum şi centrul oraşului Sulina al studentului Lebădă Marius (atelier şef de lucrări arh. L. Staadecker) au fost acelea care, în locul unei false monumentalităţi, exprimate cu ajutorul unei rigidităţi exagerate, au căutat să compună în aşa fel ansamblul, încît, printr-o seamă de imagini arhitecturale foarte variate şi interesante privite din diverse puncte, acesta să se prezintă ca o unitate organic legată cu terenul şi cu străzile principale date prin temă, creînd totdată o ambianţă plăcută la scara oraşului.

În cadrul acestui proiect, soluţiile nu au apărut ca rezultat al unei concepţii apriorice a studentului, urmărind în special o plastică adecvată, ci ca o concluzie a unei situaţii apropiate de realitate, în care partiul se închega treptat pe măsura soluţionării judicioase a unor probleme concrete de circulaţie, legături, relief etc.

Din punctul de vedere al plasticii construcţiilor s-a constatat la multe lucrări şi în special la cele premiate tendinţa de a crea, cu ajutorul unor procedee constructive posibile şi actuale, o arhitectură contemporană care să nu distoneze cu arhitectura şi peisajul înconjurător. Consider că plastica realizată prin proiectele studenţilor Perianu, Wiesel şi Lebădă merită să fie subliniată, înscriindu-se pe linia justă de dezvoltare a arhitecturii noastre contemporane.

În afară de rezultatele pozitive obţinute în general, la acest proiect cred că cele trei lucrări care au fost trimise la Moscova vor putea să reprezinte cu cinste străduinţele depuse în ultima vreme în Institutul de arhitectură în vederea creării unei arhitecturi contemporane specifice ţării noastre.

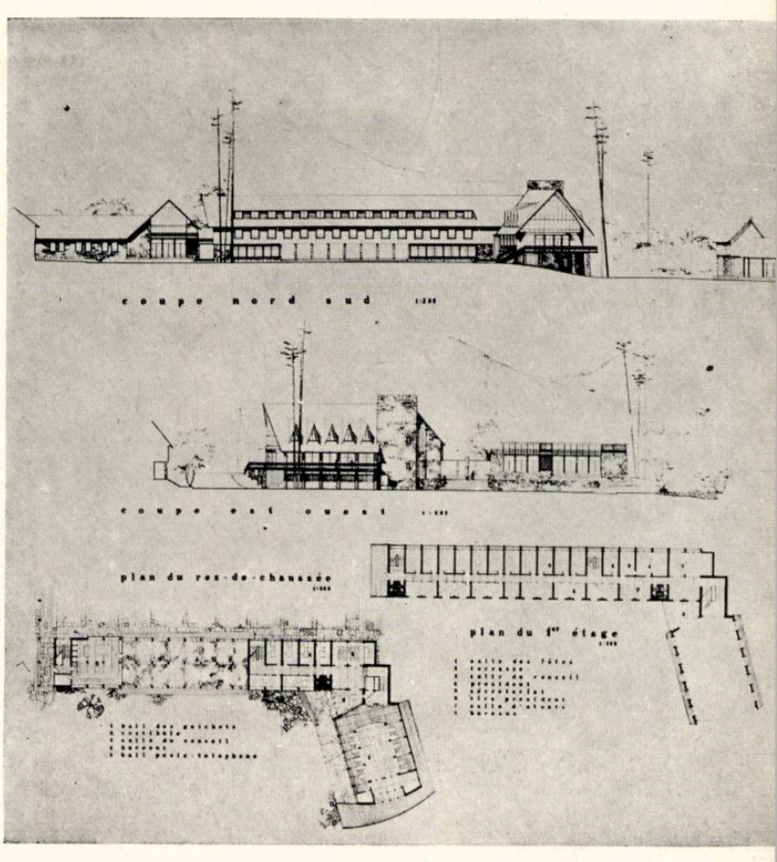

Desfăşurări şi planurile Sfatului Popular

Centrul oraşului Ceahlău — Perianu Ştefan, student anul V — Atelier prof. arh. O. Doicescu

Plan de ansamblu şi perspectivă de ansamblu

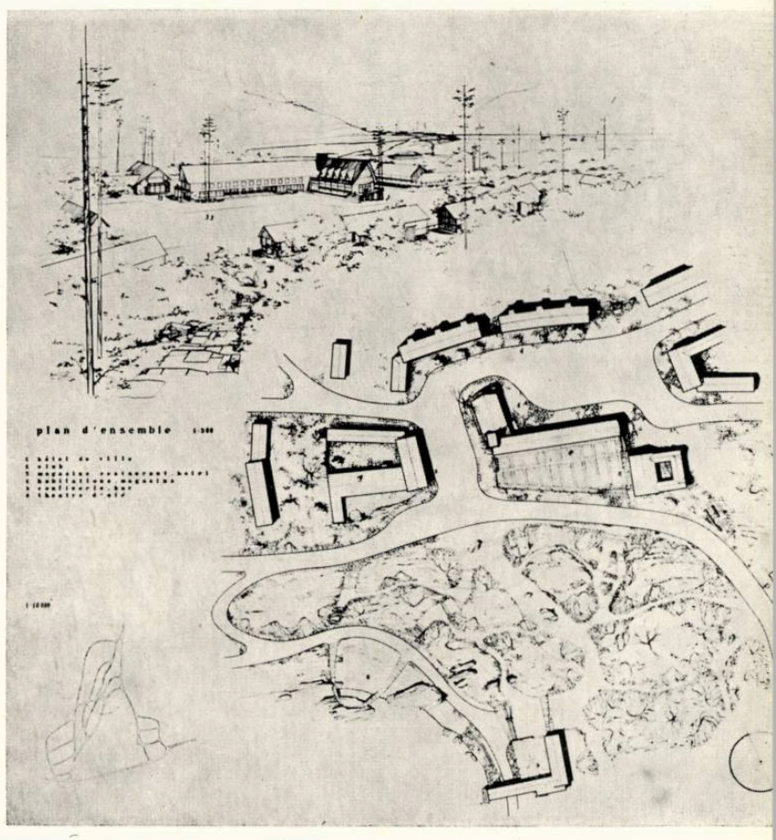

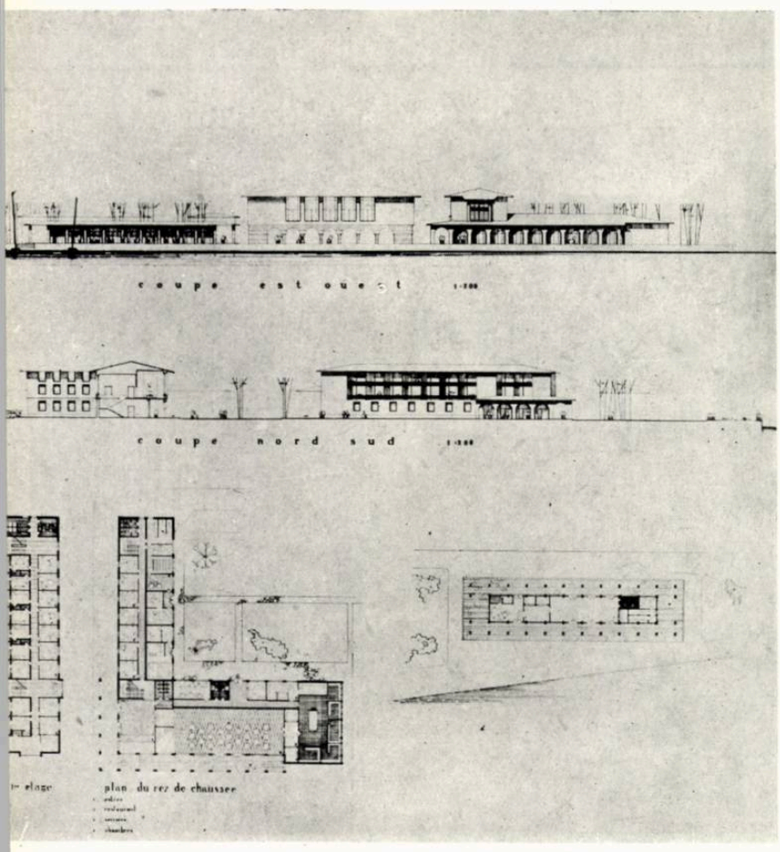

Desfăşurări, planurile hotelului şi gării fluviale

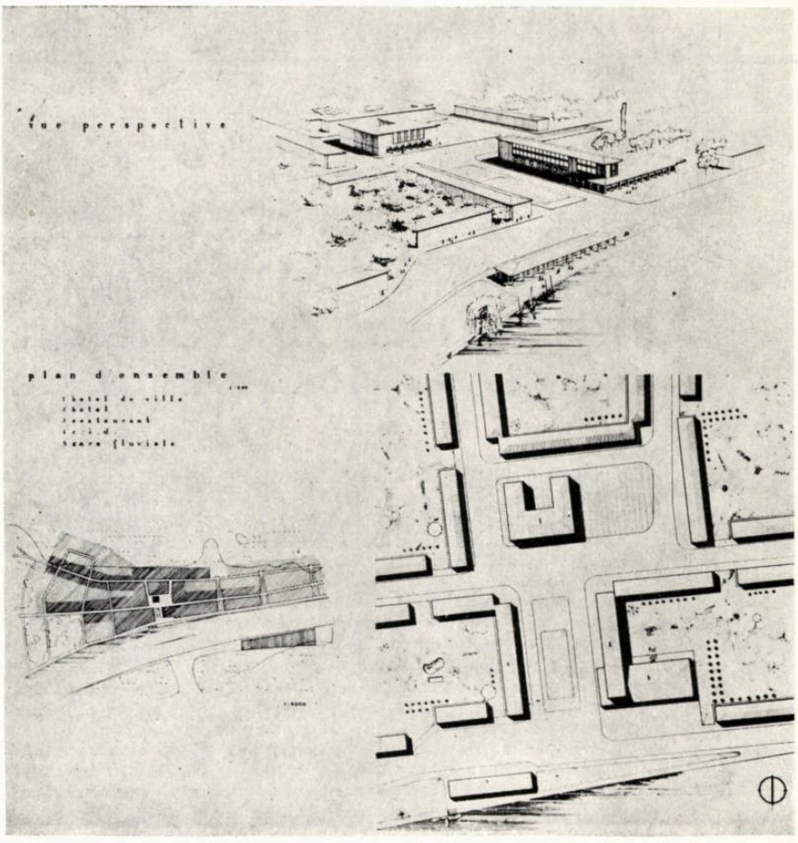

Centrul oraşului Sulina — Lebădă Marius, student anul V
Atelier şef de lucrări L. Staadecker

Plan de ansamblu şi perspectivă de ansamblu

Perspectivă de ansamblu şi planul clubului-muzeu

Centrul oraşului Ceahlău — Wiesel Gabriel, student anul VI
Atelier conf. arh. M. Alifanti

Plan de ansamblu şi desfăşurări

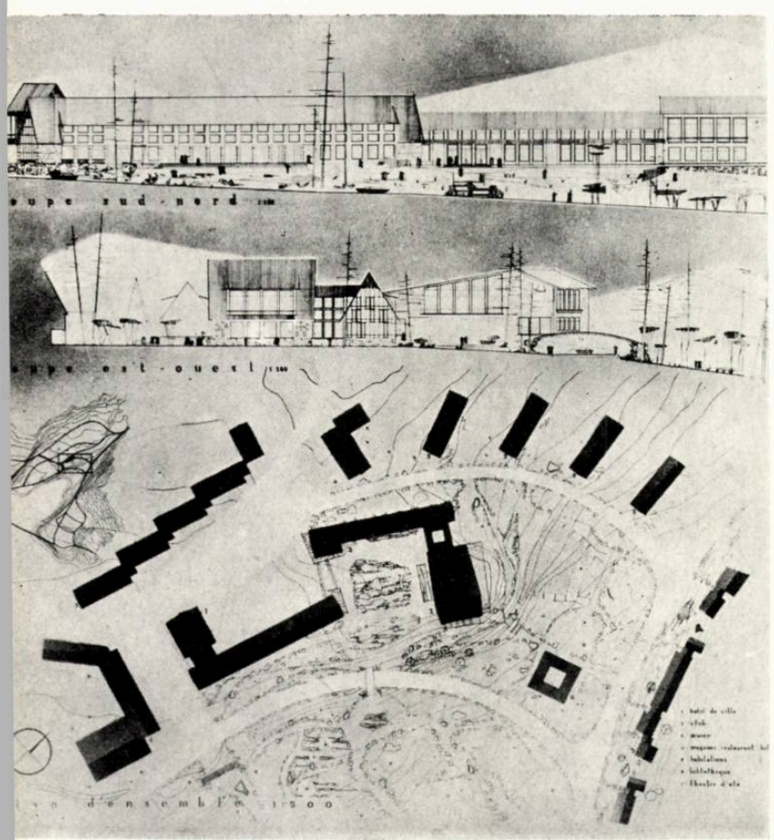

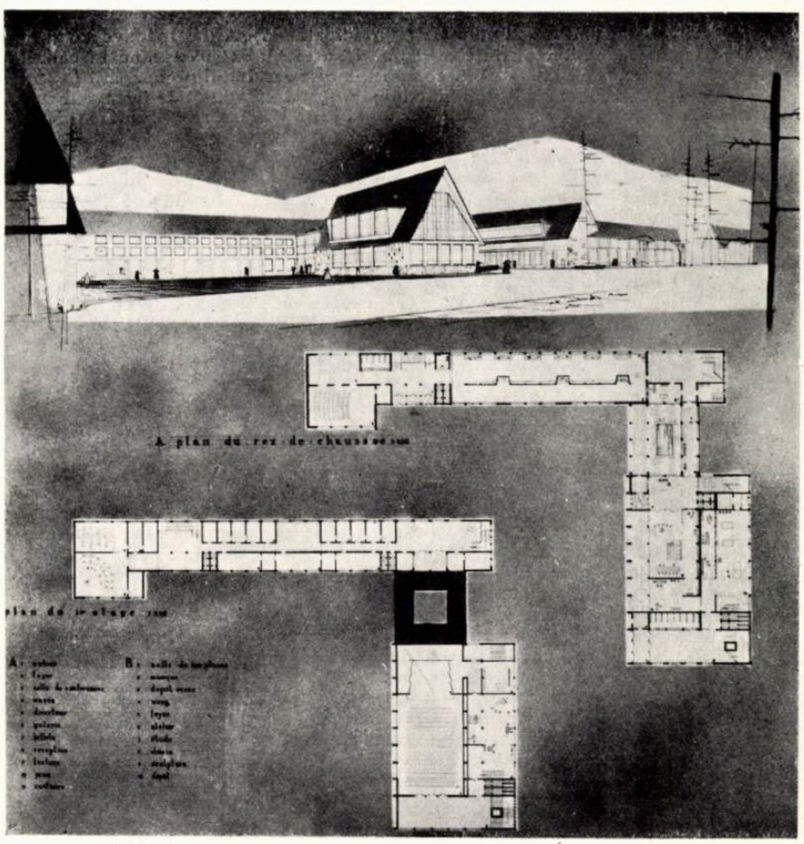

P. Abrosimov
Prim secretar al Comitetului
Uniunii Arhitecţilor Sovietici

O IMPORTANTĂ ETAPĂ ÎN DEZVOLTAREA ARHITECTURII SOVIETICE

Conferinţa unională a constructorilor, care a avut loc între 8 şi 10 aprilie, a analizat rezultatele muncii intense depuse de constructorii şi arhitecţii sovietici în perioada care a precedat conferinţa şi a trasat căile pentru îmbunătăţirea continuă a construcţiilor în U.R.S.S.

În chemarea participanţilor la conferinţă către toţi oamenii muncii din industria construcţiilor se spune:

« Pentru îmbunătăţirea continuă a indicilor de calitate în domeniul construcţiilor capitale trebuie să îmbunătăţim necontenit proiectarea, să tindem la folosirea completă a tuturor rezervelor de care dispunem pentru reducerea costului construcţiilor prin proiectare, să perfecţionăm organizarea şi metodele proiectării, tip să reglementăm unificarea parametrilor elementelor şi detaliilor de construcţie, să extindem folosirea în proiectele tip a materialelor de construcţie locale. În scopul elaborării de noi soluţii avansate de proiectare trebuie să se dezvolte pe scară mai largă construcţiile experimentale ».

La precedenta conferinţă unională a constructorilor au fost dezvăluite şi supuse criticii greşelile serioase ale arhitecţilor, greşeli care au constituit o piedică în calea avîntului general în domeniul construcţiilor şi arhitecturii şi a dezvoltării industrializării construcţiilor. A fost necesară o serioasă schimbare în conştiinţa unei mari părţi dintre arhitecţi. Hotărîrile partidului şi guvernului în legătură cu problemele construcţiilor şi arhitecturii, şi în special hotărîrea « Cu privire la înlăturarea exagerărilor în proiectarea şi executarea construcţiilor », au avut un rol hotărîtor în dezrădăcinarea deficienţelor din arhitectura noastră.

Hotărîrea C.C. al P.C.U.S. şi a Consiliului de Miniştri al U.R.S.S. cu privire la dezvoltarea construcţiilor de locuinţe, care se sprijină pe hotărîrile Congresului al XX-lea al partidului, a devenit principalul document călăuzitor, care conduce activitatea de creaţie şi de producţie a arhitecţilor, proiectanţilor şi constructorilor.

În raportul de activitate ţinut la Congresul al XX-lea al P.C.U.S., tov. Hruşciov ne-a trasat sarcina creării unui stil arhitectural socialist. Această nobilă sarcină de creaţie însufleţeşte pe arhitecţii sovietici spre neobosite căutări ale noului, spre perfecţionarea măiestriei lor, în lupta pentru un înalt conţinut de idei şi principialitate în muncă.

Arhitecţii sovietici, urmînd consecvent indicaţiile partidului şi guvernului, au realizat în perioada dintre cele două conferinţe o cotitură radicală în orientarea creatoare a arhitecturii sovietice. În practica lor din ultimii ani, arhitecţii au început să dea mai multă atenţie problemelor de economie, de confort şi problemelor legate de dezvoltarea progresivă a tehnicii de construcţie.

Majoritatea arhitecţilor sovietici au trecut conştient şi cu convingere de la o concepţie estetizantă şi unilaterală a sarcinilor arhitecturii la adevărata înţelegere a acestora.

Îndeplinind Hotărîrea din 4 noiembrie 1955 a C.C. al P.C.U.S. şi a Consiliului de Miniştri al U.R.S.S., arhitecţii au revizuit în 1955—1956 proiectele executate anterior. Ca rezultat al înlăturării exagerărilor s-a reuşit să se economisească, pe întreaga ţară, aproximativ 10 miliarde ruble, adică mai mult de 2% din costul total al construcţiilor.

La schimbările efective din practica arhitecturii şi construcţiilor şi a orientării creatoare a arhitecturii sovietice a contribuit munca depusă de numerosul colectiv de arhitecţi şi ingineri pentru elaborarea unor noi proiecte tip de clădiri de locuit, de construcţii civile, industriale şi agricole.

Chemarea partidului şi a guvernului de a se asigura într-un termen scurt obiectele construcţiilor de masă cu proiecte tip economice şi de calitate superioară a găsit cel mai larg ecou printre arhitecţi.

Marea masă a arhitecţilor s-a convins că proiectarea tip este într-adevăr singura cale cu ajutorul căreia se poate îndeplini grandiosul program al construcţiei de locuinţe în Uniunea Sovietică, pentru lichidarea totală a nevoii de locuinţe, în decurs de 10—12 ani.

Concursurile pentru cele mai bune proiecte tip de clădiri de locuit şi publice, organizate în 1956—1957 de Gosstroi U.R.S.S. şi de Uniunea Arhitecţilor Sovietici, au atras aproape zece mii de participanţi. Acest fapt a asigurat elaborarea unor proiecte tip economice de clădiri, îmbunătăţite calitativ, a făcut ca arhitecţii să renunţe hotărît la repetarea necritică a vechilor forme arhitecturale, care nu corespund metodelor industriale de construcţie.

Practica organizării concursurilor publice pentru cele mai bune proiecte de clădiri de locuit şi publice trebuie să capete o extindere şi mai mare. Ea permite să se găsească, în timpul cel mai scurt, soluţiile optime pentru problemele şi sarcinile ce se pun, stimulează căutarea unor soluţii arhitecturale progresiste şi contribuie la creşterea nivelului profesional al cercurilor largi de arhitecţi.

În prezent putem afirma cu satisfacţie că, în ansamblu, proiectele tip elaborate pe baza celor premiate la concursuri au asigurat o importantă reducere a costului de execuţie şi îmbunătăţirea calităţii construcţiilor; folosirea noilor proiecte tip de clădiri, aprobate în 1957, ne permite să avem ca tip principal de locuinţă apartamentul unifamilial. Totodată, în noile proiecte tip, costul unui metru pătrat de suprafaţă locuibilă a scăzut cu 8—11%. Uşurînd şi perfecţionînd elementele de construcţie, reducerea preţului de cost pe metru pătrat va fi dusă pînă la 15%.

Mult mai bine stau acum lucrurile şi în privinţa introducerii proiectelor tip. Tipizarea a devenit linia principală în dezvoltarea construcţiilor şi arhitecturii în Uniunea Sovietică.

Practica de construcţie a oraşelor după proiecte tip a arătat că acolo unde arhitecţii au o poziţie creatoare faţă

de folosirea proiectelor tip, tipizarea dă rezultate pozitive, nu numai asupra indicilor preţului de cost ai construcţiilor, dar şi asupra aspectului artistic al cvartalelor şi chiar al oraşului în ansamblu.

O dovadă a acestui lucru ne oferă cvartalul nr. 9 din Novîie Cereomuşki din Moscova, cvartalele din raionul Scemilovka din Leningrad, ansamblurile — executate după proiecte tip — ale oraşelor Angarsk, Novaia Kahovka, Sumgait, Salavat, Zaporojie, Voljsk, raionul Krasnaia Gorka din Novosibirsk şi multe altele.

În proiectele şi construcţiile din ultimii ani, sarcinile artistice-arhitecturale sînt soluţionate în special prin legătura organică dintre formele arhitectonice şi destinaţia funcţională a clădirilor, precum şi prin justa folosire a materialelor şi elementelor de construcţie.

În arhitectura sovietică s-a conturat precis o orientare sănătoasă, care se manifestă prin renunţarea la orice fel de detalii decorative inutile, care n-au legătură cu destinaţia clădirii şi care sînt în contradicţie cu metodele moderne, industriale, de construcţie. Arhitecţii se străduiesc să obţină expresivitatea arhitecturală cu ajutorul unor mijloace specifice: simplitatea formelor, proporţiile bune ale clădirilor şi ale elementelor lor, buna amplasare a clădirilor în ansamblu, folosirea pricepută a vegetaţiei şi a lucrărilor edilitare, precum şi prin afirmarea multilaterală a elementelor noi de construcţie, industrializate.

În chemarea participanţilor la ultima conferinţă a constructorilor se arată că « Majoritatea covîrşitoare a proiectanţilor şi arhitecţilor a tras concluziile cuvenite din critica serioasă adusă activităţii lor, şi au păşit pe calea industrializării şi tipizării construcţiilor. În prezent arhitecţii acordă mai multă atenţie problemelor economice, creării confortului maxim pentru populaţie, ţinînd seama de sarcina dezvoltării tehnicii construcţiilor. Totuşi, lupta împotriva concepţiilor greşite, unilaterale despre arhitectură, lupta împotriva exagerărilor în proiectare şi execuţie trebuie să fie continuată, deoarece manifestările de formalism şi de rutină în arhitectură nu au fost încă definitiv înlăturate ».

Prin urmare, relevînd rezultatele pozitive ale reconstrucţiei, nu putem trece cu vederea o serie de lipsuri foarte importante care sînt încă prezente în activitatea arhitecţilor. Mai există printre noi numeroşi arhitecţi care nu sînt încă pătrunşi de seriozitatea şi răspunderea muncii creatoare de proiectare a complexelor de locuinţe cu proiecte tip, care consideră adaptarea proiectului tip ca o muncă pur mecanică, care nu înţeleg necesitatea studierii adînci şi introducerii în practică a metodelor progresiste de construcţie.

Proiectele tip existente nu satisfac încă nici pe departe, în întregime, întreaga varietate crescîndă a cerinţelor vieţii, nu corespund întru totul condiţiilor locale şi materialelor locale de construcţie, progresului tehnicii.

Una dintre cauzele principale ale acestei situaţii o constituie şi atenţia insuficientă dată construcţiei experimentale. Proiecte tip cu adevărat durabile, economice şi de calitate superioară nu pot fi create decît dacă se asigură tratarea complexă, ştiinţific fundamentată, a tuturor problemelor legate de proiectarea tip şi verificarea experimentală a soluţiilor adoptate.

Faptele ne arată că încă în anii 1956 şi 1957, într-o serie de oraşe, dintr-o inerţie care se apropie de lipsa de răspundere, nu au fost luate măsurile necesare pentru lichidarea exagerărilor la clădirile a căror execuţie fusese începută.

Ca exemplu citez clădirea Şcolii medii nr. 145 din Taşkent pentru 800 de elevi, construită în 1956. Autorul proiectului « a uitat » să proiecteze vestiarele (elevii din clasele elementare se dezbracă direct în sălile de clasă), şcoala nu are sală de festivităţi, nici camera pionierilor, iar bufetul nu are oficiu. Sala de sport este separată de vestiar şi duşuri printr-o scară neîncălzită, din care cauză copiii sînt în pericol să răcească. Distribuţia interioară a clădirilor este extrem de neraţională: din 22 de clase — 9 au o dublă orientare, iar 6 sînt orientate spre sud-vest, lucru inadmisibil în condiţiile climatice din Taşkent; la fiecare etaj sînt cîte două camere complet întunecoase, iar şcoala nu are curte. În schimb, în faţadă există o colonadă uriaşă, pe trei niveluri, iar costul a atins suma de 5 000 000 ruble, adică aproape dublul costului unei şcoli tip de aceeaşi capacitate.

Cu exagerări asemănătoare a fost proiectată şi clădirea unui mare restaurant din plin centrul Taşkentului. Se mai comit exagerări şi la construcţiile din Alma-Ata, Stalingrad şi alte oraşe.

Unii arhitecţi continuă să se agaţe şi în prezent de formele arhitecturale care şi-au trăit traiul. În presă vedem reproduceri după numeroase clădiri noi al căror aspect ne aminteşte, fie aşa-numitele « clădiri oficiale » de la sfîrşitul secolului trecut, fie vilele empire.

Asta dovedeşte că unii arhitecţi şi conducători ai organizaţiilor de proiectare au înţeles schimbările în domeniul arhitecturii şi construcţiilor în mod îngust, formal, ca pe o sarcină mecanică de reducere « cantitativă » a exagerărilor.

Lupta neîntreruptă împotriva tuturor exagerărilor şi arhaismului trebuie să constituie trăsătura caracteristică a orientării creatoare a arhitecturii sovietice. Munca depusă pentru înlăturarea exagerărilor constituie doar un început şi trebuie continuată.

Trebuie să subliniem că în domeniul exagerărilor şi al arhaismului în arhitectură, recidivele se manifestă uneori şi ca urmare a unor gusturi şi cerinţe înapoiate ale beneficiarilor.

La Ministerul Căilor de Comunicaţie de exemplu, problema expertizei şi avizării proiectelor unor construcţii atît de importante cum sînt gările este soluţionată necompetent. Gările se mai proiectează şi astăzi folosindu-se formele arhitecturii de la sfîrşitul secolului al XIX-lea. Se pot întîlni conducători de organizaţii orăşeneşti care nu-şi pot imagina o clădire de club fără o colonadă monumentală sau care consideră că strada principală a oraşului trebuie neapărat construită pe ambele părţi cu o bandă continuă de clădiri înalte, cu magazine la parter.

Trebuie neapărat să se lupte împotriva acestor gusturi bazate pe concepţii învechite care şi-au trăit traiul. Dacă arhitecţii vor dovedi suficientă tărie, o bună orientare creatoare şi cerinţe progresiste, întreaga rutină a beneficiarilor va putea fi uşor învinsă.

★

Hotărîrea partidului şi guvernului cu privire la dezvoltarea construcţiilor de locuinţe stabileşte orientarea creatoare şi principalele sarcini ale arhitecţilor pentru anii imediat următori.

Descoperirea tuturor rezervelor pentru îndeplinirea înainte de termen a planului construcţiei de locuinţe este una dintre sarcinile principale. Pentru îndeplinirea ei, o importanţă cu totul deosebită o are reducerea costului construcţiilor. Un mijloc efectiv pentru această reducere îl oferă şi o clarvăzătoare politică urbanistică.

Sistematizarea şi construirea oraşelor trebuie să fie strîns legate de o planificare ştiinţific fundamentată şi nu subordonată acţiunii unor factori vremelnici, de conjunctură. Dacă exagerările, formalismul, înfrumuseţarea cu orice preţ şi arhaismul manifestate în diversele clădiri au fost supuse adesea unei critici severe şi condamnate, în schimb s-a făcut prea puţin pentru lichidarea exagerărilor în domeniul construcţiei de oraşe, unde daunele provocate de folosirea unor metode de sistematizare învechite se evaluează în numere cu multe cifre.

În practica construcţiei de oraşe, noile metode de construcţie, noile principii de sistematizare nu şi-au găsit încă o largă aplicare. Aici există rezerve numeroase, mari surse de economie.

Trebuie neapărat să se aplice o economie cît mai strînsă la folosirea terenurilor orăşeneşti, să se construiască mai intensiv, în oraşele mari să se construiască clădiri cu 4—5 niveluri, să nu se admită crearea unor magistrale şi bulevarde « de faţadă » şi nici a străzilor şi pieţelor exagerat de largi.

Corecta amplasare a noilor clădiri de locuit constituie o sarcină de creaţie dintre cele mai importante. De soluţia aleasă şi de respectarea disciplinei urbanistice depind foarte multe în construcţia oraşelor.

Rezerve de economie există şi în domeniul industriei de construcţii. Dacă în trecut arhitecţii noştri erau înclinaţi să subaprecieze rolul tehnicii moderne, progresiste, în arhitectură, în prezent arhitectul şi inginerul lucrează în strînsă colaborare, căutînd să folosească soluţii tehnice progresiste. E suficient să se compare arhitectura pavilioanelor de la Expoziţia unională agricolă cu cea a pavilionului U.R.S.S. la Expoziţia internaţională din Bruxelles sau cu proiectul pavilionului pentru Expoziţia permanentă de construcţii, pentru a ne convinge de remarcabilul progres tehnic al arhitecturii sovietice. Dacă

acum trei ani și jumătate proiectanții și constructorii acuzau pe bună dreptate pe arhitecți de rutină, de înapoiere tehnică și de arhaism, astăzi arhitecții au, la rîndul lor, pretenții la adresa inginerilor, constructorilor și, în special, la adresa lucrătorilor din industria materialelor de construcții.

Nomenclatura insuficientă și, în parte, calitatea nesatisfăcătoare a materialelor și elementelor de construcție livrate de industrie rămîne una dintre principalele lipsuri ale construcțiilor noastre.

De exemplu, aproape pe toate șantierele continuă și azi să se folosească pentru executarea pereților, cărămida, care, de obicei, este de calitate inferioară.

Lipsa de cantități suficiente de materiale raționale pentru pereți împiedică dezvoltarea producției industriale a elementelor de construcție pentru pereți și reducerea masivă a greutății panourilor, blocurilor și elementelor pentru pereți și planșee astfel încît să se poată obține o reducere esențială a costului pe metru pătrat de suprafață locuibilă.

Căile pentru scăderea continuă a costului construcțiilor noastre trebuie căutate în special în această direcție.

De marile posibilități pe care le oferă folosirea materialelor pentru pereți și a elementelor de construcție raționale ne putem da seama din exemplul corpului de clădire nr. 14 din cvartalul experimental din Novîie Cereomușki. Noile principii de construcție aplicate aici au deschis posibilități deosebit de mari pentru reducerea consumului de materiale și a greutății clădirilor. Se poate spune că, în ceea ce privește consumul mic de beton armat pe metru pătrat de suprafață locuibilă, această clădire nu-și are egal nici în țară și nici în străinătate.

Acest lucru dovedește că în detaliile și elementele de construcție se mai pot găsi rezerve însemnate de reducere a costului de execuție.

O mare îngrijorare provoacă și calitatea construcțiilor noastre rămasă pînă în ultimul timp încă la un nivel nesatisfăcător.

Calitatea scăzută a lucrărilor ne obligă să prevedem coeficienți de siguranță mari. Se folosesc o serie de legături inutile, numai datorită montajului, se îngroașe pereții despărțitori pe seama suprafeței de locuit, se prevăd cantități prea mari de armătură de montaj la construcțiile de beton armat. Se pune deci întrebarea dacă, datorită calității proaste a lucrărilor, nu se reduce cumva la zero economia pe care ne străduim s-o realizăm reducînd suprafețele, înălțimea etajelor etc.?

Ca urmare a calității nesatisfăcătoare a lucrărilor de construcție apare, în general, necesitatea de a se efectua înainte de vreme reparații capitale la clădirile construite, fără a mai vorbi de marile cheltuieli făcute cu reparațiile curente și de neplăcerile suferite de locatari.

Îmbunătățirea calității este una dintre căile eficiente de reducere a costului construcțiilor și a cheltuielilor de exploatare.

Pentru arhitecții sovietici, problemele legate de introducerea noilor materiale și elemente de construcție raționale, a noilor materiale de finisaj, cele legate de îmbunătățirea radicală a calității construcțiilor au o importanță uriașă și din cauză că întreg acest complex de probleme este legat indisolubil de schimbarea radicală a orientării creatoare a arhitecturii sovietice, de lupta împotriva exagerărilor și a înfrumusețării cu orice preț, de căutările unui nou stil arhitectural socialist.

Dacă am renunțat hotărît la exagerările decorative în arhitectură, căutînd să soluționăm sarcinile artistice la proiectarea oricărei construcții cu ajutorul mijloacelor proprii tipului respectiv de clădire, devine clar că pentru aspectul exterior al construcției capătă o deosebită importanță, în primul rînd, calitatea materialelor, a elementelor și a lucrărilor de construcție.

E greu să te aștepți la mari realizări în dezvoltarea stilului arhitectural atît timp cît mijloacele principale de care dispune arhitectul continuă să rămînă cărămida de calitate inferioară și tencuiala.

Este necesar să se pună la punct producția și să se introducă în construcție elemente și materiale de construcție raționale, din betoane celulare și alte materiale eficiente, producția cărămizilor de fațadă, geamuri de mari dimensiuni, mase plastice, aluminiu, obiecte de tîmplărie de calitate superioară etc.

Este necesar să se stimuleze și să se dezvolte pe toate căile construcția experimentală demonstrativă, care ne oferă exemple sugestive asupra bunei calități a lucrărilor de construcție. Ar trebui ca în fiecare oraș să se creeze un cvartal experimental-demonstrativ asemenea cvartalului nr. 9 din Novîie Cereomușki din Moscova. Acest lucru va constitui o reală și importantă contribuție la îmbunătățirea calității construcțiilor.

Trebuie just soluționată și o altă problemă importantă, direct legată de lupta pentru îmbunătățirea calității construcțiilor, și anume problema rolului și poziției arhitectului în proiectarea și executarea construcțiilor.

În decursul deceniilor s-a creat la noi o situație anormală: arhitectul este, de fapt, rupt de construcție, nu participă direct în procesul creării bunurilor materiale.

Așa-numitul control al autorului aduce practic prea puțin folos. Autorul proiectului (arhitectul, proiectantul) are dreptul să viziteze șantierul numai la anumite zile și ore, întrucît organizația de proiectare, care nu poartă răspunderea pentru calitatea obiectelor ce se construiesc, îi cere doar o anumită muncă: proiecte noi. Lucrurile ajung pînă acolo încît ieșirea arhitectului pe șantier se consideră adesea ca o încălcare a disciplinei în muncă. Conform situației existente în ceea ce privește controlul autorului, autorul proiectului este pe șantier doar o persoană care emite pretenții, dar nu are dreptul să oprească lucrările de construcție, atunci cînd se desfășoară nesatisfăcător, la un nivel calitativ scăzut sau nerespectîndu-se proiectul.

Trebuie modificate radical, atît situația existentă în domeniul efectuării controlului exercitat de autor asupra șantierelor de către organizațiile de proiectare, cît și activitatea acestor organizații, pe linia apropierii lor de șantiere. Arhitectul trebuie să fie un constructor. Întocmirea proiectului trebuie să constituie doar începutul muncii sale de creație, iar darea în exploatare a unei clădiri bine construite trebuie să fie desăvîrșirea acestei munci.

O situație anormală s-a creat și în domeniul conducerii arhitecturii și construcțiilor în republicile unionale.

Volumul lucrărilor de construcție a orașelor crește an de an, se înalță orașe noi, volumul construcției de clădiri de locuit și social-culturale crește vijelios, se dezvoltă industrializarea construcțiilor tot mai amplu, iar proiectarea tip devine tot mai mult o problemă a organelor locale. În aceste condiții, construcția orășenească necesită respectarea unei linii unitare în întregul complex de probleme de sistematizare și construcție a orașelor, în construcția de locuințe, de clădiri social-culturale și industriale.

Or, în prezent, conducerea construcțiilor se face în mod diferit în fiecare dintre republici. În R.S.F.S.R., toate drepturile au fost transmise Ministerului Gospodăriei Comunale; în unele republici au fost menținute comitetele pentru problemele de construcție, în altele de problemele construcțiilor se ocupă, fie comitetele de stat ale planificării, fie ministerele construcțiilor, iar în alte cazuri, conducerea construcțiilor este împărțită la cîteva departamente.

A venit timpul să se creeze un sistem unitar de conducere a construcțiilor și arhitecturii.

Hotărîrea C.C. al P.C.U.S. și a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. cu privire la dezvoltarea construcției de locuințe prevede răspunderea deosebită ce revine Uniunii Arhitecților. Această sarcină poate fi soluționată cu succes numai în cazul în care arhitecții și constructorii vor asigura șantierele cu proiecte raționale de sistematizare și construcție a orașelor și cvartalelor, cu proiecte tip desăvîrșite de clădiri, cu soluții constructive progresiste și economice.

Activitatea de creație a membrilor Uniunii Arhitecților trebuie să contribuie la reducerea considerabilă a costului construcțiilor, la economisirea materialelor de construcții, la reducerea consumului de muncă și, pînă la urmă, la accelerarea ritmului construcției de locuințe.

Dezvoltarea tuturor tipurilor de construcții de locuit pe baza tehnicii industriale, a tipizării, precum și pe baza metodelor moderne de formare a unor ansambluri valoroase constituie cea mai importantă problemă de creație a arhitecturii sovietice.

Arhitecții sînt chemați să contribuie prin munca lor la rezolvarea unor probleme de o uriașă importanță socială și anume la lichidarea lipsei de locuințe. Ei vor depune toate forțele de care dispun, toate cunoștințele și întregul lor talent pentru a îndeplini cu cinste această sarcină nobilă și de mare răspundere.

«Arhitectura U.R.S.S.» nr. 5/1958

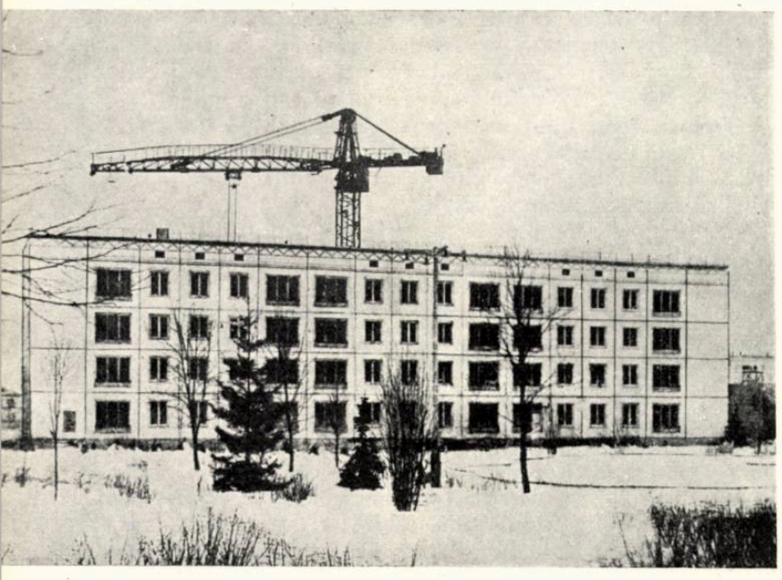

1

O CLĂDIRE UŞOARĂ CU PEREŢI SUBŢIRI DE BETON ARMAT

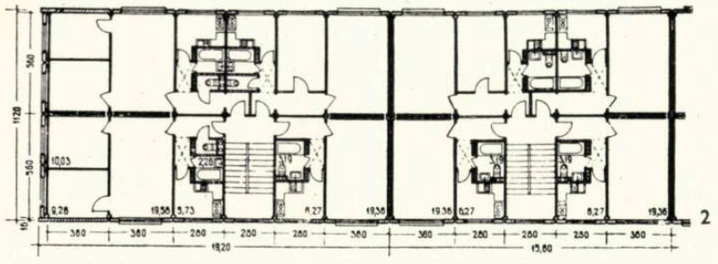

2

La Consfătuirea unională a constructorilor din U.R.S.S., care a avut loc la Moscova, s-a vorbit mult despre calităţile constructive ale clădirii uşoare cu pereţi subţiri de beton armat, proiectată şi construită de un colectiv de ingineri şi arhitecţi de la Mosproiekt.

Principala caracteristică a acestei clădiri — construită experimental într-un cvartal de locuinţe din Moscova — este soluţia constructivă inovatoare, îndrăzneaţă, care a dus la o reducere considerabilă a greutăţii construcţiei.

Publicăm mai jos un articol al autorului soluţiei constructive, ing. V. Lagutenko, în care se analizează această soluţie.

V. Lagutenko

PE O NOUĂ BAZĂ CONSTRUCTIVĂ

Colectivul de autori, ingineri şi arhitecţi, de la atelierul de proiectare nr. 7 al Institutului Mosproiekt, compus din M. Artemiev, A. Bartaşevici, B. Brailovski, D. Burdin, V. Lagutenko, I. Loveiko, A. Rumianţev, S. Hanin, şi-a luat sarcina de a îmbunătăţi considerabil soluţiile de clădiri în vederea realizării lor mai economice, menţinîndu-se toate elementele de confort ale apartamentelor.

Această sarcină a putut fi soluţionată în proiectul clădirii experimentale din panouri mari construită în cvartalul 9 din Noviie Cereomuşki (corpul nr. 14).

Clădirea cuprinde 48 de apartamente cu 1, 2 şi 3 camere. Ele au o bună distribuţie interioară, camere bine proporţionate şi tot confortul necesar.

Remarcabile, în special, sînt elementele de construcţie.

CARE SÎNT PRINCIPALELE CARACTERISTICI ALE NOILOR ELEMENTE DE CONSTRUCŢIE?

Prima lor trăsătură distinctivă constă în folosirea integrală a materialelor. Ele au fost alese cu multă atenţie, ţinîndu-se seama de proprietăţile tehnice care le sînt proprii şi în cantităţile strict necesare pentru a răspunde la întreaga lor solicitare în cadrul elementului de construcţie. Ca urmare, fiecare metru cub de beton armat, începînd de la fundaţii şi terminînd cu acoperişul, este folosit cu întreaga lui capacitate portantă; în clădire nu există beton armat incomplet folosit şi cu atît mai puţin beton armat nesolicitat.

A doua caracteristică — la fel de importantă — a clădirii experimentale o constituie renunţarea îndrăzneaţă la soluţia constructivă obişnuită a clădirilor din panouri mari, adoptată la noi şi în străinătate şi folosită aproape în exclusivitate. Aceasta se deosebeşte, de fapt, foarte puţin de structura clădirii « din cărţi de joc », în care fiecare perete despărţitor este strîns sub presiunea altor pereţi despărţitori de acelaşi fel şi de planşeele etajelor superioare. Acest lucru pune elementele comprimate ale pereţilor despărţitori în condiţii nefavorabile: ele sînt suprasolicitate la nivelurile inferioare şi incomplet folosite la cele superioare. Compresiunea la care lucrează aceşti pereţi despărţitori este întovărăsită de flambaj. Pentru a preveni acest lucru se consumă aproximativ 40% material în plus. Această schemă este, în prezent, depăşită.

Posibilităţile tehnicii moderne, care permite executarea unor pereţi despărţitori de mărimea « unei camere », trebuie astfel folosite, încît pereţii despărţitori să nu lucreze la compresiune, ci la încovoiere, ca grinzi de înălţimea unui etaj şi cu deschiderea egală cu lăţimea camerei, rezemîndu-se una pe alta numai la capete. Această schemă de construc-

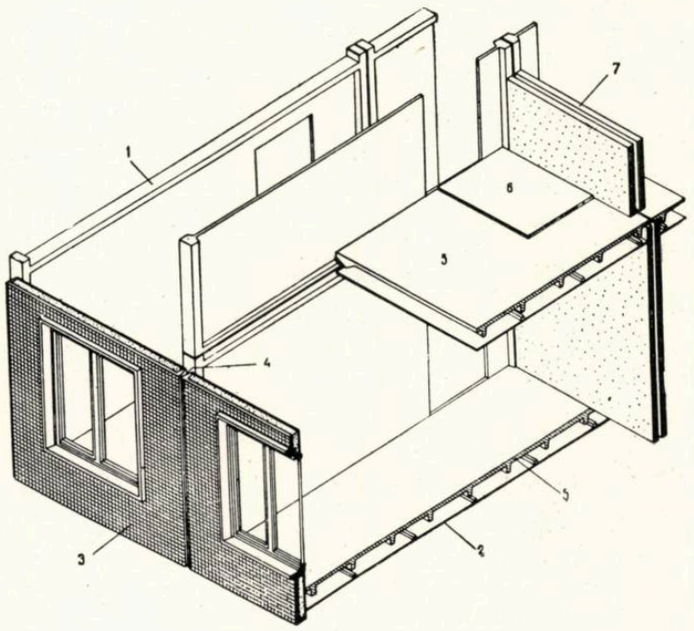

3

ţie a fost folosită la noua clădire şi în aceasta constă cea de-a doua caracteristică — hotărîtoare — a ei.

Baza sistemului de construcţie a clădirii *îl constituie peretele despărţitor de contur, subţire, de beton armat, cuprins parcă într-un cadru, adică peretele-grindă, care preia sarcinile planului numai în limitele etajului său şi care le transmite apoi pe îngroşările laterale ale conturului, care formează un fel de original schelet al clădirii.* După cum s-a arătat mai sus, în această soluţie se folosesc calităţile oferite de dimensiunile mari ale elementelor — care rămîneau nefolosite la pereţii despărţitori din panouri obişnuite — care lucrează la compresiune.

Nervura superioară şi cea inferioară a panoului de perete despărţitor au destinaţii separate. Pe cea inferioară, care constituie un fel de talpă de grindă în dublu T, se aşază panourile portante de beton armat ale planşeului, iar pe cea superioară, panourile fonoizolatoare ale tavanului.

Între tronsoane se pun panouri duble de pereţi despărţitori, cu aceleaşi dimensiuni ca şi ale celor dintre apartamente, dar fără goluri, cu un joc de 4,5 cm.

Planşeele prefabricate de beton armat folosite în prezent au, de obicei, suprafaţa inferioară şi cea superioară netede. Pe cea superioară se aplică mai multe straturi de materiale diferite, inclusiv de umplutură şi de egalizare, care dau planşeului calităţile fonoizolante necesare, dar care îl fac mai greu. De aceea, în catalogul folosit în prezent, sarcina de calcul pe planşeu, la o clădire de locuit, trece de 750 kg/m², în timp ce sarcina utilă nu depăşeşte 150 kg/m²; grosimea betonului armat în aceste elemente este de la 11,7 pînă la 9, 5 cm. În plus, această construcţie implică executarea diferitelor procese pe cale meşteşugărească.

În clădirea noastră experimentală, planşeul este format din două panouri. Primul este un panou de beton armat cu nervuri dese, de dimensiunea unei camere. Interaxele nervurilor sînt de 65 cm, iar înălţimea de 16 cm; grosimea plăcii este de 3 cm. Greutatea unui astfel de panou, cu pardoseala de linoleum, este de 150 kg/m². El reazemă pe talpa inferioară a peretelui despărţitor din fiecare cameră.

Panoul inferior al planşelui este format dintr-un schelet de lemn, din rigle, umplut cu vată minerală şi căptuşit cu foi de tencuială uscată.

Se formează un tip de planşeu demontabil la care grosimea redusă a betonului armat este de cca. 5 cm, adică de două ori mai mică decît la cele mai răspîndite planşee de astăzi, la care sînt excluse straturile de umplutură şi de egalizare şi gradul de finisare a panoului, cu pardoseală, atinge aproape 100% (deoarece stratul de linoleum pe mastic poate fi aplicat la fabrică). În plus acest planşeu din straturi care nu vin în contact satisface întru totul necesităţile de izolare fonică.

Pereţii sînt executaţi din panouri de beton armat din mai multe straturi. Panourile sînt formate dintr-un strat de plăci de penocheralit de 11 cm grosime, placat la exterior cu plăci ceramice subţiri pe un strat de ciment, armat cu plasă şi avînd faţa interioară tencuită. Greutatea panourilor este de 150 kg/m², grosimea lor fiind de 16 cm. Ele se suspendă pe capetele ramelor de beton armat ale peretelui despărţitor şi se sudează de piesele metalice de legătură.

Acoperişul este executat din aceleaşi panouri cu nervuri dese, ca şi planşeele, şi se acoperă cu un covor din materiale în sul, în trei straturi.

Conductele interioare pentru scurgerea apelor, amplasate în casele scărilor, exclud folosirea burlanelor şi jgheaburilor metalice la exterior.

CARE ESTE ÎNSĂ PRINCIPALUL EFECT ECONOMIC AL ACESTOR ELEMENTE DE CONSTRUCŢIE?

Construcţia experimentală din Noviie Cereomuşki a demonstrat marile avantaje economice ale clădirii de locuit experimentale, din panouri mari. In comparaţie cu alte clădiri analoge, de cărămidă sau din blocuri, consumul de materiale este considerabil redus. Deşi clădirea este executată din elemente de beton armat şi nu conţine de loc cărămizi, s-a consumat o cantitate de beton armat de două ori mai mică decît la clădirile de cărămidă. Clădirea a rezultat foarte uşoară; greutatea unui metru pătrat de suprafaţă de locuit este de 1150 kg, în timp ce la clădiri cu aceeaşi suprafaţă locuibilă este de 3650 kg.

Datorită aplicării noilor principii constructive, noua clădire nu-şi are egal în ceea ce priveşte indicii, nici în U.R.S.S. şi nici în străinătate, unde, după cum se ştie chiar şi în cele mai bune soluţii, aplicate de exemplu de firma « Camus » din Franţa, consumul de beton armat pe metru pătrat de suprafaţă de locuit este de 0,550—0,600 m³.

Date fiind calităţile remarcabile ale acestei clădiri din panouri mari, Comitetul Executiv al Sovietului din Moscova a adoptat hotărîrea de a construi în acest an, în cvartalul nr. 75 de pe şoseaua Horoşevskoe — Mnevniki, un masiv format din 20 de asemenea clădiri.

CE A DOVEDIT ŞANTIERUL EXPERIMENTAL?

Ţinînd seama de practica de construcţie a clădirii experimentale, vom îmbunătăţi distribuţia interioară şi sistemul de construcţie.

Îmbinările şi soluţionarea fonică a panourilor de tavan sînt dintre cele mai reuşite. În direcţie longitudinală s-a adoptat un singur interax de 3,20 m, iar în direcţie transversală, deschiderea a fost redusă de la 5,60 la 5 m. Acest lucru permite îmbunătăţirea proporţiilor camerelor şi a comportării pereţilor-grindă.

Numărul de elemente, de tipuri şi dimensiuni diferite, de beton armat se reduce de la 31 (în prima clădire) la 25.

Folosirea acoperişului combinat şi alte îmbunătăţiri aduse construcţiei au permis să se reducă consumul de beton armat de suprafaţă locativă, la toate elementele de construcţie, inclusiv fundaţiile, cu încă 5%, adică să ajungă la 0,300 m³.

« STROITELNAIA GAZETA » — 13 aprilie 1958

---

1. *Vederea generală a clădirii experimentale din panouri mari, construită în cvartalul nr. 9 din Noviie-Cereomuşki (Moscova)*
2. *Plan etaj curent*
3. Secţiune axonometrică
   1. *Panou-perete despărţitor, portant, de beton armat, cu grosimea de 5 cm — 2. Panou-tavan, fonoizolant — 3. Panou — perete exterior, cu grosimea de 16 cm — 4. Rost vertical (se umple cu spărtură de penocheralit cu mortar de ciment) — 5. Panou-planşeu, de beton armat cu nervuri dese, cu grosimea de 5 cm — 6. Linoleum — 7. Perete despărţitor din plăci de ipsos, laminate, avînd grosimea de 8 cm.*
4. Noduri de asamblare a peretelui despărţitor, planşeului şi peretelui exterior — 1. *Nivelul pardoselii — 2. Straturi fonoizolante — 3. Beton cald*
5. *Montarea pereţilor despărţitori de beton armat. În primul plan, stîlpii de beton armat*

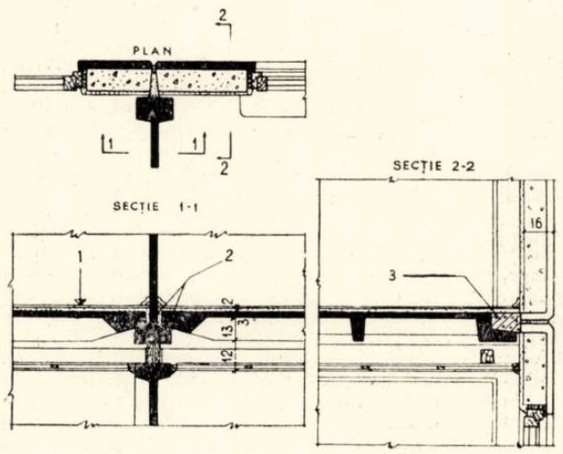

4

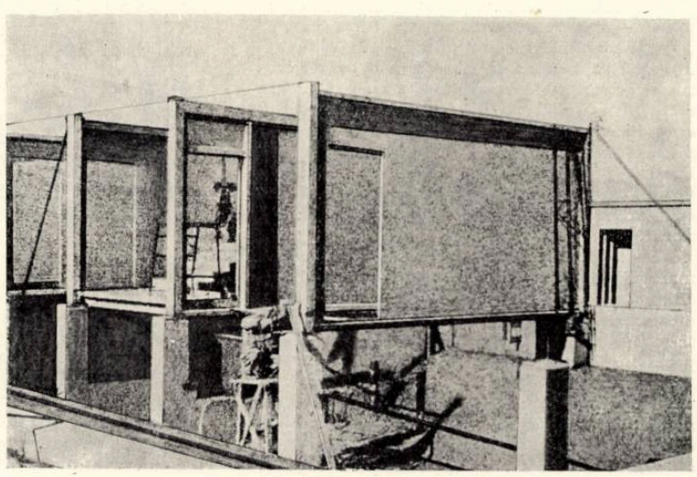

5

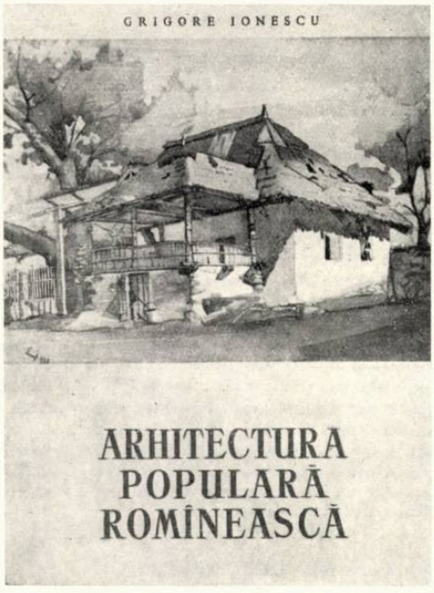

În anul 1957, Editura Tehnică a publicat lucrarea « Arhitectura populară romînească» de prof. arh. Grigore Ionescu. Realizată în condiţii tehnice şi grafice destul de bune, legată în pînză, cartea conţine 246 de pagini şi un important material ilustrativ (183 de figuri şi 8 planşe colorate).

Lucrarea, după cum afirmă însuşi autorul în introducere, are scopul « ... să contribuie la lămurirea unor probleme legate de frumuseţea şi de aspectele variate ale arhitecturii populare romîneşti...». Folosindu-se de un material ilustrativ foarte variat, înfăţişînd «... cîteva din cele mai originale şi mai reprezentative tipuri de sate şi clădiri culese din toată ţara...», autorul încearcă să realizeze «o lucrare de sinteză», prima încercare de acest fel în literatura noastră de specialitate. Publicarea unei asemenea lucrări este, prin însăşi prezenţa şi actualitatea sa, nu numai importantă, dar şi semnificativă pentru preţuirea pe care o acordăm astăzi tezaurului artistic excepţional creat şi în domeniul arhitecturii de geniul poporului nostru.

În cuprinsul lucrării se analizează în linii mari următoarele aspecte ale arhitecturii populare de la noi: aşezările săteşti, locuinţa şi anexele ei, gospodăria, clădirile populare cu caracter economic gospodăresc legate de viaţa colectivităţii, aspectele monumentale, materialele şi procedeele de construcţie, metodele folosite la realizarea frumosului, aportul meşterilor populari în realizarea de clădiri pentru clasele dominante, iar în încheiere, o foarte scurtă trecere în revistă a arhitecţilor şi a realizărilor contemporane inspirate de creaţiile meşterilor populari.

Conţinutul lucrării este, în general, interesant; totuşi — poate din cauza spaţiului foarte redus acordat expunerii — mărturisim că aşteptam din partea autorului, nu numai descrierea sumară a aspectelor mai importante — descriere care, prin însăşi natura lucrării, nu putea fi dezvoltată mai mult — ci şi, aşa cum ne promisese în introducere, sintetizarea acestor lucruri, prezentarea unor teze sau concluzii proprii care să generalizeze aspectele într-adevăr specifice ale arhitecturii noastre populare din trecut.

De asemenea, regretăm că autorul nu a insistat mai mult asupra studierii critice a felului cum au folosit arhitecţii din generaţiile trecute moştenirea populară şi mai ales că nu a încercat să-şi aducă aportul său în rezolvarea acestor probleme în arhitectura de azi.

În afară de aceasta, în unele generalizări ale sale ni se pare că autorul îngustează problematica fenomenelor analizate şi sărăceşte chiar calităţile arhitecturii noastre populare, reducîndu-le uneori la aspecte prea vagi şi generale. Astfel, la pagina 9, autorul consideră că trăsătura fundamentală, particularitatea naţională a artei noastre populare o constituie «... unitatea aceasta de caracter şi de stil în ansamblu». Sîntem convinşi că aceasta este o caracteristică importantă a artei noastre populare, dar dacă la aceasta s-ar reduce particularitatea ei naţională, putem spune pe drept cuvînt că prin aceasta încă nu am aflat ce deosebeşte arta noastră populară de arta populară a altor ţări, ce anume formează tocmai originalitatea ei unanim recunoscută. Iar în ceea ce priveşte arhitectura — care ne-ar fi interesat mai îndeaproape — autorul nu încearcă nici o generalizare de acest fel. Numai în ceea ce priveşte aşezările săteşti, autorul conchide la pagina 15: « De aci decurge caracterul specific, preţios, al satului romînesc, de orice categorie ar fi el, anume: aşezarea lui în mijlocul naturii, adaptarea la teren şi legătura lui organică cu peisajul înconjurător».

De asemenea, cu ocazia analizării mijloacelor folosite de meşterul popular în obţinerea frumosului, ni se pare că autorul analizează mult prea sumar această problemă de deosebită importanţă şi care ar fi putut genera multe concluzii interesante. Prin restrîngerea mijloacelor artistice la aşezarea în cadru, la simetrie şi asimetrie, la proporţii şi decor se sărăceşte mult valoarea reală a arhitecturii noastre populare şi în acelaşi timp se rupe de conţinutul său material. Autorul nu accentuează suficient importanţa excepţională a utilului în arhitectura noastră populară şi în ce măsură caracterul constructiv şi funcţional al acesteia determină caracterul său plastic, claritatea, sinceritatea soluţiilor, economia de mijloace de expresie atît de specifică arhitecturii noastre populare, după cum nu sînt analizate nici multe alte metode de a obţine frumosul, ca: folosirea contrastelor, întrebuinţarea policromiei etc.

Cu toate aceste observaţii, considerăm apariţia lucrării prof. arh. Grigore Ionescu ca un prim pas important în direcţia analizei şi soluţionării problematicii puse de tradiţiile arhitecturii populare romîneşti şi de felul în care ele pot fi folosite şi prelucrate în arhitectura zilelor noastre.

Arh. A. Moisescu

Un oraş te poate atrage sau te poate respinge, te invită sau te face să treci nepăsător şi grăbit. În ţară la noi sînt destul de puţine oraşe care să prezinte în ansamblu un interes şi o atracţie mai puternică decît Sighişoara, vechi oraş medieval din Transilvania. Autorul e îndrăgostit de oraş şi ne face să simţim acest lucru aproape în fiecare pagină; ne apropiem de el cu un sentiment de încîntare şi curiozitate crescîndă, plimbîndu-ne pe dealurile din împrejurimi, fie că este vorba de Lunca Poştei sau Dealul Ţiganilor. Pătrundem cu emoţie în cetate, pe sub arcadele Turnului cu ceas, şi împreună cu autorul descoperim la fiecare pas un colţ pitoresc, o casă veche, un turn sau o biserică ce ne amintesc evenimente importante sau truda şi ingeniozitatea meşterilor din trecut. În felul acesta şi legînd descrierea unor monumente sau locuri de fapte care s-au petrecut aci, lectura devine mult mai atrăgătoare şi cunoaşterea mai precisă. Preferăm acest gen celui prea sec şi rigid — în care obiectele sînt catalogate — folosit în multe alte lucrări; oraşul este înţeles şi redat ca un organism viu, în care fiecare loc are ceva de spus.

Ne putem da perfect de bine seama de imaginea oraşului de altădată şi împărtăşim regretul autorului că prin « adăugiri» sau prin înlăturarea unor monumente, Sighişoara şi-a pierdut ceva din farmecul de odinioară (înălţarea şcolii germane din deal, care strică silueta cetăţii, podul de beton armat de peste Tîrnava, împrejmuirile de prefabricate ale scuarului din piaţa Lenin care creează o notă discordantă pentru oraş, şi construcţia palatului fostului Comitat). Ar fi bine ca aceste exemple să fie luate în seamă de forurile care se ocupă de conservarea şi restaurarea monumentelor de cultură, pentru a lua măsurile necesare salvgardării acestui nepreţuit ansamblu.

Metoda folosită de autor nu scade cu nimic din prezentarea ştiinţifică a Sighişoarei, condiţiile geografice, economice şi istorice fiind analizate cu multă competenţă. Uneori însă, nu este indicată sursa (de exemplu, cînd se vorbeşte de numele romînesc Sighişoara, întîlnit abia în anul 1435, nu ni se comunică în care document); alteori lipseşte o părere personală bazată pe o cercetare mai amănunţită (de exemplu, în ceea ce priveşte figurile altarului bisericii din Deal, unde sculptura, avînd caractere specifice barocului, pare a fi mai de grabă din secolul al XVIII-lea decît din al XVII-lea N.N.). De asemenea, remarcăm o contradicţie în legătură cu data la care se consideră începuturile de aşezări omeneşti pe teritoriul de astăzi al Sighişoarei. Vorbind despre oraşul de jos şi despre traseul arterei principale, autorul susţine « că acest drum datează, desigur, cel puţin din secolul al XIII-lea, adică din timpul cînd au existat primele începuturi de aşezări omeneşti în acest loc », afirmaţie care este opusă celei adevărate, expuse în capitolul « Din trecutul oraşului » şi unde se precizează că au existat aci aşezări foarte vechi, din timpul societăţii primitive şi sclavagiste. Poate că autorul s-a referit la primele aşezări ale saşilor din secolul al XIII-lea, dar acest lucru ar fi trebuit precizat, pentru a nu da naştere la confuzii.

În ceea ce priveşte afirmaţia că cetatea Sighişoarei făcea parte chiar de la început dintr-un sistem de fortificaţii, sînt de părere că acest lucru s-a întîmplat mai tîrziu. Desigur că o aşezare pe un vîrf de deal care domina împrejurimile şi supraveghea drumul de pe valea Tîrnavei a fost ales de la început pentru calităţile sale de relief, care permitea o apărare uşoară, dar adevăratul rol strategic se realizează abia în secolul al XIV-lea şi al XV-lea, cînd se fortifică întreaga regiune şi cînd, împreună cu Sibiul şi Braşovul, constituia scheletul sistemului de apărare al Transilvaniei centrale şi de sud.

Lucrarea acordă o atenţie deosebită imaginii plastice şi urbanistice a ansamblului — unul dintre cele mai reprezentative din ţară — şi este un material preţios pentru arhitecţi şi pentru oamenii de artă. Valoarea unei perspective sau eleganţa unor detalii, expresivitatea unei siluete sau pitorescul unui colţ de stradă sînt bine puse în relief prin descrieri sau prin desene şi fotografii de calitate.

Prezentarea cărţii este îngrijită, cu excepţia unor fotografii prost reproduse, şi cuprinde o bogată ilustraţie, dar nu epuizează nici pe dpearte posibilităţile grafice. Sighişoara vorbeşte, atît prin silueta sa, cît şi prin culoare.

Farmecul decorului este pregnant, şi, împreună cu silueta Turnului cu ceas şi a bisericii din Deal, constituie «caracterul» oraşului; descrierea nu este suficientă şi am fi preferat să existe reproduceri colorate după unele lucrări ale artiştilor noştri plastici sau cel puţin cîteva fotografii în culori.

Adresîndu-se, atît specialiştilor, cît şi profanilor în egală măsură, accentuînd obiectivele esenţiale fără a omite alte aspecte, autorul se dovedeşte a fi un ghid inteligent şi sensibil, pe care îl urmărim cu multă plăcere şi cu interes deosebit.

Publicarea de către Editura Tehnică a valoroasei lucrări «Sighişoara, un oraş medieval» a împlinit un gol resimţit de mult în literatura noastră şi sperăm că ea va constitui punctul de plecare pentru o serie de publicaţii asemănătoare.

Arh. S. Julman

Apărută în Editura Tehnică în 1957 sub semnătura arh. I. Glückman şi ing. A. Poenaru-Bordea, cartea, legată în pînză, conţine 340 de pagini şi 290 de figuri. Condiţiile tehnice şi grafice de apariţie sînt foarte bune, chiar pedante, pentru scopul ce şi-a propus lucrarea.

Autorii consideră în prefaţă că lucrarea — prima de acest gen în ţara noastră — «răspunde unor necesităţi acute în domeniul proiectării, constituind un îndreptar pentru pregătirea desenatorilor şi chiar a studenţilor sau tinerilor absolvenţi ai institutelor de arhitectură şi construcţii».

Credem că lucrarea ar fi fost mai utilă dacă ar fi fost realizată în caiete pe specialităţi, deoarece aproape nici un desenator nu are nevoie de toate categoriile de desene.

Specialităţile tratate în conţinutul lucrării, în afară de noţiuni generale de desen pentru toate categoriile, sînt:

— desenul pentru proiecte de arhitectură;
— desenul pentru proiecte de sistematizare;
— desenul pentru proiecte de rezistenţă;
— desenul pentru proiecte de instalaţii;
— desenul pentru problemele auxiliare ale proiectării construcţiilor şi sistematizărilor.

Lucrarea este meritorie, îngrijit lucrată, frumos desenată şi minuţios pregătită, constituind efectiv o documentare bună pentru desenatori.

Arh. A. Moisescu

bibliografie

TEORIA ŞI ISTORIA ARHITECTURII

Bordenache R., Stern H. — DOCUMENTAR ANALITIC

Studiul ordinelor şi elementelor de arhitectură clasică; antichitatea greco-romană şi Renaşterea.
Bucureşti, Editura Tehnică, 1957
100 pagini, 63 planşe, 48 schiţe, ilustraţii

Apariţia unui documentar care să folosească studiului teoretic şi aplicării ordinelor de arhitectură era necesară studenţilor, ca şi cercetătorilor.

Iniţiată în anul 1951 de prof. arh. H. Stern, lucrarea a fost reluată şi amplificată de prof. arh. R. Bordenache, împreună cu un grup de arhitecţi tineri.

Lucrarea conţine o fascicolă cu text, în care se găsesc o serie de probleme teoretice, istorice şi arheologice privind realizările din perioadele cercetate şi 3 mape cu planşe, conţinînd desene şi fotografii după lucrări originale şi reconstituiri.

Stănculescu Fl., Gheorghiu Adr., Stahl P., Petrescu P. — ARHITECTURA POPULARĂ ROMÎNEASCĂ — DOBROGEA

Bucureşti, Editura Tehnică, 1957
106 pagini, 184 figuri şi fotografii

Grupul de autori ai acestei lucrări şi-a propus ca într-o serie de monografii să prezinte cadrul de viaţă şi caracterele arhitecturale specifice ale diferitelor regiuni ale patriei noastre.

În volumul Dobrogea se depăşeşte cadrul regiunii administrative Constanţa, incluzîndu-se o parte din regiunea Galaţi şi excluzînd raionul Feteşti de dincolo de Dunăre.

Zachwatowicz J. şi Bieganski P. — DIE ALTSTADT IN WARSCHAU

Oraşul vechi din Varşovia

Varşovia, Editura pentru construcţii şi arhitectură, 1956
cca. 150 pagini, 124 figuri

Este cunoscut volumul uriaş al distrugerilor provocate de fascişti Varşoviei, între anii 1939—1945. Prima parte a volumului prezintă, în fotografii şi planuri, stadiul de la care s-a pornit lucrul după eliberare.

Cu pricepere şi deosebită artă şi-au refăcut varşovienii partea istorică a capitalei lor. Planurile, desfăşurările şi mai ales numeroasele fotografii de ansamblu şi de detaliu reflectă munca depusă şi rezultatele impresionante ce s-au obţinut.
Bibl. C.D.T. D. 3044

URBANISM

Martin Roland — L'URBANISME DANS LA GRÈCE ANTIQUE

Urbanismul în Grecia Antică
Paris, Editura A. şi J. Picard şi Co., 1956, 303 pagini, 64 figuri, 32 planşe

Lucrarea cuprinde trei mari părţi, şi anume:
— Principii şi reglementări
— Dezvoltarea arhitecturală a oraşelor
— Elementele de compoziţie şi estetică urbană

Se analizează naşterea şi dezvoltarea teoriilor urbanistice, crearea şi formarea oraşelor; dezvoltarea oraşelor în diferitele perioade istorice ale statului grec: şcoala milesiană şi urbanismul funcţional, Pergamul şi urbanismul monumental etc.

În ultima parte sînt analizate elementele de structură generală, formele de locuit şi centrele vieţii publice.
Bibl. C.D.T. D. 3039

CONSTRUCŢII SOCIAL-CULTURALE, SANITARE ŞI PUBLICE

ВОПРОСЫ ПРОЕКТИРОВАНИЯ ЦЕНТРАЛИЗОВАННЫХ БОЛЬНИЦ

Probleme de proiectare a spitalelor centralizate

Moscova, Editura de stat pentru construcţii şi arhitectură, 1957
174 pagini, 174 figuri, tabele şi norme

Lucrarea, apărută prin grija Academiei de construcţii şi arhitectură a U.R.S.S. în redacţia generală a lui G. A. Gradov, conţine o foarte amplă «*analiză a practicii proiectării şi construcţiei spitalelor oräşeneşti*» în ansamblu (partea I a lucrării) şi «*secţiile şi elementele complexelor spitaliceşti centralizate din oraşe*».

Lucrarea serveşte în egală măsură pentru rezolvarea problemelor de program, ca şi a celor de indici tehnico-economici.
Bibl. C.D.T. C. 1221

Schauer F. şi Bahnsch U. — SCHULBAU IN DER DEUTSCHEN DEMOKRATISCHEN REPUBLIK

Construcţia de şcoli în Republica Democrată Germană

Berlin, Editura Volk und Wiesen, 1955
116 pagini, cca. 150 planuri şi fotografii

Lucrarea prezintă o serie din realizările de construcţii şcolare din R.D. Germană începînd din anul 1949.

În introducere sînt analizate elementele componente ale construcţiilor şcolare, începînd cu sălile de curs, laboratoare, săli de sport etc., ajungîndu-se la prezentarea mobilierului, a utilajului şi instalaţiilor.

În cuprins sînt exemplificate, cu planuri şi fotografii, şcolile de toate gradele, începînd cu grădiniţele pentru copii mici, şcoli cu 4, 8, 16, 24 de săli de clasă, şcoli superioare, internate etc.
Bibl. C.D.T. D. 3043

Vahlefeld Raf şi Jacques Friederich — GARAGEN UND TANKSTELLENBAU ANLAGE, BAU AUSSTAT UNG

Garaje şi staţii de benzină

Amplasament, construcţii, echipament
München, Editura Georg D. W. Callwey, 1956
252 pagini, 368 fotografii, cca. 1000 desene

După un scurt istoric privind construcţia de garaje pentru autovehicule, lucrarea continuă cu un studiu complex privind dotarea oraşelor cu garaje de toate tipurile şi dimensiunile.

Sînt apoi prezentate garaje individuale de cartier, pentru întreprinderile de transport etc.; se tratează de asemenea problemele amplasării construcţiei şi echipării tehnice a staţiilor de benzină de la cele mai simple la cele conţinînd ateliere, statii de gresare etc.
Bibl. M.C.M.C. Nr. 21942

SCHOOL CONSTRUCTION 1955—1956

Construcţii şcolare

Londra, Editura «Councils and education» 1956
154 pagini, cca. 150 figuri

Prima parte a lucrării — cu caracter analitic — este deschisă de un articol privind problemele proiectării de construcţii şcolare în anii 1946—1956.

Alte materiale analizează problemele: ansamblului şcolar, iluminatului, echipării sanitare etc.

În partea a doua — în două subgrupe — sînt prezentate realizări de şcoli primare şi secundare din diferite localităţi din Anglia.

Materialul este ilustrat cu planuri, secţiuni şi fotografii.
Bibl. C.D.T. C. 1202

Peisaj marin la Costineşti

EXPOZIŢIA DE DESENE ŞI ACUARELE

a arh. Laurenţiu Vasilescu

Între 4 şi 18 mai a fost deschisă la Casa Arhitectului expoziţia de acuarele şi desene a arhitectului Laurenţiu Vasilescu.

Au fost expuse 60 de tablouri executate în anii 1956—1958, reprezentînd monumente de arhitectură, peisaje, portrete etc.

Prezentăm cîteva dintre lucrările expuse.

Tulcea — Stradă

Tulcea — Bărci

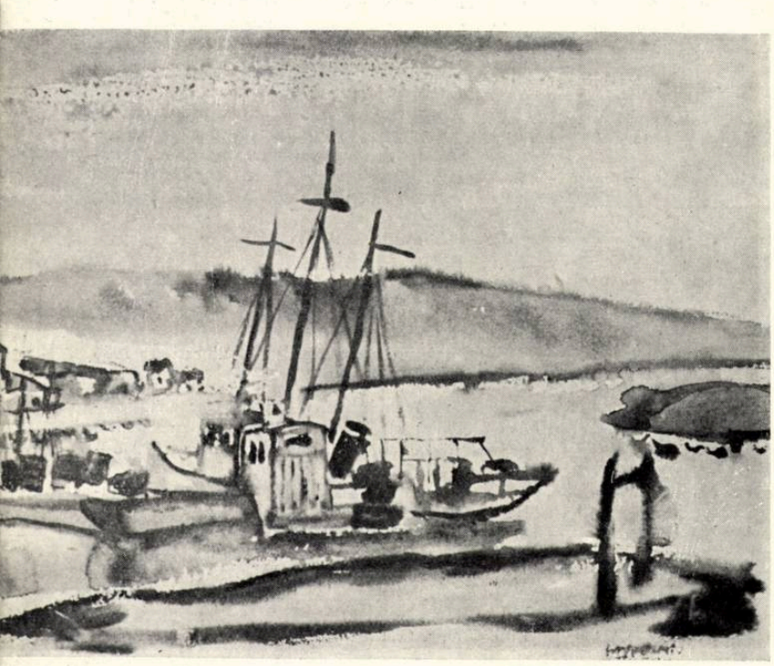

Biserică de lemn din Muzeul Satului

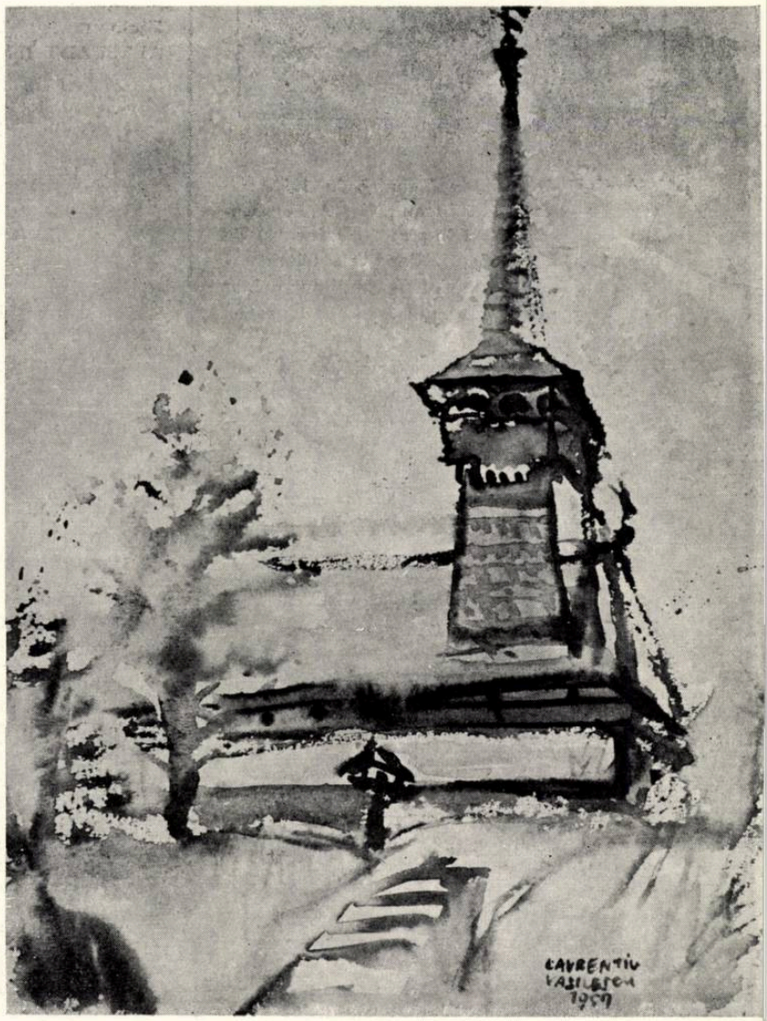

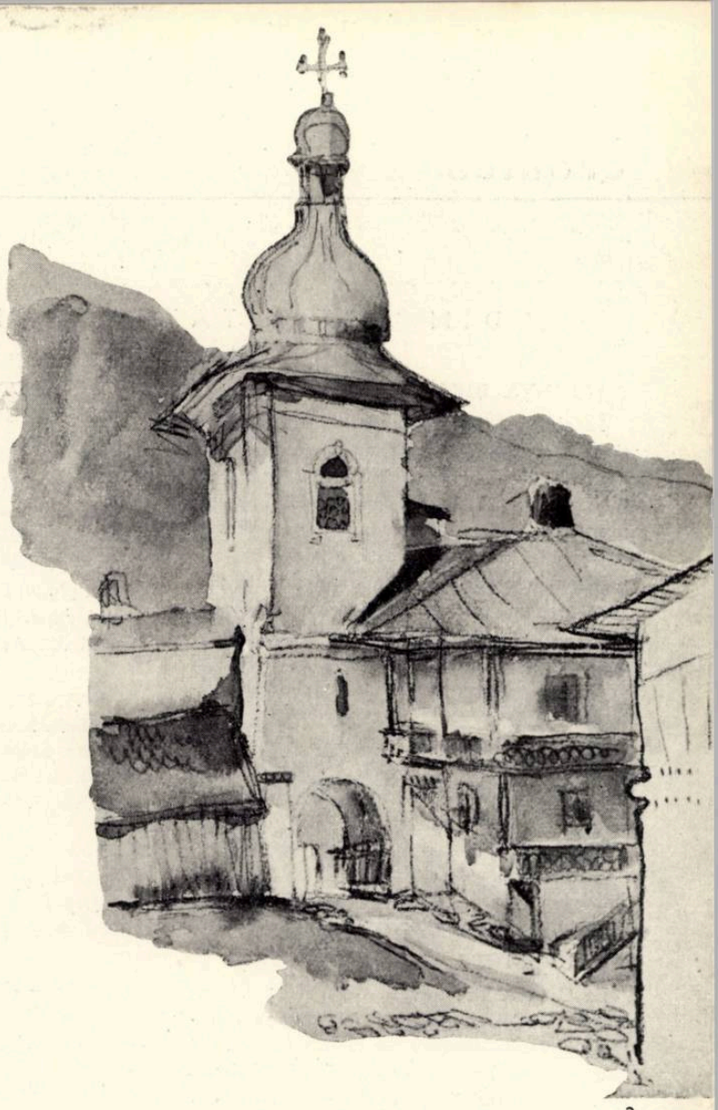

1

2

DIN EXPOZIȚIA DE DESENE, ACUARELE ȘI FOTOGRAFII EXECUTATE DE ARHITECȚI ÎN ANUL 1957

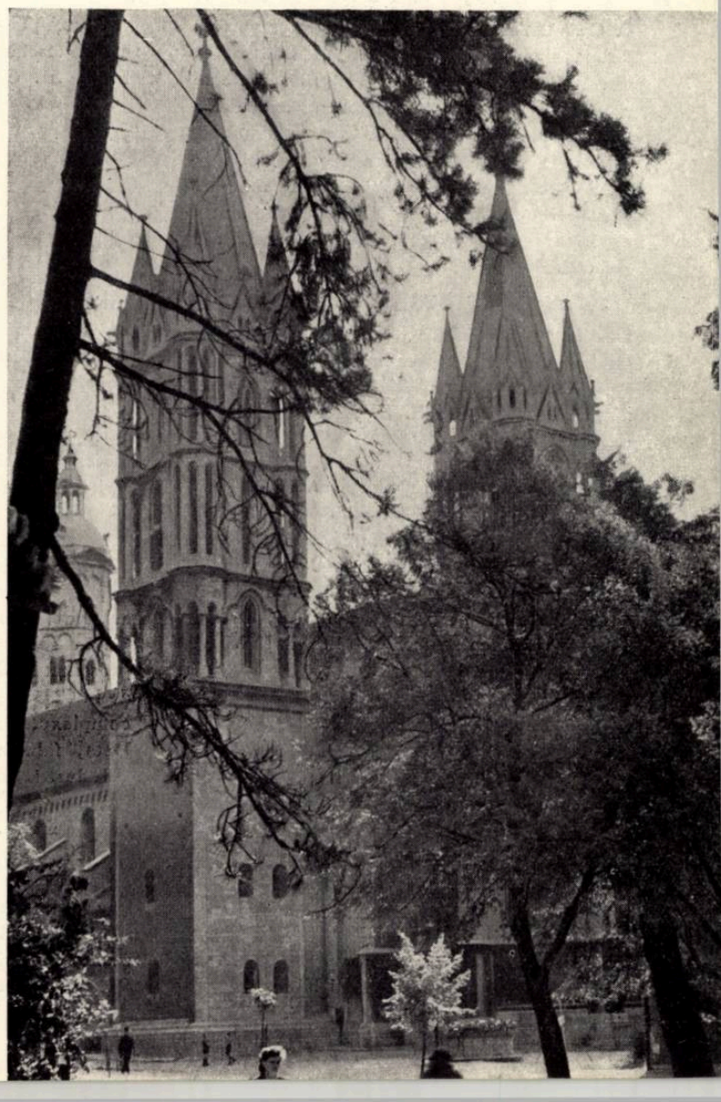

1. *PRAGA — MALA STRANA*
   Desen acuarelat, arh. Anton Dimboianu
2. *MĂNĂSTIREA SECU — TURNUL DE INTRARE*
   Acuarelă, arh. Constantin Jugurică
3. *R.D. GERMANĂ — NAUMBERG — CATEDRALA*
   Foto, arh. Solari Aron Grimberg

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R. P. R.

ŞEDINŢA BIROULUI U.A.

În ziua de 28 iunie a.c. biroul U.A. a ţinut o şedinţă în care s-au discutat probleme în legătură cu pregătirile ce se fac pentru plenara a V-a U.A., precum şi stadiul acestor pregătiri, adoptînd totodată unele măsuri ce trebuie luate în această privinţă.

Biroul a hotărît fixarea datei acestei plenare pentru toamnă, deoarece elaborarea materialelor pentru plenară nu a fost terminată. Cu această ocazie au fost luate măsuri pentru asigurarea continuării elaborării materialului.

În aceeaşi şedinţă, biroul a exclus din rîndurile U.A. pe arhitecţii: Mazzolini Remigio şi Ricmann Paul din filiala Ploieşti şi Zeană Valentin din filiala Craiova, pentru abateri grave săvîrşite de aceştia, abateri care au fost sancţionate şi de organele de justiţie. Filialele respective trebuie să aducă la cunoştinţa tuturor membrilor lor această hotărîre.

CONFERINŢE

La Casa Arhitectului din Bucureşti a continuat ciclul de conferinţe al Uniunii Arhitecţilor în colaborare cu S.R.S.C. La 25 iunie a avut loc conferinţa arh. S. Julman cu tema « Bisericile-cetăţi din Transilvania ».

EXPOZIŢII

Între 12 iunie şi 1 iulie a.c. a fost deschisă la Casa Arhitectului din Bucureşti expoziţia « Restaurarea monumentelor de arhitectură din R.P.R. »; expoziţia a cuprins proiecte şi fotografii ale monumentelor istorice din ţara noastră, restaurate.

Între 1 şi 6 iulie a.c. a fost deschisă la Casa Arhitectului expoziţia « Prietenia cu popoarele din Asia şi Africa » organizată de Liga pentru prietenia cu popoarele din Asia şi Africa.

RELAŢII CU STRĂINĂTATEA

Între 12 şi 14 iunie a.c. a avut loc la Belgrad Congresul arhitecţilor iugoslavi.

Din partea Uniunii Arhitecţilor din R.P.R. a participat prof. arh. H. Maicu, membru în biroul U.A.

*

La 16 iunie a.c., în cadrul acordului cultural cu R.P. Ungară, a sosit în Bucureşti arhitectul maghiar Imre Egressy care a stat în ţară 15 zile. În acest timp d-sa a vizitat monumente de arhitectură şi construcţii noi din Bucureşti, precum şi din Iaşi, Oraşul Stalin, regiunea Suceava, litoralul Mării Negre şi Valea Prahovei.

*

La Congresul U.I.A. care a avut loc la Moscova între 20 şi 27 iulie a.c. a participat din partea R.P.R. cu grup compus din 33 de membri ai Uniunii Arhitecţilor din R.P.R. precum şi 2 studenţi ai Institutului de arhitectură « Ion Mincu ».

Grupul de arhitecţi romîni a plecat din Bucureşti în ziua de 18 iulie şi s-a întors în ziua de 2 august a.c.; în cadrul excursiilor organizate cu ocazia congresului, ei au vizitat oraşele Moscova, Leningrad şi Kiev.

DIN ACTIVITATEA FILIALELOR ŞI CERCURILOR U.A.

ARAD — Filiala Arad şi-a exprimat intenţia să colaboreze cu muzeul local şi cu Arhivele Statului pentru întocmirea unei colecţii documentare cu privire la dezvoltarea oraşului.

În planul filialei este prevăzută organizarea unei expoziţii a lucrărilor realizate de arhitecţii din Arad în ultimii ani.

*

BAIA MARE — În cadrul cercului U.A. din Baia Mare au avut loc discuţii de creaţie asupra problemelor privind cvartalul I. V. Stalin din Baia Mare, clădirea noului muzeu din Satu Mare etc.

Cercul U.A. din regiune mobilizează pe membrii săi să participe în colectivele care activează pentru înfrumuseţarea oraşelor Baia Mare şi Satu Mare.

*

CLUJ — Cîţiva membri ai filialei Cluj colaborează în prezent la întocmirea unei monografii a regiunii.

*

CONSTANŢA — Filiala Constanţa pregăteşte organizarea unei deplasări de studii la cetatea Histria.

*

GALAŢI — La Palatul Cultural din Galaţi a fost deschisă o expoziţie de lucrări realizate în I.R.P. Galaţi, cu ocazia împlinirii unui an de la înfiinţarea acestui institut. La organizarea acestei expoziţii a contribuit şi filiala U.A.

*

ORAŞUL STALIN — În cadrul filialei U.A. din Oraşul Stalin s-a discutat problema amenajării parcului din cartierul Bartholomeu — Dealul Spreng şi a dotării parcului cu un lac artificial pentru sporturi nautice.

Filiala Oraşul Stalin a hotărît să contribuie la elaborarea unei teme de proiectare pentru un concurs de locuinţe unifamiliale economice organizat de Sfatul popular în cursul lunii iulie a.c.

Sub egida filialei U.A. a fost deschisă în cursul lunii mai a.c., la Muzeul regional, expoziţia « Arhitectura din R.P. Chineză » cuprinzînd fotografii realizate de arh. M. Locar.

*

PITEŞTI — În cadrul filialei Piteşti au avut loc discuţii de creaţie asupra unor proiecte realizate în regiune. Astfel, au fost discutate casa de odihnă Trivale, stadionul orăşenesc, proiectul unei fîntîni decorative etc.

Filiala a iniţiat elaborarea unui ghid al monumentelor de arhitectură din regiune.

*

TIMIŞOARA — În cadrul filialei Timişoara au avut loc discuţii de creaţie asupra problemelor de economie în construcţii, asupra stadionului orăşenesc de 30 000 de locuri şi asupra soluţionării împrejmuirii catedralei.

EXPOZIŢIA DE PROIECTE A INSTITUTULUI DE PROIECTARE A CONSTRUCŢIILOR INDUSTRIALE

Cercul Uniunii Arhitecţilor din Institutul de proiectare a construcţiilor industriale, în colaborare cu cercul A.S.I.T., a organizat în luna mai o expoziţie cuprinzînd cîteva proiecte realizate în cursul anului trecut şi în perioada primului trimestru din anul acesta.

Expoziţia organizată constituie prima manifestare a arhitecţilor reuniţi în urma comasării celor trei institute: I.P.C. — IPROIL — ISPIMC.

Pe panourile prezentate au putut fi vizionate proiecte tratînd o gamă largă de programe legate de diferite preocupări ale arhitecţilor din institut.

Din sectorul industriei lemnului au fost prezentate printre altele, fabrica de placaje de la Gălăuţaşi, fabrica de lăzi de la Serdaru, complexul forestier Balta Sărată, IPROIL — Deta, fabrica de mobilă Iaşi.

Industria materialelor de construcţii a fost ilustrată prin proiectele fabricii de marmură de la Simeria, fabricii de sticlă de la Scăeni, fabricii de carton asfaltat de la Teleajen, precum şi ale fabricilor de ciment de la Sian-Tar (Indonezia) şi In-San (Coreea).

În expoziţie au fost prezentate de asemenea o serie de lucrări cu tehnologii diferite, ca, de exemplu: laboratoarele Academiei R.P.R. — filiala Timişoara, proiectul noii clădiri a Comitetului geologic din Bucureşti sau castelele de apă de la UCECOM şi Progresul — Bucureşti, ale căror soluţii deosebite au atras atenţia vizitatorilor.

În afara acestor lucrări, care constituie preocuparea principală a institutului, au fost prezentate şi o serie de proiecte privind construcţii social-culturale sau de locuit aflate în curs de execuţie.

Printre acestea menţionăm noua sistematizare a cartierului Petroşani — aeroport, sistematizarea localităţii Oneşti (Bacău) şi proiectul spitalului din Phenian (Coreea) pe care ţara noastră îl execută în ţara prietenă.

Modestă în alcătuirea ei, expoziţia a fost susţinută de o prezentare deosebită, ilustrînd prin planşe şi machete activitatea arhitecţilor din I.P.C.I.

Schimbul de idei ce a avut loc cu prilejul acestei expoziţii, precum şi discuţiile de creaţie ce se vor organiza, vor contribui la ridicarea nivelului profesional al membrilor cercului U.A. din institut şi totodată la clarificarea multora dintre problemele de arhitectură puse astăzi în faţa arhitecţilor din ţara noastră.

Arh. L. Gluckman

СОДЕРЖАНИЕ

ЗА СНИЖЕНИЕ СТОИМОСТИ ЖИЛИЩНОГО СТРОИТЕЛЬСТВА (стр. 2).

Для обсуждения вопросов, связанных с выполнением задач, поставленных партией и правительством относительно снижения себестоимости жилых домов, Правление Союза Архитекторов организовало в Бухаресте 18 и 19 июня с.г. расширенное пленарное заседание. Все докладчики и участники прений подчеркнули важность вопросов экономии в области строительства, высказав несколько основных идей: экономия — главный вопрос жилищного строительства; необходимость осуществления новых типов дешевых и удобных квартир; проектирование и осуществление ансамблей — важный источник экономии; осуществление экономии при проектировании — основная задача архитекторов; стройплощадка — главный источник экономии.

Доклады и прения конкретно анализировали положение, существующие в области жилищного строительства, раскрыв отрицательно действующие на строительство факторы, и внесли много предложений для дальнейшего развития этого важного сектора.

На основании обсуждений были сделаны заключения, которые помогут улучшить будущую деятельность.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ РАСШИРЕННОГО ПЛЕНУМА ПРАВЛЕНИЯ СОЮЗА АРХИТЕКТОРОВ ПО ВОПРОСУ СНИЖЕНИЯ СТОИМОСТИ ЖИЛИЩНОГО СТРОИТЕЛЬСТВА (стр. 4).

ПРОМЫШЛЕННАЯ АРХИТЕКТУРА

Арх. Лучиан Шварц, арх. Думитру Ефтимиу — ПАРОВОЗНОЕ ДЕПО В ВИШЭУЛ ДЕ ЖОС (стр. 6). Паровозное депо в местности Вишэул де Жос представляет опытную ячейку для хранения паровозов. Эту ячейку можно повторять вплоть до создания расположенного полукругом депо.

Покрытие каждой ячейки выполнено с помощью тонкого железобетонного полотнища.

Депо отделано снаружи кирпичной облицовкой; цоколь, как и наличники дверей и окон — из имитации камня.

ЖИЛЫЕ ДОМА

Арх. И. Джурджа, арх. Д. Штефанеску-Гоанга — ЖИЛЫЕ ДОМА НА ПРОСПЕКТЕ ИМ. ИЛИЕ ПИНТИЛИЕ — БУХАРЕСТ (стр. 8). На проспекте имени Илие Пинтилие строится многоквартирный дом для служащих Министерства промышленности предметов ширпотреба. Вместе с соседними новыми многоквартирными домами, новая постройка составит стройный архитектурный ансамбль на этой крупной артерии движения. На небольшой стройплощадке (225 кв. м) построена 21 квартира, расположенная на 7 этажах.

КУЛЬТУРНО-БЫТОВОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

Арх. И. Дешку, арх. Бодяну, арх. М. Флоря — ХИРУРГИЧЕСКИЙ ПАВИЛЬОН НА 100 КОЕК В ПИТЕШТАХ (стр. 9). В городе Питешть в 1954—1957 гг. был построен хирургический павильон, вмещающий в общей сложности 100 коек.

В силу необходимостей ориентации, как и для того, чтобы обеспечить павильону наилучшие условия работы, плану придана форма буквы «L», что позволило разместить все палаты на южной стороне здания, а операционные и кухню — на северной.

ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВО

Арх. Ж. Монда — ВИД НОВЫХ ЗДАННИЙ НА ЮГО-СЕВЕРНОИ МАГИСТРАЛИ СТОЛИЦЫ (стр. 10). Автор статьи, спроектировавший сам два больших дома, выстроенных довольно давно на проспектах имени Бэлческу и Магеру, указывает на то, что беспорядочный образ строительства в прошлом привел к отсутствию архитектурной однородности на этих арртериях. Положение можно улучшить посредством идущей ныне застройки незастроенных мест, при условии, однако, более внимательного отношения к включению здания в окружающую обстановку—при изучении фасадов, а также при условии подчинения строительных решений облику ансамбля.

Ввиду того, что наличное архитектурное окружение, отличающееся большим разнообразием, делает стилистическую унификацию невозможной, следует ограничиться осуществимым, а именно: созданием ритмической гармонии между новыми и старыми зданиями. В смежных фасадах следует избегать, главным образом, нарушения ритма, несходства в масштабах и колористических контрастов. Это бросается в глаза гораздо больше, чем различие в стилях.

МУЗЕЕВЕНИЕ

Арх. Р. Крайничану — ПЕРЕУСТРОЙСТВО БРУКЕНТАЛЬСКОГО МУЗЕЯ В г. СИБИУ (стр. 12). Музееведение, наука содержания в сохранности и демонстрирования собраний экспонатов, — область, в которой архитекторы всегда вносили и вносят свой важный вклад.

В данном случае, требовалось обновление оформления — естественно, устаревшего — музея Брукенталь в Сибиу, одного из старейших музеев страны. Это было сделано при учете принципов современного музееведения, как-то: удобное движение по залам, нейтрализация подставок, критическое отношение к экспонатам, экспонирование представительных предметов, наилучшая видимость и т.д.

*

V КОНГРЕСС МЕЖДУНАРОДНОГО СОЮЗА АРХИТЕКТОРОВ (стр. 16). Публикуются проекты, посланные Союзом Архитекторов РНР на выставку, посвященную теме: «Строительство и реконструкция городов» и, имевшую место в Москве от 20-го до 27-го июня с.г. по случаю V Конгресса М.С.А.

ТЕОРИЯ АРХИТЕКТУРЫ

П. Абросимов — ВАЖНЫЙ ЭТАП В РАЗВИТИИ СОВЕТСКОЙ АРХИТЕКТУРЫ (стр. 23), статья, переведенная с русского, из журнала «Архитектура СССР» № 5/1958 г.

ИЗОБРАЗИТЕЛЬНЫЕ ИСКУССТВА

С ВЫСТАВКИ АКВАРЕЛЕЙ, РИСУНКОВ И ФОТОГРАФИЙ, ВЫПОЛНЕННЫХ АРХИТЕКТОРАМИ В 1957 ГОДУ (стр. 31). Здесь помещен ряд репродукций премированных или отмеченных похвальным отзывом работ, экспонированных на ежегодной выставке архитекторов.

Арх. Л. Василеску — ВЫСТАВКА АКВАРЕЛЕЙ И РИСУНКОВ (стр. 30). С 4-го по 18-го мая в Доме архитектора состоялась Выставка акварелей и рисунков архитектора Л. Василеску.

ТЕХНИЧЕСКИЕ НОВОСТИ

Инж. В. Лагутенко — «НА НОВОЙ КОНСТРУКТИВНОЙ ОСНОВЕ» (стр. 26). Статья, переведенная из № 46 — 13 апреля 1958 г. журнала «Строительная газета».

ОБРАЗОВАНИЕ

Арх. В. Себестиен — УЧАСТИЕ СТУДЕНТОВ АРХИТЕКТОРОВ В МЕЖДУНАРОДНОМ КОНКУРСЕ М.С.А. (стр. 21). По случаю V Конгресса М.С.А. в Москве будет организована выставка работ студентов архитекторов. Для ее подготовки организационный комитет постановил открыть международный конкурс на тему «Центр населенного пункта». Автор статьи разбирает три проекта представленных на конкурс, имевший место в Архитектурном институте им. Ион Минку.

РЕЦЕНЗИЙ (стр. 28). Печатаются рецензии арх. А. Мойсеску о работах: «Румынская народная архитектура» — автор Григоре Ионеску и «Архитектурное строительное и планировочное черчение» авторы арх. И. Глюкман, инж. А. Познару-Бордеа, а также рецензия «Сигишоара. средневековый Город», автор арх. Эрих Дубови.

БИБЛИОГРАФИЯ (стр. 29)

ХРОНИКА (стр. 32). Содержит информацию о деятельности Союза Архитекторов РНР в июне 1958 г., а также и информацию, полученную от МСА.

SOMMAIRE

POUR LA REDUCTION DU PRIX DE REVIENT DES CONSTRUCTIONS DE LOGEMENTS (p. 2) Le comité directeur de l'Union des Architectes a tenu le 18 et 19 Juin à Bucarest, une séance plénière pour débattre sur les problèmes concernant la réalisation de la tâche indiquée par le parti et le gouvernement — la réduction substantielle du prix de revient des logements. Les participants aux discussions ont souligné l'importance des problèmes d'économie dans le domaine des constructions, concrétisés en quelques idées principales: l'économie, problème essentiel dans la construction des logements; la nécessité de réaliser de nouveaux types de logement bon marché et confortables; la projection et la réalisation d'ensembles est une source importante d'économies; la réalisation d'économies par la projection, tâche principale des architectes; le chantier est une source importante d'économies.

Les travaux présentés et les discussions ont fait l'analyse concrète de la situation existant dans le domaine de la construction de logements, en dévoilant les facteurs qui exercent une action négative sur l'activité dans le bâtiment et en faisant de nombreuses propositions pour le développement continuel de cet important secteur d'activité.

En marge de ces discussions, on a tiré des conclusions destinées à aider à l'amélioration du travail à l'avenir.

LES CONCLUSIONS DE LA SÊANCE PLÉNIÈRE DU COMITÉ DIRECTEUR DE L'UNION DES ARCHITECTES SUR LE PROBLÈME DE LA RÉDUCTION DU PRIX DE REVIENT DES CONSTRUCTIONS DE LOGEMENTS (p. 4)

ARCHITECTURE INDUSTRIELLE

L. Schwarz, D. Eftimiu, architectes — DÉPÔT DE LOCOMOTIVES À VISEUL DE JOS (p. 6). Le dépôt de locomotives de Vişeul de Jos représente une cellule expérimentale pour remiser des locomotives, cellule pouvant être répétée jusqu'à l'obtention d'un dépôt semi-circulaire complet.

On a recouvert chaque cellule à l'aide de voiles minces de béton armé.

Le finissage extérieur a été effectué par placage de briques; le socle et les encadrements des portes et des fenêtres ont été exécutés en similipierre.

LOGEMENTS

I. Giurgea, D. Ştefănesco-Goangă, architectes — BLOC DE LOGEMENTS SUR LE BOULEVARD ILIE PINTILIE — BUCAREST (p. 8) On construit sur le Boulevard Ilie Pintilie un bloc de logements pour les salariés du Ministère de l'Industrie des biens de consommation; avec les nouveaux blocs d'à côté, la nouvelle construction formera un ensemble architectonique sur cette grande artère de circulation. Sur une superficie restreinte (225 m²) on a réalisé 21 appartements à 7 niveaux.

CONSTRUCTIONS SOCIALES-CULTURELLES

I. Desco, M. Bodianu, M. Florea, architectes — UN PAVILLON CHIRURGICAL À PITEŞTI (p. 9). On a construit à Piteşti, au cours des années 1954—1957, un pavillon chirurgical ayant une capacité totale de 100 lits.

Avant en vue l'orientation tout comme le bon fonctionnement, on a donné au plan la forme d'un «L», en situant ainsi tous les salons au sud, tandis que les groupes opératoires et la cuisine au nord.

URBANISME

J. Monda, architecte — L'ASPECT DES NOUVELLES CONSTRUCTIONS SUR LA MAGISTRALE SUD-NORD DE LA CAPITALE (p. 10). L'auteur qui a d'ailleurs élaboré lui-même les projets de deux grands immeubles construits sur les Boulevards N. Bălcesco et Magheru, prouvent que la manière désordonnée de construire par le passé, a mené aux aspects hétéroclites que revêtent ces artères. Moyennant les bâtisses que l'on érige actuellement sur les terrains vagues, la situation pourrait être améliorée si, lors de l'étude des façades, on accordait une plus grande attention à l'encadrement local, si leur projection serait subordonnée à l'effort d'ensemble.

L'unification de style étant impossible dans une ambiance architecturale aussi variée, on pourrait réaliser tout au plus un rythme harmonieux entre immeubles anciens et nouveaux. Si les façades sont l'une à côté de l'autre, ce qu'il faut tout particulièrement éviter ce sont: les ruptures de rythme, la différence d'échelle et les contrastes de couleurs. Ces éléments frappent beaucoup plus que les styles différents.

MUSÉOGRAPHIE

R. Crainicianu, architecte — RETABLISSEMENT DU MUSEE BRUKENTHAL DE SIBIU (p. 12). La muséographie qui est la science de la conservation et de la présentation des collections, est un domaine auquel les architectes apportent et ont à apporter une importante contribution.

Dans le cas du musée Brukenthal, qui est l'un des plus anciens du pays, l'exposition des ouvrages — qui naturellement était devancée par le temps — réclamait un renouvellement. Pour ce faire, on a tenu compte des principes de la muséographie moderne, et notamment: bonne circulation, neutralisation des supports, attitude critique à l'égard des pièces exposées, exposition des pièces représentatives, bonne visibilité, etc.

*

LE V-e CONGRÈS DE L'UNION INTERNATIONALE DES ARCHITECTES (p. 16) On présente les panneaux avec les projets envoyés par l'Union des Architectes de la R.P.R. à l'exposition sur le thème «Construction et reconstruction des villes» qui a eu lieu à Moscou du 20 au 27 Juillet 1958, à l'occasion du V-e Congrès de l'Union Internationale des Architectes.

ENSEIGNEMENT

V. Sebestyen, architecte. — PARTICIPATION DES ETUDIANTS EN ARCHITECTURE AU CONCOURS INTERNATIONAL DE L'U.I.A. (p. 21) Une exposition des travaux des étudiants en architecture sera organisée à l'occasion du V-e congrès de l'Union Internationale des Architectes, de Moscou. A cette fin, le comité d'organisation a décidé d'ouvrir un concours international sur le thème «Le centre d'une localité».

L'auteur de l'article fait l'analyse des trois projets choisis au concours qui a eu lieu à l'Institut d'architecture «Ion Minco».

THEORIE DE L'ARCHITECTURE

P. Abrosimov — UNE ETAPE IMPORTANTE DANS LE DEVELOPPEMENT DE L'ARCHITECTURE SOVIETIQUE (p. 23) article traduit du No. 5/1958 de la revue «L'architecture de l'U.R.S.S.».

NOUVELLES TECHNIQUES

Ing. *V. Lagutenko* — UNE CONSTRUCTION LEGÈRE EN MURS MINCES EN BÉTON ARMÉ (p. 26) article traduit du no 46/13 avril 1958 de la publication «Stroitelnaia gazeta».

COMPTES-RENDUS (p. 28)

On publie les comptes-rendus de l'architecte A. Moïsesco sur les livres du prof. Grigore Ionesco; «L'architecture populaire Roumaine» et sur «Le dessin d'architecture, construction, aménagement» de l'architecte I. Glückman et de l'ingénieur A. Poenaru-Bordea ainsi que le compte-rendu de l'architecte S. Julman sur l'œuvre de l'arch. Erich Dubovy: «Sighişoara, une ville du Moyen-Age».

BIBLIOGRAPHIE (p. 29)

PLASTIQUE

L. Vasilesco, architecte. EXPOSITION D'AQUARELLES ET DESSINS (p. 30). Une exposition d'aquarelles et dessins de L. Vasilesco, architecte, a été ouverte du 4 au 18 Mai à la Maison de l'Architecte.

L'EXPOSITION D'AQUARELLES, DE DESSINS ET DE PHOTOGRAPHIES EXECUTÉS PAR DES ARCITECTES EN 1957 (p. 31).

CHRONIQUE (p. 32) comprenant des informations sur l'activite de l'Union des Architectes de la R.P.R. — pendant les derniers mois.

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R.P.R.

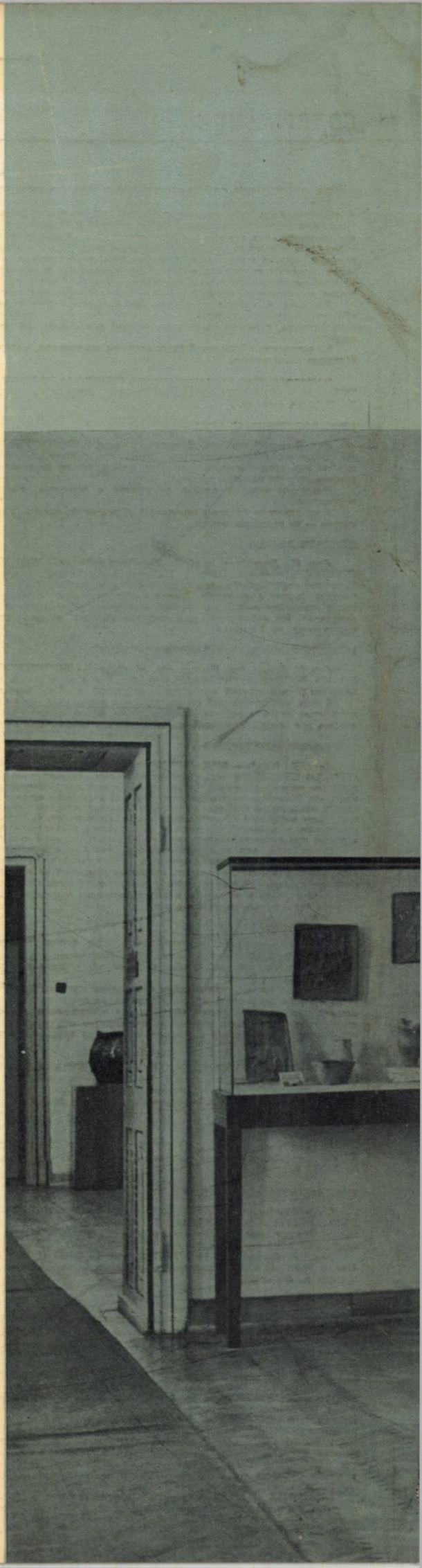

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI STR. EPISCOPIEI NR. 9
TELEFON: REDACŢIA — 3.98.80 — ADMINISTRAŢIA — 4.61.65 —
ABONAMENTELE SE POT FACE LA:
— UNIUNEA ARHITECŢILOR DIN R. P. R. — CABINETUL DE ARHITECTURĂ — BUCUREŞTI STRADA EPISCOPIEI NR. 9.
— TOATE OFICIILE POŞTALE DIN ŢARĂ, FACTORII POŞTALI ŞI DIFUZORII VOLUNTARI DIN INSTITUŢII ŞI INTREPRINDERI
NUMERE VECHI SE POT PROCURA LA ADMINISTRAŢIA REVISTEI

LEI 15

I. P. 4. Bucureşti

E 1689

KÁT

ARHITECTURA

R P R

Országos Műszaki Könyvtár

8-9
1958

COLEGIUL DE REDACȚIE

Conf. arh. M. Alifanti, arh. M. Bercovici, arh. M. Caffe,
prof. arh. M. Locar, ing. A. Lupescu, arh. M. Melicson,
arh. C. Moșinschi, arh. Gh. Pavlu, conf. arh. G. Petrașcu

MŰSZAKI KÖNYVTÁR

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

S U M A R

A 14-a ANIVERSARE A ELIBERĂRII PATRIEI NOASTRE 2

SĂ ÎMBUNĂTĂȚIM MUNCA ARHITECȚILOR ÎN TOATE REGIUNILE ȚĂRII 4

CONGRESUL AL V-LEA AL U.I.A.
Rezoluția și apelul pentru pace 6

CUVÎNTAREA ROSTITĂ DE TOV. N. S. HRUȘCIOV LA CONSFĂTUIREA UNIONALĂ A CONSTRUCTORILOR DIN U.R.S.S. (Extrase) 7

CONSTRUCȚII NOI PE LITORALUL MĂRII NEGRE

Arh. C. Lăzărescu
NOI CONSTRUCȚII PE LITORAL 12
AMENAJAREA FALEZEI LOCALITĂȚII VASILE ROAITĂ 18
COLONIE DE COPII LA VASILE ROAITĂ 20
CENTRUL DE ODIHNĂ EFORIE I 25
GRUP DE VILE CU 4 APARTAMENTE LA EFORIE.. 36
VILĂ CU 2 APARTAMENTE LA EFORIE 37
CLUB RESTAURANT LA EFORIE 38
CASA SANATORIALĂ C.F.R. LA EFORIE 38
CENTRUL DE ODIHNĂ EFORIE II 40
COMPLEX DE CASE DE ODIHNĂ C.C.S. LA MAMAIA 42
RESTAURANT-COFETĂRIE LA MAMAIA 46
COMPLEX TURISTIC « O.N.T. CARPAȚI » LA MAMAIA 48
Arh. V. Rado
MOBILIERUL LA CENTRUL DE ODIHNĂ EFORIE I.... 50

ARHITECTURA INDUSTRIALĂ

Arh. R. Cosma
PAVILIONUL ADMINISTRATIV AL UNUI COMPLEX INDUSTRIAL 52

CONSTRUCȚII SOCIAL-CULTURALE

Arh. M. Laurian
STUDIU PENTRU UN CĂMIN DE BĂTRÎNI..... 54

M O N U M E N T E

Arh. D. Farb, arh. S. Julman
ASPECTE ALE ARHITECTURII ROMANICE ÎN TRANSILVANIA..... 56

D E P E S T E H O T A R E

Arh. H. Schmidt
TIPIZAREA ȘI INDUSTRIALIZAREA CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE ÎN R.D. GERMANĂ 60

P L A S T I C A 63

1958 8-9

ANUL VI Nr. 8—9 (51—52)
AUGUST-SEPTEMBRIE 1958

A 14-a ANIVERSARE

Poporul romîn sărbătorește în acest an cea de-a 14-a aniversare a eliberării Romîniei de sub jugul fascist. Ziua de 23 August 1944, adevărată răscruce in istoria Romîniei, este cinstită de întregul nostru popor ca cea mai mare sărbătoare națională a sa, deoarece, prin răsturnarea dictaturii fasciste și victoria insurecției armate, marchează începutul revoluției populare în cursul căreia în țara noastră s-a cucerit pentru prima oară adevărata independență și suveranitate națională, s-a instaurat regimul democrat-popular și s-a pășit la construirea socialismului.

Cei 14 ani ce s-au scurs de la 23 August 1944 reprezintă o perioadă fără de seamăn în întreaga istorie a Romîniei, prin amploarea transformărilor revoluționare și prin uriașele progrese realizate în toate domeniile vieții politice, sociale și economice din țara noastră. Datorită eforturilor pline de abnegație ale poporului muncitor condus de partid, Romînia s-a transformat într-o țară liberă și în continuă înflorire economică.

Aplicînd cu consecvență politica leninistă de industrializare socialistă și de electrificare a țării, de dezvoltare cu precădere a industriei grele și în primul rînd a industriei constructoare de mașini au crescut an de an în mod continuu și rapid toate ramurile economiei naționale, industria bunurilor de consum și agricultura. Planificarea economiei naționale a ținut seamă de situația specifică a regiunilor țării, urmărind trezirea la viață a unor regiuni ținute în stare de înapoiere de trecutul regim. În egală măsură s-a urmărit dezvoltarea acelor sectoare industriale care, avînd asigurate resursele de materii prime pot crește în mod rațional.

Succesele obținute în dezvoltarea industriei sînt oglindite în creșterea de aproape 4 ori a volumului producției globale industriale din 1938 pînă în 1957; au fost dezvoltate industria constructoare de mașini; descoperirea noilor zăcăminte petrolifere a determinat dezvoltarea industriei petrolifere din Moldova. Industria energetică, a cărbunelui, lemnului, transporturile, ca și toate celelalte ramuri industriale reorganizate pe baza tehnicii avansate, cunosc o dezvoltare fără precedent; an de an au fost date în folosință unități industriale și energetice în care sînt valorificate bogatele resurse de materii prime și hidroenergetice din țara noastră. S-a acordat o atenție deosebită dezvoltării unor noi ramuri industriale, industriei constructoare de mașini și industriei chimice.

Paralel, atenția politicii partidului și guvernului a fost îndreptată către dezvoltarea agriculturii, sector în care a fost necesară realizarea unor transformări structurale bazate pe trecerea de la mica gospodărie individuală la producția cooperatistă în cadrul marilor gospodării socialiste. În prezent, sectorul cooperatist-socialist din agricultură cuprinde mai mult de jumătate din totalul familiilor de țărani muncitori și peste 54% din întreaga suprafață agricolă a țării. În viața țărănimii s-au produs transformări care nu ar fi fost de conceput în timpul regimurilor trecute.

Ca urmare a grijii neobosite acordată de partid și guvern ca rezultat al înțeleptelor măsuri preconizate, a avut loc o creștere continuă a nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii de la orașe și sate. În urma îmbunătățirii sistemului de salarizare pe baza creșterii producției și productivității muncii, salariul real a crescut între 1950 și 1957 cu 49%. Dreptul la muncă, la învățătură, la odihnă sînt realități în viața zilnică a cetățenilor patriei noastre. Poporului nostru îi sînt asigurate protecția muncii, îngrijirea medicală, asigurările sociale de stat, organizarea odihnei în stațiunile balneoclimaterice, măsuri de ocrotire a mamei și copilului etc.

Devenind un bun al întregului popor, știința, arta și cultura au cunoscut în anii puterii populare un avînt continuu. Succesele obținute de savanți, oameni de cultură și de artă din țara noastră au depășit de mult hotarele patriei noastre, bucurîndu-se de o înaltă apreciere în toate colțurile lumii.

Opera de construire a noii societăți, socialiste, în țara noastră are ca temei teoretic învățătura marxist-leninistă, pe a cărei bază este precizat sensul de dezvoltare a economiei, științei și culturii. Cunoașterea și înțelegerea de către masele largi populare a drumului pe care sînt conduse de partid imprimă dinamismul în ridicarea nivelului producției și productivității muncii în scopul transformării țării noastre într-o țară dezvoltată multilateral.

Succesele remarcabile obținute de oamenii muncii din țara noastră sînt legate nemijlocit de faptul că Republica Populară Romînă se dezvoltă în cadrul uriașului lagăr socialist în fruntea căruia se află măreața forță a păcii și socialismului, U.R.S.S. În Uniunea Sovietică, China Populară, în celelalte țări de democrație populară, țara noastră are prieteni încercați, de nădejde, cu care colaborăm frățește în spiritul internaționalismului socialist, pășind într-o unitate indestructibilă spre culmile socialismului și comunismului.

A ELIBERĂRII PATRIEI NOASTRE

Pe baza cunoașterii și aplicării creatoare a învățăturii marxist-leniniste privitoare la epoca de trecere de la capitalism la socialism, partidul a arătat în permanență că opera de construcție a societății socialiste nu poate cunoaște o dezvoltare lină, lipsită de obstacole, ci, dimpotrivă, ea are loc în condițiile unei neîncetate lupte de clasă. Această realitate istorică impune necesitatea unei permanente lupte împotriva tezelor revizionismului contemporan, care neagă existența în această perioadă a luptei de clasă și implicit necesitatea luptei împotriva influențelor ideologiei burgheze, a naționalismului și a celorlalte rămășițe ale capitalismului în conștiința oamenilor.

Plenara C.C. al P.M.R. din 9—13 iunie 1958 a înarmat partidul în vederea continuei întăriri a rîndurilor sale, a unității de monolit și disciplinei de partid pentru creșterea combativității împotriva manifestărilor ideologiei burgheze sub orice formă ar apărea ele, împotriva tendințelor oportuniste, a manifestărilor de anarhism mic-burghez, a concepțiilor idealiste, precum și pentru lichidarea împăciuitorismului față de abaterile de la linia și hotărîrile de partid și de stat. Dezbaterile acestor documente au dat un nou imbold activității în toate sectoarele de muncă, pentru îndeplinirea sarcinilor trasate de Congresul al II-lea al P.M.R.

Anii puterii populare au coincis cu o intensă activitate de construcție, în care aportul tehnicienilor din acest sector a fost intens solicitat. Conștienți de țelul muncii lor, tehnicienii din sectorul construcțiilor au contribuit la realizarea a numeroase obiective industriale, agrotehnice, clădiri de locuit și social-culturale. Niciodată activitatea din construcții nu a cunoscut o asemenea dezvoltare. Pe harta țării noastre au apărut noi centre industriale și orașe muncitorești, au fost construite noi uzine și centrale electrice, mine și S.M.T.-uri, case de cultură și spitale, locuințe și cămine etc. În domeniul industriei au fost construite: marele combinat siderurgic de la Hunedoara, combinatul poligrafic « Casa Scînteii », combinatul chimic « I. V. Stalin », uzina de îngrășăminte chimice « Petre Poni », uzinele « Electroputere » din Craiova, laminorul de țevi și fabrica de prefabricate din beton armat de la Roman, uzinele « Carbochim » din Cluj și fabrica de tananți « Argeșul » din Pitești, fabrica de rulmenți din Bîrlad, fabrica de penicilină din Iași, fabricile de ciment de la Medgidia și Bicaz, fabrica de confecții « Gheorghe Gheorghiu-Dej » din București, fabrica de lapte praf de la Remetea, fabricile de conserve din Rîureni și Zagna Vădeni etc.

Sînt în curs de execuție numeroase noi obiective industriale menite să valorifice bogatele surse de materii prime existente în țara noastră, cum sînt: uzina de fibre sintetice-relon de la Săvinești, combinatul de îngrășăminte azotoase de la Roznov, combinatul de cauciuc sintetic de la Borzești, combinatul de celuloză din stuf din Chișcani, fabrica de plăci aglomerate din lemn de la Brăila, combinatele pentru industrializarea lemnului de la Tg. Jiu și Gălățași, uzina de produse sodice de la Govora, uzina de acid sulfuric și superfosfați de la Năvodari, fabrica de sodă caustică și clor de la Turda etc.

În aplicarea și realizarea planului de electrificare a țării au fost date în folosință termocentralele de la Doicești, Paroșeni și Borzești, hidrocentralele de la Moroeni și Sadu; în plină desfășurare sînt lucrările de la marea hidrocentrală « V. I. Lenin » de la Bicaz.

Paralel cu realizarea acestor unități industriale și energetice s-au alocat mari fonduri de investiție în agricultură, menite să creeze baza materială necesară transformărilor socialiste din acest important sector economic. În acest scop au fost construite numeroase clădiri agro-zootehnice și stațiuni de mașini și tractoare, locuințe și clădiri social-culturale în mediul rural etc., creînd astfel un sprijin puternic pentru creșterea productivității muncii și a nivelului de trai în satele țării noastre.

În anii puterii populare au fost construite numeroase clădiri menite să asigure realizarea în bune condiții a revoluției pe tărîm cultural. Teatrul de operă și balet al R.P.R. din București, teatrul de stat din Constanța, complexul cinematografic Buftea, Casa Radiofoniei, aproximativ 12 000 de cămine culturale în mediul sătesc, case de cultură, teatre și cinematografe, școli și institute de învățămînt superior constituie mărturii ale rodnicei activități de construcție din acești ani. Spitale, creșe, grădinițe și cantine, case de odihnă și sanatorii construite într-un număr impresionant completează tabloul realizărilor din domeniul construcțiilor, exprimînd grija statului nostru democrat popular pentru bunăstarea oamenilor muncii.

Dezvoltarea armonioasă a centrelor aglomerate de pe întregul teritoriu al țării a fost asigurată trecîndu-se la elaborarea pe baze noi a numeroase planuri de sistematizare regionale, locale și de detaliu. Au fost întocmite planurile necesare dezvoltării microregiunilor Hunedoara, Valea Jiului, Sibiu, bazinul Argeșului, Bicaz, litoralul Mării Negre etc., pe care bază s-au elaborat studiile de sistematizare pentru localitățile cuprinse în aceste zone. Un interes deosebit s-a acordat studiilor de sistematizare pentru reconstruirea orașelor Galați și Iași, precum și pentru sistematizarea orașului București. Au fost realizate: orașul nou Victoria și centrul muncitoresc Hunedoara, coloniile din orașele Văii Jiului — Petroșani, Lupeni, Vulcan, Uricani și Lonea — cartierele de locuințe Lunca Pomostului din Reșița, Păcurari din Iași, Grivița Roșie, Vatra Luminoasă, Cățelu, Floreasca, din București, cele din Onești, Bîrlad, Roman, Medgidia, numeroase construcții din orașele de pe litoral: Mamaia, Eforie, Vasile Roaită etc.

În urma acestei uriașe campanii de costrucții, între 1950 și 1957 s-au construit în orașele și centrele muncitorești din țara noastră, pe baza fondurilor de investiție ale statului, peste 2 500 000 m² de suprafață locativă. Pe baza sarcinilor stabilite de Congresul al II-lea al P.M.R., în ultimul timp au fost luate o serie de măsuri pentru dezvoltarea mai largă a construcțiilor de locuințe. În anul 1957 s-a construit de către sfaturile populare, întreprinderi și instituții și cu ajutorul creditelor acordate de stat o suprafață totală de 960 000 m² de locuințe.

Analizînd activitatea dusă de organele de proiectare și execuție în vederea realizării unui mai mare număr de locuințe, plenarele comitetelor regionale de partid au constatat o rămînere în urmă în acest domeniu, marcată prin insuficienta eficacitate de lucru, precum și risipa de materiale și forță de muncă. De asemenea s-au considerat necorespunzătoare cea mai mare parte dintre proiectele de locuințe, în care suprafața locuibilă reprezintă un procent nesatisfăcător față de cea totală construită, ceea ce duce la un cost ridicat al locuințelor. Urmînd indicațiile partidului și guvernului, organele centrale de stat au analizat activitatea de proiectare, luînd măsuri pentru ca în proiectarea de locuințe, coeficientul de locuibilitate al apartamentelor să crească peste 50%, ca metrul pătrat de suprafață locuibilă și costul total al unui apartament să fie reduse simțitor. În același timp, manifestînd încă o dată grija pentru asigurarea unor condiții optime de viață oamenilor muncii, Guvernul Republicii Populare Romîne a alocat fonduri sporite pentru construcția de locuințe.

Cunoașterea și însușirea temeinică a acestor măsuri de către masa lucrătorilor din sectorul de construcții — proiectare și execuție — urmărirea conștientă a realizării unor construcții economice confortabile și plăcute va contribui hotărîtor la mărirea randamentului fondurilor investite prin crearea de suprafețe locuibile suplimentare.

Dezvoltarea arhitecturii în țara noastră se bucură de permanenta și atenta îndrumare a Partidului Muncitoresc Romîn. Apreciind în mod complex sarcinile arhitecturii, pentru ca aceasta să corespundă cerințelor actuale economice și sociale din țara noastră, partidul cere astăzi arhitecților să realizeze construcții capabile să ofere cele mai bune condiții de viață și de muncă. Sarcina principală a arhitecților constă în rezolvarea rațională a problemelor funcționale și tehnico-economice ridicate de fiecare clădire în parte și de ansamblul urbanistic în totalitatea lui, în scopul obținerii unor construcții corespunzătoare cerințelor actuale și exigențelor ridicate ale oamenilor muncii.

Un neprețuit ajutor în dezvoltarea arhitecturii din țara noastră îl constituie experiența arhitecților și constructorilor sovietici. Înțelegînd creator sarcinile lor de factori activi în construirea comunismului și ajutați de conducerea P.C.U.S. și a Guvernului Sovietic, arhitecții sovietici acordă o atenție din ce în ce mai mare problemelor tehnico-economice, celor de confort, precum și celor necesare dezvoltării progresive a tehnicii de construcție. Îndrumînd pe membrii săi să traducă în viață hotărîrile partidului și guvernului, Uniunea Arhitecților din R.P.R. mobilizează masa de arhitecți pentru realizarea sarcinilor actuale ale arhitecturii din țara noastră. Recenta plenară lărgită a Comitetului de conducere al Uniunii Arhitecților din R.P.R. în problema reducerii prețului de cost al construcțiilor de locuințe a recomandat prin concluziile sale măsuri complexe care să ducă la rezolvarea cît mai eficientă și mai grabnică a sarcinilor trasate de partid și guvern.

La cea de a 14-a aniversare a zilei eliberării țării noastre de sub jugul fascist, arhitecții din țara noastră sînt chemați ca, prin înțelegerea sarcinilor reale și într-adevăr actuale ale arhitecturii, să contribuie cu toată forța lor creatoare la realizarea misiunii ce le este încredințată de poporul muncitor, dovedind în felul acesta atașamentul lor pentru cauza construirii socialismului, pentru înflorirea patriei noastre.

SĂ ÎMBUNĂTĂŢIM MUNCA ARHITECŢILOR ÎN TOATE REGIUNILE ŢĂRII

Construirea socialismului ridică toate regiunile ţării noastre pe o nouă treaptă, mai înaltă, de dezvoltare economică şi culturală. Efortul continuu al statului pentru o distribuire raţională a forţelor productive pe teritoriul ţării urmărind dezvoltarea armonioasă a tuturor regiunilor se concretizează printre altele şi prin dezvoltarea largă a sectorului de construcţii. Pentru a asigura în toate regiunile forţele de proiectare necesare, de mai bine de un an se desfăşoară procesul descentralizării proiectării construcţiilor.

Pînă în martie 1957, proiectarea era concentrată în mod nejustificat, aproape exclusiv în Capitală. În timp ce în Bucureşti existau 26 de institute mari cu diferite profile, la serviciile tehnice de proiectare ale sfaturilor populare erau angajaţi numai 4 % din numărul total al proiectanţilor.

Această situaţie a dus în mod firesc la o serie de deficienţe în domeniul proiectării: datorită acestei concentrări excesive în Bucureşti, nu s-a putut asigura, la toate lucrările, cunoaşterea temeinică a condiţiilor locale şi nici colaborarea strînsă cu beneficiarul şi executantul lucrărilor. De asemenea, o serie întreagă de investiţii nu au putut fi cuprinse de proiectarea de stat, aceste lucrări executîndu-se în majoritatea cazurilor pe baza unor proiecte întocmite la faţa locului de oameni necalificaţi pentru elaborarea lor.

Pentru remedierea acestei situaţii nesatisfăcătoare, pentru a crea posibilitatea unei conlucrări cît mai strînse între proiectant, beneficiar şi executant, Consiliul de Miniştri a decis, în lumina Hotărîrilor plenarei C.C. al P.M.R. din decembrie 1956, să se treacă la descentralizarea proiectării, prin crearea pe lîngă cele 16 sfaturi populare regionale a unor institute de proiectare complexe.

Această hotărîre a pus în faţa comitetelor executive ale sfaturilor populare regionale, a Departamentului de Arhitectură şi Urbanism din M.C.M.C. precum şi în faţa tuturor arhitecţilor sarcini foarte dificile, care trebuiau satisfăcute într-un timp relativ scurt.

Acolo unde comitetele executive ale sfaturilor populare au înţeles importanţa institutelor regionale ca instrumente în realizarea investiţiilor din regiune, au acordat un sprijin substanţial creării şi întăririi I.R.P.-urilor, aşa cum s-a întîmplat la Timişoara, Ploieşti, Piteşti, Baia Mare.

Din păcate, în unele regiuni, comitetele executive ale sfaturilor populare n-au înţeles să se ocupe aşa cum ar fi fost de aşteptat de soluţionarea sarcinilor care le reveneau, îngreunînd în felul acesta şi mai mult dificultăţile — şi aşa destul de mari — legate de crearea într-un timp scurt a 16 institute de proiectare. Astfel, cazarea personalului transferat sau angajat la I.R.P.-uri nu a fost rezolvată în condiţii mulţumitoare decît în cîteva regiuni; în unele cazuri, sfaturile populare nu s-au preocupat de crearea unui climat corespunzător cadrelor tehnice transferate la I.R.P.-urile respective dinafara regiunii.

Toate acestea, precum şi atitudinea refractară a unora dintre arhitecţi în ceea ce priveşte părăsirea Capitalei, au făcut ca schemele noilor institute de proiectare să se completeze destul de încet şi nu totdeauna cu cadrele cele mai corespunzătoare.

Cu toate aceste greutăţi, după un an de activitate, la sfîrşitul lunii martie 1958, numărul salariaţilor din I.R.P.-uri a crescut la peste 2700, cuprinzînd peste 900 de arhitecţi şi ingineri de diferite specialităţi. Astăzi putem afirma în mod justificat că cele 16 institute regionale există şi reuşesc, în linii mari, să facă faţă sarcinilor ce le revin. Ele au o capacitate de proiectare care asigură, în general, împlinirea necesităţilor organelor locale care în acest fel, nu mai sînt nevoite să recurgă la proiectanţi particulari.

Un merit important în acţiunea de închegare a I.R.P.-urilor revine Departamentului de Arhitectură şi Urbanism din M.C.M.C., care a depus o activitate susţinută pentru traducerea în viaţă a Hotărîrii Consiliului de Miniştri cu privire la descentralizarea proiectării.

Desigur că şi în munca D.A.U. au existat deficienţe. Dintre acestea, poate cea mai importantă este aceea că după rezolvarea problemelor organizatorice a trecut aproape un an pentru ca abia în vara anului curent să se găsească o formă operativă de îndrumare şi control profesional, corespunzătoare.

Cu oarecare întîrziere a început şi Uniunea Arhitecţilor să-şi dea aportul la sprijinirea I.R.P.-urilor. Împreună cu Institutul de arhitectură « Ion Mincu » şi cu D.A.U., a organizat în aprilie a.c. consfătuirea cu tinerii absolvenţi care lucrează azi la I.R.P.-uri. Cu ocazia aceasta s-a organizat şi o expoziţie de proiecte la care, cu excepţia I.R.P. Galaţi, au participat toate institutele de proiectare, ilustrînd bogata lor activitate. Relatările tinerilor arhitecţi din I.R.P.-uri şi prezentarea lucrărilor întocmite de ei, dovedind un larg cîmp de activitate, au convins o serie din proaspeţii absolvenţi ai Institutului de arhitectură să plece voluntari în diverse regiuni ale ţării. În cadrul consfătuirii cu birourile filialelor U.A. şi cu secretarii cercurilor din ţară, care a avut loc în luna mai a.c., au fost dezbătute aspectele principale ale muncii din regiuni şi s-a stabilit ca o sarcină de bază a membrilor şi filialelor U.A. să se preocupe de multiplele probleme ale I.R.P.-urilor. Cu toate aceste acţiuni care au rezultate pozitive, trebuie să recunoaştem că Uniunea Arhitecţilor nu a depus totuşi un efort suficient de susţinut pentru a contribui la convingerea arhitecţilor şi în special a acelora cu experienţă şi prestigiu profesional să preia sarcini de răspundere în cadrul acestor institute nou-create. Faptul că mulţi arhitecţi n-au înţeles nici pînă azi importanţa I.R.P.-urilor şi că nu cunosc sarcinile profesionale importante ce urmează a fi rezolvate de aceste institute este dovedit şi prin aceea că în marea majoritate a institutelor, atelierele de arhitectură sînt acelea care sînt cel mai slab încadrate din punct de vedere numeric. Din punct de vedere profesional, arhitecţii care sînt azi încadraţi în I.R.P. sînt în general tineri care au toate calităţile lor incontestabile în ceea ce priveşte elanul în muncă şi entuziasmul cu care caută să găsească soluţiile cele mai indicate, dar nu au încă experienţa necesară pentru a putea cuprinde şi coordona ca şefi de proiecte investiţiile importante pe care le au de rezolvat.

Deoarece institutele regionale s-au închegat avînd la bază cadre tinere în proporţie de 80—90%, în aceste institute, arhitecţi cu o experienţă de peste 4—5 ani ocupă deja posturile de conducere a atelierelor, secţiilor sau chiar a institutelor. În această situaţie, chiar şi la cele mai puternice I.R.P.-uri cum ar fi cele de la Timişoara, Cluj etc., unii arhitecţi care au sarcina de a rezolva o temă de proiectare nu reuşesc să fie de fapt şefii de proiecte ai lucrării respective, care să poată coordona şi răspunde de întreaga investiţie, ci lucrează ca întocmitori de proiecte subordonaţi fiind şefului de atelier, care rezolvă de fapt problemele proiectării complexe a temei respective.

Un aspect important al întăririi muncii în I.R.P.-uri este atenţia mult mai mare decît pînă acum ce trebuie acordată îndrumării profesionale. Acest lucru este cu atît mai important cu cît marea majoritate a arhitecţilor sînt tineri cărora, dacă nu li se asigură condiţiile unei dezvoltări profesionale complexe şi îndrumate, riscă să cadă într-un practicism îngust, în rutină şi şabloane.

Indiferent dacă îndrumarea profesională va fi asigurată în special de arhitectul şef sau de şeful de atelier sau de ambii la niveluri diferite, este absolut necesar ca această îndrumare să fie completată prin activitatea CTI.

Prin îndrumările date în cadrul CTI — din care fac parte tehnicienii cei mai experimentaţi ai institutului din toate specialităţile importante — se poate asigura viziunea de ansamblu asupra laturilor tehnice, economice şi funcţionale ale proiectului, atît de necesare pentru ca viitorul şef de proiect să poată cuprinde problema investiţiei în mod complex.

Metoda adoptată la I.R.P. Tg. Mureş de a se discuta în cadrul CTI-ului proiectul de la pornirea lui este foarte bună; prin aceasta se va putea ajunge ca proiectanţii să aibă o atitudine activă faţă de temă, intervenind acolo unde este cazul încă de la începutul proiectării, pentru a combate unele cereri exagerate ale beneficiarilor sau pentru a elimina unele condiţii cerute prin temă, care ar duce la soluţii nejustificate.

Pe parcursul proiectării, în cadrul CTI, proiectul trebuie să fie examinat cu mare atenţie din punct de vedere al tuturor specialităţilor şi mai ales din punct de vedere economic. Azi persistă chiar şi în institutele centrale din Bucureşti sistemul greşit de a se analiza în cadrul CTI diferite variante ale soluţiei respective, fără a se analiza paralel şi costul total al investiţiei pentru fiecare variantă prezentată. De asemenea este bine ca la discutarea în cadrul CTI a proiectelor mai importante să fie invitat şi delegatul TRCL.

Colaborarea cu executantul este unul dintre considerentele care au stat la baza înfiinţării institutelor regionale. Este inadmisibil ca I.R.P. să nu ţină seama de posibilităţile reale ale executantului şi eventual să propună — cum s-a întîmplat la Galaţi — în dorinţa de a obţine realizări tehnice cît mai senzaţionale, soluţii care nu pot fi executate cu mijloacele actuale ale constructorului sau, dacă pot fi executate, duc la lucrări oneroase. Desigur, nu trebuie ca prin aceasta să se frîneze intenţiile lăudabile ale proiectanţilor de a nu rămîne în coada execuţiei şi de a contribui la dezvoltarea tehnicităţii de pe şantiere. Aceasta este o tendinţă care trebuie încurajată, dar pentru ca noile metode de execuţie să poată fi realmente aplicate, ele trebuie discutate în prealabil pe parcursul proiectării cu constructorul. Colaborarea cu executantul trebuie să contribuie, pe de altă parte, la ridicarea nivelului tehnic al arhitecţilor şi inginerilor din I.R.P. În special în regiunile unde institutele sînt mai slabe din acest punct de vedere — Suceava, Tg. Mureş ş.a. — această colaborare poate feri institutele de multe greşeli şi erori în proiecte.

Preocuparea centrală a tuturor proiectanţilor din ţara noastră trebuie să fie cea a reducerii preţului de cost. Faţă de importanţa acestei probleme şi faţă de eforturile susţinute ale proiectanţilor din institutele centrale de a traduce în viaţă directivele partidului şi guvernului cu privire la reducerea costului construcţiilor, apare surprinzător faptul că în cadrul unor I.R.P. preocuparea pentru reducerea costului construcţiilor nu este tratată cu temeinicia necesară. Multe I.R.P. nu au luat din proprie iniţiativă măsurile tehnice şi organizatorice necesare pentru a se putea trece la elaborarea unor proiecte

economice în conformitate cu hotărîrile comitetelor regionale de partid din regiunile respective. Există totuşi şi exemple pozitive. Astfel, la I.R.P. Cluj s-au luat o serie de măsuri tehnice şi organizatorice — mergînd pînă la întocmirea unor proiecte de locuinţe experimentale cu materiale locale — menite să traducă în viaţă hotărîrile Comitetului regional de partid. Acest plan de muncă foarte concret şi judicios al I.R.P. Cluj este oarecum o urmare firească a preocupărilor serioase care au existat şi înainte în cadrul acestui institut pentru problemele economice. Asemenea preocupări există şi la Oradea, Baia Mare ş.a. Din păcate, în multe alte institute, problemele economice nu au fost şi nu sînt încă tratate cu seriozitatea necesară. Exagerări în soluţiile preconizate prin proiectele aproape ale tuturor institutelor — dintre care cele mai flagrante au apărut la Ploieşti, Galaţi, Tg. Mureş, Suceava etc. — sînt o dovadă a rămînerii în urmă în acest domeniu.

În general, institutele regionale nu au şi nu utilizează indicii tehnico-economici pentru compararea soluţiilor pe parcursul studiului şi nu verifică proiectele lor în comparaţie cu aceştia. Chiar şi institutele cele mai puternice, cum ar fi I.R.P. Timişoara, au început calcularea unor indici proprii şi verificarea lor cu cei din institutele centrale doar în ultimele săptămîni ale trimestrului al II-lea. Mai sînt multe institute unde compararea soluţiilor din punct de vedere economic se face cu totul neştiinţific, pe baza unor aprecieri sumare şi pe impresii, şi chiar unele institute la care soluţiile se mai aleg şi azi doar pe considerente de ordin plastic şi funcţional.

În cadrul îndrumării trebuie să se dea o importanţă deosebită dezvoltării laturii tehnico-economice a proiectanţilor. Datorită unei orientări mai puţin tehnice pe care au primit-o absolvenţii de acum 2—3 ani ai Institutului de arhitectură, trebuie să se urmărească foarte atent felul în care proiectanţii mai tineri abordează problemele economice ale proiectării.

De asemenea, trebuie să se dea o atenţie mult mai mare modului de întocmire a pieselor economice ale proiectului care constituie baza pe care se face finanţarea şi care pînă la urmă determină valoarea investiţiei. Măsurătorile şi devizele sînt piese ale proiectului care de multe ori sînt considerate de arhitecţi ca lucrări auxiliare, cu care nu merită să-şi « piardă timpul ». Din desconsiderare pentru aceste lucrări, de multe ori se neglijează verificarea lor, ceea ce poate duce la erori şi greşeli grave. Astfel, la Tg. Mureş, două proiecte elaborate pe baza aceleiaşi teme pentru două localităţi balneare au ajuns, datorită unor greşeli de măsurători, la diferenţe de cost la partea de construcţie de aproape 50%, din care, datorită schimbării soluţiei tehnice şi a localizării, nu se puteau justifica mai mult de 10—12%.

De asemenea, în unele institute, datorită urgenţei unor sarcini primite din partea sfatului popular, se renunţă cu foarte mare uşurinţă la faza de S.P., elaborîndu-se direct proiectele tehnice şi de execuţie. Desconsiderarea costului investiţiei, atacarea lucrărilor fără a se verifica prin sarcina de proiectare costul global al acestora, lipsa de preocupare pentru economia de materiale deficitare, izvorîte dintr-o greşită înţelegere a rolului arhitectului epocii noastre, pot produce statului pagube imense. În această problemă, o mare răspundere poartă directorul, arhitectul şi inginerul şef ai institutului, a căror sarcină esenţială în momentul de faţă trebuie să fie realizarea unor construcţii cît mai economice. Arhitecţii din C.T.S. trebuie să analizeze foarte atent proiectele care le vin spre avizare din punct de vedere economic şi să respingă cu hotărîre orice exagerări ce se constată în această direcţie. În special la lucrările de amenajare şi reparaţie, la proiectele de locuinţe şi la proiectele de arhitectură agricolă şi industrială, aprecierea proiectelor din punct de vedere al costului trebuie să constituie în momentul de faţă criteriul principal.

Pentru ridicarea nivelului proiectării din cadrul institutelor regionale este foarte important să se întărească activitatea C.T.S. Aceste consilii tehnico-ştiinţifice care avizează marea majoritate a proiectelor întocmite de I.R.P.-uri trebuie să fie capabile să analizeze proiectele în mod principial şi complex. Analizînd de pe poziţii principiale, adîncind serios problemele legate de economicitatea partiului general şi problemele de ansamblu, arhitecţii din C.T.S. pot contribui în mod eficace la o justă orientare a producţiei din institutele de proiectare.

Institutele regionale trebuie să fie preocupate ca prin consultări pe parcurs şi discuţii înainte de definitivarea proiectelor să-i antreneze pe tehnicienii din C.T.S. la cunoaşterea lucrărilor, la cunoaşterea procesului de elaborare a soluţiilor, astfel ca sugestiile membrilor comisiei de avizare să poată fi introduse în proiect fără să necesite refacerea acestora. De asemenea stă la îndemîna institutelor să apeleze la institutele centrale din Bucureşti pentru a le solicita asistenţa tehnică sau expertizarea unor studii mai dificile. În felul acesta, arhitecţii din institutele de proiectare au posibilitatea de a antrena la elaborarea proiectelor o serie de cadre experimentate care, pe lîngă ajutorul pe care-l vor da în rezolvarea problemei în speţă, vor putea contribui ca proiectanţii mai tineri să-şi însuşească cu un ceas mai devreme o metodologie judicioasă în abordarea problemelor.

În felul acesta, printr-o raţională organizare a muncii in interiorul institutului, prin ajutorul pe care institutele îl pot primi la cerere din partea celor dinafară, se va închega o linie unitară în abordarea şi rezolvarea lucrărilor. Acest lucru este cu atît mai important cu cît institutele regionale sînt formate din cadre ce provin din institute foarte variate ca specific, ale căror sisteme de lucru şi de studiu erau destul de diferite. Desigur că în toată această activitate rolul principal revine conducerii, care trebuie să ştie să îndrumeze munca în aşa fel ca să scoată la iveală toate iniţiativele valoroase.

Acestea ar fi unele din aspectele asupra cărora arhitecţii din I.R.P. trebuie să-şi concentreze atenţia pentru a putea contribui cu toate forţele la îmbunătăţirea muncii din institutul lor.

Dar pe lîngă aceste sarcini direct legate de producţie, arhitecţii trebuie să desfăşoare şi o susţinută activitate obştească. Prin activitatea lor în afara institutului, în cadrul filialelor şi cercurilor U.A., prin discuţii de creaţie, prin expoziţii ale realizărilor din institut, prin conferinţe şi prin presa locală, arhitecţii trebuie să lupte atît pentru ridicarea nivelului lor profesional şi ideologic, cît şi pentru a contribui la o mai temeinică cunoaştere şi înţelegere a meseriei noastre de către masele largi.

Nu putem să nu subliniem iniţiativa valoroasă a I.R.P. Piteşti, care s-a concretizat prin expoziţia publică a unor machete de secţiuni economice de locuinţe la scara 1/1. Cu toate deficienţele organizatorice şi tehnice care s-au putut constata, realizarea unei asemenea expoziţii este un succes remarcabil.

Această activitate de popularizare a problemelor de arhitectură şi de informare a maselor va trebui să stimuleze în rîndul cetăţenilor din oraşele patriei noastre dragostea pentru monumentele noastre istorice, interesul şi grija pentru întreţinerea locuinţelor şi în special dorinţa de a înfrumuseţa continuu oraşele. Prin activitatea lor din cadrul institutului şi prin activitatea lor printre cetăţenii oraşului, arhitecţii din capitalele de regiuni trebuie să contribuie ca fondurile sfaturilor populare destinate pentru întreţinerea şi înfrumuseţarea oraşului să fie folosite în condiţii optime. Prin astfel de acţiuni cetăţeneşti, arhitecţii vor putea contribui într-o mare măsură la creşterea prestigiului lor profesional; vor putea deveni adevăraţi sfetnici ai sfaturilor populare în problemele de investiţie şi vor putea obţine ca unele ingerinţe care mai există din partea organelor administrative să dispară.

O altă latură extrem de importantă a activităţii arhitecţilor din întreaga ţară este contribuţia la dezvoltarea tehnicii constructive. Din acest punct de vedere arhitecţilor din capitalele de regiuni le revine un rol important. Fiind strîns legaţi şi muncind cot la cot cu întreprinderile de execuţie şi de producţie a materialelor de construcţie, arhitecţii trebuie să fie factorul plin de iniţiativă care să propună şi, prin perseverare, să obţină producerea unor materiale noi şi încercarea unor sisteme noi de execuţie. Caracterul unei munci ştiinţifice şi experimentale trebuie să străbată întreaga activitate a arhitecţilor din institutele regionale, pentru a putea dezvălui întreg potenţialul constructiv al regiunii respective. Pînă în prezent s-a vorbit foarte mult despre materialele locale, dar s-a făcut foarte puţin. Acum, o dată cu descentralizarea proiectării s-au creat premisele unor studii serioase în vederea detectării şi utilizării acestor materiale în condiţii optime.

De asemenea, printr-o legătură strînsă cu cei ce produc materiale de construcţie, arhitecţii pot obţine pe plan local — mai uşor decît pe plan centralizat — mărirea sortimentului de materiale ce se produc. Există o serie întreagă de materiale de construcţie pentru producerea cărora avem tot utilajul şi cunoştinţele tehnice necesare. Arhitecţii trebuie să aleagă cu mult discernămînt propunerile pe care le vor face în acest sens autorităţilor locale. Ei trebuie să fie preocupaţi în această problemă, în primul rînd, ca prin noile materiale să se obţină o reducere a preţului de cost al construcţiilor şi o creştere calitativă a execuţiei.

Sarcinile pe care le au arhitecţii care conduc munca din institutele regionale de proiectare nu sînt de loc uşoare. Ei trebuie să ştie să mobilizeze pentru realizarea acestora întregul colectiv cu care colaborează. Modul în care aceste colective de lucru tinere au reuşit să depăşească prima fază a existenţei institutelor, modul cum ele au depăşit greutăţile legate de crearea şi formarea institutelor, reprezintă o garanţie că arhitecţii din aceste institute se vor achita cu cinste şi în viitor de sarcinile pe care le au.

Este necesar însă ca la I.R.P. să plece şi arhitecţi cu mai mare experienţă profesională. Cîmpul vast de activitate oferit în toate regiunile ţării de dezvoltarea continuă şi rapidă a sectorului de construcţii, oferă celor ce se duc să lucreze în regiuni, posibilităţi nelimitate de a-şi pune în valoare întreaga lor capacitate creatoare. Încadrîndu-se în activitatea de proiectare a I.R.P.-urilor, arhitecţii vor dovedi că înţeleg înalta misiune de a contribui la opera de ridicare continuă a patriei noastre.

CONGRESUL AL V-lea AL U. I. A.

REZOLUȚIA CONGRESULUI

Arhitecții din lumea întreagă, reuniți în al V-lea Congres al U.I.A. la Moscova au confruntat rezultatele obținute în domeniul construcției și reconstrucției orașelor în timpul ultimilor 13 ani, după un război care a distrus un foarte mare număr de orașe. Tema acestui congres este urmarea logică a congreselor de la Lisabona și Haga, care au dovedit că creația arhitectului, în special în domeniul locuințelor, este indisolubil legată de problemele urbanismului.

Creșterea rapidă a populației, concentrarea urbană, ridicarea nivelului de trai în lumea întreagă obligă pe arhitect să integreze lucrările sale în cadrul întregului oraș pentru a asigura bunăstarea locuitorilor și a ameliora condițiile lor de existență. Constructia de locuințe, în special, trebuie să rețină atenția arhitecților, a constructorilor și a oamenilor de stat, atît în ceea ce privește remodelarea orașelor existente, cît și crearea orașelor noi.

Importanta documentare adunată de Secțiunile naționale ale U.I.A. cu prilejul acestui congres, învățămintele pe care le-au extras raportorii din acest material, numeroasele contribuții aduse în cursul dezbaterilor au confirmat arhitecților că amploarea sarcinilor ce li se prezintă conferă problemelor de urbanism un rol de prim ordin și permite să se precizeze anumite principii admise de unanimitatea arhitecților.

În epoca noastră de imense transformări sociale și de succese fără precedent în știință și tehnică apare de multă vreme necesar să se asigure orașelor o dezvoltare armonioasă, bazată pe previziuni științifice.

Această dezvoltare va trebui să respecte următoarele principii:

SISTEMATIZAREA NAȚIONALĂ ȘI PLANURILE ORAȘELOR

Pentru a utiliza din plin toate resursele țării considerată în întregime, este necesar să se stabilească un plan național de amenajare, comportînd repartiția industriilor și a celorlalte activități. Acest plan va sta la baza extinderii orașelor existente, a amplasării orașelor noi și, la nevoie, a orașelor satelite. Este necesar să se limiteze creșterea marilor orașe.

O sistematizare regională este condiția prealabilă a studiului urbanistic al oricărei așezări. Orașul vine în contact cu regiunea prin periferiile sale.

STRUCTURA ORAȘULUI

Sistematizarea și construcția fiecărui oraș trebuie să fie efectuate pe baza unui plan director pe termen lung și a unor planuri de detaliu pentru diferite etape. Aceste planuri vor prevedea elementele principale ale structurii: locuințe, zone de lucru și administrație, spații verzi, circulații și servicii publice.

LOCUINȚA

Locuința trebuie să fie concepută pe baza unei structuri de unități de vecinătate.

Dimensiunea ideală a unei unități de vecinătate nu poate fi determinată decît în funcție de datele economice, geografice și sociale reale.

În ceea ce privește densitatea locuințelor este posibil să se formuleze cîteva principii:

— densitatea locuințelor va trebui să fie exprimată în suprafața totală de planșee sau în volum construit raportate la suprafață de teren, completînd această indicație cu numărul de locuitori pe hectar;

— în afară de cazul unor împrejurări excepționale, densitatea locuințelor nu trebuie să fie legată de un număr, chiar mediu, de niveluri locuibile.

CIRCULAȚIA

Creșterea enormă a numărului de vehicule impune luarea tuturor măsurilor pentru asigurarea traficului de mîine fără a face insuportabilă viața locuitorilor. Dificultățile circulației orășenești trebuie să fie combătute deodată prin toate mijloacele posibile:

— printr-o repartiție rațională a cartierelor de locuit și a zonelor de lucru;

— prin studiul unei rețele complexe de transporturi care, pentru oraș și regiunea sa, va ține seamă de dezvoltarea și progresele tehnice;

— printr-o diferențiere riguroasă a rețelei de artere;

— prin crearea unui sistem descentralizat de staționare a vehiculelor;

— prin crearea de străzi și piețe rezervate pietonilor.

ESTETICA URBANĂ

Orașul nu trebuie să răspundă numai cerințelor funcționale, tehnice, economice și sociale, ci valorile estetice îi vor da personalitatea cu care se vor identifica locuitorii săi. Realizînd mari programe de construcție cuprinzînd vaste zone de locuit și autostrăzi complexe, este esențial să se urmărească obținerea scării umane în același timp cu soluționarea problemelor funcționale. Monotonia poate să apară ușor o dată cu sistematizarea rigidă și standardizarea elementelor de construcție. Este esențial ca toate eforturile să fie concentrate spre obținerea varietății, spre trezirea interesului prin libertate în amplasarea clădirilor, în folosirea materialelor, a culorii și a peisajului înconjurător. Există loc în urbanism pentru monumental, dar în zonele de locuințe, ca și în centrele locale, obiectivul esențial trebuie să fie crearea condițiilor unei vieți agreabile.

ASPECTE LEGISLATIVE, ECONOMICE ȘI SOCIALE ALE REALIZĂRII

În orice economie planificată este indispensabil să se obțină o coordonare a planurilor urbanistice de perspectivă și a previziunilor cu planurile de sistematizare regională și cu planurile directoare de dezvoltare a orașelor.

Acolo unde domnește proprietatea funciară particulară, este indispensabil să se întărească legislația, pentru a ușura autorităților realizarea rapidă a planurilor urbanistice.

Este sarcina conducerilor comunale să vegheze asupra dezvoltării normale a orașelor. În orice oraș de oarecare importanță trebuie să fie desemnat un arhitect șef dispunînd de un personal calificat și de autoritatea necesară.

Este esențial ca regulamentele referitoare la urbanism să fie supuse unor revizuiri frecvente pentru a evita ca noile idei să fie împiedicate de regulamente perimate sau de controale birocratice.

Trebuie, în sfîrșit, să se depună cele mai mari eforturi pentru ridicarea calificării profesionale a arhitectilor.

Succesele urbanismului modern sînt de neconceput fără un ajutor activ al științei. Astfel, este necesar să se ceară institutelor de cercetări științifice și academiilor, care se ocupă de sistematizarea și construcția orașelor, o punere la punct a principiilor urbanismului modern, ținînd seama de dezvoltarea progresului științific și tehnic.

ASPECTUL TEHNIC AL REALIZĂRII

Arhitecții se angajează hotărît pe calea industrializării construcțiilor. Numai ea permite să se folosească cel mai bine resursele de forțe de muncă și de materiale.

Preluînd conducerea acestei mișcări, ei afirmă că construcția este un mijloc în serviciul valorilor umane ale arhitecturii și că din industrializare se va putea naște o nouă estetică.

★

Pentru a-și îndeplini sarcina, arhitecții din lumea întreagă grupați în U.I.A., trebuie să-și dubleze eforturile în vederea ridicării nivelului cunoștințelor lor.

Studiul problemelor urbanismului este în mod necesar o muncă de echipă, reunind pe reprezentanții multor discipline și a cărei conducere revine celui ce posedă cunoștințe largi, simțul coordonării, viziunea economiei în spațiu și timp.

Arhitectul posedă, prin formația sa, aceste ultime calități, care îl fac apt pentru conducerea studiilor.

Problemele urbanismului sînt legate de interesele vitale ale sutelor de milioane de oameni și soluțiile lor angajează generațiile viitoare. Trebuie deci să se facă înțelese sensul și importanța lor opiniei publice și guvernelor din toate țările.

Uniunea Internațională a Arhitecților reclamă sprijinul guvernelor în vederea dezvoltării sistematizării regionale, a amenajării orașelor și a legislației privind urbanismul.

Dar toate aceste eforturi ar fi zadarnice fără colaborarea tuturor popoarelor într-un spirit de înțelegere reciprocă și într-o lume în care să fie pace, condiție primordială a oricărei activități constructive în acest domeniu.

Textul de față al rezoluției a fost adoptat în ședința de închidere a congresului în toate pozițiile sale de principiu și va trebui să fie redactat definitiv în limbile de lucru ale congresului.

APELUL PENTRU PACE AL U.I.A.

Comitetul executiv al Uniunii Internaționale a Arhitecților, întrunit în U.R.S.S. cu prilejul celui de al V-lea Congres al U.I.A., a adoptat în unanimitate următoarea rezoluție:

« Comitetul executiv constată că din discursurile care au fost pronunțate, din discutarea rapoartelor și comunicărilor la Congresul al V-lea al U.I.A., se degajă preocuparea arhitecților din toate țările și de toate opiniile și tendințele, de a proclama într-o lume tulbure, neliniștită și divizată, că o pace durabilă, bazată pe înțelegerea mutuală și colaborarea tuturor popoarelor, este condiția principală și indispensabilă a activității lor.

Interpret al opiniei unanime a tuturor arhitecților și conștient de răspunderea sa, Comitetul executiv al U.I.A. afirmă cu tărie convingerea sa că această condiție necesară poate și trebuie să fie realizată;

— reamintește că înființînd acum 10 ani Uniunea lor internațională, arhitecții au ținut să înscrie în Preambulul statutelor lor, voința de a participa la ameliorarea condițiilor de viață ale oamenilor și de a contribui, prin activitatea lor profesională și acțiunea lor comună, la progresul societății umane și întărirea păcii, care îi este chezășia;

— invită toate secțiile naționale și toți arhitecții să acționeze prin mijloacele pe care le consideră cele mai potrivite și mai eficace, pentru menținerea și consolidarea păcii, aspirație comună a tuturor popoarelor și tuturor oamenilor ».

CUVÎNTAREA ROSTITĂ DE TOVARĂŞUL N. S. HRUŞCIOV LA CONSFĂTUIREA UNIONALĂ A CONSTRUCTORILOR DIN U.R.S.S.

— Extrase * —

Tovarăşi!

Daţi-mi voie să vă adresez un salut în numele Comitetului Central al partidului nostru şi al Guvernului Sovietic şi să vă urez noi succese în muncă. (Aplauze furtunoase).

Au trecut trei ani de cînd a avut loc cea de-a doua Conferinţă unională a constructorilor. Între timp, în ţara noastră au survenit mari schimbări. Economia Uniunii Sovietice se găseşte în mare avînt. Industria noastră lucrează bine. Reorganizarea conducerii industriei şi a construcţiilor, care a avut loc anul trecut, a dat rezultate pozitive. Agricultura se dezvoltă cu succes. Reorganizarea muncii staţiunilor de maşini şi tractoare, în curs de efectuare, va asigura o nouă dezvoltare a producţiei agricole în ţară.

Acum a apărut în faţa noastră necesitatea imperioasă de a dezvolta industria chimică şi de a acorda o atenţie deosebită sporirii producţiei de răşini şi de fibre sintetice. Aceasta va permite sporirea producţiei de ţesături, de piele artificială şi de mase plastice necesare pentru satisfacerea nevoilor oamenilor muncii în ce priveşte articolele de larg consum. Masele plastice vor înlocui o serie de materiale de construcţie, în special pe cele de finisaj, metalele neferoase folosite pentru instalaţii tehnico-sanitare vor înlocui oţelul folosit la fabricarea conductelor şi a altor produse. Viitorul e al maselor plastice.

Succese mari au fost obţinute şi în domeniul construcţiilor. Construim mult, însă avem încă multe lipsuri în acest domeniu. Mai întîi de toate vreau să vă împărtăşesc unele consideraţii proprii cu privire la construcţia de locuinţe, care trebuie să fie îmbunătăţită în mod considerabil.

Atît la noi, cît şi în ţările din Apus s-a dovedit de mult, în practică şi prin calcule, că cea mai indicată pentru construcţii, cea mai economică în exploatare şi cea mai comodă pentru locuit este clădirea cu patru niveluri. Aceste clădiri sînt mai puţin costisitoare chiar şi atunci cînd în preţul lor de cost sînt incluse cheltuielile pentru amenajarea exterioară, cum sînt executarea trotuarelor şi amenajarea spaţiilor verzi. În aceste clădiri nu este nevoie de ascensoare, dimensiunile fundaţiilor şi ale pereţilor acestor clădiri sînt mai mici decît la cele cu 7—8 etaje; de aceea, şi cheltuielile pentru execuţia lor sînt mai mici.

Ce fel de clădiri se construiesc însă în Moscova? Chiar pe terenuri virane se construiesc în special clădiri cu şapte etaje, deşi constructorii recunosc că cele cu patru şi cu cinci niveluri sînt mai economice. Construcţiile sînt conduse în Moscova de ingineri cu experienţă, însă aceştia par să fie prizonierii proiectelor elaborate anterior şi să stea sub influenţa unor anumiţi arhitecţi. Se ştie că în Moscova există arhitecţi care se opun construirii de clădiri cu patru şi cinci niveluri şi care susţin din toate puterile proiectele clădirilor cu multe etaje. Nu este oare timpul să se termine cu irosirea inutilă a mijloacelor de stat?

Să luăm, în continuare, următorul exemplu. Într-o serie de ţări apusene, în special în Anglia, în scopul împărţirii oraşelor mari în unităţi mai mici, se dezvoltă construcţia de oraşe-satelite, adică a unor sateliţi ai oraşelor mari. Aceşti « sateliţi » se construiesc la distanţe de 40—50 km de centrul oraşului mare.

Constructorii şi arhitecţii noştri, cu ocazia vizitelor făcute în ţările apusene, au studiat aceste construcţii şi au înaintat propuneri cu privire la construirea de oraşe-satelite şi în ţara noastră. Guvernul a aprobat aceste propuneri şi a hotărît construirea primelor oraşe-satelite în apropierea Moscovei. Ce mai rămîne de făcut? Să construim! Însă oraşele-satelite ale Moscovei nu se construiesc. Timpul trece, anii se scurg, dar construcţiile de locuinţe se concentrează tot mai mult în Moscova. Nu se mai poate proceda în felul acesta.

De ce, vorbind despre greşeli, am citat unele exemple din construcţia Moscovei? Am făcut acest lucru pentru că la noi se obişnuieşte să se înţeleagă aşa: tot ce se face în Moscova, în Capitala patriei noastre, constituie un exemplu. Ceea ce se construieşte în Moscova este aprobat de partid şi de guvern. Nu-i aşa, tovarăşi? Iată însă că în domeniul urbanismului, moscoviţii fac greşeli şi de aceea eu îi critic.

La şedinţa plenară a conferinţei şi la şedinţele pe secţii, tovarăşii care au luat cuvîntul au arătat că multe oraşe în curs de construcţie nu au planuri generale aprobate, au arătat necesitatea de a se acorda mai multă atenţie sistematizării şi construcţiei oraşelor. Acest lucru este just.

În construcţia unor oraşe se mai comit încă greşeli, se continuă construcţia de pieţe publice şi de străzi « pompoase », ceea ce contribuie la scumpirea construcţiilor şi creează inconveniente populaţiei.

Nu toţi arhitecţii au renunţat la ornamentarea inutilă, dar costisitoare, a faţadelor de clădiri. Exemple de acest fel sînt încă destule în construcţia gărilor, cluburilor şi a altor clădiri. Aceasta arată că reorganizarea arhitecturii nu este încă terminată. Mulţi înţeleg greşit problemele reorganizării şi privesc această reorganizare numai ca o reducere a exagerărilor în arhitectură. Problema constă în schimbarea principială a orientării arhitecturii şi acest lucru trebuie dus la bun sfîrşit.

Sîntem datori să căutăm mijloacele pentru a satisface cît mai urgent nevoia de locuinţe pentru oamenii muncii; aceasta este în prezent esenţial. De aceea, în condiţiile noastre actuale este indicat ca o parte oarecare din clădirile de locuit să fie construite după tipul hotelurilor, adică după sistemul cu culoar.

Ce factor determină necesitatea construirii de clădiri de locuit de acest fel? Clădirile de tip hotel vor constitui fondul nostru de rulment. Ele sînt necesare în primul rînd nefamiliştilor şi tinerilor căsătoriţi. S-au căsătorit tinerii — poftiţi o cameră în cutare casă. Au trăit un an-doi, au venit copiii, trebuie să dăm familiei un apartament într-o casă de locuit obişnuită, iar camera să fie eliberată pentru alţii. (Aplauze).

În case de acest fel nu e rău de locuit, dacă există, bineînţeles, confortul corespunzător. Camerele trebuie să fie dispuse cu ieşirea în culoar, fiecare cameră trebuie să aibă o chiuvetă-lavoar; w.c.-urile, camerele de duş sau băile, precum şi bucătăriile trebuie să fie comune.

Casele de tip hotel trebuie prevăzute cu biblioteci mobile, cu camere pentru odihnă şi pentru lectură, să aibă o cameră comună în care să te poţi întîlni cu prietenii, cu vecinii, în care să poţi juca şah. Trebuie să existe şi o încăpere în care să poţi petrece sau sărbători cu prietenii vreun eveniment din viaţa familiei. Toate acestea trebuie prevăzute şi realizate. Atunci viaţa în aceste case de tip hotel va deveni plăcută. Clădiri de acest tip trebuie construite în proporţie de 10—15% din volumul total al construcţiei de locuinţe. Ele vor fi mai puţin costisitoare şi vor putea fi executate mai rapid.

Construirea clădirilor de tip hotel pentru o anumită parte a populaţiei va da posibilitatea rezolvării parţiale a problemei locuinţelor. Soluţionarea acestei probleme trebuie făcută fără să ne îndepărtăm de la condiţiile create, fără să ne rupem de realitate. Acest lucru trebuie să-l înţeleagă toţi, inclusiv arhitecţii noştri, dintre care mulţi se împotrivesc acestor soluţii.

Cînd studiam la Academia industrială din Moscova am locuit într-un cămin de tip hotel. Bucătăria şi grupurile sanitare erau comune. În casă locuiau, atît nefamilişti, cît şi familişti. La început am locuit şi singur, apoi au venit soţia şi copiii şi atunci mi s-au repartizat două camere.

În favoarea construirii unei părţi a clădirilor de locuit de tip hotel pledează şi următoarele consideraţii: astăzi foarte puţine familii au posibilitatea să-şi angajeze o lucrătoare în casă. În scurt timp, şi aceste lucrătoare în casă vor renunţa la munca într-o gospodărie casnică. În viitor ele se vor lăsa cu greu convinse de a presta aceste servicii. Pentru oameni este mai interesant şi mai convenabil să muncească în fabrici şi uzine. Dereticarea locuinţelor o fac şi astăzi, aproape peste tot, gospodinele; dar dacă toţi membrii familiei lucrează în producţie sau în vreo instituţie, atunci pentru dereticarea unui apartament separat trebuie să se cheltuiască zilnic şi sistematic un timp după orele de program. Acest lucru nu este însă uşor. Şi atunci ce-i de făcut? În acest caz, pentru mulţi oameni ai muncii cu familii mici va fi mai comod să locuiască în clădiri de tip hotel, unde în chiria locuinţei se include şi costul dereticatului şi al altor servicii. Traiul în asemenea condiţii va fi mai comod, datorită deservirii, şi va reveni mai ieftin decît într-un apartament separat.

În cvartalele de locuit ale oraşelor şi centrelor muncitoreşti — paralel cu construcţia clădirilor de locuit — trebuie să fie create spălătorii, creşe, grădiniţe pentru copii, magazine şi alte dotări pentru deservirea populaţiei.

Guvernul a adoptat recent o decizie prin care se revocă hotărîrile luate anterior cu privire la amplasarea magazinelor la parterul clădirilor de locuit în curs de construcţie. Aceste magazine ridicau preţul de cost al locuinţelor, împiedicau exploatarea normală a clădirilor, creau inconveniente locatarilor şi greutăţi în comerţ.

Cum se traduce însă în viaţă această hotărîre? Într-o serie de cazuri, în noile cvartale de locuit nu se mai deschid de loc magazine şi întreprinderi de deservire. Ce-i de făcut? Să ne reîntoarcem la vechiul obicei? Nu. Aceasta ar fi greşit. Trebuie să cerem sovietelor orăşeneşti, arhitecţilor şi constructorilor ca în aceste cvartale să se construiască, concomitent cu clădirile de locuit, şi clădiri separate pentru magazine, întreprinderi şi instituţii sociale. Comitetele executive orăşeneşti sînt obligate să acorde toată atenţia intere-

---

* Cuvîntarea, rostită la 12 aprilie 1958, se publică după stenograma prescurtată apărută în « Stroitelnaia gazeta » nr. 79/2 iulie 1958.

selor celor ce muncesc şi să creeze reţeaua necesară de magazine şi instituţii sociale pentru deservirea populaţiei.

Tovarăşi!

În una din cuvîntările mele am vorbit despre necesitatea de a se micşora înălţimea camerelor la clădirile de locuit în construcţie, iar din economiile realizate să se sporească volumul construcţiei de locuinţe. Dacă ţinem seama de faptul că la fiecare 10 cm de înălţime a unui etaj revine, în medie, 1% din costul total al clădirii respective, atunci va fi clar că, ţinînd seama de amploarea construcţiei noastre de locuinţe, reducerea înălţimii încăperilor va da o economie de milioane de ruble, cu aceste mijloace băneşti putînd fi construite în plus mii de apartamente.

Ulterior, am primit numeroase scrisori, unele conţinînd obiecţii împotriva acestei propuneri. Acest lucru nu m-a tulburat de loc, deoarece eu ştiu că aceste scrisori mi-au fost scrise de acei care au apartamente.

Cetăţenii care locuiesc în case vechi şi neconfortabile sînt desigur, de acord să li se dea locuinţe cu înălţimea camerelor de 2,5 metri. Ei nu obiectează împotriva înălţimii camerelor, însă doresc ca acestea să fie luminoase, uscate şi călduroase, iar apartamentele să fie înzestrate cu tot confortul unei locuinţe moderne. Cel care locuieşte în condiţii normale nu are nimic împotrivă să voteze pentru înălţimea camerelor de 4,5 m deoarece chiria locuinţei se calculează pe metru pătrat de suprafaţă locuibilă, înălţimea încăperilor neintrînd în calcul.

De aceea, să fim chibzuiţi, să asigurăm toţi oamenii muncii cu apartamente cu înălţimea camerelor de 2,5 m, iar după aceea să studiem ce înălţime să adoptăm în viitor în construcţia de locuinţe. (Aplauze).

Vreau să îndrept atenţia dvs. asupra lipsurilor din domeniul construcţiei clădirilor de locuit prin mijloacele proprii ale întreprinderilor. Anul trecut în oraşul Gorki, precum şi în multe alte oraşe şi centre muncitoreşti, s-a iniţiat o acţiune foarte bună: s-a organizat construcţia locuinţelor prin mijloacele muncitorilor şi funcţionarilor. Dar nu peste tot s-a păşit cinstit la această acţiune. La multe întreprinderi au fost luate pentru aceste construcţii materiale repartizate construcţiei clădirilor industriale şi de locuit executate pe baza planului de stat; cheltuielile au fost decontate în contul mijloacelor circulante ale activităţii de bază, iar salariile trecute la pierderile întreprinderii sau incluse în preţul de cost al producţiei. În ziare se scriau articole de laudă în care se arăta cît de bine fusese organizat «şantierul popular». Oare acesta este un şantier popular?

Dacă se construieşte cu forţele proprii ale colectivului, atunci trebuie căutate şi folosite drept materiale de construcţie deşeurile provenite din industrie, trebuie pregătite materiale locale de construcţie. Pregătirea materialelor şi executarea construcţiei trebuie să fie realizate prin forţele muncitorilor şi funcţionarilor. Colectivele trebuie să fie mobilizate la luptă pentru o funcţionare ireproşabilă a întreprinderilor, pentru crearea de beneficii peste plan, iar finanţarea construcţiei de locuinţe trebuie făcută pe seama acestor mijloace. Această cale de realizare a construcţiilor trebuie să fie stimulată şi dezvoltată. Noi nu putem însă să stimulăm încălcarea disciplinei financiare. Nu se poate admite ca materialele repartizate pentru construcţii industriale să fie consumate pentru construcţia unor clădiri de cele mai multe ori numai cu parter şi de aceea avînd costul cel mai ridicat. Aceasta ar constitui un pas înapoi.

Noi sîntem pentru construcţia locuinţelor prin metoda «şantierului popular», însă numai în cadrul legalităţii. Cei vinovaţi pentru încălcarea disciplinei de stat trebuie să fie sancţionaţi.

Aceste greşeli au apărut în parte şi datorită faptului că mulţi conducători cu răspundere nu cunosc problemele principale ale economiei şi regulile de finanţare a construcţiilor. Trebuie să ne ocupăm mai intens de problemele de economie a construcţiilor, atît pe teren, cît şi în organizaţiile centrale: Ministerul Finanţelor, Comitetul de Stat pentru Construcţii al U.R.S.S., Comitetul de Stat al Planificării de pe lîngă Consiliul de Miniştri al U.R.S.S. şi Comitetul de Stat al Planificării de pe lîngă Consiliul de Miniştri al R.S.F.S.R. Din păcate, necesitatea acestei munci nu este încă înţeleasă de toţi şi în această problemă importantă va trebui să ne ajute economiştii.

Trebuie dezvoltată prin toate mijloacele construcţia caselor şi vilelor de locuit cu forţele proprii ale populaţiei. Construcţia locuinţelor individuale va contribui la sporirea fondului de locuinţe din ţară. Acest lucru este însă deocamdată prost organizat. Multe soviete locale întîrzie repartizarea loturilor de teren, complică aprobarea proiectelor şi eliberarea autorizaţiilor pentru construcţii. Muncitorii şi funcţionarii construiesc case şi vile puţine şi din cauza lipsei materialelor de construcţie în comerţ. Trebuie să înlăturăm lipsurile, să acordăm mai multă atenţie construcţiilor de locuinţe individuale.

Tovarăşi!

Volumul construcţiilor din ţara noastră este în continuă creştere. A devenit acută necesitatea reducerii volumului de muncă în construcţii şi ieftinirii costului construcţiilor; aceasta se poate realiza prin micşorarea greutăţii clădirilor şi construcţiilor în curs de execuţie. Îndeplinirea acestei sarcini este posibilă numai pe baza progresului tehnic în construcţii. Peste tot trebuie introdusă folosirea noilor materiale şi elemente de construcţie eficiente, trebuie ridicat gradul de industrializare a construcţiilor, trebuie mult îmbunătăţită tehnica executării şi mecanizării lucrărilor de construcţie.

Una din inovaţiile cele mai progresiste în construcţii este fabricarea şi folosirea panourilor subţiri de beton armat executate prin procedeul vibrolaminării. Un grup de specialişti care lucrează în Direcţia generală a construcţiilor din Moscova (Glavmosstroi) sub conducerea tov. ing. N. I. Kozlov a proiectat construcţia unui laminor şi a elaborat tehnologia fabricării panourilor de beton armat prin procedeul vibrolaminării continue.

Procedeul executării elementelor de beton armat prin vibrolaminare prezintă multe avantaje: produsele fabricate au dimensiuni precise, ceea ce simplifică montajul pe şantier şi reduce consumul de beton şi ciment. Panourile sînt încălzite în timpul laminării şi de aceea durata execuţiei lor se reduce, productivitatea fabricilor se măreşte şi nu mai este necesară executarea camerelor de tratare cu aburi.

Trebuie folosită neapărat precomprimarea panourilor executată cu ajutorul vibrolaminoarelor. De această problemă se ocupă inginerii N. I. Kozlov, V. V. Mihailov, A. A. Susnikov şi alţii. Nu încape îndoială că această problemă va fi soluţionată cu succes.

În primăvara acestui an, la Moscova, în cartierul Novîie Cereomuşki, s-a terminat construcţia unei clădiri de locuit din panouri mari, după proiectul ing. V. P. Lagutenko şi al inginerilor de la «Mosproiekt» care au colaborat cu el. În această casă, pereţii despărţitori, executaţi din panouri subţiri, constituie elementele portante ale construcţiei. Pereţii exteriori sînt construiţi în formă de panouri termoizolante suspendate, planşeele sînt executate de asemenea din panouri subţiri. Panourile au fost fabricate prin metoda meselor de lucru fixe, cu folosirea muncii manuale, totuşi casa construită prezintă indici economici buni, care aproape că nu sînt inferiori indicilor clădirilor construite din panouri vibrolaminate.

Trebuie elaborat un procedeu de execuţie a acestui tip de panouri şi prin metoda vibrolaminării, folosind precomprimarea; atunci indicii tehnico-economici vor fi şi mai buni.

Propunerile tovarăşilor ing. Kozlov şi Lagutenko sînt cele mai eficiente şi mai economice dintre cele de care dispunem în prezent.

Panourile vibrolaminate de beton armat constituie o etapă nouă în dezvoltarea construcţiilor. Ele pot fi folosite la clădiri de locuit, la construcţii industriale, hidrotehnice, în domeniul transporturilor, precum şi la alte tipuri de construcţii, rezolvîndu-se, firească, de fiecare dată, armarea elementelor de construcţie potrivit cu destinaţia lor. Panourile pentru construcţia clădirilor prefabricate vor putea fi confecţionate tot atît de intens cum se fabrică astăzi, de exemplu, piesele de automobil.

Este necesar să se acorde o mare atenţie fabricării şi introducerii panourilor vibrolaminate; aceasta va contribui la reducerea greutăţii construcţiilor. Se reduce de asemenea durata de execuţie şi costul construcţiilor. Toate acestea vor permite ca prin folosirea mijloacelor, a materialelor şi a tehnicii de construcţie existente să se execute un număr de locuinţe mult mai mare decît în prezent. Milioane de oameni vor obţine apartamente. În acest fel, problema locuinţelor în ţară va putea fi soluţionată mai devreme, poate chiar în 9 ani, în loc de 10—12 ani.

De aceea, baza construcţiilor trebuie dezvoltată ţinîndu-se seama de noile soluţii tehnice. Inginerii şi proiectanţii sînt obligaţi să termine cît mai repede proiectarea laminoarelor pentru vibrolaminarea panourilor precomprimate de beton armat. Uzinele trebuie să fabrice un număr suficient de laminoare de acest tip. Instalarea acestui utilaj trebuie să se facă în primul rînd pe suprafeţele libere şi nefolosite ale fabricilor de produse de beton armat şi numai după aceea să se treacă la reutilarea fabricilor existente. Trebuie să ne trasăm sarcina ca în termenele cele mai scurte să trecem în întregime la construcţia clădirilor de locuit capitale din panouri vibrolaminate.

Constructorii ar putea să-şi facă următorul raţionament: noi avem multe fabrici de cărămidă şi de aceea este necesar să continuăm încă mult timp construirea clădirilor capitale cu ziduri de cărămidă. Acest raţionament nu este just.

În prezent avem o soluţie nouă, care ne dă posibilitatea să construim mult mai rapid şi mai ieftin decît din cărămidă. Trebuie să fim progresişti. Nu trebuie să ne ţină pe loc ceea ce s-a învechit şi şi-a trăit traiul. Noul trebuie introdus cu mai mult curaj, fără să ne legăm de fabricile de cărămidă.

Pe măsura construirii şi sporirii capacităţii de producţie a fabricilor de elemente de construcţie, utilate cu vibrolaminoare, trebuie să terminăm cu construcţia din cărămidă a clădirilor capitale.

Construcţia fabricilor de beton armat vibrolaminat este cea mai convenabilă. Acest lucru este confirmat de volumul investiţiilor pentru construcţia fabricilor de materiale de zidărie. Reproducem datele cu privire la investiţiile necesare pe metru pătrat de suprafaţă locuibilă.

— Fabrica de produse vibrolaminate de beton armat ..... 165 ruble
— Fabrica de blocuri de zgură ..... 210 ruble
— Fabrica cu bandă rulantă pentru beton armat prefabricat . 214 ruble
— Fabrica de cărămidă roşie ..... 325 ruble

Avantajul construcţiei fabricilor de panouri vibrolaminate este evident. Trebuie să păşim cu mai mult curaj la crearea fabricilor de acest fel.

Este raţional ca procedeul vibrolaminării să fie combinat cu noua tehnologie de preparare şi turnare a betonului, propusă de ing. N.V. Mihailov şi acad. P.A. Rebinder, care folosesc betonul sub formă de amestec de ciment-nisip, indicat pentru executarea elementelor de construcţie cu pereţi subţiri. Ei prelucrează betonul cu utilaje vibratoare, obţinînd produse durabile şi de rezistenţă superioară. Prin folosirea acestui procedeu creşte considerabil productivitatea fabricilor de prefabricate de beton armat, se reduce consumul de materiale şi scade preţul de cost al produselor. Această propunere are o mare importanţă pentru economia naţională şi de aceea trebuie prevăzută în plan şi introdusă în practică.

În ultimii ani, producţia şi folosirea prefabricatelor de beton armat a sporit considerabil în ţara noastră. Faţă de cele 14 400 000 m^3 de elemente

prefabricate produse din anul 1951 pînă în anul 1955, în anul 1957 şantierele au căpătat 13 100 000 m³ de produse prefabricate de beton armat. Folosirea prefabricatelor a permis să se reducă consumul de metal şi de material lemnos în domeniul construcţiilor, deşi într-o măsură încă insuficientă. Într-o serie de cazuri, elementele de construcţie şi produsele prefabricate se execută masive şi grele. Sînt cazuri cînd pentru produsele prefabricate de beton armat se consumă mai mult metal şi ciment decît pentru cele de beton monolit. Nouă ne trebuie asemenea elemente prefabricate. Construcţiile prefabricate trebuie să fie uşoare, rezistente şi economice. Aceasta se poate realiza folosind armătură pretensionată.

Elementele de construcţie precomprimate se introduc la noi încă încet. În anul 1957, planul de producţie a acestor elemente de construcţie a fost îndeplinit numai în proporţie de 55% .

Noi nu folosim bine utilajul pentru pretensionarea armăturii. Capaci-

ERATĂ

La pag. 9, coloana stîngă, rîndul 8 se va citi:
Nouă nu ne trebuie asemenea elemente prefabricate.

betoniştii din Leningrad ţin foarte mult la onoarea de constructori ai oraşului lor. Eu am văzut cît de bine au executat ei prototipul unei bolţi subţiri autoportante de 40 × 40 m. Constructorii din Leningrad se găsesc pe calea cea justă şi cu siguranţă că vor mai produce noi modele de elemente de construcţie prefabricate de beton armat.

La Leningrad se pregăteşte acoperirea unui stadion. La Moscova se prevede de asemenea acoperirea stadionului « Dinamo ». Întocmirea proiectului se face prin concurs. Trebuie să fie construite acoperiri uşoare şi economice de beton armat, care să constituie exemple de soluţii inginereşti dintre cele mai perfecţionate şi să servească ca model pentru alte construcţii asemănătoare.

Introducerea elementelor de construcţie de beton armat cu armătură pretensionată în construcţiile de locuinţe, în construcţiile industriale, în cele din domeniul transportului, hidrotehnicii, precum şi în alte tipuri de construcţii, constituie una dintre sarcinile cele mai importante ale constructorilor.

. . . . . .

Dezvoltînd industria materialelor de construcţie este necesar să acordăm o atenţie deosebită organizării combinatelor de locuinţe prefabricate, a fabricilor de azbociment şi de alte materiale pentru învelitori, a întreprinderilor pentru prelucrarea lemnului, în special pentru executarea obiectelor de tîmplărie, precum şi a mobilei.

Să vorbim acum despre obiectele de tîmplărie. Anul trecut am vizitat Finlanda şi am văzut că în această ţară tîmplăria se execută foarte bine. Trebuie să recunoaştem că la noi obiectele de tîmplărie ce se livrează nu sînt de calitate superioară, în special din cauză că nu se execută din material lemnos uscat. A venit timpul să se creeze rezerve suficiente de material lemnos uscat şi să se treacă la uscarea lui intensivă. În construcţii trebuie folosite tipuri bune de uşi şi ferestre. Mi se pare că ferestrele duble suedeze sînt de calitate bună. Pentru confecţionarea lor se cere o cantitate mai mică de material lemnos, ele sînt mai luminoase şi apără destul de bine împotriva frigului. Toţi laudă acest tip de ferestre însă le introduc foarte încet în construcţie. (O voce din sală: ele sînt folosite în număr mare la Moscova).

Poate, dar totuşi se vede că la noi despre ferestrele suedeze mai mult se vorbeşte decît se execută. Ele trebuie folosite pretutindeni pe scară mare.

În ultimul timp, arhitecţii acordă multă atenţie mobilei înzidite. Acest lucru este bun. Trebuie să introducem regula ca în fiecare locuinţă dintr-o casă nouă să se monteze mobilă înzidită. Acest lucru e comod, deoarece mobila înzidită ajută la o mai bună folosire a spaţiului locativ. Academia de construcţii şi arhitectură trebuie să elaboreze proiecte tip de mobilă standardizată, iar Comitetul de Stat pentru Construcţii de pe lîngă Consiliul de Miniştri al U.R.S.S. trebuie să includă mobila înzidită în proiectele tip. Industria este obligată să livreze mobilă de acest fel şi instalaţii pentru apartamente, în garnituri complete.

Mulţi dintre cei ce au luat cuvîntul la această conferinţă au vorbit despre necesitatea sporirii producţiei de materiale termoizolante, de agregate uşoare şi materiale pentru finisarea clădirilor. Este necesar ca în termenul cel mai scurt să dezvoltăm producţia plăcilor termoizolante, fără de care este imposibilă construcţia clădirilor din panouri laminate de beton armat.

Constructorii ştiu că unul dintre cele mai bune materiale de izolare termică sînt plăcile de vată minerală. Vata minerală poate fi fabricată din zgură obişnuită şi argilă, însă este foarte convenabilă prelucrarea zgurilor incandescente. Noi nu folosim bine aceste zguri; totul se rezumă numai la vorbe, iar treaba nu merge. De exemplu, în anul 1957, întreprinderile consiliilor economiei naţionale din Sverdlovsk, Celeabinsk, Orenburg şi Murmansk au transportat în halde 5 000 000 t de zgură incandescentă. Din această cantitate s-ar fi putut fabrica peste 10 000 000 — 12 000 000 m³ de plăci de vată minerală.

Plăcile termoizolante pot fi fabricate şi din fibră de sticlă, folosind în acest scop sticla spartă, care se găseşte peste tot în cantitate foarte mare, dar aproape că nu se foloseşte.

Industria materialelor de construcţie produce o cantitate infimă de agregate uşoare. Fără materiale de izolare termică şi fără agregate uşoare nu se poate reduce greutatea clădirilor şi a construcţiilor în curs de execuţie. Trebuie să se termine cu rămînerea în urmă a producţiei acestor materiale.

Mă voi opri acum la producţia materialelor de finisaj. Pentru construcţiile capitale vor mai fi necesare, într-o oarecare măsură, materialele ceramice de finisare şi va mai trebui folosită — în cantităţi limitate — cărămida aparentă pentru finisarea faţadelor unor clădiri.

Acum au apărut însă alte procedee de finisare, mult mai bune. Pe suprafaţa panourilor de beton armat executate prin procedeul vibrolaminării se poate aplica pe stratul de finisare orice desen executat din ciment alb sau beton colorat. Acest procedeu este mult mai ieftin decît finisarea manuală cu cărămidă aparentă.

Pe măsura dezvoltării industriei chimice vom putea spori folosirea în construcţii a produselor din mase plastice şi răşini sintetice. Din aceste materiale vor trebui executate, în primul rînd, instalaţiile tehnico-sanitare: robinete, rezervoare, chiuvete, scaune de closet, conducte pentru instalaţia de canalizare interioară, alimentarea cu apă, cu gaze. Folosind răşini sintetice, se vor putea fabrica în cantităţi mari linoleumuri, plăci şi masticuri pentru acoperirea pardoselilor, plăci pentru placarea pereţilor, plăci de talaş pentru obiecte de tîmplărie, lacuri şi vopsele rezistente. Toate acestea vor contribui la reducerea consumului de lemn, ciment, metale neferoase şi alte numeroase materiale de construcţie.

În locul radiatoarelor de fontă avem posibilitatea să folosim de pe acum panouri de beton armat prevăzute cu registre din ţevi de sticlă. Această inovaţie trebuie introdusă cu mai mult curaj în construcţii.

Este necesar să continuăm dotarea şantierelor şi fabricilor de materiale de construcţie, cu maşini mari, mijloace pentru mică şi mare mecanizare cu scule electrice şi manuale bune. Această problemă trebuie să ne ţină atenţia încordată, deoarece nu trebuie să reducem, ci să mărim fabricarea mecanismelor şi a utilajelor, adică a mijloacelor de ridicare a productivităţii muncii constructorilor.

În construcţiile de tipul celor capitale trebuie să extindem folosirea noilor materiale şi elemente perfecţionate, ceea ce va ajuta la trecerea construcţiilor pe o treaptă mai înaltă de industrializare şi la îndeplinirea sarcinilor mari în termene scurte. Nu trebuie să uităm însă nevoile construcţiilor rurale, construcţiilor din suburbii şi din aşezările de pe lîngă fabrici, executate în special cu forţele propii ale populaţiei. Astăzi, succesul construcţiilor de acest fel este în funcţie de existenţa materialelor locale de construcţie. Încurajînd construcţia locuinţelor individuale, noi nu le asigurăm însă totdeauna şi cantităţile necesare de materiale de construcţie.

Putem oare tolera mai departe această situaţie în care populaţia nu poate să-şi cumpere cărămidă sau cărămidă spartă din cauză că multe fabrici de materiale de construcţie nu-şi îndeplinesc planul ? Nu este raţional să construim fabrici noi de cărămidă, însă sîntem obligaţi să exploatăm capacitatea de producţie a celor existente şi să mărim productivitatea lor. Oare este normal ca varul — material local — să se vîndă mai scump decît cimentul ? Acest lucru se întîmplă numai datorită faptului că producţia lui este insuficientă şi costă foarte scump.

Folosind capacitatea unităţilor de producţie existente trebuie să fabricăm mai multe blocuri de zidărie din beton cu zgură, piatră naturală, calcar cochilifer, piatră de var şi să extragem mai multă piatră brută, precum şi alte materiale locale.

La această conferinţă a luat cuvîntul tov. I.T. Tajiev, secretarul C.C. al Partidului Comunist al Kazahstanului. El a arătat foarte bine cum în această republică se exploatează stuful şi perspectivele dezvoltării acestei industrii. Stuful trebuie să fie folosit în construcţiile noastre în oraşe şi — cu atît mai mult — la sate. Este indicat ca fabricarea produselor de stufit să fie organizată prin forţele organizaţiilor ce se ocupă de producţia materialelor de construcţie. Trebuie să creăm detaşamente de cadre permanente mobile sau staţionare pentru stocarea stufului, să mecanizăm recoltarea şi prelucrarea lui în plăci şi în alte produse. Produsele termoizolate de tipul plăcilor de stufit, solomit şi alte tipuri trebuie să fie executate în cantitate suficientă, în funcţie de condiţiile locale. Este necesar să creăm o abundenţă de materiale de construcţii şi să organizăm pretutindeni vînzarea lor.

Toate problemele legate de dezvoltarea industriei construcţiilor şi a industriei materialelor de construcţie trebuie rezolvate în termene scurte, asigurîndu-se îndeplinirea lor.

Trebuie să acordăm mai multă atenţie ştiinţei construcţiilor. În acest domeniu există multe lipsuri. Mulţi colaboratori ştiinţifici ai institutelor de cercetări ştiinţifice pentru arhitectură şi construcţii lucrează rupţi de practică, trag concluzii fără să facă verificarea lor în producţie şi nu participă la introducerea noutăţilor în domeniul construcţiilor. Unii dintre ei se interesează — chiar şi de propriile lor propuneri — numai pînă la recunoaşterea priorităţii. Lucrătorii ştiinţifici de acest fel nu au o atitudine obiectivă faţă de lucrările altora şi împing înainte numai propunerile lor. Toate aceste procedee frînează dezvoltarea construcţiilor şi întîrzie creşterea noilor cadre ştiinţifice.

Rog să nu fiu înţeles greşit. Eu nu vorbesc despre adevăraţii noştri oameni de ştiinţă sovietici. Mulţi dintre aceştia sînt cunoscuţi în întreaga lume. Eu vorbesc despre oamenii pripăşiţi ocazional în ştiinţă, despre pseudosavanţi.

Mai avem şi savanţi ale căror opere nu sînt folosite în nici un domeniu de producţie, cu toate că şi-au susţinut disertaţiile, au obţinut titluri ştiinţifice şi încasează salariul corespunzător titlului pe care îl au. Sînt « savanţi » care

nu lucrează în specialitatea lor. De aceea, primim propuneri ca persoanele care nu lucrează în specialitatea lor și cei pripășiți ocazional în știință, care nu creează lucrări științifice necesare producției și poporului nostru, să fie privați de titlurile științifice. Aceste propuneri trebuie studiate. Ce fel de «medic» este acela care nu tratează nici un bolnav? (Aplauze).

Este necesar să înlăturăm piedicile și principiile birocratice create în unele organizații științifice, să deschidem fereastra și să lăsăm să intre în suflu de aer proaspăt. Trebuie să injectăm sînge nou în organismul științei construcțiilor. (Aplauze).

Avem mulți oameni talentați, capabili să lucreze în domeniul științei; acestora trebuie să le deschidem calea spre știință și să le creăm condițiile necesare. Să luăm, de exemplu, pe inginerul N.I. Kozlov. El a realizat un lucru mare; propunerea lui cu privire la executarea prefabricatelor de beton armat prin procedeul vibrolaminării poate să schimbe radical practica obișnuită a construcției de case. El nu are un titlu științific, însă opera lui merită tot felul de stimulări

(O voce: just!) (Aplauze).

Cei care se complac numai a purta un titlu de savant, fără să aducă aportul lor științei, trebuie să fie transferați în producție. Acolo ei pot să prindă viață din nou. (Aplauze).

Trebuie să apropiem activitatea institutelor de cercetări științifice de practica construcțiilor, să atașăm institutele și laboratoarele la fabrici, șantiere, iar majoritatea lucrărilor să fie executate pe bază de contracte. Lucrările științifice vor corespunde în acest caz cerințelor vieții, practicii și vor găsi mai repede aplicare în producție. Conferirea titlurilor științifice trebuie să fie în funcție de aplicarea lucrărilor științifice în producție.

Trebuie să acordăm o atenție mai mare îmbunătățirii lucrărilor de proiectare. În prezent, organizațiile de proiectare sînt concentrate în special la Moscova, Leningrad și în alte cîteva orașe mari. Mulți proiectanți, fără să cunoască condițiile locale, proiectează construcții costisitoare. Aceasta se răsfrînge asupra calității proiectelor și documentației de deviz.

Sosind o dată în Donbass, nu am putut pricepe de ce clădirile de locuit și cele de producție din jurul minelor se construiesc din cărămidă. În Donbass, clădirile erau construite totdeauna din gresie locală. Mai tîrziu am aflat că minele și toate construcțiile din industria carboniferă se proiectează la Moscova. Proiectanții, necunoscînd condițiile locale, folosesc cărămida, fără să țină seama de costul ei.

La această conferință a luat cuvîntul tov. I.T. Novikov, șeful direcției construcției centralei hidroelectrice din Kremenciuk. Eu am fost la el pe șantier; acolo se folosesc multe lucruri noi interesante. Trebuie să arăt că discursul tov. Novikov a avut un conținut suficient de bogat, în special în ceea ce privește critica adresată proiectanților centralelor hidroelectrice, care folosesc norme de calcul exagerate și coeficienți de siguranță exagerați, care duc la scumpirea construcțiilor hidrotehnice.

Trebuie să-i dăm de gol pe lucrătorii acestor organizații de proiectare, în speranța că ei vor înlătura exagerările inutile, iar dacă nu vor trage concluziile necesare, atunci poate că ar fi eficace să se practice transferarea lor, și anume: unii lucrători de pe șantiere să fie transferați la organizațiile de proiectare, iar lucrătorii din organizațiile de proiectare — transferați în producție, pe șantiere. Aceasta este necesar și pentru că mulți proiectanți s-au obișnuit cu anumite forme și procedee de lucru și nu pot să se debaraseze de formele și metodele învechite, pășesc numai pe drumul bătătorit, pe care îl calcă de mai mulți ani. (Rîsete). Această situație se observă în multe institute de proiectare și de cercetări științifice și chiar în instituții cum este de exemplu, Comitetul de Stat al Planificării de pe lîngă Consiliul de Miniștri.

Este evident că în interesul lucrărilor este indicat să se introducă recompense pentru folosirea în proiecte a inovațiilor tehnice menite să reducă volumul de muncă și costul construcțiilor. De asemenea, este rațional ca organizațiile de proiectare să fie organizate în gospodării chibzuite și plata muncii proiectanților să se facă în acord. Ar trebui să repartizăm organizațiile de proiectare pe regiuni economice și să apropiem serviciile de proiectare de locurile de construcție.

Este necesar să îmbunătățim continuu proiectarea tipizată. În prezent se folosesc foarte multe proiecte tip; numărul lor trebuie să fie redus în mod simțitor. În cuvîntările rostite aici s-a făcut propunerea de a stabili durata de folosire a proiectelor tip pe o perioadă de 3—4 ani. Cred că acest lucru trebuie realizat. Însă, este clar că atunci cînd vom trece la executarea în masă și folosirea în construcții a panourilor vibrolaminate de dimensiuni standardizate, aceste propuneri nu vor mai fi de actualitate, deoarece clădirile și construcțiile de tipul celor capitale vor trebui proiectate dintr-un număr limitat de elemente standardizate.

Aici au fost făcute observații juste la adresa Comitetului de Stat pentru Construcții al U.R.S.S., cu privire la lipsurile în lucrările de proiectare pentru regiunile seismice și cele cu îngheț veșnic. Comitetul de Stat pentru Construcții al U.R.S.S. trebuie să generalizeze experiența execuției construcțiilor în regiunile cu îngheț veșnic, să întărească organizațiile de proiectare care lucrează pentru regiunile nordice și să elaboreze proiecte tip, atît pentru regiunile cu îngheț veșnic, cît și pentru regiunile seismice. Academia de construcții și arhitectură a U.R.S.S. este de asemenea datoare să se ocupe mai mult de probleme de acest fel.

Progresul tehnic în construcții depinde în mare măsură de lucrătorii organizațiilor de proiectare și de cercetări științifice. Ei sînt obligați să dea dovadă de inițiativă creatoare, să proiecteze noi construcții, îndrăznețe, progresiste. Lucrările științifice și cele de proiectare trebuie să urmărească ridicarea gradului de industrializare a construcțiilor și reducerea termenelor de execuție.

Permiteți-mi să vă vorbesc măcar sumar despre comasarea organizațiilor de construcție. Constructorii din Moscova, Leningrad și Kiev au creat organizații mari de construcție, cum sînt Glavmosstroi, Glavleningradstroi și Glasvkievstroi și prin aceasta s-a făcut un început bun. Noul sistem de conducere a industriei și construcțiilor dă posibilitatea de a uni organizațiile de construcție slabe, precum și întreprinderile cu capacitate mică de producție, creînd organizații de construcție unitare, care fac parte din consiliile economiei naționale sau din ministerele de construcție ale republicilor, iar întreprinderile materialelor de construcție să fie concentrate în consiliile economiei naționale. Nu voi intra în amănuntele acestei probleme, deoarece constructorii cunosc bine necesitatea pentru care s-a luat această măsură, care trebuie tradusă în viață.

La această conferință s-au arătat neajunsurile planificării, s-a vorbit că mijloacele și materialele se dispersează pe multe șantiere. Această problemă a fost examinată de noi în Prezidiul C.C. și s-a ajuns la concluzia că practica planificării trebuie modificată. În fiecare raion, mijloacele, materialele și muncitorii trebuie să fie concentrați pe un număr limitat de șantiere. Aceasta va permite terminarea construcțiilor în termene scurte. În această situație, utilajul va intra mai repede în funcție, mijloacele investite pentru dezvoltarea vreunei ramuri a economiei naționale vor fi recuperate mai repede. Aceasta este unica cale justă și ea trebuie urmată. (Aplauze). În realitate însă, se întîmplă deseori invers: toți tind să obțină cît mai multe mijloace și să le repartizeze la un număr cît mai mare de șantiere. În trecut am crezut că ministerele sînt vinovate de dispersarea mijloacelor; din păcate, consiliile economiei naționale continuă aceeași politică.

Din această cauză, volumul construcțiilor neterminate se apropie de volumul anual al construcțiilor capitale. Trebuie să luăm măsuri urgente pentru reducerea considerabilă a volumului de lucrări neterminate. Dacă continuăm să planificăm și mai departe în acest fel, atunci putem ajunge la situația că, desfășurînd construcții în valoare de sute de miliarde de ruble, vom duce lipsă de energie electrică, de metal și de multe alte materiale, fără de care industria nu se poate dezvolta. Trebuie să declarăm război acelora care vor continua o astfel de practică nejustă, acest sistem de planificare, finanțare și construcție. (Aplauze).

Trebuie să terminăm mai repede construcțiile începute și să scurtăm termenele de execuție. Aceasta constituie scopul principal.

La această conferință iau parte președinții tuturor consiliilor economiei naționale sau locțiitorii lor. Ei sînt obligați să înțeleagă că consiliile economiei naționale poartă o mare răspundere pentru concentrarea mijloacelor alocate pentru construcții. Trebuie să prevenim pe acești tovarăși și despre răspunderea ce o au pentru dispersarea mijloacelor. Dacă această dispersare va fi continuată, Comitetul Central va fi nevoit să ia măsuri în consecință.

. . . . . .

Tovarăși!

Termin cuvîntarea mea. Am fost nevoit să critic o serie de lipsuri existente în domeniul construcțiilor. Critica este necesară pentru îmbunătățirea muncii noastre. O dată cu aceasta trebuie să declar că avem toate motivele să ne bucurăm de succesele noastre în domeniul construcțiilor și să ne mîndrim cu ele. Adversarii regimului nostru rămîn surprinși de volumul construcțiilor noastre. Nu trebuie însă să ne lăsăm amețiți de succese, sîntem datori să vedem și să cunoaștem obstacolele ce împiedică obținerea unor succese și mai mari.

Trebuie să ne gîndim cum să folosim mai bine realizările științei și practica înaintată în domeniul construcțiilor, unde se mai cheltuiește încă un surplus mare de muncă, de materiale și mijloace. Am putea să accelerăm simțitor ritmul și calitatea construcțiilor dacă am înlătura aceste lipsuri.

Sîntem totdeauna nemulțumiți de prezent, deoarece dorim să lucrăm mîine mai bine, să îndeplinim mai bine sarcina care a fost încredințată fiecăruia dintre noi de către partidul nostru.

Cred că toți constructorii, muncitorii și muncitoarele, inginerii, oamenii de știință, arhitecții, proiectanții sînt animați de o singură dorință comună: de a îmbunătăți cît mai repede condițiile de trai ale poporului nostru, de a ridica cît mai repede economia noastră la un nivel mai înalt și de a dovedi prin aceasta superioritatea orînduirii economiei noastre socialiste.

Ne-am luat la întrecere cu cel mai puternic atlet — capitalismul american — și sîntem datori de a-l pune cu umerii la pămînt. (Aplauze îndelungate, furtuncase).

Tovarăși!

Sîntem convinși că victoria va fi de partea socialismului. Mulți dintre noi, mai ales oamenii în vîrstă, am dori să accelerăm mersul înainte și, înainte de a părăsi această lume, să rîdem de capitaliști și să le arătăm superioritatea comunismului față de capitalism. (Aplauze furtunoase, îndelungate).

Tovarăși!

Sînt încredințat că fiecare dintre dvs., după ce se va înapoia pe șantier, la fabrici și uzine va pune în aplicare tot ce este util și progresist, despre care s-a vorbit multe la această conferință. Sîntem convinși că fiecare dintre dvs. va depune toate forțele, experiența și cunoștințele sale pentru a accelera ritmul de executare a construcțiilor noastre și, implicit, pentru a accelera mersul spre scopul trasat de partidul nostru — spre atingerea culmii victoriilor noastre — construirea comunismului. (Aplauze furtunoase, îndelungate. Toți se ridică în picioare).

Ansamblul de case de odihnă Eforie I

CONSTRUCŢII NOI PE LITORALUL MĂRII NEGRE

În numărul de față al revistei noastre prezentăm o serie de lucrări executate în ultimul timp pe litoralul Mării Negre, precum și proiectele unor construcții ce urmează a fi executate în viitorul apropiat. Ele reprezintă importante realizări ale regimului democrat-popular din țara noastră și sînt o expresie a grijii partidului și guvernului pentru continua ridicare a nivelului de trai al poporului.

Construcțiile de pe litoral — pe care autorii lor le prezintă în paginile ce urmează — sînt rodul unor străduințe meritorii de rezolvare a problemelor funcționale, de economie, tehnică și plastică. Pentru a studia și trage învățăminte din experiența cîștigată, Uniunea Arhitecților a organizat deplasarea pe litoral a unui grup de peste o sută de arhitecți. Redacția revistei noastre s-a adresat acestora, solicitîndu-le să-și expună, în coloanele revistei, impresiile și observațiile critice asupra construcțiilor vizitate, pentru ca pe baza acestui schimb de păreri să se poată face analiza lucrărilor respective. Este regretabil că pînă la data tipăririi numărului de față al revistei, la redacție au sosit prea puține răspunsuri la ancheta noastră, fapt pentru care sîntem nevoiți să amînăm publicarea ei. Insistăm și pe această cale ca toți arhitecții care au ceva de spus în legătură cu lucrările respective să trimită revistei observațiile lor. Fără îndoială că în realizarea ansamblurilor și construcțiilor de pe litoral există însemnate rezultate pozitive, dar și erori și încercări nereușite ce ar trebui semnalate. Considerăm că importanța lucrărilor realizate de regimul nostru pe litoral și care depășesc în amploare tot ceea ce s-a făcut într-o perioadă îndelungată în timpul burgheziei, merită o analiză aprofundată care să scoată la iveală atît succesele obținute, cît și deficiențele existente, în scopul îmbogățirii experienței noastre profesionale, spre progresul continuu al arhitecturii din țara noastră.

REDACȚIA

1

Arh. C. Lăzărescu

NOI CONSTRUCŢII PE LITORAL

Institutul central pentru sistematizarea oraşelor şi regiunilor (I.C.S.O.R.) a studiat în ultimii ani planul general de sistematizare a litoralului Mării Negre, cu o detaliere mai mare a primei zone de dezvoltare şi anume cea cuprinsă între capul Midia şi capul Tuzla.

În viitor, staţiunile vor avea un caracter deosebit: Costineşti şi Agigea vor fi destinate exclusiv copiilor şi tineretului, cu construcţii de tabere şi colonii; Vasile Roaită, Eforie şi Techirghiol se vor uni şi, beneficiind şi de prezenţa ghiolului, vor forma un mare ansamblu pentru odihnă şi mai ales pentru tratamente preventive şi curative, cu construcţii de case de odihnă, sanatorii şi dotări medicale; Mamaia este destinată exclusiv odihnei, recreaţiei şi sporturilor şi se va extinde pînă la capul Midia.

Staţiunile Costineşti, Agigea şi Mamaia vor avea un caracter sezonier; la Vasile Roaită, Eforie şi Techirghiol se vor construi şi sanatorii cu caracter permanent.

Organizarea odihnei şi curei sezoniere sau permanente se face pe baza principiilor planului de sistematizare arătate mai sus, principii care au generat şi categoriile specifice de programe de arhitectură.

La Vasile Roaită, localitate dens construită, avînd terenuri libere cu suprafeţe restrînse, se clădesc în principal case cu o capacitate de 100—200 de paturi fiecare, pentru diferite întreprinderi şi instituţii. La Eforie şi Mamaia, unde au existat spaţii mari libere, se realizează mari ansambluri cu capacitate de 1000—2000 de paturi, rezultat al cooperării mai multor beneficiari.

Pentru tratamente preventive şi curative, pe lîngă cazarea asigurată de construcţiile cu caracter sezonier, se realizează şi unităţi sanatoriale cu o capacitate de 200—300 de paturi cu toate dotările necesare folosirii permanente.

Pentru copii, pe lîngă numeroasele tabere existente, s-a început construirea unor colonii definitive cu o capacitate de 200—600 de copii fiecare, independente ca funcţionare; primele trei au fost date în folosinţă anul acesta.

Pentru dezvoltarea normală a litoralului au fost alocate fonduri importante pentru realizarea în primă urgenţă a principalelor lucrări edilitare. Pe baza prevederilor planului general de sistematizare şi a diverselor proiecte de specialitate s-au realizat aducţiunea şi alimentarea cu apă potabilă a localităţilor şi reţeaua majoră de canalizare. S-au consolidat şi amenajat falezele de la Eforie şi Vasile Roaită în întregime şi de la Constanţa în mare parte; s-a modernizat reţeaua de străzi şi şosele; s-a amenajat o suprafaţă impresionantă de parcuri, scuaruri, plantaţii şi spaţii verzi de tot felul. Este în continuă transformare reţeaua iluminatului public şi a telecomunicaţiilor. În toate acestea, sfaturile populare şi în special Sfatul popular al regiunii Constanţa au depus eforturi deosebite şi au realizări cu care se pot mîndri. S-au creat astfel condiţiile favorabile dezvoltării spaţiului de cazare a staţiunilor.

★

Programele de arhitectură care au decurs din organizarea odihnei şi curei conform planului de sistematizare au dus la rezolvări arhitecturale specifice, elaborate pe baza unor studii minuţioase.

Precizarea gradelor de confort, a capacităţii şi modului de funcţionare şi mai ales a costului, au constituit premise ale proiectării. Cerinţele mari de construcţie şi timpul redus de execuţie, pe de o parte, caracterul predominant sezonier care impunea un cost cît mai redus al investiţiei, pe de altă parte, au dus colectivul de proiectare la stabilirea cîtorva tipuri de cazare

și confort și a cîtorva principii generale de organizare, urmărite aproape în toate realizările de pînă acum.

Tipul de cameră cel mai des folosit este cel de 2 paturi cu o suprafață de 11 m², cu dulapuri înzidite, vestibul și grup sanitar propriu, cu duș, w.c., lavoar. Acest tip a fost folosit la centrul de odihnă Eforie I la cca. 400 de camere (60% din total), la centrul de odihnă Eforie II la 1000 de camere (în totalitate) și la ansamblul de hoteluri O.N.T. de la Mamaia la 1000 de camere (în totalitate). Pe baza rezultatelor obținute pînă în prezent, considerăm acest tip ca cel mai corespunzător, asigurînd un confort ridicat. Prevederea în grupurile sanitare ale primelor două ansambluri a unui duș flexibil cu baterie amestecătoare unică și pentru lavoar a asigurat o economie importantă, atît ca spațiu, cît și ca instalații.

Al doilea tip, întrebuințat la ansamblul C.C.S. Mamaia la cca. 220 de camere, constînd dintr-o alternare de camere de 2 și 3 paturi cu grup sanitar cu duș și lavoar, nu-l mai considerăm indicat, pentru că la un cost destul de ridicat, nu mai asigură confortul primului tip, atît prin lipsa w.c.-ului, cît și prin prezența obligată a unui al treilea pat. Menționăm că și la primul tip, introducerea ocazională a unui al treilea pat pentru familii cu copii este posibilă, tipul de pat folosit fiind rabatabil și degajînd astfel în timpul zilei tot spațiul liber al camerei.

Aceste prime două variante au fost utilizate în ansamblurile mari. Pentru construcțiile mai mici, în jurul a 100 de paturi, majoritatea izolate, și pentru blocurile de personal din ansamblurile mari s-au întrebuințat tipuri de camere cu 2—4 paturi, cu lavoar în cameră și grupuri sanitare comune pe etaj, care restrîng simțitor suprafața construită și implicit prețul de cost. Ele constituie al doilea tip de cazare, folosit mai frecvent.

În fine, al treilea tip este cel din corturi de 2, 4, 6 persoane, cu grupuri sanitare și bloc alimentar în construcții speciale, de tipul celui realizat la Mamaia (1000 de locuri) lîngă hotelul « 1 Mai », care are costul cel mai scăzut, amortizarea cea mai rapidă și reprezintă cea mai simplă rezolvare a cazării pe litoral, valabilă pentru o anumită categorie de vizitatori.

Afară de aceste rezolvări de masă, au fost necesare în proporție foarte redusă și apartamente de 2 camere cu grup sanitar complet.

La majoritatea camerelor de tipul cu confort complet au fost realizate loggii sau balcoane care măresc și mai mult confortul. Variațiile tipului de cameră la același grad de confort au rezultat în primul rînd din sistemul de construcție pe ziduri portante sau osatură de beton armat, monolit sau din elemente prefabricate, din existența sau nu a încălzirii centrale și din îmbunătățirea continuă a tipurilor anterioare.

★

În proiectarea construcțiilor de odihnă de pe litoral s-a urmărit respectarea unor principii pe care le-am considerat obligatorii pentru a se asigura o bună funcționare, simplitate în execuție și însemnate reduceri ale prețului de cost.

— Trecerea treptată de la construcțiile izolate la mari ansambluri de 1000—2000 de paturi cu toate dotările necesare, realizate prin organizarea comună a unor teritorii mai mari și cooperarea diverșilor beneficiari.

— Separarea în construcții independente a diferitelor funcțiuni: cazarea vizitatorilor, blocuri alimentare, cazarea personalului etc.

— Gruparea tipurilor de camere, diferențiate după gradul de confort, în volume diferite, căutîndu-se o identitate cît mai completă pe toate nivelurile aceluiași bloc, pentru a se asigura simplitatea și rapiditatea execuției.

— Prevederea de cantine-restaurante cu capacitate de deservire de 1000—2000 de mese, cu săli de mese închise, care asigură masa în 2—3 serii, și terase acoperite și descoperite care le completează și reduc deservirea la 1—2 serii (ceea ce înseamnă, practic, posibilitatea serviciului continuu).

— Gruparea tuturor serviciilor anexe de deservire și întreținere în aceeași construcție cu blocul alimentar, economisindu-se terenul și izolînd toate aceste functiuni incomode, dar necesare, de restul ansamblului.

— Asigurarea dotării complete a ansamblurilor (magazine, frizerie, coafor, debit, farmacie, punct sanitar, centrale telefonice, ateliere, garaje, depozite, spălătorie mecanică, fabrică de gheață, de sifoane etc.).

— Compunerea ansamblurilor cu volume simple diferențiate prin poziție, înălțime și culoare, cît mai independente și aerate, prevăzînd spații libere plantate și agrementate, în suprafețe suficiente pentru a asigura caracterul lor estival.

— Eliminarea oricăror prevederi ale programului care nu erau absolut necesare bunei funcționări și reducerea la minimum a lucrărilor edilitare exterioare, pentru a se asigura un cost cît mai redus al întregului ansamblu.

— Prevederea celor mai simple și mai ieftine soluții de construcție pentru investiția respectivă, creîndu-se condițiile unei execuții ușoare și rapide cu posibilitățile tehnice actuale.

De la unele dintre principiile enunțate mai sus fac excepție numai casele sanatoriale, unde, datorită capacității restrînse la 200—300 de paturi și funcționării permanente, sala de mese a fost prevăzută în același volum cu cazarea. Aceasta a dus, cum era și de așteptat, la o ridicare a costului pe pat.

★

Capacitatea blocurilor de cazare variază după gradul de confort; cele cu camera cu confort redus au în general în jurul a 100 de paturi și sînt rezolvate pe parter și etaj; cele cu camere cu confort ridicat au cca. 200—300 de paturi și sînt rezolvate pe parter și 3 sau 4 etaje. Funcțiunile de recepție ale fiecărui bloc au fost reduse mult față de cele obișnuite la hoteluri, dat fiind caracterul deosebit în administrarea și organizarea pe ansamblu a cazării.

1. *Amenajarea falezei la Eforie*
   Autori, arhitecții C. Lăzărescu, V. Blumenthal — Proiect ICSOR
2. *Băile reci Eforie*
   Autori, arhitecții C. Lăzărescu, V. Blumenthal — Proiect ICSOR
3. *Terasa superioară a restaurantului*
4. *Terasă spre mare*

2

3

4

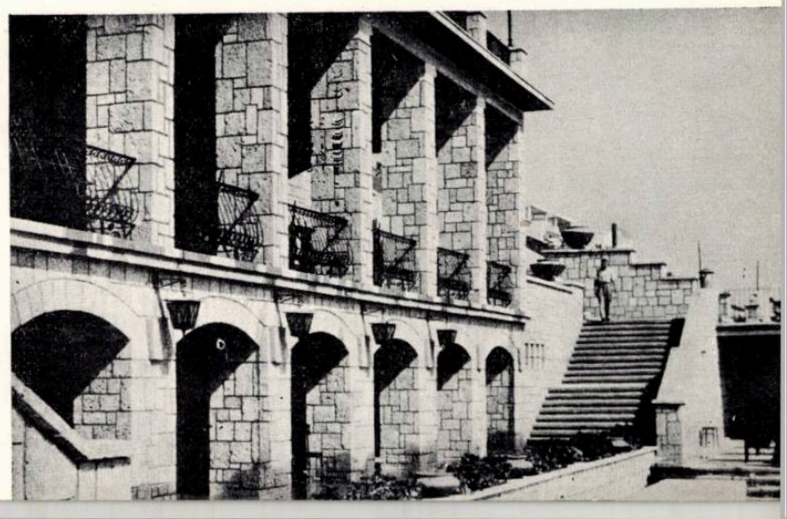

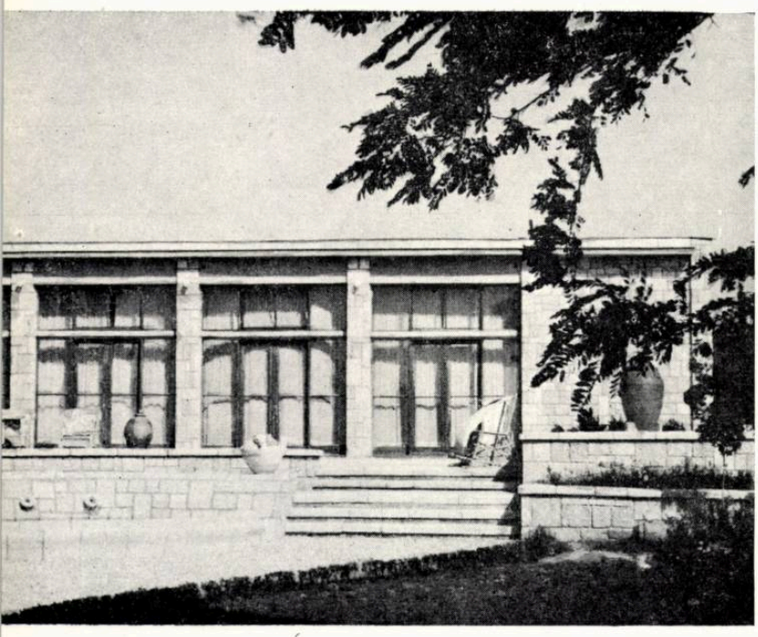

1

1. *Casă de odihnă la Eforie — Sala de mese*
   Autori, arhitecții A. Aioanei, P. Focșa — Proiect ICSOR
2. *Intrarea principală*
3. *Mic grup de vestiare pe malul lacului Techirghiol*
   Autor, arh. C. Lăzărescu
4. *Colonie de copii la Eforie — Fațada spre șosea*
   Autori, arhitecții C. Lăzărescu, A. Toma, N. Stopler, S. Grimberg — Proiect ICSOR
5. *Fațada spre mare*

2

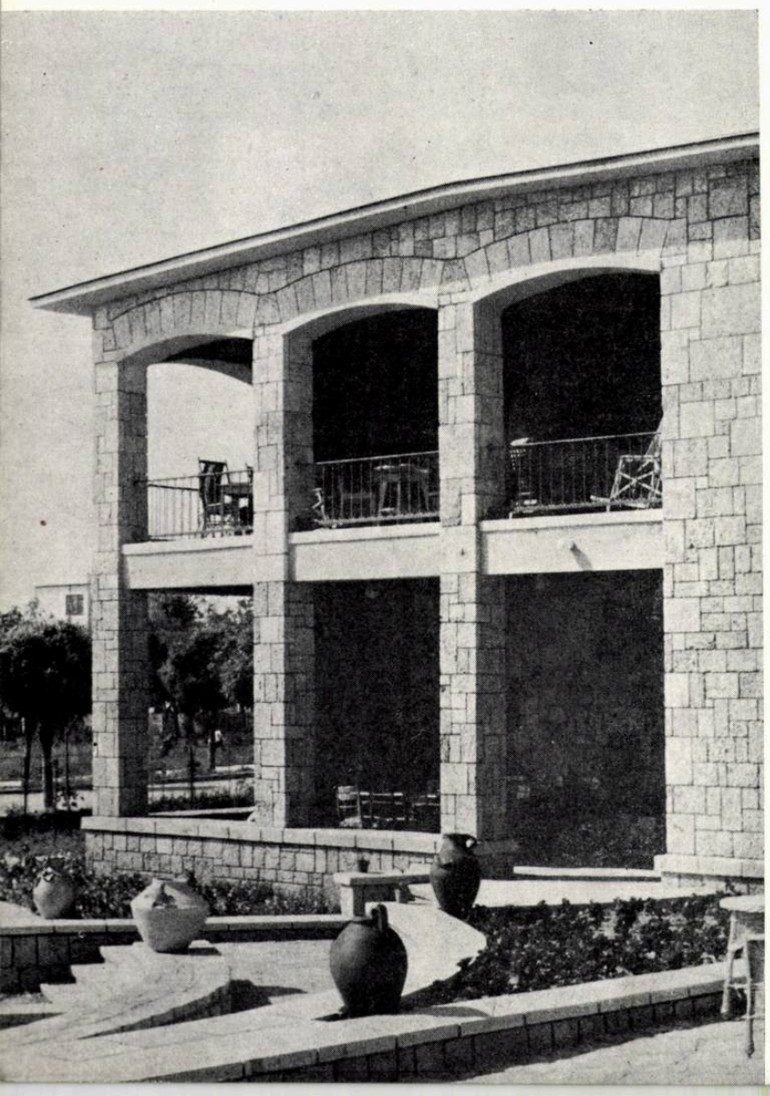

Dacă această înălțime și capacitate a blocului pot fi logice pentru majoritatea ansamblurilor și construcțiilor și pentru posibilitățile noastre actuale de realizare, nu considerăm că poate constitui unica soluție de construcție a litoralului. Limitarea înălțimii blocurilor la parter și 4 etaje, impusă de D.A.U., sărăcește litoralul de posibilitatea unei exprimări mai variate și duce și la soluții neeconomice: lift și radier general la Mamaia numai pentru un nivel în plus peste primele 3 etaje, care nu ar fi necesitat nici unul dintre acestea. În condițiile generale de fundare de acolo, ca și pentru alte amplasamente mai caracteristice din alte localități, realizarea construcțiilor cu înălțime mai mare de 6 etaje ar duce la soluții mai economice și mult mai interesante pentru compunerea generală a litoralului.

★

Rezolvarea celorlalte funcțiuni, în special a grupului alimentar, a evoluat în decursul proiectării. De la mica sală de mese a primei case de odihnă proiectată la Eforie s-a ajuns la marile cantine-restaurante cu o capacitate de cel puțin 600 de mese, așa cum se prevede astăzi în dezvoltarea construcției de pe litoral. Înlocuirea micilor unități legate de fiecare construcție și prevederea unora mai cuprinzătoare pentru grupuri de case de odihnă sau ansambluri de odihnă aduc mari avantaje economice și contribuie mult la simplificarea administrației și la igiena generală a localităților.

Considerarea perioadei actuale ca o trecere de la stadiul de cantină la cel de restaurant și mărimea spațiilor de organizat constituie elemente dificil de rezolvat, pentru care încă nu s-a ajuns la o soluționare corespunzătoare din toate punctele de vedere. Funcțional, cele proiectate și realizate pînă în prezent sînt corespunzătoare, deservirea făcîndu-se mulțumitor. Economia realizată la aceste mari unități este importantă și nu poate fi desconsiderată. Preocupările noastre se îndreaptă acum spre găsirea unor soluționări spațiale care fără să elimine avantajele unor mari unități și fără să îngreuneze funcționarea lor, să nu copleșească pe cel ce vine la masă prin dimensiunea lor. Împărțirea în săli mai mici, independența lor plastică, introducerea plantațiilor, florilor și a denivelărilor în spațiul clădit, diferențierea prin tratarea arhitecturală a sălilor, prin schimbarea sistemului de acoperire, a formei, culorii și mobilierului, introducerea mai organică a teraselor și spațiilor libere în întreaga compoziție, considerăm că sînt elemente ce ar putea îmbunătăți mult soluționarea lor.

★

Sistemele, mijloacele și metodele de construcție folosite pe litoral au fost variate și au evoluat în decursul diferitelor etape de construcție.

Majoritatea construcțiilor sînt realizate pe zidărie portantă. Repetarea identică a deschiderilor, atît în plan orizontal, cît și pe verticală, constituie cazul cel mai indicat de folosire masivă a prefabricatelor. Primele construcții, casa de odihnă de la Eforie, colonia de copii de la Eforie, băile reci și alte cîteva au fost realizate cu planșee T.C.B. sau cu chesoane. Din păcate, calitatea cu totul necorespunzătoare a prefabricatelor, care le-a făcut neutilizabile în proporție mai mare de 40% și costul lor ridicat, în condițiile unei construcții economice la care prețul este elementul principal de apreciere, ne-au făcut să le folosim actualmente pe o scară foarte redusă. Ele sînt înlocuite cu plăci monolit, fie în osatură, fie pe zidărie portantă, la care proiectarea specială a panourilor de cofraje refolosibile poate reduce simțitor consumul de material lemnos, ducînd la ușurarea întregii construcții și la reducerea prețului de cost.

Pentru acoperirea sălilor mari de restaurant s-au folosit în toate proiectele pînze subțiri de diferite forme. Întrebuințarea aceleiași travee de 4,30 m într-un sens și de 8,60 m în celălalt, în 5 proiecte, din care 4 realizate sau în curs, a permis o comparare documentată cu sistemul tradițional de plăci orizontale și grinzi, folosit pe aceeași deschidere la bucătăria unuia dintre restaurante. Economiile de fier de 15—20% și de beton de 35—40% sînt convingătoare, iar realizarea lor în diferite formulări și de diferiți executanți arată posibilitatea aplicării cu succes și la noi în țară a unor soluționări constructive economice de mult cunoscute. Studierea mai aprofundată a detaliilor de execuție și simplificarea complicatelor straturi succesive de izolări termice și hidrofuge, prin introducerea unor materiale noi, vor îmbunătăți și înfrumuseța simțitor folosirea acestor formulări constructive.

Acoperirea celorlalte volume s-a făcut în general în terase necirculabile cu două pante, cu înclinarea ultimului planșeu. Izolarea termică s-a făcut în moduri diferite, ale căror rezultate încă nu pot fi comentate. La cea tradițională cu zgură, folosită la primele case de odihnă, s-a adăugat posibilitatea unei circulații de aer imediat sub tavan, prin prevederea unor deschideri de o parte și de alta a camerei, la prima colonie de copii de la Eforie. La a doua colonie de copii, de la Vasile Roaită, s-a realizat un tavan dublu cu circulație continuă de apă pe învelitoare (în orele cu temperaturi ridicate, apa este stropită dintr-o țeavă așezată pe coamă și se scurge de o parte și de alta pe învelitoare și prin burlane de azbociment). La blocul mare de la ansamblul C.C.S. Mamaia s-a prevăzut o învelitoare dublă cu circulație interioară de aer; placa inferioară turnată monolit, iar cea superioară realizată din plăcuțe prefabricate sprijinite pe suporți transversali de cărămidă, cu prize de aer pe ambele fațade, vor fi mereu, una însorită și cealaltă în umbră.

Pentru construcțiile ușoare, folosirea plăcilor de eternit ondulat pe ferme de scînduri țintuite reprezintă o soluție simplă și ușor de realizat, a cărei aplicare trebuie s-o condiționăm de atenția mai mare dată prinderii plăcilor și soluționării coamelor și doliilor.

Materialele folosite în construcție, afară de cele tradiționale, trebuie să fie în primul rînd cele locale. Regiunea este una dintre cele mai bogate

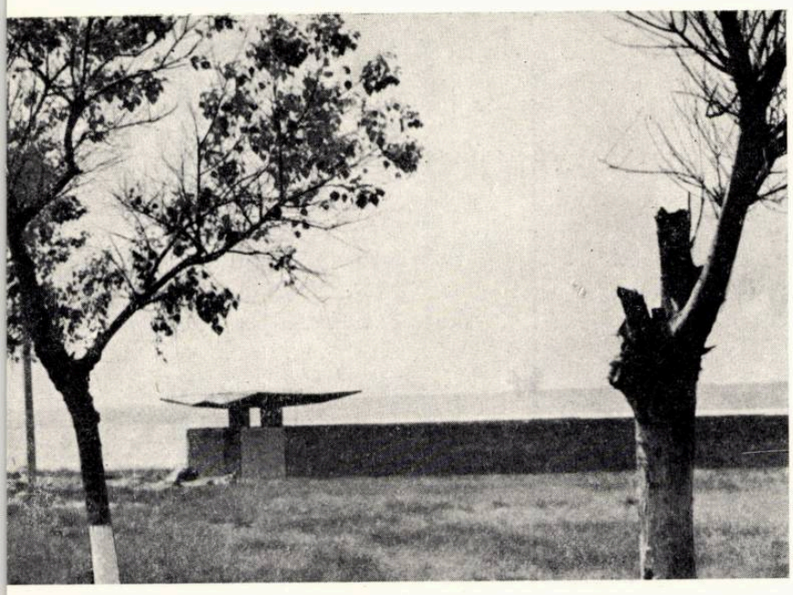

3

din țară în piatră de diferite sortimente. Aceasta ne-a făcut, cum era și firesc, s-o folosim la început în mare cantitate. Lucrările de pe faleza de la Vasile Roaită, de la Eforie, băile reci și altele, sînt realizate aproape în întregime din calcar cochilifer de Techirghiol (piatră frumoasă ca aspect și ușor de prelucrat) sau granit roșu de Măcin. Părțile orizontale expuse mai mult acțiunii apei au fost realizate din piatră de Codru sau Canara.

Din păcate, prețul ridicat al acestui material ne determină să restrîngem treptat folosirea lui.

Betonul aparent în construcții, atît de utilizat în alte țări pentru economia și rezistența pe care le oferă, poate constitui o formulă valabilă și pentru țara noastră, mai ales în climatul dificil al țărmului mării. Cîteva exemple ca plafonul restaurantului din faleza de la Eforie, galeriile deschise de la colonia de copii de la Vasile Roaită, cornișele de la băile reci și altele dovedesc posibilitățile de realizare. Turnarea în două straturi succesive, primul de 2—3 cm cu mozaic (eventual colorat) și apoi placa propriu-zisă, asigură, pe lîngă protecția sănătoasă a fierului, și aspectul plăcut.

Din păcate, ritmul deosebit de rapid în realizarea unor lucrări, mai ales în perioadele dificile de iarnă, lipsa de atenție a unor conducători de șantiere, precum și opoziția unor beneficiari insuficient de bine orientați, fac ca această exprimare de material să nu fie folosită pe scară mai largă. O considerăm însă una dintre sarcinile noastre viitoare importante.

Înlocuirea tencuielilor obișnuite cu cele de tip terasit (cu feldspat) s-a dovedit pînă în prezent corespunzătoare atît ca rezistență în timp, cît și ca aspect imediat. Colorarea cu oxizi metalici dă construcțiilor un aspect mai vesel și optimist, iar proiectanților mai multe posibilități de exprimare.

Soluționarea tîmplăriei constituie în general o problemă dificilă, accentuată și mai mult de umiditatea ridicată din zona litoralului. Desigur că tîmplăria metalică, realizată mulțumitor la centrul de odihnă Eforie I, pe dimensiuni deosebit de mari în unele cazuri, vopsită și întreținută, constituie o soluție sănătoasă și elegantă, însă destul de scumpă. Tîmplăria de brad, de multe ori de proastă calitate, se deformează cu timpul și necesită o întreținere costisitoare. Dat fiind caracterul sezonier al construcțiilor, considerăm, pe baza experienței de pînă acum, că trebuie introdusă pe scară din ce în ce mai mare tîmplăria fixă de beton, reducînd la strictul necesar, pentru circulație și ventilație, tîmplăria de lemn. Ce s-a realizat astfel pînă în prezent la colonia de copii Vasile Roaită și la unele părți din centrul de odihnă Eforie I are un aspect plăcut, luminozitate foarte mare, întreținere minimă în timp și un cost mai redus ca oricare alt sistem. Diferitele soluționări și analize de cost au dovedit că introducerea pereților de sticlă în tîmplărie de beton la camerele de cazare (către exterior) aduce, pe lîngă o mărire virtuală a spațiului camerei, și un aspect plăcut și o reducere a costului față de zidăria tradițională cu tîmplărie simplă de brad, la dimensiunile cerute de normele de iluminare în vigoare.

Pardoselile de care dispunem sînt în general încă reduse ca sortiment și scumpe. Pe lîngă parchet, pe care l-am folosit rar, avînd un preț ridicat (68 lei m²) și fiind necorespunzător în climatul local, mozaicul turnat sau în plăci era singurul material indicat pînă de curînd pentru aceste construcții sezoniere. La centrul Eforie I și colonia de copii de la Vasile Roaită s-a întrebuințat lignolit, produs similar linoleumului, realizat din cauciuc regenerat. Deși nu este încă un material cu totul corespunzător și trebuie îmbunătățit, atît calitativ, cît și ca tehnologie de prindere, va constitui în viitorul apropiat una dintre soluțiile indicate atît ca rezistență și izolare la lovituri, cît și ca aspect și întreținere și mai ales ca preț de cost (60 lei m²), care este inferior celui al primelor două pardoseli.

În domeniul materialelor de construcție ne aflăm în fața unei imense porți deschise spre viitor. Dezvoltarea intensă a industriei noastre de mase plastice, a industriei chimice în general, va trebui să completeze curînd cea mai mare parte a industriei materialelor de construcție. Noile materiale de pardoseli, învelitori, instalații, pereți despărțitori, tîmplărie etc. vor ușura greutatea construcției, vor simplifica întreținerea și vor reduce simțitor durata execuției și costul construcțiilor.

★

În condițiile unor construcții de masă, cu utilizare limitată la cca. 100 de zile pe an, economia în construcție s-a impus poate cu mai multă greutate ca în alte sectoare. Pornind de la organizarea odihnei în mari ansambluri, continuînd cu principiile arătate mai înainte la compunerea ansamblurilor, cu dimensionarea spațiilor, alegerea sistemului și mai ales a materialelor de execuție, toate au la bază realizarea reducerii treptate a costului pe pat.

Primele proiecte de hoteluri se ridicau la o valoare de cca. 50 000—55 000 lei/pat. Prin studii succesive la fiecare proiect s-a realizat o însemnată reducere, ajungînd acum la un cost mediu de cca. 24 000 lei, adică la 45% din prima valoare.

Acest rezultat a fost posibil, în primul rînd, prin analiza amănunțită a procesului de funcționare a acestor programe specifice, deosebite de hotelurile curente, și prin restrîngerea spațiului și a funcțiunilor la cele strict necesare. Rolul arhitectului proiectant în acest domeniu este deosebit de important, începînd cu interpretarea temei și stabilirea partiului general.

Prima colonie de 200 de copii realizată la Eforie, cu un program larg rezolvat în mai multe pavilioane mici pe ziduri portante și cu planșee din elemente prefabricate, a dus la un cost de cca. 28 000 lei pat de copil. A doua colonie, de 500 de copii, realizată la Vasile Roaită, cu un program mai restrîns, cu mai puține pavilioane, mari, în osatură de beton cu planșee monolit, a revenit la un cost total de numai 18 000 lei/pat.

Hotelurile O.N.T. de la Mamaia, cu un confort mai mare, vor trebui să se realizeze la un cost de 36 000 lei, iar ansamblul C. C. S. la cca. 25 000 lei/pat. (Toate construcțiile de la Mamaia au un cost ridicat față de cele similare din alte localități, datorită dificultăților de fundare și de realizare a lucrărilor edilitare.)

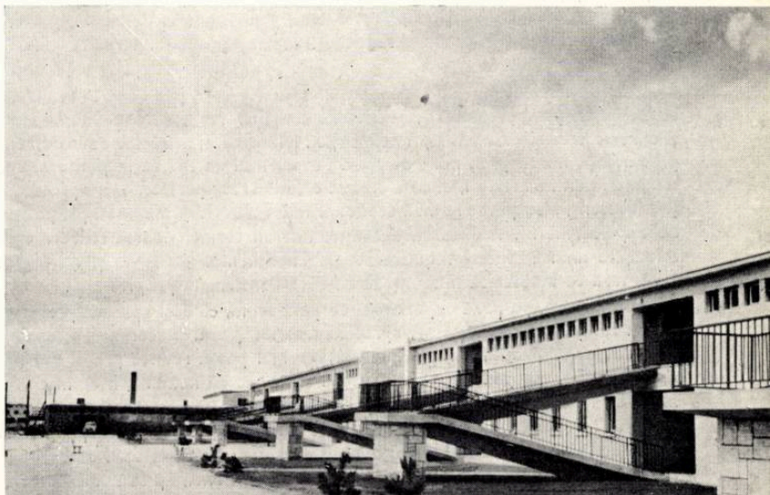

4

5

Centrul de odihnă Eforie I s-a ridicat la o valoare medie de cca. 22 000 lei/pat, iar cel de-al doilea, cu un confort mai mare (toate camerele au grup sanitar complet și loggii sau balcoane), va costa cca. 23 000 lei/pat. În această sumă sînt cuprinse totalitatea construcțiilor, instalațiilor și dotărilor din perimetrul ansamblului necesare folosirii lui.

Pentru casele de odihnă cu confort mai redus (lavoar în cameră) și fără alte funcțiuni decît cazarea, costul pe pat se reduce la 11 000 lei, inclusiv mobilierul corespunzător.

Mijloacele de reducere a costului investițiilor sînt multiple; s-a căutat în decursul proiectării obținerea economiilor în toate etapele succesive de elaborare a proiectelor, continuîndu-se cu îmbunătățiri și adaptări succesive, în perioada realizării fizice a construcțiilor.

Compunerea ansamblurilor cu volume simple, similare pe diferitele niveluri și dimensionate după distanțele maxime de deservire a scărilor, a asigurat de la început cea mai judicioasă utilizare a spațiului clădit. Înălțimea liberă de 2,50 m folosită curent în alte țări, însă criticată pînă nu de mult de forurile noastre de avizare, a devenit dimensiunea curentă la aceste construcții sezoniere. Lățimea de 2,75 m și chiar de 2,60 m la unele camere, s-a dovedit corespunzătoare scopului. Restrîngerea circulațiilor și a spațiilor comune nu stînjenește cu nimic folosirea lor.

La casele de odihnă, exprimarea sinceră și simplă a sistemelor și elementelor constructive, atît în organizarea spațiilor interioare, cît și în plastica exterioară, a dus la o economie deosebit de importantă. În general, s-au utilizat cele mai simple finisaje; toate interioarele au tencuieli și zugrăveli simple; pardoseli de mozaic roman au fost folosite numai la holuri, pe culoare și în celelalte încăperi fiind utilizat mozaicul turnat sau în plăci. Introducerea lignolitului în camere, pe un suport de 2 cm de sandasfalt, se dovedește a fi suficientă, eliminînd tradiționalele izolații și straturi succesive din pardoseli, ușurînd în general planșeul și ducînd la serioase economii.

Introducerea pe scară cît mai mare la construcțiile sezoniere a tîmplăriei fixe în rame de beton armat prefabricate sau chiar eliminarea și a acestor rame și utilizarea unor sisteme de prindere a geamului direct de zidărie sau stîlpi de beton duc la o reducere considerabilă a tîmplăriei, la realizarea unei luminozități mult mai mari și la un cost redus, atît al investiției, cît și al întreținerii.

Înlocuirea faianței sau opaxitului din grupurile sanitare, fie cu placaje din materiale plastice, fie cu vopsitorie cu rășini sintetice în culori variate și plăcute va aduce de asemenea simplificări de execuție și economii. Introducerea vopselelor silico-calcare ce intră în masa betonului, zidăriei sau sticlei va asigura, pe lîngă un aspect plăcut datorit gamei variate de culori, și o economie în investiții și mai ales o rezistență în timp prin eliminarea tencuielilor delicate de fațadă.

Cele de mai sus sînt cîteva dintre elementele care pot duce la realizarea economiilor prin proiectare; greutatea cea mai mare în acest domeniu o are însă costul materialelor și al execuției. Din păcate, în aceste două domenii, proiectanții nu au prea mult de spus. Putem însă afirma că la șantierul centrului de odihnă Eforie I, unde a existat o conlucrare perfectă între proiectant și executant, s-au putut realiza economii față de deviz și îmbunătățiri pe bază de experimentare. Realizarea execuției într-un termen foarte scurt a creat condițiile unor reduceri importante ale cheltuielilor de regie și de organizare, fără ca aceasta să influențeze cu ceva construcția propriu-zisă.

Considerăm, pe baza experienței de pînă acum, că deși aparent proiectele sînt reduse la strictul necesar, aprofundarea lor și introducerea unor sisteme de construcție și a unor materiale noi vor mai putea reduce prețul de cost. Este necesar însă, pentru aceasta, să fie antrenat un număr din ce în ce mai mare de factori, sporindu-se în același timp mai multă independență și răspundere, atît proiectanților, cît și organelor de execuție. Stabilirea plafoanelor limită de cost, care să constituie unul dintre principalele criterii de aprobare a proiectelor, trebuie să lase libertate celor ce sînt chemați să le întocmească, în folosirea sistemelor și materialelor de construcție celor mai indicate pentru fiecare caz în parte.

Am arătat în cele expuse pînă acum, care au fost condițiile generale și criteriile tehnico-economice care au stat la baza realizării construcțiilor de pe litoralul Mării Negre. Unele dintre ele sînt specifice; majoritatea pot fi considerate însă generale creației arhitecturale actuale din țara noastră.

Considerăm că organizarea spațiului pentru satisfacerea cerințelor celor mai variate ale societății și individului, materializată cu ajutorul tehnicii celei mai avansate de care dispunem în momentul respectiv, este problema de bază a noastră, a arhitecților. Preocupările arhitectului însă, nu se pot opri aci; el trebuie să îmbine munca tehnicianului cu inspirația creatoare a artistului.

Sîntem de părere că realismul în arhitectură nu poate fi identificat numai cu logica funcțională și constructivă a clădirii, tot așa cum nu se poate raporta numai la o idee artistică oarecare, abstractă. Acolo unde formele nu sînt un rezultat al organizării arhitecturale a spațiului și a materialelor utilizate în acest scop, ele scapă din înlănțuirea logică a componentelor de bază ale fenomenului arhitectural. Se dezvoltă atunci după o rațiune proprie lor, impunînd renunțarea la ceea ce înțelegem prin arhitectură realistă și la subordonarea arhitecturii unor legi formale.

În ultimii ani, neglijîndu-se unele probleme primordiale ale arhitecturii, a existat, ca preocupare principală, problema formei exterioare, a decorațiilor de pe fațade.

Sîntem convinși că arhitectura și frumosul sînt de nedespărțit: o construcție logică, economică și durabilă, însă urîtă, rămîne numai o realizare tehnică,

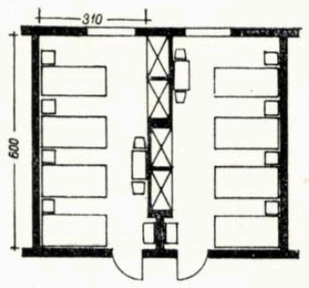

Detaliu de cameră la grupul social

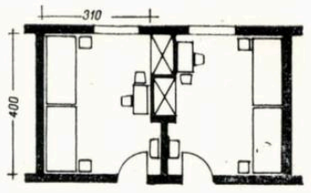

Detaliu de cameră la grupul social

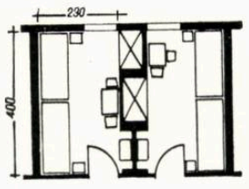

Detaliu de cameră la complexul Eforie I

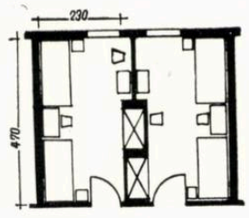

Detaliu de cameră la complexul Eforie I

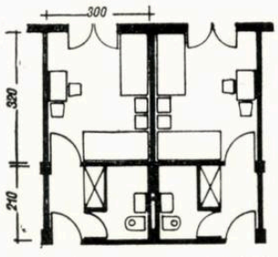

Detaliu de cameră la complexul O.N.T. Mamaia

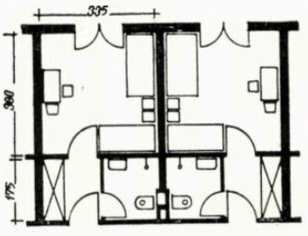

Detaliu de cameră la complexul O.N.T. Mamaia

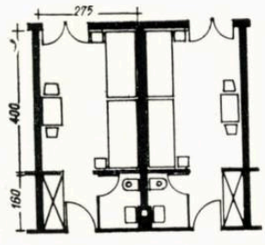

Detaliu de cameră la complexul Eforie I

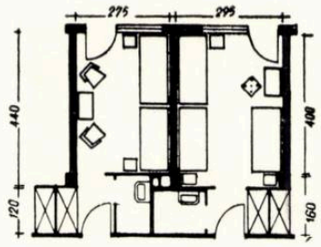

Detaliu de cameră la complexul C.C.S. Mamaia

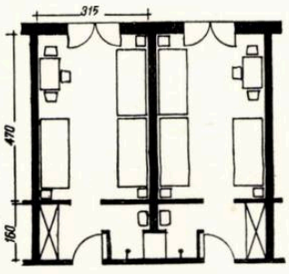

Detaliu de cameră la casa sanatorială C.F.R. Eforie

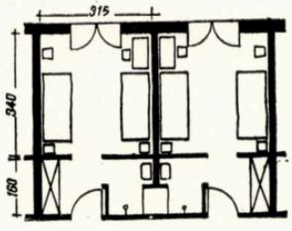

Detaliu de cameră la casa sanatorială C.F.R. Eforie

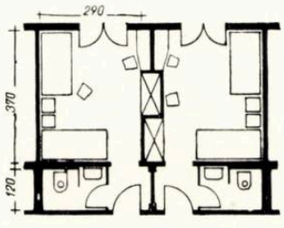

Detaliu de cameră la complexul Eforie II

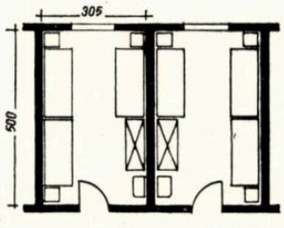

Detaliu de cameră la complexul Eforie II

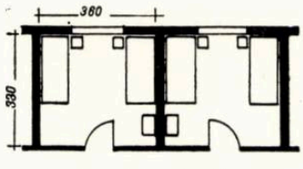

Detaliu de cameră la casa Mama și copilul

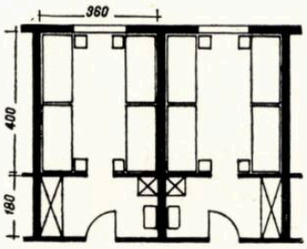

Detaliu de cameră la casa Mama și copilul

neputîndu-se ridica la nivelul unei opere de arhitectură. De multe ori perfecțiunea tehnică în sine poate duce la realizarea frumosului; o operă de arhitectură nu poate fi însă o cutie de piatră moartă, ci un organism viu, capabil să provoace celui ce-l privește un sentiment de mulțumire, de mîndrie și bucurie a frumuseții, proprie naturii omului.

Frumosul în arhitectură se realizează prin simplitate și discreție. Cel ce creează nu trebuie să se frămînte pentru născocirea unor forme speciale, pentru ornamentarea fațadelor, pentru găsirea de ornamente decorative complicate, nenaturale, ci trebuie să țină seama de legile naturii și de proprietățile materialelor cu care construiește. Cele mai desăvîrșite elemente și forme arhitecturale nu sînt create numai de fantezia artistului, ci în virtutea firescului naturii și a necesităților vieții.

Rezolvînd în primul rînd organizarea spațiului și confortul corespunzător funcțiunilor respective, asigurînd logica și economia construcției, arhitectul trebuie să prevadă o asemenea îmbinare a elementelor clădirii, încît să corespundă tuturor cerințelor puse și să creeze în același timp un întreg armonios, unitar și frumos.

Acestea au fost principiile care au stat la baza rezolvării plastice a lucrărilor realizate. Desigur că ele au evoluat în timp, clarificîndu-se în funcție de rezultatele obținute și de experiența practică și teoretică acumulată. De aceea, în evoluția activității de proiectare, concretizarea acestor principii capătă forme diferite.

Simplitatea organizării interioare și exterioare a volumelor și lipsa decorațiilor false aplicate sînt caracteristici generale pe care le-am urmărit; recunoaștem că exprimarea și utilizarea materialelor sînt în unele cazuri discutabile. Placarea în piatră a unei structuri simple de beton armat la buveta de la Eforie nu influențează proporțiile generale și raportul plăcut între plinuri și goluri, însă îngreunează nefiresc construcția, atît din punct de vedere fizic, cît și plastic. Același lucru se poate spune astăzi și despre construcția băilor reci de la Eforie; masivitatea zidurilor de piatră asigură ținuta și durabilitatea construcției, însă o situează în altă epocă și o pune în discuție din punct de vedere economic. Același program a fost rezolvat pentru Techirghiol cu o structură deosebită, cu ziduri ușoare acoperite cu pînze subțiri, care a dus desigur la o altă exprimare plastică și la o reducere de peste 30% a prețului de cost.

Experiența noastră ne-a confirmat faptul că acolo unde organizarea spațiului și folosirea materialelor sînt mai logice și mai ales acolo unde s-a urmărit o judicioasă economie, funcționarea și aspectul plastic al construcțiilor au avut de cîștigat.

Considerăm colonia de copii de la Eforie ca o încercare de a trece brusc la o arhitectură rațională, cu exagerări funcționaliste, în care sistemul constructiv și utilizarea materialelor este discutabilă. Această realizare a fost pentru noi o etapă necesară pentru înțelegerea mai profundă a lucrurilor și considerăm că noua colonie de copii de la Vasile Roaită constituie în general un progres tehnic, economic și arhitectural.

Volumul mare al acestei colonii îmbină armonios funcțiunile cu formele, poate puțin prea rigide pentru destinația clădirii. Folosirea și exprimarea materialelor sînt judicioase și constituie un prim pas către o arhitectură nouă. Acoperirea volumului mic al sălii de mese cu elemente ușoare (pînze subțiri în formă de conoizi) nu este pusă în valoare de modul de tratare a pereților susținători, destul de grei și dăunează aspectului general al volumului.

Centrul de odihnă Eforie I constituie o nouă etapă în căutările noastre. Desigur că orice lucrare se verifică în timp, din punct de vedere funcțional, constructiv și plastic, însă pe baza observațiilor și aprecierilor din primele luni de funcționare putem s-o considerăm ca cea mai reușită lucrare a institutului nostru, dată în funcțiune pînă în prezent pe litoralul Mării Negre. Simplitatea compoziției generale și a plasticii de detaliu, care nu a dus totuși la o exprimare săracă, confortul cel mai ridicat realizat pînă în prezent, cu prețul de cost pe pat cel mai scăzut și sistemele de construcție adoptate care au permis realizarea în întregime, inclusiv proiectarea, în zece luni, constituie desigur calități reale, care nu pot fi contestate. În detaliu, ritmul rapid de proiectare concomitentă cu execuția și lipsa unei experiențe mai bogate au făcut posibilă apariția unor defecte care vor fi eliminate în ansamblurile viitoare.

Culoarea, unul dintre elementele noi întrebuințate, care îmbogățește exprimarea plastică, încercată cu curaj de această dată, s-a dovedit pînă în prezent de mare ajutor arhitectului în crearea unei variații și a unui caracter vesel și optimist; considerăm că poate să constituie și la noi un element de bază în plastica simplă a volumelor.

Noi privim lucrările de pînă acum cu ochiul exigent al celui ce vrea să meargă înainte. Credem că a fi arhitecți ai timpului nostru și ai țării noastre însemnează a cunoaște ceea ce este caracteristic acestui timp și acestei țări. A fi contemporan nu este pentru arhitect numai un deziderat, ci o obligativitate absolută.

Ponderea cu care intervine arhitectura în angrenajul vieții economice și sociale, în tehnică și industrializare, o face potrivnică oricărui anacronism.

Încercările de ancorare în trecut prin mijloace formale sînt sortite eșecului.

Un mare arhitect al timpului nostru spunea că a respecta tradiția nu înseamnă a face așa cum făceau strămoșii, ci a face ceea ce ar fi făcut ei dacă ar fi fost în locul nostru.

Noi credem că o arhitectură națională, specifică, valoroasă, se poate naște numai atunci cînd ea răspunde în primul rînd cerințelor actuale ale poporului nostru, constructor al socialismului.

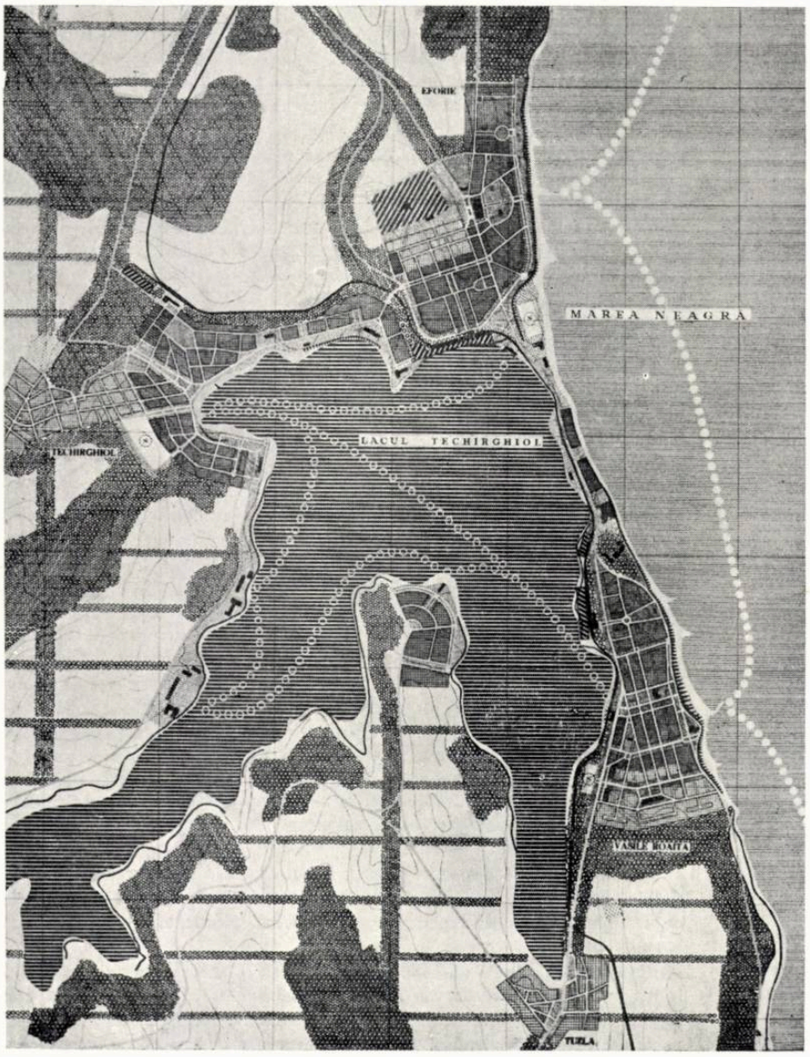

1

ANSAMBLUL DE ODIHNĂ ŞI CURĂ VASILE ROAITĂ EFORIE TECHIRGHIOL

Dezvoltarea ansamblului de odihnă şi cură Vasile Roaită — Eforie — Techirghiol este deosebit de activă. Pe lîngă realizarea majorităţii lucrărilor edilitare, a străzilor, amenajarea spaţiilor verzi şi consolidarea falezelor, s-a început masiv completarea şi mărirea spaţiului de cazare.

În anii 1957—1958 s-au dat în folosinţă case de odihnă cu o capacitate de cca. 2 500 de paturi şi colonii pentru cca. 800 de copii. În prezent sînt în execuţie, pentru a fi date în folosinţă în sezonul 1959, case sanatoriale şi de odihnă cu o capacitate totală de încă 4 100 de paturi. Aceste două etape însumează o capacitate egală cu de două ori capacitatea staţiunii Eforie înainte de 1957.

Amplasarea lor s-a făcut pe baza planului general de sistematizare întocmit de I.C.S.O.R., atacîndu-se aproape toate zonele: ansambluri mari şi construcţii sanatoriale la Eforie, case de odihnă mai mici pentru diferite întreprinderi la Vasile Roaită şi Techirghiol, locuinţe pentru populaţia permanentă în toate localităţile, colonii de copii între Vasile Roaită şi Eforie.

În perioada imediat următoare se va termina frontul spre mare al localităţii Eforie şi se va începe construirea frontului falezei de la Vasile Roaită.

Amenajarea falezei localităţii Vasile Roaită

Legat de noua modelare a terenului necesară unei consolidări eficiente a malului care se degrada, compromiţînd întreaga faţă spre mare a localităţii şi chiar existenţa bulevardului de cornişă, precum şi de amenajările menite să creeze condiţiile unei creşteri în timp a plajei, proiectul întocmit se desfăşoară pe o lungime de faleză de cca. 2 km, cuprinsă între Capul Turcului, în sudul localităţii, şi sanatoriul T.B.C., în nord.

Proiectul asigură condiţii bune de folosire a plajei — pe care, în sezon, îşi fac cura zilnică cca. 15 000 de oameni — cu accese fluente de la bulevardul de cornişă.

Amenajările proiectate se desfăşoară urmărind linia ţărmului, cu alei, promenade la cote diferite, ziduri de sprijin, construcţii de deservire şi amenajări sportive legate între ele prin axe majore de compoziţie, dintre care scara din dreptul cazinoului şi al parcului central al localităţii constituie însuşi centrul compoziţional al falezei.

Pe porţiunea cuprinsă între Capul Turcului şi str. Popovici, unde faleza are o lăţime care variază între 30 şi 100 m, sînt concentrate majoritatea construcţiilor de deservire a plajei.

În imediata apropiere a plajei, adosate la un zid de sprijin, sînt amplasate umbrare necesare curei de aerosoli, puncte sanitare, platforme de duşuri şi scări de legătură, sub care sînt amenajate mici chioşcuri cu răcoritoare.

Pe o terasă imediat superioară sînt amplasate două grupuri de vestiare comune, de o parte şi de alta a scării principale, cu o capacitate de cca. 6 000 de sezonişti simultan.

Două bufete-cofetării, beneficiind de terase ample, completează dotările pentru deservirea plajei, constituind, prin poziţia şi tratarea lor, punctele de interes major ale întregului ansamblu, urmînd ca în viitor să se proiecteze două mari restaurante, unul situat la Capul Turcului, coborînd prin terase succesive către mare, iar celălalt pe promenada de cornişă a localităţii, în dreptul străzii Popovici.

La construcţiile proiectate s-a dat o atenţie deosebită rezolvării sistemelor de acoperire, deoarece vederea întregului ansamblu de pe bulevardul de cornişă constituie una dintre imaginile plastice cele mai curente.

Lucrarea este în curs de execuţie, fiind dată parţial în folosinţă în cursul sezonului actual, urmînd ca în 1959 să fie terminată în întregime.

Arh. P. Focşa

Autori: arh. P. Focşa, ing. I. Neacşu
Institutul central pentru sistematizarea oraşelor şi regiunilor (I.C.S.O.R.)

1. *Planul general de sistematizare a ansamblului Vasile Roaită, Eforie, Techirghiol*
   Autori, arhitecţii C. Lăzărescu, L. Popovici
   Proiect I.C.S.O.R.
2. *Faleza de la Vasile Roaită — Secţiune transversală*
3. *Faleza de la Vasile Roaită — Plan de situaţie*
4. *Amenajarea falezei la Vasile Roaită*

2

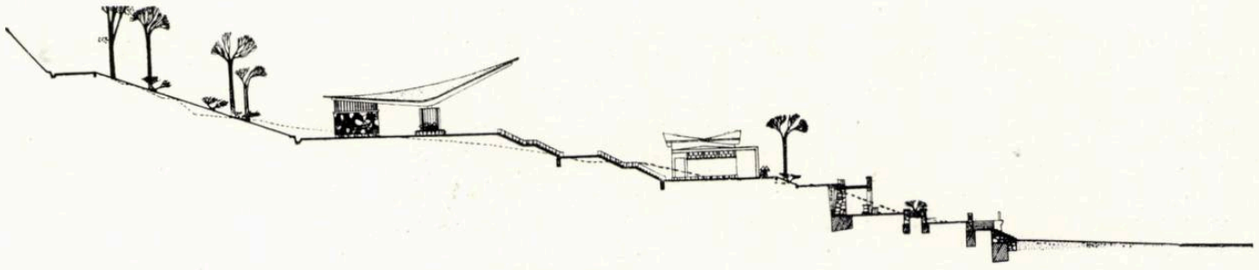

3

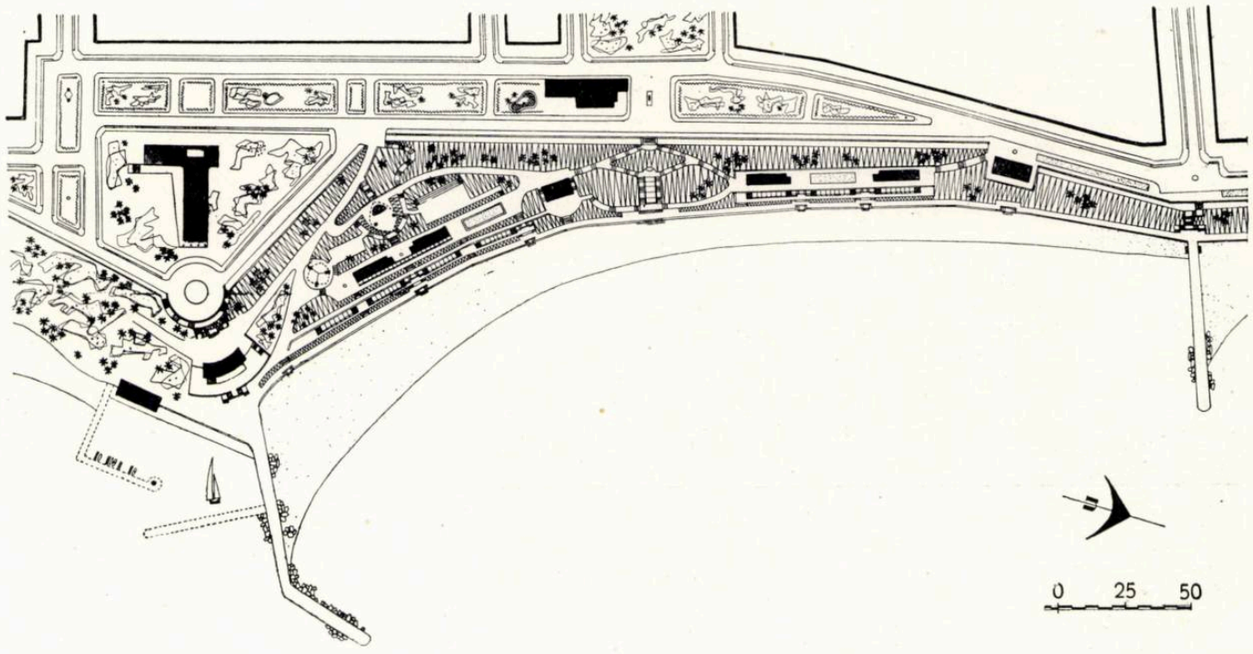

4

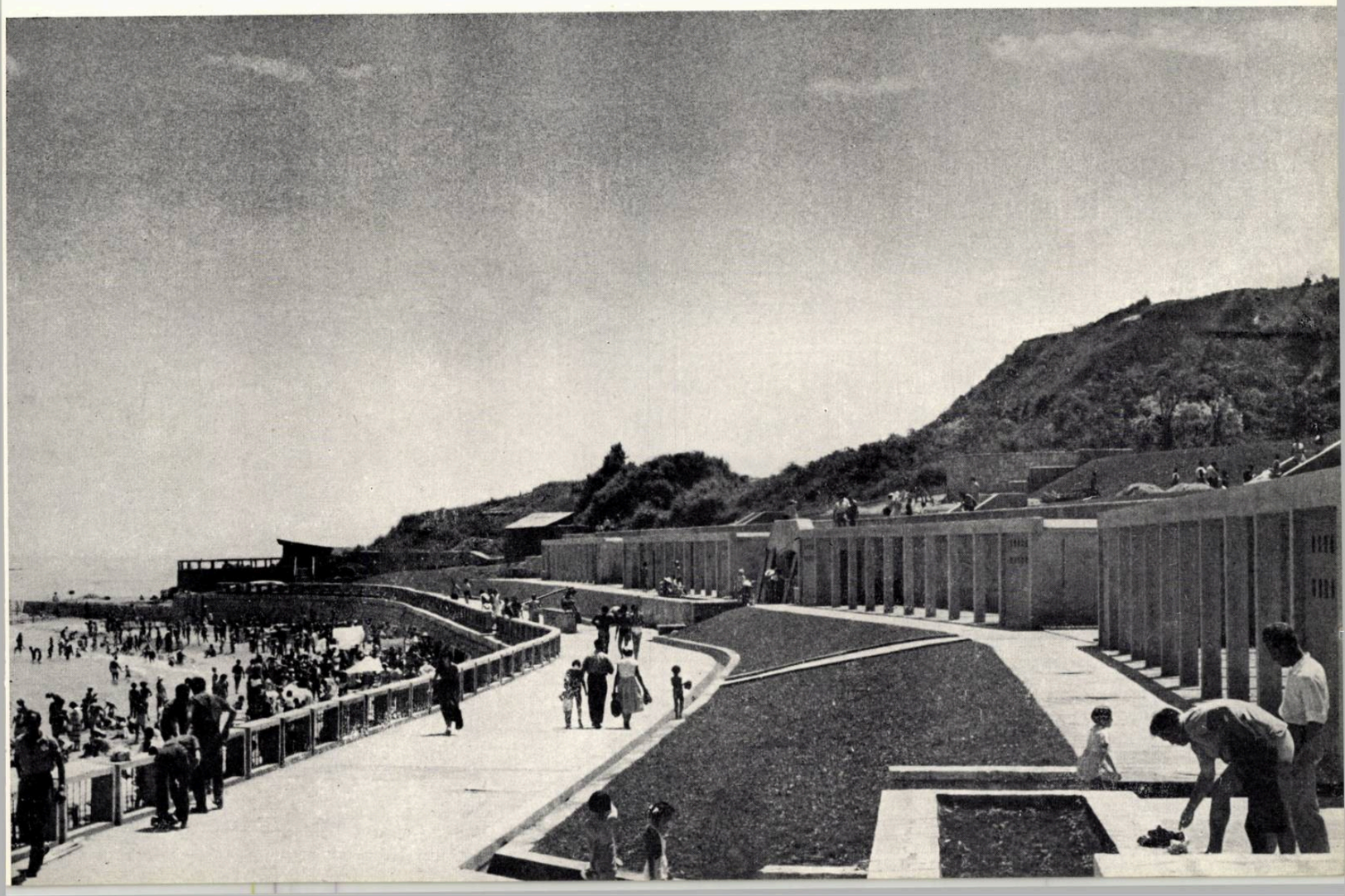

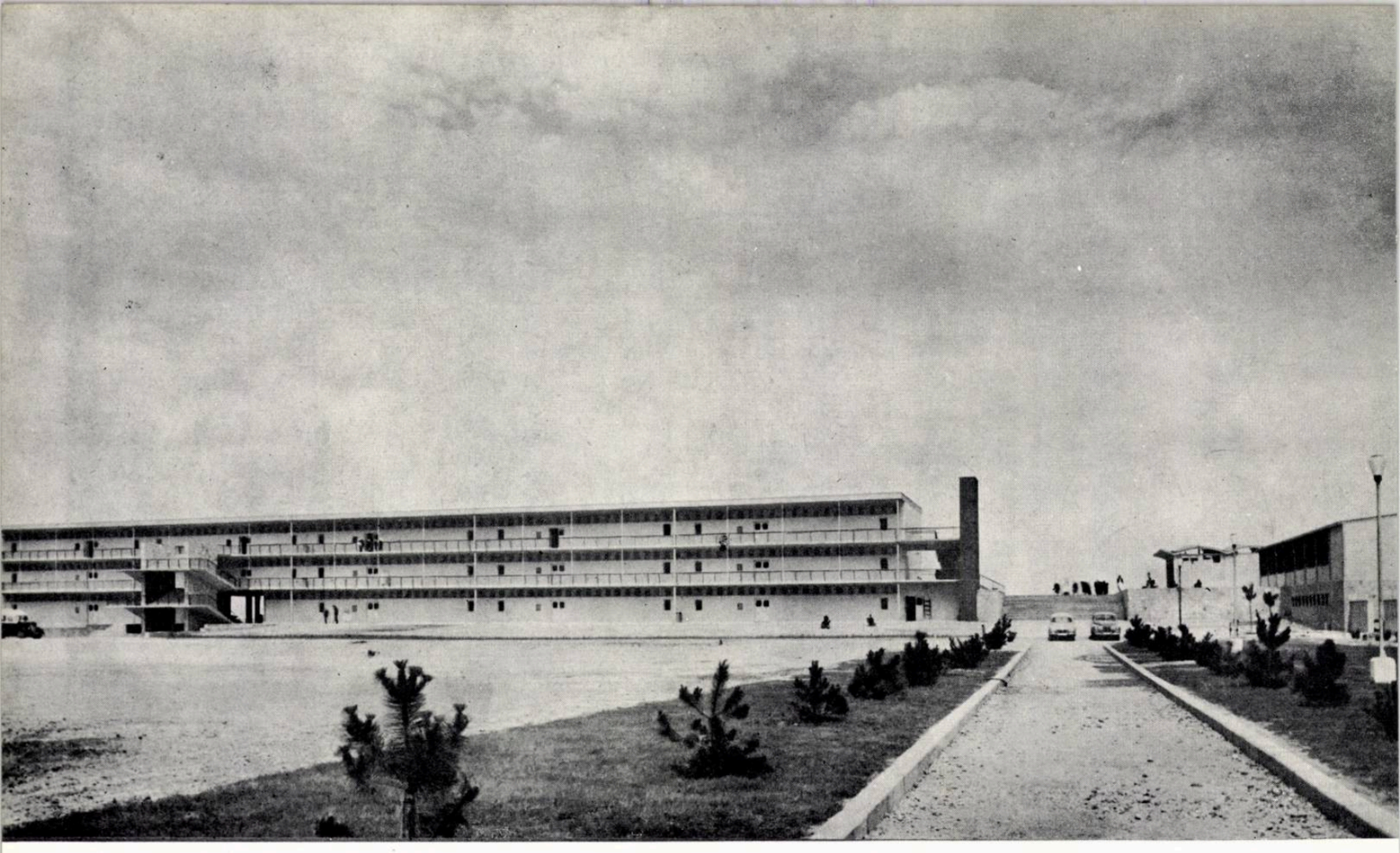

1

Colonie de copii la Vasile Roaită

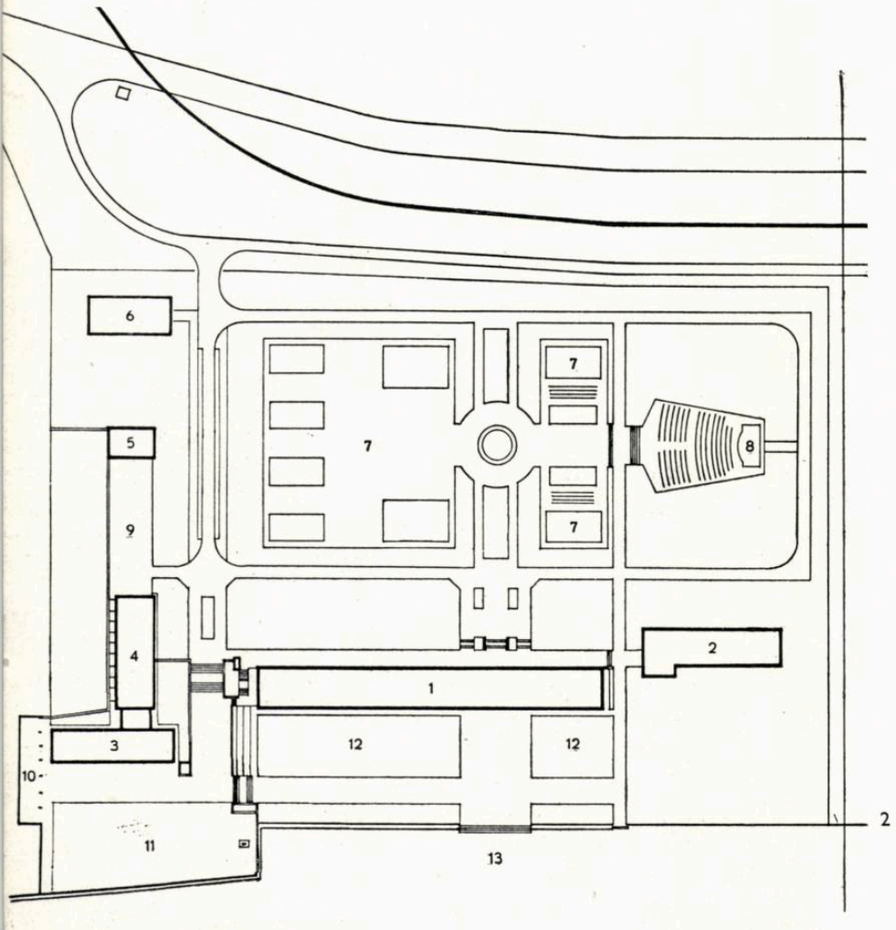

Autori, arhitecții C. Lăzărescu, L. Popovici, V. Aslan, inginerii N. Laszlo, C. Temelcu. I.C.S.O.R.

1. *Fațada spre intrarea principală*
2. *Plan de situație*
   1. Pavilion de cazare copii — 2. Pavilion de cazare personal — 3. Sala de mese — 4. Bucătărie — 5. Spălătorie — 6. Infirmerie — 7. Terenuri de sport — 8. Teatru în aer liber — 9. Curte de serviciu — 10. Umbrar — 11. Curte de adunări — 12. Curte de joc — 13. Plajă
3. *Pavilion de cazare copii — Secție*
4. *Pavilion de cazare copii — Detaliu de plan*
   1. Galerie deschisă de circulație — 2. Vestibul 3. Dormitor — 4. Dormitor pedagog — 5. W.C. 6. Spălătoare — 7. Dușuri — 8. Depozit de rufe — 9. Depozit gospodăresc
5. *Fațada spre mare*

Proiectul de sistematizare, întocmit de ISPROR în 1954, prevedea ca istmul care leagă Eforie cu Vasile Roaită să fie rezervat coloniilor de copii şi unor amenajări care să pună în valoare calităţile terapeutice ale lacului Techirghiol. Pe atunci, în această zonă era numai un cordon de circulaţii — cale ferată, şosea, telefoane, transport de energie — şi cîteva construcţii răzlețe, lipsite de instalaţii edilitare: « Cetatea pe nisip», 2—3 vile, un mic sanatoriu şi un preventoriu de copii. Restul terenului, complet neamenajat, era transformat într-un şir de cariere de nisip.

În ultimii doi ani, proiectul de sistematizare a început să se concretizeze.

S-a realizat alimentarea cu apă şi canalizarea istmului, precum şi o variantă a şoselei, care va deservi zona de plajă, eliminînd toate traversările liniei ferate.

S-au construit două stabilimente de băi reci de nămol, două colonii de vacanţă pentru copii. « Cetatea pe nisip » a fost transformată în colonie de copii, dublîndu-şi posibilităţile de cazare prin construirea unui nou pavilion.

Prin aceste lucrări s-a reuşit înlocuirea unor construcţii rudimentare, cu funcţionare şi aspect necorespunzător, mărirea capacităţii de folosire a acestor zone cu peste 400%, asanarea şi organizarea întregului istm, care prin dezvoltarea plantaţiilor începute va fi transformat în anii următori într-un mare parc.

Printre realizările amintite, cea mai interesantă este colonia de vacanţă pentru şcolari, situată la extremitatea de sud a istmului. Amplasarea s-a făcut pe un teritoriu de cca. 4 ha, cu relief frămîntat. Ansamblul a fost rezolvat pavilionar, grupînd fiecare funcţiune într-o construcţie aparte. Dată fiind vecinătatea mării, cele două pavilioane principale (cazare copii şi sala de mîncare) au fost dispuse pe aripa de est a ansamblului, iar restul pavilioanelor, cuprinzînd piese de lucru, bucătării, preparări, cabinete de consultaţii) care cer faţade orientate către nord, au fost înşirate de-a lungul limitei de miazăzi a coloniei.

Prezenţa unei zone foarte accidentate, ce marchează începutul falezei staţiunii Vasile Roaită şi urmele unei foste cariere de nisip, au făcut necesare mişcări de teren şi sprijiniri care au influenţat şi ele soluţionarea planului de situaţie.

Accesul general în colonie se face de la şosea, pe o alee carosabilă, care formează axa principală pe care se compune ansamblul. La capătul său, prin intermediul unei largi rampe cu trepte, se ajunge la curtea de adunare a copiilor, străjuită de catargul coloniei. Situată la cota +6,00 m, curtea are două laturi închise, una de sala de mese, cealaltă de umbrar; către mare, ea este limitată de parapetul zidului care o sprijină, iar către nord, cu perspectiva liberă spre Constanţa, de un taluz plantat şi un grup de scări ce coboară la curtea de joc.

Restul teritoriului, aproape jumătate din suprafaţa coloniei, este ocupat de terenurile de sport, teatrul în aer liber, parcul şi plantaţiile care peste cîţiva ani vor umbri, pavilionul de cazare a personalului şi curtea de odihnă vecină infirmeriei.

Pavilionul de cazare a copiilor adăposteşte 14 grupe de cîte 40 de paturi, pe parter şi 2 etaje. Intrarea în pavilion se face printr-o scară principală, coborînd cîteva trepte spre parter, prin aripa centrală, sau urcînd pe aripile laterale către etaje. La fiecare nivel, circulaţia se distribuie pe o galerie deschisă, dar acoperită, care dublează pavilionul pe toată lungimea. În fiecare grupă, un vestibul de 9 m² conduce către dormitor, w.c.-uri, spălătoare şi duşuri. Cu acces din dormitorul copiilor sînt prevăzute două nişe individuale ale pedagogilor care asigură supravegherea. Prin aranjamentul mobilierului se formează patru subgrupe de cîte 10 paturi, cu dulapurile respective, care se înscriu în traveea de 5,00 m ce formează modulul acestui pavilion. Frontul către mare, cu pereţii formaţi din geamuri fixe în rame prefabricate de beton armat, cu unele ochiuri mobile, este ocupat în exclusivitate de dormitoarele copiilor, iar cel către apus, cu pereţi opaci din zidărie, de anexele fiecărei grupe.

La extremitatea sudică a pavilionului, o a doua scară — tot exterioară — face legătura cu terasa sălii de mese; sub această scară este situată centrala termică a ansamblului.

Grupul alimentar este format din două pavilioane: sala de mîncare şi anexele sale. Sala de mîncare are o capacitate de 280 de locuri. Dispunerea mobilierului, impusă de organizarea pe grupe şi subgrupe a copiilor — mese de cîte 10 — permite ca de la fiecare loc să fie posibilă perspectiva către mare. Acest pavilion este

5

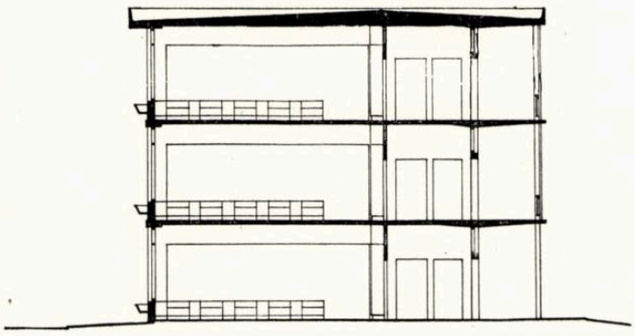

3

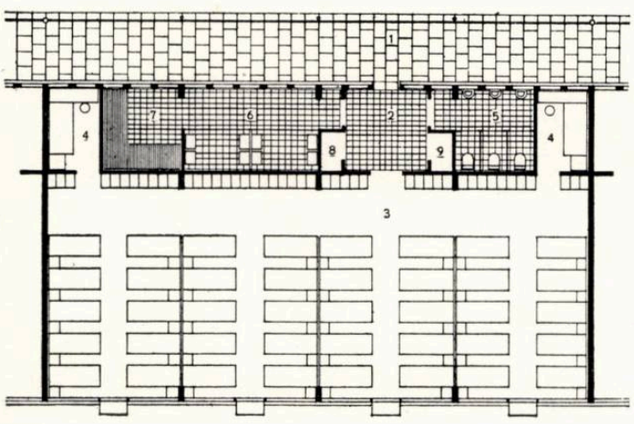

4

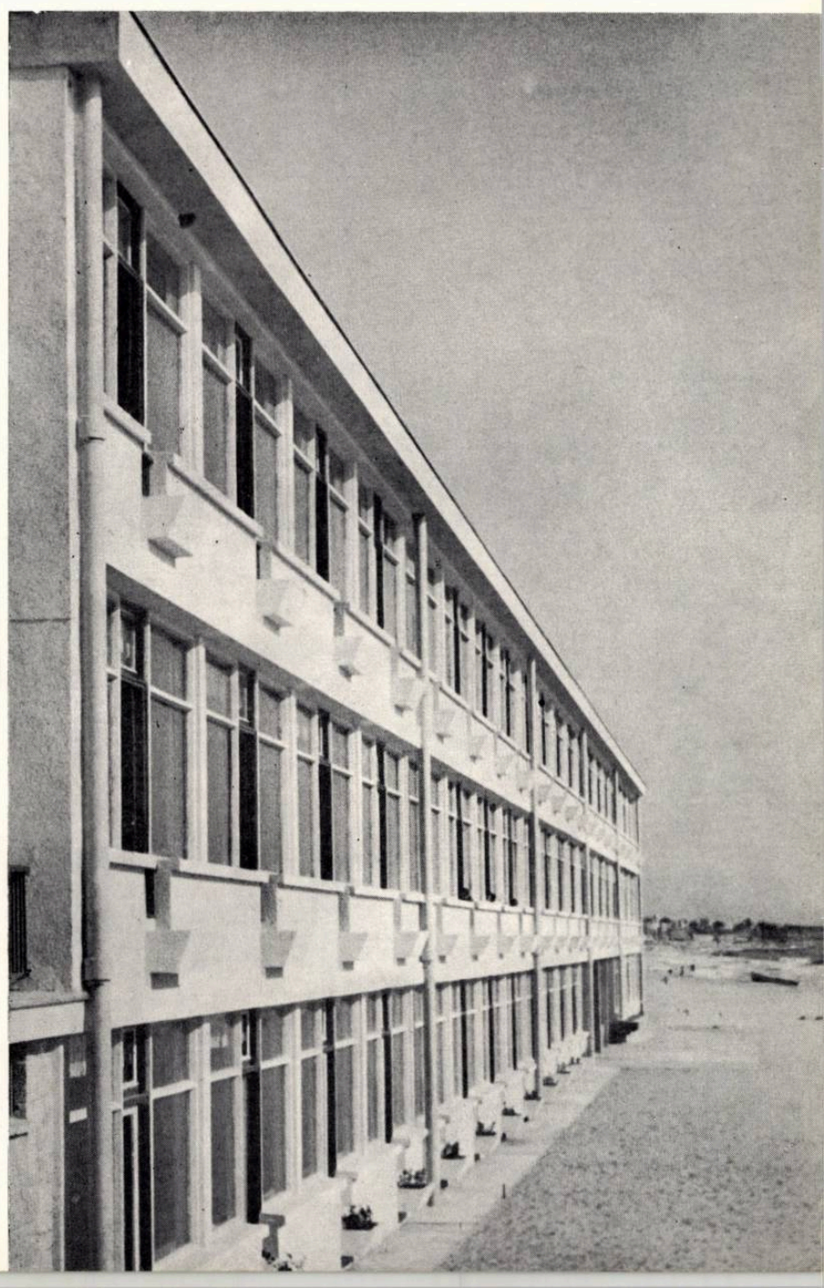

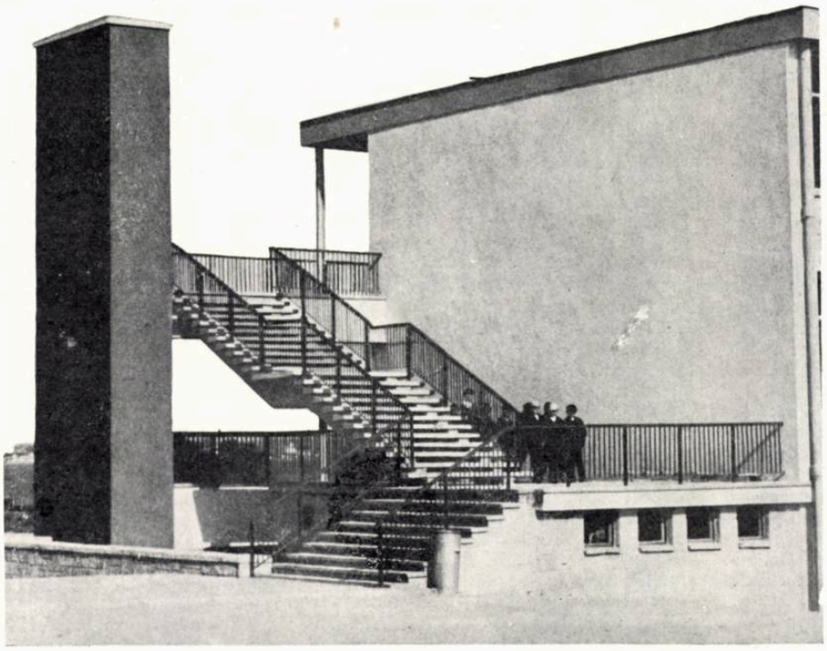

1

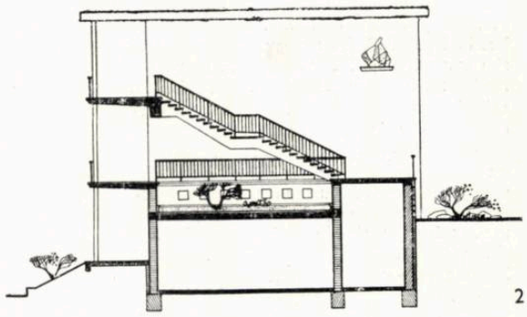

2

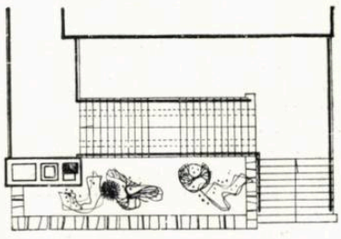

3

1. *Scara spre cantină*
2. *Detaliu de scară exterioară — Secție*
3. *Detaliu de scară exterioară — Plan*
4. *Detaliu de fațadă*
5. *Studiu de decorație pe coșul centralei termice*
   Arhitecți: Anca Ionescu, Cristian Ionescu
6. *Detaliu de scară principală — Secție*
7. *Scara principală*

Pavilionul de cazare

4

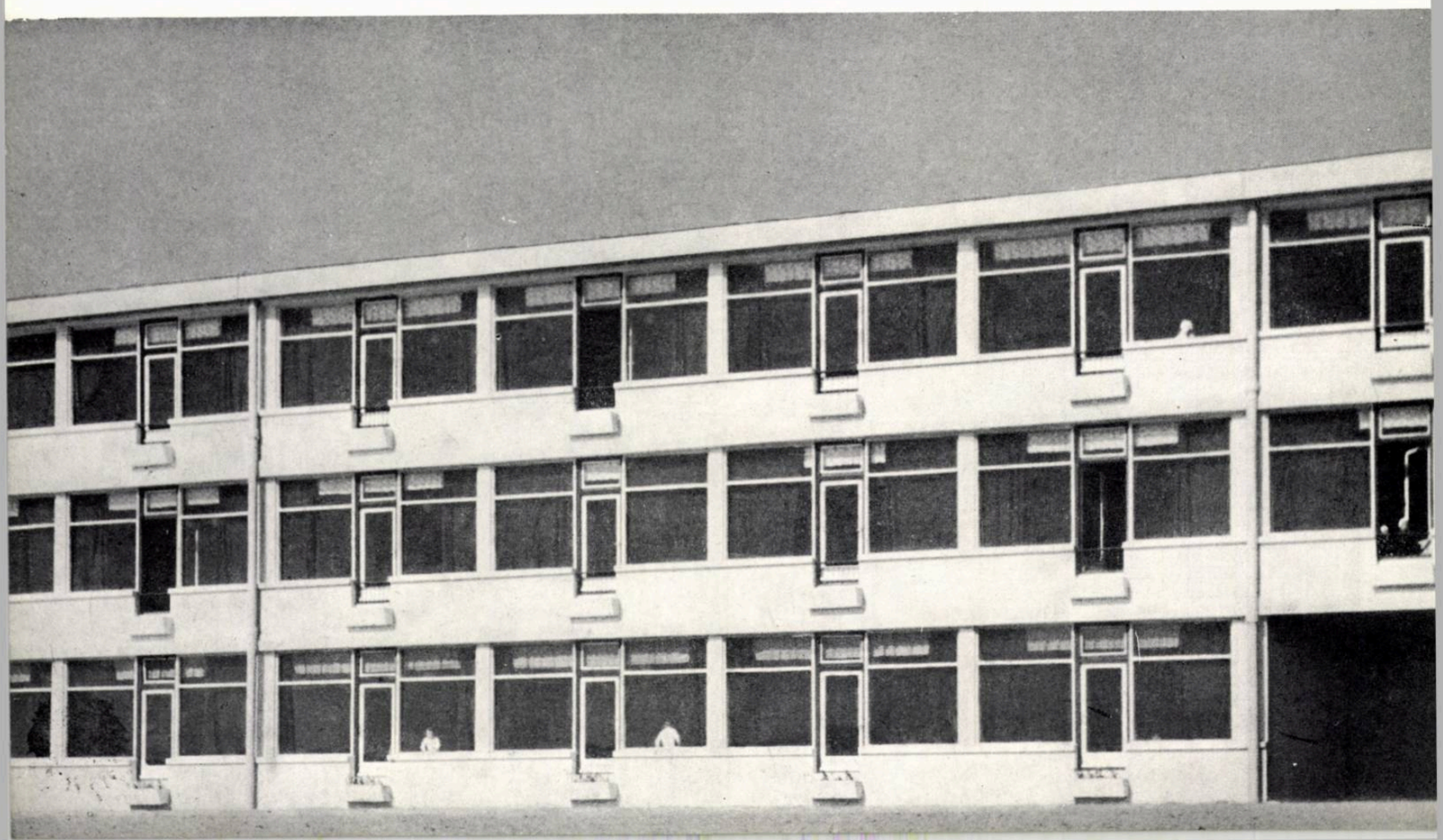

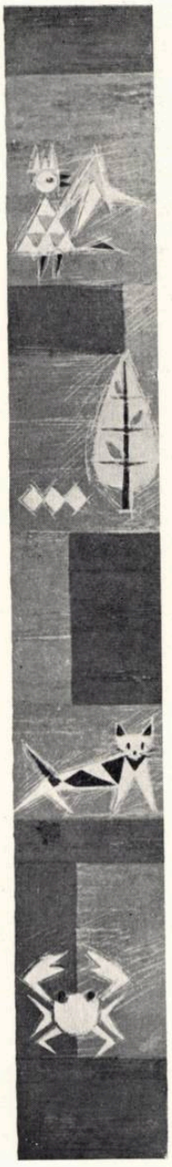

5

completat de un umbrar deschis — acoperit și el — cu capacitate de 280 de locuri, de o terasă descoperită care leagă sala de mese cu umbrarul și de un grup de spălătoare și w.c.-uri. Pe vreme bună, toți copiii mănîncă într-o singură serie, iar între mese, sala de mîncare, umbrarul și terasa sînt folosite pentru adunări și pentru activitatea diferitelor cercuri, care ocupă o parte însemnată a programului zilnic. Anexele sălii de mese sînt dispuse pe două niveluri: la subsol, biroul de primire, depozitele și frigoriferele, iar la parter, grupurile de vestiare, dușuri, w.c.-uri pentru personal, cămară de zi, biroul bucătarului șef, sălile de preparare pentru legume, carne, pește, bucătăria, cofetăria, bucătăria rece, spălătorul de vase și cel de veselă și oficiul care formează articulația între pavilionul sălii de mese și cel al anexelor. Prin înscrierea în relieful terenului, subsolul, aproape integral scos din pămînt, este la nivelul curții de serviciu prin care se face aducerea materialelor și care este închisă către vest de pavilionul spălătoriei mecanice.

Cazarea personalului se face într-o clădire parter-etaj construită cu cca. 20 de ani în urmă, care, cu unele transformări, are în prezent o capacitate de 120 de locuri în camere de trei și patru paturi, cu grupuri sanitare dispuse în baterie la fiecare nivel.

Pavilionul de la intrarea în ansamblu grupează la parter, cu intrări separate, izolatorul și infirmeria, avînd capacitate de 8, respectiv 15 paturi, iar la etaj, cu accesul printr-o scară exterioară parțial acoperită, grupul de cazare pentru personalul de conducere a coloniei.

Acest grup este format din camere de două și trei paturi, precedate de vestibul și grup sanitar și un apartament cu hol și două camere proiectat pentru a putea fi folosit tot timpul anului.

Elementul economic a fost determinant la întocmirea întregii documentații. Condiția fixată de beneficiar era ca valoarea pe pat să nu întrecă 70% din cea de la colonia proiectată și executată cu un an înainte. Experiența acestui proiect ne-a demonstrat că valoarea construcțiilor poate fi simțitor scăzută cînd acest lucru este urmărit

7

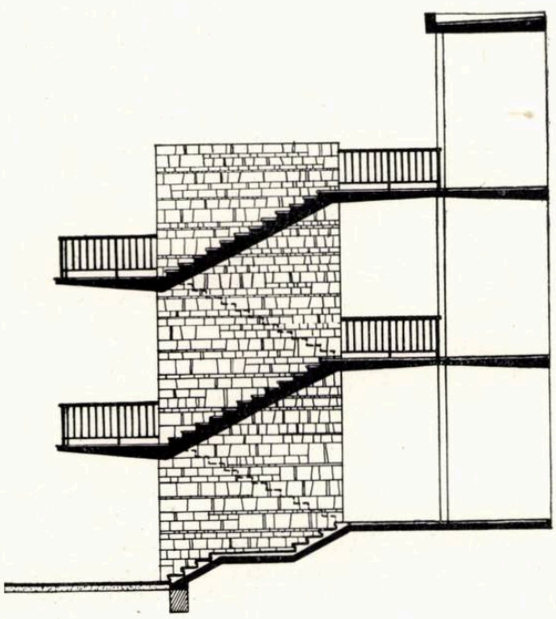

6

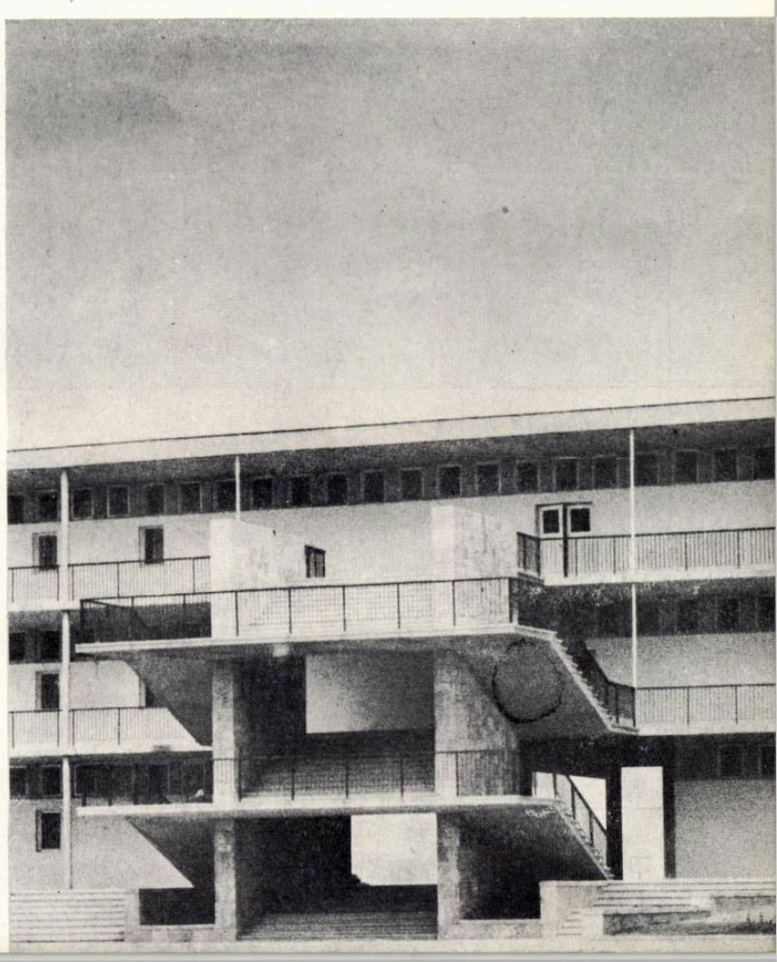

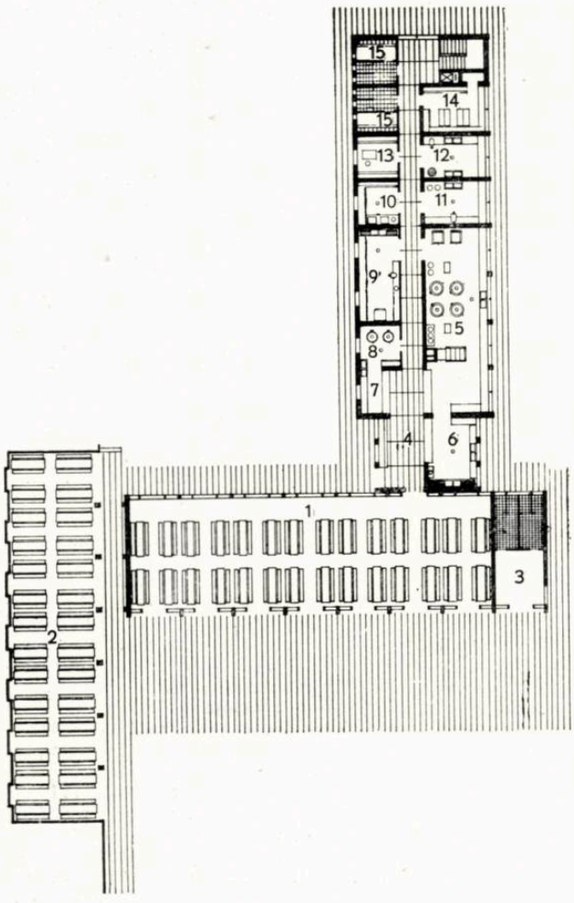

1

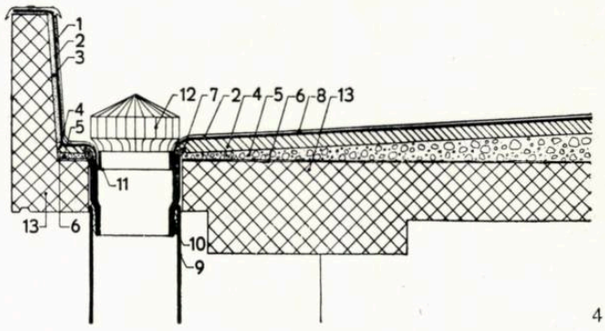

4

1. *Cantina coloniei de copii — Plan*
   1. Sală de mese — 2. Umbrar — 3. Grup sanitar 4. Oficiu — 5. Bucătărie — 6. Spălător veselă 7. Bucătărie rece — 8. Ceai-lapte — 9. Cofetărie-patiserie — 10. Spălător vase — 11. Preparare legume — 12. Preparare carne-peşte 13. Bucătar şef — 14. Cămară — 15. Vestiar, w.c., duş
2. *Faţada sălii de mese*
3. *Interiorul sălii de mese*
4. *Detaliu de cornişă*
   1. Tencuială de protecţie armată cu rabiţ 2. Pînză T.C.A. cu bitum — 3. Mortar de poză 4. Şapă slab armată — 5. Beton uşor de pantă 6. Barieră de vapori — 7. Mufă de fontă ø 125 8. Şapă azbochit — 9. Burlan azbociment ø 174 10. Ştemuire de sfoară cu bitum — 11. Inel de bronz — 12. Căciulă de sîrmă galvanizată 13. Beton armat

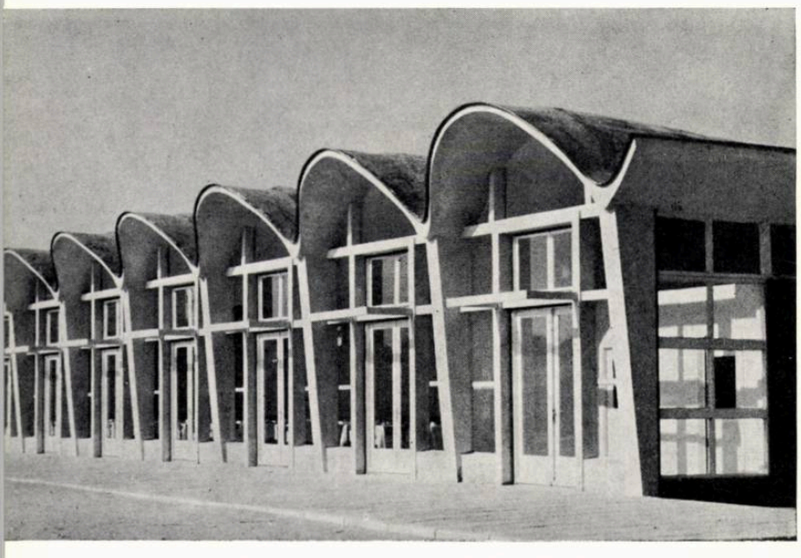

2

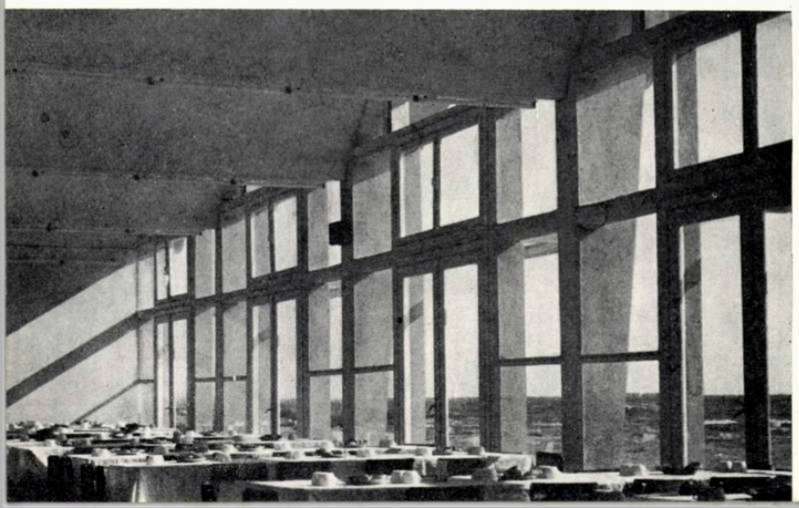

3

sistematic. Încă de la întocmirea temei s-au aplicat reduceri faţă de normele curente.

Prin studiul atent al aşezării mobilierului şi al circulaţiilor s-au putut micşora suprafeţele unor elemente de bază: traveea de dormitor şi de sală de mîncare.

Adoptarea sistemului pavilionar a permis aplicarea traveei şi înălţimii minime pentru fiecare funcţiune şi realizarea unor construcţii cu distribuţie indicată pe toate etajele.

S-au înlocuit unele încăperi — săli de mese — cu construcţii uşoare de umbrare, iar scările şi galeriile de circulaţie s-au prevăzut deschise şi în unele cazuri şi descoperite. Această ultimă reducere aduce o ieftinire de cca. 15% la valoarea pieselor respective.

S-au folosit ca sistem constructiv cadre de beton armat monolit, cu placa peste ultimul nivel înclinată.

La detalierea proiectului s-au aplicat o serie de soluţii economice.

S-a înlocuit o mare parte din tîmplăria obişnuită de metal sau de lemn, cu geamuri fixe în rame prefabricate de beton armat sau chiar direct în falţuri lăsate în elementele portante ale construcţiei.

La piesele de circulaţie s-au prevăzut pardoseli de beton spălat, mai ieftine şi mai plăcute decît cel din plăci de mozaic.

S-au eliminat tencuielile de la anumite elemente de beton.

Paralel cu preocuparea pentru economie s-au păstrat exigenţele faţă de confort, de aspectul plastic şi de trăinicia în timp a construcţiilor. S-au prevăzut pardoseli de lignolit la dormitoare, placaje de faianţă şi opaxit la toate piesele ude tencuieli exterioare de terasit şi praf de piatră. O grijă deosebită o constituie ferirea construcţiilor de infiltraţii. La pavilionul de cazare pentru copii, acoperit cu terasă necirculabilă, izolarea termică a fost rezolvată prin stropirea cu apă, de la o conductă al cărei regim de funcţionare este comandat de la sala cazanelor, asigurînd ultimului planşeu temperatura din construcţie, cca. 16—18°.

Volumele clădirilor sînt puse în valoare de trama ordonată, de detalii simple şi de anumite accente — puncte de culoare, elemente de piatră naturală şi scări exterioare cu aspect decorativ.

Arh. L. Popovici

Fațada ansamblului spre mare

CENTRUL DE ODIHNĂ EFORIE I

Autor, arh. C. Lăzărescu
Coautori, arhitecții N. Stopler, A. Solari Grimberg
Colaboratori, arhitecții L. Popovici, M. Laurian, V. Krochmalnic, V. Petrea, A. Aioanei, H. Gross, J. Rosenberg, N. Florescu, R. Sohn.
Rezistență, inginerii N. Laszlo, M. Barbaiani, I. Neacșu, G. Ursu.
I.C.S.O.R.

Pentru cel ce vine prima oară la Eforie, impresia este aceea a unor rețele de străzi care separă spații verzi relativ îngrijite. Șoseaua Constanța-Mangalia este cea mai circulată dintre străzile Eforiei. Vizitatorul face cunoștință cu orașul, treptat. Clădirea fostului hotel Belona a însemnat pînă anul trecut imaginea arhitecturală cea mai pregnantă. Prin poziție și volum, această clădire este un promontoriu arhitectural care reclamă exclusivitate. Faleza, care se ridică cu 15 pînă la 20 m deasupra plajei, este punctată de vile albe cu o arhitectură simplă.

În interiorul orașului, vilele, semănate rar în verdeață sau aliniate de-a lungul străzilor, au fost construite între 1930 și 1940, într-o arhitectură, fie cu implicații cubiste și aluzii plastice marine, fie transplantată direct din străzile boierești ale Bucureștiului.

O notă deosebită o aduce clădirea băilor de nămol cald din inima orașului, dotare importantă, realizată cu multă îngrijire.

Eforia este una dintre stațiunile cele mai solicitate de pe litoral. Plaja cu nisip fin, protejată de faleză, lacul Techirghiol cu nămol binefăcător, sînt căutate de vizitatorii din țară și apreciate de cei străini.

Hotelul, casele de odihnă și vilele din localitate nu puteau adăposti atîți oameni cîți pot face plajă la Eforie, iar plaja, la rîndul ei, trebuie mărită pentru a cuprinde numărul crescînd de vizitatori. De aceea, în ultimii ani, în timpul sezonului, orașul se umple de corturi, de la cele mai perfecționate, pînă la cele mai rudimentare.

Restaurantele, localurile de distracții și magazinele sînt de asemenea insuficiente. De cîțiva ani s-au proiectat și construit o serie de clădiri de cea mai mare necesitate, cum ar fi clădirea băilor reci de nămol pe malul Techirghiolului, buveta cuprinsă în terasele amenajate ale falezei și un grup social destinat inițial personalului angajat al stațiunii. După terminarea construcțiilor buveta a fost transformată în restaurant, iar grupul social a devenit casă de odihnă. Această schimbare de funcțiuni demonstrează suficient cît de mult se făcea simțită lipsa unor construcții hoteliere, case de odihnă și restaurante corespunzătoare.

TEMA PROGRAM — A organiza odihna unui grup de 1 600 de oameni reuniți sub o administrație comună, a da fiecăruia libertatea de a participa la acțiunile colective sau a se izola, a oferi un confort care să permită o odihnă integrală și a asigura în același timp mijloacele necesare distracțiilor în comun, a permite administrației să conducă această activitate cu discreție și eficiență și, în sfîrșit, a realiza toate acestea în limitele unei economii maxime (pentru a permite amortizarea investiției în timpul cel mai scurt) acestea erau problemele temei pentru construcția unui complex de odihnă de 1 600 de paturi, la Eforie.

Precizarea acestor principii a avut ca efect următoarele:

1. separarea cazării (elementul celular) de părțile publice, spațioase și festive, înlăturarea zgomotului, gruparea părților de serviciu și simplificarea sistemului constructiv;

2. prevederea tuturor camerelor cu cîte două paturi;

3. diferențierea confortului, de la camerele cu lavabou (46%) și grupurile sanitare pe etaj sau camera cu w.c., lavabou-duș și loggie (50%), pînă la apartamentul cu vestibul, două camere, baie, w.c. și loggie (4%). Această diferențiere de confort face posibilă exploatarea complexului și într-o eventuală administrare de tip comercial.

1

2

Amplasamentul

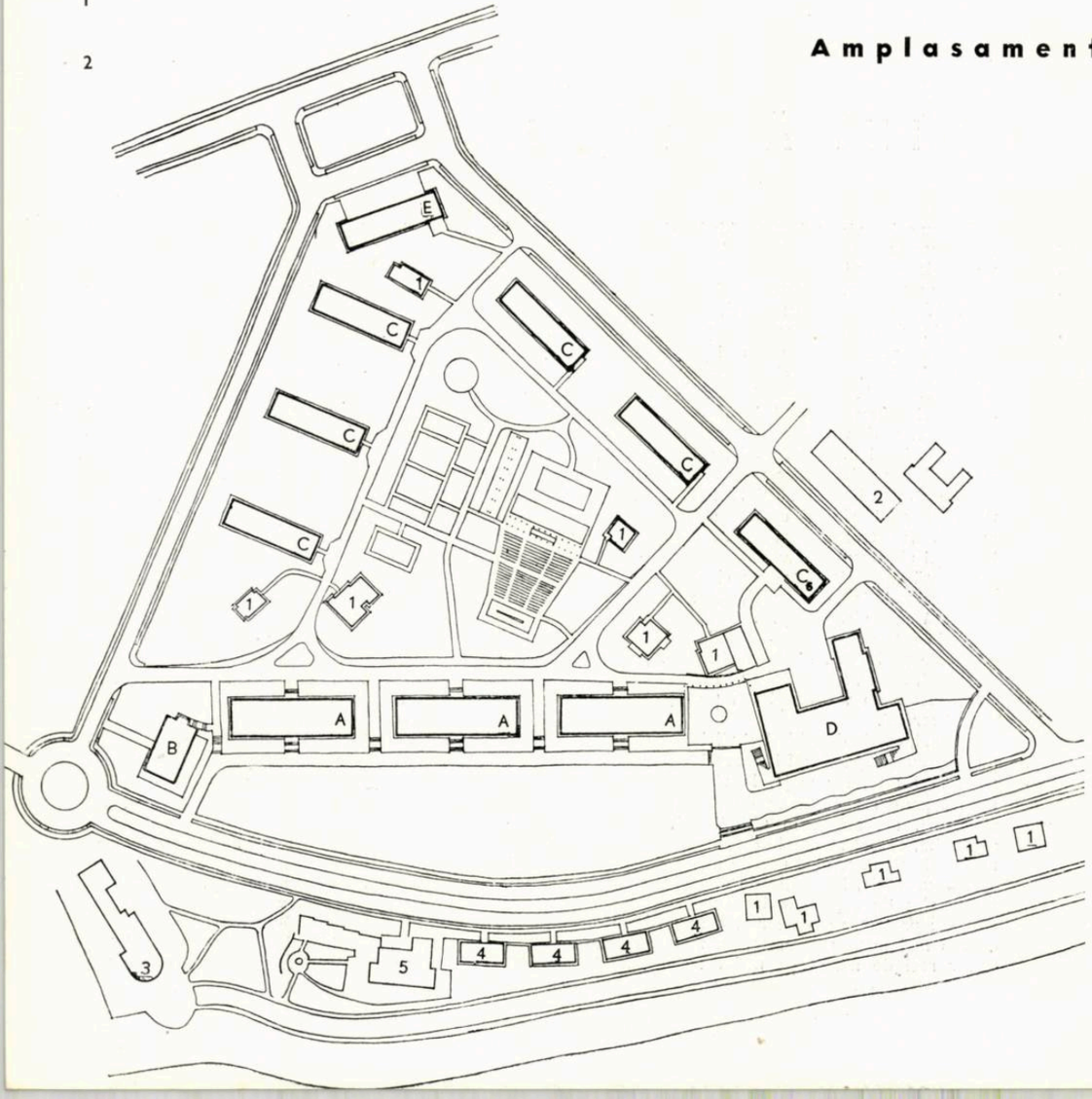

AMPLASAMENTUL — Terenul destinat complexului are forma unui sector de cerc cu vîrful către şoseaua Constanţa-Mangalia şi arcul deschis către faleză, de-a lungul bulevardului Tudor Vladimirescu.

Soluţia adoptată desfăşoară către mare un front lung format din 3 blocuri (tip A) cu parter şi 3 etaje, flancat în partea de sud de un bloc special cu apartamente şi sală proprie de restaurant (blocul B) şi la nord de clădirea complexă care cuprinde funcţiunile publice, restaurant, club, magazine şi servicii.

În spatele acestui front, aşezate perimetral, se află blocurile tip C (1, 2, 3, 4, 5) cu parter şi etaj.

Către şosea, blocul E închide un front al unei viitoare pieţe a oraşului. Acest bloc are parterul ocupat cu magazine. Un bloc special, destinat cazării personalului (blocul C_6), cuprinde la parter o cantină şi o spălătorie (care deserveşte întreg ansamblul). Acest din urmă bloc este situat în imediata apropiere a părţilor de serviciu. În incinta formată de construcţii se găsesc un cinematograf în aer liber, cu o capacitate de 800 de locuri, terenuri de sport şi porţiuni amenajate şi plantate.

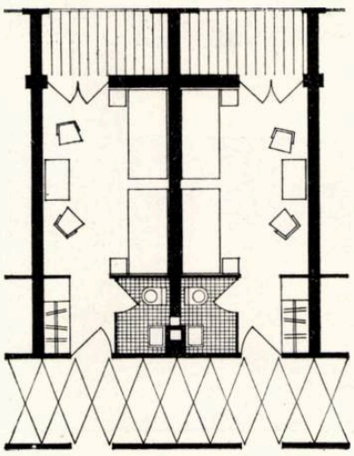

3

4

1. *Fațada spre curtea interioară*
2. *Plan de situație*
   A — Bloc de cazare cu 260 de paturi
   B — Bloc cu apartamente
   C — Bloc de cazare cu 104 paturi
   C_6 — Locuințe personal
   D — Cantină restaurant
   1. Vile existente — 2. Casă de odihnă realizată în 1957 — 3. Casă de odihnă existentă — 4. Vile noi cu 4 apartamente — 5. Club-restaurant
3. *Casă de odihnă, bloc A — Detaliu- de plan*
4. *Holul de la parter*
5. *Casă de odihnă, bloc A — Plan parter*
   1. Cameră — 2. Portar — 3. Oficiu — 4. W.C. 5. Hol
6. *Interior de cameră*

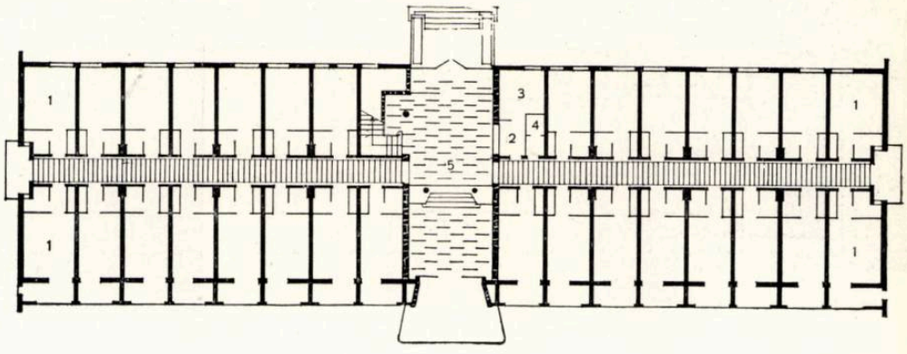

5

Blocul A

6

BLOCURILE TIP A formează frontul către mare așezat pe coarda arcului de cerc descris de bulevard și ridicat pe un taluz cu 4 m față de nivelul străzii. Suprafața cuprinsă între coardă și arc formează o mare pajiște cu flori.

Accesul la aceste blocuri se face din drumurile paralele cu frontul, care se află în incintă de o parte și de alta a blocurilor.

Holul de intrare care străbate blocul cuprinde loja portarului, scara principală și spații destinate odihnei. Fiecare etaj are un hol încăpător deschis către parcul interior și cîte o cameră de serviciu. Camerele blocului A sînt formate din: vestibul, grup sanitar cuprinzînd w.c., lavabou și baterie de duș mobil, dulapuri înzidite cu acces din vestibul, o încăpere cu două paturi, mobilată cu măsuțe de noapte, masă și două scaune. Camerele orientate către mare au loggii. Cele dinspre incintă au uși-ferestre.

Holul de intrare este pardosit cu mozaic roman și incrustații din marmură de Moneasa și alun. Pereții sînt placați cu calcar cochilifer de Techirghiol. Coridoarele sînt pardosite cu plăci de mozaic, iar camerele au pardoseli de lignoplast lipit pe șapă de mortar. Tencuielile exterioare sînt de terasit alb pe fațadă și albastru în interiorul loggiilor. Învelitoarea, cu o pantă de 5% dată din înclinarea ultimului planșeu, este izolată termic cu stabilit și hidrofug cu straturi de pînză în bitum. Sistemul constructiv este format din zidărie purtătoare și planșee de beton armat monolit.

1

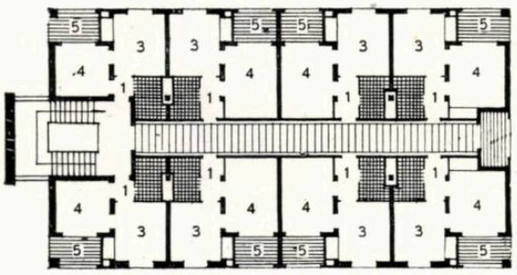

2

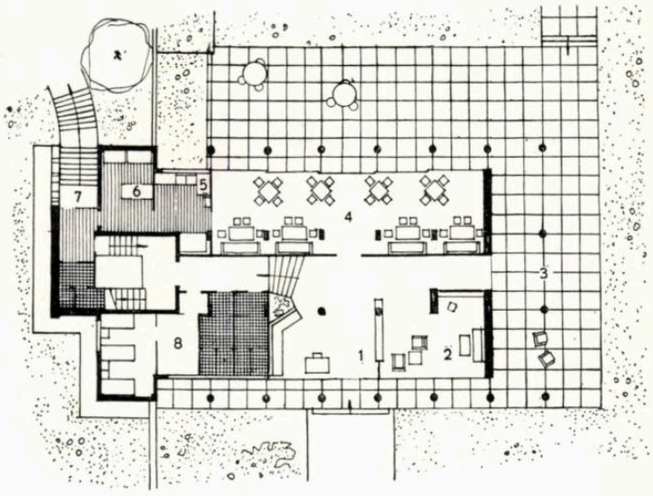

3

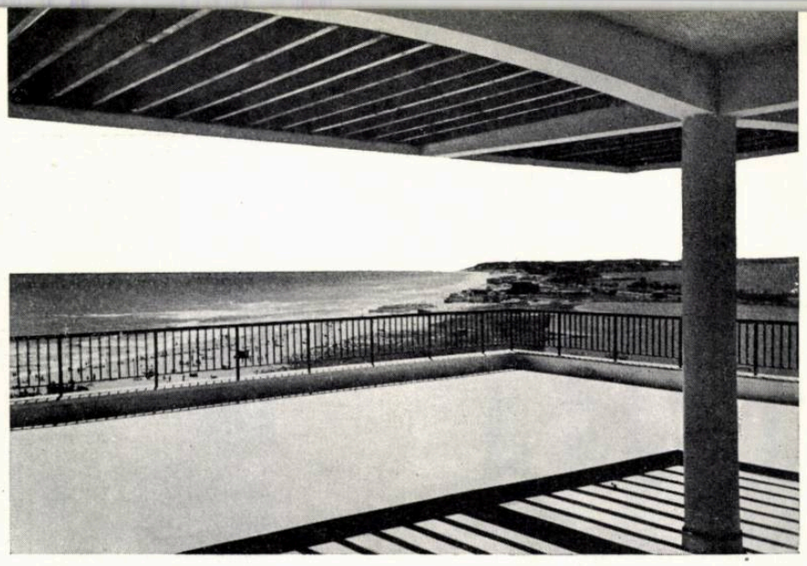

5

6

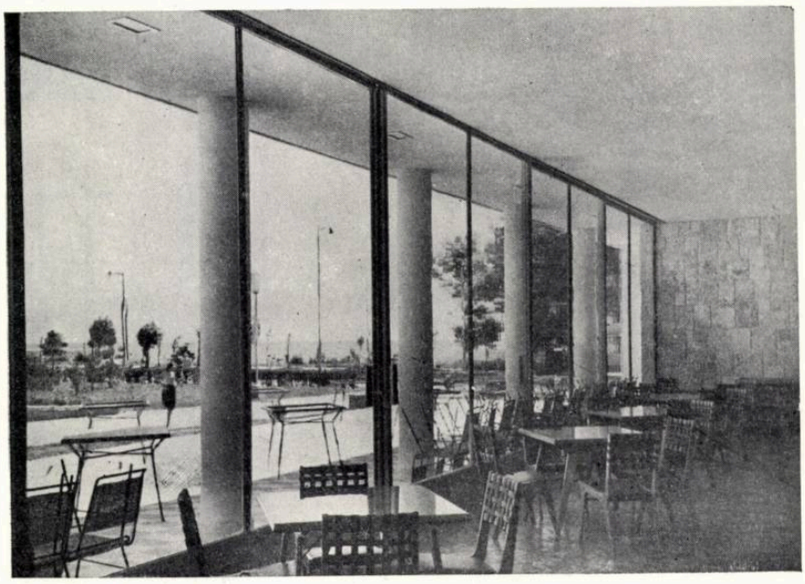

1. *Fațadă*
2. *Plan etaj curent*
   1. Vestibul — 2. Baie — 3. Dormitor — 4. Salon 5. Loggie
3. *Plan parter*
   1. Hol — 2. Salon — 3. Terasă — 4. Sala de mese — 5. Spălător — 6. Oficiu — 7. Intrare secundară — 8. Personal
4. *Interiorul scării*
5. *Vedere spre Vasile Roaită, de pe terasa superioară*
6. *Restaurantul de la parter*

4

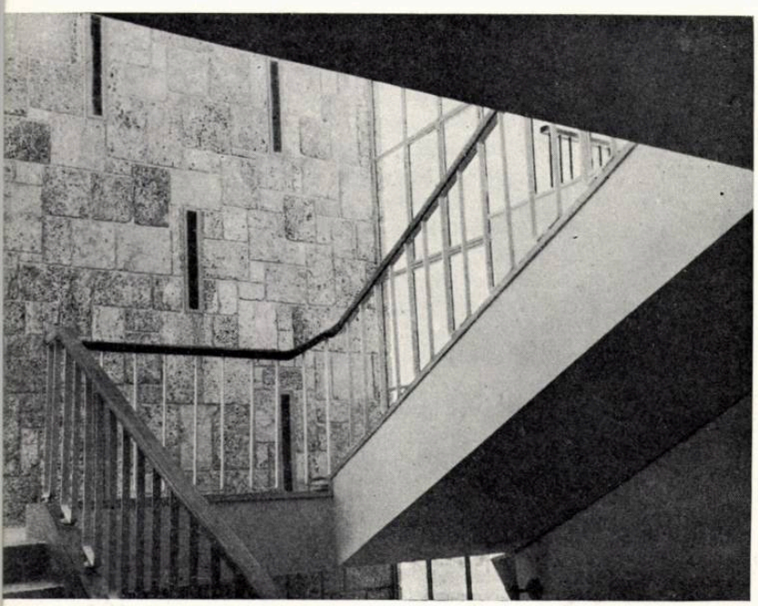

Blocul B

BLOCUL B ocupă o poziție importantă în frontul principal al ansamblului, închizînd împreună cu hotelul Belona un mare spațiu organizat arhitectural. Acest bloc dispune de cel mai mare confort, cuprinzînd 24 de apartamente, un hol de intrare și o sală de mese cu oficii, la parter, iar la nivelul 5, o mare terasă, în parte acoperită.

Apartamentele sînt compuse din vestibul, o cameră de baie completă, dulapuri înzidite, dormitor, salon și loggie. Parterul cuprinde un hol spațios și o sală de mese cu oficiu, spălător și două camere de serviciu. Holul și sala de mese comunică cu exteriorul prin pereți vitrați. Sala de mese se continuă în exterior cu o terasă. Scara este tratată larg, casa scării fiind scoasă din clădire și avînd pereții laterali de sticlă și cel frontal din piatră de Techirghiol. Ultimul nivel, terasa, oferă o priveliște excepțională asupra mării și lacului Techirghiol, cuprinzînd o porțiune de litoral care se întinde de la Constanța pînă la Vasile Roaită.

CARACTERISTICI GENERALE ȘI CONDIȚII DE REALIZARE — Traveea camerei variază între 3 m (la blocurile A) și 2,80 m (la blocul C). Lumina camerelor este de 2,50 m.

Suprafața totală desfășurată :

$$\frac{m^2}{pat} = \frac{23\,031}{1\,528} = 15{,}00\ m^2/pat$$

Suprafața de teren aferent :

$$\frac{m^2}{pat} = \frac{74\,110}{1\,528} = 49{,}1\ m^2/pat$$

Cost total fără dotări: 17 362 lei/pat.

Cost total cu dotări: 21369 lei/pat.

Proiectul a fost început la 20 august 1957, șantierul s-a deschis la 15 septembrie 1957, iar clădirile au fost date în folosință la zece luni de la comanda proiectului și la nouă luni și jumătate de la deschiderea șantierului. Lucrările de construcție s-au desfășurat în timp de iarnă.

Pentru arhitect, proiectarea unui ansamblu de asemenea anvergură și într-un astfel de loc pune problema stabilirii caracterului întregii localități pentru viitor. Ansamblul nou aduce o notă diferită, care este aceea a unei organizări de proporții mari, care contrastează și își subordonează aspectul orașului vechi, dezvoltat individualist.

1

2

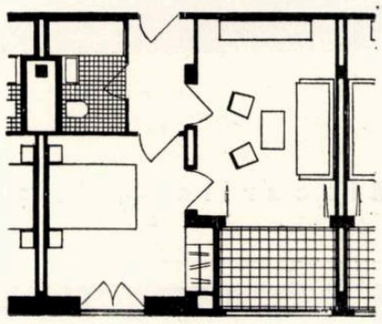

1. *Vedere din interiorul ansamblului*
2. *Detaliu de apartament*
3. *Fațada principală a blocului cu apartamente*

3

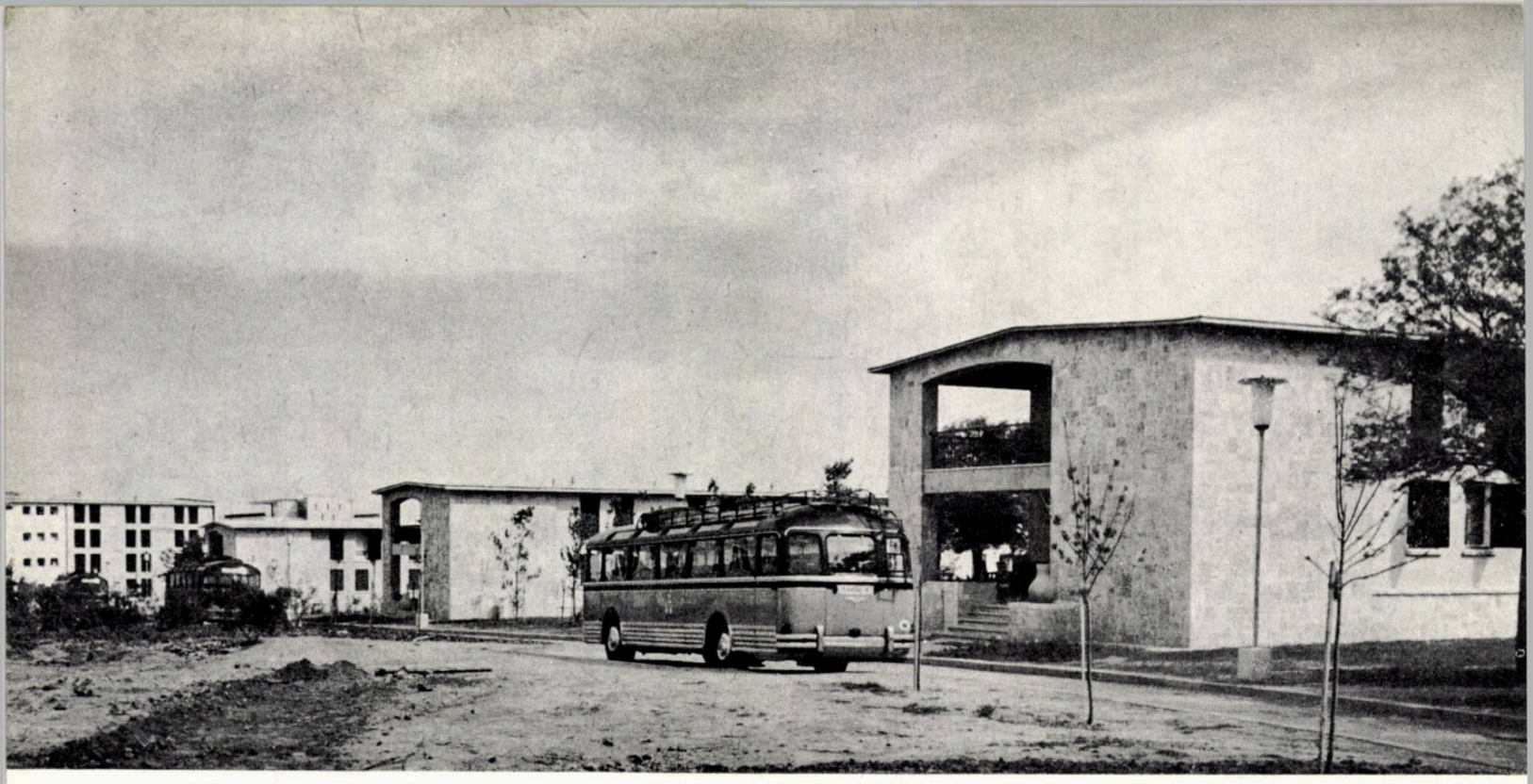

1

Blocurile C, C_6 și E

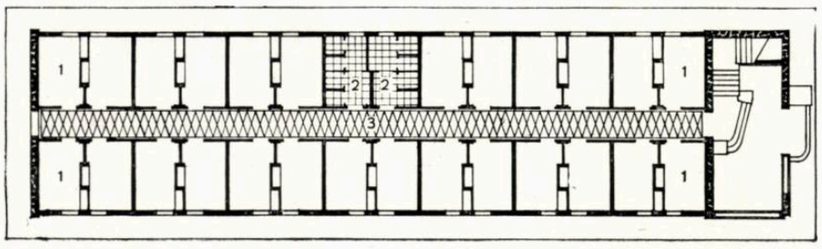

2

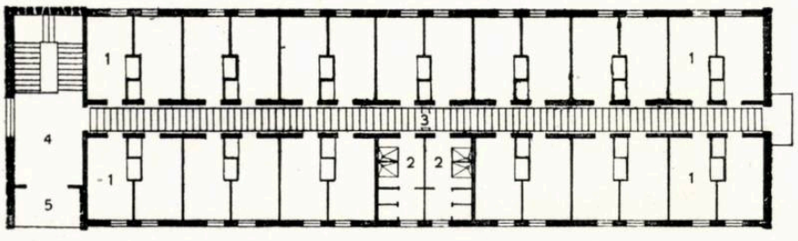

3

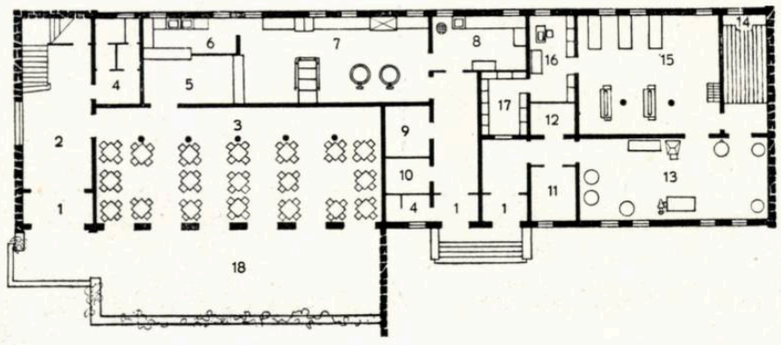

4

1. *Vedere din interiorul ansamblului — Blocurile C*
2. *Plan parter*
   1. Cameră — 2. Grup sanitar 3. Culoar
3. *Plan etaj*
   1. Cameră — 2. Grup sanitar 3. Culoar — 4. Hol — 5. Loggie
4. *Casă de odihnă, bloc C_6 — Plan parter*
   1. Vestibul — 2. Hol — 3. Sală de mese — 4. Grup sanitar 5. Oficiu — 6. Spălător vase și veselă — 7. Bucătărie — 8. Preparări — 9. Cameră ventilație 10. Cămară — 11. Primire 12. Depozit de materiale 13. Spălătorie — 14. Uscătorie 15. Călcătorie — 16. Reparație 17. Depozit de expediție 18. Terasă
5. *Casă de odihnă, bloc C_6 — Detaliu de plan*

5

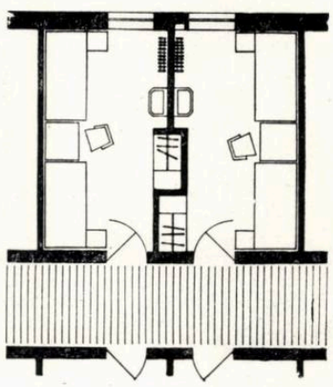

BLOCURILE TIP C — Cu un standard ceva mai redus, camerele blocurilor tip C sînt dotate cu lavabou și dulapuri înzidite. Blocurile pe parter și etaj, fără loggii la camere, au o arhitectură simplă, holuri complet deschise situate la capete către parcul interior și formînd terase mari, umbrite. Monotonia care ar putea rezulta din repetarea unor elemente similare este aici înlăturată prin coloritul diferit și prin varietatea pe care o oferă spațiul verde înconjurător.

BLOCUL C_6 este blocul destinat cazării personalului de serviciu în timpul sezonului și a personalului permanent în timpul iernii. De aceea, camerele sale sînt prevăzute cu încălzire centrală și vor diferi ca dimensiuni de celelalte încăperi ale blocurilor C. Parterul acestui bloc cuprinde sala de mese și bucătăria personalului (cu o capacitate de 100 de persoane simultan) și spălătoria întregului complex. Aceasta din urmă face parte din serviciile grupate în incinta comună a grupului de serviciu.

BLOCUL TIP E diferă de celelalte, datorită poziției sale. Blocul E va forma latura unei viitoare piețe a orașului, de aceea are parter și două etaje, parterul fiind ocupat cu magazine. Încăperile de la etaje sînt identice cu cele ale blocurilor C.

6

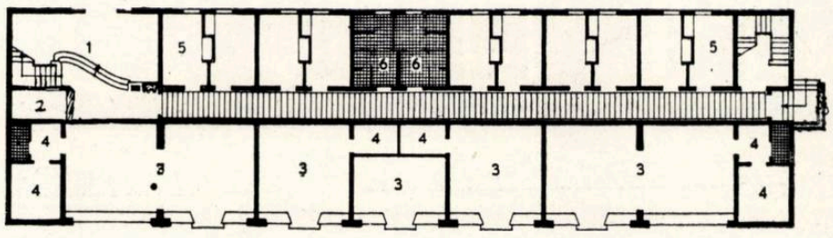

7

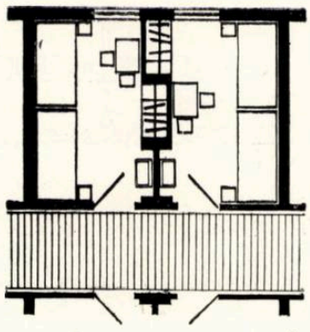

8

9

6. *Bloc E — Fațada cu magazine*
7. *Bloc E — Plan parter*
1. Hol — 2. Administrație — 3. Magazine — 4. Depozite — 5. Cameră 6. W.C.-duș — 7. W.C. magazin
8. *Casă de odihnă, bloc C — Detaliu de plan*
9. *Fațada spre curte a blocului de locuințe pentru perrsonal*

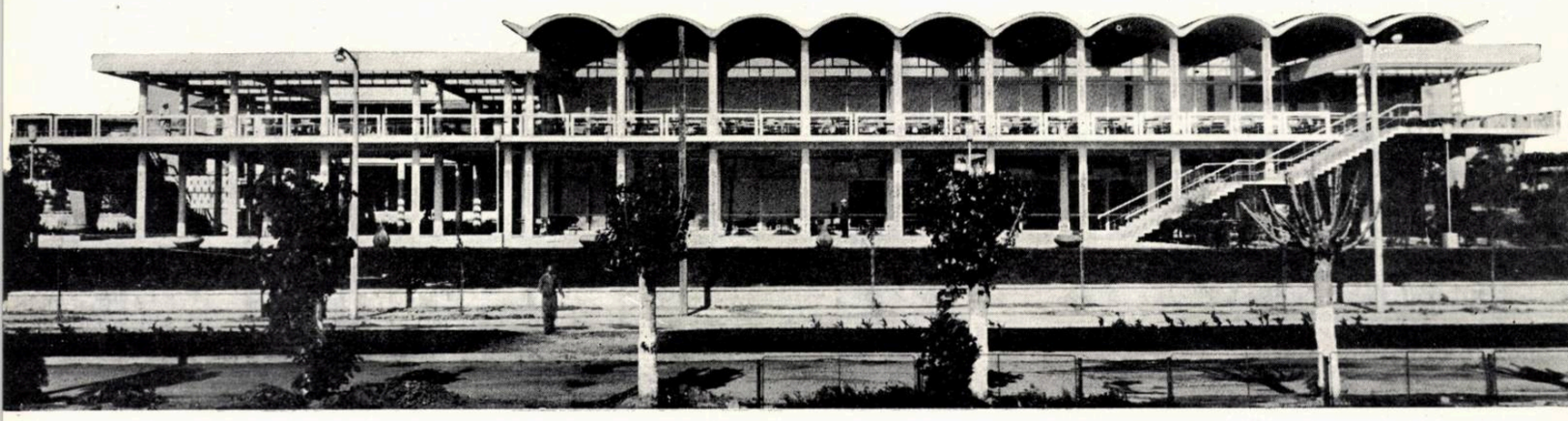

1

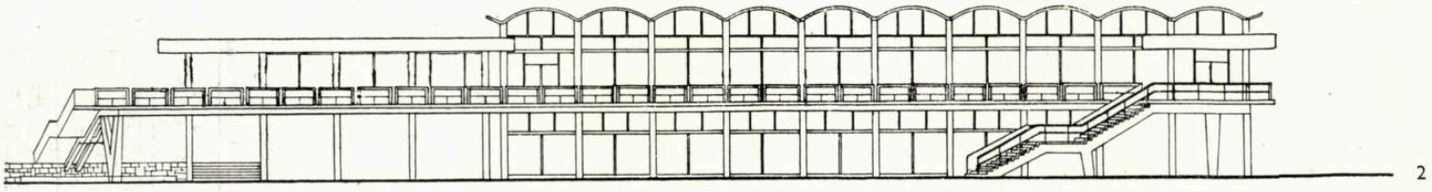

2

Blocul D (restaurant-club)

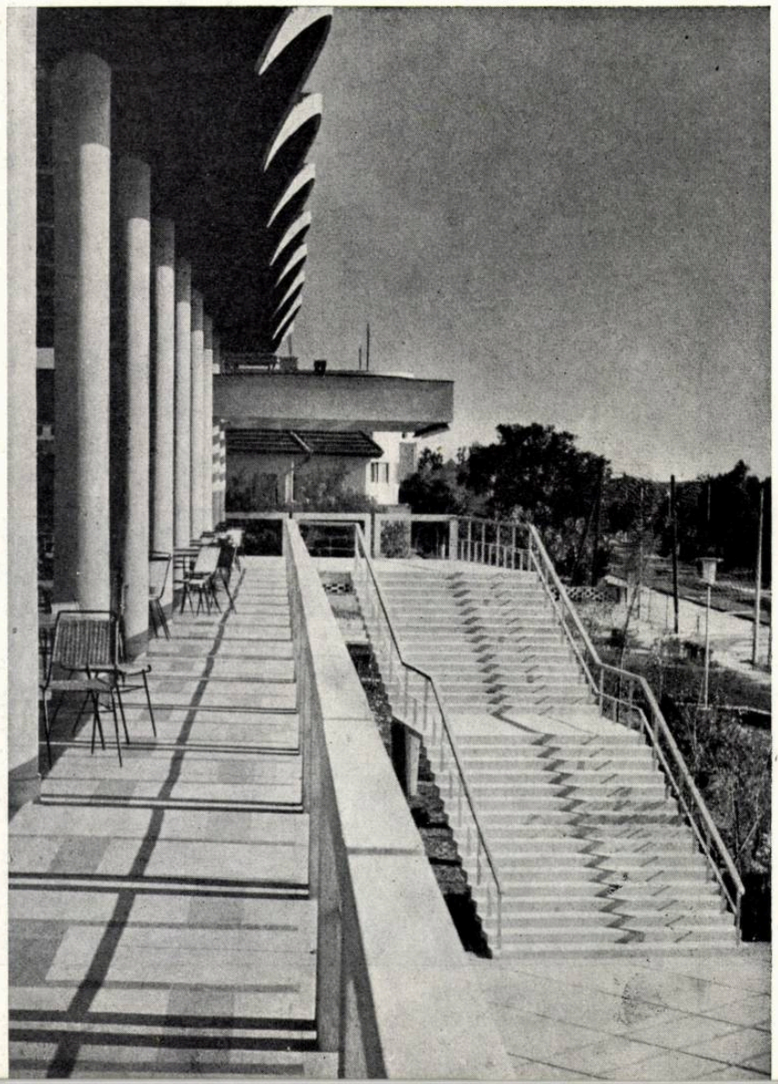

3

BLOCUL D este cel care grupează funcţiunile comune şi de serviciu. Acestea sînt: cantina-restaurant, clubul, barul, cofetăria, magazinele, centrala termică, fabrica de gheaţă, laboratorul de cofetărie, depozitele generale etc.

În sălile şi pe terasele restaurantului se serveşte masa la 750 de persoane simultan. În barul cofetăriei şi pe terase se reunesc seara, la dans, sute de persoane. Asemenea aglomerări de oameni pun problema scării arhitecturale şi aduc în prim plan dificultatea creării unei ambianţe corespunzătoare.

Deşi organizarea mesei este similară cu aceea a cantinelor obişnuite, construcţia aceasta nu trebuie să fie numai un mecanism de hrănit oamenii. Spaţiile mari, de neînlăturat, trebuie să pară degajate, proporţiile să reiasă, nu din necesitatea de a adăposti un mare număr de oameni, ci dintr-o tratare generoasă, de amplă respiraţie arhitecturală. Fragmentarea în paliere mici pentru a îndepărta impresia de tumult este greu realizabilă din cauza limitelor distanţelor de deservire. Numai o puternică întrepătrundere a spaţiului interior şi exterior, referirea sutelor de oameni la spaţiul nelimitat, putea duce la realizarea unei arhitecturi care, satisfăcînd funcţiunea, să-şi păstreze proporţiile. Acesta este rostul pereţilor glisanţi de sticlă, al curţii interioare pe două niveluri, al teraselor acoperite cu un grătar care opreşte soarele, dar lasă liberă circulaţia aerului. Terasele largi, acoperite, continuă în exterior sălile de mese, cu care se unifică în momentul în care 50% din pereţii de sticlă sînt înlăturaţi prin glisare.

Etajul public este în întregime ocupat de sălile de mese ale cantinei. Accesul la etaj se face prin două scări largi, pornind de la terasele parterului, tratate ca planşee înclinate care leagă cu continuitate plastică cele două planşee orizontale. Tot la etaj se află oficiile, spălătoarele, bucătăria. Partea de deservire a bucătăriei este suplimentată cu o încăpere denumită distribuţie şi legată prin oficiu de sala dinspre sud. Această încăpere este prevăzută cu două mese calde şi spălător. Existenţa acestei încăperi era necesară pentru scurtarea distanţelor de deservire. Bucătăria caldă şi rece, oficiul şi spălătoarele sînt dotate cu utilaj

DETALII DE TÎMPLĂRIE METALICĂ

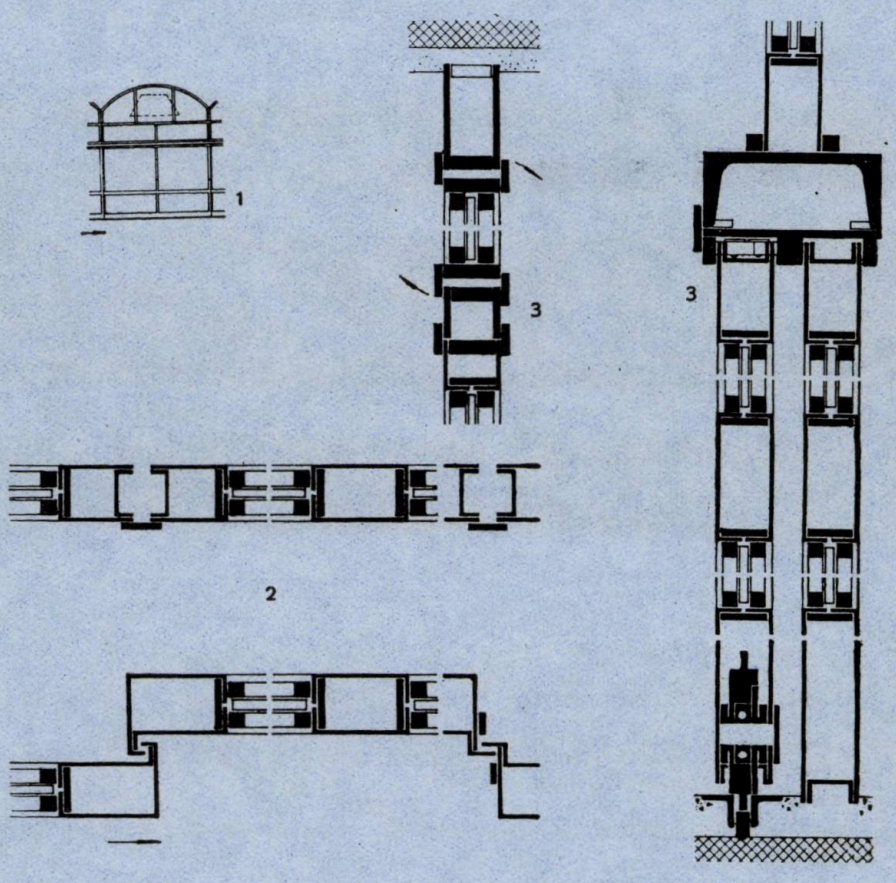

Detaliu de tîmplărie metalică la restaurantul complexului Eforie I
1. Elevație — 2. Secții orizontale — 3. Secție verticală

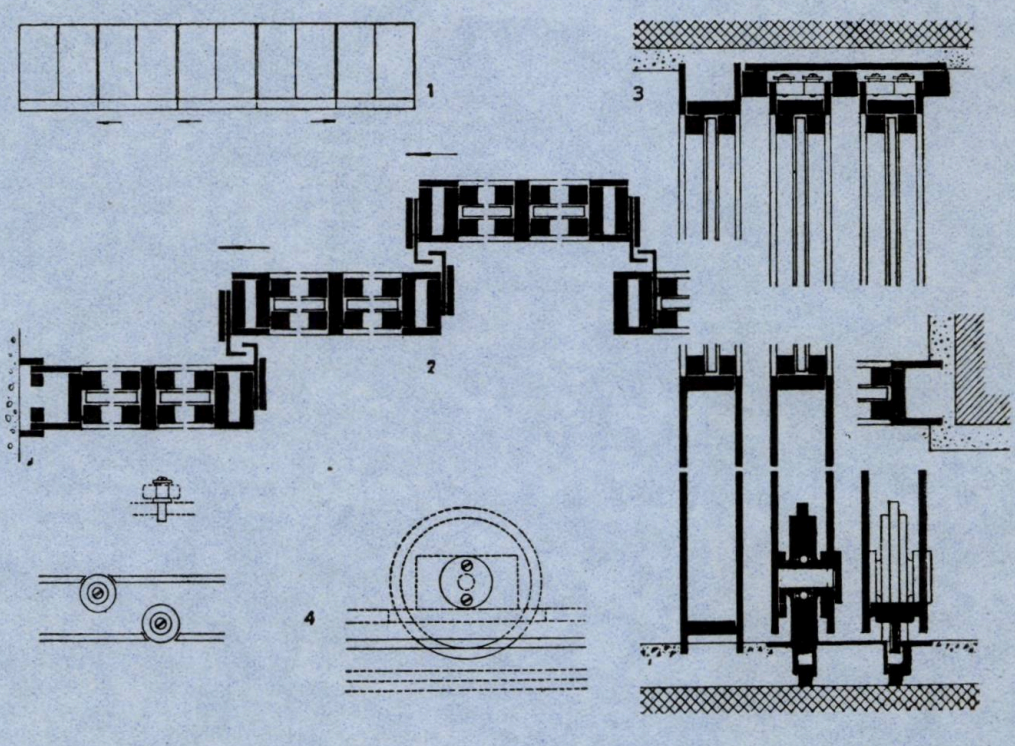

Detaliu de tîmplărie metalică la blocul B al complexului Eforie I
1. Elevație — 2. Secție orizontală — 3. Secții verticale — 4. Detalii de glisare

Blocul D

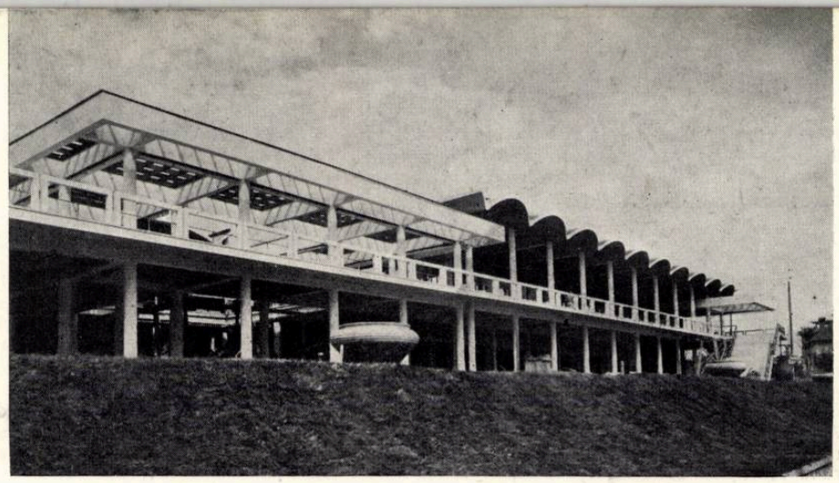

4

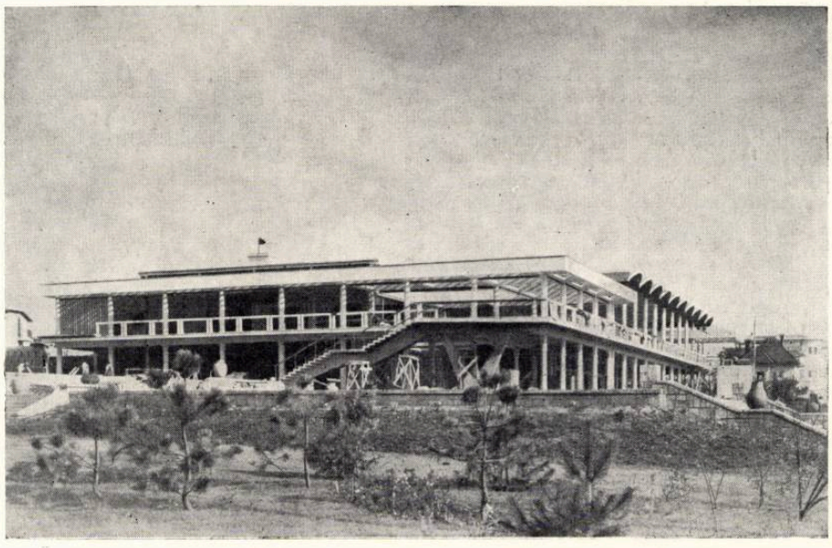

5

1. *Cantină-restaurant-club*
   Fațada principală
2. *Fațada spre mare a restaurantului*
3. *Scara principală*
4. *Fațada spre bulevard*
5. *Fațada spre incintă*
6. *Clubul și ringul de dans, noaptea*

6

modern, parte importat, parte realizat la noi în țară. Părțile publice ale parterului cuprind o mare sală de bar-cofetărie, continuată către mare cu o terasă largă și având de o parte, în curtea interioară, un spațios ring de dans și loc pentru orchestră. Pe fațada de sud, sub portic, se află magazinele, o frizerie, un salon de coafură, o farmacie-drogherie și un magazin cu ziare, reviste, țigări. Parterul cu servicii cuprinde, în jurul curții de serviciu, partea de primire a alimentelor, preparările, depozitele, mari depozite frigorifice, vestiarele personalului, oficiul și spălător pentru bar, laboratorul de înghețată și cel de cofetărie, fabrica de gheață și centrala termică. Accesul publicului la grupul cantină-restaurant-bar se face printr-o piață de degajare care unește căile principale de acces ale incintei. Primele observații asupra funcționării complexului arată că această piață de degajare era foarte necesară și își îndeplinește funcțiunile așa cum se prevedea în proiect. În general, se poate constata că acest complex de organisme publice și de serviciu reunite într-o singură clădire funcționează conform prevederilor proiectului. Inițial au existat unele deficiențe de funcționare a barului-cofetărie, rezultate dintr-o greșită înțelegere a celor care exploatează localul; în urma discuțiilor, aceste deficiențe au fost înlăturate. Tot în cursul exploatării s-a putut constata că lipsa de prevedere în proiect a unor locuri speciale pentru panourile propagandistice ale O.N.T. și pentru difuzoarele radiofonice a dus la instalarea lor în locuri întîmplătoare, dînd uneori aspecte dezagreabile.

Un efect interesant îl dă luminarea de noapte cu tuburi fluorescente, cînd contururile clădirii dispar și pereții de sticlă lasă să se vadă perfect interioarele populate, dînd o valoare deosebită structurii și plafoanelor.

Constructiv, clădirea este o structură de beton armat păstrată aparentă în cea mai mare parte. Procentul de cărămidă utilizat este foarte mic în raport cu volumul clădirii.

Acoperirea spațiilor mari de peste etaj s-a rezolvat cu pînze subțiri de beton. Aceste pînze soluționează economic problema acoperirii spațiilor mari și constituie elemente arhitecturale interesante. Sala, dispusă paralel cu marea, este învelită cu unde de beton pe deschiderea de 4,30 și 13,50 m adîncime. Acoperișul astfel format este separat de zidul plin al oficiului prin intermediul unei frize de sticlă. Acest procedeu a fost utilizat pentru a completa impresia de ușurință a plafonului. Planșeul peste parter a fost rezolvat constructiv cu nervuri dese, aspectul plastic fiind satisfăcător. Sala, orientată către sud, este acoperită cu o singură pînză de beton armat pe 8,6 m deschidere și 17,2 m lungime. Tîmplăria metalică, din tablă presată la sălile de mese și de club, cu mari foi glisante și părți fixe, tîmplăria de beton, fixă și cu ochiuri metalice mobile de la bucătării și servicii, au constituit experiențe de proiectare, execuție și funcționare din care se pot trage învățăminte prețioase. O experiență interesantă o constituie și cele două scări exterioare rezolvate din plăci subțiri de beton armat care reazemă pe două grinzi centrale; acestea, la rîndul lor, reazemă — în cazul scării de pe fațada de est — pe doi stîlpi de beton sub cele două paliere. Scara de pe fațada de sud, mai scurtă decît prima, deoarece rezolvă o diferență de nivel mică, și-a găsit o soluționare logică într-o rezemare inițială pe două puncte care se unifică într-o singură fundație. Acest reazem în formă de V primește o grindă dublă cu secțiune variabilă pe care reazemă placa armonică a scării.

Arh. N. Stopler

1. *Terasa restaurantului*
2. *Interior din sala restaurantului*
3. *Fațada laterală a restaurantului*
4. *Plan etaj*

   1. Depozit — 2. Săli de mese — 3. Terase 4. Gol — 5. Oficiu — 6. Distribuție — 7. Spălător — 8. Ascensor — 9. Băuturi — 10. Ceai-cafea-lapte — 11. Pîine — 12. Spălător veselă 13. Spălător vase — 14. Cămară — 15. Tablouri electrice — 16. Sas — 17. Depozit mobilier 18. Ascensor — 19. Ventilatoare — 20. Bucătărie — 21. Predare — 22. Grătar — 23. Depozit sală
5. *Detaliu de scară*
6. *Plan parter*

   1. Farmacie — 2. Debit — 3. Frizerie — 4. Coafor — 5. Hidrofoare — 6. Fabrica de gheață 7. Patiserie — 8. Frigorifer — 9. Ring de dans 10. Orchestră — 11. Spălător — 12. Laborator înghețată — 13. Ascensor — 14. Vestiare 15. Cofetărie — 16. Bar — 17. Depozit de băuturi — 18. Depozit de produse uscate 19. Tablouri electrice — 20. Grup frigorific 21. Sala de club — 22. Depozit club — 23. Sala mașini — 24. Depozit inventar — 25. Depozit săptămînal — 26. Preparare pește — 27. Preparare carne — 28. Centrală termică — 29. Preparare legume — 30. Birou — 31. Primire alimente — 32. Curte de serviciu — 33. Platformă de descărcare

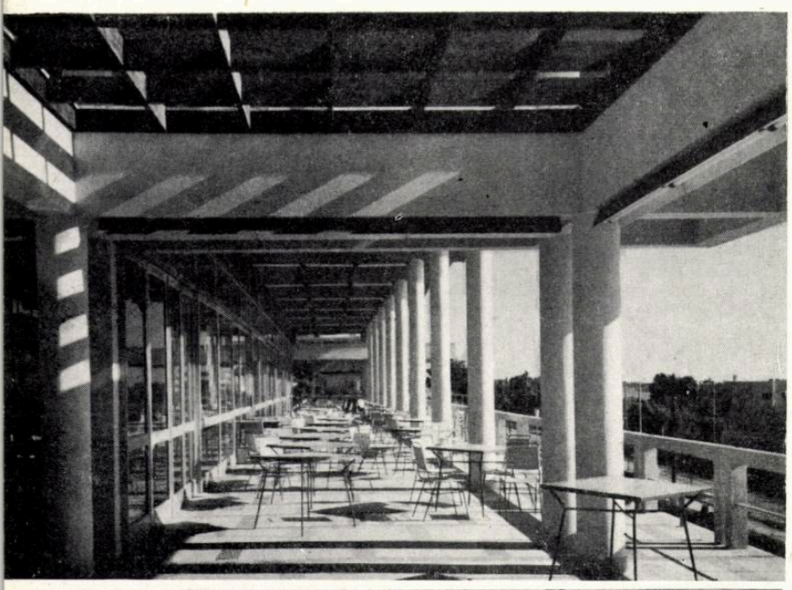

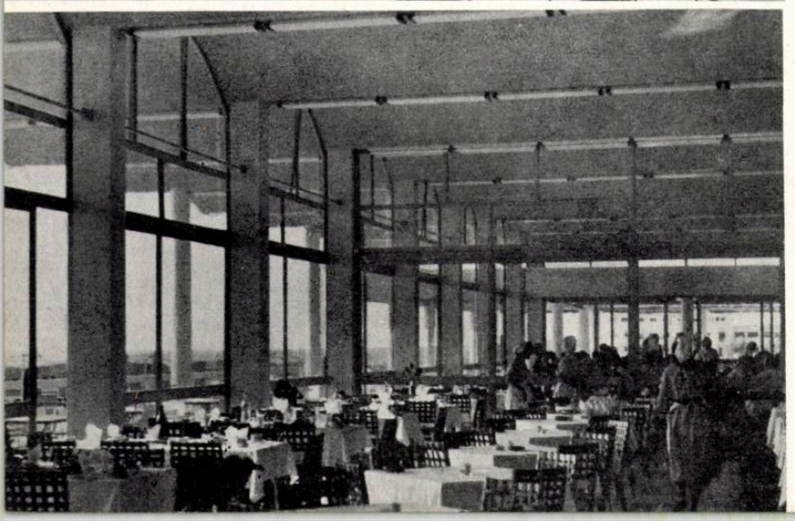

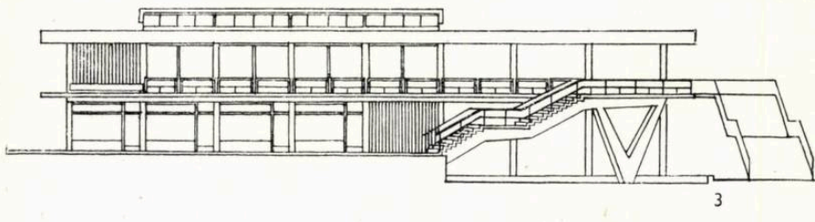

3

4

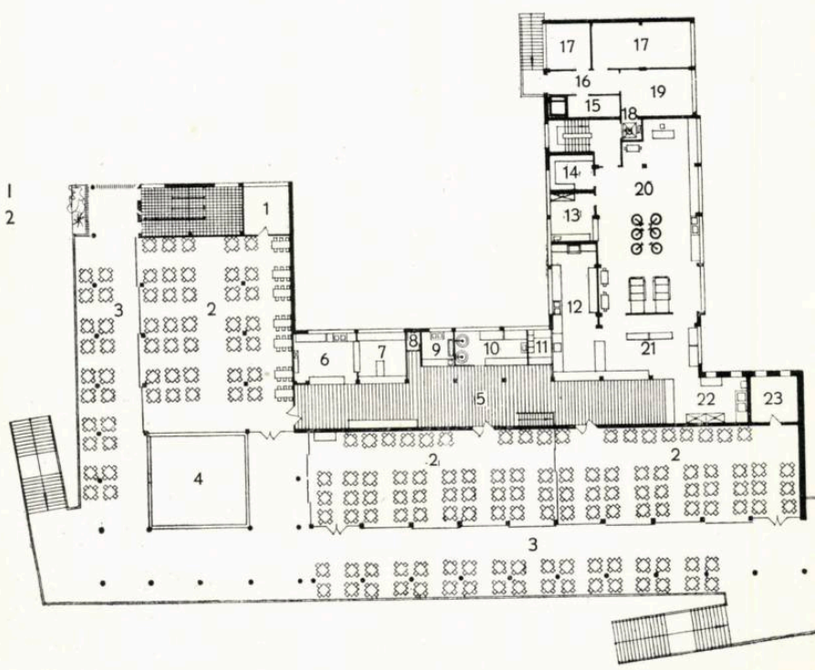

5

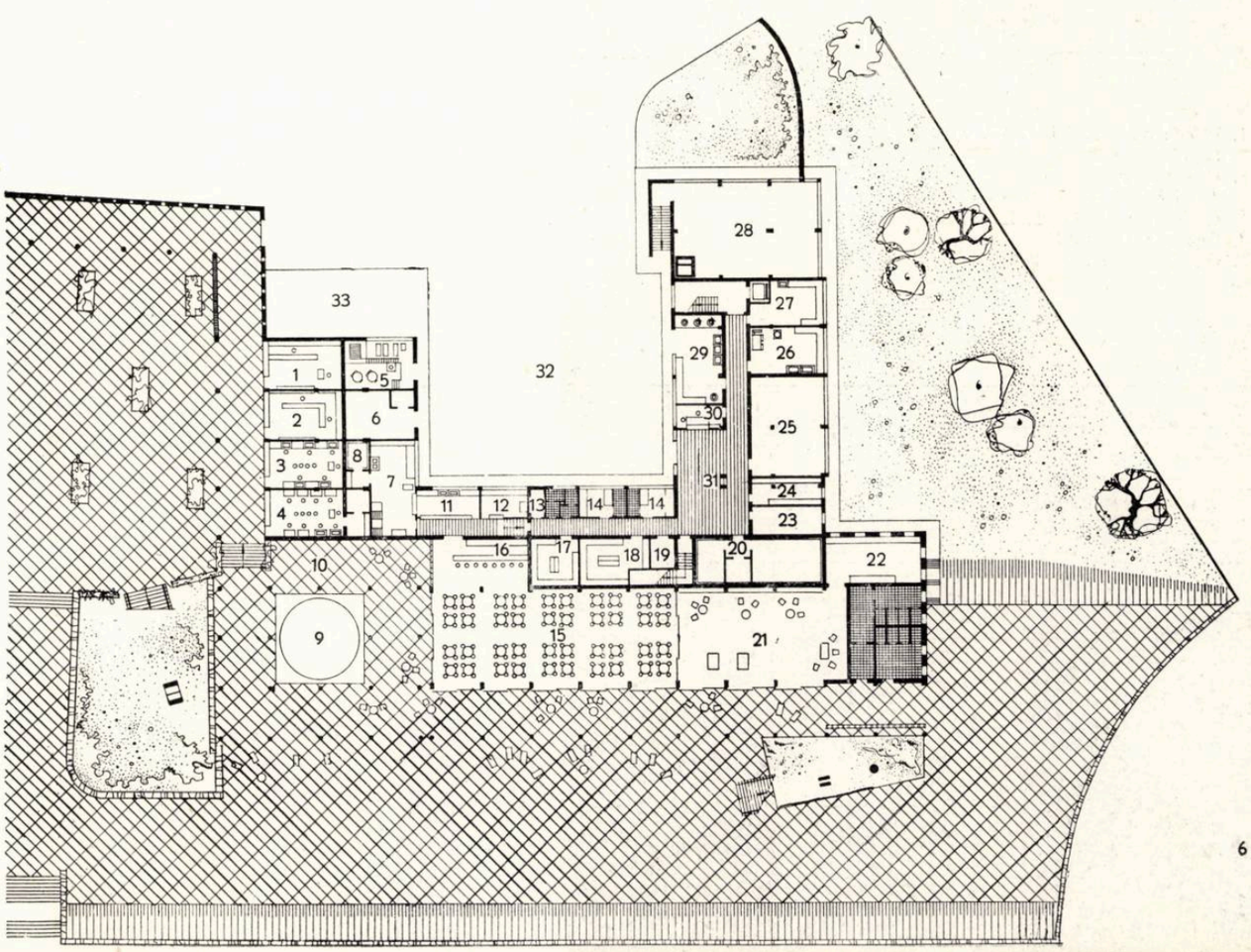
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33

6

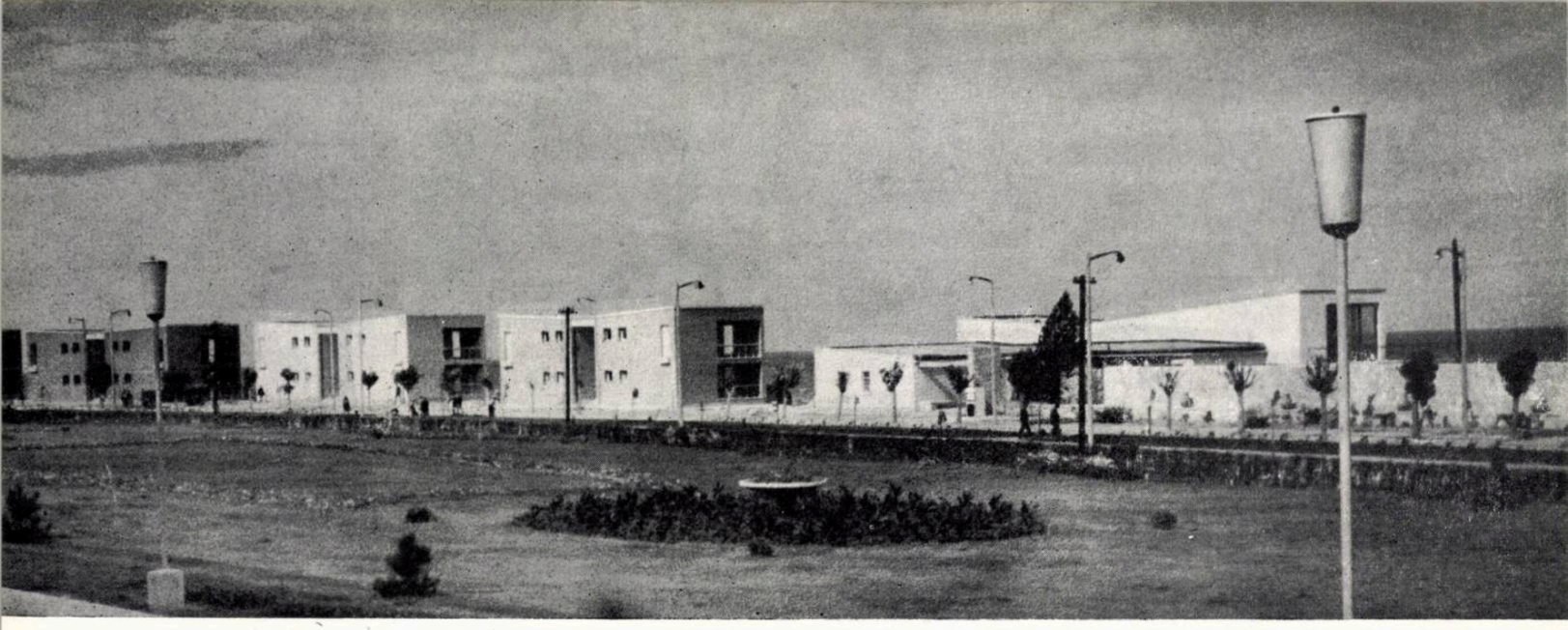

1

Grup de vile cu 4 apartamente la Eforie

Autor, arh. N. Stopler

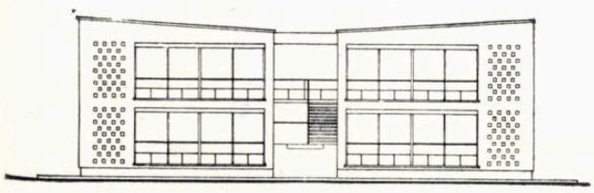

2

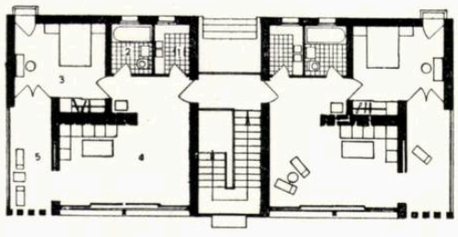

3

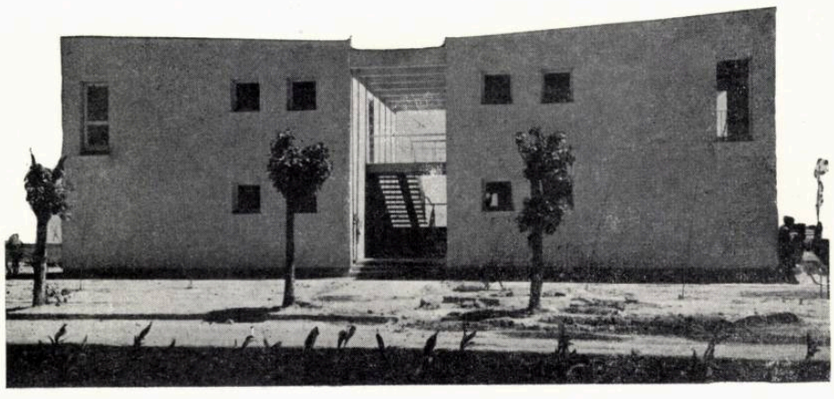

4

1. *Fațada ansamblului de vile spre bulevard*
2. *Fațada spre mare*
3. *Plan parter*
   1. Chicinetă — 2. Baie — 3. Dormitor
   4. Camera de zi — 5. Terasă acoperită
4. *Fațada spre stradă*
5. *Fațada spre mare*

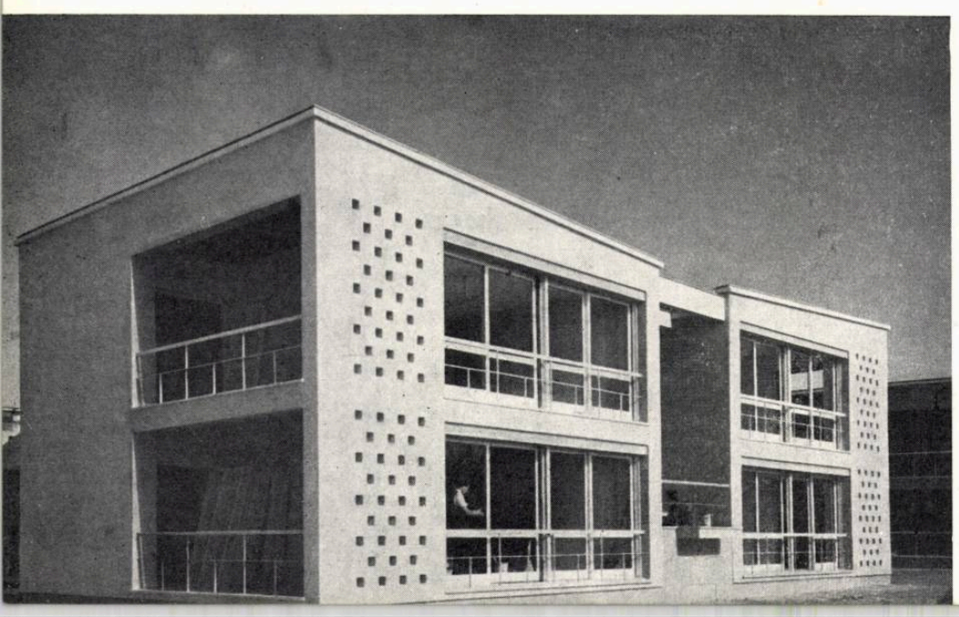

5

Proiectarea unui grup de vile pe malul mării pune dubla problemă a tipizării economice și a caracterului corespunzător locului în care vilele urmează a fi construite.

Cele patru vile, fiecare cu cîte 4 apartamente, se află pe un teren îngust, mărginit la est de căderea falezei și la vest de b-dul Tudor Vladimirescu.

Cele 4 apartamente ale unei vile sînt perfect izolate, accesul la fiecare apartament făcîndu-se printr-un patio în care se află scara.

Fiecare apartament cuprinde: o cameră de zi, un dormitor, o chicinetă, baie și terasă.

Camera de zi este concepută ca o terasă cu frontul către mare complet vitrat, cu porțiuni glisante. Peretele opus este din piatră de Techirghiol.

Acoperirea cu pante către patio rezolvă scurgerea apelor fără apariția burlanelor pe fațade.

Construcția este realizată din zidărie portantă și planșee monolite de beton armat.

Vilă cu 2 apartamente la Eforie

Autor, arh. C. Lăzărescu

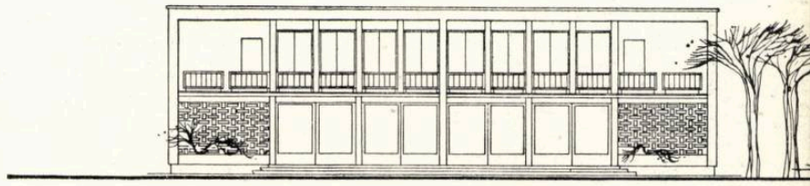

2

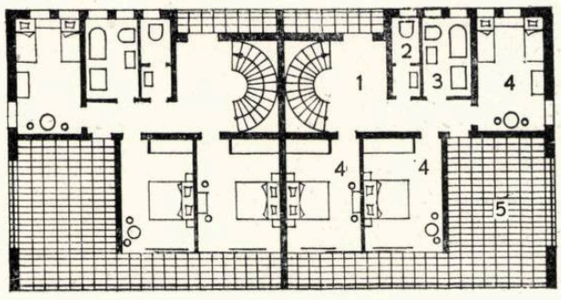

3

Pe faleza de la Eforie, în completarea frontului de vile existente, s-au mai realizat anul acesta cîteva vile de diferite mărimi.

Vila prezentată are două apartamente identice, fiecare cu parter şi etaj. La parter au fost amplasate serviciile şi piesele comune, iar la etaj, dormitoarele, toate completate cu terase pe faţadele către mare. Finisajele exterioare sînt realizate din terasit colorat şi praf de piatră.

1. *Faţada spre stradă*
2. *Faţada spre mare*
3. *Plan etaj*
   1. Hol — 2. W.C. — 3. Baie — 4. Dormitor
   5. Terasă acoperită
4. *Plan parter*
   1. Hol — 2. Cameră de zi — 3. Nişă pentru masă — 4. Bucătărie — 5. Cameră personal
   6. W.C.
5. *Faţada spre mare*

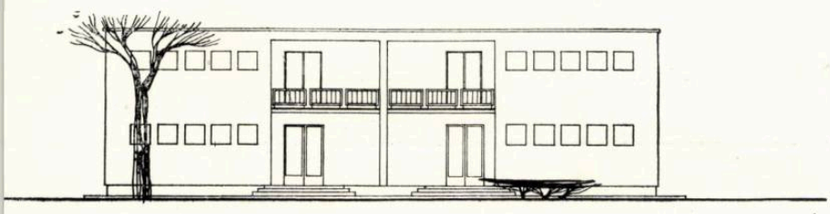

1

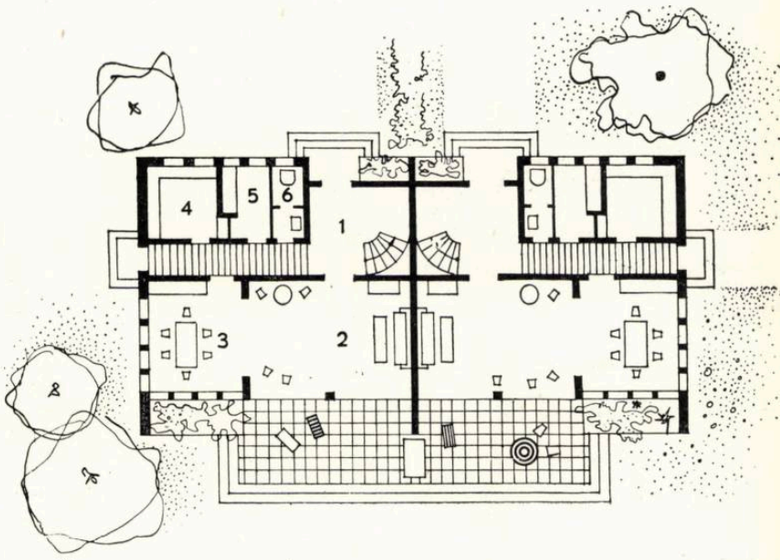

4

5

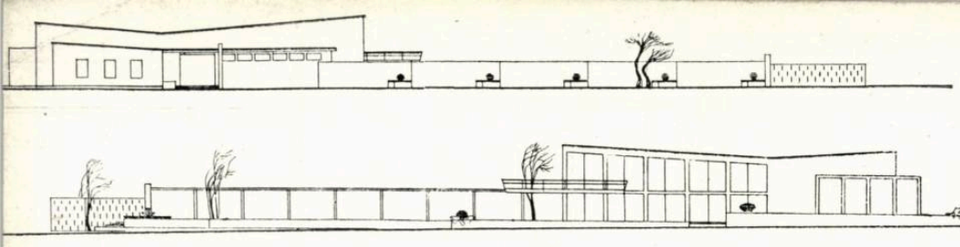

1

2

Club-restaurant

Autor, arh. C. Lăzărescu

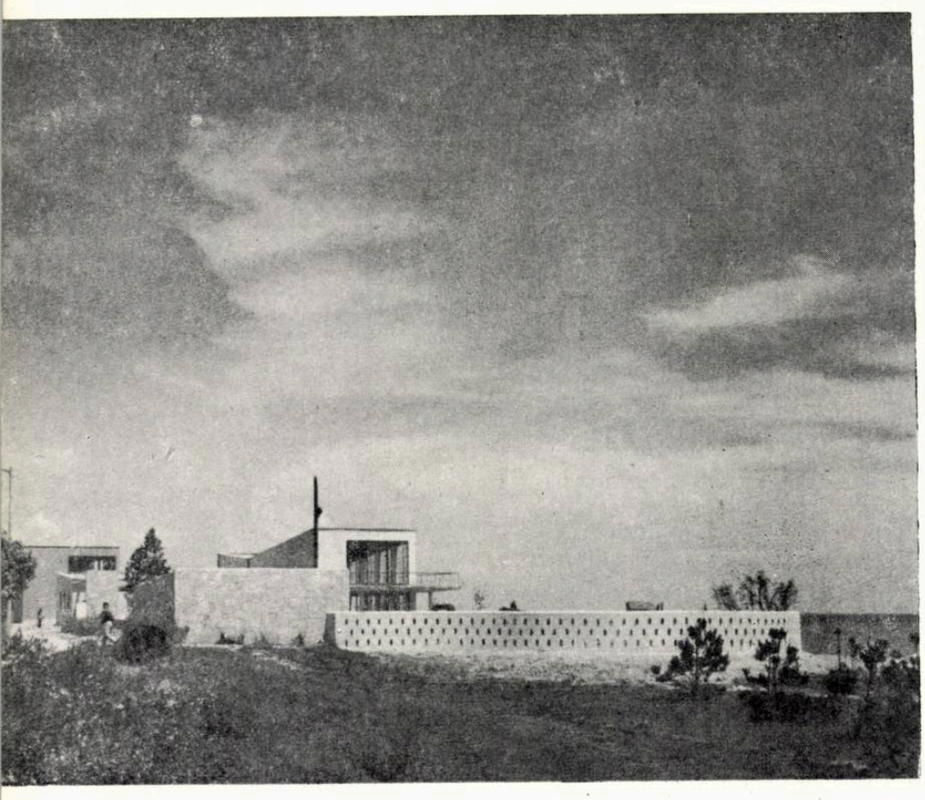

3

În completarea ansamblului de vile de pe faleza de la Eforie s-a realizat şi un club cu restaurant pentru cca. 100 de persoane. Compoziţia de ansamblu a planului trebuia să se înscrie în terenul limitat de faleza mării şi bulevardul de cornişă.

Din holul de intrare, legat cu vestiarele şi grupurile sanitare, se accede în sala mare a clubului, coborînd spre grădină sau urcînd spre terasa superioară. Restaurantul, amplasat spre nord, are o parte de deservire mai redusă ca spaţiu, deoarece beneficiază de spaţiile de depozitare şi de preparaţie ale restaurantului ansamblului mare de case de odihnă.

Clubul este completat cu grădini şi terase acoperite şi descoperite. Deschiderea volumului sălii clubului spre sud-est şi amplasarea terasei superioare caută să valorifice o perspectivă deosebit de frumoasă spre localitatea Vasile Roaită, în lungul cordonului litoral care o leagă de Eforie.

Construcţia este pe ziduri portante şi cadre de beton armat; tîmplăria, metalică, cu uşi glisante; tencuielile interioare şi exterioare, din terasit. Stîlpii pergolei au fost turnaţi în tuburi de azbociment rămase aparente.

Construcţia a fost începută în decembrie 1957 şi dată în folosinţă în iunie 1958.

Arh. C. Lăzărescu

Casa sanatorială C. F. R. la Eforie

Autori, arhitecţii S. Mendel, S. Tanach

Schiţa de sistematizare a localităţii Eforie prevede o zonă de construcţii sanatoriale care să asigure condiţii de cură, odihnă şi îngrijire medicală pentru salariaţii diferitelor întreprinderi şi instituţii.

Pe această linie a fost proiectată şi actualmente se află în curs de execuţie, casa sanatorială a Direcţiei Regionale C.F.R. Bucureşti.

Amplasată de-a lungul bulevardului Tudor Vladimirescu, în zona de N—E a localităţii Eforie, casa sanatorială C.F.R. se încadrează în frontul principal al falezei, beneficiind de vederea deschisă spre mare.

Perspectiva largă către mare este avantajată şi de existenţa unui teren coborînd spre mare, folosit prin crearea unei terase mari la nivelul parterului ridicat la cca. 2 m deasupra nivelului străzii.

1. *Perspectivă*
2. *Plan parter*
   1. Hol — 2. Club — 3. Administraţie — 4. Cabinet medical — 5. Sală de gimnastică — 6. Restaurant — 7. Oficiu — 8. Pîine — 9. Spălător 10. Bucătărie — 11. Preparare peşte — 12. Preparare legume — 13. Preparare carne — 14. Depozit 15. W.C.-lavabou.
3. *Plan etaj curent*
   1. Cameră cu trei paturi — 2. Cameră cu două paturi — 3. Sas-vestibul 4. Duş cu lavabou şi W.C.
4. *Detaliu de plan*

1

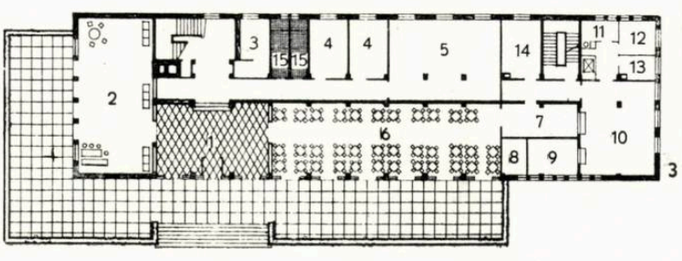

2

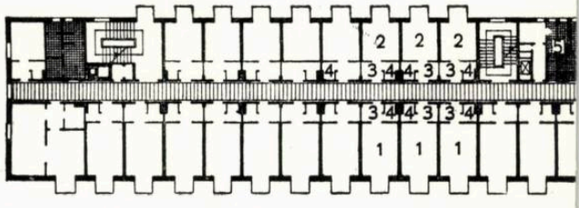

3

la Eforie

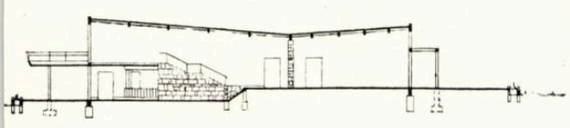

4

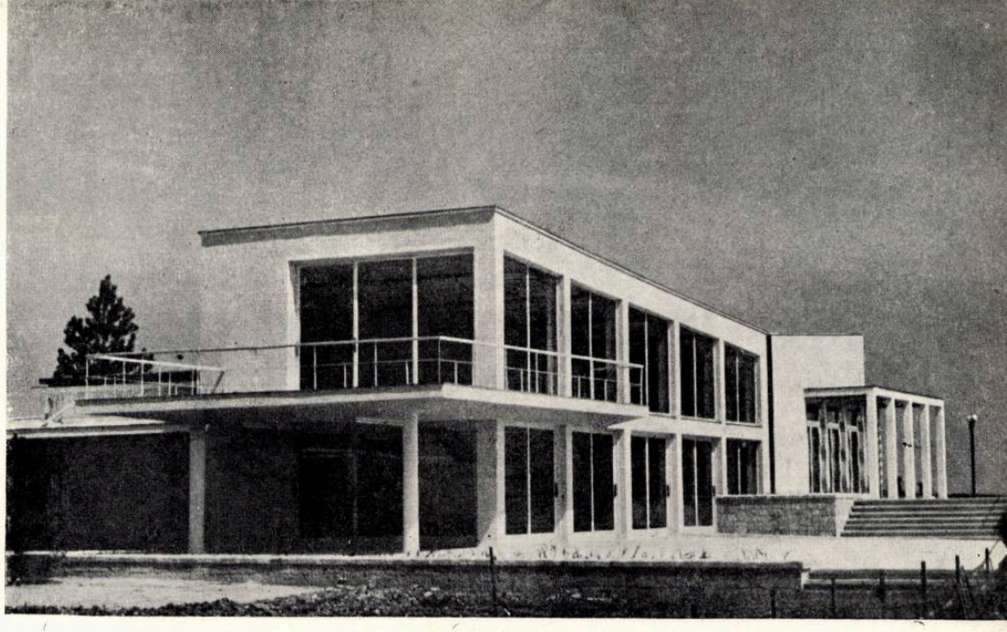

5

1. *Fațada spre stradă*
2. *Fațada spre mare*
3. *Vedere spre stradă*
4. *Secție*
5. *Vederea clădirii în execuție*
6. *Plan*
   1. Pergolă de intrare — 2. Hol — 3. Vestiare 4. W.C. bărbați — 5. W.C. femei — 6. Oficiu 7. Bar — 8. Club — 9. Sală restaurant — 10. Oficiu — 11. Spălător veselă — 12. Preparație 13. Cămară — 14. Cameră personal — 15. Boilere 16. W.C. personal — 17. Terasă restaurant 18. Terasă acoperită — 19. Terasă descoperită 20. Bazin

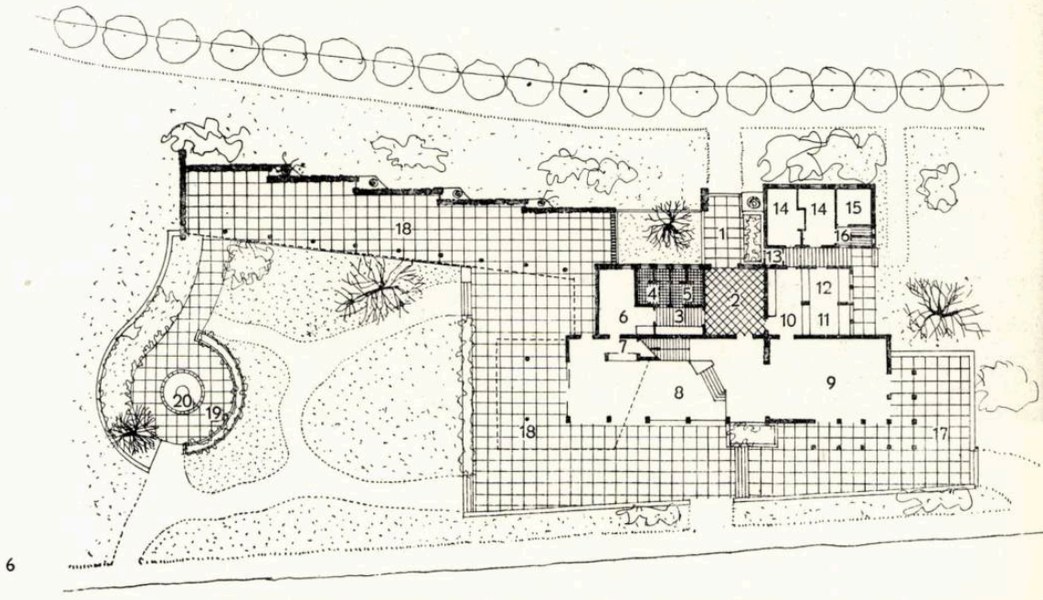

6

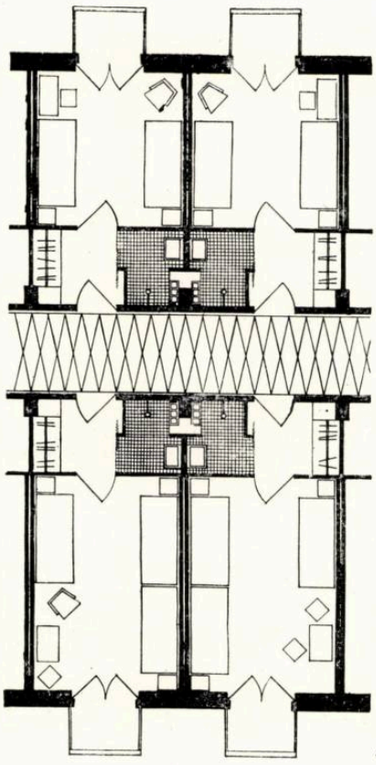

4

Programul, întocmit în colaborare cu Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale, prevede ca ea să funcționeze aproape în tot cursul anului (cu excepția lunilor friguroase de iarnă) și să cuprindă: recepția, clubul, cazarea, restaurantul, grupul medical și serviciile generale. Construcția are subsol, parter și 3 etaje, avînd o capacitate de 200 de paturi.

Parterul a fost rezervat pieselor comune, cazarea fiind rezolvată în cele 3 niveluri superioare.

Astfel, la parter se găsesc: holul cu cabina portarului și administrația, telefon și scara principală de acces la etaje.

Legată de hol se află o sală de club, deschisă spre sud către o terasă descoperită cu vedere la mare; clubul poate fi folosit și pentru proiecții cinematografice sau diverse reuniuni și manifestări artistice.

Tot cu accesul din hol se găsește și sala de mese, deschisă de asemenea către o terasă descoperită spre mare, avînd o capacitate de 100 de locuri. Anexele restaurantului sînt dispuse în parte la nivelul parterului (bucătăria, oficiul, spălătorii, preparări, cămară de zi), iar restul, la nivelul subsolului (depozite curente și depozite frigorifice).

Grupul medical menit să asigure tratamentul sanatorial este compus din două cabinete și o sală de gimnastică medicală; el este amplasat de asemenea la parter, cu acces ușor și direct din hol.

Etajele sînt rezervate cazării și cuprind camere cu cîte 3 paturi, orientate spre est, către mare și camere cu cîte două paturi orientate spre vest, însumînd un număr de 63 de paturi pe nivel, respectiv un total de 189 de paturi. Prin folosirea de celule de cazare diferite pe cele două laturi ale construcției, s-a urmărit obținerea unui număr mai mare de locuri pe latura care beneficiază de o mai bună orientare și de o vedere mai frumoasă. Celula de cazare este compusă din camera propriu-zisă, un vestibul cu dulap înzidit și o încăpere pentru duș cu lavabou. Fiecare cameră este dotată cu balcon, realizîndu-se astfel o deschidere mai largă către exterior și un aspect mai specific al fațadei. Palierele sînt completate cu cîte două grupuri sanitare și un oficiu cu monte-charge și punct de cădere a gunoaielor.

Serviciile generale sînt dispuse la subsol și cuprind spălătoria, uscătoria, călcătoria cu depozitul de rufe, sala cazanelor și atelierul mecanic. Tot la subsol, denivelat față de grupul serviciilor generale și folosindu-se soclul înalt al construcției pe latura de vest, au fost dispuse camerele pentru personalul de serviciu, locuința intendentului și un grup sanitar; camerele de personal au cîte 4 paturi și sînt dotate cu lavabouri. Etajele sînt legate de servicii pe verticală prin intermediul unei scări secundare.

În rezolvarea proiectului s-a folosit traveea de 3,40 m și o structură de beton armat monolit, impusă în special de funcțiile diferite de la parter, care cereau încăperi largi.

Indici:

Suprafața construită	750 m²
Suprafața desfășurată	3750 m²
Volumul	12 600 m³
Suprafața camerei cu 3 paturi	15,04 m²
Suprafața camerei cu 2 paturi ..	10,88 m²
Cost total	5 600 000 lei
Valoare/pat	29 600 lei

Arh. S. Mendel

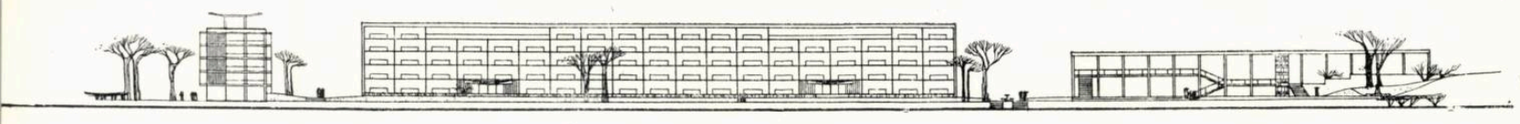

1

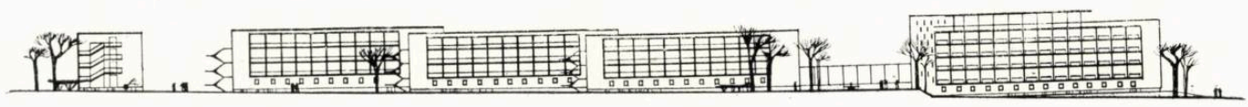

2

CENTRUL DE ODIHNĂ EFORIE II

3

Autor, arh. C. Lăzărescu
Coautori, arhitecții L. Popovici și N. Stopler
Institutul central pentru sistematizarea orașelor și regiunilor (I.C.S.O.R.)

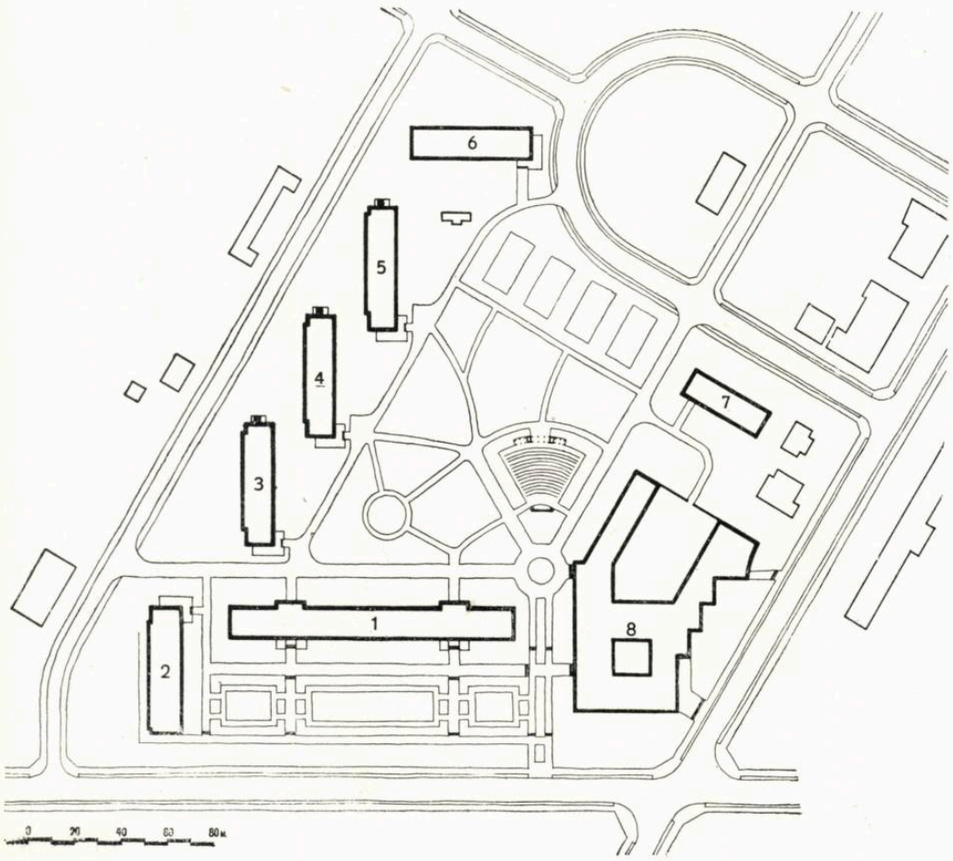

4

Noul ansamblu de case de odihnă, început de curînd, va asigura cazarea a cca. 2 000 de vizitatori. Amplasat între gară și șoseaua Constanța-Mangalia, beneficiază de o vedere deosebită către mare și ghiol și spre tot cordonul litoral care leagă Eforie de Vasile Roaită.

Programul — similar cu cel al primului centru de odihnă — prevede construirea a 1 000 de camere de cazare cu cîte două paturi, fiecare cu duș, w.c., lavoar, cu dulapuri înzidite și un mic vestibul-tampon către culoar. O cantină-restaurant, care va asigura deservirea în două serii, este completată cu un bufet-bar, ring de dans, serviciile anexe bucătăriei, cîteva magazine (frizerie, coafură, debit, drogherie, cadouri etc.), spălătorie, depozite, fabrică de gheață, de sifoane, garaje etc.

Față de primul centru de odihnă, se asigură un confort mai ridicat, toate camerele avînd grup sanitar complet și loggii sau balcoane.

Compoziția generală a ansamblului trebuie să țină seama, pe de o parte, de principiul separării complete a funcțiunilor, adoptat la toate ansamblurile de pe litoral, iar pe de alta, de amplasamentul deosebit, cu o pantă ușoară spre mare (sud-est) și o vedere excepțională spre plajă, mare și lac. De asemenea, trebuie ținut seama și de faptul că acest ansamblu este văzut de la mare distanță — cca. 3 km — constituind elementul major la intrarea în stațiunea Eforie, venind dinspre sud.

Prima soluție propusă căuta să asigure vederea liberă la mare și spre lac a unui număr cît mai mare de camere (80%).

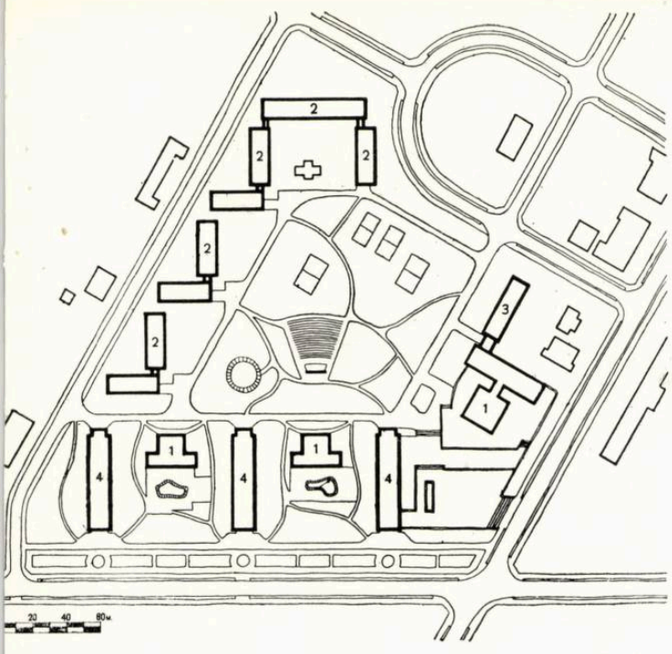

5

1. *Desfășurare spre sud*
2. *Desfășurare spre vest*
3. *Vedere perspectivă*
4. *Plan de situație*
   1. Bloc A — 2. Bloc B — 3. Bloc C_1 — 4. Bloc C_2 — 5. Bloc C_3 6. Bloc C_4 — 7. Bloc cazare personal — 8. Restaurant
5. *Plan de situație (varianta I)*
   1. Restaurant — 2. Pavilioane de cazare vizitatori p + 3 etaje 3. Pavilion cazare personal 4. Pavilioane cazare vizitatori p + 11 etaje
6. *Perspectivă spre blocurile cu p + 11 etaje*
7. *Detaliu de plan*
8. *Detaliu de plan (varianta I)*

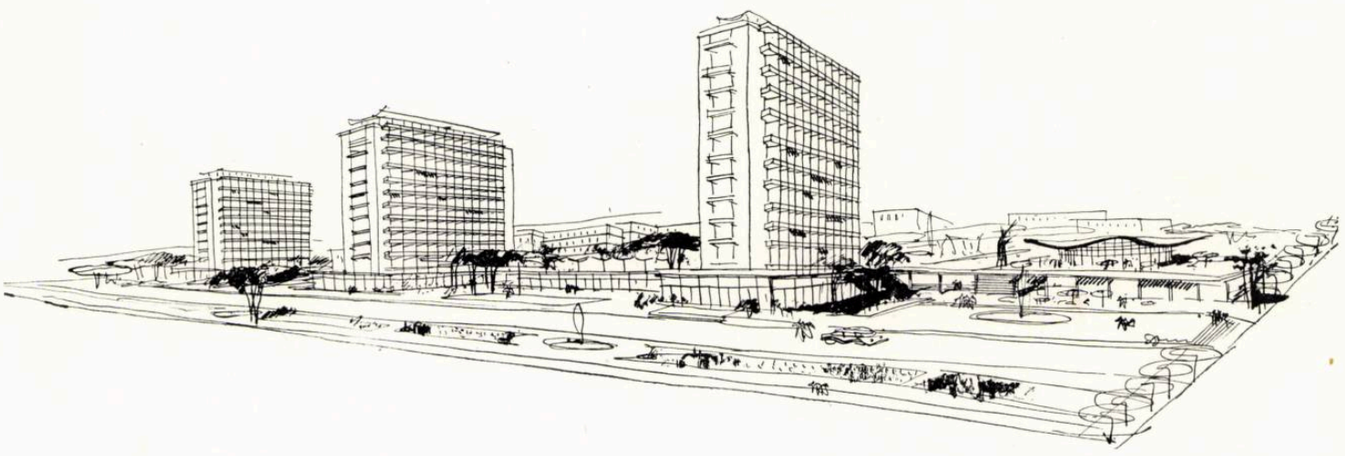

6

Amplasarea a trei blocuri principale, avînd parter și 11 etaje orientate perpendicular pe frontul principal, cu camerele așezate în unghi, astfel ca să fie asigurată vederea liberă la totalitatea lor, constituia, din acest punct de vedere, o soluție favorabilă. Silueta celor trei volume profilată pe cerul senin al litoralului putea să dea o nouă imagine stațiunii și să constituie un interesant punct de perspectivă de pe tot teritoriul din jurul ghiolului și de pe mare.

La aceasta se mai adăuga și posibilitatea unei vederi libere printre blocuri, pentru construcțiile cu parter și 3 etaje amplasate în spate.

Soluția de construcție preconizată era o structură de lame de beton armat monolit care constituiau pereții despărțitori ai camerelor și culoarelor, realizate prin turnare în cofraje metalice glisante, soluție ce putea asigura o execuție simplă, economie și mai ales rapiditate.

Din păcate, pe de o parte, anumite păreri care continuă să existe asupra înălțimii construcțiilor, iar pe de alta începerea execuției o dată cu începerea proiectării (pentru a se asigura darea în folosință integrală a ansamblului la 1 iunie 1959) au făcut imposibilă continuarea studiului în această variantă.

Soluția ce se realizează în prezent prevede construirea a 6 pavilioane de cazare, cu camere pe ambele părți. Cele două din față sînt proiectate cu osatură de beton armat; primul, cu parter și 4 etaje, paralel cu orientarea principală, are o capacitate de 660 de paturi; al doilea, perpendicular pe stradă, cu parter și 3 etaje, are 250 de paturi. Cele 4 pavilioane din fund, pe ziduri portante și planșee monolit, au cîte 260 de paturi și beneficiază de o vedere interesantă către lac.

Toate serviciile comune au fost grupate în pavilionul din extremitatea de sud-est, în care sînt amplasate pe fronturile de la stradă și sălile de restaurant, bar, cofetărie.

Blocul pentru personal, situat la extremitatea de nord-est, cuprinde camere și apartamente pentru cca. 200 de salariați și este prevăzut cu încălzire centrală.

În interiorul ansamblului se va realiza un parc cu terenuri de sport și joc, peluze de flori și un cinematograf în aer liber cu o capacitate de 800 de locuri.

Terasele din fața blocului principal, spre stradă, vor fi agrementate cu flori și bazine de apă.

Plastica construcțiilor, deosebit de dificil de compus din cauza unui conținut similar care se repetă, va încerca să vibreze și să dea scară volumelor simple proiectate, păstrînd unitatea lor și asigurînd în același timp sobrietate volumului principal, ce susține lunga perspectivă de care s-a vorbit mai sus. Finisate tot în terasituri colorate, se încearcă introducerea pe scară mare a pereților de sticlă fixați în tîmplărie de beton, asigurîndu-se astfel o deschidere aproape totală a camerelor către mare și lac.

După primele studii întocmite, indicii generali ai ansamblului sînt:

Suprafața construită totală.....	35 000 m²
Suprafața construită/pat	17,50 m²
Suprafața de teren/pat	33,00 m²
Cost total pat	25 000 lei

Arh. C. Lăzărescu

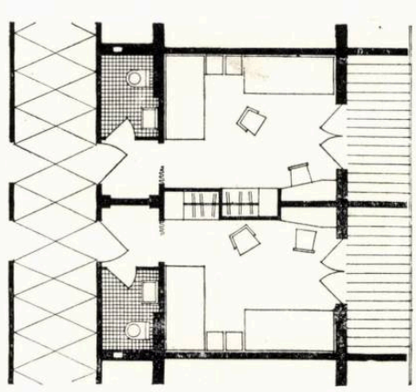

7

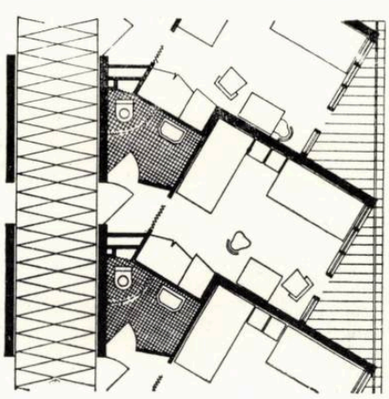

8

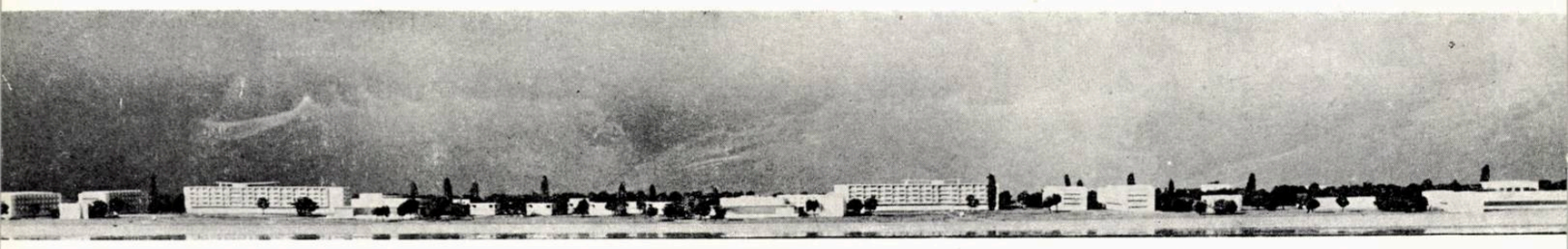

1

2

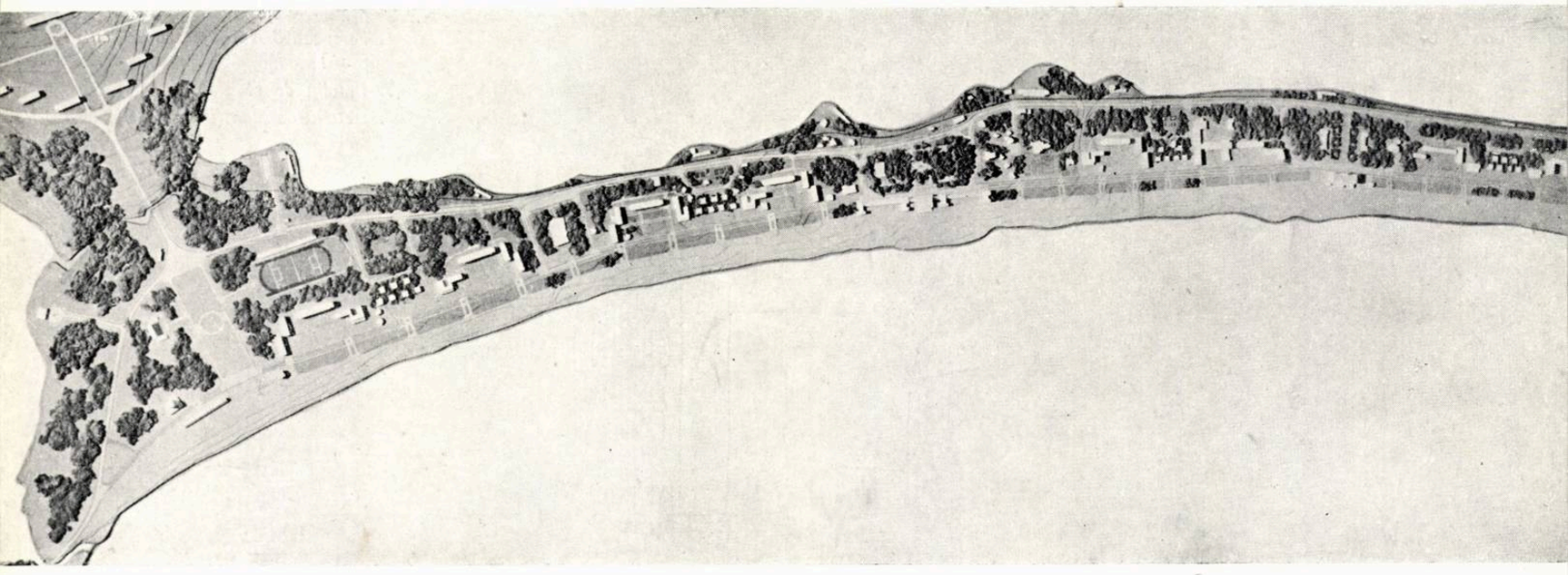

M A M A I A

În 1958 a început construirea organizată a stațiunii Mamaia prin lucrările de canalizare, alimentare cu apă, modernizarea rețelelor electrice, străzi etc.

Planul de sistematizare a localității a fost determinat de forma îngustă și lungă a teritoriului și de elementele naturale: lacul și marea. Prin mutarea actualei șosele carosabile de pe malul mării pe malul lacului se va separa circulația vehiculelor de cel mai frecvent flux pietonier, acela de la case către plajă.

Compoziția urbanistică este o înșiruire de alveole, larg deschise către mare, care alternează cu spații construite cu vile sau dotări publice, spații în care domină plantațiile.

Incintele cuprind case de odihnă cu 3—4 etaje, cu o capacitate totală de cca. 1 000 de paturi fiecare și cu toate dotările necesare bunei deserviri. Fiecare are o legătură directă cu plaja, permițînd în același timp și izolarea lor.

Spațiile mari plantate dintre incinte sînt destinate dotărilor publice (teatrul în aer liber — cinematograf, restaurante) și constituie legăturile necesare între șoseaua carosabilă de pe malul lacului și mare, mai ales pentru cei ce vin dinafara localității.

Realizarea în întregime a lucrărilor edilitare prevăzute și mai ales a plantațiilor bogate va schimba în curînd aspectul actual, trist și pustiu, cu imaginea unui imens parc scăldat de valurile mării și lacului, parc în care se vor dezvolta grupuri de mari hoteluri. În prezent s-a amenajat pe lîngă construcțiile existente o tabără de corturi cu caracter permanent, cu toate dotările necesare, și un hotel cu 120 de paturi, cu un restaurant-bar-cofetărie. S-a început de asemenea, în cadrul planului general de sistematizare, construirea a două mari ansambluri: unul de 1 000 de paturi, pentru Consiliul Central al Sindicatelor și altul de 2 000 de paturi, pentru Oficiul Național de Turism Carpați. Ele vor fi date în folosință în 1959 și 1960.

Complex de case de

3

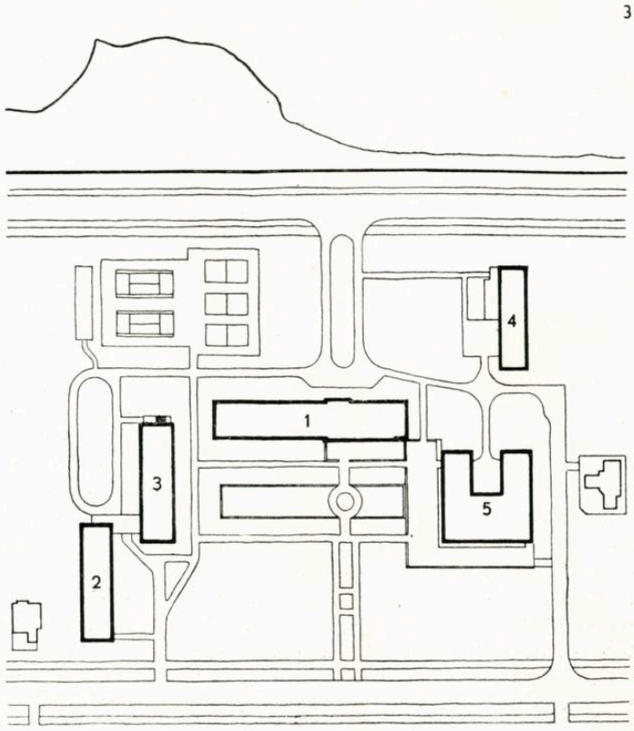

Autori, arhitecții C. Lazărescu, A. Toma, N. Stopler, A. Solari Grimberg, M. Laurian, V. Petrea, A. Aioanei, V. Krochmalnic, P. Focșa. Rezistență, inginerii N. Laszlo, M. Barbaiani, I. Neacșu.
I.C.S.O.R.

odihnă C.C.S. la Mamaia

Complexul este amplasat la Mamaia, pe un teren de cca. 4 ha, avînd o desfășurare spre mare de aproximativ 210 m, mărginit spre nord de ansamblul caselor de odihnă existente, spre est de actuala șosea Constanța-Mamaia, care îl desparte de plajă, iar spre vest, de lacul Siutghiol.

Amplasarea clădirilor trebuia să nu necesite dărîmarea nici unei construcții existente.

Tema-program prevede un ansamblu de odihnă cu 1 100 de locuri în camere a cîte două și trei paturi, cu un confort mediu. Complexul va fi deservit de o cantină-restaurant, club-cofetărie, magazine, spălătorie; vor fi de asemenea, și camere pentru personalul de serviciu, avînd bucătăria și sala de mese separată, cu funcționare și pe timp de iarnă.

Planul de ansamblu prevede construirea a cinci pavilioane diferite: 3 pavilioane de cazare, 2 dintre ele avînd p + 3 niveluri (B_1 și B_2) și un pavilion cu p + 4 niveluri (A).

Primele două blocuri au camere cu 2 paturi, traveea fiind de 3 m, cu vestibul, cu dulapuri înzidite și un grup sanitar cu duș și lavabou, w.c.-urile fiind comune pe nivel. Ambele blocuri au la parter cîte un hol de primire cu ghișeu pentru portar și un birou administrativ.

Camerele blocului « A » au cîte 2 și 3 paturi, vestibul, dulapuri înzidite, grup sanitar cu lavabouri și duș și loggie. La capetele blocului s-au prevăzut apartamente cu trei paturi și grupurile sanitare comune, cu w.c.-uri și două băi.

Partea de primire a blocului este compusă la parter dintr-un hol, în care se află biroul administrativ, cabine telefonice, camera portarului și grupuri de w.c.-uri. Printr-o ușoară denivelare, holul este legat de partea de recepție, formată dintr-un salon, o mică bibliotecă și un bar, toate deschise spre o terasă orientată spre mare.

Circulația pe verticală se face cu ajutorul unei scări principale și a două lifturi. Spre capătul sudic al blocului se află și o scară de serviciu, în legătură cu două mici camere de serviciu și un oficiu la fiecare etaj. La ultimul nivel s-au proiectat și două terase circulabile, care au acces din culoar.

Cantina-restaurant este o construcție cu parter și un etaj avînd traveea de 4,30 m. Cele 3 săli de mese amplasate la etaj, avînd în fața lor o largă terasă acoperită, orientată atît spre mare, cît și spre incinta ansamblului, sînt dimensionate pentru a deservi tot complexul în două serii.

Accesul la sălile de mese se face prin două scări, dintre care una este acoperită de porticul construcției, iar cealaltă, descoperită, e tratată într-un mod mai liber.

Bucătăria cu oficiul și unele dintre anexe sînt amplasate tot la etaj, la același nivel cu sălile de mese. Preparările, depozitele de alimente, laboratoarele cofetăriei și vestiarele personalului sînt amplasate la parter. Legătura pe verticală a serviciilor se face cu ajutorul a două scări, una amplasată în oficiu, cealaltă în zona preparărilor, precum și cu ajutorul a două montecharge: unul pentru alimente, celălalt pentru băuturi. Orientarea bucătăriei este spre nord, iar a celorlalte servicii, spre curtea interioară de serviciu, de unde se face și accesul.

Tot la parterul acestui pavilion sînt amplasate: magazinele (orientate spre incintă) și clubul-cofetărie (orientat spre mare).

Personalul de serviciu este cazat într-un pavilion avînd parter și un etaj, cu traveea de 2,80 m. La etaj sînt amplasate camerele de locuit, cu cîte două paturi, cu dulapuri înzidite și lavabouri. La parter se găsește sala de mese cu bucătăria respectivă, precum și spălătoria pentru întregul ansamblu.

Organizarea în plan a complexului s-a făcut mergînd pe o compoziție asimetrică, față de o axă principală, est-vest, perpendiculară pe mare. În stînga axei, privind spre incintă, domină partea de cazare, cu majoritatea camerelor orientate în așa fel încît să beneficieze de vedere la mare; în partea dreaptă a axei, cantina-restaurant, cu toate serviciile și pavilionul personalului de deservire. Toate aceste blocuri sînt dispuse în jurul unei mari oglinzi de apă.

Circulația vehiculelor se face pe alei de 3,00 m, cu supralărgiri pentru întoarcere și parcare numai

1. *Desfășurarea spre mare*
2. *Macheta planului de sistematizare a localității Mamaia*
3. *Plan de situație*
   1. Casă de odihnă, bloc A—2. Casă de odihnă, bloc B — 3. Casă de odihnă, bloc B_2 — 4. Bloc D pentru personal — 5. Cantină
4. *Perspectivă de ansamblu spre mare*
5. *Perspectivă aeriană*

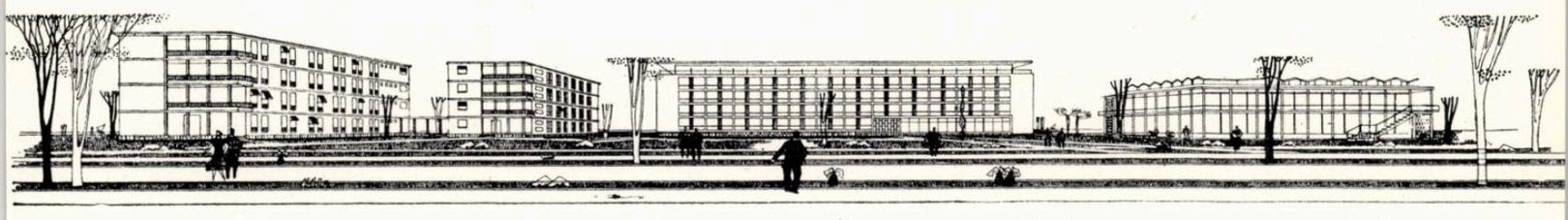

4

5

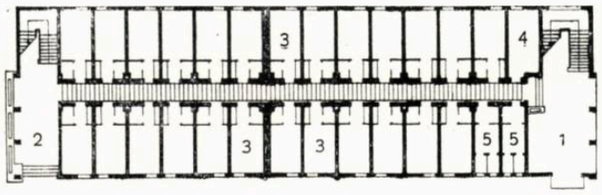

1

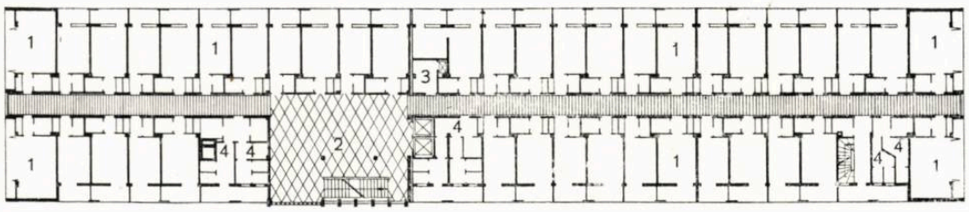

2

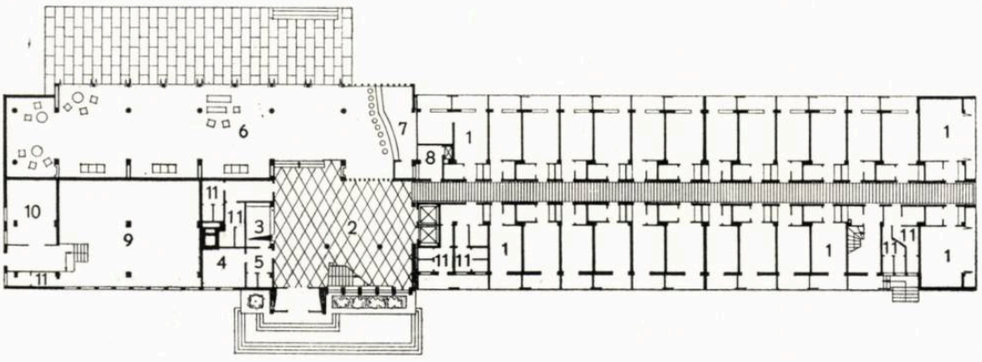

3

1. *Bloc B_1 — Plan parter*
   1. Hol — 2. Terasă acoperită 3. Cameră — 4. Birou — 5. W.C.
2. *Bloc A — Plan etaj curent*
   1. Cameră — 2. Hol — 3. Oficiu 4. W.C.-baie
3. *Bloc A — Plan parter*
   1. Cameră — 2. Hol — 3. Portar 4. Administrație — 5. Telefon 6. Salon — 7. Bar — 8. Oficiu 9. Centrală termică — 10. Hidrofor — 11. W.C.-baie
4. *Bloc B_1 — Detaliu de plan*
5. *Casă de odihnă, bloc A — Detaliu de plan*
6. *Fațada spre sud*
7. *Plan etaj*
   1. Sală de mese — 2. Terasă 3. Grup sanitar — 4. Oficiu 5. Ceai-lapte — 6. Băuturi 7. Pîine — 8. Bucătărie — 9. Spălător veselă — 10. Spălător vase 11. Ventilații — 12. Depozite
8. *Fațada spre mare*
9. *Cantina C.C.S. — Plan parter*
   1. Primire — 2. Birou — 3. Vestiare — 4. W.C. — 5. Preparare legume — 6. Preparare pește 7. Preparare carne — 8. Laborator cofetărie — 9. Patiserie 10. Depozit — 11. Oficiu 12. Tablouri electrice — 13. Grup frigorific — 14. Cameră mașini 15. Frizerie — 16. Coafor 17. Drogherie — 18. Cadouri 19. Tutun, ziare — 20. Club terasă — 21. Curte de serviciu
10. *Macheta unei variante de studiu*

Blocurile A și B_1

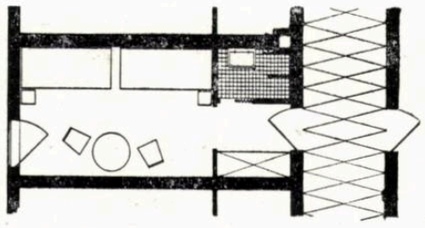

4

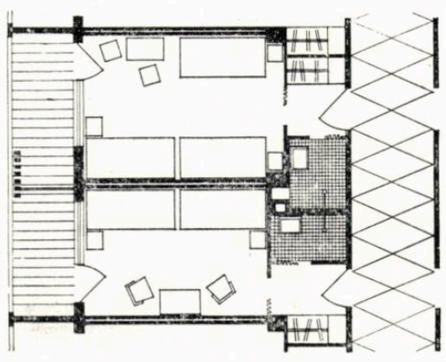

5

pe partea de vest a ansamblului, spre viitoarea autostradă Constanța-Mamaia, de unde se va face și accesul principal al complexului. Toată această zonă se va amenaja cu plantație mai înaltă, formînd și o zonă de protecție. În partea de est, spre mare, s-au prevăzut numai alei de pietoni, care asigură circulația zilnică între pavilioane și între plajă și ansamblu, actuala șosea Constanța-Mamaia transformîndu-se într-o largă promenadă.

Soluția constructivă — În pavilionul de cazare cu parter și 4 etaje s-a adoptat o structură de rezistență cu schelet și planșee de beton armat monolit, fundarea făcîndu-se pe radier general, avînd în vedere presiunea admisibilă redusă (1,2 kg/cm²) a acestui teren. Pardoseala parterului fiind impusă la cca. 1,50 m deasupra radierului, este susținută parțial de o umplutură, parțial de un planșeu de beton armat prevăzut peste canalul de instalații. Construcția se acoperă cu terasă necirculabilă. Pentru realizarea unei bune izolații termice s-a prevăzut peste ultimul etaj un planșeu dublu, cu circulație de aer.

Blocurile de cazare B_1, B_2, avînd parter și 3 etaje, sînt realizate din ziduri portante transversale, planșee prefabricate tip TCB și planșee monolit parțiale în zona holurilor.

Cantina, datorită golurilor mari, a fost proiectată pe schelet de beton armat. În zona porticului, terasa ieșind în consolă 1/2 din traveea curentă, s-a adoptat o soluție de planșeu ciupercă, în care capitelul este evazat pe toată lățimea cîmpului.

Față de o soluție obișnuită cu grinzi se economisesc cca. 8% beton și 15% oțel. La planșeul peste etaj, acoperirea sălilor de mese și a bucătăriei se face cu o serie de suprafețe prismatice. Această soluție a fost adoptată datorită simplității de execuție a cofrajului, precum și economiei de beton și oțel care se realizează față de o soluție obișnuită cu grinzi și plăci (beton cca. 30%, oțel 15% și cofraj 20%).

Ansamblul este prevăzut cu apă rece și caldă la dușurile tuturor camerelor, precum și cu ventilație mecanică la camere și la sălile de mese și bucătărie.

Iluminatul exterior la cantina-restaurant și la părțile de recepție s-a proiectat a fi cu lumină fluorescentă.

Ca finisaje s-au întrebuințat materiale simple și ușor de întreținut, ca: pardoseli de plăci de mozaic, mozaic venețian, tencuieli colorate de terasit, precum și panouri decorative în sălile mari de mese. Tîmplărie simplă de lemn, iar la deschiderile mari, tîmplărie metalică.

Indici spațiali

$$\frac{\text{A.p.}}{\text{nr. paturi}} = \frac{17\,047}{1\,100} = 15{,}5 \text{ m}^2/\text{pat}$$

$$\frac{\text{Vc}}{\text{nr. paturi}} = \frac{54\,004}{1\,100} = 49 \text{ m}^3/\text{pat}$$

$$\frac{\text{Supr. teren}}{\text{nr. paturi}} = \frac{4 \text{ ha}}{1\,100} = 36{,}30 \text{ m}^2/\text{pat}$$

Indici de cost

$$\frac{\text{Cost total}}{\text{nr. paturi}} = \frac{25\,800\,000}{1\,100} = 23\,454 \text{ lei/pat}$$

$$\frac{\text{Cost total}}{\text{A.p.}} = \frac{25\,800\,000}{17\,047} = 1\,510 \text{ lei/m}^2$$

Arh. A. Toma

Cantina

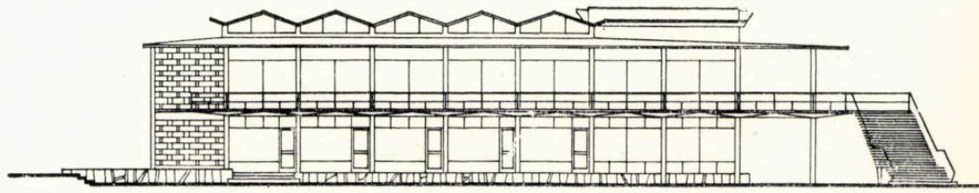

6

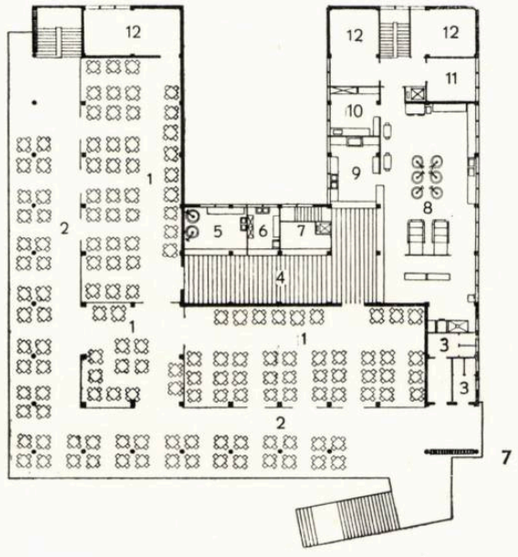

7

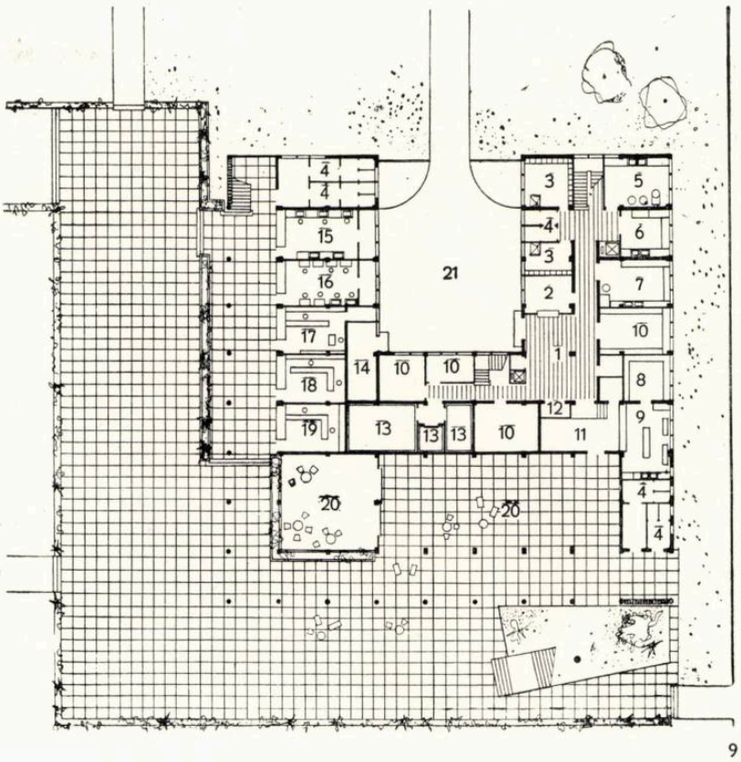

9

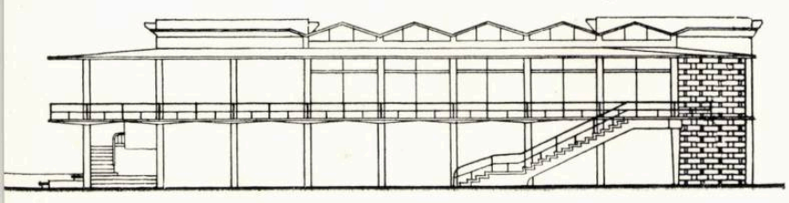

8

10

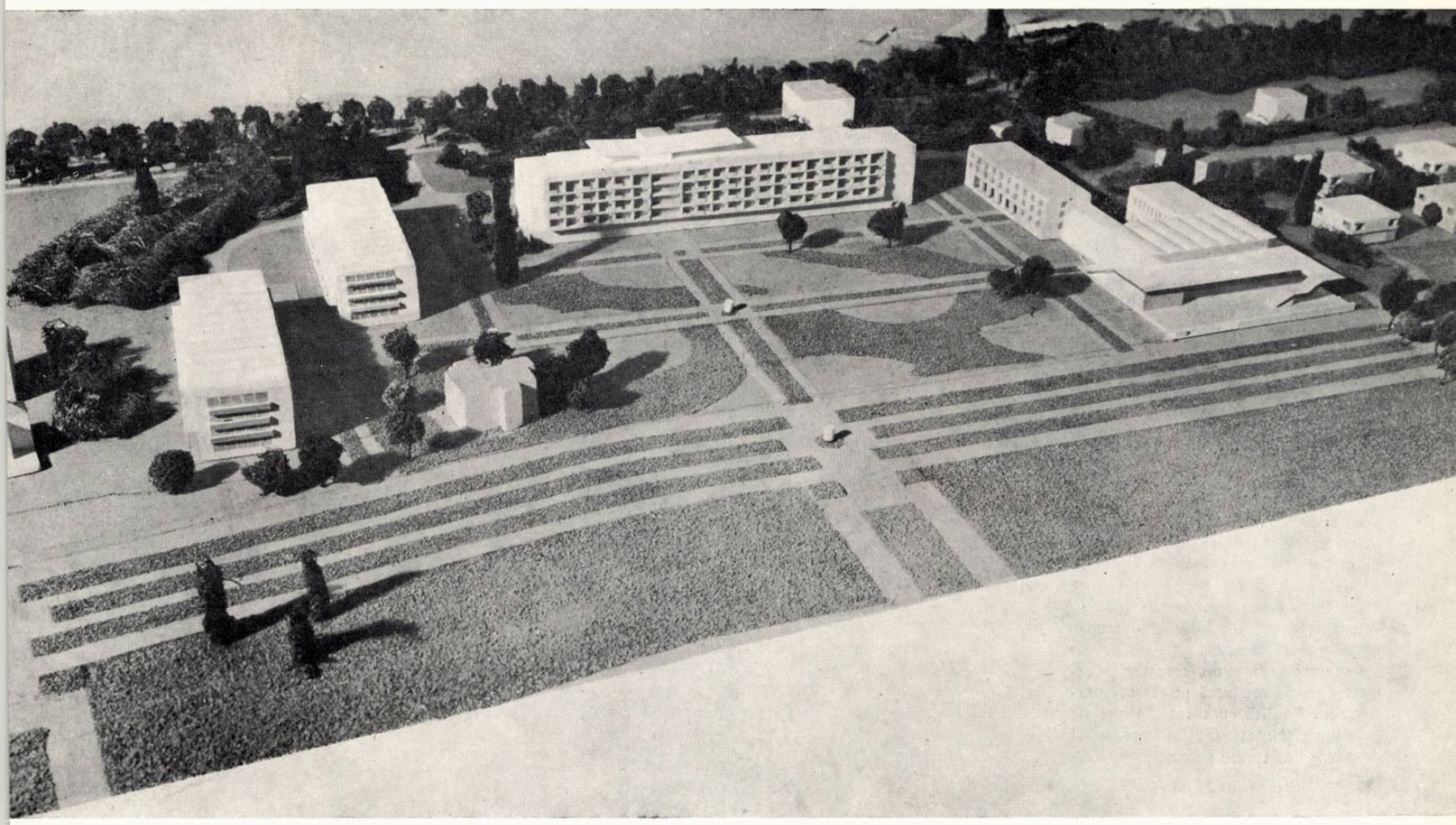

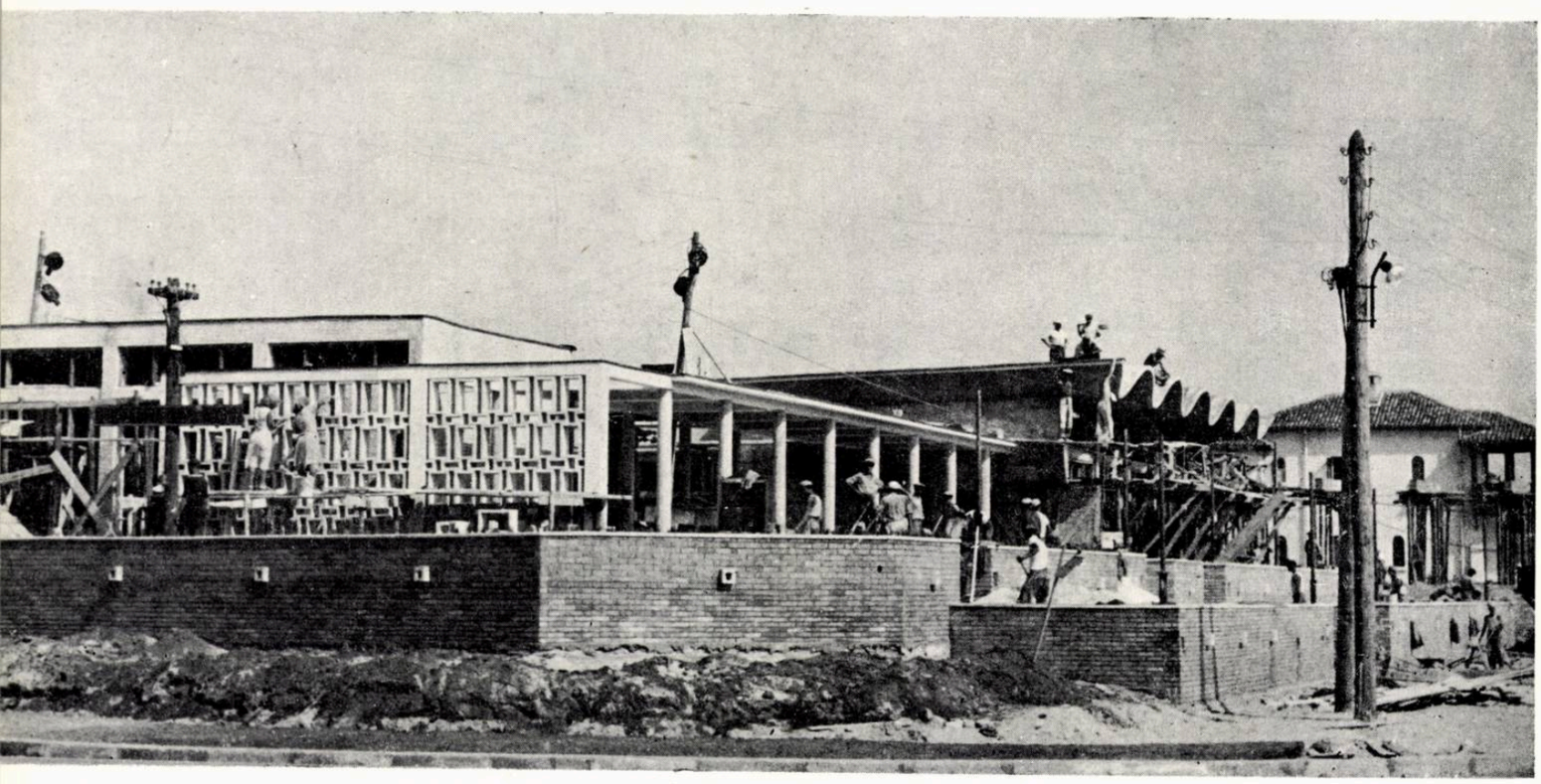

1

Restaurant – cofetărie la Mamaia

Autori, arhitecții C. Lăzărescu, G. Cristea, A. Ionescu, ing. N. Laszlo.

În legătură cu noul hotel O.N.T. amenajat la Mamaia, s-a construit și un complex restaurant-cofetărie-bar, avînd o capacitate simultană de 400 de locuri în săli și terase. Acest complex constituie una dintre principalele dotări ale localității, deservind și publicul dinafara hotelului.

Orientarea și forma terenului au dus la amplasarea sălii de restaurant cu terasele sale către mare și a cofetăriei către parcul stațiunii. Ringul de dans și estrada pentru orchestră sînt amplasate central, într-un mic patio interior. Accesul de serviciu la anexele restaurantului se face dintr-o stradă laterală.

Ridicarea construcției cu cca. 2 m peste terenul natural și rezolvarea ei în terase care coboară către mare și parc au fost cerute de necesitatea de a asigura o cît mai bună vedere către mare și de a se construi serviciile de la nivelul inferior deasupra pînzei de apă freatică.

Construcția are un caracter sezonier. Ea este realizată pe ziduri portante și e învelită cu terase. Finisajele exterioare și interioare sînt în tencuieli colorate de terasit; lumina fluorescentă.

Arh. C. Lăzărescu

2

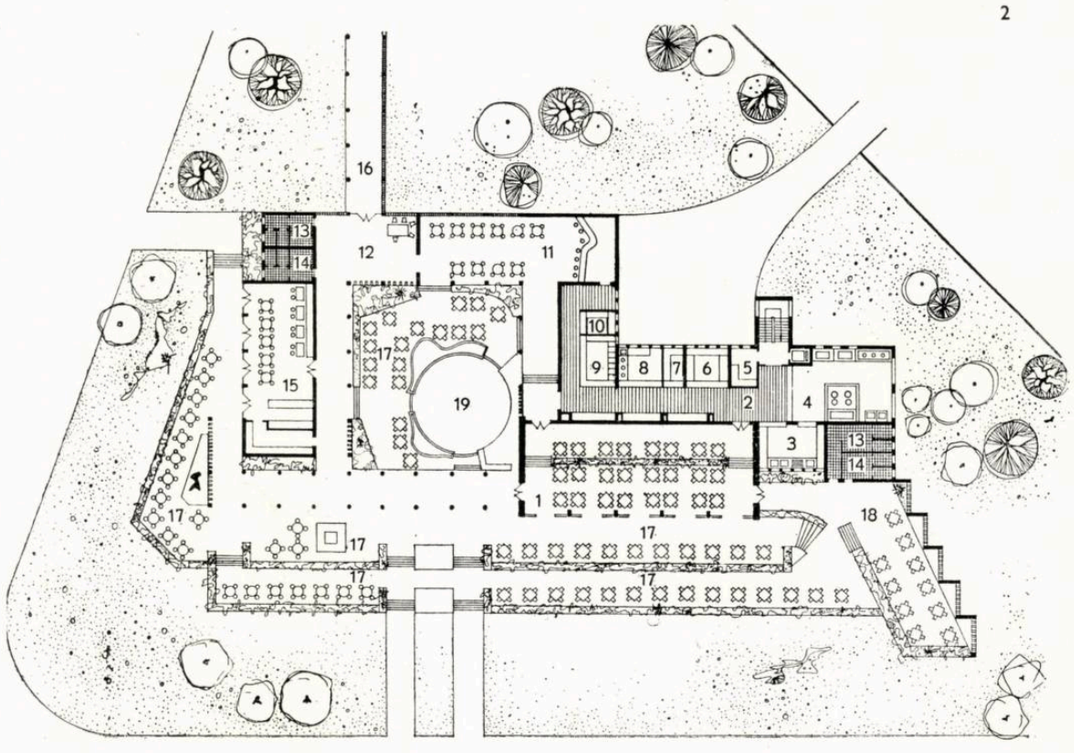

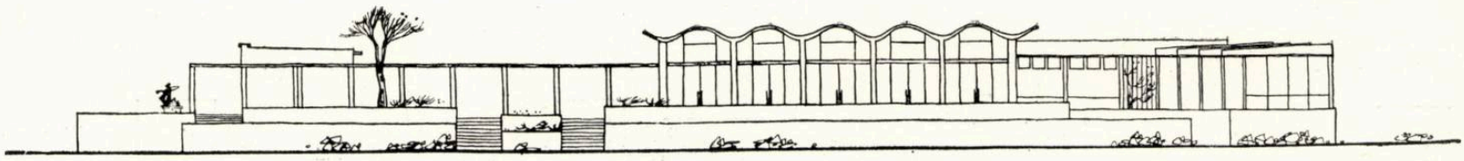

4

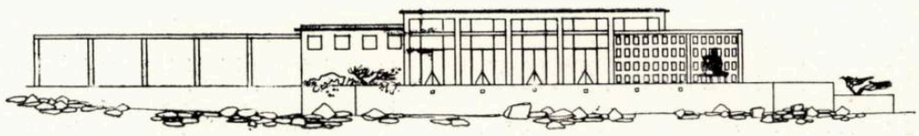

5

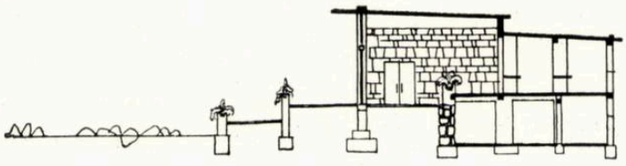

6

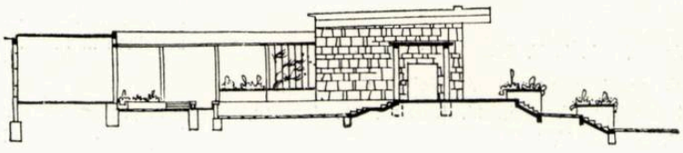

7

8

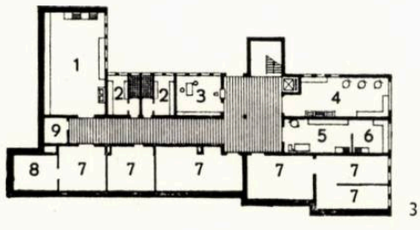

3

1. *Vedere de pe şantier*
2. *Plan*
   1. Restaurant — 2. Oficiu — 3. Spălător — 4. Bucătărie — 5. Cămară de zi 6. Grătar — 7. Pîine — 8. Bufet — 9. Băuturi — 10. Dulciuri — 11. Bar — 12. Hol 13. W.C. bărbaţi — 14. W.C. femei 15. Cofetărie — 16. Legătura cu hotelul 17. Terasă descoperită — 18. Terasă acoperită — 19. Ring de dans
3. *Plan subsol*
   1. Patiserie — 2. Vestiar — 3. Birou de primire — 4. Preparare legume 5. Preparare carne — 6. Preparare peşte 7. Depozit — 8. Camera ventilatoarelor 9. Tablouri electrice
4. *Faţada spre mare*
5. *Faţada laterală*
6. *Secţie prin restaurant*
7. *Secţie prin terase*
8. *Detaliu de trafor*

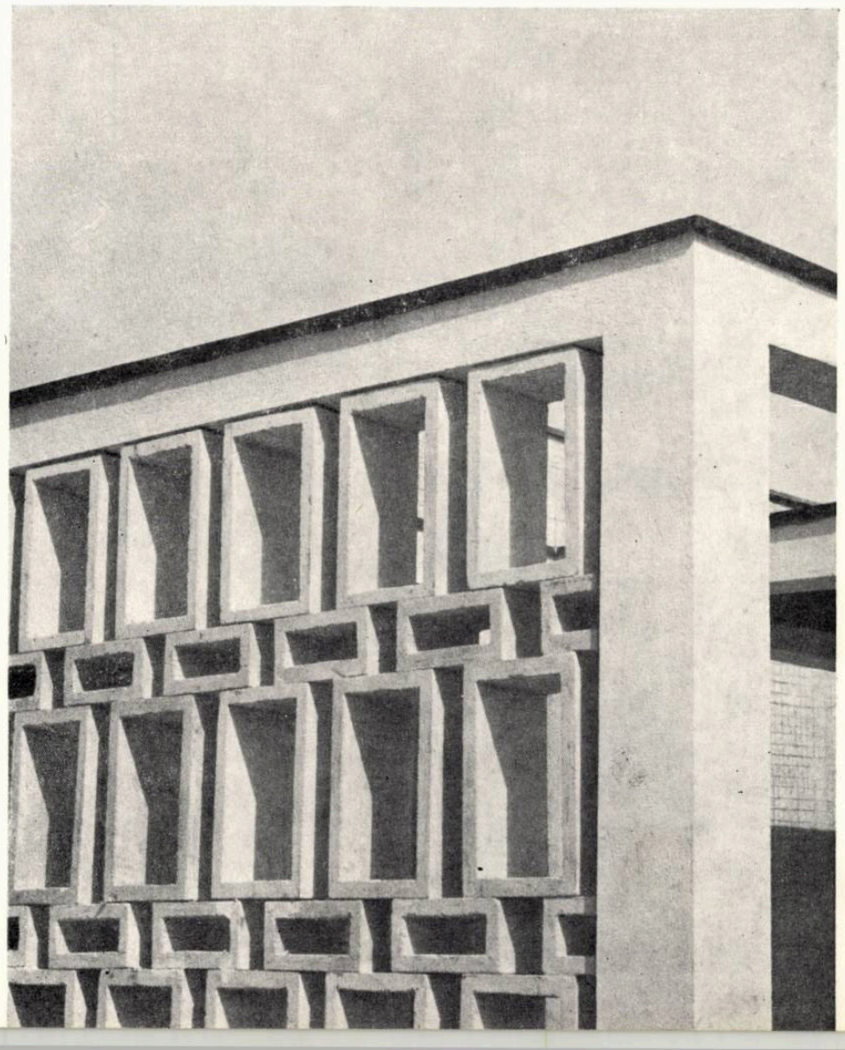

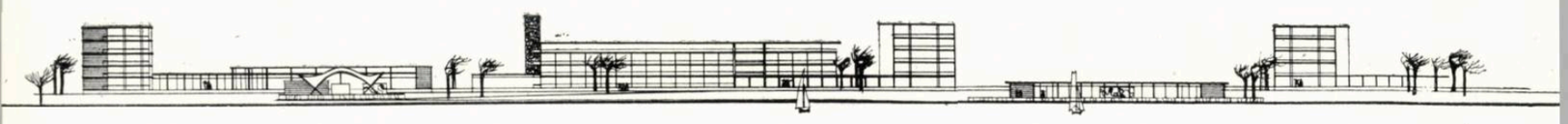

1

Complex turistic „O.N.T. Carpaţi" la Mamaia

capacitatea 2000 paturi

Autor, arh. L. T. Staadecker

Coautori, arhitecţii A. Solari Grimberg, S. Mendel, S. Tanach, M. Laurian, A. Ionescu, G. Cristea, M. Weiss

Institutul central pentru sistematizarea oraşelor şi regiunilor (I.C.S.O.R.).

La nord de hotelul « 1 Mai » se întinde spre Năvodari istmul Mamaia.

Pe acest teren sălbatic, strîns între mare şi Siutghiol, cu o plajă foarte frumoasă, se va construi un mare complex hotelier.

Activitatea constructorilor a şi cuprins perimetrul acestei importante dotări.

Pe litoralul Mării Negre se pot număra de pe acum o serie întreagă de realizări arhitectonice, întocmite în cadrul I.C.S.O.R.; sperăm că şi noul complex O.N.T. va fi un jalon de valoare pe drumul elaborării unei arhitecturi contemporane, socialiste în R.P.R.

*

În proiectarea complexului O.N.T. ne-am sprijinit şi pe experienţa colectivului litoralului din I.C.S.O.R.

Acest colectiv are meritul de a fi pornit cu mult curaj, cu consecvenţă, la aplicarea unei arhitecturi mai raţionale construcţiilor de pe litoral. Soluţiile căutate de ei şi în general realizate se sprijină, în primul rînd, pe considerente de economicitate, de bună utilizare şi sînt potrivite cu condiţiile şi materialele din ţara noastră.

După o serie de încercări mai puţin reuşite, colectivul a ajuns să proiecteze şi să construiască complexul de odihnă Eforie I, care este o realizare însemnată.

Cred că ea reprezintă o atitudine bună, nouă, în dezvoltarea arhitecturii noastre.

În ce constă această atitudine? După părerea mea, într-un efort susţinut şi consecvent pentru evitarea formalismului.

Formalismul duce la o exprimare nerațională, ilogică a temei.

În opoziţie cu formalismul, afirmăm necesitatea exprimării nemijlocite a temei, prin mijloacele constructive cele mai simple, cele mai potrivite timpului şi locului.

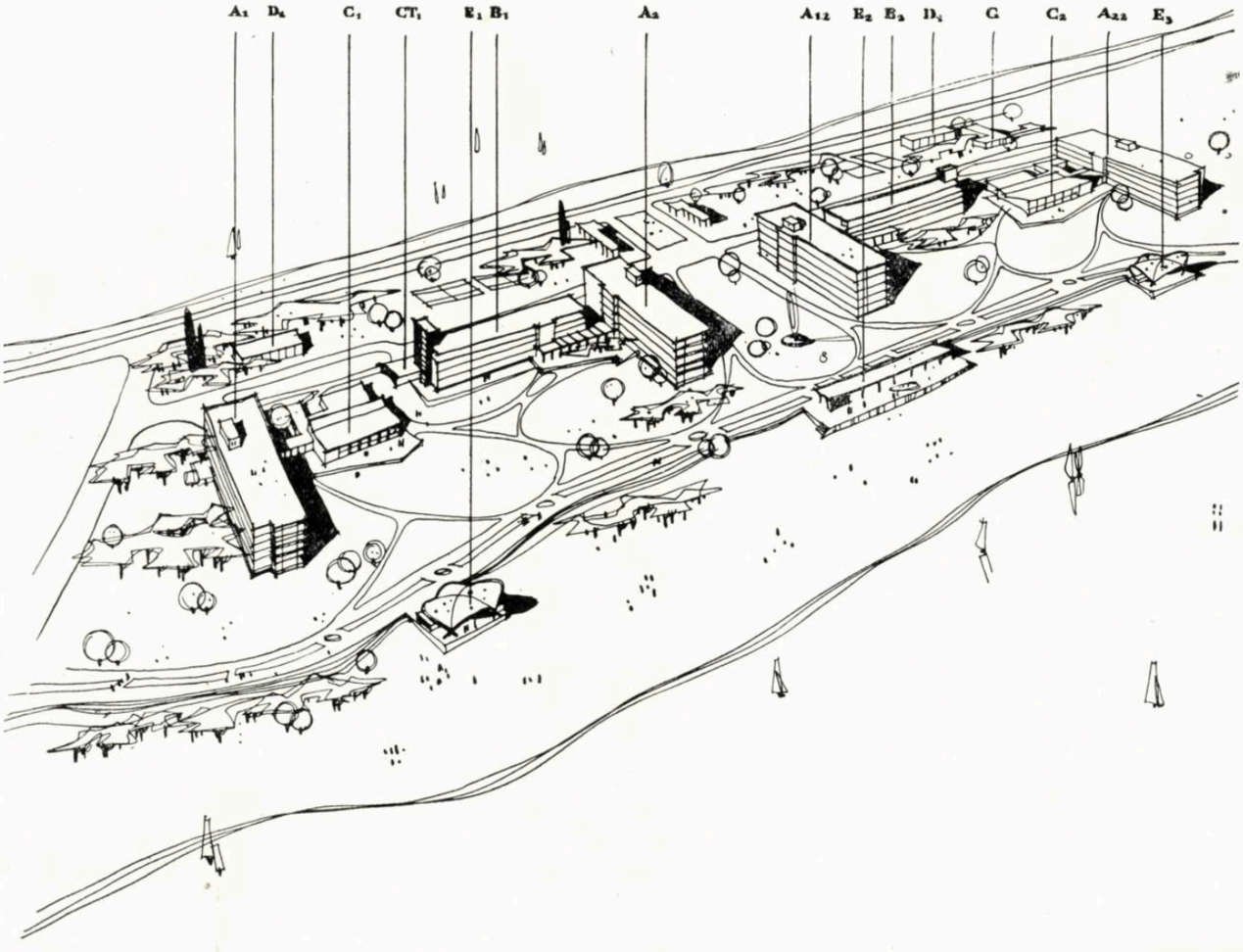

2

Credem că o preocupare principală a arhitectului din țara noastră, în etapa actuală, este soluționarea temei în cadrul sumelor limitative, dinainte stabilite.

Mijloacele structurale și de finisaj, în consecință forma, trebuie să se subordoneze acestei cerințe.

Găsirea celei mai potrivite forme pentru tema dată în aceste condiții va realiza ceea ce numim caracterul clădirii.

Trebuie să fim conștienți că scopul meseriei noastre este realizarea pe teren și că această realizare nu poate fi obținută decît printr-o muncă colectivă, printr-o colaborare strînsă între beneficiar, constructor și proiectant, în toate etapele de realizare.

Sînt de părere că majoritatea insuccesele în proiectare provin din subestimarea temei ca factor de bază în dezvoltarea oricărui proiect.

De cele mai multe ori, beneficiarul cunoaște necesitățile sale doar vag. De cele mai multe ori, valorile estimative indicate de beneficiar nu corespund cîtuși de puțin cu necesitățile reale.

În general, practica ne arată că valorile de investiție la care se ajunge au un caracter de întîmplare.

Trebuie să constatăm că institutele noastre nu sînt profilate pentru întocmirea unor studii tehnico-economice serioase.

Din această cauză lipsește de obicei o bază științifică pentru alegerea soluțiilor.

Mi se pare limpede că, atît timp cît nu vom pune la dispoziția colectivelor de proiectare teme complexe și bine întocmite, atît munca lor, cît și munca de avizare și control nu vor fi bazate pe un temei științific.

*

Partiul complexului O.N.T. caută să închege o compoziție formată din două incinte asemenea.

Ele se compun în jurul golului central, gol în care se găsește circulația majoră, care duce de la marginea mării spre lac și care leagă zonele de agrement ale ansamblului, adică promenada și buveta — așezate spre mare — cu terenurile de sport care sînt așezate pe lacul Siutghiol.

Pentru a realiza unitatea ansamblului, corpurile de cazare extreme înaintează față de aliniamentul corpurilor centrale, formîndu-se astfel un front general concav, spre mare.

Promenada principală se înscrie în această formă. Tot pentru a sublinia unitatea ansamblului, cele două corpuri de cazare centrale au alte fațade spre mare decît corpurile de cazare extreme.

Cazarea pentru turiști este asigurată prin:

a) 4 pavilioane cu p + 4 etaje (A) așezate perpendicular pe plajă și mare, asigurînd astfel din toate camerele (750) vederea atît spre mare cît și spre lac;

b) 2 pavilioane p + 3 etaje (B) așezate paralel cu marea (250 de camere).

În incintele formate se găsește amplasat cîte un restaurant, dimensionat pentru a servi 1 000 de mese în două serii.

Restaurantele sînt dotate cu bucătării, depozite și preparări centrale (G). Acest bloc cuprinde toate anexele gospodărești ale complexului hotelier.

Personalul de serviciu este cazat în două pavilioane de p + 2 niveluri, așezate înspre lac ($D_1 - D_2$).

Spre mare, de-a lungul promenadei principale se găsesc amplasate buvetele ($E_{1,2,3}$).

Ansamblul este completat cu plantații, drumuri, parcaje și amenajări sportive.

Toate camerele au două paturi, loggie, duș, w.c. și lavoar cu apă caldă și rece.

Corpurile cu p + 4 niveluri sînt deservite de două ascensoare pentru persoane și un ascensor pentru greutăți. Aceste corpuri sînt fundate pe un radier general și sînt construite pe un schelet de beton armat monolit. Corpurile cu p + 3 etaje sînt construite cu prefabricate de beton armat așezate pe zidării portante transversale. Aceste corpuri sînt compuse împreună cu cîte o centrală termică, al cărei coș, zidit din piatră, creează un motiv arhitectural important.

Din cauza nivelului ridicat al apei freatice nu se pot realiza subsoluri. De aceea, toate anexele sînt așezate în corpuri separate.

Unui turist îi revin 23,50 m² construcție.

Terenul ocupat de ansamblul O.N.T. se întinde pe 9 ha. Costul total al investiției este de 73 000 000 lei, inclusiv dotările. În conformitate cu tema primită, acest complex hotelier trebuie dat în exploatare pînă la 1 mai 1960.

*

Prin această realizare, colectivul nostru și ICSOR încearcă să evite perpetuarea unor valori și a unor tehnici neadecvate trăirii în mijlocul secolului al XX-lea. Chiar dacă nu arătăm idei noi, măcar în privința compoziției, echipării și tehnicii constructive, am încercat aplicări noi ale unor principii vechi, dar mai ales am încercat să dispunem clădirile într-un ansamblu și în cadrul mediului înconjurător, astfel încît să se realizeze o ambianță simpatică și vitală.

Nu este prea greu să obții « rigoarea » și « comoditatea »; mult mai greu însă, dar nu mai puțin esențial, este să realizezi acea mulțumire, acea bucurie, care te cuprinde cînd privești o operă de arhitectură reușită.

Arh. L. T. Staadecker

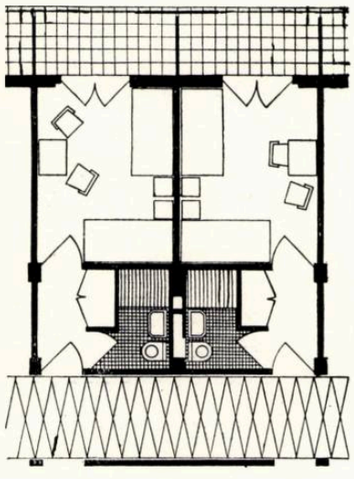

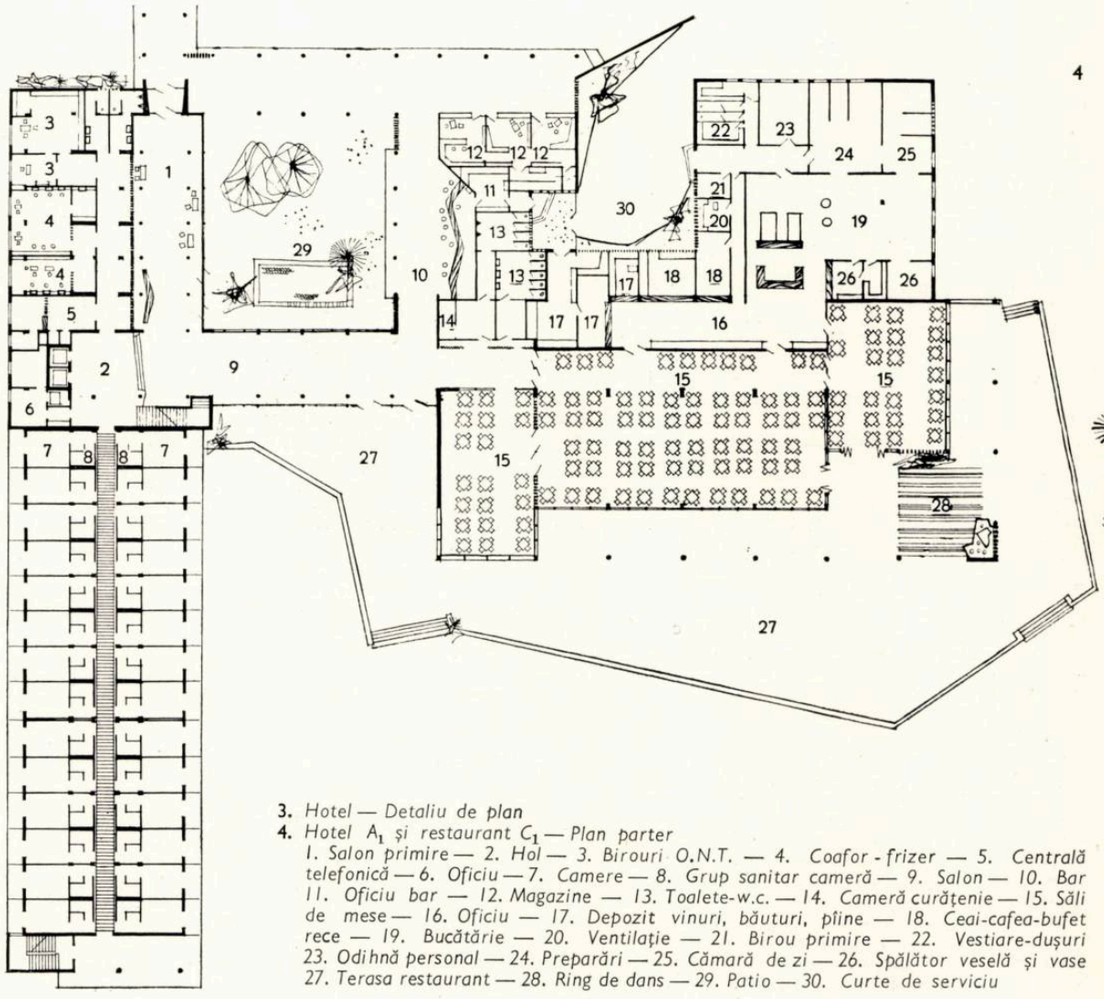

1. *Desfășurare spre mare*
2. *Perspectivă aeriană*
   - A_1 — *Hotel P + 4 (372 paturi)*
   - A_2 — *Hotel P + 4 (372 paturi)*
   - $A_{1\cdot2}$ — *Hotel P + 4 (372 paturi)*
   - $A_{2\cdot2}$ — *Hotel P + 4 (372 paturi)*
   - B_1 — *Hotel P + 3 (256 paturi)*
   - B_2 — *Hotel P + 3 (256 paturi)*
   - C_1 — *Restaurant P (1000 locuri)*
   - C_2 — *Restaurant P (1000 locuri)*
   - G — *Anexe gospodărești — P + 1*
   - CT_1 — CT_2 — *Centrale termice*
   - D_2 — *Locuințe pentru personal (175 paturi)*
   - D_1 — *Locuințe pentru personal pentru iarnă cu încălzire (84 paturi)*
   - E_1 — E_2 — E_3 — *Bufet, umbrar, dans etc.*

3. *Hotel — Detaliu de plan*
4. *Hotel A_1 și restaurant C_1 — Plan parter*
   1. Salon primire — 2. Hol — 3. Birouri O.N.T. — 4. Coafor - frizer — 5. Centrală telefonică — 6. Oficiu — 7. Camere — 8. Grup sanitar cameră — 9. Salon — 10. Bar 11. Oficiu bar — 12. Magazine — 13. Toalete-w.c. — 14. Cameră curățenie — 15. Săli de mese — 16. Oficiu — 17. Depozit vinuri, băuturi, pîine — 18. Ceai-cafea-bufet rece — 19. Bucătărie — 20. Ventilație — 21. Birou primire — 22. Vestiare-dușuri 23. Odihnă personal — 24. Preparări — 25. Cămară de zi — 26. Spălător veselă și vase 27. Terasa restaurant — 28. Ring de dans — 29. Patio — 30. Curte de serviciu

Mobilier exterior la restaurant

MOBILIERUL LA CENTRUL DE ODIHNĂ EFORIE I

Mobilierul de serie devine din ce în ce mai mult o problemă a arhitecților. Nu o problemă de proiectare de mobilier, ci mai mult una de funcțiune și de gabarit.

Azi nu se mai pot concepe locuințe economice moderne, mobilate cu garnituri « dormitor » sau « sufragerie » grele, de « nuc lustruit », după modelele și dimensiunile locuințelor burgheze de acum 20—30 de ani.

Și totuși, mobila produsă azi la noi, în serie, continuă să urmeze genul anacronic și neeconomic al mobilierului greu, dimensionat pentru un tip de locuință pe care noi nu-l mai construim.

O cameră de locuit care se poate mobila rațional nu trebuie să depășească 16—18 m²; mobilată însă cu o garnitură « studio » din comerț, plus o masă de sufragerie cu scaune, camera pare îmbîcsită și arhitectul este criticat că face camere mici.

Dulapul înzidit în perete ocupă aceeași suprafață ca și cel din comerț, fără să încurce însă circulația în cameră, costă un sfert din prețul unui dulap furniruit și permite reducerea suprafeței construite.

Dacă în producția mobilierului de serie pentru locuințe sînt de învins o seamă de obstacole obiective și subiective, în lucrări complexe, unde mobilierul nu este lăsat pe seama unor beneficiari particulari necunoscuți, se poate încerca aplicarea unor principii raționale de proiectare.

Spre deosebire de punctul de vedere practicat pînă nu de mult, cînd închistați în discuții și avizări am pornit de la forma exterioară la funcțiune și producție rațională, noi am încercat să ne apropiem de problema pusă de pe alte baze.

Experiența proiectării mobilierului pentru complexul de case de odihnă de pe litoral poate ilustra, în felul ei, aplicarea unor principii în funcție de tema dată. Aceste principii vor da alte rezultate față de o altă temă, de exemplu la mobilierul pentru locuințe.

Care este tema?

Mobilier pentru un complex de case de odihnă: să reziste la clima umedă, să fie cît mai economic, să se țină seama de faptul că nu se utilizează decît vara.

Tema impune cîteva puncte obligatorii.

Economie. Deci, numai piese care se pot produce în serie la mașini. Cît mai puțină muncă manuală. Materiale ieftine și accesibile. Tapiseria scumpă redusă la maximum sau chiar înlocuită. Consum specific de materiale cît mai redus.

Rezistență la clima marină. Deci, evitarea părților furniruite. Lemn masiv. Încheieturi simple, construcție clară.

Utilizare restrînsă, numai vara. Deci, piese ușoare, aerate. Tapiserie fără umpluturi de lînă și vată. Întreținere ușoară.

Ca ultim punct: aspect plăcut, culori vii, forme potrivite cu tema.

Așa ne-am apropiat de rezolvarea temei. Întîi, satisfacerea exigențelor economice, tehnice și funcționale; apoi adoptarea formei în funcție de rezultanta acestor puncte, ca un aport al măestriei creatoare (în măsura în care există).

Exemplificarea principiilor enunțate se poate face cel mai bine la cazul concret. Mobilierul se împarte în cîteva categorii distincte; mobilă de șezut, scaune, fotolii; mese, noptiere etc.; mobilă de dormit, paturi și divane; mobilă de depozitare dulapuri, bufete, etajere etc.

Pentru fiecare dintre acestea s-a căutat mai întîi rezolvarea tehnică. S-a utilizat numai lemn masiv de fag lustruit natur. În locul sistemului obișnuit al încheierii în rame și picioare groase, de secțiune mai mult sau mai puțin pătrată, s-a adoptat sistemul constructiv din părți componente distincte plate, care se pot croi și șlefui complet la mașină, încheiate cu cepuri strunjite sau întăriturii metalice.

În locul tapiseriei costisitoare și calde, pînze de material plastic întinse. În locul plăcilor din panel furniruit, sticlă colorată.

În locul somierelor obișnuite, cu arcuri, saltele sistem « epeda », adică cu arcuri mici întrețesute lucrate la mașină, fără sfori și chingi.

S-au întrebuințat contravîntuiri metalice la mobila de lemn — de exemplu, la masa de cantină sau la scaunele coloniei de copii — contravîntuirea rezolvînd slaba rezistență la încovoiere a pieselor plate.

Rezultatele sînt surprinzătoare. Scaunele, cu pînze de plastic, care cîntăresc numai un sfert din greutatea unui scaun normal, pot fi ridicate cu un deget. Deci, s-a redus masa lemnoasă întrebuințată. Masa de cantină, cu două panouri subțiri de picior, cu o ramă plată ca suport pentru placa de cristal, a devenit prin întăritura de fier-beton o piesă robustă și totuși ușoară.

Execuția pieselor, fazele de fabricație la diferite mașini, au fost studiate la proiectare și urmărite în producție. Proporția de muncă manuală utilizată s-a redus cu 60—65% față de piese similare de construcție obișnuită.

Desigur, concepția nouă în construcție și în utilizarea materialului a dus la forme care diferă de cele adoptate de « Comlemn ».

Asemenea forme au mai fost încercate la noi, însă construcția adoptată la forme abstracte și neglijarea sau necunoașterea tehnicii nu pot da rezultate satisfăcătoare.

Prezentarea tuturor pieselor proiectate și executate pentru complexul Eforie ar fi foarte grea. S-au executat cca. 6 000 de piese de mobilă după peste 40 de modele diferite. Vom face o descriere sumară a celor mai caracteristice piese: mobila din camera tip și din restaurant.

Camera tip este mobilată cu două paturi puse picior la picior lîngă unul din pereții lungi ai camerei, două noptiere mici, o masă și două scaune.

Paturile sînt de fapt niște divane, cu somiere, cu arcuri tip « epeda » montate fix pe chingi, pe patru picioare simple, acoperite de o husă de creton. Panourile divanului, la cap și la spătar, au fost executate din rame de fag cu o țesătură de chingi în romburi. În acest fel, apărarea la perete s-a rezolvat fără întrebuințarea panelului scump și greoi ca aspect, fără tapiserie costisitoare.

Noptierele, ca și masa sau alte piese similare, au fost construite din două panouri de picior subțiri legate între ele cu rame și bețe subțiri, iar plăcile de sus și raftul, din sticlă colorată. Pe lîngă o construcție care permite mecanizarea execuției, s-a evitat utilizarea contraplacatelor, înlocuite prin sticlă, s-a redus consumul de material și s-a obținut un aspect vioi și interesant.

Scaunele de dormitor sînt construite tot pe principiul panourilor de picior subțiri, încheiate între ele cu elemente ușoare. Tapiseria este înlocuită cu două pînze de plastic întinse între cele două panouri de picior și prinse de ele prin sisteme demontabile pe șipculițe.

În ansamblu, camera tip, deși de dimensiuni modeste, nefiind îmbîcsită prin mobile greoaie, arată aerat și colorat. Fagul natur, cretonul special comandat, materialul plastic și sticla verde, completate cu un covor de iută natur pe pardoseala de lignolit maron, creează o atmosferă veselă.

Pentru restaurant s-au proiectat piese ceva mai robuste, însă pe aceleași principii de construcție. Mesele, tot cu plăci de sticlă, iar panourile de picior întărite de contrafișe metalice subțiri. Scaunele, de un tip de construcție mai obișnuit, au șederea îmbrăcată în plastic roșu, fără arcuri, iar spătarul cu țesătură de chingi din același material plastic.

Aplicarea la alte lucrări a principiilor după care ne-am ghidat în proiectarea mobilierului de la Eforie poate să aducă noi soluții tehnice și noi forme.

Reducerea prețului de cost, reducerea consumului de materiale și ridicarea productivității în execuție ar face posibilă mărirea producției globale fizice (nu valorice) a mobilierului de larg consum. Ar face mobilierul mai accesibil pentru mase mai largi.

Noile forme rezultate din tehnica nouă, dimensiunile mai reduse și adaptabilitatea pieselor ar face posibilă mobilarea apartamentelor de metraj redus în mod economic, confortabil și frumos.

Pentru aceasta este însă nevoie de exemple concrete, de o propagandă susținută prin expoziții. Numai așa se poate învinge inerția acelora care privesc numai prin prisma unor interese înguste, ale resortului în care muncesc: interesul unor constructori care nu vor să execute dulapuri în perete care scad corelațiile valorice și de metraj; interesul unor producători de mobile care au plan valoric și nu au interesul să introducă modele noi, care nu le aduc nimic; interesul unor lucrători din comerț care, pe baza lozincii « așa vrea consumatorul », nu comandă decît ceea ce au văzut acum 25 de ani pe strada Bărăției.

Și la urma urmelor mobila se vinde și așa; păgubită nu este decît economia națională!

Trebuie dusă o luptă continuă pentru învingerea inerției și rutinei din acest domeniu, pentru realizarea unui mobilier economic, solid și plăcut.

Arh. V. Radoș

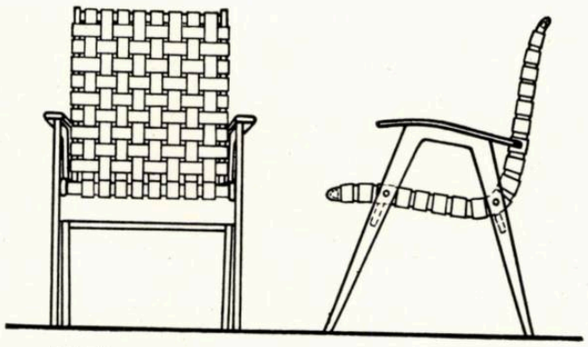

Fotoliu

Masă pentru dormitor

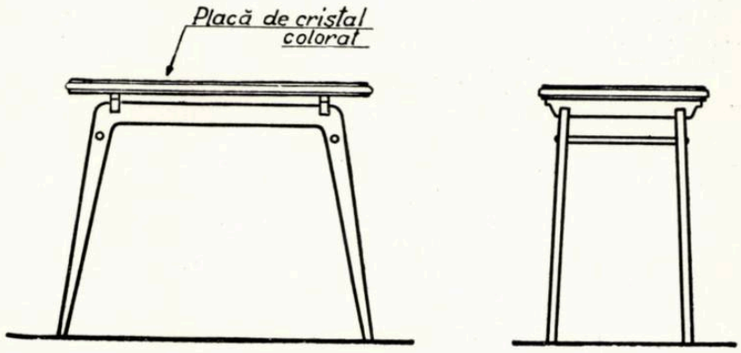

Interior din apartament

Interior din holul blocului cu apartamente

PAVILIONUL ADMINISTRATIV AL UNUI COMPLEX INDUSTRIAL

Autori, arh. R. Cosma, ing. M. Males
Institutul Proiect-București

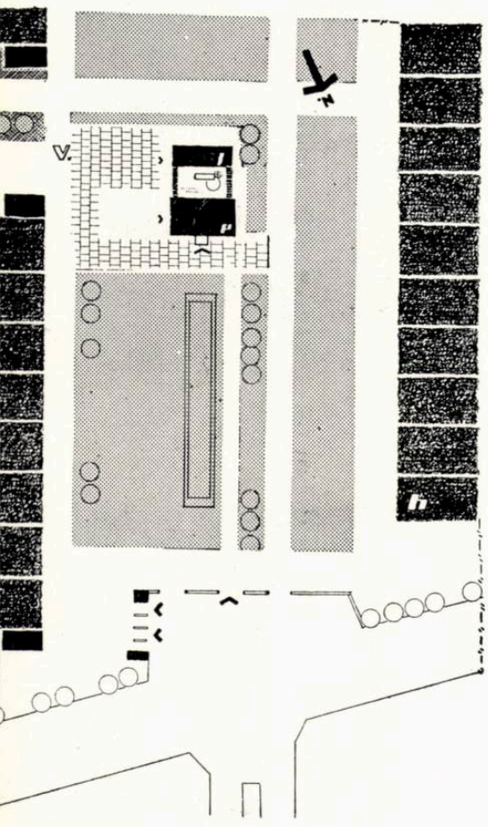

1

Acest pavilion administrativ se propune a se amplasa și integra într-un ansamblu de construcții industriale existent, cu o arhitectură unitară și bine proporționată.

Studiile de sistematizare efectuate au indicat zona afectată acestei funcțiuni administrativ-sociale: într-un mare spațiu liber, cu o amplă esplanadă — lungă de 700 m și largă de 170 m — flancată de fațadele-timpan ale halelor de fabricație.

Caracteristica acestei esplanade este neperpendicularitatea axei sale pe alinierea străzii de acces, fapt care oferă o amplă vedere asupra fronturilor ei — aduse într-un plan mai apropiat, prin reducerea punctului de fugă — cît și prin perceperea concomitentă cu fronturile spre stradă, decalate, ale halelor.

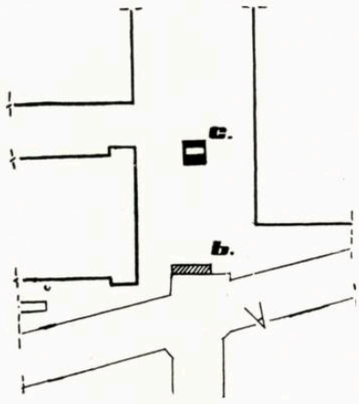

Acest efect, scontat de vechiul proiectant, animă perspectiva generală, evitînd o anfiladă monotonă a enormelor hale industriale.

În urma studiilor efectuate s-a ajuns la concluzia că:

a) alternativa de adosare a noului pavilion administrativ unui corp de clădire existent ar dăuna unității ansamblului;

b) alternativa de amplasare a pavilionului administrativ aliniat la piața preuzinală, simetric față de cele două fronturi ale esplanadei, cu volum dispus în sens orizontal (p + 3 etaje), cu front de 55 m și înălțimea cornișei la regimul halelor (19 m) prezintă o serie de dezavantaje:

— volumul pavilionului ar obstrua vederea amplă asupra fronturilor esplanadei, din orice punct de pe stradă;

— masa halelor existente ar minimaliza volumul pavilionului relativ redus, atît prin proporții, cît și prin raporturile elementelor de arhitectură;

— ar distruge efectul de perspectivă al esplanadei.

Toate aceste observații au vădit necesitatea unui accent volumetric vertical, care să rupă orizontala predominantă și să contureze o incintă, fără a distruge efectul de perspectivă al esplanadei.

S-a adoptat amplasamentul «c», cu volumul dispus vertical, detașîndu-se din masa orizontală

a ansamblului, atît prin sens, cît și prin traveea de arhitectură civilă, în intenția unei compoziții echilibrate. Acest amplasament e situat la întretăierea esplanadei cu prima alee transversală și conturează astfel o incintă cu laturile de 200 × 170 m, dimensiuni ușor sezisabile, care pun în valoare proporțiile întregului ansamblu.

Pavilionul administrativ include două corpuri: un volum înalt cu parter și 7 etaje — corpul administrației — și alăturat, un corp numai parter — corpul de laboratoare — legate printr-un patio.

Accesul la parter se face printr-un portic într-un hol pe două niveluri cu vedere spre patio, cu legătură spre circulația verticală; o scară de onoare duce la etajul I. Tot în hol răspund

2

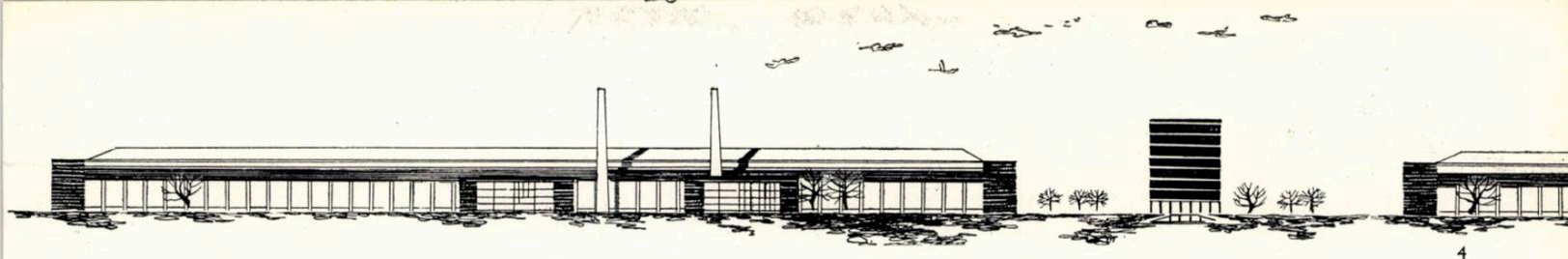

4

încăperi destinate serviciului comercial și comitetului de întreprindere.

Etajul I cuprinde conducerea întreprinderii și sala de consiliu. La etajele 1—7 se eșalonează birourile serviciilor tehnice, administrative, de proiectare etc.

Birourile fiind dispuse pe cele două părți ale unui culoar central, separația spre culoare e realizată prin dulapuri cu supralumină, iar între birouri, prin panouri demontabile din caorit aglomerat. În dispunerea planului curent s-a căutat să se grupeze circulația pe verticală și grupurile sanitare, în intenția de a înlesni subdivizări multiple prin panouri demontabile.

Dimensionarea birourilor s-a făcut conform normelor în vigoare, adoptîndu-se ca normă pentru un loc de lucru/funcționar 3,50 m². Într-o travee de 3,60/6,50 m sînt 6 locuri de lucru.

Înălțimea etajului curent, de 3,70 m, s-a obținut din calculul volumului de aer necesar, la ventilare naturală, cu schimb de aer de 1,8/oră, revenind 12,25 m³ de funcționar.

Scheletul și planșeele sînt de beton armat monolit, dată fiind prezența atelierelor de ciocane mecanice; panourile de umplutură din blocuri de beton macroporos, pereții despărțitori din panouri de caorit aglomerat prinse în dispozitive de ancoraj. Pardoseli de lignoplast, cu un sistem de canale pentru rețelele interioare electrice și telefonice.

Încălzirea este centrală, iar iluminarea cu elemente fluorescente.

Arhitectura pavilionului administrativ caută să exprime un volum cît mai net, în intenția marcării funcțiunii sale de centru al complexului industrial. Acest volum putînd fi văzut complet degajat de la intrarea pieței preuzinale, i s-a accentuat structura verticală pentru a-i întări sensul înălțimii și a-l diferenția de halele înconjurătoare.

Necesități funcționale au impus detașarea grupului de laboratoare de restul ansamblului.

Dacă această detașare prezintă o deficiență în perspectiva posterioară a pavilionului, aceasta este remediată în mare măsură de legarea celor două corpuri printr-un patio, care agrementează totodată accesul în holul de primire al pavilionului.

Arh. R. Cosma

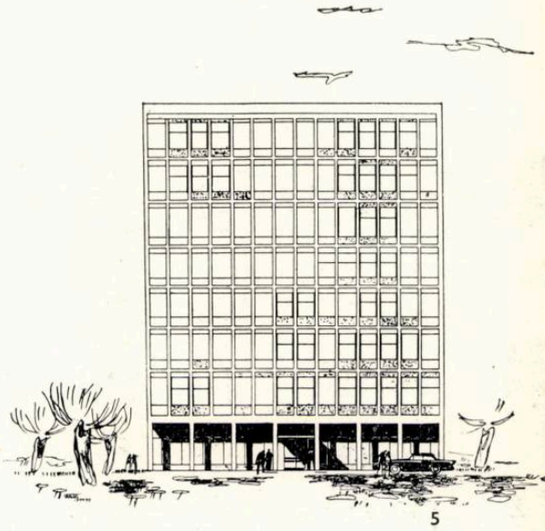

5

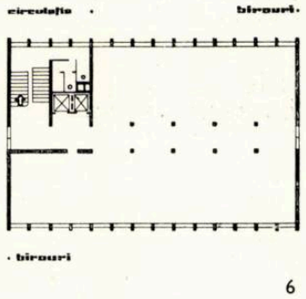

6

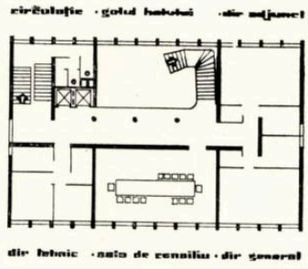

7

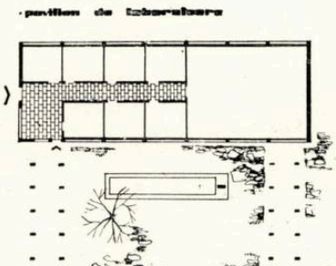

8

1. *Plan de situație*
   p — pavilionul administrativ;
   h — hale de fabricație;
   i — corp de laboratoare;
   v — parcaje
2. *Perspectivă*
3. *Perspectivă interioară a holului*
4. *Desfășurarea frontului spre stradă (nord)*
5. *Fațada pavilionului administrativ*
6. *Plan etaj I—VII*
7. *Plan etaj I*
8. *Pavilionul administrativ și corpul de laboratoare — Plan parter*

3

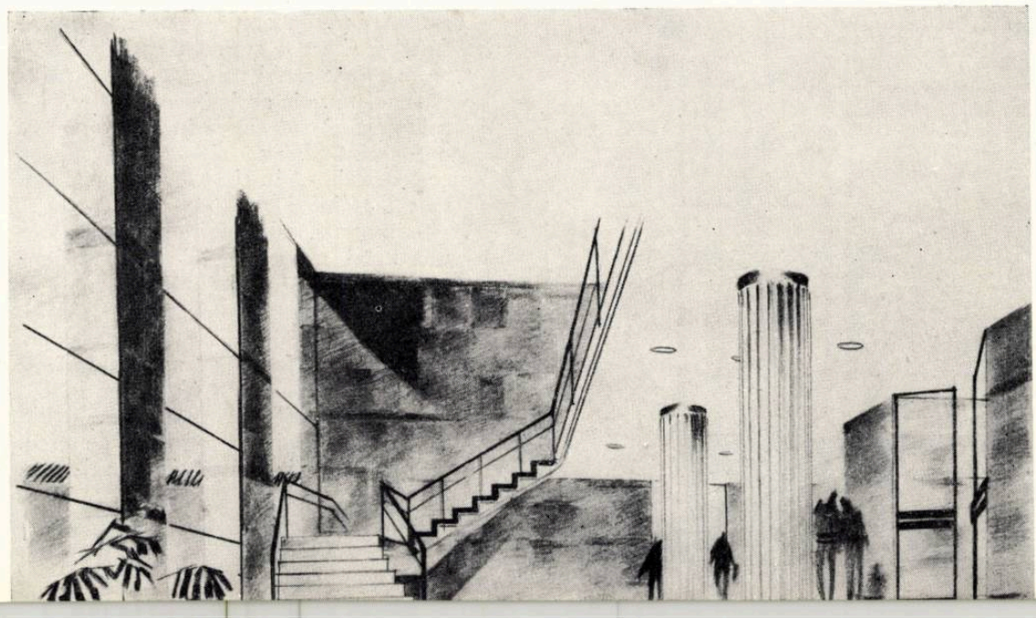

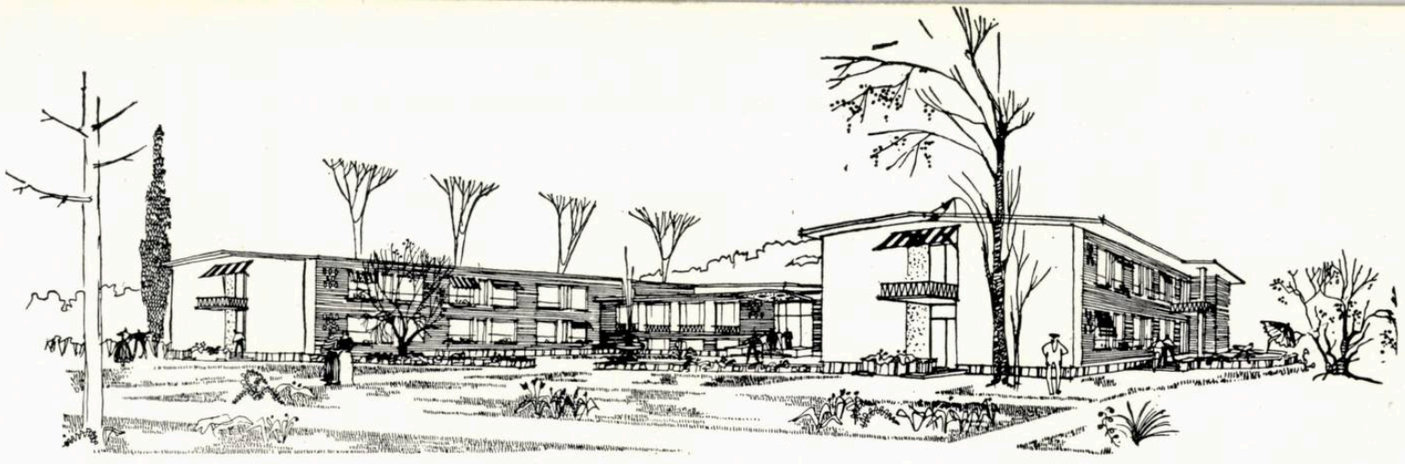

Perspectivă

construcţii social-culturale

STUDIU PENTRU UN CĂMIN DE BĂTRÎNI

Autor, arh. M. Laurian
Şef de atelier, arh. A. Moisescu
Institutul central pentru sistematizarea oraşelor şi regiunilor (ICSOR)

Plan

1. Hol-galerie — 2. Club — 3. Sală de mese pentru 120 de persoane — 4. Atelier — 5. Bucătărie — 6. Oficiu — 7. Spălător — 8. Sală de mese personal — 9. Cămară de alimente 10. Vestiar — 11. Golul sălii cazanelor — 12. Sală de lectură — 13. Birou — 14. Director 15. Centrală telefonică — 16. Frizer — 17. Cameră de oaspeţi — 18. Infirmerie — 19. Cabinet medical — 20. Soră — 21. Rufe — 22. Odihnă — 23. Camere pentru bătrîni — 24. Grup sanitar

Indici

Suprafaţa construită cazare 14,10 m²/pat. Suprafaţa locuibilă în cameră 6,30 m²/pat. Număr de paturi 150. Cantină 180 persoane. Club 150 persoane. Suprafaţa desfăşurată 3 500 m² Suprafaţa totală repartizată pe pat 23 m²/pat

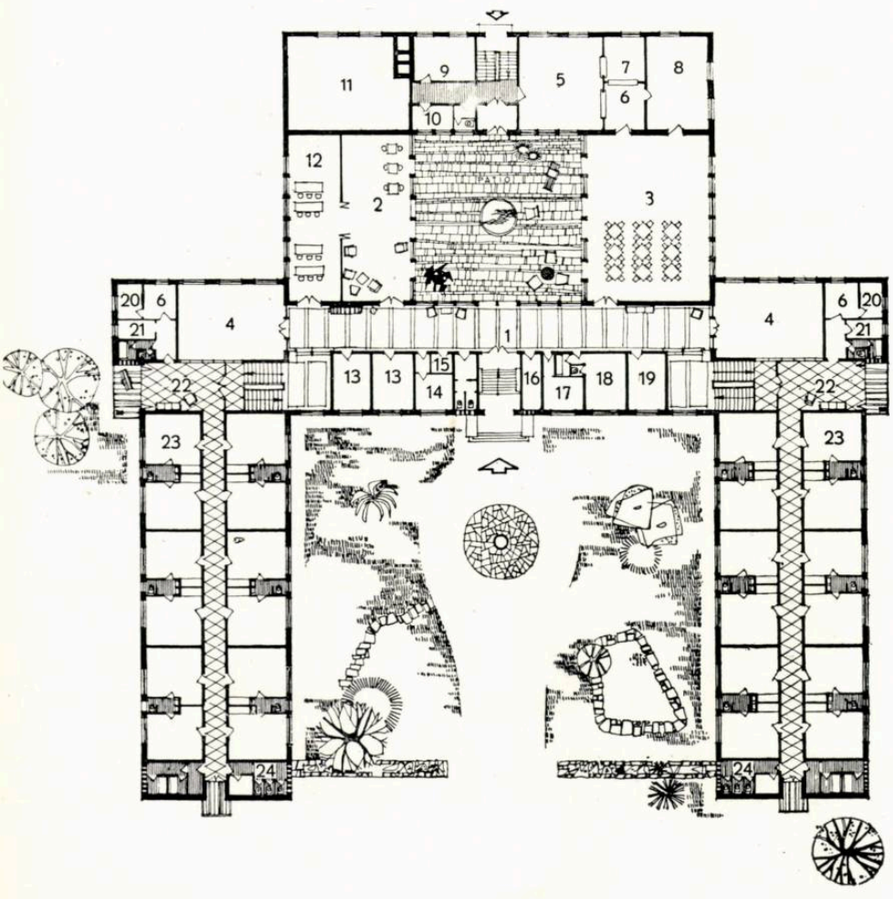

Proiectul a fost întocmit în faza de sarcină de proiectare la comanda Sfatului popular al oraşului Timişoara.

Fiind o problemă neabordată încă la noi de institutele de proiectare, a fost necesar ca proiectantul să elaboreze o temă-program. Aceasta s-a bazat pe dezideratele de principiu ale beneficiarului, referitoare mai ales la condiţiile specifice felului de trai al bătrînilor, pe documentaţia asupra clădirilor de acest gen din alte ţări, pe normativele privitoare la alte clădiri de cazare cu caracter asemănător (hoteluri, spitale, cămine).

Faţă de toate acestea, problema a comportat însă aspecte specifice care au influenţat hotărîtor asupra partiului. Astfel, programul cuprinzînd camere de locuit de 2—4 persoane (în totul 150 de persoane), cantină pentru pensionari şi personal de serviciu, club, birouri, ateliere pentru pensionari şi serviciile anexe, a fost rezolvat căutîndu-se a se obţine:

— cazarea în condiţii de confort, fără exagerări, ţinînd seama de felul de trai al locatarilor. S-a ţinut seama, în primul rînd, de faptul că, faţă de hoteluri, cămine sau spitale, aici cazarea are un caracter de permanenţă, ceea ce face necesar un confort superior şi un spor de suprafaţă. S-au studiat mai multe tipuri de camere cu 2, 3 şi 4 paturi, cu grupuri sanitare comune pe coridor sau comune la două camere. Faţă de rezultatul studiului tehnico-economic s-a propus adoptarea tipului de cameră cu 3 paturi şi cu grupul sanitar comun la 2 camere, care a apărut, în comparaţie cu celelalte, confortabil şi cu o suprafaţă minimă. Camera a fost astfel proiectată ca paturile să fie dispuse în acelaşi mod (din motive psihologice), să fie ferite de curent şi de lumină directă şi să cuprindă un colţ de odihnă în timpul zilei, cu canapea, fotoliu şi măsuţă;

— cruţarea efortului bătrînilor de a urca scări, preconizîndu-se numai două niveluri de cazare şi obţinîndu-se ca legătura acestora cu încăperile de folosinţă comună, situate la un parter înalt, să se facă astfel la numai o jumătate de nivel. Aceasta s-a obţinut prin decalarea nivelurilor corpurilor de locuit, utilizîndu-se judicios condiţiile de teren. Sub parterul înalt al părţii centrale s-au

dispus, la un demisol, încăperile serviciilor anexe;

— dispunerea camerelor pe niveluri și aripi în unități relativ mici, evitîndu-se coridoarele lungi cu camere înșiruite, care dau aspect de hotel; astfel, cazarea a fost repartizată în două aripi, fiecare constituind o unitate cu grupuri sanitare proprii, cu o cameră de zi comună, cu terasă sau loggie. Această dispoziție favorizează și repartizarea separată a bătrînilor, pe sexe;

— dispunerea echilibrată a aripilor de cazare față de grupul de încăperi comune, realizîndu-se o formă adunată, cu spații de circulație reduse; s-a ajuns astfel la partiul în formă de U, cu încăperile comune situate central;

— prin dispoziția, mărimea și aspectul încăperilor de uz comun, să se facă cît mai plăcută viața pensionarilor. Sala de mese, sala de club și galeria-hol au fost dispuse în jurul unui patio la același nivel, însorit și ferit de curent, unde bătrînii își pot petrece timpul de odihnă. Sala de club a fost dimensionată astfel ca, unită cu cea de lectură, să poată servi pentru vizionarea unui film sau pentru o reuniune. De asemenea, au mai fost prevăzute spații largi, plantate, în curtea exterioară;

— prin dispoziția și mărimea deschiderilor, utilizarea balcoanelor și teraselor, a spațiilor plantate exterioare și interioare, să se obțină acel caracter de confort, lumină și veselie atît de necesar pentru ocrotirea celor de vîrstă.

Sistemul de construcție a fost preconizat cu ziduri portante și planșee prefabricate pentru aripile în cazare și cu planșee monolite în casete, pentru sălile mari.

Instalațiile sanitare prevăd apă caldă la lavabouri și toate dotațiile necesare bucătăriei, spălătoriei etc.

Arh. M. Laurian

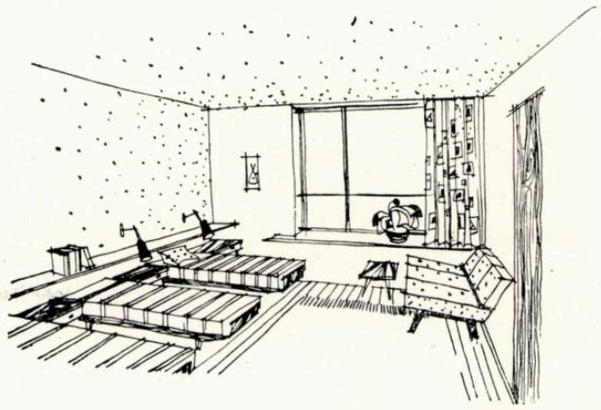

Perspectiva de interior a unei camere

Detaliu de plan pentru camerele de cazare

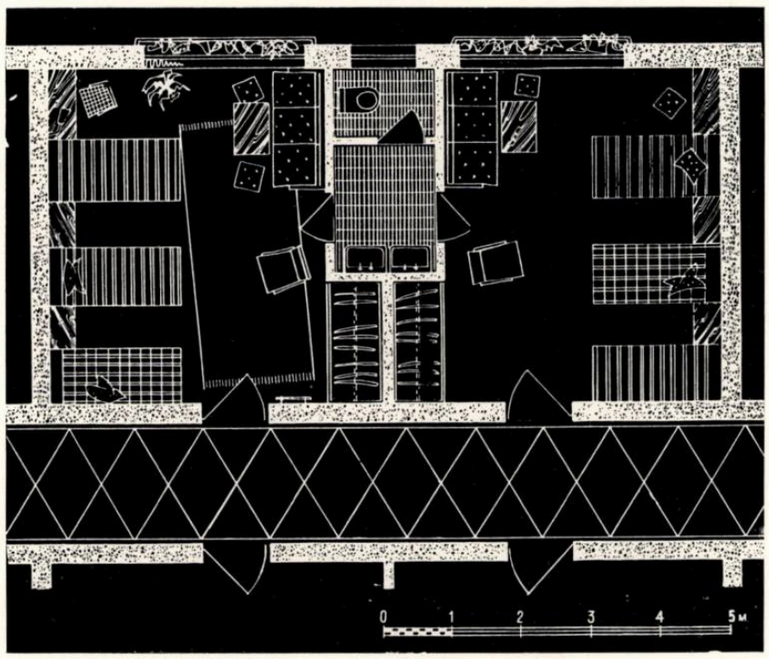

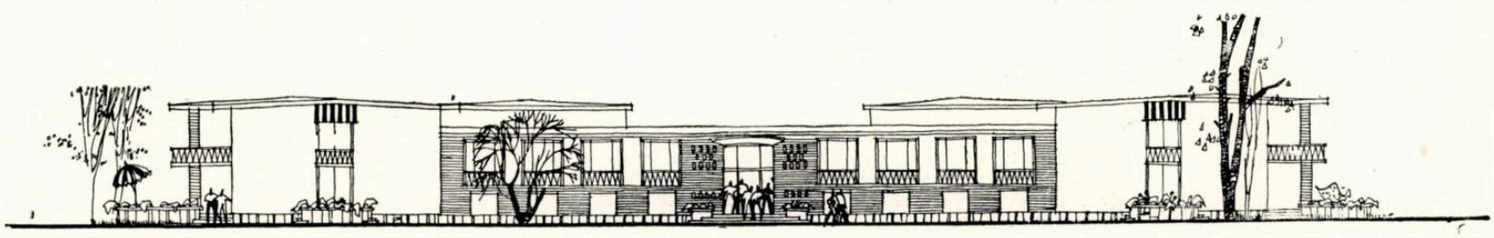

Fațada principală

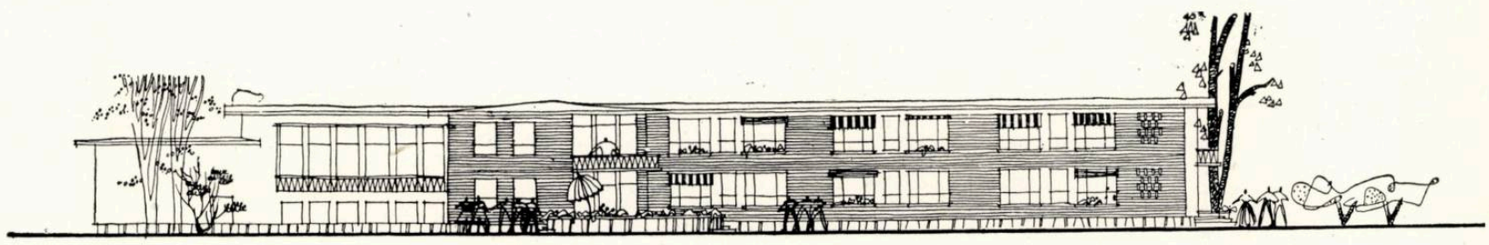

Fațada laterală

Secție prin patio

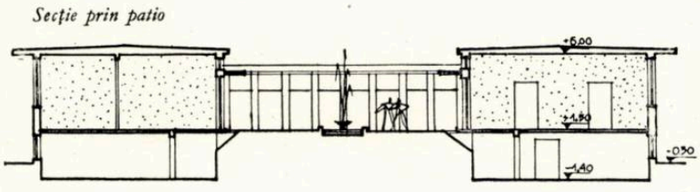

Secție prin aripa de cazare

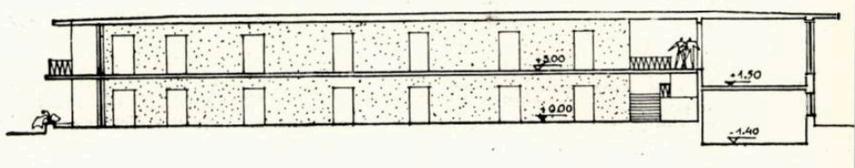

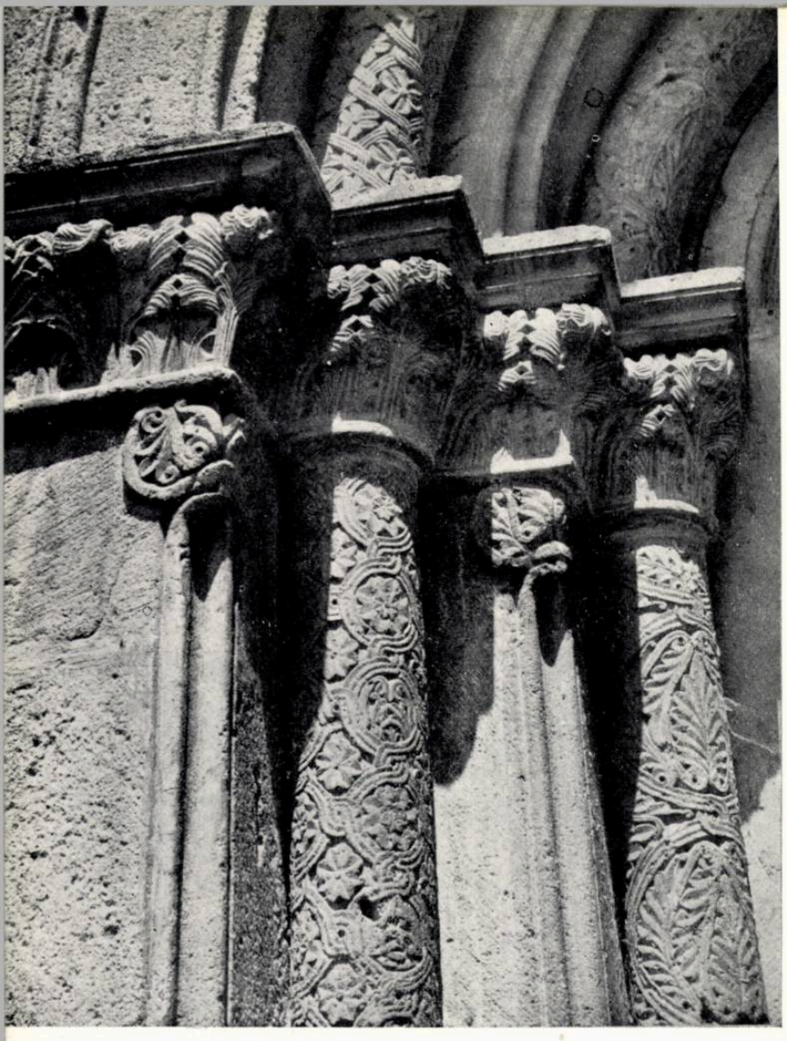

Catedrala din Alba-Iulia — Portalul romanic de pe latura sudică. Detaliu de capiteluri

Arh. D. Farb, arh. S. Julman

ASPECTE ALE ARHITECTURII ROMANICE ÎN TRANSILVANIA

Teritoriul ţării noastre a cunoscut în decursul vremurilor numeroase experienţe artistice, pe cît de interesante, pe atît de diferite. Dacă în Ţara Romînească sau Moldova — după o scurtă perioadă de început — asistăm la o rapidă cristalizare a unui stil propriu, cu caractere bine definite, în Transilvania, fenomenul este cu mult mai complex.

Conlocuirea unor populaţii diferite, avînd tradiţii şi obiceiuri diferite, a dus la o diversitate a formelor de exprimare artistice şi a făcut ca Transilvania să devină un interesant cîmp de experienţă. De la romanic la gotic, trecînd prin Renaştere, ajungînd la baroc şi neoclasic, fiecare dintre aceste epoci poartă pecetea unei tendinţe sigure de a găsi formule proprii de exprimare.

Desigur că au existat, şi influenţe recipoce, şi cele venite din Occident, dar cest lucru nu a împiedicat pe meşterii transilvăneni să-şi caute un drum propriu, atît în ceea ce priveşte procedeele constructive, cît şi în domeniul nu mai puţin vast al compoziţiei sau al decoraţiei. Dacă ne gîndim şi la posibilităţile materiale restrînse, la condiţiile generale nefavorabile — politice şi economice — atunci efortul constructiv pare într-adevăr impresionant, aceste îndelungate eforturi concretizîndu-se într-un autenic stil transilvănean.

Bisericile fortificate ale saşilor, castelele şi palatele construite de unguri, excepţionala arhitectură de lemn, precum şi unele vechi monumente de zid din Haţeg, Zarand şi Bihor construite de romîni sînt o mărturie edificatoare a puterii de creaţie a meşterilor transilvăneni.

*

Oprindu-ne asupra romanicului — epocă îndeobşte mai puţin cercetată — am putea eventual contribui la lămurirea unor aspecte ale începuturilor arhitecturii de zid din Transilvania, precum şi la a efectului pe care romanicul l-a avut în Moldova şi Ţara Romînească.

Sînt puţine vestigii romanice în Transilvania şi aceasta datorită migraţiunilor de popoare — în special ultima, de mare amploare, cea a tătarilor din 1241, care au distrus aproape pînă la temelii numeroasele monumente clădite în secolul al XII-lea şi începutul secolului al XIII-lea — precum şi deselor invazii turceşti din perioada următoare (secolele al XV-lea şi al XVI-lea). Foarte puţine monumente au scăpat de la o distrugere completă (cum ar fi de exemplu, bisericile din Cisnădioara, lîngă Sibiu, sau Herina din regiunea Bistriţei). Altele, şi acestea formează majoritatea, au fost reclădite în stil gotic, păstrîndu-se numai o parte a vechiului edificiu. Avem astfel de-a face mai degrabă cu o serie întreagă de *elemente* disparate înglobate în noua construcţie.

În multe cazuri, tipul de plan a rămas cel romanic, peste care s-a ridicat edificiul gotic. Constructorul a păstrat pe cît a putut rămăşiţele vechiului monument, pentru economie de material şi de timp. Exemplele sînt numeroase şi pentru a nu cita decît unele dintre cele mai importante, amintim catedrala din Alba-Iulia, biserica Sf. Bartholomeu din Oraşul Stalin, bisericile din Bistriţa, Cincu, Homorod, Prejmer, Feldioara, Hărman etc. Acelaşi lucru s-a întîmplat şi cu monumentele concepute în stilul de tranziţie de la romanic la gotic, cum ar fi: abaţia cisterciană de la Cîrţa, biserica din Codlea şi altele. Cu toată aparenta lipsă a vestigiilor din această perioadă, credem că există date suficiente pentru a ne face o idee asupra monumentului romanic din Transilvania din secolele al XII-lea şi al XIII-lea.

Ungurii, care au apărut în aceste regiuni înaintea venirii saşilor, au adus o preţioasă contribuţie la transplantarea arhitecturii romanice în aceste regiuni, catedrala din Alba-Iulia fiind opera care încununează eforturile meşterilor din acea epocă.

Importanţa acordată edificării catedralei este explicabilă, deoarece Alba-Iulia era una dintre cele zece dioceze ale Ungariei şi deci un important centru religios. Construită pe locul unei biserici mai vechi, care data probabil din secolul al XI-lea, catedrala a suferit o distrugere serioasă în 1241—1242 şi a fost refăcută la sfîrşitul secolului al XIII-lea, probabil sub conducerea meşterului francez Jean de Saint Dié. Planul, conceput în dimensiuni mari, cu trei nave, o absidă centrală şi două absidiole, are două turnuri care, structural, apar ca fiind alipite faţadei

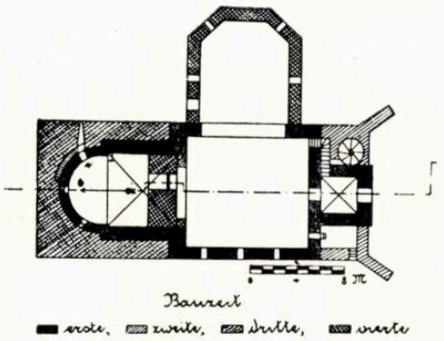

Biserica fortificată din Homorod — Poşat cu negru = forma bisericii originale de la sfîrşitul secolului al XII-lea — Tip de plan romanic cu o singură navă. Haşurat = fazele următoare de construcţie (după «Siebenbürgisch-sächsische Kirchenburgen" de Walter Horwath)

Biserica fortificată din Merghindeal — Poşat cu negru = prima fază de construcţie — Tip de plan romanic cu trei nave de la sfîrşitul secolului al XII-lea (după „Siebenbürgisch-sächsische Kirchenburgen" de Walter Horwath)

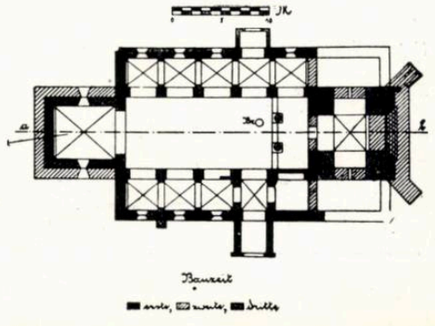

(dispoziție întîlnită în Franța și în Germania meridională). Interesantă este rezolvarea plastică a fațadei principale prin arcul monumental care leagă cele două turnuri, element compozițional pe care nu-l vom întîlni în altă parte.

Elementele vechi romanice sînt destul de puține la număr, catedrala suferind transformări numeroase în diferite perioade. Absidiolele păstrează în interior, dar mai ales în exterior elemente clare de stil bine închegat: un apareiaj simplu din piatră de talie, coloniță angajate cu capiteluri și baze caracteristice artei romanicului. Între ele se află obișnuita arcatură de ocnițe la partea superioară, subliniată de un brîu sculptat (element nou) și ferestre înguste terminate cu un arc în plin centru. Aceste elemente ne amintesc pe cele de la catedrala din Jaak (R.P. Ungară), cu deosebirea că la Alba-Iulia proporțiile sînt mai reușite, detaliile mai bine studiate, profilele mai fine, aspectul general mai sobru și mai echilibrat. În interior, una dintre absidiole este decorată cu o arcatură oarbă formată din coloniță legate cu arcuri trilobate, la fel de caracteristice stilului romanic.

Un detaliu nu mai puțin interesant pentru noi este portalul sudic (denumit și portalul ducal) care datează probabil din secolul al XII-lea. Compus din două perechi de coloane alternate cu pilaștri, legate cu un arc în plin centru, portalul prezintă un timpan decorat cu o temă iconografică ce reprezintă un Crist avînd de o parte și de alta doi îngeri și care, cu toată stîngăcia execuției, păstrează o expresie plină de naivitate și prospețime. Elementele decorative ale portalului îl fac să se apropie de motivele orientale și nu este imposibil ca aci să fi lucrat meșteri bizantini, mai cu seamă dacă ne gîndim că meșterii greci au fost foarte apreciați la curtea regelui Andrei al II-lea (sfîrșitul secolului al XII-lea). Poate că, fapt care de altfel trebuie verificat, datorită și prezenței acestora — pe lîngă mulți alți factori — am putea explica apartenența unora dintre primele monumente de zid romînești din Ardeal — cum ar fi, de exemplu, biserica din Gura Sada și Densuș — la cele din arhitectura veche religioasă creștină-orientală, de plan și structură asemănătoare.

La Herina (regiunea Bistriței) există o biserică interesantă din epoca romanică de la începutul secolului al XIII-lea, care și-a păstrat caracterul inițial, în special în exterior.

Aceasta reprezintă una dintre puținele realizări unde găsim două turnuri în fațadă, deoarece, în general, la monumentele romanicului din Transilvania, tipul predominant este cel cu un singur turn alipit intrării și dispus în ax (un exemplu interesant cu două turnuri găsim și la biserica romanică de la Acîș). Planul este simplu, cu o navă centrală și două colaterale. Arcadele sînt în plin centru, susținute de pilaștri și coloane masive al căror aspect a fost schimbat. Luminarea navei se face printr-o serie de ferestre în plin centru (tip de luminare bazilical), iar la turnuri remarcăm ferestrele tipice romanice cu două sau trei deschideri și colonete cu capiteluri masive. Decorația este foarte simplă și bine repartizată pe fațadă: fîșii de ocnițe care împart registrele, brîuri zimțate care denotă o tehnică a cărămizii, portalul foarte simplu și sobru, iar întregul edificiu este bine compus și bine echilibrat.

Unii cercetători străini situează biserica din Herina în grupul bisericilor ungurești Lebenyi, Jaak, Zsambek, dar cu puternice influențe ale arhitecturii săsești locale: absidiole tăiate într-un masiv de zidărie, alternanța coloanelor cu pilaștri, proporțiile generale.

*

De mare importanță pentru crearea unei arhitecturi de zid cu caracter monumental, în această perioadă, este contribuția sașilor colonizați de regii unguri în regiunea Bistrița-Cluj, în centrul și sudul Transilvaniei (mai cu seamă în Țara Bîrsei). Veniți din apusul Europei, unde activitatea constructivă era foarte dezvoltată, sașii vor aduce cu ei tradițiile arhitecturii romanice care înflorea atunci în Germania.

Așezările iau ființă cu repeziciune, iar biserica — locul de adunare și apărare al comunității — capătă o importanță deosebită. La unele dintre ele se păstrează foarte clar structura planului din epoca romanică a secolului al XII-lea și al XIII-lea (una sau trei nave, turnul, fie alipit, fie înglobat construcției, însă totdeauna în ax, corul de mai mică sau mai mare amploare). Astfel de exemple sînt la Merghindeal, Feldioara, Homorod, Drăuseni, Vesăud, Rodbav, Cincu, Codlea etc. Ceea ce a rămas însă de pe urma primei faze sînt, în majoritatea lor, numai fragmente: portaluri, ferestre, rozete, arcuri, capiteluri care se întîlnesc disparat în construcțiile mai noi din epoca imediat următoare, gotică. La catedrala din Sebeș se pot distinge încă foarte bine arcadele și unele elemente vechi ale navei și portalul intrării; la Șeica Mare se găsește un arc romanic bine proporționat; la Rodbav sau Drăuseni frumoase ferestre cuplate; la Viscri și Feldioara capiteluri interesante, la Cisnădie și Drăuseni, portalurile, iar la biserica fortificată din Cisnădioara, unul dintre cele mai reușite portaluri romanice din țara noastră și poate chiar din această parte a Europei.

Catedrala din Alba-Iulia — Una dintre cele două abside romanice

Catedrala din Alba-Iulia — Portalul romanic de pe latura sudică

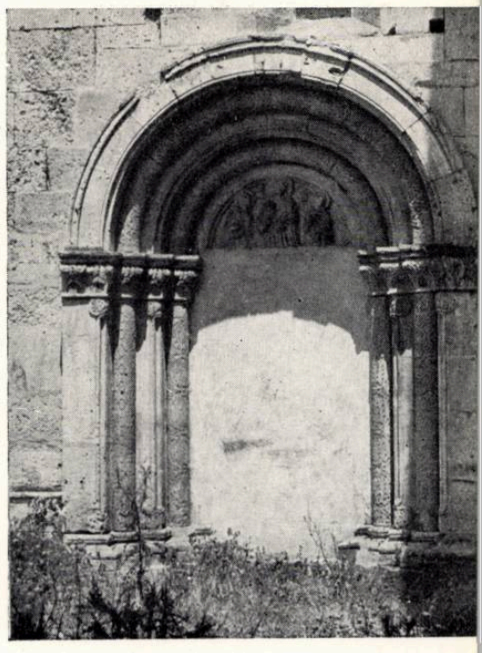

Catedrala din Alba-Iulia

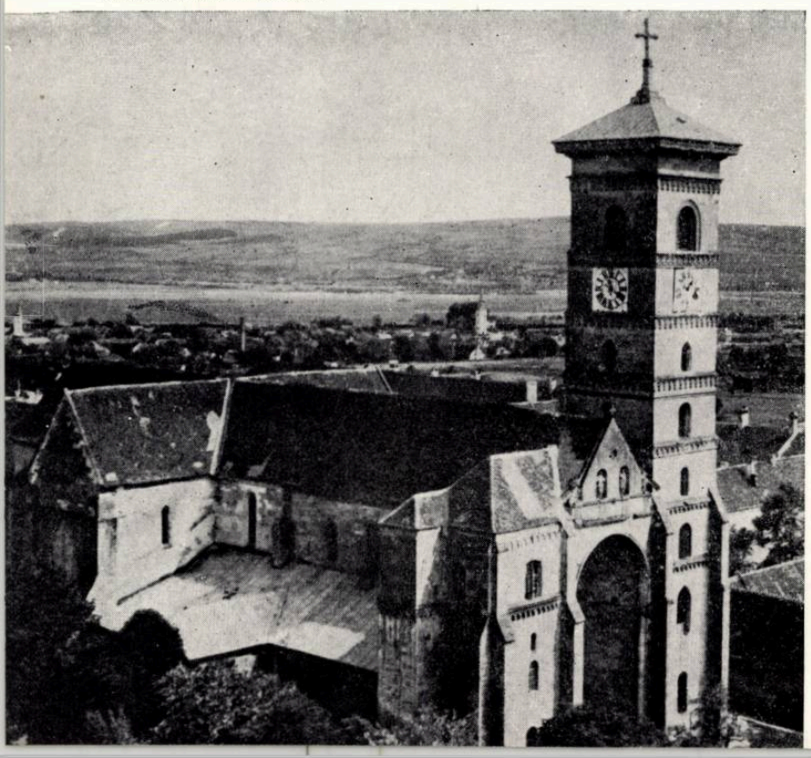

Biserica din Cisnădioara merită o atenție deosebită, pentru că este unul dintre puținele monumente din perioada romanicului rămas aproape în întregime neschimbat. Biserica este amintită, pentru prima oară, în documente în anul 1223, ceea ce ne face să presupunem că a fost construită înaintea acestei date, probabil la sfîrșitul secolului al XII-lea sau cel mai tîrziu la începutul secolului al XIII-lea. Cine are curiozitatea de a merge de la Cisnădie la Cisnădioara și va urca micul deal pe care se ridică biserica înconjurată de ziduri, va avea surpriza să găsească în acest loc retras unul dintre monumentele cele mai interesante din Transilvania. Volumul armonios și echilibrat te face să citești imediat planul unei mici bazilici romanice cu o navă centrală și două colaterale, absida principală și absidiolele. Am putea s-o asemuim aproape cu echilibrul, claritatea și sinceritatea volumelor bisericii sf. Nicolae Domnesc din Curtea de Argeș. Dar surpriza cea mai mare o constituie portalul intrării, remarcabil prin eleganța formelor și finețea detaliilor, care se detașează net pe un fond de zid din piatră brută patinată de vreme.

Întreaga biserică ne reamintește de unele realizări catalane de la sfîrșitul secolului al X-lea și începutul secolului al XI-lea (Sant Pere del Burgal, Santa Maria de Bohi, Sant Vicens d'Estamarieu), unde biserica cu absidiolele laterale și trei nave, acoperișul cu șarpantă de lemn, zidăria din piatră brută lăsată aparentă este foarte răspîndită și reprezintă tipul comun, popular, de construcție monumentală, al începuturilor arhitecturii romanice. Acest tip s-a răspîndit în Franța și Germania, de unde probabil a ajuns și la noi, cu anumite interpretări locale care au schimbat volumele și proporțiile.

Mergînd mai departe, de-a lungul lanțului Făgărașilor, într-o mică așezare de pe malul Oltului vom găsi rămășițele unui monument care încă din secolul al XII-lea și al XIII-lea domina valea prin amploarea sa: abația ordinului cistercienilor de la Cîrța.

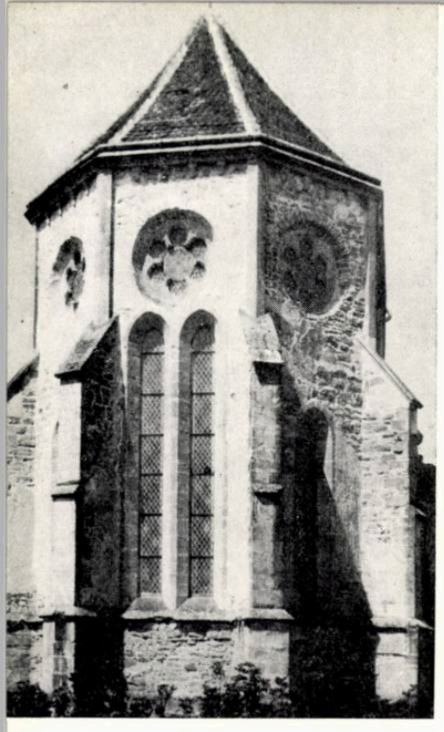

Abația cisterciană de la Cîrța — Corul bisericii — Vedere din exterior

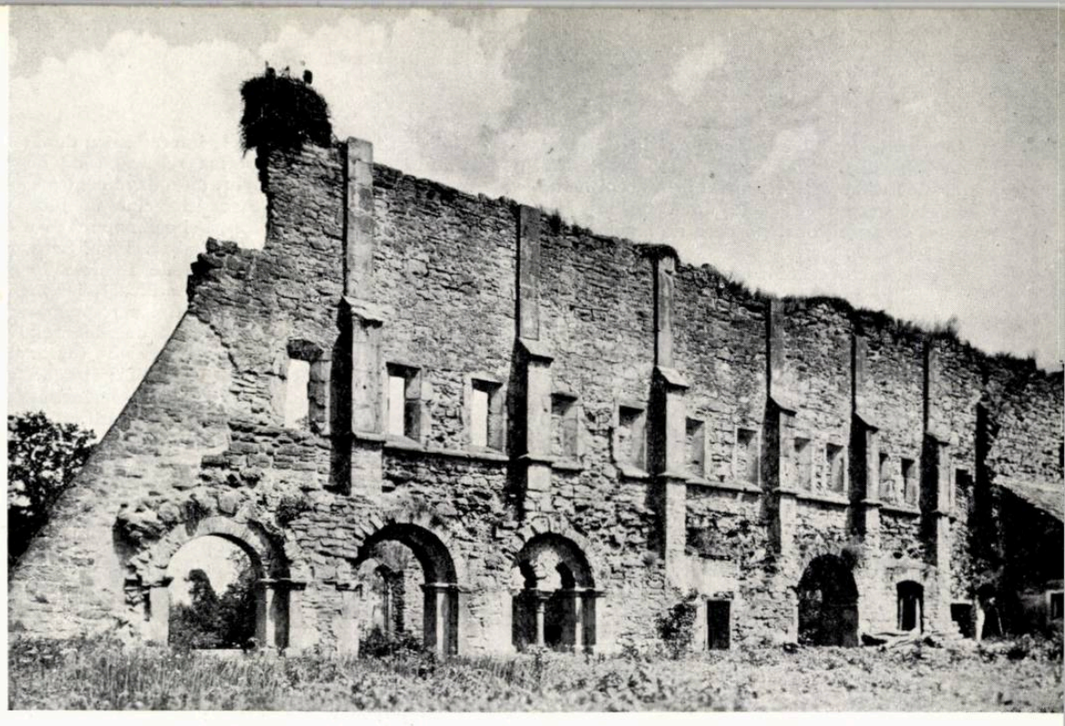

Abația cisterciană de la Cîrța — Fragment de zid făcînd parte din construcțiile abațiale — Vedere din exterior

Biserica fortificată din Cisnădioara — Portalul romanic de pe latura vestică

Biserica San Pere del Burgal — Vedere interioară. De remarcat asemănarea formelor cu cele ale bisericii, din Cisnădioara (după « Le premier art romain » de J. Puig y Cadafalch)

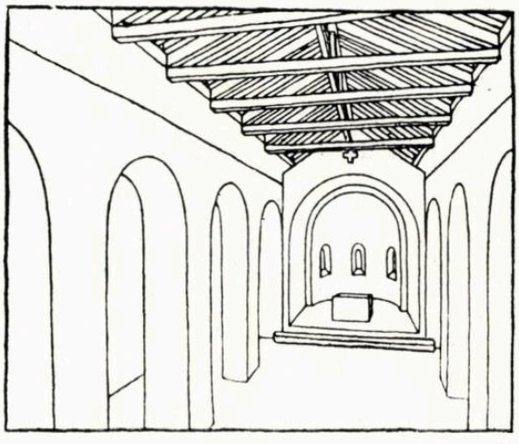

Biserica fortificată din Cisnădioara — Vedere interioară spre absida principală

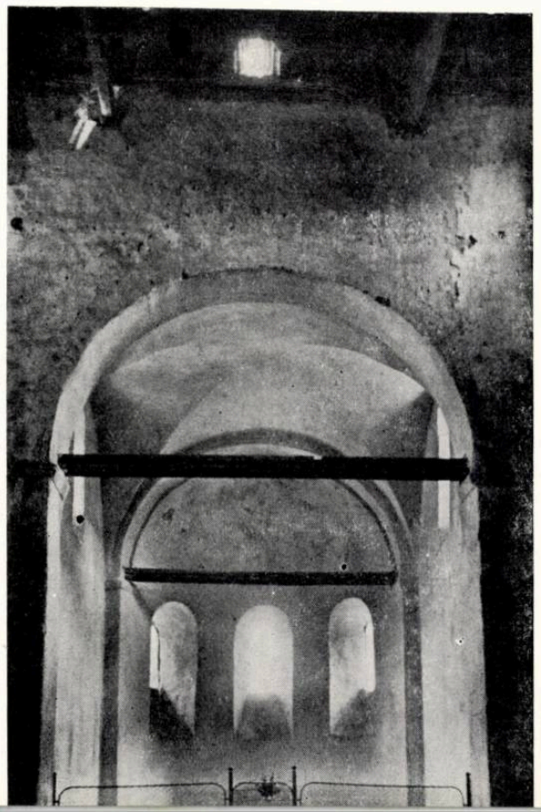

Biserica fortificată din Cisnădioara — Vedere generală

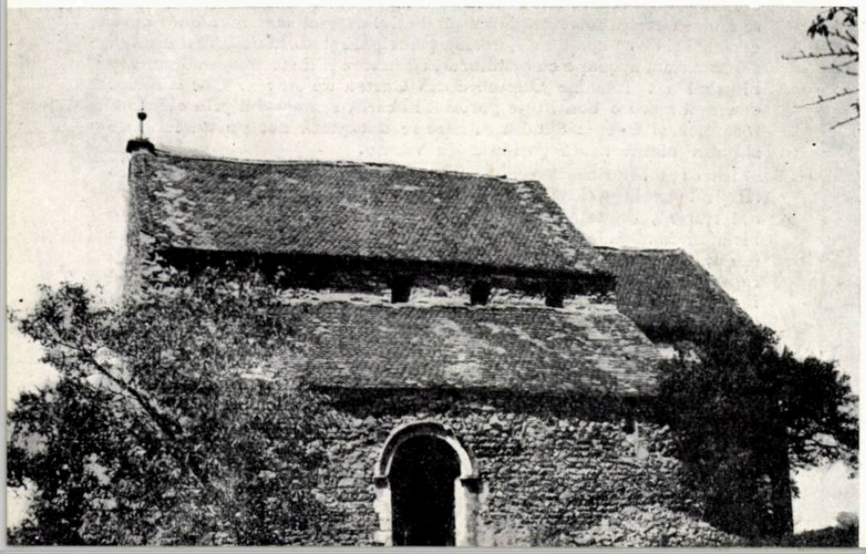

Abaţia cisterciană de la Cîrţa — Fragment de zid făcînd parte din construcţiile abaţiale Detaliul unei arcade de la primul nivel.

Aici nu au mai rămas decît corul — folosit şi astăzi — întrarea cu portalul, urme de arcade, interioare ale vechilor nave şi un zid impresionant, înnegrit de vreme, aparţinînd uneia dintre aripile clădirilor abaţiei, care se ridică impunător prin austeritatea sa, înconjurat de ierburile care cresc în voie şi purtînd încă urmele naşterii bolţilor care au acoperit cîndva spaţioasele săli ale clădirilor mănăstireşti.

Planul este bazilical, cu trei nave, avînd transept şi abside laterale. Construcţia este simplă, fără ornamente inutile, de piatră brută aparentă care a căpătat nuanţe griverzui-violet. Sistemul de boltire — asemănător cu cel utilizat de ordinul cistercienilor în Germania şi Austria — este însă mai sobru şi mai rustic. Nervurile corului, purtînd amprenta goticului timpuriu, se sprijină pe coloane destul de greoaie, avînd capiteluri cu frunze de acant, mult mai simple decît acelea pe care le vom întîlni în apus în perioada de tranziţie de la romanic la gotic. Elementele de decoraţie sînt minime: rozete cvadrilobate pentru luminarea corului — probabil folosite şi la nava principală — şi ocniţele cornişei caracteristice romanicului, pe care le vom reîntîlni la biserica sf. Bartholomeu din Oraşul Stalin. Lizene, ancadramente dreptunghiulare la ferestrele aripii abaţiale, un portal în stilul epocii de tranziţie de la romanic la gotic, întregesc această decoraţie sumară. Nota generală de sobrietate aproape că ne face să credem că avem de-a face cu o construcţie strict utilitară, în care fantezia constructorului a fost drămuită cu bună ştiinţă, efectul plastic fiind cel obţinut prin claritatea funcţiunilor şi volumelor, fără a se face abuz de ornamente inutile. Un ansamblu echilibrat, raţional, cartezian în concepţie şi realizare. Un exemplu şi o lecţie de arhitectură monumentală obţinută cu mijloace minime şi consecvent realizată de meşteri care cunoşteau ce se numeşte compoziţie arhitecturală. S-au încercat restaurări şi există destule elemente pentru a reda imaginea fidelă a întregului complex pînă şi în detaliile sale. În acest caz însă, un zid, un timpan spart în locul în care odinioară fusese o rozetă şi un cor, vorbesc poate mai limpede şi mai laconic astăzi, pentru noi.

*

Desigur că aceste numeroase realizări ale unei populaţii cu o dezvoltare şi organizare feudală mai avansată aveau să influenţeze, pe lîngă tradiţia unei vechi arhitecturi de lemn, arhitectura monumentală de zid ridicată de căpeteniile feudale romîne în Ţara Haţegului, a Zarandului sau a Bihorului.

Unele rezolvări de acoperire cu piatră în asize (de exemplu, la biserica din Strei), turnul-clopotniţă caracteristic, sistemul de tratare a golurilor, unele detalii decorative sînt elemente — de multe ori comune — care denotă o apropiere de arta romanică din Transilvania. Astfel de exemple găsim la Strei, Sînta Maria Orlea (din Ţara Haţegului), la Criscior şi Rîbiţa în Ţara Zarandului sau la Seghişte şi Remetea lîngă Beiuş. Influenţa va merge mai departe în perioada începuturilor şi astfel vom găsi elemente la Cîmpulung-Muscel (turnul Bărăţiei cu arcatură cu colonete angajate la registrul inferior, vechea biserică romanică de pe locul mănăstirii Negru-Vodă) şi înrîuriri ale romanicului la biserica Episcopală din Rădăuţi. Tipul de plan (dreptunghiular, cu absidă poligonală derivat din arhitectura de lemn), materialele folosite (bolovani şi piatră brută), rusticitatea formelor şi unele proporţii — mai greoaie — ne fac să apreciem edificiile amintite ca avînd o puternică amprentă locală. Cu atît mai mult cu cît, pe lîngă aceste realizări, există şi unele monumente care atestă încercări de autentică arhitectură originală, cum ar fi, de exemplu, biserica în Gurasada, excepţional de interesantă prin planul şi volumul său.

La aceste constatări amintim şi părerea unui cercetător ungur, Gal Ladislau, exprimată în lucrarea sa « Arhitectura religioasă în Ungaria din secolul al XI-lea pînă în secolul al XIII-lea ». Cu toate că în general se pronunţă pentru diversitatea influenţelor străine asupra arhitecturii transilvănene, autorul aminteşte de existenţa a două grupe de monumente cu caractere originale: bisericile saxone datînd din secolul al XIII-lea, care se vor dezvolta de sine stătător, precum şi grupul denumit « bastard », al bisericilor de ţară, printre care se citează Sînta Maria Orlea, şi unde se constată unele încercări de exprimare proprie ale unei arte autohtone. Se recunoaşte astfel existenţa unei arhitecturi cu tradiţie mai veche, cu un pronunţat caracter local şi căutări proprii, destul de străină de influenţe şi forme rătăcitoate. Ar fi interesant, desigur, să se facă o analiză mai amănunţită a corelaţiei dintre arhitectura monumentală de origine săsească sau maghiară şi cea romînească, dar nu aceasta formează obiectul principal al expunerii de faţă.

Bogata activitate constructivă a perioadei artei romanice a secolelor al XII-lea şi al XIII-lea, care s-a concretizat prin edificii religioase sau de apărare — din care aproape că nu au rămas urme — a lăsat o amprentă puternică asupra dezvoltării arhitecturii de mai tîrziu. Chiar şi în perioada goticului timpuriu sau tîrziu, caracterele romanicului vor predomina, cu excepţia unor rafinamente decorative sau constructive din secolele următoare. Masivitatea construcţiei, predominanţa plinului asupra golului, proporţiile, în general greoaie, contraforturile care niciodată nu ating virtuozitatea unui arc butant, aspectul rustic accentuat, arată o legătură strînsă cu metodele artei romanice, adînc înrădăcinate în Transilvania. Pentru a nu aminti decît unele exemple, putem cita marea majoritate a bisericilor fortificate din Ţara Bîrsei sau din centrul şi sud-estul Transilvaniei sau chiar biserici mai importante, cum ar fi biserica din Deal de la Sighişoara, catedrala din Alba-Iulia, catedrala din Sebeş, biserica din Bistriţa etc. La aceasta a contribuit, atît folosirea vechilor construcţii la edificarea celor noi, cît şi caracterul de apărare al unora dintre monumentele arătate, turnul masiv, zidul plin şi cît mai puţin spart şi golurile mici fiind elemente preţioase într-o construcţie care avea un dublu scop.

Dar tocmai aceste elemente comune arhitecturii transilvănene îi dau caracterul propriu şi ne fac să susţinem că a existat o şcoală locală de arhitectură, originală, interesantă prin manifestările şi realizările sale şi care îşi găseşte un loc important în istoria arhitecturii din ţara noastră.

Biserica Sînta Maria Orlea — Vedere generală

Complexul de locuinţe Berlin — Karlshorst — Prof. arh. B.D.A. L. Wiel — Dresda. Faţada dinspre curte a unui bloc de locuinţe

Arh. H. Schmidt
Arhitect şef al Institutului de tipizare din R.D.G.

TIPIZAREA ŞI INDUSTRIALIZAREA CONSTRUCŢIILOR DE LOCUINŢE ÎN R. D. GERMANĂ

Articol trimis special pentru revista noastră de Uniunea Arhitecţilor din R. D. Germană

Construcţia de locuinţe se află astăzi în R. D. Germană la loc de frunte în planul economic, împreună cu mărirea producţiei de cărbuni şi de energie şi împreună cu creşterea producţiei agricole. Din cele cca. 47 miliarde de mărci germane prevăzute de cel de-al doilea plan cincinal (1956 — 1960) pentru investiţiile de stat, construcţiilor le revin cca. 29 miliarde de mărci germane. În acelaşi timp, volumul construcţiilor va trebui să crească cu 155% — în sectorul socialist chiar cu 195% — faţă de cel din 1955.

Realizarea acestui program de construcţii este îngreunată de disproporţiile din economia de stat şi în special din economia construcţiilor, datorite scindării Germaniei. Pentru a fi învinse aceste greutăţi va trebui mult lărgită industria materialelor de construcţii din R. D. Germană şi în special producţia de ciment. În industria construcţiilor, mergînd exclusiv pe calea industrializării, o problemă de prim ordin este mărirea randamentului, folosind numai numărul redus de braţe de muncă pe care le avem la dispoziţie. Aceasta presupune o organizare mai bună a muncii, lărgirea mecanizării, trecerea la mijloace industrializate în construcţii.

Un rol hotărîtor îi revine, în acest sens, proiectării tip. Numai pe calea proiectării tip poate fi asigurată producţia în masă a elementelor de construcţie, realizarea în serie a construcţiilor, construirea continuă pe baze planificate, ceea ce este determinant din punct de vedere economic. De aceea directivele celui de-al doilea plan cincinal prevăd realizarea construcţiilor de locuinţe şi agricole după proiecte tip, în raport de cel puţin 90% din volumul total al construcţiilor. Folosirea largă a proiectelor tip este prevăzută de asemenea şi pentru construirea clădirilor cu caracter social şi industrial. Tipizarea presupune producţia în masă a elementelor de construcţie şi construirea în serie. Aceste presupuneri au reieşit, în primul rînd, din însăşi natura problemei construcţiei de locuinţe, ducînd, în perioadele dinaintea folosirii metodelor industrializate de construcţie, la forme mai mult sau mai puţin tipizate de construcţie. De exemplu, Germania cunoaşte o întreagă serie de aşezări omeneşti şi de oraşe datînd din secolele al XVII-lea şi al XVIII-lea care au fost construite după « proiecte tip » întocmite unitar. Motivele aplicării acestui sistem de tipizare — desigur legate de trecerea producţiei meşteşugăreşti la cea manufacturieră — erau în acelaşi timp de natură economică şi arhitectonică. Experienţele în legătură cu construcţia de locuinţe din timpurile mai recente au fost acumulate în perioada de după primul război mondial. În această perioadă, tipizarea complexelor şi clădirilor de locuit a fost înlesnită de concentrarea complexelor de aşezări omeneşti şi a locuinţelor colective.

O dată cu trecerea la economia socialistă planificată, care a dat o mare importanţă construcţiei de locuinţe realizate din fondurile statului şi a mutat centrul de greutate al muncii de proiectare în atelierele de proiectare ale statului, s-a alcătuit o bază care permite, în largă măsură, trecerea la tipizarea şi proiectarea tip a construcţiilor de locuinţe din R. D. Germană.

În perioada primului plan cincinal, posibilităţile create au fost aplicate cu neîncredere. Ele se limitau, în general, la întocmirea proiectelor tip, respectiv a secţiunilor tip, care erau concepute, în principiu, ca sistem de proiectare, dar care, în practică, erau modificate, de obicei, de la caz la caz. Acest lucru a dus, împreună cu concepţia formală, unilaterală, a arhitecturii din acea vreme, la o mărire considerabilă a costului construcţiilor.

O schimbare importantă a fost adusă de Conferinţa constructorilor de la sfîrşitul anului 1955, ale cărei hotărîri au fost concretizate prin directivele hotărîrii Consiliului de Miniştri din aprilie 1956, cu ocazia celui de-al doilea plan cincinal. Industrializarea construcţiilor şi proiectarea tip au fost aduse, nu numai pe primul plan al preocupărilor specialiştilor constructori, ci şi al marelui public. Tot în această perioadă a fost înfiinţat Institutul pentru tipizare din Ministerul Construcţiilor — pînă acum exista numai un atelier de proiectare tip — şi au fost cointeresate numeroase ateliere de proiectare ale statului în problema proiectării tip.

În 1956, pe o serie de şantiere a început să se treacă la industrializarea construcţiilor sub forma adoptării elementelor mari prefabricate. Cercetările teoretice şi practice au arătat că greutatea maximă, de 650 kg, a elementelor este limita cea mai favorabilă. Ca material pentru elementele prefabricate de pereţi se folosesc, în primul rînd, resturile de cărămizi din dărîmături. Pentru zidurile interioare portante se foloseşte betonul greu. Pentru zidurile exterioare se fac, după exemplul R. Cehoslovace, blocuri mari de cărămidă, care necesită un consum mai mic de ciment decît elementele din beton poros. Pe lîngă resturile de cărămizi, se încearcă folosirea zgurii de furnal şi a argilei expandate. Construcţiile executate pînă acum au dat rezultate favorabile, deoarece metoda construirii prin asamblare a dus la o creştere simţitoare a productivităţii muncii pe şantier, faţă de construcţia cu cărămizi. Reducerea care a fost prevăzută pentru preţul de cost nu este încă posibilă, datorită preţului de cost prea mare al confecţionării elementelor prefabricate. La aceasta se mai adaugă preţul de cost al lucrărilor de finisaj interior, care reprezintă 60% din preţul construcţiei, din cauză că înzestrarea cu mijloace industriale este în prezent nesatisfăcătoare. Aceasta nu este numai o problemă a materialelor şi a procesului de muncă, ci în primul rînd o problemă a desfăşurării unitare a procesului tehnologic, care este stingherit din cauza marelui număr de specialişti ce iau parte la finisarea interiorului.

Primii paşi pe drumul industrializării construcţiilor au dovedit că metodele de pînă acum ale proiectării tip nu au dat rezultate şi că a fost nevoie să se treacă la metode mai avansate. A trebuit să fie elaborate proiecte tip speciale pentru construcţiile cu elemente mari prefabricate şi cataloage corespunzătoare acestor elemente. Proiectul tip însuşi a trebuit să fie completat printr-un proiect de organizare sau printr-un proiect tehnologic de execuţie, care cuprinde organizarea şantierului, şi un proiect al procesului de montaj sub formă de planuri de montaj, planuri de desfăşurare a muncii, extrase de materiale etc. Proiectele au fost prelucrate exclusiv numai pentru construcţii finisate, considerînd unilateral stabilirea tehnologiei. O primă serie de locuinţe construite în acest sistem cu elemente mari prefabricate din categoria celor de 750 kg, care poartă indicele Q 3, a servit ca bază pentru industrializarea construcţiei de locuinţe în oraşul Berlin în anii 1957 şi 1958. O serie asemănătoare, dar puţin modificată, destinată aceluiaşi mod de construcţie, a fost prelucrată între timp, avînd indicele JW/58, şi va trebui să fie întrebuinţată pentru industrializarea construcţiei de locuinţe din 1958 — 1960 în toată republica. În acelaşi timp, Institutul de tipizare, în colaborare cu atelierele de proiectare, a prelucrat o serie de tipuri de locuinţe corespunzătoare sistemului viitor de construcţie (cărămizi şi elemente mari prefabricate), care poartă indicele TW/58 şi sînt valabile pentru aceeaşi perioadă de timp. O serie specială de tipuri de construcţii cu panouri mari a fost întrebuinţată numai pentru ridicarea noului oraş Hoyerswerda, unde a fost instalată o fabrică de panouri mari, care şi-a început producţia la jumătatea anului 1957.

Transformarea din domeniul construcţiilor, care s-a desăvîrşit în anul 1956 şi care a mărit ponderea proiectării tip, nu s-a limitat numai la industrializare. Directivele celui de-al doilea plan cincinal cer, în general, o scădere a preţului de cost al construcţiilor. În construcţia de locuinţe, preţul de cost va trebui să scadă la 22 000 mărci germane, pînă în anul 1960, pentru unitatea de locuit (cca. 30 m² suprafaţă de locuit), în timp ce acest preţ de cost a crescut în ultimii ani pînă la

28 000—30 000 mărci germane. În același timp, planul de construcție al celui de-al doilea cincinal, prevăzînd construirea a 315 000 de locuințe noi și renovarea a 25 000 de locuințe, stabilește ca 90% din construcțiile de locuințe să fie executate după proiecte tip sau refolosibile.

Pentru obținerea scăderii prevăzute a prețului de cost a fost necesar ca, cu ajutorul proiectării tip, să se reducă suprafețele și volumele acceptate pînă acum. Scăderea prețului de cost nu trebuia rezolvată numai prin raționalizarea producției din industria materialelor de construcție și prin raționalizările de pe șantiere, ci și prin economisirea directă a materialelor și a brațelor de muncă. Eforturile proiectanților în această direcție au dus la aceea că la seriile de locuințe tip mai sus amintite s-au putut reduce suprafețele și volumele. Acest lucru a fost concretizat în noile sisteme de proiectare ale Academiei de construcții germane.

După cele de mai sus, suprafețele medii ale locuințelor, față de tipurile de pînă acum, vor fi reduse în modul următor:

Suprafața utilă de la 62,9 la 55,0 m²
Suprafața locuibilă de la 43,2 la 38,0 m²

Noile tipuri de apartamente au următoarele suprafețe medii:

camera de zi	= 17,5 m²
dormitorul	= 15,0 m²
camera copiilor	= 10,0 m²
bucătăria	= 6,8 m²

Înălțimea etajelor, care era pînă acum de 3 m și chiar mai mult, a fost redusă la 2,75 m (la construcții de cărămidă) și la 2,80 m (la construcții din prefabricate). Înălțimile camerelor sînt între 2,45 și 2,50 m. Numărul caturilor variază de la 2 pînă la 4. Clădirile cu două caturi se construiesc, de obicei, la țară și în orașele mai mici. Accentul se pune mai ales pe clădirile cu 3—4 caturi. Cele cu 5 caturi se vor construi numai în cazuri excepționale, deoarece instalarea unui ascensor, în acest caz, nu ar fi economică. Proiectele tip pentru construcții cu elemente mari prefabricate se folosesc numai la clădirile cu 4 caturi, care sînt cele mai rentabile, după cum dovedește de altfel și experiența internațională.

Pentru locuințele care au peste 6 caturi nu sînt prevăzute, deocamdată, proiecte tip. Pentru construcția de locuințe unifamiliale (locuințe individuale) cu 1—2 caturi, ca și pentru locuințele rurale prevăzute de obicei cu un mic grajd, se găsesc deja proiecte tip sub formă de serii publicate încă din anul 1953 de Institutul de tipizare. Ele sînt în prezent înlocuite cu tipuri mai economice pentru grupe de locuințe, pentru locuințe duplex și pentru locuințe individuale.

Planurile de locuințe ale proiectării tip pornesc de la un standard al locuinței unifamiliale obișnuită în Germania. Comparînd diferite exemple din alte țări, se poate vedea că acest standard corespunde, în ceea ce privește amenajarea și mărimea locuinței, cu standardul introdus astăzi în construcția de masă a locuințelor. Acest standard prevede: camera de zi, care servește și de sufragerie, dormitorul părinților, care poate avea un pătuț suplimentar pentru cel mai mic copil, un număr de 1—2 dormitoare pentru copii — indicate drept jumătăți de cameră — care să aibă posibilitatea să cuprindă două paturi. Bucătăria-sufragerie, care înainte forma adesea locul de ședere în timpul zilei al întregii familii, a fost redusă pentru condițiile vieții urbane la așa-zisa bucătărie pentru gătit, în care va fi luată cel mult numai gustarea de dimineață. Bucătăria pentru gătit, alăturată camerei de zi, atît de practică, este încă controversată și de aceea nu este aplicată în proiectarea tip. În legătură cu reducerea suprafeței bucătăriilor, s-a trecut la bucătăria cu mobilier fix. Baia este considerată ca un element absolut necesar locuinței.

Instalațiile tehnico-sanitare ale locuinței sînt încă nesatisfăcătoare acum, datorită unor lipsuri în ceea ce privește materialele, lipsuri care nu permit folosirea generală a încălzirii centrale. Proiectele tip au la bază încălzirea cu sobe de teracotă, care este satisfăcătoare, dar complicată. Aceleași complicații au făcut să se renunțe la băile îngropate, atît de avantajoase din punct de vedere al dispoziției în plan, și înlocuirea în cele mai noi proiecte tip cu băi obișnuite. Pentru bucătării, în proiectarea tip se folosesc în general gazele sau electricitatea, dar nu în măsură suficientă pentru a putea permite excluderea în întregime a încălzirii cu cărbuni.

În toate proiectele tip, locuințele sînt alcătuite din apartamente cu 2 camere, cu 2 + ½ și cu 2+2 jumătăți de cameră

Reducerea mărimii suprafețelor și introducerea jumătății de cameră au arătat că este posibil să se amplaseze apartamentul de 2+½ camere pe vechea suprafață a apartamentului de 2 camere, iar apartamentul de 2+2 jumătăți de cameră pe a celui de 3 camere. Pentru a putea

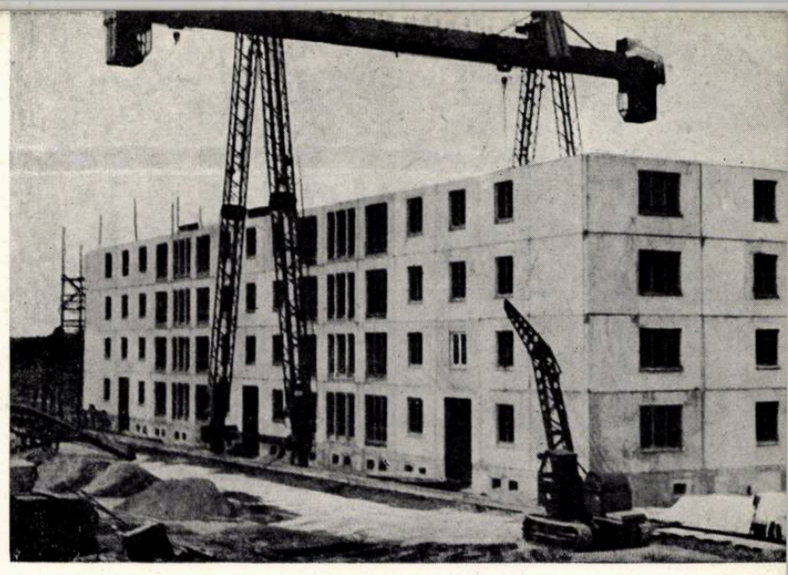

Complexul de locuințe Berlin — Karlshorst — Prof. arh. B.D.A. L. Wiel Dresda. Montajul unui bloc de locuințe

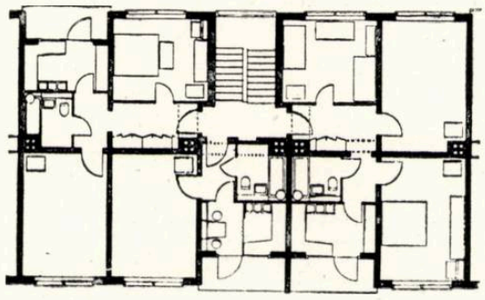

Plan

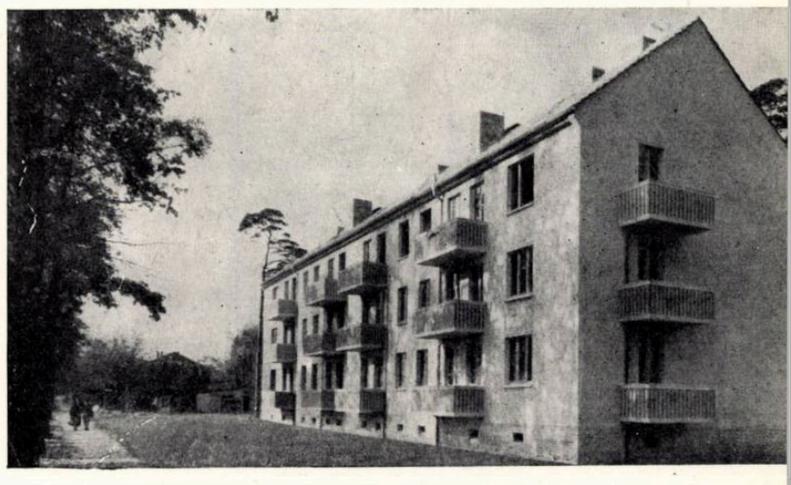

Berlin-Köpenick — Locuințe de stat în construcție. Atelierul II de proiectare pentru construcții înalte de la Berlin. Blocul 1, vedere și plan

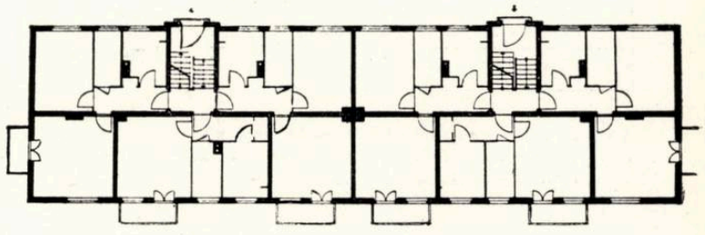

Orașul Hoyerswerda. Prof. arh. B.D.A. R. Paulick — Berlin. Clădire de locuit construită din panouri mari. Vedere și plan.

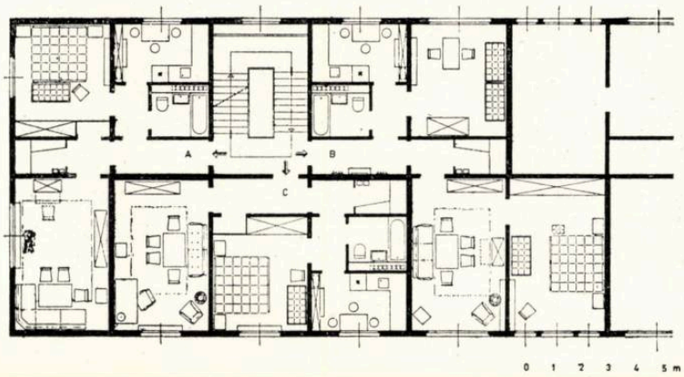

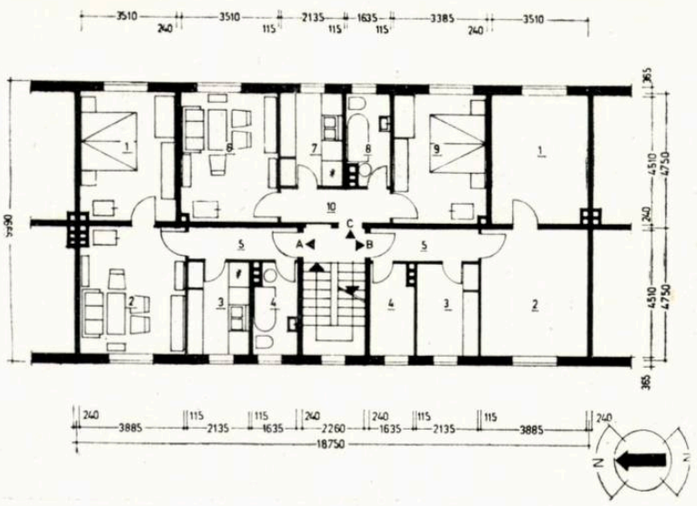

Nr. crt.	Apartament	A		B		C	
1	Dormitor	15,83		15,63			
2	Camera de locuit	17,26		17,52			
3	Bucătărie		6,82		6,82		
4	Baie — w.c		4,87		4,87		
5	Coridor		4,66		4,66		
6	Camera de locuit					15,83	
7	Bucătărie						6,82
8	Baie-w.c.						4,87
9	Dormitor					15,27	
10	Coridor					4,66	
	Total m²	33,09	16,35	35,15	16,35	31,10	16,35

Serie de tipuri de clădiri de locuințe construite după sisteme tradiționale. Secțiunea A cu trei apartamente de cîte două camere. Suprafața construită = 187,31 m²

Nr. crt.	Apartament	A		B	
1	Cameră de locuit	17,88		18,08	
2	Dormitor	15,06		15,06	
3	Camera copiilor	10,19		10,19	
4	Bucătărie		6,82		6,82
5	Baie—w.c.		4,82		4,82
6	Coridor		4,66		4,66
	Total m²	43,13	16,30	43,33	16,30

Serie de tipuri de clădiri de locuințe construite după sisteme tradiționale. Secțiunea B cu două apartamente din cîte două camere și jumătate. Suprafața construită = 154,85 m²

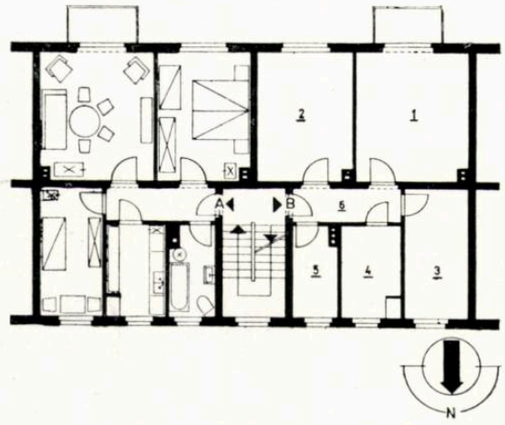

Nr. crt.	Apartament	A		B	
1	Camera copiilor	10,19		10,19	
2	Camera copiilor	10,00		10,00	
3	Cameră de locuit	17,52		17,52	
4	Dormitor	14,27		14,27	
5	Bucătărie		6,82		6,82
6	Baie—w.c.		4,87		4,87
7	Coridor		5,47		5,47
	Total m²	51,98	17,16	51,98	17,16

Serie de tipuri de clădiri de locuințe construite după sisteme tradiționale. Secțiunea C cu două apartamente de 2 și 2 1/2 camere. Suprafața construită = 177,32 m²

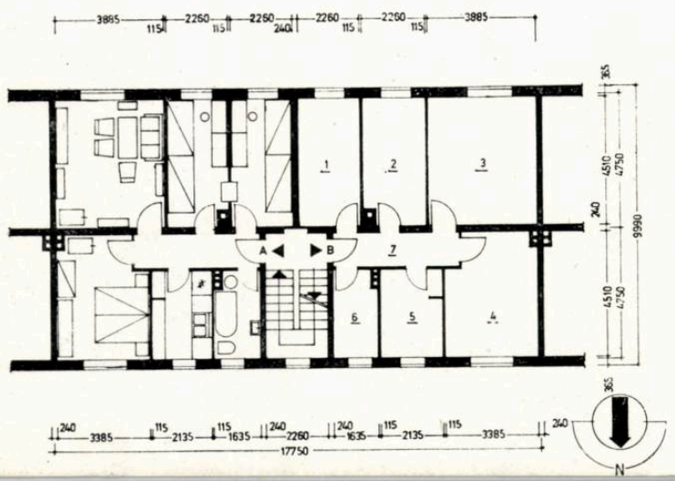

acoperi nevoia de locuințe pentru celibatari și pentru căsătoriți, familii alcătuite numai din două persoane și care formează 10% din menajurile unei populații cu structură normală, sortimentul locuințelor tip în vigoare în prezent va fi mărit cu apartamentul de o cameră și jumătate.

Prin elaborarea seriilor TW/58 și JW/58, descrise mai înainte, pentru locuințele comune și unifamiliale, proiectarea tip din R. D. Germană va ajunge la un nivel care va putea fi menținut cel puțin cîțiva ani. Acest lucru este necesar în special pentru faptul că industria materialelor de construcție trebuie să prevadă o perioadă mai lungă de specializare pentru fabricarea elementelor prefabricate unificate care să concorde cu aceste tipuri. Totuși, ar fi prematur să spunem că construcția de locuințe după proiecte tip s-ar fi afirmat în măsura prevăzută de directivele celui de-al doilea plan cincinal. Motivele rămînerii ei în urmă sînt de natură materială și ideologică.

Greutățile materiale constau în aceea că, în prezent, industria de construcții este încă prea puțin dezvoltată și în special neuniform dezvoltată în R. D. Germană. Proiectarea tip rămîne numai pe hîrtie sau se impune cel mult ca o aplicare fără obligații, atît timp cît nu are la bază o industrie de materiale de construcție tipizate în producția sa. În prezent, industria materialelor de construcție din diferitele regiuni ale R. D. Germane este condiționată, în parte, de locul unde se găsesc materiile prime. Pentru satisfacerea acestei diversități de condiții, proiectele tip ar trebui prelucrate într-un număr atît de mare de variante, încît efectul proiectării tip ar fi practic iluzoriu. Această situație a făcut ca multe ateliere de proiectare din diferite regiuni ale țării să elaboreze tipuri proprii de proiecte. Se vede clar că, în acest fel, tipizarea nu este promovată, ci frînată. Aceasta nu înseamnă însă că scopul proiectării tip este greșit, ci că baza materială necesară pentru proiectarea tip nu este încă destul de dezvoltată.

Nu se poate omite faptul că greutățile arătate mai sus sînt folosite de mulți arhitecți, pentru a pune la îndoială necesitatea proiectării tip. Invocînd aceste greutăți și lipsuri care trebuie învinse — și pot fi învinse în interesul industrializării — s-a creat o opoziție împotriva tipizării. Argumentele prezentate sînt prea cunoscute: uniformitatea, sărăcirea arhitectonică, îngrădirea libertății de creație. Ele pot fi ușor înlăturate arătînd că tipizarea a fost aproape elementul de bază al arhitecturii într-o întreagă perioadă de timp reprezentată de secolele al XVII-lea și al XVIII-lea și care a dus în construcția orașelor la creații superioare haosului din secolul al XIX-lea. Nu a fost vorba de o tipizare făcută numai din motive economice, cu toate că acestea au avut, bineînțeles, și ele un rol important, ci din dorința evidentă de creație a acelei epoci și a arhitecturii sale, care a folosit tipizarea ca mijloc al artei de a construi. Dacă noțiunea de tipic s-a pierdut între timp, cauza trebuie căutată în faptul că în societate au avut loc transformări economice și ideologice care au modificat și arhitectura. Este adevărat că «funcționalismul» din 1920—1930 a pus un mare accent pe standardizare și industrializare. De atunci însă, arhitectura occidentală s-a dezvoltat întîmplător, mai adesea arbitrar și instabil, în opoziție cu concepția de tipic și de general valabil. Ca o dovadă evidentă a acestor fapte sînt construcțiile «Expoziției internaționale de construcții» din 1957 de la Berlin. Rezultatele nesatisfăcătoare din punct de vedere estetic ale acestor construcții, care au trebuit să fie recunoscute chiar și de arhitecții din Occident, se datoresc faptului că ideea unei rezolvări general valabile și dorința pentru tipic nu există nici la client și nici la arhitect. De vină este, bineînțeles, situația economică și ideologică a capitalismului de astăzi, în general, și a arhitecturii sale, în special. Este clar că aceste motive care stăvilesc impunerea în totalitate a tipizării și a industrializării nu mai există în socialism. Împotrivirea față de tipizare poate fi explicată numai prin faptul că mulți arhitecți nu au fost pătrunși încă de problemele noi ale unei arhitecturi socialiste. Sesiunea internațională pentru proiectarea tip a țărilor socialiste, ținută la Berlin la sfîrșitul lunii mai 1957, a hotărît cu precizie, în raportul de încheiere, că proiectarea tip nu este numai o premisă pentru industrializare, deci pentru dezvoltarea tehnică și economică a construcțiilor, ci, în același timp, și un factor important pentru dezvoltarea arhitecturii socialiste și a construcției socialiste a orașelor. Vor fi necesare deci multe discuții și o asiduă muncă de lămurire, ca să realizăm aceste lucruri.

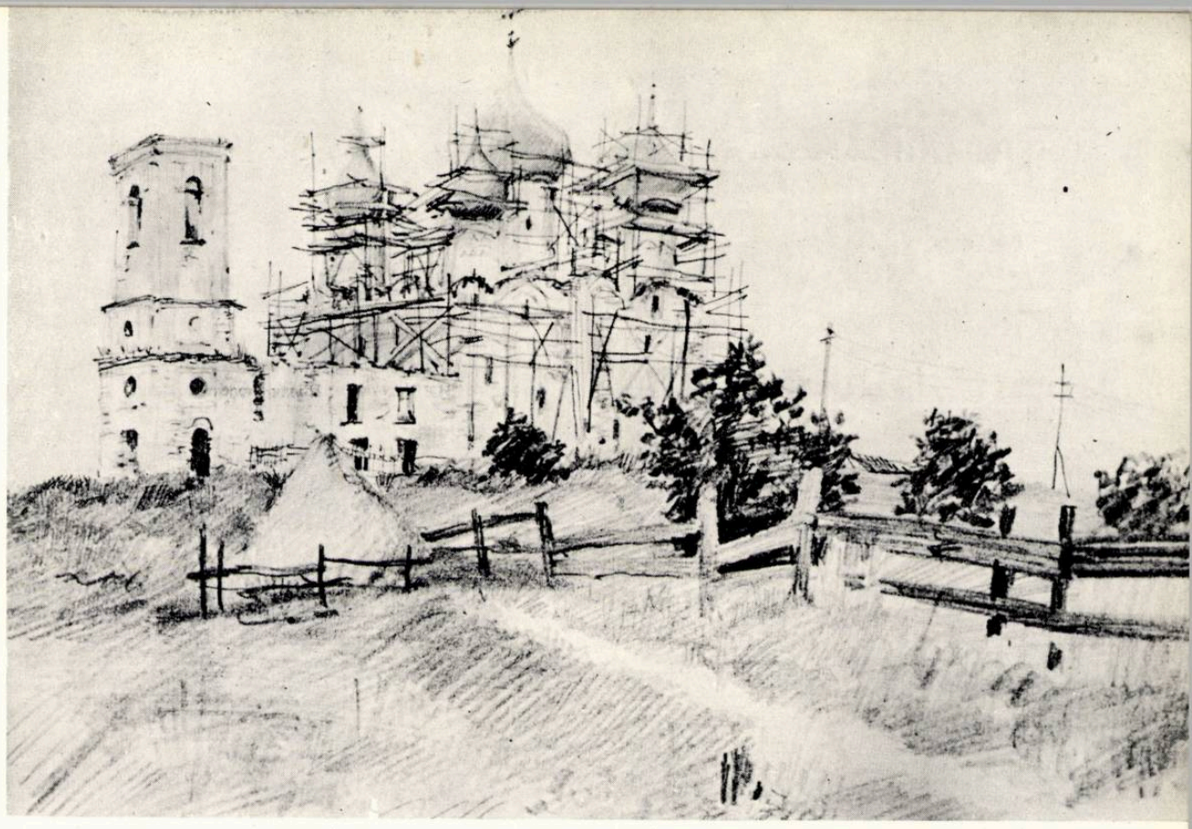

Novgorod — Catedrala Troiţki

Desen în creion de arh. Albert Naiman

DIN EXPOZIŢIA DE ACUARELE, DESENE ŞI FOTOGRAFII
executate de arhitecţi în cursul anului 1957

Oraşul Stalin — Pasaj
Acuarelă de arh. Renzo Cărăuşu

Constanţa — Stradă spre mare
Acuarelă de arh. Lutfi Said Şefchi

СОДЕРЖАНИЕ

Редакционная статья этого номера посвящена 14 ГОДОВЩИНЕ ОСВОБОЖДЕНИЯ НАШЕЙ РОДИНЫ (стр. 2)

НУЖНО УЛУЧШАТЬ РАБОТУ АРХИТЕКТОРОВ ВО ВСЕХ ОБЛАСТЯХ СТРАНЫ (стр. 4). В статье разбираются некоторые вопросы о деятельности созданных весной 1957 года областных проектных институтов. Эти новые институты, основанные при технических отделах народных советов, постепенно сорганизовали и развили свою работу, отметив при этом серьезные достижения. В статье указываются и анализируются существующие еще в области организации и руководства недостатки. Особо подчеркивается необходимость того, чтобы проектировщики обращали возможно больше внимания снижению стоимости строительства и использованию местных материалов.

V СЪЕЗД МЕЖДУНАРОДНОГО СОЮЗА АРХИТЕКТОРОВ (стр. 6). Опубликовывается Резолюция V Съезда Международного Союза архитекторов, состоявшегося в Москве между 20 и 27 июля текущего года и Воззвание съезда о мире.

РЕЧЬ ТОВАРИЩА Н. С. ХРУЩЕВА НА ВСЕСОЮЗНОМ СОВЕЩАНИИ СТРОИТЕЛЕЙ (стр. 7). В журнале опубликовываются выдержки из речи товарища Н. С. Хрущева, произнесенной 12 апреля 1958 года и опубликованной в «Строительной газете» за № 79 от 2 июля 1958 г.

НОВЫЕ СТРОЙКИ НА ПОБЕРЕЖЬЕ ЧЕРНОГО МОРЯ

Архитектор К. Лэзэреску — НОВЫЕ СТРОЙКИ НА ПОБЕРЕЖЬЕ (стр. 12). В этой статье автор излагает программу строительства, осуществленного за последнее время на побережье Черного моря, и принципы, которыми руководствовался коллектив проектировщиков. Особое внимание уделяется критерию экономности, являющейся основным требованием этой темы. Вкратце разбираются главные вопросы градостроительного, функционального, технического и пластического характера, которые были выдвинуты в проектировании и выполнении новых ансамблей отдыха.

Архитектор. П. Фокша — ОБОРУДОВАНИЕ ПОБЕРЕЖЬЯ В КУРОРТНОЙ МЕСТНОСТИ ВАСИЛЕ РОАЙТА (стр. 18.).

Архитекторы К. Лэзэреску, Л. Попович, В. Аслан — ДЕТСКАЯ КОЛОНИЯ НА КУРОРТЕ ВАСИЛЕ РОАЙТА (стр. 20.). Детская колония расположена на перешейке между курортами Эфория и Василе Роайта. Найденное решение предусматривает расположение зданий отдельными павильонами, главные помещения которых — спальни, столовые, дворы для игр и площадки для сбора — обращены к морю. Дети размещаются в общих спальнях, имеющих по 40 кроватей. Каждая спальня имеет души, умывальные, уборные и по две ниши для кроватей воспитателей. Площадь столовой увеличивается крытыми террасами, что дает возможность кормить всех детей одновременно.

Ансамбль дополняется служебным павильоном и санитарным пунктом.

Архитекторы К. Лэзэреску Н. Стоплер, А. Солари-Грюмберг — ЦЕНТР ОТДЫХА ЭФОРИЯ I (стр. 25.). Эфория — один из самых посещаемых курортов на побережье Черного моря.

Отличный пляж и озеро Текиргиол с лечебной грязью создают из Эфории прекрасный курорт для лечения и отдыха.

Сравнительно небольшая вместительность этого курорта увеличилась в этом году на 1.600 кроватей. Новые здания образуют крупный архитектурный ансамбль, расположенный по прибережному бульвару города. Задуманный по принципу разделения помещений общего назначения от жилых, ансамбль включает в основном два вида зданий — жилые и общественного и служебного назначения.

Условия комфорта в этих зданиях различны.

Корпуса *А*, обращенные фасадами к морю, имеют комнаты на две кровати, с вестибюлем, санитарной группой (уборная, умывальник, душ) и стенным шкафом. Обращенные к морю комнаты имеют и лоджии.

Корпус *Б*, замыкающий фронт к морю, имеет 24 квартиры, состоящие из вестибюля, полностью оборудованной ванной комнаты, спальни, салона и лоджии. Этот корпус имеет собственную общую столовую и большую террасу на верхнем уровне.

Корпуса *В* менее комфортабельны. Комнаты в них располагают умывальником и стенными шкафами.

Корпус *Д*, который замкнет будущий городской рынок, имеет нижний этаж отведенный под магазины.

Корпус B_4, связанный с служебными отделами, включает жилые помещения для персонала, их столовую и прачечную, обслуживающую весь ансамбль.

Корпус *Г*, группирует функции общественного и служебного назначения. На первом этаже расположены столовые с террасами на 750 человек, кухня и буфетная, а на нижнем этаже — большой зал с баром и кафе, клуб, склады, необходимые для кухни помещения, теплоцентраль, фабрика искусственного льда, кондитерская, лаборатория и т.д.

По своему расположению и размерам новый ансамбль изменит облик города, развитие которого в прошлом носило произвольный и случайный характер.

Архитектор Н. Стоплер — ГРУППА ВИЛЛ ПО ЧЕТЫРЕ КВАРТИРЫ В ЭФОРИИ (стр. 36.).

Архитектор К. Лэзэреску — ВИЛЛА С ДВУМЯ КВАРТИРАМИ В ЭФОРИИ (стр. 37.).

Архитектор К. Лэзэреску — КЛУБ-РЕСТОРАН В ЭФОРИИ (стр. 38.).

Архитекторы С. Мендель и С. Танах — ЗДРАВНИЦА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНИКОВ В ЭФОРИИ (стр. 38.).

Архитекторы К. Лэзэреску, Л. Попович, Н. Стоплер — ЦЕНТР ОТДЫХА ЭФОРИЯ II (стр. 40.). Недавно в Эфории началась стройка нового ансамбля домов отдыха, рассчитанного на 2 000 мест. По строительной программе этот центр сходен с уже выстроенным первым ансамблем. Он будет более комфортабельным. Тысяча жилых комнат будут располагать стенными шкафами, уборными, душами, умывальниками, лоджиями или балконами.

Площадка, расположенная на склоне к морю, находится в конце перешейка, отделяющего озеро Текиргиол, у южного входа в город.

Во всех изученных вариантах сохранялся принцип отделения жилых зданий от зданий общественного и служебного назначения.

Начальный вариант предусматривал постройку трех крупных 12-этажных жилых домов.

Принятый вариант предусматривает постройку 6 жилых павильонов, комнаты которых выходят на обе стороны. Главный пятиэтажый корпус, рассчитанный на 660 кроватей, расположен параллельно улице. За ним находятся 5 корпусов, рассчитанных на 260 мест каждый.

Служебные и общественные помещения сгруппированы в крайнем юго-восточном павильоне, где расположенны залы ресторана, бар, кафе и магазины. Здание для персонала, на 200 кроватей, имеет центральное отопление.

Архитекторы К. Лэзэреску, А. Тома, Н. Стоплер А. Солари — Грюмберг, М. Лауриан, В. Петря, А. Аиоаней, В. Крохмальных, П. Фокша — КОМПЛЕКС ДОМОВ ОТДЫХА ЦЕНТРАЛЬНОГО СОВЕТА ПРОФСОЮЗОВ В МАМАЙЕ (стр. 42). Комплекс занимает площадь примерно в 4 гектара, к югу от ансамбля отдыха Министерства Вооруженных сил, причем обращенная к морю сторона имеет протяжение в 210 метров.

Тема-программа предусматривала жилые помещения для 1.100 сезонных летних гостей, столовую-ресторан, клуб, кафе, магазины, вспомогательные помещения и жилые помещения для служебного персонала.

Были спроектированы 3—4- и 5-этажных павильона, ячейкой которых является комната на 2—3 кровати с вестибюлем, душем и умывальником, с 2-этажной столовой-рестораном (на верхнем этаже расположены столовые и кухня, а на нижнем этаже — клуб-кафе, магазины и все службы и вспомогательные помещения), а также 2-этажный павильон для служебного персонала, где на верхнем этаже находятся жилые помещения, а на нижнем — собственная столовая и кухня персонала и общая прачечная для всего ансамбля. Главный въездной путь к комплексу будет соединен с автострадой, которая проектируется на берегу озера Шютгиол, а нынешнее шоссе останется местом прогулки между пляжем и комплексом.

Архитекторы К. Лэзэреску, Г. Кристя, А. Ионеску — РЕСТОРАН-КАФЕ В МАМАЙЕ (стр. 46.).

Архитекторы Л. Стэдекер, А. Солари—Грюмберг, С. Мендель, С. Танах, М. Лауриан, А. Ионеску, Г. Кристя, М. Вейсс — ТУРИСТСКИЙ КОМПЛЕКС НАЦИОНАЛЬНОГО БЮРО ТУРИЗМА «КАРПАТЫ» В МАМАЙЕ (стр. 48.)

Архитектор В. Радо — МЕБЛИРОВКА ЦЕНТРА ОТДЫХА ЭФОРИЯ I (стр. 50.). Рациональная меблировка жилых домов и дешевизна более легких моделей мебели, по сравнению с выпускаемой в настоящее время, является очень важным вопросом.

Узость взглядов и устаревые методы в серийном производстве мебели наносят серьезный ущерб народному хозяйству.

Опыт меблировки комплекса Эфория I, основанный на новых экономических и технических принципах, согласных с требованиями поставленной задачи, привел к созданию форм, отвечающих эстетическим условиям.

В статье приведены принципы проектировки, описание главнейших моделей исполненной мебели и, в то же время, анализ возможностей применения этих новых принципов в проектировке мебели, вообще, и серийной мебели в частности.

ПРОМЫШЛЕННАЯ АРХИТЕКТУРА

Архитектор Р. Козма — АДМИНИСТРАТИВНЫЙ ПАВИЛЬОН ПРОМЫШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА (стр. 52.). В статье приведены критерии городской пластики, которые легли в основу изучения вопроса о включении проекта нового административного павильона в рамки существующего промышленного комплекса.

В статье представлены изученные варианты со всеми присущими им достоинствами и недостатками. Вариант *а* невысокого четырехэтажного здания нарушает существующую композиционную уравновешенность и в то же время заслоняется другими постройками. Вариант *б*, на который упал выбор, является семиэтажным зданием, которое дополняет архитектурный ансамбль и служит уравновешивающим элементом.

Характеристика избранного варианта охватывает семиэтажное здание для контор управления, проектировку, технические службы и пристроенный корпус, в нижнем этаже которого расположены лаборатории для механических испытаний.

КУЛЬТУРНО-БЫТОВОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

Арх. М. Лауриан — ПРОЕКТ ДОМА ПРЕСТАРЕЛЫХ В ТИМИШОАРЕ (стр. 54). В городе Тимишоара перед проектировщиками выдвинута задача проектирования дома престарелых на 150 человек с жилыми комнатами на три человека (с сантехнической группой на каждые две комнаты), столовой на 180 человек, клубными залами, административно-управленческими помещениями, мастерскими для жильцов и соответствующими службами.

План составлен симметрично; комнаты расположены на нижнем и на втором этаже, в правом и левом крыльях, а помещения общего пользования — в центре, на промежуточном этаже, между уровнями жилых помещений, чтобы избавить стариков от необходимости подниматься по многочисленным ступенькам.

Расположение, размеры и оформление комнат свидетельствуют о заботе строителей создать для жильцов как можно более приятные условия жизни, уют, при учете того, что — по сравнению с другими зданиями приблизительно того же назначения — расквартирование здесь носит характер постоянности, повседневного жилья.

ПАМЯТНИКИ

Арх. Д.Фарб. арх., С. Жульман — РОМАНСКАЯ АРХИТЕКТУРА В ТРАНСИЛЬВАНИИ (стр. 56.). Трансильвания являет для исследователей обширное поле деятельности. Некогда процветавшая здесь романская архитектура чрезвычайно интересна.

Немногие памятники времен романского архитектурного стиля (XII—XIV вв.) сохранились в целости: таковы памятники в Чиснадиоаре, Херине или Акыше. Большинство же их было разрушено в период нашествий, в особенности, во время татарского нашествия 1241 г. Остались, однако, многочисленные *элементы* этого зодчества, вкрапленные в здания готического стиля, более новые, воздвигнутые на развалинах старых романских. Эти остатки позволяют создать себе довольно ясное представление о том, как выглядел памятник тех времен: в Хомороде или Мергинделе мы видим типы планов с одним или тремя нефами: в Алба Юлии, Дрэушень, Чиснадиоаре, Чиснедие — розетки и порталы; в кафедральной церкви в Алба Юлии сохранились интересные абсиды, обрамления и т.д. Сохранились отчасти и стены цистерцианского абатства в Кырце (XIII в.) — памятника, достопримечательного своими гармоническими пропорциями и чрезвычайной строгостью декоративного элемента, характерного для переходного периода от романского зодчества к готическому. Однако в силу того, что большинство церквей Трансильвании носили и характер убежища, как и в силу отдельных местных материальных условий, многие характерные особенности романской архитектуры сохранились и в архитектуре готической. Таковы: мощные стены, преобладание полных стен над пустотами, пропорции по большинству тяжеловесные, впечатление крепости, солидности. Вышеупомянутые характерные особенности свидетельствуют о тесной связи с глубоко внедрившимися методами романского искусства, которые придают трансильванской архитектуре данного периода совсем особый отпечаток.

ИЗ-ЗА ГРАНИЦЫ

Арх. Х. Шмидт — ТИПИЗАЦИЯ И ИНДУСТРИАЛИЗАЦИЯ ЖИЛОГО СТРОИТЕЛЬСТВА В ГЕРМАНСКОЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ (стр. 60). Жилое строительство занимает сегодня в народно-хозяйственном плане ГДР передовое место. Во второй пятилетке (1956-1960 гг.) объем строительства должен возрасти против 1955 г. на 155 проц.

Разделение Германии затрудняет осуществление этой программы. Для преодоления этих трудностей необходимо следовать исключительно по пути индустриализации строительства, по пути правильной организации труда и расширения масштабов механизации.

Решающую роль играет в этом деле типовое проектирование, на которое в годы первого пятилетнего плана смотрели еще с некоторым недоверием.

Перемены в области строительства, происшедшие в 1956 г. и увеличившие удельный вес типового проектирования, не ограничились только индустриализацией; была также снижена себестоимость квадратного метра жилой площади посредством уменьшения принятых до сих пор объемов и площадей, при сохранении стандарта комфортабельного жилого помещения, напоминающего стандарт остальных стран Европы.

На международной сессии типового проектирования в социалистических странах, состоявшейся в Берлине в конце мая 1957 года, в заключительном докладе была установлена роль типового проектирования, которое является не только предпосылкой для индустриализации, но и важным фактором развития социалистической архитектуры и социалистического градостроительства.

ПЛАСТИКА

О ВЫСТАВКЕ АКВАРЕЛЕЙ, РИСУНКОВ И ФОТОСНИМКОВ, ВЫПОЛНЕННЫХ АРХИТЕКТОРАМИ В ТЕЧЕНИЕ 1957 ГОДА (стр. 63). В статье приводится ряд репродукций работ, удостоенных премий или похвальных отзывов на ежегодной выставке архитекторов.

SOMMAIRE

L'éditorial de ce numéro est dédié au XIV-e ANNIVERSAIRE DE LA LIBÉRATION DE NOTRE PATRIE (p. 2)

AMÉLIORONS LE TRAVAIL DES ARCHITECTES DANS TOUTES LES RÉGIONS DU PAYS (p. 4) L'article présente quelques problèmes concernant l'activité des instituts régionaux de projections, fondés au printemps 1957. Créés en partant des services techniques des conseils populaires, les nouveaux instituts se sont consolidés au fur et à mesure du développement de leur activité, réussissant à obtenir d'importants succès. Il y a cependant encore des lacunes tant dans le domaine de l'organisation que dans le travail de direction qui sont analysées dans cet article. L'auteur insiste tout particulièrement que les architectes ne négligent jamais l'abaissement du coût des constructions ainsi que l'utilisations des matériaux qui se trouvent sur place.

Le V-e CONGRÈS DE L'UNION INTERNATIONALE DES ARCHITECTES (p. 6) Nous publions la Résolution du V-e Congrès de l'U.I.A. qui s'est tenu cette année à Moscou du 20 au 27 juillet et l'Appel pour la paix du congrès.

DISCOURS TENU PAR LE CAMARADE N. S. CHROUSTCHEV AU COURS DE LA RÉUNION UNIONALE DES CONSTRUCTEURS DE L'U.R.S.S. (p. 7) La revue publie des extraits du discours du camarade N. S. Chroustchev, tenu le 12 avril 1958 et publié dans la « Stroïtelnaïa Gazeta » No. 79 du 2 juillet 1958.

NOUVELLES CONSTRUCTIONS SUR LE LITTORAL DE LA MER NOIRE

C. Lăzăresco, architecte — CONSTRUCTIONS NOUVELLES SUR LE LITTORAL (p. 12) L'auteur de l'article expose les programmes des constructions réalisées ces derniers temps sur le littoral de la Mer Noire ainsi que les principes qui ont guidé le collectif qui a élaboré les projets au cours de la réalisation pratique de ces constructions. Il insiste sur le critère de l'économie, exigence principale du thème. L'article présente brièvement les principales questions d'ordre urbanistique, fonctionnel, technique et plastique qui se sont posées lors de l'élaboration des projets et de l'exécution des nouveaux ensembles de maisons de repos.

P. Focşa, architecte — AMENAGEMENT DE LA FALAISE DE LA LOCALITÉ VASILE ROAITA (p. 18)

C. Lazaresco, L. Popovici, V. Aslan, architectes — COLONIE D'ENFANTS À VASILE ROAITA (p. 20) La colonie d'enfants est sise sur l'isthme entre la station d'Eforie et Vasile Roaită. Le programme a été résolu par pavillons dont les pièces principales: dortoirs, réfectoires, terrains de jeux, terrain de rassemblement, sont orientés vers la mer. Les enfants sont casés dans des dortoirs communs à 40 lits, chaque dortoir ayant comme annexes des douches, lavabos, w.c. et 2 niches qui servent de chambre à coucher aux surveillants. Le réfectoire est agrandi par des terrasses couvertes, tous les enfants pouvant ainsi prendre leur repas en même temps.

L'ensemble est complété par le pavillon de service et celui de l'infirmerie.

C. Lazaresco, N. Stopler, A. Solari-Grimberg, architectes — LE CENTRE DE REPOS EFORIE I (p. 25) Eforie est une des stations les plus fréquentées du littoral de la Mer Noire.

La plage qui est très bonne, le lac Techirghiol avec sa boue curative, font d'Eforie une excellente station de cure et de repos.

La capacité de cette localité, relativement réduite, s'est agrandie cette année de 1600 lits. Les nouvelles constructions forment un grand ensemble architectural sis sur le boulevard de corniches de la ville. Conçu sur le principe de la séparation des fonctions communes de celles d'habitation, l'ensemble comprend en général deux sortes de constructions: des constructions d'habitation et des constructions publiques et de service.

Le confort varie.

Les blocs A qui forment le front orienté vers la mer, ont des chambres à 2 lits et comprennent une entrée, un groupe sanitaire avec w.c., lavabo, douche et armoire encastrée dans le mur. Les chambres orientées vers la mer ont aussi des loggias.

Le bloc B, qui ferme le front vers la mer, a 24 appartements comprenant une entrée, une salle de bains complète, une chambre à coucher, salon et loggia. Ce bloc a son propre réfectoire et une grande terrasse au dernier niveau.

Les blocs C ont moins de confort, les chambres comprenant un lavabo et une armoire encastrée dans le mur.

Le bloc E qui fermera un futur square de la ville, a son rez-de-chaussée occupé par des magasins.

Le bloc C_8, relié aux parties de service, comprend les logements du personnel, sa cantine et la buanderie qui déssert l'ensemble tout entier.

Le bloc D groupe les fonctions communes publiques et de service. Il comprend, à l'étage, les réfectoires avec terrasses pour 750 personnes, la cuisine et l'office, et au rez-de-chaussée, un grand bar, une pâtisserie, un club, des magasins, les annexes de la cuisine, la centrale thérmique, la fabrique de glace, le laboratoire de pâtisserie, etc.

Par sa position et ses proportions, le nouvel ensemble change l'aspect de la ville, qui, dans le passé, a connu un développement individualiste au hasard.

N. Stopler, architecte — GROUPE DE VILLAS À 4 APPARTEMENTS À EFORIE (p. 36)

C. Lazaresco, architecte — VILLA À 2 APPARTEMENTS À EFORIE (p. 37)

C Lazaresco, architecte — CLUB-RESTAURANT À EFORIE (p. 38)

S. Mendel, S. Tanach, architectes — MAISON SANATORIALE POUR LES CHEMINOTS À EFORIE (p. 38)

C. Lazaresco, L. Popovici, N. Stopler, architectes — LE CENTRE DE REPOS EFORIE II (p. 40) Récemment, on a commencé à Eforie la construction d'un nouvel ensemble de maisons de repos avec une capacité de 2000 lits. Le programme est semblable à celui du premier complexe bâti. Le confort sera plus grand, les 1000 pièces d'habitation étant pourvues d'armoires encastrées dans le mur, w.c., douches, lavabos, loggias ou balcons.

Le terrain, en pente vers la mer, est situé au bout de l'isthme qui sépare le lac Techirghiol de la mer, à l'entrée du sud de la ville.

Dans les variantes étudiées on a gardé le principe de la séparation des fonctions publiques et de service de celles d'habitation.

Une variante initiale préconisait la construction de 3 grands blocs d'habitation avec rez-de-chaussée et 11 étages.

La solution adoptée prévoit la construction de 6 pavillons avec des chambres d'habitation des deux côtés. Le bloc principal, 5 niveaux et une capacité de 660 lits, est sis parallèlement à la rue et secondé par 5 blocs à 260 lits chacun.

Les services communs et les fonctions publiques ont été groupés dans le pavillon de l'extrémité sud-est qui comprend les salles de restaurant, le bar, la pâtisserie et les magasins. Le bloc du personnel, qui a une capacité de 200 lits, est pourvu de chauffage central.

C. Lazaresco, A. Toma, N. Stopler, A. Solari-Grimberg, M. Laurian, V. Petrea, A. Aioanei, V. Krohmalnick, P. Focşa, architectes — COMPLEXE DE MAISONS DE REPOS DU CONSEIL CENTRAL DES SYNDICATS À MAMAIA (p. 42) Le complexe est sis sur un terrain d'environ 4 ha. au sud de l'ensemble de maisons de repos des forces armées, avec une ouverture de 210 m. sur la mer.

Le thème-programme comprenait l'hébergement de 1.100 personnes pour l'été, avec une cantine-restaurant, club, pâtisserie, magasins et annexes, ainsi que l'hébergement permanent du personnel de service.

On a projeté 3 pavillons d'habitation avec rez-de-chaussée + 3 et rez-de-chaussée + 4 niveaux, la cellule comprenant des chambres à 2 et 3 lits avec entrée, douche et lavabo, une cantine-restaurant avec rez-de-chaussée et 1 étage, avec des réfectoires et la cuisine à l'étage, le rez-de-chaussée abritant le club-pâtisserie et les magasins, avec tous les services et annexes nécessaires, ainsi qu'un pavillon pour le personnel de service avec rez-de-chaussée et 1 étage (l'étage comprenant les piéces d'habitation et le rez-de-chaussée, le réfectoire avec sa propre cuisine et la buanderie pour l'ensemble tout entier). L'accès principal vers le complexe se fait par l'autostrade projetée sur la rive du lac Siutghiol, la route actuelle restant comme une grande promenade entre la plage et le complexe.

C. Lazaresco, G. Cristea, A. Ionesco, architectes — RESTAURANT-PATISSERIE À MAMAIA (p. 46)

L. Staadecker A. Solari-Grimberg, S. Mendel, S. Tanach, M. Laurian, A. Ionesco, G. Cristea, M. Weiss, architectes — COMPLEXE TOURISTIQUE DE L'OFFICE NATIONAL DE TOURISME « CARPATI » À MAMAIA (p. 48)

V. Rado, architecte — MOBILIER POUR LE CENTRE DE REPOS EFORIE I (p. 50) Meubler rationnellement les logements et créer des modèles de meubles légers et économiques par rapport à ceux qui se fabriquent en ce moment, tout cela constitue un problème important.

Des points de vue dépourvus de perspective et la routine dans la production des meubles de série mènent à des pertes dans l'économie nationale.

L'expérience acquise à meubler le complexe Eforie I à partir de nouveaux principes économiques et techniques a fait naître de nouvelles formes ciselées du point de vue esthétique.

L'article présente les principes de projection ainsi que les pièces les plus importantes du mobilier exécuté, tout en faisant l'analyse des possibilités d'application de ces nouveaux principes à la projection de meubles en général et surtout à la projection des meubles de série.

L'ARCHITECTURE INDUSTRIELLE

R. Cosma, architecte — PAVILLON ADMINISTRATIF D'UN COMPLEXE INDUSTRIEL (p. 52) L'article présente les criteriums de plastique urbaine qui ont constitué la base des études pour l'adoption du projet d'un nouveau pavillon administratif dans le cadre du complexe administratif existant.

On présente les variantes étudiées avec leurs qualités et défauts. La variante a, une construction basse à rez-de-chaussée + 3 étages, déséquilibre la composition existante en formant en même temps un écran à la vue de l'enceinte. La variante b qui est aussi la solution choisie, est une construction à rez-de-chaussée + 6 étages qui complète l'ensemble en mettant un accent d'équilibre à l'ensemble des constructions de l'enceinte.

Le parti choisi comprend les bureaux de l'administration avec rez-de-chaussée + 6 étages, le service de projection, les services techniques et à côté le rez-de-chaussée des laboratoires d'essais mécaniques.

CONSTRUCTIONS SOCIALES ET CULTURELLES

M. Laurian, architecte — ETUDE CONCERNANT UN FOYER POUR VIEILLARDS À TIMIŞOARA (p. 54) On a élaboré pour la ville de Timişoara — en tant que tâche de projection — le projet d'un foyer pour vieillards, ayant une capacité de 150 personnes, comprenant des pièces à 3 lits avec des groupes sanitaires — à raison d'un groupe sanitaire pour 2 pièces —, une cantine pour 180 personnes, des salles de club, des bureaux pour l'administration, des ateliers pour les retraités ainsi que des pièces destinées aux services auxiliaires.

Le plan a une forme symétrique, les chambres étant emplacées aux deux extrêmités, au rez-de-chaussée et à l'étage, tandis que les pièces à usage commun sont prévues au centre, à un niveau intermédiaire décalé par rapport aux pièces d'hébergement, épargnant ainsi aux vieillards l'effort de gravir de nombreuses marches.

La disposition, les dimensions et l'aspect des pièces ont été conçues de sorte à créer les conditions d'une vie aussi agréable que possible pour les retraités, en tenant compte du fait que — en comparaison avec d'autres constructions à caractère apparenté — l'hébergement ici a un caractère de permanence, plus proche du logement.

MONUMENTS

D. Farb, S. Julman, architectes — ASPECTS D'ARCHITECTURE ROMANIQUE EN TRANSYLVANIE (p. 56). La Transylvanie constitue pour les chercheurs un vaste champ d'activité et l'architecture romanique qui s'y est développée, présente des aspects intéressants.

Très peu de constructions datant de l'époque de l'architecture romanique (XII — XIVe s.) se sont conservées telles quelles — comme celles de Cisnădioara, Herina ou Aciş — étant donné que la majorité ont été détruites par la migration des peuples et tout particulièrement par la dernière — celle des Tartares en 1241; on trouve cependant de nombreux éléments englobés dans les nouvelles constructions gothiques érigées sur les ruines des anciennes, qui donnent une image assez claire de ce que représentait le monument à cette époque: des types de plan à 1 ou 3 nefs comme ceux de Homorod ou Merghindeal, des rosettes, des portails comme ceux de Alba Iulia, Drăuseni, Cisnădioara, Cisnădie, des encadrements, des absides de la cathédrale de Alba Iulia, etc. Des portions de murailles sont également demeurées debout, appartenant à l'abbaye cistercienne de Cirţa (XIIIe siècle), monument remarquable par ses proportions et ses décorations très sobres, propres à l'époque de transition entre le style romanique et le style gothique. Etant donné cependant le rôle de défense que revêtaient la majorité des églises de Transylvanie ainsi que certaines conditions matérielles locales, de nombreux caractères de l'architecture romanique se sont maintenues dans l'architecture gothique également: murailles massives, prédominance du plein sur le vide, proportions généralement lourdes, aspect robuste. Ces traits caractéristiques généraux prouvent la liaison étroite avec les méthodes de l'art romanique profondément ancré, qui donnent une note toute particulière à l'architecture transylvaine au cours de cette période.

DE L'ETRANGER

H. Schmidt, architecte — LA TYPISATION ET L'INDUSTRIALISATION DES CONSTRUCTIONS DE LOGEMENTS DANS LA REPUBLIQUE DÉMOCRATIQUE ALLEMANDE (p. 60). La construction d'habitations occupe aujourd'hui dans le plan économique de la R. D. Allemande, une place importante. Le volume des constructions, au cours du second plan quinquennal (1956 — 1960), devra croître de 155% par rapport à l'année 1955.

La scission de l'Allemagne rend difficile la réalisation de ce programme. Afin de vaincre ces difficultés, on devra exclusivement canaliser les efforts vers l'industrialisation des constructions, la bonne organisation du travail et l'élargissement de la mécanisation.

Sous ce rapport, un rôle décisif revient à la projection-type qui, dans la période du premier quinquennat, a été considérée avec méfiance.

La transformation dans le domaine des constructions, parachevée au cours de l'année 1956 et qui a stimulé la projection-type ne s'est guère limitée à l'industrialisation, mais elle a aussi provoqué la baisse du prix de revient par mètre carré de logement, par la réduction des superficies et des volumes adoptés jusqu'alors, tout en maintenant un standard d'habitation confortable et semblable au standard des autres pays d'Europe.

La session internationale pour la projection-type des pays socialistes, tenue à Berlin à la fin du mois de mai 1957, a défini — au cours du rapport de clôture — le rôle de la projection-type, qui n'est pas uniquement une prémisse de l'industrialisation, mais bien aussi un facteur important pour le développement de l'architecture socialiste et de la construction socialiste des villes.

PLASTIQUE

L'EXPOSITION D'AQUARELLES, DESSINS ET PHOTOS EXECUTÉS PAR LES ARCHITECTES EN 1957 (p. 63) La rubrique comprend une série de reproductions de quelques travaux auxquels on a accordé des prix ou des mentions dans le cadre de l'exposition annuelle des architectes.

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R.P.R.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI STR. EPISCOPIEI NR. 9
TELEFON: REDACŢIA — 13.98.80 — ADMINISTRAŢIA — 14.61.65 —
ABONAMENTELE SE POT FACE LA:
— UNIUNEA ARHITECŢILOR DIN R. P. R. — CABINETUL DE ARHITECTURĂ — BUCUREŞTI STRADA EPISCOPIEI NR. 9.
— TOATE OFICIILE POŞTALE DIN ŢARĂ, FACTORII POŞTALI ŞI DIFUZORII VOLUNTARI DIN INSTITUŢII ŞI INTREPRINDERI
NUMERE VECHI SE POT PROCURA LA ADMINISTRAŢIA REVISTEI

LEI 30

I. P. 4. Bucureşti

E 1689

KAT

ARHITECTURA

R P R

10-11
1958

COLEGIUL DE REDACȚIE

Conf. arh. M. Alifanti, arh. M. Bercovici, arh. M. Caffé,
prof. arh. M. Locar, ing. A. Lupescu, arh. M. Melicson,
arh. C. Moșinschi, arh. Gh. Pavlu, conf. arh. G. Petrașcu

MŰSZAKI-KÖNYVTÁR-ORSZÁGOS 1883

ARHITECTURA

R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

SUMAR

ANIVERSAREA MARII REVOLUȚII 2
UN MĂREȚ PROGRAM DE ACTIVITATE 4
EXTRAS DIN EXPUNEREA FĂCUTĂ DE TOVARĂȘUL GH. GHEORGHIU-DEJ LA ȘEDINȚA PLENARĂ A C.C. AL P.M.R. DIN 26—28 NOIEMBRIE 1958 6

CONSTRUCȚII DE LOCUINȚE ÎN BUCUREȘTI

Prof. arh. H. Maicu
O NOUĂ ETAPĂ ÎN CONSTRUCȚIA DE LOCUINȚE PENTRU ORAȘUL BUCUREȘTI 8
Arh. D. Farb
REALIZĂRI ȘI PERSPECTIVE ÎN PROIECTAREA DE LOCUINȚE PENTRU ORAȘUL BUCUREȘTI 10

I. — LOCUINȚE PROIECTATE ÎN 1954—1957

ANSAMBLU DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL BUCUREȘTII NOI 14
CVARTAL DE LOCUINȚE ÎN CARTIERUL VATRA LUMINOASĂ 16

Arh. T. Ricci
NOI TIPURI DE APARTAMENTE 18

Ing. A. Lupescu
ANALIZĂ ECONOMICĂ A CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE 22

II. — LOCUINȚE PROIECTATE ÎN 1957—1958

LOCUINȚE PE ȘOSEAUA MIHAI BRAVU 27
BLOC DE LOCUINȚE PE CALEA GRIVIȚEI. 28
BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL ING. GH. DUCA Nr. 3—11. 29
BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL 6 MARTIE Nr. 101 30
BLOC DE LOCUINȚE PE ȘOSEAUA ȘTEFAN CEL MARE 31
BLOCURI DE LOCUINȚE ÎN CARTIERUL BREZOIANU 32
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA BREZOIANU Nr. 54—56 32
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA BREZOIANU Nr. 60 33
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA 13 DECEMBRIE 34
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA BREZOIANU Nr. 55 34
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA BREZOIANU Nr. 47—49 36
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA BREZOIANU Nr. 48—50 36
BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL 6 MARTIE Nr. 22 38
BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL 1848 40
BLOC ÎN PIAȚA KOGĂLNICEANU. 41
BLOC DE LOCUINȚE PE CALEA VICTORIEI Nr. 136 42
COMPLEX DE LOCUINȚE PE STRADA ANA DAVILLA 44
LOCUINȚE PE STRADA ION SCORȚARU. 46
BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL ING. GH. DUCA Nr. 4 47
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA CRISTIAN TELL. 48
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA PIAȚA AMZEI 49
BLOC PENTRU LOCUINȚE ȘI GALERII DE EXPOZIȚII ÎN PIAȚA CASEI CENTRALE A ARMATEI 50
BLOC DE LOCUINȚE PE CALEA VICTORIEI Nr. 21 52
BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL MAGHERU. 54
BLOCURI DE LOCUINȚE PE STRADA PĂSCULESCU-TEI 55
BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL 1848 ȘI STRADA GABROVENI 56
BLOCURI DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL 1 MAI 58
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA BELDIMAN 59
BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA ACADEMIEI 60

CONGRESUL AL V-LEA AL U.I.A. 61

C R O N I C A

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. 67
INFORMAȚII U.I.A. 70

10-11
1958
ANUL VI Nr. 10-11 (53—54)
OCTOMBRIE — NOIEMBRIE 1958

Se împlinesc 41 de ani de cînd s-a petrecut cel mai mare eveniment din istoria universală, cotitură în destinele întregii omeniri, Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. Ea a inaugurat procesul revoluționar de trecere de la orînduirea capitalistă bazată pe exploatare și asuprire, la orînduirea socialistă, bazată pe relații de colaborare și ajutor reciproc.

Sub conducerea partidului lui Lenin, muncitorii și țăranii din Rusia au rupt pentru prima oară lanțul imperialist, au scuturat jugul capitaliștilor și moșierilor, deschizînd calea eliberării popoarelor înrobite de imperialismul colonialist, deschizînd calea construirii socialismului și comunismului.

Prin victoria Revoluției din Octombrie s-au pus bazele unei epoci noi în istoria omenirii — comunismul — a început măreața întrecere între cele două sisteme: socialist și capitalist. Timpul scurs de la instaurarea puterii sovietice este scurt, dar realizările înfăptuite în această perioadă în toate domeniile au dovedit omenirii întregi superioritatea, trăinicia și puterea de neînvins a orînduirii socialiste. Dacă ținem seama că U.R.S.S. a fost cotropită de două războaie distrugătoare, că aproape jumătate din existența sa a fost închinată apărării patriei, muncii de refacere a distrugerilor provocate de forțele imperialismului, realizările obținute sînt uriașe și fără precedent în istoria omenirii. Uniunea Sovietică a întrecut de mult Anglia, Franța și Germania occidentală în ce privește volumul absolut al producției industriale și agricole și-și îndreaptă toate eforturile pentru a ajunge din urmă și a întrece cît mai repede cele mai dezvoltate țări capitaliste, inclusiv S.U.A., în ce privește producția calculată pe cap de locuitor.

Mărețul program de dezvoltare a economiei sovietice, transpus în viață de popoarele sovietice, planurile ce vor fi dezbătute la Congresul al XXI-lea al P.C.U.S. apropie comunismul cu pași repezi.

Cifrele de control ale dezvoltării economiei naționale a U.R.S.S. pe anii 1959—1965 dezvăluie cu claritate perspectivele mărețe pe care le deschide poporului sovietic planul de șapte ani, prin care U.R.S.S. va face un important salt în construirea bazei tehnico-materiale a comunismului. A devenit o chestiune de cîțiva ani ca Uniunea Sovietică să se situeze pe primul loc în lume, atît în ce privește volumul global al producției, cît și în ce privește producția pe cap de locuitor, asigurînd în felul acesta poporului sovietic cel mai înalt nivel de trai din lume.

Aceasta va însemna o victorie de importanță istorică mondială a socialismului asupra capitalismului.

ANIVERSAREA MARII REVOLUŢII

Bătălia pentru comunism se desfăşoară în toate domeniile economiei, în industria grea, baza puterii economice a Statului Sovietic şi a capacităţii de apărare, izvorul vieţii îmbelşugate şi civilizate a oamenilor muncii; în lupta pentru sporirea producţiei de cereale; de asemenea, în domeniul industriei construcţiilor. În Uniunea Sovietică, lucrările de construcţie au un volum de proporţii uriaşe. Construcţiile de întreprinderi industriale sînt în centrul atenţiei. De asemenea, se construiesc din ce în ce mai multe locuinţe, şcoli, spitale, aşezări muncitoreşti şi case pentru colhoznici. Pentru a asigura un ritm rapid al lucrărilor, calitate bună şi economie în realizare nu există decît o singură cale: aceea a celei mai largi industrializări a construcţiilor.

Dezvoltarea rapidă de pînă acum a economiei sovietice se datoreşte în mare măsură marilor cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii sovietice. Dacă amintim numai prioritatea Uniunii Sovietice în domeniul folosirii energiei atomice în scopuri paşnice şi în cercetarea cosmosului, prin lansarea primilor sateliţi artificiali ai pămîntului, acestea sînt suficiente dovezi care confirmă superioritatea ştiinţei şi tehnicii sovietice şi faptul că în societatea socialistă se creează condiţiile ca cele mai îndrăzneţe visuri ale omenirii să devină realitate.

Astăzi, cele mai înaintate ţări capitaliste nu numai că recunosc realizările ştiinţifice şi tehnice ale U.R.S.S., ci îşi pun totodată problema ajungerii din urmă a nivelului acestei ştiinţe.

Dezvoltarea fără precedent a economiei, ştiinţei şi culturii sovietice constituie o afirmare categorică a caracterului democratic al orînduirii socialiste şi a egalităţii depline în drepturi între oamenii muncii de toate naţionalităţile.

Sub influenţa Marii Revoluţii din Octombrie, cu ajutorul primei ţări a socialismului, a crescut mişcarea muncitorească mondială, s-a format şi s-a întărit sistemul socialist mondial, forţă materială, politică şi morală în continuă dezvoltare şi afirmare. În cadrul sistemului socialist mondial au luat naştere relaţii de tip nou între state, bazate pe ajutor frăţesc şi prietenie în vederea atingerii aceluiaşi scop — construirea socialismului şi comunismului.

Sub influenţa Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, lupta popoarelor dependente şi coloniale s-a ridicat pe o treaptă nouă. În zilele noastre, popoarele din ţările coloniale ale Asiei şi Africei se ridică la luptă pentru independenţă politică şi economică.

Victoria Revoluţiei Socialiste din Octombrie şi existenţa puternicului lagăr socialist au dus la formarea unui nucleu puternic de forţe puse în slujba păcii între popoare. Numai pacea creează condiţii oamenilor muncii din societatea socialistă pentru dezvoltarea rapidă în toate domeniile, pentru ajungerea cît mai rapidă în faza construirii comunismului.

Ţările din lagărul socialist, conştiente de superioritatea orînduirii lor sociale, muncesc şi creează pe calea întrecerii paşnice cu capitalismul, pentru producerea de bunuri necesare omului, pentru a-i face o viaţă mai plăcută şi mai frumoasă.

Sub conducerea Partidului Comunist, poporul sovietic munceşte cu elan în scopul continuei întăriri a puterii Statului Sovietic, pentru ridicarea sistematică a bunei stări a poporului.

Pe această linie, un rol important îl au şi lucrătorii din sectorul construcţiilor. De aceea, Partidul Comunist a arătat o deosebită grijă acestui domeniu, analizînd munca şi luînd măsuri pentru accelerarea ritmului, îmbunătăţirea calităţii şi reducerea costului construcţiilor. În îndeplinirea acestor sarcini, un aport însemnat îl au în cadrul organizaţiilor de proiectare arhitecţii şi inginerii constructori. Arhitecţilor sovietici le-au devenit călăuză preţioasă în munca de creaţie şi de producţie indicaţiile şi hotărîrile Partidului Comunist şi Guvernului Sovietic cu privire la îmbunătăţirea continuă a muncii în sectorul construcţiilor. Cuvîntările rostite de tov. N. S. Hruşciov la consfătuirile constructorilor din 1954 şi 1958, documentele C.C. al P.C.U.S. şi ale Consiliului de Miniştri al U.R.S.S., cum sînt Hotărîrea « Cu privire la înlăturarea exagerărilor în proiectarea şi executarea construcţiilor », Mesajul adresat celui de al II-lea Congres unional al arhitecţilor sovietici şi Hotărîrea cu privire la dezvoltarea construcţiilor de locuinţe, reprezintă îndrumări care stau la baza orientării arhitecţilor sovietici în activitatea lor creatoare. Din ce în ce mai mult, în arhitectura sovietică se conturează cu precizie orientarea realistă, care se manifestă prin acordarea principalei atenţii rezolvării problemelor funcţionale şi tehnico-economice ale construcţiilor şi ansamblurilor. Lupta pentru reducerea continuă a costului construcţiilor, renunţarea la orice fel de detalii decorative inutile, care n-au legătură cu destinaţia clădirii şi care sînt în contradicţie cu metodele moderne, industriale, de construcţie, utilizarea raţională a materialelor şi elementelor de construcţie sînt astăzi preocupări de prim ordin pentru arhitecţii sovietici şi aşa se explică avîntul extraordinar pe care-l cunoaşte în ultimii ani arhitectura sovietică. Pe această linie se conturează, în ultima vreme, şi rezolvarea problemelor de plastică arhitecturală ridicate de noile construcţii şi ansambluri ce se realizează în Uniunea Sovietică. Arhitecţii sovietici se străduiesc să obţină expresivitatea arhitecturală cu ajutorul unor mijloace specifice: simplitatea formelor, proporţiile bune ale clădirilor şi elementelor lor, judicioasa amplasare a clădirilor în ansamblu, folosirea pricepută a vegetaţiei, precum şi afirmarea sinceră a elementelor noi de construcţie, industrializate.

Pavilionul expoziţiei permanente de construcţii de la Moscova, Pavilionul U.R.S.S. de la Expoziţia internaţională de la Bruxelles, noile clădiri de locuit din cartierul Novîie Cereomuşki din Moscova, ultimele concursuri pentru proiecte tip de locuinţe, clădiri social-culturale şi altele, sînt realizări remarcabile prin soluţiile funcţionale, tehnice şi economice adoptate şi se impun totodată prin aspectul atrăgător creat de simplitatea şi sobrietatea formelor. Felul în care se dezvoltă astăzi arhitectura sovietică, pe baza îndrumării Partidului Comunist, îi deschide perspectivele cele mai grandioase; arhitecţii sovietici sînt astăzi în măsură mai mare ca oricînd să contribuie din plin la bunăstarea şi fericirea poporului.

Arhitecţii din ţara noastră sînt conştienţi că experienţa acumulată de arhitecţii sovietici constituie un izvor de valoroase învăţăminte, care ne ajută să participăm din ce în ce mai eficient la efortul general al poporului muncitor în opera de construire a socialismului în ţara noastră. Luînd ca exemplu linia principială de dezvoltare a arhitecturii sovietice, străduinţele noastre principale trebuie să fie îndreptate spre realizarea unor ansambluri şi construcţii care să ofere cele mai bune condiţii de viaţă şi de muncă prin rezolvarea raţională şi economică a problemelor funcţionale, tehnice şi estetice. Numai în acest fel vom contribui prin eforturile, cunoştinţele şi experienţa noastră, la creşterea nivelului de trai al poporului şi la întărirea continuă a economiei ţării noastre.

Sub ochii noştri a apărut şi se dezvoltă zi de zi, în Uniunea Sovietică, edificiul luminos al comunismului.

Victoriile istorice ale popoarelor sovietice în lupta pentru construirea comunismului, consolidarea continuă a ţărilor lagărului socialist întăresc convingerea tuturor oamenilor muncii în victoria socialismului pe plan mondial. Pe drept cuvînt, Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie a devenit piatra de hotar a unei ere noi în istoria societăţii omeneşti, simbolul fericirii şi al bunei stări a celor ce muncesc.

UN MĂREŢ PROGRAM DE ACTIVITATE

Drumul țării noastre spre socialism este luminat de indicațiile înțelepte și clarvăzătoare pe care partidul le dă oamenilor muncii, conducîndu-i cu mîna sigură spre progres.

Documentele ședinței plenare a C.C. al P.M.R. din 26—28 nov. 1958 reprezintă un asemenea far care proiectează lumina sa asupra drumului pe care-l vom parcurge în anul ce vine.

Dezbătînd proiectul planului de dezvoltare a economiei naționale pe anul 1959 — elaborat pe baza Directivelor Congresului al II-lea al P.M.R. și a indicațiilor Biroului politic — plenara a aprobat expunerea făcută de tov. Gh. Gheorghiu-Dej și a luat hotărîrile corespunzătoare.

În lumina învățăturii marxist-leniniste, care este călăuza nedespărțită a partidului nostru și bazîndu-se pe însemnatele realizări obținute de poporul nostru în ultimii ani, plenara C.C. a stabilit care sînt principalele sarcini economice ce se cer rezolvate în anul viitor, urmărind continua întărire și înflorire a patriei și îmbunătățirea condițiilor de viață ale maselor muncitoare.

Proiectul planului de stat pe 1959 prevede un volum de investiții de 17,4 miliarde lei, cu 15% mai mult decît în 1958.

Dezvoltarea ramurilor industriei grele, baza creșterii acumulării socialiste, este o expresie a politicii leniniste de industrializare, verificată cu succes de experiența Uniunii Sovietice și de celelalte țări din lagărul socialist, în opera de construire a socialismului. Datorită creșterii volumului de investiții, în anii 1959 și 1960 vor fi date în funcțiune importante obiective industriale, ca hidrocentrala «V. I. Lenin» Bicaz, fabrica de îngrășăminte azotoase Roznov, fabrica de celuloză din stuf de la Brăila, uzinele sodice de la Govora și Borzești. Se va începe construirea unor noi și importante întreprinderi, ca fabrica de fibre sintetice — rolan de la Săvinești, centrala electrică de termoficare Ploiești, complexe pentru industrializarea lemnului și altele. Se vor realiza însemnate lucrări în vederea încheierii în 1960 a sistemului energetic național. În anul 1959 vom ajunge la o producție industrială de circa 67 miliarde lei, reprezentînd o creștere totală de circa 10% față de 1958.

Înfățișînd sarcinile viitorului an și prezentînd tabloul măreților realizări ce se vor adăuga în curînd celor obținute pînă acuma, plenara C.C. a atras atenția asupra necesității de a se înlătura cu fermitate aspectele negative ce se mai manifestă încă în munca unor verigi ale vieții noastre economice, de a ne mobiliza marile rezerve existente, îndreptînd toate resursele materiale și financiare ale statului spre dezvoltarea cît mai rapidă a economiei noastre naționale.

O deosebită atenție a fost acordată, în cadrul lucrărilor plenarei, problemei construcției de locuințe, dovada grijii permanente pe care partidul o poartă condițiilor de viață ale oamenilor muncii. Dezvoltarea continuă a construcției de locuințe face parte integrantă din procesul de construire a socialismului, care înseamnă, printre altele, ridicarea necontenită a nivelului de trai al poporului muncitor.

Remarcînd o rămînere în urmă în domeniul construcțiilor de locuințe, Congresul al II-lea al P.M.R. a stabilit necesitatea de a se construi în anii 1956—1960, o suprafață locuibilă de cel puțin 2 500 000 m². An de an a sporit volumul noilor construcții de locuințe care s-au realizat în țara noastră.

Numai în ultimii 3 ani s-a construit din fonduri și credite de stat, în orașe și centre muncitorești, o suprafață locuibilă de circa 1 400 000 m², reprezentînd aproape 40 000 de apartamente. Cu toate acestea, din fondurile alocate s-ar fi putut construi mult mai multe locuințe, dacă prețul de cost al acestora nu s-ar fi menținut, în majoritatea cazurilor, la un nivel inacceptabil de ridicat. O asemenea situație, care nu mai poate fi tolerată, oglindește, printre altele, faptul că organele de conducere din Ministerul Construcțiilor și Materialelor de Construcții, din fostul C.S.A.C. și din celelalte ministere cu sarcini în construcții nu s-au ocupat cu spirit de răspundere de reducerea costului construcțiilor, care ar fi trebuit să constituie una dintre principalele lor preocupări.

Lipsa unor indici tehnico-economici și a unor limite de cost obligatorii pentru toate institutele de proiectare, ca și insuficientul simț de răspundere manifestat de unii proiectanți, au dus la proiectarea unor locuințe scumpe și de calitate nesatisfăcătoare. Au fost întocmite proiecte în care grija principală nu a fost acordată problemelor de utilitate și economie, ci unor aspecte exterioare, de fațadă. Așa se explică faptul, remarcat în documentele plenarei, că unele proiecte restrîngeau spațiul locuibil la numai 32% din suprafețele construite, dar conțineau numeroase exagerări arhitecturale, care scumpeau prețul de cost.

Pentru a realiza construcții cu indici economici optimi, o metodă eficace și care asigură și întocmirea documentației într-un termen scurt, este folosirea proiectelor tip. Tipizării construcțiilor de locuințe nu i s-a acordat însă importanța cuvenită, așa fel încît astăzi există un sortiment foarte redus de proiecte tip corespunzătoare, care nu sînt diferențiate în funcție de specificul diferitelor regiuni — ca program și resurse de materiale locale — și sînt scumpe.

În determinarea costului construcțiilor, un rol însemnat îl joacă dotarea cu lucrări edilitare a terenului pe care acestea sînt amplasate. Fără a ține seama de acest factor, de multe ori, în ultimii ani, au fost construite locuințe pe terenuri de la periferia orașelor, în zone lipsite de străzi, canalizare, rețea de alimentare cu apă, gaze și energie electrică, în timp ce terenuri libere, care aveau asemenea lucrări, au rămas neconstruite în zonele centrale ale orașelor. Acest mod de a planifica edificarea de noi locuințe a dus la ridicarea sensibilă a costului lor. La același rezultat a dus, de altfel, și împrăștierea șantierelor la distanțe mari unul de altul. Lucrul simultan pe șantiere răsfirate a dus la greutăți serioase în asigurarea lor cu materiale și forță de muncă, la prelungirea duratei de execuție a construcțiilor, la cheltuieli foarte mari de regie, în ultimă instanță — la scumpirea construcțiilor și la întîrzierea dării în folosința populației a noilor locuințe.

Greșeli nepermise s-au făcut în domeniul industrializării construcțiilor. Deși în sectorul construcțiilor industriale s-au putut obține rezultate pozitive prin folosirea elementelor prefabricate, în construcțiile de locuințe folosirea prefabricatelor a dus, în general, la scumpirea lucrărilor cu 10—15% față de costul unor construcții similare realizate cu beton armat monolit. Care este cauza acestor stări de lucruri? În loc de a se considera folosirea prefabricatelor ca o metodă menită să asigure executarea construcțiilor în timp mai scurt și cu rezultate economice mai bune decît metodele tradiționale de lucru, prefabricarea a fost privită ca un scop în sine și s-a trecut la aplicarea ei forțată, fără a se ține seamă de condițiile specifice ale fiecărui șantier. Aceasta a dus la fabricarea unui mare număr de tipuri de serie mică și la transportul prefabricatelor pe distanțe mari, la șantiere depărtate. Transportul ridica costul prefabricatelor și contribuia în mare măsură la deteriorarea lor.

Costul ridicat al construcțiilor și, de multe ori, calitatea lor nesatisfăcătoare se datoresc în mare măsură sectorului de producție a materialelor de construcții, care nu s-a dezvoltat încă la nivelul cerut de ritmul și volumul construcțiilor pe care le avem de realizat. Există un sortiment încă foarte redus de materiale de construcție, iar prețul de cost al celor existente este prea ridicat.

Nu s-au valorificat în măsura necesară și posibilă resurse locale de materiale cum sînt nisipul, pietrișul, varul sau piatra de construcție. Depărtarea mare de unele șantiere a bazelor de aprovizionare face necesare uneori transporturi pe distanțe lungi, chiar ale nisipului sau pietrișului.

Toate aceste deficiențe, la care se adaugă lipsurile ce se manifestă în activitatea întreprinderilor de execuție, determină costul, în multe cazuri inacceptabil de ridicat, al construcțiilor de locuințe.

Există totuși mari posibilități de remediere a acestei situații. Dovadă sînt realizările pozitive obținute în ultimii doi ani, cînd sub controlul și îndrumarea directă a organelor de partid s-au construit

locuințe bune, ieftine și într-un termen scurt în cartierele Floreasca și Bucureștii Noi din Capitală, precum și în alte orașe din țară. De asemenea, trebuie remarcate casele de odihnă de la Eforie, realizate în aceleași condiții. Acolo s-au realizat construcții cu un preț de cost de fiecare pat pe jumătate cît rezulta costul de pat în casele de odihnă propuse de O.N.T. Carpați și Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale.

Plenarele lărgite ale Comitetelor regionale de partid, care pe baza indicațiilor C.C. au analizat problema costului construcțiilor de locuințe în țară, au scos la iveală numeroase posibilități de reducere a acestui cost și au luat hotărîri în consecință. Ca urmare, prin concentrarea eforturilor proiectanților și întreprinderilor de execuție, îndrumați de organele de partid și de comitetele executive ale sfaturilor populare, începînd din a doua jumătate a acestui an, în orașe și centre muncitorești se construiesc peste 4 300 de apartamente la un cost cu pînă la 40% mai mic decît al construcțiilor de locuințe din anul trecut. În Capitală și în alte orașe din țară, în ultimele luni se desfășoară un adevărat proces de emulație între tehnicienii de diferite specialități pentru a realiza construcții economice. Aproape zilnic, ziarele aduc la cunoștința publicului succese obținute în scăderea prețului de cost al locuințelor. În multe locuri s-a ajuns ca apartamentul să nu coste mai mult de 40 000 lei. Aceste rezultate dovedesc cu prisosință că există posibilități obiective pentru aducerea la îndeplinire a sarcinilor ce stau în fața proiectanților și constructorilor și că trebuie combătută cu fermitate și intransigență atitudinea de neîncredere și pasivitate manifestată încă de unii.

Plenara C.C. pune accentul principal pe reducerea costului construcțiilor. Sarcina este ca, folosind rezervele existente, să construim apartamente de 2 camere și dependințe la un cost de 30 000—40 000 lei, iar pe magistralele Capitalei la cel mult 50 000 lei. În acest fel, în 1959 se vor putea da în folosință, din fondurile alocate, cu 60 000 m² suprafață locuibilă mai mult decît prevedea proiectul de plan.

Trebuie asigurate din timp proiecte tip elaborate în funcție de specificul regiunilor și care să prevadă folosirea materialelor locale. Amplasarea judicioasă a noilor construcții de locuințe, stabilită pe baza studiilor de sistematizare întocmite în prealabil, va contribui la închegarea unor ansambluri orășenești corespunzătoare atît funcțional și economic, cît și din punct de vedere estetic. Pentru aceasta e necesar ca acolo unde nu au fost încă elaborate planurile de sistematizare a localităților, să se întocmească cel puțin studii de sistematizare de detaliu, pentru cuprinderea noilor amplasamente în ansambluri rezolvate după regulile urbanistice. În etapa de construcție din 1959 vor trebui să se utilizeze pentru construcții, cu precădere, terenurile libere din zonele construite ale orașelor și care nu necesită noi investiții în lucrări edilitare.

Prin înlăturarea unor deficiențe existente în sectorul execuției și prin organizarea executării în lanț a construcțiilor, concentrate într-un număr restrîns de șantiere, se va putea asigura construcția unui bloc de locuințe cu 30—40 de apartamente în mai puțin de 6 luni. Pentru aceasta e necesar însă ca industria producătoare de materiale de construcție să pună la dispoziție un sortiment suficient de materiale bune și ieftine și ca șantierele să fie aprovizionate ritmic cu materialele prevăzute în proiect, asigurîndu-se pe plan local toate materialele de masă.

Pentru buna folosire a noilor locuințe, de mare importanță este echiparea apartamentului cu mobilier corespunzător și adecvat dimensiunilor apartamentelor. De aceea, plenara indică industriei lemnului să creeze condițiile necesare pentru creșterea continuă a producției industriei de mobilă, care trebuie să se perfecționeze, să-și lărgească sortimentele și să se adapteze construcțiilor tip de locuințe, să îmbunătățească necontenit calitatea și aspectul produselor pentru a satisface în măsură tot mai mare cerințele populației.

Iată un program de mare amploare, precizat pe baze științifice, pentru dezvoltarea și îmbunătățirea construcției de locuințe în țara noastră. Arhitecții, inginerii și toți ceilalți tehnicieni și muncitori care participă la îndeplinirea lui nu-și vor economisi eforturile pentru traducerea sa în viață.

Pe lîngă construcția de locuințe, plenara C.C. prevede măsuri corespunzătoare în ceea ce privește proiectarea și execuția și a celorlalte construcții, în special a construcțiilor industriale, a uzinelor și fabricilor pentru industria siderurgică și a construcțiilor de mașini, pentru industria chimică, pentru industrializarea și valorificarea lemnului, pentru producția bunurilor de consum, ce se construiesc în țara noastră într-un ritm mereu mai accelerat și la o scară de neconceput în regimurile trecute. Și în acest sector este cazul să se folosească toate rezervele existente pentru a se trece la reducerea costului construcțiilor, la îmbunătățirea calității și scurtarea duratei lor de execuție.

Dezvoltarea continuă a economiei naționale și îmbunătățirea continuă a condițiilor de trai ale oamenilor muncii pun în fața proiectanților și constructorilor sarcini importante și în realizarea volumului prevăzut de clădiri social-culturale. În 1959 se prevede o creștere a venitului național de 13% față de 1958. Pentru cheltuielile destinate sănătății, învățămîntului, culturii și altor sectoare din domeniul social-cultural se prevede pe 1959 suma de 12 miliarde 300 milioane lei. Să asigurăm prin toate mijloacele eficacitatea maximă a investițiilor ce se fac în acest domeniu, este una dintre sarcinile noastre de cinste.

Față de importanța și țelul nobil al sarcinilor ce decurg pentru arhitecți din documentele plenarei C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958, este necesară mobilizarea tuturor capacităților, concentrarea întregii noastre munci în jurul rezolvării optime a problemelor ce sînt legate de reducerea costului construcțiilor și în special în domeniul locuințelor. Trebuie să risipim prin realizări efective neîncrederea ce se mai manifestă la unii dintre noi în posibilitatea de a face progrese continue în acest sens. Construirea unor locuințe bune și cu un cost din ce în ce mai scăzut este astăzi problema centrală a activității noastre profesionale, este sarcina patriotică de cea mai mare însemnătate căreia trebuie să-i dedicăm munca noastră. Să îndepărtăm orice încercare de a orienta atenția noastră spre alte aspecte, secundare, ale problemelor profesionale, să combatem pozițiile conservatoare și retrograde care nu pun în centrul preocupărilor utilitatea și economia ca probleme majore ale arhitecturii, să dăm dovadă de inventivitate și îndrăzneală creatoare, iată spiritul în care putem aborda cu siguranța reușitei îndeplinirea sarcinilor ce ne sînt precizate de plenara C.C.

Un rol important în sprijinirea arhitecților în acest efort colectiv trebuie să-l aibă Uniunea Arhitecților. Este timpul să devină mai activă secția de locuințe; să se pună în discuții publice problemele actuale ale reducerii prețului de cost, să se organizeze concursuri pentru proiecte tip de locuințe. Mulți arhitecți, în special dintre cei tineri, ar avea mult de cîștigat pentru completarea formației lor profesionale, dacă la Uniunea Arhitecților s-ar organiza conferințe și informări asupra unor probleme sau realizări tehnico-economice din domeniul locuințelor. Se simte nevoia ca Uniunea Arhitecților să contribuie și mai mult decît pînă acum la organizarea schimbului de experiență între arhitecți și la documentarea lor profesională activă, pentru a-i ajuta astfel la îndeplinirea cu din ce în ce mai multă competință a sarcinilor ce le revin. O asemenea activitate nu e suficient să se desfășoare numai la Casa Arhitectului. Filialele din țară ale Uniunii trebuie să-și dezvolte propria lor activitate care, ducîndu-se mai aproape de locul de muncă, poate fi cu atît mai eficientă în rezolvarea problemelor curente ale producției. Revista noastră, de asemenea, consideră ca o sarcină de răspundere să dea un sprijin mai atent și mai apropiat arhitecților care se ocupă de proiectarea locuințelor, centrînd preocupările sale în jurul reducerii costului construcțiilor.

«Să construim locuințe ieftine și de bună calitate!» este obiectivul nostru principal în etapa actuală. Fiecare pas înainte pe drumul indicat de plenara C.C. va fi o contribuție la lupta poporului muncitor pentru socialism și un punct de mîndrie pentru noi.

EXTRAS DIN EXPUNEREA FĂCUTĂ
la şedinţa plenară a C. C. al

SĂ CONSTRUIM LOCUINȚE IEFTINE ȘI DE BUNĂ CALITATE!

Tovarăși,

Congresul al II-lea al P.M.R., scoțînd în evidență că în DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE există o rămînere în urmă, a trasat ca sarcină în vederea îmbunătățirii condițiilor de locuit ale oamenilor muncii să se construiască din fonduri de stat în perioada anilor 1956—1960 o suprafață locuibilă de cel puțin 2.500.000 m².

In cei trei ani care au trecut de la Congres, s-au realizat din fonduri și credite de stat în orașe și centre muncitorești o suprafață locuibilă de circa 1.400.000 m², reprezentînd aproape 40.000 de apartamente.

Deși în anii din urmă sectorul construcțiilor de locuințe s-a dezvoltat continuu, iar șantierele au primit numeroase utilaje pentru mecanizarea lucrărilor și ridicarea productivității muncii, costul construcțiilor de locuințe s-a menținut timp îndelungat și se mai menține pe unele șantiere la un nivel inacceptabil de ridicat. Am văzut la Onești executîndu-se așa-zise « construcții experimentale » de locuințe, care costă 120.000 lei apartamentul. La Vulcan, în raionul Petroșani, s-au construit unele apartamente la un cost de 113.000 lei. Dacă în ultimii 7—8 ani costul construcțiilor nu s-ar fi menținut la un nivel cu totul nejustificat, din fondurile alocate de stat s-ar fi putut construi și preda spre folosință oamenilor muncii un plus de suprafață locuibilă de aproape 640.000 m², reprezentînd 21.000 de apartamente.

Costurile ridicate ale locuințelor construite în această perioadă arată că organele de conducere din Ministerul Construcțiilor și Materialelor de Construcții, din fostul Comitet de Stat pentru Arhitectură și Construcții și din celelalte ministere cu sarcini în construcții nu s-au preocupat cu spirit de răspundere de lichidarea deficiențelor serioase care persistă în acest domeniu. Conducătorii acestor ministere și instituții au vorbit deseori, în diferite ocazii, despre economii și despre necesitatea reducerii prețului de cost, dar practic nu au făcut mare lucru.

Activitatea de proiectare nesatisfăcătoare, slaba răspundere profesională și cetățenească a unor proiectanți, lipsa unor indici tehnico-economici și în special a limitelor de cost obligatorii pentru toate institutele de proiectare au avut ca urmare întocmirea de proiecte scumpe și de slabă calitate. Nu s-a acordat importanță tipizării construcțiilor de locuințe, iar puținele proiecte tip întocmite nu au corespuns specificului diferitelor regiuni și nu au prevăzut folosirea materialelor locale. Au fost elaborate unele proiecte care restrîngeau spațiul locuibil la numai 32% din suprafețele construite și conțineau numeroase exagerări arhitecturale care scumpeau prețul de cost.

Cu toate că locuințele au fost proiectate la un cost ridicat, ele s-au mai scumpit și în cursul construcției, din cauză că unele ministere și comitete executive ale sfaturilor populare au amplasat construcțiile la marginea orașelor, în zone lipsite de lucrări edilitare: străzi, canalizare, alimentări cu apă și energie electrică, în timp ce multe terenuri libere, care aveau toate aceste dotări, au rămas nefolosite în mijlocul orașelor.

Sistemul de a începe în același timp lucrări pe un număr mare de șantiere la care se lucrează simultan a dus la împrăștierea mijloacelor materiale și financiare, la greutăți în asigurarea cu materiale și forță de muncă, la prelungirea nejustificată a duratei de execuție a lucrărilor. Aceasta a avut ca rezultat cheltuieli inutile de regie, blocări ale fondurilor materiale și bănești care au scumpit costul lucrărilor, precum și întîrzieri în darea în folosință a spațiului locativ pentru oamenii muncii.

Deși utilizarea prefabricatelor de beton armat la construcțiile industriale a avut unele rezultate pozitive, costul ridicat al prefabricatelor folosite la construcțiile de locuințe a scumpit aceste construcții cu 10—15% față de construcțiile în beton monolit.

Cauzele principale care mențin prefabricatele la un preț ridicat sînt: utilizarea unor tipuri neeconomice de elemente care au sporit consumul de oțel și ciment, fabricarea unui număr mare de tipuri de serie mică și transportul prefabricatelor la distanțe mari.

Trebuie să fie limpede că producerea și folosirea prefabricatelor nu constituie un scop în sine, ci un mijloc de scurtare a termenului de execuție a construcțiilor și de obținere a unui preț de cost redus. Prefabricatele să fie folosite numai acolo unde există justificare economică: să se ia măsuri încît construcțiile executate cu prefabricate să nu depășească prețul de cost al construcțiilor în monolit. Proiectanții de construcții și fabricile producătoare de prefabricate trebuie să caute soluții care să ieftinească prețul de cost, îmbunătățind calitatea produselor.

Producția materialelor de construcții nu s-a dezvoltat încă la nivelul cerut de ritmul și volumul construcțiilor pe care le avem de realizat.

Ministerul Construcțiilor și Materialelor de Construcții și comitetele executive ale sfaturilor populare valorifică prea puțin resursele locale de materiale de construcții: balast, nisip, var, piatră de construcție și altele, încît să reducă simțitor distanțele și cheltuielile de transport. Prețul de cost al balastului ar putea fi redus la mai puțin de jumătate pe unele șantiere dacă el ar fi procurat din resursele locale.

Trebuie făcute toate eforturile pentru a descoperi și pune în valoare în apropierea șantierelor de construcții baze de aprovizionare cu nisip, pietriș și alte materiale, a organiza și dezvolta producția de cărămizi din resurse locale.

La executarea construcțiilor se manifestă, de asemenea, deficiențe serioase care duc la depășiri ale costului de deviz, și așa destul de umflat. În ultimii ani, întreprinderile constructoare ale Ministerului Construcțiilor și Materialelor de Construcții, ale altor ministere și ale sfaturilor populare, în loc să realizeze beneficiile planificate, au avut pierderi acoperite din bugetul statului.

O experiență pozitivă au constituit-o construcțiile de locuințe realizate, sub

DE TOVARĂŞUL GH. GHEORGHIU-DEJ
P. M. R. din 26–28 noiembrie 1958

controlul şi îndrumarea directă a organelor de partid, în cartierul Floreasca, la Bucureştii Noi şi în unele oraşe din ţară, locuinţe executate la un preţ de cost mult mai redus decît la alte şantiere şi cu termene scurte de execuţie. De asemenea, sub îndrumarea şi controlul organelor de partid s-au construit la Eforie în anul 1957—1958 case de odihnă cu 2 000 de paturi, care au costat 21.000 de lei de fiecare pat — în timp ce O.N.T. Carpaţi şi Ministerul Sănătăţii şi Prevederilor Sociale au propus case de odihnă asemănătoare, cu preţul de 37.000—45.000 de lei de fiecare pat. Această experienţă reuşită a fost privită cu neîncredere şi chiar cu adversitate de unele elemente conservatoare, retrograde şi chiar de rea credinţă din Ministerul Construcţiilor şi Materialelor de Construcţii şi din cadrul unor sfaturi populare, care au căutat să «demonstreze» că nu se pot executa locuinţe la asemenea preţuri reduse, deşi locuinţele sînt gata construite şi date în funcţiune.

În urma indicaţiilor Comitetului Central al P.M.R. de a se analiza în plenare lărgite ale comitetelor regionale de partid problema costului ridicat al construcţiilor de locuinţe, a avut loc în toate regiunile o largă dezbatere asupra cauzelor care au dus la scumpirea costului, luîndu-se hotărîri concrete pentru îmbunătăţirea activităţii în acest domeniu. Aplicarea acestor hotărîri a dovedit că este posibilă o reducere serioasă a costului construcţiilor. Începînd din a doua jumătate a acestui an, se construiesc în oraşe şi centre muncitoreşti peste 4 300 de apartamente la un cost pînă la 40% mai mic decît al construcţiilor de locuinţe din anul trecut. Astfel, în majoritatea regiunilor s-a ajuns să se construiască locuinţe bune la un cost de 35.000—40.000—50.000 de lei. În Capitală şi în unele oraşe ca Piteşti şi Cluj, se execută în prezent apartamente la un cost sub 40.000 de lei. Realizările obţinute demonstrează cît de nejustă este poziţia de neîncredere manifestată de unii proiectanţi şi executanţi în posibilităţile reale de reducere simţitoare a costului construcţiilor de locuinţe.

Cu toate că în ultimul timp s-au obţinut unele rezultate bune, totuşi se construieşte încă scump şi încet.

CRITERIUL PRINCIPAL ÎN CONSTRUCŢIA DE LOCUINŢE ESTE PREŢUL DE COST. Trebuie să folosim rezervele existente pentru a construi apartamente de 2 camere şi dependinţe la un cost de 30.000—40.000 de lei, iar pe magistralele Capitalei la cel mult 50.000 de lei. În acest fel, în anul 1959, din fondurile alocate de un miliard de lei pentru construirea de locuinţe se vor putea da în folosinţă cu 60.000 m² de suprafaţă locuibilă mai mult decît se prevede în proiectul de plan. Trebuie combătute părerile acelor proiectanţi, arhitecţi, constructori care, îmbibaţi de conservatorism, susţin că în cadrul acestor limite nu s-ar putea construi locuinţe bune, frumoase şi confortabile.

Proiectanţii să elaboreze proiecte tip pentru asemenea locuinţe, care să nu depăşească limitele de cost stabilite. Proiectele-tip să ţină seama de specificul regiunilor şi să prevadă folosirea în cît mai mare măsură a materialelor locale. Este necesar să se întocmească de urgenţă normative care să orienteze proiectarea spre realizarea acestor sarcini.

La proiectarea noilor construcţii de locuinţe trebuie să se ţină seama, în mod obligatoriu, de sistematizarea oraşului şi de regulile urbanistice, pentru a se obţine construcţii ieftine, bune şi frumoase, care să contribuie la înfrumuseţarea oraşelor. În localităţile unde nu sînt încă elaborate planurile de sistematizare, să se întocmească detalii de sistematizare pentru terenurile ce urmează a fi folosite.

Comitetele executive ale sfaturilor populare să nu admită începerea nici unei noi construcţii fără ca să existe în prealabil documentaţia tehnică aprobată şi autorizaţia de construcţie.

Construcţiile noi de locuinţe să fie amplasate în primul rînd pe terenurile libere din zona construită a oraşelor, încît să nu se mai facă cheltuieli în plus pentru lucrări edilitare, interzicîndu-se extinderea limitelor oraşelor. Pentru a se scurta durata de execuţie şi a se reduce costul locuinţelor, se vor concentra lucrările pe un număr cît mai mic de şantiere, organizîndu-se executarea acestora în lanţ, încît construcţia unui bloc de locuinţe cu 30—40 de apartamente să nu dureze mai mult de 6 luni.

Ministerele producătoare de materiale de construcţii şi sfaturile populare trebuie să asigure lărgirea producţiei de materiale de construcţii şi producerea de noi sortimente de materiale bune şi ieftine şi să considere ca o sarcină imediată asigurarea pe plan local a tuturor materialelor de masă necesare executării construcţiilor.

Măsuri corespunzătoare trebuie luate şi în ce priveşte proiectarea şi execuţia celorlalte construcţii şi în special a construcţiilor industriale, în vederea reducerii costului lor, îmbunătăţirii calităţii şi scurtării duratei lor de execuţie. Rezervele existente sînt încă mari şi trebuie folosite la maximum.

Dezvoltarea continuă a economiei naţionale şi îmbunătăţirea continuă a condiţiilor de trai ale oamenilor muncii pun în faţa constructorilor sarcini din ce în ce mai importante în realizarea volumului sporit de construcţii industriale, de locuinţe şi clădiri social-culturale.

Comitetele regionale, raionale şi orăşeneşti de partid trebuie să controleze îndeaproape activitatea unităţilor de construcţii, măsurile pe care le iau acestea pentru ieftinirea construcţiilor şi îmbunătăţirea calităţii lucrărilor. Comitetele executive ale sfaturilor populare care au unităţi de construcţie să generalizeze, cu sprijinul sindicatelor, pe toate şantierele de construcţii, experienţa pozitivă în organizarea muncii şi metodele înaintate de muncă ale fruntaşilor în producţie, organizînd schimburi de experienţă pe şantiere.

Ne exprimăm convingerea că sub conducerea partidului muncitorii, inginerii, tehnicienii, proiectanţii din construcţii îşi vor concentra toată puterea lor de muncă şi vor depune toate eforturile pentru a realiza cu succes sarcinile importante şi de cinste ce le revin.

Prof. arh. H. MAICU
Arhitect şef al oraşului Bucureşti

O NOUĂ ETAPĂ ÎN CONSTRUCŢIA DE LOCUINŢE PENTRU ORAŞUL BUCUREŞTI

Campania amplă de construcţii de locuinţe ce se desfăşoară în Bucureşti din iniţiativa partidului şi guvernului se încadrează în acţiunea largă şi de perspectivă ce urmăreşte rezolvarea problemei locuinţelor în Capitala noastră. Această problemă este deosebit de acută şi dificilă în primul rînd datorită moştenirii grele pe care ne-au lăsat-o regimurile trecute: în afară de cîteva cartiere confortabile, marea masă a cetăţenilor oraşului locuiau în condiţii insuficiente, atît în ceea ce priveşte spaţiul locuibil, cît şi confortul minim necesar (86% din teritoriul ocupat de locuinţe este construit cu case parter; peste 70% din totalul locuinţelor sînt construite din materiale necorespunzătoare). La această situaţie trebuie adăugate cerinţele mereu mai ridicate ale oamenilor muncii, al căror nivel de viaţă este în continuă creştere în condiţiile construirii socialismului. În paralel, are loc o continuă creştere, firească, a populaţiei oraşului, care determină o cerere suplimentară de locuinţe.

Pe lîngă creşterea naturală şi rapidă a populaţiei, în problema lipsei de locuinţe intervine cu o pondere mare fenomenul concentrării urbane, datorit ritmului rapid de dezvoltare a industriilor.

Alţi factori importanţi care influenţează serios problema locuinţelor mai sînt distrugerile suferite de fondul de locuinţe în urma celui de-al doilea război mondial, distrugeri care nu au fost lichidate încă în unele ţări, precum şi degradarea fondului de locuinţe prin uzură, degradare care a mers mai rapid decît ritmul de înlocuire necesar.

În plus, în ţările lagărului socialist, creşterea continuă a nivelului de viaţă al oamenilor muncii — trăsătură esenţială a politicii duse de partidele comuniste şi muncitoreşti în construcţia socialismului — face ca exigenţa pentru cantitate şi calitate în sectorul construcţiei de locuinţe să fie din ce în ce mai mare.

Exemplul cel mai pregnant al ridicării necontenite a nivelului de trai al oamenilor muncii îl constituie planul de 7 ani din U.R.S.S., după îndeplinirea căruia poporul sovietic va ajunge la cel mai înalt nivel de trai din lume.

În ţara noastră, fenomenul concentrării urbane, prin creşterea populaţiei ocupate în procesul de industrializare socialistă, se resimte în toate centrele şi regiunile industriale, a căror reţea s-a dezvoltat enorm în anii puterii populare.

Din acest punct de vedere, Bucureştiul prezintă o creştere extrem de rapidă între anii 1944—1953, ajungînd în 1956 la o populaţie stabilă de 1 236 905 locuitori.

Schiţa planului de sistematizare prevede ca în 1970 populaţia Capitalei să numere 1 550 000 locuitori stabili, plus o populaţie flotantă de 150 000 locuitori. Pentru aceasta este necesar ca excedentul migrator să nu depăşească 5 000 locuitori pe an, iar dezvoltarea industriilor sau crearea de noi industrii cu caracter republican să fie riguros controlată în vederea limitării creşterii populaţiei Capitalei. În cadrul populaţiei prevăzute de schiţă, se preconizează de asemenea îmbunătăţirea structurii populaţiei, astfel ca grupa de deservire să crească la 21%, grupa întreţinută să scadă la 45%, grupa activă reprezentînd o proporţie de 34%.

Schiţa de sistematizare prevede separarea celor trei funcţiuni principale ale oraşului — muncă, odihnă şi recreaţie — în trei zone aproximativ distincte — zona industrială, zona de locuinţe şi zona spaţiilor plantate — creînd astfel condiţii favorabile de desfăşurare a vieţii populaţiei.

*

Urmărind rezolvarea, în perspectivă, a problemei locuinţei în Capitală şi satisfacerea la un nivel din ce în ce mai ridicat a cerinţelor de locuire confortabilă a populaţiei, partidul şi guvernul au iniţiat o vastă campanie de construcţii de locuinţe în Bucureşti, prevăzînd importante investiţii şi stabilind sarcini precise proiectării, execuţiei şi industriei materialelor de construcţie, în acest scop.

În cadrul acestei acţiuni de reconstrucţie a Capitalei se urmăreşte ca, paralel cu reconstrucţia centrului şi a magistralelor principale, să se construiască o serie de cartiere de locuinţe în apropierea principalelor centre industriale. În felul acesta, populaţia muncitoare ocupată în aceste centre industriale va fi scutită de oboseală inutilă şi timp pierdut cu transportul în comun de la distanţe mari, iar pe de altă parte reţeaua de transporturi în comun va fi descărcată în mod raţional.

Cartiere noi de locuinţe în Capitală, unele începute, altele în perspectivă, sînt: Floreasca, Jiului, Balta Albă, Cotroceni, Ferentari, Măgurele, Progresul etc. Continuă în ritm intens acţiunea de completare a magistralelor şi străzilor din centrul oraşului cu clădiri de locuit cu multe niveluri, astfel că în curînd vor dispărea multe din calcanele care urîţeau centrul Capitalei noastre.

De asemenea sînt în studiu la Institutul Proiect-Bucureşti şi se vor construi treptat în etapele viitoare, principalele pieţe a căror realizare va contribui hotărîtor la înfrumuseţarea oraşului. Ţinînd seama de faptul că spaţiul necesar activităţii administrative este suficient, unele din aceste pieţe se vor mobila cu clădiri de locuit — ca, de exemplu, piaţa 28 Martie şi piaţa Gării de Nord — iar altele vor avea clădiri de locuit în imediata lor zonă de influenţă — ca, de exemplu, piaţa Republicii, piaţa Bălcescu etc.

În atenţia conducerii Sfatului popular al Capitalei este de asemenea reconstrucţia integrală a căii Griviţa, arteră care a suferit cel mai mult de pe urma bombardamentelor şi care a intrat în istoria luptei de eliberare a clasei muncitoare prin eroica acţiune din 1933 a muncitorilor de la atelierele C.F.R.

În construirea de noi locuinţe se va urmări concentrarea şantierelor în zonele cu lucrări edilitare, precum şi terminarea completă a magistralelor sau cvartalelor începute. Acest principiu de economie şi gospodărie elementară, care nu a fost respectat cu consecvenţă în trecut, va duce la o eficienţă mărită a sumelor investite şi la realizarea unor aspecte arhitectural-urbanistice închegate.

Anul 1958 marchează o cotitură în ritmul de creştere a construcţiilor de locuinţe în Bucureşti.

Acţiunea construirii de blocuri cu multe etaje pe locurile virane rămase pe o serie de străzi din centrul Capitalei (b-dul 6 Martie, b-dul Bălcescu-Magheru, str. Brezoianu, b-dul Duca etc.) dusă paralel cu intensificarea lucrărilor din cartierele Floreasca, b-dul Muncii, Căţelu, Păsculescu-Tei este urmărită cu interes de cetăţenii Capitalei. Acest ritm viu, care a fost imprimat construcţiei de locuinţe şi care se prevede să crească în 1959 şi în anii următori, va duce la îndeplinirea cu succes a sarcinilor trasate de partid în vederea ridicării continue a nivelului de viaţă al oamenilor muncii.

Grija partidului pentru a asigura oamenilor muncii condiţii bune de locuit a făcut ca problema locuinţelor să fie în centrul atenţiei organelor noastre de partid şi de stat.

Din iniţiativa Comitetului Central al P.M.R. s-au organizat pe întreg teritoriul ţării, în primăvara anului 1958, o serie de plenare lărgite ale comitetelor regionale de partid, avînd drept scop analiza profundă a lipsurilor ce s-au manifestat în sectorul construcţiei de locuinţe — cuprinzînd proiectarea, execuţia şi industria materialelor de construcţie. Hotărîrile acestor şedinţe plenare au dus în scurt timp la îmbunătăţiri simţitoare în privinţa calităţii şi a reducerii costului clădirilor de locuit.

Cu prilejul analizelor făcute s-a constatat că în proiectele făcute în anii trecuţi raportul dintre suprafaţa locuibilă şi cea construită era nesatisfăcător: indicele K_3 se situa între coeficienţii 0,3 şi 0,4.

De asemenea, preţul unui apartament mediu ajungea la 80 000 —100 000 lei şi chiar mai mult, iar costul pe metru pătrat locuibil oscila între 2 500 şi 3 500 lei.

Pe lîngă aceşti indici de folosinţă şi de cost necorespunzători, proiectele aveau de multe ori şi rezolvări funcţionale slabe, prin

folosirea nerațională a unor subsoluri costisitoare, prin excese în prevederea unor finisaje scumpe etc.

Au fost analizate de asemenea lipsurile sectorului de execuție, arătîndu-se risipa de materiale ce există încă pe multe șantiere, manipularea lor nerațională și transportarea de la distanțe mari, lipsa de spirit gospodăresc, precum și proasta calitate a unor lucrări de construcție.

În ceea ce privește materialele de construcție, calitatea lor, prețul de cost ridicat, precum și gama redusă de sortimente au dus de asemenea la scumpirea lucrărilor și la calitatea lor încă nesatisfăcătoare.

Atît sectorul materialelor de construcție, cît și cele ale execuției și proiectării au fost ajutate de hotărîrile acestor plenare de partid, care au trasat sarcini precise în ceea ce privește prețul, calitatea și confortul clădirilor de locuit.

În Capitală, plenara Comitetului Orășenesc de Partid din 6—7 mai 1958 a trasat ca sarcină proiectării, execuției și sectorului de materiale de construcție ca prețul unui apartament mediu (32 m²) să nu depășească 60 000 lei, iar costul pe metru pătrat locuibil să fie între 1 500 și 2 000 lei, în funcție de amplasament, grad de confort și natura instalațiilor.

În ceea ce privește coeficientul de locuibilitate, plenara a trasat ca sarcină proiectării să obțină un indice K_3 mai mare sau cel puțin egal cu coeficientul 0,5.

S-a accentuat de asemenea asupra necesității unor înlocuitori de materiale, care din punct de vedere al calității, aspectului și costului să intervină cu eficiență în rezolvarea în condiții mai bune a locuințelor.

Din partea industriei chimice se așteaptă rezolvarea urgentă a problemei producției de materiale plastice pentru construcții și instalații, precum și a unei serii întregi de obiecte de echipament și armături necesare unei bune finisări a apartamentelor.

Industria materialelor de construcție, pe lîngă îmbunătățirea calitativă a materialelor tradiționale, are sarcina să dezvolte producția unor materiale noi, ieftine, ușoare și de bună calitate (cărămizi găurite, corpuri de umplutură ceramice pentru planșee, cărămizi din diatomit etc.), precum și îmbunătățirea calității prefabricatelor și reducerea costului lor la nivelul costului planșeelor-monolit.

Sub acest puternic impuls și ajutor pe care l-a dat partidul tuturor cadrelor de arhitecți, ingineri, tehnicieni și muncitori care lucrează în acest important sector, al construcțiilor clădirilor de locuit, au început să apară o serie întreagă de rezultate pozitive, care merită să fie menționate.

Conducerea Comitetului Executiv al S.P.C. a mobilizat Institutul Proiect-București în vederea îndeplinirii cu hotărîre și în termene foarte scurte a sarcinilor trasate de plenara Comitetului Orășenesc din 6—7 mai 1958.

Deși la început au existat în rîndul proiectanților unele ezitări și nelămuriri asupra posibilităților de realizare a acestor hotărîri, precum și o serie de interpretări injuste și neprincipiale ale indicelui de locuibilitate K_3, trebuie arătat că în foarte scurt timp proiectanții și-au însușit în masă obiectivele și sarcinile plenarei de partid, creîndu-se în cadrul institutului o adevărată întrecere în obținerea unor proiecte de locuințe confortabile și ieftine, care să se înscrie — și unele chiar să depășească — prevederile plenarei.

La cea de a doua sesiune a S.P.C., care s-a ținut la 20—21 septembrie 1958, conducerea Comitetului Executiv a prezentat un raport cu privire la activitatea în domeniul construcțiilor și la întreținerea spațiului locativ din Capitală.

Pe baza raportului și a discuțiilor purtate de deputați, în această sesiune s-a constatat că proiectarea a realizat, pe baza sarcinilor trasate de Hotărîrea plenarei Comitetului Orășenesc din 6—7 mai 1958, o cotitură în vederea reducerii costului construcțiilor de locuit și a îmbunătățirii indicelui de locuibilitate.

S-a apreciat că efortul proiectării trebuie să continue, deoarece o dată realizată cotitura, ea trebuie să se dezvolte necontenit pe linia trasată de partid, de a construi mult, rapid, bine, ieftin și frumos.

Dacă sectorul de proiectare a obținut o serie de rezultate pozitive, care urmează să fie îmbunătățite în continuare, nu același lucru se poate spune despre sectorul execuției, care deși a început să aibă unele rezultate printr-o organizare și gospodărire mai bună a șantierelor, mai are încă multe lipsuri de lichidat. În ceea ce privește industria materialelor de construcție și a prefabricatelor, acesta rămîne încă sectorul cu cele mai multe deficiențe.

Nu trebuie să se uite faptul că plenara a trasat sarcini pentru reducerea costului prin proiectare, execuție și industria materialelor de construcție și că pînă în prezent reducerea s-a făcut aproape numai prin proiectare.

O dată eliminate excesele în finisaje, adoptate soluțiile constructive cele mai judicioase și mai economice, îmbunătățiți indicii de folosință, fixate suprafețele locuibile minime pe cap de locatar, stabilit gradul de confort, sistemul de încălzire, instalația corespunzătoare etc. proiectarea va trebui să depună eforturi pentru a găsi pe baza parametrilor de economicitate, cele mai ingenioase soluții care să asigure confortul și să dea un aspect plăcut locuințelor. Lupta pentru a reduce mai departe costul va trebui dusă însă cu efort mărit de către execuție și de sectorul materialelor de construcție cu sprijinul activ al proiectării. Continuarea reducerii costului construcțiilor de locuit numai prin proiectare, dincolo de o anumită limită acceptabilă, poate duce la reducerea costului pe seama funcțiunii și a confortului. Aceasta ar contrazice prevederile plenarei, care subliniază că reducerea indicată să se realizeze fără scăderea gradului de confort.

Pentru locuințele ce urmează a fi realizate în 1959, sarcina proiectanților și constructorilor este de a asigura prețuri de cost cu mult mai reduse decît acelea din 1958, pentru ca din aceleași fonduri de investiții să se poată construi cît mai multe apartamente.

Din expunerea făcută de tov. Gh. Gheorghiu-Dej la ședința plenară a C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958, rezultă, pe lîngă o serie de directive privind îmbunătățirea muncii și a rezultatelor ce trebuie obținute în domeniul construcțiilor, și noi sarcini de reducere a costului construcțiilor de locuit, și anume: costul unui apartament de 2 camere plus dependințe să fie de 30 000—40 000 lei, iar pe magistralele Capitalei să fie de cel mult 50 000 lei.

Aportul pe care cu siguranță îl va aduce proiectarea în realizarea acestor importante sarcini va trebui să fie concomitent și coordonat cu cel al execuției și al sectorului de materiale de construcție.

Căile proiectării în vederea atingerii acestor obiective sînt: în primul rînd, o atitudine nouă față de investițiile statului, față de scopul lor și de eficiența lor maximă; în al doilea rînd, o solicitare maximă a inventivității proiectanților creatori, arhitecți și ingineri, care prin soluții noi funcționale, prin sisteme constructive și materiale noi — cu eficiență economică și spațială, de rezistență și de izolare mărite — să reușească încadrarea în directivele de cost ale plenarei, fără a reduce confortul.

Paralel cu proiectarea, sectorul materialelor de construcție trebuie să intervină activ în producția noilor materiale de construcție, rezistente și ușoare, cu coeficienți buni de izolare termică și acustică, în producția prefabricatelor de beton armat la prețuri egale sau chiar mai mici decît ale betonului monolit, în producția materialelor de construcție din mase plastice, în îmbunătățirea radicală a calității materialelor tradiționale și a reducerii prețului lor de cost etc.

În sprijinul sectorului materialelor de construcție, care este un sector cheie în îndeplinirea sarcinilor plenarei C.C. al P.M.R., trebuie să acționeze intens și activ industria chimică și metalurgică. Fără acest sprijin activ vom duce lipsă mai departe de o importantă gamă de materiale noi, frumoase și economice, care vor putea ieftini locuințele și în același timp le vor face mai confortabile și mai frumoase.

În încheiere, cred că e bine să accentuăm un lucru îndeobște cunoscut de constructor, dar care nu a fost încă folosit pe măsura posibilităților noastre, și anume: calea de rezolvare a problemei locuințelor, pentru a putea construi mult, repede, bine și frumos, este fără îndoială industrializarea construcțiilor, prin prefabricare și mecanizare, prin reducerea greutății construcțiilor, prin soluții tehnice și materiale noi, prin introducerea pe scară largă a materialelor plastice, cu un cuvînt prin aplicarea științei și tehnicii avansate în construcțiile cu caracter de masă, paralel cu dezvoltarea simțului de răspundere profesională și cetățenească al tuturor lucrătorilor din sectorul construcțiilor.

Am convingerea că prin mobilizarea arhitecților, inginerilor și tehnicienilor care activează în toate sectoarele arătate mai sus, printr-un efort comun și bine coordonat, vom putea îndeplini cu cinste importantele hotărîri ale plenarei C.C. al P.M.R., contribuind astfel în mod activ la ridicarea nivelului de viață al oamenilor muncii din țara noastră.

Arh. D. FARB
Director al Institutului Proiect-București

REALIZĂRI ŞI PERSPECTIVE IN PROIECTAREA DE LOCUINŢE PENTRU ORAŞUL BUCUREŞTI

Plenara C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958 pune în fața proiectanților din Institutul « Proiect-București » sarcini de o deosebită importanță și în special sarcina reducerii costului locuințelor față de cele realizate în 1958, realizînd apartamente între 30 000—40 000 lei și pe magistralele Capitalei pînă la 50 000 lei.

Pentru a contura și a pune în lumină perspectivele de viitor ale activității de proiectare a locuințelor din Capitală, este potrivit să analizăm mai întîi activitatea desfășurată în trecutul apropiat.

Trecutul apropiat începe din anul 1953, cînd au fost proiectate în institut primele ansambluri de locuințe: bulevardul Bucureștii Noi și Vatra Luminoasă, executate pînă în anul 1956. Acestora le-a urmat proiectarea, în 1955, a ansamblurilor din bulevardul Muncii și șoseaua Mihai Bravu, ca și a cartierului de locuințe din Floreasca.

Aceste ansambluri totalizează un mare număr de apartamente, reprezentînd o importantă realizare a regimului nostru, atît în ceea ce privește îmbunătățirea condițiilor de locuit ale oamenilor muncii din Capitală, cît și în ceea ce privește începutul reconstrucției orașului București.

Pentru arhitecții și inginerii din Institutul « Proiect-București » realizarea acestor locuințe a însemnat o experiență mereu crescîndă în cadrul unui proces de continuă clarificare către o orientare realistă în domeniul proiectării locuințelor.

Începutul, cuprinzînd locuințele din bulevardul Bucureștii Noi și Vatra Luminoasă și, într-o anumită măsură, cele din bulevardul Muncii, s-a făcut fără ca să existe un plan de sistematizare al orașului și ca atare un punct de vedere concretizat în privința proiectării de detaliu a cartierelor respective. Din aceste condiții a rezultat o alegere mai puțin judicioasă a amplasamentelor, în funcție de nevoile imediate ale orașului, lipsind și o poziție mai realistă din punct de vedere economic cu privire la folosirea cît mai rațională a rețelelor tehnico-edilitare existente.

Din punct de vedere urbanistic, în afară de cele arătate mai sus, au existat și unele concepții cu caracter « estetizant ».

S-a proiectat, fie un perete de-a lungul unei străzi (ca la b-dul Bucureștii Noi), fie un mic cvartal perimetral, închis, avînd o accentuată rigiditate și deficiențe de orientare (ca la Vatra Luminoasă), fie o compoziție întinsă pe sute de metri, de o parte și de alta a unei axe de simetrie care nu poate fi sezisată practic de nicăieri și care a dus la b-dul Muncii la o înșiruire, destul de rigidă, de blocuri în redane orientate în întregime spre nord.

Toate aceste deficiențe nu sînt numai de ordin estetic; ele au avut implicații în funcționalitatea, confortul și economia apartamentelor construite.

Trebuie să remarcăm în același timp că experiența proiectării acestor clădiri de locuit a avut din punct de vedere urbanistic și rezultate pozitive, obișnuind pe proiectanți cu o idee de ordine și armonie care a depășit ca preocupare obiectul izolat și s-a extins la ansamblu.

Sub raportul celor arătate mai sus, un pas înainte s-a făcut cu prilejul proiectării cartierelor Floreasca și Mihai Bravu. În aceste exemple, folosirea rețelelor tehnico-edilitare s-a făcut mult mai economic, mai ales la Floreasca, unde s-a ajuns chiar la o anumită exagerare în privința lungirii fronturilor clădite, iar preocuparea pentru orientarea favorabilă a clădirilor a fost mult mai evidentă, îmbunătățind atît folosirea economică a volumului clădit, cît și confortul apartamentelor.

Dacă ne referim acum, atît la latura funcțională a clădirilor de locuit, la schema de distribuție interioară a apartamentelor, la confortul oferit locatarilor, cît și la rezultatele economice obținute, procesul de evoluție al orientării proiectanților din institutul nostru apare și mai clar pentru această perioadă. La b-dul Bucureștii Noi și Vatra Luminoasă s-au aplicat proiectele tip existente la acea dată, proiecte care reprezentau concepția de atunci a unor proiectanți și a forurilor de avizare în problema locuințelor.

Este vorba de apartamente gîndite pentru a fi locuite de două familii, fără a li se da însă elasticitatea revenirii, într-o etapă ulterioară, la apartamentul unifamilial. De aici, vestibule și circulații lungi, camere dispuse, în marea majoritate, la două extremități ale apartamentului, lipsă de intimitate și, în cele din urmă, lipsă de confort.

Dacă adăugăm la toate acestea și existența unui sistem constructiv bazat pe ziduri transversale și planșee prefabricate din grinzi și corpuri de umplutură, apare lămurit de ce la o suprafață locuibilă medie de cca. 37 m²/apartament s-a obținut o suprafață construită de aproape 100 m²/apartament, ajungînd la un indice K_3/bloc de 0,37 și la o suprafață construită pe cap de om cazat de cca. 24 m². Ca o consecință a rezultat și prețul real pe apartament de cca. 120 000 lei.

Pentru a exemplifica mai bine lipsa de economie și de realism a acestor soluții, dacă ținem seama și de slaba folosire a volumului clădit — datorită înălțimilor exagerat de mari ale încăperilor (3,30—3,40 m între planșee) — putem arăta că, folosind indicii de locuibilitate obținuți în mod curent astăzi, am fi construit în aceste ansambluri un număr de apartamente cu cca. 50% mai mare.

La b-dul Muncii s-a realizat un progres, distribuția interioară a apartamentelor îmbunătățindu-se, micșorîndu-se circulațiile inutile și dîndu-se o mai mare suplețe de folosire a încăperilor. Folosirea sistemului constructiv bazat pe ziduri longitudinale și planșee din fîșii prefabricate a adus o contribuție la realizarea acestui progres. Totuși, adîncimile mari ale camerelor (6 m) și grosimea planșeelor (32 cm) au dus la un consum mare de oțel. Toate acestea, împreună cu menținerea unei mari suprafețe construite (24 m²/locatar) au făcut ca prețul de cost să se mențină ridicat la cca. 90 000 lei un apartament.

La Floreasca s-a realizat un nou progres; mai ales la apartamentele proiectate în 1956—1957 avem de-a face cu o concepție mai rațională, care se cristalizează în diferențierea mai netă a unei camere de zi mari, de o cameră de dormit mai mică, în îmbunătățirea confortului, prin dotarea apartamentelor cu loggii și balcoane, și în ultimă instanță, în realizarea unor indici de folosință superiori celor obținuți pînă atunci, atît pe bloc, cît și pe palier, respectiv K_3/palier = 0,48, K_3/bloc = 0,40 și prețul real al unui apartament încă ridicat, dar mai mic decît cele obținute pînă atunci = 82 000 lei.

Realizarea ansamblului de locuințe Mihai Bravu reprezintă un moment important în evoluția orientării proiectanților noștri în construcția de locuințe.

Aici apare, nu numai o îmbunătățire a indicilor de folosință, ci și o poziție mai realistă față de necesitățile de locuințe din orașul nostru și de condițiile generale economice din această etapă. Apare apartamentul cu o suprafață redusă (în medie, 18 m² la lotul III și 24 m² la lotul IV), cu puncte sanitare și bucătării minimale; se experimentează pentru prima dată accesul în apartamente pe o singură scară și o prispă de circulație. Prețul de cost pe apartament este concludent: 37 000 lei la lotul III și 50 000 lei la lotul IV, unde predomină apartamente de 2 camere.

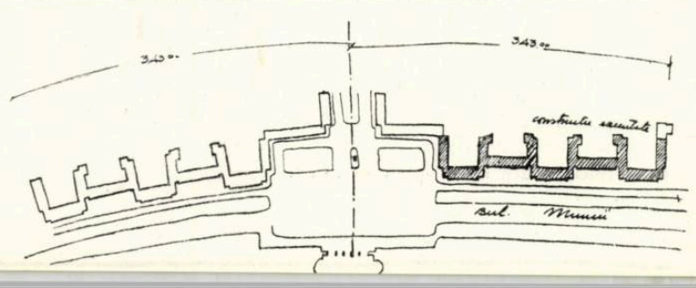

Locuințe pe b-dul Muncii
Plan de situație

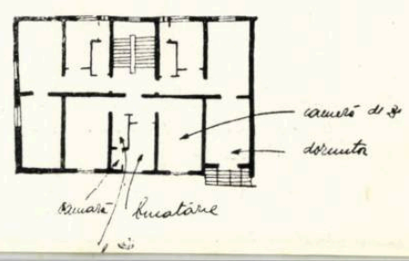

Locuințe în cartierul Floreasca
Plan tronson

Demnă de remarcat este și apariția unei concepții noi în ceea ce privește latura estetică a clădirilor. Avem de-a face cu o proporționare plăcută a încăperilor, cu fațade simple și vesele, exprimînd viu caracterul de locuință, cu o corespondență logică și consecventă între rezolvarea apartamentului și rezolvarea fațadei și, în sfîrșit, cu un început de folosire a tradiției arhitecturii noastre naționale într-un spirit contemporan, utilizînd mai ales proporțiile și culoarea și nu, în primul rînd, detaliul decorativ.

Aproape aceleași calități estetice se pot observa și la clădirile proiectate în 1956—1957 în ansamblul de la Floreasca.

Această concepție, care privește în același timp latura estetică și cea economică a locuinței, reprezintă, după părerea noastră, un moment de important progres față de clădirile tratate într-o arhitectură de Renaștere, mai mult sau mai puțin clasică, imprimînd un caracter aproape de edificiu public oficial, cum sînt cele de la Bucureștii Noi, Vatra Luminoasă și, într-o anumită măsură, b-dul Muncii și blocul de pe b-dul Bălcescu (fost Carlton).

Realizarea mai departe a cartierului Floreasca — cu evoluția lui proprie din punct de vedere economic, funcțional, constructiv și estetic — ca și realizarea miilor de apartamente ce au urmat începînd cu anul 1957 și mai ales în 1958, reprezintă mărturii vii ale apariției unor elemente realiste în orientarea proiectanților noștri de locuințe.

Deși progresul realizat în proiectarea de locuințe în cursul anului 1956 a fost important, totuși preocupările pentru reducerea prețului de cost și pentru folosirea cît mai rațională a suprafeței construite, în vederea obținerii unei suprafețe maxime locuibile, nu au fost de loc satisfăcătoare, rămînînd mult în urma necesităților și posibilităților noastre economice.

Astfel, de exemplu la blocul de pe b-dul Bălcescu (autor, arh. N. Nedelescu), indicele K_3/palier a fost de 0,42, prețul pe metru pătrat locuibil 3 700 lei și prețul pe apartament cca. 120 000 lei. La blocul de pe b-dul Magheru (autor, arh. D. Ignătescu), indicele K_3 pe palier a fost de 0,48, prețul pe metru pătrat locuibil 3 000 lei și prețul unui apartament 125 000 lei. La Floreasca Centru (autor, arh. C. Rădulescu), K_3 pe palier a fost 0,48, prețul pe metru pătrat locuibil 2 300 lei și prețul unui apartament 82 000 lei.

În urma unei analize amănunțite făcute de conducerea institutului și ca urmare a unei preocupări deosebite a organizației de partid din institut, în vara anului 1957 s-a întreprins o largă acțiune de informare și de culegere a documentației în vederea găsirii celor mai adecvate mijloace pentru îmbunătățirea confortului și reducerea prețului de cost al locuințelor prin proiectare.

O contribuție însemnată la această acțiune de informare au avut-o călătoriile de studii organizate de Uniunea Arhitecților în diferite țări de democrație populară și mai ales în Uniunea Sovietică.

Cele văzute de arhitecții noștri în aceste călătorii și în special rezultatele conferințelor unionale ale constructorilor din U.R.S.S. au avut o influență deosebit de importantă asupra concepției proiectanților din Institutul Proiect-București, cu privire la confort și preț de cost pe apartament.

În urma acestei acțiuni de documentare, în toamna anului 1957 s-a organizat un larg schimb de experiență între proiectanți, la care au participat și institutele de proiectare I.P.C.T. și I.C.S.O.R., precum și reprezentanți ai Departamentului de Arhitectură și Urbanism, ai C.S.P., ai S.P.C., ai Băncii de Investiții etc.

Cu acest prilej s-au elaborat și s-au analizat o serie de secțiuni tip specifice pentru orașul București, pentru clădiri de locuit cu 3—4 și 6—8 niveluri, cu grade de confort și sisteme constructive diferite.

Proiectele clădirilor de locuit care au fost apoi întocmite pe baza acestui schimb de experiență au obținut indici tehnico-economici mai buni, în același timp cu o reducere a prețului de cost de cca. 10—15%.

Exemple în această privință sînt: blocul din b-dul 6 Martie nr. 85 (autor, arh. A. Kirschner), avînd K_3 pe palier = 0,48, prețul pe metru pătrat locuibil = 2 200 lei și prețul pe apartament = 68 000 lei; blocul din calea Griviței nr. 152—156 (autor, arh. V. Agent), avînd K_3 pe palier = 0,48, prețul pe metru pătrat locuibil 1 980 lei, și costul pe apartament 69 000 lei.

La începutul anului 1958, sub îndrumarea directă a partidului, Institutul Proiect-București a reușit pentru prima dată să obțină un K_3/palier = 0,51 și un cost mediu pe metru pătrat locuibil de 1 500 lei la două tipuri de blocuri cu parter și două etaje, proiectate de arhitecții T. Ricci, M. Dima și C. Teodorescu, construite în str. Gorki.

Un ajutor prețios în orientarea proiectanților l-au constituit indicațiile plenarelor a II-a și a IV-a a Uniunii Arhitecților și ale ședințelor comitetului Uniunii Arhitecților din noiembrie 1957 și iunie 1958 care au combătut unele poziții nerealiste în proiectarea locuințelor și au îndreptat principala atenție a arhitecților către soluționarea problemelor funcționale și tehnico-economice.

Plenara Comitetului Orășenesc de Partid din 6—7 mai 1958 a avut pentru institutul nostru o deosebită importanță în ceea ce privește proiectarea locuințelor din București.

Elementele esențiale, care au realizat după plenara din mai un salt calitativ în munca noastră de proiectare, au fost:

— Critica ascuțită făcută de Comitetul Orășenesc de Partid cu privire la rezultatele nesatisfăcătoare obținute pînă atunci în reducerea prețului de cost și în asigurarea unui confort adecvat pentru diferite moduri de viață și mai ales pentru necesitățile și posibilitățile actualei etape.

— Stabilirea cu toată fermitatea, prin hotărîrea adoptată de plenară, a unor plafoane minimale și maximale de indici de folosință și de preț de cost, respectiv K_3 minim 0,50 și preț pe metru pătrat locuibil între 1 500 și 2 000 lei.

— Mobilizarea imediată a întregului institut pentru traducerea în fapt a acestor hotărîri, în fruntea acțiunii fiind arhitecții și inginerii membri de partid. La această mobilizare au contribuit, atît controlul exercitat imediat de Comitetul Executiv al S.P.C. și de arhitectul șef al orașului, cît și faptul că proiectanții se găseau, nu în fața unor dosare care urmau să fie puse la arhivă, ci în fața unor realități vii, care se concretizau pe nenumărate șantiere deschise.

— În sfîrșit, bogata experiență acumulată de proiectanți de-a lungul ultimilor 5 ani și care le-a pregătit posibilitatea de a face saltul calitativ realizat.

Desigur că ceea ce a contribuit în mod esențial la realizarea rezultatelor ulterioare a fost *schimbarea mentalității proiectanților noștri în urma plenarei.*

Proiectanții și-au îndreptat atenția cu precădere spre latura funcțională și tehnico-economică a rezolvării locuințelor, căutînd în același timp ca soluția urbanistică să fie cît mai economică, prin folosirea la maximum a rețelelor tehnico-edilitare existente, rezolvarea cît mai favorabilă a amplasamentului ales, prin racordările la cornișă și regăsirea elementelor majore ale clădirilor ce formează cadrul permanent din imediata vecinătate.

Imediat după plenară, institutul și-a îndreptat activitatea către două obiective principale:

1. Îmbunătățirea proiectelor la clădirile cu șantiere deschise, precum și a proiectelor întocmite înainte de plenară, la care șantierele urmau să se deschidă curînd.

2. Elaborarea unor proiecte noi pentru campania de execuție din semestrul II, proiecte care urmau să se înscrie întocmai în directivele Plenarei Comitetului Orășenesc de Partid.

Pentru realizarea primului obiectiv am acționat asupra a cca. 1 800 de apartamente proiectate înainte de plenară.

Iată cîteva dintre rezultatele obținute:

La cartierul Floreasca Centru și Nord:

	Înainte de plenară	După plenară
K_3 pe palier	0,41	0,51
Preț pe m² locuibil	2 340 lei	1 700 lei
Preț mediu pe apartament	82 000 lei	61 000 lei

Locuințe pe bulevardul Bucureștii Noi — Fațadă

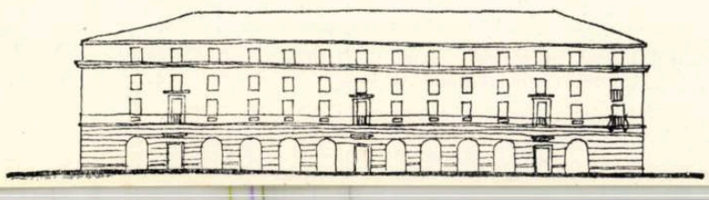

Locuință pe șoseaua Mihai Bravu — Fațadă

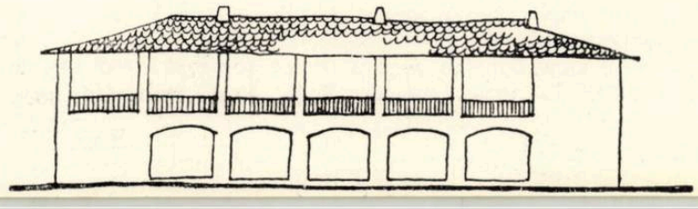

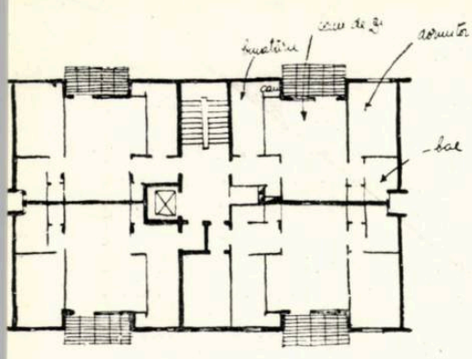

Bloc pe b-dul Magheru — Varianta 1
Plan tronson

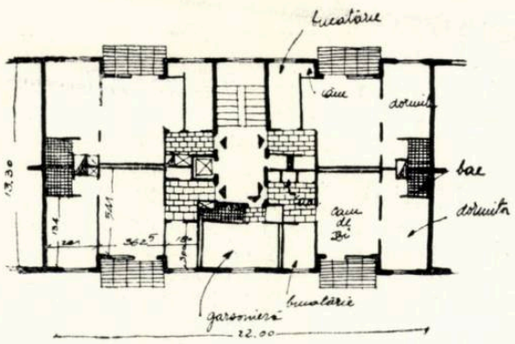

Bloc pe b-dul Magheru — Varianta 2
Plan tronson

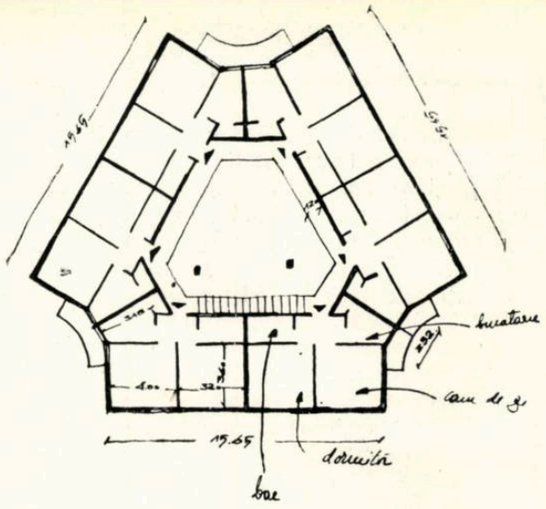

Aceste îmbunătățiri se datoresc: măririi suprafeței locuibile în cadrul aceleiași suprafețe construite, atît pe palier, cît și pe bloc, înlocuirii subsolurilor cu demisoluri locuibile, reducerii costului de organizare a șantierelor, reducerii prețului proiectării etc.

La blocul din b-dul Magheru 34—42 (autor, arh. S. Ungureanu), în cadrul aceleiași valori de investiții și aceluiași volum

	Înainte de plenară	După plenară
Nr. apartamente	144	228
K_3 pe palier	0,44	0,51
Preț pe m² locuibil	2 500 lei	1 833 lei
Preț pe apartament cca.	90 000 lei	56 075 lei

În cazul acestui exemplu, schimbările se datoresc: micșorării înălțimii etajului curent (de la 3,20 la 2,90 m din placă în placă), ceea ce a permis realizarea unui etaj în plus în cadrul aceluiași volum construit; restructurării apartamentelor mari și realizării unei grupări de 5 apartamente la scară în loc de 4 apartamente.

La blocul din b-dul N. Bălcescu nr. 36 (autori, arhitecții Al. Iosif și V. Nițulescu)

	Înainte de plenară	După plenară
K_3 pe palier	0,40	0,52
Cost pe metru pătrat locuibil	2 700 lei	1 900 lei
Cost pe apartament cca.	100 000 lei	65 500 lei

Schimbările au fost posibile prin adoptarea unei alte soluții de plan, înlocuind vechea dispoziție de apartamente înșiruite pe culoar cu secțiunile tip elaborate în institut după plenară.

Pentru realizarea celui de-al doilea obiectiv au fost proiectate din luna mai și pînă acum cca. 4800 de apartamente noi.

Apartamentele din noile clădiri de locuit au fost proiectate în majoritate pe baza unor secțiuni tip îmbunătățite, elaborate în institut chiar în cursul lunii mai 1958, avînd următoarele caracteristici:

— Suprafața locuibilă înscrisă în norma republicană de 8 m²/cap de om cazat.

— Suprafața pe apartament de 2 camere de maximum 32 m² locuibili.

— Reducerea circulațiilor între încăperile de locuit și serviciile anexă, la multe din secțiuni camera de dormit fiind comandată prin camera principală, dar avînd acces prin degajament la camera de baie.

— Realizarea la o serie de apartamente a unei nișe de dormit în camera de zi, avînd acces la camera de baie și dînd astfel posibilitatea utilizării mai depline și mai comode a camerei de zi.

Dimensionarea serviciilor anexe în așa fel încît să permită o folosire cît mai economică a spațiului locuit (băi minimale, bucătării de două tipuri, fie minimale, numai pentru gătit, fie și cu loc de luat masa).

— Reducerea înălțimii libere la camere, în medie, cu 30—40 cm obținîndu-se 2,60—2,70 m înălțime liberă.

Caracteristic pentru majoritatea locuințelor proiectate în 1958 este amplasamentul lor în centrul Capitalei și pe arterele mai importante.

Aceste amplasamente au avut drept consecință proiectarea unor clădiri în condiții speciale: lîngă calcane existente, înălțimi mari de cca. 6—8 etaje și ca atare folosirea ascensoarelor, poziții de colț și unghiuri dificile, gabarite în retrageri etc. Menționăm că alegerea acestor amplasamente a fost indicată de Comitetul Executiv S.P.C. și a fost determinată, atît de necesitatea reclădirii centrului orașului, cît și de folosirea cît mai economică a rețelelor edilitare.

Din această cauză, sistemul constructiv folosit a fost, în majoritatea cazurilor, scheletul de beton armat monolit.

Prefabricatele au fost folosite mai ales în cvartale, la înălțimi de maximum 4 niveluri, în cartierul Floreasca întrebuințîndu-se blocuri mari și planșee DIM, iar în șoseaua Mihai Bravu folosindu-se zidărie portantă și planșee fîșii STASA.

Dăm mai jos cîteva exemple de proiecte de locuințe realizate în ultima vreme și care au obținut indici economici superiori:

Bloc pe str. Brezoianu nr. 47—49 (autor, arh. V. Simionescu): K_3 pe palier = 0,52; cost pe metru pătrat locuibil = 1 790 lei; cost pe apartament = 58 000 lei.

Bloc pe b-dul Duca nr. 10 (autor, arh. M. Bercovici): K_3 pe palier = 0,54; cost pe metru pătrat locuibil = 1 940 lei; cost pe apartament = 57 200 lei.

Bloc pe șoseaua Ștefan cel Mare (autor, arh. M. Slomnescu): K_3 pe palier = 0,53; cost pe metru pătrat locuibil = 1 750 lei; cost pe apartament = 49 000 lei.

Bloc pe str. Piața Amzei (autor, arh. N. Nedelescu): K_3 pe palier = 0,54; cost pe metru pătrat locuibil = 1 960 lei; cost pe apartament = 38 000 lei.

La acest bloc, dintr-un total de 352 de apartamente, 272 sînt cu o cameră și jumătate și 80 cu 2 camere. In acest exemplu este interesant modul de folosire a scării și a ascensorului, care prin poziția lor deservesc în același timp 14 apartamente.

În afară de proiectarea clădirilor înalte din centrul Capitalei și de pe magistrale, proiectanții din Institutul Proiect-București, ca răspuns la cererea Comitetului Executiv de a se construi în anumite cvartale și locuințe cu puține niveluri, foarte economice, au realizat o serie de tipuri de apartamente cu indici de folosință și de cost mult superiori celor obținuți anterior.

Astfel, la ansamblul de locuințe din cartierul Păsculescu-Tei s-au realizat coeficienți K_3 pe palier între 0,53 și 0,61, costul pe metru pătrat locuibil între 1 200 și 1 300 lei și costul pe apartament între 36 000 și 38 000 lei.

Aceste tipuri de clădiri cu 3 niveluri folosesc principii de compoziție variate: fie o grupare de 6 apartamente pe palier a cîte 2 camere, cu acces dintr-un culoar de circulație deschis ce se găsește într-o curte interioară, fie o grupare de 4 apartamente pe palier, de cîte 2 camere și bucătărie, la care bucătăria este în același timp și cameră de zi, accesul la apartamente făcîndu-se pe un palier cu o scară situată în mijlocul clădirii. Acest ultim tip de clădire a fost reluat și îmbunătățit, fiind folosit la ansamblurile proiectate pentru muncitorii constructori din drumul Murgului (autori, arhitecții N. Kepeș și S. Julman), str. Jiului (autor, arh. V. Agent), ca și în șoseaua Mihai Bravu (autor. arh. M. Dîmboianu).

O altă grupare interesantă în aceeași categorie de locuințe economice cu puține niveluri a fost realizată de prof. arh. O. Doicescu în cartierul Băneasa. În acest cartier au fost proiectate clădiri cu două niveluri avînd apartamente cu 1 1/2 și 2 1/2 camere, obținîndu-se un indice K_3 de 0,56/palier și pe clădire și un cost pe apartament de cca. 38 000 lei.

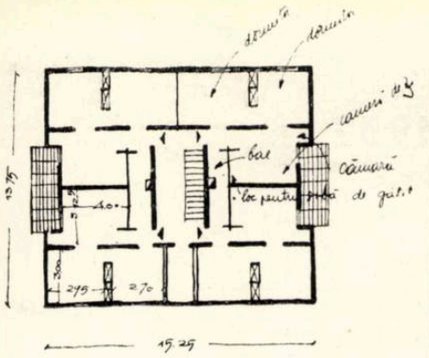

Locuințe pe str. Păsculescu-Tei
Bloc tip B — Plan etaj curent

Locuințe pe str. Păsculescu-Tei — Bloc tip A
Plan etaj curent

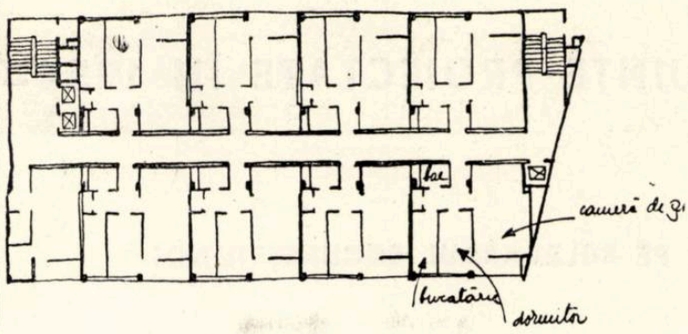

Bloc pe b-dul N. Bălcescu nr. 36 — Varianta 1
Plan etaj curent

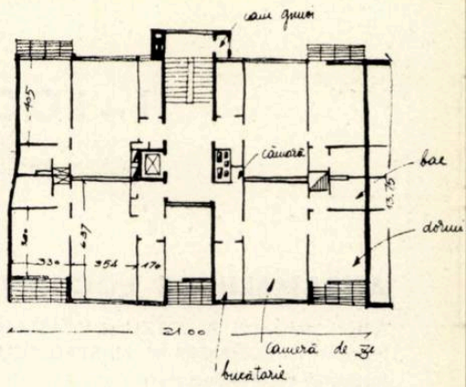

Bloc pe b-dul N. Bălcescu nr. 36
Varianta 2 — Plan tronson

Dacă analizăm care sînt cauzele mai importante care au dus la reducerea prețului de cost, vom vedea că ele sînt în principal următoarele:

1. Reducerea simțitoare a suprafeței construite pe locatar, ca urmare a reducerii suprafeței locuibile în limitele normei sanitare, a reducerii spațiilor auxiliare, a reducerii înălțimii camerelor și a folosirii la maximum a volumului construit ca spațiu locuibil. Această reducere poate fi pusă în evidență prin trei cifre: 24—25 m² construiți de locatar la proiectele din 1953—1956; 15—16 m² construiți de locatar la clădirile cu multe niveluri în 1958, ajungînd în ultima vreme pînă la cca. 13 m² construiți de locatar la clădirile cu puține niveluri (locuințele din drumul Murgului).

2. Adoptarea unor soluții economice pentru acoperiș, prin renunțarea în cele mai multe cazuri la șarpante și învelitori ceramice și înlocuirea lor cu terase ieftine și de bună calitate, folosind praful hidrofob.

3. Reducerea finisajelor scumpe și prevederea unor suprafețe simple lipsite de încărcături decorative, atît la interior, cît și la fațade.

4. Ieftinirea costului organizării de șantier, în unele cazuri de la dublu la simplu, și ieftinirea prețului proiectării prin mărirea productivității, refolosirea proiectelor și adoptarea de proiecte tip.

Trebuie remarcat că o contribuție importantă la reducerea prețului de cost și îmbunătățirea confortului locuințelor a avut-o și schimbarea mentalității proiectanților cu privire la aspectul complex al laturii estetice a locuințelor, fiecare încercînd să înțeleagă mai bine cadrul contemporan și specific al locuințelor din societatea noastră.

S-a renunțat la folosirea unor stiluri ce aparțin arhitecturii din alte epoci istorice și s-a încercat, în majoritatea cazurilor, să se obțină proporții plăcute în camere și să se folosească loggii și balcoane, creînd intimitate și confort; rezolvarea fațadelor are la bază în special ritmul, raportul între plin și gol și, în ultima vreme, folosirea culorilor.

Am arătat pînă acum realizările obținute în ultima vreme în proiectarea locuințelor din București. Desigur însă că drumul nu a fost și nu este chiar atît de neted cum ar putea să pară la prima vedere. Mai avem încă mult de luptat pînă la formarea unei mentalități de masă a proiectanților noștri pentru înțelegerea justă a rezolvării laturii economice și a confortului locuințelor prin prisma necesităților și posibilităților noastre actuale. Mai avem de luptat pentru ca șefii de proiect să urmărească cu consecvență, nu numai rezolvarea partiului de arhitectură, dar și soluțiile inginerești, devizul și felul cum se execută proiectul pe șantier. Trebuie să facem ca sectorul de proiectare a instalațiilor să iasă cu mai multă hotărîre din rutină și din norme învechite, pentru a ține pasul cu celelalte sectoare de proiectare. De asemenea, mai avem de luptat împotriva atitudinii de extaz, care mai există încă la unii proiectanți, în fața a tot ce apare în revistele occidentale, pentru a înlătura hotărît tot ceea ce reprezintă modă inspirată din decadentismul burghez și a prelua numai ceea ce constituie experiență folositoare.

Bloc în piața Amzei
Plan tronson

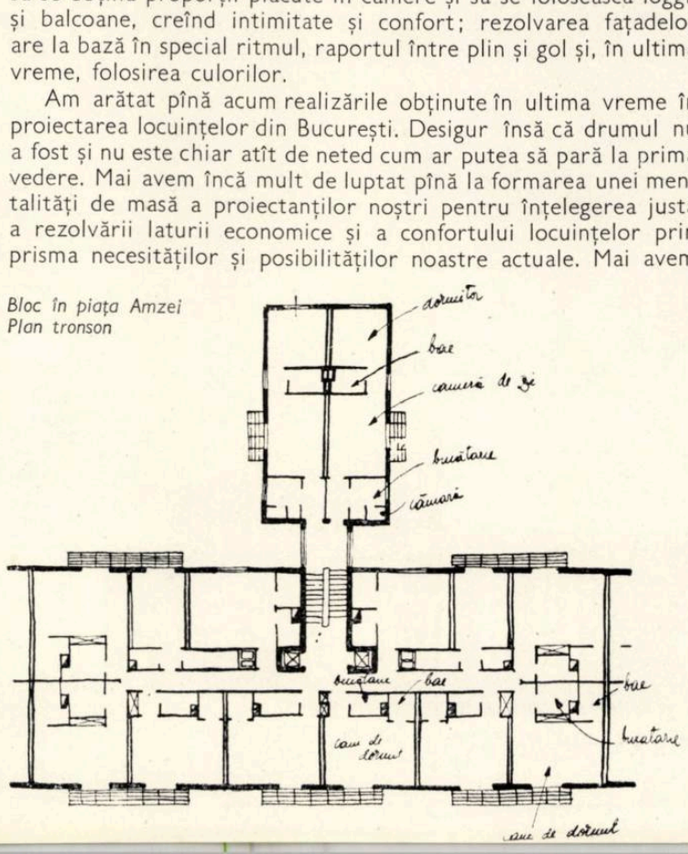

Mai avem de luptat cu greutățile create de beneficiarii care nu-și precizează temele, mai ales cu privire la spațiile comerciale din clădirile de locuit; am avut și mai avem încă de luptat și cu greutățile create de diferitele foruri de avizare, care încă nu și-au coordonat între ele modul de înțelegere și de calcul al diferiților indici tehnico-economici.

Așa cum am spus la început, plenara C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958 pune noi sarcini de o deosebită importanță în fața noastră.

Viitorul foarte apropiat ne așteaptă cu comanda mai multor mii de apartamente ce trebuie proiectate pentru anii 1959 și 1960. Ca urmare a îndrumărilor plenarei vom trece la o treaptă superioară în proiectarea de locuințe: vom proiecta nu obiecte izolate, ci ansambluri întregi pe magistrale, pentru a da posibilitatea reconstruirii complete, în cîțiva ani, a unora dintre arterele principale ale Capitalei, unde beneficiem și de lucrările edilitare existente. Vom începe de asemenea construirea marilor cartiere de locuințe din Baltă Albă și strada Jiului. Pentru aceasta va trebui să elaborăm o gamă mai variată de tipuri de locuințe, dezvoltînd calitativ și cantitativ locuințele ieftine, înscriindu-ne în prețurile indicate de plenară.

Vom folosi prefabricatele peste tot unde întrebuințarea lor se dovedește economică și vom prevedea raționalizarea și industrializarea execuției sistemelor constructive monolite.

Printr-o colaborare strînsă — pe care am început s-o dezvoltăm încă din acest an — cu Direcția generală de construcții montaj și cu industria locală, vom căuta să obținem un sortiment cît mai larg de materiale înlocuitoare cu calități superioare pentru zidărie, placaje de pereți, planșee și pardoseli. De asemenea, în cadrul aceleiași industrii locale se va da o atenție deosebită, în cursul anului 1959, armăturilor pentru obiecte sanitare și fierăriei pentru tîmplărie.

Vom căuta totodată să îmbunătățim instalațiile, atît în ceea ce privește costul lor actual, cît și în privința exploatării raționale în timp.

Pe baza tuturor acestor propuneri, în institut se elaborează noi secțiuni tip de apartamente, care nu vor trebui în nici un caz să se bazeze pe o reducere la scară a apartamentelor proiectate anterior, ci pe o nouă concepție asupra confortului, schemelor funcționale și aspectului noilor locuințe ce le vom construi în anii 1959—1960, în așa fel încît ele să corespundă necesităților și posibilităților noastre actuale și să se înscrie în prețurile indicate de plenară.

Ținînd seama de eforturile comune ce se vor depune de cele 3 sectoare — proiectare, execuție, materiale — noi putem fi siguri că vom duce la bun sfîrșit sarcinile trasate de partid și guvern; viitorul apropiat va fi fără îndoială bogat în noi succese obținute în proiectarea locuințelor pentru orașul București.

I – LOCUINȚE PROIECTATE ÎN 1954–1957

ANSAMBLU DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL BUCUREȘTII NOI

Autori, arhitecții A. IOTZU și V. ASLAN
Ingineri T. BOMBIGER și N. STROESCU
Institutul Proiect-București

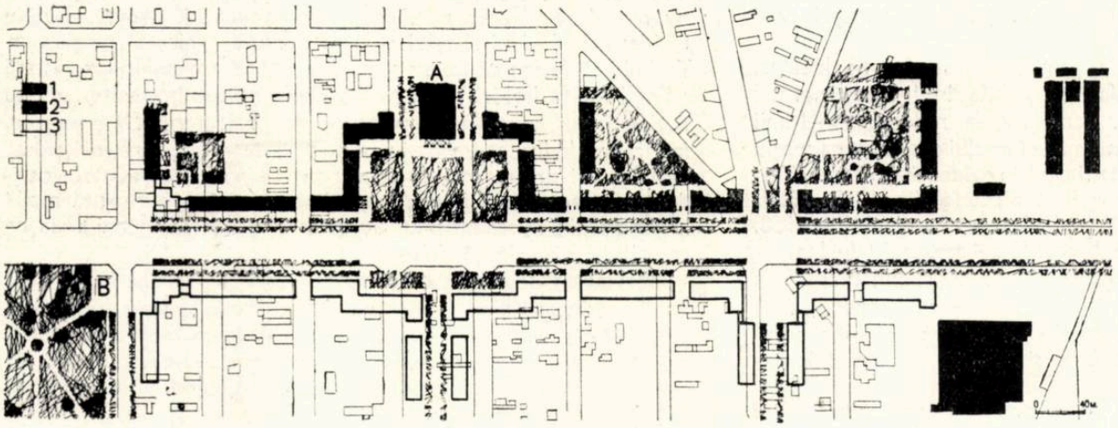

Plan de situație
1. Construcții de locuințe executate — 2. Construcții principale existente — 3. Construcții proiectate
A. Cinematograful «Înfrățirea între popoare»
B. Parcul Nicolae Bălcescu

Vederea ansamblului spre piața cinematografului «Înfrățirea între popoare»

Vederea frontului spre b-dul Bucureştii Noi

Vederea unui tronson de capăt

Ansamblul de locuinţe din bulevardul Bucureştii Noi (cartierul Griviţa Roşie) este format dintr-un număr de 15 blocuri cu subsol, parter şi 3 etaje, cuprinzînd cca. 450 de apartamente cu 1, 2 şi 3 camere.

În acest ansamblu pot fi cazate cca. 1800 de persoane.

Din cele 15 blocuri, 11 au la parter magazine, celelalte 4 avînd şi la parter tot locuinţe. În subsolul fiecărui bloc se află spălătoriile, uscătoriile şi călcătoriile, precum şi boxele apartamentelor. Tot la subsol se găsesc şi depozitele magazinelor. La parter se află un depozit pentru cărucioare şi o cameră pentru administrator.

Blocurile sînt prevăzute cu încălzire centrală alimentată de la 3 centrale termice.

Bucătăriile apartamentelor sînt dotate cu maşini de gătit cu gaze.

Sistemul constructiv este pe zidărie portantă cu planşee prefabricate din grinzi şi corpuri de umplutură, iar pentru acoperire a fost întrebuinţat azbocimentul pe ferme de lemn ignifugat sau pe elemente prefabricate de beton armat.

În ceea ce priveşte plastica, s-a căutat să se formeze un cadru cinematografului «Înfrăţirea între popoare» legîndu-se organic de acesta. Astfel au fost întrebuinţate şi la faţadele blocurilor tot elemente de arhitectură clasică stilizate sau elemente inspirate din arhitectura romînească veche.

Monotonia fronturilor de faţadă a fost ruptă prin folosirea loggiilor şi balcoanelor.

Soclul blocurilor, care cuprinde parterul lor, precum şi ancadramentele ferestrelor şi cornişa sînt din praf de piatră; la restul construcţiei s-a întrebuinţat tencuiala colorată.

Tronson folosit la blocurile de locuinţe — Detaliu de plan

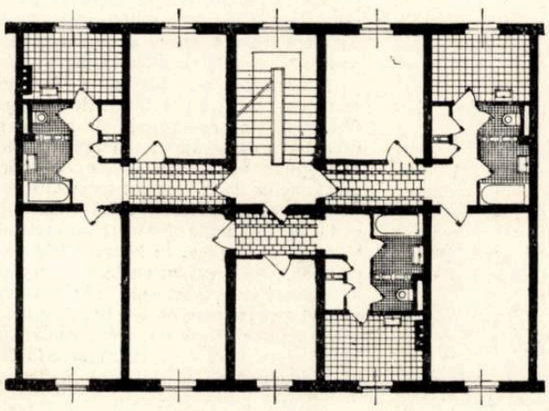

1

CVARTAL DE LOCUINȚE ÎN CARTIERUL VATRA LUMINOASĂ

Autori, arhitecții N. SBURCU și Z. GRUNDL
Ing. G. AZNAVORIAN
Institutul Proiect-București.

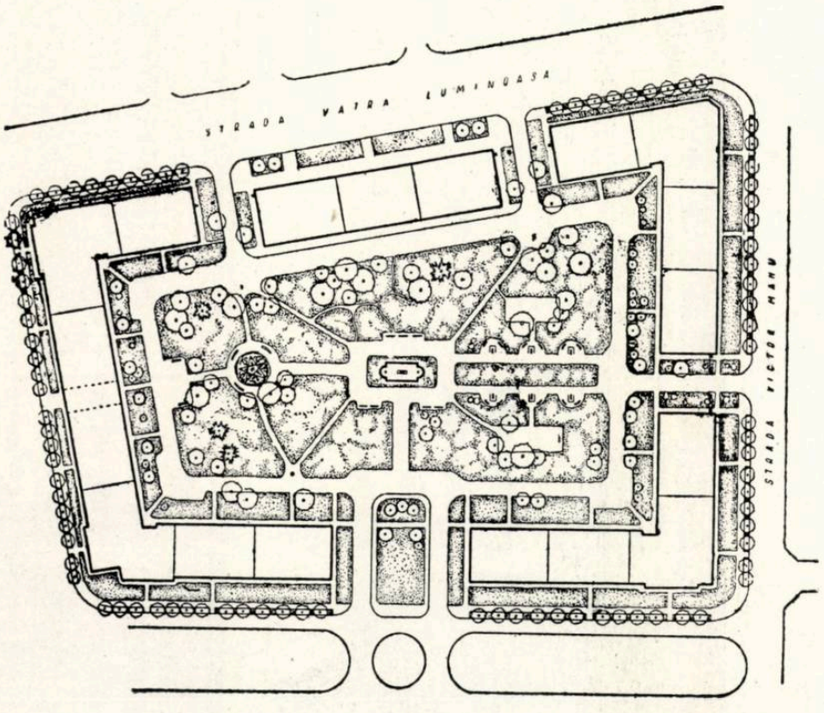

2

Cvartalul Vatra Luminoasă, proiectat în anul 1954, a fost realizat în raionul 23 August; el face parte din microraionul cuprins între străzile Vatra Luminoasă, Victor Manu, Maior Coravu și șoseaua Mihai Bravu. Sistematizarea acestei regiuni a fost studiată astfel încît realizarea ei să se poată face în etape succesive. Prima etapă, care nu a necesitat demolări și exproprieri importante, a fost realizată pe terenul cuprins între străzile V. Manu, Vatra Luminoasă, Coravu și Stoenescu. Clădirile au regimul p + 3 și sînt formate din asamblarea secțiunilor tip nr. 143 elaborate de I.P.B. S-a folosit sistemul constructiv cu ziduri transversale portante și planșee prefabricate montate cu macarale turn, fapt care a influențat într-o oarecare măsură forma cvartalului, compoziția și amplasamentul clădirilor.

Proiectarea s-a desfășurat în mod complex; pe lîngă problemele de specialitate, s-a coordonat și realizarea drumurilor de acces, a iluminatului public, a spațiilor verzi, terenurilor de sport, magazinelor de la parterul blocului B etc. În total, s-au realizat 7 blocuri, formînd o incintă și noile fronturi pe străzile V. Manu și Coravu. În interiorul incintei principale s-a prevăzut un bazin decorativ în mijlocul unui spațiu plantat. Suprafața acestui cvartal este de 3,6 ha, densitatea construcțiilor fiind de 25%. Ansamblul adăpostește 1950 de locatari în cele 362 de apartamente.

3

4

5

1. *Vedere din interiorul cvartalului*
2. *Planul de situație al cvartalului*
3. *Vedere prin poarta de acces*
4. *Vedere din interiorul cvartalului*
5. *Vederea frontului de pe strada Victor Manu*

Arh. T. RICCI
Director tehnic al Institutului Proiect-Bucureşti

NOI TIPURI DE APARTAMENTE

Studiul şi proiectarea clădirilor de locuit a constituit încă de la începutul acestui an preocuparea de bază a Institutului Proiect-Bucureşti, antrenînd aproape toate cadrele tehnice de care dispune pentru a putea satisface cerinţa — am putea spune — permanentă pentru construcţia de locuinţe: *reducerea în continuare a preţului de cost, cu menţinerea unui grad de confort* corespunzător oraşului Bucureşti.

Desigur că această acţiune s-a axat în special pe îmbunătăţirea şi realizarea unor noi tipuri de apartamente, care să satisfacă şi mai bine cerinţele de confort, reducînd totodată la minimum suprafeţele de circulaţie interioare şi comune, obţinînd astfel, prin asamblarea lor în secţiuni, noi rezultate privind reducerea preţului de cost.

Seriile de secţiuni elaborate la începutul anului, pe care le-am expus într-un articol anterior *, şi-au găsit aplicarea în numeroasele proiecte întocmite în cadrul institutului nostru în cursul primului trimestru, dintre care citäm blocurile de locuinţe de pe b-dul Duca 3—5 (autor, arh. K. Rodan), cal. Griviţei 152—156 (autor, arh. V.Agent), b-dul 6 Martie (arh. A. Kirschner), str. Brezoianu 54—56 (arh. B. Gumuşcian) etc., toate clădiri cu şantiere astăzi deschise, însumînd cca. 800 de apartamente.

Dezideratele principale care au determinat aceste studii au fost atinse. Economia de minimum 10% asupra preţului de cost al apartamentului real, faţă de 1957, a fost de asemenea realizată în devizele acestor lucrări.

Plenara Comitetului Orăşenesc P.M.R. din luna mai 1958 trasează însă noi sarcini privind îmbunătăţirea indicelui tehnic de locuibilitate — K_3 — precum şi reducerea preţului de cost al metrului pătrat de suprafaţă locuibilă. În acest scop, în dezbaterile plenarei s-au precizat o serie întreagă de elemente noi de temă, care, fără îndoială, urmau să contribuie la realizarea acestor noi cerinţe privind reducerea în continuare a costului locuinţelor.

Paralel cu acţiunea de proiectare pentru îmbunătăţirea proiectelor existente, majoritatea cu şantiere deschise, în trimestul al doilea din 1958 s-a trecut la elaborarea unor studii de noi apartamente corespunzătoare noilor cerinţe, reuşindu-se ca într-un timp relativ scurt să se obţină primele rezultate satisfăcătoare.

Coordonarea generală a proiectării şi execuţiei în vederea atingerii acestor deziderate, aşa cum era şi firesc, a revenit pentru oraşul nostru, Comitetului Executiv al Sfatului Popular al Capitalei. Paralel, Direcţia generală a construcţiilor din Departamentul de Arhitectură şi Urbanism, în colaborare cu institutele centrale I.P.B., I.C.S.O.R. şi I.P.C.T., a elaborat instrucţiunile cu caracter general privind indicii tehnico-economici care să ducă la criteriile juste de apreciere a calităţii proiectelor elaborate în întreaga ţară.

Aceste instrucţiuni şi-au găsit imediat aplicarea în studiile noastre. Fără a analiza în detaliu considerentele care au stat la baza acestor instrucţiuni, consider necesar să arăt, în această fază de experimentare, doar un aspect al primelor rezultate obţinute în proiectare — aspect deocamdată specific oraşului Bucureşti, dar care în aplicarea practică pare să fie general — şi anume acela al ponderii ce urmează s-o capete apartamentele care, răspunzînd cerinţelor de cost şi indicilor tehnico-economici, au în plus o « loggie-terasă » pentru odihnă şi luarea mesei în aer liber, ceea ce măreşte simţitor gradul de confort al apartamentului respectiv. Este ştiut că în urma discuţiilor care au avut loc pentru stabilirea gradului de confort şi definirea factorilor ce corectează pozitiv sau negativ indicele K_3, suprafaţa de construcţie aferentă acestei « loggii-terase » nu a fost luată în considerare ca un element pozitiv, cu toate că grevează simţitor suprafaţa construită şi se reflectă de asemenea în indicele K_3 corectat, defavorizînd astfel, la comparaţie, aceste soluţionări de plan.

Această cerinţă de confort pe care, mai mult decît în celelalte oraşe ale ţării, locuinţa din oraşul Bucureşti o impune, datorită lipsei de spaţii verzi în imediata apropiere a clădirilor de locuit — în special pe magistrale — o considerăm absolut necesară în componenţa schemei de plan a apartamentelor pe care le construim. Fără a insista asupra tradiţiei şi a climatului excesiv al oraşului Bucureşti, care impun această rezolvare a apartamentelor de locuit în clădirile de tip «bloc», vom aminti doar că şi în celelalte oraşe mari din ţară, la aplicarea pe teren a secţiunilor tip, ICSOR a ajuns la concluzia completării apartamentelor cu o loggie-terasă, în cazul în care nu au avut-o. La toate acestea

APARTAMENTE TIP A— A_1. Autor, arh. T. Ricci

Aplicat în secţiunile I şi I bis (fără lift).

— Camere comandate, cu decomandarea camerei de baie. W.C. separat la intrare. Nişă de dormit în fundul camerei de zi. Baie şi w.c. aerisite prin ghenă; cămara, prin coş de aerisire. Loggie la camera de dormit. Bucătărie cu loc de luat masa. Lift şi cameră de evacuat gunoiul, cu acces de pe palierul intermediar al scării.

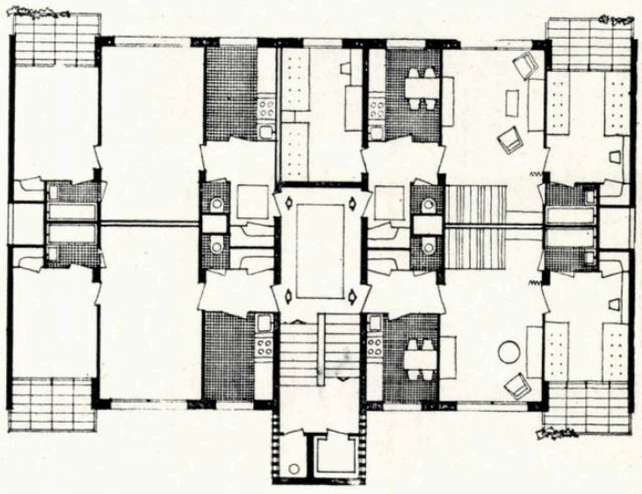

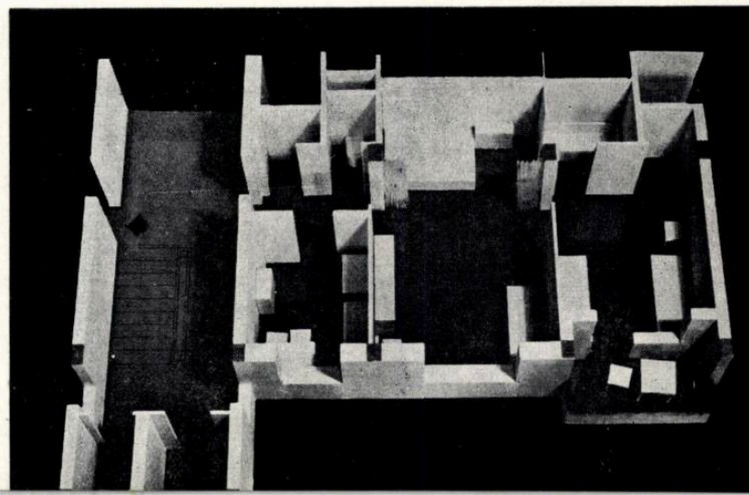

* Revista Arhitectura R.P.R. nr. 1-2/1958.

poate ar mai trebui să adăugăm și unele considerente de ordin plastic care susțin această rezolvare de plan și fațadă.

Ceea ce trebuie precizat deocamdată, în urma rezultatelor obținute pînă în prezent, este faptul îmbucurător că întreaga nouă serie de secțiuni I.P.B. pentru anul 1958—1959 reușește să realizeze indici superiori lui $K_3 = 0{,}50$, menținînd în componența fiecărui apartament o loggie-terasă, cu toate că această suprafață construită nu intră în calculul indicelui de mai sus. Pentru a evidenția cum se reflectă această suprafață construită în indicele K_3 s-au calculat ambele ipoteze de secțiuni, aceleași apartamente cu loggie sau cu balcon (vezi tabelul 1).

Trebuie semnalat, de asemenea, că au fost necesare o serie întreagă de studii pentru soluționarea cerințelor Direcției generale a construcțiilor din Departamentul de Arhitectură și Urbanism, de a se economisi la maximum oțelul la construcțiile cu schelet de beton armat.

În acest sens s-au aplicat deschideri în adîncime sub 4,60 m, adoptîndu-se rezolvarea cu 4 rînduri de stîlpi în loc de 3. Această rezolvare a dus implicit la posibilitatea de a mări adîncimea apartamentelor, mărind suprafața construită și favorizînd astfel lungimea frontului de fațadă. Secțiunile I.P.B. de la începutul acestui an au generat o serie nouă de studii de apartamente care utilizează nișe de dormit de fund sau laterale, nișe determinate în general de structura grinzilor pe plafoanele camerelor de zid. Această soluționare favorizează capacitatea apartamentelor — în special în cazul camerelor comandate — dînd posibilitatea de a mobila camera de zi, în această etapă, cu pat dublu sau cu două paturi. Traveele noilor secțiuni au scăzut în mod curent la 3,00—3,20 și 3,40 m, apropiindu-se de soluțiile curente, economice, ale

Tabelul 1

Secțiunea	Nr. persoane	Suprafața construită pe persoană (m²)	Cu loggie-terasă *			Cu balcon		
			Supr. locuită pe persoană (m²)	K_3	K_3 corectat	Suprafață locuită pe persoană (m²)	K_3	K_3 corectat
1	18	15,10	7,96	0,517	0,517	8,65	0,562	0,547
1 bis	18	14,75	7,91	0,536	0,526	8,64	0,587	0,562
2	18	16,20	8,55	0,528	0,516	9,13	0,564	0,539
3	18	17,30	8,76	0,536	0,500	9,76	0,564	0,524
4 **	18	16,10	9,64	0,600	0,563	10,00	0,627	0,581
4 bis	18	14,10	8,42	0,598	0,588	9,10	0,641	0,600
5	18	16,10	8,52	0,527	0,517	9,10	0,568	0,543
6	18	15,70	8,63	0,548	0,524	9,20	0,588	0,551
7	18	15,95	8,20	0,515	0,510	8,83	0,553	0,538

* Secțiunile și apartamentele publicate sînt cele cu loggie-terasă; variantele cu balcoane măresc camerele de locuit prin spațiul afectat loggiei-terasă.

** Secțiunile 4 și 4 bis reduc la minimum suprafața de circulație, dar scad gradul de confort (secțiunea 4 nu permite decomandarea camerei de baie-w.c. în timpul nopții, iar secțiunea 4 bis are acces la bucătărie direct din nișa camerei de zi).

APARTAMENT TIP B. Autor, arh. T. Ricci
Aplicat în secțiunea 2

Are aceleași caracteristici ca și apartamentul tip A, cu diferența că baia este cuplată cu w.c.-ul; din această cauză apare un tampon între camera de baie și cele două încăperi de locuit. Loggia are acces din camera de zi. Liftul și încăperile pentru evacuarea gunoiului au acces de pe palierul principal al scării.

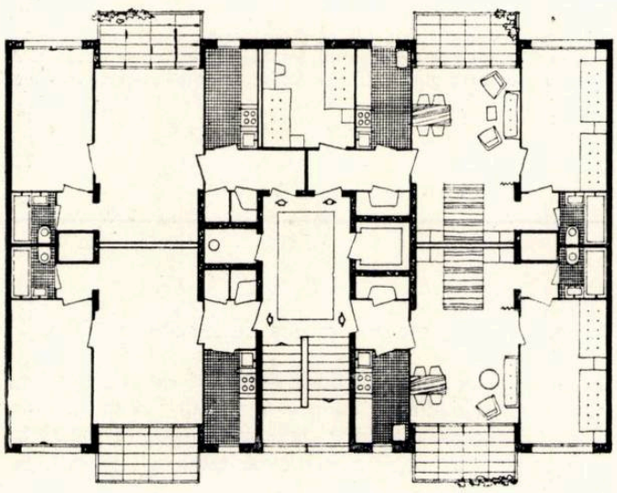

0 1 2 3

APARTAMENT TIP G. Autor, arh. M. Slomnescu
Aplicat în secțiunea 3

Are 2 camere decomandate deservite de un hol central cu loc de luat masa. Nișă de dormit în camera de zi. Loggie cu acces din camera de zi. Baie-w.c. și cămară aerisite prin ghenă. Liftul și încăperile pentru evacuarea gunoiului, pe palierul principal al scării.

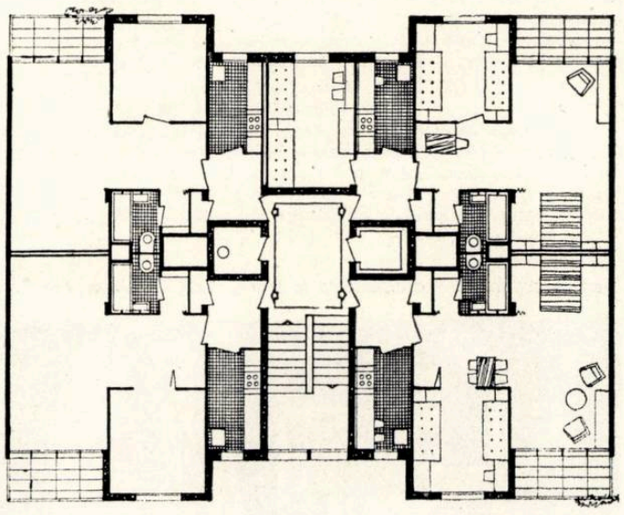

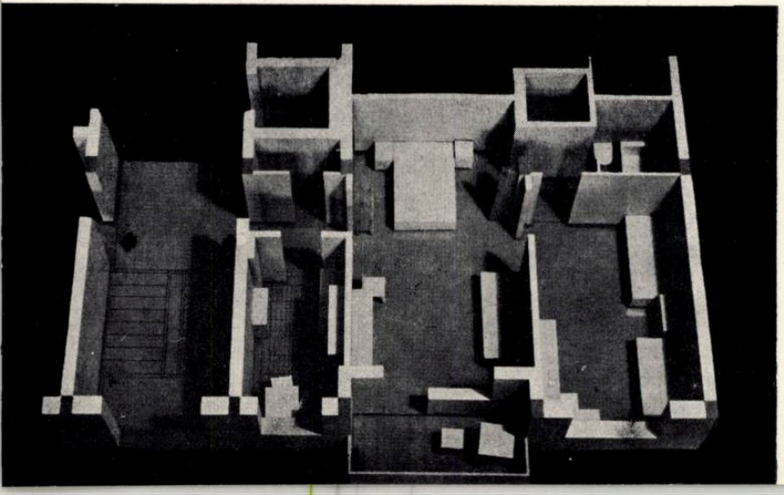

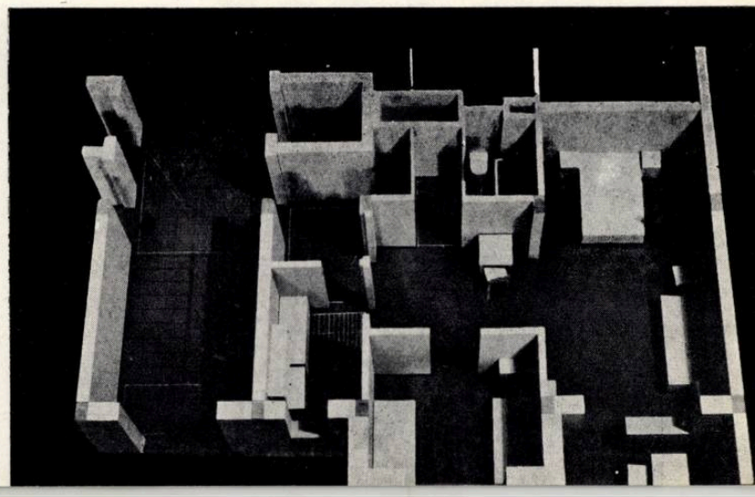

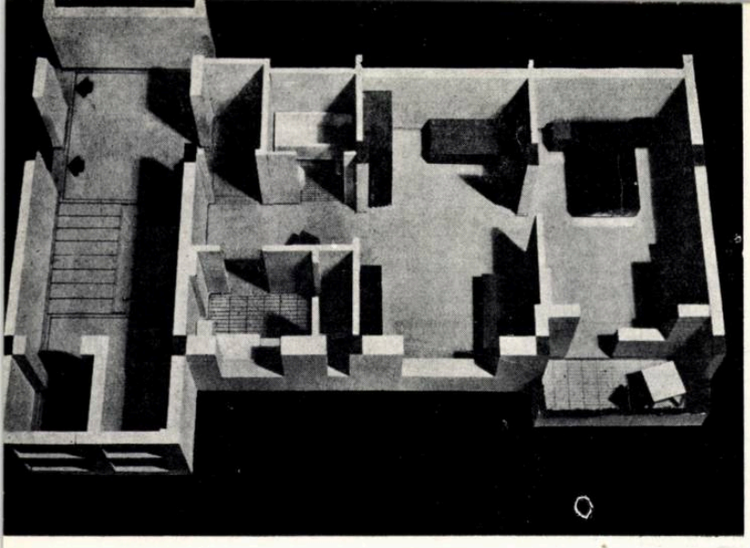

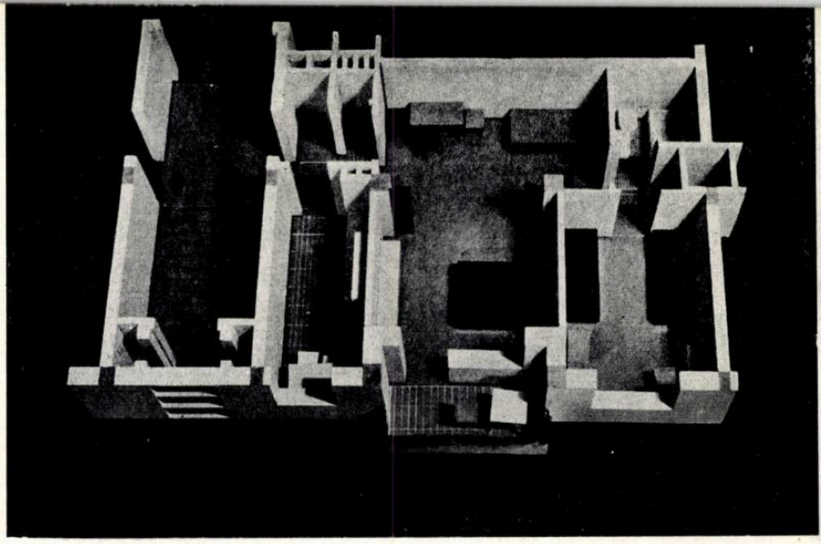

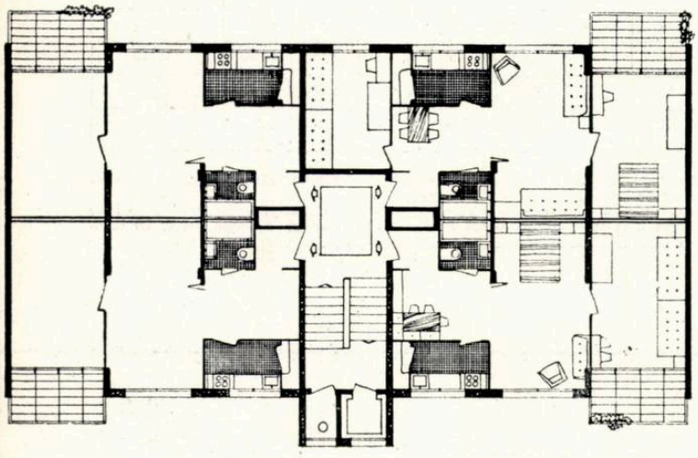

APARTAMENT TIP H. Autor, arh. M. Bercovici
Aplicat în secțiunea 4

Are 2 camere comandate; de asemenea, accesul la camera de baie-w.c. în timpul nopții este comandat prin camera de zi. Nișă de dormit în ambele camere de locuit. Loggie cu acces din dormitor. Baie-w.c. aerisită prin ghenă. Cămară aerisită direct. Bucătărie minimală degajată de un hol cu loc de luat masa. Încăperile pentru lift și evacuarea gunoiului au acces de pe palierul intermediar al scării.

Soluția prezintă spații minimale de circulație și travee egale (3,40 m), ceea ce favorizează rezolvarea magazinelor în parterul clădirii.

APARTAMENT TIP H_1. Autori, arhitecții T. Ricci și Z. Grundl
Aplicat în secțiunea 4 bis

Are aceleași caracteristici ca și apartamentul tip H; accesul în bucătărie se face direct dintr-o nișă practicată lateral în camera de zi. Acest tip de apartament reduce la minimum spațiul de circulație, obținînd astfel un indice K_3 foarte bun. Ca și apartamentul de tip H, acest tip micșorează gradul de confort, accesul la baie-w.c. făcîndu-se din vestibul, prin camere comandate.

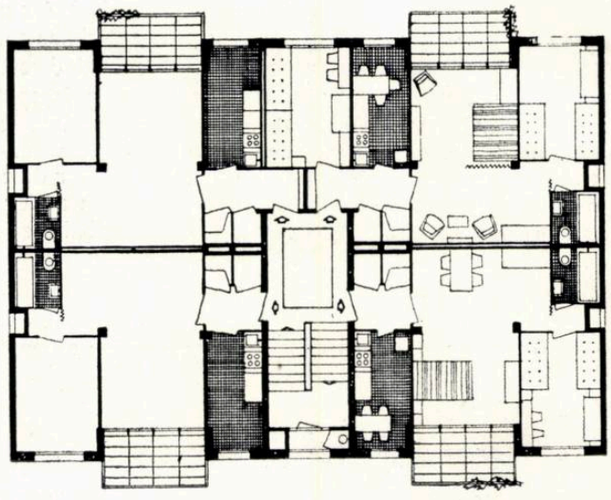

APARTAMENT TIP L. Autor, arh. M. Vaida
Aplicat în secțiunea 6

Acest apartament are aceleași caracteristici funcționale ca și apartamentul tip D, însă utilizează nișa și spațiul de fund din camera de zi pentru circulație — ca hol — urmînd ca amplasamentul paturilor să se facă spre fereastră. Încăperea pentru evacuarea gunoiului este accesibilă de pe palierul intermediar al scării.

Secțiune cuprinzînd 4 apartamente la scară, decuplate. Autor, arh. E. Vernescu

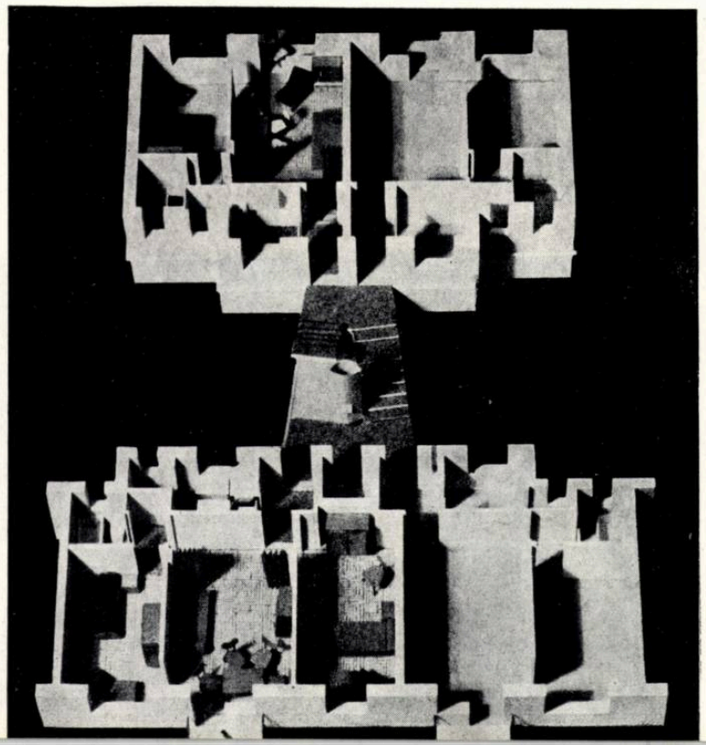

țărilor vecine. În unele cazuri, traveea de serviciu a scăzut la 1,80—2,00 m.

Prezentăm alăturat cele mai bune rezolvări de apartamente și secțiuni din seria clădirilor cu p + 6 niveluri, rezultate din aceste studii. Compararea acestor secțiuni încearcă să scoată în evidență calitățile lor privind economicitatea și gradul de confort.

Pentru a ilustra mai bine secțiunile I.P.B. 1958—1959 s-au întocmit machetele diferitelor tipuri de apartamente care au stat la baza definitivării lor.

În tabelul 2 se dau unele date privind caracteristicile de regim, orientare și dimensiuni generale ale secțiunilor expuse.

Din cercetarea caracteristicilor apartamentelor și secțiunilor I.P.B. 1958—1959 rezultă, în primul rînd, o scădere simțitoare a suprafeței construite pe locatar, care se înscrie în limita minimă de 15,10 m² (în medie, cca. 16,10 m²). Ținînd seama că secțiunile I.P.B./1958 din aceeași serie (p + 6 niveluri) aveau suprafețele construite pe locatar, în medie, de 18,00 m², rezultă că noile secțiuni sînt mai economice cu cca. 10—12% la suprafața construită pe nivel curent. Această economie se reflectă de altfel destul de evident în creșterea indicelui K_3 de la limitele 0,46—0,48 pentru secțiunile I.P.B./1958, la limitele 0,51—0,54 pentru secțiunile I.P.B./1958—1959, avînd același grad de confort. În cazul utilizării unei cade de baie reduse de 1,20 m sau al reducerii

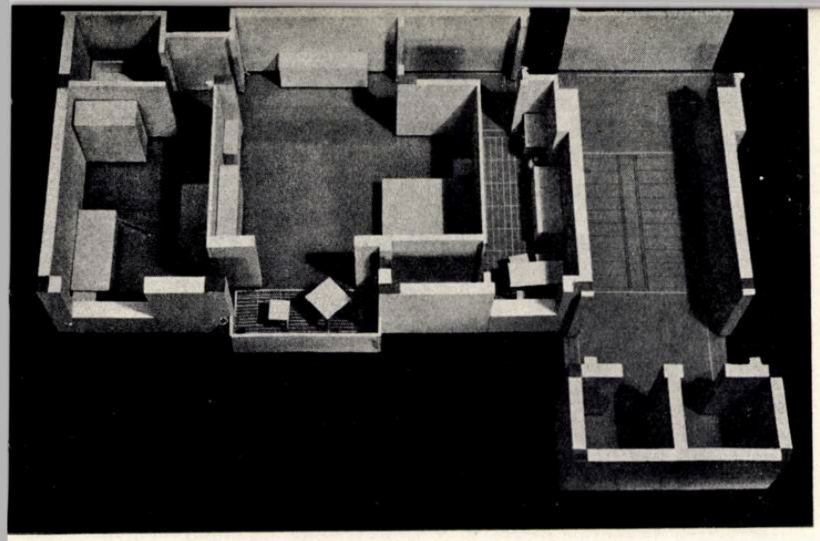

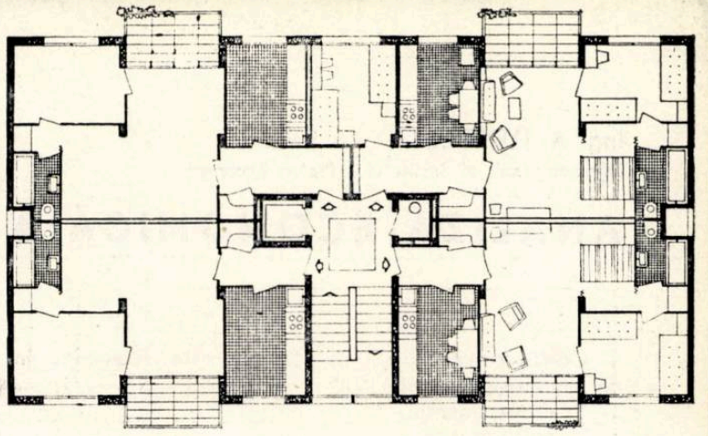

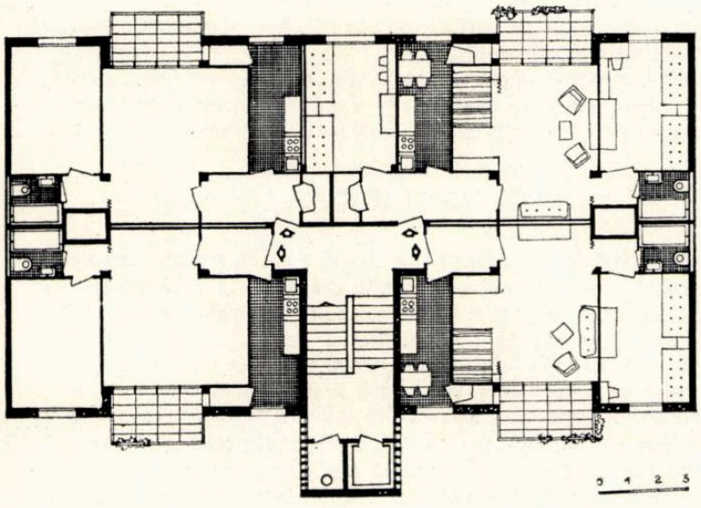

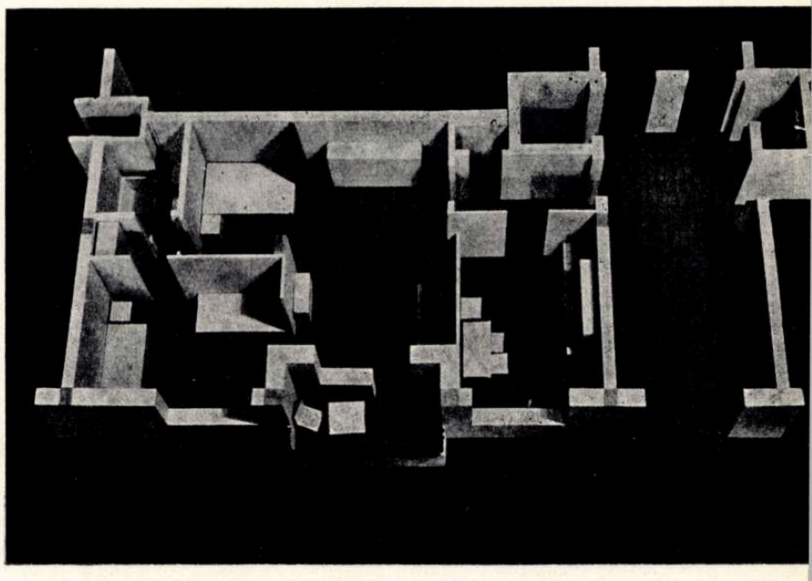

APARTAMENT TIP E. Autori, arhitecții N. Nedelescu și N. Stoenescu
Aplicat în secțiunea 7

Camere comandate, cu decomandare în timpul nopții la camera de baie-w.c. Nișă de dormit laterală, spre fațadă în camera de zi. Loggie cu acces din camera de zi. Cameră de baie-w.c. aerisită prin ghenă. Cămară aerisită direct. Bucătărie cu loc de luat masa. Încăperile pentru lift și evacuarea gunoiului pe palierul intermediar al scării. Secțiunea utilizează o travee constantă de 3,40 m, ceea ce favorizează rezolvarea parterului cu magazine.

APARTAMENT TIP D. Autor, arh. M. Bercovici
Aplicat în secțiunea 5

Camere comandate, cu decomandare în timpul nopții la camera de baie-w.c. Nișă de dormit laterală, în fundul camerei de zi. Loggie cu acces din camera de zi. Cameră de baie-w.c. aerisită prin ghenă. Cămară aerisită prin coș. Bucătărie cu loc de luat masa. Încăperile pentru lift și evacuarea gunoiului cu acces de pe palierul principal al scării.

spațiului de circulație la minimum, ca în apartamentele tip 4 și 4 bis, se pot obține valori și mai mari pentru indicele K_3 (0,56—0,58).

Aplicarea acestor secțiuni s-a efectuat într-o serie de proiecte tehnice ale căror șantiere s-au deschis în vara și toamna acestui an și ale căror rezultate au fost cu totul favorabile în ceea ce privește prețul de cost pe metru pătrat de suprafață locuibilă comparat cu anul 1957. Două studii interesante, cu caracteristici deosebite de detaliu, aparținînd aceleiași serii de clădiri de locuit cu p + 6 niveluri, vor fi aplicate experimental anul acesta. Un studiu rezolvă apartamentele cu orientare unică în secțiuni de tip coridor, pentru terenuri foarte înguste (autor, arh. M. Dima), iar celălalt rezolvă apartamentele dispuse la două orientări în jurul unei curți de acces (autor, arh. E. Vernescu).

Tabelul 2

Secțiunea	Nr. niveluri	Orientare	Tip de apartament	Nr. de apartamente și camere	Front × adîncime (m)
1	p+6	dublă	A	2.2.2.3	21,40×12,50
1 bis *	p+3	dublă	A_1	2.2.2.3	21,00×12,50
2	p+6	dublă	B	2.2.2.3	20,80×14,00
3	p+6	dublă	G	2.2.2.3	21,10×15,60
4	p+6	dublă	H	2.2.2.3	23,60×12,00
4 bis *	p+6	dublă	H_1	2.2.2.3	21,20×11,70
5	p+6	dublă	D	2.2.2.3	23,40×12,50
6	p+3	dublă	L	2.2.2.3	20,20×14,00
7	p+6	dublă	E	2.2.2.3	23,60×12,00

*** Schemele secțiunilor 1 bis și 4 bis nu sînt publicate, principiul compoziției planului fiind asemănător cu cel al tipurilor 1 și 4.**

Ambele serii realizează de asemenea indici de locuibilitate și cost foarte buni.

În încheiere trebuie semnalat studiul economic întocmit de secția tehnico-economică a institutului, grefat pe ultimele rezultate obținute în proiectele executate, privind posibilitatea unificării și raționalizării finisajelor locuințelor din Capitală; acest studiu a întregit rezultatele obținute în proiectare în vederea scăderii prețului de cost, unificînd și raționalizînd lucrările de finisaj.

După o primă verificare făcută asupra proiectelor tehnice întocmite pe baza secțiunilor I.P.B. 1958—1959 și aplicate la clădirile cu mai multe niveluri, printre care menționăm ansamblurile de locuințe din bulevardele Ștefan cel Mare și Ilie Pintilie (arh. V. Iorga), b-dul Magheru (arh. S. Ungureanu), str. C. A. Rosetti (arh. C. Gherghiceanu) și altele, rezultă că cerințele plenarei Comitetului Orășenesc P.M.R. și-au găsit practic aplicarea încă de la începutul anului 1958, ducînd astfel la economii importante de manoperă și materiale.

Ing. A. LUPESCU
Director tehnic al Institutului Proiect-București

ANALIZĂ ECONOMICĂ A CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE

Costul construcțiilor de locuințe este determinat în mare, de următorii factori:

1. amplasamentul,
2. indicii spațiali,
3. costul de deviz.

Voi încerca să analizez pe rînd modul în care intervin acești factori, punînd însă accentul în special pe indicii spațiali, care sînt în măsură mai directă dependenți de proiectare.

1 — AMPLASAMENTUL

Amplasamentul construcției de locuințe în cadrul planului general de sistematizare a orașului și a rezolvării sistematizării locale este de cele mai multe ori determinant pentru costul construcțiilor. Prin faptul că numai rareori cheltuielile legate de amplasament sînt puse în evidență o dată cu calculul investiției de locuințe respective, s-a neglijat în multe cazuri influența acestui factor asupra costului total al locuințelor. Pe de altă parte, existența unor lucrări edilitare, chiar dacă ele nu prezintă soluția cea mai rațională, determină unele planuri de situație, care dacă ar fi să se studieze pe amplasamente libere de orice lucrări existente ar duce la cu totul alte soluții.

În afara costului lucrărilor edilitare legate de amplasament și de rezolvarea de sistematizare locală, alegerea unui amplasament poate influența direct și costul construcției de locuințe — ca atare — printr-o serie întreagă de parametri:

— natura și adîncimea terenului de fundație,
— gradul de seismicitate,
— cota apelor subterane,
— forma terenului în plan,
— relieful terenului,
— regimul de construcție, înălțime etc.,
— construcții existente în vecinătăți (calcane, gabarite, diverse servituți, înălțime de cornișe, înălțimi de niveluri, tratare arhitectonică etc.),
— dotări diverse impuse de situația locală în cadrul orașului (magazine etc.).

Toți acești parametri au o influență majoră, atît asupra rezolvării partiului, cît și asupra sistemului de construcție, organizării de șantier, aprovizionării cu materiale, termenului de execuție etc., și în final asupra costului construcției și consumului de materiale și manoperă.

În București, construcția haotică a locuințelor din trecut a dus la faptul că nici una dintre arterele capitalei noastre nu are fronturi închegate, pe alinieri determinate.

Pe de altă parte, rețeaua edilitară existentă are o serie întreagă de defecțiuni: canale situate prea sus sau insuficiente, refulînd la ape mari, conducte de apă subdimensionate și presiuni insuficiente, rețele electrice necesitînd posturi de transformare adesea amplasate arbitrar sau chiar cablaje lungi, rețele telefonice supraîncărcate etc.

Urmarea este că în București, factorul economic în determinarea amplasamentelor este adesea deformat sau uneori chiar înlăturat, alegerea terenului făcîndu-se după alte criterii și — în afara cvartalelor noi — în special pe considerentul completării fronturilor stradale pe arterele principale, utilizînd lucrările edilitare existente, chiar dacă acestea au o serie de defecțiuni. Desigur că alegerea amplasamentelor în București mai este influențată și de o serie de alți factori: terenuri libere sau cu minimum de demolări și evacuări, terenuri proprietate de stat, apropierea de uzine pentru acoperirea necesităților de cazare a muncitorilor de la aceste uzine și deci descongestionarea mijloacelor de transport în comun etc.

După cum se vede, criteriile de alegere a amplasamentelor și de rezolvare a sistematizării locale sînt foarte complexe și nu ar putea fi analizate în cadrul restrîns al acestui studiu. Ceea ce considerăm însă că trebuie reținut este că nu se poate dezlega problema reducerii prețului de cost al construcțiilor de locuințe, de alegerea unor amplasamente judicioase și de rezolvarea amplasării pe terenul ales în așa fel încît să se ajungă la maximum de economie, fie că e vorba de o clădire izolată, fie mai ales, pentru cvartalele mari și mici.

În ceea ce privește blocurile din centru, acestea nu au fost atacate după un plan general bine stabilit, care să fi permis o organizare de șantier central și o proiectare de ansamblu. Pentru 1959, Sfatul Popular al Capitalei a pregătit condițiile ca proiectarea acestor blocuri să fie privită în ansamblu, cu scopul de a se completa fronturile stradale ale unor magistrale și de a se realiza o proiectare economică, atît în ceea ce privește nevoile edilitare, cît și cele de execuție a lucrărilor.

În fine, pentru amplasamentele din cvartale se precizează de la început sistemele constructive respective, pentru ca însăși proiectarea sistematizării locale să se facă în consecință.

2 — INDICII SPAȚIALI

O dată stabilit amplasamentul, trebuie ca în cadrul acestuia să se rezolve, atît planul de situație respectiv, cît și întregul partiu al construcției, astfel încît, *în condiții determinate* de grad de confort, să se ajungă la indici spațiali optimi.

În ultimă esență, acești indici trebuie să ducă la minimum de consum de materiale și manoperă și implicit la minimum de cost pentru fiecare persoană cazată. Considerînd, într-o primă aproximație, că acestea se realizează prin obținerea unui minimum de suprafață construită totală pentru fiecare om cazat și dacă ținem seama că una dintre condițiile de confort este asigurarea unui spațiu locativ de cca. 8 m² pe om cazat, rezultă că economicitatea respectivă se realizează prin reducerea la minimum a suprafețelor aferente sistemului constructiv și a spațiilor de circulație și dotări. De aici necesitatea realizării unui raport maxim între suprafața locuibilă și cea construită, raport denumit în general cu indicele K_3.

În condițiile sistemelor actuale de construcție, a aparatajului tehnico-sanitar existent și pentru diferite grade de confort, se poate stabili care sînt indicii K_3 maximi care pot fi realizați fără a se ține seama de servituți impuse de teren sau de condiții locale, totul în ipoteza unei rezolvări ideale de plan.

Într-adevăr, la grade de confort egale există pentru fiecare apartament o serie de suprafețe minime necesare circulației, dotărilor și zidurilor, suprafețe care sînt independente de mărimea apartamentului și de rezolvarea lui în plan. Unele dintre aceste suprafețe depind de numărul de apartamente la scară, numărul de niveluri, sistemul de construcție și gradul de confort, pe cînd altele sînt în funcție numai de gradul de confort.

În cele de mai jos se vor considera numai cîteva cazuri particulare, și anume:

— construcții cu parter și 6 etaje, pe schelet,
— construcții cu parter și 3 etaje, pe zidărie portantă cu încălzire cu sobe cu gaze.

În ambele cazuri se consideră:

— apartamente fără loggii și fără boxe,
— apartamente cu loggii și fără boxe sau invers,
— apartamente cu loggii și boxe.

În toate cazurile, studiul se limitează la soluția cu 4 apartamente la scară.

Pentru construcțiile cu multe niveluri s-au considerat, atît cazul cu baie normală, cît și cele cu baie de dimensiuni reduse (1,20×0,70 m).

Pentru construcțiile p + 3 niveluri s-a considerat numai cazul cu baie redusă.

Pe baza rezultatelor astfel obținute se vor putea trage concluzii și asupra cazurilor mai generale.

Pe baza acestor suprafețe rezultă că, independent de mărimea apartamentului (în suprafață locuibilă), pentru fiecare apartament sînt necesare suprafețele anexe din tabelul 4.

Considerînd apartamente cu diferite suprafețe locuibile și adăugînd suprafața aferentă ocupată de ziduri și suprafețele anexe găsite în tabelele 1, 2 și 3 se obțin suprafețele totale pe palier și pe bloc, pentru apartamente de diferite mărimi.

În fine, rezultatul acestor cifre se concretizează în diagramele de variație a indicelui K_3 arătate în fig. 1, 2, 3. Reamintim că aceste diagrame reprezintă o soluționare ideală teoretică pentru cazurile considerate și că în realitate este aproape imposibil ca în soluționarea proiectului să nu mai apară și unele spații de circulație suplimentare.

Se observă că toate calculele au fost făcute în ipoteza a 4 apartamente la scară. În cazul a 5 apartamente la scară toți indicii K_3 cresc cu cca. 0,01, creștere care rămîne aproximativ asimptotică, la mai multe apartamente la scară apărînd necesitatea unor spații suplimentare de circulație, în afara cazurilor speciale de blocuri neliniare. Nu același lucru se întîmplă însă cu prețul de cost la clădirile cu multe niveluri, la care, din cauza costului foarte ridicat al ascensoarelor, cu cît avem mai multe apartamente la scară, cu atît prețul pe metru pătrat locuibil scade.

Din aceste diagrame se pot trage o serie de concluzii importante:

Tabelul 1

Calculul suprafețelor anexe specifice apartamentului

	Baie 1,70×0,70 bucătărie etc.	Baie 1,20×0,70 chicinetă	Loggie	Boxa pivniță
Baie, w.c., lav. 1,75×1,70	3,00	—	—	—
Baie, w.c., lav. 1,25×1,70	—	2,15	—	—
Ghenă ventilație	0,30	0,30	—	—
Bucătărie	5,00	—	—	—
Chicinetă 1,90×1,40	—	2,65	—	—
Ghenă ventilație	—	0,30	—	—
Cămară 1,00×1,10	1,10	—	—	—
Cămară-dulap	—	0,60	—	—
Ventilație cămară	0,15	—	—	—
Vestibul 1,30×1,40	1,80	1,80	—	—
Loggie 0,75×3,20	—	—	2,40	—
Boxă pivniță + circulație + ziduri	—	—	—	3,00
Total m²	11,35	7,80	2,40	3,00

Tabelul 2

Calculul suprafețelor comune pe palier (fără ziduri, pentru 4 apartamente la scară)

	Schelet cu p+6	Zidărie p+3 sobe
Scara 2,50×5,25: 4	3,30	3,00
Lift 1,60×1,60: 4	0,65	—
Degajament lift 1,60×1,60: 4	0,65	—
Gunoi 1,00×1,60: 4	0,40	0,25
Total m²	5,00	3,25

Tabelu 3

Calculul suprafețelor comune pe bloc (inclusiv ziduri, pentru 4 apartamente la scară)

	Schelet p+6	Zidărie p+3 sobe
Hol intrare 2,50×5,25: 28	0,47	—
2,50×4,00: 16	—	0,65
Portar + cărucioare 1,60×5,25: 28	0,30	—
Centrala termică + coș	1,35	—
Camera vas expansiune	0,20	—
Camera hidrofor	0,30	—
Spălătorie — uscătorie 2×3,30×3,30: 28	0,78	0,78
Crematoriu	0,30	—
Camera mașini lift	0,45	—
Spații circulație 30% (fără hol)	1,00	0,30
Ziduri la părți comune 20%	0,95	0,37
Total m²	6,10	2,10

— Indicii K_3 variază foarte mult în funcție de suprafața locuibilă a apartamentelor. Ca urmare, nu se poate vorbi de un K_3 independent de mărimea apartamentului. În propunerile de instrucțiuni D.A.U. s-a încercat remedierea acestui lucru prin corecții aduse indicelui K_3 în funcție de suprafața locuibilă a apartamentului. Aceste corecții însă, fac să nu mai existe o corelație directă între K_3 și costul pe metru pătrat locuibil, și nu trebuie uitat să acesta este cel care contează în final. Poate că un sistem mai adecvat de apreciere ar consta din stabilirea unei zone de depășire (în minus) a indicilor față de diagrama corespunzătoare gradului de confort și sistemului constructiv respectiv, proiectul fiind cu atît mai bun, cu cît indicele K_3 se apropie mai mult de rezultatul diagramei; în cazul particular în care se obțin rezultate chiar mai bune decît în diagramă (lucru posibil numai prin dispoziții de plan care să aibă un număr mare de apartamente la scară, fără spații de circulație suplimentare), să se considere ca soluție excepțională.

— Alte elemente în funcție de care variază indicii K_3, rezultați din diagramele arătate, sînt:

— sistemul constructiv,

— numărul de niveluri,

— gradul de confort și respectiv dotările prevăzute.

— O altă concluzie care se desprinde din diagramele respective este că dacă la zidărie portantă cu puține niveluri și cu încălzire cu sobe, diferența între K_3 pe palier și bloc este de cca. 0,02 la construcții fără boxe în pivniță și de 0,05 la construcții cu boxe în pivniță, la clădiri cu multe niveluri și deci cu încălzire centrală și ascensor, diferența este de cca. 0,04 la construcții fără boxe în subsol și de cca. 0,055 la construcții cu boxe în subsol. Dacă se ține seama că majoritatea construcțiilor cu multe niveluri au magazine la parter, diferențele de mai sus se măresc cu încă cca. 0,015 și respectiv indicii K_3 scad cu această valoare.

— În fine, din aceleași diagrame se poate trage concluzia că în condiții egale de confort, de sisteme constructive și utilaje

Calculul suprafețelor anexe necesare apartamentului

Tabelul 4

	Schelet p+6 încălzire centr., baie 1,70×0,70, bucătărie				Schelet p+6, încălzire centr., baie 1,20×0,70, chicinetă				Zidărie portantă, sobe, baie 1,20×0,70, chicinetă			
	Fără loggii fără boxe	Cu loggii fără boxe	Fără loggii cu boxe	Cu loggii cu boxe	Fără loggii fără boxe	Cu loggii fără boxe	Fără loggii cu boxe	Cu loggii cu boxe	Fără loggii fără boxe	Cu loggii fără boxe	Fără loggii cu boxe	Cu loggii cu boxe
Dotări (pe palier)	11,35	11,35	11,35	11,35	7,80	7,80	7,80	7,80	7,80	7,80	7,80	7,80
Loggii (pe palier)	—	2,40	—	2,40	—	2,40	—	2,40	—	2,40	—	2,40
Comune (pe palier)	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	3,25	3,25	3,25	3,25
Ziduri aferente	2,45	2,85	2,45	2,85	2,45	2,85	2,45	2,85	2,55	3,05	2,55	3,05
Total pe palier	18,80	21,60	18,80	21,60	15,25	18,05	15,25	18,05	13,60	16,50	13,60	16,50
Comune pe bloc	6,10	6,10	6,10	6,10	6,10	6,10	6,10	6,10	2,10	2,10	2,10	2,10
Boxe inclusiv circulație și ziduri	—	—	3,00	3,00	—	—	3,00	3,00	—	—	3,00	3,00
Total	24,90	27,70	27,90	30,70	21,35	24,15	24,35	27,15	15,70	18,60	18,70	21,60

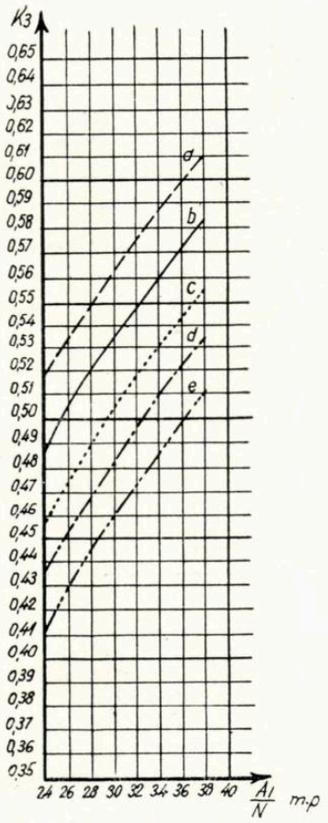

Fig. 1 — Variația teoretică a indicelui K_3 în funcție de suprafața locuibilă a apartamentului (construcție pe schelet, p + 6, încălzire centrală, baie 1,70×0,70, bucătărie, 4 apartamente la scară)
a. = K_3 pe palier — soluție fără loggii
b. = K_3 pe palier — soluție cu loggii
c. = K_3 pe bloc — soluție fără loggii și fără boxe pivniță
d. = K_3 pe bloc — soluție cu loggii sau cu boxe pivniță
e. = K_3 pe bloc — soluție cu loggii și cu boxe pivniță

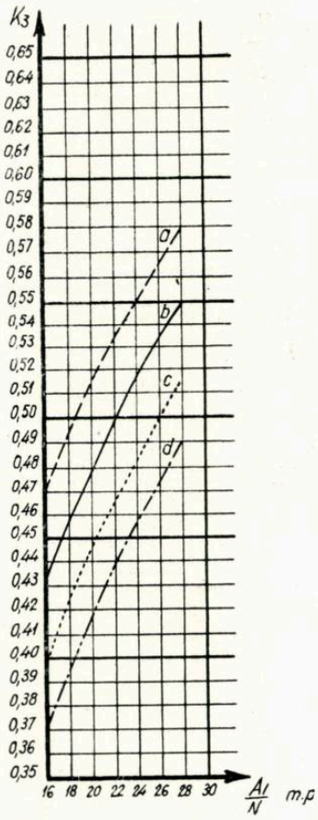

Fig. 2 — Variația teoretică a indicelui K_3 în funcție de suprafața locuibilă a apartamentului (construcție pe schelet p + 6, încălzire centrală, baie 1,20×0,70, chicinetă, 4 apartamente la scară)
a. = K_3 pe palier — soluție fără loggii
b. = K_3 pe palier — soluție cu loggii
c. = K_3 pe bloc — soluție fără loggii
d. = K_3 pe bloc — soluție cu loggii

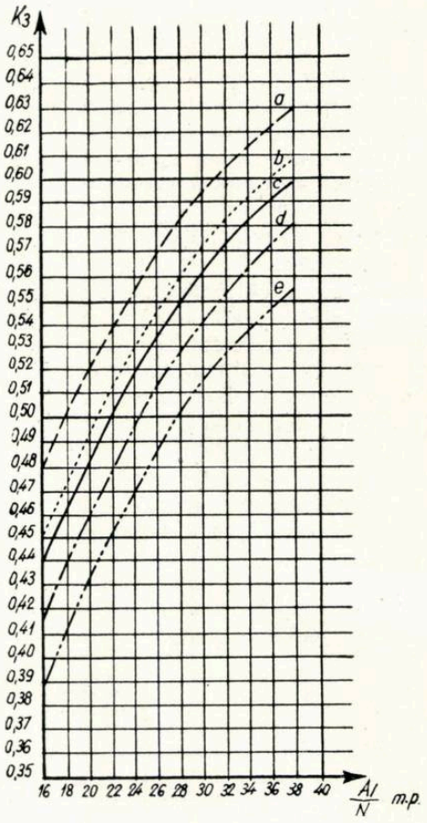

Fig. 3 — Variația teoretică a indicelui K_3 în funcție de suprafața locuibilă a apartamentului (construcție pe zidărie portantă p + 3, sobe, baie 1,20 × 0,70, chicinetă, 4 apartamente la scară)
a. = K_3 pe palier — soluție fără loggii
b. = K_3 pe palier — soluție cu loggii
c. = K_3 pe bloc — soluție fără loggii și fără boxe pivniță
d. = K_3 pe bloc — soluție cu loggii sau cu boxe pivniță
e. = K_3 pe bloc — soluție cu loggii și cu boxe pivniță

tehnico-sanitare, indicii K_3 sînt plafonați și că pentru a ajunge la o și mai mare creștere a lor trebuie acționat și pe alte căi decît cele obișnuite de proiectare cu sistemele actuale.

Este poate concluzia cea mai interesantă și care va putea duce la noi progrese în construcții. Într-adevăr, ca și în oricare alt domeniu de activitate, pe cînd progresul general nu este limitat, progresul — sau mai bine zis perfecționările în cadrul acelorași sisteme — sînt totdeauna limitate și pași mari înainte nu se pot face decît căutînd noi sisteme, în care, de cele mai multe ori, trebuie să intervină factori diverși.

Deci, dacă pînă acum (și pentru încă o scurtă perioadă de aci înainte) s-a acționat pentru mărirea indicelui K_3 numai pe calea proiectării, în cadrul sistemelor actuale de construcție și al materialelor și utilajelor tehnico-sanitare existente, pasul următor constă în a căuta noi sisteme de construcție, noi materiale și utilaje, prin efortul comun al proiectării, constructorului, industriei de materiale și institutelor de cercetări și încercări.

Un exemplu pozitiv îl constituie introducerea în fabricație a căzilor de baie de 1,20×0,70 m (deși ar fi mai indicate căzile cu scaun — « sitzbad »), care, după cum se vede din diagrame, a dus la o mărire a indicelui K_3 cu aproape 0,01. În schimb, un exemplu negativ este scoaterea din fabricație a cărămizilor diatomit, datorită calculației greșite a costului și lipsei unor cercetări concludente, deși prin reducerea grosimii zidăriei ar fi putut să ducă la încă o majorare a indicelui K_3.

★

După cum se vede, urmărirea realizării unui indice K_3 cît mai bun și chiar analiza aprofundată a factorilor care pot influența acest indice pot duce la progrese în toate domeniile de activitate din construcțiile de locuințe și în fine la o reducere a costului sau o ridicare a gradului de confort.

Acest lucru, deși cunoscut, era neglijat și minimalizat pînă ce, la Plenara Comitetului Orășenesc P.M.R. București din luna mai 1958, s-a pus cu tărie accentul, pentru prima dată la noi, pe urmărirea obținerii unor indici maximi, care să constituie un criteriu științific în aprecierea economicității construcțiilor de locuințe. Rezultatele se pot vedea din analiza economică a proiectelor întocmite înainte și după această plenară. Din exemplele date în proiectele Institutului Proiect-București se vede că progresul realizat an de an în îmbunătățirea indicilor era foarte lent, pe cînd în urma plenarei, numai în cîteva luni s-a ajuns, în foarte multe cazuri (care în ultima vreme s-au generalizat), ca indicii K_3 să fie foarte aproape de valorile maxime stabilite prin diagrame.

Acest lucru se poate vedea și din exemplele din tabelul 5, care nu mai are nevoie de comentarii.

Rezultatele de la blocul din str. Piața Amzei se datoresc faptului că, adîncimea terenului permițînd, s-au putut crea aripi anexe legate la aceeași scară, obținîndu-se 14 apartamente la scară, fără coridoare lungi.

În fine, majoritatea apartamentelor fiind minimale, pe lîngă cada de baie redusă și chicinetă, s-a redus și suprafața vestibulelor față de cea considerată în diagrame.

La blocul B din str. Păsculescu-Tei, gradul de confort este altul decît cel considerat în diagrame, utilizîndu-se nișa de gătit în camera de zi (Wohnküche).

★

Cu toată importanța, arătată mai sus, a indicelui K_3, nu trebuie însă să se uite că el nu reprezintă un scop în sine. Apartamentul trebuie să realizeze maximum de confort la gradul respectiv și să permită cazarea în bune condiții a persoanelor prevăzute.

În mod inutil se realizează un K_3 excepțional de bun la un apartament de 32 m² locuibili, dacă distribuția nu permite decît cazarea a 3 persoane. Pentru acest motiv uneori se susține, ca

Tabelul 5

Denumirea blocului	Data proiectării	A Apartament mediu m²	Număr niveluri	Loggii	Boxe	Cada baie		K_3 palier		K_3 bloc	
						1,70×0,70	1,20×0,70	Realizat	Diagramă	Realizat	Diagramă
Bd. 6 Martie 85	1957 1958	30,6	s+p+8	Da	Da	Da	—	0,478	0,540	0,408	0,465
Bd. Bălcescu nr. 11	1956	33,4	s+p+5	Nu	Da	Da	—	0,410	0,580	0,394	0,500
Bd. 6 Martie 22	1958	36,7	s+p+8	Da	Da	Da	—	0,538	0,570	0,462	0,500
Cal. Griviței 152—156	1958	34,8	s+p+7	Da	Nu	Da	—	0,485	0,560	0,460	0,515
Bd. Bălcescu 36	1957	36,4	s+p+10	Da	Da	Da	—	0,417	0,573	0,375	0,503
Bd. Bălcescu 36	1958	33,4	s+p+9 +10	Da	Nu	Da	—	0,520	0,555	0,480	0,503
Str. Brezoianu 47—49	1958	32,5	s+p+9	Da	Nu	Da	—	0,520	0,550	0,485	0,500
Bd. Magheru 34—42	1958	37,8	s+p+8	Da	Da	Da	—	0,453	0,580	0,380	0,505
Bd. Magheru 34—42	1958	32,0	s+p+8 +9	Da	Nu	Da	—	0,511	0,550	0,467	0,497
Str. Ing. Duca 4	1958	31,5	s+p+5 +6	Da	Nu	Da	—	0,520	0,545	0,490	0,493
Str. Piața Amzei	1958	19,5	s+p+8	Nu	Nu	Nu	Da	0,550	0,505	0,484	0,440
Str. Păsculescu-Tei A	1958	26,77	p+2	Da	Nu	Nu	DUȘ	0,546	0,550	0,537	0,520
Str. Păsculescu-Tei B	1958	31,13	p+2	Da	Nu	Nu	DUȘ	0,611	0,580	0,611	0,550
Str. Păsculescu-Tei C	1958	26,20	p+2	Nu	Nu	Nu	DUȘ	0,524	0,570	0,524	0,535

fiind mai concludent, indicele care dă suprafața construită pe om cazat, numai că acesta are defectul de a fi adesea prea subiectiv. Rezultă însă că un proiect nu poate fi judecat numai prin prisma indicilor, ci că, în primul rînd, el trebuie să răspundă la cerințele funcționale și estetice, realizînd și indici economici. Este un echilibru care nu trebuie neglijat nici o clipă. Există exemple din trecut cînd proiectantul s-a preocupat numai de elementul funcțional și estetic, neglijînd cu totul factorul economic, după cum există în prezent uneori tendința să se sacrifice confortul și frumosul de dragul indicilor. Nu trebuie uitat că indicațiile partidului au accentuat asupra necesității reducerii prețului de cost, fără scăderea confortului.

3 — COSTUL DE DEVIZ

Dacă indicii spațiali pot influența hotărîtor prețul de cost al construcțiilor de locuințe, în ultimă analiză însă, acesta este determinat, la indici egali, de prețurile și prevederile devizului, care, bineînțeles, trebuie să corespundă pe de o parte gradului de confort stabilit, iar pe de altă parte sistemului constructiv și necesităților de organizare a lucrărilor.

Pentru a putea face o analiză asupra prețurilor de cost al locuințelor dăm în tabelul 6 un exemplu de structură a acestui preț, pe baza cîtorva proiecte pe diverse sisteme.

Admițînd, într-o primă aproximație, că prețul pe metru pătrat construit rămîne constant, indiferent de mărimea apartamentului, rezultă — ținînd seama de diagramele din fig. 1, 2 și 3 — diagramele de variație a prețului pe metru pătrat locuibil din fig. 4 și 5.

Desigur că, pe de o parte, indicele K_3 este teoretic pentru cazuri particulare, iar pe de altă parte, costul pe metru pătrat construit nu rămîne constant. Totuși, diagramele respective pot da o indicație prețioasă asupra variației de preț.

Elementul care intervine cel mai mult în corecția acestor variații de preț este costul instalației de ascensor.

Prin faptul că acesta este foarte ridicat, ajungînd (la un K_3= 0,50 și dacă deservește cca. 900 m² locuibili) să coste cca. 160 lei/m² (numai instalația), prețul total (dacă se ține seama și de spațiul construit respectiv) revine la peste 10% din valoarea totală. Pentru acest motiv, soluțiile cu mai multe apartamente la scară devin mai economice, uneori, chiar dacă realizează indici spațiali mai slabi. Desigur că atunci cînd prețul instalației de ascensor va fi redus sensibil, situația se va schimba.

În ceea ce privește costul construcțiilor cu planșee prefabricate, s-au considerat prețurile din devizele întocmite în semestrul II din 1958. În prezent, aceste prețuri au fost reduse, tocmai pentru că duceau la soluții cu totul neraționale.

Dacă se examinează prețurile pe metru pătrat locuibil realizate în proiectele Institutului Proiect-București, se constată aceeași evoluție ca și a indicelui K_3. De la prețuri de 2 500—3 000 lei/m² (în cazuri izolate și mai mult) s-a ajuns astăzi, în toate cazurile, la prețuri sub 2 000 lei și foarte aproape de cele deduse în diagramele din fig. 4 și 5, iar în cazul în care a fost posibil să se adopte soluții cu multe apartamente la scară (mai bine zis la un lift), prețurile au scăzut chiar sub cele din diagramă (blocurile din str. Piața Amzei, str. Brezoianu nr. 47—49).

Trebuie observat însă că scăderea costului pe metru pătrat locuibil nu s-a realizat numai prin îmbunătățirea indicilor spațiali, ci și prin reducerea din devize a unor prevederi exagerate sau care nu dădeau rezultate corespunzătoare costului lor ridicat.

Astfel s-a reușit ca prețul pe metru pătrat de construcție (fără instalații) să scadă cu cca. 15% iar cel de instalații cu cca. 5%.

Desigur însă, că și aici — în cadrul sortimentului existent de materiale, al prețurilor actuale ale acestor materiale, cît și în cadrul sistemelor actuale de construcție și de organizare a lucrărilor — reducerile ce se mai pot face sînt plafonate. Pentru a se obține noi reduceri de mare importanță este necesar să se acționeze pe toate căile, printr-o colaborare strînsă între proiectant, constructor, industria de materiale, institutele de cercetare și organele financiare și de planificare. Analiza acestor măsuri depășește însă cadrul acestui articol.

După cum am arătat, în afara factorilor dependenți de amplasament, costul unui apartament este determinat în special de indicele de locuibilitate K_3 și de costul de deviz, care în primă aproximație poate fi considerat costul pe metru pătrat construit. Este deci interesant de analizat care este corelația între indicele K_3 (raportat) și costul pe metru pătrat construit C_t (lei/m²) pentru diferite valori finale ale apartamentului P (lei) avînd o anumită suprafață locuibilă A_e (m²). Această corelație se exprimă prin:

$$K_3 = \frac{A_l C_t}{P}$$

sau

$$C_t = \frac{K_3 P}{A_l}$$

sau

$$\frac{C_t}{K_3} = \frac{P}{A_l}$$

Funcția fiind liniară, rezultă că pentru scăderea costului apartamentului la o valoare determinată trebuie acționat în aceeași măsură și asupra indicelui K_3 și asupra costului pe metru pătrat construit.

Tabelul 6

	Construcții pe schelet p+6				Construcții pe zidărie portantă p+3 cu sobe								Observații
					Cu planșee prefabricate STASA				Cu planșee monolite				
	Lei/m²		%		Lei/m²		%		Lei/m²		%		
Proiectare + studii	18	18	1,9	1,9	10	10	1,2	1,2	8	8	1,0	1,0	
Exproprieri și demolări	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Variabil; considerăm nul
Construcții	530	530	55,8	55,8	650	650	74,3	74,3	550	550	72,4	72,4	
Instalații încălzire centrală	75	—	7,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Instalații electrice	31	—	3,3	—	30	—	3,4	—	30	—	3,9	—	
Instalații gaze	5	—	0,5	—	15	—	1,7	—	15	—	2,0	—	
Instalații sanitare	60	—	6,3	—	60	—	6,9	—	60	—	7,9	—	Cu băi normale
Instalații hidrofor	30	—	3,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Instalații incendiu	10	—	1,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Instalații crematoriu	5	—	0,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Instalații spălătorie	5	—	0,5	—	5	—	0,6	—	5	—	0,6	—	
Instalații ascensor	80	—	8,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Variabil cu numărul de apartamente la scară
Instalații televiziune	5	306	0,5	32,2	6	116	0,7	13,3	6	116	0,8	15,2	
Supraveghere și control beneficiar	2	—	0,2	—	2	—	0,2	—	2	—	0,3	—	
Organizare șantier	40	42	4,2	4,4	45	47	5,1	5,3	35	37	4,6	4,9	
Branșamente etc.	12	12	1,2	1,2	12	12	1,4	1,4	12	12	1,6	1,6	
Diverse 5%	42	42	4,5	4,5	40	40	4,5	4,5	37	37	4,9	4,9	
Total lei/m²	—	950	—	100%	—	875	—	100%	—	760	—	100%	

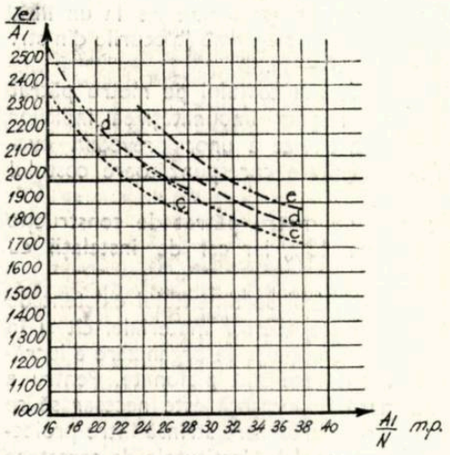

Fig. 4 — Variația teoretică a costului pe metru pătrat locuibil la locuințe pe schelet p + 6, încălzire centrală, baie 1,70 × 0,70 și respectiv 1,20 × 0,70, bucătărie, 4 apartamente la scară
c. soluție fără boxe și fără loggii
d. soluție cu boxe sau loggii
e. soluție cu boxe și loggii

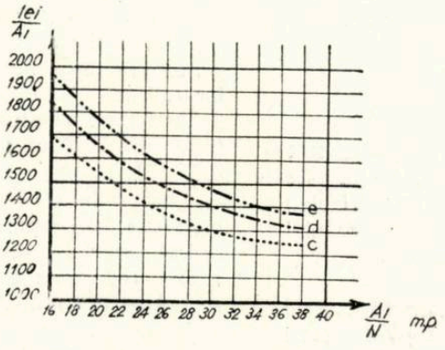

Fig. 5 — Variația teoretică a costului pe metru pătrat locuibil la locuințe cu zidărie portantă, încălzire cu sobe, p + 3, planșee monolite, baie 1,20 × 0,70, chicinetă
c. soluție fără loggii și fără boxe în pivniță
d. soluție cu loggii sau cu boxe în pivniță
e. soluție cu loggii și cu boxe în pivniță

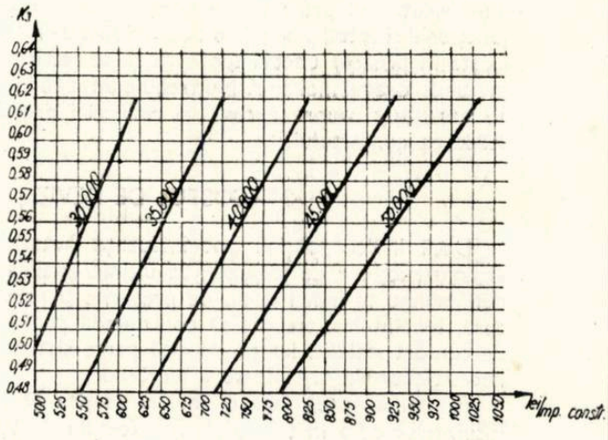

Fig. 6 — Corelația între K_3 și prețul pe m.p. construit pentru apartamente de 30 m.p. locuibili, de diverse valori.

Spre exemplu, pentru a ajunge la un cost total de 35 000 lei pentru un apartament de 30 m² locuibili, admițînd că se scade prețul pe metru pătrat construit la 680 lei/m², este necesar să se realizeze un partiu avînd un indice $K_3 = 0{,}58$ pe bloc.

Se vede că, chiar cu sistemele actuale — revizuind în mică măsură prețurile și prevederile devizului — lucrul acesta este posibil teoretic pentru locuințe p + 3 cu un anumit confort.

În fig. 6 se dă diagrama de corelație între K_3 și C_t pentru diferite valori finale ale apartamentelor de 30 m² locuibili.

*

În încheiere trebuie remarcat că în preocuparea de economie în construcțiile de locuințe intră și economia de materiale deficitare și introducerea continuă de metode de tehnică nouă cu scopul de a se ajunge în final la industrializare. În proiectele sale, Institutul Proiect-București s-a preocupat în special de economia de oțel-beton, reușind să scadă consumul — față de anii trecuți — printr-un studiu mai atent al structurilor și fundațiilor la solicitări seismice și prin colaborarea strînsă dintre ingineri și arhitecți, încă de la elaborarea soluției de plan.

Prin specificul lucrărilor din anul acesta — blocuri cu multe niveluri — și, din cauza costului ridicat al prefabricatelor, în proiectele institutului pentru 1958 nu s-au făcut pași înainte în problemele de industrializare (utilizarea fîșiilor STASA, cu toate deficiențele cunoscute în regiune seismică, nu o considerăm un progres).

Pentru proiectarea pe 1959, institutul are în studiu o serie de sisteme constructive menite să îmbunătățească activitatea și în acest domeniu.

II – LOCUINȚE PROIECTATE ÎN 1957–1958

LOCUINȚE PE ȘOSEAUA MIHAI BRAVU

(Contur lot IV Cățelu)

Autor, arh. M. DÎMBOIANU
Ing. A. FIEGEL
Institutul Proiect-București

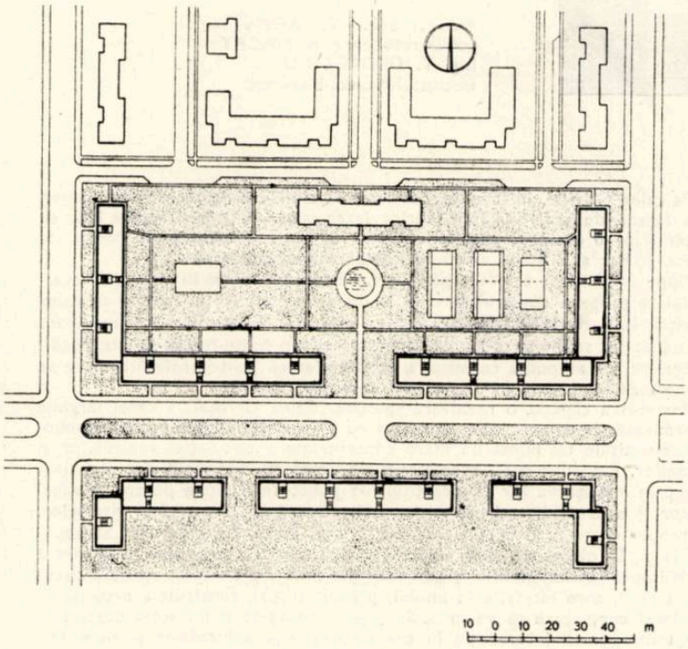

Plan de situație

Aceste locuințe formează un ansamblu de 7 blocuri, cu subsol, parter și trei etaje, totalizînd 278 de apartamente, din care cu 1 cameră și nișă de dormit (30%), cu 2 camere (60%) și cu 3 camere (10%), acestea din urmă amplasate la parterul blocurilor.

Blocurile de locuințe, în curs de execuție, se situează pe esplanada ce se deschide în prezent parțial și care în viitor va lega inelul Mihai Bravu cu viitorul centru administrativ al zonei Balta Albă, avînd direcția est-vest, paralelă cu bulevardul Muncii.

Tema de proiectare și avizele obținute la sarcina de proiectare cer proiectarea acestor blocuri cu ziduri portante transversale, pentru a se utiliza planșee prefabricate cu fîșii pretensionate « STASA ».

Deoarece 5 dintre aceste blocuri sînt orientate nord-sud, s-au utilizat secțiuni cu 3 apartamente la scară, luîndu-se ca bază propunerile de secțiuni tip I.P.C.T. seria $T.E_1$ pe care Institutul Proiect-București le-a prelucrat și definitivat sub forma de proiect de execuție și le-a adaptat pentru sistemul constructiv cerut prin temă.

Toate blocurile sînt alcătuite din două feluri de tronsoane de 9,75 m lățime: un tronson de capăt cu frontul de 17,65 m și un tronson curent cu frontul de 17,40 m, fiecare bloc avînd 3 sau 4 tronsoane.

Pentru acoperire se prevăd terase de beton cu două pante, cu scurgere exterioară la jgheaburi și burlane.

Apartamentele de 2 și 3 camere au dublă orientare; la blocurile cu orientare nord-sud, prin amplasarea scărilor la nord, apartamentele de o cameră sînt orientate spre sud.

Încăperile de locuit ale apartamentelor sînt decomandate, cele de 2 camere avînd o suprafață locuibilă de 30,00 m², cele de 3 camere 36,00 m² și cele de 1 cameră 15,00 m²; camera de zi este dominantă, iar la majoritatea apartamentelor de 2 și 3 camere există posibilitatea de a comunica direct între dormitor și camera de zi.

Bucătăriile spațioase (8 m²) sînt dotate cu un perete complet mobilat (aragaz, masă de lucru, spălător de vase și dulap de vase montat pe perete) și cu loc pentru luat masa.

Băile și cămările sînt ventilate direct; vestibulul are dulapuri în perete; fiecare apartament beneficiază de o loggie sau balcon de 4 m².

La întregul ansamblu s-au folosit numai fîșii prefabricate «STASA» cu un singur interax de 3,60 m și un singur tip de scară prefabricată. În dreptul loggiilor și balcoanelor sînt mici porțiuni turnate.

La subsol se găsesc: centrala termică (la unul dintre blocuri), crematorii de gunoi, spălătorii, uscătorii și boxe.

Gunoaiele, care se aruncă la tub dintr-un balcon exterior cu acces din palierul scării, sînt colectate în subsol și transportate la crematorii.

Apartamentele sînt prevăzute cu instalații de încălzire centrală, apă caldă la băi și bucătării, gaze naturale la bucătării, televiziune — radio (cu antenă pe bloc) și telefon.

Suprafața totală desfășurată pe paliere (inclusiv loggiile) este de 16 440 m². Numărul locatarilor cazabili, 960.

Blocurile au finisaje exterioare simple: tencuieli colorate alternate cu tencuieli albe, balustrade metalice simple alternate cu balustrade de beton la loggii și agrementate cu jardiniere.

Pe terenul liber dintre locuințele lotului IV și blocurile de contur se amenajează un parc cu terenuri de joc pentru tineret, spații de joc pentru copii, alei, plantații și un mic bazin cu oglindă de apă; această zonă va fi utilizată în comun de toți locatarii.

Arh. M. Dîmboianu

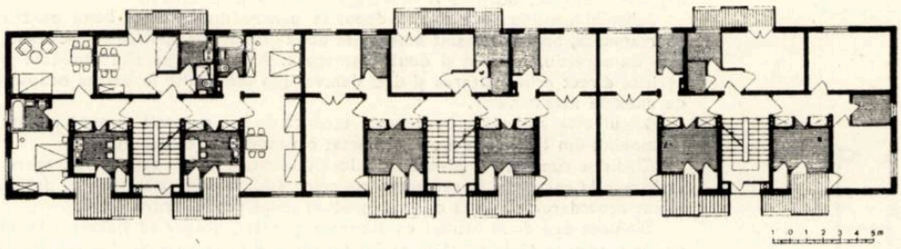

Bloc cu 3 tronsoane — Plan etaj curent

Perspectivă

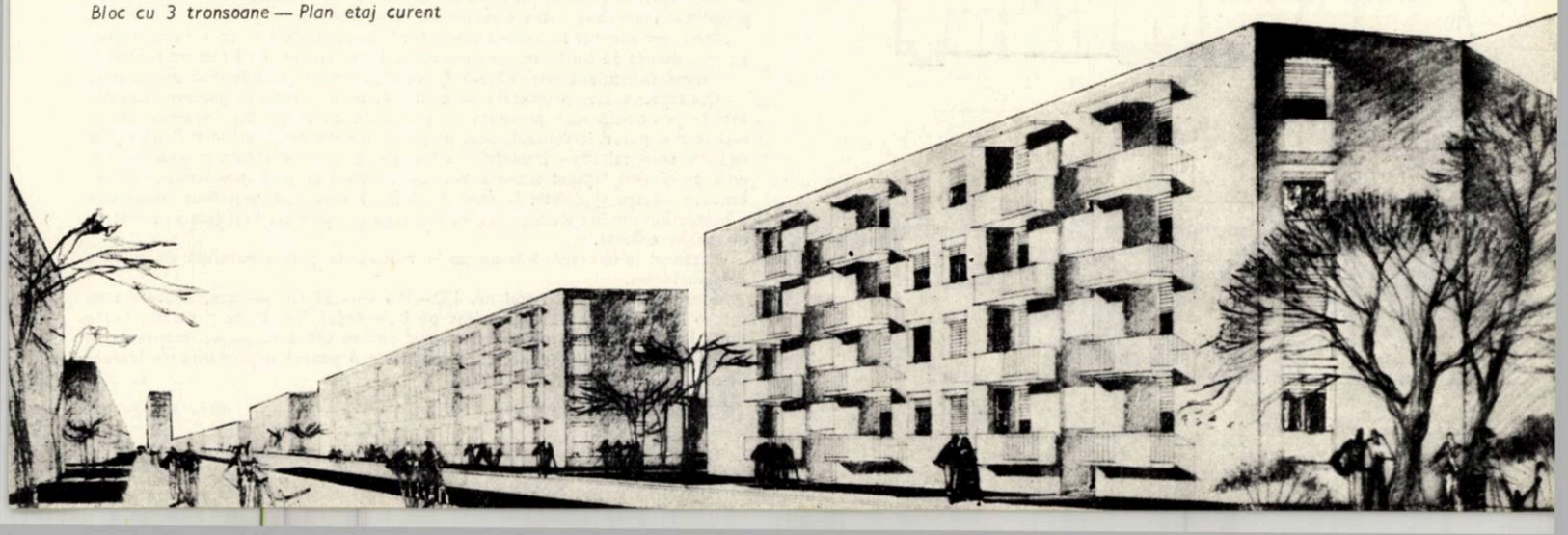

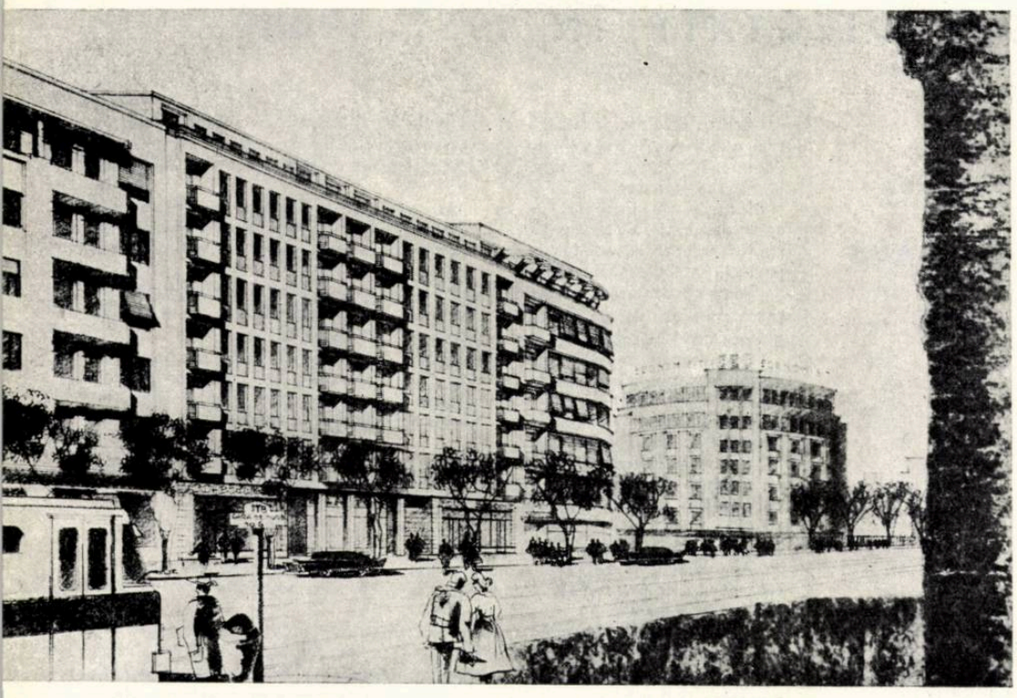

Perspectivă

BLOC DE LOCUINȚE PE CALEA GRIVIȚEI

Autor, arh. V. AGENT;
colaborator, arh. R. MACRY
Ing. V. GEORGESCU
Institutul Proiect-București

Fațadă

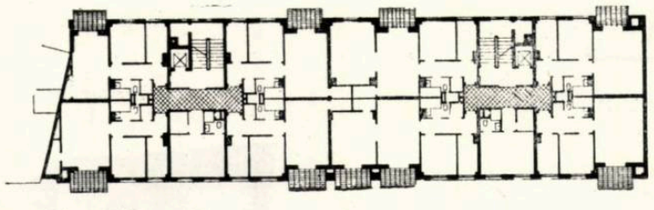

Plan etaj curent

Plan parter

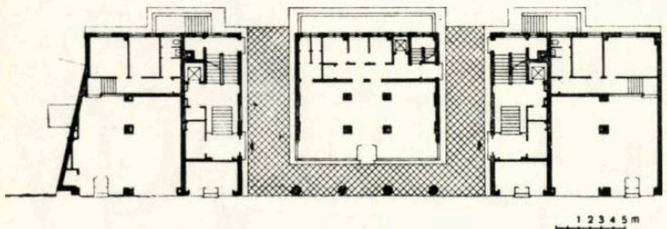

Pe calea Griviței, în fața ieșirilor laterale ale Gării de Nord, pe un teren cu o fațadă de cca. 53,00 m cuprins între calcanele unor imobile bloc cu parter și 5—6 niveluri, este în curs de execuție o clădire de locuit cu subsol, parter și 7 etaje, avînd 68 de apartamente (blocul A).

După amplasarea acestei « plombe », pe terenul rămas în interiorul cvartalului se propune construirea unui al doilea imobil, plasat paralel cu calea Griviței, la o distanță corespunzătoare pentru a forma o curte interioară tratată ca un spațiu verde și agrementată cu un bazin-havuz și alte dotări decorative, ce ar putea constitui o grădină-terasă pentru cofetăria care se amenajează la parter, în axa construcției, sub portic.

Parterul a căpătat o rezolvare specială. Calea Griviței, a cărei lărgime determinată de construcțiile existente nu va putea fi modificată și ameliorată, constituie un punct de mare concentrație a circulației vehiculelor și pietonilor. Pentru a oferi spre stradă un front cît mai mare de magazine, care prin înfățișarea lor ar constitui un punct de atracție pentru publicul călător și pentru a se asigura o circulație nestingherită prin fața vitrinelor, s-a propus crearea, în partea centrală, a unui portic legat cu două străpungeri largi. Se obține astfel o lungire a suprafețelor de expunere, o mărire a posibilităților de luminare a magazinului din centru și un acces scos din circulația străzii, spre intrările în imobil, precum și spre construcția propusă în interiorul curții care se va crea. Se asigură totodată și un acces degajat în sens unic, pentru intervenția în caz de nevoie a vehiculelor pompierilor.

Parterul este ocupat, în afara cofetăriei, de un magazin de galanterie, unul de foto-sport-muzică, un debit de tutun și difuzarea presei (în total 5 unități comerciale). Spre curte sînt plasate anexele de serviciu ale magazinelor, iar în cazul cofetăriei, o unitate de producție înzestrată cu toate amenajările necesare, ocupînd o suprafață similară și la subsol.

Subsolul conține spre stradă depozite pentru magazine și boxe pentru apartamente. Spre curte sînt amenajate două grupuri de spălătorie-uscătorie, w.c. de serviciu, precum și două crematorii. Aceste anexe sînt luminate și aerisite direct prin înălțarea și deci denivelarea planșeului în partea ocupată de anexele magazinelor.

Blocul este alimentat cu energie termică de la o centrală comună plasată în imobilul din b-ul. Duca nr. 3, proiectat concomitent (blocul B).

Clădirea cuprinde 6 niveluri de locuit identice și un etaj în retragere. Înălțimile la cornișe și la retragere ale celor două blocuri alăturate au determinat racordarea cu noua clădire, precum și înălțimile dintre etaje.

Clădirea are două intrări cu ascensor și scări, deservind fiecare cîte 34 de apartamente (5 la scară în etajul curent și 4 în retragere). S-a obținut o proporție favorabilă între tipurile de apartamente.

Secțiunea curentă la o scară cuprinde: 1 apartament de o cameră cu anexe, 3 apartamente de două camere cu anexe și 1 apartament cu 3 camere și anexe.

Suprafața locuibilă este de 8,81 m²/locatar, cea construită de 19,29 m²/locatar.

Construcția este proiectată pe cadre de beton armat și planșee monolit. Fațada principală este punctată de grupurile de loggii care marchează un accent mai puternic central, axat pe porticul parterului, avînd și două calaje laterale spre calcanele imobilelor alăturate. Loggiile colorate și umbrite vor crea pe cîmpul fațadei accente verticale. Restul fațadei este compus pe un canevas neutru și liniștit în care predomină verticala, deși linia orizontală a centurilor rămîne vizibilă, legînd întreaga compoziție. Fațadele sînt tratate în terasit colorat.

Parterul se îmbracă într-un soclu rostuit de piatră naturală de culoare cafeniu închis.

Blocul din calea Griviței nr. 152—156 vine să completeze, împreună cu cele 6 imobile care se construiesc pe bulevardul Gh. Duca și strada Petre Poni, lipsurile existente ale fronturilor clădite ale unui punct important în capitala țării noastre, punct care constituie o poartă importantă de intrare în oraș.

Arh. V. Agent

BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL ING. GH. DUCA

Autor, arh. K. RODAN; colaboratori, arhitecții M. ZAHARIA și M. VAIDA
Ing. V. GEORGESCU
Institutul Proiect-București

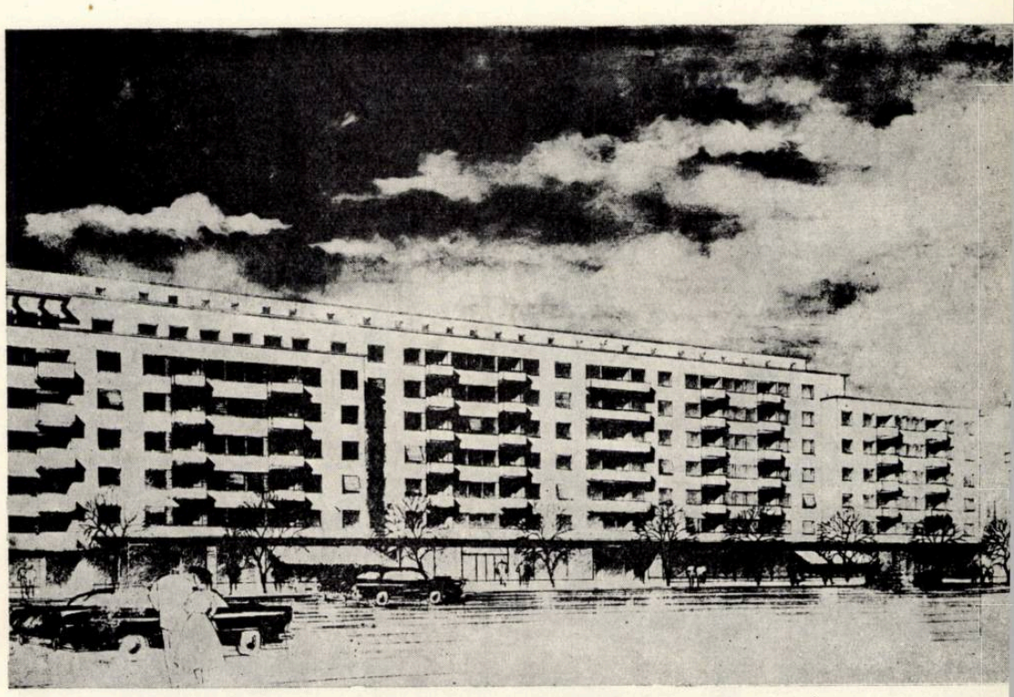

Perspectivă

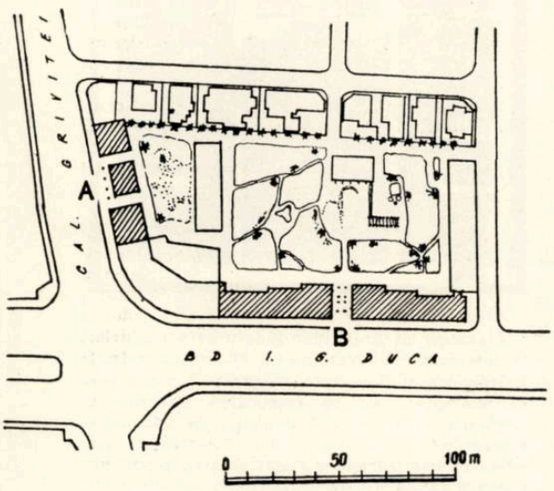

Plan de situație
A — Bloc de locuințe proiectat de arh. V. Agent
B — Bloc de locuințe proiectat de arh. K. Rodan

Clădirea este amplasată pe un teren viran, între clădirea Bufet-Expres din bulevardul Duca nr. 1 și strada Petre Poni, avînd un front de 107,5 m spre bulevardul Duca și 13,5 m spre strada P. Poni. Terenul urcă de la calea Griviței spre strada P. Poni, diferența de nivel dintre cele două colțuri ale clădirii fiind de 1,20 m.

Parterul clădirii urmează alinierea străzii. La celelalte niveluri, corpul central, lung de 58 m, este retras cu 2,20 m față de aliniere, fiind în același plan cu etajul VI în retragere al corpurilor laterale. Etajul VII se retrage cu încă 2,05 m față de etajul VI, urmînd astfel gabaritele clădirii vecine.

Fiecare dintre scările corpurilor laterale deservește cîte 5 apartamente la palier. Cele două scări ale corpului central sînt legate între ele printr-un coridor și deservesc 12 apartamente la fiecare palier.

Din cele 134 de apartamente ale clădirii, 104 sînt cu 2 camere, 27 cu 1 cameră și 3 cu 3 camere. S-a folosit o secțiune tip Proiect-București 1957, cu loggia așezată în fața bucătăriei, avînd acces și din camera de zi. În felul acesta nu s-a întunecat cea mai mare încăpere a apartamentului și s-a evitat apariția în fațadă a ferestrelor de bucătărie.

Spălătoriile sînt amplasate într-o aripă a ultimului etaj, fiind accesibile de la toate scările.

La parter, în afara celor 4 intrări la locuințe și a unei treceri carosabile, sînt amenajate 4 magazine. La subsol s-a prevăzut o centrală termică și de hidrofoare, care va deservi și clădirile noi din calea Griviței 152—156 și strada Petre Poni 1—3, precum și o clădire care se va proiecta în același cvartal.

La proiectarea fațadelor s-a ținut seama de arhitectura generală a clădirilor din bulevardul Duca, simplificînd însă liniile și realizînd o vibrație prin adîncirea loggiilor. Vitrinele de la parter au fost scoase în consolă, formînd o fațadă unitară, nederanjată de traveele neregulate dictate de împărțirea apartamentelor.

Arh. K. Rodan

Plan etaj curent

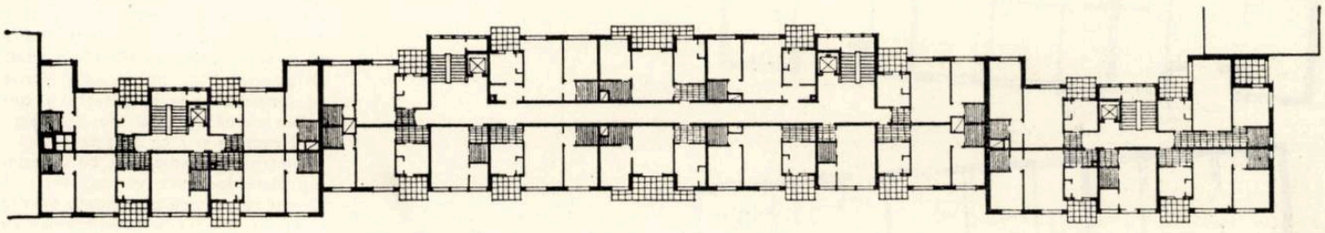

Plan parter

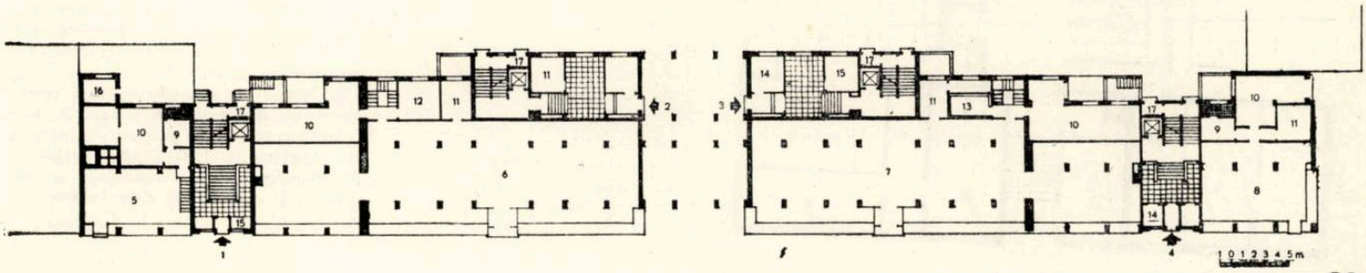

1—4. Intrări la locuințe — 5. Magazin de articole pentru copii — 6. Magazin de confecții 7. Magazin alimentar — 8. Magazin cu articole de menaj și electrice — 9. Vestiare 10. Depozit de zi — 11. Birou — 12. Atelier de retuș — 13. Cameră frigorifică — 14. Depozit de cărucioare — 15. Portar — 16. Rezervor de zi pentru combustibil — 17. Tub de gunoi

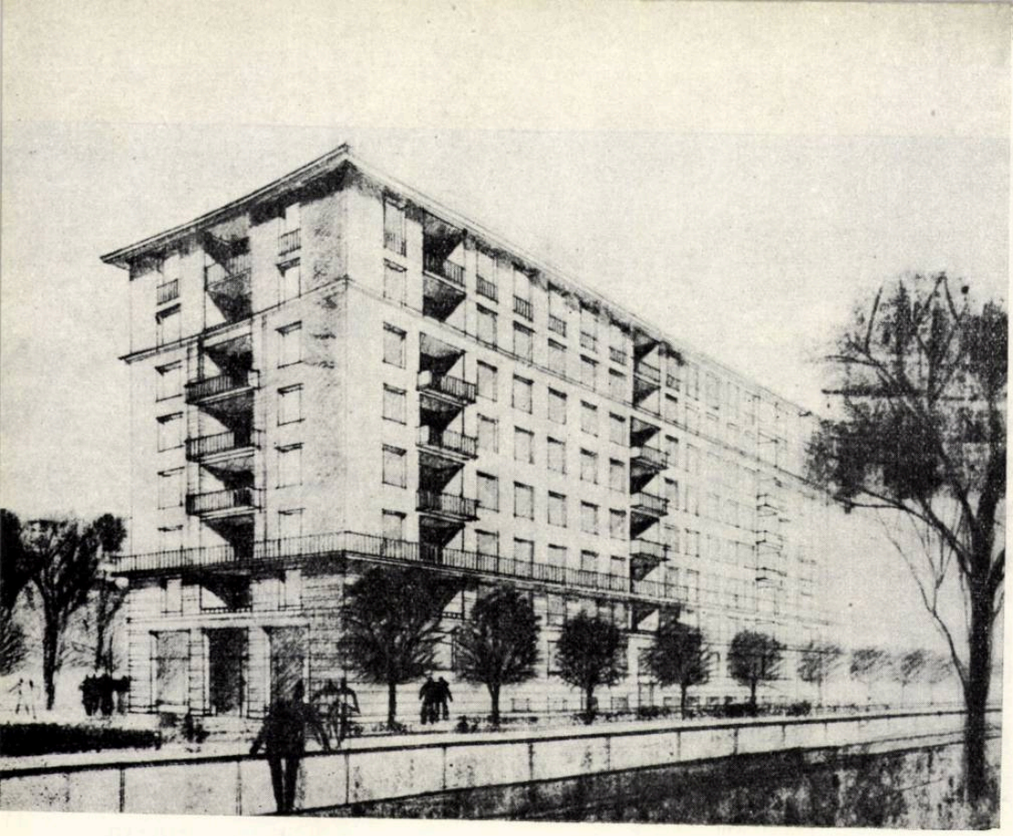

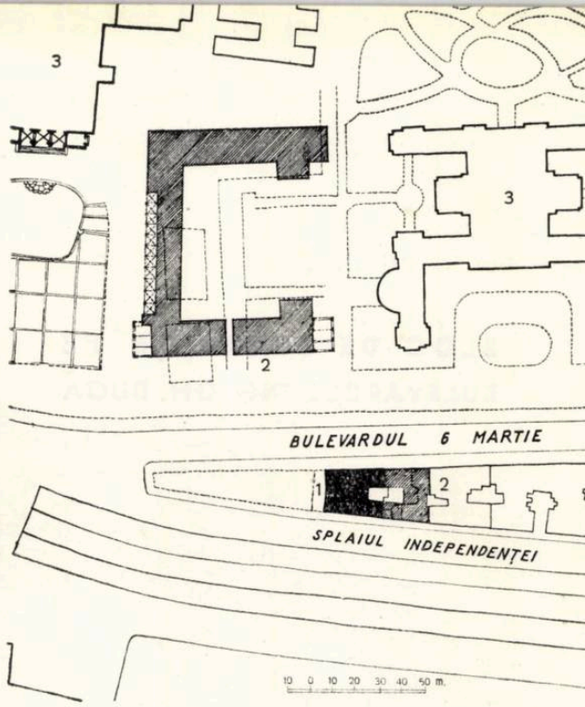

Plan de situație
1. Bloc în construcție — 2. Construcții proiectate — 3. Construcții existente

BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL 6 MARTIE Nr, 101

Autor, arh. C. HACKER
Ing. A. FIEGEL
Institutul Proiect-București

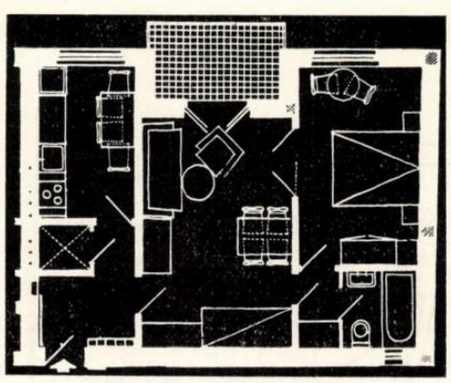

Detaliu de apartament cu 2 camere

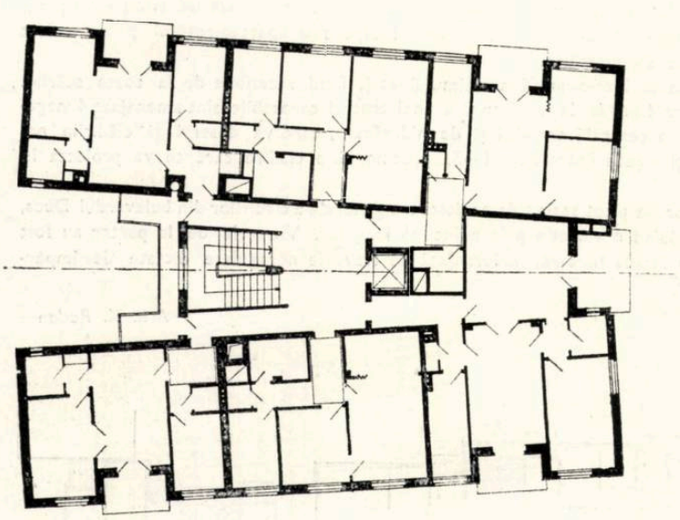

Plan etaj curent

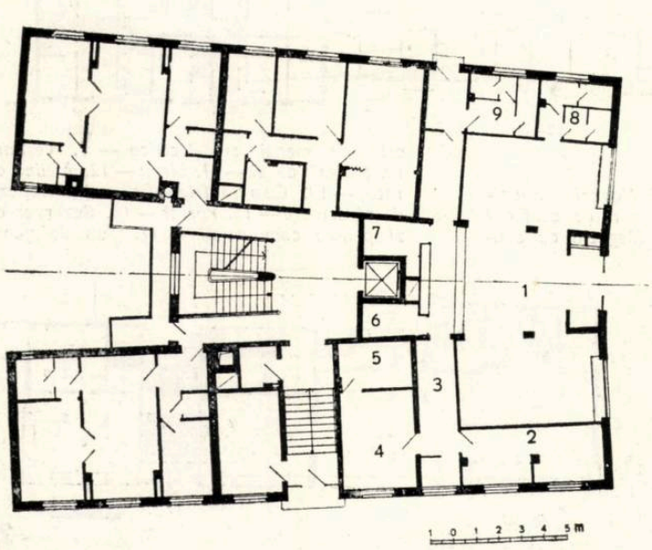

Plan parter
1. Cofetărie — 2. Anexe cofetărie — 3. Oficiu 4. Laborator — 5. Cuptor 6. Vestiar — 7. Depozit 8. W.C. pentru public 9. W.C pentru personal

Așezat pe un teren liber de formă trapezoidală, la intersecția bulevardului 6 Martie cu splaiul Independenței, blocul cu parter și 7 etaje are ca axă principală de compoziție bisectoarea unghiului format de cele două artere. Lungimea fronturilor construite a fost determinată de viitoarea configurație a Pieței Operei. Blocul va putea fi extins prin dărîmarea imobilului vecin, cu parter și un etaj, putîndu-se astfel lega de cornișa blocurilor cu parter și 7 etaje de pe bulevard. Prin această extindere se va putea realiza un front unitar de aproape 50 m pe cele două artere.

Blocul, care se află în construcție, cuprinde 45 de apartamente; la parter se găsește o cofetărie cu acces din Piața Operei. Accesul locatarilor se face din bulevardul 6 Martie. Fiecare nivel are 6 apartamente grupate în jurul unui hol central luminat și ventilat direct, prevăzut cu o scară care stă liberă în spațiul holului și un ascensor. Din hol se poate ieși pe balcoanele de serviciu, unde se găsește și tubul de gunoi.

Din numărul total de apartamente, 38 sînt cu 2 camere și 7 cu 3 camere.

Dintre apartamentele cu 2 camere, a căror suprafață locuibilă variază între 28 și 32 m², 23 sînt cu camere comandate prevăzute cu loggii și 15 cu camere necomandate (avînd suprafața locuibilă de cca. 32 m²).

Toate apartamentele cu camere necomandate au camera de zi prevăzută cu nișă de dormit. Aceeași nișă de dormit o au și 7 dintre apartamentele cu camere comandate.

Apartamentele cu 3 camere au o cameră de zi prevăzută cu o loggie orientată spre Piața Operei, cele două dormitoare dînd spre bulevard.

Terasa imobilului este circulabilă, fiind amenajată pentru solar.

La subsol se găsește centrala termică și crematoriul, dimensionate pentru a putea deservi și extinderea, două grupuri de spălătorie-uscătorie, așezate la 1,40 m sub nivelul trotuarului, un depozit pentru cofetărie și 45 de boxe, precum și o stație de transformare.

Arh. C. Hacker

BLOC DE LOCUINȚE PE ȘOSEAUA ȘTEFAN CEL MARE

Autor, arh. B. GUMUȘCIAN
Ing. A. MARCOVICI
Institutul Proiect-București

Ținînd seama de dimensiunile reduse ale terenului, înălțimea limitată și numărul mare de familii de cazat, blocul a fost proiectat cu un plan concentrat cu 5 apartamente la scară, reducîndu-se la minimum spațiile de circulație (comune și din apartamente) și încăperile anexe.

În spiritul unei economii de spațiu cît mai mare, cămările apartamentelor de o cameră au fost amplasate sub masa de lucru (de zid și mozaic) din bucătării, comunicînd cu exteriorul prin orificii traforate în peretele loggiei apartamentului respectiv.

Proiectul s-a relevat prin prețul de cost redus al apartamentelor, 30 de apartamente revenind la cca. 2 000 000 lei, unul dintre cele mai reduse prețuri ale institutului în 1957.

Blocul a fost prevăzut cu toate instalațiile necesare confortului locatarilor: încălzire centrală, apă caldă la băi și bucătării, ascensor, crematoriu de gunoi, instalații de gaze la bucătării, instalații de radioficare și telefonice, antene pentru radio, obloane rulante la dormitoare. Spălătoria și uscătoria au fost prevăzute la ultimul etaj, spre a evita instalații de apă în subsol și o refulare eventuală a apelor. S-a prevăzut la parter, pe lîngă cabina portarului, o încăpere pentru cărucioare și biciclete.

Fiecare apartament, chiar cele de o cameră, beneficiază de o terasă mare acoperită, care oferă un spațiu intim și în același timp bine delimitat și larg deschis în față. În scopul obținerii unui spațiu cît mai curat s-au evitat elementele aparente ale scheletului de beton armat în plafonul teraselor, iar pentru mărirea orizontului, parapetul de beton armat este redus sub înălțimea obișnuită.

Toate acestea au permis ca loggiile să fie tratate ca interioare, fiind zugrăvite în diverse culori și tonalități. Fațada este tratată în praf de piatră colorat, stropit și cu asize desenate în partea superioară, periat și cu rosturi adînci la parter.

Locatarii pot să se recreeze, atît în grădina din spatele blocului, cît și pe terasa generală superioară.

Forma regulată și indicii economici au favorizat aplicarea secțiunii tip și în alte ocazii, lucru sprijinit de institut, spre a se obține economii cît mai mari în proiectare. Astfel secțiunea tip a fost folosită și la blocul din strada Brezoianu nr. 54—56.

Arh. B. Gumușcian

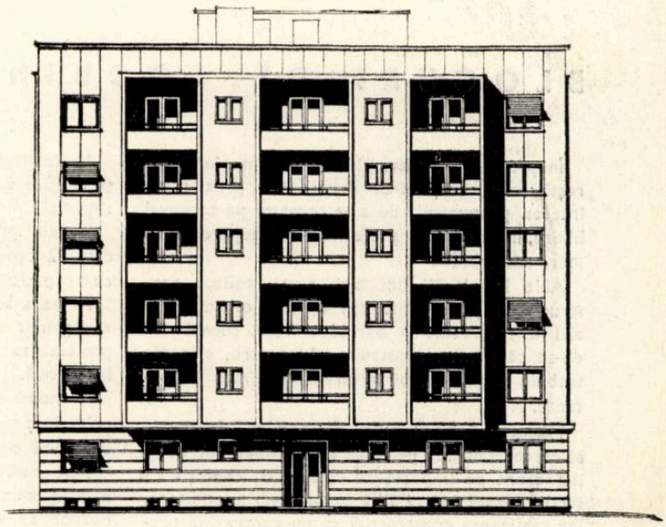

1

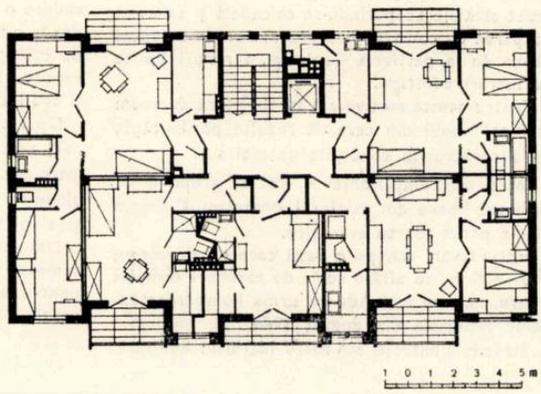

2

3

1. *Fațada spre șoseaua Ștefan cel Mare*
2. *Plan etaj curent*
3. *Vederea blocului de pe șoseaua Ștefan cel Mare*
4. *Plan de situație*

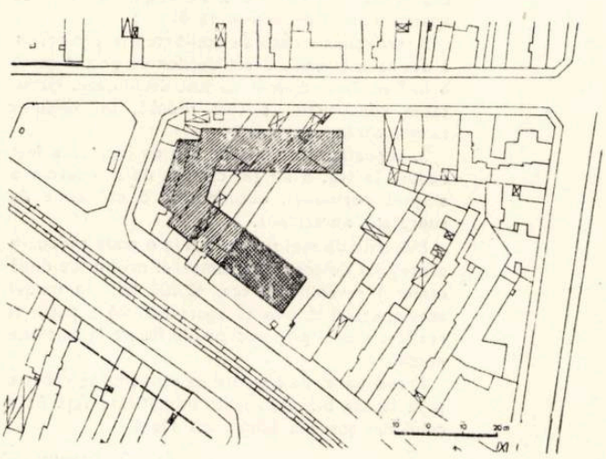

4

BLOCURI DE LOCUINȚE ÎN CARTIERUL BREZOIANU

În problema construcției de locuințe în București, mult timp s-au privit fără prea mare interes propunerile de a se construi pe terenuri libere, între calcane, preferîndu-se începerea unor mari ansambluri.

Abia în ultimii doi ani s-au realizat construcții și pe străzile din centrul orașului. Și aici a intervenit o oarecare frînă, considerîndu-se că pentru construirea în centru, clădirile trebuie amplasate pe arterele cele mai importante.

Proiectanții I.P.B. au susținut că este economic să se construiască pe orice teren liber din oraș, indiferent de importanța străzii, cu condiția ca strada respectivă să aibă toate dotările edilitare, iar realizarea construcției să nu contravină prevederilor planului de sistematizare.

În acest fel, fondurile se folosesc în întregime pentru construcțiile propriu-zise, se completează străzile acoperindu-se calcanele și se evită ocuparea cu construcții a rezervelor de terenuri libere de la periferia Capitalei, terenuri lipsite de lucrări edilitare.

Pentru aceste motive am început încă de acum trei ani studii din care să rezulte posibilitățile de a construi în condițiile de mai sus.

Între alte amplasamente, cel al grupului de terenuri libere din cartierul Brezoianu-Cișmigiu ni s-a părut foarte avantajos.

Într-adevăr, aci, pe o rază care nu depășește 300—400 m, se află o serie de terenuri complet libere, rămase astfel de pe urma bombardamentelor hitleriste din august 1944.

Străzile limitrofe au toate lucrările edilitare.

Regimul de construcție este bine determinat și înălțimea permisă, de 7—8 etaje, duce la o rațională folosire a terenurilor.

Studiul preliminar a dus la concluzia că pe cele 12 terenuri libere se pot construi blocuri cu o capacitate totală de 700—800 de apartamente.

Pe baza acestui studiu, în toamna anului 1957 am primit din partea S.P.C. comanda pentru proiectarea a patru blocuri, iar mai tîrziu pentru încă două.

În momentul de față sînt în curs de realizare primele patru blocuri și în curînd va începe și cel de-al cincilea.

Alte două blocuri urmează să intre în construcție încă în toamna acestui an și pentru restul terenurilor se vor elabora sarcinile de proiectare astfel ca execuția să poată începe în primăvara anului 1959.

La proiectarea acestor blocuri s-au avut în vedere o serie de principii de proiectare care au dus la o scădere din ce în ce mai mare a prețului de cost pe metru pătrat locuibil, precum și un raport cît mai bun între suprafața construită și cea locuibilă, fără a se sacrifica confortul.

De asemenea, s-a căutat o tratare arhitecturală unitară, atît între noile construcții, cît și între acestea și clădirile existente, unitatea realizîndu-se în special prin respectarea gabaritelor și a înălțimii și prin culorile folosite la fațade.

Din punct de vedere urbanistic, unele amplasamente au implicat o serie de studii, în special pentru soluționarea legăturii dintre cele două spații verzi: Cișmigiul și parcul Palatului Republicii.

Arh. N. Sburcu

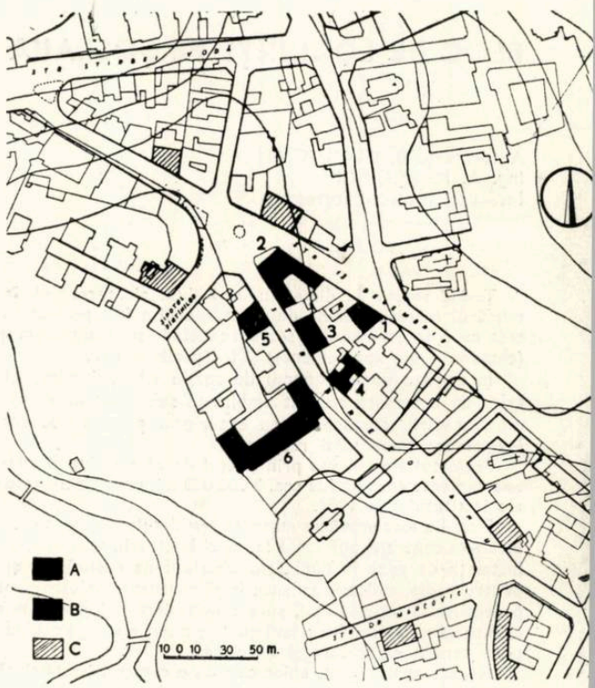

Plan de situație
1. Bloc proiectat de arh. S. Bercovici — 2. Bloc proiectat de arh. N. Sburcu — 3. Bloc proiectat de arh. B. Gumușcian — 4. Bloc proiectat de arh. N. Kepeș — 5. Bloc proiectat de arh. T. Elian
6. Bloc proiectat de arh. V. Simionescu.
A. Blocuri în curs de execuție.
B. Blocuri proiectate.
C. Blocuri posibile a fi construite fără dărîmări.

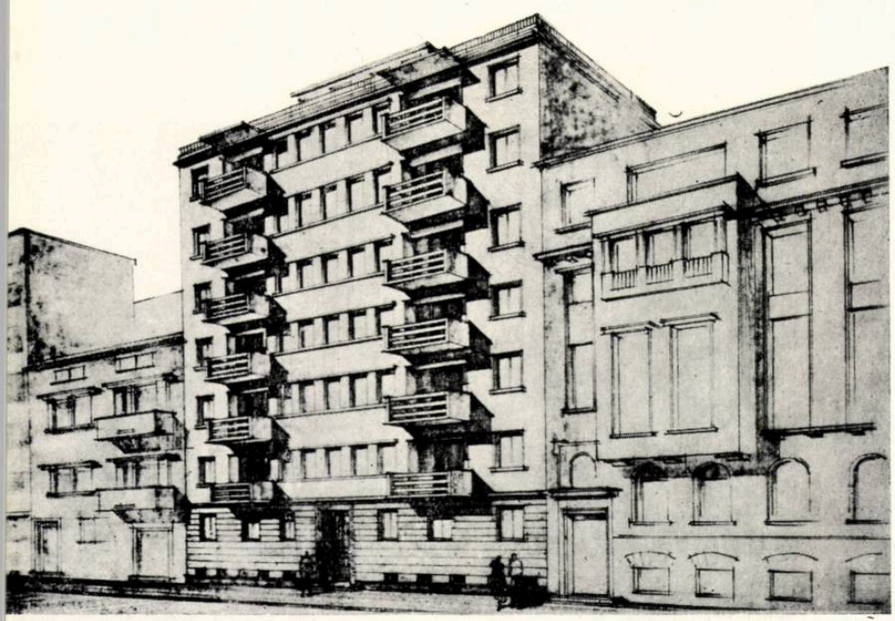

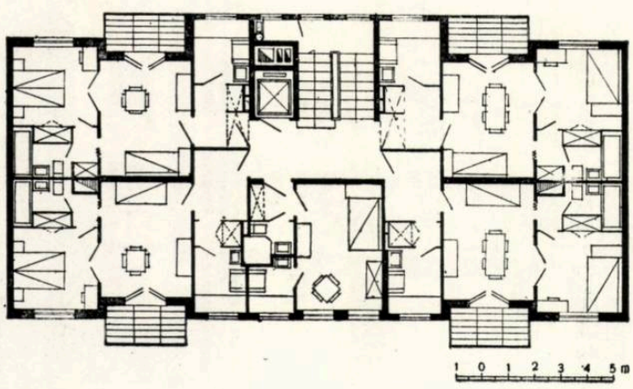

BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA BREZOIANU Nr. 54—56

Autor, arh. B. GUMUȘCIAN
Ing. D. FRIMU
Institutul Proiect-București

Inițial s-a prevăzut o aplicare întocmai a proiectului din șoseaua Ștefan cel Mare; pînă la urmă, acesta a fost complet refăcut din următoarele motive:

1. înălțimea la cornișe a blocurilor vecine a dus la mărirea numărului de etaje, numărul de apartamente ridicîndu-se la 35;

2. economia strictă de oțel-beton la proiectare a dus la reducerea deschiderilor de grindă de la 6 la 5 m. Bovindourile au fost desființate. Greutatea construcției a fost redusă, utilizîndu-se numai cărămidă găurită;

3. suprafața locuibilă pe cap de locatar a fost redusă la cca. 8 m² (în camera de zi doarme o singură persoană), obținîndu-se o economie de suprafață apreciabilă.

Măsurile de mai sus au dus la o nouă reducere a prețului de cost, apartamentul mediu (cu două camere) revenind la cca. 62.000 lei. În modul acesta, etajul în plus (5 apartamente) a putut fi realizat numai prin economiile făcute la celelalte niveluri.

Preocuparea de a se realiza economii se vădește și la fațada blocului, mult simplificată față de a celui din șoseaua Ștefan cel Mare.

Arh. B. Gumușcian

BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA BREZOIANU Nr. 60

Autor, arh. N. SBURCU
Ing. A. MARCOVICI
Institutul Proiect-București

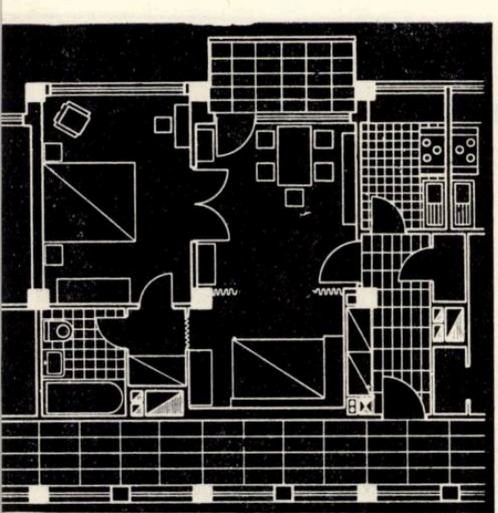

Detaliu de apartament cu 2 camere

Un teren trapezoidal, alungit și aproape simetric a sugerat de la început, proiectantului, o soluție simetrică, echilibrată, în V.

Programul cerea magazine la parter, de aceea s-a prevăzut folosirea întregului parter, inclusiv curtea de serviciu, drept un mare magazin alimentar, avînd accesele de serviciu și aprovizionarea asigurate prin pasaje spre ambele străzi. Pentru accesul în bloc s-a rezervat colțul, prevăzîndu-se un windfang, un vestibul cu o încăpere pentru portar și un depozit de cărucioare.

Etajele sînt deservite de o scară principală și două ascensoare.

În total, blocul are 62 de apartamente, din care: 13 apartamente de 1 cameră, 19 de 2 camere, 24 de 2 $^1/_2$ camere și 6 apartamente de 3 camere.

Etajele curente 1—6 conțin fiecare cîte 9 apartamente, din care: 1 cu o cameră, 3 cu 2 camere, 4 cu 2 $^1/_2$ camere și 1 cu 3 camere. Etajul 7 conține, pe lîngă 8 apartamente mici (7 cu 1 cameră și 1 cu 2 camere), o serie de anexe (spălătorii, uscătorii, vas de expansiune, motoarele ascensoarelor, amplificare de radio-televiziune).

La subsol, pe lîngă instalațiile de încălzire, hidrofor, crematoriu, s-a prevăzut un mare depozit pentru magazin, boxe pentru apartamente și un post de transformare cerut de IDEB.

Apartamentul tip folosit este cel cu două camere (cu o nișă în camera de zi), bucătărie, cămară, baie. Dulapurile pentru haine și mobilierul fix de bucătărie completează apartamentul, sporind confortul.

Fiecare apartament are o loggie.

Suprafața totală desfășurată este de 5.700 m². Capacitatea totală este de cca. 230 de locatari.

S-a prevăzut ca fațadele să se realizeze cu tencuială de terasit ușor colorat în două tonuri, înscriindu-se în arhitectura celorlalte blocuri proiectate de I.P.B. pe aceste străzi.

Arh. N. Sburcu

Plan etaj curent

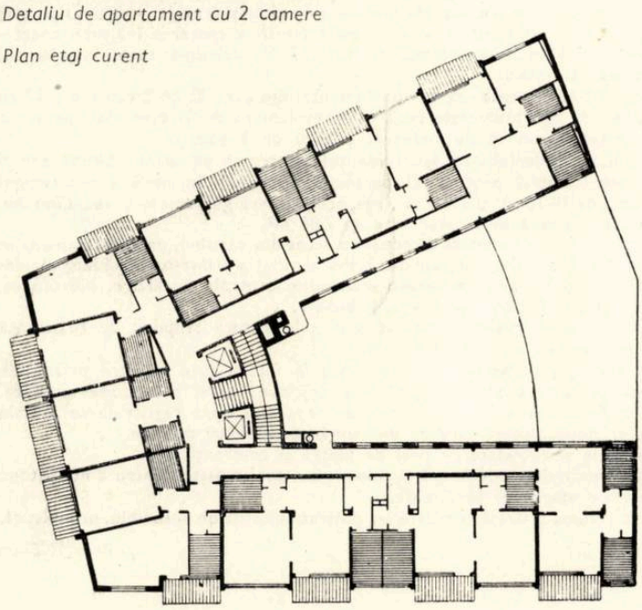

Plan parter
1. Intrare la locuințe—2. Portar—3. Cărucioare—4. Magazin — 5. Depozit de zi

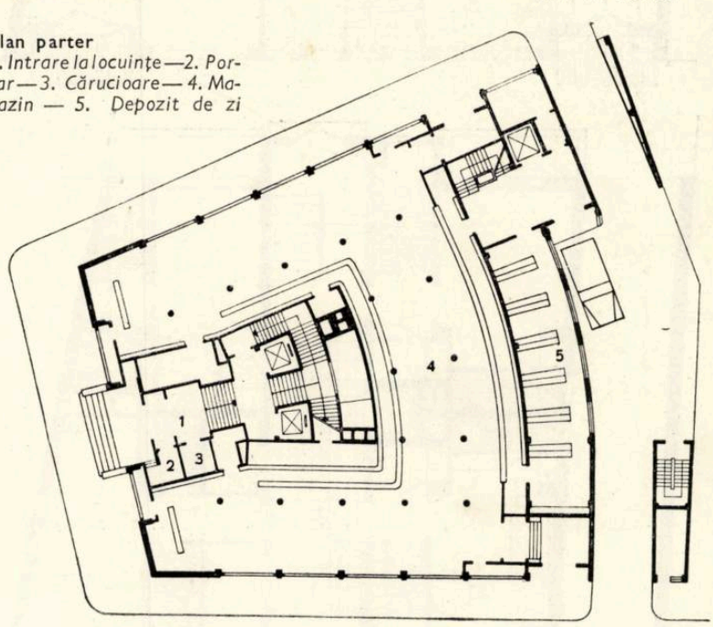

0 1 2 3 4 5 m

BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA 13 DECEMBRIE

Autor, arh. S. BERCOVICI
Colaborator, arh. I. MOSCU
Ing. A. MARCOVICI
Institutul Proiect-București

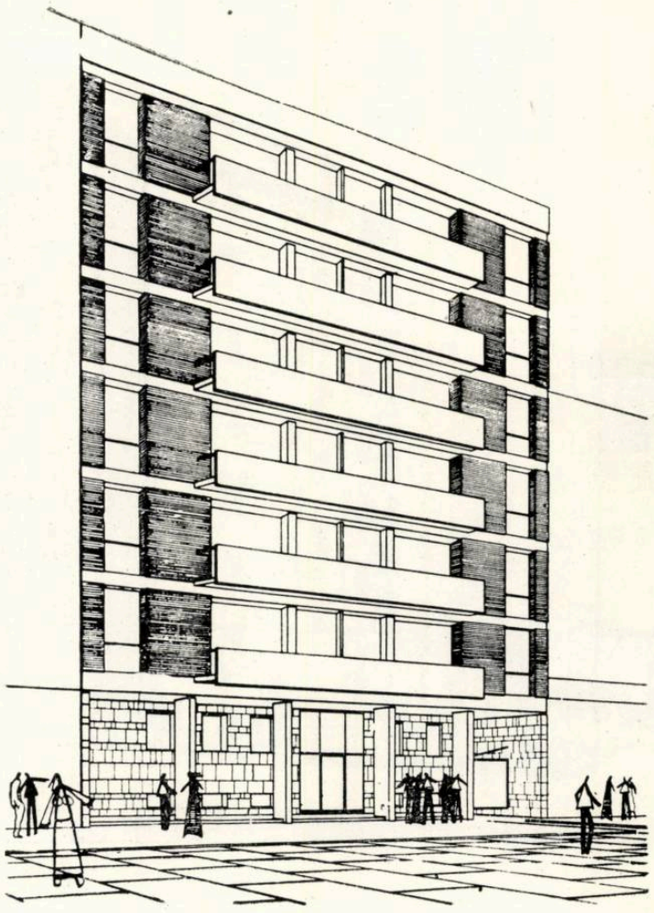

Imobilul va avea parter și 7 etaje (etajul 7 fiind retras). Dispunerea pe aliniere și adîncimi reduse permite o bună folosire a terenului și amenajarea curții, la care se poate ajunge și printr-o trecere de 3 m lățime.

Imobilul cuprinde 28 de apartamente, dintre care 13 cu 2 camere și 15 cu o cameră cu nișă.

Din studiul paralel a două soluții — una cu ziduri interioare transversale, perpendiculare pe alinierea spre strada 13 Decembrie și alta cu zidurile interioare paralele cu calcanele clădirilor — s-a găsit mai logică și mai economică cea din urmă. În prima soluție, cele 4 încăperi de la colț ar fi avut pereți neparaleli și regularizarea lor ar fi impus pierderea unor spații cu folosință îndoielnică. De asemenea, frontul spre curtea interioară ar fi format un unghi ascuțit cu calcanele învecinate. Suprafața construită ar fi întrecut cu 20% pe cea din soluția adoptată.

În soluția adoptată se propune dispunerea la fiecare nivel a 4 apartamente, 2 de cîte 2 camere și 2 de cîte o cameră cu nișă. Presupunîndu-se cîte 4 persoane la apartamentele de 2 camere și 3 persoane la celelalte, a rezultat o suprafață de cca. 32 m² și respectiv 24 m² (8 m² de persoană), care s-a căutat a fi respectată.

La apartamentele cu 2 camere, una dintre ele va fi utilizată și drept cameră de zi (avînd 20—21 m²).

Bucătăriile sînt grupate între ele. Ele beneficiază de luminare directă, dimensionarea lor făcîndu-se astfel ca la toate să se poată utiliza mobilier tip unic. Un mic oficiu tampon, cu dulap-cămară, separă bucătăriile de vestibul, permițînd la apartamentul de 2 camere și amplasarea unui frigider.

Băile, cuplate, au ventilație naturală printr-o ghenă larg dimensionată în care sînt grupate și instalațiile sanitare.

Tuturor apartamentelor li s-au prevăzut balcoane adînci și suficient de largi.

La parter, existența trecerii spre curtea interioară a impus schimbarea soluției de plan. S-au obținut 2 apartamente a $1\,^1/_2$ cameră și un mic aparta-

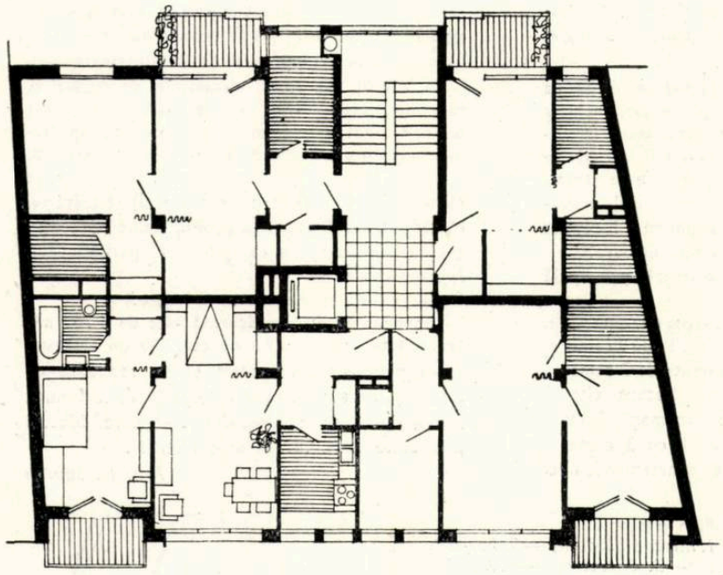

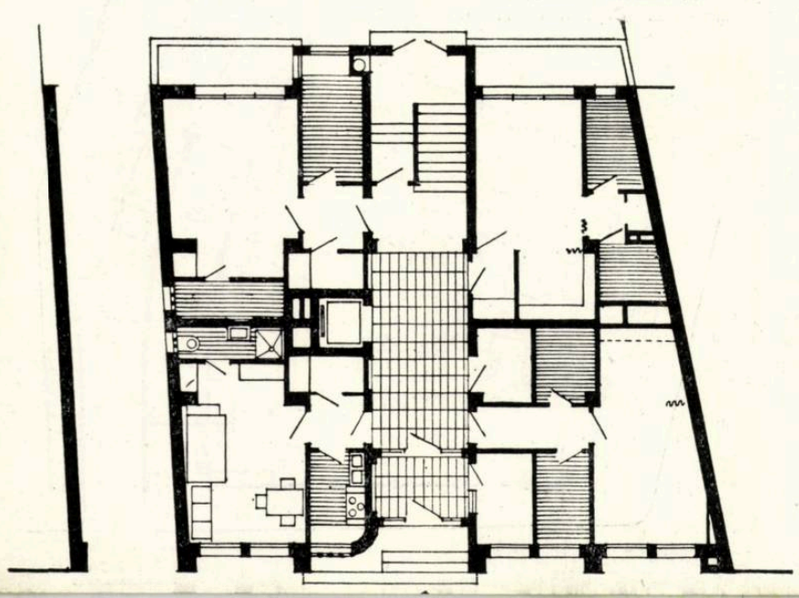

BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA BREZOIANU Nr. 55

Autor, arh. T. ELIAN;
Coautor, arh. V. SIMIONESCU
Ing. C. PÎSLĂRAȘU
Institutul Proiect-București

Blocul a fost proiectat pe un teren de formă trapezoidală, limitat între calcanele blocului de la nr. 53 (care are 7 etaje, ultimele două fiind retrase în gabarit) și blocul de la nr. 57 (cu parter și 3 etaje).

Prin temă se cerea realizarea unui număr maxim de apartamente, predominînd cele cu 2 camere, deci utilizarea optimă a terenului care prezenta dificultăți prin forma lui, eliminînd spațiile moarte și reducînd la minimum circulațiile. Regimul de construcție impunea retragerea în gabarit a ultimelor două etaje și continuarea cornișelor de la etajele 5, 6 și 7 ale blocului vecin (blocu nr. 53), pentru a se păstra în ansamblu un front de față de cît mai unitar.

În urma studiilor s-a realizat un bloc cu parter și 8 etaje — deci cu un etaj în plus față de cel alăturat, volum realizat prin micșorarea înălțimii apartamentelor la 2,90 m, față de blocul de la nr. 53, încadrîndu-se totuși în gabaritul determinat al străzii.

S-au obținut în total 35 de apartamente, din care 22 cu 2 camere și 13 cu 1 cameră. În apartamentele cu 2 camere, camera de zi este mai spațioasă, avînd prevăzut un spațiu rezervat pentru două paturi.

Astfel, considerîndu-se apartamentul pentru 4 persoane, blocul are o capacitate locuibilă pentru 113 persoane. Suprafața locuibilă a apartamentelor este de 16,10 m² și 31,13 m , respectiv pentru garsoniere și apartamente. Suprafața locuibilă pe locatar este de 7,88 m².

Bucătăriile sînt luminate direct și au acces din vestibul, unde este amenajat un dulap înzidit. Băile sînt cuplate, avînd ventilația printr-o ghenă larg dimensionată. În subsol sînt prevăzute instalațiile centrale (încălzire, hidrofoare, crematoriu), spălătoria, uscătoria și boxele.

Parterul este puternic marcat prin pilastratura stîlpilor de rezistență și printr-un bosaj cu rosturi adîncite.

Nivelurile superioare sînt exprimate în fațade prin registre orizontale limitate la extremități de loggii larg deschise, avînd balustrade metalice. Loggiile formează accente verticale de separație între registrele orizontale ale celor două blocuri care au un număr de niveluri diferite.

Fațadele sînt tratate cu praf de piatră și coloranți.

Elementele de modenatură și culorile au fost studiate pentru a nu distona cu cele ale blocurilor învecinate.

Prin volume și detalii similare s-a păstrat unitatea de ansamblu, urbanistică.

Arh. T. Elian

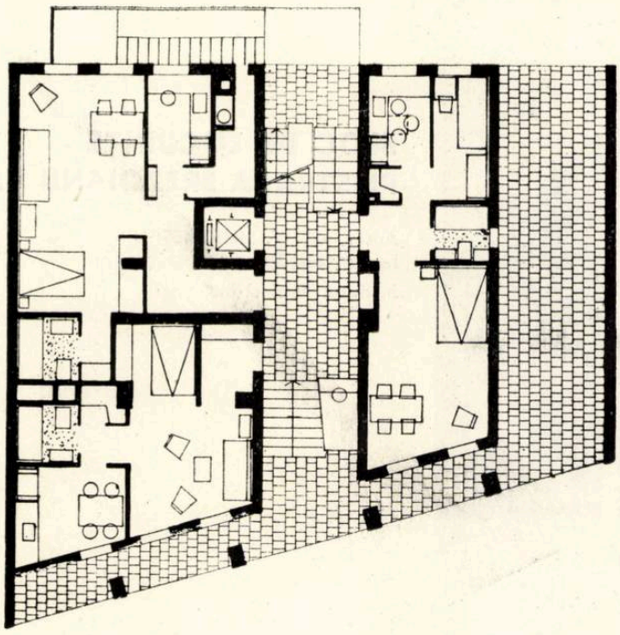

Plan parter

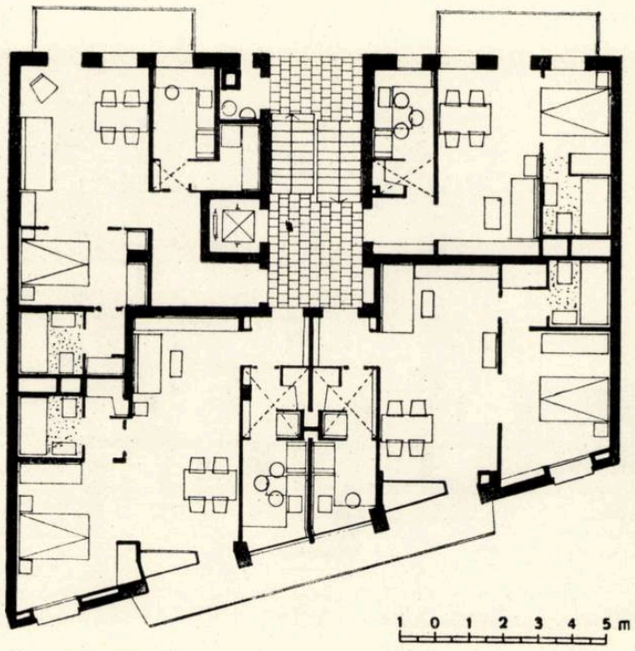

Plan etaj curent

ment de 2 camere. Subsolul cuprinde o încăpere pentru cărucioare, un mic garaj pentru biciclete şi motociclete (cu acces direct, în rampă, dinspre exterior), crematoriu şi boxe.

Ultimul etaj, retras de la aliniere şi de la calcanele vecine, cuprinde spălătorie, uscătorie, amplificare televiziune şi radio, precum şi un mic apartament de o cameră cu nişă. Terasa este accesibilă.

Faţada principală spre strada 13 Decembrie, tratată în cărămidă cu 3 goluri (avînd feţele aparente) şi praf de piatră, prezintă la parter o retragere, stîlpii principali fiind lăsaţi liberi în faţa zidului parterului. Aceasta permite o subliniere a primului nivel şi crearea unui puternic contrast faţă de nivelurile superioare cu balcoanele adînci şi cu pereţii laterali de cărămidă. Stîlpii aparenţi ai parterului vor fi placaţi cu plăci de mozaic colorat.

Spre curtea interioară se subliniază golul scării cu o fereastră simplă pe toată înălţimea ei; în dreptul camerelor de locuit sînt prevăzute balcoane adînci. Pereţii plini sînt, ca şi în faţadă, trataţi din cărămidă aparentă.

În camerele de locuit ale apartamentelor cu 2 camere se prevăd ferestre-vitrină spre balcoane (cu parapet de 60 cm, unde poate fi montată instalaţia de încălzire); această vitrină va fi tratată ca grădină de iarnă cuprinsă între două rînduri de ferestre simple, creînd o atmosferă mai veselă apartamentului, permiţînd în acelaşi timp şi regularizarea frontului spre strada 13 Decembrie.

Lucrările de rezistenţă au fost conduse de ing. A. Marcovici, iar cele de instalaţii de inginerii M. Enescu (sanitare), D. Deleanu (încălzire) şi C. Blidea (electrice).

Blocul, în curs de execuţie, urmează a fi predat la sfîrşitul anului 1958.

Arh. S. Bercovici

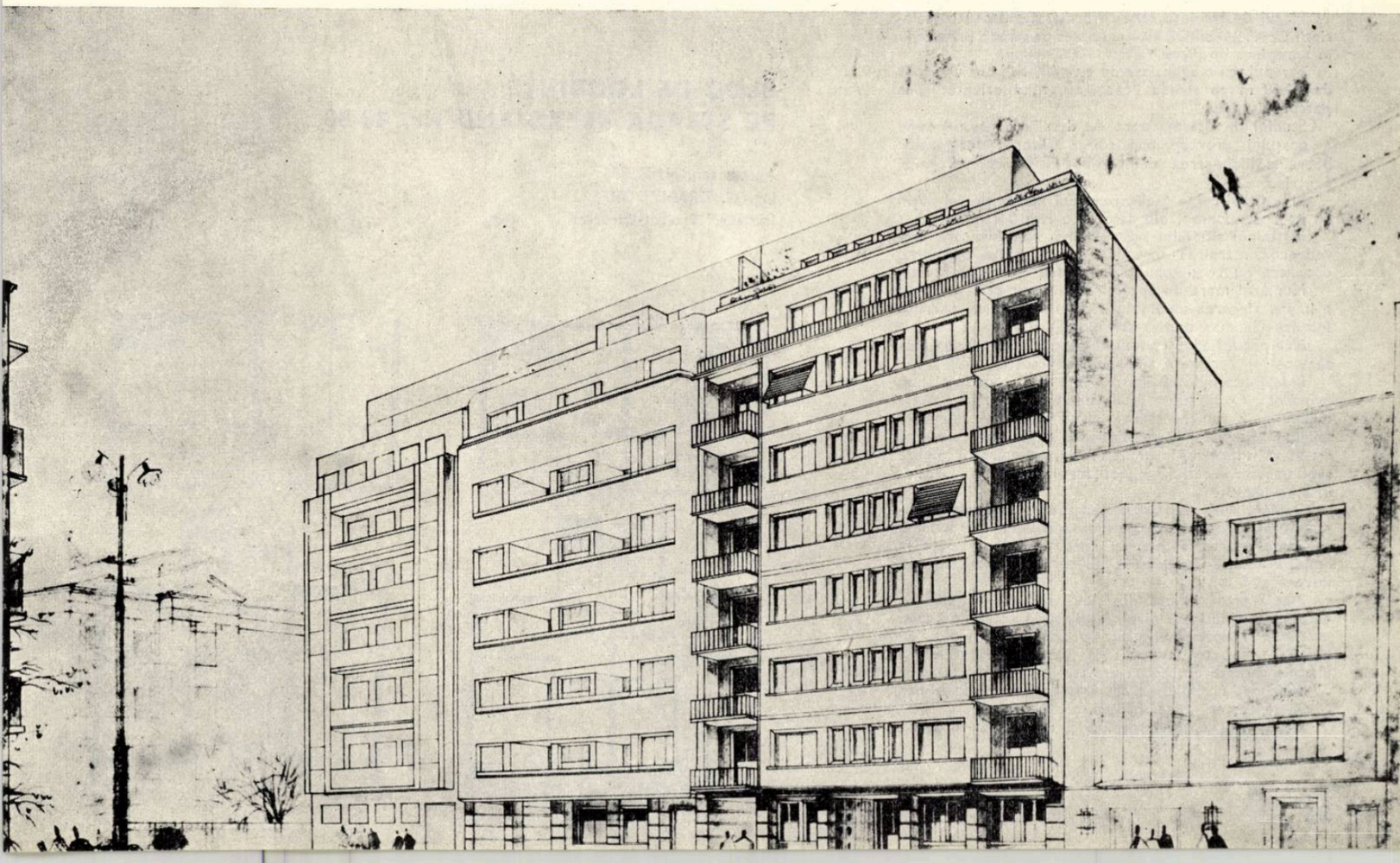

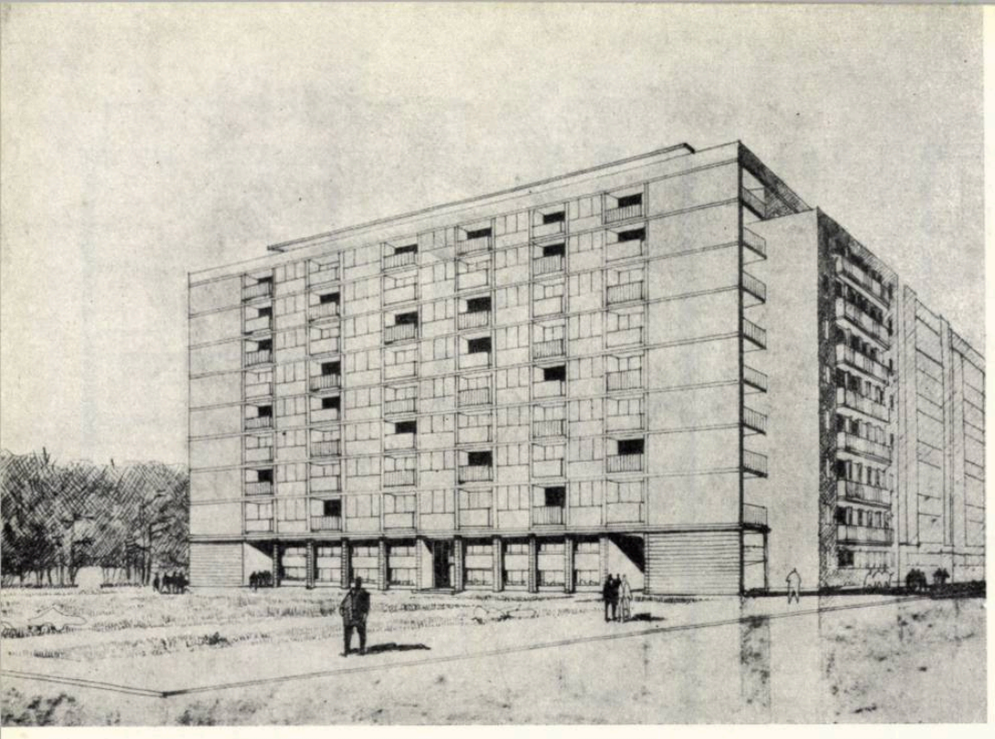

BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA BREZOIANU Nr. 47-49

Autor, arh. V. SIMIONESCU
Ing. C. PÎSLĂRAȘU
Institutul Proiect-București

1

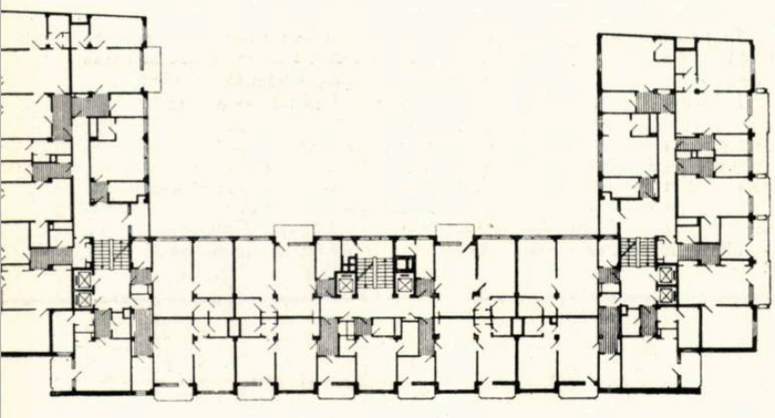

2

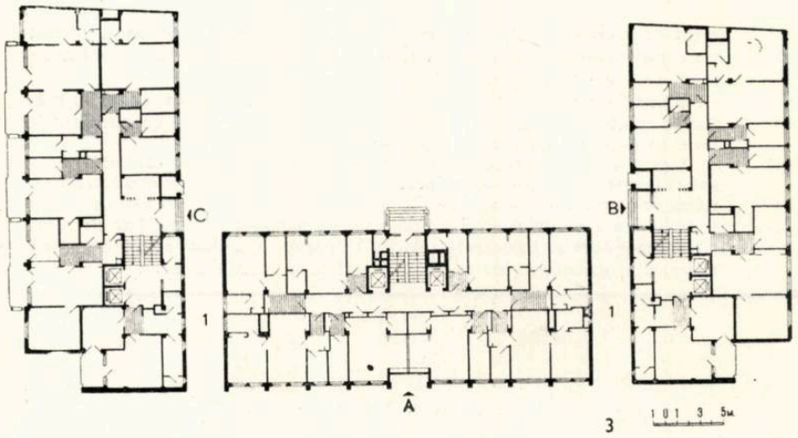

3

Blocul de locuințe care se construiește pentru salariații CENTROCOOP este amplasat pe strada Brezoianu în apropiere de piața Valter Mărăcineanu.

Terenul, cu o suprafață de cca. 400 m², are un front de 14,60 m pe strada Brezoianu, fiind orientat spre parcul Cișmigiu.

Studiul de sistematizare de detaliu a acestei zone a orașului prevede construirea tuturor terenurilor libere și închegarea unui front închis cu parter și 6 etaje.

Programul cerea realizarea unui număr de cel puțin 28 de apartamente, din care 4 cu cîte 3 camere.

În timpul studiului s-au eliminat soluțiile care prevedeau construirea terenului pe adîncime obișnuită, deoarece nu se puteau obține decît 18 apartamente.

Numărul mare de apartamente cerut prin program a impus alegerea unei soluții de plan care să permită folosirea la maximum a terenului.

Prin partiul adoptat s-au obținut în total 33 de apartamente și 2 camere suplimentare la etajul 7.

Blocul cuprinde: 4 apartamente cu 3 camere și hol, avînd cca. 47 m² suprafață locuibilă fiecare; 18 apartamente cu 2 camere și hol, avînd 34,00 m² suprafață locuibilă fiecare; 11 apartamente cu o cameră, avînd cca 20 m² suprafață locuibilă medie, precum și 2 camere suplimentare la etajul 7 al corpului dinspre str. 13 Decembrie, avînd 9—10 m².

Camerele de locuit sînt orientate spre sud-vest și nord-est; bucătăriile și băile sînt dispuse spre curțile de lumină.

Toate apartamentele, cu excepția celor situate la etajul 7 (etaj parțial) au loggii cu o suprafață variind între 4 și 7 m².

Blocul este compus din două corpuri de clădire, decalate cu jumătate nivel, legate prin scara de acces.

Sistemul constructiv este pe schelet monolit, cu timpane de beton armat spre proprietățile vecine și planșee turnate din beton armat.

Înălțimea nivelului curent este de 2,90 m, înălțimea liberă în cameră fiind 2,73 m.

Blocul are centrală termică și crematoriu propriu.

Arh. N. Kepeș

BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA BREZOIANU Nr. 48-50

Autor, arh. N. KEPEȘ
Ing. G. KRANZDORF
Institutul Proiect-București

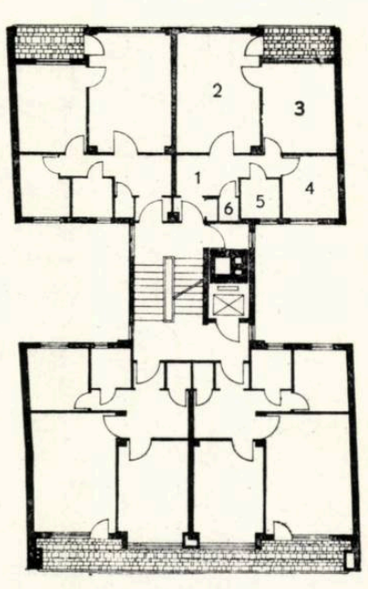

1

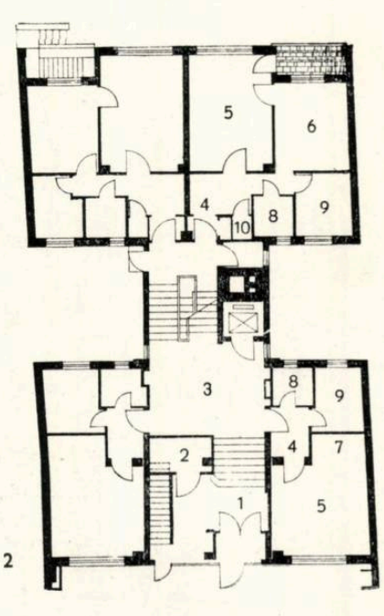

2

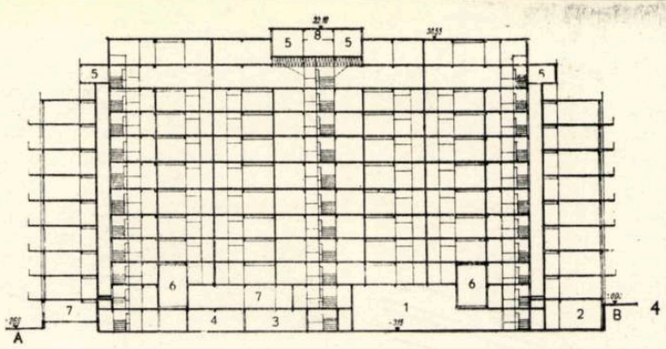

4

1. *Perspectivă*
2. *Plan etaj curent*
3. *Plan parter*
   A, B, C = intrări la locuințe — 1. Treceri acoperite
4. *Secție*
   1. Centrala termică — 2. Transformator 3. Crematoriu — 4. Hidrofoare — 5. Motor ascensor—6. Treceri acoperite—7. Locuințe la parter și ras-du-sol—8. Vas de expansiune
   A. Cota grădinii Cișmigiu — 2,69 m
   B. Cota străzii Brezoianu ± 0,00 m
5. *Detaliu de plan*
6. *Detaliu de plan*

Pe terenul din str. Brezoianu nr. 47—49, pe locul fostului teatru Liric, se construiește un bloc de locuințe care va acoperi calcanele blocului de la nr. 51 (atît cel dinspre stradă, cît și cel dinspre grădina Cișmigiu).

Cele două calcane au impus lungimea și lățimea clădirii; a fost impusă de asemenea și lățimea de 30 m pe str. Brezoianu, pentru ca noua construcție să se înscrie în planul viitor de sistematizare a acestei zone. Terenul este denivelat; grădina Cișmigiului este mai joasă cu 2,60 m decît strada, iar pînza apei freatice este foarte ridicată, la cca. —3,50 m față de stradă.

La proiectarea lucrării s-a ținut seama de toate aceste date, inclusiv factorul economic. Blocul are s + p + 9 etaje (din care 2 retrase) și 3 scări cuprinzînd 202 apartamente. Scara A de la corpul central are 5 apartamente pe etaj curent și deservește 12 niveluri. Scările B și C au spre Brezoianu și Cișmigiu cîte 8 apartamente la fiecare scară pe etaj curent, accesul la apartamente făcîndu-se de pe ambele paliere ale scării; ele deservesc 11 niveluri. La etajul 8, aceste 3 scări sînt legate printr-un culoar de legătură prin corpul A.

Astfel, planșeele corpurilor B și C sînt denivelate cu 1/2 rampă față de corpul central A, fapt care a dat posibilitatea prevederii celor două ganguri cerute de normele P.C.I., prin corpul A și care au înălțime după normă de 4,50 m.

Datorită denivelării terenului, subsolul corpului C spre Cișmigiu a devenit parter, prevăzîndu-se apartamente și în această porțiune.

Blocul are o suprafață construită pe etaj curent de 1350 m² și la fiecare etaj curent sînt cîte 21 de apartamente. Intrarea principală în bloc se face la ras-du-sol prin corpul A, unde se află un hol mai spațios, administrația, ghișeul portarului și locuința lui; la corpurile B și C, intrările sînt prin curte. La fiecare scară se află cîte două lifturi și un tub colector de gunoi. În bloc sînt cazate în total 830 de persoane.

Majoritatea apartamentelor au două camere și nișă, fiecare apartament avînd confortul necesar: bucătărie, baie, w.c., loggie sau balcon.

Sînt 10% apartamente cu 3 camere, 60% cu 2 1/2 camere și 30% cu 1 1/2 și 1 cameră.

Arhitectura este simplă, adoptă linia dreaptă și efectele de contrast între plin, gol și loggie, precum și pe acelea care reies din diferențele de culoare dintre tencuielile de pe osatura de beton armat și cele de pe zidării.

Structura construcției este constituită din cadre și planșee de beton armat monolit.

Clădirea este acoperită cu terase circulabile peste etajul 8 și necirculabile peste etajul 9.

Indicii obținuți sînt:

K_3 pe etaj curent	=	0,52
K_3 pe bloc	=	0,49
Cost pe metru pătrat locuibil (real)	=	1 790 lei
Costul real al apartamentului mediu	=	58 000 lei
Suprafață locuibilă pe locatar cazat	=	8,10 m².

Arh. V. Simionescu

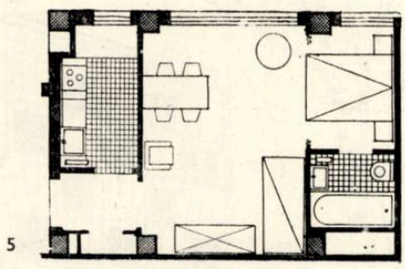
5

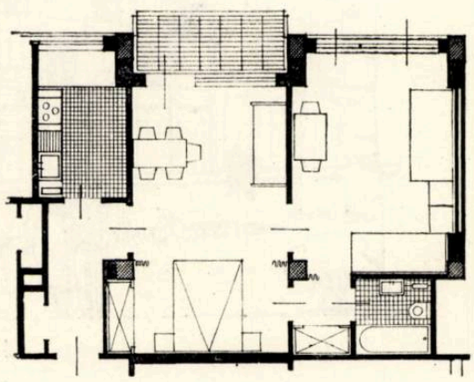
6

3

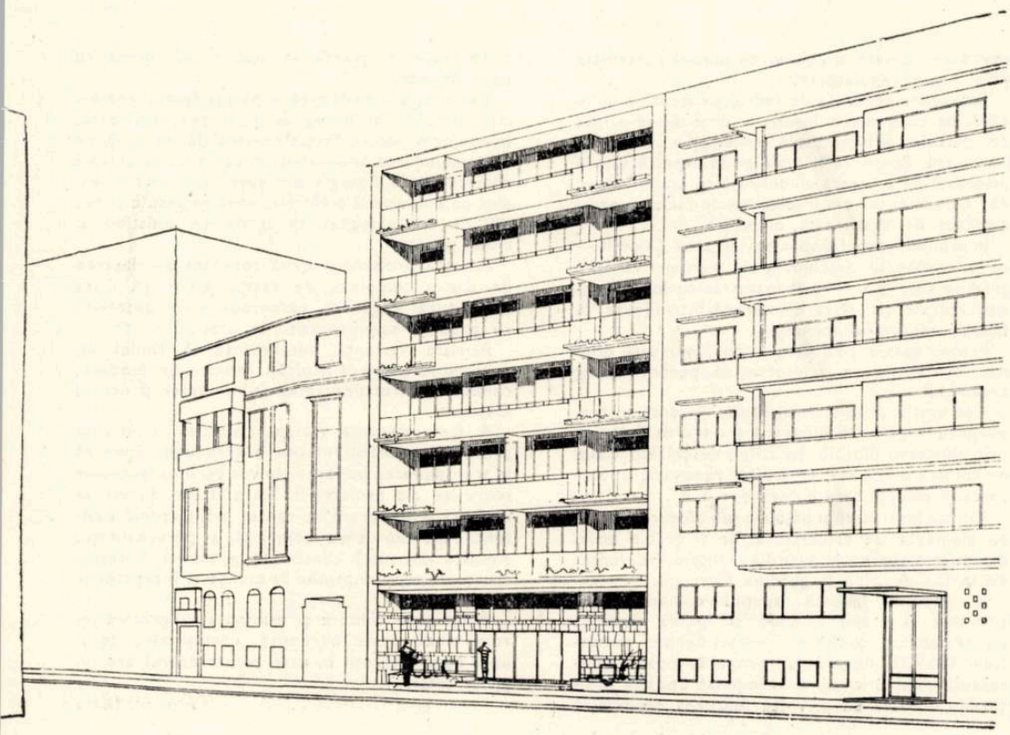

1. *Plan etaj curent*
   1. Vestibul—2. Cameră de zi — 3. Dormitor 4. Bucătărie — 5. Baie — 6. Cămară
2. *Plan parter*
   1. Intrare—2. Portar — 3. Hol— 4. Vestibul 5. Cameră de zi—6. Dormitor—7. Nișă de dormit—8. Baie—9. Bucătărie—10. Cămară
3. *Perspectivă de pe str. Brezoianu*
4. *Plan de situație*
   A. Bloc proiectat de arh. V. Simionescu
   B. Bloc proiectat de arh. N. Kepeș

4

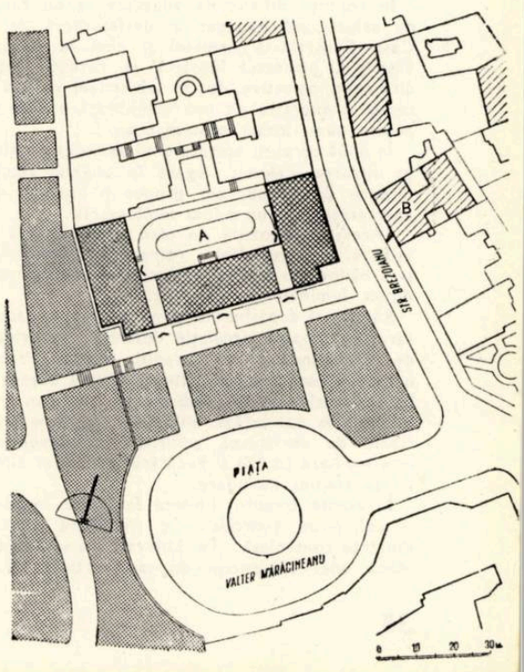

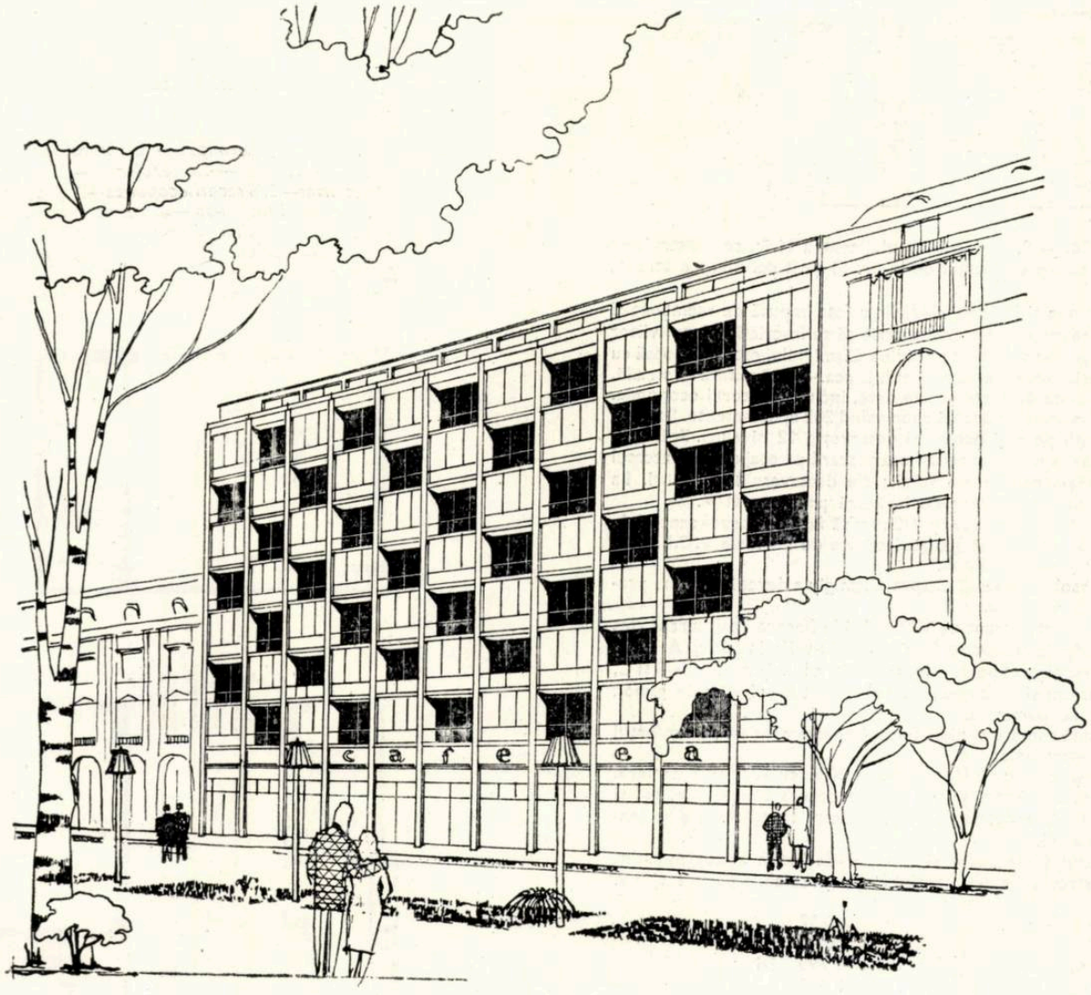

I

BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL 6 MARTIE Nr. 22

Autor, arh. M. DIMA
colaborator, arh. D. ȘTEFĂNESCU-GOANGĂ
Ing. C. RUVA
Institutul Proiect-București

Blocul din b-dul 6 Martie nr. 22 este amplasat între două clădiri cu înălțime de cornișă diferită, dublu orientat spre bulevard și spre intrarea Zalomit.

În condiții dificile de adaptare la un cadru de arhitectură existent în desfășurarea de la Casa Centrală a Armatei și pînă la grădina Cișmigiu, proiectul încearcă să răzbată peste dificultăți obiective, dar și subiective, spre a fi totuși o expresie cît mai echilibrată a ceea ce putem numi astăzi contemporan.

În două corpuri, așezate unul pe bulevard altul pe intrarea Zalomit, legate în unghiul ascuțit dinspre Brezoianu, am propus o înșiruire de apartamente pe un culoar semideschis.

Această dispoziție de plan este capabilă să asigure, printre altele, retragerea bucătăriilor și a băilor din fațadele principale spre interior, direct luminate și ventilate.

Rămîne să depășim un moment subiectiv, adaptarea la această circulație deschisă pe coridor, de altfel cunoscută și în tradiția noastră. Propunerea nu este originală, fiind întîlnită adesea și la alți vecini. Această dispoziție de plan, rar utilizată la noi astăzi, eliberează fațadele principale de servitutea golurilor cu dimensiuni intermediare (la băi și bucătării) sau chiar alternanța tramei modulare.

În aceste condiții, liniștea fațadelor îngăduie — cel puțin teoretic — o rezolvare plastică dinainte controlată. Pe bulevard am adoptat ideea unei compoziții dispuse vertical, cu o alternare ritmată a golului cu plinuri controlată prin trasee regulatoare.

Este ideea generată de cadrul existent pe bulevard, pe care mi-am însușit-o, dezbrăcînd-o însă de gățeala arhitecturală improprie astăzi și neunitară. Poate va fi prea aridă această fațadă orientată pe o arteră comercială cu trafic intens, dar nu am putut s-o înțeleg altfel decît cu acest caracter de austeritate măsurată.

În schimb, corpul dispus pe intrarea Zalomit — cu o norocoasă deschidere de perspectivă spre grădina Cișmigiu — va fi înzestrat cu loggii judicios așezate aici și care exprimă într-adevăr, în fațadă, caracterul locuinței.

Pentru parter s-au propus două variante diferite ca înțelegere arhitectonică pentru întreg ansamblul.

Cea dintîi, proprie institutului, încerca o străpungere largă între bulevard și intrarea Zalomit, prin ridicarea blocului pe stîlpi, deschizînd Casei de cultură maghiară, de curînd renovată, o perspectivă directă spre bulevard.

Curtea interioară și pasajele sub blocuri, tratate cu elemente de arhitectură, ar fi grăbit astfel descongestionarea bulevardului intens frecventat de la C.C.A. pînă la grădina Cișmigiu.

În această ipoteză, spațiul comercial era prevăzut la etajul I, unde se putea amenaja un restaurant conform dorinței Secției comerciale a S.P.C. Rezolvarea propusă, poate interesantă pentru oraș, a întîmpinat opoziții judicioase în ceea ce privește folosirea economică a terenului și pierderea unui nivel curent cu apartamente.

Varianta a II-a coboară la parter spațiul comercial, ocupînd în întregime și curtea interioară. În conformitate cu Secția comercială, se propune aici amenajarea unei cafenele, ca un fel de unitate comercială ce lipsește din specificul nostru mai ales pe bulevardul 6 Martie, unde se găsesc atîtea săli de cinematograf, în apropiere existînd și cîteva teatre.

Această propunere evită totodată amplasarea de anexe complexe de restaurant lîngă Casa de cultură maghiară, cafeneaua fiind deservită cu produse semipregătite în afară.

Această variantă, interesantă la rîndul ei, presupune cîteva dificultăți tehnice de fundare, cunoscînd structura terenului în acest punct al Capitalei.

A fost adoptată varianta a doua, triumfînd principiul folosirii intense a terenului. Sper că în transpunerea pe teren se vor verifica ipotezele teoretice ale proiectării. Ca plastică, doresc să realizez o integrare în cadrul arhitectonic existent, fără pierderea completă a personalității. Această disciplină consimțită poate va fi totuși creatoare, deși cuprinde în esența ei începuturile concesiilor.

Poate prin culoare și plasticitatea geometriei vom trece peste nereușită, condiționînd totul unei bune execuții în care constructorul are un aport total.

Arh. M. Dima

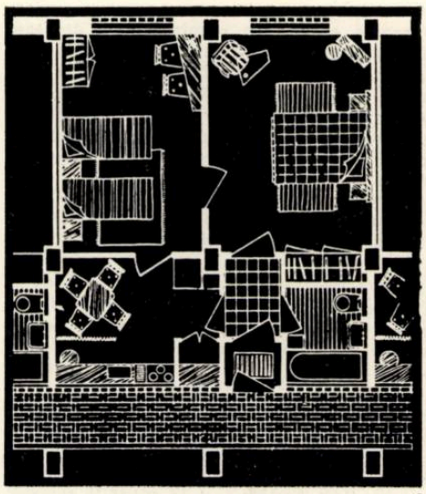

2

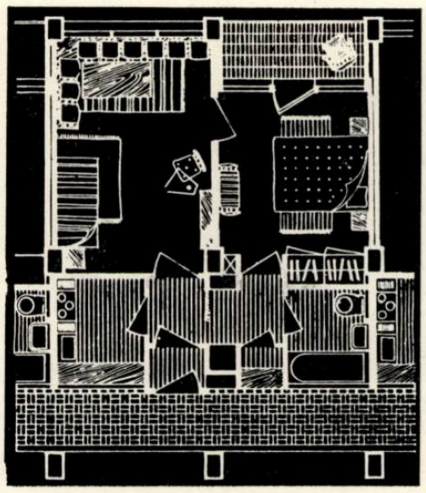

3

Indici

Total apartamente: 73, dintre care: 7 cu 3 camere, 56 cu două camere și 10 cu o cameră și jumătate.
Suprafața construită desfășurată: 7295 m².
Suprafața construită cafenea: 569 m². Cafeneaua are cca. 450 de locuri.
Înălțimea parterului: 5,50 m.
Înălțimea etajului curent: 2,90 m.
Suprafața locuibilă: 9,00 m²/locatar.
Suprafața construită: 18,00 m²/locatar.
K_3 real pe palier = 0,54
K_3 real pe bloc = 0,46

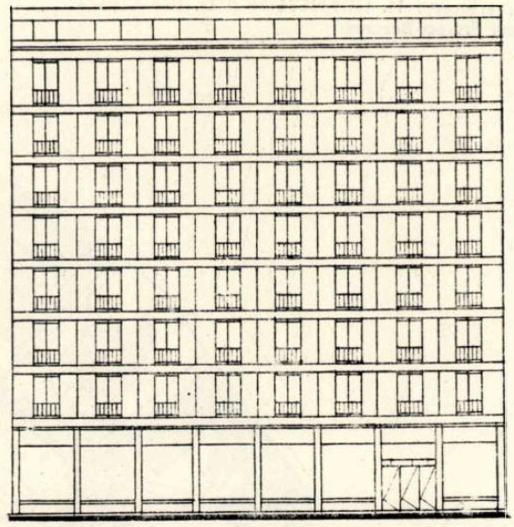

4

1. *Perspectivă de pe intrarea Zalomit*
2. *Detaliu de apartament cu 2 camere, din aripa de pe bd. 6 Martie*
3. *Detaliu de apartament cu 2 camere, din aripa de pe intrarea Zalomit*
4. *Fațada spre bd. 6 Martie*
5. *Plan parter*
   1. Intrare restaurant — 2. Vestiare — 3. Salon restaurant — 4. W.C. bărbați — 5. W.C. femei 6. Oficiu — 7-8. Preparări — 9. Cămări 10. Intrare de serviciu la restaurant — 11. Curte interioară — 12. Intrare la locuințe. — 13. Hol, scară și ascensoare
6. *Plan etaj curent*

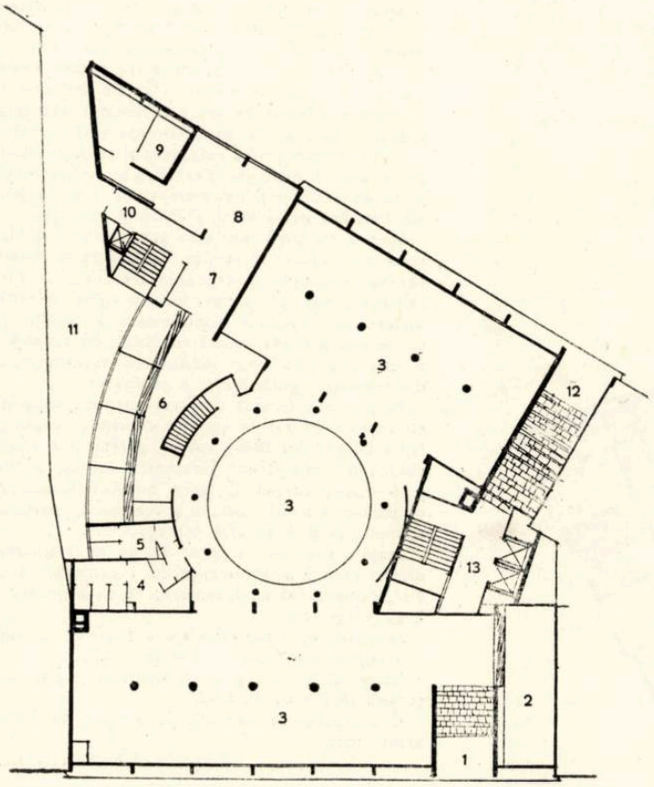

5

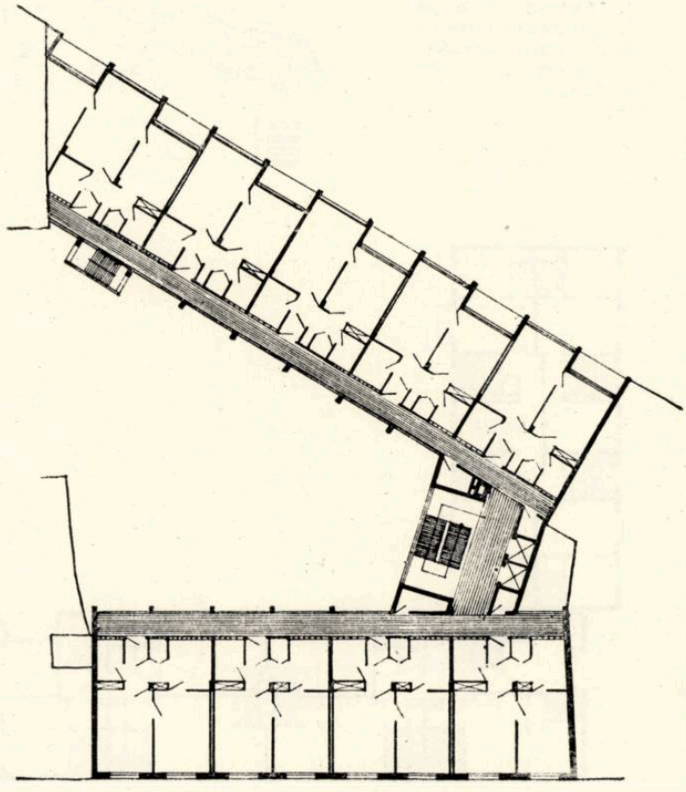

6

1 0 1 2 3 4 5m

Perspectivă

BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL 1848

Autori, arhitecții M. HORNSTEIN și D. IGNĂTESCU
Institutul Proiect-București

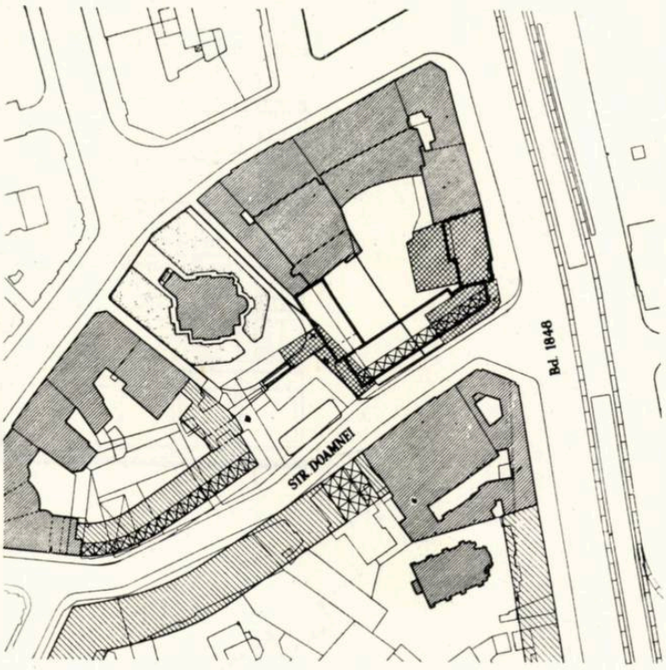

Plan de situație
1. *Construcții proiectate*
2. *Construcții existente*
3. *Construcții prevăzute a se extinde*
4. *Demolări*

Plan etaj curent

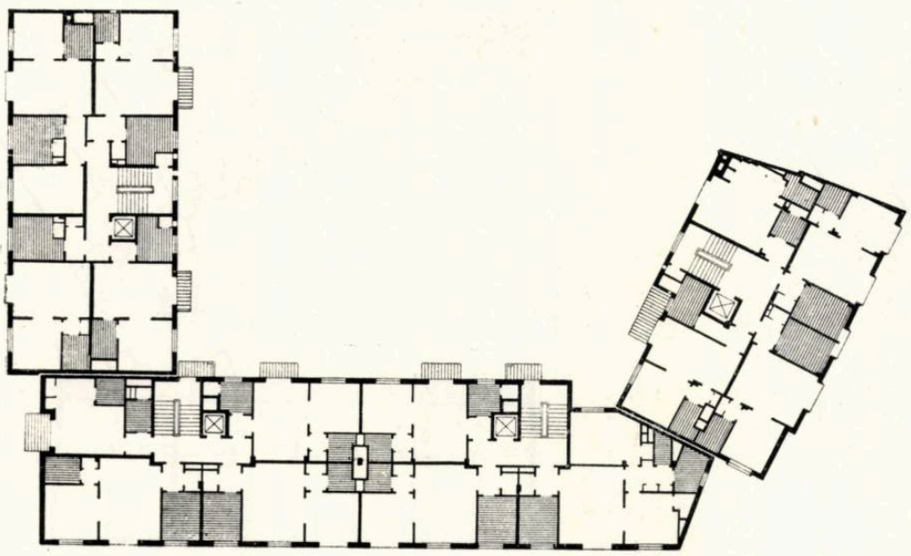

La elaborarea studiilor pentru acest proiect au apărut o serie de probleme care depășesc cadrul său și merită a fi examinate în sine.

Astfel, prezența în imediata apropiere a unei biserici care este decretată monument istoric și care în același timp este o remarcabilă operă de arhitectură (biserica Rusească) a ridicat problema modului cum o asemenea construcție trebuie să fie pusă în valoare.

Ca de obicei s-au emis păreri contradictorii, care au dus la ample discuții. În ceea ce ne privește, am considerat că biserica nu trebuie să fie înăbușită pe trei laturi de construcții care contrastează violent, atît ca volum, cît și ca aspect arhitectural. De aceea am pledat și am obținut ca ea să rămînă degajată spre strada Doamnei, înconjurată de un spațiu verde pe care să se profileze.

Considerăm că această soluție favorizează în același timp și aspectul general al străzii Doamnei, care altfel, avînd în vedere raportul între lățimea ei și înălțimea construcțiilor, ar fi apărut ca un canal îngust. Tot din cauza îngustimii străzii Doamnei s-a preconizat lărgirea ei la 14 m, iar la parterul construcțiilor de pe această latură, portice care să permită o degajare maximă a circulației.

O altă problemă mult dezbătută a fost aceea a magazinelor.

Dezvoltarea comerțului socialist necesită magazine mari, cu anexe largi. În centrul orașului, în cartierul său comercial, valoarea unor asemenea magazine este cu totul deosebită din punct de vedere al rentabilității; la aceasta se mai adaugă și faptul, care nu este de neglijat, că astfel de unități comerciale mari contribuie la înfrumusețarea orașului și la aspectul său urban.

Totuși sîntem puși în imposibilitate de a realiza magazine mari pentru că spațiul rezervat magazinelor rămîne cu totul insuficient, dat fiind că obiectul principal al construcției sînt locuințele și că tema acestora determină în mod riguros adîncimea blocului, amplasamentul acceselor la scări etc. Încercarea noastră de a corecta această deficiență prelungind magazinul în interiorul curții a fost respinsă în urma avizului organelor P.C.I. Credem că în această problemă ar trebui să se găsească soluții care să împace prevederile de securitate cu necesitățile economice și estetice ale orașului.

O a treia problemă pe care a ridicat-o proiectarea acestui bloc a fost aceea de a integra imobilul în ansamblul existent, din punct de vedere al volumelor și al plasticii. După studii laborioase am ajuns la concluzia că pentru fațada din bulevardul 1848 este necesar, pentru a se realiza un front mai liniștit pe această arteră, să repetăm aidoma ordonanța blocului existent, chiar dacă valoarea sa arhitecturală nu este deosebită. Această subordonare voită va crea în acest punct o anumită ordine și un efect de monumentalitate, în timp ce oricare altă soluție nu ar face decît să contribuie la accentuarea dezordinii.

Gabaritele blocului învecinat vor fi continuate, astfel încît calcanul existent să fie acoperit în întregime. Efectul de scară al acestor retrageri succesive va fi anulat printr-o copertină de beton care va acoperi prima retragere și se va prelungi peste blocul învecinat. Pentru a se realiza maximum de economii, palierele celor trei corpuri ale blocului au niveluri și înălțimi diferite.

Spre a nu știrbi unitatea arhitecturală a blocului prin aceste diferențe, s-a recurs la accentuarea separației dintre cele trei corpuri prin rezalite puternice, plinuri mari și culori diferite, astfel încît lipsa de continuitate a nivelurilor să nu poată fi remarcată; unitatea de ansamblu a fost realizată prin identitatea accentelor, a dimensiunilor golurilor și a profilaturii.

Blocul este format din trei corpuri, separate cu rosturi de tasare și care cuprind: corpul A (spre bulevardul 1848), subsol, parter și 9 etaje; corpul B (spre strada Doamnei), subsol, parter și 6 etaje; corpul C (spre biserica Rusească), cu parter la nivelul solului și 7 etaje. La parterul corpului A și B se află 4 magazine.

Etajele cuprind în total 99 de apartamente, dintre care 2 apartamente cu 1 cameră, 14 cu 1 $^1/_2$ cameră, 65 cu 2 camere, 16 cu 3 camere și 2 cu 4 camere.

Suprafața construită desfășurată este de 8 300 m².

Volumul construcției este de 25 000 m³.

Raportul între suprafața locuibilă și cea construită (K_3) este de 0,52.

Construcția se execută pe schelet de beton armat monolit.

Arh. M. Hornstein

BLOC ÎN PIAȚA KOGĂLNICEANU

Autor, arh. T. ELIAN
Colaboratori, arhitecții G. IAMANDI, V. FOTESCU
Ing. I. BERLEANU
Institutul Proiect-București

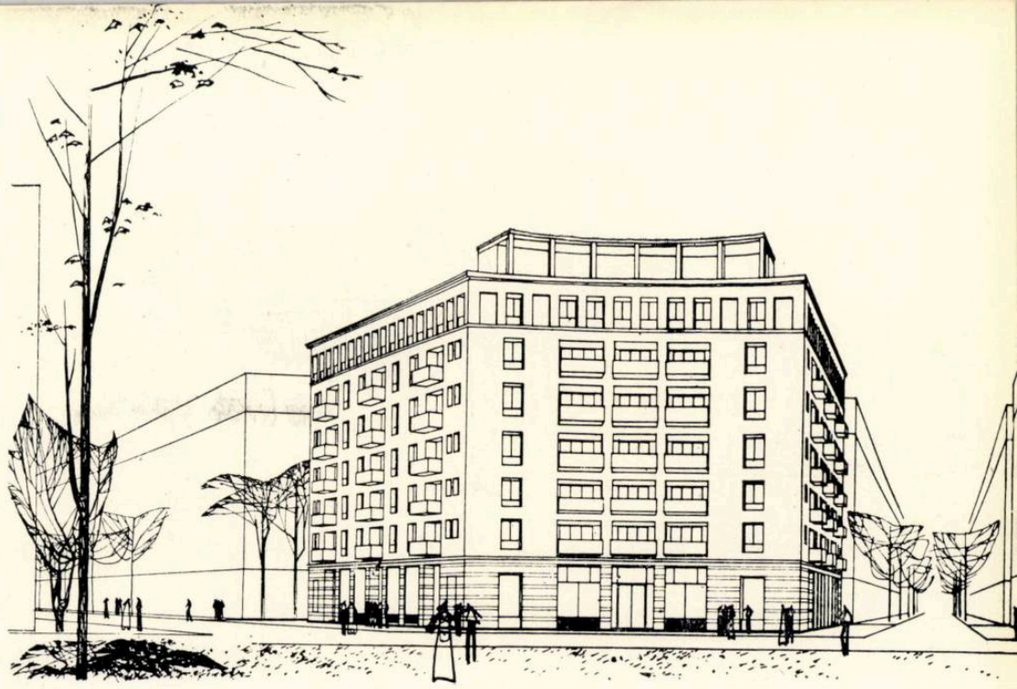

Perspectivă

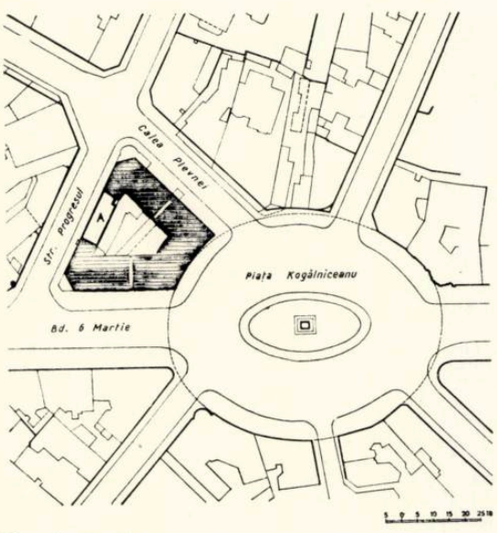

Plan de situație
A — Construcție existentă p + 3

Pe terenul cuprins între bulevardul 6 Martie, piața Kogălniceanu, calea Plevnei și strada Progresul s-a proiectat și este în curs de realizare un bloc de locuințe. Proiectul prevede construirea întregului perimetru al terenului, cu excepția unei părți din strada Progresul ocupată de o clădire cu 3 etaje, care, reprezentînd o investiție importantă, a fost menținută și înglobată în ansamblul studiat. Conform planului de sistematizare, clădirea se înscrie în conturul general al elipsei descrise de piața Kogălniceanu, iar pe calea Plevnei se retrage pentru a se realiza o distanță de 16 m între fațade. Regimul de construcție a impus parter și 6 etaje. Pe parcursul proiectării, la diferitele avizări s-a recomandat să se folosească în fațadă elemente de goluri formînd accente verticale, introducerea unei cornișe intermediare între etajele 5 și 6 și tratarea acestui ultim etaj ca un coronament al clădirii.

Avînd în vedere perspectiva oferită de bulevardul 6 Martie dinspre centru spre piața Kogălniceanu, s-a căutat a se pune în evidență un element central prin gruparea balcoanelor, formînd accentul vertical al fațadei. În axa acestui element central s-a studiat etajul 7 (parțial), care din punct de vedere funcțional cuprinde camera motoarelor ascensorului, camera vaselor de expansiune și accesul pe terasă. El formează și un element decorativ, care acuză capătul de perspectivă al bulevardului, fapt care a determinat, din punct de vedere plastic, să i se dea mai multă amploare prin supraînălțarea volumului și prin adăugarea unui portic cu acces pe terasă.

Blocul cuprinde la parter magazine, iar la etaje locuințe. În total sînt 90 de apartamente, dintre care 12 cu 3 camere, 60 cu 2 camere și 18 cu o cameră. Numărul locatarilor este de cca. 300.

Apartamentele au fost rezolvate avînd la bază schemele apartamentelor tip I.P.B., adaptate la forma neregulată a terenului. În apartamentele cu 2 și 3 camere, din vestibul se accede în camera de zi (care are și spațiu rezervat pentru un pat), legată ca circulație cu celelalte încăperi. Bucătăriile beneficiază de luminare directă și au acces din vestibul. Băile sînt grupate în jurul unor ghene de ventilație. Apartamentele au loggii sau balcoane.

Materialele folosite la lucrările de finisaj sînt tencuieli cu praf de piatră, și similipiatră cu coloranți. Parterul este tratat cu bosaje avînd rosturi orizontale, puternic marcate. Golurile au ancadramente prefabricate din beton armat cu praf de piatră; balustradele sînt metalice și parte din ele prevăzute cu sticlă armată.

Prin proporții de goluri și plinuri, prin modenatură și tonurile de culori ale tencuielilor, s-a urmărit încadrarea acestei clădiri, din punct de vedere plastic, în ansamblul urbanistic al pieței.

Arh. T. Elian

Plan parter

Plan etaj curent

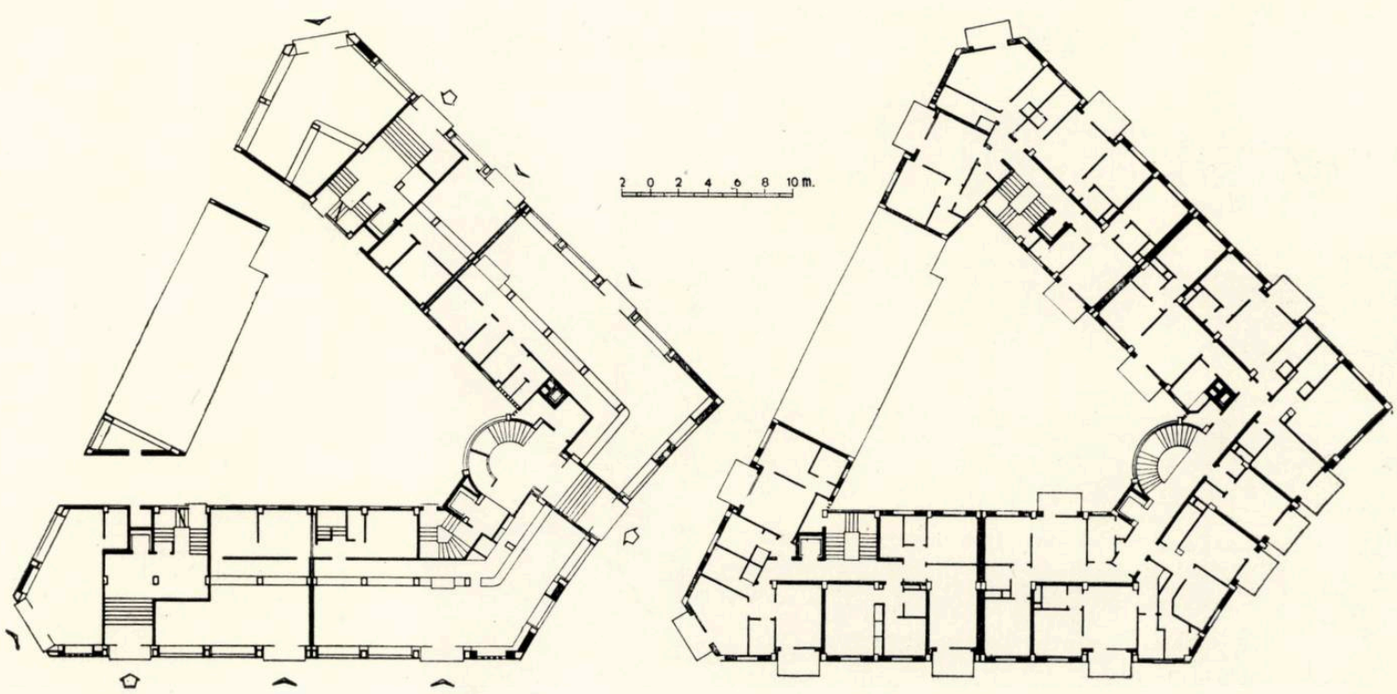

BLOC DE LOCUINȚE PE CALEA VICTORIEI Nr. 136

Autori, arhitecții MARGARETA PINCHIS
și MARTIN PINCHIS
Ing. Al. CIȘMIGIU
Institutul Proiect-București

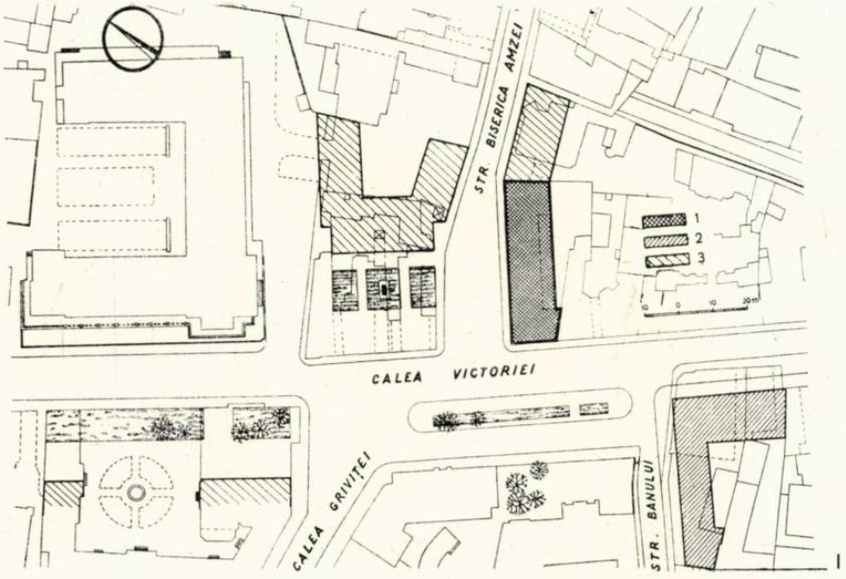

1

2

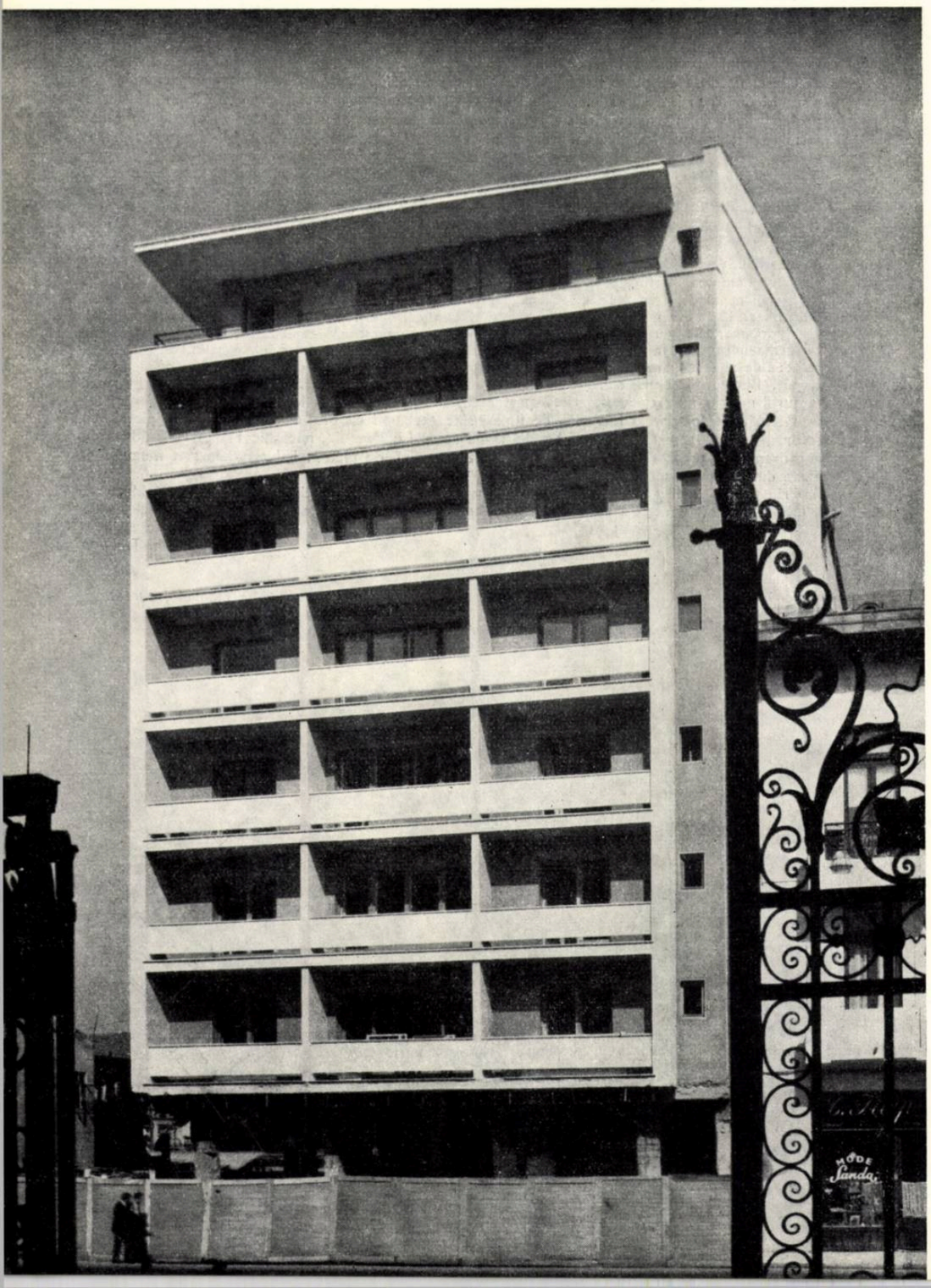

1. *Plan de situație*
   1. Construcție executată — 2. Construcții proiectate — 3. Propuneri
2. *Vederea blocului*
3. *Detaliu de apartament cu 3 camere*
4. *Vederea blocului*
5. *Plan etaj VII*
6. *Plan etaj curent*
7. *Plan parter*

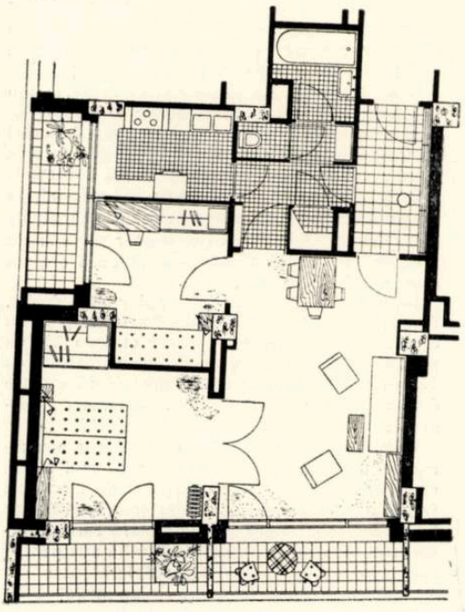

3

4

Pe un teren situat la intersecția dintre str. Biserica Amzei și calea Victoriei s-a construit un bloc de locuințe cu subsol și 7 niveluri, ultimul nivel fiind retras din gabarit. Blocul este deservit de două scări — cu cîte 4 apartamente la palier — legate între ele la parter și la etajul 7.

În total s-au realizat 58 de apartamente, din care 19 cu o cameră 27 cu două camere și 12 cu trei camere.

La parter, în afară de intrarea în bloc și accesul în curtea de serviciu s-au proiectat două magazine fără depozite. Principiul de proiectare adoptat pentru nivelul curent este realizarea majorității apartamentelor cu dublă orientare, dată fiind orientarea nord—nord—vest pe str. Amzei.

Fundațiile și parterul existent au obligat traveea de 4,15 m × 13,40 m între calcanele limită și la mică distanță de un calcan posterior. Cornișa a fost impusă la 22 m.

Blocul este dotat cu încălzire centrală cu gaze, instalație de gaze la bucătării, ventilații mecanice, două crematorii de gunoi, două ascensoare și monte-charge pentru introducerea mobilierului la terasele de serviciu.

Construcția s-a executat pe fundații izolate de beton monolit (grinzi, stîlpi și planșee turnate), cu zidărie de umplutură de cărămidă găurită și diatomit; acoperiș în terasă.

În ceea ce privește plastica fațadelor s-a căutat să se exprime o arhitectură structurală de bloc de locuințe, care prin volum, ritm, cornișă și anumite elemente simple de construcție să amintească unul dintre pereții pieței create în acest punct pe calea Victoriei, și anume acela format de clădirea C.S.P.

Deoarece majoritatea apartamentelor beneficiază de dublă orientare s-au putut amplasa în fațadele dinspre str. Biserica Amzei și calea Victoriei camere de locuit care, prin introducerea teraselor, au creat un ritm.

Structura a fost subliniată prin culoare, aplicată pe trei dintre elementele de construcție.

Materialul de finisaj al fațadelor este terasitul colorat; profilele sînt mozaicate.

INDICI

Suprafața construită (pe locatar) = 23,20 m²
Suprafața locuibilă (pe locatar) = 9 m²
Costul real pe apartament = 82 000 lei
Costul real pe m² locuibil = 2330 lei
K_3 real pe palier = 0,46
K_3 real pe bloc = 0,40

Arh. Margareta Pinchis

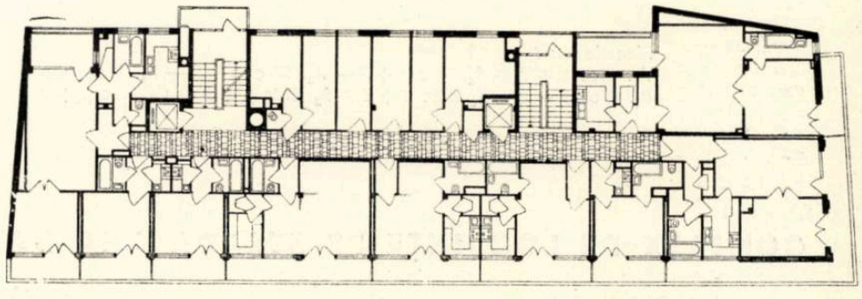

5

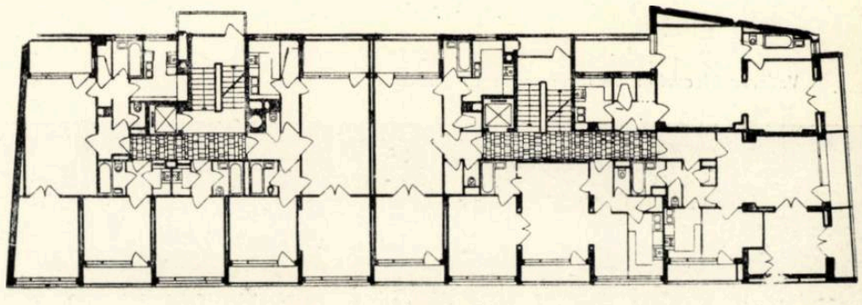

6

7

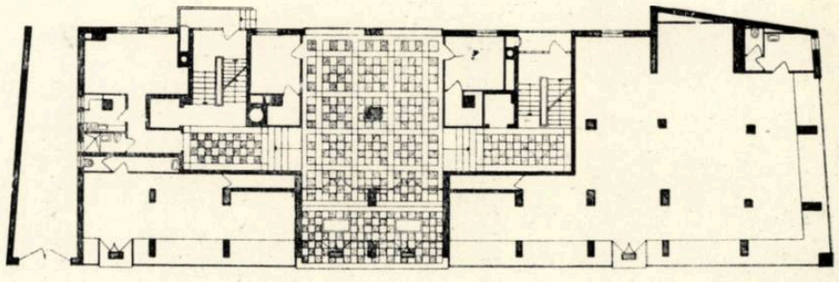

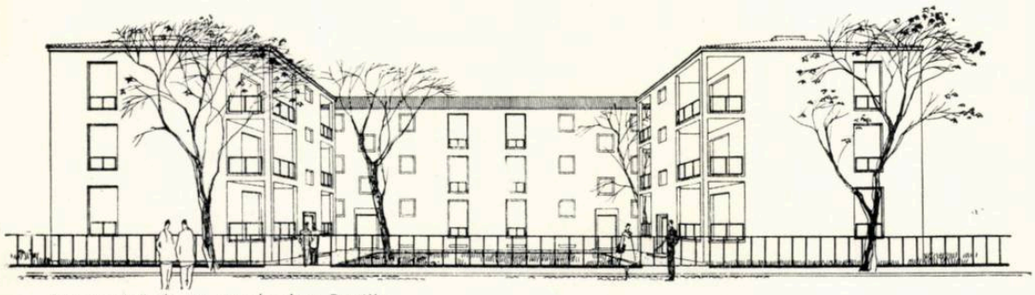

Perspectivă de pe strada Ana Davilla

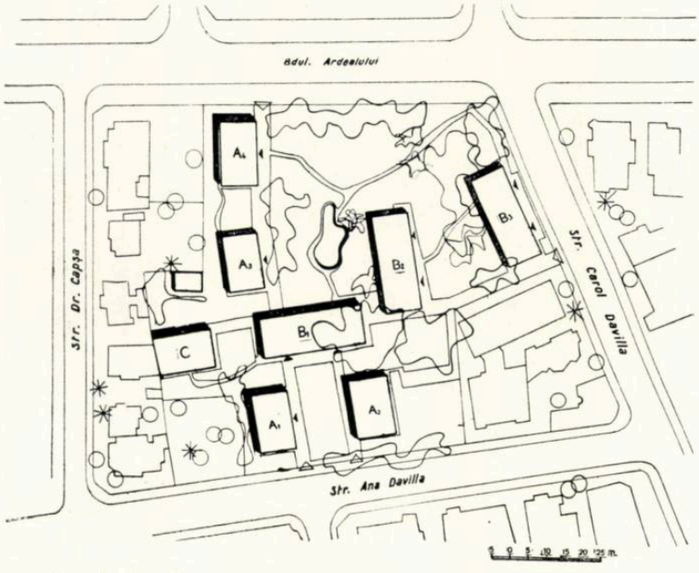

Plan de situație
A_1. Bloc p + 2 — A_2. Bloc p + 2 — A_3. Bloc p + 2 — A_4. Bloc p + 4
B_1. Bloc p + 2 — B_2. Bloc p + 2 — B_3. Bloc p + 2 — C_2. Bloc p + 2

COMPLEX DE LOCUINȚE PE STRADA ANA DAVILLA

Autor, arh. M. SLOMNESCU;
colaborator, arh. VL. ILIESCU
Ing. D. BADEA
Institutul Proiect-București

Vederea blocurilor de locuințe de pe strada Ana Davilla

În cartierul Cotroceni, în fața Facultății de Medicină, se află un teren mărginit de străzile Ana Davilla, Carol Davilla și bulevardul Petru Groza. Caracteristica acestui teren este bogata vegetație și frumusețea copacilor bătrîni.

Pe acest teren, proprietatea fabricii de confecții Gh. Gheorghiu-Dej, s-a construit un grup de locuințe, în regie, din fondul necentralizat al întreprinderii respective.

Sistematizarea este corespunzătoare condițiilor concrete ale terenului; am considerat că așezarea clădirilor trebuie subordonată vegetației, care astfel face parte integrantă din compoziție.

În conformitate cu tema dată de beneficiar s-au proiectat trei tipuri de locuințe: 4 blocuri au apartamente de 3 camere (A_1, A_2, A_3, A_4), 3 blocuri cu apartamente de 2 camere (B_1, B_2, B_3), și un bloc pentru celibatari cu apartamente de 1 cameră.

Secțiunile au fost proiectate tot în conformitate cu tema, care cerea ca nici o cameră să nu fie mai mică de 16 m². La baza acestor secțiuni stă proiectul tip 666_1 cu apartamente de 3 camere (autor, arh. M. Slomnescu).

Numărul total al apartamentelor este de 72, din care 12 cu 1 cameră, 36 cu 2 camere și 24 cu 3 camere; capacitatea de cazare este de 288 de persoane, considerîndu-se în apartamentul cu 1 cameră 2 persoane, în apartamentul cu 2 camere 4 persoane și în apartamentul cu 3 camere 5 persoane.

Proiectanții au urmărit în compunerea apartamentelor realizarea unui confort cît mai mare, reducerea la minimum a spațiilor de circulație (vestibule, coridoare etc.); în schimb, s-a realizat la fiecare apartament o loggie mare care deservește camera de zi și bucătăria, utilă atît pentru recreație, cît și pentru gospodărie.

Apartamentele cu 3 camere se compun dintr-un mic vestibul, din care se accede în camera de zi, camera copiilor și bucătărie; baia este plasată astfel ca să aibă acces din toate trei camerele. În degajamentul băii a fost proiectat și un dulap în perete.

Apartamentul cu 2 camere se compune dintr-un vestibul din care se accede la baie, bucătărie și la cele două camere, care sînt astfel decomandate, deși comunică între ele. La aceste apartamente, bucătăria are 13 m², putîndu-se lua și masa în ea.

Blocul cu apartamente de 1 cameră este un tronson transformat din blocul cu apartamente de 2 camere. Apartamentele, grupate cîte 4 la scară, au 1 cameră de 16 m² cu un vestibul, baie și o bucătărie mică de 5 m².

În ceea ce privește plastica fațadelor s-a urmărit în primul rînd un aspect primitor și vesel, un aspect de locuință, mai ales că se găsesc într-un cartier de vile față de care nu trebuie să facă notă discordantă.

Prin realizarea loggiilor care domină fațada s-a făcut o întrepătrundere a arhitecturii cu natura, caracteristică arhitecturii românești în special de la sate (pridvoarele și prispele).

Costul unui apartament de 3 camere este de 67 000 lei după deviz.

Lucrările pe șantier au început în aprilie 1957; la 1 mai 1958 s-au dat în folosință primele 3 blocuri (A_1, A_2 și B_1), alte 3 blocuri (A_3, A_4 și B_2) fiind în stadiul de finisaj, iar ultimele două în execuție.

Datorită excepționalei organizări a șantierului de către beneficiar, construcțiile s-au executat într-un ritm rapid. Numai prin buna gospodărire a șantierului, prin manipularea cu grijă a materialelor de construcție, prin păstrarea și întrebuințarea lor rațională s-au putut face economii de aproape 10 000 lei la apartament. Un factor care a venit în ajutorul bunei execuții a fost și colaborarea strînsă dintre șantier și proiectare.

Spațiul rămas liber între blocuri va fi amenajat pentru circulație, curți de serviciu, precum și o grădină cu plantații de arbuști, flori, cu alei de dale și o oglindă de apă.

Curțile de serviciu sînt plasate în imediata apropiere a străzii, separate de grădină printr-un zid pe care se vor planta plante agățătoare.

Ansamblul este în directă legătură cu strada, avînd numai un gard mic de beton de 50 cm pentru delimitarea proprietății; în felul acesta, face parte integrantă din cartierul Cotroceni, plin de parcuri și grădini bogat plantate.

Arh. M. Slomnescu

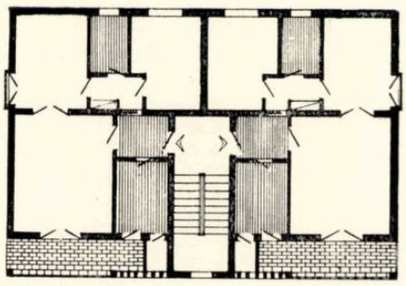

Bloc A — Plan etaj curent

Vederea unui bloc A

Vederea unui bloc A

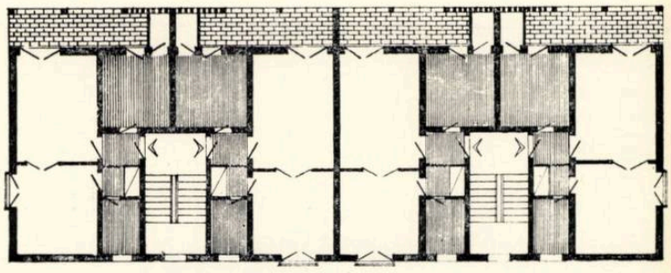

Bloc B — Plan etaj curent

Vederea unui bloc B

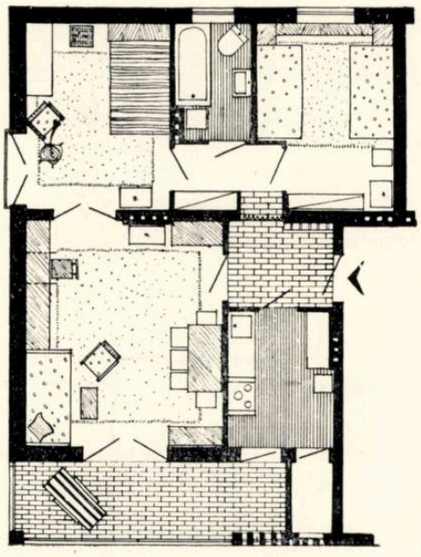

Bloc A — Detaliu de apartament cu 3 camere

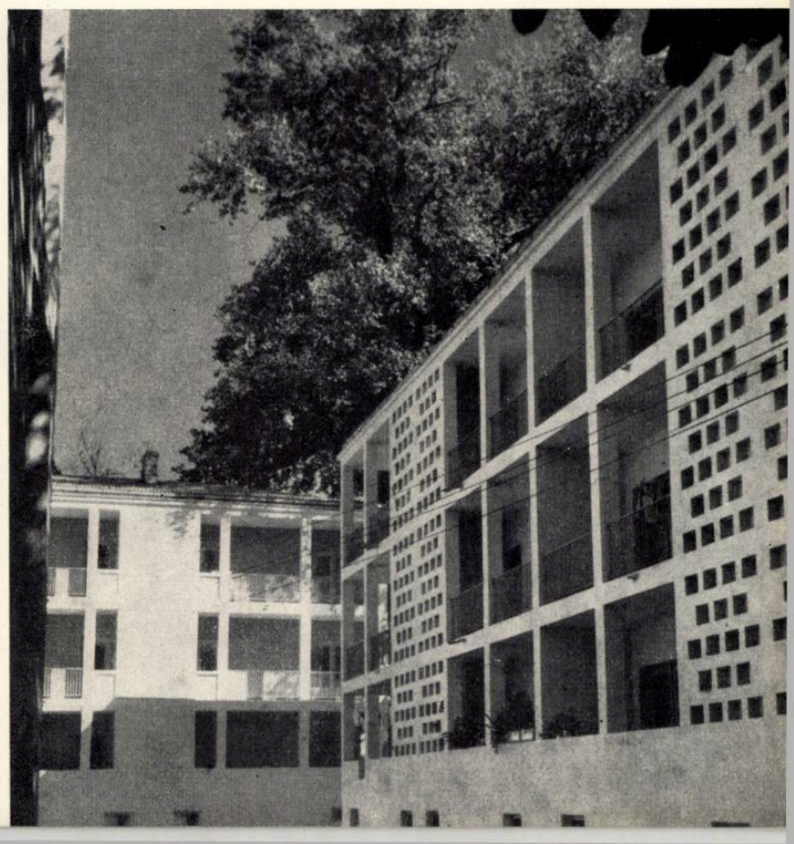

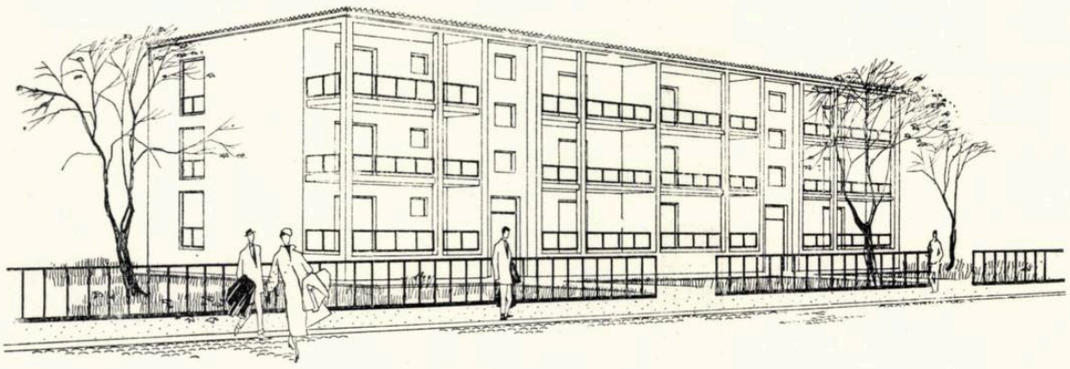

Bloc B_3 — Perspectivă de pe strada Carol Davilla

Bloc B_3 — Plan etaj curent

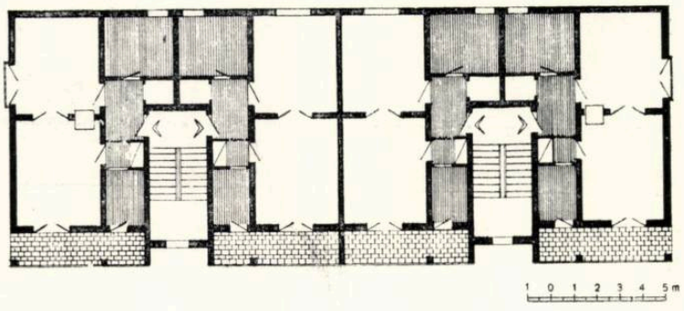

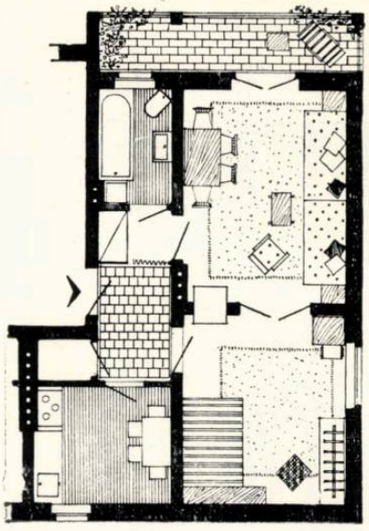

Bloc B_3 — Detaliu de apartament cu 2 camere

LOCUINȚE PE STRADA ION SCORȚARU

Autor, arh. M. SLOMNESCU
Ing. D. BADEA
Institutul Proiect-București

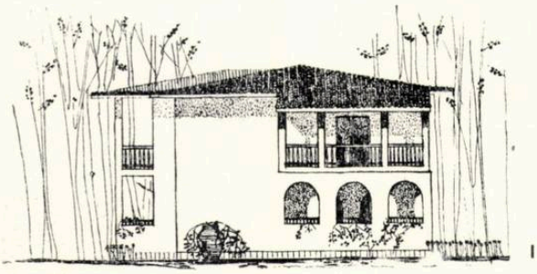

1

1. *Fațada principală*
2. *Vederea blocului*
3. *Fațada laterală cu intrarea*
4. *Plan etaj*

Pentru salariații Monetăriei Statului s-a proiectat o locuință cu parter și un etaj, cu apartamente de 2 și 3 camere, utilizînd tipul din ansamblul de locuințe de pe strada Ana Davilla.

Tronsonul are 3 apartamente la scară, unul cu 2 camere și două cu 3 camere, fiecare deservit de o loggie spațioasă.

Interesantă la acest proiect este proiectarea scării de acces într-o loggie liberă pe două niveluri, din care se accede la toate apartamentele. Ca plastică, această soluție rezolvă o proporție frumoasă între plin și gol.

La fațadele laterale, loggiile sînt scoase cu 50 cm în consolă, dînd fațadei mai mult relief.

Acoperișul este cu olane și astereală.

2

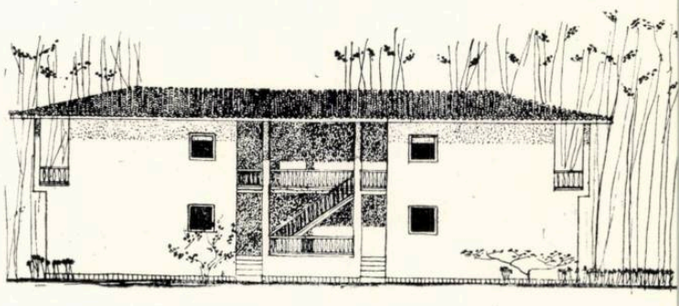

3

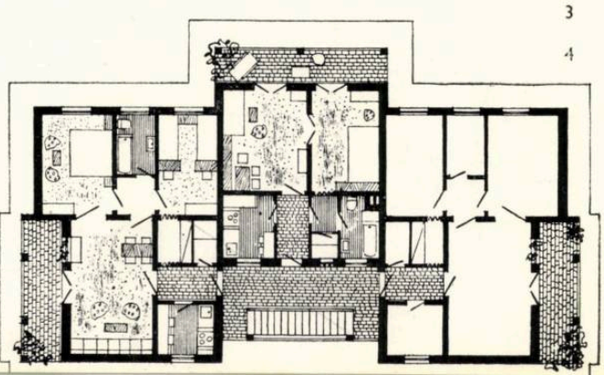

4

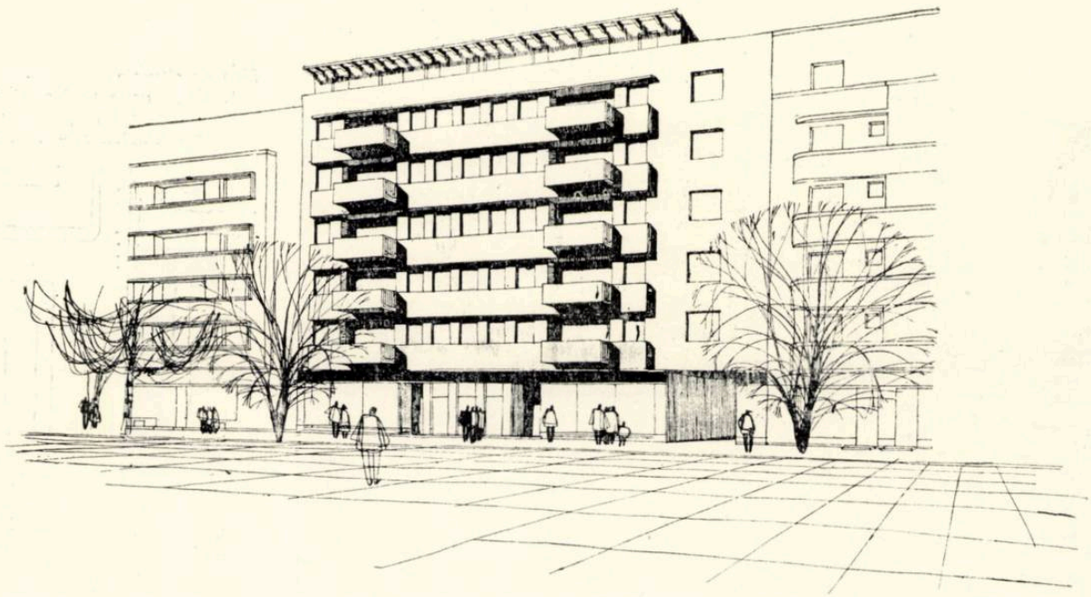

Perspectivă de pe b-dul Gh. Duca

BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL ING. GH. DUCA Nr. 4

Autor, arh. G. MULARIDIS
Ing. M. BALGIU
Institutul Proiect-București

Pe terenul situat pe b-dul Gh. Duca nr. 4 se execută un bloc de locuințe cu parter și 6 etaje.

El păstrează înălțimea la cornișă a blocului existent de la nr. 2, de care este necesar să se lege organic pentru a crea împreună cu acesta și cu celelalte construcții învecinate un front unitar de construcție. Acest lucru a fost posibil proiectînd etajul 6 retras cu 2 m de la fațadă și dînd înălțimi corespunzătoare etajelor.

Noua construcție se va executa pe baza unei secțiuni noi, compusă din 5 apartamente la scară: 3 apartamente de cîte 2 camere, un apartament de 1 cameră și unul de 3 camere.

S-a reușit să se obțină apartamente ieftine și confortabile, costul unui apartament mediu real fiind de 60 500 lei, iar al unui metru pătrat locuibil, de 1292 lei.

Coeficientul de locuibilitate (K_3) pe etaj curent este de 0,52, iar pe bloc de 0,49, ceea ce demonstrează că s-a putut obține, printr-un studiu amănunțit, o secțiune foarte economică, nu numai din punct de vedere al prețului de cost, ci și al utilizării raționale a suprafeței construite, atît pe etaj curent, cît și pe bloc.

Construcția proiectată cuprinde în total 29 de apartamente, din care: 5 apartamente cu 1 cameră, 19 apartamente cu 2 camere, 5 apartamente cu 3 camere; numărul de persoane ce pot fi cazate este de 109.

La parter, construcția are 2 magazine.

La proiectarea noii secțiuni, una dintre dificultățile cele mai mari a fost legătura cu blocul de la nr. 2.

Acest bloc, avînd ferestre în calcan, a impus limitarea noii construcții la o lungime de 23,07 m, pentru a nu se apropia prea mult de ferestrele apartamentelor vecine, lipsindu-le de luminozitatea necesară. Totodată, însă, pentru realizarea unui front continuu de-a lungul b-dului Gh. Duca a fost necesară o legătură organică între cele două construcții. Acest lucru a putut fi realizat printr-un corp de legătură de 4,69 m lățime, compus la parter dintr-un gang de trecere, servind atît pentru aprovizionarea magazinelor, cît și pentru accesul în interiorul cvartalului, iar la etajele superioare, dintr-o cameră de locuit.

Apartamentul curent este compus dintr-o cameră de zi de 18,37 m², un dormitor de 10,34 m², o bucătărie ce variază între 7,20 și 8,58 m², o cămară, baie, dulap-debara; cel cu 3 camere, din două dormitoare, ambele decomandate față de camera de baie printr-un degajament, o cameră de zi și anexele respective (baie, bucătărie, cămară, debara).

Garsoniera se compune dintr-o cameră de 15,24 m² cu chicinetă și grup sanitar (w.c., lavabou, duș).

Construcția se execută din schelet de beton armat și va fi prevăzută cu instalații de încălzire centrală alimentate de o centrală termică ce se va executa în imediata apropiere, pe calea Griviței nr. 134—138.

În ceea ce privește plastica fațadei noului bloc, s-a încercat să se realizeze o unitate arhitectonică a frontului de pe b-dul Gh. Duca, printr-o arhitectură simplă, tratată în linii orizontale, care să se lege armonios de cea a clădirilor existente vecine.

Arh. G. Mularidis

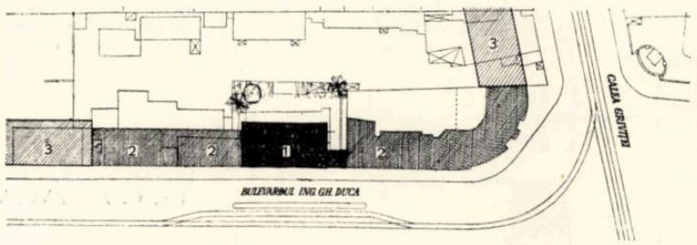

Plan de situație
1. Blocul de locuințe în construcție — 2. Construcții existente — 3. Construcții propuse

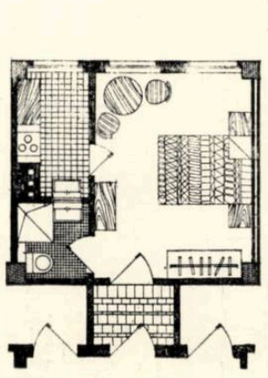

Detaliu de garsonieră

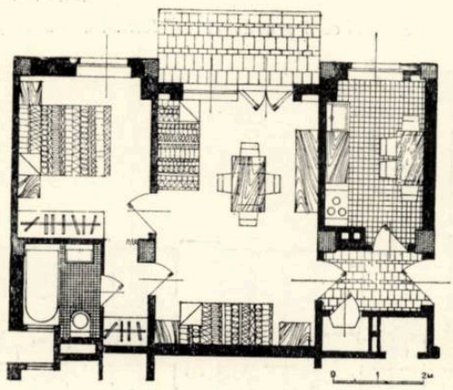

Detaliu de apartament cu două camere

Plan etaj curent
1. Vestibul — 2. Cameră de zi — 3. Dormitor — 4. Baie — 5. Degajament
6. Bucătărie — 7. Cămară — 8. Debara

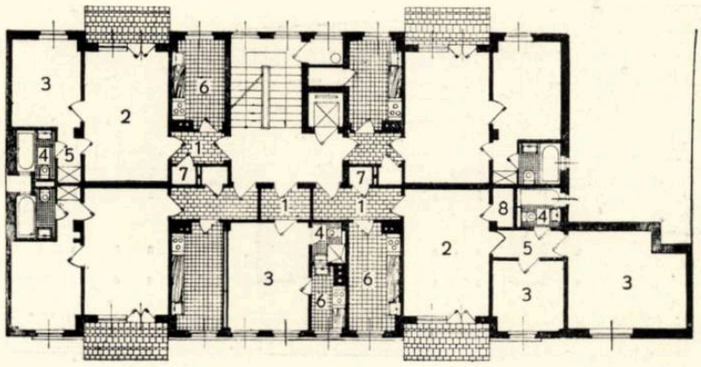

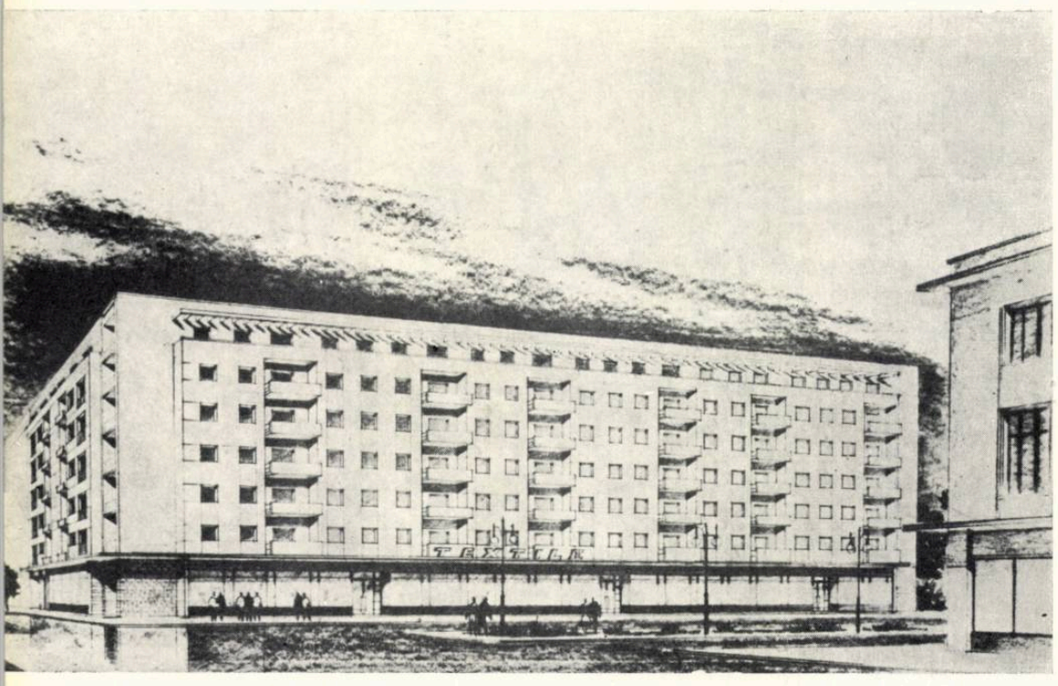

Perspectivă

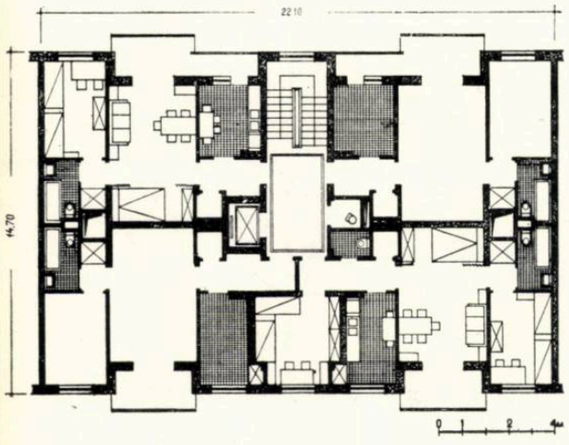

Tronsonul cu 4 apartamente folosit. Detaliu de plan

BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA CRISTIAN TELL

Șef de colectiv, arh. N. NEDELESCU
Autor, arh. E. COSMATU
Ing. G. AZNAVORIAN
Institutul Proiect-București

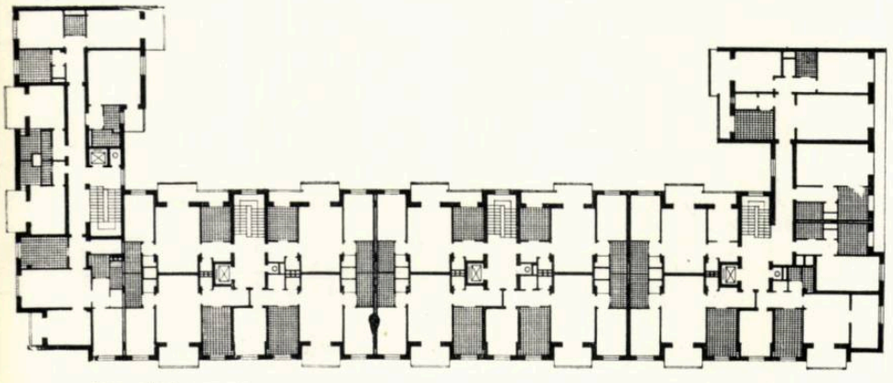

Plan nivel curent

Plan parter — 1. Magazine — 2. Portar — 3. Apartamente

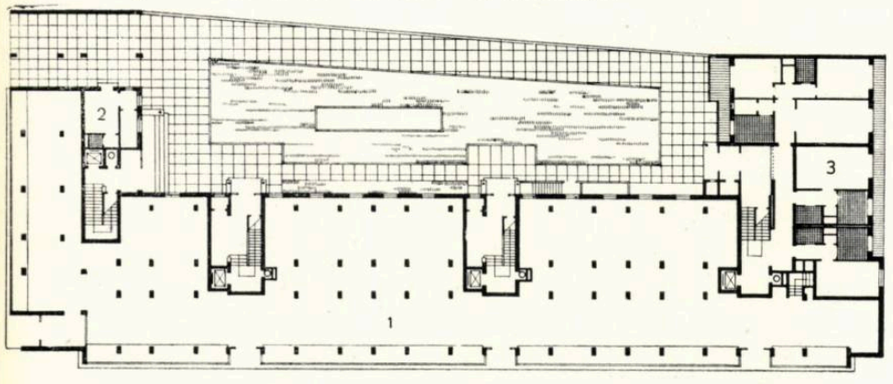

Plan de situație
1. Construcția proiectată, în curs de execuție
2. Construcții în faza de proiectare — 3. Construcții existente — 4. Construcții propuse

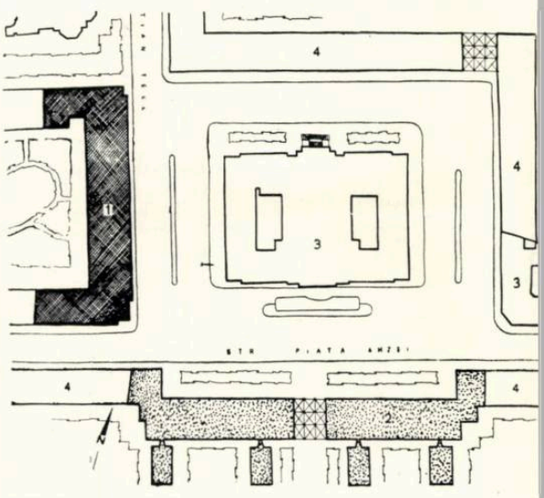

Situat în piața Amzei colț cu strada Cristian Tell, blocul de locuințe a fost proiectat pe un teren liber.

În urma studiului pieței Amzei făcut în atelierul de sistematizare al I.P.B. s-a tras concluzia că noul bloc va trebui să închidă o latură a pieței din jurul clădirii Sfatului popular al raionului Stalin, avînd aceeași înălțime la cornișă cu blocul existent situat în colțul opus al pieței.

Conturul noului bloc este în formă de U, cuprinzînd între cele două calcane existente o curte interioară, care va fi comună cu celelalte curți ale cvartalului.

Tronsonul tip folosit, avînd 4 apartamente la scară (3 apartamente de cîte 2 camere și un apartament de 3 camere), conceput pe un sistem constructiv de beton armat monolit cu stîlpii retrași din fațadă, lipsit de rigiditatea tramei modulare, atît la parter, cît și la etaj, a permis și o rezolvare plastică mai liberă.

În apartamentul de 2 camere comandate se pot caza 4 persoane, considerînd că părinții locuiesc în nișa din fundul camerei mari, nișă ce se poate separa de restul încăperii printr-o perdea, iar copiii în camera mică separată de prima prin intermediul unui mic degajament, de unde se poate accede la baie și la debara.

Toate camerele mari ale blocului au fost prevăzute cu o loggie continuată printr-un balcon ieșit de la linia fațadei cu 0,70 m. Pe fațada dinspre curte, în dreptul bucătăriilor, s-a prevăzut la unele apartamente și un balcon de serviciu.

Accesele la scările blocului se fac din curtea interioară. Fiecare scară are alăturat un mic hol la parter, prevăzut cu un spațiu pentru depozitarea cărucioarelor de copii, bicicletele putînd fi depozitate într-o încăpere separată, lîngă portar.

Cele două colțuri ale blocului au dat posibilitatea rezolvării unor apartamente de 3 camere.

Etajul VII este ocupat parțial de grupurile spălătorie-uscătorie dispuse pe un culoar care leagă cele 4 scări, precum și de un număr de 7 apartamente de cîte o cameră.

Blocul, avînd laturile de 30 m, 75 m și respectiv cca 27 m are pe cele trei fațade exterioare un joc de volume destul de simplu: un volum dominant placat în ceramică de culoare roșie-gălbui, din care ies la nivelul cornișei generale a pieței, pe două laturi, două volume tencuite în terasit, cu fundul loggiilor colorate diferit.

Clădirea are parter și 7 etaje, avînd o înălțime la cornișă de 24,30 m.

INDICI

Suprafața construită desfășurată = 11 952 m².
Suprafața construită pe teren = 1 482 m².
Volumul total = 37 400 m³.
Numărul apartamentelor = 123, din care 37 cu o cameră, 55 cu 2 camere și 31 cu 3 camere.
Numărul locatarilor = 470.
Cost real pe apartament = 66 700 lei
K_3 pe palier curent = 0,48
K_3 pe bloc = 0,42

Arh. E. Cosmatu

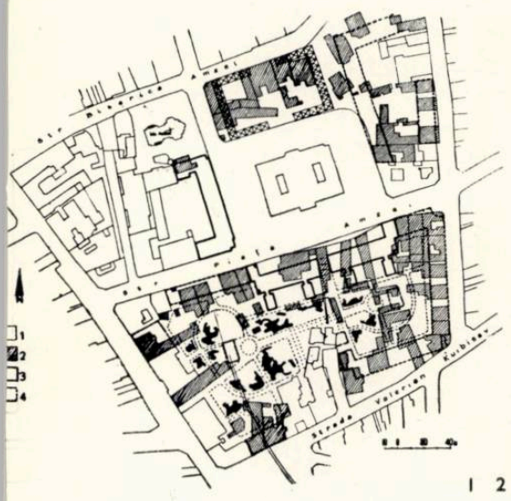

1 2

BLOC DE LOCUINȚE PE STR. PIAȚA AMZEI

Autor, arh. N. NEDELESCU
Ing. G. AZNAVORIAN
Institutul Proiect-București

Această clădire de locuințe, a cărei realizare va începe în primul trimestru al anului 1959, va fi amplasată pe terenul din fața teatrului Național « Studio ».

Frontul clădirii este de 117,20 m.

Pentru a se lărgi strada în fața teatrului s-a prevăzut retragerea cu 10 m de la aliniere a corpului principal al clădirii, care are o înălțime mai mare (parter și 8 etaje).

Spre a se asigura legătura cu regimul clădirilor învecinate s-au prevăzut pe aliniere, în dreapta și în stînga corpului principal, două corpuri secundare cu parter și patru etaje.

Avînd în vedere necesitățile de locuințe în București, am propus ca temă pentru această clădire apartamente reduse, pentru tineri căsătoriți, compuse dintr-o cameră și jumătate, cu baie și chicinetă și un număr mai mic de apartamente de două camere cu bucătărie și baie.

În compoziția planului de masă s-au proiectat corpuri anexe denivelate pentru a folosi mai economic circulațiile verticale.

Distribuția pe niveluri este următoarea: *la subsol*, centrala termică, instalația de hidrofor, crematoriul de gunoi și depozitele magazinelor; *la parter*, magazine, pasajul de intrare în spațiul verde din interiorul cvartalului și holurile de acces la circulațiile verticale pentru apartamente; *la etajele I—VII*, apartamente; *la etajul VIII*, o spălătorie-uscătorie centrală mecanizată, 24 de camere individuale cu grupuri sanitare și oficii de preparare comune, stație de amplificare pentru televiziune, pod tehnic de colectare a ventilațiilor băilor și chicinetelor și instalații de exhaustoare. Acest etaj fiind mult retras, rămîne o terasă circulabilă pentru uzul tuturor locatarilor.

Blocul conține 376 de apartamente, repartizate astfel: 64 de apartamente cu 2 camere, a 4 persoane fiecare, 230 cu 1 $^1/_2$ cameră, a 3 persoane fiecare, 58 cu 1 cameră, a 2 persoane fiecare, 24 cu 1 cameră, a 1 persoană fiecare.

Numărul total de persoane cazate este de 1 086.

Construcția se execută cu schelet monolit de beton armat.

Clădirea este prevăzută cu instalații de încălzire centrală, apă caldă, gaze naturale, electricitate, telefon, televiziune, ascensoare și crematoriu pentru gunoaie.

În privința plasticii, s-a căutat o expresie a fațadelor simplă, directă, în concordanță cu blocul existent în piață și cu cel în curs de construcție pe strada Cristian Tell colț cu strada Piața Amzei și care a fost proiectat în același atelier.

Tencuiala fațadei va fi de culoare alb-gălbuie, iar fundul loggiilor și suprafața din spatele porticului de la etajul VII vor primi ca parament un material colorat.

Valoarea medie pe apartament real este de 38 000 lei.

Indicele K_3 real pe palier = 0,54
Indicele K_3 real pe bloc = 0,49

Arh. N. Nedelescu

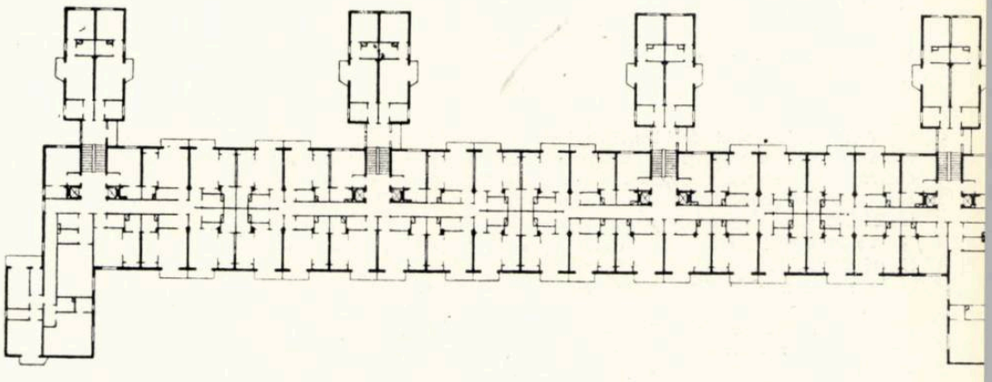

3

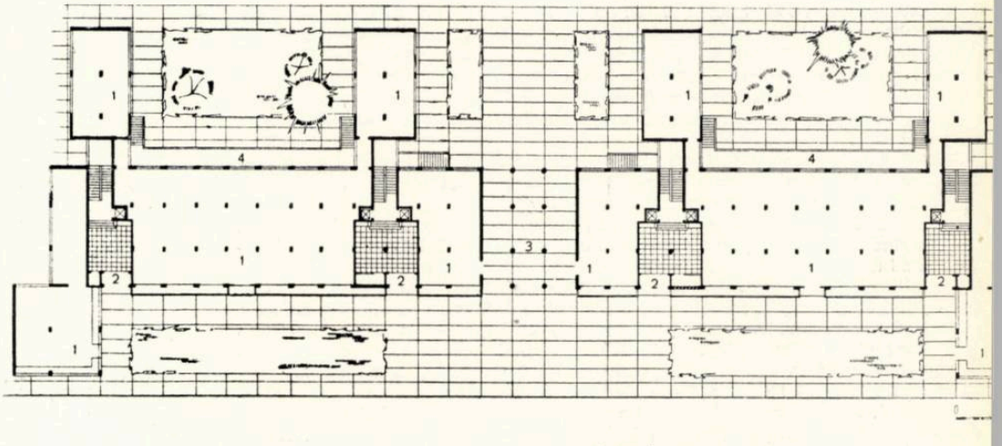

4

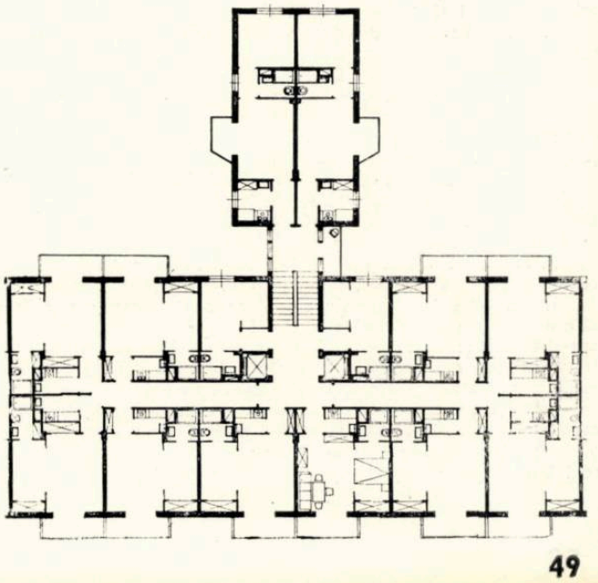

5

1. *Plan de situație*
1. Clădiri existente 2. Clădiri propuse pentru dărîmare.—3. Clădiri proiectate și în execuție. 4. Clădiri propuse a se executa
2. *Perspectivă din piața Amzei*
3. *Plan etaj curent*
4. *Plan parter*
1. Magazine.—2. Intrare la locuințe.—3. Trecere acoperită.—4. Curte engleză
5. *Planul secției tip a tronsonului folosit*

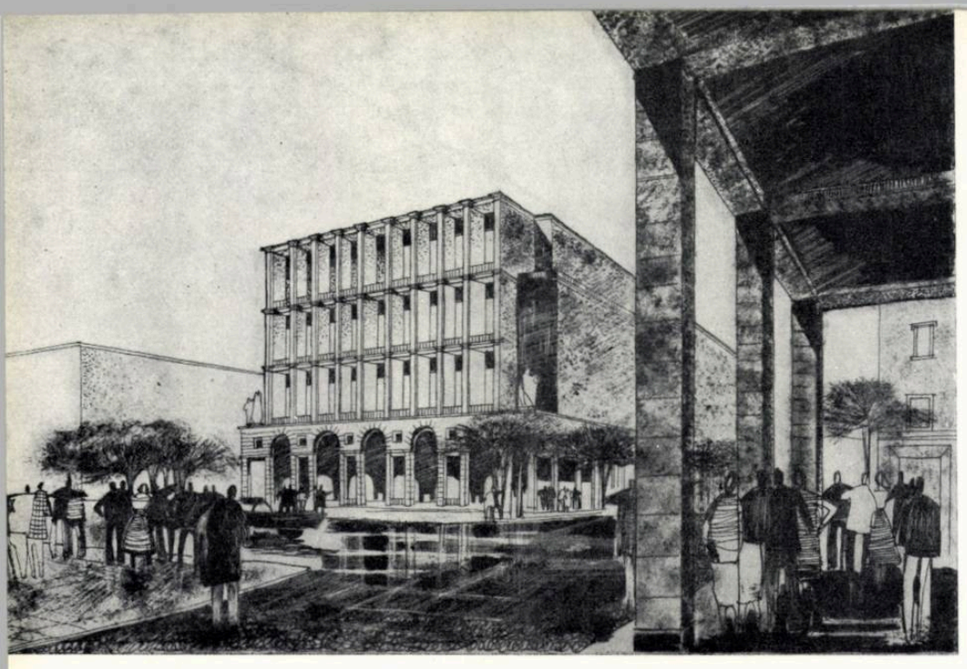

1

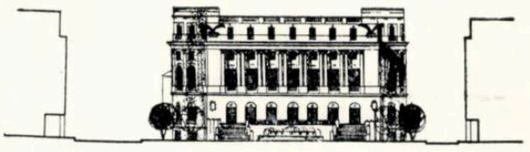

3

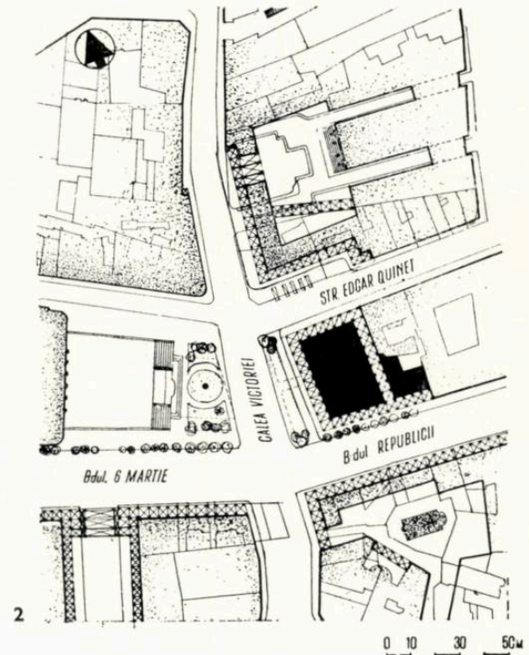

2

0 10 30 50m

BLOC PENTRU LOCUINȚE ȘI GALERII DE EXPOZIȚII ÎN PIAȚA CASEI CENTRALE A ARMATEI

Autor, arh. C. MOȘINSCHI
Coautori, arhitecții D. SLAVICI și GH. GOGULESCU
Institutul Proiect-București

Această clădire, ai cărei beneficiari vor fi UCECOM și S.P.C., este importantă atît din cauza poziției centrale în cadrul orașului, cît și din cauza rolului determinant pe care urmează să-l aibă în rezolvarea sistematizării pieței. Tema prevede galerii de expoziții situate pe parter, etajul I și subsol pentru UCECOM și 6 niveluri de locuințe pentru S.P.C.

La baza proiectării a stat un studiu preliminar avizat favorabil de beneficiari și de S.P.C.

I. *Proiectarea de sistematizare a fost întemeiată pe următoarele condiții :*

1. Să se înscrie în prevederile schiței planului general de sistematizare a Capitalei, care consideră piața C.C.A. ca o întretăiere amplificată a două circulații importante: magistrala est-vest și calea Victoriei, care își păstrează traseele, dimensiunile și caracterul existent.

2. Să rămînă realistă, în sensul ca să se păstreze alinierile și regimul care există pe 3 din laturile pieței, considerînd că deocamdată starea clădirilor existente acolo permite încă folosirea lor îndelungată (cu demolarea numai parțială a clădirii librăriei Academiei R.P.R., care obstruează azi calea Victoriei, și construirea noului bloc Beldiman) și că efectiv nu s-ar putea interveni cu restructurări radicale decît pe flancurile noului bloc, în puncte în care clădirile existente au o foarte redusă valoare sub aspect economic, urbanistic și arhitectonic.

Este de semnalat că rezultatele concursului de arhitectură care a avut loc pentru sistematizarea pieței C.C.A. corespund ca principii de rezolvare cu premisele aci enumerate.

3. Să se intervină pe latura estică a pieței, acolo unde terenul este liber, creîndu-se un obiect de arhitectură care să împlinească incinta pieței — marcînd axa principală de compoziție a Casei Centrale a Armatei — să se înscrie în fluxul de circulație și în caracterul căii Victoriei, să acopere calcanele căminului de studenți și ale clădirii alăturate și să creeze un centru de greutate și de interes arhitectonic, urbanistic și funcțional; această construcție ar fi flancată de ambele părți, pe b-dul Republicii și strada E. Quinet, cu clădiri care vor fi tratate în armonie arhitecturală cu noul bloc, avînd cornișa principală la nivelul celei a Casei Centrale a Armatei.

4. Soluționarea propusă să fie valabilă, atît în forma definitivă de rezolvare a pieței, cît și în ipoteza folosirii pe încă un timp a clădirilor restaurantelor București și Delta Dunării.

5. Tema și soluționarea propusă să se înscrie, pe de o parte, în necesitatea actuală de a mări numărul de locuințe și pe de altă parte să creeze prin intermediul unor galerii de expoziții o zonă de interes în centrul Capitalei. (Prin porticele propuse care înconjură incinta de expunere de la parter, această rezolvare arhitectonică și includerea în ansamblul nou-creat a spațiului verde din fața C.C.A., prin amplificarea înverzirii și crearea unui bazin cu jeturi de apă, va corecta lipsa de vioiciune a actualei piețe.)

6. Să se ilustreze că acest spațiu central al orașului nu poate și nu trebuie să devină o piață monumentală — în imediata apropiere a piețelor Universității, Bălcescu și Republicii — ci numai o incintă echilibrată și cît mai ordonată cu putință, la întretăierea a două artere principale de circulații.

II. *Proiectarea obiectului* a fost subordonată necesităților de temă și celor de ordin urbanistic, după cum urmează:

1. Arhitectonic, clădirea noului bloc și clădirile care o vor flanca trebuie să constituie o unitate realizată prin elemente comune de compoziție, funcțiune și expresie; magazine și portice la parter, locuințe (sau birouri) la etaje, travee și etaje egale, socluri și cornișe principale la același nivel, goluri, ritmare, modenatură și materiale de fațadă similare.

În această viitoare unitate a peretelui estic al pieței, blocul nou, central, care face față Casei Centrale a Armatei, trebuie să constituie un accent deosebit prin masă și tratare arhitectonică. S-a adoptat metoda prin integrare arhitectonică în ce privește ținuta plastică, deoarece piețele și principalele clădiri reprezentative din zonele ce înconjură piața C.C.A., pe calea Victoriei și b-dul Republicii, sînt concepute în spirit înrudit arhitecturii clasice.

2. Noul bloc se va clădi pe două din alinierile existente, a b-dului Republicii și a străzii Edgar Quinet, și pe o aliniere nouă, paralelă cu a căii Victoriei, la 31 m de la clădirea alăturată căminului de studenți, astfel încît să acopere calcanele existente, să aibă cornișa principală la cca. 21 m — ca la Casa Centrală a Armatei — și să depășească această cornișă cu încă două niveluri, pentru ca ultimele niveluri retrase ale căminului de studenți să nu mai fie normal perceptibile din perspectivele obișnuite din jur.

Înălțimea etajelor noului bloc, de cca 3,20 m, corespunde înălțimii clădirii căminului de studenți, realizîndu-se astfel unitatea posibilă între aceste două clădiri spre b-dul Republicii.

3. Clădirea proiectată cuprinde:

La subsolul II (nivelul —5,00 m) sînt spații de expoziții cu suprafață utilă de 712 m² și anexe pentru preexpoziții, depozite, instalații etc.

Subsolul I (nivelul —2,50 m) conține golul expoziției și anexe.

Parterul conține galerii pentru expoziții, grupate în două unități — cu o suprafață utilă de 660 m² — diferite anexe și cele trei accese la scările apartamentelor.

Porticul care traversează clădirea asigură centrarea holului principal al expoziției, care ocupă două niveluri și permite accese facile pentru servicii.

Accesele pentru public la expoziții, la apartamente și la servicii sînt independente.

Vitrinele perimetrale, cu largi deschideri vitrate, vor permite, prin portice, vizionarea ansamblului galeriilor de expoziții de la parter.

Etajul I conține galerii de expoziții cu o sprafață utilă de 924 m² și anexe ale acestora.

Expozițiile sînt deci situate pe trei niveluri, avînd intrări distincte și putînd funcționa, atît separat, cît și împreună.

La parter și etajul I se vor expune produse de artă populară, iar la subsol se vor prezenta diferite produse ale UCECOM, cu vînzare.

Etajele II, III, IV și V conțin fiecare cîte 21 de apartamente.

Etajele VI și VII, care sînt în retragere, conțin respectiv 21 și 20 de apartamente; la etajul VII se găsește un grup de 3 spălătorii.

Trei ascensoare deservesc apartamentele și un monte-charge, expozițiile.

Tipurile de apartamente sînt cu 1, 1 $^1/_2$, 2 și 3 camere; în total sînt 125 de apartamente, putîndu-se caza 413 persoane.

Curtea de lumină are pardoseala la nivelul etajului II, este agrementată cu o fîntînă și cu mici spații verzi și are o ținută arhitectonică ordonată.

Sistemul constructiv este bazat pe o osatură de beton armat monolit, zidării ușoare, de umplutură; acoperirea cu terasă. Instalațiile prevăzute sînt de tip curent, expozițiile și subsolurile fiind ventilate mecanic.

Apartamentele vor avea finisaje curente, iar fațadele vor fi din terasit și placaje de travertin la portice, cornișe, ancadramente și alte elemente importante.

Investiția, deajuns de importantă pentru realizarea lucrărilor de pietrărie la fațade și portice, ar fi justificată de necesitatea de a finisa corespunzător clădirile reprezentative situate pe calea Victoriei.

Expozițiile vor avea finisajele în concordanță cu caracterul lor reprezentativ, costul lor urmînd să se prevadă separat, la fel ca pietrăria fațadelor.

Cu excepțiile semnalate mai sus, clădirea este concepută în spiritul unei juste economii, iar indicii tehnico-economici pentru locuințe sînt satisfăcători, cu toate dificultățile ce rezultă din complexitatea temei.

Suprafața totală construită este de 12 366 m², din care 5558 m² pentru expoziții și 6808 m² pentru locuințe.

Arh. C. Moșinschi

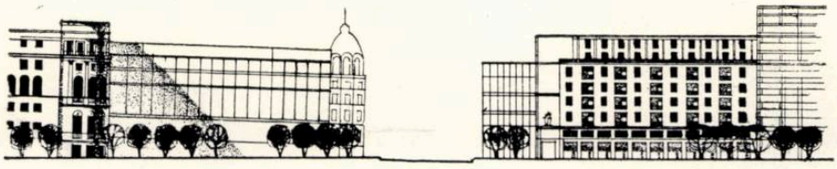

4

5

INDICI

Indicii spațiali pentru locuințe sînt următorii:

Suprafața construită pe locatar	= 15,6 m²
Suprafața locuibilă pe locatar	= 7,95 m²
Suprafața construită pe apartament	= 54,5 m²
Suprafața locuibilă pe apartament	= 25,7 m²
K_3 real pe palier	= 0.506
K_3 real pe bloc	= 0,471
Indicii de preț sînt următorii:	
Costul real pe apartament	=55 670 lei.

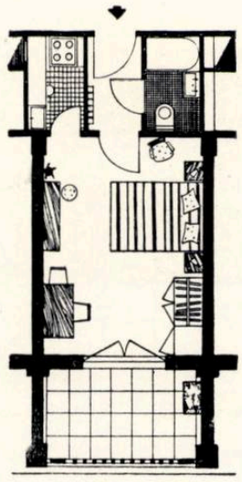

6

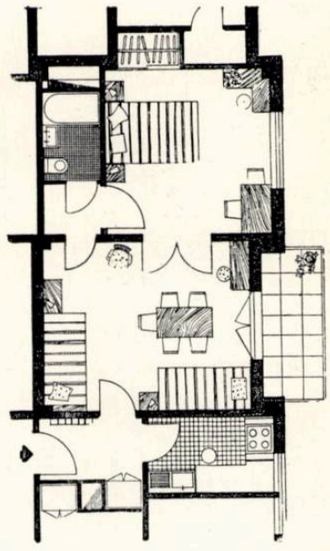

7

1. *Perspectivă din piața C.C.A.*
2. *Plan de situație*
3. *Desfășurarea fațadei C.C.A. spre vest*
4. *Desfășurarea fațadei C.C.A. spre nord*
5. *Desfășurarea fațadei C C.A. spre est*
6. *Detaliu de apartament cu 1 cameră*
7. *Detaliu de apartament cu 2 camere*
8. *Secție*
9. *Fațada principală*
10. *Plan etaj curent*
    A. Apartamente cu 2 camere — B. Apartamente cu 1 cameră
11. *Plan etaj 1*
    1. Galerii de expoziții — 2. Galerii deschise pentru circulație — 3. Scări de acces la apartamente — 4. Curte de serviciu
12. *Plan parter*
    1. Intrare la expoziție — 2. Spații pentru expunere — 3. Magazin de desfacere al expoziției—4. Intrări la apartamente —5. Scări de acces la nivelul superior și cel inferior al expoziției — 6. Portic de circulație și legătură

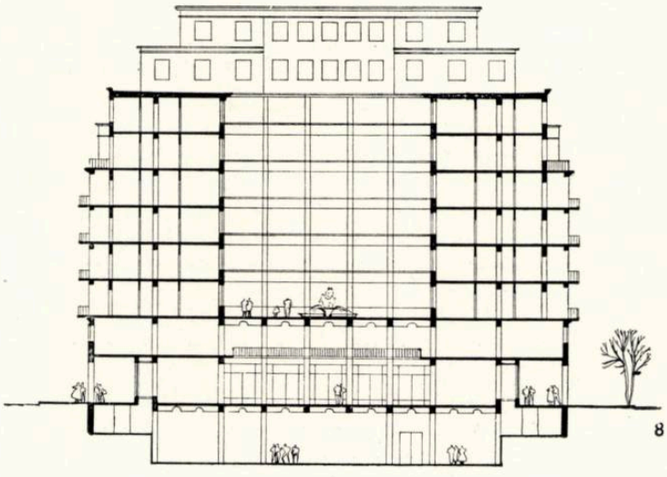

8

9

10

11

12

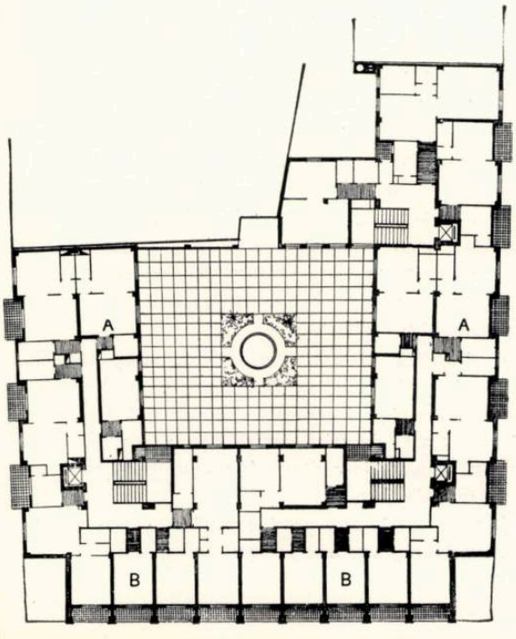

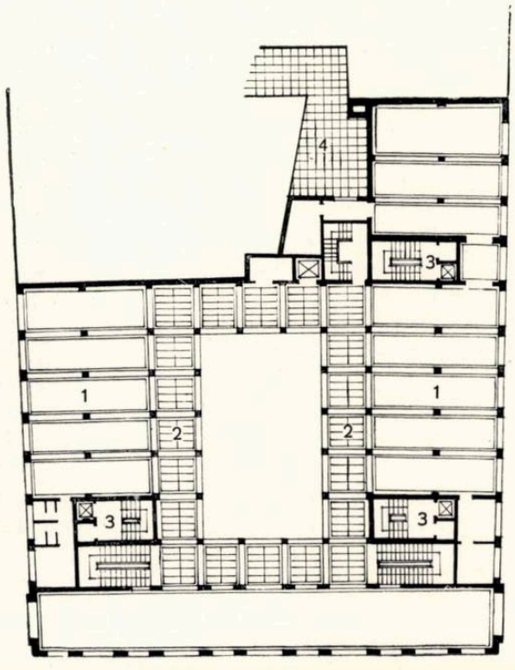

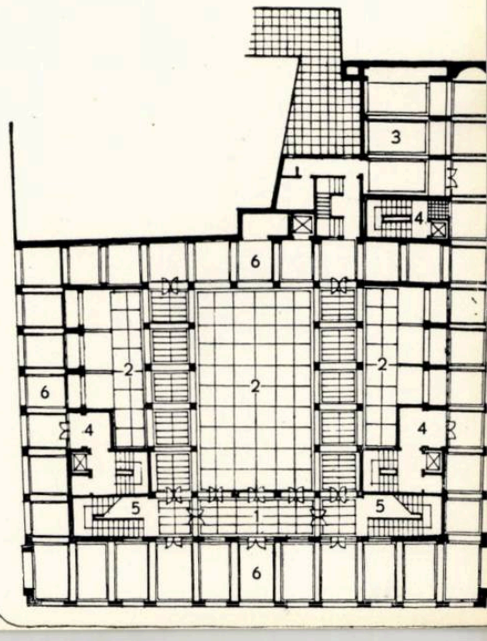

1

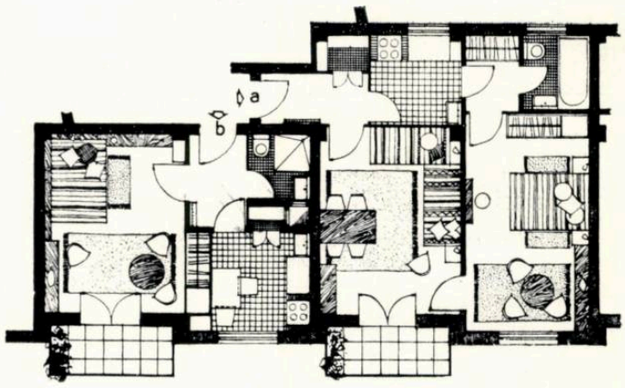

3

BLOC DE LOCUINȚE PE CALEA VICTORIEI Nr. 21

Autori, arhitecții C. MOȘINSCHI și M. VITEZ
Institutul Proiect-București

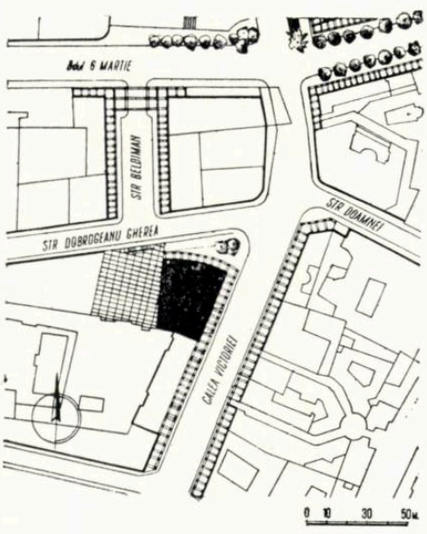

2

Blocul proiectat, care la parter are o suprafață de 1 246 m², se așază pe un teren liber și pe un teren ocupat de o construcție veche, care va fi demolată.

Așezarea spre str. Dobrogeanu-Gherea este determinată de necesitatea de a păstra independentă intrarea carosabilă existentă către curtea Comandamentului Miliției, fapt care corespunde și cu dorința proiectării de a deschide o perspectivă mai largă către această stradă, care este foarte îngustă.

Traseul curb, care a rezultat din racordarea firească la 90% a celor două unghiuri ale clădirii noi spre cele două străzi care se întretaie în unghi ascuțit, a determinat o soluție care permite și o plastică mai interesantă către perspectivele dinspre piața C.C.A.

Spre calea Victoriei, noul bloc se așază pe traseul determinat de magazinul Victoria, de marile blocuri de locuințe existente pe aceeași parte și de clădirea Băncii de Stat așezată pe partea opusă, la o lățime de stradă de 18 m.

În acest mod, fațada principală a clădirii Miliției este în mod favorabil inclusă într-o retragere din alinierea curentă a arterei, calcanul aceleiași clădiri este acoperit, iar curtea Miliției dinspre str. Dobrogeanu-Gherea este întregită pe a treia latură, pe alinierea străzii Beldiman.

Înălțimea la cornișa principală este de 24,50 m, putîndu-se astfel construi un parter și 7 etaje pînă la această cornișă și un etaj VIII în retragere.

Deoarece noua clădire este situată într-un cartier foarte activ din punct de vedere comercial, s-a prevăzut un magazin amplu, situat pe parter și un etaj, avînd un hol central pe ambele niveluri, cu anexe și depozite în subsol.

Ansamblul acestui magazin poate deveni reprezentativ, iar ultima sa destinație este prezentarea de mobilă fină.

Pentru ca funcționarea noului bloc să stinghereaască cît mai puțin activitatea în birourile clădirii alăturate au fost adoptate dispoziții speciale de situare și tratare în planuri și fațade, a elementelor respective.

Deoarece calea Victoriei este îngustă, iar în acest capăt al sensului său unic traficul auto se încarcă suplimentar, s-au prevăzut portice pentru pietoni, pentru a se mări sensibil partea carosabilă și pentru a se dezvolta această idee a porticelor, care a căpătat un început de realizare la magazinul Victoria și la clădirea Băncii de Stat.

De altfel, acest portic este continuat sub noua clădire și spre strada Dobrogeanu-Gherea pe un traseu ușor

Indici tehnico-economici pentru locuințe

Număr de apartamente reale	=	104	
Suprafața construită pe nivel curent	=	965,60	m²
Suprafața construită desfășurată (locuințe)	=	6994,80	m²
Suprafața locuibilă pe nivel curent	=	494	m²
Suprafața locuibilă pe bloc (reală)	=	3197	m²
Suprafața locuibilă medie pe apartament (pe nivel)	=	35,3	m²
Suprafața locuibilă medie pe apartament (pe bloc)	=	34,4	m²
Suprafața locuibilă pe locatar și pe bloc	=	8,28	m²
Suprafața construită aferentă magazinului	=	cca. 2 300	m²
K_3 pe palier	=	0,512	
K_3 pe bloc	=	0,470	
Cost real pe apartament mediu	=	59 200	lei

curbat, deservind pietonii care merg la magazin sau la apartamente.

Acest portic, continuat pe calea Victoriei și pe porțiunea curții Miliției, nu stinghereşte cu nimic funcționarea acesteia, în schimb, mărește confortul de circulație al pietonilor și unifică întrucîtva aspectul arhitectural al acestui ansamblu de clădiri disparate; cîteva plantații mari ar accentua acest avantaj.

Deservirea cu mărfuri a magazinului se face normal prin staționarea vehiculelor (la ore potrivite, cînd circulația pietonieră este restrînsă) în apropierea intrării de serviciu a magazinului, care este înglobată sub portice. În acest scop este amenajat un spațiu pavat agrementat de un grup de arbori, de arbuști și flori.

Întregul fel în care a fost gîndită această proiectare se înscrie în spiritul tradițional, oarecum medieval, al străvechii căi bucureștene.

Rezolvarea locuințelor s-a făcut conform ultimelor directive referitor la economicitate. Apartamentele sînt grupate pe cele $3\,^1/_2$ laturi ale clădirii care, astfel dispusă, a permis un maximum de camere de locuit și de loggii orientate către exterior și un maximum de încăperi de serviciu orientate spre o curte de lumină deajuns de amplă.

3 scări și 3 ascensoare, la care se accede prin portice, deservesc un total de 104 apartamente situate în 7 etaje și compuse din cîte 1, 2, $2\,^1/_2$ și 3 camere, plus dependințe. La ultimul nivel sînt prevăzute 3 grupuri de spălătorii-uscătorii, iar restul amenajărilor asigură locatarilor confortul modern necesar.

Magazinul are afectate următoarele suprafețe: la parter 1246 m², la etajul I, 910 m² și la subsol, 143 m², adică un total de 2300 m², conținînd: spații de expunere, vitrine, 3 scări interioare, cîteva birouri, vestiare și toalete pentru personal și public, depozite, încăperi de descărcare, un monte-charge etc.

În subsol sînt prevăzute centrala termică, un transformator electric, depozite, crematorii și alte anexe.

Sistemul constructiv este constituit din osatură de beton armat monolit, zidării ușoare de umplutură și terase peste holul central al magazinului și la ultimele niveluri.

Planșeul peste centrul magazinului va forma, la nivelul etajului 2, pardoseala curții de lumină și de serviciu a blocului, care are accese prin cele 3 scări.

Arh. C. Moșinschi

1. *Perspectivă de pe calea Victoriei*
2. *Plan de situație*
3. *Detaliu de apartamente cu 1 și 2 camere*
4. *Plan etaj curent (locuințe)*
5. *Plan etaj I (magazin)*
6. *Plan parter*
   1. Intrări la magazin — 2. Intrări la locuințe
   3. Portar — 4. Magazin

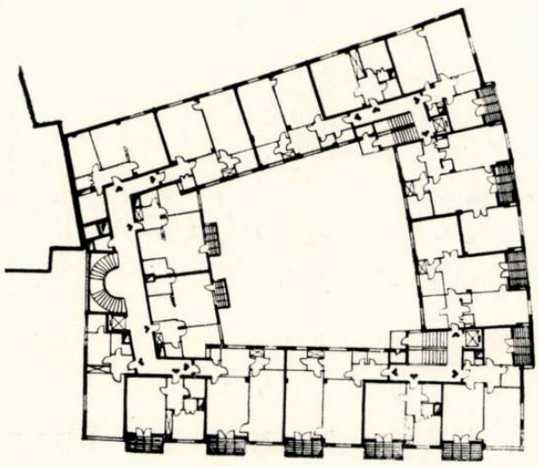

4

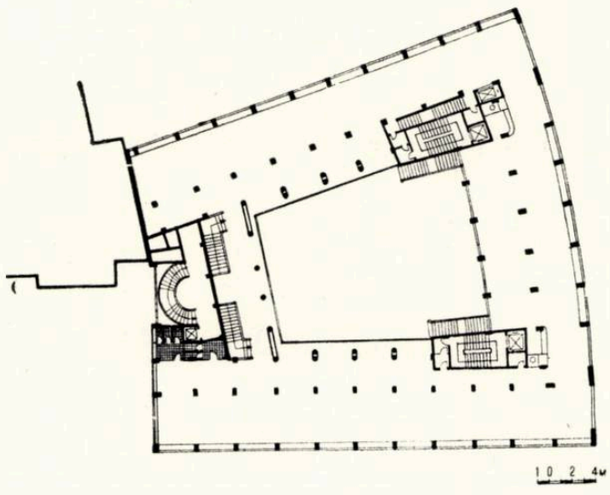

5

6

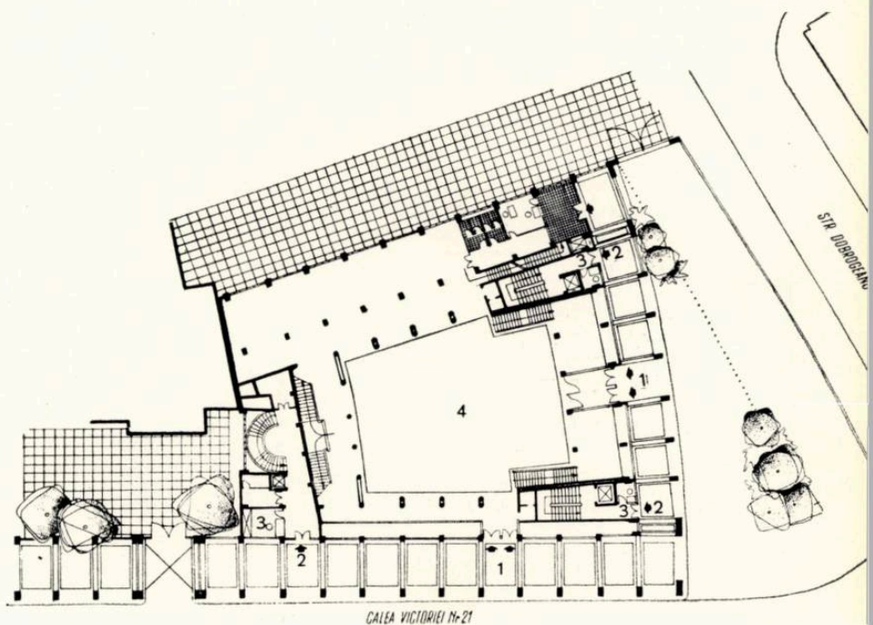

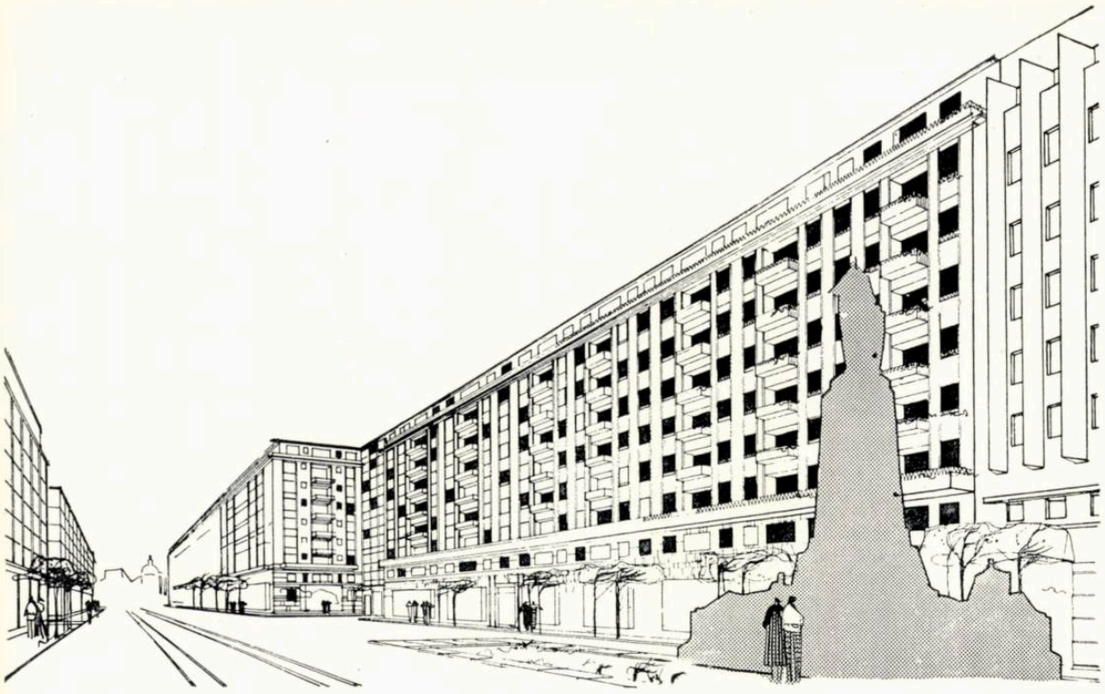

Perspectivă de pe b-dul Magheru

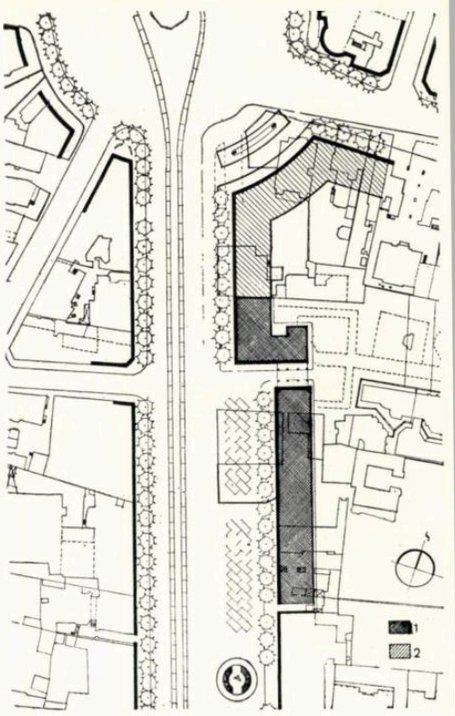

Plan de situație
1. Clădirea în construcție — 2. Propuneri pentru extindere

BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL MAGHERU

Arhitect consilier N. NEDELESCU
Autor, arh. S. UNGUREANU
Coautori, arhitecții B. AVRAM, I. NICOLAU, N. MARCUS
Ing. M. RADU
Institutul Proiect-București

În toamna anului 1957 s-au făcut primele studii pentru amplasarea unor clădiri de locuit pe b-dul Magheru, între blocul Comaliment, piața Romană și clădirea A.S.I.T. din str. Mihail Eminescu.

Aceste construcții determină latura de est a bulevardului Magheru, pe intervalul sus-amintit, și completează latura sud-est a pieței Romană.

Una dintre problemele dificile ale acestui studiu a fost stabilirea lărgimii bulevardului.

Dimensiunea maximă cea mai frecventă a bulevardului este de 36 m, exceptînd lărgimea de 50 m din dreptul blocului 23 August și cea din fața statuii lui Take Ionescu. S-a pus întrebarea dacă să se continue bulevardul cu 50 m lățime sau să se revină la 36 m, dimensiunea curentă.

Proiectanții, de acord cu C.T.S. și D.A.U., au optat pentru crearea unui largo de 50 m, așa cum există astăzi, dar care să se prelungească pînă în dreptul străzii Biserica Amzei; apoi bulevardul să revină la 36 m pînă la ieșirea din piață. Alegerea acestei soluții este justificată în primul rînd de dimensiunile actuale ale bulevardului. Lărgirea parțială a bulevardului nu poate rezolva o circulație mai vie, deoarece se produc gîtuiri pe alte porțiuni, unde bulevardul este flancat de blocuri cu multe etaje, care nu pot fi dărîmate. În al doilea rînd, o deschidere de 50 m pînă în piața Romană ar oferi privitorului de pe bulevard spre piață vederea unor calcane și în același timp ar micșora frontul construit care determină conturul pieței pe latura de sud-est.

În aceste condiții s-a adoptat soluția care poate fi văzută în planul de situație.

O altă dificultate a fost faptul că terenul e ocupat parțial de clădiri. S-a hotărît demolarea unor construcții insalubre și dărîmarea unor porțiuni din clădirile care împiedicau continuitatea frontului.

Blocul Magheru proiectat are parter și 9 etaje, dintre care ultimele două în retragere.

Parterul cuprinde un front de magazine și intrările spre locuințe; două treceri acoperite

Detaliu de plan (apartamente de 2 camere)

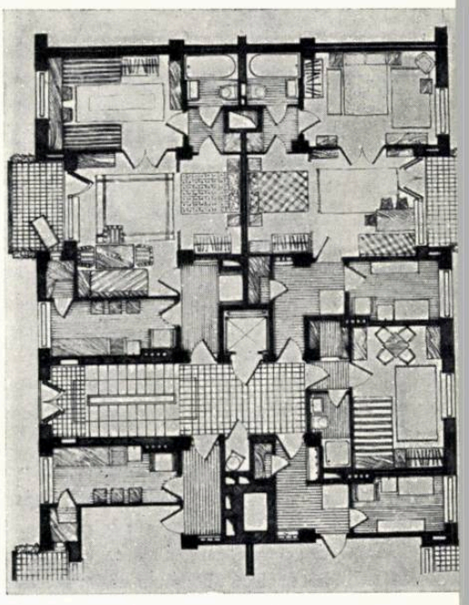

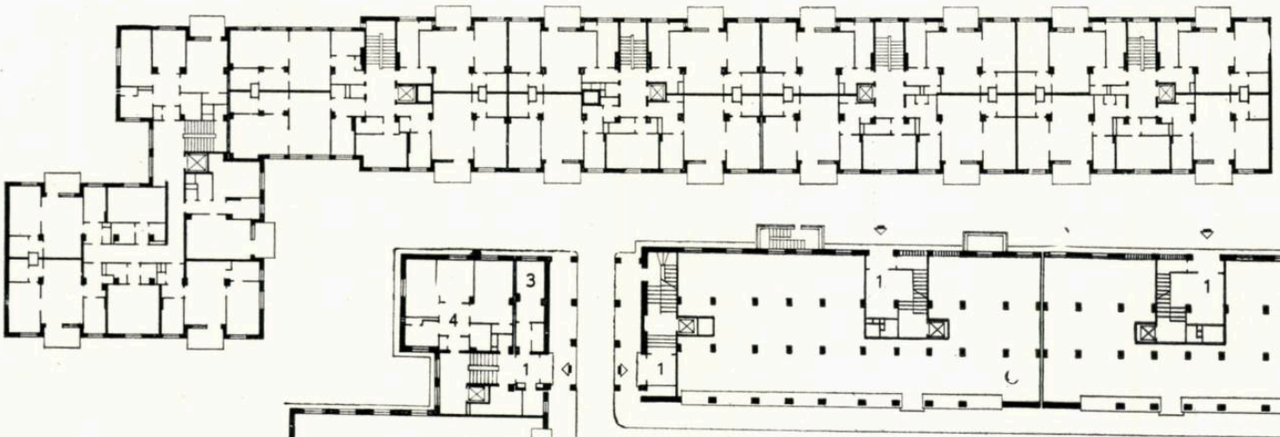

Plan etaj curent

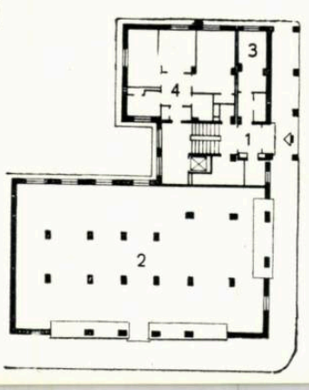

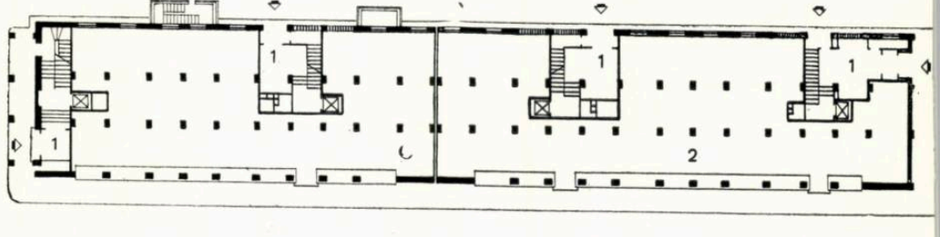

Plan parter
1. Intrări la apartamente — 2. Magazine — 3. Locuință portar — 4. Apartament

0 5

asigură accese comode, una dintre ele fiind carosabilă și folosind și pentru accesul pompierilor.

În subsol se găsesc centrala termică, transformatorul și hidroforul, care vor deservi și blocul din piața Romană. În afară de acestea se găsesc depozitele magazinelor și crematoriul pentru gunoaie.

Tuburi de gunoi sînt plasate la cele 5 scări ale blocului.

Blocul are 5 scări, în jurul cărora se grupează cîte 5 apartamente la tronsoanele liniare și cîte 7 apartamente la tronsonul de colț.

Tronsonul curent cuprinde 4 apartamente de 2 camere și o garsonieră (sarcina de proiectare prevedea numai 4 apartamente, dintre care 3 de 2 camere și unul de 3 camere).

În urma plenarei Comitetului Orășenesc P.M.R. din luna mai, s-a reluat studiul și în proiectul tehnic s-a trecut de la 144 de apartamente la 228 de apartamente (52 de apartamente cu 1 cameră, 162 cu 2 camere și 14 cu 3 camere).

Aceasta a fost posibil prin micșorarea înălțimii camerelor de la 3,20 la 2,88 m (din placă în placă), obținîndu-se astfel un etaj în plus, cît și prin transformarea unor apartamente de 3 camere în apartamente de 2 camere și o garsonieră.

La dispoziția pieselor în apartament s-a ținut seama de principiul folosirii unui apartament de către o singură familie; apartamentele unifamiliale au în general camere comandate, în afară de cele cu 3 camere.

Fiecare apartament are o nișă de dormit în camera de zi, care permite ocuparea încăperii de către 2 persoane. Baia este decomandată printr-un degajament.

Apartamentele care nu se situează la bulevard au în plus și o nișă de mîncat și o cameră direct ventilată, lucru posibil datorită faptului că între apartamente există scara și nu o garsonieră, ca la frontul dinspre bulevard.

Fiecare apartament se bucură de un spațiu în plus printr-o loggie de 1,80 m adîncime. Apartamentele sînt orientate spre vest către bulevard și spre est către fațada posterioară.

Etajul VIII, în retragere cu 1 m de la aliniere, nu mai permite obținerea garsonierelor din camera a treia a apartamentelor de 3 camere și astfel aici s-au făcut numai 4 apartamente la scară.

Etajul IX cuprinde 13 apartamente precum și spălătoriile, uscătoriile, anexele tehnice și o largă terasă.

Diferitele anexe tehnice, ca stația de amplificare pentru televiziune, coșurile, ventilațiile, au fost acoperite cu o placă care oferă în același timp o zonă acoperită pe terasa accesibilă, constituind un solariu pentru locatari și copiii acestora.

Costul total al investiției celor 228 de apartamente este de 14 665 000 lei, sumă dată prin H.C.M. la sarcina de proiectare în care erau prevăzute 144 de apartamente. Astfel s-au realizat serioase economii, costul real al apartamentului mediu fiind de 56 075 lei, iar al unui metru pătrat construit de 1 833 lei, față de 2 012 lei cît se aprobase prin H.C.M.

Indicii spațiali: K_3 real pe palier = 0,51, iar K_3 real pe bloc = 0,48.

S-a urmărit ca aspectul exterior al clădirii să fie simplu și cu ajutorul loggiilor să se imprime fațadelor caracterul de locuință.

Dimensiunea golurilor a fost determinată de intenția de a lumina cît mai mult camerele (care sînt adînci și au un front mic spre fațadă), cît și de intenția de a obține o fațadă prietenoasă, deschisă.

Ritmul creat de elementul compus de loggii însoțit de ferestrele alăturate a fost determinat de necesități de plan și de intenția ca elementele mari să întrerupă monotonia unei fațade foarte lungi.

Legătura între corpurile cu aliniamente diferite a fost făcută printr-o fațadă compusă pe verticală, cu ferestre foarte apropiate.

Parterul cu magazine a fost exprimat prin vitrine largi; parterul și etajul I formează un subasment placat cu piatră, care este subliniat de un balcon continuu. Etajul VII este terminat cu o cornișă simplificată care se leagă de cea a blocului Comaliment. Etajul VIII, în retragere, se leagă de prima retragere a blocului Comaliment și a fost prevăzut să fie tratat cu o altă culoare, pentru ca înălțimea pînă la retragere să fie cît mai mult marcată.

Arh. S. Ungureanu

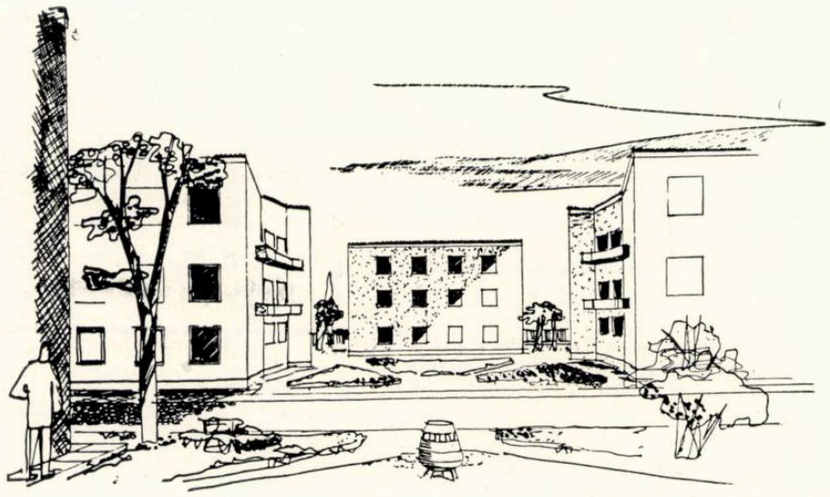

Perspectivă din interiorul cvartalului

BLOCURI DE LOCUINȚE PE STRADA PĂSCULESCU-TEI

Pentru parcelarea din cartierul Tei, proiectanții și-au propus realizarea unor tipuri de blocuri economice, care prin dispoziția interioară a apartamentelor, prin asamblarea acestora în bloc și prin amplasarea blocurilor pe teren să reducă prețul de cost al apartamentului cu două camere sub 40 000 lei.

În acest sens, proiectanții s-au orientat spre adoptarea unui program care să cuprindă în esența lui resursele de reducere a prețului fără ca nivelul de confort să fie prejudiciat.

Au fost astfel selecționate trei tipuri de apartamente, în trei grupări pe bloc, pe care le-am denumit A, B, C.

Tipul A, o grupare de 6 apartamente la scară, folosește o compoziție de bloc avînd circulația pe un culoar deschis spre o incintă interioară. Apartamentul are camere independente cu acces direct din vestibul.

Tipul B este o grupare de 4 apartamente la scară. Aci s-a adoptat un principiu diferit de compoziție a apartamentului, realizîndu-se o maximă folosire a spațiului; camera de zi cuprinde și o nișă pentru bucătărie, iar unul dintre cele două dormitoare are acces din vestibul.

Tipul C grupează tot 4 apartamente la scară, de data aceasta dormitorul fiind comandat prin camera principală.

Plan de situație
1. Bloc tip A — 2. Bloc tip B — 3. Bloc tip C

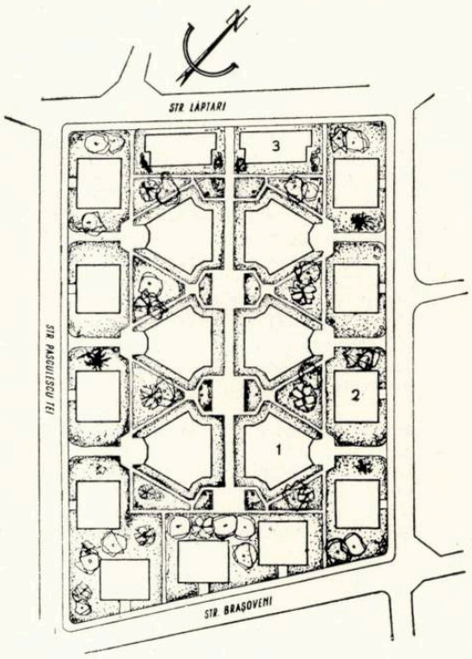

Bloc tip A — Plan etaj curent
1. Vestibul — 2. Bucătărie — 3. Duș-w.c. — 4. Cămară — 5. Cameră — 6. Cameră — 7. Balcon

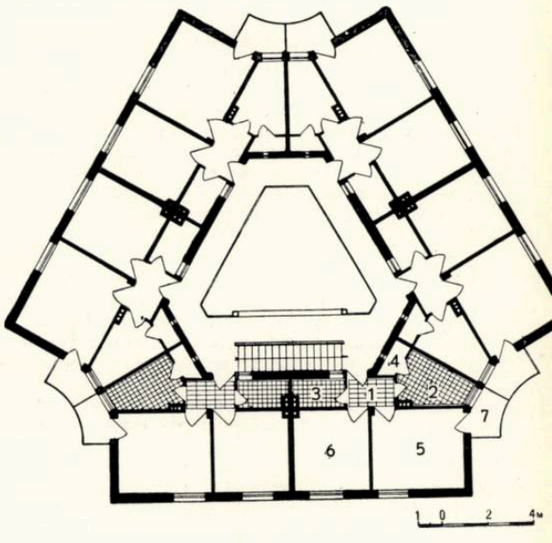

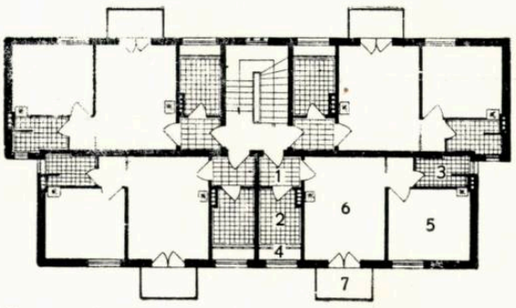

Bloc tip C — Plan etaj curent
1. Vestibul — 2. Bucătărie — 3. Duș-w.c. — 4. Dulap-cămară, sub masa de lucru — 5. Cameră — 6. Cameră — 7. Balcon

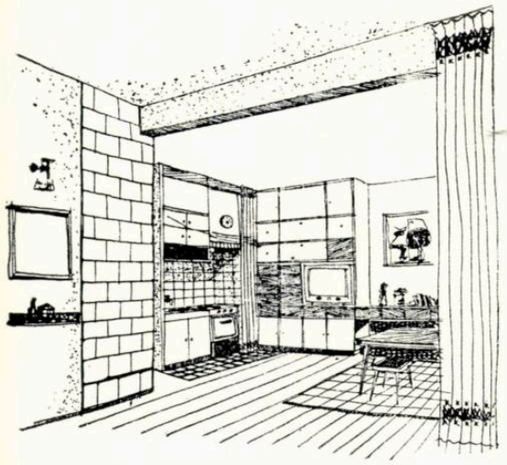

Bloc tip B — Perspectiva interioară spre nișa de gătit

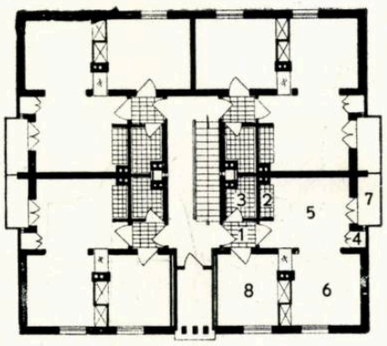

Bloc tip B — Plan etaj curent
1. Vestibul — 2. Nișă bucătărie — 3. Duș-w. c. — 4. Cămară — 5. Cameră — 6. Cameră — 7. Balcon — 8. Cameră

Bloc tip B — Detaliu de apartament cu 3 camere și nișă de bucătărie

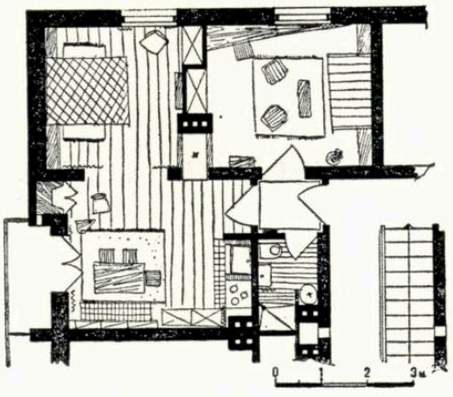

Toate apartamentele sînt înzestrate cu dușuri, putîndu-se introduce ulterior și băi reduse.

Prin dimensiunile adoptate s-au obținut apartamente economice minimale, dar cu tot confortul locuinței moderne.

Indicii de control și cifrele din devizele întocmite au confirmat ipotezele proiectării.

Astfel, toate apartamentele cu suprafața clădită de cca. 50 m² au obținut un K_3 real pe palier între 0,53 și 0,61 și K_3 pe bloc între 0,52 și 0,60; prețul de cost real pe apartament e între 36 000 și 38 000.

Compoziția arhitectonică urmărește ca amplasarea blocurilor pe teren să creeze un ansamblu în care regulile tehnice să se împletească cu cele plastice.

Incinta este concepută ca un spațiu verde străbătut de alei cu pietriș. Din amplasarea alternată de blocuri tip A și B s-au obținut incinte care servesc ca spații de joacă sau plimbare, Aceste incinte separă spațiul de recreare pe grupări de blocuri, evitînd astfel concentrarea într-o singură incintă a plimbărilor de agrement sau a jocului.

Socotim că această particularizare a teritoriului în jurul a cîte trei blocuri evită crearea unui exces de zgomot sau mișcare. În același timp se realizează posibilitatea unui întrețineri lesnicioase a zonei verzi.

Construcțiile au trei niveluri fără subsol, din zidărie portantă și planșee monolit.

Ansamblul celor 18 blocuri, cuprinzînd 264 de apartamente, creează în cartierul Tei perspectiva dezvoltării lui viitoare.

Arh. M. Dima

BLOC DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL 1848 ȘI STRADA GABROVENI

Autor, arh. N. STOENESCU
Ing. Al. SCÎNTEE
Institutul Proiect-București

Problemele ridicate de amplasamentul blocului proiectat între calcanul magazinului universal «București» și strada Gabroveni sînt legate de găsirea unei soluții de sistematizare adecvate, de soluționarea volumului propriu-zis al noii clădiri și de rezolvarea din punct de vedere tehnic a greutăților de fundare datorite compoziției subsolului.

Situat în partea cea mai veche a orașului, pe fostul mal al Dîmboviței, terenul este în pantă, avînd o diferență de nivel de 1,60 m între cele două extremități ale sale, prezintă o compoziție foarte variată a straturilor solului, datorită depunerilor capricioase ale apei; el trebuie să fie degajat — în afară de demolarea de la suprafață a peste 1 800 m² de construcții vechi și insalubre — și de resturile unor ziduri și hrube aflate în subteran.

În urma studiului de sistematizare făcut pentru porțiunea de teren cuprinsă între b-dul 1848, str. Bărăției, str. Lipscani, str. Șelari și str. Gabroveni s-a hotărît ca pe bulevard și o porțiune din str. Gabroveni să se construiască blocul de locuințe pe care îl prezentăm, urmînd ca în viitor, prin demolarea construcțiilor de pe terenul arătat, să se poată construi un mare magazin universal, lăsîndu-se în fața teatrului C.C.S. din Lipscani o mică piațetă care să-i creeze un cadru arhitectural.

Noul bloc de locuințe, datorită amplasamentului său, este compus din două corpuri: unul pe bulevard, avînd un front de 59,75 m și înălțimea cornișei la +23 m, aceeași cu cornișa magazinului, și al doilea pe strada Gabroveni, pe o lungime de 21 m și o înălțime de 13 m (regimul cornișei pe această stradă).

Pentru rezolvarea colțului noii clădiri din str. Gabroveni, a pantei terenului și a racordării aliniamentului bulevardului cu unghiul făcut de strada Bărăției s-a proiectat la parterul blocului un portic care se leagă de cel al magazinului universal «București», continuîndu-l.

La parter urmează să se amenajeze pe toată suprafața rezervată magazinelor un mare bufet expres, ceea ce a obligat amplasarea scărilor și a acceselor locatarilor la extremitățile corpului principal, eliberînd în felul acesta un spațiu unitar.

Din același motiv, planșeul parterului, pe porțiunea magazinului, este la același nivel cu cel al porticului, panta trotuarului necontinuîndu-se sub portic.

S-au rezolvat astfel mai multe probleme: pardoseala magazinului este continuă, fără trepte, asigurînd un acces și o deservire ușoară, porticul poate fi întrebuințat ca o terasă în timpul verii pentru consumatorii bufetului expres, iar stîlpii acestuia, oprindu-se pe același nivel, nu mai au înălțimi variabile, lucru ce s-ar fi petrecut în cazul continuării sub portic a pantei trotuarului, variație de neacceptat la o diferență de nivel atît de mare.

Corpul principal de pe b-dul 1848 conține: *subsol*, cu boxe, depozite pentru magazine, sala cazanelor, sala hidrofoarelor și crematoriul de gunoaie; *parter*, cu intrările locatarilor și bufetul expres; 7 *etaje*, dintre care 6 curente și 1 retras în gabarit.

Pe fiecare nivel curent sînt 11 apartamente. Corpul din strada Gabroveni se leagă cu cel de pe bulevard prin scară, aceasta deservindu-le pe amîndouă și continuîndu-se pînă la calcanul casei cu nr. 59.

Plan de situație cuprinzînd propunerea de sistematizare
A. Blocul în construcție. Părțile hașurate reprezintă construcții existente ce se păstrează

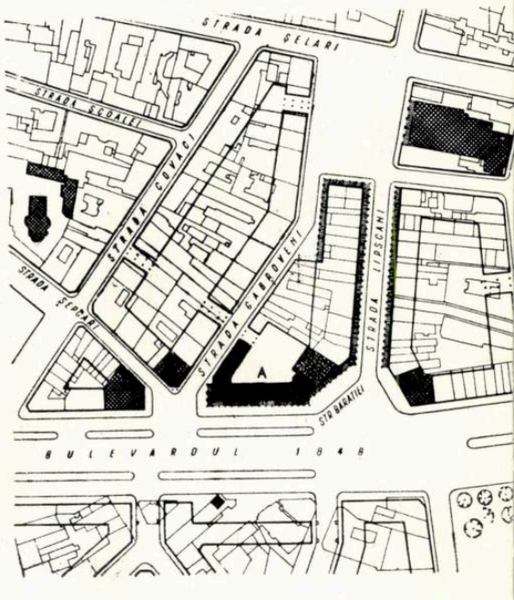

Perspectivă de pe b-dul 1848

Plan parter

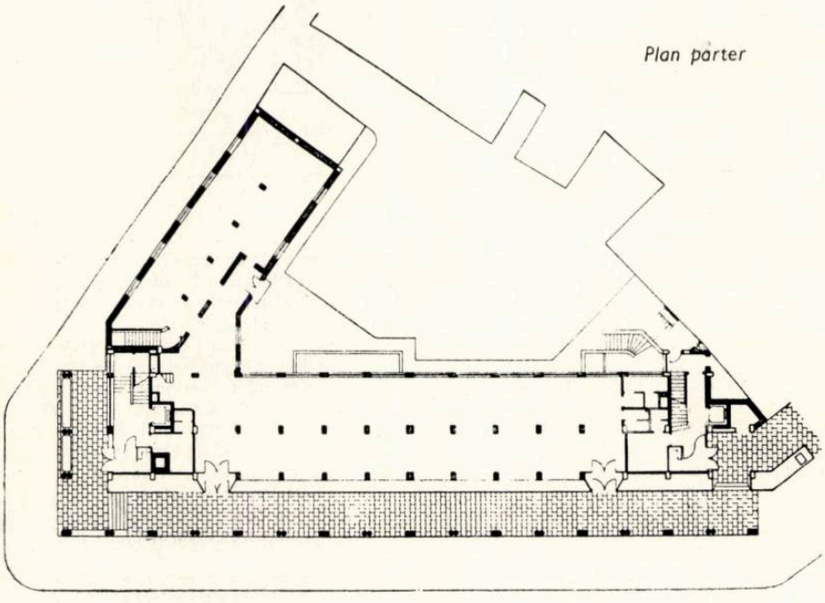

Plan etaj curent

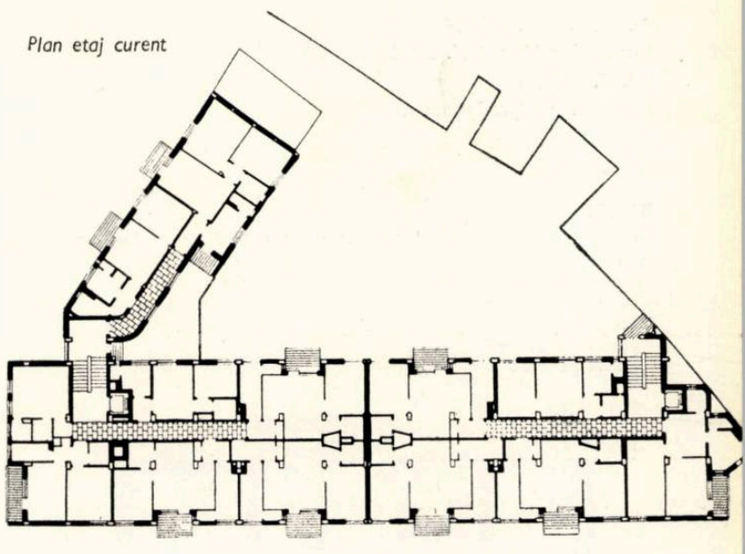

Din cauza unghiului ascuţit pe care îl fac cele două străzi şi a curţii interioare mici, adîncimea acestui corp este de 8,50 m. Acest lucru nu a permis, pe cele 3 etaje ale sale, decît proiectarea a 6 apartamente, două pe nivel.

Folosirea unei scări comune rezolvă economic, pentru cele două corpuri, accesul locatarilor în corpul mic. Deşi aceste etaje sînt denivelate faţă de cele ale corpului mare, acest lucru nu prejudiciază cu nimic efectului plastic al faţadelor, la aceasta contribuind şi faptul că strada Gabroveni este în pantă.

Scările aflate la extremităţile corpului principal deservesc: cea de lîngă magazinul « Bucureşti », 5 apartamente pe palier; cealaltă 8 apartamente, numai pe înălţimea corpului mic, de la etajul 4 rămînînd doar 6 apartamente. Fiecare scară este dublată de cîte un ascensor.

Prelungirea palierelor scării cu coridoare este o consecinţă a terenului, a lungimii frontului la bulevard (2 tronsoane şi jumătate) şi a programului parterului.

Apartamentul tip, întrebuinţat în proporţie de 57% faţă de numărul total de apartamente reale ale blocului, are camere comandate şi se compune din: vestibul, bucătărie în care se poate lua masa, cameră de zi cu nişă de pat pentru două persoane, cameră de dormit pentru copii şi baie, care este decomandată printr-un degajament.

În funcţionarea apartamentului se rezervă camera mai mică copiilor. Camera de zi este împărţită în trei zone: spaţiu pentru toată ziua şi recepţie, loggie dimensionată pentru a putea cuprinde o masă şi nişa de dormit din fundul camerei, cu acces comod, prin degajament, la baie, cu posibilităţi de separare printr-o draperie de restul camerei.

Sistemul de construcţie: schelet de beton armat cu planşee de beton monolit şi ziduri de umplutură. Corpul din strada Gabroveni este construit pe zidărie portantă la conturul exterior şi stîlpi cu grinzi şi planşee de beton armat la interior.

Faţadele se vor finisa cu cărămidă de placaj de culoare gălbuie, fabricată la Tîrnăveni; soclul este îmbrăcat în travertin; în jurul ferestrelor, ancadramente din profile trase în praf de piatră; stîlpii porticului vor fi îmbrăcaţi în mozaic de marmură, negru, lustruit.

Plastica faţadelor afirmă cu sinceritate partiul de arhitectură al blocului de locuinţe; prezenţa loggiilor şi tratarea lor simplă confirmă caracterul net de locuinţe.

Porticul de la parter uşurează, prin contrast, masa volumului suprapus, dînd întregului ansamblu supleţă şi eleganţă.

Proiectul a fost executat de Institutul Proiect-Bucureşti, în atelierul condus de arh. N. Nedelescu.

INDICI

Suprafaţa locuibilă (pe apartament tip) = 39 m². K_3 real pe bloc = 0,43; pe palier = 0,51.

Capacitatea apartamentului faţă de care s-a socotit capacitatea pe bloc = 4 persoane (la nevoie, în camera de zi se poate pune încă un pat).

Numărul total de apartamente pe bloc = 81, din care 8 cu 1 cameră, 70 cu 2 camere şi 3 cu 3 camere.

Numărul total de persoane cazate = cca. 380.

Arh. N. Stoenescu

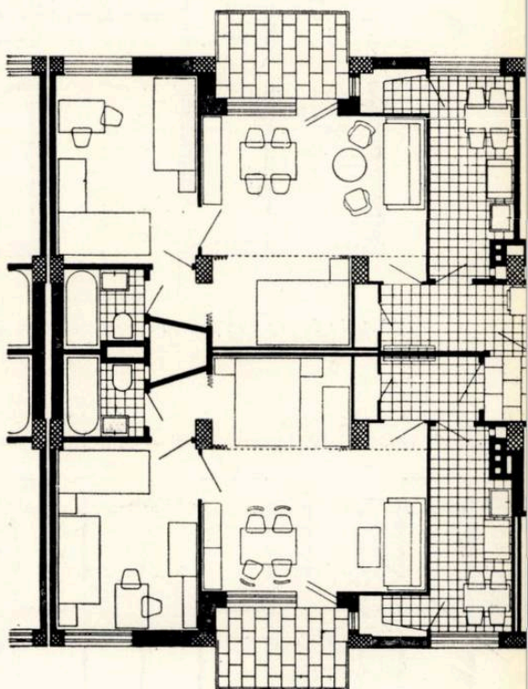

Detaliu de apartamente cu 2 camere

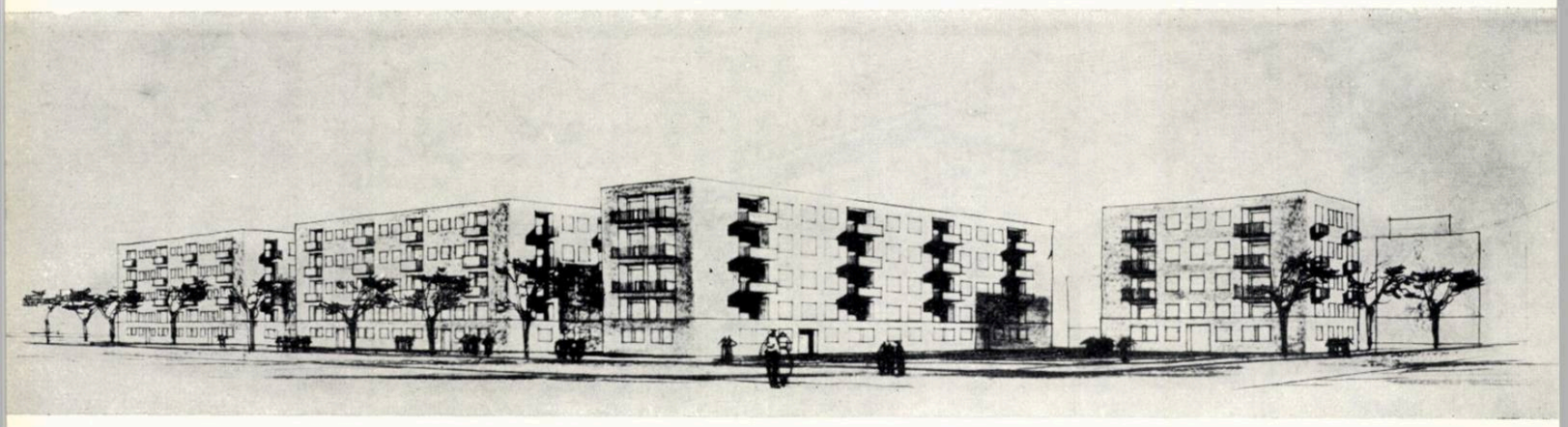

Perspectivă de pe b-dul I Mai

BLOCURI DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL 1 MAI

Autor, arh. C. NEAGU
Coautori, arhitecții M. ZAHARIA și R. CĂRĂUȘU
Ing. D. BADEA
Institutul Proiect-București

INDICI

Suprafața locuibilă medie de apartament	= 8,50 m² pe locatar
Suprafața construită pe locatar	= 16,22 m²
Numărul total al locatarilor	= 616
Cost real pe apartament	= 66 400 lei
Cost real pe metru pătrat locuibil	= 1 760 lei
K_3 real pe palier	= 0,55
K_3 real pe bloc	= 0,52

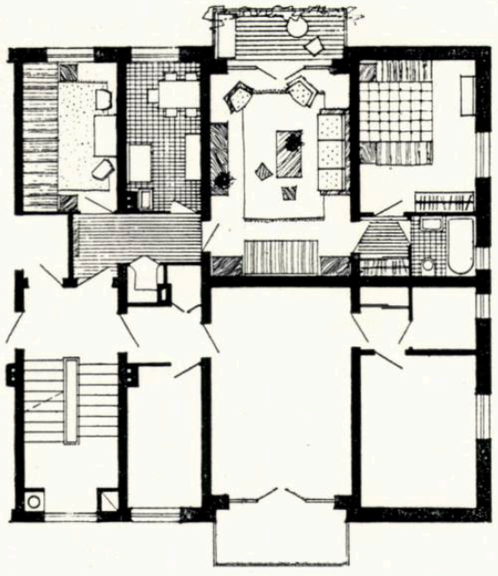

Detaliu de tronson pentru apartamente cu 2 și 3 camere

Plan etaj curent
1. Vestibul — 2. Cameră de zi — 3. Dormitor — 4. Baie-w.c. — 5. Bucătărie

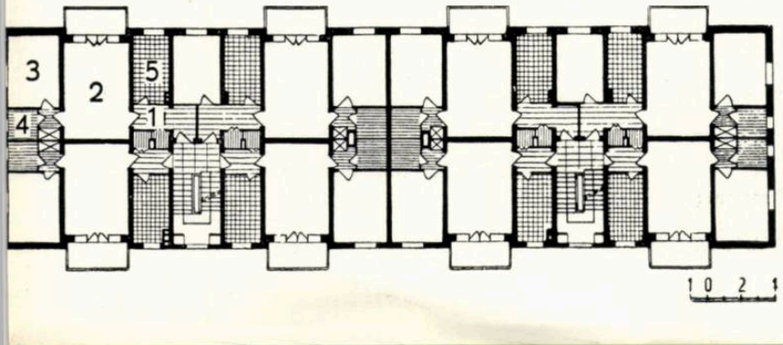

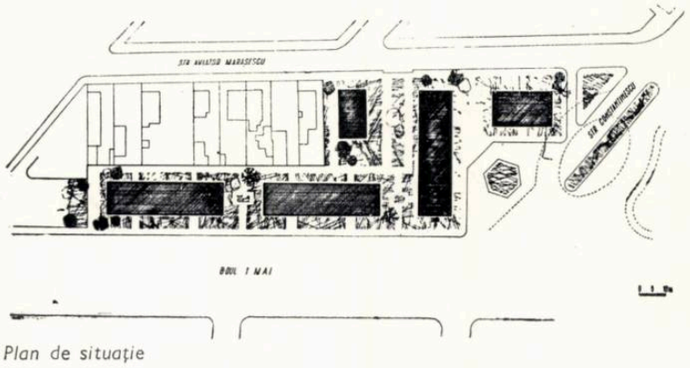

Plan de situație

Pe terenul liber situat pe b-dul 1 Mai la intersecția cu str. Al. Constantinescu s-a proiectat un ansamblu de blocuri de locuințe cu mai multe niveluri.

În urma avizului Direcției de Arhitectură și Sistematizare s-a întocmit o primă sarcină de proiectare în primul trimestru al anului 1958.

Sarcina prevedea proiectarea a 4 blocuri: 3 blocuri cu parter și 3 etaje având frontul principal pe b-dul 1 Mai și un bloc de capăt cu parter și 5 etaje, așezat perpendicular pe b-dul 1 Mai, cu frontul principal în continuarea străzii Al. Constantinescu — paralel cu hala din piața 7 Noiembrie.

Sarcina de proiectare însușită de conducerea Institutului Proiect-București și avizată de Consiliul tehnic interior și de Consiliul tehnic superior al Sfatului popular a fost depusă după avizare la Direcția Arhitectură și Urbanism din Ministerul Construcțiilor și Materialelor de Construcție.

Avizul a fost însă nefavorabil, proiectarea trebuind a fi reluată, deoarece Direcția Arhitectură și Urbanism a recomandat proiectarea tuturor blocurilor numai pe 4 niveluri: parter + 3 etaje.

Studiul s-a reluat conform avizului și pentru a urgenta executarea proiectului s-a utilizat o secțiune-tronson avizată favorabil la un alt proiect al aceluiași institut, și respectînd recomandările în ceea ce privește numărul de niveluri.

Noua sarcină de proiectare depusă spre avizare nu a fost cercetată imediat. Indicii spațiali și de cost ai acestui proiect neîncadrîndu-se în directivele plenarei din 6—7 mai 1958 — dat fiind că a fost predată înainte de plenară — sarcina de proiectare a fost retrasă pentru a fi restudiată în lumina noilor directive.

În august 1958, o nouă sarcină de proiectare a fost studiată și prezentată de alt colectiv de proiectare.

Proiectul păstra întocmai amplasamentul din sarcinile anterioare.

Blocurile propuse a fi pe parter + 3 etaje au fost modificate la o consultare pe parcurs, urmînd să aibă parter și 4 etaje.

S-au prevăzut un total de 140 de apartamente, în 4 blocuri (3 blocuri — A, B și C — cu cîte 40 de apartamente și blocul D cu 20 de apartamente).

S-a utilizat un tronson de 22,50 m lungime și 12,50 m lățime, având 4 apartamente la scară pe nivel: la parter, 4 apartamente de cîte 2 camere și dependințe, iar la etaje cîte 3 apartamente similare cu cele de la parter și un apartament cu 3 camere și anexe.

Construcțiile au fost prevăzute a fi executate cu ziduri portante și sîmburi de beton, planșee de beton armat monolit; ele sînt înzestrate și cu colectoare de gunoi și instalație de încălzire centrală cu gaze naturale.

Centrala termică precum și un grup de 4 spălătorii-uscătorii au fost proiectate într-un subsol parțial — la blocul A. Celelalte blocuri nu au subsol. Clădirile sînt acoperite cu terase necirculabile.

Fațadele au fost studiate cu materiale puțin costisitoare, blocurile fiind tratate în volume simple, fără rezalite și fără construcții anexe de legătură între blocuri. Terenul liber se va amenaja cu alei necarosabile și peluze cu flori, respectîndu-se cît mai mult copacii existenți.

Prin proiectarea acestui grup de blocuri se rezolvă o foarte mică parte a unuia dintre fronturile bulevardului 1 Mai.

Proiectarea a ținut seama de recomandările Direcției de Arhitectură și Sistematizare; totuși, dat fiind amplasamentul blocurilor — pe o arteră de 42 m între fronturile clădite și cu posibilitatea de creare a unei perspective în piața 7 Noiembrie — considerăm că un regim de înălțime mai mare, cel puțin la blocul de capăt, ar fi fost mai just. Azi, cînd se pune în studiu întreg bulevardul 1 Mai, aceste blocuri ar fi fost mai bine încadrate într-un regim de înălțime mai mare, într-un punct în care bulevardul 1 Mai se lărgește cu piața și hala 7 Noiembrie, ajungînd la o distanță între fronturi de cca 100 m.

Regimul recomandat și proiectat va determina și subordona tot ansamblul ce se va construi în acest punct.

Arh. C. Neagu

BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA BELDIMAN

Autori, arhitecții C. NEAGU, D. IOANOVICI
Ing. D. BADEA
Institutul Proiect-București

Încă din anul 1954, în Institutul Proiect-București s-a pus în studiu proiectarea unui bloc de locuințe care să completeze golul rămas pe b-dul 6 Martie între clădirea fostului hotel Bulevard și blocurile de locuințe de pe acest bulevard, pe frontul stîng.

Terenul este în suprafață de cca. 1500 m².

Acest bloc făcînd parte din frontul stîng al pieței C.C.A. — așa cum a rezultat din concursul pentru piața C.C.A., precum și din studiile făcute ulterior în Institutul Proiect-București — urma să fie proiectat pînă în clădirea fostului hotel Bulevard, lăsînd o trecere largă pe unul sau două niveluri spre strada Beldiman.

Aceste studii, prezentate în mai multe sarcini de proiectare, nu au fost avizate de Direcția de Arhitectură și Urbanism.

La începutul anului 1958, studiile au fost reluate, de data aceasta cu tema precisă de a se proiecta numai blocul de colț, fără acoperirea străzii Beldiman în prima etapă.

Proiectul era legat de o serie de condiții dificile. Astfel, existența a două calcane: pe strada Beldiman, blocul Editurii Tehnice, pe b-dul 6 Martie, calcanul blocului de locuințe vecin (cu o curte de lumină pe care se deschid ferestre ale unor camere de locuit), cu lungimi, înălțimi la cornișă și gabarite — retrageri complet diferite, precum și cu sisteme de fundare deosebite, cu o diferență de nivel de cca. 3,00 m între ele.

De asemenea, fațadele celor două blocuri sînt complet diferite ca tratare. Construcția trebuie să fie proiectată, ca volum și plastică de fațadă, ca un element de sine stătător, în prima etapă, putînd să facă apoi parte integrantă din viitorul front continuu.

Parterul, în suprafață de cca. 900 m², a fost destinat unui mare bufet expres, ceea ce a creat dificultăți în amplasarea scărilor și intrărilor la etajele superioare pentru apartamente. Subsolul a fost rezervat în bună parte serviciilor și anexelor acestui bufet expres.

Stratificația terenului, foarte variată (fosta albie a Dîmboviței, umpluturi diferite, resturi de la niște foste grajduri etc.), a dat de asemenea dificultăți de proiectare.

În sarcina de proiectare depusă la avizare în aprilie 1958 se rezolva tema pentru parter, obținîndu-se un total de 70 de apartamente; indicii spațiali și de cost erau conform cu cei ai proiectelor curente în proiectarea de locuințe.

În urma plenarei Comitetului Orășenesc P.M.R. din mai 1958, proiectul a fost restudiat parțial, realizîndu-se, în același volum construit, un număr de 80 de apartamente, iar la proiectul tehnic un număr de 93 de apartamente reale.

INDICI

Cost real pe metru pătrat locuibil	= 1 840 lei
Costul real pe apartament	= 63 600 lei
K_3 real pe palier	= 0,54
K_3 real pe bloc	= 0,50
Suprafața locuibilă pe locatar	= 8,42 m²
Suprafața construită pe locatar	= 17,24 m²

Construcția se va executa cu radier general, cadre de beton armat și zidărie de cărămidă găurită; blocul va avea încălzire centrală, ascensoare, crematorii de gunoi, telefoane, precum și antene de radio și televiziune.

Arh. C. Neagu

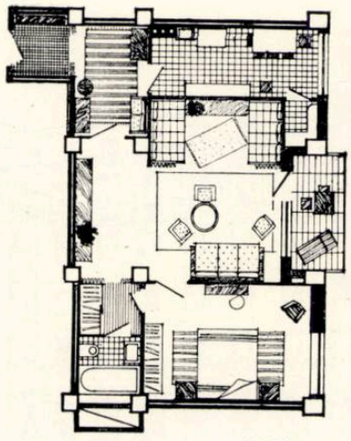

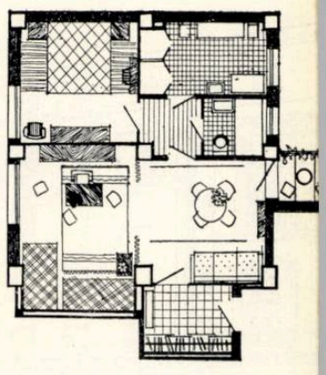

Detaliu de apartament cu 2 camere

Detaliu de apartament cu 2 1/2 camere

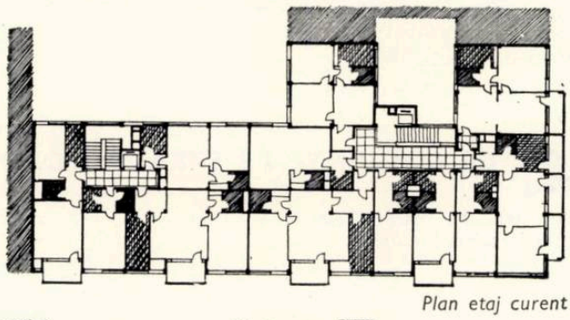

Plan etaj curent

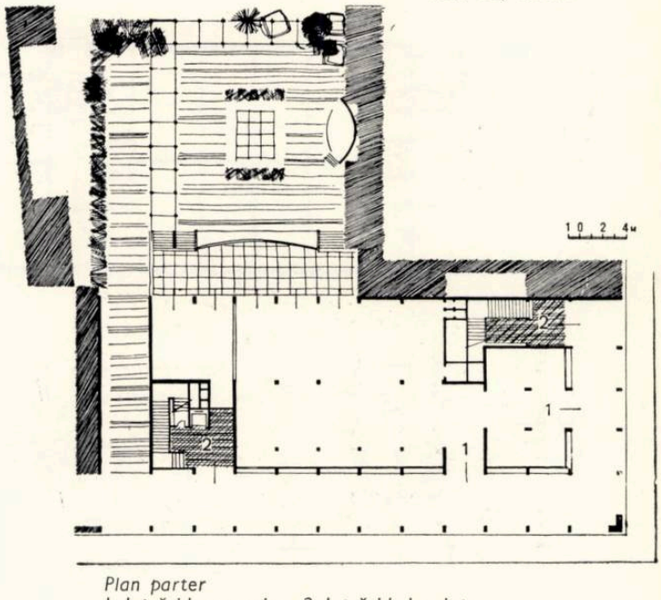

Plan parter
1. Intrări la magazin — 2. Intrări la locuințe

Perspectivă de pe b-dul 6 Martie

Plan de situație

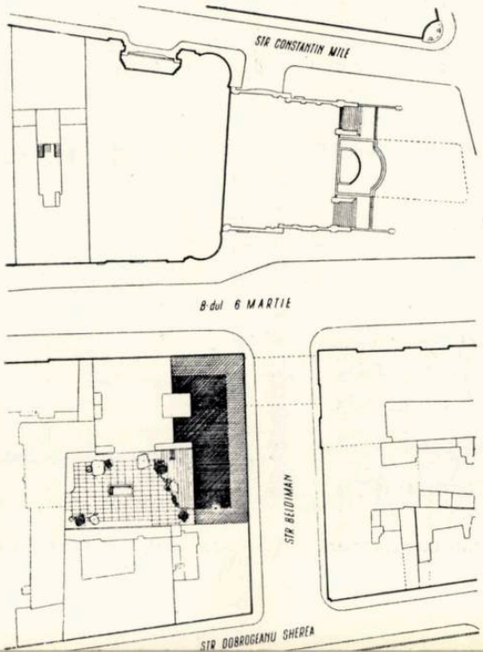

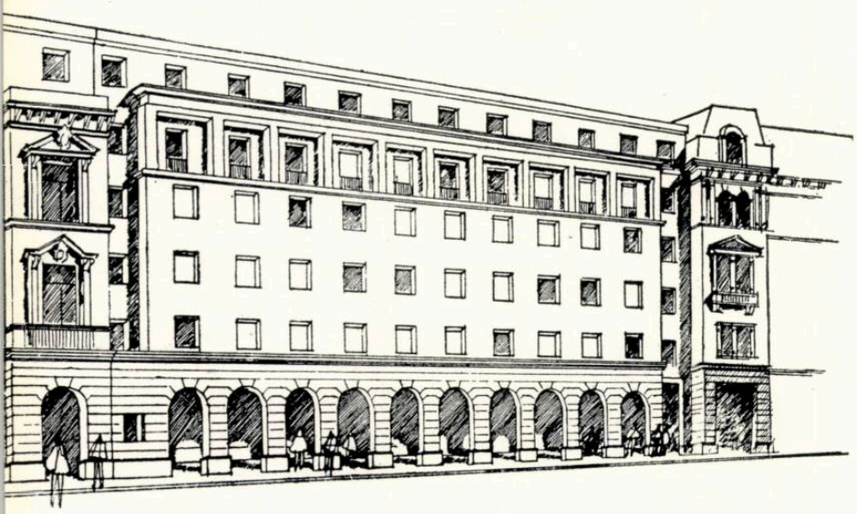

Perspectivă

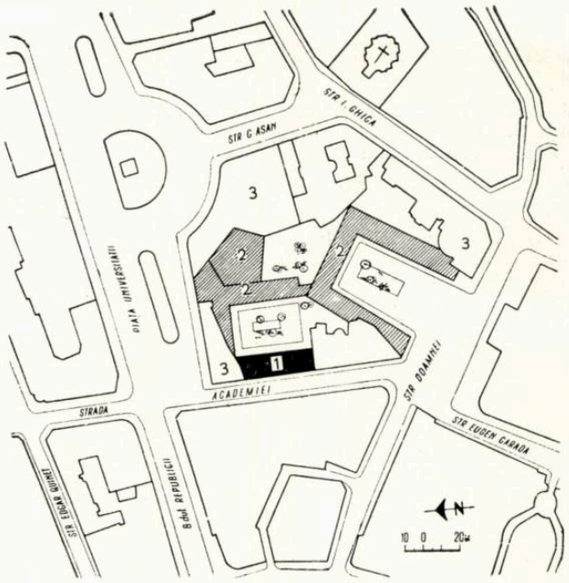

Plan de situație
1. Blocul în construcție — 2. Propuneri pentru extindere
3. Construcții păstrate

BLOC DE LOCUINȚE PE STRADA ACADEMIEI

Autor, arh. M. HORNSTEIN
Institutul Proiect-București

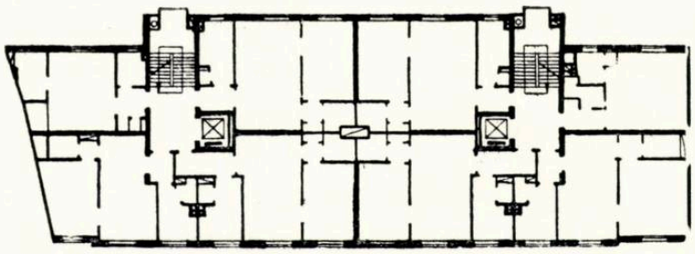

Plan etaj curent

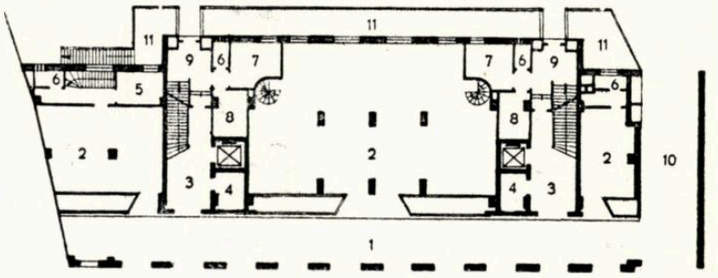

Plan parter
1. Portic — 2. Magazine — 3. Intrare — 4. Depozit cărucioare 5. Depozit de zi—6. W.C.—7. Spălătorie—8. Uscătorie—9. Palier de serviciu—10. Trecere pompieri — 11. Curte engleză.

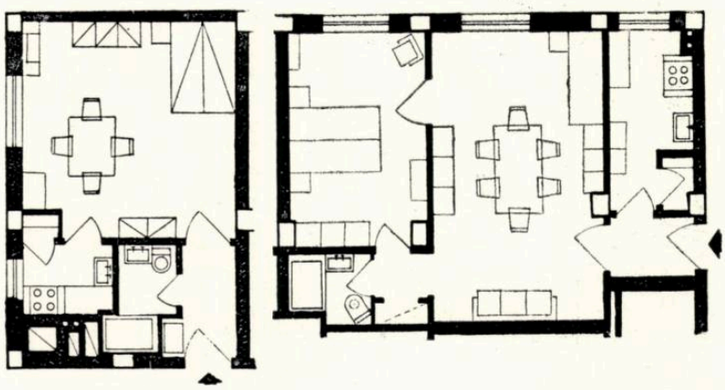

Detaliu de garsonieră *Detaliu de apartament cu 2 camere*

Blocul din str. Academiei nr. 4—6 se construiește pe terenul rămas liber prin demolarea unei vechi construcții parter, între calcanele a două imobile mai importante.

Deși amplasamentul și gabaritul noii clădiri sînt riguros determinate de frontul străzii și de calcanele vecine, a apărut totuși necesitatea studierii în ansamblu a întregului cvartal cuprins între străzile Academiei, Doamnei, Bursei și Gh. Assan.

Concluziile la care s-a ajuns au confirmat oportunitatea studiului și au pus în evidență o serie de condiții care trebuie avute în vedere la elaborarea proiectului. Soluția de sistematizare a cvartalului, avînd mai mult caracterul unui program care va sta la baza continuării studiilor, propune crearea unei incinte cu blocuri de locuințe, construirea unei săli de spectacole pe terenul ce se învecinează cu Ministerul Comerțului și crearea unui spațiu deschis pentru degajarea Băncii de Stat.

Încadrîndu-se în studiul de sistematizare, tratarea noului bloc a ținut seama de necesitatea lărgirii străzii Academiei pentru a degaja circulația. Cum lărgirea străzii nu poate fi realizată, întrucît necesită un volum mare de demolări, s-a prevăzut la parterul blocului un portic care urmează a fi extins și sub construcțiile existente învecinate.

S-a ținut seama, de asemenea, de racordarea noii clădiri cu înălțimile blocurilor vecine. Racordarea cu imobilul de colț dinspre Piața Universității (clădirea O.N.T.) s-a considerat posibilă în ipoteza supraetajării acestei construcții.

Din studiile făcute, această supraetajare a apărut a fi necesară și pentru viitoarea închidere a fronturilor în această regiune a pieței.

La proiectare s-au avut în vedere, în afară de condițiile cerute de amplasament, și cele impuse de clădirile existente pentru realizarea unui front unitar sub aspect arhitectonic și urbanistic.

În acest scop, fațada încearcă să soluționeze problema integrării construcției în arhitectura existentă a străzii. S-au prelungit pe fațada noii clădiri registrele mai importante ale construcțiilor învecinate, și anume: registrul inferior al imobilului O.N.T., pentru parterul blocului, și cel superior al imobilului din str. Academiei 2, pentru etajul 4.

Rezalitele din dreapta și din stînga dau posibilitatea introducerii unor înălțimi de etaje diferite și adaptării unei modenaturi mai stilizate. În același timp, rezalitul din dreapta marchează intrarea în curtea interioară și formează o oprire pentru porticul care, pînă în acest punct, continuă arhitectura imobilului O.N.T.

Pentru soluția de plan s-a adaptat o secțiune tip I.P.B., care a suferit mici modificări pentru a se putea înscrie în limitele terenului existent.

A rezultat o construcție lineară cu 8 apartamente pe nivel, deservite de două scări. Apartamentele de 2 camere au fost dimensionate în așa fel încît să poată cuprinde la nevoie 5 persoane.

Blocul cuprinde 5 etaje identice și un al 6-lea retras mult pe 3 laturi pentru ca acesta să nu participe la compoziția străzii.

La parterul blocului se află 3 magazine, iar în subsol, depozitele magazinelor, centrala termică, hidroforul, crematoriul și boxe pentru locuințe.

Blocul cuprinde în total 42 de apartamente, dintre care 10 de 1 cameră și 32 de 2 camere.

Suprafața desfășurată a construcției este de cca. 3580 m², volumul total de cca. 11 000 m³ și K_3 pe palier real 0,55.

Blocul se execută pe schelet de beton armat monolit și este dotat cu instalații tehnico-sanitare moderne.

Arh. M. Hornstein

CONGRESUL AL V-lea AL U.I.A.

MOSCOVA-IULIE 1958

Lucrările celui de al V-lea Congres al Uniunii Internaționale a Arhitecților s-au desfășurat între 21—26 iulie 1958, în capitala U.R.S.S., Moscova. Continuînd seria importantelor probleme pe care U.I.A. le-a dezbătut în cele patru congrese anterioare: « Drepturile și îndatoririle arhitecților », « Problemele dezvoltării profesionale a arhitecților », « Sinteza artelor plastice în arhitectură », « Problemele construcției de locuințe după cel de al doilea război mondial » — cel de al V-lea congres a avut drept temă de bază « Construcția și reconstrucția orașelor între 1945—1957 ».

Problemele reconstrucției orașelor distruse, construcției de noi orașe și reorganizării la nivelul cerințelor moderne a orașelor existente, au fost abordate în practica de după război în mod diferit de către arhitecții din diferite țări. Urmărindu-se un larg schimb de experiențe și păreri, cel de al V-lea Congres a constituit cadrul necesar dezbaterii problemelor construcției orășenești, contribuind la dezvoltarea teoriei și practicii urbanismului modern.

Organizat prin grija secțiunii sovietice a U.I.A. — Uniunea Arhitecților din U.R.S.S. — congresul s-a bucurat de o largă participare, reunind un număr de 1320 de arhitecți; au fost reprezentate la congres 45 de țări. Componența delegațiilor a fost următoarea: Australia 2, Austria 2, Albania 1, Algeria 2, Anglia 27, Republica Arabă Unită 11, Belgia 49, R.P.Bulgaria 56, Brazilia 3, Canada 1, R.P.Chineză 29, Columbia 81, R.P.D.Coreeană 5, Cuba 6, R. Cehoslovacă 68, Chili 21, Danemarca 1, Elveția 4, Ecuador 2, Finlanda 7, Franța 157, Guatemala 1, R.D.Germană 44, R.F.Germană 23, Italia 18, Israel 14, R.P.F.Iugoslavia 5, Japonia 4, Liban 1, Mexic 148, R.P.Mongolă 5, Maroc 2, Olanda 6, Pakistan 1, R.P.Polonă 52, Portugalia 14, R.P.Romînă 38, S.U.A. 24, Suedia 41, Tunis 2, R.P.Ungară 27, U.R.S.S. 298, Uruguay 2, Venezuela 12, Vietnam 3.

Participanților li s-a asigurat un program deosebit de util și interesant, în afara congresului, constînd din vizionarea de expoziții, vizitarea orașului Moscova, a monumentelor sale istorice și a cartierelor noi, a muzeelor de artă și arhitectură, a fabricilor de prefabricate și a șantierelor de construcții, a canalului Moscova etc. După închiderea congresului au fost organizate excursii de studii în diferite orașe și regiuni ale U.R.S.S. În preziua deschiderii congresului, la 20 iulie, congresiștilor li s-a oferit o recepție de către președintele Comitetului executiv al Sovietului Moscovei, în sala Coloanelor din Palatul Sindicatelor.

ZIUA ÎNTÎI

DESCHIDEREA LUCRĂRILOR CONGRESULUI

Ședința de deschidere a congresului a avut loc în sala de reuniuni a Palatului Mare din Kremlin, în ziua de 21 iulie 1958. Festivitatea de deschidere a fost onorată de prezența președintelui Comitetului de Stat pentru Construcții al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., V. Kucerenko, a președintelui Sovietului orășenesc al Moscovei, N. Bobrovnikov, precum și a șefului Secției de artă și cultură de pe lîngă UNESCO, M. Dard.

Lucrările congresului au fost deschise de către primul secretar al Uniunii Arhitecților din U.R.S.S. și președinte al celui de al V-lea Congres, P. Abrosimov.

Președintele Comitetului de Stat pentru Construcții, V. Kucerenko, salutînd pe congresiști în numele guvernului U.R.S.S., a subliniat faptul că al V-lea Congres al U.I.A. prezintă un interes deosebit pentru oamenii sovietici. Ilustrînd prin exemple concrete rezultatele obținute în anii de după război în opera de construcție și reconstrucție a orașelor din U.R.S.S., vorbitorul a arătat uriașele probleme ce s-au pus în fața arhitecților și urbaniștilor sovietici. V. Kucerenko a încheiat exprimîndu-și convingerea că « analizînd profund problemele speciale ale urbanismului, congresul va aduce un aport constructiv în lupta pentru pacea generală și colaborarea între popoare ».

Președintele Comitetului executiv al Sovietului orășenesc al Moscovei, N. Bobrovnikov, a salutat congresul în numele locuitorilor capitalei U.R.S.S. În cuvîntul său, el a vorbit despre transformările importante ce s-au produs în structura orașului după instaurarea puterii sovietice. « Orașul s-a dezvoltat după un plan general de reconstrucție bazat pe principii științifice, plan care a deschis o pagină nouă în istoria capitalei și care constituie o mărturie a interesului pe care Partidul Comunist al Uniunii Sovietice și Guvernul Sovietic îl poartă pentru condițiile de viață ale milioanelor de muncitori din Moscova.. »

Subliniind caracterul rațional al planului general de sistematizare a orașului Moscova, vorbitorul a arătat creșterea ritmului de construcție în oraș; astfel, între anii 1952—1956 s-au construit mai mult de 5 milioane m² de suprafață locuibilă, în 1957 încă 1.810.000 m², iar în 1958 vor fi dați în folosință 2.350.000 m² suprafață locuibilă. În încheiere N. Bobrovnikov a spus: « Preluînd cu grijă tot ce e mai valoros din moștenirea trecutului — traseul radial inelar al Moscovei, edificiile sale, admirabile opere ale marilor arhitecți ruși — noi reconstruim și înfrumusețăm orașul pentru a-l face să întrunească condițiile cele mai favorabile de viață, pentru munca și odihna populației. Noi ne gîndim la Moscova de mîine ».

Președintele U.I.A., Hector Mardones-Restat, a arătat contribuția creatoare a congreselor precedente precum și a activității celor 7 comisii de lucru ale U.I.A., oprindu-se în mod special asupra activității comisiei de urbanism, care a asigurat materialele celui de al V-lea Congres. În cuvîntul său, H. Mardones-Restat a vorbit despre sarcinile ce stau în fața urbaniștilor din lumea întreagă: « După afirmațiile experților demografi, populația actuală a globului se cifrează la 2.650 milioane oameni; după un calcul sumar, populația planetei noastre va crește în următorii 25 de ani cu 1,5 miliarde de locuitori, ceea ce echivalează cu numărul total al populației globului la jumătatea secolului al XIX-lea. Pentru a asigura cazarea unui miliard de persoane noi, arhitecții din lumea întreagă trebuie să construiască aproape 5.000 de orașe de cîte 200.000 de locuitori fiecare. Aceasta înseamnă că arhitecții și urbaniștii trebuie să construiască anual cîte 200 de orașe de asemenea importanță ».

H. Mardones-Restat și-a încheiat cuvîntarea chemînd guvernele tuturor țărilor să manifeste o înțelegere reală și un spirit umanitar pentru prevenirea declanșării unui nou război.

Ultimul a luat cuvîntul P. Abrosimov, președintele congresului. El a salutat pe congresiști în numele comitetului de organizare a congresului și al arhitecților sovietici. « Arhitecții sovietici, a spus P. Abrosimov, își exprimă satisfacția că al V-lea Congres al U.I.A., consacrat unei teme atît de actuale cum e construcția și reconstrucția orașelor, se ține la Moscova, capitala unui stat ale cărui popoare se consacră lucrărilor grandioase de construcție, de reconstrucție și de reamenajare a orașelor pentru fericirea oamenilor ». Oprindu-se apoi asupra problemelor prevăzute a se discuta în congres, în încheiere vorbitorul și-a exprimat convingerea că acest congres va servi cauza nobilă a strîngerii contactelor și legăturilor prietenești între arhitecții din diferite țări și prin aceasta va contribui la apărarea păcii în lume.

După încheierea ședinței festive, congresiștii au vizitat palatele și monumentele vechii arhitecturi ruse din Kremlin.

EXPUNEREA RAPORTULUI PRINCIPAL

Prima ședință de lucru a congresului s-a deschis în după amiaza aceleiași zile în sala de festivități a Universității Lomonosov din Moscova, prezidată fiind de Pavel Abrosimov.

Salutînd congresul în numele secțiunii de artă și cultură a UNESCO, M. Dard a arătat interesul pe care organizația ce o reprezintă îl manifestă față de U.I.A. și față de problemele ce urmează a se discuta în cadrul actualului congres.

În continuare, arh. V. Baranov, membru al Academiei de construcții și arhitectură a U.R.S.S. și raportorul general al congresului, a prezentat ideile principale din raportul general intitulat « Urbanismul modern—construcția și reconstrucția orașelor între 1945—1957 ».

În raportul său, bazat pe documentațiile furnizate de secțiunile naționale ale U.I.A., N. Baranov a prezentat o vedere generală asupra dezvoltării urbanismului în perioada dintre 1945—1957, oprindu-se asupra problemelor

Congresiștii în Palatul Mare din Kremlin

In sala de festivităţi a Universităţii Lomonosov

esenţiale ale urbanismului modern, precum şi asupra metodelor care fac posibilă realizarea lor practică. Vorbitorul a arătat că această perioadă s-a caracterizat prin efortul făcut pentru lichidarea rănilor provocate de cel de al doilea război mondial, prin dezvoltarea marilor complexe industriale care au dus la creşterea populaţiei orăşeneşti şi în consecinţă la necesitatea măririi capacităţii oraşelor existente şi, în sfîrşit, prin construirea unui mare număr de oraşe noi.

Construcţia de locuinţe a constituit cea mai importantă şi mai dificilă problemă urbanistică.

Această perioadă a marcat totodată realizarea unor importante succese în sistematizarea regională, în domeniul dezvoltării armonioase a oraşelor, în rezolvarea practică a limitării dezvoltării în suprafaţă a oraşelor mari, precum şi în construirea oraşelor satelite. Cu toate acestea, a arătat vorbitorul, problemele urbanismului modern nu pot fi considerate ca fiind rezolvate satisfăcător.

Printre principalele dificultăţi care au limitat dezvoltarea urbanistică raţională a oraşelor şi regiunilor au fost arătate a fi: proprietatea particulară asupra terenurilor, lipsa unor legislaţii urbanistice ferme şi insuficientele resurse materiale şi financiare puse la dispoziţia construcţiei orăşeneşti.

Rezumînd raportul său, N. Baranov a formulat problemele esenţiale ale urbanismului modern ca fiind următoarele: reconstrucţia oraşelor vechi, construirea de noi oraşe, repartizarea raţională a populaţiei şi reglementarea creşterii oraşelor, circulaţia şi traficul, asanarea şi echiparea tehnică a oraşelor, industrializarea şi economia construcţiilor, problemele arhitecturale şi estetice ale evoluţiei oraşelor, realizarea planurilor de sistematizare şi de amplasare a oraşelor.

În încheiere, N. Baranov a scos în evidenţă faptul că pentru progresul în domeniul urbanismului este necesar să se pună capăt tensiunii generale şi cursei înarmărilor. Munca constructivă a arhitecţilor este incompatibilă cu tragedia distrugerilor inerente războiului.

În continuarea şedinţei, congresul a fost salutat de către M. Laplie, preşedintele Asociaţiei Internaţionale de Arte Frumoase, care a informat pe scurt asistenţa asupra activităţii acestei organizaţii, subliniind ca unul dintre punctele importante ale programului asociaţiei pe care o reprezintă, colaborarea dintre pictori şi sculptori cu arhitecţii.

Prima şedinţă s-a încheiat cu raportul arhitectului şef al oraşului Amsterdam, Van Eesteren, intitulat « Proiectul şi aspectele sale funcţionale şi estetice ».

Raportul a dezvoltat în special problemele complexe ridicate de reconstrucţia oraşelor existente, problemă esenţială pentru ţările Europei occidentale unde oraşele se caracterizează printr-o mare densitate a populaţiei. Arătînd că aceste probleme sînt rezolvate în mod diferit în funcţie de condiţiile specifice fiecărei ţări şi fiecărui oraş, vorbitorul a subliniat dificultăţile întîmpinate în realizarea practică a prevederilor urbanistice, provenite din neînţelegerea la justa lor valoare a problemelor urbanismului de către autorităţile centrale şi locale.

O mare parte a raportului a fost consacrată analizei structurii şi elementelor fundamentale ale oraşului, subliniindu-se interdependenţa dintre zonele industriale şi rezidenţiale, precum şi importanţa raţionalei repartizări teritoriale a diverselor dotări necesare oraşelor. Raportul a analizat problemele densităţii optime a cartierelor de locuinţe, a zonelor verzi de protecţie, a zonelor verzi recreative şi de distracţii, precum şi dificilele probleme legate de circulaţia şi spaţiile de parcaj din oraşe.

În concluzie, Van Eesteren a arătat necesitatea aplicării raţionale a normelor urbanistice, atrăgînd atenţia asupra pericolului ce-l reprezintă înlocuirea acestora prin rezolvări bazate pe inspiraţie.

După închiderea primei şedinţe de lucru, participanţii au asistat la inaugurarea expoziţiei organizate cu ocazia celui de al V-lea Congres al U.I.A., consacrată construcţiei şi reconstrucţiei oraşelor. Expoziţia a cuprins planuri

Panourile ţării noastre la Expoziţia Congresului

Vizitînd monumentele Kremlinului

de reconstrucţie a oraşelor din diverse ţări, planuri de amenajări ale cartierelor rezidenţiale, proiecte de oraşe satelite elaborate în perioada postbelică, proiecte de reamenajări ale centrelor unor oraşe existente etc. Expoziţia a prilejuit un viu şi concret schimb de experienţă asupra metodelor de reconstrucţie a oraşelor în conformitate cu cerinţele urbanismului modern.

ZIUA A DOUA

EXPUNEREA CORAPOARTELOR REGIONALE

Şedinţa din dimineaţa zilei următoare, consacrată corapoartelor asupra temei generale, a fost deschisă prin salutul adus de V. Gornov, directorul Secţiunii de locuinţe şi a construcţiilor din biroul de probleme sociale al O.N.U.

V. Gornov a arătat importanţa care trebuie dată astăzi proiectelor de sistematizare regională, caracterizîndu-le ca bază a programului de construcţii de locuinţe. Vorbitorul a citat numeroase exemple de realizări din U.R.S.S., Anglia, Olanda, India ş.a., subliniind contribuţia pozitivă a urbaniştilor în rezolvarea problemelor concrete ale respectivelor aglomeraţii urbane. În încheiere, vorbitorul a insistat asupra unităţii ce trebuie realizată între problemele urbanistice şi cele ale tipizării şi industrializării construcţiilor.

A urmat apoi prezentarea celor 5 corapoarte regionale la tema « Planul şi aspectele sale funcţionale şi estetice » şi anume: « Urbanismul în ţările Europei occidentale » ţinut de A. Ling (Anglia), « Urbanismul în ţările Asiei orientale » ţinut de Lang Si Ceng (R.P.Chineză), « Urbanismul în ţările Americii de Nord » (H. Churchill, S.U.A.), « Urbanismul în ţările Americii latine » (H. Larrain, Chili) « Urbanismul în ţările Europei orientale » (V. Şkvarikov, U.R.S.S.).

Folosindu-se de documentarea întocmită de secţiunile naţionale, raportorii au prezentat felul în care se pun şi sînt abordate problemele de urbanism în diferite ţări subliniind faptul că rezolvările date sînt în funcţie de condiţiile concrete ale fiecărei ţări şi localităţi urbane în parte.

ZIUA A TREIA

DISCUȚIILE LA TEMA I A CONGRESULUI

În cea de a treia ședință a congresului, care a avut loc în după amiaza zilei de 22 iulie, s-au început discuțiile la tema I a congresului.

I. Novotny (R. Cehoslovacă) s-a referit la problema remodelării orașului Praga. În soluționarea acestei probleme trebuiau rezolvate concomitent cerințe contradictorii: de pe o parte, necesitatea conservării nucleului istoric al orașului, de o mare valoare arhitecturală, iar pe de altă parte, aceea de a crea noi instituții culturale și noi servicii comunale pentru deservirea populației și de a organiza traficul urban foarte intens.

« Planul director de reconstrucție a orașului Praga — a arătat I. Novotny— acordă un loc dominant centrului orașului și prevede conservarea monumentelor arhitecturale și istorice cu grădinile și parcurile învecinate; el prevede, de asemenea, deplasarea în alte părți ale orașului a unor industrii, magazine, depozite etc».

În încheiere, I. Novotny a subliniat că experiența lucrărilor urbanistice din Praga arată că lichidarea contradicțiilor dintre centru și periferie nu poate fi realizată decît prin modificarea metodică a structurii istorice a orașului și prin crearea unor comunicații mai raționale între centru și periferie.

Arhitectul șef al orașului Leningrad, V. Kamenski, s-a referit la experiența urbaniștilor sovietici în ceea ce privește orașul Leningrad. Pentru crearea celor mai bune condiții de locuit populației orașului, care a ajuns să se cifreze la peste 3.500.000 de locuitori, ritmul construcțiilor de locuințe trebuie să crească în anii următori de la 30.000 la 40.000—50.000 de apartamente anual. Arhitecții din Leningrad consideră că această situație necesită crearea unor noi cvartale de peste 20 ha, precum și mutarea unei șesimi din populația orașului în mici orașe satelite de 50.000—100.000 de locuitori, cu o densitate de 250 de loc./ha, amplasate în apropierea orașului. Vorbitorul a arătat că în ceea ce privește construcția în cadrul limitelor actuale ale orașului, noul plan de sistematizare prevede realizarea unor cvartale de peste 20 ha, care permit o mai judicioasă distribuire a dotărilor cultural-administrative, utilizarea mai largă a proiectelor tip și realizarea clădirilor în mod economic pe cale industrială.

Problema sistematizării regionale a fost ridicată de arh. M. Bedrack (Chili). Subliniind importanța acestei probleme, vorbitorul a arătat legătura indisolubilă dintre sistematizarea regională și sistematizarea urbană. Referindu-se la Santiago, capitala țării sale, vorbitorul a arătat că deși există un plan de sistematizare, totuși orașul se dezvoltă anarhic. Astăzi cartierele industriale sînt împînzite de locuințe, contravenind astfel unei elementare igiene urbane. Crearea arterelor largi de circulație a apărut oneroasă și greu de realizat. În concluziile sale, M. Bedrack a arătat că arhitecții chilieni, ca și, în general, cei din țările Americii latine consideră congresul de față de o importanță deosebită pentru activitatea lor viitoare în domeniul reconstrucției orașelor, teritoriilor suburbane, precum și a realizării de orașe satelite și a unor zone agricole obligatorii la periferiile orașelor. Vorbitorul și-a manifestat dorința ca cel de al V-lea Congres al U.I.A. să fie ultimul congres în care să se vorbească despre distrugerile datorate războiului.

Arh. Le Breton (Franța) s-a ocupat în intervenția sa de unele aspecte ale protecției clădirilor de locuit, de zgomotul și nocivitățile circulației orășenești și de orientarea clădirilor de locuit. Recomandînd măsuri în ceea ce privește distribuția interioară a clădirilor (încăperile de locuit spre curte și serviciile spre stradă) și utilizarea unor clădiri de magazine ca tampon între stradă și locuințe, arh. Le Breton a susținut totodată eficacitatea multilaterală a arterelor duble, cu benzi verzi mediane.

Vorbitorul a subliniat importanța realizării în orașe a unui sistem de artere de circulație diferențiate (artere pentru circulație rapidă de trafic local, de pietoni etc.) precum și a realizării securității pietonilor, în punctele de intersecție a arterelor de circulație, prin pasaje denivelate.

Vorbind despre reconstrucția orașului Dresda, oraș distrus în cel de la d ilea război mondial, arh. H. Hopp, președintele Uniunii Arhitecților din R.D.G. a expus principiile conducătoare în reconstrucția socialistă a orașelor din R.D.G.

Dezvoltarea unităților industriale de importanță națională nu a împiedicat păstrarea caracterului de centru cultural, precum și a monumentelor istorice ale orașului. Crearea și dezvoltarea unităților industriale făcîndu-se pe baza planurilor economice de stat, problemele urbanistice ridicate au putut fi cuprinse în planurile de reconstrucție a orașului. Ocupîndu-se de problemele construcției de locuințe în R.D.G., H. Hopp a arătat că această importantă problemă specială va fi total rezolvată pînă în 1963.

Arh. J. P. Vouga (Elveția) a scos în evidență importanța și valoarea documentelor prezentate la cel de al V-lea Congres al U.I.A., dezvoltînd unele aspecte ale problemei densității populației orășenești.

E. Cannas Abril (Cuba) a comunicat congresului că în prezent în Cuba s-a creat și funcționează o comisie specială de sistematizare care se ocupă cu problemele urbanismului în întreaga țară. Propunînd U.I.A. să adopte o rezoluție prin care să se ceară guvernelor tuturor țărilor să prevadă în bugetele statelor respective fonduri speciale menite să rezolve cît mai curînd problema cazării populației, vorbitorul a încheiat arătînd că în vederea obținerii unei rezolvări raționale a acestei probleme trebuie luate în considerare, atît datele statistice oglindind situația locuințelor, cît și factorii geografici, sociali, politici și administrativi specifici fiecărei țări.

Arh. L. Piccinato (Italia) a vorbit despre structura noilor orașe, precum și despre restructurarea orașelor vechi. Orașul trebuie tratat ca un organism unitar, așa încît să fie evitată lărgirea mecanică a străzilor, care știrbește unitatea organică a orașului. Dînd ca exemplu orașul Milano, arh. L. Piccinato a subliniat consecințele neluării în considerare a unei atare poziții urbanistice.

Kim Den-Hi, președintele U.A. din R.P.D. Coreeană, a arătat că în urma distrugerilor pricinuite în timpul războiului din Coreea, problema construcției și reconstrucției orașelor coreene a devenit o problemă de stat de cea mai mare importanță. În rezolvarea urgentă a problemei cazării populației, Statul Coreean a adoptat ideea construirii unor clădiri de locuit temporare — provizorii — care au fost construite între 1953—1954. Realizate în cartierele orașelor destinate altor zone decît celei rezidențiale, acestea vor fi dezafectate în momentul cînd cartierele de locuit ce se construiesc vor fi date în folosință.

Moscova — Noul cartier de locuințe « Novîe-Cereomușki »

Moscova — Noul cartier de locuințe « Novîe-Cereomușki »

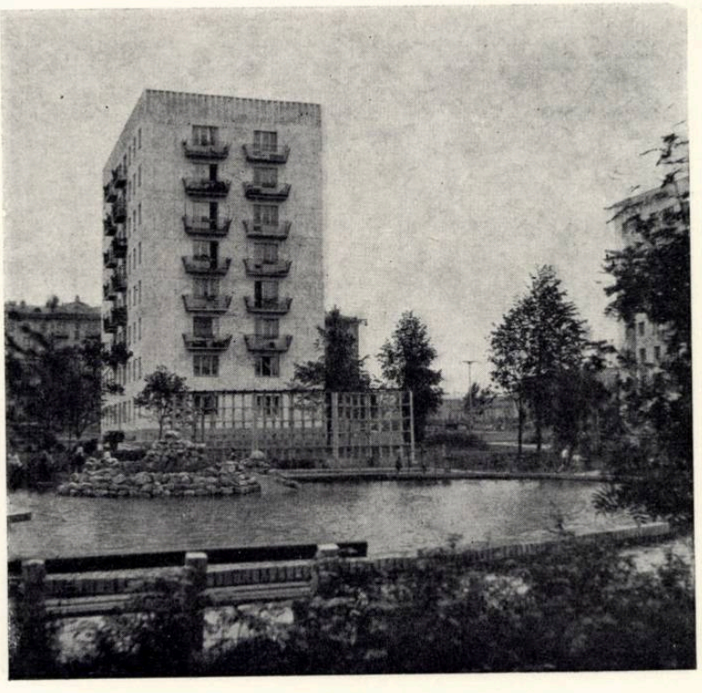

Aceste cartiere, a căror construire a început din 1955, vor fi deservite de mijloace de transport îndestulătoare, care le vor lega de centrul orașului. În egală măsură s-a acordat atenție și problemei creării spațiilor verzi ce se vor realiza atît ca benzi de-a lungul arterelor de circulație, cît și ca parcuri plantate în cartierele periferice ale orașelor. Noile planuri de sistematizare subîmpart teritoriul urban în cartiere; acestea, la rîndul lor, sînt divizate în unități de vecinătate, care permit o mai ușoară și mai rațională folosire a metodelor industriale de construcție. Vorbitorul a făcut, în încheiere, un apel călduros pentru mobilizarea arhitecților pentru a se pune capăt războiului rece și a izola pe atîțătorii la război.

A. Gutton (Franța), președintele secției de urbanism a U.I.A., subliniind că adoptarea unei soluții urbanistice în funcție de condițiile concrete date este factorul principal, a acordat atenție, în intervenția sa, problemelor de estetică pe care le au de rezolvat arhitecții în crearea ansamblurilor orășenești.

În cea de a treia zi a congresului, prezidată de J. Tschumi, membru în comitetul de coordonare a congresului, a avut loc continuarea discuțiilor asupra primei teme.

În cuvîntul său, K. Persel, arhitect din R.P.Ungară, a vorbit despre necesitatea limitării creșterii orașelor mari și despre importanța sistematizării regionale. El a arătat că, pe baza prevederilor planului de sistematizare regională, vor fi create în mod rațional mici orașe satelite situate într-o zonă la 15—30 km depărtare de Budapesta. De asemenea, sistematizarea regională va permite judicioasa amplasare a orașelor noi.

I. Loveiko, arhitectul șef al Moscovei, ocupîndu-se de realizarea planului director al Capitalei, a arătat că pentru rezolvarea problemei locuinței în Moscova, pînă în 1966 este necesar să se construiască aproximativ 100.000 de apartamente pe an. Mai mult de jumătate din programul de construcții de locuințe va fi realizat în noile cartiere ale orașului. Simultan, se prevede, pentru descongestionarea Moscovei, construcția mai multor orașe satelite. Șantierele primului oraș satelit al Moscovei vor fi deschise în 1959.

Arh. G. Gusti, vorbind în numele delegației R.P.R., a expus preocupările urbanistice ale arhitecților romîni în cadrul regimului democrat-popular din țara noastră.

Subliniind importanța sistematizării regionale, vorbitorul a arătat apoi care sînt metodele folosite în R.P.R. în reconstrucția orașelor. În continuare, accentuînd asupra caracterului umanist al profesiunii de arhitect, cuvîntul arh. G. Gusti s-a încheiat cu un apel pentru apărarea păcii și îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor.

Arh. L. Tonev (R.P.Bulgaria) a ridicat problema elaborării unei clasificări a orașelor, luînd ca bază populația unei « unități de vecinătate ». De asemenea, a susținut necesitatea determinării mai stricte a noțiunii de densitate a populației.

Arh. K. Iciura (Japonia) a atins în cuvîntul său problemele construcției de locuințe din Tokio. Arătînd că în Japonia costul construcției de locuințe este foarte ridicat, vorbitorul a declarat că o piedică în reducerea acestui cost o constituie cheltuielile pentru înarmare. « Să oprim — a spus el — producția de bombe atomice și să folosim fondurile astfel eliberate pentru construcția pașnică! ».

Vicepreședintele U.I.A., M. R. Mathew (Anglia) a vorbit despre reconstrucția postbelică a orașelor. El a făcut de asemenea unele recomandări în ceea ce privește redactarea rezoluției congresului.

Vorbind despre problema orașelor mici, I. Girsa, secretarul U.A. din R. Cehoslovacă, a subliniat necesitatea reconstrucției orașelor mici (care se înscriu între 20.000—50.000 de locuitori). Reconstrucția acestor orașe trebuie să pornească de la condițiile locale (relief, zone verzi etc.).

Van den Broeck (Olanda), membru în Comitetul executiv al U.I.A., a dezvoltat problema laturii estetice a urbanismului. Caracterul orașului este determinat în mare măsură de ansamblurile clădirilor de locuit. Monotonia acestora poate fi evitată prin utilizarea de tipuri de construcții cu un număr variat de etaje.

Moscova — Noi blocuri de locuințe

Arh. D. Lordkipanidze (U.R.S.S.) a prezentat unele caracteristici ale reconstrucției orașului Tbilisi, capitala R.S.S.Georgia. Printre ideile diriguitoare în această privință, a semnalat intenția de a se crea un sistem de rețele de circulație urbane moderne, precum și importanța aspectului estetic unitar ce trebuie să existe între noile construcții și structura istorică a orașului.

K. Alabian, membru al Academiei de arhitectură și construcții a U.R.S.S., a arătat în cuvîntul său că arhitecții sovietici se găsesc astăzi la începutul unei cotituri progresiste importante în activitatea lor. Vorbind despre această nouă arhitectură, K. Alabian a arătat că ea trebuie să țină seama de exigențele materiale și estetice ale omului, să fie organic legată de funcțiunea și structura clădirii, de materialele folosite și să se armonizeze cu natura.

Au mai luat cuvîntul: M. Marot (Franța), arh. C. Ramos (Portugalia), Van Hove (Belgia), T. Olssen (Suedia), B. Primak (U.R.S.S.), M. Servant (Franța), Van Eesteren (Olanda), M. Manselia (Argentina), E. Syrkus (Polonia), A. Mansfeld (Israel), Del Moral (Mexic), Olivier (Franța).

În după amiaza aceleiași zile a avut loc deschiderea expoziției organizate cu ocazia congresului, în sala Manejului. Expoziția cuprinde 3 secțiuni: *secțiunea de urbanism* reprezentînd planuri urbanistice de ansamblu și de detaliu, precum și machetele unor cvartale și clădiri din Moscova; *secțiunea de arhitectură* în care s-au expus proiectele concursului pentru Palatul Sovietelor și monumentul lui Lenin, și *expoziția itinerantă* a U.I.A. « Locuința între 1945 —1955 ». Extrem de interesantă și variată, expoziția s-a bucurat de vizitele repetate ale congresiștilor, prilejuind discuții asupra problemelor de arhitectură și urbanism.

Seara a avut loc în sala mare a clubului Universității Lomonosov, prezentarea filmelor sovietice: « Urbanismul sovietic », « Arhitectura Vladimir-suzdaliană », « Monumentele achitecturale din Samarkand » și a filmului american « Orașul fermecător »; la Casa prieteniei a avut loc recepția oferită de Uniunea organizațiilor sovietice pentru prietenie și relații culturale cu țările străine.

ZIUA A PATRA

PREZENTAREA RAPOARTELOR LA TEMA a II-a

La 24 iulie a avut loc prezentarea a doua raporte privind prima parte a celei de a doua teme a congresului, « Realizarea: aspectele sale legislative, economice și sociale ».

Ședința a fost deschisă de A. Gutton (Franța), președintele ședinței, care a justificat necesitatea schimbului de vederi asupra legislației urbanistice. După aprobarea de către congres a comisiei de redactare a rezoluției, L. Tonev (R.P. Bulgaria) a prezentat raportul privind legislația urbanistică și aspectele sociale și economice ale realizării planurilor urbanistice în U.R.S.S., țările Europei orientale, China și R.P.D. Coreeană, iar R. Hillebrecht (Republica Federală Germană) a prezentat situația respectivă în țările Europei occidentale, Scandinavia și S.U.A.

În referatul său, L. Tonev semnalează că principiile sociale și legislative urbanistice în țările pentru care raportează, prezintă numeroase caractere comune datorate regimului lor social.

Pe de altă parte se constată de asemenea numeroase particularități ce decurg din caracterul național specific, din condițiile concrete ale construcției socialiste precum și din nivelul de dezvoltare economică a fiecărei țări în parte.

Trăsătura esențială a legiuirilor urbanistice în țările socialiste constă în caracterul real și concret care decurge din existența și înfăptuirea planurilor naționale de dezvoltare a economiei naționale.

Urbanismul în aceste țări ține seama de necesitățile tuturor cetățenilor și nu de interesele unei clase sociale sau unui grup izolat de oameni. Rezolvarea necesităților omului este baza politicii urbanistice din țările socialiste.

Dezvoltarea impetuoasă a economiei și culturii determină dezvoltarea și concretizarea continuă a legiuirilor urbanistice. În realizarea concretă a prevederilor planurilor de sistematizare, caracterul planificat al statului permite satisfacerea la timp a exigențelor operei de construcție și reconstrucție urbană. Totuși sînt î tîmpinate dificultăți datorate modificărilor planurilor de construcție, a obiectivelor de investiții, precum și necesităților de demolare a clădirilor vechi de pe terenurile unde sînt prevăzute diverse amplasamente de construcții noi.

Raportul a formulat apoi unele recomandări: stabilirea unei legături mai strînse între dezvoltarea generală a țării și prevederile planurilor de sistematizare, determinarea științifică a normativelor urbanistice, acordarea unor drepturi lărgite organelor locale și arhitecților șefi de orașe în problemele locale de sistematizare, organizarea unui larg schimb de experiență internațional în materie de urbanism, crearea unui comitet permanent de urbanism pe lîngă O.N.U. sau UNESCO.

În încheiere, vorbitorul a arătat că grație economiei lor planificate din țările socialiste, opera urbanistică din aceste țări se bucură de toate posibilitățile pentru a fi realizată în condițiile cele mai bune. Cei 40 de ani de experiență a U.R.S.S. și experiența acumulată de celelalte țări justifică această credință.

A urmat apoi raportul prezentat de R. Hillebrecht (R.F. Germană), care s-a referit la materialul bazat pe documentațiile furnizate de: Danemarca, Franța, Italia, Spania, Norvegia, Suedia, Elveția, Anglia și Țările de Jos.

Deși aceste țări au condiții geografice, sociale, economice și culturale deosebite, totuși sarcinile urbanistice sînt aceleași. Datorită însă tradițiilor naționale, legiuirile urbanistice diferă structural.

Proprietatea funciară particulară a depășit de mult stadiul unei probleme tehnico-organizatorice; ea a devenit o importantă problemă politică. Arhitecții acestor țări trebuie să țină piept, în munca lor, intereselor particulare ale diferiților proprietari funciari. Problema extinderii în suprafață a orașelor mari, ce se pune cu acuitate în unele țări, poate fi simțitor îmbunătățită prin crearea orașelor satelite sau prin reglementarea dezvoltării orașelor învecinate în vederea amplasării raționale a industriilor și zonelor rezidențiale. Aceasta subînțelege subordonarea sistematizării orășenești celei regionale, realizabilă numai printr-o sistematizare regională pentru o perioadă de cel puțin 20 de ani.

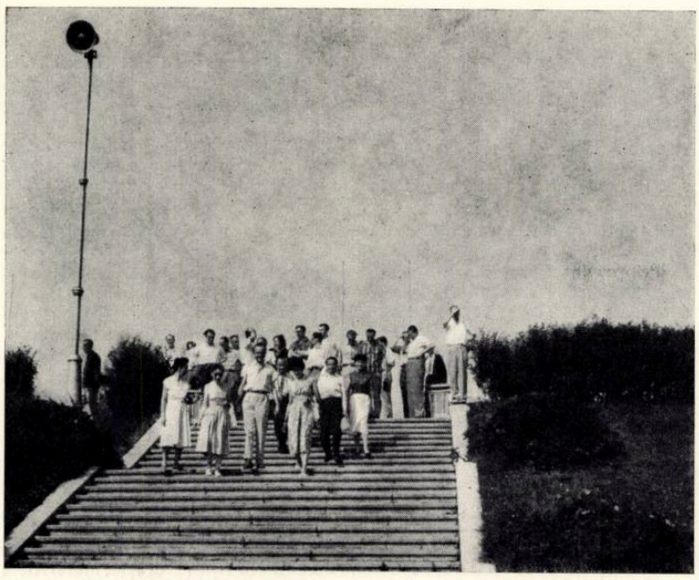

Leningrad — Delegația romînă vizitînd stadionul Kirov

R. Hillebrecht a dezvoltat apoi numeroase aspecte legate de studiul, aprobarea, finanțarea și realizarea planurilor și construcțiilor urbane.

Prezentînd propunerile diferitelor secțiuni naționale, raportul s-a oprit asupra următoarelor: elaborarea de legi prevăzînd naționalizarea terenurilor destinate scopurilor urbanistice, prin despăgubirea financiară a proprietarilor, revederea legislației existente pentru a corespunde exigențelor urbanismului modern, acordarea de către organele de stat a unei atenții sporite planurilor de sistematizare regionale, păstrarea monumentelor naționale de arhitectură, crearea de organe consultative compuse din arhitecți și urbaniști pe lîngă organele de conducere regionale și locale ș.a.

În continuare au avut loc discuțiile la cele două referate privind cea de a doua temă a congresului.

În cuvîntul său, H. Larrain (Chili), referindu-se la situația din țările Americii latine a arătat că elaborarea proiectelor se face în unele din aceste țări de către organe ale statului, în altele de instituții publice sau particulare sau de specialiști particulari, proiectele fiind aprobate de municipalitate, fără o discuție publică prealabilă. Investițiile statului în lucrări publice sînt foarte reduse; aceste lucrări sînt realizate în marea lor majoritate de întreprinderi particulare.

Vorbitorul a subliniat necesitatea unificării și coordonării tuturor serviciilor ce se ocupă de urbanism.

Au luat cuvîntul apoi: Hong Niu Tam (Vietnam), M. Rivas (Venezuela), S. Jankowski (R. P. Polonă), M. Dast (Israel), împărtășind auditoriului diferite probleme privind afectarea terenurilor particulare lucrărilor de interes public, modul de organizare a elaborării proiectelor de sistematizare, impresiile cîștigate în urma vizitării șantierelor din Moscova etc.

După ședința din 24 iulie, congresiștii au vizitat mausoleul Lenin-Stalin din Piața Roșie. În seara aceleiași zile a avut loc la Casa Arhitecților din Moscova prezentarea filmelor sovietice « Reconstrucția orașelor » și « Monumentele arhitecturii ruse », precum și a filmelor americane « Noul secol al arhitecturii » și « Locuința la discreție ».

ZIUA A CINCEA

CONTINUAREA DISCUȚIILOR ȘI RAPOARTELOR

În ziua de 25 iulie, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., N. S. Hrușciov, a primit pe membrii Comitetului executiv al U.I.A. La convorbire au participat președintele Comitetului de Stat pentru Construcții, U. A. Kucerenko, I. A. Grișmanov, șef de secție la C. C. al P.C.U.S., N. I. Bobrovnikov, președintele Comitetului executiv al Sovietului din Moscova, K. S. Alabian, N. V. Baranov, I. I. Loveiko, V. I. Svetlicinîi, membri ai Academiei de construcții și arhitectură.

Reluînd lucrările sale, congresul a ascultat în continuarea discuțiilor din ziua anterioară cuvîntul arh. E. Kollen (R. D. G.), după care s-a trecut la prezentarea celor trei rapoarte privind partea a doua a celei de a doua teme a congresului, « Realizarea: aspectul tehnic al acesteia; contribuția industriei la construcția clădirilor ». Despre « Problemele tehnice ale industrializării construcției în țările socialiste » a vorbit K. Alabian, membru al Academiei de construcții și arhitectură a U.R.S.S. El a arătat importanța noii tehnologii de execuție și a noilor materiale de construcție pentru arhitectura și urbanismul contemporan, insistînd asupra folosirii planurilor tip și a elementelor de construcție tipizate în construcția de locuințe cu caracter de masă. Raportorul a analizat procesul industrializării construcțiilor în țările socialiste, arătînd că desfășurarea sa rapidă este determinată de următorii factori: 1. planificarea economiei; 2. proiectarea și execuția construcțiilor sînt efectuate de stat; 3. politica tehnică are o bază științifică; 4. construcția cu caracter de masă se face pe scară largă, sporind în raport cu progresul industriei; 5. investițiile în construcții și dezvoltarea industriei materialelor de construcție se fac pe baza unor planuri anuale și a unor planuri de perspectivă.

Vorbind despre progresul tehnic din U.R.S.S., K. Alabian a arătat că principalul mod de dezvoltare a industrializării construcției constă în folosirea pe scară largă a elementelor mari prefabricate.

În continuare, raportorul s-a referit la sarcina arhitecților de a urmări evitarea monotoniei în orașe, folosind cu pricepere culoarea, contrastele și materialele de construcție.

Referatul privind problemele tehnicii construcției în Franța a fost prezentat de arh. J. Fayeton.

Arh. E. J. Kump, membru al Institutului American de Arhitectură, a prezentat referatul « Metodele producției construcțiilor de masă în S.U.A. ».

În continuarea lucrărilor s-au discutat referatele prezentate.

H. Larrain (Chili) a prezentat situația privind aspectele temei în dezbatere, în țările Americii latine. În orașele mici se construiesc clădiri unifamiliale parter sau parter-etaj, blocuri de 4 etaje (fără lift); înălțimea maximă a construcției din aceste orașe nu depășește 8—10 niveluri.

Suprafața locuibilă a apartamentelor economice variază între 36—75 m², depinzînd de numărul dormitoarelor necesare familiei ce urmează a locui apartamentul. Finisajele și echipamentul acestora sînt standardizate după toate normele internaționale în vigoare. Pe cale industrială sînt realizate numai construcțiile importante, cuprinzînd un număr mare de apartamente. Arh. Van den Broeck (Olanda) a prezentat unele aspecte ale industrializării din țara sa.

Arh. E. Schmidt (R.D.G.) a vorbit despre influența industrializării asupra tipizării construcțiilor și asupra sistematizării urbane. Vorbitorul apreciază că industrializării i se datorează mărirea productivității muncii în construcții, scăderea prețului de cost și mărirea ritmului de construcții în R.D.G. 90% din construcțiile ce se vor realiza în R.D.G. după 1960 vor fi construite după proiecte tip. Vorbitorul a asigurat pe cei prezenți că este pe deplin posibilă evitarea monotoniei orașelor printr-o judicioasă selecție și folosire a celor mai variate tipuri de proiecte.

Arh. D. Basciano (Maroc) a militat în cuvîntul său pentru desfășurarea unei adevărate activități de creație a arhitecților în realizarea planurilor de sistematizare; el a cerut ca, ținîndu-se seama de necesitățile actuale, să nu fie uitate cele ale generațiilor viitoare.

Arh. P. Tașev (R. P. Bulgaria) a arătat că dezvoltarea orașelor și industriei prezintă în Bulgaria o serie de aspecte noi. Astfel, dacă în trecut s-au realizat noi cartiere muncitorești pe lîngă fiecare unitate importantă industrială, astăzi s-a ajuns la concluzia că este mult mai rațional și mai economic să fie dezvoltate cartierele existente. În continuare, P. Tașev a vorbit despre sarcinile și răspunderile arhitecților urbaniști în dezvoltarea construcției orașelor.

Arh. V. Olssen (Suedia) a arătat că în pofida tuturor deosebirilor ce există între căile de dezvoltare pe care s-a pornit, în dezvoltarea noilor orașe din țările socialiste sau capitaliste se vădește o trăsătură comună, și anume aceea de a se crea cele mai bune condiții de viață populației acestor orașe.

Arh. K. Ivanov (U.R.S.S.) a scos în evidență faptul că deși participanții la congres vorbesc limbi diferite, totuși se relevă o aspirație comună: aceea de a pune la dispoziția oamenilor condiții de viață optime în orașele noi ce se realizează în lumea întreagă.

Pe această bază se creează posibilitatea ca arhitecții să concretizeze în operele lor, oriunde s-ar afla, indiferent de regimul social al țării lor, caracteristicile arhitecturii determinate de stadiul de dezvoltare al forțelor de producție ale secolului al XX-lea. Ar fi o greșeală să se creadă că este bine să fie dezvoltate trăsăturile naționale ale moștenirii arhitecturale dacă acestea vin în conflict cu cerințele vieții de azi.

Subliniind că cu toate lipsurile sale arhitectura sovietică de dinainte de 1954 a avut de rezolvat una din uriașele probleme sociale ale poporului sovietic, K. Ivanov a recomandat auditoriului ca părerea asupra realizărilor arhitecturii sovietice să se formeze, nu numai pe baza clădirilor construite sau în curs de realizare care, în majoritatea lor, reprezintă proiecte anterioare anului 1954, ci și pe baza lucrărilor ce se proiectează acum în institutele de proiectare precum și a proiectelor și machetelor ce pot fi văzute în expozițiile organizate cu ocazia congresului.

Leningrad — Fîntîni în grădinile de la Petrodvoreț

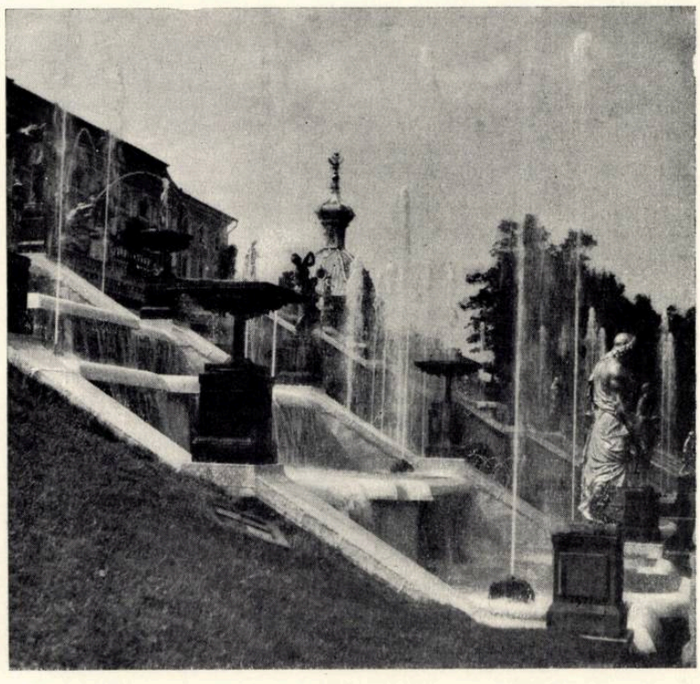

Arh. A. Calsat (Franța) a dezvoltat în cuvîntul său unele aspecte sociale și economice pe care le ridică sistematizarea centrului orașelor.

Au mai luat cuvîntul arh. N. Sharon (Israel), R. Korlovic (R. P. Polonă), K. Smith (S.U.A.), T. Cohen (Tunis), precum și un reprezentant al studenților arhitecți care a salutat congresul din partea celei de a V-a Conferințe internaționale a studenților arhitecți ținută cu puțin înainte la Leningrad.

În după amiaza celei de a cincea zi a congresului au fost organizate vizite în Moscova după diferite itinerarii. Seara, congresiștii au asistat la un spectacol dat de corpul de balet al Teatrului Stanislavski-Nemirovici Dancenko.

ZIUA A ȘASEA

INCHIDEREA CONGRESULUI

Ședința de închidere a congresului a avut loc în după amiaza zilei de 26 iulie 1958, după ce în prealabil au fost ținute ședințele de lucru ale Comitetului executiv, ale celui de coordonare și comisiunilor pe probleme. Dovedind interesul deosebit pe care l-au prezentat lucrările celui de al V-lea Congres al U.I.A., în marea sală de festivități a Universității Lomonosov din Moscova, s-au adunat, aproape fără excepție toți participanții la congres.

Arh. P. Vago, membru al Comitetului executiv, a anunțat aderarea la U.I.A. a Secțiunii Naționale Columbiene, precum și a R. D. Vietnam, fapt prin care numărul țărilor membre ale U.I.A. se ridică la 44. Anunțînd că viitorul congres se va ține la Londra în 1961 și va avea ca temă influența noilor materiale și noilor tehnici asupra arhitecturii, P. Vago a cerut apoi asistenților să participe la lucrările conferinței asupra construcției de școli ce se va ține la Oporto (Portugalia) între 1—28 septembrie a.c.

Cuvîntul de închidere a fost ținut de N. Baranov, raportorul general al congresului. Discuțiile care s-au purtat pe baza rapoartelor prezentate, a spus vorbitorul, s-au desfășurat într-o atmosferă de seriozitate și prietenie. Ele au prilejuit, pe lîngă un vast schimb de păreri și propuneri, cunoașterea și înțelegerea mai strînsă a arhitecților din lumea întreagă. Congresul a arătat o dată în plus că U.I.A. trebuie să acorde o mai mare atenție urbanismului.

Vorbitorul a încheiat arătînd că congresul a însemnat un pas înainte pentru strîngerea legăturilor de prietenie între popoare.

N. Baranov și P. Vouga au dat citire în continuare, în limba rusă și franceză, rezoluției congresului prezentată de comisia de coordonare și redactare a congresului. Prin aplauze furtunoase, asistența a adoptat în unanimitate rezoluția propusă.

Luînd cuvîntul, H. Larrain (Chili) s-a pronunțat pentru o destindere internațională și pentru reducerea cheltuielilor de înarmare, arătînd că acestea sînt incompatibile cu activitatea constructivă a arhitecților.

V. Olssen (Suedia) a prezentat apoi un proiect de rezoluție prin care congresul cere încetarea experiențelor cu arma termonucleară și interzicerea folosirii ei.

Prin cuvîntul președintelui U.I.A., H. Mardones-Restat, și al președintelui congresului, P. Abrosimov, care au mulțumit secțiunilor naționale ale U.I.A. și tuturor arhitecților care au colaborat la pregătirea congresului, contribuind la succesul obținut, lucrările celui de al V-lea Congres al U.I.A. au luat sfîrșit.

În seara zilei de închidere a congresului a avut loc la Kremlin o recepție oferită de conducerea Uniunii Arhitecților Sovietici.

Ziua de 27 iulie a fost închinată vizitării diferitelor monumente de arhitectură din Moscova, a muzeelor și expozițiilor, precum și unei plimbări cu vaporul pe canalul Moscova.

Participanții au părăsit Moscova în seara aceleiași zile, plecînd pe diferitele itinerarii ale excursiilor de studii organizate cu ocazia congresului.

Arhitecții din R.P.R. participanți la cel de al V-lea Congres al U.I.A. au vizitat orașele Leningrad și Kiev.

Organizarea minuțioasă a lucrărilor congresului, condițiile optime create pentru desfășurarea acestuia, expozițiile deschise cu această ocazie, materialele publicate, permanenta informare a participanților prin buletinele tipărite zilnic, condițiile excelente de cazare și mijloacele puse la dispoziție pentru cunoașterea a cît mai multor realizări din Moscova, excursiile organizate, bunăvoința și activitatea neobosită a organizatorilor au creat premisele unei activități rodnice, desfășurată într-o atmosferă de prietenie.

Lucrările și documentele celui de al V-lea Congres al U.I.A. vor contribui la ridicarea la un nivel mai înalt a arhitecturii și urbanismului din toate țările.

INTERVENȚIA DELEGAȚIEI ROMÎNE

rostită de prof. arh. G. Gusti, la 23 iulie

Domnule președinte, doamnelor, domnilor, dragi colegi

Am onoarea să vă transmit din partea Secțiunii Naționale a U.I.A. din Republica Populară Romînă punctul nostru de vedere asupra problemelor fundamentale ale rapoartelor celui de-al V-lea congres.

Am luat cunoștință cu satisfacție și felicităm cu acest prilej conducerea U.I.A. pentru faptul că cel de-al V-lea Congres internațional al arhitecților, avînd ca temă construcția și reconstrucția orașelor în perioada 1945—1957, are loc la Moscova, capitala U.R.S.S., țară care a contribuit în cea mai mare măsură la distrugerea și lichidarea fascismului.

În perioada 1945—1957, problemele legate de construcția și reconstrucția orașelor au căpătat în țara noastră, din ce în ce mai mult un interes și o importanță crescîndă, datorită transformărilor politice, economice, sociale și culturale realizate de regimul de democrație populară.

Trecînd la o economie planificată și punînd accentul pe dezvoltarea industriei grele, paralel cu mersul către o agricultură intensivă mecanizată, economia țării noastre (altădată în mare parte tributară importului de mașini și produse industriale) a atins astăzi un nivel care permite dezvoltarea armonioasă a tuturor sectoarelor industriei și producției bunurilor de larg consum.

Trebuie remarcat că paralel cu dezvoltarea economică a fost realizată o adevărată revoluție culturală, al cărei rezultat — printre altele — este că țara noastră (care înainte de 1945 se găsea printre țările cu un mare procent de analfabeți) are astăzi populația în întregime alfabetizată.

Această dezvoltare rapidă economică și culturală a avut drept consecință o creștere masivă a populației urbane.

Astfel, între 1945 și 1957, populația urbană a crescut de la 23% la 32% din totalul populației țării. Aproape 1/3 din populația urbană este concentrată în capitală, restul fiind repartizată în cîteva orașe — de cîte 100.000—150.000 de locuitori —și în mai mult de 150 de centre mijlocii și mici. În scopul unei repartiții armonioase a forțelor de producție pe teritoriul național și în vederea creării unor condiții mai bune pentru dezvoltarea economică și culturală a tuturor orașelor noastre, noi am propus limitarea creșterii populației orașului București, precum și stabilirea unei baze economice complexe pentru a asigura celorlalte orașe principale o populație de 150.000—200.000 de locuitori și creșterea standardului de viață al orașelor mici, de 20.000—50.000 de locuitori, care constituie așezările caracteristice țării noastre.

De aci necesități multiple, care ridică și la noi, într-o formă acută, numeroase și dificile probleme de urbanism.

Pentru a rezolva aceste probleme paralel cu sistematizarea urbană, noi am trecut la sistematizarea regională. Ordinea urgenței a fost stabilită prin planul economic de stat. Au fost începute lucrările avînd ca bază planurile de sistematizare regională în regiune hidroenergetică de la Bicaz, în bazinul carbonifer al Jiului, în zona industrial-metalurgică de la Hunedoara, în zona balneo-climatică a litoralului Mării Negre etc.

Ținînd seama de strînsa legătură care există între dezvoltarea economiei regionale și dezvoltarea economiei naționale, noi am început primele studii de sistematizare a teritoriului țării noastre.

Pe această bază se vor putea determina perspectivele de dezvoltare ale fiecărui oraș și regiuni, stabilindu-se în felul acesta un element necesar pentru elaborarea planului de stat, pentru dezvoltarea în perspectivă a economiei naționale.

Stadiul actual al activității noastre este caracterizat prin realizarea într-un timp foarte scurt a unui volum important de construcții. Pentru a putea îndeplini această sarcină, noi ne străduim să găsim mijloacele cele mai eficiente în reconstrucția orașelor. Printre acestea, putem cita:

1. Proiectarea și executarea complexă a lucrărilor industriale cu cartierele anexe, cartierele de locuit cu echiparea lor completă.
2. Cooperarea fondurilor diverselor instituții comanditare.
3. Concentrarea șantierelor, care sînt situate mai ales pe teritorii periferice ale orașelor și pe traseul magistralelor.

Convinși că ansamblul urban trebuie să oglindească etapele evoluției sale și particularitățile societății care l-a conceput și că problemele funcționale, economice și estetice ale urbanismului contemporan trebuie soluționate ca un tot omogen, noi ne-am preocupat:

— să înlăturăm antagonismul existent între centrul și periferia orașului;

— să asigurăm amplasarea convenabilă a noilor industrii în raport cu cartierele de locuit;

— să completăm rețelele tehnico-edilitare și dotările social-culturale în vederea asigurării celei mai bune înzestrări a orașelor noastre;

— să închegăm orașului un ansamblu arhitectural central, public și reprezentativ;

— să asigurăm unitatea funcțională și estetică a orașului, continuitatea caracterului său și a personalității sale, trăsătură de unire armonioasă între structura tradițională și elementele noi.

In condițiile actuale trebuie menționată preocuparea din ce în ce mai susținută a arhitecților din țara noastră pentru problemele construcțiilor urbane. Sarcinile de importanță națională care ne-au fost trasate, datoria de a satisface necesitățile maselor de muncitori au determinat pe arhitecții noștri să abordeze cu un interes crescînd această specialitate a meseriei noastre, urbanismul, care este activitatea cea mai contemporană și complexă a arhitectului. Pentru noi apare clar că activitatea urbanistică nu este numai o disciplină tehnică limitată să soluționeze unele funcțiuni constructive sau edilitare ale orașelor, nici o disciplină artistică avînd ca scop satisfacerea unică a frumosului pe plan urban. Urbanistul este înainte de toate organizatorul cadrului material al unei vieți sociale dintr-o colectivitate umană.

Profund uman, arhitectul urbanist trebuie să se preocupe de a crea asemenea condiții în cadrul spațial pe care-l propune spre organizare, încît să poată asigura omului social și colectivității condiții de viață dintre cele mai favorabile.

Tinta sa principală este grija pentru bunăstarea omului.

Mijloacele sale sînt mijloacele tehnicii avansate, create de om și în serviciul omului.

Cunoașterea profundă a legilor naturii și ale societății, ale științei și tehnicii contemporane, cunoașterea nevoilor materiale și spirituale ale societății noastre, armonizate cu cunoașterea profundă a dezvoltării culturii umane în general și a dezvoltării istorice a aglomerărilor umane în particular, vor putea constitui fundamentul pe care va trebui să se afirme măestria arhitectului urbanist, măestrie de care contemporaneitatea are atîta nevoie.

Nobila misiune a profesiunii noastre (sintetizată în scopurile pentru care lucrează cu succes U.I.A.) duce la întărirea raporturilor și simpatiilor între arhitecții diferitelor țări, indiferent de sistemele lor sociale și politice.

Condiția esențială în desăvîrșirea cu succes a profesiunii noastre profund umane, de constructori de orașe și de aglomerări urbane, este fără îndoială pacea.

De aceea, fiecare arhitect urbanist este și trebuie să fie un apărător și un militant pentru menținerea și consolidarea păcii în lumea întreagă, pentru ameliorarea progresivă a condițiilor de viață materiale și spirituale ale întregii omeniri.

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR

CONGRESUL AL V-LEA AL U.I.A. DE LA MOSCOVA

La Congresul al V-lea al U.I.A. (Moscova, iulie 1958) a participat un grup de arhitecți romîni în frunte cu președintele U.A., acad. prof. arh. D. Marcu. La lucrările congresului, din partea arhitecților romîni a luat cuvîntul prof. arh. G. Gusti, membru în comitetul de conducere al U.A.

Țara noastră a participat și la celelalte manifestări prilejuite de congres. Astfel, au fost expuse panouri ale R.P.R. în expoziția congresului și în expoziția itinerantă U.I.A.

De asemenea, la congres au participat și doi studenți arhitecți, cîștigători ai concursului organizat cu prilejul congresului. Cele mai bune proiecte realizate de studenții romîni participanți la concurs au fost expuse în expoziția concursului studențesc, deschisă la Moscova.

După deschiderea lucrărilor congresului, arhitecții romîni au vizitat obiectivele arhitecturale din Moscova, Leningrad și Kiev.

Moscova — În fața intrării Universității «Lomonosov», în zilele congresului.

CONFERINȚĂ DE PRESĂ CU DELEGAȚIA ROMÎNĂ LA CONGRESUL AL V-LEA AL U.I.A. DE LA MOSCOVA

Joi 7 august a avut loc la Casa Arhitectului o conferință de presă cu delegația de arhitecți romîni care a participat la lucrările celui de-al V-lea Congres al U.I.A. de la Moscova.

Luînd cuvîntul, arh. M. Alifanti, secretar al Uniunii Arhitecților din R.P.R., a arătat că în cadrul congresului — ale cărui lucrări s-au ținut între 21—26 iulie — au fost discutate cele mai importante probleme legate de construcția și reconstrucția orașelor, probleme care nu pot fi puse decît în condițiile unei păci trainice. D-sa a menționat că, la congres, delegația noastră a participat cu numeroase materiale scrise și cu o serie de panouri referitoare la sistematizarea orașelor București și Galați, precum și a Văii Jiului și a litoralului Mării Negre.

În continuare, vorbitorul a subliniat condițiile desăvîrșite în care Uniunea Arhitecților din U.R.S.S., cu sprijinul Statului Sovietic, a organizat acest congres, asigurînd o rodnică și serioasă dezbatere a tuturor problemelor studiate.

A luat apoi cuvîntul arh. A. Moisescu, secretar al Uniunii Arhitecților din R.P.R., care a subliniat importanța rezoluției congresului, menționînd că această rezoluție prevede stabilirea unor planuri naționale de amenajare, care să asigure orașelor o dezvoltare armonioasă. Rezoluția recomandă, de asemenea, limitarea creșterii orașelor.

Au mai luat cuvîntul spre a răspunde la întrebările puse de ziariști, arhitecții H. Maicu, T. Niga, S. Ungureanu, membri ai delegației.

ȘEDINȚA COMITETULUI U.A.

În ziua de 11 septembrie a avut loc ședința comitetului de conducere al Uniunii Arhitecților.

La această ședință, arh. A. Moisescu, secretar al U.A., a prezentat o informare asupra desfășurării lucrărilor Congresului al V-lea al U.I.A. și a participării grupului de arhitecți romîni la congres.

Prof. arh. G. Gusti, membru în comitetul de conducere al U.A., a expus principalele idei și probleme care au fost tratate în rapoartele, comunicările și rezoluția congresului, după care arh. M. Alifanti, secretar al U.A., a citit apelul pentru pace adoptat de Comitetul executiv al U.I.A., la indicația congresului.

Comitetul de conducere al U.A., a adoptat un plan de măsuri cu privire la popularizarea rezultatelor congresului și a experienței dobîndite cu ocazia vizitării Uniunii Sovietice, precum și pentru aplicarea acesteia în activitatea urbanistică și arhitecturală din țara noastră.

Comitetul de conducere al U.A., însușindu-și apelul pentru pace al U.I.A., exprimă hotărîrea tuturor arhitecților din R.P.R. de a lupta pentru apărarea păcii, de a pune și mai departe toate forțele lor creatoare în slujba construirii socialismului în R.P.R., bastion puternic al păcii între popoare.

SĂRBĂTORIREA MARII REVOLUȚII SOCIALISTE DIN OCTOMBRIE

Cea de a 41-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie a fost sărbătorită la Uniunea Arhitecților într-o adunare festivă care s-a ținut în ziua de 5 noiembrie 1958.

Acad. prof. arh. D. Marcu, președintele Uniunii Arhitecților, a ținut un cuvînt de deschidere în care a arătat importanța Marii Revoluții Socialiste pentru întreaga omenire și prietenia de nezdruncinat care leagă poporul nostru de poporul sovietic.

A urmat conferința arh. A. Damian, care, după ce a făcut un scurt istoric al Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, a vorbit despre succesele repurtate de Uniunea Sovietică și de țările lagărului socialist, în toate domeniile.

În încheiere, d-sa a subliniat bogata operă de construcție ce se desfășoară în țara noastră, operă la care arhitecții aduc un aport însemnat.

În continuare a urmat un bogat program artistic la care și-au dat concursul artiști de frunte ai scenei și muzicii.

PREMIILE FONDULUI DE ARHITECTURĂ PE ANUL 1958

PENTRU PROIECTE

Ca și în anii precedenți, Uniunea Arhitecților a acordat prin Fondul de arhitectură premii pentru cele mai bune proiecte realizate de arhitecți în perioada decembrie 1957 — octombrie 1958; au fost incluse și proiectele a căror elaborare a început mai înainte, dar au fost terminate în această perioadă; proiectele care au mai fost prezentate spre premiere în alți ani au fost excluse, cu excepția celor amînate din anul 1957, conform hotărîrii biroului U.A. din 10. I. 1958.

Proiectele prezentate au fost în faza sarcină de proiectare sau de proiect tehnic, elaborate în cadrul unităților de proiectare de stat sau al altor organizații socialiste și avizate conform normelor legale. Ele au fost complete (ca număr de piese și grad de elaborare) și însoțite de o propunere scrisă, semnată de conducerea unității de proiectare și avizată de biroul filialei sau cercului respectiv.

Proiectele au fost depuse la Cabinetul de arhitectură al U.A. din București, str. Episcopiei nr. 9, pînă la data de 20 octombrie 1958.

Juriul de judecată, compus din arhitecții M. Alifanti, A. Damian și I. Șerban, a selecționat proiectele, acordînd premii celor mai bune.

PENTRU ACUARELE, DESENE ȘI FOTOGRAFII

Uniunea Arhitecților organizează și în acest an o expoziție de acuarele, desene și fotografii cu tematică arhitecturală, executate de arhitecți în anul 1958. La această expoziție participă membri și candidați ai U.A.

Un juriu format din arhitecții M. Alifanti (președintele juriului), P. Șt. Mănciulescu și L. Staadeker, a analizat lucrările, respingînd pe cele necorespunzătoare. Cele mai bune lucrări au fost premiate; în acest scop, Fondul de arhitectură a alocat suma de 20 000 lei pentru desene și acuarele și 10 000 lei pentru fotografii. Expoziția se va deschide în cursul lunilor ianuarie și februarie 1959 la Casa Arhitectului.

PENTRU LUCRĂRI ȘTIINȚIFICE

În scopul stimulării întocmirii și publicării lucrărilor științifice asupra problemelor actuale de arhitectură, Fondul de arhitectură — în conformitate cu art. 3 litera «d» din Decretul nr. 95/1955 al Prezidiului Marii Adunări Naționale — va acorda premii celor mai bune lucrări, în conformitate cu cele de mai jos:

Pot fi propuse spre premiere lucrări științifice care tratează aspecte funcționale, economice, tehnice și estetice ale arhitecturii și urbanismului, precum și lucrări științifice care tratează problemele teoretice ale arhitecturii, prin prisma materialismului dialectic și a materialismului istoric. Tematica lucrărilor va trebui să fie actuală, să răspundă necesităților practicii proiectării și execuției, să corespundă sarcinilor dezvoltării creației arhitecturale socialiste din țara noastră.

Pot fi propuse spre premiere numai lucrări originale, avînd un caracter științific, elaborate de membrii sau candidații U.A. Nu vor fi luate în considerare lucrări publicate anterior, lucrări contractate spre publicare, lucrări pentru a căror elaborare autorii lor au beneficiat de ajutoare sau împrumuturi de creație din partea F.A. și nici capitole, extrase sau transcrieri parafrazate din asemenea lucrări.

Vor fi acordate premii variind între 1 000 și 2 000 lei, la aprecierea juriului. Se vor acorda premii numai lucrărilor valoroase și publicabile.

Lucrările propuse spre premiere vor fi depuse la redacția revistei «Arhitectura R.P.R.», pînă la data de 15.11.1959 ora 20,00. Lucrările vor fi depuse în 3 exemplare dactilografiate, textul însumînd cel puțin 20 pagini și cel mult 30 pagini dactilografiate a 2 000 semne fiecare. Textele pot fi însoțite de ilustrații. Lucrările vor fi semnate.

Lucrările vor fi judecate de un juriu compus din arhitecții: A. Moisescu, secretar al U.A. ca președinte, M. Bercovici și Gh. Pavlu ca membri.

Lucrările premiate devin proprietatea U.A., care le va putea întrebuința atît pentru documentarea membrilor, cît și pentru publicarea în revista «Arhitectura R.P.R.». Celelalte lucrări vor putea fi ridicate de către autori în termen de 10 zile de la anunțarea rezultatelor.

CONCURS DE ARHITECTURĂ ŞI URBANISM PENTRU REALIZAREA TEATRULUI NAŢIONAL DIN CRAIOVA

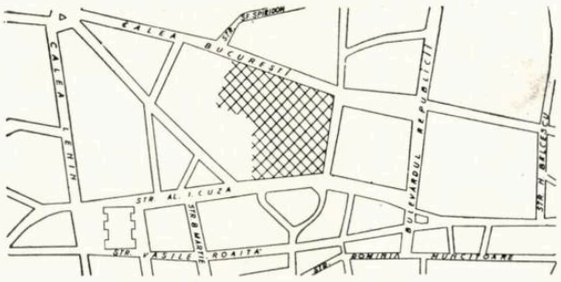

Uniunea Arhitecţilor a organizat un concurs în vederea găsirii celor mai bune soluţii arhitecturale şi urbanistice pentru realizarea Teatrului Naţional din oraşul Craiova.

Teatrul va fi amplasat pe terenul din centrul oraşului, actualmente ocupat de piaţa alimentară şi cuprins între b-dul Al. I. Cuza la sud, Calea Bucureştilor la nord, construcţia Institutului politehnic la est şi alte construcţii diverse spre vest.

Construcţia proiectată va trebui să se integreze într-o propunere de sistematizare de ansamblu a zonei de centru a oraşului, păstrînd în cea mai mare măsură construcţiile existente; sistematizarea va putea fi făcută pe etape, etapa I cuprinzînd construirea teatrului prin dezafectarea pieţei alimentare.

Teatrul va fi destinat spectacolului de proză, asigurînd însă în acelaşi timp şi posibilitatea de a reprezenta în bune condiţii spectacole muzicale.

Construcţia va cuprinde, în partea sa destinată publicului, o sală de spectacol cu o capacitate de 800 de locuri, prevăzută cu o fosă de orchestră pentru 50—60 de orchestranţi, holuri, foaiere, bufet, case de bilete, garderobă, cabine telefonice, birouri, grupuri sanitare etc.

Urmează scena cu anexele ei, cabine pentru artişti, magazii, depozite şi ateliere de grimă şi coafură, săli de repetiţii, cameră de odihnă, bibliotecă şi foaier pentru artişti, ateliere de tîmplărie, atelier mecanic etc.

Personalul teatrului va avea o intrare specială, cu garderobă şi portar.

O serie de birouri ale direcţiei şi administraţiei, camere speciale pentru instalaţii şi depozite anuale completează acest program.

Programul recomandă să se urmărească în general rezolvări realiste, care să ţină seama cît mai mult de situaţia existentă; criteriul economicităţii va contribui ca un factor important la aprecierea lucrărilor.

La acest concurs au participat arhitecţii membri şi candidaţi ai U.A., în afară de membrii şi colaboratorii juriului sau de cei care au elaborat tema program.

Cabinetul de arhitectură al U. A. a remis concurenţilor, între 18. IX şi 10. X. 1958, o documentaţie formată din planuri şi secţii pe ozalit privind amplasamentul.

Lucrările au fost selecţionate şi judecate de un juriu compus din:

a) acad. prof. arh. D. Marcu şi arh. A. Damian, reprezentanţi ai conducerii U.A.;

b) V. Căciulan, vicepreşedinte al Comitetului executiv al Sfatului popular al Regiunii Craiova şi arh. T. Cocheci, director al I.R.P. Craiova, reprezentanţi ai Sfatului popular al Regiunii Craiova;

c) arh. I. Berindei, arh. V. Iorga şi arh. L. Staadecker, desemnaţi de conducerea U.A.

Hotărîrile juriului au fost consemnate într-un proces verbal care va sta la dispoziţia concurenţilor la Cabinetul de arhitectură al U.A.

Juriul a acordat celor mai bune proiecte următoarele premii:

premiul I 25 000 lei;
premiul II 18 000 lei;
premiul III 17 000 lei (două proiecte).
trei menţiuni a cîte 5 000 lei fiecare.

Premiile şi menţiunile sînt finanţate de Fondul de arhitectură şi de Sfatul popular al Regiunii Craiova.

După judecată, proiectele vor fi expuse pentru public pe o perioadă de cel puţin 15 zile.

DEPLASĂRI DE STUDII

PE LITORAL

În zilele de 12, 13 şi 14 septembrie 1958, un număr de 37 de arhitecţi au participat la o deplasare de studii pe litoralul Mării Negre. Arhitecţii au vizitat noile construcţii de la Vasile Roaită, Eforie, Constanţa şi Mamaia, precum şi şantierul arheologic de la Histria.

PE VALEA JIULUI

Între 19 şi 22 septembrie 1958, un grup de 25 de arhitecţi au participat la o deplasare de studii în regiunea Hunedoara. În cadrul acestei deplasări au fost vizitate locuinţele muncitoreşti de la Vulcan, Uricani şi Hunedoara, centrala termică de la Paroşeni, blumingul de la Hunedoara, precum şi castelul Huniazilor.

LA SIGHIŞOARA ŞI SIBIU

În zilele de 27, 28 şi 29 septembrie, U.A. a organizat o deplasare de studii la Sighişoara şi Sibiu. Cei 18 arhitecţi au vizitat la Sighişoara: Oraşul de Jos, Dealul Lunca Poştei, Turnul cu ceas, Cetatea cu biserica Mănăstirii şi biserica din Deal, piaţa Petöfi şi alte obiective, precum şi monumentele de arhitectură veche din Sibiu.

LA BICAZ ŞI PIATRA NEAMŢ

Între 10 şi 13 octombrie, 25 de arhitecţi au participat la o deplasare de studii la Bicaz şi Piatra Neamţ, vizitînd barajul, lacul de acumulare, tunelul de intrare a apei, fabrica de ciment şi fabrica de azbociment şi locuinţele de la Bicaz, Cheile Bicazului şi Lacul Roşu. Au fost vizitate de asemenea monumentele de arhitectură veche şi construcţiile noi de locuinţe şi cele industriale din Piatra Neamţ.

ÎN MARAMUREŞ

Între 16 şi 20 octombrie, un grup de 25 de arhitecţi au participat la o deplasare de studii în Maramureş, vizitînd bisericile de lemn, monumente istorice de la Sighet, Sugatag, Hărneşti, Ieud, Cuhea, Hereşti şi altele.

Deplasarea a fost repetată de un al doilea grup de 22 de arhitecţi între 6 şi 10 noiembrie.

ÎN NORDUL MOLDOVEI

În zilele de 31 octombrie, 1, 2 şi 3 noiembrie 22 de arhitecţi au vizitat monumentele de arhitectură din nordul Moldovei: Gura Humorului, Voroneţ, Humor, Arbora, Suceviţa şi Rădăuţi, în cadrul unei deplasări de studii.

expoziţii

– MONUMENTE COREENE
– ARHITECTURĂ ARGENTINIANĂ

Între 30 iulie şi 15 august a fost deschisă la Casa Arhitectului o expoziţie de fotografii ale unor «Monumente clasice ale arhitecturii coreene».

Expoziţia a fost organizată de Uniunea Arhitecţilor cu material trimis din Coreea prin Institutul romîn pentru relaţiile culturale cu străinătatea, în cadrul schimbului cultural dintre R.P.Romînă şi R.P.D. Coreeană.

Luni 1 septembrie s-a deschis la Casa Arhitectului din Bucureşti «Prima expoziţie de arhitectură contemporană argentiniană», organizată sub auspiciile Uniunii Arhitecţilor din R.P.R. în colaborare cu Institutul romîn pentru relaţiile culturale cu străinătatea.

Expoziţia a cuprins 32 de panouri pliante, conţinînd fotografii de proiecte şi construcţii realizate în ultimii ani în Argentina.

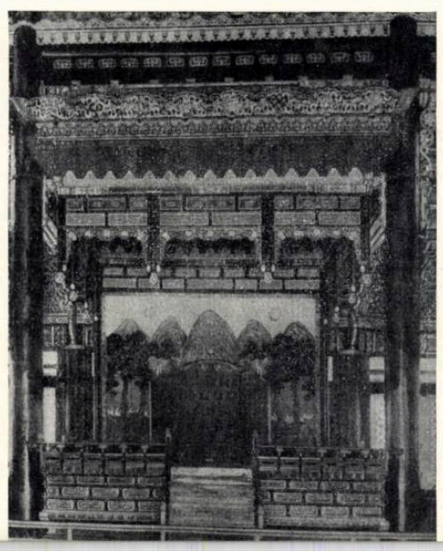

ÎN STRĂINĂTATE: UNGARIA ŞI CEHOSLOVACIA

Între 27 octombrie şi 7 noiembrie, U.A. a organizat o excursie documentară în R.P. Ungară şi R. Cehoslovacă, la care au participat un număr de 21 de arhitecţi. O zi s-a vizitat oraşul Budapesta şi timp de 7 zile, în R. Cehoslovacă, au fost vizitate Praga şi împrejurimile, Kutna-Hora, Karlstein, Melnik, Slapy, Lidice, Karlovi-Vary.

DIN ACTIVITATEA FILIALELOR

Între 11 şi 14 iulie, în cadrul unei deplasări de studii organizată de U.A., un grup de 28 de arhitecţi din filialele Oraşul Stalin, Tg. Mureş, Cluj, Oradea şi Baia Mare au vizitat monumentele de arhitectură din Maramureş.

REUNIUNE TOVĂRĂŞEASCĂ LA CASA ARHITECTULUI

În seara zilei de 18 octombrie a avut loc la Casa Arhitectului o reuniune tovărăşească la care a participat un mare număr de arhitecţi. Orchestra a fost formată din arhitecţi. Au fost prezentate şi cîteva numere de estradă.

EXPOZIŢIA PROIECTELOR DE LOCUINŢE REALIZATE ÎN 1958

Sub egida Uniunii Arhitecţilor s-a deschis în ziua de 12 noiembrie, la Casa Arhitectului, o expoziţie de proiecte de locuinţe realizate în 1958.

La această expoziţie, trei institute de proiectare (ICSOR, I.P.C.T. şi I.P.B.) au prezentat proiecte, fotografii după lucrările realizate, grafice, panouri, machete.

Abonamentele la revista Arhitectura R.P.R.

Abonamentele la revista Arhitectura R.P.R. pentru anul 1959 se fac prin intermediul Uniunii Arhitecţilor. Toţi arhitecţii au datoria să sprijine revista lor, făcînd abonamente care să asigure un tiraj corespunzător.

Cercurile şi filialele U.A. sînt rugate că sprijine campania de abonamente.

REZOLUŢIA CONSFĂTUIRII PE ŢARĂ ASUPRA ÎNBUNĂTĂŢIRII INDICILOR DE PRODUCŢIE AI FABRICILOR ŞI POLIGOANELOR DE PREFABRICATE DE BETON ARMAT

Între 11 şi 13 iulie 1958 s-a ţinut la Turda o consfătuire pe ţară cu tema: «Îmbunătăţirea indicilor de producţie ai fabricilor şi poligoanelor de prefabricate de beton armat».

Consfătuirea a fost organizată de Consiliul A.S.I.T., secţia construcţii, cu concursul Ministerului Construcţiilor şi Materialelor de Construcţie şi al Secţiei A.S.I.T. Turda.

Inginerii şi tehnicienii constructori întruniţi la această consfătuire, ascultînd cele şase referate prezentate, precum şi discuţiile ce s-au purtat pe marginea acestora, au constatat că problema îmbunătăţirii indicilor de producţie în fabricile de prefabricate este o problemă de bază şi de actualitate, care indică stadiul de dezvoltare şi gradul de folosire a industriei de prefabricate din R.P.R. şi care trebuie să fie una dintre principalele căi de reducere a costului construcţiilor.

În R.P.R. s-au creat o serie de mari unităţi de prefabricate, dar în procesul lor de dezvoltare, activitatea acestor unităţi a fost frînată de patru cauze principale:

1) lipsa unei tipizări a elementelor prefabricate, care să asigure caracterul de producţie industrială;

2) lipsa unor comenzi de piese de mare serie, care să asigure folosirea integrală a capacităţii de producţie a fabricilor;

3) lipsa planificării organizate a întregii producţii de prefabricate de beton;

4) lenta desfăşurare a lucrărilor de investiţii, care trebuie să asigure capacitatea de lucru şi condiţiile de producţie prevăzute în proiecte.

Aceste greutăţi au dat adesea rezultate nefavorabile în sectorul de producţie al prefabricatelor, obţinîndu-se, în multe cazuri, o slabă folosire a suprafeţelor tehnologice, un consum mare de manoperă pe unitatea de produs, un preţ de cost ridicat şi chiar o calitate necorespunzătoare a pieselor.

Pentru a compara rezultatele activităţii diverselor fabrici trebuie ca aceste rezultate să fie exprimate în indici tehnico-economici de producţie, indici care să exprime diversele împrejurări ale activităţii de producţie.

Pentru îmbunătăţirea acestor indici, consfătuirea recomandă fixarea de către organele de stat şi urmărirea de către unităţile producătoare, a unor indici de producţie caracteristici fiecărui gen de producţie. Consfătuirea propune, îndeosebi, ca indici generali de urmărire a producţiei: 1) indici de productivitate, care cuprind: a) indici de folosire a suprafeţelor tehnologice şi b) indici de folosire a mîinii de lucru; 2) indici de consumuri specifice.

De asemenea, pentru specializarea liniilor tehnologice şi producerii unor tipuri şi sortimente de prefabricate a căror producţie să asigure astfel indicii tehnico-economici de producţie optimi, se recomandă: tipizarea elementelor prefabricate, producerea numai a elementelor cuprinse în prospectele fabricilor de prefabricate pe linii tehnologice specializate, revizuirea preţurilor prefabricatelor, aşa încît costul real să corespundă cu cel de vînzare, extinderea utilizării noilor procedee tehnologice industriale.

Tot astfel, calitatea prefabricatelor trebuie urmărită în fabrici prin organe de control, trebuie să se treacă urgent la producţia de elemente prefabricate precomprimate, să se asigure funcţionarea în condiţii industriale a fabricilor de prefabricate, repartizîndu-se direct cotele anuale de materiale necesare îndeplinirii planului; este necesar să existe un organ central de directivă, care să îndrumeze, să activeze şi să coordoneze în mod eficace problemele acestei industrii, iar urmărirea indicilor tehnico-economici de producţie să se facă permanent de către cadrele tehnico-inginereşti din fabrică şi de organele coordonatoare. Pentru aceasta, cercurile A.S.I.T. din întreprinderi vor organiza, ori de cîte ori este posibil, analiza amănunţită a modului în care se realizează indicii tehnico-economici de producţie. Consfătuirea recomandă organizarea unui schimb de experienţă în problema prefabricatelor, în 1959, la Oraşul Stalin, cu ocazia împlinirii a zece ani de activitate a întreprinderilor de prefabricate, şi organizarea unei expuneri generale a stadiului acestei probleme, comparativ, în ţara noastră, U.R.S.S. şi alte ţări prietene.

Pentru ca această consfătuire să-şi atingă scopul, rezoluţia recomandă ca referatele ce s-au ţinut şi care constituie o serie de date tehnico-economice utile muncii în acest sector să fie publicate şi difuzate prin grija secţiei de construcţii din Consiliul central A.S.I.T.

(text prescurtat)

ÎN LUNA PRIETENIEI ROMÎNO-SOVIETICE

EXPOZIŢIA DE FOTOGRAFII DIN U.R.S.S.

În cadrul manifestărilor din luna prieteniei romîno-sovietice, între 13 octombrie şi 8 noiembrie a fost deschisă la Casa Arhitectului o expoziţie de fotografii realizate de arhitecţii romîni care au participat la cel de-al V-lea Congres al U.I.A. Au fost prezentate fotografii ale unor monumente de arhitectură, precum şi construcţii noi din Moscova, Leningrad şi Kiev.

Moscova — Kremlinul

Moscova — Stadionul de la Lujniki

INTRUNIREA COMITETULUI EXECUTIV AL U.I.A.

Comitetul executiv al U.I.A. s-a întrunit în U.R.S.S., cu ocazia Congresului al V-lea al Uniunii. Comitetul a ţinut, între 16 şi 30 iulie 1958, şapte şedinţe (la Moscova, Leningrad, Suhanovo şi Soci) la care a discutat activitatea desfăşurată de secretariat de la adunarea din 1957, pe baza raportului secretarului general, precum şi o serie de probleme curente ale activităţii U.I.A.

Dintre hotărîrile luate, citäm:

— La propunerea secretarului general, comitetul a hotărît să încredinţeze organizarea expoziţiilor U.I.A. arhitectului Jiry Novotny (R. Cehoslovacă), care va lucra în legătură cu secretariatul general şi cu sprijinul material al secţiunii cehoslovace.

— Comitetul a pronunţat admisibilitatea ca membre în U.I.A. a Columbiei şi Republicii Democrate Vietnam; admiterea lor ca membre va fi supusă spre ratificare Adunării U.I.A.

— La propunerea secţiei poloneze, s-a hotărît constituirea unei Comisii a construcţiilor sportive; secţia poloneză a acceptat secretariatul acestei comisii.

— A fost examinat textul proiectului pentru « Charta construcţiilor şcolare », pregătit de comisia respectivă. Textul definitiv urmează a fi publicat după aducerea modificărilor necesare.

— S-a încredinţat vicepreşedintelui U.I.A. responsabilitatea pregătirii viitorului concurs între studenţii şcolilor de arhitectură; s-a propus publicarea, împreună cu UNESCO, a proiectelor selecţionate.

— S-a stabilit locul viitoarei adunări ordinare a U.I.A.: Lisabona, în septembrie 1959.

— A fost aprobată tema generală a Congresului al VI-lea, propusă de arhitectul Mathew, în numele secţiei britanice a U.I.A.: « Influenţa noilor materiale şi noilor tehnici asupra arhitecturii ».

— Au fost desemnaţi delegaţii U.I.A. pe lîngă unele organizaţii interguvernamentale sau internaţionale. Aceştia sînt:

— Pe lîngă Consiliul economic şi social al Naţiunilor Unite, dl. Henry Churchill, membru al Comitetului executiv.

— Pe lîngă Comisia economică pentru Europa a Naţiunilor Unite, dl. Jean Tschumi, fost preşedinte.

— Delegat pe lîngă UNESCO (plus Comitetul de legătură al artelor şi literelor, Comitetul ONG etc.), dl. Robert Lebret, membru în comitetul executiv.

— Delegat pe lîngă Organizaţia mondială a sănătăţii, dl. William Vetter, membru în comisia sănătăţii.

— Delegat pe lîngă Consiliul Europei, dl. Konstantin Kitsikis.

— Delegat pe lîngă Uniunea internaţională a organismelor familiale: dl. Paul Picot, secretar general adjunct al secţiei franceze a U.I.A.

— Delegat pe lîngă Consiliul internaţional al construcţiei, dl. J. P. Vouga, fost delegat în comisiile de studii.

— Delegat pe lîngă Federaţia internaţională a locuinţei şi urbanismului, dl. André Gutton, preşedintele comisiei de urbanism.

— Delegat pe lîngă Biroul internaţional de lucru, dl. Arno Hoechel.

— Delegat pe lîngă Organizaţia internaţională de standardizare, dl. H. Grosborne.

— Delegat pe lîngă Uniunea asociaţiilor internaţionale, dl. Willy van Hove, tresorier al U.I.A.

În plus au mai fost numiţi:

— Responsabil al concursului între studenţii şcolilor de arhitectură: dl. Robert Matthew.

— Responsabil al expoziţiilor U.I.A.: dl. Jiry Novotny, membru în comitetul executiv.

Comitetul executiv a constatat cu regret că raporturile U.I.A. cu Consiliul economic şi social al O.N.U. şi în special cu serviciul însărcinat cu problemele de locuinţă, construcţie şi urbanism (Housing and Country Planning Department, Bureau of Social Affairs), au fost practic inexistente. Conform dorinţei exprimate de mai mulţi raportori la Congresul al V-lea, comitetul consideră că activitatea O.N.U. în domeniul urbanismului, locuinţei şi construcţiei trebuie să se dezvolte de o manieră mai vie şi mai eficace, în strînsă legătură cu U.I.A., singura organizaţie profesională, pe plan internaţional, a arhitecţilor şi urbaniştilor.

Comitetul a însărcinat pe dl. Churchill să acţioneze energic în acest sens.

— S-a hotărît ca secretariatul general să facă demersurile necesare pentru ca premiile U.I.A. « Auguste Perret » şi « Sir Patrick Abercrombie», premii aprobate de adunare, să poată fi atribuite cu începere din 1961.

— Comitetul a aprobat Rezoluţia Congresului al V-lea, prezentată de raportorul general Baranov cu acordul Comitetului de coordonare şi adoptată de congres.

De asemenea, comitetul a adoptat în unanimitate, la propunerea secretarului general, un apel pentru pace (textul acestui apel a fost publicat în numărul precedent al revistei noastre).

— În legătură cu Congresul al V-lea desfăşurat la Moscova, Comitetul executiv, foarte mişcat de primirea deosebit de călduroasă întîmpinată pretutindeni şi la toate treptele — de la preşedintele Consiliului de Miniştri, cu care a putut să se întreţină liber şi cordial timp de aproape 2 ore, autorităţile guvernamentale şi municipale, organizaţiile culturale şi profesionale, arhitecţii, studenţii, presa şi pînă la populaţia oraşelor vizitate — a mulţumit, în numele tuturor participanţilor la Congresul al V-lea al U.I.A., Uniunii arhitecţilor sovietici de generoasa şi cordiala ospitalitate; a felicitat comitetul de organizare şi în special pe preşedintele şi raportorul său general, precum şi pe toţi colaboratorii săi, comitetul de doamne, secretariatul, interpreţii, de perfecta pregătire şi desfăşurarea impecabilă a acestei impunătoare întîlniri şi a rugat pe confratele Pavel Abrosimov, strălucitul animator şi preşedinte al acestui congres, să fie interpretul său pe lîngă toţi cei care au contribuit la asigurarea succesului.

ACTIVITATEA SECRETARIATULUI GENERAL ŞI A DELEGAŢILOR U.I.A.

De la adunarea din septembrie 1957, U.I.A. a fost reprezentată la mai multe reuniuni:

— In decembrie 1957 a avut loc la UNESCO reuniunea Comietului de legătură a Organizaţiilor internaţionale din domeniul artelor şi literelor. U.I.A. a fost reprezentată de secretarul său general, Elena Syrkus (Polonia) şi Robert Lebret (Franţa). Comitetul urma să se pronunţe asupra creării eventuale a unui Consiliu internaţional al artelor şi literelor. Comitetul a fost de acord să conserve statutul actual, conform poziţiei constante a U.I.A.

La începutul lui 1958, U.I.A. a fost reprezentată la Comitetul tehnic al ISO (Organizaţia internaţională de standardizare); acest comitet a adoptat, în materie de coordonare modulară, fixarea modulului de bază unic pentru construcţie, urmînd recomandările U.I.A.

— Adunarea juriştilor internaţionali a fost convocată de Asociaţia internaţională a artelor plastice în vederea studierii unui regulament internaţional pentru concursurile de pictură şi sculptură, regulament care va fi bazat pe cel al concursurilor internaţionale, elaborat de U.I.A.

— Un reprezentant al U.I.A. a luat parte, în calitate de observator, la Congresul mondial al familiei, organizat de Uniunea internaţională a organismelor familiale. O comisie de lucru a examinat problemele locuinţei familiale.

S-au întrunit următoarele comisii de lucru ale U.I.A.: Comisia de urbanism, la Praga, în octombrie 1957, Comisia construcţiilor şcolare, la Rabat, în februarie 1958.

La Zürich, în prezenţa secretarului general, a avut loc o reuniune a delegaţilor în comisiile de lucru, pentru stabilirea noii componenţe a comisiilor şi programului lor de lucru.

CERERI DE ADMITERE ÎN U.I.A.

O serie de asociaţii de arhitecţi au cerut admiterea în U.I.A.: gruparea arhitecţilor de la « Institutul profesional al serviciilor publice » din Canada, Secţia arhitecţiilor din « Societatea inginerilor » din Austria, precum şi Sindicatul naţional al arhitecţilor din Tunisia; Marocul şi-a exprimat de asemenea dorinţa de a crea o secţie independentă.

EXPOZIŢIA ITINERANTĂ U.I.A.

Expoziţia itinerantă U.I.A. a fost deschisă între 19 aprilie şi 10 mai 1958, în localul Sindicatului constructorilor din Budapesta. Expoziţia a avut un mare succes, mai ales în rîndul profesioniştilor.

La deschiderea oficială au participat membri ai guvernului şi ai corpului diplomatic, precum şi un mare număr de arhitecţi. Presa şi radio au fost de asemenea prezente.

La 2 mai, Uniunea Arhitecţilor Unguri, secţia ungară a U.I.A., care a organizat prezentarea acestei expoziţii, a prevăzut şi o întîlnire în cadrul căreia mai mulţi membri ai secţiei au făcut expuneri asupra materialului prezentat de diferite ţări.

Această expoziţie a fost prezentată la Moscova cu ocazia congresului.

CONGRESUL ARHITECŢILOR ITALIENI

Secţia italiană a U.I.A. a organizat primul congres al arhitecţilor italieni, care a avut loc la Roma în zilele de 12 şi 13 aprilie 1958. Această manifestare a constituit prima luare de contact între noul Consiliu naţional al secţiei italiene a U.I.A. şi arhitecţii italieni; s-a discutat aici despre participarea Italiei la al V-lea Congres al U.I.A.

Cîteva sute de arhitecţi au participat la această manifestare. Comunicările au fost făcute de către De Carlo, prof. Piccinato şi prof. Roberto Pane. Au luat parte la discuţii Cosenza Renacco, Ceas, vicepreşedintele U.I.A. şi fost preşedinte al secţiei italiene, prof. Canino, prof. Broggi, Samona, Gazzani, Caronia şi Gio Ponti.

Ernesto Rogers a încheiat dezbaterile, care au fost prezidate de prof. Pierluigi Nervi, preşedintele secţiei italiene, asistat de prof. Rimio Marconi şi Bruno Zevi.

Secretarul general al U.I.A. a participat de asemenea la acest congres.

CONCURSURI INTERNAŢIONALE

CONCURSUL PENTRU PRIMĂRIA DIN TORONTO (CANADA)

Pentru acest concurs s-au primit aproximativ 150 de proiecte de calitate superioară. Juriul în unanimitate a reţinut 8 proiecte care să participe la probele de gradul doi. Este vorba de proiectele prezentate de I.M.Pei şi colaboratorii (New York, S.U.A.); Franck Mikutowski (Minesota, S.U.A.); William B. Hayward (Michigan, S.U.A.); David E. Horne (Toronto, Canada); J. H. Andrews (Australia); Viljo Rewell (Helsinki, Finlanda); Halldor Gunnlogsson şi Jorn Nielsen (Copenhaga, Danemarca).

СОДЕРЖАНИЕ

41-я ГОДОВЩИНА ВЕЛИКОЙ РЕВОЛЮЦИИ (стр. 2). Передовая статья этого номера посвящена 41-ой годовщине Великой Октябрьской социалистической революции.

ВЕЛИЧЕСТВЕННАЯ ПРОГРАММА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ (стр. 4). Отмечая особую важность документов Пленума ЦК РРП от 26—28 ноября 1958 года, автор статьи анализирует, в первую очередь, проблемы жилищного строительства, которым товарищ Г. Георгиу-Деж в своем докладе на пленуме отвел значительное место.

В статье указывается, что со времени Второго съезда РРП построено примерно 1.400.000 кв. м жилой площади, что составляет около 40.000 квартир, и констатируется, что на суммы, выделенные на это дело, можно было бы построить гораздо больше, если бы себестоимость квартир не держалась на таком высоком уровне.

Наличные в секторе проектирования, исполнения и промышленности стройматериалов недостатки уже начали ликвидироваться в результате анализов, проделанных пленумами обкомов партии весной 1958 года. Существуют, однако, еще резервы, которые необходимо использовать в целях значительного снижения стоимости жилищного строительства. Пленум указывает, что квартиры в две комнаты с удобствами не должны превышать себестоимости в 30.000—40.000 лей, а для квартир, построенных на магистралях столицы, — до 50.000 лей.

Отмечая задачи, стоящие перед архитекторами, инженерами и техниками строительства на пути выполнения намеченных для жилищного строительства в 1959 году заданий, автор статьи подчеркивает необходимость того, чтобы и Союз архитекторов играл более активную роль в деле оказания поддержки архитекторам, выполняющим эти задачи.

ВЫДЕРЖКА ИЗ ДОКЛАДА ТОВАРИЩА Г. ГЕОРГИУ-ДЕЖ НА ПЛЕНУМЕ ЦК РРП ОТ 26—28 НОЯБРЯ 1958 г. (стр. 6).

ЖИЛИЩНОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО В БУХАРЕСТЕ

Проф. арх. Х. Майку — НОВЫЙ ЭТАП В ЖИЛИЩНОМ СТРОИТЕЬСТВЕ ДЛЯ ГОРОДА БУХАРЕСТ (стр. 8). Вопрос строительства жилых домов приобрел в настоящее время особенное значение. Вследствие разрушений, причиненных последней войной, и роста городского населения, вызванного развитием промышленности, необычайно повысилась потребность в жилых помещениях.

Во всех промышленных центрах и областях нашей страны, сеть которых сильно расширилась за годы народной власти, наблюдается рост городского населения, участвующего в процессе социалистической индустриализации страны.

Преследуя перспективное решение жилищного вопроса в столице РНР, партия и правительство предприняли обширную кампанию жилищного строительства. Народный городской совет Бухареста и проектные институты приступили к претворению в жизнь правительственных решений, в Бухаресте открылись новые стройки

1958 год был поворотным в области убыстрения темпов жилищного строительства. По инициативе ЦК РРП весной 1958 года во всей стране проводились расширенные пленумы Обкомов партии, с целью глубокого анализа недостатков, отмеченных в секторе жилищного строительства.

Этот мощный стимул и помощь, оказанная партией, побудило строителей пересмотреть свою работу. Проектные институты — и в частности, Бухарестский проектный институт («Проект-Букурешть») — приступили к разработке новых решений вопроса строительства более дешевых и более комфортабельных жилых домов. В кратчайшее время проектировщики освоили цели и задания, поставленные перед ними пленумом партии. Была значительно снижена себестоимость строительства — по-квартирно, и на квадратный метр жилплощади; показатель K_3 не только достиг, но и превысил коэффициент, намеченный пленумом (0,5). Таким образом, в проектном секторе отмечен ряд положительных результатов.

Эти снижения, однако, следует продолжать, чтобы выполнить новые задачи, намеченные пленумом ЦК РРП от 26-28 ноября 1958 г. — добиться того, чтобы квартира в две комнаты с удобствами не превышала стоимости 30.000—40.000 лей, а на магистралях столицы не обходилась бы дороже 50.000 лей.

Снижение себестоимости должно, однако, осуществляться не только за счет проектирования, но и, главным образом, путем использования ресурсов, существующих в секторе выполнения и промышленности стройматериалов. Кроме того, индустриализация строительства не была, до тех пор, использована в соответствии с имеющимися у нас возможностями, она также открывает путь к значительному снижению себестоимости строящихся жилых домов.

Арх. Д. Фарб. — ДОСТИЖЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ В ОБЛАСТИ ПРОЕКТИРОВАНИЯ ЖИЛЫХ ДОМОВ ДЛЯ ГОРОДА БУХАРЕСТА (стр. 10). В статье разбирается вопрос об эволюции ориентировки в проектировании жилых домов в Бухаресте за период 1953—1958 гг.

Автор статьи подчеркивает значение опыта, накопленного в начале этого периода, в 1953—1955 гг., когда были спроектированы и, частично, построены некоторые ансамбли жилых домов в районах Вукурештии Ной, Ватра Луминоаса и на Проспекте Труда (Булевардул Мунчий). Этот опыт позволил выявить и некоторые положительные стороны, заботу об ансамбле, а не об отдельных объектах, — но так же и отрицательные, — недостаточную заботу о снижении себестоимости квартир, о большем комфорте, как и наличие эстетствующих направлений — подражание стилей прошлых исторических периодов.

Далее автор статьи указывает, что, начиная с 1956 года, при проектировании и строительстве ансамблей жилых домов в районах Флориска и Михай Браву, проектировщики института «Проект-Букурешть» ориентировались по типам более экономных, более комфортабельных и более современных по виду квартир.

Решающим моментом, однако, явился состоявшийся в мае 1958 года пленум бухарестского Городского комитета партии, на котором критиковались существенные недостатки, имевшиеся до этого момента в проектировании жилых домов, и были даны задачи по снижению стоимости квартир и повышению их комфорта.

В последней части статьи автор на многочисленных примерах демонстрирует достигнутые после пленума выдающиеся достижения проектировщиков, добившихся снижения стоимости квартирного строительства более чем на 30 проц.

Это все же еще не максимальное достижение. Проектировщики стараются в настоящее время — в свете решений пленума ЦК РРП от 26—28 ноября — довести стоимость двухкомнатной квартиры с удобствами до 30.000—40.000 лей. В будущем в этом направлении будет отмечен ряд успехов.

I. ЖИЛЫЕ ДОМА ПРОЕКТИРОВАНЫЕ В 1954—1957 гг.

АНСАМБЛЬ ЖИЛЫХ ДОМОВ НА ПРОСПЕКТЕ БУКУРЕШТИЙ НОЙ (стр 14)
ЖИЛОЙ КВА ТАЛРВ РАЙОНЕ ВАТРА ЛУМИНОАСА (стр. 16)

Арх Т. Риччи — НОВЫЕ ТИПЫ КВАРТИР (стр. 18). В порядке мероприятий по снижению себестоимости строительства жилых домов в городе Бухаресте с точки зрения их проектирования сделаны некоторые выводы, касающиеся как темы, так и вопросов внутреннего устройства, и изложенные в работах, представленных в этой статье.

Подвергнутые анализу секции и макеты квартир основаны на учете необходимости найти подходящее решение для строительства на главных магистралях и больших улицах города 6—7 этажных жилых домов, для которых в настоящее время имеются лишь небольшие строительные площадки, закрытые с обеих сторон соседними зданиями.

При анализе выводов экономического характера, к которым приводят указанные работы, исходной точкой послужили показатели жилой и застроенной площади на каждого квартиранта, — а также и соотношение между ними, выраженное показателем K_3. В результате этой предварительной проверки, установлено значительное уменьшение застроенный площади по отношению к жилой площади на человека, что и послужило первой предпосылкой к снижению себестоимости квартирного строительства при его проектировании.

Инж. А. Лупеску — ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЖИЛИЩНОГО СТРОИТЕЛЬСТВА (стр. 22). В статье анализируются три решающих для стоимости строительства фактора, а именно: расположение, пространственные показатели и стоимость по смете.

Автор хотя и говорит, что расположение имеет решающее влияние на стоимость квартир, однако, не останавливается на этом вопросе, исходя из соображения, что в Бухаресте расположение домов находится в непосредственной зависимости от необходимости пополнения новыми зданиями фронтов улиц на недостаточно застроенных в прошлом городских участках.

В статье анализируются возможности максимального улучшения соотношения между жилплощадью и застроенной площадью на каждую лестничную площадку и общей застроенной площадью здания (K_3) и приводятся диаграммы вариации максимальных показателей в зависимости от квартирной жилплощади (А), — для нескольких степеней комфорта, и двух случаев различной высоты (соответственно 4 и 7 этажей), причем учитывается минимально необходимое пространство для сообщения, хозяйственных помещений и строительства. Отсюда вытекает, что для превышения данных максимумов необходимо установить, в зависимости от степени комфорта, новые нормы для площади, отведенной под хозяйственные помещения (вестибюль, кладовая, лоджия) и найти новые строительные способы с использованием легких стройматериалов, позволяющих уменьшить площадь, отведенную под кладку стен.

Приводя ряд примеров бухарестского строительства и сравнивая их с теоретическими выводами диаграмм, автор статьи приходит к заключению, что — главным образом, в результате директив последних пленумов райкомов партии — отмечены значительные успехи, но что и в ставших традиционными системах строительства можно также добиться улучшения.

Исходя из этих же соображений — при учете средней себестоимости застроенного квадратного метра — установлены диграммы вариации стоимости квадратного метра жилплощади, которые позволяют прийти к тем же выводам, как и в случае пространственных показателей.

II. ЖИЛЫЕ ДОМА, ПРОЕКТИРОВАННЫЕ В 1957—1958 гг.

ЖИЛЫЕ ДОМА НА ШОССЕ ИМЕНИ МИХАИЛА ХРАБРОГО (стр. 27).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА КАЛЕЯ ГРИВИЦА (стр. 28).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА ПРОСПЕКТЕ ИНЖ. Г. ДУКА № 3—11 (стр.29)
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА ПРОСПЕКТЕ ИМ. 6 МАРТА № 101 (стр. 30).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА ШОССЕ ИМ. ШТЕФАНА ВЕЛИКОГО (стр. 31)
МНОГОКВАРТИРНЫЕ ДОМА В КВАРТАЛЕ БРЕЗОЯНУ (стр. 32).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА УЛИЦЕ БРЕЗОЯНУ № 54—56 (стр. 32).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА УЛИЦЕ БРЕЗОЯНУ № 60 (стр. 33).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА УЛИЦЕ 13 ДЕКАБРЯ (стр. 34).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА УЛИЦЕ БРЕЗОЯНУ № 55 (стр. 34).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА УЛИЦЕ БРЕЗОЯНУ № 47—49 (стр. 36).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА УЛИЦЕ БРЕЗОЯНУ № 48—50 (стр. 36).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА ПРОСПЕКТЕ ИМ. 6 МАРТА № 22 (стр. 38).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА ПРОСПЕКТЕ 1848 ГОДА (стр. 40).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА ПЛОЩАДИ ИМ. КОГЭЛНИЧАНУ (стр. 41).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА КАЛЯ ВИКТОРИИ № 136 (стр. 42).
АНСАМБЛЬ ЖИЛЫХ ДОМОВ НА УЛИЦЕ ИМ. АННЫ ДАВИЛЛА (стр. 44).
ЖИЛЫЕ ДОМА НА УЛИЦЕ ИОН СКОРЦАРУ (стр. 46).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА ПРОСПЕКТЕ ИНЖ. Г. ДУКА № 4 (стр. 47).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА УЛИЦЕ ИМ. КРИСТИАНА ТЕЛЛЯ (стр. 48).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА УЛИЦЕ ПЬЯЦА АМЗЕЙ (стр. 49).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ И ВЫСТАВОЧНЫЕ ЗАЛЫ НА ПЛОЩАДИ ЦЕНТРАЛЬНОГО ДОМА АРМИИ (стр. 50).
МНОГОКВАРТИРЫЙ ДОМ НА КАЛЯ ВИКТОРИИ № 21 (стр. 52).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА ПРОСПЕКТЕ ИМ. ГЕН. МАГЕРУ (стр. 54).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА УЛИЦЕ ПЭСКУЛЕСКУ-ТЕЙ (стр. 55).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА ПРОСПЕКТЕ ИМ. 1848 г. НА УЛИЦЕ ГАБРОВЕНЬ (стр. 56).
МНОГОУВАРТИРНЫЙ ДОМ НА ПРОСПЕКТЕ ИМ. I МАЯ (стр. 58).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА УЛИЦЕ ИМ. БЕЛЬДИМАНА (стр. 59).
МНОГОКВАРТИРНЫЙ ДОМ НА УЛИЦЕ АКАДЕМИИ (стр. 60).

ПЯТЫЙ КОНГРЕСС МСА В МОСКВЕ (стр. 61). Приводится отчет о ход работ конгресса МСА, состоявшегося в Москве, 20—27 июля 1958 года, а также и текст выступления на конгрессе румынской делегации.

ХРОНИКА

Из деятельности союза архитекторов РНР (стр. 67)
Известия МСА (стр. 70)

SOMMAIRE

L'ANNIVERSAIRE DE LA GRANDE RÉVOLUTION (p. 2) L'éditorial de ce numéro est consacré au 41-e anniversaire de la Grande Révolution Socialiste d'Octobre.

UN PROGRAMME GRANDIOSE D'ACTIVITÉ (p. 4) Mettant en évidence l'importance des documents de la séance plénière du Commité Central du Parti Ouvrier Roumain (26—28 Novembre, 1958) l'article fait surtout l'analyse des problèmes relatifs aux constructions de logements qui occupent une place importante dans l'exposé fait par le camarade Gh. Gheorghiu-Dej à cette séance plénière.

Soulignant que depuis le II-e Congrès du Parti Ouvrier Roumain on a construit jusqu'à ce jour environ 1.400.000 m² de surface habitable, représentant presque 40.000 appartements, on constate qu'avec ces fonds on aurait pu construire plus si le prix de revient n'avait pas été aussi élevé.

Les manquements existant dans le secteur de la projection ainsi que dans celui de l'exécution et de l'industrie des matériaux de construction, ont commencé à être liquidés à la suite de l'analyse faite par les séances plénières des commités régionaux du parti du printemps 1958. Néanmoins des réserves existent encore et elles doivent être utilisées pour la réduction sensible du coût des logements. La séance plénière indique pour les appartements de 2 pièces avec amenités un prix de revient entre 30.000 et 40.000 lei, et pour les logements bâtis dans le centre de la Capitale, jusqu'à 50.000 lei.

Tout en indiquant les tâches qui reviennent aux architectes, ingénieurs et techniciens des constructions pour atteindre les objectifs fixés pour la construction de logements en 1959, l'article souligne que l'Union des Architectes doit avoir un rôle plus actif en soutenant les architectes qui poursuivent ce but.

EXTRAIT DE L'ÉXPOSÉ DU CAMARADE GH. GHEORGHIU-DEJ A LA SÉANCE PLÉNIÈRE DU COMMITÉ CENTRAL DU PARTI OUVRIER ROUMAIN DU 26—28 NOVEMBRE 1958 (p. 6).

CONSTRUCTIONS DE LOGEMENTS À BUCAREST

H. Maico, prof. arh. — NOUVELLE ÉTAPE DANS LA CONSTRUCTION DE LOGEMENTS À BUCAREST (p. 8). Le problème des constructions de logements est très important de nos jours. Les ravages faits par la dernière guerre et l'accroissement de la population des villes, dû au développement des industries, ont amené une grande pénurie de logements.

Dans notre pays, le phénomène de la concentration urbaine par l'accroissement de la population travaillant dans l'industrialisation socialiste, se fait ressentir dans tous les centres et régions industriels, dont le réseau s'est énormément développé au cours des années du pouvoir populaire.

Ayant pour but la solution, en perspective, du problème du logement dans la Capitale, le parti et le gouvernement ont lancé une vaste campagne de construction de logements. Le Conseil Populaire de la Capitale et les instituts de projection ont commencé à donner vie aux décisions du gouvernement et de nouveaux chantiers ont été ouverts à Bucarest.

L'année 1958 a été décisive pour le rythme des constructions de logements. Grâce à l'initiative du Commité Central du Parti Ouvrier Roumain, on a organisé, au printemps de 1958, dans tout le pays, des séances plénières élargies des Commités Régionaux du Parti, ayant pour but l'analyse profonde des manquements dans le secteur de la construction des logements.

Entrainés par ce fait et grâce à l'aide donnée par le parti, les cadres travaillant dans les constructions ont revisé leur travail. Les instituts de projection et surtout l'Institut Proiect-București, ont commencé l'élaboration de nouvelles solutions de logements plus économiques et plus confortables. Les auteurs de projets ont immédiatement fait leurs, les objectifs et les tâches tracés par la séance plénière du parti. Le prix de revient par appartement et par mètre carré habitable a été sensiblement diminué, l'index K_s a rattrapé et même dépassé celui prévu par la séance plénière (0,5). Le secteur de la projection a ainsi obtenu une série de résultats positifs.

Ces réductions doivent toutefois être continuées pour l'accomplissement des tâches tracées par la séance plénière du Commité Central du Parti Ouvrier Roumain du 26—28 Novembre 1958; on doit atteindre le coût de 30.000—40.000 lei pour un appartement de 2 pièces avec amenités et de 50.000 lei tout au plus, dans le centre de la Capitale.

Mais la diminution du prix de revient ne doit pas être réalisée uniquement par la projection, mais aussi grâce aux réserves existant dans le secteur de l'exécution et dans l'industrie des matériaux de construction. De même, l'on n'a pas encore assez fait usage de l'industrialisation des constructions, par rapport à nos possibilités et cette industrialisation mène aussi à la réduction massive du coût de la construction de logements.

D. Farb. architecte — RÉALISATIONS ET PERSPECTIVES DANS LA PROJECTION DE LOGEMENTS À BUCAREST (p. 10) L'article s'occupe d'obord du problème de l'évolution de l'orientation dans la projection de logements pour la ville de Bucarest au cours des années 1953 — 1958.

L'auteur de l'article fait ressortir l'importance de l'expérience acquise au début de cette période, 1953—1955, lorsque quelques ensembles de logements ont été projetés et exécutés Boul. Bucureştii Noi, dans le quartier Vatra Luminoasă et Boul. Muncii. Cette expérience a mis en évidence quelques côtés positifs — préoccupation pour les ensembles et non pas pour les objets isolés — ainsi que quelques côtés négatifs — l'insuffisance de la préoccupation pour la réduction du prix des appartements, pour un meilleur confort — ainsi que l'existence d'une position esthétisante, l'imitation de styles appartenant aux périodes historiques passées.

Par la suite, l'article démontre qu'à partir de 1956, lors de la projection et construction des ensembles de logements des quartiers Floreasca et Mihai Bravu, les auteurs de projets de l'Institut Proiect-Bucureşti se sont orientés vers des types d'appartements plus économiques, plus confortables et d'un aspect plus contemporain.

La séance plénière du Commité du Parti de la ville de Bucarest (Mai 1958) a fait la critique des importants manquements existant jusqu'alors dans la projection de logements et a indiqué comme tâche la réduction du prix des appartements et l'amélioration du confort.

Dans la dernière partie de l'article, l'auteur fait usage de nombreux exemples pour montrer les résultats remarquables obtenus par les auteurs de projets, après la séance plénière, une réduction de plus de 30% dans le prix des appartements ayant ainsi été obtenue.

Mais cela ne représente pas un point maximum; les auteurs de projets s'efforcent à présent—après les décisions prises par la séance plénière du Commité Central du 26—28 Novembre — à réduire le coût des logements à 30.000 — 40.000 lei pour un appartement de 2 pièces avec amenités; l'avenir sera sans aucun doute riche en nouveaux succès dans ce domaine.

I. — LOGEMENTS CONÇUS ENTRE 1954 et 1957

ENSEMBLE DE LOGEMENTS, BOUL. BUCUREŞTII NOI (p. 14)
QUARTIER DE LOGEMENTS, VATRA LUMINOASĂ (p. 16)

T. Ricci. architecte — NOUVEAUX TYPES D'APPARTEMENTS (p. 18) Dans le cadre de l'action pour la réduction du prix de revient des logements dans la ville de Bucarest, du point de vue de la projection, on est arrivé à quelques conclusions de thème et de distribution intérieure, qui sont exposés dans les études présentées dans cet article.

Les sections et les maquettes analysées sont axées sur les solutions apportées au blocs d'habitation situés sur les artères importantes de la ville, qui ne disposent que de petits terrains au régime de construction fermé des deux côtés par les maisons avoisinantes.

Les conclusions économiques résultées de ces études sont analysées, ayant pour base les index de surface habitable et construite par tête d'habitant — ainsi que leur rapport sous forme de l'index K_s. Il en résulte, de cette première vérification, une diminution importante de la surface bâtie, par rapport à la surface habitée destinée pour chaque locataire, ce qui, dans la projection, constitue une première prémisse pour la réduction du coût des appartements.

A. Lupesco. ingénieur — ANALYSE ECONOMIQUE DES CONSTRUCTIONS DE LOGEMENTS (p. 22) L'article fait l'analyse des trois facteurs déterminants dans le coût des constructions: l'emplacement, les index spatiaux et le coût du devis.

Bien que l'auteur declare que l'emplacement a une influence décisive sur le coût des logements, il ne développe pas ce chapitre, car à Bucarest les emplacements sont obligatoires à cause de la nécessité de compléter les fronts de rue sur les terrains faiblement construits par le passé.

L'article examine les possibilités d'amélioration au maximum du rapport entre l'espace habitable et celui construit par palier et pour la totalité du bâtiment (K_s), en établissant quelques degrés de confort et pour deux cas de hauteur (4, respectivement 7 niveaux) les diagrammes de variation des valeurs maxima de ces index en fonction de la surface habitable de l'appartement (A_i), tout en tenant compte des espaces minimes nécessaires pour la circulation, dotations et construction. La conclusion est que pour dépasser ces index maxima il est nécessaire d'établir de nouvelles normes pour les surfaces des dotations en fonction du degré de confort (vestibule, garde-manger, debarras, loggia), et de chercher de nouveaux systèmes de construction avec des matériaux legers qui diminueraient la surface occupée par les murs.

L'auteur donne une série d'exemples de Bucarest comparés aux résultats théoriques des diagrammes, en montrant que — surtout à la suite des directives des dernières séances plénières des commités rayonnaux du parti — l'on a fait de grands progrès, mais que l'on pourrait encore réaliser des progrès même dans les systèmes traditionnels.

En prenant comme base ces mêmes considerations, on établit, par rapport à une structure moyenne du coût par mètre carré construit, les diagrammes de variation du coût par mètre carré habitable, en arrivant à la même conclusion que dans les index spatiaux.

II. — LOGEMENTS CONÇUS ENTRE 1957 et 1958

LOGEMENTS SUR LA CHAUSSÉE MIHAI BRAVU (p. 27)
BLOC DE LOGEMENTS, L'AVENUE GRIVIŢA (p. 28)
BLOC DE LOGEMENTS, 3—11, BOULEVARD ING. GH. DUCA (p. 29)
BLOC DE LOGEMENTS, 101, BOULEVARD 6 MARTIE (p. 30)
BLOC DE LOGEMENTS SUR LA CHAUSSÉE ŞTEFAN CEL MARE (p. 31)
BLOCS DE LOGEMENTS DANS LE QUARTIER BREZOIANU (p. 32)
BLOC DE LOGEMENTS, 54—56, RUE BREZOIANU (p. 32)
BLOC DE LOGEMENTS, 60, RUE BREZOIANU (p. 33)
BLOC DE LOGEMENTS, RUE 13 DECEMBRIE (p. 34)
BLOC DE LOGEMENTS, 55, RUE BREZOIANU (p. 34)
BLOC DE LOGEMENTS, 47—49, RUE BREZOIANU (p. 36)
BLOC DE LOGEMENTS, 48—50, RUE BREZOIANU (p. 36)
BLOC DE LOGEMENTS, 22, BOULEVARD 6 MARTIE (p. 38)
BLOC DE LOGEMENTS, BOULEVARD 1848 (p. 40)
BLOC SITUÉ PLACE KOGĂLNICEANU (p. 41)
BLOC DE LOGEMENTS, 136, L'AVENUE VICTORIEI (p. 42)
COMPLÈXE DE LOGEMENTS, RUE ANA DAVILLA (p. 44)
LOGEMENTS, RUE ION SCORŢARU (p. 46)
BLOC DE LOGEMENTS, 4, BOULEVARD ING. GH. DUCA (p. 47)
BLOC DE LOGEMENTS, RUE CRISTIAN TELL (p. 48)
BLOC DE LOGEMENTS, RUE PIAŢA AMZEI (p. 49)
BLOC DE LOGEMENTS ET GALERIES D'EXPOSITIONS, PLACE DE LA MAISON DE L'ARMÉE (p. 50)
BLOC DE LOGEMENTS, 21, L'AVENUE VICTORIEI (p. 52)
BLOC DE LOGEMENTS, BOULEVARD MAGHERU (p. 54)
BLOCS DE LOGEMENTS, RUE PASCOLESCO-TEI (p. 55)
BLOC DE LOGEMENTS, BOULEVARD 1848 ET RUE GABROVENI (p. 56)
BLOCS DE LOGEMENTS, BOULEVARD 1 MAI (p. 58)
BLOC DE LOGEMENTS, RUE BELDIMAN (p. 59)
BLOC DE LOGEMENTS, RUE ACADEMIEI (p. 60)

V-e CONGRÈS DE L'U.I.A. À MOSCOU (p. 61) Compte-rendu sur les travaux du Congrès de l'U.I.A. qui a eu lieu à Moscou du 20 au 27 Juillet, 1958, ainsi que le texte de l'intervention de la délégation roumaine au Congrès.

CHRONIQUE

L'activité de l'Union des Architectes de la R.P. Roumaine. (p. 67)
Informations de l'U.I.A. (p. 70)

MŰSZAKI KÖNYVTÁR·OKSZÁGOS·1883

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R. P. R.

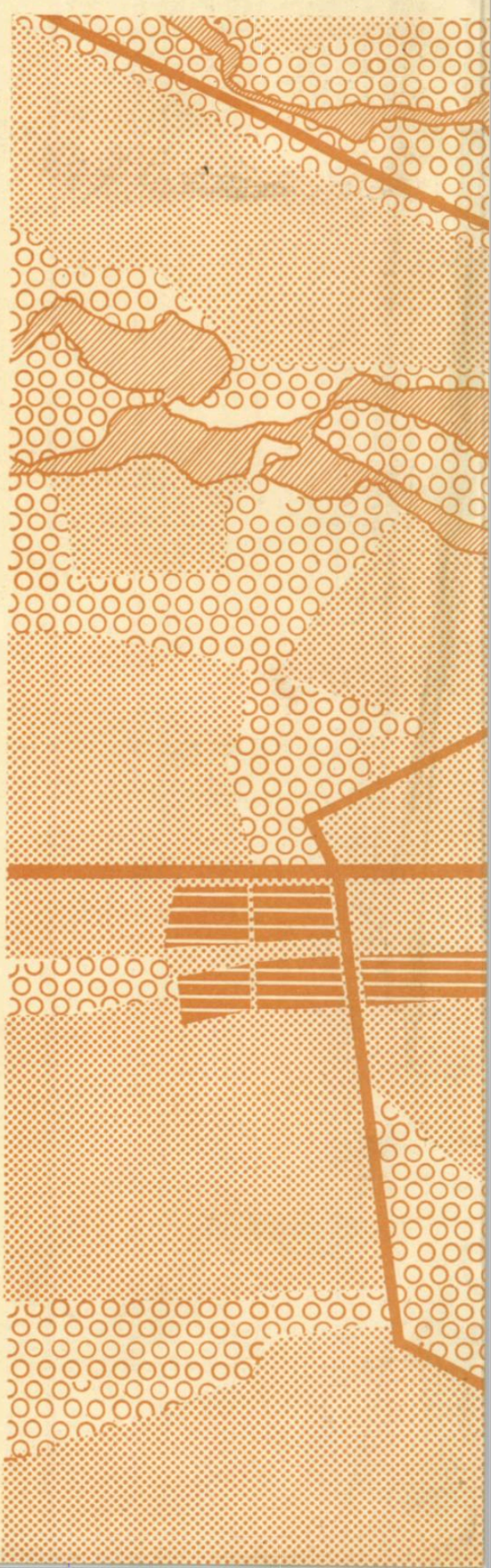

REDACȚIA: BUCUREȘTI, STR. EPISCOPIEI NR. 9 — TEL. 13.98.80
ABONAMENTELE SE POT FACE NUMAI LA:
— UNIUNEA ARHITECȚILOR DIN R. P. R. — ADMINISTRAȚIA REVISTEI: BUCUREȘTI, STRADA EPISCOPIEI NR. 9 — TEL. 14.76.02
NUMERELE VECHI SE POT PROCURA DE LA ADMINISTRAȚIA REVISTEI

I. P. 4. București

Lei 30

E 1689

KAT

ARHITECTURA
RPR

Institut de ... Bucureşti
... - Cluj
... Wymiana
Tarşchi - Omeha

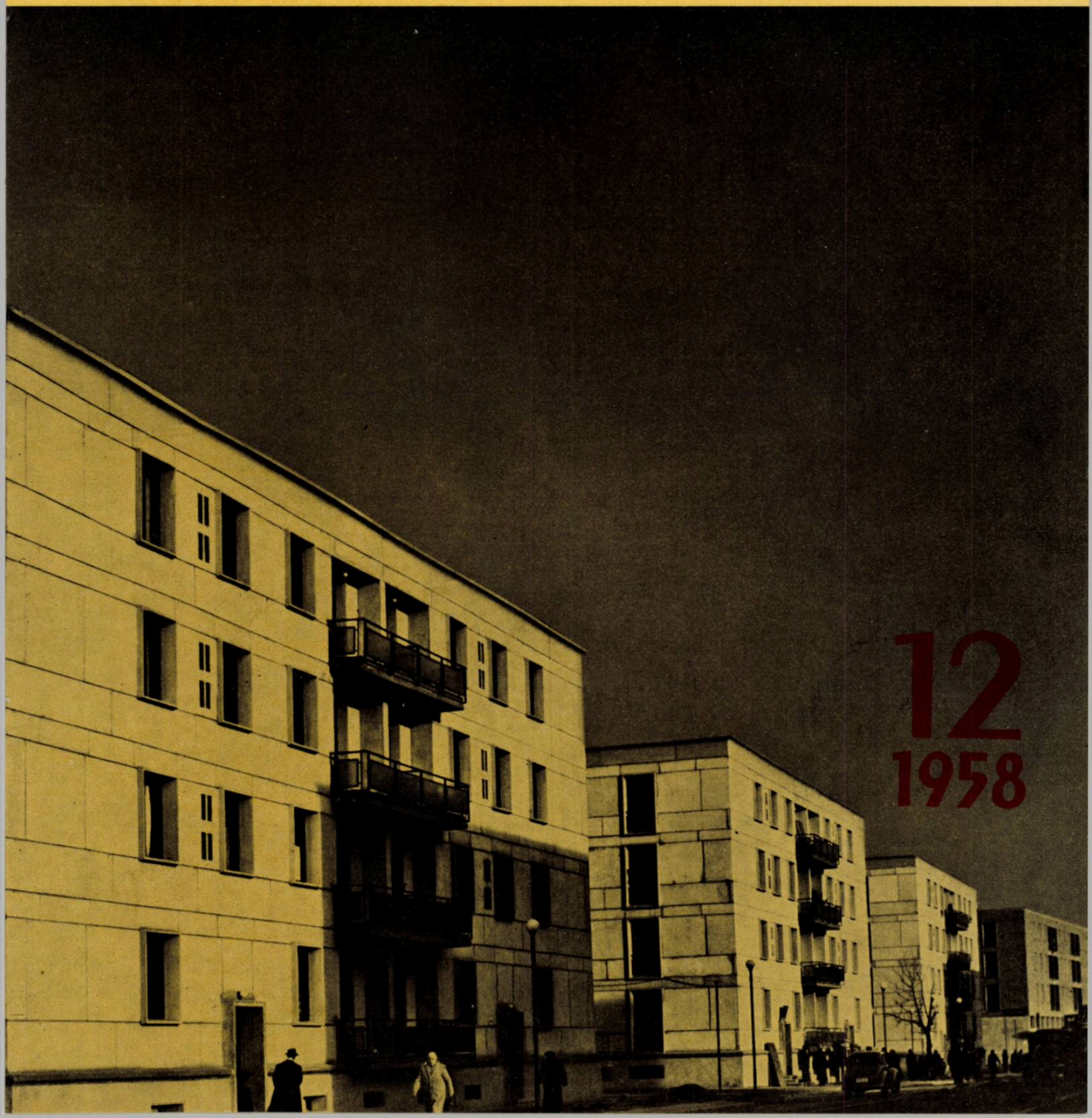

12
1958

COLEGIUL DE REDACȚIE

Conf. arh. M. Alifanti, arh. M. Bercovici, arh. M. Caffé,
prof. arh. M. Locar, ing. A. Lupescu, arh. M. Melicson,
arh. C. Moșinschi, arh. Gh. Pavlu, conf. arh. G. Petrașcu

E 1689

MŰSZAKI KÖNYVTÁR ORSZÁGOS 1883

ARHITECTURA

R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

S U M A R

PENTRU REDUCEREA COSTULUI CONSTRUCȚIILOR

Ing. L. Roșianu, arh. Gh. Sebestyén
CÎTEVA PROBLEME TEHNICO-ECONOMICE ÎN PROIECTAREA LOCUINȚELOR 2

L O C U I N Ț E

Arh. C. Rădulescu
CARTIERUL DE LOCUINȚE FLOREASCA 8

Arh. T. Niga, arh. B. Gumușcian, arh. I. Antonescu
ANSAMBLU DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL MUNCII 12

D E T A L I I D E C O N S T R U C Ț I E

Arh. Z. Grundl, arh. E. Vernescu, arh. M. Cremene
ÎNCERCĂRI DE TIPIZARE A UNOR DETALII DE CONSTRUCȚIE LA INSTITUTUL PROIECT-BUCUREȘTI 16

M O B I L I E R

Arh. M. Enescu
STUDIU DE ECHIPAMENT PENTRU BUCĂTĂRII 20

C O N G R E S U L A L V-L E A A L U.I.A.

Prof. N. Baranov
RAPORTUL GENERAL LA CONGRES (Extrase) 25

T E O R I A A R H I T E C T U R I I

Arh. K. Ivanov
SĂ ÎNVINGEM CONCEPȚIILE ESTETIZANTE UNILATERALE DIN ARHITECTURĂ 28

C R O N I C A

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. 31

1958 12

ANUL VI Nr. 12 (55)
DECEMBRIE 1958

Ing. L. ROŞIANU, arh. GH. SEBESTYÉN

CÎTEVA PROBLEME TEHNICO-ECONOMICE ÎN PROIECTAREA LOCUINŢELOR

Munca deosebit de intensă depusă în ultima vreme de forurile de partid şi de stat, de organele de coordonare şi control, de institutele centrale şi regionale de proiectare pentru rezolvarea problemelor complexe legate de proiectarea şi execuţia locuinţelor pe linia aplicării directivelor de partid şi de stat a scos la iveală rezerve importante existente pentru reducerea costului locuinţei şi a consumurilor de materiale. Această activitate, desfăşurată pe un front foarte larg, a prilejuit revederea critică şi înlăturarea unor concepţii rigide şi neştiinţifice existente în practica noastră. Pe această bază s-a trecut la elaborarea unor soluţii noi de locuinţe, variate ca manieră de rezolvare, ca nivel de confort, ca mod de trai, ca sistem constructiv, ca grad de dotare tehnico-sanitară. Prin aceasta s-a realizat o îmbunătăţire a concepţiei şi experienţei noastre, o lărgire considerabilă a orizontului şi posibilităţilor proiectării, depăşind astfel impasul în care ne-a împins în trecut aplicarea exclusivistă a unor principii în esenţă juste, dar care în practică, fiind puse într-un cadru îngust, au dus de multe ori la rezultate contrarii celor scontate.

CÎTEVA LIPSURI PRINCIPALE ALE PROIECTĂRII DIN ANII 1953—1955

Folosirea largă a unui *tip unic de apartament*, adoptarea, aproape exclusivă în anii 1953—1955, a schemei rigide pe ziduri transversale, aplicarea mecanică pe scară largă a principiului apartamentelor plurifamiliale, adoptarea necritică a unor lăţimi mari de clădiri, indiferent de situaţie, utilizarea aproape exclusivă a soluţiilor de clădiri cu subsol, adoptarea unor dimensiuni exagerate pentru încăperile de locuit şi spaţiile auxiliare, folosirea unor prevederi constructive insuficient analizate din punct de vedere economic şi tehnic, toate acestea reprezintă cîteva din principalele lipsuri ale proiectării locuinţelor din anii trecuţi.

Cu toate aceste lipsuri, trebuie să spunem că realizările noastre din ultimul timp, poziţiile noi pe linia unei concepţii realiste, ştiinţifice în problema locuinţelor, în adoptarea unor măsuri juste şi hotărîte, au fost posibile numai ca urmare a bogatei experienţe acumulate în ultimii ani în proiectare şi execuţie, ca urmare a îndreptării atenţiei spre aspectele economice, spre cunoaşterea lor în esenţă şi detaliu, spre urmărirea lor sistematică.

În trecut, proiectarea locuinţei începea prin elaborarea partiului de arhitectură; în prezent şi în viitor, proiectarea locuinţei trebuie să înceapă prin precizarea costului ei. Costul locuinţei devine astfel unul dintre principalele elemente de temă.

Înţelegerea greşită a unor principii ale industrializării construcţiilor şi aplicarea lor mecanică au făcut ca în anii trecuţi să capete o largă circulaţie ideea folosirii tipului unic de apartament; aceasta a dus, desigur, la lipsa unui sortiment variat care să ţină seama de varietatea necesităţilor în funcţie de felul de trai, de obiceiurile şi tradiţiile locale, de alcătuirea familiilor, de ocupaţia locatarilor, de posibilităţile economice şi de condiţiile locale. Folosind peste tot acelaşi tip de apartament şi evitînd soluţii mai simple şi mai economice, care să corespundă mai bine condiţiilor locale şi posibilităţilor economice actuale, s-a ajuns, evident, la ridicarea costului locuinţelor şi, ca atare, la o reducere a ritmului de construcţie şi de satisfacere a nevoilor de cazare a oamenilor muncii.

Folosirea aproape exclusivă, în această perioadă, a schemei constructive pe ziduri transversale a impus condiţii suplimentare soluţiei de plan a apartamentelor, frînînd dezvoltarea unor soluţii economice. Astfel, rigiditatea acestei scheme, corelată mecanic cu principiul tipizării nodului sanitar în vederea industrializării lucrărilor (tipizare practic nerealizată), a dus la ideea unui tip unic de grup sanitar, păstrat împreună cu bucătăria alăturată într-o unică soluţie, fără nici o modificare în toate situaţiile şi indiferent de mărimea apartamentelor. S-a ajuns astfel la situaţia ca la apartamentele de o cameră, amplasate în clădiri parter şi două etaje, cu subsol, indicele de locuibilitate (K_3) să coboare sub 25%, ceea ce astăzi pare aproape de necrezut. Ţinînd seama de necesităţile—relativ mai reduse—ale familiilor mici (de 1—2 persoane), apare discutabil principiul dotării identice a apartamentelor cu una sau mai multe camere de locuit.

PROBLEMA LOCUINŢELOR UNIFAMILIALE

În anii trecuţi, o dată cu creşterea rapidă a populaţiei urbane, legată de dezvoltarea industriei, problema locuinţei a căpătat o importanţă deosebită. Aşa se explică adoptarea, sub imperiul necesităţilor, a principiului cazării temporare în acelaşi apartament de 2 — 3 camere a două familii. Apartamentele plurifamiliale concepute în această perioadă şi *efectiv folosite de două familii* au adus evident o reducere a costului pe locatar sau pe familie cazată. În ansamblu, situaţia este însă cu totul alta, chiar dacă facem abstracţie de lipsa de confort oferită prin conlocuire.

Principiul apartamentului plurifamilial duce la o mărire importantă a suprafeţei sale construite; atît încăperile de locuit, cît şi cele anexe comune trebuie dimensionate în mod corespunzător. Apare absolut necesar ca toate încăperile să fie decomandate şi să aibă acces direct din vestibul sau dintr-un culoar comun, ceea ce desigur duce la mărirea spaţiilor construite şi ca atare, a costului pe apartament.

Şi acum să ne punem întrebarea: ce se întîmplă dacă ipoteza cazării comune, considerată la proiectare, nu se realizează în practică sau se realizează numai parţial sau numai temporar, pe o perioadă foarte scurtă faţă de viaţa clădirii?

În cursul unei anchete făcute de I.P.C.T. în 1957, vizitînd 100 de apartamente noi, toate concepute pe principiul conlocuirii, s-a constatat că numai cca. 30% au fost efectiv folosite în comun de două familii. Rezultă deci că pentru a obţine la 30 de apartamente economii prin cazarea în comun a două familii, s-a admis risipă de spaţii construite la celelalte 70 de apartamente, care altfel ar fi putut fi concepute pe principiul apartamentului unifamilial, cu soluţii mult mai economice. Nu mai vorbim de dificultăţile şi dezavantajele de ordin social şi economic legate de conlocuirea mai multor familii în cadrul aceluiaşi apartament şi nici de aspectele economice pe care le capătă problema

	E2 E1 P SS	E2 E1 P 0,90m	E3 E2 E1 SS P	E2 E1 SS P
Cost lei/m² arie palier locuibil (exclusiv subsol)	100%	85%	92%	102%
Cost anexe gospodărești și spor de cost pentru introducerea spălătoriilor în aparț.	–	7%	–	–
Total	100%	92%	92%	102%

Fig. 1—Efectul economic al amplasării boxelor în subsol la clădirile p + 2. Cifre în ipoteza zidăriei portante de cărămidă, planșee prefabricate, fundații obișnuite, încălzire cu sobe

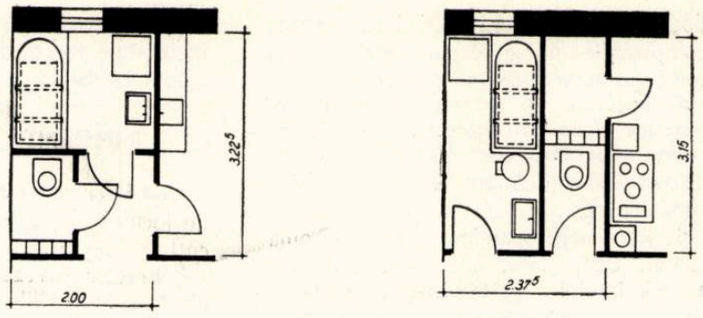

Fig. 2 — Exemple de prevedere a posibilităților de spălat rufele în apartamente, ducînd la o sporire a suprafeței construite cu 2—3 m²/apartament

atunci cînd se consideră situația de perspectivă cînd apartamentul va fi atribuit unei singure familii, cu o componență corespunzătoare.

PROBLEMA SUBSOLULUI ȘI A SPĂLĂTORIEI

Folosirea aproape exclusivă a subsolurilor chiar la clădiri cu 3 niveluri și a subsolurilor parțiale la clădiri parter-etaj, indiferent de alte considerente, a constituit o sursă serioasă de sporire a costului locuințelor. Dacă ținem seama de faptul că un metru pătrat de subsol costă cca. 80% din costul unui metru pătrat de nivel locuit și că din suprafața subsolului cca. 25—30% reprezintă zidării, cca. 30% spații de circulație (scări de acces, culoare) și numai cca. 40—45% suprafață utilă — ocupată de boxe, spălătorii etc. — înțelegem mai bine efectul economic pe care-l poate avea eliminarea subsolurilor * și găsirea unor soluții convenabile pentru preluarea funcțiunilor sale (anexe gospodărești, spălatul rufelor în apartament sau în spălătorii comune pe palier sau în mansardă etc.).

Eliminarea subsolurilor, în condițiile de mai sus, poate aduce *economii nete* de 8—12% din costul unui apartament sau al clădirii în ansamblu (vezi fig. 1), cu condiția ca în soluția de sistematizare să nu apară modificări importante (densitatea pe ha); chiar în aceste cazuri putem aprecia economiile realizate la cca. 6—10% din cost. Amintim în treacăt și de efectele eliminării subsolurilor asupra duratei de execuție, asupra consumului de manoperă, asupra greutății construcției, asupra condițiilor de execuție și de organizare și, în consecință, asupra ritmului de construcție.

Problema subsolului este legată de aceea a spălătoriilor, care, pînă în prezent, au fost amplasate, în cele mai multe cazuri, în subsolurile clădirilor cu p + 2 și p + 3.

Studiile făcute în I.P.C.T. ** asupra variantelor de rezolvare a spălătoriilor au arătat că există posibilități de rezolvare a problemei spălatului și uscatului rufelor capabile să ducă, în foarte multe cazuri, la o îmbunătățire simțitoare a confortului și, paralel, la reducerea costului locuinței, față de soluția amplasării spălătoriilor în subsol. Studiul citat a analizat diverse variante:

1) spălătorii comune de diverse capacități în subsol;
2) spălatul în apartamente cu prevederi speciale în acest scop;
3) spălătorii comune pe palier;
4) spălătorii comune la mansardă;
5) spălătorii comune de diverse capacități, în clădiri separate (anexe gospodărești).

Instalațiile și amenajările din subsol necesare unei spălătorii cu uscare naturală care deservește pînă la 12 apartamente reprezintă cca. 800—1000 lei pe apartament. Numai desființarea acestora și asigurarea posibilităților de spălat în apartamente permite, în compensație, mărirea suprafeței apartamentelor cu 1,5—2 m², în care caz suprafața subsolului eliberată de spălătorie rămîne o economie netă. Prevederea posibilităților de spălat în apartament necesită o sporire a suprafeței construite pe apartament de 2 pînă la 3 m², în funcție de soluția de plan (vezi în fig. 2 cîteva exemple concrete de acest fel, extrase din studiul citat).

Rezultă de aci că prevederea locului de spălat în apartament — care înseamnă aici un spor de cel mult 2—3 m² și boxe exterioare clădirii — poate fi în unele cazuri o soluție mai economică decît cea cu subsol complet, cu spălătorie.

Există o varietate de soluții de plan — la diverse grade de dotare tehnico-sanitară — la care prevederea spălătoriei în apartament este soluția cea mai indicată din toate punctele de vedere (economie, confort). În cazul spălătoriei în apartament este de preferat așezarea uscătoriei în pod amenajat.

Aceste concluzii evident nu sînt universal valabile; în anumite situații particulare, avantajele de cost pot fi reduse sensibil sau chiar inversate. Astfel, în cazul apartamentelor cu echipament sanitar redus (w.c. + lavoar), introducerea spălătoriei în apartament duce, în general, la rezultate defavorabile. Evitînd totuși și în aceste situații construirea subsolurilor, ar apărea interesant ca în aceste cazuri să ne orientăm spre alte tipuri de spălătorii comune.

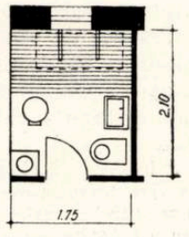

Fig. 3 — Exemplu de amenajare a locului de spălat rufe în apartament, în cazul grupului sanitar compus din duș, chiuvetă, w.c., cazan, fără sporirea sensibilă a suprafețelor construite

În cazul grupului sanitar cu w.c., duș și chiuvetă, introducerea spălătoriei în apartament poate fi rațională și economică numai în cazul în care, prin mărirea grupului baie-bucătărie (care cuprinde spațiul necesar pentru spălatul rufelor) nu se pierd spații suplimentare (la vestibul, degajament etc.). În fig. 3 se dă un exemplu în acest sens.

În genere, se poate spune că economia soluțiilor trebuie judecată în funcție de condițiile concrete locale; preluarea mecanică a unor concluzii și aplicarea lor în toate situațiile pot duce la rezultate contrarii celor scontate. În acest sens trebuie accentuat faptul că aceste concluzii (cu privire la folosirea spălătoriilor) presupun folosirea integrală a capacității spălătoriilor comune. Evident că existența unui număr mai mic de apartamente, deservite sub capacitatea instalațiilor, duce la cu totul alte rezultate și concluzii.

REALIZĂRI OBȚINUTE DE PROIECTARE ÎN REDUCEREA COSTULUI LOCUINȚELOR

Cele arătate pînă aci ne vor ajuta să înțelegem și să apreciem just căile și metodele prin care s-a reușit să se elaboreze proiecte de locuințe confortabile cu dotare tehnică sanitară completă, care realizează o reducere de preț de deviz neobișnuit de mare. De la costul apartamentului de două camere de 75000—80000 lei, s-a ajuns în prezent la un cost de 40000 lei în condiții de confort,

* Costul unui metru pătrat de suprafață utilă în subsol echivalează aproape cu 2 m² suprafață construită pe palierele locuite, adică revine la cca. 1000—1200 lei, în timp ce în anexele gospodărești un metru pătrat util revine la 300—400 lei.

** Autori, arhitecți L. Garcia, Clarice Lazăr, Gh. Sebestyén și ing. L. Roșianu.

dotare, structură constructivă etc. perfect comparabile. În fig. 4 se prezintă cîteva soluții caracteristice în acest sens.

Principalele căi și metode folosite în practica elaborării proiectelor tip de locuințe economice care au dus la reduceri de cost pînă la 40% pot fi sintetizate după cum urmează:

1. Reducerea spațiilor construite pînă la cca. 30%, prin adoptarea exclusivă a principiului apartamentelor unifamiliale, prin reducerea la strictul necesar a spațiilor de deservire, a anexelor, a circulațiilor comune și interioare, prin justa dimensionare a încăperilor de locuit * etc. a determinat o reducere a costului locuinței de 20—25%.

2. Eliminarea subsolurilor și înlocuirea lor cu anexe gospodărești exterioare și coborîrea cotei pardoselii parterului la +0,20, +0,60 față de nivelul terenului, a dus la realizarea unei reduceri a costului locuinței de cca. 10%.

3. Dotarea diferențiată a apartamentelor cu obiecte tehnico-sanitare (dotare redusă la apartamentele mici etc.), reducerea cu 15—30 cm a înălțimii etajului, eliminarea exagerărilor în tratarea și finisarea fațadelor, alegerea rațională a finisajelor interioare etc. au adus o reducere a costului locuinței de cca. 8—10%.

Evoluția prețului de deviz al locuinței tip cu dotare sanitară completă poate fi ilustrată sugestiv prin indicii din tabelul 1.

Practica de proiectare a locuințelor în blocuri, îmbogățită cu rezultatele din ultima vreme — care lărgesc mult domeniul cercetat și dau astfel mai multă siguranță generalizărilor — confirmă pe deplin rezultatele teoretice obținute pe cale de studiu în țară și în străinătate (U.R.S.S., R. P. Polonă, R.F.G. etc.) care arată dependența directă a costului locuinței de mărimea ei (de aria sa construită).

* În trecut s-au elaborat foarte multe proiecte în care la apartamentul de 2 camere (pentru 4 persoane) se realizau indici de 8,5—9 m² locuibili pe locator și chiar peste aceste limite; în prezent indicele de locuibilitate a fost coborît în limita 7,5—8 m² locuibili pe locator.

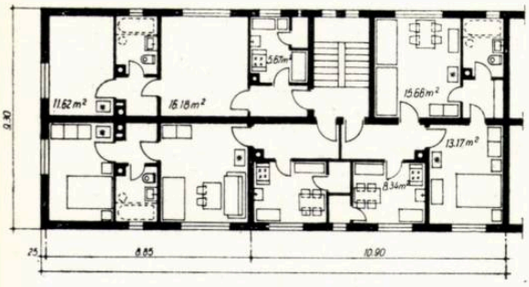

Fig. 4 — Exemple de tipuri de clădiri de locuit în blocuri, după noile proiecte-directivă elaborate de I.P.C.T.

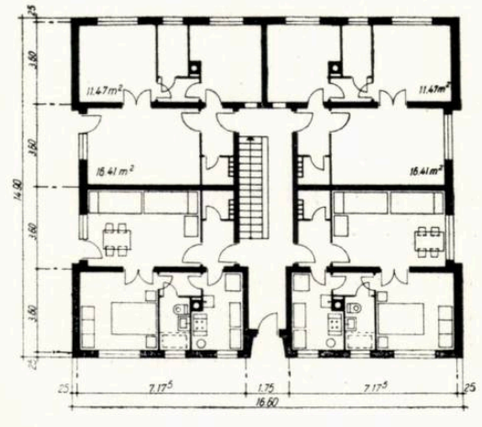

INFLUENȚA MĂRIMII APARTAMENTULUI ASUPRA COSTULUI SĂU

Cercetările economice asupra tipurilor de locuințe proiectate la noi în anii trecuți, și de către I.P.C.T. în ultimii doi ani, precum și rezultatele similare comunicate prin studiile C.I.B. (Conseil International du Bâtiment) arată că, la un apartament, pentru o variație a suprafeței construite cu ± 10% corespunde o variație a costului său (construcție + instalație) de ± 6—8% (mai frecvent 7 și 8%). În cele ce urmează vom prezenta două aspecte practice ale problemei, deosebit de concludente.

Fig. 5 arată corelația dintre mărimea *apartamentului și costul său*, ilustrată pe cale statistică prin costurile de deviz realizate la un număr mai mare de proiecte elaborate de I.P.C.T. *Mărimea apartamentului* este dată prin aria locuibilă medie * (fig. *a*) și prin aria construită medie * (fig. *b*).

Folosind indicii medii generalizați obținuți prin studiile economice ale I.P.C.T., se prezintă în fig. 6 variația costului unui apartament în cazul măririi cu *x* cm a traveei camerelor de locuit (respectiv măririi clădirii în lungime).

Este aproape evident că problema corelației mărime-cost nu poate fi tratată fără discernămînt, indiferent de condiții, indi-

* Numim arie locuibilă medie (a unei clădiri), aria locuibilă totală pe clădire împărțită la numărul de apartamente; în mod similar, aria construită medie se află prin împărțirea ariei desfășurate la numărul total al apartamentelor pe clădire.

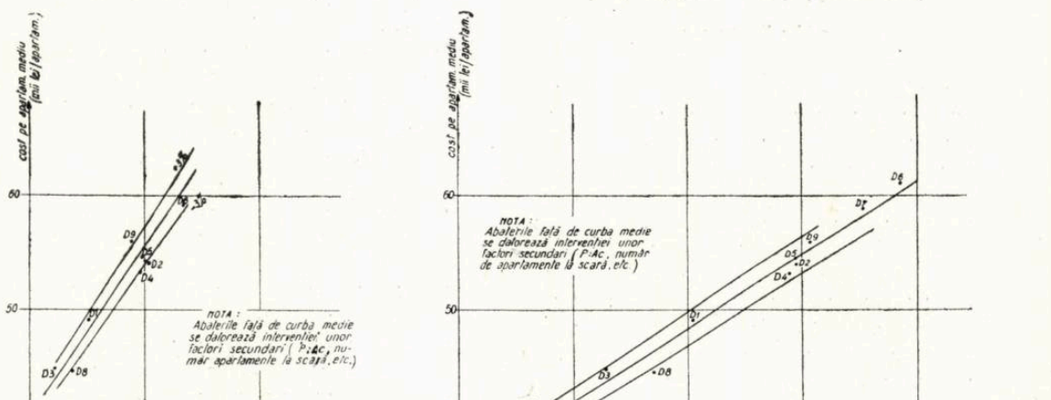

a **b**

Fig. 5 — Corelația dintre mărimea apartamentului și costul său: **a)** *Corelația cu aria locuibilă medie;* **b)** *Corelația cu aria construită medie*

Tabelul 1

Indicii spațiali și de cost
(Construcții și instalații pentru apartamente de 2 camere) *

Anul	1955	1956—1957	1957—1958	1958—1959
Proiect	Nr. 475	D	N	S. P.-directivă
Număr niveluri	s + p + 2	s + p + 2	p + 2	p + 2
Cost pe apartament de 2 camere	86 000	71 500	51 600	44 400
Cost pe m² locuibil	2 370	2240	1 550	1 410
Cost pe locatar	21 500	17 850	12 900	11 100
K³ pe nivel curent **	0,443	0,484	0,487	0,524
K³ pe clădire **	0,327	0,354	0,487	0,524
Arie locuibilă pe locatar	9,10	7,85	8,30	7,70
Arie desfășurată pe apartament ***	107,33	89,42	68,00	60,00
Arie construită pe locatar	26,83	22,35	17,00	15,00
Cost pe m² desfășurat	800	800	760	740

* Costurile indicate sînt prețurile de deviz din anii respectivi la soluțiile constructive corespunzătoare acelor ani (pardoseli cu izolare fonică, șarpante prefabricate etc.). Construcțiile considerate au planșee prefabricate și încălzire cu sobe. Costurile sînt date în prețuri convenționale, incluzînd și sporuri procentuale de 8% (diverse și neprevăzute — 5%, proiectare — 1%, organizare — 2%).
** Calculat conform instrucțiunilor provizorii D A.U.
*** Inclusiv cote de subsol, la coloanele 1 și 2.

ferent de soluții. În funcție de specificul soluției, de schema și structura constructivă, de soluția de arhitectură (soluția de plan), corelația amintită duce la rezultate diferite. Diferențierea rezultatelor nu ne împiedică totuși să observăm o anumită convergență a rezultatelor în limitele arătate, fapt care permite generalizarea acestor rezultate.

Practica de proiectare din ultima vreme, mergînd pe linia aplicării directivelor de partid și de stat cu privire la reducerea costului locuințelor, furnizează un bogat material statistic care confirmă pe deplin —pe plan practic—valabilitatea corelației mărime-cost. Dînd cîmp liber de acțiune acestei corelații s-au obținut, prin reducerea spațiilor construite cu pînă la 30%, reduceri de cost de 20—25% (deci, pentru 10% cca. 7%).

Rezultatele concrete prezentate în tabelul 1 confirmă o dată mai mult concluziile noastre.

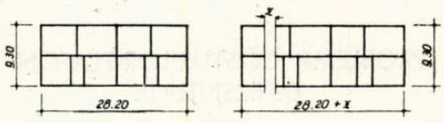

proiect directiv IPCT nr 516 - bloc 51/31-1-3

SPOR ARIE DESFASURATA	SPOR COST CLADIRE
5%	4,0%
10%	7,9%
15%	11,8%
în medie pentru 10%	8 %

Fig. 6 — Variația costului clădirii în funcție de lungirea clădirii

FACTORII PRINCIPALI CARE DETERMINĂ COSTUL CLĂDIRII

Studiile economice făcute de I.P.C.T. asupra unui mare număr de devize de blocuri cu p+1 și p+3 etaje ne-au arătat că soluția de plan poate pune în acțiune 4 parametri deosebit de importanți care, *în condiții egale, în raport cu celelalte «elemente» ale soluției*, pot influența puternic costul locuinței. Acești 4 parametri, din care primii doi au o influență determinantă, sînt:

1) aria desfășurată a clădirii $= A_d$
2) perimetrul clădirii $= P$;
3) numărul tronsoanelor (scărilor) $= t$;
4) numărul total de apartamente pe clădire $= a$.

Costul unei clădiri de locuit (p + 1... p + 3) poate fi exprimat și determinat prin relația:

$$(1)\quad C = C_1 \times A_d + C_2 \times P + C_3 \times t + C_4 \times a \ *$$

în care C_1—C_4 sînt indici medii generalizați, obținuți prin analiza unor devize de clădiri similare, iar A_d, P, t și a sînt parametrii indicați mai sus.

Valorile constantelor C_1—C_4 * sînt indicate în tabelul 2.

* În ipoteza normelor de dimensionare și a prețurilor convenționale valabile în 1958, cît și a gradului de finisare prevăzut în proiectele tip de locuințe din același an.

Aplicarea relației (1) cu valoarea constantelor C_1—C_4 din tabelul 2, la anteevaluarea unui număr de 34 de clădiri și confruntarea costurilor obținute pe această cale cu cele de deviz ne-au arătat că aproximația pe care o dă relația (1) este de maximum 2—3%, astfel încît ea poate fi folosită în deplină siguranță.

Aplicarea practică a relației (1) ne permite să ne orientăm concret și să urmărim efectul modificării mărimii unui parametru sau a altuia asupra costului clădirii și al apartamentelor. În acest sens, un calcul simplu pornit de la relația (1) ne arată că parametrii principali de care depinde costul unității de suprafață construită desfășurată * sînt:

— raportul dintre perimetru și aria construită $(P : A_c)$;

— mărimea medie a apartamentelor

$$(A_a = A_d : a);$$

— numărul apartamentelor la un același nivel, deservite de o scară $(S = a/n \times t)$ **.

În fig. 7 și 8 se prezintă grafic influența acestor 3 parametri asupra costului unei clădiri cu 3 caturi (p + 2) fără subsol.

** n — numărul nivelurilor, exclusiv subsolul.

Din aceste grafice se poate vedea că influența precumpănitoare asupra costului clădirii — respectiv a apartamentului — o are suprafața construită a acestuia. Se poate arăta că, într-o clădire, între costul unui apartament (C_a) și mărimea sa medie (A_a) în condiții egale există o corelație liniară. Existența acestei corelații lineare poate fi dovedită și pe cale algebrică, pornind de la relația (1). Se obține relația:

$$(2)\quad C_a = K_1 \times A_a + K_2$$

unde K_1 și K_2 sînt parametrii constanți ai unei familii de soluții.

Practic, apar și unele corecții față de relația (2), care însă nu influențează nici sensul, nici caracterul general al relației și nici valabilitatea generală a concluziilor.

Se vede că prețul de cost al unui apartament (C_a) este alcătuit din două părți (K_1 A_a și K_2). Primul termen (K_1 A_a) reprezintă cca. 70—80% din costul unui apartament, ceea ce înseamnă că mărimea apartamentului (A_a) afectează cca. 70—80% din costul său. De aci rezultă că

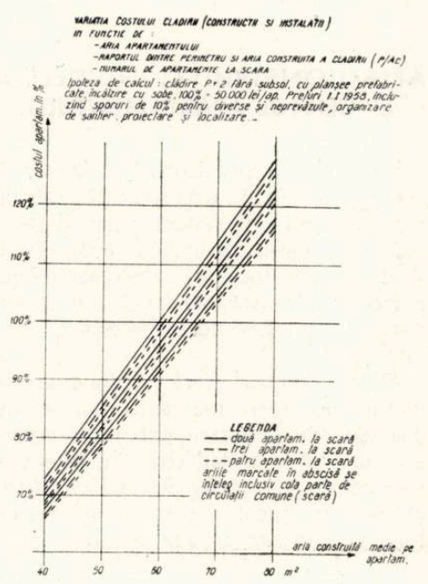

Fig. 8 — Influența parametrilor geometrici principali asupra costului clădirii și apartamentului

Fig. 7 — Influența parametrilor geometrici principali asupra costului suprafeței desfășurate

Tabelul 2

TABEL DE INDICI MEDII GENERALIZAȚI
pentru calculul costului clădirilor de locuit cu încălzire cu sobe
(cost construcție exclusiv instalații)

Nr. crt.	TIPUL CLĂDIRII ȘI ÎNĂLȚIMEA (H.A.)	COTA PĂRȚII INFERIOARE FAȚĂ DE TERENUL	SUBSOL	SOLUȚII MONOLITE PLANȘEE, SCĂRI, BOIANDRE MONOLITE				SOLUȚII PREFABRICATE PLANȘEE, SCĂRI, BOIANDRE PREFABR.				OBSERVAȚII
				C_1 lei/m²Ad	C_2 lei/m²Pd	C_3 lei/tronș.	C_4 lei/apart.	C_1 lei/m²Ad	C_2 lei/m²Pd	C_3 lei/tronș.	C_4 lei/apart.	
1	P+2 zidărie portantă H=2,00 m	+0,20	fără subsol	357	464	2000* 4000**	1000	417	474	5.500	1000	* C_3 = 2000 pentru scări între ziduri cu o singură rampă fără balustradă. ** C_1 = 470: pentru cazul cînd planșeul peste subsol rămîne monolit
2		+0,60		357	517	2000* 4000	1000	417	527	5.500	1000	
3		–	subsol parțial	410	658	7000	1000	470 500**	668	10.500	1000	
4	P+2 zidărie portantă H=3,00 m	+0,20	fără subsol	349	549	8000	1000	409	559	11.000	1000	
5		+0,60		349	575	8000	1000	409	585	11.000	1000	
6		–	subsol total	413	674	11.000	1000	493	684	16.000	1000	
7	P+3 zidărie portantă H=3,00 m	+0,20	fără subsol	336	536	12.000	1000	396	546	16.500	1000	
8		+0,60		336	556	12.000	1000	396	566	16.500	1000	
9		–	subsol total	383	635	15.000	1000	458	645	21.500	1000	
10	P+3 zidărie exterioară stîlpi interiori beton H=3,00 m	+0,20	fără subsol	303	536	12.000	1000	363	546	16.500	1000	
11		+0,60		303	556	12.000	1000	363	566	16.500	1000	
12		–	subsol total	340	635	15.000	1000	415	645	21.500	1000	

NOTA: Costul sobelor și accesoriile aferente reprezintă cca. 23 lei/m²Ad, cost cuprins în indicele C_1. Pentru clădirile cu încălzire centrală se ia în calcul $C_1 = C_1 - 23$. La costul total al construcției se adaugă costul instalațiilor (inclusiv încălzirea centrală) și sporurile procentuale (diverse și neprevăzute 5%, organizarea șantierului 2%, proiectare 1%, etc)

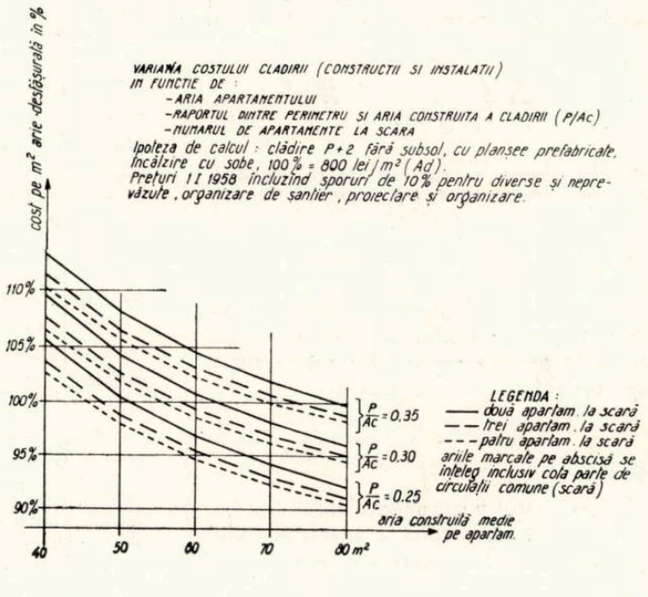

pentru o variație a mărimii apartamentului cu ± 10% rezultă o variație a costului de ± 7 — 8%.

Cele de mai sus pledează pentru o limitare strictă și rațională a spațiilor construite și pentru stabilirea unor normative oficiale care să indice limite pentru aria construită a apartamentelor după mărime, după categoria de confort și dotare tehnico-sanitară etc. O asemenea acțiune ar pune ordine deplină în problema costului locuinței și ar duce la o justă aplicare practică a directivelor de partid și de stat, eliminînd unele interpretări subiective și confuzii care încă mai există. Noi considerăm că stabilirea limitelor oficiale pentru aria locuibilă (7,5—8 m² locuibili/locatar) făcută prin Instrucțiunile D.A.U. nu este suficientă, deoarece aceasta nu îngrădește decît în parte spațiile construite. Limitarea pe cale indirectă a ariei auxiliare și construite prin indicele K_3 corectat — în conformitate cu « Instrucțiunile provizorii » ale D.A.U. — ne apare ca o metodă ocolită și complicată, care ascunde realitatea practică în spatele unor cifre abstracte.

ARIA CONSTRUITĂ, INDICELE K_3 ȘI COSTUL APARTAMENTULUI

Instrucțiunile provizorii D.A.U. din 11 septembrie 1958 preconizează calculul costului unui apartament pornind de la *costul pe metru pătrat locuibil* pe clădire și de la aria locuibilă a apartamentului respectiv. Această metodă de calcul este comodă, dar poate duce adeseori la rezultate false.

Astfel, practica arată că două apartamente *cu aceeași arie construită*, în condiții identice de dotare, sistem constructiv etc. au *practic* același cost, indiferent de valoarea lui K_3 (vezi fig. 9), ceea ce infirmă metoda de calcul a costului apartamentului preconizată de « Instrucțiuni ».

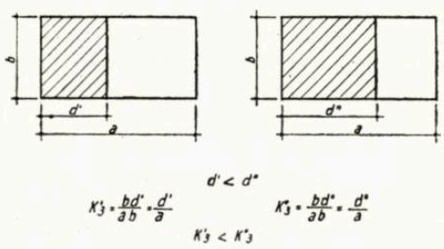

Fig. 9 — Scheme de apartamente cu suprafețe construite identice (a x b) și suprafețe locuibile diferite (b x d' < b x d'')

În acest sens apare mai rațional ca determinarea costului pe apartament să se facă plecînd de la *aria construită* a apartamentului, cu relația:

$$C_a = K_1 A_a + K_2 \qquad (2)$$

unde

C_a = costul apartamentului;

A_a = aria construită a apartamentului (inclusiv cota de circulații comune);

K_1 = costul construcției, al instalației electrice, încălzire etc., raportat la aria desfășurată a clădirii;

K_2 = costul instalației sanitare care revine pe apartament.

PROBLEMA COSTURILOR-PLAFON DIFERENȚIATE

Relațiile de cost expuse mai sus, corelate cu curba din fig. 10 (relativă la limita de arie construită corespunzătoare unei suprafețe locuibile date *) permit stabilirea costurilor-plafon diferențiate în funcție de mărimea apartamentului. Curba acestor costuri-plafon diferențiate o prezentăm în fig. 11, în care s-a considerat ca singură variabilă suprafața locuibilă, păstrîndu-se constant sistemul constructiv, gradul de dotare și finisaj și numărul nivelurilor. De asemenea, s-a considerat costul unui apartament cu suprafața locuibilă de 28 m² ca fiind de 40 000 lei, ceea ce este pe deplin posibil, fapt dovedit de practică și prin costurile proiectelor tip I.P.C.T. indicate în figură. Costurile acestea cuprind sporuri de 10% pentru diverse și neprevăzute, lucrări de adaptare, proiectare și cheltuieli de organizare.

Stabilind rețeaua de costuri-plafon diferențiate, comparația se poate face în fiecare caz în parte cu plafonul corespunzător.

Aplicarea principiului *corecțiilor* și în cazul indicilor de cost (ca și pentru K_2) ne apare un procedeu ocolit, care nu dă o imagine concretă asupra situației. În acest sens, considerînd strict necesar să existe un *paralelism* în modul de comparație al indicilor spațiali și de cost, apreciem necesar să se renunțe la *metoda corecțiilor* la indicii K_3, urmînd să se introducă o *rețea de indici diferențiați*, care să servească comparației. Lipsa aceasta de paralelism între indicii K_3 corectați și costuri este de altfel remarcată ca deficiență și de ing. A. Lupescu în articolul publicat în revista « Arhitectura R.P.R. » nr. 10—11/1958.

FINISAJE ȘI DOTĂRI

Cele de mai sus se încadrează în problema reducerii suprafețelor, care constituie prima și principala — dar nu singura — rezervă a reducerii costului locuințelor prin proiectare. Drept o a doua rezervă însemnată a reducerii costului locuințelor se considera — în mod justificat — finisajul și dotarea apartamentelor. În acest sens, practica și tendințele principale din străinătate sînt destul de concludente și — corelate cu situația și experiența din țara noastră — permit unele concluzii.

Problema finisajelor este rezolvată diferit în diverse țări, tendințele fiind însă aceleași: simplitatea și modestia predo-

* Curba stabilită în baza studiilor publicate de L. A. Ghelberg (Moscova) verificată de I.P.C.T. prin datele a peste 100 de proiecte din anii 1954—1958, și care a stat la baza adaptării « corectivelor » preconizate de Instrucțiunile provizorii ale D.A.U., care se aplică la indicele K_3 în funcție de mărimea apartamentului.

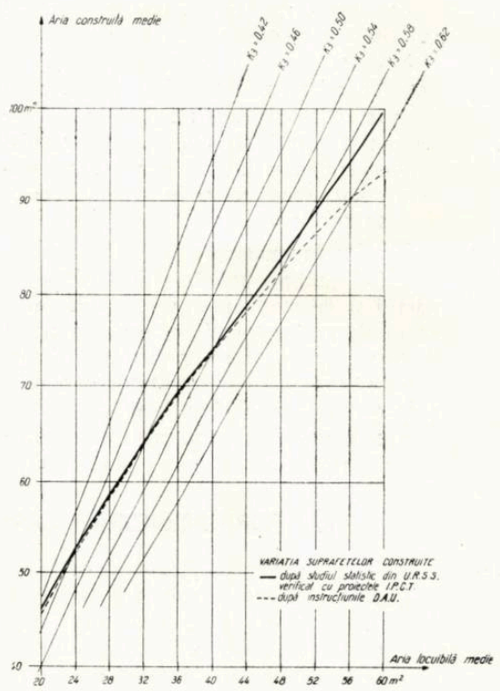

Fig. 10 — Variația suprafețelor construite în funcție de suprafețele locuibile, în ipoteza obligativității $K_3 = 0{,}500$ pentru apartamentul cu $A_{loc} = 32$ m²

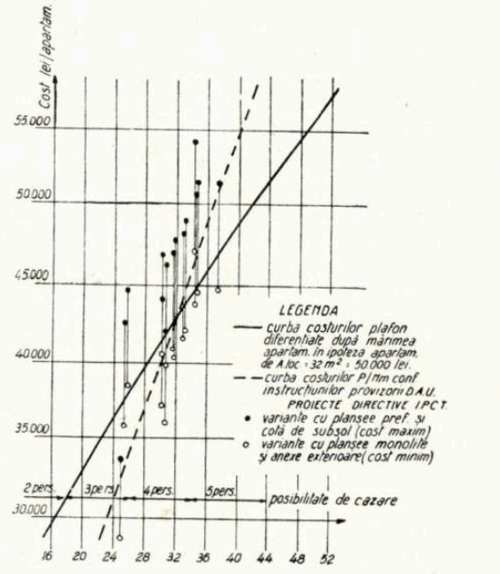

Fig. 11 — Variația costurilor-plafon diferențiate în funcție de mărimea apartamentelor

mină în construcțiile de masă. Ca exemple mai concludente citām situația din U.R.S.S., din R. P. Chineză și din alte țări socialiste. În U.R.S.S. există mai multe grade de finisaj bine stabilite și diferențiate, după gradul de importanță a clădirilor respective. În funcție de aceste categorii de importanță s-au stabilit atît finisajul, cît și dotarea obligatorie. În sensul acesta ar trebui poate diferențiate și la noi locuințele rurale de cele din orașele mici și mijlocii, și de cele din orașele mari, făcînd încă o categorie pentru cele din centrul Capitalei. În R. P. Chineză, unde lipsa de locuințe moștenită este acută, tipul frecvent de locuință este incomplet finisat

și cu dotări reduse, asigurînd cu mijloace foarte economice spațiul acoperit pentru locuit.

Trebuie însă să remarcăm că gradul de finisare — în general modest — este în creștere, în special datorită progresului tehnic. Astfel, într-o serie de țări industriale, pardoselile și placajele pereților din mase plastice — mai bune și mai ieftine decît cele « clasice » — cîștigă din ce în ce mai mult teren.

În privința dotării apartamentelor, situația este de asemenea destul de variată în diferite țări. Într-adevăr, diferă și situațiile, atît în ceea ce privește moștenirea trecutului, cît și în ceea ce privește posibilitățile actuale.

CLASE DE CLĂDIRI ȘI GRADE DE DOTARE DIFERENȚIATE

Orientarea generală este spre o dotare diferențiată, adică nu numai spre locuințe cu dotare completă, dar și spre acelea cu dotare redusă, adică: căzi de baie de dimensiuni reduse, sau de șezut, sau dușuri în locul căzilor obișnuite, obiecte sanitare cu destinație multiplă, sau — destul de frecvent — doar unele dintre obiectele sanitare curente.

Astfel, soluții cu dotarea sanitară redusă la duș și W.C. sau lavoar și W.C. sînt destul de frecvente, fără a vorbi de recentele proiecte tip sovietice (de tipul *cămin de familiști*) care — pe lîngă o serie de camere destinate cîte una unei familii reduse numericește — grupează lîngă scară un oficiu-bucătărie și un grup de W.C.-uri, dușuri și lavoare.

Paralel cu această tendință de diferențiere a dotării și de reducere a ei — față de cea « ideală » sau « completă » — se poate observa o a doua tendință, legată de prima. Aceasta constă în cerința de a înzestra de la început apartamentele, în special pe cele minimale și cu dotare redusă, cu mobilierul fix și obiectele de dotare necesare funcționării. Acest lucru este necesar, fiindcă apartamentele minimale și în special anumite încăperi ale acestora, cum ar fi baia, bucătăria, devin neutilizabile dacă sînt dotate cu alt mobilier decît cu cel pentru care au fost proiectate. De aici tendința de a înzestra încăperile auxiliare cu mobilier fix, înzidit, în special la apartamentele minimale.

Transpunerea acestor tendințe generale în condițiile noastre concrete ar trebui să ducă în primul rînd la stabilirea unor clase ale clădirilor de locuit, diferențiate ca dotare și finisaj, pe mai multe grade de confort, similar principiului practicat în U.R.S.S. și Republica Cehoslovacă. Într-adevăr, atît noul normativ sovietic de proiectare a locuințelor, elaborat în 1958, cît și cel vechi (1954) împart clădirile de locuit în 3 clase. O împărțire similară este preconizată de normativul cehoslovac din 1955, reluată și în noua redactare din 1958.

SISTEMUL CONSTRUCTIV

A treia rezervă însemnată în reducerea costului clădirilor de locuințe o constituie sistemul constructiv.

Înainte de a intra însă în analiza acestui capitol, trebuie să amintim că aplicarea H.C.M. nr. 744 și introducerea prețurilor unice în construcții vor schimba unele aspecte economice, chiar în afară de reducerea proiectată a costului prefabricatelor. Schimbările esențiale în acest sens sînt următoarele:

— calcularea cheltuielilor indirecte în funcție de valoarea manoperei de șantier și nu în funcție de valoarea întregii lucrări, va diferenția costul construcțiilor prefabricate de cel al construcțiilor monolite;

— fixarea prețurilor ferme loco-șantier, pentru materiale, la nivelul preconizat de instrucțiunile de aplicare ale H.C.M. nr. 744 va duce în multe regiuni la o schimbare a raporturilor de cost pentru diverse lucrări.

Problema rentabilității prefabricatelor se pune în mod diferențiat la clădirile industriale și civile. Astfel, prefabricarea clădirilor industriale, constînd în preturnarea elementelor grele și confecționarea celorlalte în fabrică, devine comparabilă cu soluțiile monolite, chiar la actualul nivel de cost al prefabricatelor.

La elementele de zidărie ale construcțiilor civile, unde diferența de cost era în trecut de 25%, această diferență scade și, în cazul unei tehnologii raționale de producție, poate să devină îndată rentabilă. Acest fapt, arătat pe cale teoretică prin studiile I.P.C.T. din 1957, a fost confirmat recent prin studiul tehnico-economic al I.P.C.I. legat de proiectarea unei fabrici de blocuri mici, efectuată în colaborare cu tehnologi specialiști din R. P. Polonă.

La elementele prefabricate de planșeu, situația este puțin mai grea, în sensul că în trecut sporul de cost al acestora față de soluțiile monolite era de aproape 100%. Această diferență poate scădea la cca. 70% prin adoptarea tipurilor de prefabricate reproiectate de către I.P.C.T. în cursul anului 1957 și scade mai departe și prin aplicarea H.C.M. nr. 744. De asemenea, calculul economic comparativ trebuie să țină cont și de considerentul economiei de cherestea, care pe piața internațională are un preț echivalent mult sporit față de prețul de pe piața internă. În consecință, în calculele economice comparative cheresteaua ar trebui să fie luată în considerare la un preț aproape dublu față de cel actual, ceea ce ar reduce din nou diferența de cost dintre planșeele prefabricate și cele monolite. Dar toate acestea încă nu ajung. Mai trebuie redus prețul prefabricatelor. Acest lucru este posibil. O dovedește analiza componenței costului lor. O dovedește și experiența unor ateliere de prefabricate care au produs anul trecut prefabricate sub costul fixat de M.C.M.C. Cu toate că cele arătate sînt vădit simplificate, schematizate, pentru a se încadra în prezentul articol, rezultă totuși că problema rentabilității prefabricatelor începe să se manifeste clar și la noi în țară, chiar fără să luăm în considerare avantajele potențiale cu privire la reducerea duratei de execuție și ușurarea execuției de iarnă. Evident, această rentabilitate nu este absolută, ci legată de condiții concrete: distanțe de transport, amplasarea șantierului, seria de execuție ș.a. Pentru acele construcții civile ale căror condiții nu permit folosirea planșeelor prefabricate (clădiri social-culturale cu planșee de deschideri variate, cu serie de repetare mică sau clădiri la care — datorită amplasamentului lor — transportul unor grinzi sau fîșii prefabricate întîmpină dificultăți) ne lipsesc încă soluții valabile care să economisească cheresteaua de cofraj. În acest sens ar fi deosebit de util să se reia fabricarea elementelor ceramice pentru planșee de tip « Pfeiffer ». Evident, forma lor ar trebui îmbunătățită conform cu rezultatele obținute în ultimii ani în diverse țări.

În privința soluției de rezistență propriu-zise au fost în anii trecuți discuții nenumărate între susținătorii schemei pe ziduri portante transversale și cei ai zidurilor portante longitudinale. Argumentul principal în favoarea zidurilor transversale (cu interaxe portante pînă la 4,00 m) era reducerea consumului de oțel. Argumentul opus era avantajul libertății planului. Evoluția proiectării a reușit să împace ambele idei, folosind ziduri longitudinale portante la distanță redusă între ele (4,40 m), beneficiind deci de libertatea planului, fără să crească foarte mult consumul de oțel pe metru pătrat construit. Aceasta a dus în final la o echilibrare a consumului de oțel pe apartament și pe locatar, diferențele actuale fiind de ordinul 10%, deci de cca. 1,5 kg oțel la 1 m² locuibil.

Aplicarea noilor prețuri unice a întărit poziția celui de al treilea concurent în cursa pentru sistemul constructiv cel mai economic. Scheletul parțial cîștigă teren prin reducerea relativă a costului betoanelor. Scheletul total se dovedise rațional și înainte, în cazul unor materiale termoizolante pentru pereții exteriori, iar scheletul parțial era criticat ca soluție neomogenă, fără să i se poată contesta avantajele economice, chiar la clădiri cu două, trei niveluri.

*

În cele de mai sus am încercat să prezentăm cîteva dintre concluziile muncii duse în cadrul I.P.C.T. în vederea stabilirii căilor de reducere a costului locuințelor. Evident, cadrul restrîns al unui articol nu permite prezentarea largă a problemelor atacate. Ne-am limitat doar la cîteva aspecte esențiale în momentul de față, fără însă să putem intra în toate amănuntele lor.

Concluzia principală care se degajează, după părerea noastră, este aceea că există rezerve importante în proiectare, rezerve care permit să se realizeze, în condiții bune, sarcinile trasate de partid și guvern cu privire la reducerea costului locuințelor. Mai mult chiar, avem curajul să spunem că, față de limitele fixate, există resurse interne încă nedescoperite ale proiectării, care, împreună cu cele ale producției materialelor și ale execuției, folosite din plin în acest efort colectiv, vor putea duce la rezultate mai favorabile.

CARTIERUL DE LOCUINŢE FLOREASCA
(etapa I 1956-1958)

Şeful colectivului de proiectare, arh. C. RĂDULESCU
Institutul Proiect-Bucureşti

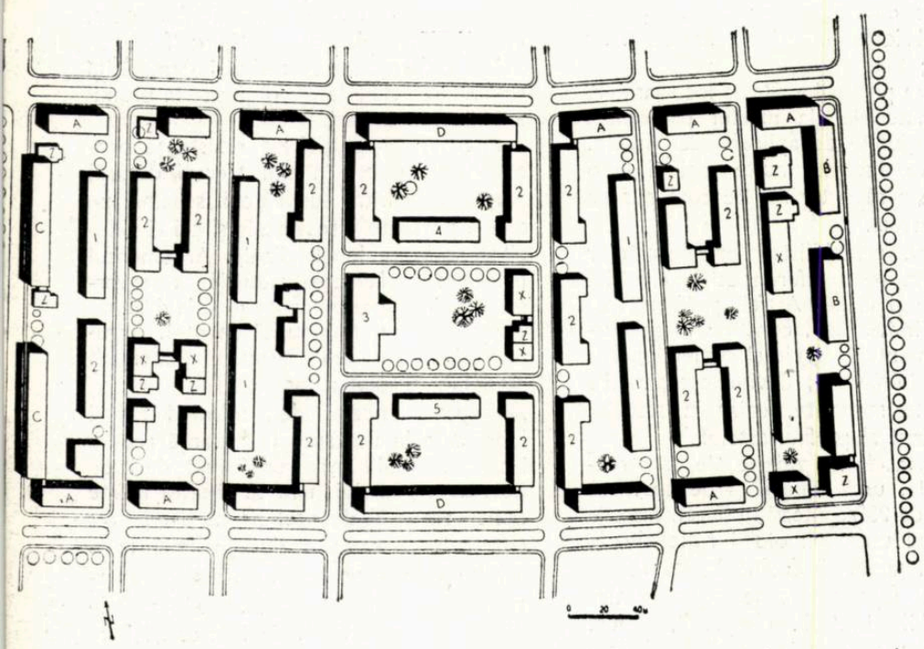

1

Parcelarea Floreasca, proiectată pe terenul fostei parcelări S.N.I.C., între calea Floreasca, strada Barbu Văcărescu, strada Ceaikovski şi strada Rossini, cuprinde un complex de 72 de blocuri de locuinţe cu cca. 2100 de apartamente. Dintre acestea, în etapa I (1956—1958) s-au construit în cvartalul central cuprins între calea Floreasca, strada B. Văcărescu, strada Ceaikovski şi strada Glinka, 45 de blocuri cu 1217 apartamente avînd o capacitate de cazare de cca. 5300 de locuitori. Majoritatea apartamentelor au fost date în folosinţă (ultimele blocuri sînt în curs de finisaj).

Blocurile, cu 3 şi 4 niveluri, au apartamente de 2 şi 3 camere, cu bucătărie şi cameră de baie cu duş, grupate cîte 3 la scară. Subsolul blocurilor este ocupat în întregime cu boxe şi spălătorii-uscătorii.

Sistemul constructiv: la blocurile cu 3 niveluri, ziduri portante de cărămidă; la cele cu 4 niveluri, zidărie din blocuri mari prefabricate (cca. 1,8 tone), planşee prefabricate din grinzi şi corpuri de umplutură sau fîşii DIM, acoperiş terasă.

Blocurile cu 3 niveluri sînt încălzite cu sobe de teracotă cu gaze, iar cele cu 4 niveluri, cu calorifer cu apă caldă, fiind alimentate de la o centrală termică pentru întregul complex.

Cvartalul a fost dotat cu o şcoală de 7 ani, creşă, cămin, o policlinică-dispensar (în curs de execuţie) şi o serie de magazine situate la parterul unui bloc central.

Costul unui apartament de 2 camere (construcţie şi instalaţii interioare) s-a ridicat la cca. 74 000 lei.

2

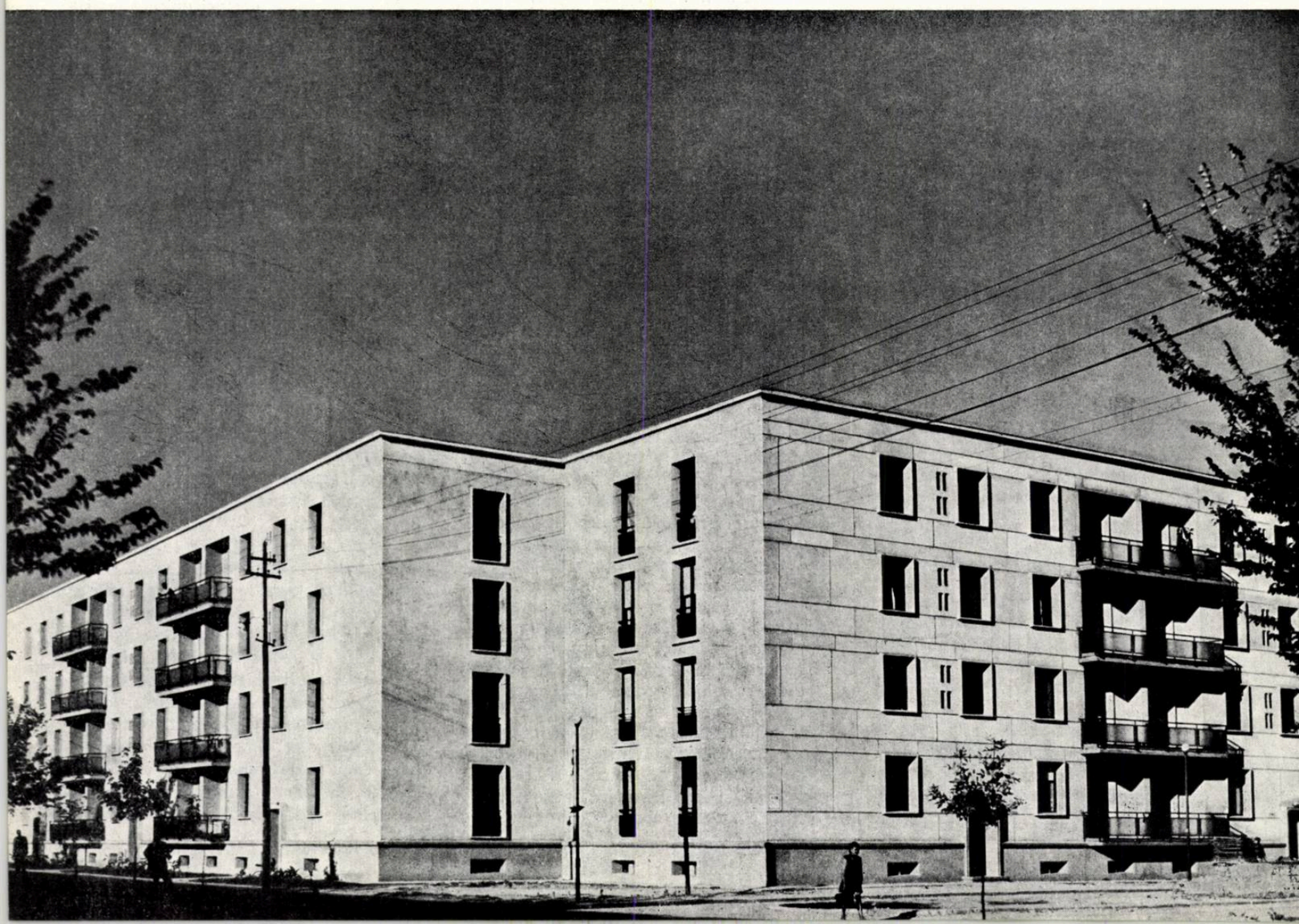

1. *Planul de situație al cvartalului construit*
   A. Bloc cu 2 tronsoane
   B. Bloc cu 3 tronsoane
   C. Bloc cu 4 tronsoane
   D. Bloc cu 5 tronsoane
   X. Clădiri care completează parcelele libere dintre construcțiile existente
   Z. Construcții existente păstrate
   1-2 Locuințe
   3-4-5 Dotări
2. *Vederea blocurilor de locuințe de pe calea Floreasca*
3-4. *Tronsoane folosite la blocurile de locuințe. Detalii de plan*
5. *Vederea blocurilor de locuințe din interiorul cvartalului*
6. *Vederea unui bloc de locuințe executate din blocuri mari prefabricate*
7. *Vederea blocurilor de locuințe de pe calea Floreasca*

5

6

3

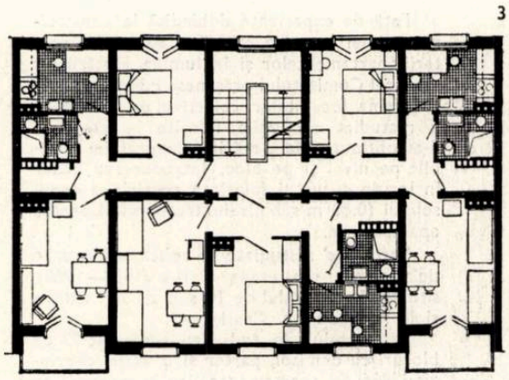

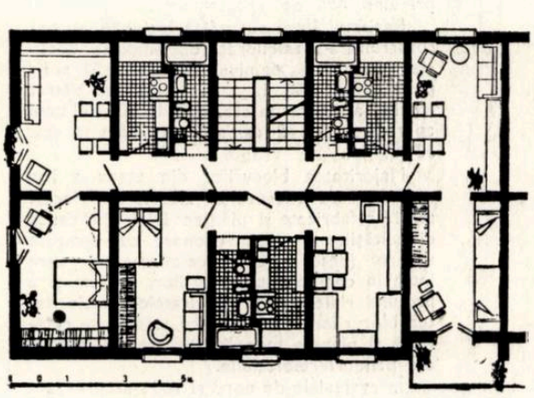

4

7

1

CARTIERUL DE LOCUINȚE FLOREASCA (etapa a II-a 1958-1959)

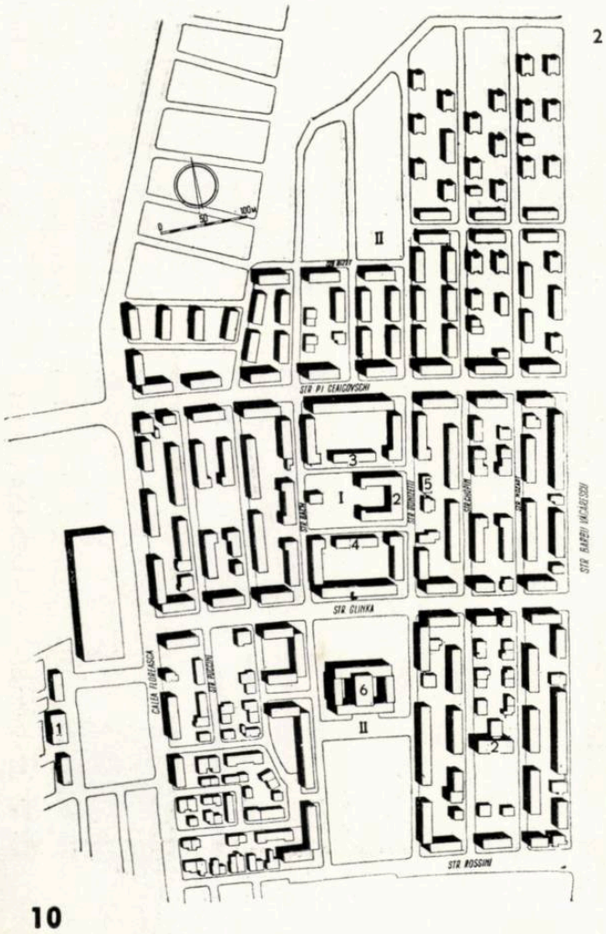

2

1. *Perspectivă exterioară*
2. *Plan de situație 1. Centrala termică — 2. Școală 3. Creșă — 4. Cămin — 5. Policlinică — 6. Centru social-cultural I. Etapa I – II. Etapa a II-a*
3. *Perspectivă interioară din magazin*

Față de experiența dobîndită la construirea primei etape, a criticilor aduse de locatarii apartamentelor și în lumina Hotărîrilor plenarei Comitetului orășenesc P.M.R. privind problema locuințelor, colectivul de proiectare a restudiat secțiunile folosite în etapa I. S-au obținut astfel o mărire a suprafeței locuibile pe nivel și pe bloc, introducerea băilor în loc de dușuri și folosirea parțială a demisolului (0,80 m sub nivelul trotoarului) pentru apartamente.

Secțiunile restudiate se aplică la blocurile de locuințe din etapa a II-a (1958—1960), situate în cvartalul de la sud de str. Glinka și la nord de str. Ceaikovski.

În cvartalul de sud s-au proiectat 27 de blocuri cu demisol, parter și 3 etaje, cuprinzînd 886 de apartamente, iar în cvartalul de nord, 30 de blocuri cu 2 și 3 niveluri, cuprinzînd 456 de apartamente.

Raportul între suprafața locuibilă și cea construită s-a ameliorat, obținîndu-se coeficientul mediu K_3 pe nivel curent de 0,51 și K_3 pe bloc de 0,46, iar costul pe metru pătrat locuibil a revenit la cca. 1620 lei. Costul unui apartament de 2 camere s-a redus la cca. 52 000 lei.

Majoritatea blocurilor din etapa a II-a urmau să se execute cu zidărie din blocuri mari prefabricate și planșee DIM. Din cauza dificultăților de aprovizionare cu agregate ușoare (deșeuri ceramice-cheramzit) care intră în componența blocurilor, precum și a prețului ridicat al prefabricatelor, majoritatea blocurilor se execută cu zidărie de cărămidă și planșee monolit turnate pe cofraje din panouri refolosibile.

În cvartalele de nord și sud s-au prevăzut 4 blocuri cu magazine, o școală medie și una de 7 ani.

Etapele I și a II-a cuprind în total 102 blocuri cu 2600 de apartamente de 2 și 3 camere, în care se vor putea caza 11 000—12 000 locuitori.

4. *Bloc 204 — Fațada*

5. *Bloc 204 — Plan nivel curent*
1. Hol — 2. Cameră de zi — 3. Dormitor — 4. Baie 5. Bucătărie — 6. Cămară

6. *Bloc 204 — Plan mezanin*
1. Golul magazinelor de la parter — 2. Supantă amenajată pentru vînzare — 3. Locuințe

7. *Bloc 204 — Plan parter cu magazine*
1. Magazin — 2. Anexele magazinelor — 3. Frigorifer 4. Intrări la locuințe

8. *Bloc 9 — Plan etaj curent*
1. Vestibul — 2. Cameră de zi — 3. Dormitor — 4. Bucătărie — 5. Cămară — 6. Dulap înzidit — 7. Baie

9. *Bloc 9 — Plan mezanin*
1. Vînzare articole electrice — 2. Gol de la parter 3. Cofetărie — 4. Librărie — stand de cărți

10. *Bloc 9 — Plan parter*
1. Magazin articole tehnice — 2. Birou — 3. Depozite 4. Grup sanitar — 5. Intrare la locuințe — 6. Depozit de cărucioare — 7. Cofetărie — 8. Spălător veselă 9. Laborator — 10. Cuptor — 11. Librărie

11. *Detaliu de apartament cu 2 camere*

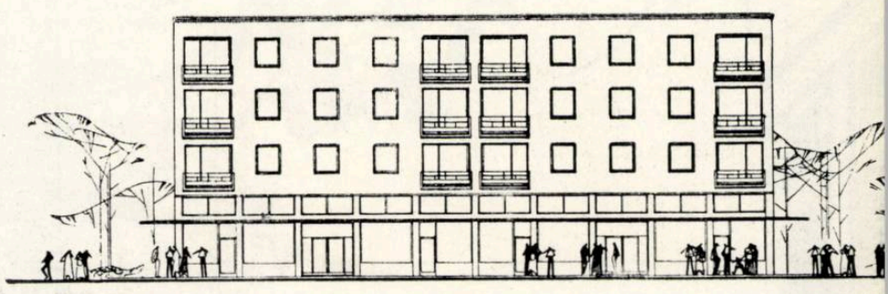

4

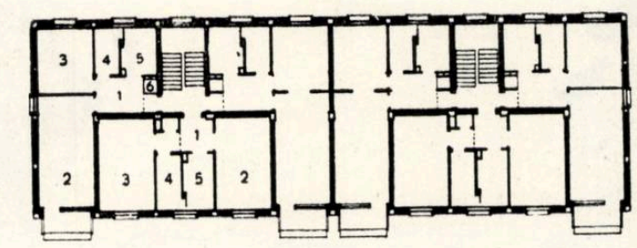

5

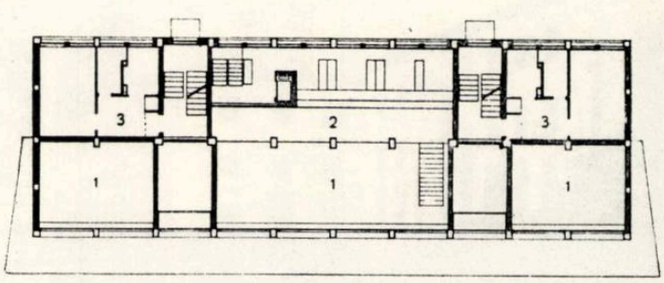

6

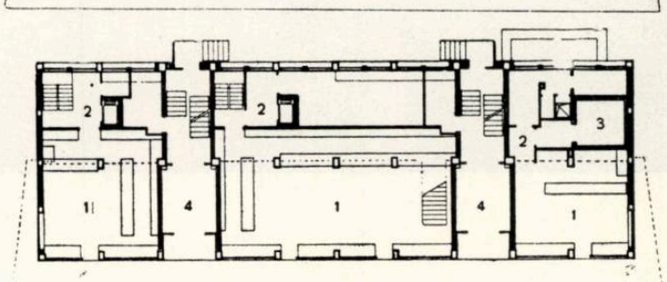

7

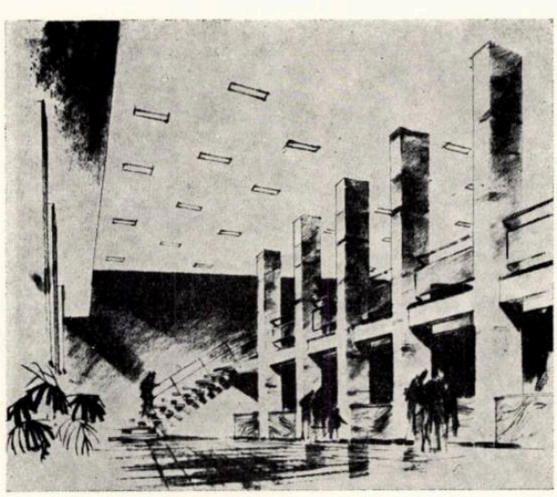

3

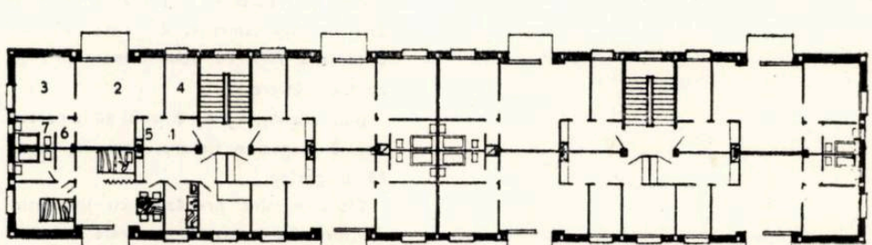

8

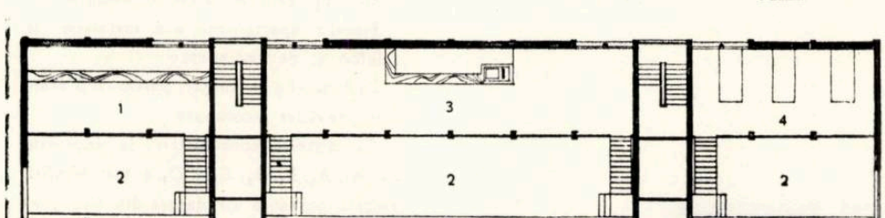

9

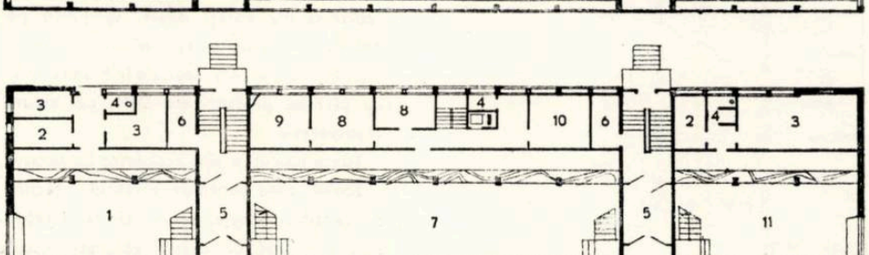

10

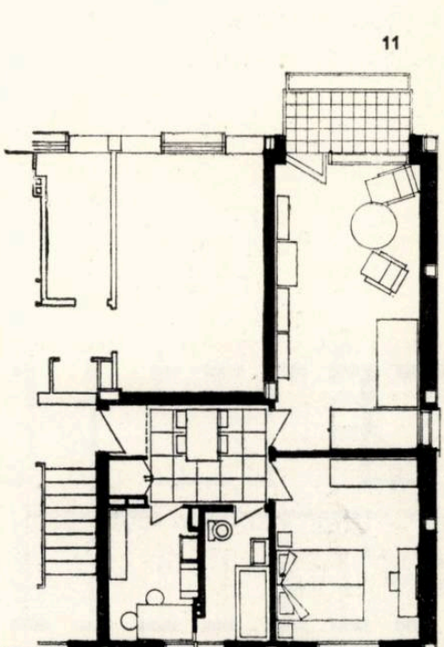

11

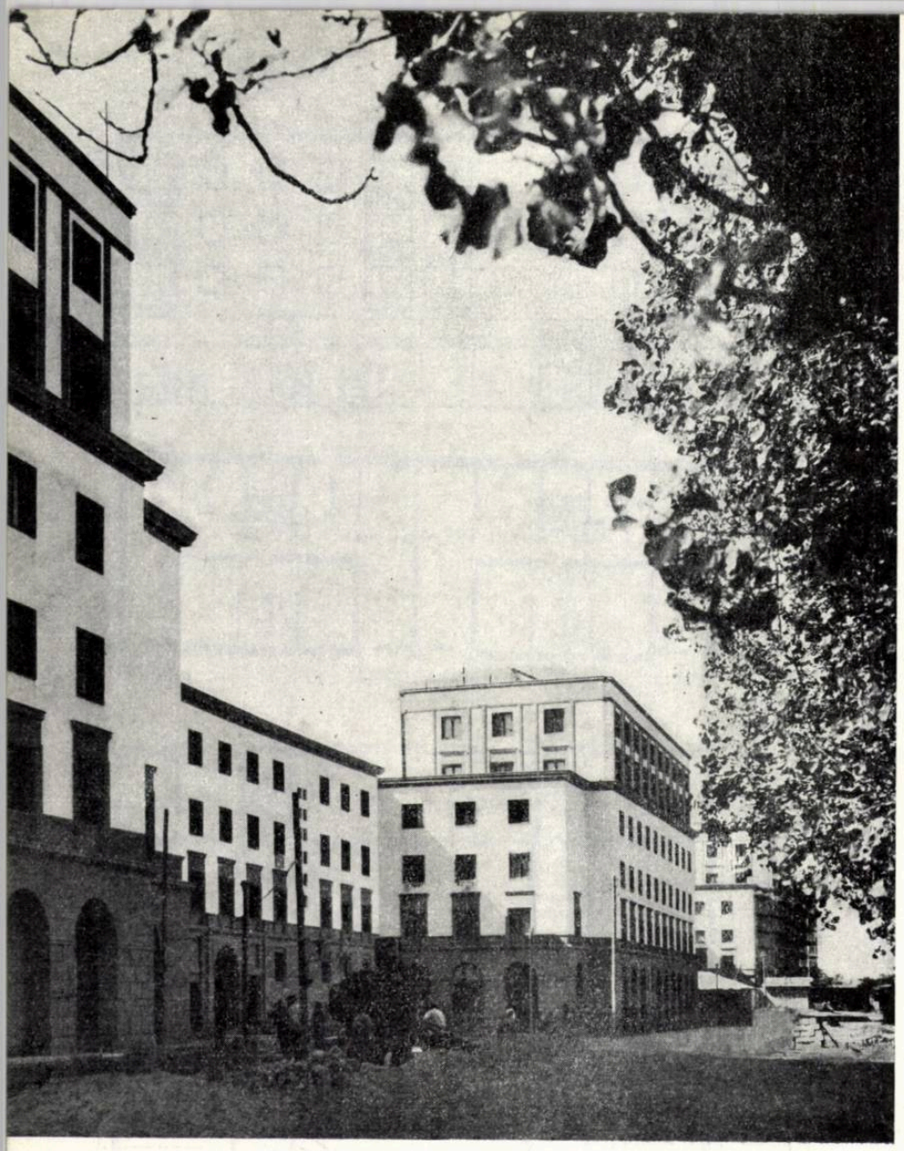

1

1. *Vederea blocurilor în construcție*
2. *Planul etajului curent al unui bloc executat*
3. *a — Desfășurarea ansamblului*
   b — Plan de situație
4. *Vederea frontului de pe b-dul Muncii*

ANSAMBLU DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL MUNCII

(etapa I 1954-1958)

Colectiv de proiectare: arhitecții T. NIGA, B. GUMUȘCIAN și I. ANTONESCU
Institutul Proiect-București

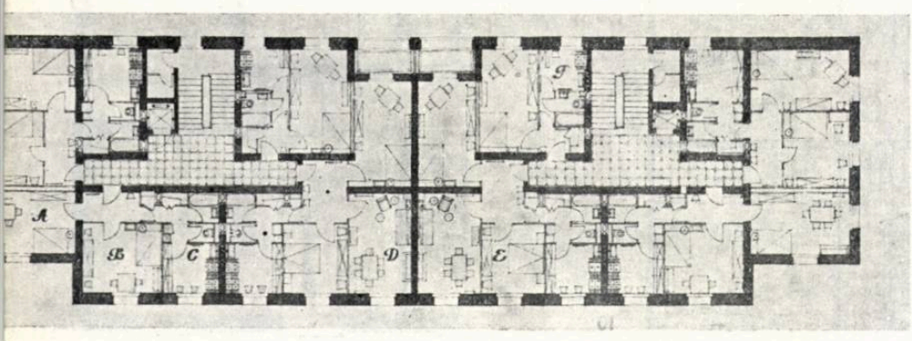

2

Ansamblul de locuințe de pe bulevardul Muncii cuprinde 11 blocuri, din care 3 cu subsol, parter și 5 etaje și 8 cu subsol, parter și trei etaje, cuprinzînd în total 296 de apartamente, din care 14% cu o cameră, 72% cu două camere și 14% cu trei camere.

Blocurile A_1, A_2, A_3, B_1 și B_2 au la parter cîte 3 magazine fiecare, deci, în total, 15 magazine.

Blocurile sînt prevăzute cu instalație de încălzire centrală, centrala termică fiind amplasată în subsolul blocului A_2.

Fiecare apartament are instalație de telefon și de radioficare.

La blocurile cu subsol, parter și 5 etaje s-au prevăzut ascensoare.

Ca sistem constructiv, la blocurile A_1, A_2, A_3, B_1, B_2, C_1 și D_1 a fost folosită zidăria portantă cu planșee din fîșii prefabricate cu goluri ovale, sprijinite pe zidurile longitudinale, iar la blocurile C_2, D_2, D_3 și D_4 tot zidărie portantă, cu planșee prefabricate DIM, pe ziduri transversale.

Toate blocurile sînt acoperite cu terase.

Soclul, care cuprinde parterul, precum și ancadramentele ușilor și ferestrelor sînt din praf de piatră colorat, restul construcției fiind tencuit și zugrăvit în alb.

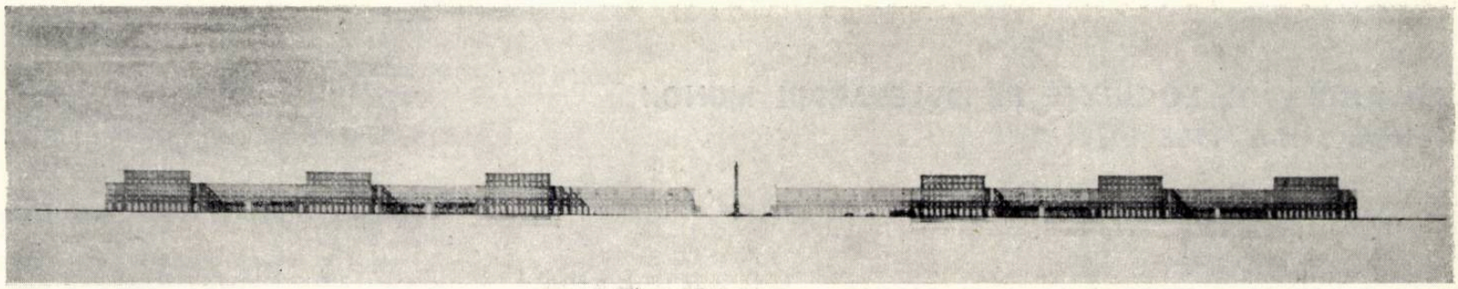

a

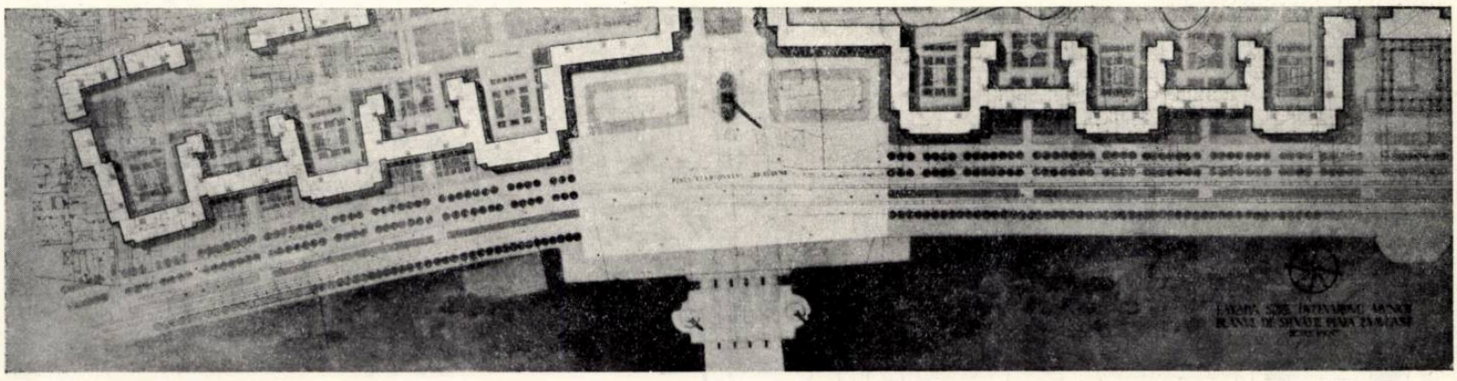

b

3

4

ANSAMBLU DE LOCUINȚE PE BULEVARDUL MUNCII (etapa a II-a 1958-1959)

Autor, arh. I. ANTONESCU ;
coautori, arhitecții M. DÎMBOIANU și A. VLĂDESCU
Institutul Proiect-București

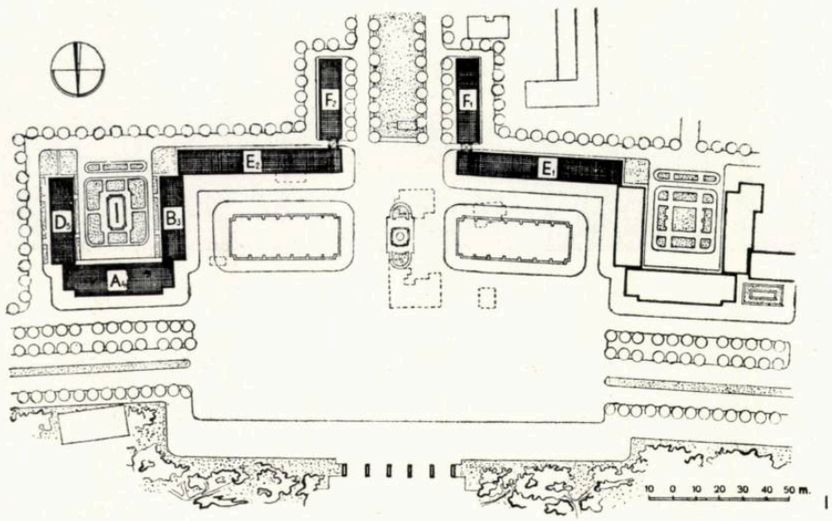

1

Etapa a II-a a ansamblului de locuințe de pe bulevardul Muncii urmează să formeze piața din axa stadionului « 23 August ».

În această etapă urmează să se execute 7 blocuri, din care 6 având subsol, parter și 4 etaje (B_3, D_5, E_1, E_2, F_1, F_2) și unul (A_4) subsol, parter și 6 etaje.

Tema de proiectare prevedea:

a) Înscrierea, din punct de vedere urbanistic, în forma generală a pieței, obligatorie din cauza compoziției simetrice a ansamblului, indicată în studiile din etapa I.

b) Reducerea înălțimii nivelurilor curente de locuit de la 3,30 m, existente în etapa I, la 2,72 m (nivel planșee), permițînd astfel să se introducă încă un etaj general pe întregul ansamblu, în aceeași înălțime a blocurilor și păstrînd și legătura cornișelor.

c) Aplicarea unei secțiuni care să permită amenajarea de magazine la parter.

d) Obținerea unei suprafețe locuibile pe apartament mediu de 30—32 m^2 și a unui preț de cost sub 2000 lei/m^2 locuibil, ambele trebuind să fie reduse în comparație cu etapa I.

e) Evitarea orientării apartamentelor exclusiv la nord, dat fiind că frontul principal al ansamblului are această orientare.

f) Înscrierea în plastica arhitectonică exterioară a blocurilor construite în etapa I.

Pentru rezolvarea acestor probleme, la blocurile cu subsol, parter și 4 etaje a fost folosită o secțiune bazată pe adaptarea unui studiu de secțiune tip cu 3 apartamente la scară (I.P.C.T., seria T. E.).

Această secțiune prezenta și avantajul unei adîncimi a tronsonului de 9,75 m, permițînd păstrarea unei distanțe de cca. 20 m față de industria existentă.

Blocul A_4 (s+p+6 etaje) se înscrie în forma exterioară a blocului A_1, cu care este simetric, dar are o altă distribuție interioară, adaptată la sistemul constructiv pe schelet de beton armat.

Blocurile cu s+p+4 niveluri sînt proiectate pe sistem constructiv, avînd zidărie portantă cu sîmburi de beton armat.

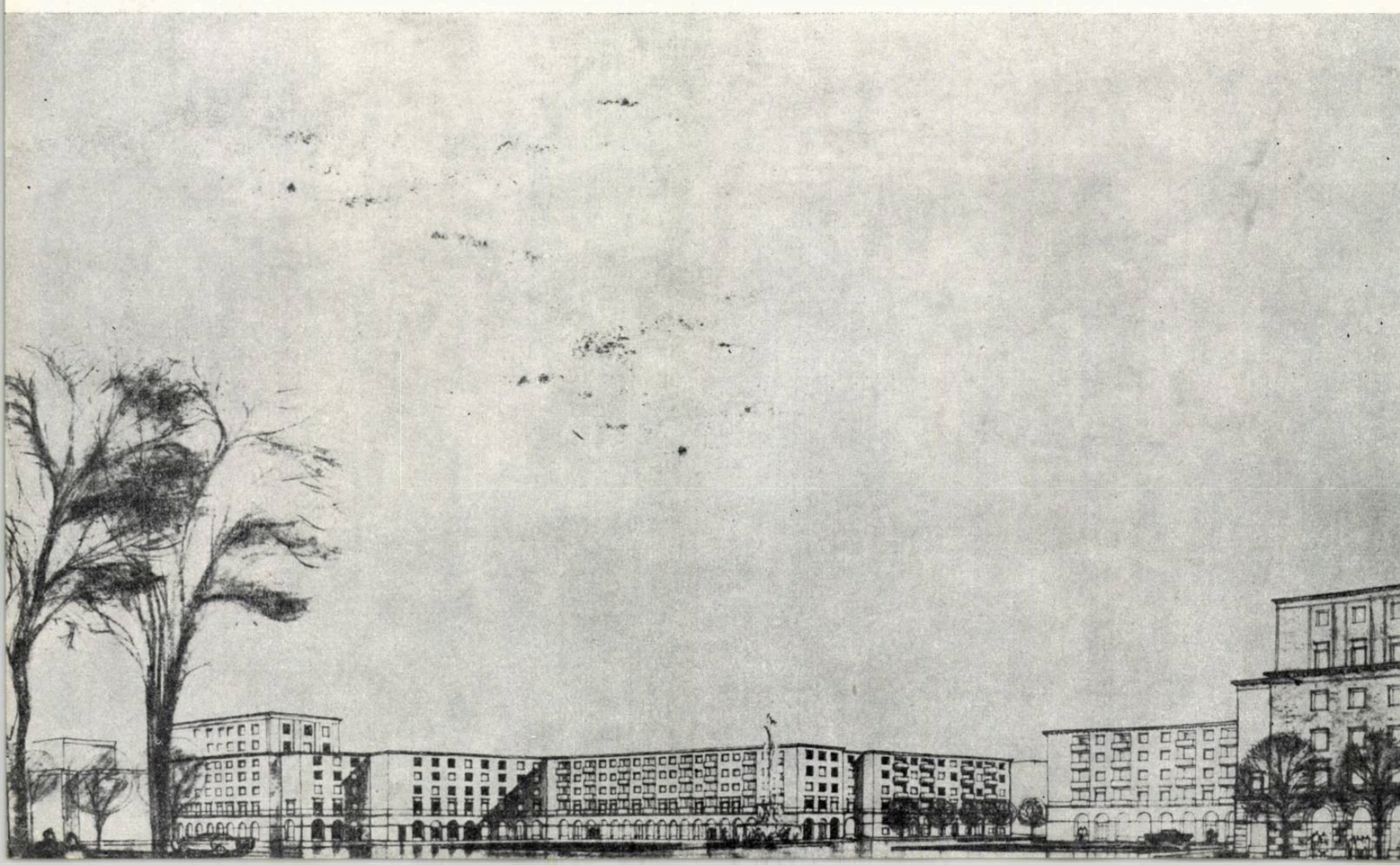

3

1. *Plan de situație*
   A_4 — Bloc cu parter + 6 etaje
   B_3, D_5, E_1, E_2, F_1, F_2 — Blocuri cu parter + 4 etaje
2. *Perspectivă de ansamblu*
3. *Fațada blocului E_2 spre piața b-dului Muncii*
4. *Bloc E_1 E_2 — Plan etaj curent*
5. *Bloc E_1 E_2 — (parter + 4 etaje) — Plan parter*
6. *Bloc A_4 — Plan etaj curent*
7. *Bloc A_4 — Plan parter*

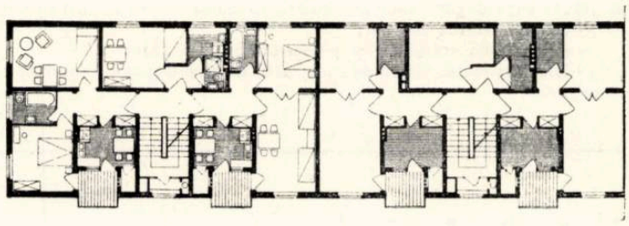

4

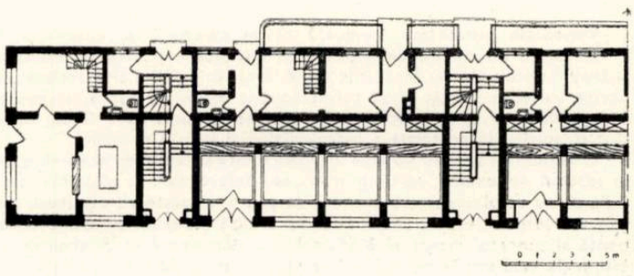

5

Întregul ansamblu cuprinde 7 blocuri avînd 278 de apartamente, dintre care 78 cu 1 cameră, 180 cu 2 camere și 20 cu 3 camere.

Apartamentele de 2 și 3 camere sînt prevăzute cu loggii în fațadele principale, cu excepția celor de la blocurile A_4 și B_3 care nu permiteau acest lucru, deoarece blocurile simetrice lor nu au loggii.

Dată fiind necesitatea reducerii substanțiale a prețului de cost al apartamentelor, în urma indicațiilor forurilor de avizare, în timpul întocmirii proiectului tehnic s-au amenajat apartamente la demisolul blocurilor fără magazine (F_1, F_2, D_5).

Aceste apartamente au aceeași distribuție ca la etajul curent, avînd nivelul pardoselii mai jos față de trotoar cu cote ce variază între 20 cm și maximum 1 m, în funcție de adaptarea la teren.

Suprafața locuibilă pe ansamblu este de 7,92 m² de locatar și 30,50 m² de apartament mediu.

Exproprierile, prevăzute în două etape, au fost astfel eșalonate încît să afecteze cît mai puțin fondul existent de construcții (prima etapă, pentru a se putea executa blocurile, și a doua, pentru realizarea pieței).

Construcțiile sînt utilate cu instalații de încălzire centrală, încălzire cu gaze la bucătării, tuburi de gunoi la scări, crematorii, spălătorii și uscătorii.

Centrala termică a fost amplasată la subsol în perimetrul blocului A_4.

Pentru a se evita lucrări ulterioare de instalații s-au proiectat pentru toate blocurile instalații de telefon și antene colective de televiziune.

Au fost de asemenea cuprinse lucrările de drumuri și alei, precum și crearea spațiilor verzi, iar prin deplasările de pămînt rezultate din săpături se continuă amenajarea din spatele frontului construcțiilor pentru a se obține un parc în interiorul cvartalului.

6

7

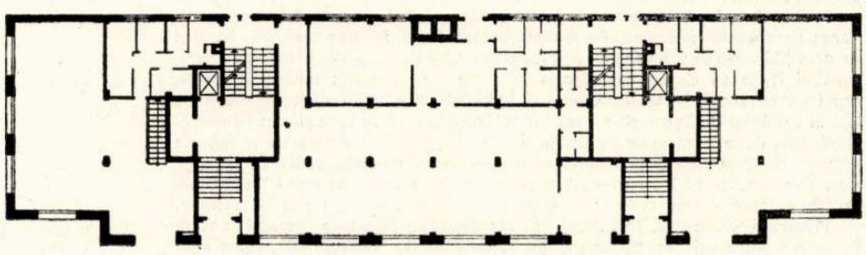

1 0 1 2 3 4 5 m

Arh. I. ANTONESCU

ÎNCERCĂRI DE TIPIZARE A UNOR DETALII DE CONSTRUCŢIE LA INSTITUTUL PROIECT-BUCUREŞTI

Colectiv de elaborare: arhitecţii
Z. GRUNDL, E. VERNESCU, M. CREMENE

În cursul anului 1958 s-a desfăşurat în cadrul Institutului Proiect-Bucureşti o intensă activitate de proiectare a unor clădiri de locuit cu mai multe niveluri (p + 3 şi p + 6 pînă la 10 etaje). Aceste clădiri, situate pe arterele principale şi pe magistralele Capitalei, au fost proiectate în cadrul diferitelor ateliere de proiectare ale institutului. Era evident că proiectarea acestor clădiri trebuia coordonată din punct de vedere tehnic (adică al documentaţiei scrise, finisajelor exterioare şi interioare, organizării şantierelor etc.) astfel ca proiectele locuinţelor să apară cît mai unitare, privite din punct de vedere al gradului de confort. Pentru aceasta, Secţia tehnico-economică a ajutat pe proiectanţi prin elaborarea unor detalii unificate. Criteriile care au stat la baza alegerii unor anumite soluţii constructive au fost următoarele:

— economicitatea soluţiei;
— respectarea stasurilor şi prescripţiilor în vigoare;
— folosirea materialelor de construcţii de care dispune trustul de execuţie al oraşului;
— simplificarea manoperei şi unificarea procedeelor tehnologice de pe şantier;
— obţinerea unui finisaj de calitate mai bună;
— simplificarea documentaţiei scrise, introducînd în devize articole bine analizate în prealabil şi gata calculate;
— simplificarea documentaţiei desenate, pregătind proiectanţilor unele detalii gata studiate.

Cele mai importante categorii de detalii, care trebuiau soluţionate în spiritul principiilor expuse mai sus, au fost:

I — detalii de izolarea teraselor;
II — detalii de pardoseli calde;
III — detalii de pardoseli reci;
IV — scheme de ascensoare de persoane (conform stas);
V — detalii de mobilier fix şi echipament tehnico-sanitar la bucătărie;
VI — evacuarea gunoiului şi crematoriul.

T E R A S E

Variantele prezentate formează cîteva categorii de detalii de terase:

1. Soluţii de izolare după procedee « clasice », pentru terase circulabile şi terase necirculabile. Straturile (pînă la nr. 8 inclusiv) sînt aceleaşi în toate aceste variante, adică: strat termoizolant, beton de pantă, strat-suport al hidroizolanţilor şi straturile hidroizolante propriu-zise. Ceea ce variază sînt straturile de protecţie a hidroizolaţiei şi stratul de uzură.

O variantă a acestor sisteme « clasice » este sistemul de executare a terasei în sezonul de toamnă, pe timp incert sau defavorabil. În acest caz, termoizolaţia nu se amplasează sub betonul de pantă, ci peste el, deoarece terasa se execută în două etape. Etapa I se efectuează toamna, executînd betonul de pantă şi suportul armat al hidroizolaţiei, peste care se aşterne un rînd de bitum (la cald sau la rece) filerizat plus un strat de carton asfaltat; această izolaţie provizorie permite scurgerea apelor pluviale şi trecerea iernii. Etapa a II-a se execută primăvara, continuîndu-se lucrările fără a fi necesară demontarea sau stricarea vreunui strat provizoriu. Se pune întîi stratul termoizolator (lucrînd de data aceasta pe timp uscat), apoi stratul armat de suport al hidroizolaţiilor şi în fine straturile obişnuite de protecţie şi circulaţie.

2. O altă categorie de terase, « neclasice », sînt cele executate folosind praf hidrofob ca material hidroizolant.

Nu vom insista aici asupra proprietăţilor şi avantajelor acestui sistem, despre care s-a mai scris destul de mult în ultima vreme. Important este că procedeul de izolare este mult mai simplu şi mai ieftin faţă de procedeul « clasic ».

O terasă « tradiţională » dă rezultate bune numai cu o serie de condiţii, fără de care o soluţie studiată şi proiectată corect poate fi ratată la execuţie:

1) executarea pe timp frumos şi uscat (pentru terasa unui bloc obişnuit execuţia durează cca. 3 săptămîni);
2) mîna de lucru calificată;
3) materiale de bună calitate.

Soluţiile cu praf hidrofob simplifică mult manopera, reduc timpul de execuţie şi înlătură complicaţiile sistemului tradiţional.

Considerînd una dintre soluţiile « clasice » ca etalon (100%), soluţiile cu praf hidrofob duc la o micşorare (în raport cu soluţia « clasică ») cu 30% a greutăţii construcţiei, reduc cu 40—50% costul lucrărilor de hidroizolaţii şi ridică productivitatea muncii cu 260%.

Praful hidrofob se fabrică la Lăculeţe, 1 kg de praf adus în Bucureşti costînd 0,47 lei. Stratul necesar la locuinţe este de cca. 10 cm şi cîntăreşte cca. 100 kg/m².

Prezentăm două variante de izolare cu praf hidrofob, arătînd şi rezolvarea parapetului (folosind, fie o scafă prefabricată, fie una turnată). Stratul de praf hidrofob se vibrează cu o placă vibrantă şi se acoperă cu dale de beton, turnînd lapte de ciment sau bitum la rosturi. O condiţie necesară pentru buna executare a teraselor din praf hidrofob este vopsirea cu emulsie de bitum a dalelor de beton pe partea lor inferioară, fără de care se pot ivi defecţiuni. Este bine dacă aceste dale de beton vin gata bituminate de la fabrica respectivă. O soluţie şi mai bună ar fi acoperirea stratului hidrofob cu dale de asfalt presat, de 2,5 cm grosime (rostuite) executate pe scară industrială la fabrici specializate cum ar fi « Granitul » din Bucureşti sau pe şantier.

Printr-un normativ, M.C.M.C. a recomandat folosirea acestui sistem la termo-hidroizolarea teraselor. La ansamblul de locuinţe Floreasca s-au executat cca. 2 000 m² de terase cu această metodă; într-o perioadă de 2 ani nu s-au observat defecţiuni sau infiltraţii.

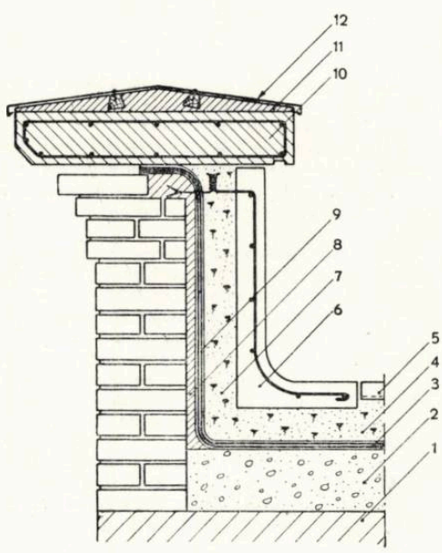

Variantă de executare a teraselor cu praf hidrofob
1. Planşeu de beton armat — 2. Beton de pantă, beton uşor sau macroporos, grosime medie 12 cm — 3. Barieră de vapori pe orizontală din două straturi de carton asfaltat între trei straturi de bitum—4. Strat de praf hidrofob vibrat, grosime 10 cm — 5. Strat de praf de protecţie din dale de beton bituminate la faţa inferioară 6. Scafă de beton armat prefabricată 7. Praf hidrofob — 8. Strat suport din mortar de ciment — 9. Hidroizolaţie pe verticală din trei straturi de carton asfaltat între 4 straturi de bitum — 10. Placă continuă de beton armat 11. Suprabetonare cu pante — 12. Şorţ de tablă galvanizată

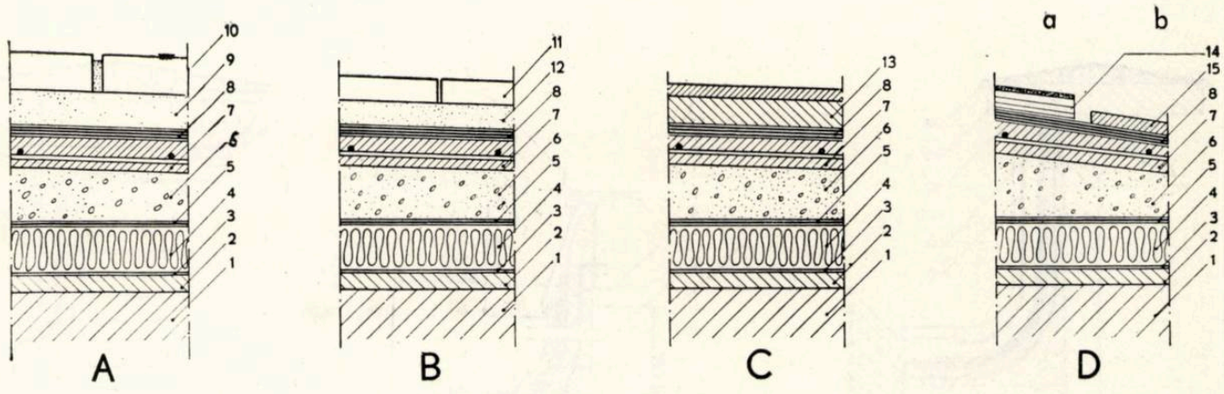

Detalii de execuție a teraselor «clasice»

A, B, C — Terase circulabile
D — Terasă necirculabilă
1. Planșeu de beton armat brut, monolit sau prefabricat — 2. Strat de egalizare din mortar de ciment (400 kg/m³ mortar) — 3. Barieră de vapori dintr-un strat de bitum turnat la cald — 4. Termoizolație în două variante: a) plăci semirigide de vată minerală de 50 × 70 × 5 cm sau 2 × 3 cm grosime, sau b) plută aglomerată de 5 cm grosime — 5. Un strat de carton asfaltat cu marginile lipite cu bitum la cald — 6. Beton de pantă din beton ușor sau macroporos, grosimea minimă la gura de evacuare 4 cm, grosimea medie 12 cm — 7. Șapă suport a hidroizolației, grosimea 4—5 cm, slab armată cu ø 5 mm la 20 cm în două sensuri — 8. Hidroizolație din două straturi de pînză asfaltată TCA și un strat de carton asfaltat, lipite și acoperite cu mastic bituminos.
Straturi de protecție a hidroizolației: 9. Strat de poză a) din nisip cernut, grosime 4 cm; b) praf hidrofob vibrat, grosime 4 cm — 10. Dale de beton 40 × 40 × 4 cm (sau 20 × 20 × 2,5 cm) sau plăci de asfalt 25 × 25 × 2,5 cm — 11. Plăci mozaicate 20 × 20 × 2 cm — 12. Mortar de suport, grosime 4 cm — 13. Mozaic turnat în carouri, grosime totală 5 cm (mortarul de suport înclinat) — 14. Două straturi de celochit și un strat celochit presărat cu mărgăritar 2—6 mm, grosime totală 10—15 mm — 15. Strat de protecție din mortar de ciment cu suspensie de bitum filerizat, grosime 10 mm (250 kg ciment și 370 kg suspensie/m³ de nisip).

Prețuri *(A, B, C: terase circulabile; D: terasă necirculabilă).*

A

		Varianta a	Varianta b	Varianta c
		Dale beton pe nisip	Dale beton pe praf hidrofob	Plăci asfalt pe praf hidrofob
Termoizolație din	Plăci semirigide	Lei 157,89/m²	Lei 173,58/m²	Preț ca la dale beton
	Plăci plută	Lei 158,82/m²	Lei 174,51/m²	

B

Terasă cu termoizolație	Preț lei/m²
Din plăci semirigide	160,83
Din plăci de plută	161,76

C

Terasă cu termoizolație	Preț lei/m²
Din plăci semirigide	145,17
Din plăci de plută	146,10

D

		Varianta a	Varianta b
		Stratul de protecție din:	
		Celochit	Mortar bituminos
Termoizolație din	Plăci semirigide	Lei 142,41/m²	Lei 135,16/m²
	Plăci de plută	Lei 143,34/m²	Lei 136,09/m²

Terasă necirculabilă executată în două etape

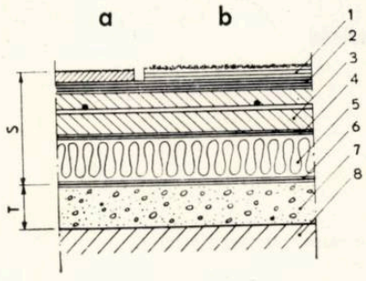

T. Etapa lucrărilor de toamnă, izolare provizorie (6), permite trecerea iernii
S. Etapa lucrărilor de primăvară, după trecerea iernii
1. Strat de protecție din mortar bituminos sau din trei straturi de celochit și nisip (la ultimul strat) 2. Hidroizolație din două straturi de pînză asfaltată și un strat de carton, în patru straturi de bitum — 3. Șapă de beton B 90 cu rețea de ø 5 mm la 20 × 20 cm, grosime 5 cm — 4. Un strat de carton asfaltat lipit la margini — 5. Termoizolație din plăci semirigide sau de plută, grosime 5 cm 6. Un strat de carton asfaltat lipit cu bitum la cald — 7. Beton de pantă ușor sau macroporos, grosime medie 12 cm — 8. Planșeu de beton armat monolit sau prefabricat.

Terasă executată pe timp umed în două etape

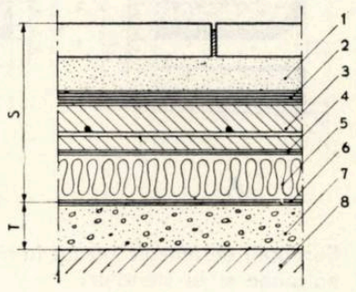

T. Etapa lucrărilor de toamnă, izolare provizorie (6), permite trecerea iernii
S. Etapa lucrărilor din primăvară, după trecerea iernii
1. Stratul de protecție al hidroizolației (vezi varianta de mai sus: A, B sau C) — 2. Hidroizolație din două straturi de pînză și un strat de carton în patru straturi de bitum — 3. Șapă de beton armat B 90 cu rețea de ø 5 mm la 20 cm, grosime 5 cm — 4. Un strat de carton asfaltat cu margini lipite — 5. Termoizolație din plăci semirigide sau plăci de plută — 6. Un strat de carton asfaltat lipit și acoperit cu bitum la cald — 7. Beton de pantă ușor sau macroporos, grosime minimă 4 cm, grosime medie 12 cm — 8. Planșeu de beton armat monolit sau prefabricat.

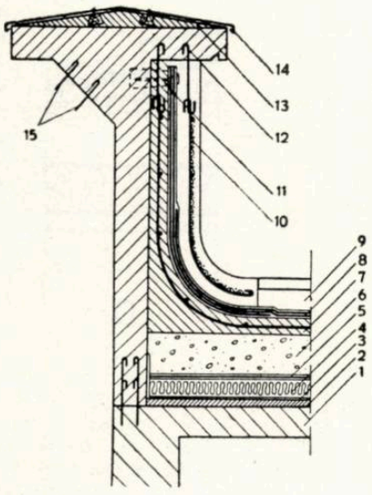

Parapet de beton la terasă circulabilă «clasică»

1. Planşeu de beton armat — 2. Strat de egalizare, grosime 2 cm — 3. Barieră de vapori dintr-un strat de bitum turnat la cald — 4. Termoizolaţie din plăci semirigide sau plută, grosime 5 cm — 5. Un strat de carton asfaltat cu marginile lipite — 6. Beton de pantă, uşor sau macroporos — 7. Şapă suport slab armată ø5 mm la 20 × 20 cm — 8. Hidroizolaţie pe orizontală din două straturi de pînză asfaltată şi un strat de carton între patru straturi de bitum — 9. Strat de protecţie şi uzură 10. Scafă turnată pe o reţea armată şi plasă de rabiţ — 11. Dibluri de lemn la 30—40 cm distanţă — 12. Două rînduri de mustăţi pentru şapă şi scafă — 13. Suprabetonare cu pante 14. Şorţ de tablă galvanizată — 15. Două rînduri de mustăţi pentru cornişă

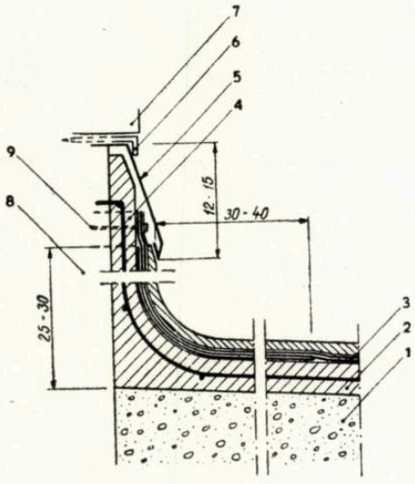

Parapet la terase necirculabile

1. Beton de pantă macroporos — 2. Şapă suport slab armată cu ø5 mm la 20×20 cm — 3. Protecţia hidroizolaţiei din mortar bituminos — 4. Şapă suport slab armată — 5. Şorţ de tablă — 6. Cîrlig 7. Copertină — 8. Parapet de zidărie sau de beton 9. Diblu de lemn

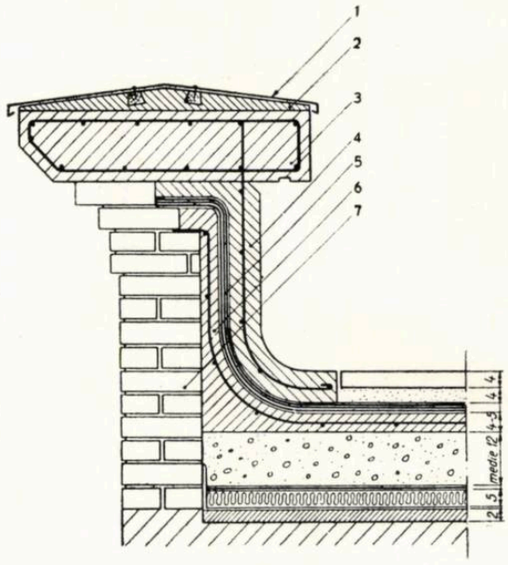

Executarea parapetului la terase circulabile

1. Şorţ de tablă galvanizată — 2. Suprabetonare cu pante — 3. Placă continuă de beton armat 4. Scafă slab armată turnată pe plasa de rabiţ (negru) — 5. Hidroizolare pe verticală din trei straturi de pînză şi un strat de carton asfaltat lipit cu bitum — 6. Şapă de beton slab armat — 7. Parapetul are stîlpişori de beton în prelungirea scheletului clădirii

PARDOSELI

Pardoselile se împart în două categorii: calde (în camere de locuit) şi reci (la servicii, circulaţii).

La categoria « pardoseli calde » s-au propus variante de parchet (de fag sau stejar) bătut, fie pe plăci prefabricate de beton cu rumeguş, capabile să reţină cuiul, fie pe o duşumea din deşeuri de scînduri (subscurte) înecate în asfalt.

Aceste pardoseli calde pot fi: izolate fonic cu plăci semirigide din vată de zgură, sau neizolate fonic (la parter, peste subsol sau eventual şi la etaje). În funcţie de noile materiale izolante şi în funcţie de observaţiile executanţilor se studiază în cadrul institutului în permanenţă noi variante de pardoseli calde.

Se studiază înlocuirea plăcilor semirigide din vată de zgură — care sînt compresibile şi nu dau rezultate certe ca izolant fonic — cu un strat de 6—7 cm de nisip, pe care se pun deşeuri de scînduri ca suport al parchetului (pardoseli flotante).

De asemenea se studiază soluţia panourilor prefabricate de parchet încleiat (60 × 60 sau 100 × 100 cm).

În cadrul secţiei tehnico-economice a institutului se experimentează actualmente, în laboratoarele Institutului Politehnic, plăci de xilolit.

În ceea ce priveşte pardoselile reci, stratul « standard » de (3 + 1) cm mozaic turnat, prevăzut în prescripţii, este aşezat pe diferite substraturi; aceste pardoseli pot fi, la rîndul lor, izolate fonic sau neizolate fonic.

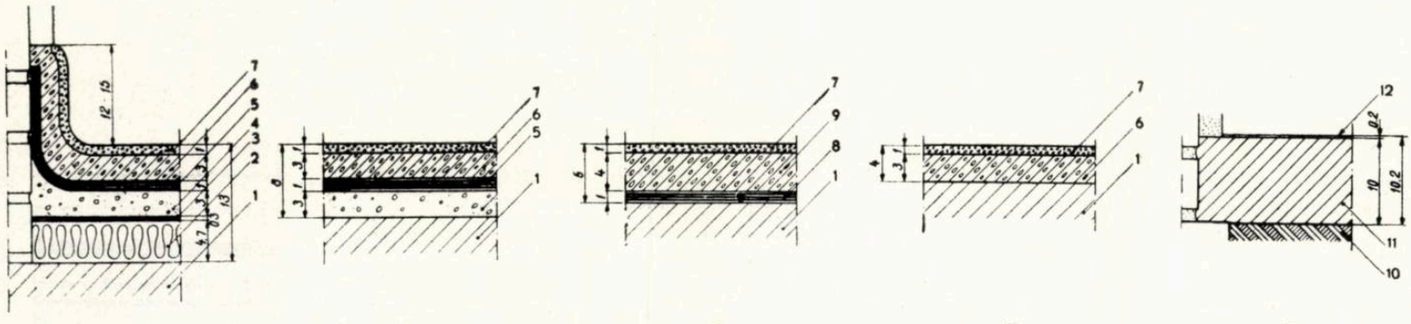

Pardoseli de mozaic turnat în carouri la loggii, balcoane şi la subsoluri

A. Varianta « A » izolată termic, la loggii peste camere, preţ 65,35 lei/m²
B. Varianta « B » neizolată termic, la loggii suprapuse, preţ 39,08 lei/m²
C. Varianta « C » neizolată termic, la balcoane, preţ 34,30 lei/m²
D. Varianta « D » la parter, bucătării, subsol, spălătorii şi uscătorii, preţ 17,97 lei/m²
E. Varianta « E » din ciment sclivisit sau rolat, la subsol, încăperi de instalaţii, preţ 17,59 lei/m²

1. Placă de beton armat — 2. Izolaţie termică din plăci semirigide de vată minerală 50 × 70 × 5 cm — 3. Carton asfaltat — 4. Şapă de beton (400 kg/m³) cu o pantă pentru scurgere 5. Izolaţie hidrofugă — 6. Strat suport pentru mozaic — 7. Mozaic — 8. Strat de egalizare şi beton de pantă B 20 — 9. Strat suport pentru mozaic şi pantă — 10. Pămînt 11. Suportul scliviselii din beton crud de egalizare — 12. Scliviseală împărţită în panouri mari

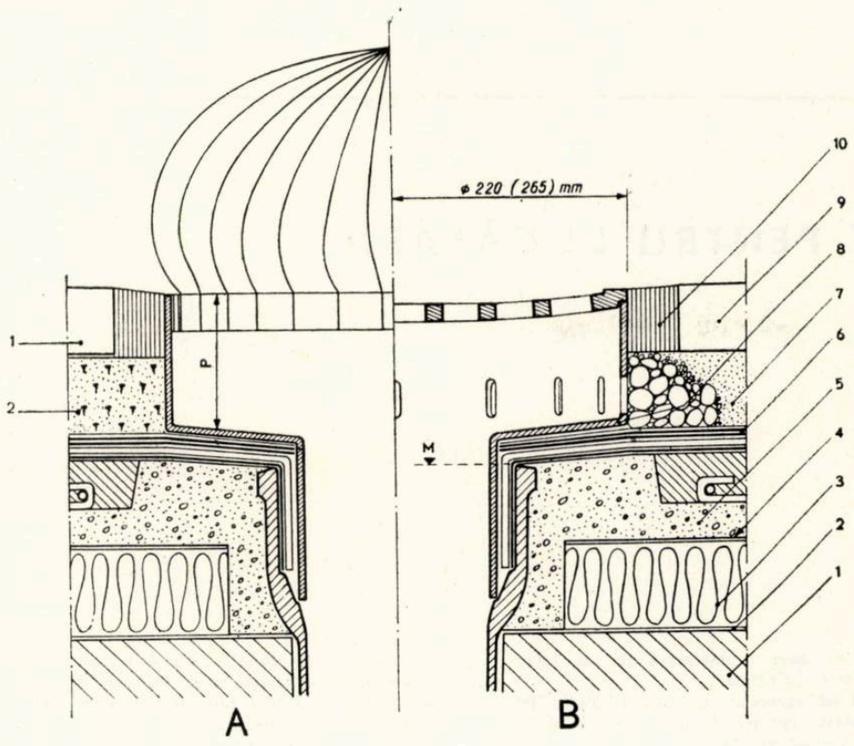

Detaliu de evacuare a apei la terasă

A. Varianta I, căciulă de sîrmă la terase industriale sau necirculabile
1. Dale de beton bituminate — 2. Praf hidrofob sau un strat de nisip cernut.
P. Cota P variabilă în funcție de grosimea straturilor pentru protecție și uzură. Se va stabili de proiectant
B. Varianta 2, cu capac emailat ST AS la terasele circulabile, pentru locuințe (soluția «clasică»). Înainte de montare, ștuțul se va încălzi la roșu și se va îmbăia în bitum cald
1. Planșeu de beton armat — 2. Barieră de vapori — 3. Termoizolație din plăci semirigide sau plăci de plută, grosime 5 cm — 4. Un strat de carton asfaltat cu marginile lipite cu bitum 5. Beton de pantă, beton ușor sau macroporos cu o șapă slab armată cu ø5 mm cu ochiuri de 20 × 20 cm — 6. Hidroizolație din două straturi de pînză TCA și un strat de carton asfaltat între 4 straturi de bitum, plus un guler de tablă de plumb — 7. Strat de protecție a hidroizolației care formează și suportul stratului de uzură. Aceste două straturi pot fi diferite, așa cum se vede din variantele A, B și C («clasice») — 8. Fundul ștuțului se presează bine peste hidroizolație și gulerul de plumb 9. Dale de beton — 10. Mortar bituminos pentru racordarea cu dalele.
M. Cota M a mufei este obligatorie; mufa va fi montată la nivelul superior al betonului de pantă

Pardoseli de parchet pe substrat din dale de beton ușor

a. Varianta «a», izolată fonic, preț 77,12 lei/m²
b. Varianta «b», izolată fonic, preț 84,55 lei/m²
c. Varianta «c», neizolată fonic, preț 60,25 lei/m²
1. Planșeu monolit de beton armat — 2. Izolație fonică din plăci semirigide de vată minerală — 3. Carton asfaltat — 4. Pat de nisip cernut și compactat — 5. Dale de beton ușor cu rumeguș, 40 × 40 × 4 cm cu bitum turnat la rosturi — 6. Parchet de fag nut și feder gros de 24 mm, prins în cuie — 7. Șapă de beton CD 14/C — 8. Bitum turnat la rece sau la cald

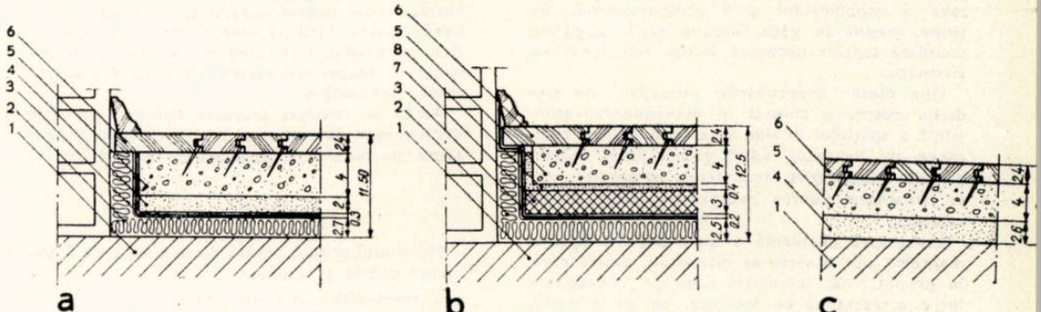

Pardoseli de mozaic turnat în carouri, la băi, bucătării și anexe

d. Varianta «d», izolată fonic, preț 46,96 lei/m²
e. Varianta «e», izolată fonic, preț 51,67 lei/m²
f. Varianta «f», neizolată fonic, preț 31,50 lei/m²
1. Planșeu monolit de beton armat — 2. Izolație fonică din plăci semirigide de vată minerală 3. Carton asfaltat — 4. Pat de nisip cernut și compactat — 5. Hîrtie simplă pentru evitarea scurgerii cimentului — 6. Stratul suport de mozaic (400 kg/m³) — 7. Mozaic — 8. Plintă prefabricată — 9. Beton de umplutură (100 kg/m³) — 10. Beton ușor macroporos sau cu cloțărie, cheramzit etc.

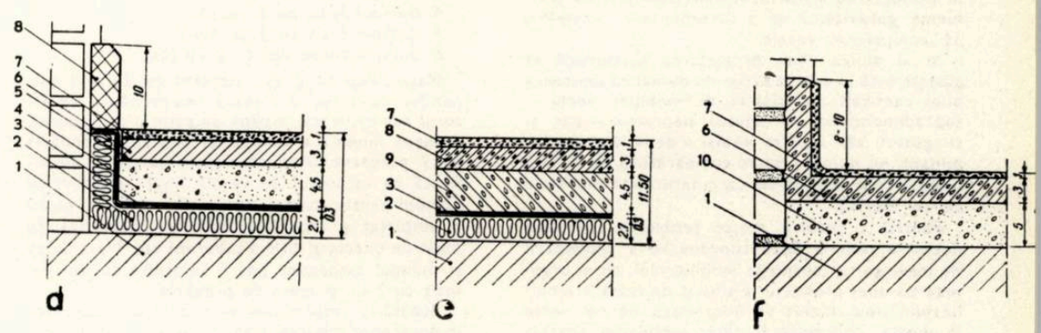

Pardoseli de parchet pe substrat format din dușumea oarbă (scînduri subscurte)

Soluțiile se folosesc în cazul construcțiilor monolite. Aceste variante se pot folosi numai cu avizul D.A.U. cerut de la caz la caz de către proiectant
l. Varianta «l» izolată fonic preț 83,36 lei/m²
m. Varianta «m» neizolată fonic, preț 63,57 lei/m²
1. Placă de beton armat — 2. Izolație fonică de vată minerală — 3. Carton asfaltat cu marginile lipite cu un strat de bitum — 4. Beton marca B 90 cu agregate speciale — 5. Scînduri subscurte sau deșeuri de pe șantier înecate în asfalt 6. Parchet de fag nut și feder prins în cuie

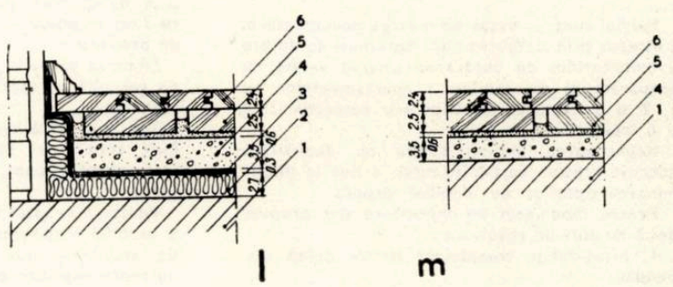

STUDIU DE ECHIPAMENT PENTRU BUCĂTĂRII

Studiu întocmit în atelierul de mobilier.
Şef de atelier, arh. D. HARDT
Institutul de proiectare a construcţiilor tip (I.P.C.T.)

Studiul de faţă, care se referă la echiparea bucătăriilor apartamentelor cu capacitate de cazare de 2—6 persoane, reprezintă prima parte a studiului «Tipuri economice de echipament pentru locuinţe cu suprafeţe reduse» care a fost elaborat în cadrul I.P.C.T.

*

Arhitecţii proiectanţi de locuinţe sînt azi unanim de acord că reducerea suprafeţei construite reprezintă una dintre căile care pot asigura un număr sporit de locuinţe.

Pentru ca o locuinţă să poată fi folosită în bune condiţii, rezolvarea diverselor spaţii componente trebuie să permită o judicioasă amplasare a mobilierului şi a echipamentului fix (sobe, maşină de gătit, cazane etc.), asigurînd totodată spaţiile necesare bunei funcţionări şi circulaţii.

Una dintre preocupările principale ale studiului nostru a constat în determinarea ştiinţifică a spaţiului minim necesar funcţiilor complexe ale locuinţei, adică găsirii justei măsuri pentru micşorarea suprafeţei construite, iar ca finalitate, pentru micşorarea valorii de investiţie.

În această problemă a dimensionării apartamentelor sînt o serie de dificultăţi, dintre care, în primul rînd, semnalăm lipsa de coordonare între proiectarea de locuinţe, pe de o parte, şi producţia de mobilier, pe de altă parte; nu au existat nici măcar consultări ale specialiştilor în proiectarea tipizată de locuinţe, privind problema gabaritelor şi a sortimentelor necesare de echipament casnic.

În al doilea rînd, proiectarea economică se găseşte încă în contradicţie, nu numai cu existenţa unei cantităţi apreciabile de mobilier vechi — supradimensionat şi adesea nepractic — dar şi cu gustul, să-l numim numai «depăşit», predominant, nu numai printre cumpărătorii de mobilă nouă, dar şi printre cei care determină modelele ce se fabrică.

Pentru a rezolva aceste probleme sînt deci necesare, atît o justă coordonare a proiectării de locuinţe cu fabricaţia mobilierului, cît şi organizarea unei producţii ieftine şi de masă a mobilierului nou, menit să înlocuiască pe cel vechi în gustul, concepţia şi chiar mobilarea apartamentelor.

*

Studiul nostru, bazat pe o largă documentare, a început prin stabilirea unor baremuri de dotare a inventarului de bucătărie, privind vesela de preparare şi de servire a apartamentelor cu 1, 2 şi 3 camere, adică pentru respectiv 2, 4 şi 6 locatari.

Repartizarea într-un spaţiu de depozitare adecvat acestui barem-inventar a dus la determinarea tipurilor de mobilier propus.

Pentru mobilierul de depozitare sînt propuse două moduri de rezolvare:

1. masă-dulap, completată cu un dulap suspendat;
2. masă de lucru, completată cu un dulap înalt de mică adîncime.

Aceste două rezolvări au fost adoptate pe baza diferitelor cerinţe de plan, care apar în studiul secţiunilor de locuinţe.

Adîncirea studiului a permis să se constate că, practic, nu sînt deosebiri prea sensibile între dotarea familiei de 4 şi cea de 6 persoane. Astfel, s-au stabilit două baremuri de dotare:

a) bucătăria aferentă apartamentului de 2 persoane;

b) bucătăria aferentă apartamentului de 4—6 persoane.

Ţinînd seama de dimensiunile necesare pentru asigurarea spaţiului necesar depozitării baremului-veselă, cît şi de cel necesar folosirii mobilierului, s-au stabilit gabaritele care vor sta la baza proiectării bucătăriilor. Folosind aceste gabarite, s-a studiat mobilarea mai multor tipuri de bucătării, respectînd esenţialele cerinţe ale procesului tehnologic.

Astfel au rezultat traveele minime, specifice fiecărui mod de mobilare, travee care vor trebui avute în vedere la proiectarea locuinţelor.

*

Mobilierul propus constă dintr-o serie de 6 elemente-mobilă şi anume:

1. masa-dulap cu 2 uşi (md_2);
2. masa-dulap cu 3 uşi (md_3);
3. dulapul înalt cu 1 uşă pentru material gospodăresc (di_1);
4. dulapul înalt cu 2 uşi (di_2);
5. dulapul înalt cu 3 uşi (di_3);
6. dulapul suspendat cu 2 uşi (ds).

Masa-dulap cu 2 uşi, asociată cu dulapul suspendat cu 2 uşi, formează împreună cu spălătorul sau chiuveta, maşina de gătit şi un taburet, dotarea minimă a bucătăriei pentru gospodăria de 2 persoane. Această dotare poate fi amplificată cu uscătorul de veselă lîngă spălător, cu dulapul pentru material gospodăresc (care poate fi amplasat şi altundeva decît în bucătărie), cu masa de mîncat şi cîteva taburete etc. Masa-dulap şi dulapul suspendat pot fi înlocuite cu dulapul înalt cu 2 uşi şi masa de preparat.

Bucătăria gospodăriei de 4 persoane cuprinde în dotarea ei minimă, masa-dulap cu 3 uşi, dulapul suspendat cu 2 uşi şi dulapul suspendat deschis, cărora li se adaugă maşina de gătit, chiuveta sau spălătorul şi un taburet. Înlocuirea mesei-dulap şi a dulapurilor suspendate prin dulapul înalt cu 3 uşi se poate face cu condiţia adăugării mesei de preparat.

Dotarea poate fi şi aici îmbogăţită cu un dulap de gospodărie, uscător de veselă, masă de mîncare etc.

Tot acest mobilier a fost conceput în aşa fel, încît asamblarea diverselor piese să se poată face necondiţionat, îngăduind felurite combinaţii.

Pentru a se evita dificultăţi de fixare în perete a mobilei suspendate s-a prevăzut un element de asamblare din lemn care asigură fixarea dulapului superior de masa-dulap.

Pentru masa de mîncare de 2, 4 şi 6 persoane, precum şi pentru taburete, nu s-au alcătuit studii speciale, preconizîndu-se folosirea mobilierului stas corespunzător.

Spaţiul nu ne permite să reproducem detaliile de construcţie; menţionăm că în studiul nostru sînt propuse ipotezele PAL (plăci din aglomerate lemnoase) de 26 mm şi PAL de 11 mm, precum şi ipoteza placajului pe rame.

Analize de cost preliminare, făcute pe baza corespunzătoare de calcul, arată că, deşi reprezintă o capacitate mai mare de depozitare, mobilierul propus implică un consum de material şi manoperă mai redus decît mobilierul corespunzător stas.

Din studiu a reieşit şi importanţa pe care ar putea-o avea introducerea în detalii a materialelor noi; din acest punct de vedere, interesant ar fi în special aportul industriei maselor plastice, care ar putea produce, nu numai materialele de calitate necesare făţuirii, dar şi unele elemente de construcţie a mobilierului, ca: uşi, sertare-cutii pentru coloniale şi condimente etc.

Pentru toate aceste probleme legate de proiectarea în detalii a obiectelor şi de pregătirea execuţiei prototipurilor este necesar să se asigure colaborarea şi sprijinul organizat, atît al Direcţiei industriei lemnului — prin specialiştii săi din Ministerul Construcţiilor şi Materialelor de Construcţie, cît şi al ICEIL şi ICECHIM, în ce priveşte problemele a căror rezolvare s-ar putea obţine numai cu ajutorul acestora.

CERINŢA OBLIGATORIE A PROCESULUI TEHNOLOGIC

În mod obişnuit, procesul tehnologic al bucătăriei se compune din următoarele operaţii: intrarea alimentelor (legume, carne, fructe, condimente etc.), depozitare diferită (cămară-bucătărie), spălare, curăţire, tranşare-spălare, trecere în preparaţie, pregătirea servirii, servirea, înapoierea veselei de masă, spălarea veselei de preparare şi servire, iar ca încheiere, depozitarea ei.

Din studiul acestui proces tehnologic reiese o singură cerinţă obligatorie privind lanţul de succesiune în dispoziţia mobilierului, şi anume: adiacenţa dintre chiuveta-spălător şi planul de lucru (masa de preparare sau masa-dulap, prescurtat denumite în studiul nostru mp şi md).

În ceea ce priveşte poziţia maşinii de gătit, considerăm necesară, dar nu şi obligatorie, plasarea ei în continuarea procesului general de lucru; în cazul plasării maşinii de gătit pe peretele opus este de dorit ca ea să fie alăturată unei mese suplimentare, ajutătoare procesului de gătit.

Cînd spaţiul permite este foarte util ca spălătorul să fie deservit de un uscător de veselă; în acest caz, ordinea optimă de aşezare a obiectelor pe un singur front de lucru este: maşina de gătit, uscătorul de veselă, chiuveta-spălător şi planul de preparare (mp sau md).

COTE DE GABARITE ŞI SPAŢII DE MANEVRĂ SAU TRECERE

1. Pentru talia feminină normală (pînă la 1,75 m) gabaritul mobilierului permite vizibilitatea completă a planului de lucru.
2. Accesul la toate planurile de depozitare este asigurat.
3. Depozitarea pe un singur rînd a veselei permite cel mai uşor acces şi din poziţii comode.
4. Masa-dulap, cumulînd funcţiile preparare şi depozitare, formează o economie de spaţiu; accesul la obiecte, aşezate de obicei pe două rînduri, se face anevoios.
Cîmpul de manevră necesar = 90 cm.
5. Spaţiul minim necesar pentru manevrarea cuptorului = 90 cm.
6. Spaţiul minim de trecere între masa rabatabilă şi o mobilă joasă = 30 cm.
7. Pentru planul de şedere h = 42 cm, corespunde un plan de lucru de h = 65 cm (curăţat fructe, legume etc.).
8. Spaţiul necesar pentru masa de mîncare, cu taburete stas de 30 × 30 cm.
Cotele indicate sînt cele finite; pentru obţinerea cotei de roşu se adaugă 10 cm pentru finisare faianţă, plus 5 cm toleranţă de trasare. Exemplu: 190 plus 15 = 205 cm (cota de roşu în cazul amplasării mobilei în nişă).

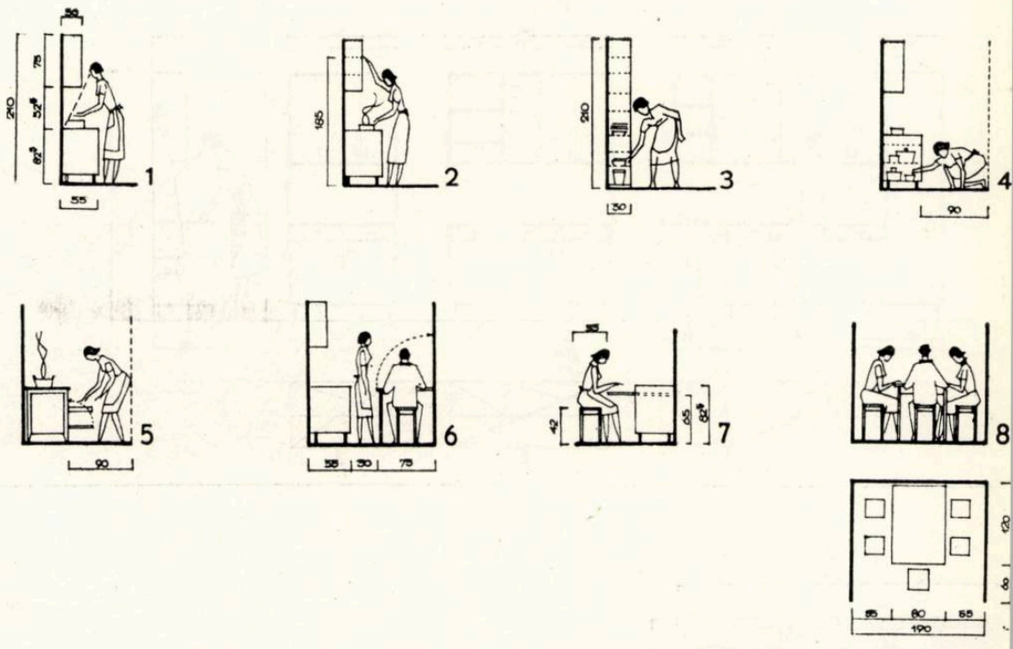

DOTAREA BUCĂTĂRIILOR CU MOBILIER

Mobilierul şi echipamentul minim necesar unei bucătării trebuie să cuprindă:
1. maşina de gătit,
2. priza de apă,
3. plan de lucru,
4. spaţiu pentru depozitarea veselei şi ustensilelor de preparare şi servire.

1. Maşina de gătit este, în studiul de mobilare, o maşină cu lemne; avînd acelaşi gabarit cu cea de gaze (aragaz), ea poate fi uşor înlocuită.

2. Priza de apă, chiuveta-spălător, în studiul nostru de amplasament de mobilier este un spălător simplu (stasul mijlociu); cînd spaţiul permite, i se poate ataşa un uscător de veselă de preferinţă plasat astfel încît priza de apă să se afle între două planuri de lucru (masa într-o parte, iar uscătorul în cealaltă); construcţia simplă a uscătorului permite montarea lui, atît în dreapta, cît şi în stînga spălătorului.

3. Planul de lucru poate fi realizat prin două mobile, corespunzătoare de fapt celor două sisteme de mobilare:
a) tipul masă-dulap (md_2 şi md_3), mobilă care cumulează funcţia de plan de lucru şi cea de depozitare;
b) tipul de masă de preparare (mp) avînd 2 sertare, iar la partea inferioară, o poliţă pentru vesela mare (lighean, covată etc.) care, fiind de formă răscroită, permite şederea la masă.

4. Spaţiul pentru depozitare este rezolvat şi el diferit, corespunzător cazurilor de mai sus, şi anume:
a) Dulapul suspendat cu 2 uşi (ds) şi cel deschis (dsd), completate cu masa-dulap (md_2 şi md_3);
b) Dulapul înalt şi de mică adîncime (di_2 sau di_3) cu 2 sau 3 uşi.

Principiul de bază al prezentului studiu de mobilier a fost prefabricarea completă, evitînd total manopera ebenistului pe şantier. Asamblarea pieselor se face prin simplă juxtapunere.
Pentru determinarea dimensională a diverselor mobile s-a ţinut seama de:
— puterea de conţinut a baremului-veselă, la care s-a adăugat un surplus de 15—20%;
— pierderea minimă admisă la croirea materialului.
În ce priveşte dulapul de gospodărie (di_1) care conţine diversele obiecte de gospodărie (sticle, prafuri de curăţat, fierul şi scîndura de călcat, perii şi mături cu coadă, ustensile pentru curăţatul încălţămintei etc.), menţionăm că locul său este facultativ în bucătărie şi poate chiar lipsi ca element-mobilă, dacă există un alt spaţiu în apartament prevăzut a prelua conţinutul său (debara sau dulap înzidit).

ELEMENTE-MOBILE ASAMBLABILE CONSTITUIND BUCĂTĂRIA TIP

di_1 — dulap înalt cu 1 uşă pentru accesorii de gospodărie;
di_2 — dulap înalt cu 2 uşi pentru veselă de preparat şi servit (cca 6 m poliţă);
di_3 — dulap înalt cu 3 uşi pentru veselă de preparat şi servit (cca 9 m poliţă);
ds — dulap suspendat pentru veselă de servit masa (cu 2,60 m poliţă);
dsd — dulap suspendat deschis cu 2 poliţe şi compartiment pentru pîine;
md_2 — masă-dulap cu 2 uşi şi 2 sertare, pentru ustensile şi veselă de preparare;
md_3 — masă-dulap cu 3 uşi şi 3 sertare, pentru ustensile şi veselă de preparare;
ps — piese susţinătoare pentru cazul nesuspendării de perete.

Notă: Picioarele sînt prevăzute din ţeavă de fier; o variantă prevede execuţia din lemn.

mp — masa de lucru, cu două sertare şi poliţă inferioară, pentru depozitare de veselă mare;
mm — masă de mîncat, 4—6 persoane (stas 2018 — 51);
t — taburet stas 2819-51 (cu derogare pentru cota şezutului, de la 33 la 30, cu scurtarea picioarelor);
mr — masă rabatabilă, pentru 2—3 persoane, fixată de perete, precum şi uscătorul de veselă (tip unic), care se poate monta la dreapta sau la stînga spălătorului;

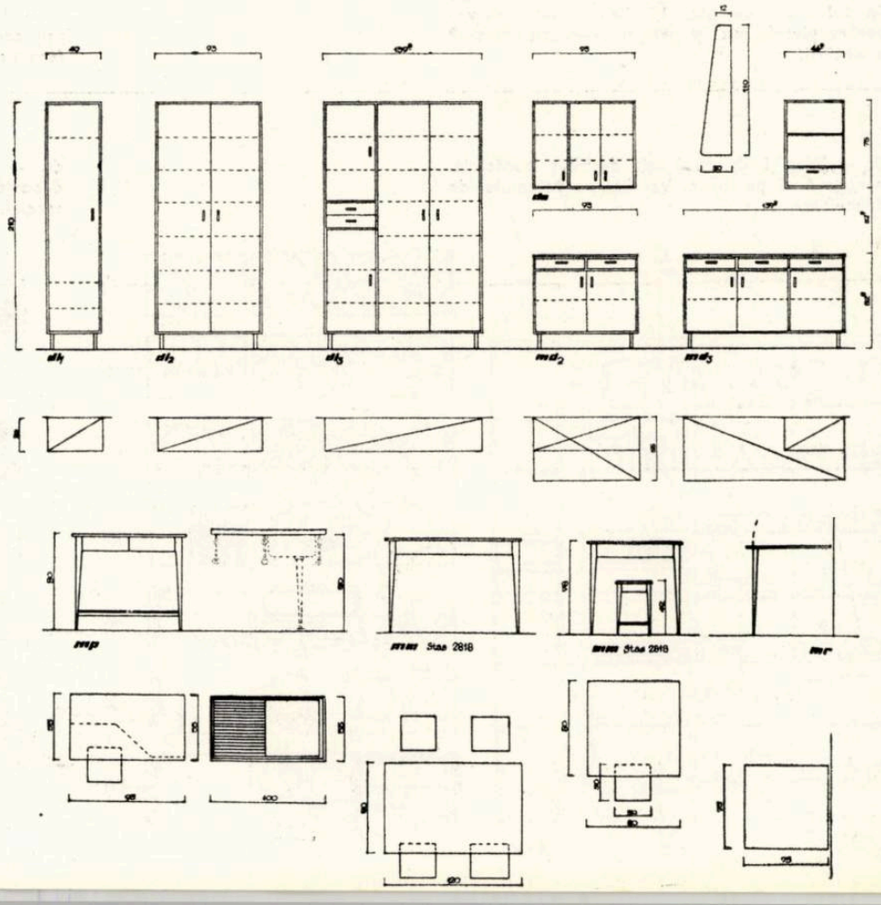

CÎTEVA EXEMPLE DE ASAMBLARE A MOBILIERULUI CU ŞI FĂRĂ DULAP DE GOSPODĂRIE

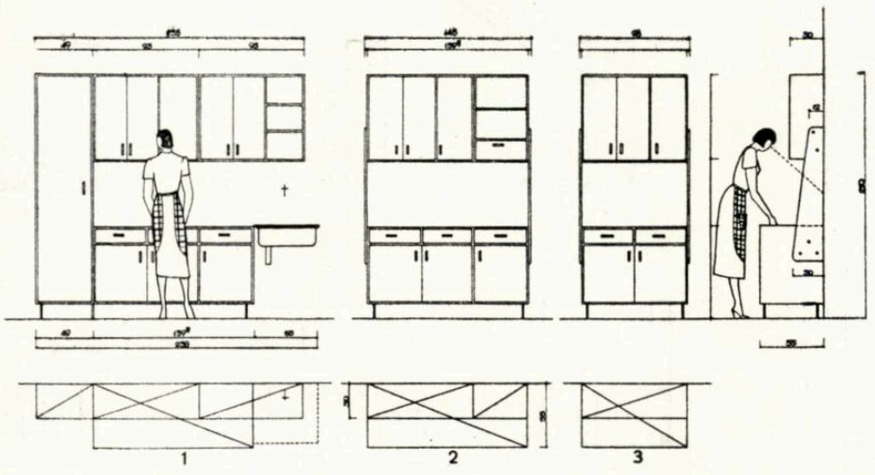

Fig. 1 — Asamblare compusă din md_3 avînd în stînga di_1 şi, suspendat de perete, două ds, din care unul are o uşă suprimată; front = 2,35 m

Fig. 2 — Asamblare (fără dulap de gospodărie di_1), pentru bucătăria apartamentului de 4—6 persoane

Fig. 3 — Asamblare (fără dulap de gospodărie di_1) pentru bucătăria apartamentului de 2 persoane.

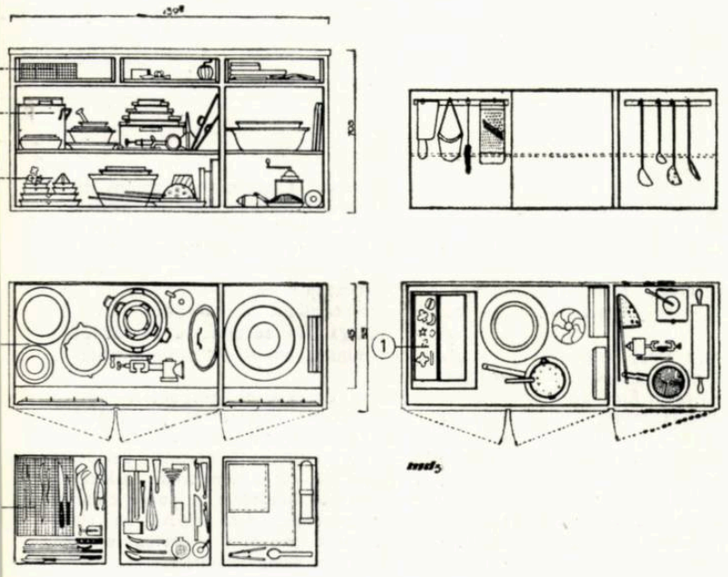

md_3 — masa-dulap cu 3 uşi.

Verificarea volumului de depozitare (poliţe, sertare, uşi) s-a făcut cu piesele principale mari. Spaţiul liber de cca. 15—20% este rezervat pentru piesele mici şi pentru eventuala creştere a dotării.

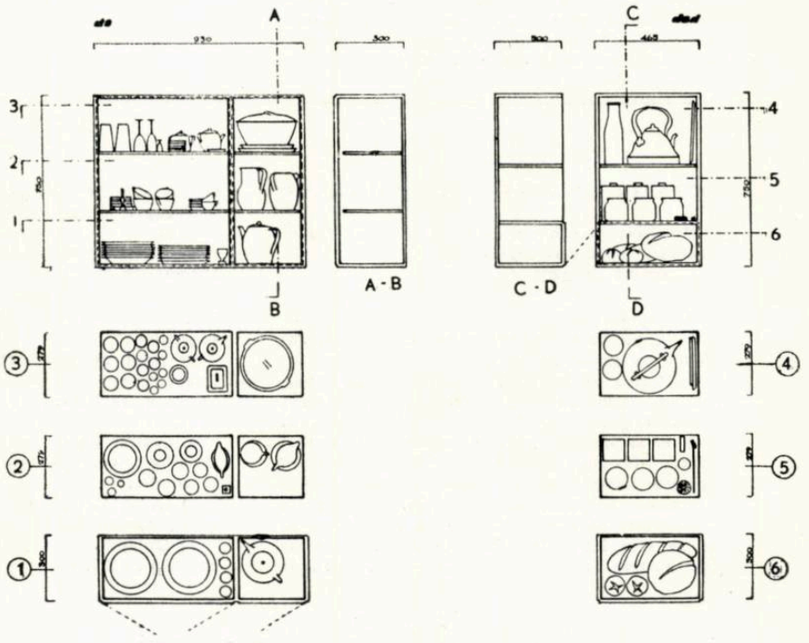

ds — dulap suspendat.

Verificarea volumului de depozitare (poliţe şi uşi) pentru dulapul suspendat cu uşi (ds) şi cel fără uşi (dsd)

di_3 — dulap înalt, cu 3 uşi, destinat bucătăriei pentru 4—6 persoane. Verificarea volumului de depozitare

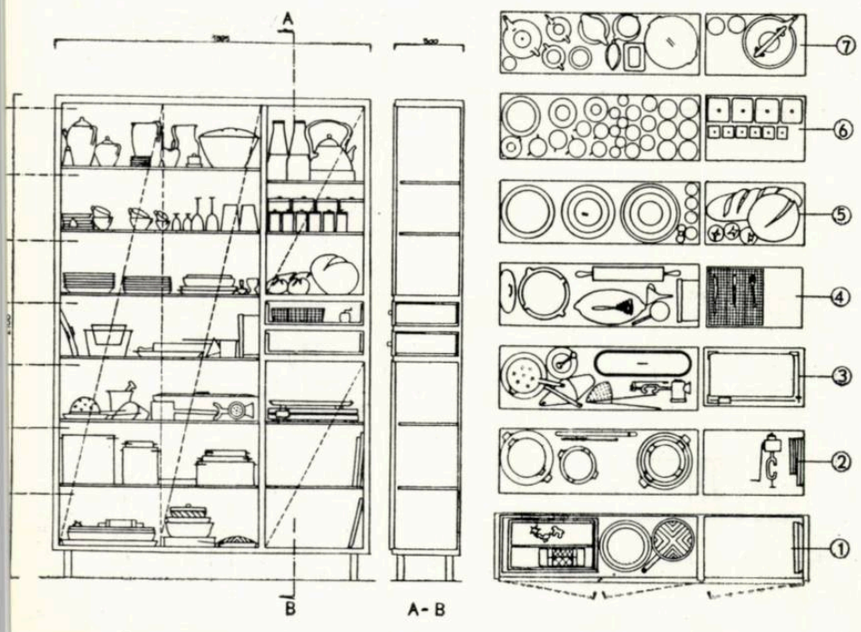

di_1 — dulap înalt, cu o uşă, destinat pentru depozitarea ustensilelor de gospodărie de format special.

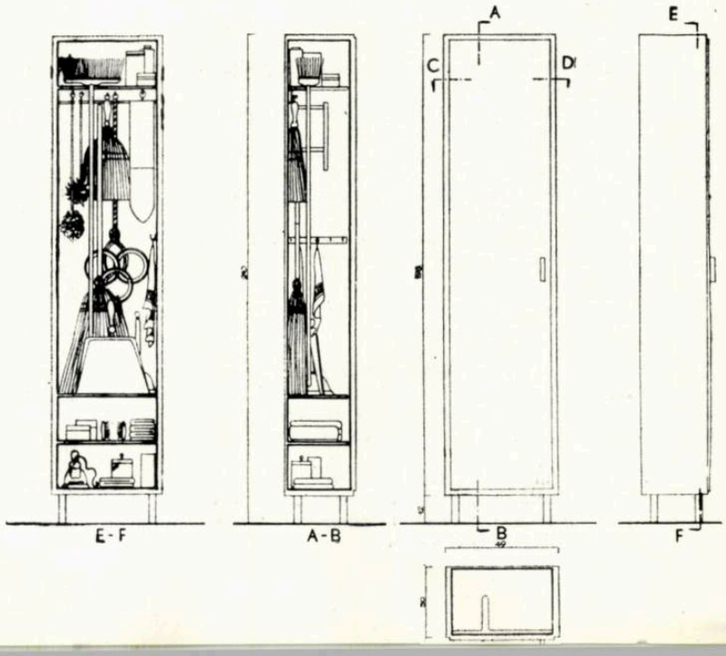

STUDIU DE MOBILARE

În desenele ce urmează s-a urmărit expunerea metodică a diverse posibilităţi de mobilare a spaţiului bucătăriei pe o latură, pe două laturi adiacente, pe două laturi opuse şi pe trei laturi, menţionînd la fiecare caz în parte cotele mobilierului şi ale spaţiului aferent.

Pentru obţinerea cotei de construcţie (de roşu) se va adăuga, pe lîngă cota liniară a spaţiului util, finisarea celor doi pereţi interesaţi, la care se mai adaugă 5 cm toleranţă de trasare.

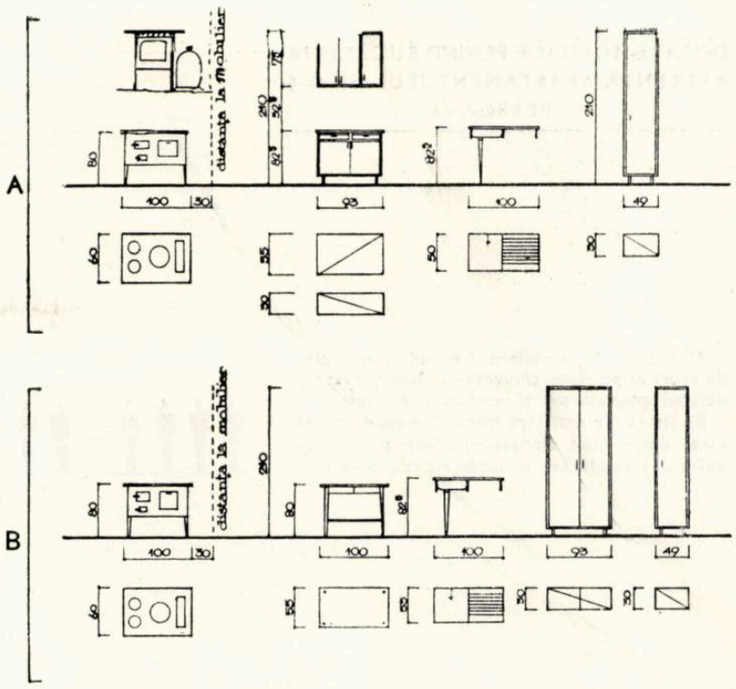

DOTARE-MOBILIER PRIVIND BUCĂTĂRIA AFERENTĂ APARTAMENTULUI DE 2 PERSOANE

A) Sistem de mobilare folosind masa-dulap, dulapul suspendat, chiuveta-spălător şi eventual dulapul gospodăresc şi uscătorul de veselă.

B) Sistem de mobilare folosind masa de preparare, dulap înalt, chiuvetă-spălător şi eventual dulapul gospodăresc şi uscătorul de veselă.

BUCĂTĂRIA AFERENTĂ APARTAMENTULUI DE 2 PERSOANE; SISTEM DE MOBILARE A

1. Mobilare pe două laturi adiacente; md la fereastră impune un tip special de tîmplărie; lipseşte di_1;
2. Mobilare pe o singură latură; lipsesc di_1 şi uscătorul de veselă;
3. Mobilare pe două laturi adiacente; md la fereastră impune un tip special de tîmplărie;
4. Mobilare pe o singură latură; lipseşte di_1;
5. Mobilare pe o singură latură; lipseşte uscătorul de veselă;
6. Mobilare pe o singură latură; dotare completă;
7. Mobilare pe două laturi opuse; lipsesc dulapul de gospodărie di şi uscătorul de veselă;
8. Mobilare pe două laturi opuse;
9. Mobilare pe două laturi opuse; lipseşte uscătorul de veselă;
10. Mobilare pe două laturi opuse; dotarea este completată cu masa rabatabilă de mîncat pentru două persoane.

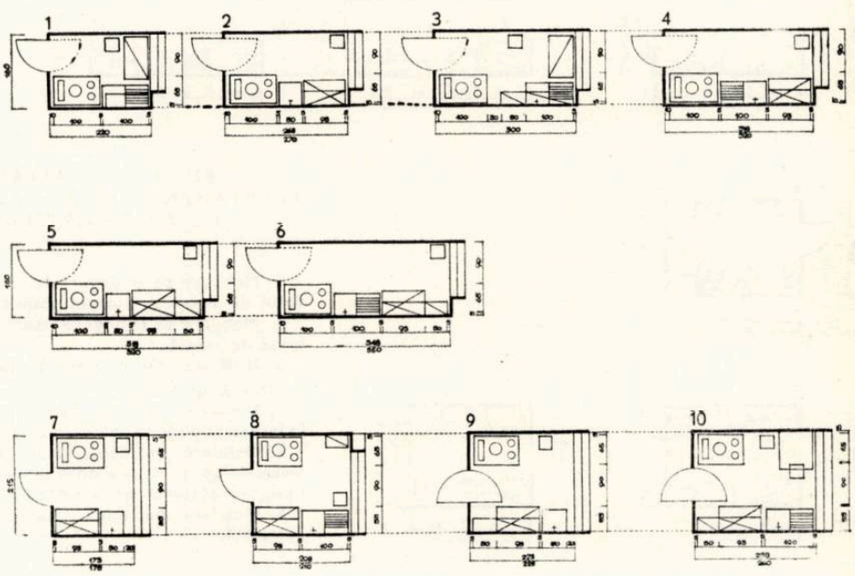

BUCĂTĂRIA AFERENTĂ APARTAMENTULUI DE 2 PERSOANE; SISTEM DE MOBILARE B

1. Mobilare pe două laturi adiacente; masa aşezată la fereastră impune un tip special de tîmplărie;
2. Mobilare pe două laturi opuse; lipseşte uscătorul de veselă;
3. Mobilare pe două laturi opuse; lipsesc di_1 şi uscătorul de veselă; loc pentru masă rabatabilă;
4. Mobilare pe două laturi opuse; lipseşte uscătorul de veselă; loc pentru masă rabatabilă;
5. Mobilare pe două laturi opuse; lipseşte di_1;
6. Mobilare pe trei laturi; tip special de tîmplărie-fereastră;
7. Mobilare pe două laturi opuse; dotare completă.

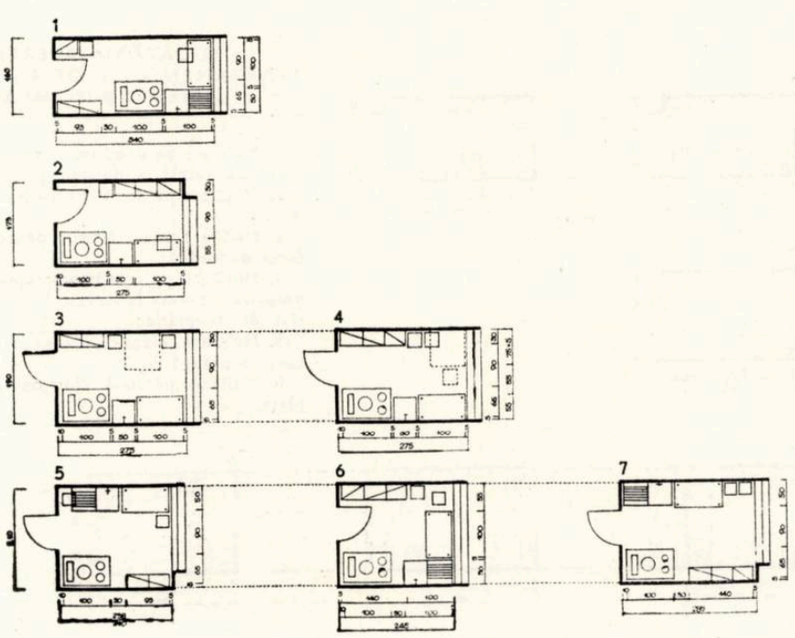

DOTARE-MOBILIER PRIVIND BUCĂTĂRIA AFERENTĂ APARTAMENTULUI DE 4—6 PERSOANE

A) Sistem de mobilare folosind masa-dulap, dulapuri suspendate, chiuvetă-spălător şi eventual dulapul gospodăresc şi uscătorul de veselă.
B) Sistem de mobilare folosind masa de preparare, dulap înalt, chiuvetă-spălător şi eventual dulapul gospodăresc şi uscătorul de veselă.

A

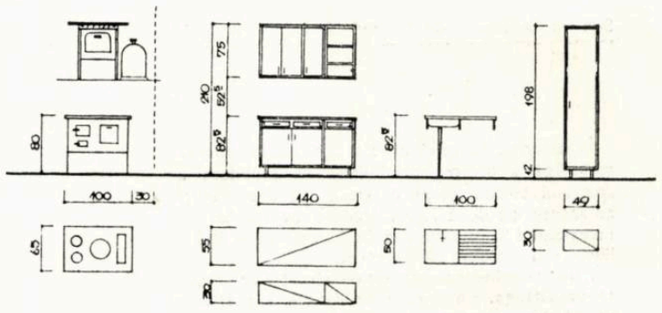

B

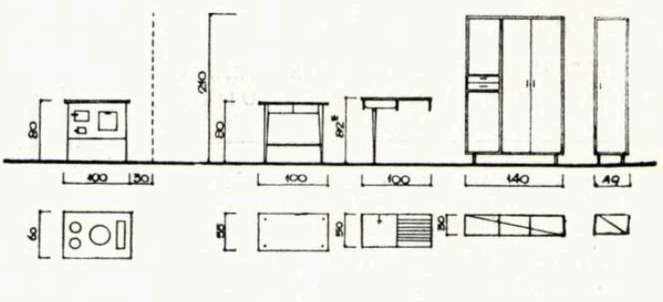

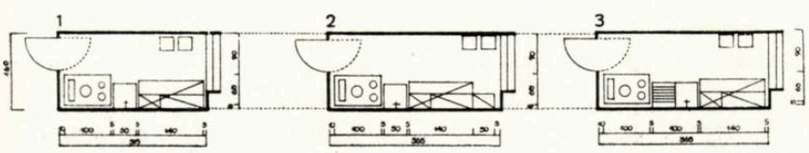

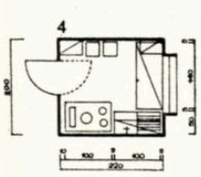

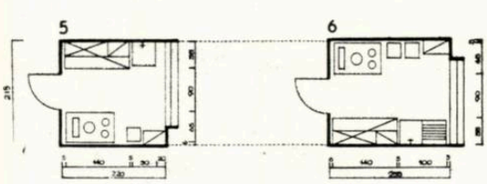

BUCĂTĂRIA AFERENTĂ APARTAMENTULUI DE 4—6 PERSOANE SISTEM DE MOBILARE A

1. Mobilare pe o singură latură; lipsesc uscătorul de veselă şi dulapul gospodăresc;
2. Mobilare pe o singură latură; lipseşte uscătorul de veselă;
3. Mobilare pe o singură latură; lipseşte dulapul gospodăresc;
4. Mobilare pe două laturi adiacente; masa la fereastră dispune de un tip special de tîmplărie;
5. Mobilare pe două laturi opuse; poziţia mesei-dulap şi a spălătorului este reversibilă; lipseşte uscătorul de veselă;
6. Mobilare pe două laturi opuse; dotare completă.

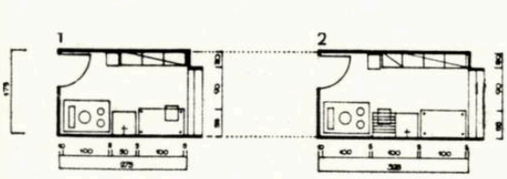

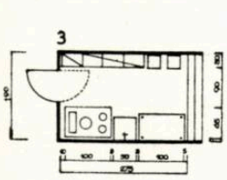

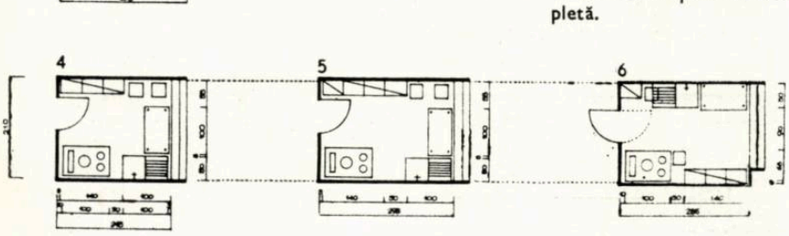

BUCĂTĂRIA AFERENTĂ APARTAMENTULUI DE 4—6 PERSOANE SISTEM DE MOBILARE B

1. Mobilare pe două laturi opuse; lipsesc uscătorul de veselă şi dulapul gospodăresc di_1;
2. Mobilare pe două laturi opuse; dotare completă;
3. Mobilare pe două laturi opuse; lipseşte uscătorul de veselă;
4. Mobilare pe trei laturi; lipseşte dulapul de gospodărie; masa la fereastră impune un tip special de tîmplărie;
5. Mobilare identică cu cazul precedent, la care se adaugă di_1;
6. Mobilare pe două laturi opuse; dotare completă.

Cîteva concluzii ale studiului de faţă merită a fi reţinute, şi anume:

I — Rezolvarea temei de « mobilare a bucătăriei » din piese separate şi nu din « garnituri » prezintă următoarele avantaje:

1 — uşurează posibilitatea echipării unor bucătării variate ca formă şi suprafaţă;

2 — asigură posibilitatea includerii mobilierului mimim în investiţia iniţială;

3 — în cazul neînzestrării bucătăriei cu mobilier, locatarul poate să-l dobîndească treptat.

II — Proiectarea de locuinţe, sprijinindu-se pe un mobilier tipizat, obţine:

1. funcţionalitatea asigurată pentru fiecare piesă în parte, precum şi a ansamblului;
2. garanţia că spaţiul proiectat va cuprinde tot echipamentul şi mobilierul minim necesar;
3. garanţia că fiecare piesă îşi va găsi locul destinat, pentru buna funcţionare a procesului tehnologic al bucătăriei;
4. şi, evident, toate avantajele enumerate mai sus, obţinute în cadrul unui spaţiu construit, judicios redus.

III — Folosind, în prezentul studiu, tehnica şi materialele de care dispunem actualmente, piesele de mobilier propuse pot fi imediat comercializate (prin fondul pieţei), fie ca obiecte izolate, fie asamblate; de exemplu, masa-dulap cu 2 uşi formează prin asamblare (susţinere) cu dulapul suspendat, o mobilă de sine stătătoare şi completă pentru apartamentul mic, iar masa-dulap cu 3 uşi împreună cu dulapul suspendat şi cel deschis, un ansamblu complet pentru apartamentul de 4—6 persoane. În ambele cazuri, planul de lucru există, fără a mai fi necesară masa separată.

*

Nu vrem să încheiem prezentarea studiului nostru fără să subliniem din nou substanţialul ajutor pe care-l aşteptăm din partea sectorului industriei chimice şi al materialelor plastice, pentru realizarea ridicării nivelului tehnic, igienic, estetic şi în special economic, privind întregul domeniu al echipamentului necesar locuinţelor.

Menţionăm cîteva dintre exemplele cu cele mai grabnice posibilităţi de realizare:

— acoperirea planului de lucru cu un material adecvat, sau impregnarea sa pentru garantarea impermeabilităţii;

— uşile, sertarele şi mînerele rezolvate din material plastic ar contribui la uşurarea întreţinerii curăţeniei, precum şi la realizarea, mai ales prin variaţia de culoare, a unui aspect mai plăcut;

— uşile prefabricate din material plastic ar putea conţine (din turnare şi presare) şi balamalele necesare, obţinîndu-se astfel, nu numai avantaje de ordin tehnic-calitativ, dar şi economii de manoperă prin evitarea operaţiei de « păsuire a uşilor » (idem la sertare);

— poliţele de material plastic ar prezenta avantaje de igienă şi întreţinere; diferit colorate, ar contribui şi ele la aspectul plastic al mobilei şi deci al interiorului locuinţei.

Arh. Mihai Enescu

UIA MOSCOU 1958

CONGRESUL AL V-lea AL U. I. A.

URBANISMUL CONTEMPORAN

Construcția și reconstrucția orașelor 1945—1957

RAPORT GENERAL (extrase)

Raportor, prof. N. BARANOV
Membru al Academiei de construcții
și arhitectură a U.R.S.S.

I. CARACTERISTICA GENERALĂ A URBANISMULUI ÎN PERIOADA 1945—1957

De-a lungul secolelor, geniul constructorilor din toate țările, în diferite formații sociale și economice și în condiții naturale diferite, a creat și dezvoltat cu continuitate una dintre ramurile esențiale ale cunoașterii umane: urbanismul.

. . . . . .

Urbanismul din ultimii 12 ani (1945—1957) posedă o serie de particularități caracteristice.

Distrugerile necunoscute încă în istoria omenirii — cauzate de cel de-al doilea război mondial și de războaiele agresive din Coreea, Vietnam și Egipt — au provocat necesitatea de a realiza cu cea mai mare urgență lucrări colosale de reconstrucție.

Aceste lucrări au determinat prima particularitate caracteristică a urbanismului de după război.

. . . . . .

În decursul acestor ani, dezvoltarea industriei și construcția de noi întreprinderi industriale în numeroase țări au fost cauza unei rapide creșteri a populației urbane. . .

Construcția industrială pe scară mare, care a determinat o importantă creștere a populației urbane și necesitatea unei dezvoltări a orașelor vechi și construirea a numeroase orașe noi, este a doua particularitate a urbanismului modern.

În perioada de după război a sporit excedentul natural al populației.

Creșterea populației urbane, generată de dezvoltarea industriei și de excedentul natural, împreună cu enormele distrugeri cauzate de război și cu un program de construcții insuficient au cauzat o nevoie stringentă de locuințe. Astfel construcția de locuințe a devenit una dintre problemele cele mai importante ale urbanismului în ultimii 10—12 ani.

. . . . . .

Practica urbanistică mondială de după război a repurtat o serie de importante succese în diferite țări, în domeniul sistematizării regionale, în căutarea de soluții pentru problemele privind limitarea creșterii marilor orașe și construirea de orașe satelite.

. . . . . .

Cele mai mari succese au fost înregistrate în domeniul sistematizării cartierelor de locuințe și în cel al elementului de bază al zonelor rezidențiale ale orașelor — unitatea de vecinătate.

. . . Unul dintre obstacolele fundamentale de care se lovește dezvoltarea urbanismului este dreptul de proprietate privată asupra solului.

Cu toate că legislația din anumite țări permite alinierea terenurilor în scopuri urbanistice, procesul de apreciere a valorii terenurilor expropriate și compensațiile care trebuie plătite este foarte complicat și de lungă durată.

. . . . . .

. . . Proprietarul particular este obstacolul cel mai serios în calea realizării planurilor de sistematizare a orașelor.

O a doua dificultate pe care o întîlnește urbanismul în aceleași țări este lipsa unei planificări și a studiilor științifice aupra expansiunii orașelor, bazate pe satisfacerea necesităților populației în viitor.

Acești factori duc la dezvoltarea necontrolată a orașelor și sînt numeroși urbaniștii care, împotriva voinței lor, se conformează cerințelor proprietarilor, acționînd împotriva exigențelor urbanismului modern. . . Absența proprietății particulare asupra terenului și existența unei planificări naționale permit dezvoltarea cu succes a urbanismului, în timp ce proprietatea particulară asupra terenului, lipsa unei previziuni de perspectivă și a posibilității de a o realiza, determină dezvoltarea, sistematizarea și construirea spontană a orașelor.

. . . . .

În numeroase țări lipsesc organele naționale centrale de urbanism pentru sistematizarea orașelor, ca și secțiunile sau serviciile locale pentru probleme de urbanism, și arhitecți șefi de orașe.

. . . . . .

*

Trecînd la lipsurile activității creatoare care frînează progresul urbanismului, menționăm următoarele:

În U.R.S.S., pînă în 1954, drumul greșit luat de arhitectură și o falsă interpretare în preluarea moștenirii trecutului au avut repercusiuni asupra modului de rezolvare a problemelor fundamentale ale urbanismului. Aspectele spectaculoase exterioare ale arhitecturii, grija unilaterală față de problemele de estetică și de siluetă ale orașului, grija de a crea străzi și piețe cu caracter spectaculos, locuințele și edificiile publice monumentale au fost foarte la preț. Aceasta a îndepărtat atenția urbaniștilor, și înainte de toate a arhitecților, de la problemele care se referă la tehnica construcției, de la problemele referitoare la progresul științific și tehnic modern, de la problemele economicității și prin urmare de la grija de a folosi rațional fondurile publice și de la grija pentru a crea condiții de viață comode și moderne pentru populație.

«O boală» — nu mai puțin serioasă și foarte răspîndită printre arhitecții țărilor Europei occidentale și Americii — este înregistrarea pur formală sau ignorarea diverselor aspecte ale conținutului urbanismului, cu alte cuvinte o subestimare a problemelor funcționale și estetice, sanitare și tehnice ale urbanismului, precum și a condițiilor sociale, climatice și naturale locale.

În general, diferitele defecte sînt mascate de noțiunile «arhitecturii universale», care, după cît se pare, pot fi identice în diferite țări și continente în urma progreselor tehnice realizate în domeniul construcțiilor. Subestimînd sau făcîndu-se că ignorează unele aspecte importante ale urbanismului, se ajunge la crearea unei priorități artificiale pentru unul dintre aceste aspecte, fie funcțional, fie estetic. De aceea, există noțiunile de «constructivism» și de «formalism».

Cu toate că la prima vedere poate să ne pară curios, dar la rădăcina acestei «boli» de care este vorba, tot astfel ca în primul caz pomenit mai sus, se va găsi o falsă interpretare a arhitecturii. . . Atît boala «arhaismului», cît și cea a «constructivismului» sau a «formalismului» sînt determinate de o interpretare unilaterală a esenței însăși a arhitecturii.

. . . . . .

II. PRINCIPALELE PROBLEME ALE URBANISMULUI MODERN ȘI CĂILE PENTRU A LE SOLUȚIONA

DEZVOLTAREA ȘI RECONSTRUCȚIA ORAȘELOR VECHI. CONSTRUCȚIA ORAȘELOR NOI

Planurile urbanistice au fost și sînt elaborate în conformitate cu dezvoltarea forțelor de producție și a raporturilor de producție din cadrul societății.

Activitatea urbaniștilor a fost totdeauna definită și subordonată necesităților politice. Ea a reflectat și reflectă regimul social, nivelul dezvoltării științei și tehnicii, forța industrială și economică a fiecărei țări de pe glob.

. . . .

Bineînțeles că pentru țările foarte dezvoltate, ca Anglia, Franța, Cehoslovacia, Olanda, în care o rețea densă de orașe bazată pe utilizarea integrală a resurselor naturale și pe un comerț intens, s-a format de multă vreme, nevoia de a se crea orașe noi este limitată și nu ia naștere decît în condiții speciale. Astfel, de exemplu în Anglia, pentru a limita creșterea orașelor mari și pentru a reduce cifra populației acestora, s-a elaborat în 1956 o lege specială privind construcția a 8 orașe satelite ale Londrei. . .

În majoritatea țărilor din lume însă, problema construcției de noi orașe este de foarte mare actualitate.

În U.R.S.S., între anii 1926—1956, au fost construite 564 de orașe noi, dintre care o mare parte numără astăzi sute de mii de locuitori (Magnitogorsk, Komsomols pe Amur, Zaporoje, Noryls , Stalinabad etc.).

Nașterea și creșterea rapidă a noilor orașe au luat o și mai mare dezvoltare în perioada de după război.

CONSTRUCȚIA PE BAZĂ DE PLAN ȘI PREVEDERI DE DEZVOLTARE A ORAȘELOR PENTRU O PERIOADĂ MAI ÎNDELUNGATĂ

Lunga durată în care se construiesc orașele, clădirile lor și echipamentul lor urban, complex. . . pune pe primul plan necesitatea urgentă de a asigura aglomerațiilor urbane o dezvoltare conformă cu un plan stabilit, avînd la bază toate prevederile de extensie într-o perioadă îndelungată de timp.

Importanța specială a acestei teze este confirmată de modul de dezvoltare a orașului New York. Terenurile libere de la marginea acestui oraș gigant . . . au fost folosite în special de asociațiile de constructori pentru amplasarea imobilelor de locuit pe terenuri izolate și disparate, achiziționarea acestora făcîndu-se avantajos. Folosirea terenului s-a făcut în mod necontrolat, fără un plan general de sistematizare, adesea fără să fie înzestrate cu elementele de deservire culturală și socială indispensabile (școli, spitale, cinematografe, magazine etc.) . . . Această situație a creat enorme dificultăți, cerînd adoptarea unor măsuri importante neprevăzute, ca trasarea autostrăzilor și construirea de rețele diverse pe aceste teritorii.

. . . . . .

Iată de ce acțiunea de reconstrucție a orașelor sinistrate, lichidarea lipsei de locuințe, transformarea largă și radicală a vechilor orașe și construcția orașelor noi trebuie realizată, nu numai în funcție de necesitățile actuale, ci ținîndu-se seama și de perspectivele posibile ale progresului social, științific și tehnic.

Previziunea științifică trebuie să devină parte organică integrantă din teoria și practica urbanismului.

. . . . . .

Problemele considerate sînt: nivelul serviciilor publice, condiționat de dezvoltarea forțelor de producție și de regimul social al țării, populare și creșterea orașelor, circulația urbană și traficul, asanarea orașelor existente și nivelul sanitar ce trebuie asigurat noilor orașe (echipament divers și înverzire), industrializarea construcțiilor și principiile economice ale urbanismului și, în sfîrșit, estetica arhitecturală a orașelor moderne.

NIVELUL SERVICIILOR PUBLICE, URBANISMUL ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CONDIȚIILOR DE VIAȚĂ A POPULAȚIEI

Este un adevăr cunoscut că amplasarea, sistematizarea și echiparea complexă a orașelor și înainte de toate calitățile lor sanitare și igienice determină în cea mai mare măsură gradul de confort și durata de viață a marii mase a locuitorilor.

Se știe de asemenea că condițiile de muncă și de odihnă, nivelul general al deservirii publice depind direct de sistemul social, de posibilitățile tehnice și economice ale forțelor productive din țară... Inegalitatea în raporturile de producție dintre membrii societății a adus și aduce o inegalitate și în domeniul urbanismului.

. . . . . .

În sistematizarea orașelor, nivelul de confort al vieții populației este exprimat de interdependența principiilor care stau la baza soluțiilor adoptate pentru zonele de locuit și cele industriale, de scara spațiilor verzi, de rețeaua de echipament urban menit să deservească masa cea mai importantă a populației (edificiile social-culturale, de învățămînt, de sănătate, lucrările sanitare și lucrările municipale).

. . . . . .

Practica modernă a urbanismului dovedește că structura funcțională nouă folosită pentru un oraș este cea mai rațională și mai favorabilă din punct de vedere al sănătății publice, atunci cînd industriile nocive sînt amplasate în zone speciale separate de zona de locuit prin benzi obligatorii de izolare sanitară, atunci cînd rețeaua stradală este judicios trasată și circulația bine organizată, atunci cînd întregul teritoriu al orașului și mai ales cartierele de locuit sînt amenajate cu verdeață în așa fel încît spațiile verzi să formeze un sistem ramificat unic grefat pe parcurile împădurite din împrejurimi, atunci cînd o rețea largă de edificii culturale, de sănătate publică, de învățămînt, de comerț, de deservire a populației și altele sînt bine legate și realizate în planul orașului și, în sfîrșit, atunci cînd diversele rețele, în întreaga lor complexitate, au un înalt nivel tehnic.

. . . . . .

Experiența în domeniul urbanismului din Anglia, Franța, Suedia, Polonia, U.R.S.S. și alte țări arată că se poate crea un sistem rațional de deservire culturală și socială prin gruparea funcțională a unui oarecare număr de ansambluri de locuințe în unități de vecinătate.

Al doilea eșalon de grupare, de asemenea tot în scopul unei cît mai bune deserviri a populației, poate fi cartierul de locuit al orașului, constituit dintr-un oarecare număr de unități de vecinătate.

Este rațional să se creeze în fiecare cartier de locuit un centru public în care să fie amplasate cinematografe și cluburi, clădiri de cultură și educație (biblioteci, săli de lectură, parcuri de cultură și odihnă la scara cartierului), clădiri administrative (servicii municipale și urbane), centre comerciale etc.

În sfîrșit, al treilea eșalon de deservire culturală, educativă și administrativă a populației este constituit de centrul civic al orașului, cuprinzînd, în general, clădirile administrației orășenești, stabilimente comerciale, centre culturale și de educație: teatre, muzee, săli de concert, mari grădini publice și parcuri.

. . . . . .

Experiența contemporană în domeniul urbanismului demonstrează convingător că modul cel mai eficace de a ridica confortul populației este de a reglementa creșterea orașelor în limitele unor dimensiuni optime, de a limita cifra populației orașelor mari și de a proceda la descentralizarea lor, de a crea o circulație orășenească comodă, de a proceda astfel încît să nu se piardă un timp prețios cu deplasările la locul de muncă.

. . . . . .

...Industrializarea și aspectele economice ale urbanismului sînt strîns legate de soluționarea problemelor de îmbunătățire a nivelului de trai..... un înalt nivel de confort orășenesc este determinat, nu numai de satisfacerea necesităților materiale, ci și de a celor estetice ale omului, cu alte cuvinte prin crearea unor opere de arhitectură orășenească capabile să lase o puternică impresie.

. . . . . .

În etapa actuală, evoluția urbanismului este de neconceput fără o fundamentare științifică a acesteia. Academia de științe și alte organizații științifice trebuie să asigure o bază stabilă care să permită elaborarea prevederilor asupra creșterii orașelor pentru o largă perspectivă de viitor.

. . . . . .

POPULAREA ȘI CREȘTEREA ORAȘULUI

Din numeroase motive, orașele moderne au atins dimensiuni importante și multe orașe, odinioară mici, sînt într-o creștere rapidă.

. . . . . .

Datorită faptului că costul total al construcțiilor marilor orașe, ținînd seama de dezvoltarea lor progresivă, nu este în general determinat și că nu se consideră necesar și rațional de a se construi decît anumite elemente ale orașelor gigantice, acestea, cînd nu au nici un plan stabilit și nu există nici o altă reglementare, continuă să se dezvolte intens ca urmare a combinațiilor spontane ale multiplelor interese particulare.

Viața populației se înrăutățește în măsura în care orașele cresc, iar costul construcțiilor și al exploatării serviciilor municipale sporește. Totodată, cu tot acest paradox flagrant, în locul unei distribuiri logice a populației, în raport cu repartiția resurselor naturale și energetice, populația a numeroase orașe a crescut în secolul al XX-lea pînă la a atinge cifre monstruoase.

. . . . . .

Nu am atins toate aspectele problemei populării și ale dezvoltării orașelor însă documentele citate pot confirma că această problemă este una dintre problemele cheie ale urbanismului mondial.

. . . . . .

REPARTIZAREA INDUSTRIILOR — FACTOR CARE STĂ LA BAZA POPULĂRII TERITORIILOR

Planificarea pe scară națională a factorilor care determină crearea orașelor permite realizarea unei extinderi necesare vechilor orașe și a celor noi.

Mijlocul principal pentru oprirea creșterii orașelor și pentru reducerea populației marilor orașe este distribuirea industriilor în orașele mijlocii și mici care prezintă condiții favorabile pentru dezvoltarea lor.

. . . . .

Numărul și dimensiunea aglomerărilor, forma lor compactă sau dispersată sînt determinate de intensitatea traficului urban și extraurban și, invers, prezența unei rețele de căi ferate sau a șoselelor, existența diferitelor mijloace de transport influențează alegerea mijloacelor de populare, dimensiunile generale și structura aglomerației.

Această interdependență poate fi dezvăluită în toată complexitatea ei și în variante diferite, studiată și coordonată eficient pe baza planurilor de sistematizare regională.

Rolul important pe care îl joacă planurile regionale în economia națională a fost dovedit convingător de experiența urbaniștilor englezi, olandezi, germani, polonezi, cehoslovaci, sovietici și alții.

. . . . .

Trebuie să ne străduim ca aceste planuri să fie aplicate peste tot sau cel puțin în părțile cele mai importante și cele mai cunoscute și într-un viitor apropiat în țările mici și progresiv în cele mari (începînd cu regiunile industriale și agricole cele mai importante), ca aceste planuri regionale să fie legate organic de planificarea națională de perspectivă (în țările unde aceasta există), din care acestea trebuie să facă parte integrantă; ca aceste planuri (scheme) regionale să fie aprobate de organele de guvernămînt, dîndu-li-se putere de lege și devenind obligatorii.

REGLEMENTAREA CREȘTERII ORAȘELOR; DIMENSIUNILE OPTIME ALE UNUI ORAȘ

Cercetările teoretice și experiența acumulată în domeniul construcției și exploatării orașelor arată că dimensiunile optime ale unui oraș sînt definite de o cifră de populație de 80 000—100 000 de locuitori.

. . . . . .

Cifra optimă medie a populației are, bineînțeles, un caracter convențional și teoretic și este definită practic de condițiile concrete locale și înainte de toate prin factorii determinanți ai formării orașelor, cu alte cuvinte de importanța întreprinderilor industriale (sau a complexelor industriale), ansamblurilor energetice și a nodurilor de comunicație; de resursele teritoriale, adică de dimensiunea terenurilor libere; de condițiile climatice speciale și de alți factori naturali.

. . . . . .

LIMITAREA CREȘTERII MARILOR ORAȘE ȘI ORAȘELE SATELITE

Experiența în domeniul urbanismului în U.R.S.S. arată că problema limitării creșterii orașelor este rezolvată cu succes pe baza stabilizării factorilor așa-ziși de formare a orașelor, adică prin interzicerea construirii unor noi întreprinderi industriale, școli superioare și a altor construcții care determină baza vitală a orașului.

. . . . . .

Descentralizarea, prin crearea de orașe satelite, ajută la limitarea și micșorarea cifrei populației marilor orașe.

. . . . . .

Trebuie să credem că dezvoltarea orașelor satelite, care duce la limitarea și descentralizarea marilor orașe, va trebui concepută ținînd seama de deplasarea unei părți a industriei din aceste aglomerații.

. . . . . .

CIRCULAȚIA ORĂȘENEASCĂ ȘI TRAFICUL

. . . . . .

O dată cu creșterea circulației urbane și cu sporirea numărului de vehicule se observă o dezvoltare netă a curbei vitezelor. Aceasta se explică prin faptul că perspectiva dezvoltării mijloacelor de transport orășenesc n-a fost luată în considerare în planurile urbanistice și nici astăzi nu este considerată în suficientă măsură.

Apariția automobilului pe străzile orașului, la sfîrșitul secolului trecut, nu a primit aprecierea cuvenită în domeniul urbanismului.

. . . . . .

...Concentrarea unor importante fluxuri de circulație pe marile căi urbane este însoțită de concentrarea unui mare număr de pietoni, ceea ce complică circulația și scade siguranța deplasării pietonilor.

Aceasta are loc pentru că în mijlocul secolului al XX-lea, ca și acum 100 de ani, parterul caselor care mărgineau arterele importante ale orașelor este ocupat de prăvălii. În egală măsură se găsesc pe aceste artere mari magazine, cinematografe, clădiri administrative, imobile cu birouri și alte construcții publice.

. . . . . .

Numai trotoarul sau în cel mai bun caz o bandă îngustă de verdeață separă aceste clădiri de calea de circulație, ceea ce este insuficient pentru a izola locuințele de zgomotul provocat de trafic, de eșapamentul toxic al mașinilor, de trepidațiile provocate de trecerea camioanelor grele.

De aceea, a prevedea corect evoluția prezentă și mai ales perspectivele circulației urbane și ale traficului în momentul reconstrucției orașelor vechi și al construcției orașelor noi este unul dintre cele mai importante imperative ale urbanismului.

ALEGEREA MIJLOACELOR DE TRANSPORT ÎN COMUN ŞI IMPORTANŢA LOR

Avînd în vedere că însăşi esenţa organizării circulaţiei orăşeneşti este de a asigura securitatea pietonilor şi a traficului astfel încît să permită acestuia din urmă să profite de vitezele sale tehnice, rolul transportului în comun trebuie să fie reconsiderat şi să se limiteze predominanţa maşinilor particulare în interiorul oraşului...

.....

Printr-o alegere judicioasă a tipurilor de transport în comun orăşeneşti şi a unei bune soluţionări a schemei de distribuţie a teritoriilor şi a arterelor de comunicaţie între ele, organizarea circulaţiei orăşeneşti nu mai prezintă dificultăţi în oraşele care numără pînă la 250 000 de locuitori. În oraşele mai importante, cu o structură de bază a planului director adecvată, problemele circulaţiei urbane pot fi de asemenea rezolvate în mod fericit.

.....

Urbaniştii din R.F.G. consideră că transportul în comun este indispensabil pentru oraşele care depăşesc 20 000 de locuitori şi că soluţionarea sa cea mai rentabilă este cu autobuze pentru o populaţie pînă la 2 0 000 de locuitori. Pentru oraşele între 200 000 şi 800 000 de locuitori, tramvaiul trebuie să devină mijloc de transport principal, în timp ce pentru oraşele cu peste 800 000 de locuitori, metroul devine indispensabil.

.....

PROCEDEE NOI PENTRU AMENAJAREA ARTERELOR

Viaţa cere noi procedee de organizare a arterelor şi a străzilor.

Traseul reţelei stradale trebuie, înainte de toate, să asigure o circulaţie comodă. Experienţa urbanistică arată că viteza de circulaţie a automobilelor, autobuzelor, troleibuzelor, tramvaielor, poate fi sensibil mărită prin separarea netă a fluxurilor respective, cu alte cuvinte prin separarea fluxurilor de trafic de fluxul pietonilor. În marile oraşe a sosit momentul de a se construi autostrăzi rapide fără încrucişări la acelaşi nivel, izolate sigur de pietoni şi de amplasamentele de locuinţe. Relieful terenului, ca şi amenajările de verdeaţă, pot contribui la rezolvarea acestei probleme. După părerea raportorilor, va trebui să se evite situarea de-a lungul arterelor... a clădirilor care atrag un mare număr de pietoni şi vehicule.

.....

Străzile şi pieţele principale trebuie prevăzute în apropierea căilor de comunicaţie şi a parcajelor, în aşa fel încît fluxurile de trafic să le înconjure, ele rămînînd rezervate înainte de toate pietonilor şi fiind încadrate cu verdeaţă.

.....

PARCAJE

.....

Se consideră de obicei că studiul şi realizarea unei pieţe, artere şi străzi largi sînt suficiente pentru a se asigura staţionarea vehiculelor. Această părere este greşită, căci prevederea staţionării vehiculelor de-a lungul căilor de circulaţie nu rezolvă problema parcajului, diminuează capacitatea de trafic a arterelor şi necesită şi cheltuieli mari pentru realizarea lor.

Este mult mai bine să se construiască căi de circulaţie cu partea carosabilă mult mai îngustă şi să se creeze în acelaşi timp o reţea bine distribuită de pieţe speciale pentru staţionarea vehiculelor. Sistemul de parcaj trebuie să devină o parte inerentă şi organică a planurilor de sistematizare a oraşelor.

INDUSTRIALIZAREA CONSTRUCŢIILOR ŞI ASPECTELE ECONOMICE ALE URBANISMULUI

...Scopul industrializării este de a transforma şantierul în aria de asamblare a elementelor şi părţilor de construcţii produse în uzină...

.....

Unul dintre mijloacele cele mai importante pentru reducerea costului în realizările urbanistice este industrializarea acestora, folosirea metodelor progresiste pentru amplasament şi sistematizare, alegerea judicioasă şi folosirea raţională a terenurilor care vor servi pentru amplasarea noilor construcţii.

DISTRIBUIREA INDUSTRIEI DE CONSTRUCŢIE

.....

Este avantajos ca instalaţiile industriei de construcţie şi bazele importante ale întreprinderilor constructoare să fie repartizate în zonele de construcţie concentrate în apropierea terenurilor unde vor fi realizate primele etape şi etapele ulterioare ale lucrărilor. O asemenea măsură poate să reducă foarte mult parcursul de transport al elementelor de construcţie şi să reducă costul lucrărilor.

AMENAJĂRI, METODE DE CONSTRUCŢIE ŞI STUDII URMĂRIND UN ŢEL BINE DETERMINAT

.....

Organizarea modernă a şantierelor cere înainte de toate determinarea infrastructurii, adică stabilirea fundaţiilor şi reţelelor, construcţia străzilor, sistematizarea verticală şi amenajarea plantaţiilor.

.....

Aceasta arată foarte bine cît este de important ca în proiectele de sistematizare să se ţină seama de problemele organizării şantierului.

Concentrarea construcţiilor implicînd posibilităţile de realizare complexă a unor întregi cartiere orăşeneşti, modifică în mod considerabil etapele de realizare a planurilor de sistematizare urbană. Se creează astfel posibilităţi reale pentru realizarea unor compoziţii arhitecturale închegate, care determină calităţile estetice ale aşezărilor urbane.

.....

Folosirea în masă a proiectelor tip arată că baza activităţii creatoare a arhitecţilor trece, în aceste condiţii, din domeniul studiului de proiecte individuale în domeniul urbanismului.

UTILIZAREA RAŢIONALĂ A TERITORIULUI

.....

Cele mai mari posibilităţi pentru reducerea cheltuielilor în bani şi materiale rezidă în alegerea judicioasă a teritoriului pentru construcţia oraşelor noi şi extinderea oraşelor existente, precum şi în utilizarea raţională a teritoriului orăşenesc prevăzut în proiect.

CREŞTEREA GREUTĂŢII SPECIFICE A TERITORIULUI DE LOCUIT

.....

Din analiza utilizării teritoriului marilor oraşe existente reiese că greutatea specifică medie a diferitelor părţi componente ale teritoriului urban variază între următoarele limite: teritoriul zonei de locuit 30—50%; teritoriul zonei industriale 10—20%; teritoriul zonei de depozitare 3—5%; teritoriul zonei transportului exterior 5—15%.

Printr-un studiu raţional al teritoriilor industriale, de depozitare şi a celorlalte lucrări, printr-o reglementare mai exigentă a terenurilor, e posibilă o reducere de cel puţin 5—10% a dimensiunilor totale ale teritoriilor orăşeneşti şi ca urmare o reducere sensibilă a costului general al construcţiilor.

URBANISMUL MODERN ŞI ASPECTELE SALE ARHITECTURALE ŞI ESTETICE

Nu numai necesităţile funcţionale şi posibilităţile tehnice şi economice ale societăţii, dar şi concepţia ideologică şi estetică despre lume şi-au găsit şi-şi vor găsi expresia materială şi interpretarea lor originală în aspectul arhitectural al clădirilor şi lucrărilor, în ansambluri şi cu atît mai mult în arhitectura oraşelor în totalitatea lor.

La fel ca în perioadele anterioare de dezvoltare istorică, astăzi, arhitectura oraşelor moderne în piatră şi beton, cu marea varietate a noilor materiale şi elemente de construcţie, în acord cu cadrul natural înconjurător, trebuie să reflecte şi să imortalizeze particularităţile strălucitoare ale epocii noastre, epoca marilor transformări revoluţionare ale societăţii, epoca energiei atomice şi a cuceririi cosmosului.

.....

Problema juxtapunerii edificiilor unor epoci diferite trebuie să fie rezolvată cu respectul scării, cu tact profesional şi măiestrie artistică.

Reproducerea vechilor forme arhitecturale şi folosirea lor în noile realizări nu poate decît să scadă valoarea adevăratelor monumente de arhitectură.

.....

Este adevărat că exigenţele restaurărilor, ale protecţiei monumentelor de arhitectură şi ale vieţii contemporane a oraşelor trebuie armonizate în mod logic, fără ca aceste exigenţe să contravină confortului populaţiei. Trebuie să amintim că numeroase ansambluri remarcabile au luat fiinţă numai pentru că în epoci istorice anterioare, depărtate, oamenii nu considerau vechile edificii şi lucrări sau vechile aşezări de oraşe drept valori arhitecturale şi arheologice inviolabile.

Experienţa din domeniul urbanismului arată ce imens rol au jucat în creaţiile de înaltă calitate arhitecturală şi estetică a oraşelor, condiţiile naturale atunci cînd s-a ţinut seama de ele.

Uimitoarea creaţie arhitecturală a Kremlinului din Moscova a fost concepută în legătură organică cu natura; încîntătoarele panorame ale feericei Veneţii răsar din mare, şi pînă astăzi geniul grecilor antici, încarnat în ruinele Acropolei din Atena, răsună ca un acord arhitectural maiestuos.

Este foarte puţin probabil că această tradiţie urbanistică, atît de importantă şi eficace de-a lungul secolelor, să fie uitată. Ea este valoroasă şi astăzi şi, fără îndoială, utilă urbanismului modern.

O a doua tradiţie urbanistică, extrem de importantă, este principiul amplasării pe ansambluri.

Este adevărat că în afara epocii construirii urbane spontane, acest principiu nu a fost întrebuinţat decît foarte rar. Dar în condiţiile unei evoluţii a oraşelor după un plan bine stabilit, posibilitatea formării de ansambluri arhitecturale este nelimitată. Aceste ansambluri vor contribui la ridicarea incalculabilă a calităţilor arhitecturale şi estetice ale ansamblurilor urbane.

Mijloacele puternice pentru transmiterea unei expresii artistice ansamblurilor arhitecturale sînt: compoziţia siluetei şi sinteza între arhitectură, pictura monumentală şi sculptură.

.....

PRINCIPIILE COMPOZIŢIEI DE ANSAMBLU

.....

Arhitectura a fost totdeauna un mijloc de puternică exprimare a intereselor claselor conducătoare şi dacă autocraţia s-a glorificat prin ansamblurile somptuoase de la Paris sau Petersburg, forţa miliardarilor şi-a găsit expresia în înghesuiala zgîrie-norilor din New York.

Şi dacă în compoziţia spaţială a ansamblurilor urbane ale trecutului, palatele regale sau catedralele erau acelea care dominau, acum aspectul oraşelor capitaliste moderne este dominat de «palatele» de comerţ, de bănci şi de alte clădiri ale monopolurilor financiare şi industriale. În condiţiile societăţii socialiste, în care puterea politică şi toate mijloacele materiale au intrat în mîinile poporului, forţa ideologică şi estetică a arhitecturii şi în primul rînd mijloacele compoziţiei spaţiale a ansamblurilor arhitecturale pot fi mult mai bine dezvoltate decît în decursul epocilor anterioare.

.....

Aspectul arhitectural al oraşelor socialiste nu trebuie să fie tern şi impersonal; el trebuie să fie ferm şi expresiv. Viaţa este aceea care pune pe primul plan o asemenea necesitate şi o asemenea cerinţă.

Bineînţeles, arhitectura cartierelor de locuit trebuie să fie lirică, intimă, ţinînd seama de activitatea cotidiană a populaţiei şi de nevoile ei de destindere, în timp ce ansamblurile arhitecturale din centrele cartierelor şi mai ales din oraşe trebuie să fie puternice, maiestuoase prin simplitatea lor; ele trebuie să încarneze demnitatea milioanelor de oameni simpli, să reflecte munca lor eroică, marile lor fapte din domeniul progresului social, tehnic şi ştiinţific.

.....

Folosirea masivă a proiectelor tip poate fi încoronată de succes numai prin stabilirea unui acord armonios între numeroasele edificii distribuite în mari compoziţii spaţiale.

(continuare în pag. 30)

Arh. K. IVANOV

SĂ ÎNVINGEM CONCEPŢIILE ESTETIZANTE, UNILATERALE, DIN ARHITECTURĂ

La Conferinţa unională a constructorilor din decembrie 1954 şi în documentele de partid din 1954 şi 1955 în problemele arhitecturii au fost condamnate cu hotărîre greşelile esenţiale ale practicii noastre de construcţie şi arhitectură şi au fost scoase în evidenţă cauzele acestor greşeli, care constau în mare măsură, în concepţiile teoretice eronate despre arhitectură şi despre sarcinile creaţiei arhitecturale.

S-a arătat că baza acestor concepţii o constituie înţelegerea unilaterală-estetizantă, greşită a arhitecturii, care a dus, în primul rînd, la subaprecierea de către arhitecţi a confortului, a logicii tehnice şi a economicităţii clădirilor proiectate şi în curs de construcţie şi care a constituit un punct de plecare pentru multe alte greşeli comise în activitatea arhitecţilor. Tocmai datorită acestor concepţii estetizante-unilaterale s-a produs şi limitarea — greşită şi dăunătoare în condiţiile noastre — domeniului creaţiei arhitecturale, *în special* la clădiri unicate şi publice, precum şi atitudinea indiferentă a arhitecţilor faţă de proiectarea diferitelor tipuri de construcţii de producţie a clădirilor de locuit şi social-culturale de masă.

A fost supusă unei critici aspre înţelegerea greşită — străină realităţii noastre socialiste — a orientării artistice a arhitecturii, orientare după care noţiunile de « realism » şi « frumuseţe » erau legate obligatoriu de existenţa formelor arhitecturii clasice a trecutului, forme care, transpuse mecanic în condiţiile noastre, deveneau inevitabil false şi butaforice.

Ca rezultat al răspîndirii acestor concepţii eronate s-a produs şi o ruptură între activitatea arhitecţilor şi dezvoltarea tehnicii de construcţie şi a industriei construcţiilor, ceea ce s-a oglindit şi în opunerea arogantă a creaţiei arhitecţilor activităţii constructorilor şi inginerilor proiectanţi.

Majoritatea absolută a arhitecţilor şi oamenilor de ştiinţă din domeniul arhitecturii şi-au însuşit indicaţiile diriguitoare ale partidului şi guvernului în problemele arhitecturii, şi datorită acestui fapt ne aflăm în prezent într-o etapă cu adevărat nouă, progresistă, în dezvoltarea arhitecturii sovietice, nu numai în domeniul directivelor generale şi al concepţiilor teoretice, dar şi în practica largă a uriaşei noastre activităţi de construcţie.

Un mare rol în schimbarea orientării creaţiei arhitecturale au avut şi concursurile de proiecte tip pentru construcţii de locuinţe şi social-culturale de masă, care s-au desfăşurat în ultimii ani. Orientarea general-progresistă a arhitecturii noastre, în noua ei etapă de dezvoltare, este oglindită în mod caracteristic de concursurile pentru proiecte de clădiri şi de construcţii cum sînt pavilionul U.R.S.S. de la Expoziţia Internaţională din Bruxelles, clădirea Expoziţiei permanente de construcţii din Moscova, Palatul Sovietelor, monumentul în cinstea lansării primului satelit artificial al pămîntului.

Inginerii şi arhitecţii sovietici lucrează în strînsă colaborare la introducerea în construcţii a noilor panouri de beton armat cu pereţi subţiri, confecţionate prin metoda vibrolaminării continue. Acesta este viitorul apropiat al construcţiilor noastre, pe drumul soluţionării definitive a problemei locuinţelor în Uniunea Sovietică.

Manifestarea multilaterală a noului în practica sovietică a arhitecturii şi construcţiilor merită o atenţie deosebită şi o clarificare sistematică în presa noastră de arhitectură.

Ar fi însă greşit să considerăm că procesul reconstrucţiei în arhitectură şi construcţie, procesul schimbării principiale a orientării creaţiei arhitecturale ar fi terminat.

În cuvîntarea sa ţinută la Conferinţa unională a constructorilor, la 12 aprilie 1958, N. S. Hruşciov a spus:

« Încă nu toţi arhitecţii au renunţat la folosirea unor ornamente inutile şi scumpe la faţadele clădirilor. Exemple de acest fel sînt încă destule în construcţia de gări, de cluburi şi alte clădiri. Aceasta dovedeşte că reconstrucţia în arhitectură nu este încă terminată. Mulţi înţeleg greşit sarcinile reconstrucţiei şi o privesc doar ca pe o reducere a exagerărilor în arhitectură. Problema constă însă în schimbarea principială a orientării arhitecturii şi această chestiune trebuie dusă pînă la capăt ».

Opinia publică din arhitectură, instituţiile diriguitoare şi ştiinţifice, presa de arhitectură şi construcţie, duc o luptă sistematică împotriva orientării greşite a creaţiei arhitecturale, împotriva concepţiilor şi directivelor teoretice învechite.

Un exemplu de asemenea concepţii în arhitectură îl constituie articolul arhitectului S. Kallistratov « Despre însemnătatea creaţiei arhitecturale », publicat în numărul 1/1958 al revistei « Arhitectura U.R.S.S. ».

Încercarea unui arhitect practician de a dezbate în presă cele mai generale probleme de teorie a arhitecturii nu poate fi decît salutată. Însă faptul că S. Kallistratov încearcă să reînvie în articolul său unele teze caracteristice ale concepţiilor de mult condamnate asupra rolului şi sarcinilor creaţiei arhitecturale ne obligă să trecem la analiza şi combaterea lor.

Problema principală ridicată în articolul considerat o constituie întrebarea: « Ce e arhitectura? », problemă esenţială pentru înţelegerea multor altor elemente ale teoriei arhitecturii.

Acestei probleme, căreia în literatura ştiinţifică i se spune într-un alt mod — problema naturii şi specificului arhitecturii — i-a fost consacrată o discuţie de patru zile, care a avut loc în aprilie 1955, cu participarea unui cerc larg de specialişti — arhitecţi, ingineri, filozofi, critici şi istorici de artă etc. În aceste discuţii au fost scoase în evidenţă două puncte de vedere opuse şi două metode diferite de rezolvare a acestei probleme [1].

În cuvîntările majorităţii participanţilor la discuţii a fost criticat cu convingere şi multilateral punctul de vedere asemănător celui conţinut în articolul lui S. Kallistratov, punct de vedere expus de I. L. Maţa, doctor în teoria şi istoria artei, care însă, ca nivel ştiinţific — trebuie să recunoaştem — era mult superior punctului de vedere al lui S. Kallistratov.

Încă în raportul său la cea de a 7-a sesiune a Academiei de arhitectură, din 1947, I. L. Maţa scria: « ... avem în vedere arhitectura ca artă, arhitectura ca unul dintre tipurile de creaţie artistică, deşi complicată de sarcini tehnice şi funcţional-practice. De aici rezultă că teoria arhitecturii se ocupă cu problemele ce iau naştere din sarcini artistice, estetice, prin intermediul cărora arhitectura rezolvă şi sarcinile tehnice şi funcţionale. Tot ceea ce este legat de procesele pur tehnice, economice şi tehnologice ale construcţiei intră în teoria arhitecturii doar în funcţie de importanţa acestor momente în formarea organismului artistic... » [2].

În articolul lui S. Kallistratov, acelaşi motiv — şi anume că « arhitectura este artă », dar se deosebeşte de celelalte arte prin aceea că este *complicată* de diverse cerinţe tehnice şi economice — trece ca un fir roşu şi constituie baza concepţiei sale despre arhitectură.

Răspunzînd la problema « ce este arhitectura? » S. Kallistratov spune, chiar în primele rînduri ale articolului său: « *Noi vedem* în jurul nostru clădiri de locuit şi industriale, instituţii de învăţămînt, spitale, sanatorii, case de odihnă, teatre, cluburi, grădiniţe de copii, creşe, clădiri comerciale şi alte construcţii, fără de care viaţa societăţii omeneşti contemporane este de neînchipuit » (subliniat K.I.).

Chiar de aici se observă poziţia greşită a autorului în rezolvarea problemei, întrucît el îşi începe răspunsul cu ceea ce « noi vedem » în arhitectură şi nu cu *destinaţia* pe care o au construcţiile arhitecturale în viaţa societăţii omeneşti. S. Kallistratov vede specificul creaţiei arhitectului în cerinţa obligatorie de a « construi frumos », rupînd această calitate a « frumuseţii » de aspectele tehnice şi funcţionale ale construcţiei, opunînd arhitectura « construcţiei tehnice inginereşti ». Acest lucru reiese deosebit de clar din spusele lui « acolo unde nu este frumuseţe nu există arhitectură, ci numai construcţie tehnică inginerească ».

În concepţia lui S. Kallistratov, confortul, organizarea raţională a spaţiului interior, rezistenţa şi greutatea mică a elementelor de construcţie, precum şi economia construcţiei, care permit să se asigure nevoile unui mare număr de oameni nu formează încă arhitectura. El afirmă că toate aceste calităţi pot fi obţinute şi fără participarea arhitectului, cu mijloacele ştiinţei şi ale tehnicii; această idee este suficient de clar şi precis exprimată în articolul său, iar numeroasele rezerve nu-l mai pot salva pe autor. Aceasta nu este decît o încercare de a reînvia concepţiile unilaterale estetizante învechite, despre arhitectură, în primul rînd ca artă, şi despre creaţia arhitectului, în primul rînd ca despre o creaţie artistică.

Conferinţa de la Kremlin a constructorilor a condamnat înţelegerea estetizantă-unilaterală a arhitecturii, care a dus la denaturarea orientării practicii noastre de arhitectură din anii precedenţi. În ştiinţa arhitecturii şi în cercurile largi de arhitecţi se încetăţeneşte destul de ferm înţelegerea materialistă-multilaterală a arhitecturii, *ca unitatea dintre cultura materială şi artă*, în opoziţie cu punctul de vedere răspîndit înainte, idealist-unilateral, prin filozofia sa şi care pornea de la « teoria vederii » a lui Wölflin şi considera arhitectura « *numai ca artă* ».

Esenţa înţelegerii materialiste-multilaterale a arhitecturii, în accepţia cea mai restrînsă, constă în aceea că drept bază pentru determinarea naturii şi specificului ei nu se ia aspectul exterior, nu se ia ceea ce « noi vedem », ci destinaţia socială principală a construcţiilor arhitecturale (industriale, de locuit şi publice) în *procesele de muncă, de trai şi culturale* deservite de ele.

S-ar putea părea că în articolul « Despre însemnătatea creaţiei arhitecturale » există idei pozitive despre lupta împotriva înfrumuseţării mecanice şi a exagerărilor în arhitectură, despre lupta pentru o adevărată frumuseţe etc., întrucît autorul scrie despre acestea referindu-se chiar la conferinţa de la Kremlin din 1954. În realitate însă, cu o înţelegere unilaterală despre arhitectură *nu se pot soluţiona just problemele artistice ale arhitecturii*, nici chiar în cazul cînd în formularea lor sînt puse în primul rînd sarcinile materiale şi tehnice, iar nu cele artistice. Acest lucru apare deosebit de clar în articolul lui S. Kallistratov, din următoarele:

« Sarcina arhitectului constă tocmai în aceea că, ţinînd seama de condiţiile vieţii, precum şi de tehnica modernă şi proiectînd în primul rînd locuinţa, să asigure în ea confortul, iar *apoi să se gîndească la faţadă* » (subliniat K.I.).

Articol tradus din revista « Arhitectura U.R.S.S. » nr. 10—1958.

[1] Materialele acestei discuţii au fost publicate în culegerea «Probleme de teorie a arhitecturii» nr. 2, Gostroizdat, 1957, Moscova.

[2] «Principalele probleme de arhitectură ale planului cincinal de lucrări şi cercetări ştiinţifice» — Editura Academiei de arhitectură a U.R.S.S., Moscova, 1947, p. 61.

Oricine este familiarizat cu creația arhitecturală știe că această « recomandare » — ca la început să se soluționeze toate sarcinile funcționale și tehnice, « iar apoi să se gîndească la fațadă » — include în ea « metoda » caracteristică a înfrumusețării cu orice preț și a eclectismului, metodă care a fost răspîndită în creația multora dintre arhitecții noștri.

Nu e întîmplător faptul că înțelegerea estetizantă-unilaterală a arhitecturii s-a manifestat negativ, nu numai în faptul că a devenit un obstacol în soluționarea principalelor sarcini materiale ale arhitecturii și în dezvoltarea industrializării construcțiilor, dar și în aceea că a dus într-un punct mort soluționarea problemelor artistice ale arhitecturii, a dus la exagerări decorative, la înfrumusețare butaforică, care nu are nimic comun cu adevărata frumusețe în arhitectură și, cu atît mai puțin, nimic comun cu principiile fundamentale și idealurile estetice ale realismului socialist în arhitectură.

Nu se poate trece cu vederea faptul că tocmai pe baza înțelegerii estetizante-unilaterale a arhitecturii au căpătat o largă răspîndire acele considerații elementare agramate despre arhitectură, care se mai pot auzi uneori chiar și din gura unor arhitecți practicieni de înaltă calificare, care, de exemplu, la analizarea unui proiect oarecare, spun: « Planul este soluționat — să zicem — bine, secțiunile dovedesc o rațională soluționare tehnică și spațială, indicii economici sînt de asemenea acceptabili, însă « arhitectura » nu e prea reușită. »

Ca și cum planul, soluția spațială și indicii tehnico-economici nu ar fi arhitectură. Prin astfel de formulări « nevinovate » și întîmplătoare, în esență agramate, se dăunează enorm instaurării unei atitudini juste față de arhitectură și față de activitatea arhitectului. Prin acestea se afirmă încă o dată concepțiile greșite și dăunătoare despre profesia arhitectului ca despre « un specialist în fațade », ca despre un specialist « de aplicare a frumuseții » la clădirile în construcție.

A doua problemă esențială, de mare importanță științifică și practică, este problema atitudinii față de construcțiile care nu posedă o calitate artistică ce ne-ar permite să le trecem în rîndul operelor de artă. Pentru concepțiile estetizante-unilaterale, care consideră arhitectura doar ca artă, aceste construcții — după cum se știe — nu constituie arhitectură și sînt denumite « simplă construcție ». Toate construcțiile de acest fel (de locuit, care deservesc mase largi populare, clădiri de producție etc.) nu intră, din acest punct de vedere, în istoria arhitecturii, nu sînt incluse în domeniul obiectului teoriei arhitecturii și sînt eliminate din numărul operelor care sînt « adevărată arhitectură ». Se încearcă așadar, fundamentarea acestor concepții în conformitate cu interpretarea problemei despre originea arhitecturii în condițiile orînduirii comunei primitive.

Încă de la al doilea paragraf al articolului său, S. Kallistratov scrie: « Se știe că arhitectura există pe pămînt de foarte mult timp. Apariția ei este uneori atribuită vremurilor cînd omul primitiv a învățat să-și facă o cocioabă din ramuri sau pur și simplu un adăpost împotriva vîntului. Desigur că această idee este greșită. Bunul simț ne spune că știința de a face o cocioabă din ramuri nu este arhitectură ».

Trebuie arătat că problema originii arhitecturii nu este nici pe departe o problemă atît de « pur academică » cum s-ar părea la prima privire. După soluționarea ei, așa cum o dă S. Kallistratov se dovedește că nu numai construcțiile societății primitive nu sînt « arhitectură », dar și că în dezvoltarea istorică de mai tîrziu a societății împărțite în clase, toate construcțiile care deservesc masele largi populare (locuințele) sau care deservesc locul lor de muncă (clădirile de producție), dacă nu au calități artistice, nu sînt nici ele « arhitectură », ci, după cum spunea I. L. Mața, doar « simplă construcție ». Din acest punct de vedere, pînă la urmă, se dovedește că și în condițiile societății noastre socialiste toate clădirile de locuit construite în masă și, cu atît mai mult, clădirile industriale, de producție etc., se situează « în afara arhitecturii » sau formează un fel de « arhitectură de calitatea a doua » față de care « adevăratul arhitect » poate avea o atitudine indiferentă (după cum se și întîmpla în cazul interpretării estetizante-unilaterale a creației arhitecturale de către numeroși « maeștri de frunte » ai arhitecturii).

În înțelegerea estetizantă-unilaterală a arhitecturii, dintre operele de arhitectură nu fac parte nici construcțiile omului primitiv, nici clădirile de producție și de locuit în care au trăit sau muncit masele largi populare din epocile următoare, nici multe dintre construcțiile de masă actuale, executate după proiecte tip și prin metode industriale. Cauza este una și aceeași și anume faptul că în cazul acestei concepții despre arhitectură (considerată în primul rînd ca artă), drept calitate fundamentală, care determină specificul construcției arhitecturale, se consideră numai existența unor momente artistice; după părerea lui I. Mața și S. Kallistratov, acolo unde asemenea momente artistice nu există, nu există nici arhitectură. În opoziție cu aceasta, în interpretarea materialistă-multilaterală a arhitecturii, criteriul fundamental care determină specificul arhitecturii se consideră în primul rînd *existența spațiului material organizat*, a unei compoziții anumite de încăperi care deservesc un anumit proces social — de muncă, trai sau cultură — adică destinația socială principală a clădirii, în care elementele frumosului, calitatea artistică, expresivitatea pot fi prezente în măsuri foarte diferite, lucru care depinde de diferitele condiții istorice, sociale sau alte condiții concrete.

A treia problemă, în care se vede de asemenea greșeala considerațiilor « despre importanța creației arhitecturale » emise de S. Kallistratov, este problema diferenței dintre profesiunea de arhitect și profesiunea de inginer constructor. El scrie: « În afară de instrucțiunea multilaterală, arta arhitecturii necesită și o minte rafinată și un gust fin, organic legat de acele calități naturale care se numesc talent »... aici se arată, după cum se vede, ceea ce se cere unui arhitect.

Ceva mai jos se scriu următoarele: « orice construcție, dacă ar fi să ne bazăm numai pe știință și tehnică, poate fi construită de un inginer; însă într-o clădire care are pretenție de arhitectură nu este suficient să se asigure pe cale matematică stabilitatea și rezistența ei, nu este suficient ca diferitele încăperi să fie bine amplasate și comod legate între ele, nu este suficient ca în ea să fie respectate toate regulile sanitare și de igienă care fac această construcție pe deplin acceptabilă pentru folosirea ei de către om — toate acestea pot fi asigurate și obținute prin eforturile inginerului »... Aici deci sînt clar expuse cele ce se cer — după părerea arhitectului S. Kallistratov — unui inginer.

În afară de faptul că noțiunea de arhitectură este în acest caz atît de îngustată încît chiar amplasarea și buna soluționare funcțională a încăperilor sînt excluse din obligațiile specifice ale arhitectului, dar se manifestă aici cu putere și alte idei greșite și dăunătoare. Din această comparare decurge că « mintea rafinată », « calitățile naturale » și « talentul » sînt calități proprii numai profesiunii de arhitect, în timp ce profesiunii de inginer nu-i rămîn decît « eforturile » și, poate, « cunoașterea științei ». Ca și cum mintea rafinată, calitățile naturale și talentul nu pot și nu trebuie considerate drept calități proprii și creației inginerului și celei a constructorului!

Este extrem de curios să auzi asemenea aprecieri, în timp ce în statul nostru partidul și guvernul iau toate măsurile pentru a învinge diviziunea de castă — rămasă din trecut — în cadrul activității de construcție și arhitectură, înfăptuind aceasta atît în domeniul științei arhitecturii și al construcțiilor, cît și în practică și în domeniul conducerii arhitecturii și a construcțiilor. Diferența între profesiunea de arhitect și cea de inginer constructor și diviziunea existentă a muncii în interiorul activității unice de arhitectură și construcție, nu constă în ceea ce încearcă să vadă S. Kallistratov și alți arhitecți, educați în spiritul înțelegerii estetizante-unilaterale a naturii și specificului arhitecturii.

În condițiile actuale, procesul creării oricărei construcții industriale, de locuit sau obștești sau a unui complex de asemenea clădiri (pînă la un oraș în ansamblu) are o serie de etape succesive și paralele (de exemplu, lucrările de prospectare pentru precizarea sarcinii, proiectarea și elaborarea desenelor de execuție, confecționarea materialelor și elementelor de construcție, execuția construcțiilor sau complexului de construcții pe teren). În aceste condiții, chiar și procesul proiectării are un caracter colectiv, din care cauză diviziunea muncii între arhitect și inginer, ca și în general între diferitele specialități din domeniul construcțiilor și al arhitecturii, nu este de loc o problemă simplă; ea trebuie amănunțit analizată în lucrări speciale.

Pentru înțelegerea justă a legăturii reciproce din munca proiectanților (a oricăruia: munca arhitectului, care proiectează o clădire în întregime, sau munca inginerului, care elaborează proiectul de rezistență, utilajul tehnico-sanitar etc.), o importanță deosebit de mare o are următoarea afirmație cunoscută a lui K. Marx: « ... iar albina, prin construcția celulelor ei de ceară, face de rușine pe mulți arhitecți din rîndurile oamenilor. Ceea ce distinge însă din capul locului pe cel mai prost arhitect de albina cea mai perfectă, este faptul că el a construit celula în capul său, înainte de a o construi din ceară. La sfîrșitul procesului de producție apare un rezultat, care încă la începutul acestui proces există *în mod ideal în închipuirea muncitorului*. El nu *produce* numai o modificare de formă a elementului natural; în același timp el își realizează în elementul natural *scopul său*, pe care îl *cunoaște*, care constituie o lege ce determină felul activității sale și căruia el trebuie să-i subordoneze voința sa. » * Din cele spuse mai sus se poate trage, în primul rînd, concluzia că orice muncă de proiectare (a arhitectului, inginerului etc.) este unul dintre cele mai dezvoltate tipuri de activitate rațională a omului, întrucît obiectul pe care trebuie să-l înfăptuiască în material, nu numai că și-l imaginează dinainte în minte, dar îl și fixează într-un proiect. Proiectul asigură un grad înalt de prelucrare a tuturor problemelor de rezolvat și soluționează contradicția dintre diferitele cerințe. De aici se vede că destinația principală a oricărui proiect este soluționarea cît mai *rațională* a tuturor acelor sarcini și cerințe contradictorii de care este legată execuția respectivei clădiri sau construcții. Consumul de muncă pentru conceperea și soluționarea acestor probleme în proiect este recuperat cu prisosință de faptul că proiectul contribuie la eliminarea și evitarea unor cheltuieli inutile în execuție și oferă, datorită variantelor (de exemplu la concursuri, la proiectarea unor serii de proiecte tip, pe baza unei analize științifice etc.), soluția optimă, în care toate cerințele necesare sînt legate organic între ele. De aici rezultă că proiectul — dacă este bine elaborat — nu numai că nu este un lucru « inutil », dar este *mijlocul principal împotriva oricăror exagerări. Acesta este fondul problemei.*

Dacă se subliniază că ceea ce este creat în proiect « determină — ca o lege — modul și caracterul » acțiunilor ulterioare, devine evidentă întreaga răspundere a proiectului față de procesul ulterior de execuție. O astfel de lege constituie, după cum se știe, în condițiile noastre orice proiect de construcție a orașelor și, în general, orice proiect, pe orice șantier. Însă, pentru a fi cu adevărat o lege pentru construcție, care să ajute și care să nu îngreuneze această construcție, proiectul trebuie să prevadă toate particularitățile procesului de construcție, în forma cea mai progresistă a acestuia. Prin aceasta se subliniază încă o dată legătura reciprocă dintre proiectare și construcție, ca două etape — care se condiționează reciproc — ale aceluiași proces de creare a unei construcții arhitecturale, a unui complex de construcții, cum sînt cvartalul, orașul etc.

Așadar, importanța creației arhitecturale în procesul complex de creare a unei construcții arhitecturale se manifestă, nu numai în sensul creării unei « capodopere » sau cu atît mai mult al « înfrumusețării » sau « finisării » unei construcții create de cineva, ci ca o creație care reunește în mod organic, în procesul proiectării, toate laturile și particularitățile oricărei construcții arhitecturale, în conformitate cu toate cerințele multilaterale care i se vor pretinde, în condițiile date și într-un timp dat. De aici se vede cît de greșită este înțelegerea sarcinii specifice principale a creației arhitectului ca o sarcină de « creare a frumosului », întrucît aceasta este doar una dintre sarcini, care poate fi just soluționată numai pe baza și împreună cu soluționarea tuturor sarcinilor și cerințelor impuse unei construcții arhitecturale.

Chiar și soluționarea cea mai calificată a laturilor pur artistice ale unei construcții arhitecturale (din punct de vedere al gustului, proporțiilor, coloritului și altor momente asemănătoare), obținută independent de celelalte sarcini, nu poate constitui un criteriu de adevărată măiestrie pentru arhitect, ci, dimpotrivă, dovedește mai curînd lipsa măiestriei, deoarece înseamnă soluționarea de preferință numai a unor cerințe, ceea ce constituie o sarcină mai ușoară, întrucît în acest caz nu se ține seama de caracterul contradictoriu al diferitelor aspecte. Această cale de creație nu poate să ducă, desigur, la realizarea unei construcții arhitecturale *multilateral desăvîrșită*.

*

În încheiere trebuie să spunem cîteva cuvinte despre importanța creației arhitecturale pe *plan social* și, în particular, despre rolul ei în condițiile construirii societății noi.

* K. Marx, Capitalul, ediția II, vol. I, 1948, p. 186.

De pe poziţiile înţelegerii estetizante-unilaterale a arhitecturii, întreaga importanţă socială a creaţiei arhitecturale se limitează, în special, la importanţa arhitecturii « ca formă a conştiinţei sociale », ca parte a suprastructurii sociale şi nimic mai mult.

Rolul arhitecturii ca formă a conştiinţei sociale este desigur mare, întrucît construcţiile arhitecturale, paralel cu destinaţia lor materială, utilitară, poartă totdeauna, într-o măsură oarecare, un conţinut de idei, unul artistic, din acest punct de vedere ele fiind de asemenea şi opere de artă. Ele acţionează asupra minţii şi sentimentelor şi prin aceasta educă omul în toate procesele muncii, traiului şi vieţii sale sociale, datorită mediului spaţial organizat într-un anumit fel, în care aceste procese se desfăşoară. Mai mult decît atît, arhitectura are o importanţă foarte mare în cadrul celorlalte arte şi chiar — într-o oarecare măsură — o influenţă asupra dezvoltării unora dintre formele lor, de exemplu, în primul rînd, asupra picturii sau sculpturii. Cu toate acestea, importanţa socială a arhitecturii şi, prin urmare, a creaţiei arhitecturale nu constă nici pe departe numai în aceasta şi nici nu este în principal aceasta; ea este mult mai complexă şi de mai mare răspundere în întreaga viaţă şi dezvoltare a societăţii.

Conform înţelegerii materialiste-multilaterale, arhitectura nu este numai o formă a conştiinţei sociale, ci este totodată — s-ar putea spune — şi o *formă a existenţei sociale*.

Astfel, de exemplu, creînd construcţii industriale, arhitectul creează *condiţiile materiale* necesare pentru *diferitele procese de producţie*, fără de care fiecare din ele, « sau este absolut imposibilă sau nu poate avea loc decît într-o formă imperfectă » (K. Marx). În aceste construcţii, arhitectura apare ca o parte a mijloacelor de producţie, iar producţia construcţiilor, *ca producţie a mijloacelor de producţie*, de unde reiese clar marea lor importanţă socială.

Importanţa arhitecturii şi a creaţiei arhitecturale este foarte mare şi în domeniul construcţiilor de locuinţe, care este una dintre cele mai importante şi totodată cele mai necesare condiţii materiale pentru traiul şi viaţa oamenilor. În acest domeniu, operele de arhitectură de tipul clădirilor de locuit sau al complexelor de clădiri de locuit apar, de asemenea, ca o *condiţie materială* necesară vieţii fiecărui om şi celei a întregii societăţi.

Şi, în sfîrşit, în domeniul construcţiilor social-culturale şi publice (cum sînt şcolile, aşezămintele pentru copii, spitalele, clădirile cultural-educative şi administrative), arhitectura apare, de asemenea, în primul rînd ca o *condiţie materială* necesară exigenţei şi dezvoltării diferitelor procese sociale.

Privind arhitectura din punct de vedere materialist-multilateral, nu se poate considera activitatea arhitecturală numai ca suprastructură socială, deşi acest lucru s-a încetăţenit în anii îndelungaţi de înţelegere unilaterală a scopurilor şi sarcinilor arhitecturii numai ca artă; acum trebuie răsturnată această dogmă. Fără a pretinde formularea completă şi multilaterală în determinarea locului şi importanţei arhitecturii în raport cu întreaga producţie socială, la baza societăţii şi a suprastructurilor sociale, se poate, în principiu, afirma de pe acum că arhitectura nu este numai suprastructură sau numai o formă a conştiinţei sociale, dar şi un element constitutiv necesar al existenţei sociale, care are legătură directă şi importantă cu baza societăţii, cu producţia materială socială.

Am căutat să subliniem importanţa *materială şi ideologică-multilaterală* a creaţiei arhitecturale în decursul întregii istorii a dezvoltării societăţii omeneşti şi în construcţia societăţii comuniste. Însă acest rol social, multilateral, uriaş, al creaţiei arhitectului înseamnă desigur şi o uriaşă răspundere a arhitecţilor sovietici faţă de stat, răspundere care trebuie înţeleasă ca răspundere, nu numai pentru soluţionarea sarcinilor ideologice şi estetice ale arhitecturii, dar şi pentru soluţionarea sarcinilor ei materiale şi economice, în deplina lor unitate pe baza tehnicii şi ştiinţei moderne.

(continuare din pag. 27)

. . . . . .

Exemplele ne dovedesc că nu stilul arhitectural şi personalitatea individuală a arhitectului, ci compoziţia spaţială ordonată, unitatea de scară, ritmul şi modulul sînt factorii care determină principiile de creaţie a unui ansamblu arhitectural.

. . . . . .

ROLUL SPAŢIILOR VERZI

Sistemul de spaţii verzi care îmbracă întreg teritoriul oraşului creează un cadru favorabil, ameliorează confortul şi condiţiile de viaţă sanitare şi igienice ale populaţiei.

În mod obişnuit, spaţiile verzi joacă un rol activ în ansamblul arhitectural al pieţelor, străzilor, cheiurilor, unităţilor de locuit, determinînd baza compoziţiei lor, coloritul lor original.

O uniune fericită între arhitectura clădirilor şi verdeaţă reprezintă o calitate urbanistică importantă, care variază şi îmbogăţeşte extraordinar paleta arhitecţilor.

PROPUNERI ŞI RECOMANDĂRI

. . . . . .

Căile cele mai importante pentru rezolvarea problemelor urbanistice pot fi:

a) IN DOMENIUL POPULAŢIEI, REGLEMENTAREA CREŞTERII ACESTEIA ŞI DESCENTRALIZAREA MARILOR ORAŞE:

— distribuirea industriilor în apropierea resurselor naturale şi energetice, în oraşe noi mici sau mari, care să se dezvolte în limitele cifrei optime a populaţiei;

— studierea şi realizarea de planuri regionale (regiuni industriale, agricole, de vilegiatură), ţinînd seama de toate condiţiile pentru repartizarea raţională a populaţiei şi pentru soluţionarea complexă a alimentării cu energie şi cu apă şi a celorlalte probleme care se referă la instalaţiile edilitare ale aglomeraţiilor, de modul de repartizare a întreprinderilor de construcţii etc.;

— limitarea şi reducerea cifrei populaţiei marilor oraşe prin deplasarea surplusului în mici aşezări noi şi prin construirea de oraşe satelite (luînd în considerare şi posibilităţile de deplasare a industriilor din oraşele mamă în oraşele satelite);

— sistematizarea şi reglementarea amplasamentelor în zonele preorăşeneşti ale marilor oraşe, ...pentru a folosi raţional teritoriul, ţinînd seama de asigurarea măsurilor de descentralizare şi de nevoile populaţiei (locuri de odihnă, spitale etc.).

b) IN DOMENIUL ORGANIZĂRII CIRCULAŢIEI URBANE ŞI A TRAFICULUI:

— prevenirea posibilităţilor de apariţie şi agravare a problemei prin aplicarea principiilor de dezvoltare raţională a populaţiei (crearea unor oraşe de dimensiuni optime) şi ţinînd seama de noile mijloace de comunicaţie (căile aeriene);

— o soluţionare fericită sau îmbunătăţirea traficului orăşenesc, creînd o interdependenţă optimă între cartierele de locuit şi celе industriale;

— descentralizarea reţelelor de deservire a populaţiei, remodelarea străzilor şi a arterelor, crearea unui sistem ramificat de parcaje, alegerea raţională a mijloacelor de transport în comun orăşenesc şi soluţionarea interdependenţei dintre circulaţia urbană şi cea suburbană (noi procedee de mutare a fluxului de pasageri), folosindu-se mijloace de transport în comun urban, linii de metrou periferice şi alte tipuri de transport în comun; îmbunătăţirea comodităţii transportului urban în comun (reducerea timpului necesar pentru deplasări) printr-o mai bună folosire a vitezelor tehnice, asigurîndu-se totodată securitatea pietonilor şi a pasagerilor printr-o diferenţiere a reţelelor de străzi după tipul traficului, prin crearea unor autostrăzi pentru circulaţia rapidă, prin folosirea noilor procedee de sistematizare şi amplasare (sistemul unităţilor de vecinătate, crearea de străzi şi pieţe rezervate exclusiv pietonilor, izolîndu-se circulaţia prin masive de verdeaţă şi prin utilizarea corespunzătoare a reliefului).

c) IN DOMENIUL ASANĂRII ŞI ECHIPĂRII ORAŞULUI CU DIFERITE REŢELE EDILITARE:

— crearea unor bune condiţii de sănătate în oraşe şi a unui înalt nivel sanitar şi igienic al vieţii populaţiei prin echiparea perfectă şi suficient dezvoltată, cuprinzînd alimentarea cu apă, canalizare, termoficare, alimentare cu gaze, energie (cu deplasarea surselor de energie în afara limitelor oraşului), folosirea noilor tipuri de energie (energie atomică), crearea unui microclimat îmbunătăţit prin deplasarea industriilor nocive în afara locuinţelor oraşelor sau cel puţin prin modificarea metodelor lor de lucru, prevederea de filtre contra fumului şi gazelor, ampla dezvoltare a spaţiilor verzi pe întregul teritoriu urban.

d) IN DOMENIUL INDUSTRIALIZĂRII URBANISMULUI ŞI AL FACTORILOR ECONOMICI:

— accelerarea ritmului şi coborîrea costului realizărilor urbane, ţinînd seama de procesul de industrializare în amenajarea oraşelor (distribuţia raţională a bazelor industriei de construcţii, concentrarea construcţiei, larga folosire a sistemelor constructive unificate pentru elemente de construcţii, cît şi pentru proiectele tip, utilizarea raţională a terenurilor şi îmbunătăţirea ponderii greutăţii specifice a cartierelor de locuit în bilanţul teritorial al oraşului).

e) IN DOMENIUL ASPECTULUI ARHITECTURAL ŞI ESTETIC AL ORAŞELOR MODERNE:

— crearea unor înalte calităţi estetice în amenajarea oraşelor, graţie folosirii eficace a condiţiilor naturale, unirii înţelepte a exigenţelor impuse de restaurarea şi păstrarea monumentelor de arhitectură şi de viaţa contemporană a oraşelor, printr-o largă şi diversă folosire a bazelor de formare a ansamblurilor şi o intensă utilizare a spaţiilor verzi; o folosire eficace şi logică a procedeelor de sistematizare şi amplasament.

f) IN DOMENIUL REALIZĂRII PLANURILOR DE SISTEMATIZARE:

— depăşirea dificultăţilor esenţiale ale urbanismului din numeroase ţări, legate de proprietatea funciară particulară şi de lipsa planificării în evoluţia oraşelor, printr-o legislaţie care să permită autorităţilor municipale să achiziţioneze, printr-o procedură rapidă şi la un preţ fix terenurile necesare realizării planurilor urbanistice şi printr-o planificare locală şi regională, a posibilităţilor de dezvoltare a oraşelor într-un viitor îndelungat;

— să se urmărească perfecţionarea planificării naţionale în U.R.S.S. şi în ţările de democraţie populară printr-un acord complet între planurile de perspectivă ale economiei naţionale şi prevederile şi planurile de sistematizare regională şi locală de dezvoltare a oraşelor;

— întărirea categorică a importanţei urbanismului pe scară naţională prin crearea de ministere (comitete naţionale sau direcţii) de urbanism;

— creşterea responsabilităţii pentru realizarea fără întîrziere şi de bună calitate a planurilor de sistematizare a oraşelor, care să fie aprobate printr-o legislaţie corespunzătoare;

— asigurarea unei discipline urbanistice ferme şi respectul faţă de moştenirea trecutului prin întărirea rolului arhitecţilor şefi de oraşe... cărora să li se asigure numărul suficient de colaboratori.

Succesul urbanismului modern este de neconceput fără ajutorul activ al ştiinţei.

Pentru aceasta este absolut necesar să se ceară institutelor de cercetări ştiinţifice şi academiilor de ştiinţă din toate ţările, care activează în domeniul urbanismului, să accelereze studiul bazelor urbanismului modern, ţinînd seama de dezvoltarea şi progresul ştiinţei şi tehnicii.

. . . . . .

Este evident că marele progres al urbanismului, la care visează şi pentru care muncesc arhitecţii din lumea întreagă, atît de necesar pentru satisfacerea rapidă a nevoilor vitale ale celei mai mari părţi din populaţia globului pămîntesc, este de neconceput în condiţiile unei încordări a situaţiei internaţionale, a cursei înarmărilor şi a ameninţării cu izbucnirea de conflicte militare.

Munca creatoare a arhitecţilor este incompatibilă cu tragedia distrugerilor războiului.

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR

REORGANIZAREA SECȚIILOR ȘI COMISIILOR U.A.

Recent, secțiile și comisiile U.A. au fost reorganizate în scopul unei mai bune preocupări de problemele principale ale activității arhitecturale. Astfel, în prezent, în cadrul Uniunii funcționează următoarele secții și comisii:

— secția de construcții de locuit, responsabil arh. A. Moisescu;

— secția de urbanism, responsabil arh. G. Petrașcu;

— secția de construcții industriale și agricole, responsabil arh. T. Niga;

— secția de construcții social-culturale, responsabil arh. C. Moșinschi;

— comisia pentru problemele organizatorice ale activității arhitecturale, responsabil arh. S. Ungureanu;

— comisia pentru concursurile publice, responsabil arh. A. Damian;

— comisia pentru ridicarea nivelului ideologic și profesional, responsabil arh. B. Grümberg.

În noiembrie și decembrie s-au ținut ședințele de constituire ale acestor secții și comisii la care s-au discutat și adoptat proiectele planurilor de muncă pe semestrul I/1959.

NOUL COMITET AL FONDULUI DE ARHITECTURĂ

Conducerea Uniunii Arhitecților a numit noul comitet al Fondului de Arhitectură pe anul 1959. Noul comitet are următoarea componență: Ion Berindei (președinte), Ștefan Mănciulescu (vicepreședinte), Liliana Dinescu, Dori Galin-Golingher, Cristina Neagu, Silvia Păun, Șerban Ignace (membri).

CONSFĂTUIRE ÎN PROBLEMA REDUCERII COSTULUI CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE

În zilele de 18 și 23 decembrie 1958 s-au desfășurat la Casa Arhitectului lucrările consfătuirii organizate de Uniunea Arhitecților și A.S.I.T. pentru discutarea, sub toate aspectele, a problemei reducerii costului construcțiilor de locuințe.

În prima ședință au prezentat referate arh. I. Silvan, directorul I.P.C.T. (Problema reducerii costului locuințelor prin proiectare), ing. Al. Negoiță (Reducerea prețului de cost al materialelor de construcție), ing. D. Eliade (Reducerea prețului de cost în execuția lucrărilor de construcție), ing. D. Ghițescu (Reducerea prețului de cost al instalațiilor și materialelor de instalație pentru locuințe).

În cea de-a doua ședință au avut loc discuții. Materialele prezentate și propunerile reieșite din discuții vor fi prelucrate în vederea întocmirii unei rezoluții și a unui plan de propuneri.

ÎN LEGĂTURĂ CU ACHITAREA RESTANȚELOR DE COTIZAȚII

Biroul Uniunii Arhitecților, analizînd situația unor arhitecți, membri și candidați ai U.A., cu restanțe foarte mari la plata cotizațiilor, a hotărît, în ședința din 12 octombrie 1958, excluderea lor din Uniune, în conformitate cu art. 8 din Statut.

Lista nominală a arhitecților excluși în prima etapă a fost afișată la Casa Arhitectului și adusă la cunoștința filialelor și cercurilor.

CONFERINȚE

În ziua de 25 noiembrie 1958 a avut loc la Casa Arhitectului conferința arh. T. Niga « Aspecte ale arhitecturii sovietice contemporane ». Conferința a fost ilustrată cu numeroase proiecții de diapozitive reprezentînd construcții din U.R.S.S.

Sub auspiciile Consiliului general A.R.L.U.S. și ale Uniunii Arhitecților din R.P.R., la 30 decembrie 1958, Vahtang Beridze, director al Institutului de istorie a artei al Academiei de științe a R.S.S. Gruzine, a ținut o conferință intitulată « Privire generală asupra istoriei arhitecturii gruzine », în aula Institutului de arhitectură « I. Mincu ».

RECITAL DE MUZICĂ ȘI POEZIE

La Casa Arhitectului a avut loc în zilele de 27 și 28.XII-1958 prezentarea unui recital de muzică ușoară și de poezie. Arh. Gabriel Gheorghiu a interpretat cîntece compuse de arh. Enrico Fanciotti, iar arh. Alexandru Culescu a recitat cîteva poezii originale.

CONCURS PENTRU SISTEMATIZAREA PIEȚEI UNIRII DIN IAȘI

Comitetul executiv al Sfatului popular regional Iași și Uniunea Arhitecților din R.P.R. organizează un concurs public de idei pentru sistematizarea Pieței Unirii din Iași situată în punctul de convergență al străzilor principale: Ștefan cel Mare, Cuza Vodă, Filimon Sîrbu, Lăpușneanu și Gabriel Pery.

Piața Unirii, care reprezintă în momentul de față centrul civic, administrativ și de circulație al orașului Iași, este totodată punctul în care se produc aglomerările publice ocazionate de evenimentele politice importante și în care converg sau tranzitează fluxurile majore de circulație de pe magistralele importante ale orașului.

În afară de aceasta, în Piața Unirii se mai află clădiri importante, dintre care Sfatul popular orășenesc este monument istoric.

Tema concursului prevede să se construiască în piață o nouă clădire pentru Sfatul popular orășenesc care să cuprindă birouri pentru cca. 500 de salariați și încăperi specifice, necesare ca, holul public, sala deputaților, sala Comitetului executiv, două săli de ședințe, clubul salariaților, cantină, arhivă etc.; o clădire pentru sediul Comitetului regional al P.M.R. avînd intrări separate pentru: Comitetul regional și cel orășenesc ale P.M.R., Comitetul regional și cel orășenesc ale U.T.M. și o a treia pentru cabinetul de partid. Această clădire va avea în total 150 de birouri, săli de ședințe, bibliotecă și anexe.

În afară de acestea se mai poate prevedea, eventual, în această piață, clădirea operei de stat cu o sală de 1300—1500 de locuri, precum și clădiri publice și de locuit necesare orașului.

În ce privește dărîmările, ele vor trebui să fie minime; monumentele istorice trebuie păstrate cu grijă și puse în valoare, putînd fi dărîmate sau mutate numai în cazuri extreme și bine motivate.

Proiectele vor fi depuse pînă la 4 martie 1959, ora 14, la S.A.S. a Sfatului popular regional Iași, str. Mareșal Malinovski nr. 1 — Palatul Culturii, sau la oficiile poștale respective, pentru concurenții din restul țării.

Lucrările vor fi selecționate și judecate de un juriu format din:

ing. V. Zavati, vicepreședinte al Sfatului popular regional Iași, reprezentant al Comitetului executiv;

ing. I. Ștefănescu, vicepreședinte al Sfatului popular orășenesc Iași, reprezentant al Comitetului executiv;

arhitecții G. Petrașcu și A. Damian, membri ai conducerii Uniunii Arhitecților;

arhitecții R. O. Laurian și M. Vereanu, membri ai Uniunii Arhitecților;

arh. T. Chițulescu, din partea Departamentului de Arhitectură și Urbanism;

ing. D. Paghida și arh. G. Pohrib, din partea S.A.S. regiune.

Dintre aceștia, conducerea U.A. va desemna pe președintele juriului.

Hotărîrile juriului vor fi publicate la 28 martie 1959.

Celor mai bune proiecte li se vor acorda următoarele premii:

un premiu I în valoare de 25.000 lei;

un premiu II în valoare de 15.000 lei;

două premii III în valoare de 10.000 lei fiecare;

trei mențiuni în valoare de 5.000 lei fiecare.

După judecată, proiectele vor fi expuse pentru public timp de 15 zile.

Programul detaliat al concursului a fost difuzat prin intermediul cercurilor și filialelor U.A.

expoziții

PROIECTE DE LOCUINȚE REALIZATE ÎN 1958

1. Sala cu exponatele Institutului Proiect-București
2. Sala cu exponatele I.C.S.O.R.
3. Sala cu exponatele I.P.C.T.

În ziua de 12 noiembrie 1958 s-a deschis la Casa Arhitectului expoziția de « Proiecte de locuințe realizate în 1958 ». Expoziția a fost organizată de către Institutele de proiectare I.P.C.T., I.P.B. și I.C.S.O.R., și cuprinde: panouri, grafice, planșe și fotografii ale noilor realizări în domeniul construcțiilor de locuințe.

Expoziția I.P.C.T. ilustrează activitatea desfășurată în acest institut pentru reducerea prețului de cost și îmbunătățirea calității proiectării. În acest scop sînt date numeroase tipuri de locuințe cu parter, p + 1, p + 2 sau p + 3 și locuințe cu suprafețe reduse, machete ale diferitelor tipuri de apartamente, precum și fotografii ale locuințelor executate din elemente prefabricate.

Expoziția I.P.B. cuprinde numeroase planșe și fotografii ilustrînd construcțiile de locuințe realizate în Capitală după proiecte din 1957 și 1958, precum și modul în care a fost redus costul locuințelor în urma plenarei Comitetului Orășenesc al P.M.R. din 6—7 mai 1958.

I.C.S.O.R. expune proiectele unor ansambluri și cvartale, precum și planuri de sistematizare ale orașelor Galați, Hunedoara, Onești, ale Văii Jiului și litoralului Mării Negre etc.

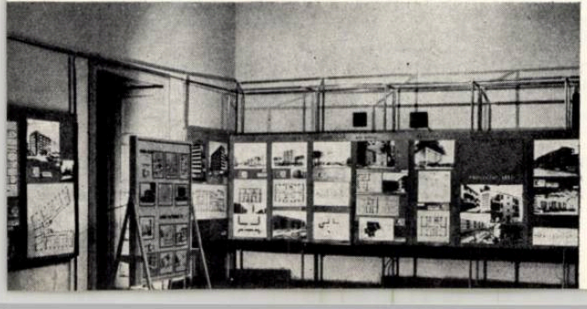

1

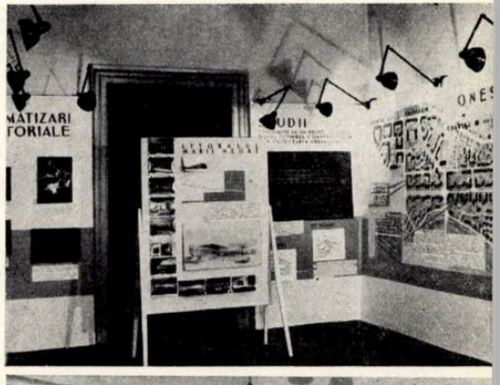

2

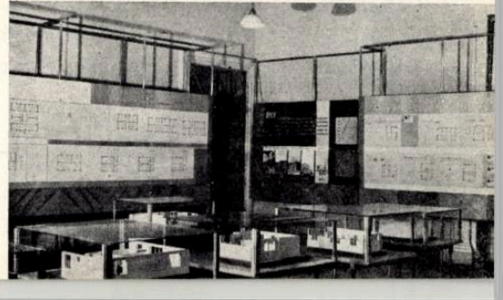

3

SUMAR GENERAL PE ANUL 1958

EDITORIALE — PROBLEME GENERALE — DOCUMENTE

— ŞEDINŢA PLENARĂ LĂRGITĂ A COMITETULUI UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R.P.R (nr. 1—2)
— CHEMAREA CONSFĂTUIRII UNIONALE A CONSTRUCTORILOR DIN U.R.S.S. (nr. 5)
— REDUCEREA COSTULUI LOCUINŢELOR — SARCINA PRINCIPALĂ A ARHITECŢILOR (nr. 6).
— PENTRU REDUCEREA COSTULUI ÎN CONSTRUCŢIILE DE LOCUINŢE (nr. 7)
— CONCLUZIILE ŞEDINŢEI PLENARE LĂRGITE A COMITETULUI DE CONDUCERE AL UNIUNII ARHITECŢILOR ASUPRA PROBLEMEI REDUCERII COSTULUI CONSTRUCŢIILOR DE LOCUINŢE (nr. 7).
— A 14-a ANIVERSARE A ELIBERĂRII PATRIEI NOASTRE (nr. 8—9).
— SĂ ÎMBUNĂTĂŢIM MUNCA ARHITECŢILOR ÎN TOATE REGIUNILE ŢĂRII (nr. 8—9).
— CUVÎNTAREA ROSTITĂ DE TOV. N. S. HRUŞCIOV LA CONSFĂTUIREA UNIONALĂ A CONSTRUCTORILOR DIN U.R.S.S. (Extrase) (nr. 8—9).
— ANIVERSAREA MARII REVOLUŢII (nr. 10—11)
— UN MĂREŢ PROGRAM DE ACTIVITATE (nr. 10—11)
— EXTRAS DIN EXPUNEREA FĂCUTĂ DE TOVARĂŞUL GH. GHEORGHIU-DEJ LA ŞEDINŢA PLENARĂ A C.C. AL P.M.R. DIN 26—28 NOIEMBRIE 1958 (nr. 10—11).

CLĂDIRI DE LOCUIT

UN NOU CVARTAL DE LOCUINŢE ÎN BUCUREŞTI (nr. 1—2).
— BLOC DE LOCUINŢE PE BULEVARDUL 6 MARTIE — BUCUREŞTI (nr. 4).
— BLOC DE LOCUINŢE PE CALEA PLEVNEI — BUCUREŞTI (nr. 5)
— BLOC DE LOCUINŢE PE STRADA BRUTUS (nr. 6).
— BLOC DE LOCUINŢE PENTRU SALARIAŢII C.F.R. (nr. 6).
— BLOC DE LOCUINŢE LA CLUJ (nr. 6).
— BLOC DE LOCUINŢE PE BULEVARDUL ILIE PINTILIE — BUCUREŞTI (nr. 7).
Prof. arh. H. Maicu — O NOUĂ ETAPĂ ÎN CONSTRUCŢIA DE LOCUINŢE PENTRU ORAŞUL BUCUREŞTI (nr. 10—11).
Arh. D. Farb — REALIZĂRI ŞI PERSPECTIVE ÎN PROIECTAREA DE LOCUINŢE PENTRU ORAŞUL BUCUREŞTI (nr. 10—11).
— ANSAMBLU DE LOCUINŢE PE BULEVARDUL BUCUREŞTII NOI (nr. 10—11).
— CVARTAL DE LOCUINŢE ÎN CARTIERUL VATRA LUMINOASĂ (nr. 10—11).
Arh. T. Ricci — NOI TIPURI DE APARTAMENTE (nr. 10—11).
Ing. A. Lupescu — ANALIZĂ ECONOMICĂ A CONSTRUCŢIILOR DE LOCUINŢE (nr. 10—11).
— LOCUINŢE PE ŞOSEAUA MIHAI BRAVU (nr. 10—11).
— BLOC DE LOCUINŢE PE CALEA GRIVIŢEI (nr. 10—11).
— BLOC DE LOCUINŢE PE BULEVARDUL ING. GH. DUCA nr. 3—11 (nr. 10—11).
— BLOC DE LOCUINŢE PE BULEVARDUL 6 MARTIE nr. 101 (nr. 10—11)
— BLOC DE LOCUINŢE PE ŞOSEAUA ŞTEFAN CEL MARE (nr. 10—11).
— BLOCURI DE LOCUINŢE ÎN CARTIERUL BREZOIANU (nr. 10—11).
— BLOC DE LOCUINŢE PE STRADA BREZOIANU nr. 54—56 (nr. 10—11).
— BLOC DE LOCUINŢE PE STRADA BREZOIANU nr. 60 (nr. 10—11).
— BLOC DE LOCUINŢE PE STRADA 13 DECEMBRIE (nr. 10—11).
— BLOC DE LOCUINŢE PE STRADA BREZOIANU nr. 55 (nr. 10—11).
— BLOC DE LOCUINŢE PE STRADA BREZOIANU nr. 47—49 (nr. 10—11).
— BLOC DE LOCUINŢE PE STRADA BREZOIANU nr. 48—50 (nr. 10—11).
— BLOC DE LOCUINŢE PE BULEVARDUL 6 MARTIE nr. 22 (nr. 10—11).
— BLOC DE LOCUINŢE PE BULEVARDUL 1848 (nr. 10—11).
— BLOC ÎN PIAŢA KOGĂLNICEANU (nr. 10—11).
— BLOC DE LOCUINŢE PE CALEA VICTORIEI nr. 136 (nr. 10—11).
— COMPLEX DE LOCUINŢE PE STRADA ANA DAVILLA (nr. 10—11).
— LOCUINŢE PE STRADA ION SCORŢARU (nr. 10—11).
— BLOC DE LOCUINŢE PE BULEVARDUL ING. GH. DUCA nr. 4 (nr. 10—11).
— BLOC DE LOCUINŢE PE STRADA CRISTIAN TELL (nr. 10—11).
— BLOC DE LOCUINŢE PE STRADA PIAŢA AMZEI (nr. 10—11).
— BLOC PENTRU LOCUINŢE ŞI GALERII DE EXPOZIŢII ÎN PIAŢA CASEI CENTRALE A ARMATEI (nr. 10—11).
— BLOC DE LOCUINŢE PE CALEA VICTORIEI nr. 21 (nr. 10—11).
— BLOC DE LOCUINŢE PE BULEVARDUL MAGHERU (nr. 10—11).
— BLOCURI DE LOCUINŢE PE STRADA PĂSCULESCU-TEI (nr. 10—11).
— BLOC DE LOCUINŢE PE BULEVARDUL 1848 ŞI STRADA GABROVENI (nr. 10—11).
— BLOCURI DE LOCUINŢE PE BULEVARDUL 1 MAI (nr. 10—11).
— BLOC DE LOCUINŢE PE STRADA BELDIMAN (nr. 10—11).
— BLOC DE LOCUINŢE PE STRADA ACADEMIEI (nr. 10—11).
Ing. L. Roşianu, arh. Gh. Sebestyen — CÎTEVA PROBLEME TEHNICO-ECONOMICE ÎN PROIECTAREA LOCUINŢELOR (nr. 12).
— ANSAMBLU DE LOCUINŢE PE BULEVARDUL MUNCII (nr. 12).
— CARTIERUL DE LOCUINŢE FLOREASCA (nr. 12).

CLĂDIRI SOCIAL—CULTURALE

— SPITAL CU 500 DE PATURI LA PHENIAN (nr. 3).
— CANTINA ATELIERELOR C.F.R. — GRIVIŢA ROŞIE (nr. 4).
— ŞCOALA PROFESIONALĂ « SIMO GEZA» DIN TÎRGU-MUREŞ (nr. 4).
— TABĂRA DE COPII LA COSTINEŞTI (nr. 4).
— CONCURS DE ARHITECTURĂ ŞI URBANISM PENTRU REALIZAREA UNOR ANSAMBLURI DE CASE DE ODIHNĂ LA MAMAIA (nr. 5).
— UN PAVILION CHIRURGICAL LA PITEŞTI (nr. 7).
Arh. C. Lăzărescu — NOI CONSTRUCŢII PE LITORAL (nr. 8—9).
— AMENAJAREA FALEZEI LOCALITĂŢII VASILE ROAITĂ (nr. 8—9).
— COLONIE DE COPII LA VASILE ROAITĂ (nr. 8—9).
— CENTRUL DE ODIHNĂ EFORIE I (nr. 8—9).
— GRUP DE VILE CU 4 APARTAMENTE LA EFORIE (nr. 8—9).
— VILĂ CU 2 APARTAMENTE LA EFORIE (nr. 8—9).
— CLUB RESTAURANT LA EFORIE (nr. 8—9).
— CASA SANATORIALĂ C.F.R. LA EFORIE (nr. 8—9).
— CENTRUL DE ODIHNĂ EFORIE II (nr. 8—9).
— COMPLEX DE CASE DE ODIHNĂ C.C.S. LA MAMAIA (nr. 8—9).
— RESTAURANT-COFETĂRIE LA MAMAIA (nr. 8—9).
— COMPLEX TURISTIC « O.N.T. CARPAŢI» LA MAMAIA (nr. 8—9).
— STUDIU PENTRU UN CĂMIN DE BĂTRÎNI (nr. 8—9)

CONSTRUCŢII INDUSTRIALE

— CENTRUL DE CERCETĂRI AL ACADEMIEI R.P.R., FILIALA TIMIŞOARA (nr. 1—2).
— STUDIU PENTRU O FABRICĂ DE PLACAJE LA TG. JIU (nr. 3).
— FABRICA DE MOBILĂ UCECOM — BUCUREŞTI (nr. 5).
— O FABRICĂ DE CIMENT ÎN COREEA (nr. 6).
— DEPOU DE LOCOMOTIVE LA VIŞEUL DE JOS (nr. 7).
— PAVILIONUL ADMINISTRATIV AL UNUI COMPLEX INDUSTRIAL (nr. 8—9).

URBANISM

Arh. C. Moşinschi — SISTEMATIZAREA PARCULUI DE CULTURĂ ŞI ODIHNĂ I. V. STALIN (nr. 3).
Arh. J. Monda — ASPECTUL NOILOR CONSTRUCŢII DE PE MAGISTRALA SUD-NORD A CAPITALEI (nr. 7).

PROIECTAREA TIP

Arh. T. Ricci, arh. M. Dima, arh. Z. Grundl, ing. G. Aznavorian — CONTRIBUŢIE LA REZOLVAREA CLĂDIRILOR DE LOCUIT DIN ORAŞUL BUCUREŞTI ÎN CURSUL ANULUI 1958 (nr. 1—2).
EXPOZIŢIA INTERNAŢIONALĂ DE PROIECTARE TIP (I):
— Arh. M. Ricci, arh. L. Garcia — CLĂDIRI DE LOCUIT ŞI SOCIAL CULTURALE (nr. 3).
EXPOZIŢIA INTERNAŢIONALĂ DE PROIECTARE TIP (II):
— Ing. I. Finkelstein, ing. D. Grigoriu — TIPIZAREA CONSTRUCŢIILOR INDUSTRIALE (nr. 4).
— Ing. L. Scripcă — TIPIZAREA ELEMENTELOR DE CONSTRUCŢIE (nr. 4).
Arh. I. Şerban ş.a. — STUDIU DE LOCUINŢE PENTRU MEDIUL RURAL (nr. 6).

TEORIA ŞI ISTORIA ARHITECTURII

Arh. M. Ricci — ACUSTICA ŞI PLASTICA SĂLILOR DE SPECTACOL (nr. 1—2).
V. Masleaev — DESPRE PROBLEMELE CARE ÎI FRĂMÎNTĂ ÎN PREZENT PE ARHITECŢI (nr. 1—2).
Arh. M. Şaronov — CÎTEVA PROBLEME ÎN LEGĂTURĂ CU RECONSIDERAREA METODEI DE CREAŢIE ÎN ARHITECTURĂ (nr. 1—2).
P. Stahl, P. Petrescu — ARHITECTURA DE LEMN A MARAMUREŞULUI (nr. 1—2).
Arh. G. Petraşcu — DISCUŢIE ÎNTR-O EXPOZIŢIE (nr. 3).
Arh. I. Dumitrescu — LUCRĂRI DE RESTAURARE LA BISERICA SF. MIHAIL DIN CLUJ (nr. 3).
Arh. M. Possa, arh. P. Mihalik — POIANA SIBIULUI, O UNITATE DE ARHITECTURĂ EXPRESIE A UNEI UNITĂŢI DE VIAŢĂ (nr. 4).
Arh. S. Han-Magomedov — DESPRE ROLUL ARHITECTULUI ÎN TRANSFORMAREA MODULUI DE VIAŢĂ (nr. 4).
Arh. G. Minervin, arh. M. Fedorov — DESPRE CALITĂŢILE ESTETICE ALE CONSTRUCŢIEI DE MASĂ (nr. 5).
Acad. E. Condurachi — HISTRIA, CEL MAI VECHI ORAŞ DE PE TERITORIUL PATRIEI NOASTRE (nr. 5).
G. Borisovski — ORDINUL CLASIC ŞI CONTEMPORANEITATEA (nr. 6).
Arh. R. Crainicianu — REINSTALAREA MUZEULUI BRUKENTHAL DIN SIBIU (nr. 7).
P. Abrosimov — O IMPORTANTĂ ETAPĂ ÎN DEZVOLTAREA ARHITECTURII SOVIETICE (nr. 7).
Arh. D. Farb, arh. S. Julman — ASPECTE ALE ARHITECTURII ROMANICE ÎN TRANSILVANIA (nr. 8—9).
Arh. K. Ivanov — SĂ ÎNVINGEM CONCEPŢIILE ESTETIZANTE, UNILATERALE, DIN ARHITECTURĂ (nr. 12).

DIN ACTIVITATEA INSTITUTELOR REGIONALE DE PROIECTARE

— CVARTAL DE LOCUINŢE PE STRADA GH. DOJA — TÎRGU-MUREŞ (nr. 1—2).
— BLOC DE LOCUINŢE CU 12 APARTAMENTE PE STRADA EDISON — TÎRGU-MUREŞ (nr. 1—2).
— FABRICĂ DE PÎINE LA TÎRGU SECUIESC (nr. 1—2).
Arh. T. Cocheci, arh. N. Pruncu — O PRIMĂ ETAPĂ DE PROIECTARE LA I.R.P. CRAIOVA (nr. 6).
— BLOC DE LOCUINŢE LA TURNU SEVERIN (nr. 6).
— BLOC DE LOCUINŢE LA CRAIOVA (nr. 6).
— PAVILION T.B.C. LA CRAIOVA (nr. 6).
— UN CARTIER DE LOCUINŢE UNIFAMILIALE LA CARACAL (nr. 6).
— FABRICĂ DE PÎINE LA TÎRGU CĂRBUNEŞTI (nr. 6).

MATERIALE ŞI METODE DE CONSTRUCŢIE

Ing. V. Lagutenko — O CLĂDIRE UŞOARĂ CU PEREŢI SUBŢIRI DE BETON ARMAT (nr. 7).
— REZOLUŢIA CONSFĂTUIRII PE ŢARĂ ASUPRA ÎMBUNĂTĂŢIRII INDICILOR DE PRODUCŢIE AI FABRICILOR ŞI POLIGOANELOR DE PREFABRICATE DE BETON ARMAT (nr. 10—11).
Arh. Z. Grundl, arh. E. Vernescu, arh. M. Cremene — ÎNCERCĂRI DE TIPIZARE A UNOR DETALII DE CONSTRUCŢIE LA INSTITUTUL PROIECT-BUCUREŞTI (nr. 12).

MOBILIER

Arh. V. Rado — MOBILIERUL LA CENTRUL DE ODIHNĂ EFORIE I (nr. 8—9).
— STUDIU DE ECHIPAMENT PENTRU BUCĂTĂRII (nr. 12).

ÎNVĂŢĂMÎNT

Prof. arh. N. Lupu — 60 DE ANI DE LA ÎNFIINŢAREA ŞCOLII DE ARHITECTURĂ (nr. 1—2).
— ÎNVĂŢĂMÎNTUL TEHNIC DE ARHITECTURĂ (nr. 4).

CRONICĂ — RECENZII — BIBILIOGRAFIE

— DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECŢILOR (nr. 1—2, 3, 4, 5, 6, 7, 10—11, 12).
— BIBLIOGRAFIE (nr. 1—2, 5, 6, 7).
Arh. A. Moisescu — GRIGORE IONESCU — ARHITECTURA POPULARĂ ROMÎNEASCĂ (nr. 7).
Arh. A. Moisescu — ARH. I. GLÜCKMAN, ING. A POENARU-BORDEA — DESENUL DE ARHITECTURĂ, CONSTRUCŢII, SISTEMATIZARE (nr. 7).
Arh. S. Julman — ERICH DUBOWY — SIGHIŞOARA UN ORAŞ MEDIEVAL (nr. 7).
— PREMIILE FONDULUI DE ARHITECTURĂ PE ANUL 1958 (nr. 10—11).
— CONCURS DE ARHITECTURĂ ŞI URBANISM PENTRU REALIZAREA TEATRULUI NAŢIONAL DIN CRAIOVA (nr. 10—11).

EXPOZIŢII

— EXPOZIŢIA « ARHITECTURA CONTEMPORANĂ DIN S.U.A.» (nr. 4).
— EXPOZIŢIA DE PROIECTE A INSTITUTULUI DE PROIECTARE A CONSTRUCŢIILOR INDUSTRIALE (nr. 7).
— MONUMENTE COREENE (nr. 10—11).
— ARHITECTURA ARGENTINIANĂ (nr. 10—11).
— EXPOZIŢIA DE FOTOGRAFII DIN U.R.S.S. (nr. 10—11).

PLASTICA

— DIN EXPOZIŢIA DE ACUARELE, DESENE ŞI FOTOGRAFII EXECUTATE DE ARHITECŢI ÎN ANUL 1957 (nr. 4, 5, 8—9).
— EXPOZIŢIA DE FOTOGRAFII « ASPECTE DIN R. CEHOSLOVACĂ» — ARH. VALENTIN IORGA (nr. 6).
— EXPOZIŢIA RETROSPECTIVĂ DE ACUARELE ŞI DESENE — ARH. JULIAN NĂMESCU (nr. 6).
— EXPOZIŢIA DE DESENE ŞI ACUARELE — ARH. LAURENŢIU VASILESCU (nr. 7).

DE PESTE HOTARE

— PROBLEMELE PROIECTĂRII LOCUINŢELOR ÎN U.R.S.S. (I) (nr. 1—2).
— INFORMAŢII U.I.A. (nr. 1—2, 4, 6, 10—11).
— PROBLEMELE PROIECTĂRII LOCUINŢELOR ÎN U.R.S.S. (II) (nr. 3).
— R. D. GERMANĂ: TURNUL PENTRU TELEVIZIUNE DE LA DEQUEDE; CLĂDIRE ADMINISTRATIVĂ PENTRU COMBINATUL DE PESCĂRIE DE LA ROSTOCK; NOUA CLINICĂ MEDICALĂ UNIVERSITARĂ DE LA ROSTOCK (nr. 3).
— AL V-LEA CONGRES AL UNIUNII INTERNAŢIONALE A ARHITECŢILOR (nr. 7).
— Arh. V. Sebestyen — PARTICIPAREA STUDENŢILOR ARHITECŢI LA CONCURSUL INTERNAŢIONAL AL U.I.A. (nr. 7).
— CONGRESUL AL V-LEA AL U.I.A. — REZOLUŢIA ŞI APELUL PENTRU PACE (nr. 8—9).
Arh. H. Schmidt — TIPIZAREA ŞI INDUSTRIALIZAREA CONSTRUCŢIILOR DE LOCUINŢE ÎN R. D. GERMANĂ (nr. 8—9).
— CONGRESUL AL V-LEA AL U.I.A. (Relatare) (nr. 10—11).
— INTERVENŢIA DELEGAŢIEI ROMÎNE (nr. 10—11).
— CONGRESUL AL V-LEA AL U.I.A. — Prof. N. Baranov — RAPORTUL GENERAL LA CONGRES (Extrase) (nr. 12).

СОДЕРЖАНИЕ

SOMMAIRE

ЗА СНИЖЕНИЕ СТОИМОСТИ СТРОИТЕЛЬСТВА

Инж. Л. Рошиану, арх. Г. Себестьен — НЕСКОЛЬКО ТЕХНИКО—ЭКОНОМИЧЕСКИХ ВОПРОСОВ ПРОЕКТИРОВАНИЯ ЖИЛЫХ ДОМОВ (стр. 2). Авторы указывают, что исключительно активная работа, проведенная партийными и государственными органами, как и согласовывающими органами и проектными учреждениями, привела к значительному прогрессу в проектировании жилых домов с точки зрения экономической.

Отказ от практики проектирования квартир, в которой допускалась возможность совместной жизни нескольких семей, позволил добиться значительной экономии в результате правильного вычисления площадей вообще, а в частности, в результате уменьшения площади, отведенной под подсобные помещения и проходы. В этом направлении, указывается в статье, достигнуты неплохие результаты в вопросе проектирования прачечных, причем отмечается, что зачастую более целесообразно предусматривать место для стирки в самой квартире.

Отмечается также экономическая эффективность упразднения подвальных помещений. В статье дается соотношение между размерами квартиры и ее стоимостью, при учете основных факторов, определяющих эту стоимость, и степени воздействия этих факторов. На основе статистических данных и результатов советских исследований отмечаются соотношения между жилой и застроенной площадью. Исходя из приведенных данных, авторы статьи предлагают установить дифференциальные лимиты стоимости в зависимости от размеров квартир.

Далее, анализируется вопрос степени отделки и снабжения квартир удобствами, причем предлагается установить различные категории комфортабельности квартир. И наконец, делаются отдельные замечания в связи с новой системой составления смет, с результатами применения этой системы, а также в связи с различными строительным и структурами. В этой связи отмечаются отдельные экономические вопросы использования сборных частей в индустриальном строительстве, при кладке стен и при наведении перекрытий в гражданском строительстве.

ЖИЛЫЕ ДОМА

Арх. К. Радулеску — КВАРТАЛ ЖИЛЫХ ДОМОВ НА ФЛОРЯСКЕ (стр. 8) Отведенный под строительство участок в районе Флояска должен вместить целый квартал многоквартирных домов, в общей сложности, около 2.100 квартир. В первой очереди (1956—1958 гг.) построено 45 домов с 1.217 квартирами, вместительностью примерно на 5.300 человек. Дома имеют 3-4 этажа, квартиры — двух и трехкомнатные. Применена строительная система несущей кирпичной кладки и кладки из крупных сборных блоков, сборные перекрытия и крыши в форме террас.

Кварталу приданы семилетняя школа, ясли, детский сад, поликлиника-амбулатория и ряд магазинов.

Во второй очереди (1958-1960 гг.) будет построен квартал к югу от улицы им. Глинки и к северу от улицы Чайковского.

В южном квартале проектировано построить 27 домов с полуподвальным помещением и 8-ю этажами, в общей сложности 886 квартир, а в северном — 30 домов в 2 и 3 этажа, в общей сложности 456 квартир.

Большинство этих домов строятся при применении кирпичной кладки стен и монолитных перекрытий, причем бетон укладывается в опалубки из повторноупотребляемых панелей.

Будет построено 4 дома с магазинами, одна средняя и одна семилетняя школа.

Арх. Т. Нига, арх. Б. Гумуцчан, арх. И. Антонеску — АНСАМБЛИ ЖИЛЫХ ДОМОВ НА ПРОСПЕКТЕ ТРУДА (стр. 12). В первую очередь этого ансамбля входят 11 шести — восьмиэтажных многоквартирных домов. В пяти из них на первом этаже расположены магазины. В общей сложности квартир в них будет 296, в одну, две или три комнаты.

Строительная система — несущая кладка со сборными перекрытиями и крышами в форме террас.

Во второй очереди будет оформлена площадь, расположенная по линии стадиона им « 23 августа», на которой будет выстроено семь многоквартирных домов, из них шесть с подвальным помещением и пятью этажами и один с подвальным помещением и семью этажами.

В общей сложности, квартир здесь будет 278, в одну, две и три комнаты. Двух-и трехкомнатные квартиры будут иметь на главном фасаде лоджии.

В домах, где на первом этаже нет магазинов, предусмотрены квартиры и в полуподвальном помещении.

Все эти дома снабжены установками центрального отопления, газового отопления в кухнях, трубами для домашних отбросов, крематориями, прачечными, комнатами для просушки белья и т.д.

СТРОИТЕЛЬНЫЕ ДЕТАЛИ

ПОПЫТКИ ТИПИЗАЦИИ ОТДЕЛЬНЫХ СТРОИТЕЛЬНЫХ ДЕТАЛЕЙ В БУХАРЕСТСКОМ ПРОЕКТНОМ ИНСТИТУТЕ — *Коллектив проектировщиков, архитекторы: З. Грундль, Е. Вернеску, М. Кремене*, (стр. 16). В ходе широкого действия по проектированию и сооружению многоэтажных жилых домов, предпринятого Институтом « Проект-Букурешть », приступлено к унификации и типизации отдельных строительных деталей. При учете, в первую очередь, экономности и простоты решений изучаются взаимозаменяемые детали настила полов, террас, подъемных устройств и другие элементы отделки.

МЕБЛИРОВКА

О МЕБЛИРОВКЕ КУХНИ (стр. 20). Эта статья о меблировке *кухни* представляет собой первую часть более обширной работы *об экономной обстановке квартир с небольшой жилой площадью*, составленной Проектным институтом типового строительства.

Конечная цель этой работы должна привести к хорошо продуманному сокращению застроенных площадей без какого бы то ни было ущерба для удобства и назначения квартиры.

Для этого прежде всего был произведен расчет необходимой посуды для приготовления пищи и ее подачи на стол, а также и потребного оборудования. Таким образом был установлен общий объем и характеристика каждого элемента мебели, входящей в обстановку кухни.

Статья предлагает два варианта меблировки кухни, причем выбор более подходящего зависит от площади и формы кухни.

Что касается техники выполнения, статья предлагает мебель из рам с двойной или односторонней обшивкой из клееной фанеры и прессованных плит из волокна древесины.

Продажа будет производиться по отдельным элементам, причем их сборка и установка может осуществляться по усмотрению заказчика и по этапам.

ПЯТЫЙ КОНГРЕС МСА

Проф Н. Баранов — ОБЩИЙ ДОКЛАД НА КОНГРЕССЕ (Выдержки) стр. (25).

ТЕОРИЯ АРХИТЕКТУРЫ

Арх. К. Иванов — ПРЕОДОЛЕТЬ ОДНОСТОРОННИЕ, ЭСТЕТСКИЕ ВЗГЛЯДЫ НА АРХИТЕКТУРУ (стр. 28) Статья, переведенная из № 10 за 1958 г. журнала Архитектура СССР.

ХРОНИКА (стр. 31) — информация в связи с деятельностью Союза архитекторов РНР.

POUR LA RÉDUCTION DU COÛT DES CONSTRUCTIONS

L. Roşianu, ingénieur, Gh. Sebestyén, architecte — QUELQUES PROBLÈMES TECHNIQUO-ÉCONOMIQUES DANS LA PROJECTION DE LOGEMENTS (p. 2) Les auteurs montrent que le travail intense mené depuis quelque temps par le parti et l'état, par les organes de coordination et les instituts de projection ont eu pour résultat des progrès importants dans la projection de logements du point de vue économique.

En renonçant à la projection d'appartements prévus pour une éventuelle cohabitation de plusieurs familles, on a pu réaliser des économies substantielles en donnant des dimensions plus justes et en réduisant surtout les surfaces auxiliaires et de circulation. Dans ce sens, on souligne les résultats obtenus grâce à l'étude du problème des buanderies en montrant qu'il est souvent plus rationnel d'amenager un éspace à cet effet dans l'appartement. On montre aussi l'efficacité économique de l'élimination des sous-sols. On présente la corrélation entre l'étendue de l'appartement et son prix, facteurs importants qui déterminent ce prix et l'influence qu'ont ces facteurs. D'après les résultats statistiques et les études soviétiques, on montre la corrélation entre la surface habitable et celle construite. En partant de ces données, on propose l'établissement de coûts-plafonds différenciés d'après l'étendue des appartements.

On analyse ensuite le problème des degrés de finissage et dotations, en proposant l'établissement de classes de confort différentes. L'article contient enfin quelques observations quant au nouveau système d'établissement des devis, à leur effet surtout sur les différentes structures de construction. On montre à cet effet quelques aspects économiques de l'utilisation d'éléments préfabriqués dans les constructions industrielles, dans la maçonnerie des bâtiments civils et leurs planchers.

LOGEMENTS

C. *Rădulesco, architecte* — LE QUARTIER DE LOGEMENTS FLOREASCA (p. 8). Le lotissement Floreasca devra comprendre un complèxe de blocs de logements avec env. 2100 appartements. Dans la I-ère étape (1956—1958) on a construit 45 blocs avec 1217 appartements ayant une capacité d'environ 5300 locataires.

Les blocs ont 3 et 4 niveaux et des appartements à 2 et 3 pièces. Les système de construction: murs portants de briques et maçonnerie en grands blocs préfabriqués, planchers préfabriqués et toits en terrasses.

Le quartier a été pourvu d'une école de 7 ans, une crèche, un day-home, une policlinique-dispensaire et des magasins.

La II-e étape (1958—1960) comprend le quartier du sud de la rue Glinka et au nord de la rue Tchaïcovski.

Dans le quartier sud on a projeté 27 blocs avec demi-sol, rez-de-chaussée et 3 étages, comprenant 886 appartements et dans le quartier nord, 30 blocs à 2 et 3 niveaux, comprenant 456 appartements.

La plupart de ces blocs sont exécutés en maçonnerie de briques et planchers monolythe coulés en coffrages en paneaux pouvant être re-utilisés. Les quartiers nord et sud sont prévus de 4 blocs avec magasins, une école moyenne et une de 7 ans.

T. Niga, B. Gumuscian, J. Antonesco, architectes — ENSEMBLE DE LOGEMENTS, BOUL. MUNCII (p. 12). La première étape de cet ensemble comprend 11 blocs avec rez-de-chaussée et 3 ou 5 étages. 5 de ces 11 blocs ont des magasins au rez-de-chaussée. Le nombre total des appartements est de 296 à une, deux et trois pièces.

Le système de construction est: murs portants avec planchers préfabriqués et toits en terrasses.

La II-e étape de l'ensemble formera la place de l'axe du stade « 23 August » et comprend 7 blocs, dont 6 avec sous-sol, rez-de-chaussée et 4 étages et un avec sous-sol, rez-de-chaussée et 6 étages.

Le nombre total des appartements est de 278, à une, deux et trois pièces. Les appartements à deux et trois pièces ont des loggias vers les façades principales.

Les blocs non pourvus de magasins au rez-de-chaussée ont des appartements aussi à l'entresol.

Les constructions sont pourvues de chauffage central, chauffage au gaz à la cuisine, tubes pour les ordures, crématoires, buanderies, séchoirs, etc.

DÉTAILS DE CONSTRUCTION

ESSAIS DE TYPISATION DE QUELQUES DÉTAILS DE CONSTRUCTION À L'INSTITUT PROIECT-BUCUREŞTI — *Collectif d'elaboration: Z. Grundl, E. Vernesco, M. Cremene, architectes* (p. 16). Dans le cadre d'une importante action de projection et exécution de constructions de logements à plusieurs niveaux à l'Institut « Proiect-Bucureşti », on a commencé l'unification et la typisation de certains détails de construction. Ayant pour but principal l'économie et la simplicité des solutions, on a élaboré des détails dont on peut faire usage plusieurs fois, de planchers, terrasses, ascenseurs et divers éléments de finissage.

MOBILIER

ÉTUDE POUR MOBILIER DE CUISINE (p. 20). Cette étude de meubles de cuisine représente la première partie d'une étude plus ample concernant « l'outillage économique des logements à surface réduite » faite à l'Institut de projection de logements-type (I.P.C.T.)

Le but final de cette étude doit mener à la réduction judicieuse des surfaces construites sans rien sacrifier du confort du logement.

Pour cela, on a d'abord procédé à l'établissement de barèmes de dotation concernant la vaisselle de préparation et service, ainsi que l'outillage nécessaire. Il en a résulté un volume-contenu de chaque élément-meuble qui entre dans la composition de la cuisine.

L'étude propose deux variantes de mobilier de cuisine qui seront choisies en fonction des possibilités d'éspace et de la forme des cuisines.

En ce qui concerne la technique d'exécution, on a préconisé la solution sur cadres doublement ou simplement plaqués, ainsi que celle des plaques PAL (panneaux d'agglomérés de bois).

La commercialisation doit être faite par élément séparé, l'ensemble, réalisable aussi par étapes, revenant au libre choix de l'acheteur.

LE V-e CONGRÈS DE L'U.I.A.

Prof. N. Baranov — LE RAPPORT GÉNÉRAL DU CONGRÈS (extraits) (p. 25).

THÉORIE DE L'ARCHITECTURE

K. Ivanov, architecte — IL FAUT VAINCRE LES CONCEPTIONS ESTHÉTISANTES UNILATÉRALES DANS L'ARCHITECTURE (p. 28) Article traduit du No. 10/1958 de la revue « L'architecture de l'URSS »

CHRONIQUE (p. 31) La chronique comprend des nouvelles de l'activité de l'Union des Architectes de la R.P.R.

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R. P. R.

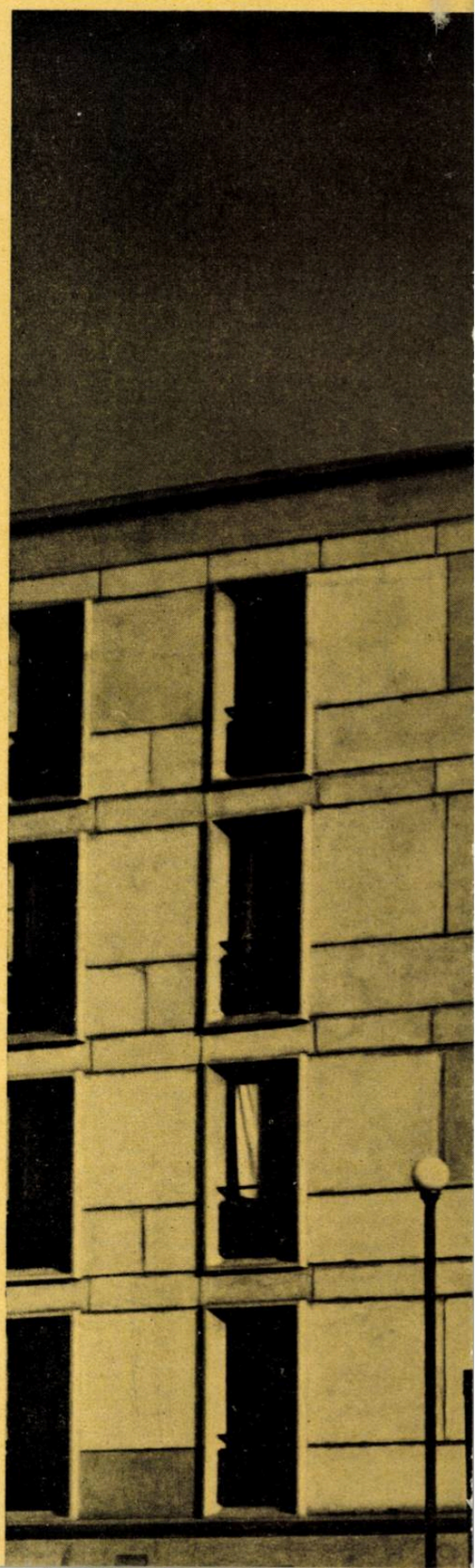

REDACȚIA: BUCUREȘTI, STR. EPISCOPIEI NR. 9 — TEL. 13.98.80
ABONAMENTELE SE POT FACE NUMAI LA:
— UNIUNEA ARHITECȚILOR DIN R. P. R. — ADMINISTRAȚIA REVISTEI: BUCUREȘTI, STRADA EPISCOPIEI NR. 9 — TEL. 14.76.02
NUMERELE VECHI SE POT PROCURA DE LA ADMINISTRAȚIA REVISTEI

Lei 15

I. P. 4, București